

WARBURG
18 0228041 1

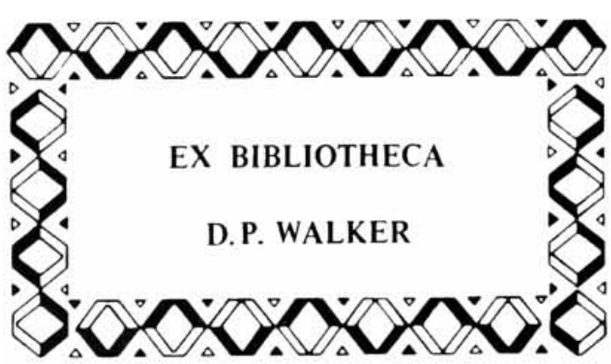

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

HIEROGLYPHICA

SIVE DE SACRIS AEGYPTIORVM, ALIARVMQVE GENTIVM literis Commentarij IOANNIS PIERII Valeriani Bolzanij Bellunensis,

8.! 1780 v

A CÆLIO AVGVSTINO Curione duobus Libris aucti, & multis imaginibus illustrati.

LECTORI.

Habes in hisce Commentariis non solùm variarum historiarũ, numismatum, veterúmq; inscriptionum explicationem, verumetiam præter Aegyptiaca & alia pleraq; mystica, tum locorum communium ingentem magna cum oblectatione syluam: tum sacrarum literarum, in quibus haud rarò & Christum ipsum, & Apostolos Prophetásq; huiusmodi locutionibus vsos fuisse videmus, exquisitam interpretationem: vt sanè non temerè Pythagoram, Platonem, aliósq; summos viros ad Aegyptios doctrinæ gratia profectos intelligas: quippe cùm hieroglyphicè loqui nihil aliud sit, quàm diuinarum humanarúmq; rerum naturam aperire. Vale, & hoc periucundo iam per Pierium oblato beneficio feliciter fruere.

BASILEAE,
PER THOMAM GVARINVM, M. D. LXXV.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ILLVSTRISSIMO COSMO MEDICI FLORENTINORVM DVCI, HETRVRIÆQVE PRINCIPI, HEROI INCOMPARABILI,

IOANNES PIERIVS VALERIANVS

S. P. D.

VM mecum reputo, COSME Princeps Illuſtriſſime, reputo autem ſæpiſsimè, quanta fuerit & genij & ingenij tui felicitas in laudatiſsimæ vitę tuæ negotiorumq́; electionibus, cùm omnes te vnanimi totius patriæ tuæ conſenſu, in tam tenera ætate, ditioni ampliſsimæ præponerẽt, & in hanc celſam honoris ſedem extollerent, tum certè quonam modo tantam rerum molem in hac temporũ perturbatione ferre ac ſuſtinere poſſes, ſanè quàm, pro eo ac debui, ſolicitus eſſe cœpi. Verùm cùm actionis adminiſtrationisq́; tuæ progreſſum, & quam vitæ rationem complexus es, conſidero, gaudio planè maximo ita perfundor ac exulto, vt etiam planè videã te Fortunæ locum illum, ſingulari omnium beneuolentia & ſumma virtutis exiſtimatione non ſolùm tueri potuiſſe, ſed etiam eam virtutis opinionem de te concitauiſſe, vt vel maximis regnis gubernandis te dignum præbueris. Nam qui fructus à bono veroq́; principe ſoleat expectari vel maximus, huiuſce iam non adumbratam imaginem, ſed luculentam expreſſamq́; formam nobis exhibuiſti: atq; vt inſigne cõmodum ſubditis tuis adferre poſſes, in primis operam dediſti, vt tanquã agrum melioribus ferendis ſegetibus deſtinatũ, lolio zizaniáve, ſic Rempub. tuã labe vitijsq́; contagioſis perpurgares, dum corruptores coërces, externas diuini nominis cõtumelias, blaſphemias, periuria, & id genus extrema ſcelera pro virili, iureq́; tuo prohibes, emẽdas, tollis, ac punis: nihilq́; magis è tua dignitate, nec rẽ Deo (huius enim miniſter & eſt & dicitur bonus quivis Princeps) gratiorem, nec ciuibus tuis ſalubriorẽ exiſtimaſti, quàm ſi ad huiuſcemodi honeſtatis ac pietatis ſcopũ & metã in curriculo tuo gnauiter & ſtrenuè contendas: pro quo etiam labore & indefeſſo ſtudio certò nouiſti tibi diuinitùs immortale præmium eſſe propoſitũ, cùm tã glorioſi conatus & curſus dux & magiſter CHRISTVS prolixè polliceatur illis rerum omniũ feliciſsimos ſucceſſus, qui religionem puriorem ardenter amant, & ornare ſedulò contendunt. Quamobrem Coſme Princeps ornatiſsime, fas mihi ſit queſo, meo quodam more, & ſingulari quadam erga te gentemq́; veſtram pietate, liberius quædã vſurpare & adferre, quæ ex officio prætermit-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tere non poſſum: teq; exhortari, & admonere, vel iam currentem, vt dici ſolet, incitare potius, vt quem hactenus animũ ad publica iuuanda cõmoda attuliſti, eum nõ deponas, ſed tibi etiam atq; etiam vigilandum, ac pro Repub. conſilio & labore excubandũ exiſtimes: ſtudiaq; omnia, cogitationes & curas in iis rebus ponendas, quibus clauum tanti dominij in maximis fluctibus tenere, et amplas ditiones tuas, in ſummis rerum difficultatibus tueri ac gubernare poſsis. Hoc ipſum facilè totum aſſequêris, ſi Deum verum in CHRISTO verè, vt facis, agnoſcẽs, ſumma fide & obſeruantia colas, ames, vene reris, & gloriæ ſanctiſsimi nominis eius, doctrinæ cœleſti, Eccleſiæ tranquillitati amplificandæ conſeruandæq; dies noctesq; ſtudeas: in dominio ad quod es adhibitus, publicam, vt hactenus feciſti, ſalutem quæras, ſubditorum incolumitatẽ cures & tuearis, honeſtam diſciplinam inſtituas, vel iam inſtitutam conſerues, florentem ditionem legibus, iuſtitia, concordia ſtabilire pergas. Magnum, inquies, eſt hoc et arduum munus, moleſtiarumq; plenum, & quod non niſi ab iis præſtari poteſt, quibus diuinitùs peculiare donũ conceſſum eſt: mihi autem homini ſatis alto perfruenti otio hæc præſcribere longè facilius, quàm inuenire quenquam qui ad hunc ſcopum propius collimet. Rectè ſanè, ſed quorſum hęc? Vt teipſum, Clariſsime Princeps, reſpicias, teq; eum eſſe firmè credas, in quem Deus Opt. Max. immenſa ſua benignitate, tam ampla cõferre voluit beneficia, vnumq; conſtituere Ducem, ac veluti paſtorẽ, magnis & latè diſsitis populis, vt eos cõmodè prudenterq; regendo paſcendoq;, in hoc tuo principatu idea quædam ſanctæ Reipub. eluceres: ideoq; duos præclaros tibi comites addere voluit, Iuſtitiam et Religionem: quarum altera fortunas, vitam & dignitatẽ ciuium & populorũ conſeruas & contines: altera ad veram ſalutem veramq; felicitatẽ omnes cõuocas, & proprio laudabiliq; exemplo tantũ non adducis. Reſpice igitur COSME Princeps munus tibi aſsignatũ à Deo, talentumq; tam liberaliter tibi impertitũ, ac cœleſte tuum illud nomen non ſine diuino numine ideo tibi obveniſſe, vt (quod olim de Sparta prouerbium iactatum eſt) quam nactus es Hetruriam, eam excolas, & omni virtutũ genere exornes. In primis autẽ, vt decet veræ virtutis amatorem, artes quibus doctrinæ liberales continentur, ſtudio, liberalitate, & officiis tuis cõplectaris: inſunt enim in artibus illis fontes & cauſæ ſapientiæ, virtutum, legum, & honeſtæ diſciplinæ, quę omnia quàm principatui & prouinciis tuis neceſſaria ſint, vnus omnium Principum optimè nouiſti, qui nullis ſumptibus, laboribus nullis pepercisti, vt præſtantiores ingenuarum artium doctores gymnaſiis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mnaſiis præficerentur, iuuentutémq; liberaliter inſtituerent. Et ſi quis tandem inveniatur qui ab egregia aliqua virtute commendationem ducit; hunc tua benevolentia dignum iudicas, ac benignè complecteris, autoritate defendis, foues, & dignis præmiis ornas: vt iam nemo mirari debeat, probos homines & doctiſsimos quoſq; certatim ingenij ſui partus libenter illi cõmendare, cuius vel nominis ſplendore, gratiam & ornamentũ ſcriptis conciliant ſuis. Quã quidem ob rem nec mihi, qui annos permultos in veſtra ſum clientela, cõmittendum putaui, vt, cùm multi eam voluptatem, quã incredibilem ex iſta magna dignitate animis ſuis perciperent, ſcriptis declararent, vellémq; te hunc ſummũ honorẽ ex tuo merito ſplendore diutiſsimè adminiſtrare, ego vnus in tanta omnium lætitia tacerẽ, nec ſcripto teſtificarer commune omniũ noſtrũm gaudium ex eo potiſsimùm natũ eſſe, quòd te vnum in hac durioris temporis propagatione diuinitùs delectum videmus, qui literas literatóſq; viros ſingulari benignitate foues atq; illuſtras, ac adverſus intolerandam inſcitiam & immanem barbariem defendis. Vt igitur huiuſce perceptæ meæ lætitiæ aliquam ſignificationem darem, cõmentarios ſatis multos diuerſorũ amicorũ, quibus id denegare nec potui nec debui, rogatu, de ſacris Aegyptiorum literis hoc tempore in vnum veluti corpus cõſtrictos in tuo nomine apparere volui: in quibus vel deſcribendis vel tractandis magnã operam & ſedulum ſtudium nos poſuiſſe, boni omnes qui noſtra legere dignabuntur, facilè intelligent. Quam verò feliciter id à nobis tentatũ ſit, aliorum iudicium erit: labores certè incredibiles ſuſtinuimus, dum earum rerum explicationem adferre ſtuduimus, quæ naturę obſcuritate varietatéq; involutæ, multíſq; obſtructæ difficultatibus, plurimorũ vel inſigniter eruditorũ hominũ ingenia exercere detineréq; potuerint: vt etiã æquiorem mihi fore Lectorẽ ſperem, vbi viderit me primum in tanta rerum varietate, magnitudine ac difficultate, maximo ſtudio maximáq; animi contentione in hoc argumento elaborare voluiſſe, & honeſto exẽplo multorũ ſtudia excitare. Quanquã hoc loco extiterunt, qui in ipſo operis veſtibulo à tam laborioſo me deterrere ita ſtuduerunt incœpto, vt etiã vel arrogantiæ vel imprudẽtię nota & crimine me verberarint, quòd vnus è multis exiſtimarẽ aliquã abſolutã explicationem me nunc tandẽ huic tam obſcuro argumento adferre, & tam immenſam rerũ abditarũ ſeriem ex Aegyptiorũ ſacerdotũ arcanis eruere poſſe confiderem. Quin potius rei difficultate ob oculos verſata, inexhauſti operis laborem declinãdũ cenſuerũt, præſertim cùm in huiuſmodi enodandis nõ pauci ex

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Græcis & Latinis Barbariſq; ſcriptorib. omne ſtudiũ & operã ſine fruge cõſumpſerint, quòd opus tale rerum atq; artium omniũ propémodum rationem naturámq; comprehendat. Præterea vetuſtis earum literarum monumẽtis partim temporum, partim hominũ incuria deperditis, ea dicebant ſcriptorũ inopia laborandũ eſſe, vt ſi ętas, ſi ingeniũ, ſi alia pleraq; adeſſent, vix tamen ad exitũ perducere concederetur tantę molis argumentum, quod idem adeò ſit ex hominum memoria ſublatum, vel potius abolitum, vt nulli vnquam vſui ſit hæc elucubratio futura, cùm præſertim hoc ipſo tẽpore nullus quãtũlibet profunda eruditione ſit, qui vel obeliſcos qui Romę aut alibi adhuc viſuntur, vel admirandam illam Bembi menſam intelligat, aut interpretari poſsit: vanúmq; eſſe, ingenium in eo pertinacius intendere, quod te nunquã omnino ſperes aſſecuturum. His ego reſponſum volo, me non eſſe neſcium plurima ex his vnà cum Aegyptiorũ regno, doctrina, inſtitutione, ac ferè omni eorum nomine ita eſſe abolita, vt ſi vel ipſe reviuiſcat Heraiſcus, qui fertur olim omnia ſacerdotũ eorum monumenta literasq; myſticas vno ſtatim obtutu intellexiſſe, rerúmq; ſimul interpretationẽ cõfeciſſe, iã nunc laboret incaſſum, ſi quid tale aggrediatur. Sed eſto non poſſe me, non poſſe alium quempiam totum hoc ſacrũ perluſtrare, idcircóne pręclaro & laborioſo incœpto deſiſtẽdũ, quòd vni omnia pręſtare negatũ ſit? Idcircóne veterũ numiſmata & ſtatuas artificioſius elaboratas, quas tanto ſtudio perquirimus, tanta diligentia effodimus, tanto ſumptu reſarcire curamus, quæcunq; fuerint vel nare, vel manu, vel pede, vel alio quopiam membro mutilæ, in fornacalem ignem ad vſum calcis coniiciemus? quomodo enim nobis vel voluptati vel admirationi eſſe poterunt, ſi non vndecunq; perfectæ fuerint, quando nihil iſti dignum putant, precioſum nihil, niſi quod eſt abſolutiſsimũ? Agè igitur Cosme, ſi horũ ſententiã probas, monumenta aliquot tum vetera tum recentia ex amœniſsimis tuis ędibus abiice: ſtatuas illas mira Michaëlis Angeli Bonaroti induſtria fabrefactas, è Diui Laurentij tẽplo eliminandas cura: nam & illis aliquid deeſt, & hę extremã artificis deſiderant manum: vt de his tantùm loquamur quos in noſtræ cõmentationis ſerie duces libenter ſuſcipimus. Pliniũ habere domi nemo velit: profeſſus enim ſe naturalis aut mundi hiſtoriæ libros editurum, non omnia nouit, non omnia perquiſiuit, in orbis deſcriptione multa prætermiſit, montes aliquot non recenſuit, flumina pleraque non commemorauit, vrbes tunc celebres non agnouit omnes, quadrupedum, piſcium, auium, ſtirpium, ac aliarum quarundam vim ac proprietatẽ parum accu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

accuratè propoſuit? Quid Plutarchũ, quid Aelianũ, quid Athenæũ, quid Pauſaniã memorem, cùm horũ nemo omnia, quæ in ſuſcepto argumẽto dici potuiſſent, dixerit? Quid Paulum Iouium, cuius tanta in ſcribenda hiſtoria laus eſt, vt eandem pleriſq; veterũ eripuerit, & cum vel primis parẽ habeat? Huius'ne incomparabilis viri ſcripta reijciemus, quòd in ea temporũ ſerie aliquot annorũ hiſtoria concisior ſit? Id exiſtimo nemo, niſi prorſus humanarũ rerũ imperitus, approbauerit. Tu certè Coſme Princeps domeſtico idipſum improbas exẽplo, qui quanto potes ſtudio, quicquid reparari poteſt, inſtauras, & quorũ virtutes vel imitaris, vel etiam excellis, eorũ etiam imagines vel opera ſtudioſe perquiris. Sed ne in hoc multus ſim, harum cõmentationum labor nulli rei magis mihi videtur aſsimilandus, quàm illi de quo dixi ſtatuarũ effodiendarum & inſtaurandarũ ſtudio: vt enim illæ vtcũq; mutilæ, gratę eſſe ſolent, ſic noſtra hæc (niſi me inſtituti Operis fallat amor) etſi nõ omnia cõplectẽtur, habitura tamen ſpero aliquid, quo ſeſe humana ingenia oblectare poſsint. Nihil igitur mihi cum illis ſit, qui quòd deſperẽt invicti mẽbra Glyconis, Nodoſa corpus nolint prohibere chiragra. Nouimus humanarum viriũ terminos circũſcriptos, & aliquid eſſe prodire tenus, ſi nõ datur vltra. Quamobrẽ quis tandem iniquiore in eum erit animo qui mortaliũ ingenia, induſtria & laborib. ſuis quocunq; modo vel delectare, vel iuuare conetur? Nam de præſentis argumenti vel oblectatione vel vtilitate, quam earum rerum explicatio & cognitio affert, ſi velim pro dignitate dicere, nullus vnquam exitus reperietur. Quòd ſi vnicuiq; rei nõ exigua nobilitas ex antiquitate comparatur, ſcriptorũ opinio eſt, literas has quibus inde vſi ſunt Aegyptij, tunc primũ excogitatas, cùm veteres illi ante diluuium viri, qui rerum cœleſtium rationem primi mortalium indagaſſe tradũtur, duas diuerſa materia columnas conſtituerunt, lateritiã vnam, alterã lapideam, in quibus totũ de conſummatione mundi arcanũ exſcriberent: ſunt enim qui deſcriptionẽ huiuſmodi, animaliũ cęterarũq; rerum figuris conſtitiſſe aſtruerent, in quibus tamẽ philoſophi, poẽtæ, hiſtorici, diuinarum etiam diſciplinarum ſententias deliteſcere viderunt. Conſtantiſsima enim fama celebratum fuit, ſacerdotes illos Aegyptios omnem naturæ obſcuritatem adeò manifeſtè ſibi cognitam profeſſos, vt eandem quaſi per manus traditã, diſciplinã hęreditariã poſsiderent. Hacipſa pręclara fama cõmotus admirandus ille Pythagoras, Aegyptũ ſibi adeundã luſtrãdãq; putauit, ac ab iiſdẽ ibi ſacerdotibus talia cepit arcanarũ rerum documẽta, vt non ab re de illo paſsim dictum ſit, mente Deos adiit, & quæ natura negauit

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

viſibus humanis, oculis ea pectoris hauſit. Tãtaq; huius viri fuit admiratio, vt Crotoniatæ & Metapontini (apud quos etiã de vita deceſsiſſe fertur) ex eius domo templum facerẽt, ac veluti numen colerẽt. Quid Plato, vt ingenij doctrinæq; princeps, & philoſophorũ Deus & haberetur & vocaretur, nónne id Aegyptiacę peregrinationi debet referre acceptum? Nónne Moſes ipſe, quem Pharaonis filia adoptauit, regióq; modo peritis Aegyptiorũ adhibitis præceptoribus educauit ac erudiuit, magni ſapientíſq; nomine honoratus eſt? Sed ne in cõquirendis multis laborare videar, cum hac hieroglyphica inſtituendi ratione ſimilitudinem habere comperio diuinas noſtrorum literas, ita omnia myſtico quodam ſenſu ſcripta quæcunq; Moſes, quæ Dauid, quæ Prophetæ reliqui cœleſti ſpiritu afflati protulerunt. In noua verò lege nouóq; inſtrumento cùm Aſſertor noſter ait, Aperiam in parabolis os meum, & in ænigmate antiqua loquar, quid aliud ſibi voluit, quàm hieroglyphicè ſermonem faciam, & allegoricè vetuſta rerum proferam monumenta? Et illud, IESVS in Parabolis loquebatur ad turbas, nõne ſermones ſuos arcano quaſi velamine quodam contegebat? Pari modo videmus Apoſtolos abvſitato loquendi more receſsiſſe, vt ſacra de Deo dicta à cæteris ſcriptis, ſicvt merita dignitate, ita & forma quadam diſcernerentur, ne cœleſtium myſteriorũ maieſtas paſsim & indiſcretè pateſceret, ſanctúmq; canibus, & margarita porcis exponerentur. Demetrius certè Phalereus apud Philadelphum Alexandrię regem, pleriſq, audiẽtibus affirmauit, nõ licuiſſe Grȩcis Hebraicã hiſtoriã attingere: quin illuſtriũ ſcriptorũ quoſdã eam rẽ tractare auſos, adverſa mẽtis valetudine & languore corporis tandiu conflictatos, donec ab incœpto deſtitiſſent, tanquã id arcanum profanis eſſet gentibus manifeſta ira numinis interdictum. Ad quod ipſum ſi nunc multi reſpicerẽt, modeſtius aliquando ſe gererẽt. Vides enim quæ de humana diuinaq; diſciplina vetuſtas illa ſub rerum verborumq; quorundam involucris occultauerat, & quòd peritiſsimi quiq; inter ſe hoc velvti ænigmatum genere vti conſueuerũt. Mihi igitur vitio verti non debet, ſi omnem operã & ſtudiũ ad harũ rerum explicationẽ contulerim, quas tanto in precio à præſtantiſsimis quibuſq; ſemper habitas nouimus. Angelo Politiano, Petro Crinito, Philippo Beroaldo ſummæ laudi datum, quòd primi vnum vel alterum ex his locum interpretati ſint. Mihi igitur vt idem attentem cur negetur? Et ſi is non ſum, qui cum illis auſim eruditione contendere, (fuerunt enim ex iis quos æquus amauit Iupiter) ſi quid tamen non intermiſſus labor, & in evoluendis remotioribus libris perſeuerantia valent

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

lent,non vnum iam aut alterum locum,ſed ad multa volumina de arcanis huiuſmodi,aliqua poſteritatis gratulatione me cõſcripſiſſe grati,ni fallor, profitebuntur,ac oblectationẽ & vtilitatẽ ab harum rerũ tractatione nõ diſiunxiſſe.Maximas certè cõmoditates & vtilitates conſequemur,ſi ex multis expertibuſq; rationis animantibus exempla ſumere voluerimus, & virtutũ quas ſequamur, & vitiorũ quæ fugiamus. Nec deerit occaſio rectè ſentientibus, qui accõmodatè ad religionẽ noſtrã hæc retulerint & expoſuerint. Nec etiam arborum & herbarum cõſideratio nobis ocioſa eſt, cùm B. Paulus, & ante eum Dauid ex rerũ creatarũ cognitione, Dei magnitudinẽ & dignitatẽ intelligi tradant. Quæ cùm ita ſint, quis noſtrûm tam torpeſcenti,ac terrenis fæcibuſq; immerſo erit animo, qui ſe nõ innumeris obſtrictũ à Deo beneficiis fateatur, cùm ſe hominẽ creatũ videat,& omnia quę cœlo,aëre,aqua terraq; continentur, hominis cauſa generata eſſe,ſeq; non ſolùm rerum cœleſtium contemplatorem eſſe, verùm etiam eorum omniũ quæ vniuerſum cõplexu ſuo continet,dominum eſſe conditum?Hæc ſi ita ſuis viribus et animo expenderentur, atq; oculis quotidie cernũtur, mirabilẽ excitarent in nobis erga Deum amorẽ.Verùm iam tempus, vt quæ, cõiunctiſſimis efflagitantibus amicis, cõmentariis ſingulis cõprehenſa ſint, vno velvti obtutu ſpectanda exhibeã: quos quidem cõmentarios, optime Princeps,ad te mitto, vt quibus poſsim officiis meã in te fidem,perpetuamq; obſeruantiã declararẽ, vehemẽter etiam atq; etiam rogans,vt hos ipſos ad te veniẽtes, id eſt, munuſculũ Pierij tui, quo ſe præſtantẽ virtutẽ tuam memoria ſempiterna colere velle declarat,ne aſpernêre,libroſq; ipſos vnà cum autore tuendos conſeruandoſq; ſuſcipias.A Leone animantiũ omniũ præſtantiſsimo fortiſsimoq; auſpicandum putaui, in quem cùm oculos attentius cõiecciſſem,ſtatim ardentiſsimus ille animi tui vigor affulſit:quare nemini cõuenientius quàm vni tibi eum etiam peculiariter dedicari poſſe iudicaui:meq; ad id faciendum in primis incitauit, quòd in tua ciuitate, quæ ſemper fuit leonum altrix, magna ſpes afferebatur, vt Leo meus nuper ablactatus, educationis incrementa opiparè eſſet apud te conſecuturus.Multo enim indiget cibo: nec quenquam hodie noui, qui liberalius ac libentius vno te ſit impenſam hanc, quæ tua eſt humanitas, facturus, cùm præſertim largiſsima tibi ſit earum rerum copia,quibus Leo meus paſcendus eſt: mox verò vbi vires indeptus idoneas fuerit,tuorum literatorum ope curaq; ſaginatus, nulla noſtra verecundia theatris exhibitus, ſpectaculo quovis publico feliciſsimis tui nominis auſpiciis emittatur. Vale.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

RERVM QVAE SEXAGINTA HIS COMMENTARIIS CONTINENTVR, CATALOGVS.

Primo Commentario, ad Cosmum Medicen Florentinorum Ducem, describitur Leo, cuius, vt reliquorum omnium, symbola suo loco in Indice copiosè notãtur fol. 1

Secundo, ad Guidonem Ascaniũ Sfortiam Card. Elephantus & Rhinoceros 17

Tertio, ad Lælium Taurellum Iureconsultum, Taurus, & Bubulum genus 22

Quarto, ad Petrum Victorium, Equus 31

Quinto, ad Floriũ Maresium Bellunensem, Canis 39

Sexto, ad Cælium Calcagninum, Cynocephalus, Simia 45

Septimo, ad Achillem Bochium Bononiensem, Ceruus, Cornua. 51

Octauo, ad Romulum Amasæum, Formica, Scarabeus, Echinus terrestris 57

Nono, ad Fabium Vigilem Spoletanũ, Porcus siue sacra Sus 63

Decimo ad Lactantium Ptolemæum, gregalia quædam, nempe Capra, Hircus, Oryx, Ouis, Aries 71

Undecimo, ad Prosperum Sanctacrucium Romanum, Lupus, Hyæna, Lynx, Ursus, Panthera, Tigris, Urus 79

Duodecimo, ad Petrum Cursium Romanũ, Asinus, Mulus, Camelus 87

Decimotertio, ad Ioannem Antoniũ Egregium, Lepus, Vulpes, Fiber, Talpa, Mustela, Mus, Felis vel Aelurus 95

Decimoquarto, ad Bernardinũ Maffæum Cardinalem Serpens in genere, Basiliscus, Vipera 102

Decimoquinto, ad Achillem Maffæum Romanum, Serpens in signis militaribus, Caduceus 111

Decimosexto, ad Marium Maffæum Romanum, Aesculapius, Gorgonæ, Scorpius, Salamandra, Dipsas, Meduſa, Hydra 117

Decimoseptimo, ad Aegidium Viterbiensem Card. Ciconia, Merops, Cucupha, Ibis, Dagnis, Grus, Miluius 124

Decimooctauo, ad Cornelium Musæum Episcopum Bipontinum, Vultur 130

Decimonono, ad Paulum Iustinianum Abbatem, Aquila 137

Viceſimo, ad Actium Syncerum, Phœnix, Pelecanus, Vulp-anſer, Noctua, Cornix, Paſſer 144

Viceſimoprimo, ad Iacobum Sadoletum, Accipiter 151

Viceſimoſecundo, ad Victoriam Dauolam, Piſcariæ Dominã, Columba, Turtur, Hirundo 157

Viceſimotertio, ad Angelum Colotium Baſſum, Olor, Luſcinia, Pſittacus, Pica, Larus, Cepphus, Gryphs, Coruus 164

Viceſimoquarto, ad Nicolaum Cordatũ, Pauo, Gallus, Gallina, Gallinago, Anſer, Perdix, Coturnix 170

Viceſimoquinto, ad Thomam Miliarium Bellunenſem, Struthiocamelus, Veſpertilio, Otis, Alcedo, Curuca, Cuculus, Caprices, Upupa, Florus, Salus, Ardea, Cinnamus, Velia, Aſio, Iynx, Caprimulgus, Turdus, Erythacus, Cinclus 178

Viceſimoſexto, ad Petrum Melinum, Romanum, Apis, Culex, Coſſi, Fucus, Veſpa, Muſca, Ephemerus, Cicada, Araneus, Tippula 185

Viceſimoſeptimo, ad Ioannem Grimanũ patriarcham Aquilegienſem, Delphinus, Polypus, Chamæleo, Taranda 194

Viceſimooctauo, ad Liuiũ Podocatharũ Cypri Archiepiſcopũ, Teſtudo, Cancer, Pinna, Oſtrea, Locuſta, Cochlea, Sepia, Purpura, Echinus marinus, Conchyliũ 200

Viceſimonono, ad Matthæum Macingum, Crocodilus, Fluuialis equus, Phocas, Muræna, Anguilla, Rana 206

Trige-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index Librorum.

Trigesimo, ad Paulum Iouium Episcopum Nucerinorum, Pisces, Torpedo, Remora, Anthia, Cephalus, Scarus, Mullus, Sargus, Pastinaca, Nebrias, Fuca, Raia, Scolopendra, Pholis, Squatina, Clupea, Apua, Hirundo, Lepus marinus, Spongia, Glanis, Silurus, Thunnus 111

Trigesimoprimo, ad Cosmam Gerium, ea quæ per Piscem in vniuersum 117

Trigesimosecundo, ad Ioannem Iacobum Fuggerum, Caput, Bicipitium, Tricipitium, Quadrifrons, Coma, Semicrinitum caput, Canities, Barba, Ceruix, Dorsum, Humeri 225

Trigesimotertio, ad Urbanum Bolzanium, Oculi, Aures, Nasus, Os & dentes, Lingua, Gustus 233

Trigesimoquarto, ad Sebastianum Corradum, Cor, Clibanus, Sartago, Craticula, Spina dorsi, Pudenda, Umbilicus, Uenter, Pellis 241

Trigesimoquinto, ad Ioannem Manardum, Manus, Pedes, Calcaneum, Genua 250

Trigesimosexto, ad Franciscum Robortellum, Digiti & Mensuræ 259

Trigesimoseptimo, ad Bernardinum Tomitanum, Digiti & Numeri 267

Trigesimooctauo, ad Herculem Conzagam Card. Literæ & Disciplinæ 276

Trigesimonono, ad M. Antonium Passerem Patauinum, Isis, Circulus, Rota, Quadratum, Meta, Trinum 285

Quadragesimo, ad Ianum Vitalem Panormitanum, Uestimenta, Pileus, Indumenta atrata, Pera 293

Quadragesimoprimo, ad Ioannem Cornelium Fantini F. Uenetum, Bulla, Anulus, Diadema, Titulus, Sceptrum, Torques & Phaleræ, Adamas, Sapphirus, Smaragdus, Iaspis, Uniones, Amethystus, Pecten, Speculum 301

Quadragesimosecundo, ad Nicolaum Rodiuilum Olicæ ducem, Arma, Arcus, Sagittæ, Hasta, Framea, Scutum, Gladius, Securis, Falx, Serra, Galea, Thorax, Pugio, Castra 308

Quadragesimotertio, ad Nicolaum Scombergum Card. Sedes seu Sella, Currus, Fulmen 319

Quadragesimoquarto, ad Ioannem Baptistam Montanum, Sol, Luna, Stella 326

Quadragesimoquinto, ad Thomam Campegium Episcopum Feltrensem, Nauis & partes, nempe Anchora, Temo, Retia, Hamus, Tridens 334

Quadragesimosexto, ad Benedictum Agnellum, Urnæ Nili, Lucerna, Faces, Turibulũ, Phiala, Ignis, Fumus 338

Quadragesimoseptimo, ad Marcum Mantoum Iureconsultum, Lyra, Fistula, Tuba, Tibiæ, Tympanum, Tintinnabulum, Uocales septem, Liber 346

Quadragesimooctauo, ad Arnoldum Arlenium, Incus, Malleus, Tridens, Aratrum, Flagellum, Frænum, Colus & fusus, Laqueus, Catena, Iugum, Clauus, Cuneus, Uncus, Plumbum, Uectis, Clauis 353

Quadragesimonono, ad Aloisium Cornelium, Lapis, Mola, Ara, Aedes, Iani, Columnæ, Obelisci, Mutili, Perpendiculum, Cardo 361

Quinquagesimo, ad Hieronymum Fracastorium, Palma, Laurus, Cedrus, Myrtus 368

Quinquagesimoprimo, ad Hieronymum Roboreum, Quercus, Hedera, Smilax, Amygdala, Nux iuglans, Capparis 375

Quinquagesimosecundo, ad Laurentium Granam, Funestæ arbores, nempe Cupressus, Pinus, Populus, Apium, Myrtus, Salix, Morus, Caprificus, Lotos. folio 379

Quinquagesimotertio, ad Reginaldum Polum Card. Olea, Uitis, Ficus 385

Quinquagesimoquarto, ad Aloisium Priullum, Pomum Italum, Persicum, Punicum 394

Quinquagesimoquinto, ad Iulium Medicem, Rosa, Uepres, Cardui scolymus,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index Librorum.

Amaranthus, Ferula 399

Quinquageſimoſexto, ad Ioannem Antoniũ Pollionem, Spica, Lolium, Milium, Modius ſiue Calathus, Cornu copiæ 404

Quinquageſimoſeptimo, ad Ludouicum Beccadellum Archiepiſcopum Raguſinũ, Papyrus, Faba, Cicer, Arundo, Sinapi 410

Quinquageſimo octauo, ad Franciſcum Fantonũ, Hortenſia, Cepe, Allium, Rapum, Fungus, Cucurbita, Papauer, Verbena, Filix, Abſinthium, Hyſſopus, Aſparagus, Capparis, Mandragora, Bulbi, Cicuta, Ruta, Coniza, Heliotropium, Lupinum, Nyctereteum, Blittum, Beta, Capillum Veneris, Apiaſtrum, Braſſica 416

Quinquageſimonono, ad Baſilium Amerbachium, varia Deorum & hominũ ſimulacra 427

Sexageſimo, ad Theodorum Zuinggerum, Serpens, Cerberus, Felis, Vitulus, Capricornus, Cancer, Aquila, Crater, Lyra, Arcus, Nodus, Catena, Quinarius numerus, Pentagonum, Pyramis, Cubus, Octaëdrum, Icoſaëdrum, Papauer, Iris, Hyacinthus, Narciſſus, Hyſſopus, Myrtus, Salix, Cedrus, Palma, & quatuor anni temporum hieroglyphica. 438

AVTORES, QVORVM TESTIMONIIS IN HIS COMMENTARIIS VSVS EST PIERIVS.

Abſinis Rhetor
Abſyrtus
Acron
Aelianus
Aegyptij ſacerdotes
Aeneas Platonicus
Aeſchylus
Africanus in Georg.
Agriculturæ libri Conſtant. Imp. inſcripti
Albertus Magnus
Alcinous Platonicus
Alexander Aphrod.
D. Ambroſius
Ammianus Marcell.
Anacreon Teius
Apollodorus
Apollonius Rhodius
Apollonij Rhodij interpres
Appianus Alexandrinus
Apuleius
Aratus
Arati interpres
Ariſtophanes
Ariſtophanis interp.
Ariſtides Adrianus
Ariſtoteles
Arrianus
Artemidorus
Athanaſius
Athenæus
D. Auguſtinus
Auerroës
Auſonius Burdegalenſis
Baſilius Magnus
Bedas Venerabilis
D. Bernardus
Biblia ſacra
Boëtius Seuerinus
Callimachus
Caſsiodorus
Catullus
Cebes Thebanus
Cenſorinus
Chariſius Soſipater
D. Chryſoſtomus
Cicero
Claudianus
Clemens Alexand.
Clemens Pontifex
Cleomedes
Columella
Cornelius Celſus
Cornelius Fronto
Cornelius Tacitus
Demetrius Triclinius
Demetrius Phalereus
Demoſthenes
Didymus
Diodorus Siculus
Dionyſius Halicar.
Diogenianus
Dion Cocceius hiſtoricus
Dion Pruſenſis Chryſoſtomus
Dioſcorides
Ennius
Eraſmus Roterod.
Eucherius
Euripides
Euſebius
Euſtathius
Eutropius
Feſtus Pompeius
Flauius Vopiſcus

Flo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Florentinus de re Ruſt.
Fortunatus
Franciſcus Petrarcha
Fulgentius
Galenus
A. Gellius
Gregorius Nazianzenus
Gregorius Pont.
Hali Amberagel
Haliabbes Arabs
Harpocration
Heliodorus
Heraclides Ponticus
Hermes Aſtronomus
Hermes Triſmegiſtus
Hermolaus Byzantius
Herodotus
Herodianus
Heſiodus
Heſiodi interpres
Heſychius Hieroſolymitanus
Heſychius Grammaticus
Hierocles
D. Hieronymus
Hippocrates
Homerus
Homeri interpres
Horatius
Horus Apollo
Iacobus Zieglerus
Iamblichus
Ioannes Picus Mirandulanus
Ioannes Reuchlin Phorcenſis
Ioannes Scholaſticus
Ioannes Stobæus
Ioannes Scotus
Ioannes Grammaticus Zezes
Ioſephus
Irenæus
Iſaacius Zezes
Iulius Capitolinus
Iulius Firmicus
Iulius Frontinus
Iulius Pollux
Iulius Nypſus
Iuſtinus hiſtoricus
Iuuenalis
Lactantius Firmianus
Lactantius Statij interpres
Lucas Minoritanus
Lucianus
Lucretius
Lycophron
Macrobius
Manethon
Martialis
Martianus Capella
Maximus Tyrius
Michael Byzantius
Muſonius
Nicander
Nicandri interpres
Nicephorus
Nonius Marcellus
Numenius
Oppianus
Origenes Adamantius
Orpheus
Ouidius
Pandectæ Iuris
Papinius Statius
Paulus Diaconus
Paulus Iuriſconſultus
Paulus Oroſius
Pauſanias
Petronius Arbiter
Petrus Aponenſis
Philo Iudæus
Philoſtratus
Phocylides
Phurnutus
Pindarus
Pindari interpres
Plato
Plautus
Plinius in Naturalibus hiſtorijs
Plinius iunior
Plotinus
Plutarchus
Pontius Paulinus
Porphyrius philoſophus
Porphyrion Grammaticus
Priſcianus Grammaticus
Probus Valerius
Probus Æmilius
Proclus Lycius
Procopius
Propertius
Prudentius
Pſellus
Ptolemæus Alexandrinus
Quintilianus
Quintus Curtius
Quintus Calaber
Ruffinus Aquilegienſis
Salomon Trecenſis
Seneca
Seruius Honoratus
Sextius Medicus
Sextus Aurelius hiſtoriographus
Sibyllini libri
Sidonius Apollinaris
Silius Italicus
Solinus
Sophocles
Spartianus
Speuſippus
Stephanus de Gentibus
Strabo
Suetonius
Simeon Antiochenus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Synesius
Tertullianus,
Themistius
Theocritus
Theocriti interpres
Theodorus Gaza
Theon Arati interpres
Theophilus Iurisconsultus
Theophylactus
Theophrastus
Diuus Thomas Aquinas
Thucydides
Tiberius Donatus
Tibullus
Titus Liuius
Trogus Pompeius
Tryphon Grammaticus
Valerius Flaccus
Varro
Vectius Bassus
Vegetius
Veterum varia numismata
Victorinus Rhetor
Virgilius Maro
Vitruuius
Vlpianus Iureconsultus
Xenophon
Zenodotus
Zezes
Zoroastres

AVTORVM, QVORVM TESTIMONIIS IN *Hieroglyphicis Pierius vsus est, finis.*

LOCO-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

LOCORVM QVORVNDAM SACRAE SCRIPTVRÆ, QVÆ HIC PASsim exponuntur, Index.

GENESIS.

Cap. III. Insidiaberis calcaneo eius 434.a.b

Cap. III. Homo ipse tuum obseruabit caput, & tu illius calcaneum 258.c

6 *Non permanebit spiritus meus in hominibus istis, sunt quia caro* 414.a

9 *Anima illius in sanguine est* 154.d

23 *Habitabat autem Ephron in medio filiorum Hethios* 111.a

35 *Reges de lumbis tuis egredientur* 245.a

36 *Tauri decor eius* 31.a

EXODI.

Cap. XXVIII. Et fecerunt vestimentum poderem sub vmbone, &c. 295.f

33 *Posteriora mea videbis, faciem, & cæt.* 160.e

LEVITICI.

Cap. II. Quicquid obtuleris sacrificij, sale condies, &c. 220.b

2 *Cùm autem obtuleris sacrificium coctum in clibano de simila* 243.e

6 *Quæcunque illa attigerit, sanctificabitur* 253.a

8 *Sacrificium pro sacerdotum consecratione, pollices manuum & dexterorum pedum, hostiæ sanguine oblinuntur* 257.d

8 *Azymorum calathus ab Aarone & filiis eius offerendus* 277.c

11 *Et quicunque morticina eorum tetigerit, &c.* 283.b

11 *Vt adoretis talpas & vespertiliones* 179.f

15 *Vertantur in lapides, donec pertranseat populus tuus Domine* 363.a

17 *Vbi monemur sanguinem non esse comedendum* 154.c

19 *Manus eius offerant hostiam Domino.* 250.f

21 *Non radent caput, neq; barbam* 232.a

22 *Si fractum, si cicatricem habens* 58.b.c

Si non poterat manus eius inuenire. 255.d

23 *Septem diebus comedetis azyma* 262.f

23 *Animam quæ peccauerit, offerre donum similam cum oleo* 385.f

23 *Panes duo primitiarum dicti ex duabus decimis similæ fermentatæ* 277.c

23 *Salices de torrente sumi præcipiuntur.* 383.c

27 *Omnis æstimatio sicli, &c.* 145.e

27 *De consecratione, præsertim Aaronis.* 238.a

28 *Adimas tunicæ fimbrias aurea cur tintinnabula, maláq; Punica* 349.e

Pontifex humeros primùm præcingi iubetur, mox logium assumere 279.b

DEVTERONOMII.

Cap. VIII. De Dipsade, vbi terrificã illam describit solitudinem 121.d

12 *Vbi sanguinem hostiarum pro anima esset, monet Moses* 154.b

17 *Quicunq; rex fuerit constitutus, non multiplicabit sibi equos* 34.f

21 *Si mulierẽ quis ex hostico viderit, vt vxorem ducere concupiscat* 231.b

23 *Locum habebis extra castra, &c. gerens paxillum in baltheo* 101.f

25 *Pro mensura peccati erit & plagarũ modus, &c.* 274.b

32 *Comedit Iacob, & impletus est, & recalcitrauit* 31.a

32 *Funiculus hæreditatis suæ Israel* 266.d

32 *Sanguinem vuæ biberunt* 390.c

33 *Qui appropinquant pedibus eius, de doctrina eius, &c.* 256.f

53 *Et sanguinem vuæ biberet meraciſsimũ* 390.c

IVDICVM.

Cap. VI. Si ros in solo vellere fuerit, & rogo vt solum vellus siccum sit 281.f. 282.a

7 *Curuatis genibus biberunt* 46.d

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Locorum Scripturæ Index.

REGVM.

1 Reg.5. Arca Domini iuxtà locata,noctu fractum diſsiliiſſe,manéque dorſum, &c. 232.f

1 Reg. 24. Canem mortuum perſequeris. 43.b

1 Reg. 28. Mulierem quæ Pythonem habeat,ſibi ſisti cupit Saul. 109.c

2 Reg. 9. Ecquis ego ſum ſeruus tuus, &c. 43.b

2 Reg. 22. Aſcendit fumus de naribus eius. 237.d

3 Reg. 12. Minimus digitus meus compactior eſt lumbis patris mei 245.a

3 Reg.1. Ponite filium meum Salomonem in mulam 92.e

4 Reg. 4. Mors in olla eſt 381.a.b

4 Reg. 6. Eliſæus vidit auxiliares equites in monte 33.c

IOB.

Cap. III. Si non ex ventre matris meæ dux illis fui 249.b

19 Manus Domini tetigit me 253.b

38 De cuius vtero egreſſa eſt glacies? 249.e

39 Quis dimittet aſinum liberum 89.f

39 Num derelinquet oua ſua in terra, vt quæ puluis,&c.de Herodio 126.e

Nunquid in ſapientia tua plumeſcit accipiter. Ibid.

Struthio in terra relinquit oua ſua, &c. 179.a

PSALMORVM.

Pſal. 1. Tanquam lignum quod plantatũ eſt ſecus decurſus aquarum,&c. 365.f

1 Hic arbori ſimilis eſt ad aquæ riuum ſatæ. 441.a

7 Caligo ſub pedibus eius 282.e

8 Videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum 259.e

10 Palpebræ eius interrogant filios hominum 235.b

17 Deus poſuit tenebras latibulum ſuum. 206.f

18 Pes meus ſtetit in via recta 257.c

20 Quoniam pone eos dorſum 232.f

21 Ego ſum vermis,& non homo 60.e

21 Circundederunt me canes multi 45.b

22 Circundederunt me vituli multi, tauri pingues, &c. 30.f

26 Ne repellas me 169.b

26 Delinquentis hominis brachium conteritur 255.e

28 Dominus diluuiũ inhabitare fa.284. d

29 Vox Domini quæ ceruos perficit. 55.f & 56.a

31 Nolite fieri ſicut equus & mulus 36.c & 92.c

31 Conuerſus ſum in ærumna mea dum configitur ſpina 400.e

35 Homines & iumenta ſaluabis Domine 74.f

38 Tabeſcere feciſti quaſi araneam animam meam 193.b

39 Ecce commenſurabiles poſuiſti dies meos 264.a

29 Seruaſti me ne deciderem in lacum 284.f

40 In Idumæam extendam calceamentum meum 300.c

41 Abyſſus abyſſum inuocat 284.e

44 Eructauit cor meum verbum bonum. 242.b

44 Cùm nobis aderas,inimicos noſtros cornu petebamus 30.f

49 Peccatori autem dixit Deus, Quare tu enarras iuſtitias meas,&c. 240.a

50 Aſperges me Deus hyſſopo, & mundabor 440.e

57 Furor eorum par eſt anguium furori. 106.c.d

27 Alienati ſunt peccatores ab vtero, ira eis ſecundum ſimilitudinem 107.b

58 Conuertentur ad veſperam, & fame conficientur vt canes 43.b

59 Moab lebes ſpei meæ 408.c

63 Tenuiſti manum dexteram tuã 254.b

63 Super oues paſcuæ tuæ 277.e

64 Quoniam calix in manu Domini. 409.b

65 Igne nos examinaſti, &c. 344.e

66. Im-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Locorum Scripturæ Index.

66 *Imposuisti homines super capita nostra* 257.c
67 *Et virtus eius in nubibus* 282.f
67 *Congregatio taurorum in vaccis populorum* 31.a
67 *Extimula feras ex arundineto* 415.b
68 *Lingua canum tuorum hostium, &c.* 40.a
69 *Fiat mensa eorum in laqueum* 277.f
70 *Quasi prodigium factus sum multis.* 145.a
70 *Donec annunciẽ brachium tuum generationi omni quæ ventura est* 251.a
72 *Penè effusi sunt gressus mei* 406.f
73 *Mei penè moti sunt pedes* 256.e
73 *Tu confringes caput draconis in aquis.* 113.c
77 *Ego confirmaui columnas eius* 367.c
77 *Calix in manu Domini vini meri plenus mixto* 390.e
77 *Exacerbauerũt Altissimum in inaquoso* 281.b
77 *Et sorte diuisit eis terram in funiculo distributionis* 266.d
78 *Deum exquisiui manibus meis nocte coram eo* 250.f
79 *Exterminauit eum aper de sylua* 67.e
80 *Educto de petra melle saturauit eos.* 283.c
80 *Vastauit vineam tuam, Domine, sus syluestris* 65.d
80 *Manus eius ad cophinum seruierunt.* 408.c
81 *Et erit tempus eorum in seculum* 104.d
83 *Inuenit turtur nidum, vbi poneret pullos suos* 161.c
83 *Inuenit sibi passer domum* 150.f
83 *Deus meus pone eos vt rotam* 289.b.f
90 *Anni nostri quasi aranea reputantur* 193.b
91 *Sicut cedrus Libani multiplicabitur. Et, Confringet Deus cedros Libani* 373.e
92 *Senectus mea in oleo pingui* 387.e
101 *Factus sum sicut nycticorax in domicilio* 148.e
102 *Renouabitur vt aquilæ iuuentus tua* 141.b
103 *Qui facit angelos suos spiritus, & ministros suos flammam vrentem* 433.e
103 *Inter montes transibunt aquæ, potabũt eas omnes bestiæ agri* 283.b
103 *Herodij domus dux eorũ* 126.d.130.a
106 *Deserta reddidit flumina, & aquarũ fluxus in sitim transmutauit* 283.e
109 *Ex vtero ante luciferũ genui te* 249.e
110 *Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis* 252.d
113 *Iordanis conuersus retrorsum* 220.c
115 *Calicem salutaris accipiam* 409.b
115 *Preciosa in conspectu Domini mors sanctorum eius* 427.e
117 *Labores manuũ tuarũ comedes* 255.b
123 *Erepta anima nostra sicut passer de laqueo, &c.* 150.f
125 *Sicut torrens in austro* 283.f
126 *Sicut sagittæ in manu potentis* 309.f
130 *Impiorum concisæ ceruices* 232.d
134 *Educit nubes ab extrema terra, fulgura vertit in pluuiam* 325.d
136 *In salicibus, in medio eius suspendimus organa nostra* 383.c.d
138 *Semitam meam & funiculum meum inuestigasti* 266.e
146 *Et pullis coruorum inuocantibus eum alimenta subministrat Deus* 168.d

PROVERBIORVM.

Cap. I. Fili mi, audi doctrinam patris, &c. 135.d
5 *Non respicies ad mulierem meretricem: fauus enim destillans, &c.* 187.c
6 *Vade ad formicam ô piger, &c.* 57.e 58.c
7 *Donec transfigat sagitta iecur* 244.f
7 *Quasi bos ductus ad victimam* 28.c
30 *Lepusculus plebs inualida* 95.d
30 *Effodiant eum corui de torrente* 169.b
30 *Lepusculus sapientibus sapientior* 96.e
30 *Ceruus amicitiæ, & gratiarum pullus fabulentur tecum* 56.b

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Locorum Scripturæ Index.

ECCLESIASTES.

Cap. IX. Melior est canis viuus leone mortuo 42.e

21 Florebit amygdalum, & pingueſcet locuſta, &c. 379.a

21 Et diſſipetur capparis 379.c

CANTICORVM.

Cap. I. & IIII. Oculi tui columbarũ. 160.e

Cap. 1 Oſculetur me oſculo oris ſui 430.c

2 Vox turturis audita est in terra noſtra. 161.f

2 Capite nobis vulpes paruas, quæ demoliuntur vineas 97.f

5 Fratruelis meus albus & rubicundus. 296.f

5 Similis es tu fratruelis meus damulæ, aut hinnulo ceruorum 56.b

5 Comæ tuæ iunctæ canalibus 435.b

7 Statura tua ſimilis facta est palmæ 371.a

SAPIENTIÆ.

Cap. XII. Miſiſti anteceſſores exercitus tui veſpas 189.f

12 Melior est iniquitas viri, quàm mulier benefaciens 246.c

ECCLESIASTICI.

Cap. VI. Cauendum ne animos, veluti taurus, extollamus 30.f

10 Si momorderit ſerpens in ſilentio 109.b

ESAIEÆ.

Cap. I. Caupones tui miſcent vinum aqua 282.c

1 Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis 95.d

2 Proijciet idola, &c. vt adoraret talpas & veſpertiliones 99.c

5 Mandabo nubibus meis ne pluant ſuper eam imbrem 282.e

5 Mandatum est nubibus, ne pluerent imbrem ſuper vineam Soreth ibid.b

6 De Seraphim duabus, qui ſenis ſinguli alis præditi, &c. 225.b

34 Erit cubile draconum, et paſcua ſtruthionum 179.a

38 Sicut pullus hirundinis, ſic clamabo. 162.d

40 Quis menſus est pugillo aquas 264.e

55 Venite, emite abſq; argento & abſq; commutatione vinum & lac 188.b

HIEREMIÆ.

Cap. IIII. Ventrem meum ventrem meum doleo 242.c.249.e

5 Vos igitur non timebitis me, qui poſui arenam terminum maris 251.e.f

8 Turtur & hirundo & ciconia cuſtodierũt tempus aduentus ſui 161.d.176.a

17 Clamauit perdix, congregauit quæ non peperit 176.e

46 Fugite ab occurſu gladij, quem columba vibrabit 158.f

EZECHIELIS.

Cap. XIII. Væ iis qui aſſuunt ceruicalia ſub omni cubito manuum 265.a.b

16 Et catena circa collum tuum 301.d

Et impoſui tibi armillas circa manus tuas 305.f

17 Aquila grandis magnarum alarum 142.e

32 Et extraham te in hamo meo, & extendam te ſuper terrã, campos implebis, &c. 338.a

34 Et cùm puriſſimam aquam bibere tis, reliquã pedibus veſtris turbabatis 177.b

37 Aperiam ſepulturas veſtras, & educam vos de Babylone 284.f

47 Ioſeph duplicẽ funiculum habet 266.d

OSEÆ.

Cap. VII. Corda eorum ſicut clibanus incaluerunt 243.d

MICHEÆ.

Cap. VII. Tu peccata noſtra in profundum maris demerges 218.c

ABACVC.

Cap. III. Quia aſcendes ſuper equos tuos 32.c.33.c

3 Vbi dicit, in aquas ſalſas armẽtum à Deo inducendm 281.c

3 Fluminum terra ſcindetur 283.e

3 Venter meus turbatus est in me 249.e

3 Pro iniquitate vidi tentoria Aethiopiæ, turbabũtur pelles terræ Madian 250..a

Boues

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Locorum Scripturæ Index.

3. *Boues non aſsiſtunt ad præſepia* 277.e

SOPHONIÆ.

Cap. I. Extendam manum meam ſuper Iudam, & ſuper habitantes Iſrael 253.b

ZACHARIÆ.

Cap. IX. Ecce rex tuus veniet tibi 88.b

MATTHÆI.

Cap. VI. Cum facis eleemoſynam, noli tuba canere ante te 434.e

6. *Neſciat ſiniſtra tua, quid faciat dextra.* 434.e

10. *De calceamentis pedibus non inducendis interpretatur* 413.a

10. *Qui non habuerit odio animam ſuam, perdet eam* 435.a

13. *Simile eſt regnum cœlorum reti miſſo in mare* 222.d

15. *Non decet panem filiorum dare canibus.* 35.b

15. *Quare vos tranſgredimini præceptũ Dei propter traditionem veſtram* 282.c

17. *De iuuene lunatico, qui nonnunquam in ignem, nonnunquam in aquam, &c.* 329.d

17. *Si quis habeat fidem quantum eſt granũ ſinapis* 415.e

19. *Facilius eſt camelum per foramen acus intrare* 93.f

23. *Camelum deglutiunt, & culicem liquãt.* 93.d

24. *Vbi fuerit cadauer, illic & aquilæ congregabuntur* 141.c

24. *Orate ne fuga veſtra fiat hyeme vel ſabbato* 282.f

26. *Triſtis eſt anima mea vſq; ad mortẽ* 434.f

MARCI.

Cap. X. Calix quem ego bibo 409.b

LVCÆ.

Cap. XXIIII. Piſces aſſos comeſt 222.d

IOANNIS.

Cap. VIII. Niſi lauero te, non habebis partem mecum 434.a

12. *Niſi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipſum ſolum manet: ſi autem mortuum fuerit, multum fructũ affert* 427.e

ACT. APOST.

Cap. II. Diſpertitæ linguæ tanquam ignis. 240.a

5. *Illi autem ibant à conſpectu concilij, quòd digni habiti eſſent qui pro, &c.* 274.a

D. PAVLI AD ROM.

Cap. II. Qui oſtendunt opus legis ſcriptum in cordibus ſuis 242.a

AD CORINTH.

1. Cor. 15. *Omnes quidem reſurgemus, ſed non omnes immutabimur* 403.c

AD COLOSS.

2. Coloſſ. 3. *Mortui eſtis, & vita veſtra abſcondita eſt cum Chriſto in Deo.* 427.e

AD EPHES.

Cap. IIII. Sol non óccidat ſuper iram veſtrã. 408.b

AD PHILIP.

Cap. I. Cupio diſſolui, & eſſe cum Chriſto. 430.c

3. *Cauete canes, cauete malos operarios* 39.f

4. *State in Domino* 46.c

AD HEBRÆOS.

Cap. VII. Adhuc enim in lumbis patris erat, quando obuius ei factus eſt Melchiſedech 245.a

11. *Circumierunt in melotis.* 395.f

APOCAL.

Cap. XVI. Et vidi de ore draconis ſpiritus tres immundos in ranarũ ſimilitudinem 211.b

17. *Aquæ quas vidiſti, ſuper quas meretrix illa ſedet* 283.d

INDICIS LOCORVM SACRÆ Scripturæ finis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CAROLI UTENHOVII IUNIORIS GANdaui, ad clariſsimos viros, Arnoldum Arlenium Peraxylum, & Michaelem Iſingrinium, in Ioannis Pierij Valeriani Hieroglyphicõn Libros quinquagintaocto, Epigramma.

Δεῦτ' ἄγε Πιερίδες, τίς μοι λόγος ἔπλετο μέσσος,
Ἄρκιος δ' μέλπειν ἔστε ταῦ, οἷα μέλῃ;
Θεῖον ὅπως σφέτερον τέκος ὑμνώσῃμεν ἐπαίνοις
Πιέριον, χαρίτων φῶς τε κλεός τε τεκῶν,
Πιέριον τοὔνεκα πάτρης κράτος Αὐσονίδων,
Πιέριον λιπόντες ἅλιον Αὐσονίης.
Δεῦτ' ἄγε, Πιερίδων κλέος ἀθανάτων μεσσαίων
Κλείετε, Πιερίδι Πιερὶς ἔσκε τροφός·
Πιερὶς δὲ ἑτέων τροφὸς ἔσκεν οἱ, ἀλλά γε μήτηρ,
Ἣ νιν ἔπεκτε, πατὴρ φοῖβος ὁ μαντὶς ἑλών.
Πιερὶς δυνηθεῖσα γὰρ Ἀπόλλωνι τοκῆϊ
Γείνασθαι μιν ζαθέῳ σπέρματος ἀφρόμενον.
Οὐδὲν θαυμαστὸν καί σφιν πολὺ φορτατος ὄδε
Πιέρεος κἀν δόξῃ γεγαφέμεν, ἠδὲ λαλεῖν.
Οὔτε τόσον Μεγάλῃ ταῖς χιλιάδεσσιν Ερασμος,
Ἢ ταῖς Βασιλείᾳ χαλκογραφίοισι τύποις
Ἄρπ χαρασσομένοις μορόπων τις ἐτόρπετο τόσσον,
Ἠὲ Μελαγθονίοις τόσσον ἔχειρε βίβλοις.
Ὅσσον ἰδὼν, ἐχάραξε, τόδε Πιερίδιον πόνημα
Αμφ' ἱεροῖς λογίων γεγράμμασι Μεμφιτῶν.
Ἐν θάδε Νειλιακῶν γνώσῃ μυσήεια λαῶν,
Ἐν θάδ' ἀρρήτων εἰκόνας ἰσωείων,
Ἐν θάδε μασθύσεις παλιγγενέων στίχας μύθων,
Παυδίων γραικῶν, παυδοδαπῶν λαπίων.
Τὸν πάρος ἄγνωστον, πρῶτον νεοὶ ξυνὸν ἔθηκας
Χαλκογραφίῃ πολλῶν ἔξοχ' ἰσηγέτιν,
Χαλκογραφίῃ ὄντιν βασιλείας οὐκ ἄτερ ἐστὶν ἑοῦσαν,
(Καί πορ ἔχει πολλὰς ἡ βασίλεια κλυτάς)
Μήτε τεῶν θαπάνων ὅς φείσεο, μήτε πόνοιο,
Εἰς ὃ φάος βίβλους ἐρύσασθαι ὄφρα βάλῃς.
Τίνετε Πιερίῃ πρῶτον χάριν, εἶτα καὶ αὐτῷ
Ἀρλενίῳ πάντην κύδεϊ φλαυδογενῶν·
Ἀρλενίῳ πολλῶν δὲ δρυὸς πτῆσε παλαιῶν
Ἠδὲ νέων, γραικῶν ῥωμαϊκῶν τε βίβλων·
Ὑστατ' Ισιγγείνῳ δὲ χαλκογραφῶν ὀχ' ἀείσω,
Ὃς τάδε λαμπετόωντα τοῖς σφοῖς ἐχάραξε τύποις·
Τὸν λάβε θησαυρὸν, τοιχύτων βιβλιοθήκῃ
Οὐ βλεμαῖ αἴαξ πεῖν ποτ' ἔχουσιν, ἐών.

πρὸς Πιέριον.

Οὐλε καλῶς, τύδις καὶ ὁμοίϊα πλείονα γεγράφθον
Βιβλία, καὶ σὺ γεγράφθαι βίβλον δ' ἀρανίῳ,
Ῥεῖά κεν ὤσκεν ἀταρ τελέσειας ταῦτά γε, δώσει
Σοὶ βιότοιο θεὸς τόλμα πολυχρόνιον.

Ἔρρωσθε, καὶ ἐνάσετε δύτυχεῖτε.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

IO. PIERIVS VALERIANVS AD COSMVM MEDICEM FLORENTINORVM DVCEM, DE IIS QVÆ *per Leonem ſignificantur, ex ſacris Aegyptiorum literis.*

A VLTA quidem ſunt, quæ Leone ſuper tam philoſophi quàm hiſtorici, neq; nõ aruſpices diſſeruere: ſed neq; veriora, neq; admirãda magis ab eorũ vllo, quàm ab Ægyptijs ſacerdotibus & obſeruata, & poſteritati cõmẽdata ſunt: tot ea ſcilicet extãt, quæ viri illi totius auſim dicere arcanorum naturæ conſcij, ſuper animaliũ ingeniis maximè omniũ diligenter explorauerunt. Eam verò eſſe in Leone præſtantiam norint omnes, vt vel ſingula eius membra non eorũ tantùm ſacerdotũ inuẽtione, ſed & gentiũ, ætatumq; penè omniũ cõſenſu, myſtici alicuius ſignificati argumentũ prębuerint. Tot ſunt veterum monumenta, in quibus Leonina facies variis hieroglyphicis expreſſa nũc magnanimitatem, nunc animi corporisq; vires, nunc Solem & terram, nunc natorum erga parentes obſequiũ, nũc animi domitorẽ ſignificat: aliis mox pictu-
B ris amoris petulantiã, oratoriæ partem facultatis, vigilantiam, cuſtodiam, terrificum hominem, dominatorem, Nili incrementũ, clementiã, vindictam, & pleraq; alia cõmonſtrabat. Nulla tamen naturæ vi admirabilior eſſe iudicat quàm ipſa qua egregiè pollet magnanimitate. Ab ea igitur primùm omniũ ordiemur, quam Ægyptij ſacerdotes ea de cauſa per Leonẽ pictũ intelligi volebãt, quòd inter quadrupedes nullũ aliud animal præſtare magis animo exploratũ habuere. Eam præterea Leonis eſſe imaginem, vt magni & generoſi animi ſimulacrũ præ ſe ferat, vt in Phyſiognomorũ obſeruationibus inuenitur. Caput enim magnum habet, pupillas ignitas, faciem obrotũdam, & ad radiorũ ſimilitudinem iubas vndecũq; diffuſas, quibus colla armosq; veſtiat. Id enim Leonum genus animoſius eſſe theatra Romana ſæpius oſtendere. Atq; hę quidem, quò diffuſę magis, vulnerũ eò magis cõtemptum indicant. Eos Homerus ἀνγοφάους appellat: de quibus dicitur, leonẽ nõ terreri laruis, neq; à ſubula excipi. Quare Diogenes cùm apud Xeniadem ſeruiret, amicis volẽtibus eum redimere, negauit velle ſe:
C An neſcitis, inquiens, Leones nõ iis ſeruire à quibus aluntur, ſed altores potius ſeruire leonibus? Pari magnanimitate Antigonus Demetrij filius, cùm vrgentibus hoſtibus olim retrocedere cogeret, negabat ſe fugere, ſed vtilitatẽ à tergo ſitam perſequi. Huiuſmodi verò faciem horridè iubatam in morem hiſtricis irritatæ aſpicias in Antonini nummo, qualesq; illi ſunt, quos throno Solis Ægyptij ſubiecere affinitatẽ demonſtrantes, quam cum ipſo Deo iubarũ imitatione habere viderẽtur. Nam degeneres ac perinde pauidiores illi omnino ſunt, qui criſpiorib. breuioribusq; ſunt iubis. Neq; aliud ſibi vult diuina lectio, cùm Dei populum ſicut catulũ Leonis exurgere, & ſicut leonem exilire ſcribit. Quanta enim illa ſunt indicia magni animi, cùm quis crucem ſuã tollit, & Chriſtũ ſequitur, cùm Principũ furias cõtemnit, cùm ferocia ſæuaq; verbera aſpernatur, cùm cæſus deniq; gladiis bidentis inſtar nullã neq; murmure, neq; querimonia conſternationẽ oſtendit, cùm victo ſeculi terrore, ſpretisq; corporis pœnis, igni, beſtiis, tortoribusq; traduntur: deſpiciunt enim & contemnunt omnia quæ ſunt

De magnanimitate Leonis.

Antonini nummiſma.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

in poteſtate mortaliũ, & imitãtur eum, qui Leo de tribu Iuda nuncupatur: atq; hic demũ ille ille homo eſt impauidus, qualem dari ſibi Democritus poſtulabat ad ſummi boni ſpecimen, qui ſcilicet animum à terrore liberaſſet. D

ANIMI CORPORISQVE VIRES.

Alunt verò, Admetũ leonem & aprum iũxiſſe, ex quo illũ animi corporisq; virtutes copulaſſe intelligendũ. Per leonem enim animi vim: per aprum, vt ſuo loco dictum, robur corporis interpretantur. Addũt, eum eodem argumento Apollini atq; Herculi acceptiſsimũ fuiſſe, quos media ſapientia & ingenitæ cuiuſdam virtutis indole ſibi cõciliaſſet. Quinetiam Poëtæ feroces in bello viros θυμολέοντας vocare conſueuerunt.

ROBVR.

ESt & illud hieroglyphicum, per anteriora leonis robur ſignificare, propterea quòd in eo animali membra illa robuſtiora ſunt: ab excellenti enim vi quadã vniuſcuiuſq; rei ſignificata ſua Ægyptij deſumebant. Expreſsit robur hoc Lucret. Carus cùm ita ſcripſit: E

Principiò genus acre leonum ſæuáq; ſecla
Tutata eſt virtus.

Neq; alia de cauſa leonem cœlo adſcriptum multi prodidere, niſi q̃ ſol eo tempore quo ſignũ id permeat, maximè ſit validus atq; robuſtus, moxq; degeneret in poſteriora declinãs. Quia verò, vt Pauſanias ait, decet bellatorẽ hominem in cõflictu aduerſus hoſtem, omni poſthabita mãſuetudine atq; clementia, ſæuire, Lacedæmonij Martem θυρεταὶ appellauere: eoq; ſpectare Homericum illud ait de Achille dictum, λέον δ' ὡς ἄγριον οἶδεν. Cuiuſmodi ſignum in Simandij Ægyptiorũ regis nominatiſsimi ſepulchro ſpectari ſolitũ autores tradũt, quem leonis ſpecie figuratũ hoſtes in fugam vertere vidiſſes, vt ex eo & animum & robur & vigilantiã regis perſpicere liceret. Videre verò eſt in Neruæ Traiani nummo fortitudinẽ hanc ita figuratã, vt claua leonino inſideat capiti, per clauam fortitudinẽ ſignificari dictum in Roboris cõmentario: per caput verò leoninũ animi generoſitatẽ interpretamur: vtroq; enim opus eſt, qui Ducis inuicti nomẽ affectet ſibi vẽdicare. Quod verò pertinet ad leonis robur, tradunt autores Hyllum Herculis filium, eò quòd viribus prẽſtaret, Leonẽ Citheroniũ cognominatũ: quem cùm Euchemus Arcas interfeciſſet, Rex à Megarenſibus ſalutatus eſt, apud quos oraculũ erat, eum ſibi adſciſcendum, qui leonẽ interfeciſſet. Quod ſimile fuit Diocletiani facto, qui tunc ad ſe rerum ſummam peruenturã acceperat ab oraculis, cũ primũ aprũ interemiſſet: ob idq; cùm plurimos cõfeciſſet apros, queri per iocũ ſolebat, ſe quotidie apros interficere, nũquã aũt Imperatorẽ declarari, donec virũ nomine Aprum iugulaſſet. In nũmo quodam pulcherrimo C. POBLICII Q. F. cernere eſt fortitudinis ſimulacrũ, quod leonẽ ſuffocat claua à pedib. ſtrata, pharetra cũ ſagittis antepoſita. Hippothoon Poëta robur hoc leoninũ pulcherrimo deſcripſit ſenariolo, quã apud Io. Stobeũ invenimus: γῆρας λέοντ' κρεῖσσον ἀκμαίων νεῥῶν: cuiuſmodi verba ſenex ille dicit apud Ariſtophanẽ, Veſpis, ἐγὼ τὸμὸν νομίζω γῆρας εἶναι κρεῖττον ἢ πολλῶν κοκκίνων νεανιῶν. Leonis ſenectã maximè florẽte hinnulorũ iuuẽtute meliorẽ eſſe ſcribit Hippothoon: & ſenex ille Ariſtophanicus ſenectutẽ ſuã pubeſcenti multorũ iuuenum virtu-

Traiani numiſma. F

C. Poblicij Q.F. numiſma.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A virtuti gloriabundus anteponit. Cicero verò in Officiis, vim nõ aliter leoni pe culiarem esse dicit, quàm vulpeculæ fraudem.

VIGILANTIA CVSTODIAQ.

VErumenimverò per leonis caput Aegyptij sacerdotes vigilantiã atq; custodiam ostendebant. Causam addebant, quòd solum hoc ex animalibus recuruos vngues habentibus, simulatq; natum est, cernit. atq; hinc Plutarchus solare animal leonẽ haberi putat. Sanè illi nomen πρὸ ὁ λάω ὁ ὄρῳ inditũ aiunt etymologiarum indagatores. Somni præterea parcissimi est, oculosq; habet inter dormiendum splendescentes, ac quodammodo patefactos, quod in custodiæ signum recepere: & sanè multi crediderunt leones omnino insomnes esse, quod Manethon Aegyptius in iis

B quæ scripsit ad Herodotum tradit. Huiusce rei argumentũ nonnulli obseruauere, quòd caudam assiduè inter quiescendum motat. Cæterùm incredibile est, vt putat Aristoteles, animal vllum perpetua vti vigilia: sed inde persuasi sunt qui talia se obseruasse profitẽtur, quòd leo magnos habet oculos palpebrasq; perexiguas, vt non oculum possit penitùs obtegere, intuentiq; splendor ille sese offert, qui plurimus emicat ab eius pupilla: quare semper somni expers esse videatur. Quapropter significanter admodum, non tantùm Mycenarum portis, sed etiam reliquorum ædificiorum, præcipuè verò fanorũ valuis, ædiũq; sacrarum vestibulis leones, tanquam diuinorum custodes, vt est passim cernere, statuebantur. Quiq; iis insomniam attribuunt, inde eos Soli dedicatos autumãt, eandem cum leone conditionem habenti, quippe qui patenti igneoq; oculo terram conspectu perpetuo atq; infatigabili tueatur. Cùm verò cõstet, Alexandrũ Magnum præter alia quæ in homine præclara fuerunt, vigilantissimũ etiam fuisse, quod in exemplo à grue sumpto alibi diximus, non miror, etsi aliæ etiam huius rei causæ esse possunt, eum in nummis quibusdã leonino spolio caput indutum spectari, ab cuius altera facie simulacrũ Iouis est sedẽs, læua baculo innixus, dex

Portis valuisq; fanorũ cur leonina capita affigãtur.

Alexander Magnus in numismate.

C tera Aquilam prętendens, literæ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ nẽpe quòd ab Hercule per Caranum primũ Macedoniæ regem duceret genus: nam Hercules Nemei Leonis spolio vbiq; insignis, vel quòd eximię magnitudinis leonẽ spectãte Spartanorũ legato strauit. Quanquã non sum nescius, Philippum regem post Olympię nuptias per quietem sibi visum coniugis aluo insignem infixisse bullam, cuius sculptura leonis imaginem haberet: quod & vxorem grauidã esse, & animosum filium pariturã, coniectores periti respondere. Hinc Alexander in matris honorem leonis spolio maximè gauisus, & eadem de causa cùm somnio monitus Alexandriam in Ægypto ædificasset, eam Leontopolim appellauit: quãuis eius successores Alexandriã à cõditore ipso maluerint vocitari. Quod verò pertinet ad leonis somnũ, Physiologos ait Adamantius hęc de catulo leonis scribere, eum quippe simulac natus est, tribus diebus et tribus noctibus dormire, tum deinde patris rugitu tanquã tremefacto concussoq; cubilis loco catulum dormientem expergefieri, eoq; trahit dictũ illud à Iacobo in sacra lectione: Catulus leonis Iuda ad prædam fili mi ascendisti, requiescẽs accubuisti vt leo, & quasi leæna, quis suscitabit eum? Atq; etiam illud ex secundo Balaamis responso: Recumbens vt

Leõtopolis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

leo requiescet, & quasi leæna, quã susciture quis audebit? quod dubio procul ad D
Christi sepulturã pertinet. Sed enim intelligere etiam possumus dormisse eum sicut leo, ob splendescentes inter dormiendum oculos, vt scilicet diuinitatem ipsam cum eo nihil quicquã sopitam intelligamus. Quod autem de oculis inter dormiendum splendescentibus à nobis additũ est, ea de causa factum, vt aurem iis velleremus, qui viri alioqui doctrina magni atque pñ, in eo tamen lapsi sunt, quòd animam Christi putarũt per tẽpus illud, quo cadauer eius sepulchro conditum fuit, apud inferos passam: quod humana ipsa natura piorum hominum audire reformidat, Animaduerte autem Origenis traductionem Latinam loco hoc, vt ferè passim, valde corruptam esse.

TERRIFICVS.

ATque eo quidem signo quo robur & vigilantiã indicabant, eodem & terrificum hominẽ, qui reliquos aspectu solo consternaret, significabant: cuiusmodi simulachrũ in Agamẽnonis clypeo fuisse, Pausanias testis est, ad formidinem aliis incutiendam. quod quidem scutum in Olympiæ templo per aliquot tempora pependerit, inscriptione etiam adiecta: E

Agamemnonis clypeus.

Οὗτος μὲν φόβος ὅδε βροτῶν, ὅδ' ἔχει Ἀγαμέμνων.

Quod ita reddere possumus:

Terror hic est hominum, quique hunc gerit est Agamemnon.

Est autem Leo eius naturæ, vt etiam si ferum nihil moliatur, intuentes tamen terreat: ea est in oculis eius vis, ea maiestas. Vnde tam Græci quàm Latini Poëtæ terrorem descripturi, comparationem ab huiusmodi animalis ferocia libentissimè desumpsere. Meritò itaq; Chabrias Athenienſiũ dux, vt alñ, Philippus Macedo, dicere solebat, formidabiliorẽ esse ceruorũ exercitũ duce leone, quàm leonũ duce ceruo. Atq; tãta porrò vis tantusq; vigor animali alioqui robustissimo ita in oculis consistere tota videtur, vt eorũ vel minima offensione supra quàm credibile sit debilitari videatur, leuissimiq; obiectu amictus pecude ignauior fiat: quod & in theatris sæpius Roma spectauit, & Lysimachi exemplo cõprobatũ est, quem Alex. Magnus in idem claustrũ cum ferociente leone inclusę rat: ille verò hanc ingressus viã, domita strangulataq; belua, & Regi admirationi fuit, & vitę cõsuluit suæ, meruitq; vt huiusmodi factũ æterna numismatũ memoria prorogaretur. Quin non in oculis tantũ eius terror, verùm etiã in rugitu F
cõstat: itaq; Pindarus eũ ὠρύβρομον Olympiis, hoc est, latè rugientẽ vocat, Agesidamo, vt in Vulpe diximus. Id verò fit tãta ferarũ omniũ trepidatione, vt, quod Ambrosius cum Basilio testant, animantiũ multa quæ vel eius impetũ per celeritatẽ euaserint, horrenda tamẽ eius indignantis audita voce, veluti vi quadam perculsa atq; attonita cõsternentur, & plerũq; ita deficiant præ metu perdita, vt nullo negocio capiãtur. Quinetiam qui per somniũ imaginatus fuerit habere se leoninũ caput, Onirocritæ volũt eũ in aduersarios terribilẽ fore significari, nõnunq; verò & principatus & dominationes assecuturũ. Ab huiusmodi verò rugitus magnitudine Marcus è quatuor Euãgelistis vnus, leonis imagine, vt est à Daniele prędictus, ita in hodiernũ vsq; diem hieroglyphicè figuratur, quòd ipso statim operis initio vocem in deserto clamantẽ ingẽti ore tonat. Ita Eucherius.

Lysimachi præclarũ factum numismate testatũ.

Marci Euangelistæ imago hieroglyphica.

DOMINATOR.

SAnè Basilius leonẽ pro dominatore animaliũ rationis expertiũ ponit: obseruatumq; est in ostentis, vt si fortè mulier aliqua leonẽ pariat, fore vt ab externis gentibus vinceretur ea respublica in qua id cõtigisset: quod non in humano tantùm

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tantùm genere, ſed etiam in quocunq; alio diuerſæ formæ animanti pollere tan
tundem comperias apud aruſpices. Obſeruatum eſt in Cô inſula, cùm ouis de
grege Nicippi cuiuſdam priuati hominis leonem peperiſſet, non fuiſſe huiuſce
rei euentũ irritum, arrepta inde ab eo dominatione. Hinc illa ſocietas leonina,
quæ longè plura ſibi aſſumit quàm relinquat, de qua Ariſto. Iur. Conſ. Caſsium
reſpondiſſe refert, ſocietatem talem coiri non poſſe, vt alter lucrum tantùm, al-
ter damnum ſentiret: & hanc ſocietatẽ leoninam ſolitum appellare L. ff. XVII.
T. pro Socio. l. XIX. & Dion Chryſoſtomus ſermone περὶ βασιλείας, Homerũ ait
ſapienter boui æquiparaſſe Agamemnonem eo verſu,

Ἠΰτε βοὸς ἀγέλῃφι μέγ' ἔξοχος ἔστηκε ταύρων.

Minimè verò vel leoni, vel aquilę ſimilem dixit, propterea quòd dominationis
ea ſunt exempla.

SVMMA CALLIDITAS INGENII.

NIhil verò grauabor antiquã in argumentũ huiuſmodi fabulã ſubiungere, *Fabula ele-*
quæ mortalibus vtili admodũ documento futura ſit. Diuulgata per orbẽ *gans.*
B erat fama oraculi quod ab Ioue Ammone prodierat, Alexandrũ Macedonẽ bre
ui ad ſe venturũ, quem filiũ eſſe confitebatur ſuũ: ſolicitari hinc ad obſequiũ terrę
Reges Principemq; vt ſibi conciliarent inter ſe certare muneribus: præcipueq;
Ptolemæus Ægypti Rex dei ſui filiũ veneraturus magnam pecuniæ vim parat,
quantũ ſcilicet vectigalis vno die ex Nili oſtiis & Memphiticæ vrbis portoriis
collegiſſet. Erant verò cuiuſq; generis pecuniæ ex rebus omnibus hinc inde col
lectæ ad aliquot talentorum millia, id totũ ſine delectu xenij nomine ad Alexan
drum deferri curat. Obtulerunt ſponte veterinam operã, mulus, equus, aſinus,
& camelus, qui pecuniã cum fide conuectandã ſuſcepere. Hi vix biduũ à Mem-
phi progreſsi facti ſunt obuiam leoni, qui & ipſe intellecto Herculis cultu, quẽ
Macedo ſuſcepiſſet, dum rebus ſtudet ſuis, Regẽ ſalutaturus iter in Macedoniã
tẽdebat. Data itaq; & accepta hinc inde ſalute, cùm deſtinatũ, vt fit, omnes iter
enarraſſent, adſciſcit comes leo quaſi cuſtos atq; præſidiũ aduerſus latrocinan-
tes affuturus. Hic de pecuniis certior factus, habere dixit ſe quoq; certam dra-
chmarum ſummã quas pro cõmeatu ferret: ſed eſſe illas ſibi plurimũ incommo-
C das, quòd oneribus geſtandis nequaquã aſſuetus eſſet: rogat itaq; oneris addi-
tamentũ leue ſingulis futurum inter ſe diſpartitũ ſuſcipiant, magni hoc beneficij
loco habiturus: obſequuntur illi officioſiſsimè, ac paucas admodũ illas leonis
drachmas inter ſe diuiſas in ſacculos quiſq; ſuos admiſcẽt, iterq; mox continuãt
ſuũ. Venerãt in pingues Aſiæ cãpos, cùm leo armentorũ multitudine cõſpecta
dies aliquot ibi commorari è re ſua fore deſignauit, ſimulataq; laſsitudine ali-
quot dierũ quiete ſibi opus neceſſe dixit, quasq; depoſuerat pecunias repoſcit:
illi adapertis cõfeſtim ſacculis, ipſum, quæ ſua eſſent, ſibi deſumere licere inqui-
unt. Leo cũ pleraſq; alias magno numero drachmas eadẽ nota ſignatas in vno
quoq; ſacculo conſpexiſſet, læto magnoq; rugitu ædito: Drachmæ, inquit, meę
multas admodũ drachmas ſingulę peperere, atq; mox quotquot erant ſuis ſimi
les abſtulit pro ſuis. Quid quòd Hannonẽ Carthaginenſem præclarũ virũ, cu-
ius meminit Plinius, in exilium actum ferũt, quia leonem ferundis oneribus aſ-
ſuefecerat, argumento inde capto, vt Plutarchus ait οἱ πολίτικοις παραγγέλμασι ad Tra
ianum, quòd qui leonem cicurare potuiſſet, ad longè maiora etiam aſpiraret.

HOMO QVI VEL SVAM VEL ALIENAM ferocitatem edomuerit.

EOdem oſtento mortaliũ triumphis leones iũctos à M. Antonio, atq; id qui

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

dem ciuili bello generoſos ſpiritus iugum ſubituros portendere. id quod Cicero Philippicis illi obiicit, dum currũ eius leonibus iunctum, imperioſi hominis inuidiã oſtentare memorat. Et Epiſtolis ad Atticũ, qui auguriũ id formidabat, ait: Tu Antonij leones pertimeſcas, caue, nihil eſt illo homine iucundius: & quę ſequuntur reliqua. Sanè hominem qui arte, ingenio vel autoritate longè potentiorem ſe addicat ſibi atq; ſubiiciat, per leonẽ ab homine domitũ intelligimus, quippe quòd feræ alioqui ferociſsimæ validiſsimæq; impetum ferocitatemq; ſopire mollireq; potuerit. Hac vtitur cõparatione Nazianzenus, vbi Baſilium ait non modò ſibi conciliaſſe prius Euſebium, ſed in ſuam ita ſententiam attraxiſſe, vt eius conſiliis & monitis in omnibus parêre videretur. Notum ex hiſtoriis quid Megarenſibus acciderit, apud quos Caſsius leones, quos ædilibus ludis præparauerat, reliquiſſet. Cùm verò ciuitas per Calenum caperetur, Megarenſes ferarũ carceres effregerũt, earum vinculis relaxatis, vt irruentibus hoſtibus obiectæ, negotiũ eis tantiſper faceſſerent, dum ſibi per morã aliquam conſulere poſſent: ſed enim longè aliter euenit, quia leones in ciues ipſos truculenti ſæuitia cõuerſi, tantã inermium ſtragem edidere, dum obuios quoſq; adoriunt, ſternunt, atq; dilacerãt, vt ſpectaculum id fuerit vel ipſis hoſtibus perquàm miſerabile. Atq; vt huiuſmodi multa prætereamus, iam verò Pythagoricum præceptum eſt, animalia curuunguia (ita mihi liceat γαμψώνυχα interpretari) nutrienda non eſſe, quippe rapacitatem è ciuitate ſummouendã. Idem ſentit Æſchylus, cùm leonis catulum in Republica non alendum eſſe dicit his verbis:

Οὐ χρὴ λέοντος ὁ κύμνον ἐν πόλει τρέφειν,
Μάλλιστα μὲν λέοντα μὴν πόλει τρέφειν.
Ἢν δ' ἐκτραφῇ τις τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.

Catulum leonis alere in vrbe non iuuat,
Magis cauendum ne leonem nutrias,
Quem qui educarit, eius & mores ferat.

Euripides verò nullo eos pacto cenſet admittendos, Pythagorę pręceptũ ſecutus, in quo ſapienter quidem Æſchylus hæc ſuper Alcibiade, impotentiores id genus homines non accipiendos: cęterùm ſi accepti fuerint æquo animo ferendos. At Euripides, vt Ariſtophanicus clamat Dionyſius Ranis, ingenuè magis locutus, ſiquidem vt apud Homerum habetur,

Οὐκ ἐστὶ λέουσι καὶ ἀνδράσι ὅρκια πιστά.

FVROR INDOMITVS.

IMmenſum itaq; furorem, quo quis impotẽtius exardeſcat, ſignificare ſi collibuiſſet, leonem effingebãt catulos ſuos diſcerpentẽ, imò exoſſantem, vt Gręcum vocabulum ἐξωστίζοντα interpretemur, non autẽ ἐκστοΐζοντα (vt in vulgatis Hori exemplaribus eodẽ Capite bis poſitum nihil ſignificat) quo quidem furore correptum olim Herculem, autores tradunt, eoq; inſaniæ prouectum, vt non hoſpitis tantùm filios enecarit, verùm & in ſuos ipſius filios vſqueadeò ſæuire ſolitũ, vt eos interfecerit: quod nõ abſimile eſt à pictura leonis proprios catulos diſcerpentis. Sanè Theocritus in Megara Herculis fœmina, de furore quem is in liberos exercuerit hæc dicit:

Σχέτλιος ὃς τόξοισιν ἃ οἱ πόρεν αὐτὸς ἀπόλλων

Ἠέτινος

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Ἦ πυθ' ἑκηβόλου, ἢ ἐρεννύθ' αἷνα βέλεμνα
Παῖδας ἐὸς κατέπεφνε, καὶ ἐκ φίλου εἵλετο θυμόν,
Μαινόμεν' ᾗ τ' οἶκον ὃ δ' ἔμπλεος ἔσκε φόνοιο.
Τὸν μὲν ἔπειτα δύσλυτον ἐμοῖς ἴδεν ὀφθαλμοῖσι βαλόμενος ὑπὸ πατρί.

Infelix qui miſsilibus de munere Phœbi
Siue ea Parcarum, vel Erinnyos impia tela,
Gnatis ipſe ſuis furiis agitatus ademit
Charam animam, vt domus ipſa cruore aſperſa nataret.
Hos ego confoſſos manibus cecidiſſe paternis
Iuſſa oculis ſpectare meis, miſerable viſu.

Poëtæ quoq; noſtri leonem iracundũ notant, vnde illud apud Horatiũ: Promethea inſani leonis vim ſtomacho appoſuiſſe noſtro, cùm de excandeſcentia loqueretur. Elegãtiſsimè quoq;, neq; nõ eruditiſsimè Lucretius cauſam furoris iſtius perquirit, cuius carmina nõ iniucunda quæ repetantur ponere nõ pigeat:

Sed calidi plus eſt illis quibus acria corda
B *Iracundáq; mens facilè efferueſcit in ira,*
Quo genere in primis vis eſt violenta leonum,
Pectora qui fremitu rumpant plerunq; gementes,
Nec capere irarum fluctus in pectore poſſunt.

Superius verò dixerat cùm de varietate animi loqueretur:

Eſt etiam calor ille animo quem ſumit in ira,
Cùm ferueſcit, & ex oculis micat acrius ardor.

Eius verò indicium excandeſcentiæ eſt, cùm caudæ verberibus ſeſe excitare viſus fuerit, quod ita Heſiodus tangit in Herculis ſcuto:

Πλθυραί τε κὴ ὦμοι
Οὐρῇμαστιχόωντο σὺν ἀλκῇ, ὀδὲ πις αὐτὸν
Ἔτλη δὺ αὖτα ἰδὼν ἀχεδὸν ἐλθεῖν. ὀδὲ μάχεσθαι.

Quem Catullus ſecutus Galliambico ſuper Atti dixit:

Agè cæde terga cauda, tua verbera pateant
Face cuncta mugienti fremitu loca retonent.

C Et quæ ad furoris incitamentũ & indicium ſequuntur: nam & corrugare frontem pugnaturus cernitur, quod σκύζεσθαι Græci dixere: & ſuperciliorũ contractionem ὠφρυωμὸν vocãt. Index autem pręcipuus eſt leonini animi cauda, perinde ac equorum aures, eáq; propriè in leone dicitur alcea, quòd præcipuum in ea robur conſtet: vel quòd incitamentum quoddã ſit ad aſſumendas vires animũq; commouendum: initio irarum terra flagellatur, increſcente verò excandeſcẽtia terga etiã ſua verberant: id ea de cauſa fieri putat Alexãder Aphrodiſeus, quòd eorum anima vehementius moueatur, ſitq; vltionis admodum appetẽs: cauda verò vtatur veluti homines manu, qua illi ſe plerũq; in excandeſcentia complodere ſolent: ita animalia hæc ira cõmota, cùm id quod ſeſe lædit vlciſci nequeũt, eo ſibi modo ſolatium ſolent excogitare. Eſt itaq; furor leoni familiaris, vnde apud Maronem, Iræq; leonum, legitur. & Ouidius: Iram vultus habet, de eiſdem ait. quare Poëtæ leonem peculiariter feram dicunt. ita Callimachus:

Θηρὸς ἀδρταίζων δέρμα κατωμάδιον,

Quòd verò catulos ab eo exoſſari pingerent, cauſa eſt, quòd medulla leoni vel nulla, vel perexigua eſt, vt omnium animalium ſolidis omnino oſsibus conſtare videantur, quaſi inde accreſcat furor, quòd labor his confringẽdis ſit merce-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

de minor cùm minimũ id ſit quod ſuctui poſsit inſeruire. Sunt præterea oſſa illa dura adeò, vt ex colliſis ignis veluti ex ſilice excutiatur. Hinc animal eſt maximè febri obnoxiũ. Febrẽ verò nihil aliud eſſe, quàm ſuperantẽ totius corporis calorem, medicorũ omniũ cõſenſu manifeſtum eſt. Febri deniq; nomẽ ab igne Græcum πυρετὸς, à feruore Latinũ eſt: quo morbo leones toto vitæ tempore cruciari feruntur: eaq; de cauſa Lucretius triſte leonum ſeminium appellauit. Sanè
Prouerbiũ. prouerbiũ hinc emanauit, ἐγέλασεν ὁ λέων, quotiens rarũ aliquod hilaritatis exemplum intueamur. Thucydidis id dictũ in Cylonio ſcelere ſubnotando, cùm ſcilicet indoluiſſet demũ Athenienſis populus Cylonem per factioſiſsimas factiones quietum Reipub. ſtatum interturbare, & quaſi poſt diuturnam mœſtitiam ad hilaritatem demum reſpexiſſet, vt impetu in hominem facto, eum vel in inuiolabilis Deæ templum aufugientem perſecuti ſint pleriq;, diſtractumq; inde magno totius ciuitatis gaudio trucidarint.

EO itaq; incommodo vexantur leones: tametſi vnus Albertus negat eſſe eos febriculoſos: cui in Germania nato, alito atq; educato, vbi totum ferè vitæ ſpatium conſumpſit, vtrum de leone loquenti potior ſit adhibenda fides, quàm Ægyptiis inter leones quodãmodo genitis, cumq; ipſis totum vitæ tempus verſatis, aliq; viderint. Ego ſanè diſciplinas eorum in huiuſmodi re ſecutus, compertum eſſe inquam, leonem febri correptum vel ſi ad furorem vſque exæſtuet, vnius paſtione ſimiæ liberari. Quapropter Ægyptij ſacerdotes ſi febricitantem hominem, & ſibimet auxilia comparantem ſignificare vellent, leonis ſimiam ve

REMEDIVM IN FEbrem nactus.

ſcentis hieroglyphicum ponere ſoliti ſunt: tanta enim indignatione ſimiam fert leo, vt nullum animal auidius perdere deſideret. Cauſa eſt animalis petulantia, leonem indigniſsimis modis exagitantis. Nam ſimulac vel ex arbore aliqua vel ex alio tuto latentiq; loco nacta fuerit occaſionem in leonem inſiliendi, pro magno habet negotio caudæ ſeſe eius applicare, natibusq; affigere, atque ita quibuſcunque poteſt ludibriis Regi ſuo illudere: quòd cùm impatienter ferat leo, impotenter admodum in huiuſmodi animal efferaſcit: quæ plenius in Cynocephali commentario diſcuſsimus. Sed vt mirari deſinamus animal adeò ignobile generoſiſsimo omnium infeſtum eſſe, ſcimus etiam culices in leonum greges petulanter adeò ferocire, vt eos magna interdum clade ad internecionem adigant. Inter enim arundineta Meſopotamiæ leones innumeri iuxta fluminũ ripas et fruteta vagãtur, eo tempore quo hyemis clementia ibi molliſsima eſt, ſemper innocui: verùm vbi per æſtatem cœlum exarſerit, regionibus iis æſtu candefactis ambuſtisq; propémodum, ipſi tam vapore ſideris quàm multitudine culicum agitantur, quorum denſiſsimis examinibus per eas terras omnia referta ſunt, qui quidem ad ſplendorem oculorum tanquam ad humidiora membra conuolantes eos appetunt, palpebrarũ libramentis mordicus inſidentes. Hinc leones cruciati diutius, aut fluminibus, ad quæ remedij cauſa confugiũt, abſorbentur, aut amiſsis oculis immanius efferaſcunt, quod ni fieret, omnis ea quę ad Orientẽ latè diffunditur plaga, huiuſmodi beſtiis oppleretur. Id ſibi cõpertum

eſſe

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A esse testatur Ammianus Marcellinus Rerum gestarum libro decimo octauo.

SVPER IGNE SOLICITVS.

ATque hoc quidem animal, quod ignem ingenitum, & in ipsis ossibus abstrusum gestat, ignem tamen præcipuè formidat, adeò vt nihil ęquè vereatur atq; prætentas faces, quibus ad ferociam eius domitandam nihil efficacius: quod & Homerus testatur eo carmine:

Καιόμεναί τε δέται τάς τε τρεῖ ἐσσύμενός πόρ.

Ardentésq; faces, quas quamuis sæuiat, horret.

Et Pindarus Nemeis: Πῦρ δ' πανκρατὲς θρασυμαχᾶν τε λεόντην ὄνυχας ὀξυτάτους Ἀκμάν τε δεινοτάτην σχάσαις ὀδόντην. In cuius trepidationis admirationem adducti Ægyptij sacerdotes, hominem super igne formidolosè solicitum, & quasi vesanientem, ostendere si vellent, leonis simulachrũ, & faculam pingebant. Id nos vix autoribus credebamus, antequã & Florentiæ, & demũ Romæ leones hac potissimũ ratione domari cõspiceremus. Simulachrũ hoc in marmore cæsum Romę vidi via Leoniana, quæ ad Popularem ædem ducit, erutum frustum ex Augustorũ mauso-
B leo. Leo erat humi sessitans capite sublato, & in tergus verso: in trãsuersum adsculpta erat fax pinea cum nuce in summo capulo, tęniaq; à face in leonis tergus porrigebatur. Quãuis verò apud autores scriptũ repererim, nihil aliud ex hieroglyphico huiusmodi significari, quàm, vti dicebamus, eum qui super igne pauidus esset: si tamen liceat mihi sententiã his meã admiscere, rei istius interpretationem esse dixerim, edomitũ furorem. Causam cur ita ignẽ expauescat leo, Peripatetici eam afferunt, quòd eius animalis vis pręcipua in oculis cõsistat: quiq; oculos sicciores ealidioresq; habent, ij maximè omniũ ignem auersant̃. In idem verò significatũ adduci possit ilicis folium leonino pedi subiectũ: siquidem Magi ferunt leonem iligneo folio calcato torpescere: eandemq; vim esse folio scillæ traditum à Zoroastrę, non illo inquam antiquo, sed qui post Plutarchum fuit.

RELIGIOSA FORMIDO.

ET ne lõgius à leonina formidine digrediamur, gallũ is identidẽ, et pręcipuè albũ, vt Ambros. ait, à quo etiã Pythagoras abstinendum iubet, mirũ in modũ perhorrescit: quod pro symbolo colendę diuinitatis accipi quidã
C prodidere. Siquidẽ gallus, de quo Lucretius,

Quem nequeunt rabidi contra constare leones
Inq; tueri, ita continuo meminere fugai.

diuinũ quiddam prę se fert, vti latius in Commẽtario devolucre ea perscripto disseruimus. Diuinitatẽ verò omnis terrena potestas reformidat, ac reueret̃. Leones porrò cùm Deûm matri sint dedicati Terræ, ipsi addicti intelliguntur: et superius bonã leonis partem, quippe quod à iubis est reliquũ, terram præ se ferre dicebamus. Sedenim aliã huius formidinis causam adducit Proclus libello de Magia: ait enim, gallũ & leonẽ pręcipuè solaria esse animalia: sed cur gallũ leones vereant̃, nõ posse nos à materia, sensúue rationẽ assignare, sed à superni tantũ ordinis cõtemplatione, quia scilicet præsentia vísue solaris virtutis magis gallo infusa sit, quàm leoni cõcessa. quod ex eo cõiectare videt̃, quod exploratũ omnibus est, applaudere illum hymnis surgenti Soli, quasiq; iubar eius aduocare, eo pręsertim tẽpore, quo ex medio Antipodũ cœlo digressus ad nos

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

deflectit. Affirmat etiã ſolares quoſdã angelos in galli effigie nõnunquam appa D
ruiſſe, qui cùm in ſe ſine forma ſint, nobis tamen, qui ſumus in certã effigiẽ infor
mati, forma ſe prẽditos ea videndos exhibuêre. Contrà verò Dæmones nõnun
quã leonina fronte viſos, qui obiecto gallo repentè in auras euanuerint: quare
ſolent etiamnũ diebus his, ſuperſtitionis eius ſtudioſi, gallinaceũ pullũ in pelli-
ciendis eis concilij cauſa prẽmactare. Ad hęc tradunt Grẽcorum nonnulli, qui
doctrinã Ægyptiorũ ſequuntur, animã Cecropis, quẽ in leonem trãſmutatum
credebant, immolatis gallis gallinaceis, characteribus quibuſdam ſubſcriptis e-
uocari, ſeq; illam eis oſtendere: quod tamen eſſe ludibrium Æneius Euxitheus
affirmat, Dæmonesq; ita nos præſtigiis fallere contendit. Quòd verò Dæmo-
nes, qui leonina fronte apparuerint, obiecto euaneſcant gallo, inde procedere
dicit Proclus, quòd in eodem ordine conſtituta, quæ inferiora ſunt, ſuperiora
ſemper vereri coguntur. Quemadmodũ modeſti pleriq; viri, dum virorũ diui-
norũ imagines intuentur, hoc ipſo aſpectu vereri ſolent turpe aliquid perpetra-
re. Lucretius verò ex ſectæ ſuæ prẽceptis ait eſſe gallorum in corpore quædam

Semina, quæ cùm ſunt oculis immiſſa leonum E
Pupillas interfodiunt, acrémq; dolorem
Præbent, vt nequeant contrà durare feroces.

Mirum verò, quòd veteres obſeruarunt leonem etiã herbã ita nuncupatã, quæ
ſurculis ſeſe circumplicando plurimũ nocet, gallũ ita abhorrere, vt ſi puella ad-
huc intacta, menſtrua tamẽ, nuda paſsis crinibus leguminũ ſegetem circumeat,
gallum in manibus habẽs, exareſcat gramen id, prorſusq; deficiat. Id qualecũq;
eſt, à Democrito tamẽ traditũ eſt, vt aſſerit Sotion. Sed qui alieniores à ſuperſti
tione ſunt, arcanãq; naturæ vim quandã contẽplant, ſemina aiũt galli ſanguine
contingi debere, hæcq; ita ſata ab Leone herba nulla poſtmodum iniuria affici.

INVNDATIO.

INcrementũ verò Nili, quẽ NVM Ægyptiaca lingua nuncupant, quod apud
nos ſignificat nouum atq; recens, oſtendere cùm vellent, leonis identidẽ hie-
roglyphicum faciebãt: quippe cùm Sol Herculei terga leonis adit, Nili diluuiũ
excitat, duplumq; recentis aquæ Sole in eo ſigno commorãte ſæpius exundat:
quæ vis aquę per ſpatioſam Ægypti planitiem latè diffuſa, ſolũ ea fertilitate gra
uidum reddit, qua non ipſi tantùm indigenæ ſibi alimenta colligunt, ſed magnã F
orbis partem fame leuant. Propter eam verò aquarũ redundantiã, quam Leo-
nis beneficio conſequi ſe quotannis experiuntur, inſtitutum eſt, & apud gentes
Leonina capita aquas eructantia. omnes vno iam conſenſu receptum, vt canales, tubiq; & ſiphones, qui aquam
eructãt, per terebrata foramina in leonina capita ad id locis opportunis adſcul-
pi ſolita aquam immittant, quæ inde ex leoninis rictibus euomi videatur. Qua
ratione autem capita ea leonum in ſimis præcipuè conſtituenda ſint, quoq; or-
dine diſponenda, atq; vt ea tãtùm quæ contra columnas fuerint perterebrari de
beant ad canalem vſq;, qui cœleſtem aquam ex tegulis excipit, reliquis inter hęc
ſolidis, vti quæ cadit vis aquæ per tegulas in canalem ne deiiciatur per interco-
lumnia, neue tranſeuntes perfundat, ſed ea tantùm quæ ſunt contra columnas,
ex ore ructus aquarũ emittere debeãt, Vitruuius latè docet. Obſeruauerat ſiqui
dem is, aquarum redundantiam per leonem apud Ægyptios ſignificari, atque
hoc in omnibus antiquorum ædificiis fieri paſsim viderat. Et vt ſemel dicam,
fontes & aquarum tubi, qui ab aquęductibus quibuſcunq; prominebant, leo-
ninis figuris ornabantur: vt qui fons admirabili opere Viterbij antiquam hanc
diſci-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A diſciplinam oſtentat. Et vt alia diſsimulem, Romæ in Area Lateranenſi leones duo ſunt nigri lapidis ante æneam M. Aurelij ſtatuam poſiti, qui dubio procul fontibus inſeruiebant. Indicio ſunt ora perterebrata in adaperto rictu, & infernè foramina in guttur vſq; immiſſa, & inter pedes pro pectore canaliculus excipiundæ aquæ, dimittundæq; intercauatus. Tale aliquid obſeruaui in agro Brixiano extra portam Orientalem ad ſecundum lapidem, ubi iuxta viam, quę tota magnis aquarum riuis atque diuortiis inſtructa eſt, leo marmoreus antiquiſſimi operis, vtris inſtar inflatus, rictum eodem modo ad aquarum effluuium patefaciebat. Sed neq; in iis tantùm quæ ad aquam euomendam pertinent, leonum effigies apponi conſueuerunt, verùm etiã propterea quòd leo, cœleſtis ille inquam, aperire claudereq; videtur aquarum cataractas. Atq; in hæc vſq; tempora nunquam antiquata eſt veterum conſuetudo, vt oſtiorum clauſuræ, claues, annuliq; foribus affixi leoninis rictibus ornentur, quod apud Ægyptios factitari ſolitum ait Theon in Arati commentariis: quamuis quod ad oſtia pertinet, ad eam, qua de ſuperius dictum eſt, cuſtodiam potius reſpicere, quàm ad
B aquarum fluctus, crediderim. Illud non omittam quod Horus Apollo tradit, in ſupplicationibus pluuias expoſcentibus pleriſq; in locis leonum ora vino proluí fuiſſe morem. Sed aduertendum eſt vulgatos Hori codices hoc loco deprauatos eſſe.

SEMEL TANTVM ENIXA.

CVm verò perſuaſum haberent Ægyptij, leænas ſemel tantùm in vita párere, id quod cũ Herodoto pleriq; alij prodidere: mulierẽ itidem quæ vnius tantùm filij mater fuiſſet, per leænam ſculptã ſignificare conſuerunt. Eſt in hanc ſententiam Æſopi fabella veteribus ſcriptoribus approbata. Cùm vulpes leænæ fœcunditatem ſuam obiiceret in generoſitatis cõmendationem: illam verò inceſſeret, quòd & ſemel in vita, & vnũ tantùm páreret: leænam reſpondiſſe, ſe quidem ſemel & vnum párere, ſed eum leonem. Huius raritatis cauſam pleriq; reddere commenti ſunt, eamq; potiſsimũ adinuenere, quòd catuli in vtero iam vnguibus obortis matricem diſcindant, ediq; partum, ea vnguium acie in enixu lacerata: vel quòd vnà cum primo partu locos amittat, quam deliram eſſe fa
C bulam Ariſtoteles aſſeuerat, easq; vel quinquies vita párere, quod explorauerit in terra Syria, demonſtrat. Primũ enim quinq;, ac per annos ſingulos vno ſubinde pauciores, donec ad vnicum, & mox ad ſterilitatem declinauerint, in qua reliquum vitæ ſpatium degant. Aliàs magna ex parte geminos, quod per longam annorum ſeriem Florentiæ experimento compertũ eſt: ſed cùm plurimum ſex, nonnunquam etiam vnum. Philoſtratus affirmari ait à rerum peritis, ter eas tota vita párere: primò quidem treis, mox duos, inde vnũ: viſam tamen aliquando leænam quæ octo vtero geſtarit. Sed enim quam Philoſophi rationem raritatis huiuſce in pariundo conati ſunt inuenire, Baſilius Magnus ad prouidentiam Dei refert, cuius imperio factũ ſit, vt animalium ea quæ facilè capi poſſent, longè eſſent cęteris fœcũdiora: quocirca tam lepores, quàm damę, quàm etiam oues, ferè ſæpius & geminos pluresq; pariunt fœtus, ne genus deficiat feris iis, quæ ſanguine gaudent, carniuoræq; ſunt. At ea quibus pro cibatu cætera ſunt, certum eſt longè minus fœcunda eſſe: quapropter ait, Leonis vix vnius Leæna mater euadit. quæ quidem raritas pariundi, cùm non alij animalium generi certius contingat, meritò Ægyptij, quod in pluribus accidit obſeruantes, ſemeliparam per Leænæ hieroglyphicum oſtendebant.

Æſopi fabella.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CLEMENTIA. D

PRæter hæc alia quoque, leone super, hieroglyphica inueniuntur, quæ quoniam apud eos non reperi qui literas hieroglyphicas interpretati sunt, sed potius obseruatione inuenta mihi videntur, breuiter attingã. Ex iis clementia est, quæ per leonem & substratũ hominem, ita tamen vt leo sit incolumis, significetur, propterea quòd infestissimè solicitatus ab homine leo, dummodo sit intactus, non vnguibus eum lacerat, nec vlla iniuria afficit, sed quatit solum, atq; vbi ita perterruerit, dimittit: quod ita Ouid. scribit:

Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni.

Seueri Pij Aug. nummus. Ad huiusmodi significatum non frustra vidimus in Seueri Pij Aug. nummo simulacrũ mulieris quod leoni exporrecto insidet, manu quidem vna hastam terræ affixam tenens, altera fulmen quasi abiiciens, non autem in iaculandi gestu, cũ inscriptione huiusmodi, INDVLGENTIA AVG. IN CAR. neq; quicquam aliud legi potest.

CASTIGATIO.

PRæter clementiam inesse Leoni castigationis etiam iudicium, ex eo didici- E
mus, quod traditũ ab Eudomo citat Ælianus, leonem, vrsam, & canem eodem cõtubernio à magistro quodam alitos & educatos, sine vlla iniuria aliquã diu pacatissimè conuixisse, ac si domestica & eiusdem generis animalia fuissent: verùm cùm vrsa quodam impetu percita cõtubernalem canem dilacerasset, cõmotum leonem violati hospitij scelere in vrsam prorusse, eaq; pariter dilacerata meritas pro cane pœnas exegisse.

VINDICTA.

LOngè verò diuersum à superiori significato est, quòd vlciscendi studiũ per leonẽ telo confossum plericq; pingere instituerũt. Vulneratus enim leo obseruatione mira percussorem nouit, & in quantalibet multitudine vnũ appetit, & si detur copia, fœdissimè lacerat & discerpit. Ferunt Iubæ Maurorũ regi præstantis animi iuuenem fuisse comitem, dum per deserta Africę rerũ suarum componendarũ studio rex cũ exercitu proficisceret, ex itinere verò leonem obuiã factum à iuuene illo ipso sagitta percussum in syluã recessisse: anno verò pòst cùm Iuba rebus ex voto cõpositis eâdem copias traduceret, eundẽ illum leonem obseruato iuuene à quo vulnus acceperat, vnũ illum è tam magno militũ numero F
violentissimo cursu hostiliter aggressum nulla vi cohiberi potuisse, quin correptum iuuenẽ miserabiliter dilaceraret, neminẽq; aliorũ læso vltione ea contentũ
Cambyses. decessisse. Pythagorici porrò animã Cambysæ regis Ægypti in leone se deprehendisse aiebãt, vnde illi animus imperij cupidissimus fuerit, & maxima quæq; semper appetierit. Cæterùm hæc quoq; potest assignari causa, q̃ illis temporibus, quibus claruit, neminẽ in vltionẽ eo magis propensum fuisse notũ est, qui nunquã Ægyptios persequ odiis armisq;, & omni vexationis incõmodo affligere destitit, eis semper infensus, donec in omni Ægypto rerũ potitus, sacris omnibus profanatis, populos totius regionis malè tractãdo, defessus potius quàm satiatus est. Facit ad hoc illud, q̃ visi leonis ostentũ, belli principiũ cõiectores atq; augures tradũt indicare, quod quidẽ eleganti trimetro apud Grecos exprimit.

Λέοντας ἰδεῖν δυσμενῶν δηλοῖ μάχας.

Visæ leonum imagines noctu indicant occidionem ab hostibus.

REGIVM AVGVRIVM.

ALioqui regibus augurium dare leones soliti sunt, vt is qui Iuliano Imperatori

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tori Gordiani tumulum cum exercitu prætergreſſo ſeſe obtulit immaniſsimo corpore eius aciem inuaſurus, à qua multiplici telorum ictu confoſſus eſt. Obitus enim regis ex hoc portendebatur, inquit Ammianus. Verùm antea Maximino Cæſari cum Narſeo Perſarum rege iam cõgreſſuro, itidem leo & aper ingentes trucidati ſimul oblati ſunt: tamen euenit vt is ea fera admodum gente ſuperata, incolumis & ſine damno diſceſſerit. Et Sandrocottus Indus obſcuro genere, cùm Alexandri furorem pedum pernicitate declinaſſet, feſſusq; ſomnũ in ſylua captaret, à lambente leone ſudorem ſibi ſenſit abſtergi: quoq; pacto inde, præfectis Alexandri oppreſsis, Indiæ regnum inuaſerit, à Trogo traditur. *Sandrocotti augurium.*

ANNVS MENSESQVE.

ET quoniam incidimus in auguria, non ab re fuerit id commemorare, quòd leæna, quæ catulos octo vtero geſtabat, à venatoribus in Meſopotamia cæſa exenteratáq;, quo tempore Apollonius Tyaneus eà iter faciebat, indicauit eo interpretante annum vnum, & menſes octo illum apud Barſanem Babyloniæ moraturum. Interrogantibusq; comitibus, cur non potius annos IX interpre-
B taretur, cùm ex paſſere & pullis octo à ſerpente deuoratis apud Homerum annos identidem nouem Calchas intellexiſſet: Editi iam illi fuerant, reſpondit Apollonius, hi verò adhuc in vtero nondum fœturam compleuerant, quare menſibus potius quàm annis aſsimilantur.

CRAPVLA.

SVnt etiam qui hominem ad ſatietatem vſq; crapulatũ, per leonem fruſta carnium depaſcentem indicari velint. Animal ſiquidem hoc cibo incõtinenter admodũ vtitur, multaq; deuorat ſolida ſine vllo diſſectu quæcunq; poteſt: mox à ſaturitate nihil biduo aut triduo edit. quam ſcilicet voracitatem Iuuenalis tangit, vbi multa paſcendum carne leonem dixit: atq; inde fit vt grauis illi ob crudi tatem exhalet anima, quæ teterrimi ſemper odoris eſt: quocirca nonnulli grauẽ animam ſignificantes, leonis os hians facere conſueuerunt. Huius fœtoris ergò Martialis videtur muliebre pudendum leonem appellaſſe eo verſu:

Quare ſi pudor eſt Ligella, noli
Barbam vellere mortuo leoni.

C Taxat enim eam, quæ cùm vetula eſſet, pilos vellere pertentaret. & alij lupanar olidum dixere. Quanquam non deſint, qui loci huius interpretationẽ longius accerſitam ad Cenchrenas, quas leones Nicander appellauit, referant: huiuſmodi enim ſerpentes morſu ſanguinem exorbent, & genitale ſemen ex precioſiſsima ſanguinis decoctione fieri Medici conſentiunt, vnde dixit Iuuenalis:

Accipiat ſanè mercedem ſanguinis.

MERETRIX.

SAnè meretrices per leænæ nomen intelligi, multis veterum ſententiis & monumentis conſtat. Tale aliquid habes apud Ariſtoph. Lyſiſtrate in iuramento fœminarum: Non ſtabo leæna in Tyrocneſti. Huiuſmodi petulantiæ cauſa Ezechiel Hieroſolymam leænam vocat, & Heliachim catulum eius, qui ductus eſt in Ægyptum. Alium rurſus catulum Ioachim, quem in cauea, vt LXX ediderunt, Nabuchodonoſor Babylona traduxit, Michaël Byzan-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tius meretrices quaſdam ex Megara Sphinges appellatas ait, quòd humano ca- D
pite manſuetudinem præ ſe ferrent, cæterum corpore reliquo leonino rapacita-
tem, & imperium quod in amatores exercent, indicaret. Et Megaricę Sphinges
in opprobrium dici ſolitum de meretricibus, ob impuros ſcilicet mores Mega-
renſium, quos veterum ſcriptores omnes damnant. Facit ad hanc rem veteris
Poëtæ ſenariolus admodum venuſtus:

Οὐ λεαίνης καὶ γυναικὸς ὠμότης.
Par eſt leænæ & fœminæ crudelitas.

Sed & ante vrbem Corinthum Veneris erat templum, iuxtaq; Laidis tumulus,
cui leænæ ſimulacrum appoſitum videbatur, ariete inter priores pedes appre-
henſo: quod nimirum petulantiam eam indicabat, qua præcipuè laſciuiunt arie-
tes, de quibus loco ſuo diximus.

TACITVRNITAS.

LEænæ verò elinguis ſimulachrũ ex ære quod Athenienſes ſtatuêre Iphicra-
tis opus, ex effigie quidẽ leænæ, meretricis nomen, ex linguæ verò defectu
taciturnitatẽ eius indicabant. Cùm enim Armodius & Ariſtogiton de libera-
da à tyrannis patria cõſilium iniiſſent, coniuratioq; delata eſſet, comprehenſam
illi leænam ſcortum eorum vtriq; admodum familiare, ad mortem vſq; tormen B
tis variis excruciarunt: ea tamen conſtantiſsimè omnia pertulit, nec quenquam
prodidit, ſupra fœmineam imbecillitatem fortitudinis admirandę memorandũ
exemplũ: quam Athenienſes vt honoribus honeſtarent, ne ſcortum tamen cele
brare viderentur, eiuſdem nominis animal ob taciturnitatem elingue, erigendũ
decreuere. Conſtantiſsimũ meretricis huius exemplum citat Tertullianus, quò
noſtri animoſiores fierent, cùm leui adeò de cauſa repertæ ſint vel mulieres quę
tam forti animo pro amicorũ ſalute non ſolùm tormenta paruifecerint intole-
rabilia, ſed ſponte ſuum ipſe cruciatũ auxerint. Nam hæc eadem, vt ille ait, car-
nifice iam fatigato, poſtremò linguã ſuam comeſtam in faciem tyrãni ſæuientis
expuit, vt expueret & vocem, ne cõiuratos cõfiteri poſsit, ſi etiã victa voluiſſet.

CYZICENI.

Cyzicenorũ pecunia.

SI quis verò incidat in monetam, quæ leonis imaginem ex vna parte habeat,
ex altera verò Cybelem deorũ matrem, ſciat eam eſſe Cyzicenorũ pecuniã,
quæ celebris admodum eſt ob id, quòd pulcherrimè ſcalpti erant. Et quia pro
XXVIII drachmis Atticis imputabãtur, quæ ſumma ducales aureos duos red F
dit, & aliquantulum plus: vna enim argenti drachma Marcelli Veneti pondus
æquat. Atq; hi ſunt Cyziceni ſtateres, qui rem egregiè factam indicabant.

Magorum porrò ſuperſtitio, cõſiderata leonis alacritate perniciſsimoq; cur-
ſu, muſtelæ dentem leonino corio adalligatũ, ad pedum tumorem atq; adeò im
becillitatem adhibere cõmenta eſt, id quod apud Lucianũ Tychiades ridet, or-
ta inter Cleodemũ & Dinomachũ medicos contentione, vno eorum leoninũ,
altero ceruinũ corium præferente, vt per incantamenta Eucrati laboranti amu-
letum aliquod apponerent. Controuerſia verò omnis inter eos eſt, dum ille fo-
mentũ aliquod miſerabiliter implorat, vtrum ceruus an leo magis pedibus va-
leat, atq; eorum vter alacriori feratur curſu. Meritò igitur Virgilianus Æneas,
tergum Getuli immane leonis dat Salio, velocitatis præmium, qui primam in
ſtadio coronam meruerat, niſi dolo Niſi fuiſſet interturbatus.

HERCVLANVS LEO QVID.

QVid verò ſibi velit Herculanus leo, magis diuulgatum eſt, quàm vllo ſit
opus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A opus cõmento latius declarare. Illud tamen nõ omiſerim, Herculem illum Ægyptium, qui cum Oſiride, vt Antiquitatum ſcriptores tradunt, Italiam ab amariſſimo Gigantum iugo liberauit, per leonem intelligi, neq; quenquam alium. Plures enim Hercules fuiſſe, & Arrianus & Diodorus hiſtorici prodidere: hunc autem omnium primum leonis inſignia geſtaſſe, tradunt. Cæterũ Heraclitus Ponticus ſuperatũ ab Hercule leonem ideo fingi dicit, quia Argiuus ille, de quo Græci plurima ſcripſerunt, Hercules, furorem illum, quo ex atra bili plurimum laborauit, tandem edomuerit. Satis enim exploratum eſt ex iis quæ antea dicta ſunt, animal id per ſemetipſum immoderatis animis excitari. Sunt tamẽ qui per Herculem myſticè Solis lumen intelligant: leo verò cùm Soli dicatus ſit, manifeſtũ eſt quid ſibi velit Hercules, & leo. Nam & hinc Iubari ſtellæ nomen, qui Phoſphorus eſt, quòd ſplendor eius in modum leoninæ iubæ diffunditur.

VIRTVS.

VTcunq; verò leoninum ſpolium virtutis hieroglyphicum eſt, eaq; de cauſa Herculi dicatur, quem pro virtute veteres poſuere: ideoq; Diogenes conB ſpicatus quendam eo ornatu ſibi glorioſe placentem, exclamauit: Ecquid virtutis indumentum vituperas? Sed enim non leonis tantùm, verùm alterius etiam animantis geſtare pellem, heroicum fuiſſe morem, didicimus ex Apollonij commentariis, vbi Poëta ſcribit:

Δέρμα δ' ὅμως ταύροιο πολιωνικὸς ἀμφ' ἔχετ' ὤμους.

Et apud Virgilium Euandrus:

Demiſſa ab læua Panteræ terga retorquet.

IN Antiochi numo videas leonem quendam propémodum humi procumbentem, & ſuperuolantem noctuam, quod nonnulli veſpertinum crepuſculum indicare arbitrati ſunt: quippe cadente Sole, noctem, quam per auem eam intelligi volunt, exurgere. Ego verò per huiuſmodi hieroglyphici figmentum ſignificare crediderim, vires cedere ſapientiæ.

C Nam per leonem robur, per noctuam Mineruam intelligi, ſuis locis cõmentaria hæc oſtendêre. Eiuſdem argumenti eſſe puto leonem in numo, cuius inſcriptio eſt, ΜΙΛΗΤΩΝ, qui anterioribus pedibus inclinat ad humum, ſupernè verò caduceus exporrigitur, vt ſcilicet id oſtendat, vires quantumlibet feroces ſapientum eloquentiæ cedere. Numum vidi apud Maffeos Romæ. Quòd verò ſignum Iunonis Argis ſpectabatur palmite redimitum, ſubiecto pedibus eius corio leonino, id habebat hieroglyphici, quòd nouercam vtriuſque priuigni exuuiis inſultantem oſtenderet. Callimachi id inuentum tradunt, qui Iunoni vitem induxit. Rem huiuſmodi tangit Tertullianus.

VIRES CEDERE SAPIENTIÆ.

VIRES CEDERE ELOQUENTIÆ.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Leo, ſiue

L V N A.

D

VIſebatur in Olympię templo Dianæ ſimulachrum alatum, dextera pantheram, ſiniſtra leonem continens. Per alas volucrem Lunæ curſum interpretemur, quæ ſeptem viginti dierũ ſpatio totum permeat ſigniferũ, quem Sol vix annuo temporis ſpatio perluſtrat. Panthera varietates eius indicat, quas vnoquoq; menſe XII ſuis nominibus deſignatas alibi recenſuimus. Leo Solis vim, qua ſplendorem ſibi cõparat, ea tantùm parte lucens, qua eius radiis illuſtratur.

SOL.

TERRA.

E

FIeri etiam ſolita erant apud veteres ſimulachra quædam radiata, ita tamẽ vt vnius ſimulachri radij omnes ſurſum verſus tenderent, alterius ad inferiora demitterentur, atq; ea ita cõformata, vectanda leonibus cõmendarentur. Scien dum autem ex Vectij cõmentatione, Solem & Terrã ex eo figmento veteres intellexiſſe, quippe quos Aſſyrij ADAD, & ADAGARTIN vocabant: ADAD quidem Solem, qui radiis deorſum inclinatis inferiora viuificat, mulcet, educat, omniũ quippe terra naſcentiũ autor: ADAGARTIN verò Terram, quæ cõceptam à ſolaribus radiis virtutẽ, eandem, quã licet, ſurſum verſus erigit. Ita veluti ſponſa viri appetens, vt Platonicũ dictum interim vſurpemus, rerum omnium ſuarũ ſtipata fœtu, ſeſe habendã exporrigit. Sedenim ipſa leonis effigies vtrunque referre videtur hieroglyphicum, quippe quæ anterioribus partibus Solem F exſcribit, poſterioribus verò Terram. Quod tamen Adagartin pro tellure poſitum putat Vectius Baſſus in cõmentario Germanici, qui Phænomena ſcripſit, vbi de Erigone agitur, virginẽ, inquit, dici Cererem arbitrati ſunt plerique, ſpicarum quas tenet indicio: alij Adagartin malunt. Sunt qui & Fortunam, quoniam ſine capite aſtris inſeritur. Nigidio Figulo placet iuſtitiam, vel æquitatem, quo nomine etiã Terram ipſam dici alibi comprobauimus, & legiferam vbiq; Cererem apud Poëtas appellari comperias, vt ab iuſtitiæ nuncupatione, neq; hoc quidem alienum videatur, & cum Tellure iuſtiſsima conſenſum habeat. Hinc apud Maronem proſpero terræ ſubiugandæ omine Æneia puppis: Prima tenet roſtro Phrygios ſubiuncta leones. Veluti etiam homines inſidentem leoni nonnunquã videas, quem is ſtimulo

ANIMI DOMITOR.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſtimulo regat, quod eſſe animi regem omnino videtur ſignificare: neque enim Æneium illud ad ſacra tantùm patria refertur, quæ in Cybeles honorem fieri ſolita: neq; ſolum reſpicit beneficium, quod, vt additum eſt, fuerit

Ida profugis gratiſſima Teucris.

Subiiciuntur verò leones Magnæ Deæ vehiculo, identidemq; trahunt & currum Solis: atq; tam variè à veteribus tradita, ad vnum eundemq; demum intellectum tendunt. Demum hęc duplex in leone natura, qua quidem anterioribus partibus cœleſtia refert, poſterioribus verò terram, quæſtionem illam facilè poteſt ſoluere, qua nonnulli mirantur, cur leonis effigies in diuinis noſtrorum literis modò Chriſto, modò Dæmoni attribuatur: pro Chriſto quippe apud Prophetas non ſemel poſitus, vt ſuprà diximus: pro maligno verò, Petrus epiſtola prima rugientem leonem dixit: & Dauid, Libera à leonibus vnicam meam, clamat. Quibus reſponſum facio, anteriora quæ ſunt leonis, fortitudinis, & regiæ virtutis habere ſignificatum, atq; ita pro Chriſto poni. Nam Ireneus vbi myſterium Dei in rebus ſtrenuè gerendis, in dominando, in regendo vim & autori-
B tatem oſtendi diſputat, leonis imaginem ait id præmonſtraſſe, quæ vni ex quatuor Euangeliſtis fuerit attributa: inferiora autem, partem quippe terream, fugacitatis & inſidiarum: caudam enim ſubter vterum cùm fugit ſubiicit: cauda ferit ex obliquo per inſidias: quæ omnia Dæmonem exſcribunt, quo nihil à bono fugacius, nihil in mortales inſidioſius.

CHRISTVS HOMO DEVS.

DEniq;, vt etiam aliter philoſophemur, cœleſtis eſt anteriore parte leo, ideo admiranda Chriſti opera veram nobis ante oculos proponũt diuinitatẽ. Nemo enim qui à Deo nõ ſit, ait Nicodemus, opera ea facere poſsit quæ ipſe faciebat. Poſteriore terrã ſapere videtur: ea frigida eſt, inde ad minima quædam, galli quippe cantum, prætentam facem, leuis obiectum amictus, quin ad ſimiã, & ilicis folia, atq; etiam ſcillę, leo timidus eſt, & ad fugam promptiſsimus. Et humanus Chriſtus mortem timet, perpetuæ non ignarus, quæ ſtatim ſubſecutura eſſet, immortalitatis: effugere cruciatum tentat, patremq; orat, vt acerbiſsimus à ſe calix auferatur: & inde ita debilitatus, vt præ trepidatione genibus inſiſtere
C non poſſet. Quòd ſi vtraq; natura in Chriſto eſt, leo cùm ſit eiuſmodi, rectè in diuinis literis modò Deo, modò mortalibus accommodatur.

EA verò præcipuè de cauſa eorum ſententiam approbarim, qui ferociores quoque animos iuſtitię ſeſe ſubiicere p hieroglyphicũ huiuſmodi arbitrantur: quia nuper in Cauartiano agri Bellunẽſis vico ſuburbano reperti ſunt magno numero numi, ab quorum vna facie mulier corona inſignis longaq; induta palla ſedet, manum ad enſis inuerſi capulum extendens, ita vt apex ipſius capuli volam impleat: literæ circumſcriptæ, IVSTITIA. Ab altera facie, eadem mulieris effigies penè nuda, amictu quidem toto in exporrectam retro dextram appenſo, læua ſupra leonis caput poſtremis pedibus reſidentis iniecta: literæ adſculptæ ſunt, LEONIS HVMILITAS.

IVSTITIAE cultus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

LEones autem domitos, & Magnæ Deæ currui ſuccedentes, Lucretius aliter interpretatur, qui velit figmentum id ſignificare, liberos quantumlibet feroces obſequẽtes eſſe debere parentibus: ait enim,

Adiunxere feras, quòd quamuis effera proles
Officiis debet molliri victa parentum.

NATORVM OBSEQVIVM erga parentes. D

AGRICVLTVRA.

VArro tamen in Cybeleio curru duo conſideraſſe videtur, leonem vtiq; terrę ſymbolũ, vti paulo antè dicebamus: mox quia genus id animalium in longinquis, & à nobis remotiſsimis regionibus inuenitur, nullã ait eſſe terræ partem tam remotã quam coli ſubigiq; nõ oporteat: ita omnes, quę vel hieroglyphica ſunt, vel quoquo modo myſtica, in ſuam quiſq; artem, vel diſciplinã quam profitẽtur, trahũt. Diodorus autem, E vti ſuus eſt mos, hiſtorias ſibi confingit ex cõmodo ſuo, leonesq; ideo Cybeles currum trahere confictũ ait, quòd ab his ea educata fuerit. Vtrũ verò curru vehatur Dea, an ſella ſedeat, quantum ad ſignificatũ pertinet, parui refert: nam in Fauſtinæ numo Cybelem Turritam leoninæ ſellæ inſidentem videas, quæ orbem intra manum & genu tenet: inſcriptio, MATRI MAGNÆ.

Fauſtinæ numus.

MIXTA QVID.

QVod verò pluribus in antiquorũ monumentis, præcipuéq; ſepulchralib. cernere eſt, leones aliquod animal apprehẽdiſſe, quippe vel ouem, vel taurum, vel anguẽ, vel huiuſmodi quippiã, ex eo coniicere potes, ſepulti animũ aut naturam talem fuiſſe, cuiuſmodi eſt illud, quod apprehenſum fuerit: quippe ſi ouem, vel agnũ, vt in ſepulchro quodã Romæ ſub Æſculapij pronao habetur, intelligas hominẽ ferocitate demolita manſuetudinem amplexatum: ſi taurum, temperantiam: ſi anguem, prudentiã, vel quid huiuſmodi, prout animalis quod detẽtum fuerit ſignificatũ exiget, interpretaberis. Si verò hoſtiliter captum vel diſcerptum, eius naturæ hoſtem malè habitum. Nam in numo quodam argen- F teo Auguſti Cæſaris validiſsimæ formæ leonẽ videas, qui ceruũ ſuperat dentibus in armos affixis: quod fortè referri poteſt ad Actiacam victoriam, quam is

Auguſti Cæſaris numus.

FEROCITATE POSITA aſſumpta manſuetudo.

ACTIACA VICTORIA.

Apollinis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Apollinis fauore conſecutus eſt, in qua, vt apud Maronem,

Omnis Arabs, omnes verterunt terga Sabæi.

Pauorem enim ex ceruo loco ſuo ſignificare diximus.

AMORIS PETVLANTIA.

QVæſierit hîc aliquis, quid ſibi velint leonis anteriora, quæ in Chimæra fuiſſe traduntur, cuius figuram Homerus ita deſcripſit:

πρόσθε λέων, ὄπιθεν δὲ δράκων, μεσσῃ δὲ χίμαιρα.

Eam autem amoris petulantiam, quæ fuerit à Bellerophonte coërcita, ſignificare clari pleriq; autores volũt. Huiuſmodi enim ſunt amoris initia, qui primo ſtatim inſultu leonina feritate nos aggredi videtur: dictumq; Epicharmi Comici:

Amoris mollitiem, leonis robore domitandam.

δομιτὴς ὄρως λεοντέᾳ δωμᾶσθαι θαλόρος.

Eoq; reſpexiſſe videtur Horatius, cùm de iuuene perdito amore capto ait:

Vix illigatum te triformi
Pegaſus expediet chimæra.

B Capra procacitatem atq; laſciuiam, cui animoſus idem Heros fortiter obſtitit. Draco, inſultusq;, pugnam adeò periculoſam. quæ omnia ex peculiaribus commentariis toto hoc Opere ſuis quæq; locis explicantur.

TRES ORATORIÆ PARTES.

NAzianzenus verò, neq; nõ interpres Heſiodi, per chimærã treis Rhetoricæ partes intelligũt: Iudicialem quippe per leonẽ, ob terrorẽ quẽ reis incutit: Demonſtratiuã per capram, quòd in eo genere dictio plurimũ ſoleat laſciuire: Deliberatiuam demum per draconem, ob varietatem argumentorũ, longioresq; circunductus, & ſpiras quibus in perſuadendo opus eſt: vnde etiam monſtrimater fingitur ab Heſiodo, Echidna nomine, per quam πύκνιλον νοῦν καὶ πολυειδῆ, intelligi contendunt, quippe mentem multis & variis præditam diſciplinis.

SACRORVM INITIA.

NEq; prætereunda eſt leonis facies illa, quę omnium prima viſa eſt Ezechieli, per quam eius diſciplinæ periti aiunt initiãdorum ſacrorum admonitionem nobis oblatam. Eam verò in primis viſam, quòd à principũ vita ſoleat to-
C tius populi conſenſus legem ſibi cõſtituere. Ad valuas igitur templorum, ſuſtinendis modò poſtibus, modò hyperthyris, modò pronais locorũ vbiq; leones ſubiiciuntur, vt cum Maronis dicto, vel præcipuo potius ſummi Dei pręcepto, Deos primùm venerari meminerimus. Et nullam eſſe gentem tam efferam, neq; animum tam indomitũ, qui non poſsit religionis cicuratione, beneficioq; molliri, atq; ita miteſcere, vt nullum inde ſit onus detrectaturus.

LEONES TARVISINI QVID.

LEones duo pro foribus, vt ferè paſsim inſigniora templa habent, Taruiſij ſunt, qui in pronao cathedralis à dextera draconem alatum vnguibus impactis cõprimit, draco retorto collo leonis pectus admordet: praua quidem cogitatio cor inceſsit, fortis verò animus eam actutùm elidit: à læua leo leunculũ apprehenſum pectori ſubiicit ſuo: generoſus quippe animus ſeipſum vincit.

SPHINGES QVID.

QVas verò ſphingas humanicipites, reliquo corpore leonino pro templis proſtare locorũ vbiq; cernere eſt, ſunt qui figmentũ omnino hieroglyphicum interpretentur ea intelligentia, vt humanam naturam præſtare cæteris animantibus admoneamur. Nam alibi principatũ ex capite intelligi diſſeruimus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Leonem autem brutorum omnium principem esse, manifestum, qui humano D
subiectus imperio reliqua secum trahit. In diuinis verò literis imperium in bruta omnia homini datum legimus. Sphinga sanè monstrum ex parte dimidia virginis formam præ se tulisse, figmento Græcorum tradit Adamantius. Alij interpretantur, totius terræ dominiũ religioni cedere, cui ferocia quantumlibet animalia sese subiiciant, imperiumq; suscipiant.

LIBRI PRIMI FINIS.

AD CLARISSIMVM ET REVERENDISSIMVM GVIDONEM ASCANIVM SFORTIAM, CARDINALEM S. FLORAE, DE IIS QVAE PER ELEphantum & Rhinoceronta significantur ex sacris Ægyptiorum literis.

TERRESTRIVM Animalium hieroglyphica publico spectaculo emis- E
surus, Leonemq; in primis, quippe eorum dominum, auspiciis inclytissimi Cosmi Medicei Florentinorum Ducis exire procuraui, & quòd studium clarissimæ eius ciuitatis semper fuit Leones publicè alere, & quodam Aegyptiorum more honorificè tueri, & quòd generosa eorum magnanimitas in ipso Duce laudabilibus tot effulget exemplis, vt non alij cuipiam argumentum huiusmodi dedicari deberetur. Sequebatur Elephas, animal quippe quo neq; vastius, neq; portentosius natura rerum tulit: sed deformitatem bestiæ tot dotibus, ipsisq; tam præclaris insigniuit, vt in omni vitæ tenore humanum genus (quod sanctius animal Poëtæ canunt) ab eo bruto si non superatum, certè lacessitum esse videatur, aut pari conditione decertare. In eo autẽ excellit Elephas, quòd à se natura suggerente & morum, & virtutum documenta præbeat: quod homines nisi doceantur, vix assequi posse fateantur: sed multa sunt quæ ab eo tanquam à morum idea homines desumere & imitari coacti fuerint. Est enim Elephas ingenita munificentia nobilis, temperantia insignis, æquitate summa conspicuus, præ-
cipuus declinator insaniæ, vaniloquentiæ hostis, pietatis cultor, & ea celebris mansuetudine, vt F
alienam etiam crudelitatem abhorreat, contra minus validas feras pugnare dedignetur, in iram autem nunquam efferatur, nisi acerbitate iniqua, enormiq; aliqua iniuria concitatus: deniq; regalem & ipse animum, ne omnia hîc accumulem, in omnibus referre videatur. Quæ quidem Reuerendissime Domine tibi, non vt te doceam, non enim sus Mineruam, aiunt, sed vt in memoriam redigantur, hoc Commentario enarrabuntur, exemplisq; citatis cõprobabuntur. Nec ad quenquã ex vestro ordine hic Commentarius mitti potuit vel aptius, vel conuenientius, quàm ad eum qui humanitate, fide, pietate, & multarum virtutum, quæ supra ætatem in te conspiciuntur, commendatione longè clarissimus & esset, & haberetur. Vale.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A SVIS VIRIBVS POLLENS.

VTigitur ab iis ordiamur quæ ſuper Elephanto Ægyptij tradiderunt: hominem, in primis opulentum, ſuis quippe viribus pollentem, aliorū nihil indigum, qui dicere tutò poſsit, in me eſt omnis ſpes mihi, qui ſibi conducentia olfactu quaſi quodam enanciſcatur, per animal hoc, imò per vnam tantùm eius promuſcidem, hieroglyphicè ſignificabant, in eam ſcilicet admirationem adducti, quòd talem, tantamq; habeat, vt ea vna officiis ferè omnibus illi oppidò ſufficiat: ea vice manus vtatur, vnde etiam nomē: ea bibat, ea cibum ad os admoueat, eam rectori, cuius omnibus imperiis ſe præbet obſequentiſsimū, erigat, offeratq;, ſiue is in ceruicē animalis ſummā ſuſtolli voluerit, ſiue ad terrā deſcendere: quin arbores eadem proſternit, in acie tela de manibus dimicantiū detrahit, equites ab equo deripit, pedites correptos quoquò libuerit proiicit, & quotiens immerſus per aquas ingreditur, ea ipſa ædita in ſublime reflat atq; reſpirat. Proprio itaq; & elegāti vocabulo Lucretius hac de cauſa elephantos anguimanos dixit, quòd promuſcidem ipſam inſtar anguis quoquo verſum flectat, reflectat, contrahat, porrigat, lubricet & incuruet. Sunt qui viſos ætate noſtra affirmarint gladiū longitudine
B duorum cubitūm ad promuſcidem alligatū geſtantes, atrociſsimas in bello cædes edidiſſe. Sanè quantū ad vires pertinet, nunquā ſe Cato apud Ciceronē ait cum adoleſcens eſſet, vires tauri aut elephanti deſideraſſe: quod dubio procul indicat, inter bruta tauros & elephantos viribus alia omnia antecedere.

REX.

ADhæc Ægyptij regem hominem per elephanti ſimulachrū intelligebant, nō ea tantùm de cauſa, quòd cùm gregatim ſemper ingrediantur, is qui maximus eſt natu gregem ducit, quod in regibus eligendis multarū nationum & gentium mos fuit, vt id muneris ſenioribus demandaretur: hinc apud Hebræos Seniores, apud Athenienſes Palæologi, apud Romanos Senatores rerum habenas moderare ſoliti: verum propterea quòd habet hoc animi regij peculiare, vt genua non flectat adeò notabiliter vt animalia reliqua, calcaneū verò leuiter incuruet. Nam genua non flectere, dubio procul oſtendit ſupplicabundum nō eſſe: flectere verò calcaneum, humanitatem, qua maximè præditus eſt, indicat. Nam apud Philoſophos morū inſtitutores, pes indicium eſt affectus illius qui
C humilioribus applicatur. Penes verò quem ſit rerū poteſtas, decet quidem eum humanum eſſe, humaniſq; rebus commoueri: genua verò flectere non oportere, manifeſtum eſt. Habitus & in oſtentis elephantus regię ſublimitatis ſignum, qui Aureliano, multò ante eius imperium donatus eſt, ſolusq; tunc ōmniū priuatus elephanti dominus fuit, vt legere eſt apud Fl. Vopiſcū. Nam & Scandrocotto Indo homini humili genere nato, quē Alexāder Magnus ob linguæ procacitatē interfici iuſſerat, pernici fuga elapſo, cùm mox latronib. cōtractis aduerſus Alexandri Præfectos bellum moliretur, Indiam ab eorū dominatione liberaturus, viſendæ magnitudinis elephātus ferus vltrò ſe obtulit, & velut domita manſuetudine eum in tergū ſuſtulit: quod eum regē futurū portento fuit, nec fefellit euentus. Siquidem oppreſsis Alexandri præfectis, Indiæ ſibi regnum aſſeruit, eaq; autoritate polluit, vt Seleucus Alexandri ſucceſſor in Perſide cùm Indiam affectaret, regno illi relicto res cum eo cōponere ſatis habuerit. Prætereā ſcriptores rerum, aſsiduum cum ſerpentibus certamen gerere tradunt elephantos, ſerpētes inter alia ſignificata loco ſuo diſpoſita, terrarū orbem, prouincias,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

& regiones pro vario picturæ gestu significa re ostendimus: eas verò qui domitari voluerit, viribus in primis esse præditum oportet, abundare opibus, vt quæ bello necessaria sunt facilè comparet, & cum ipsis prouinciis arma semper exercere. Quapropter, vt mihi videtur, Natura ipsa rerum humanarum cognitionem hoc exemplo descripsit, quippe quæ elephantum suis viribus optimè prę munierit, & quæ regem addeceant adiecerit ornamenta, moresq; & virtutes etiam regias vni illi ante omnia bruta, vt paulo infrà docebimus, elargita sit. Quod verò pertinet ad prouinciarũ subiugationem, videre est in C. Cæsaris numo elephãtum promuscide surrecta, aduersus quem serpens quasi concertaturus insurgit: in altero videas serpentẽ ipsius elephanti pedibus obtritũ, in quo inscriptio est, CÆSAR. Potes ex illo, lacessitũ bello, & hoc, confectum intelligere. Neq; verò me fugit, elephantũ Maurorum lingua Cæsam appellari solitũ, quod Spartianus in Ælio Vero tradit, primumq; Cęsaris cognomine nuncupatum, qui elephantum occiderat. Sed inepta hęc inscriptionis causa mihi videtur: crediderim autem potius ad munificentiã spectare, qua Cæsar elephantos exhibuerit.

C. Cæsaris numus.

D

CAESAR.

E

AFRICA.

Q. C. Mari numus.

QVem verò elephantum in Q. C. MARI numo compereris, ibidibus adiectis hieroglyphicum id Africam prouinciã ab eo domitã, ditionemq; Imperij in Ægyptũ vsq; propagatã, significare crediderim. Elephanti porrò Pompeij Magni currum subiere Africo triumpho: & in numo argenteo admodum pulchro Scipionis Imp. inscriptio, cuius galea elephantini capitis speciẽ habet, inferne aratrum, antè spica posita est: quę omnia ad Aphricę triumphum, & annonam inde largiter aduectam spectant. Inscriptio, Q. METELLVS.

F

Scipionis argenteus numus.

V. LEGIO.

IN militaribus verò signis, elephanti legionis quintæ vexillis adpingebantur, propterea quòd C. Cęsare aduersus Lucium Scipionem ciuili bello decertante, ea legio negotium sibi contra elephantos dari postulauit, req; strenuè gesta reliquæ victoriæ occasionem præbuit.

ORIENS.

SEd Augusto currum ex quatuor elephantis S. P. Q. Romanus in numis decreuit, quòd, vt puto, spoliis Orientis onustus Imperatoriũ inde triumphũ duxerit. Id honoris Tib. Cæsar post adeptum imperium patri deferendum curauit, quod ipsa testatur inscriptio, quę sic habet: TIB. CÆSAR DIVI AVG. F. AVGVST. P. M. TR. PO. XXIIX. DIVO AVGVST S. P. Q. R. Eundem honorẽ Claudius Auiæ Liuię Circensi pompa, currũ quippe elephantorũ Augustęo similẽ decernẽdũ curauit. Sed & DIVO AVG. Vespasiano cur-

D. Vespasiani numus.

rus ex

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rus ex quatuor elephantis in numo eſt, cuius latus alterum inſcriptionem habet ad reliquos honores tertij conſulatus: nam qui ſua virtute ad Imperatorij faſtigij culmen euectus erat, re in Oriente bene geſta, paribus cum Auguſto honoribus honeſtandus fuit: ita Elephas iunctus, prouinciam patriam ſubiugatam hieroglyphicè ſignificabit. Eſt & Philippi Imperatoris numus, in quo elephantus gradiens ſub magiſtro cum inſcriptione, ÆTERNITAS AVG. *Philippi Imperatoris numus.*

MVNIFICENTIA.

EST autem inter virtutes regias illa, quæ ſolet ante alias populorum beneuolentiã conciliare, munificentia: hac oſtentanda magni principes elephanto plurimũ vſi ſunt. Hinc videas in Antonini Pij numo elephantem promuſcide in ſemicirculũ ſurſum verſus lunata: inſcriptio eſt, MVNIFICENTIA AVG. Atq; itidem in numo L. Septimij Seueri Pertinacis Aug. Imp. VIII. elephas eſt promuſcide in eundem modum curuata, cum eadem ipſa inſcriptione, MVNIFICENTIA AVG. S. C. Nanq; hoc eos ſpectaculis exhibitos oſtendit, atq; hinc eorũ Imperatorũ intelligenda munificentia, qui eos modò in certamen cõmiſere, modò in ſaltationem, modò vt funes ſcanderẽt & inambularent, ediderẽ. Quod ſi ad eorum quoq; animalium liberalitatem trahere volueris, ſanè mu- *Antonini Pij numus, et Seueri Pertinacis.*

B nificos hos & liberales inuenias, ſiue ij curatoribus ſuis, ſiue etiam puellis, quarum amore ſe captos oſtendêre, munera elargiri ſoliti ſunt: quandam enim admirandam eorum in homines beneuolentiam, gratumq; in educatores animũ ſcribit Ælianus, exemplo illius qui pro domino multũ diuq; pugnauit, eumq; ſagittis interfectum, promuſcide ſublatum ad præſepe ſuum aſportauit.

TEMPERANTIA.

SEd quid illud, quod etiam in temperantiæ ſignificatum, aut eius qui ſeruare modum in rebus norit, per elephantũ qui cibum caperet exprimebant? Aſſuetus enim certæ pabuli menſuræ, ſi quid largius opulentiusq; appoſueris, tantum aſſumit quantũ quotidiana cõſuetudine paſcere ſit inſtitutus. In Syria cùm domi quidam educaretur, magiſter accepta hordei menſura dimidium ſingulis diebus interuertebat: cumq; aliquando præſente domino totam illi menſuram appoſuiſſet, ſimulatq; animaduertit elephantus duplicatam eſſe pabuli portionem, hordeũ id in partes duas promuſcide diſgregauit, tam æquas, ac ſi vel modio quis demenſus eſſet, vnaq; magiſtro portione derelicta, cõſuetam ſibi par-

C tem abſumpſit: cuius facti meminit Plutarchus.

ÆQVITAS.

NEq; quidem exemplum aliud prætereundum, ex quo æquitatis etiã idem hoc animal ſeruantiſsimũ eſſe fateamur. Quidã menſuræ quę magiſtro impendebatur, & lapillos, & puluerem immiſcebat, quò de pondere aliquid fraudaret: animaduertit elephas apud illum carnes elixari, accedensq; cinerem è foco in ollam paria facturus iniecit.

EST illud verè regium, inſanos & dementes homines euitare. Quapropter Ægyptij hominem tali prudentia præditũ, vt nihil ſibi cum ſtultis & fatuis eſſe vellet, oſtendere cùm ſtuderent, elephantum & caprum hie-

DECLINATOR INSANIAE.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

roglyphicè ponere ſoliti ſunt: ac de Capro quidem ſuo cõmentario quæ vſui ve D
nerunt, perſcripta ſunt. Cauſam picturæ huius eſſe dicunt, quòd elephantus inſpecto capro quamprimũ fugit, tantum eſt inter eos naturæ morumq́; diſsidiũ, vt virtus vitium nullo poſsit pacto tolerare. Facit ad hoc etiam antiquiſsimum Moſaicæ legis inſtitutum, quo principes vbi deliquerint, ſacra facere admonentur ex hirco, cùm alioqui priuati homines capram vel agnum immolarent.

VANILOQVENTIA euitata.

CVm verò vaniloquum genus hominum regi cuipiam deſpectui habitum, ac ſedulò euitatum oſtendere curaſſent, elephantum & porcum adpingebant: Elephas enim porci audito grunnitu, in fugam ſe proripit eueſtigiò, nõ ſecus ac generoſiores equi præſertim Scythici, aſinorũ ruditum impotenter admodum exhorreſcũt, quod exemplo Darij explo ratũ eſt. Nihil porrò quicquã tam cõueniens Regi, quàm dicacitatẽ vaniloquentiamq́; ab ædibus ſuis procul ſummouere, eamq́; inimicam ſibi conſtituere, vt adagio receptum ſit, Fidem regiam aſſeuerando in iis quę omnino credi volumus atteſtari. De porcis autẽ, quos pice oblitos, & mox igne flammatos Megarẽſes in Antipatri elephantos immiſerint, eosq́; ita fugarint, in Porci ipſius commentario hiſtoria recitata.

E

REX VILIVM ASSEctator.

QVia verò cornua animalium nulli maiora, neq́; ſpecioſiora quàm elephanto, hac ipſa etiam de cauſa regem oſtendit: cornua enim, vt in Cerui cõmentario declaratum eſt, dignitatis & ſublimium honorum ſignificatum habent. Hominẽ igitur Ægyptij ampliori aliqua dignitate tituloq́; honeſtatũ, qui tamen nulla vel maieſtatis vel decori ratione habita viliſsima quæq́; ſectaretur, ſordesq́; omnes perſcrutaretur, ſignificare ſi vellẽt, hieroglyphicũ elephanti qui mures venaretur proponebant, indignus quidem tam vaſta mole labor. Eademq́; nota inurendum facinus, quo Domitianum iam Imperatorem ſtylo muſcas perfodientem deriſum accepimus: vel patrem eius Veſpaſianum de lotio vectigal exigentem, quanquam eius lucelli odor ei bonus videretur. Verùm ſuper hac re notum adagium, Mures negligit elephantus. Ac ne quis cauilletur, elephanti dentes inſignes eſſe, non cornua, Pauſanias omnino eſſe cornua contendit, tum aliquorũ animalium exemplo, quibus aut in ſupercilio, aut in naribus cornua naſcantur, tum quòd per aliquot annorum periodos corrupta decidãt, & noua ſuppullulẽt, igneq́; molliantur, quod in dentibus haudquaquam fit, & quòd in cranio oriantur.

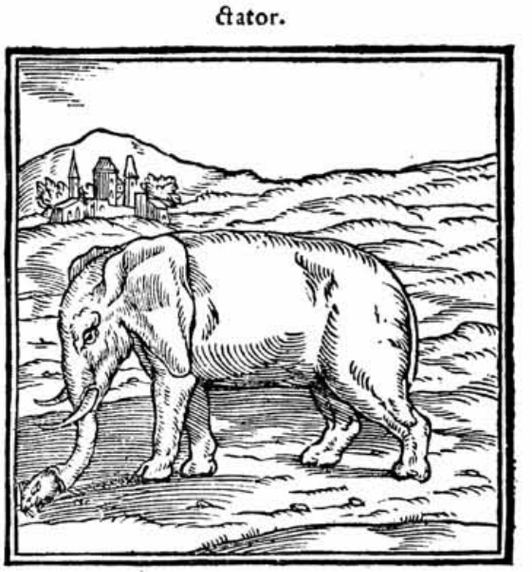

F

Mures negligit Elephantus, Adagiũ.

METICVLOSVS.

EST & illud regum ferè omnium proprium, vt ipſi ad ſuam (quod aiunt) vmbram expaueſcant, ita potentiæ comes additus vniuſcuiuſq́; rei metus. Elephan-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A phantum autem conſternationis hieroglyphicũ eſſe manifeſtum, ſi præſertim ij ad ſtagna limpidæ aquę, vnde ſeſe tanquam in ſpeculo contemplari queant, deducti pingantur: quam ſpeciem ſupra modum reformidant, aut certè abhorrent, & auerſantur, ea'q; de cauſa turbidam omnino bibũt. Atq; hinc Indorum populi, apud quos magnus earum belluarũ prouentus eſt, ſi quos fluuios cum his tranare parent, illunes nubilasq; noctes obſeruare conſuerunt.

LONGO TEMPORE QVID EFFECTVM.

SVnt qui pullum elephanti pingãt, quippe cui nondum dentes enaſci cœperint, ſi longo quid temporis interuallo factum ſignificare voluerint: hunc enim vtero geſtari Theophraſtus decennium ſcribit: quanquam Ariſtoteles, Ælianus, & alij annos longè pauciores ponant: vtcunq;, vulgatum inde dicteriũ, Citius elephantos párere, quotiens tarditatem negotij alicuius inceſſere voluerimus. De iis verò quæ minimè fieri poſſe ſperemus, Ennius dixit, prius locuſta pepererit Lucam bouem. Ita enim prius Romani vocauerũt elephantos, quod à noſtris in Lucania primùm viſi.

B VICTVS PROVISIO.

EST & illud apud Horum celebre hieroglyphicum ſuper elephanto, vt ſi hominem frugi, & de victus ratione ſolicitum indicare vellent, elephantũ pingerent dentes ſuos terra condentem. Eum ſiquidem aiunt ſimulac caducos dentes ſuos intellexerit, ſponte auellere, & terra infodere. Verũ ego crediderim potius vitæ ſuæ proſpicientem, quàm victui legendum, Philippumq; ipſum deceptum aliqua forſitan Ægyptij vocabuli æquiuocatione. Manifeſtũ enim eſt ex receptorum autorum probatione, elephãtos dentes ſuos nonnunquã in venatu alliſos arboribus excutere, ſcientes ſe eorum cauſa peti, vt ita præda derelicta vitæ ipſi ſuæ proſpiciant. Et ne indicio ſint venatoribus, quotiens præ ſenecta deciderint, eos etiam tum humo condunt, vnicuiq; tamen ſit integrum quam maluerit ſententiam ſequi.

CONCORDIÆ DISCORDIÆQ. EFFECTVS.

HVic verò ſignificato ſubiiciemus illud, quo nonnulli Salluſtij ſententiam, quæ eſt, Concordia paruæ res creſcunt, diſcordia maximæ dilabuntur, no uo cõmento pingere, non tamen infeliciter excogitarũt. In illo Formica in Ele-
C phantũ creſcit appoſito caduceo, in hoc Elephantus in Formicã deſinit, aqua & igni pro rebus maximè contrariis adiectis. Verũ ex huiuſmodi figmento ſi caduceum et aquã et ignẽ ſummoueas, perfectus etiã intellectus ſignificari poteſt, quippe qui minimorũ æquè ac maximorũ cognitionem ſit optimè conſecutus, omniumq; vnam quaſi ſcientiã coniunxerit. Sed enim interpretamentũ hoc perinde ac illud arbitrariũ eſſe, nõ inficior. Sed dicet aliquis, Quorſum Elephãtus ad Formicã? Plutarchus porrò de formica multa magnificè locutus, quod animal eſt omnium minimum, ita de maximo non diſſimilia ſe dicturũ profitetur.

STVPOR.

ATq; hic qui mentis tot exhibuit experimenta, quo vel Cicerone id aſſerente libro de natura Deorum primo, belluarum nulla prudentior, ſtuporis tamen nota propter vnã vaſtitatẽ nonnullis habitus, vt legere eſt apud Diogenianum, cui Philoſtratus etiam ſubſcribere videtur, dum neq; elephanto, neq; dentibus eius quicquam eſſe cum lyra dixit, neq; quidem cum peritis viris, cuius hæc Amphione verba ſunt, quæ quidem ideo Græcè ponere libuit, quia in impreſsis exemplaribus corrupta leguntur: Ἐλέφασ ὀδαμῶ τῆς λύρασ ὅπω οἱ ἀνθρωποι

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

εἰδότες οὔτε αὐτῷ τοῦ θηρίῳ, οὔθ' ὅτι τοῖς κέρασι αὐτοῦ χρήσονται. quod perinde esset, atque illud D
quod de asino fert, Nihil illi cũ lyra. Quin & Plautus in hãc sententiã: Meus herus elephanti corio tectus non suo est, neq; plus habet sapientiæ, quàm lapis. In quã sententiã Græci dicunt ἐλέφαντος διαφέρεις οὐδέν. Et Tertullianus eũ bestiam vocat insulsissimã, etsi quam in diuinis literis præ se ferat imaginem. Eucherius hominem eũ signo huius dicit indicari, qui magna & enormia scelera perpetrarit, citato ad hoc Solomonis loco: Et adducebant ad Solomonẽ simias & elephantos. Et tamen Indici, cùm omniũ sint ferocissimi, adeò vt difficulter cicurari possint, ad instrumẽti musici pulsationem cantilenarumq; modulationes animum intendunt, auresq; ad audiendum arrigunt, atq; hinc ita demulcentur, vt nullo alio cõmento efficacius comprimant ferocitatem. Sanè tria elephantorum genera autores ponunt, palustres, montanos, & campestres. Palustres omnino dementes leuesq; esse, montanos prauos & insidiosos, campestres mansuefieri facilius, & longè dociliores esse: quos nequaquã stupidos existimãt illi qui eos in theatris figurarum notas & mutationes varietatesq; callere, multorũ testimonio compertũ asserunt. Romę illud accidisse proditũ est, cùm eorũ grex & saltationes, & orbiũ lubricationes edoceretur, indociliorẽ fuisse vnũ: qui cùm à magistris increpatus & castigatus esset, noctu visus est ad vmbrã Lunæ institutionis documẽta illa per semetipsum attentare, meditari, & exercere. Verũ hæc nõ ita fortè videantur admiranda, quæ fame magistra discere cogantur: illa potius admiremur, quæ faciũt feri nullis vnquã legibus instituti, probitate, prudentia, & ęquitate, nullis ferè animãtibus inferiores. E

PIETAS.

QVid q; sponte sua naturæ quadam sublimitate præditi, pietatem colunt, & religionem obseruãt? Noua enim apparente Luna, sponte, vbi iure suo degunt, viuo se flumine purificant: si morbis infestantur, Deorum auxilium implorant, herbas cœlum versus iaciunt, earum internuncio eò preces allegantes: qui quidem gestus excipiendus est ab iis, qui pietatẽ ex elephanto picto exprimere voluerint. Idem humanis proximi sensibus, sermonem patriũ intelligũt, gloriam & honores ambiunt, ignominia notati mortẽ infamæ vitæ præferunt, quã interdũ, alia sibi consciscendæ mortis occasione negata inedia finierunt. Quoties verò in theatris oppressi, amissa fugæ spe vulgi misericordiã supplicarũt, et quadam sese lamentatione complorantes, totũ caueæ consessum in lachrymas concitarunt. F

MANSVETVDO.

CVm tamen tanta ipsi sint æquitate mansuetudineq;, vt crudelitatis alienæ ministerio fungi minimè cogi possint, quod irrito olim Bocchi conatu apparuit, cõtra minus validas feras pugnare prorsus negant, cùmq; maioribus non nisi lacessiti: & in grege pecudum ambulantes, occurrentia manu dimo-

uent,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A uent,ne quid obterant imprudentes,tantaq; illi imbecillioris huius gregis reue
rentia, vt vel feri ex arietis cõſpectu mirificè cicurentur, leneſq; atq; tractabiles
fiant.autor Plutarchus Sympoſiacõn XII. Quid quòd aberrantem hominem
in ſolitudine factum obuiam non modò nõ trucidant, aut alia afficiunt iniuria,
ſed clementer & placide ſeſe duces præbent,& viam illi commonſtrant? Quod
verò de ſermone dicebamus,quem patrium intelligant,ac etiam certũ eos inter
ſe habere tradit Oppianus,verùm nõ niſi à magiſtris ſuis intellectum. Iam illud
ætati noſtræ claro innotuit experimento, eos magiſtri ſui dicto audientes eſſe,
ſiue progrediendum,ſiue regrediendũ ſit:quem feriãt,quibus abſtineant,quos
inuadant,vbi temperandum irę,ex ipſius magiſtri ſermone cognoſcere:vt non
immeritò confirmata ſit opinio, huiuſmodi eſſe quandã illi belluæ cum genere
humano ſocietatẽ,vt M.Tullij dictum ea re ſuper identidem vſurpemus. Cùm
igitur elephas iuſti & moderati imperij ſpecies quodãmodo eſſe videatur, me-
ritò Regis nomẽ, tum ob virtutes, quas ſuperius in eo recenſuimus,tũ ob hanc
ipſam manſuetudinem atq; clementiã adeptus eſt. M. Antonius cognomento
B Philoſophus, nihil quicquam eſſe dicebat quod Imperatorem Romanũ magis
commendaret gentibus, quàm clemẽtia, eaq; de cauſa,neq; quidem in rebelles
ſuos ſæuitum voluit.Hæc Cæſarem Deorũ adſcripſit numero, hæc Auguſtum
conſecrauit, hæc Pio cognomentum dedit,hac eadem de cauſa Senatus Ro.ti-
more eo liberatus,quem ex Maximini Imp.immanitate cõtraxerat,clementiſsi-
mis Impp. Maximo Balbino et Gordiano ſta tuas cũ elephantis decreuit. Quamuis alia de cauſa Gordiano tertiò quadrigæ elephanto-
rum decretæ ſunt, quippe vt qui Perſas viciſ-
ſet triumpho Perſico triumpharet.Sed qualis
ea in animali bruto mãſuetudo fuit, quam re-
citat Plutarchus! Romæ cùm pueri quidam
,, per laſciuiam elephãti promuſcidem ſtylis pu
,, pugiſſent,iratus ille vnum ex illis arripuit, eũ
,, in ſublime iaculaturus, ſublatoq; ad hoc præ
,, metu puerorum ingenti clamore, ſocij mori-
C,, turi vicem deplorantium,tanto omnium mœ
rore elephas intellecto, arreptum puerum hu
mi molliter depoſuit, ſatis habens metu illo puerilem audaciam caſtigaſſe.

IRA LACESSITA.

QVamuis verò ita natura manſueti ſint, in iras tamen acriter incitãtur,per-
turbatiq; irritatione aliqua acerbiore immaniter efferaſcũt (Iuſtus enim,
vt in Diuinis habet literis,cùm iraſcitur,peior eſt)eo caſu tã hoſtibus quàm du
ctoribus ſuis pernicioſi.Quã in eo animali naturã cùm non ignoraret Annibal,
eam in vſum ſuum conuertit: quippe cùm in prælati fluminis tranſitũ elephãtos
compellere non poſſet,neq; materiæ qua naues cõficeret copiã haberet,ferociſ-
ſimũ elephantem ſub aure vulnerari iuſsit,percuſſoremq; tranſnatato ſtatim flu
mine procurrere: elephas exaſperatus ad perſequendum ſui doloris autorem,
tranſiuit amnem , & ita reliquis idem audendi exemplum fecit, vt Stratagema-
tõn libro primo apud Iulium Frontinum habetur:idq; in traiiciendo Rhodano
factum Liuius tradit: quamuis variatam actæ rei memoriam eſſe confiteatur.
Sanè Mauri affirmant cor duplex elephanto eſſe,altero quidem iraſci,altero ad
lenitatem induci: atq; hoc illud eſt quod horum vtrunq; munus ſupra modum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

exequitur. Sanè elephas ad hæc vſq; tempora longa ſeculorum ſerie in Italia fa- D
buloſus habitus, neq; hominũ quiſquam adduci poterat tam deformem imma
nemq; belluam, qualem quantamq; in picturis aſpiciebãt, iis dotibus excellere,
quibus apud rerum ſcriptores inſignis habebatur. Nam quamuis trecenteſimo
abhinc anno Fridericus II. Imp. elephantum ad nos ex Idumæa tranſuexerit, &
ſuperiori ætate alter in Italia viſus fuerit, nihil tamen præter corporis vaſtita-
tem, quod celebratione dignũ cenſeretur, ſuper illis memoriæ proditũ extabat.
Cæterùm omnẽ hiſtoriæ antiquæ fidem adimpleuit Hanno elephas, quẽ initio
diximus ab Emanuele Luſitaniæ rege, Indiæq; triumphatore, Leoni X. Pont.
Maximo dono miſſum, ac Romæ vidimus, Reuerendiſsime Domine: tanta in-
genij, intelligẽtiæ atq; docilitatis exempla præſtitit ea ætatula: quadrimus enim
huc aduectus erat, vt nõ modò quæ à ſcriptoribus tradita fuerant credamus, ve
rùm autores ipſos in hoc animantiũ genus quaſi inuidos, eleuaſſe plurima, quæ
longè magnificẽtius illuſtranda fuerant, ſuſpicio ſit. Hinc factũ, vt ad eius ſigni-
ficata, & eorũ cauſas recenſendas effuſior acceſſerim, qui priuſquã animal inſpi
cerem, ne pro anilibus fabulis eorũ bona pars acciperetur, veritus fuiſſem. Illud E
autem profiteri poſſumus, de reliquis animantibus quæcunq; fidem excedere
videantur, ſcriptorum autoritati nos acquieſcere: ſuper elephãto verò quæcũq;
admirãda traduntur, nos in Hannone, vel paria, vel veteribus illis longè maio-
ra, oculata fide deprehendiſſe, cuius rei Romã ipſam frequentiſsimũ totius or-
bis theatrũ teſtem appellamus. Sed minimè loco hoc diſsimulandum, quod ſu-
per eiuſdem Hannonis ingenio Michaël Syluius, regis ſui ad ſummũ Pontificẽ
orator, ſummæ, vt noſti, vir integritatis, fideiq; ſanctiſsimæ, atq; alij narrauêre,
De elephan-to, hiſtoria iucunda. remq; multorum teſtimonio comprobauêre. Cùm deſtinaſſet ~~Emanuel Rex~~
eum Romam Pontifici Maximo donũ ire, naui quam inſcenderet iam inſtructa
paratáq; ad profectionem, nullo vnquam pacto per aliquot dies fieri potuiſſe,
vt Hanno vel duci ſe ad nauim, vel ſi quo modo adductus fuiſſet, eam vellet in-
ſcendere, vſqueadeò auerſabundus profectionem huiuſmodi reformidabat.
Cumq; rex ea re ſuper ſolicitus admodum eſſet, magnisq; pollicitationibus v-
numquenq; inuitaret, qui deducendi aſportandiq; Hannonis negotium ſuſce-
piſſent, neq; quiſquam nomen profiteretur ſuum, inſuſurratũ demum eſt regiis
auribus, eius belluæ magiſtri dolo hæc fieri, quippe qui puellæ cuiuſdã amore F
perditus ægrè ferret ſe in tam longinquas regiones ablegari, proindeq; Hãno-
ni perſuaſiſſet ne ſe abduci pateretur abuehendum: quippe eum in loca ſterilia,
inamœna & barbara, vbi ludibrio contumeliisq; omnibus tanquã hoſticæ ter-
ræ animal afficeretur, neq; victui neq; ornatui eius vel neceſſaria, vel commoda
ſuffectura: longum ad hæc iter & incõmodum, & vaſtum maris æquor arandũ,
vt ſatius eſſet in qua tunc erat terra quamprimũ contrucidari, quàm per tot via-
rum difficultates ad ærumnoſiſsimã denicq; vitã peruenire. Rex hac re cognita,
magiſtrũ Hannonis ad ſe quamprimũ accerſiri iubet, ſeq; dolos eius cõperiſſe
dicit, ageret itaq; vt intra triduũ Hanno in nauim imponeretur, idq; ni prope-
rè fieret, interminatus eſt actutùm ſe hominem extremo ſupplicio affecturũ, vt
aliis exemplo eſſet, qui mandatis regiis fucum facere auſi eſſent. Hac regis aſpe-
ritate territus elephanti magiſter, cùm nullã in cunctatione ſalutẽ intueretur, di-
ſcipulã belluam aggreditur, docet ſe maleuolorũ quorũdam fraude ſubornatũ,
qui & felicitati vtriuſq; inuiderent, & regi optimo malè obtemperantes eſſent:
longè autem ſecus rem habere, quàm illi mentiti eſſent. Siquidem nõ ad imma-

nia

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A nia & effera loca profecturi erant, ſed ad vrbem orbis terrarum dominã, amœno loco ſitam, vbi rerum deliciarumq; omniũ quotquot vel auidiſsimi cuiuſq; cupiditate expeti poſsint, copia fertiliſsima redundaret. Ibi eſſe Principem, cui totus penè terrarũ orbis aſſurgeret: apud quem is in deliciis habendus eſſet, & tanquam Luſciniæ pullus, lautitiarum blanditiarumq; affluentia nutricandus: proinde bono animo eſſet, ſecumq; primo quoq; tempore lætus & alacer nauẽ inſcenderet, affuturos nauigationi Deos, & curſum omnem incredibili felicitate proſecuturos. Ita Hannonem ab eodem magiſtro in aliam ſententiam deductum, vbi ſigna data ſunt, vltrò nauem conſcendiſſe, neq; vlla vnquam imperia toto itinere detrectaſſe.

DE RHINOCERONTE.

QVi Rhinoceronta in Domitiani numis inſpexêrre, quid id ſignũ ſibi velit, quæritare ſolent. Ego factũ id ad Principis adulationem dixerim, qui animalia huiuſmodi ſpectaculis obtulerit, cuiuſmodi munus illud fuit, quod à Valerio Martiale celebratur: *Rhinoceros in Domitiani numis.*

B *Præſtitit exhibitus tota tibi Cæſar arena,*
Quæ non promiſit prælia Rhinoceros.
O' quàm terribiles exarſit pronus in iras,
Quantus erat cornu, cui pila Taurus erat.

SVnt enim qui lentitudinẽ iraſcendi, ac nullum mox adhibitũ modum excandeſcentiæ, per huius animalis hieroglyphicũ intelligant. Nam in eo conueniunt autores, magna id indigere irritatione: ſed vbi iraſci cœperit, eſſe ferociſsimũ, quod & altero Martialis expreſsit epigrammate:

Sollicitant pauidi dum Rhinoceronta magiſtri,
Seq; diu magnæ colligit ira feræ.
Deſperabantur promiſſi prælia Martis,
Sed tamen is rediit cognitus antè furor.

IRACVNDIA EX TARditate ferocior.

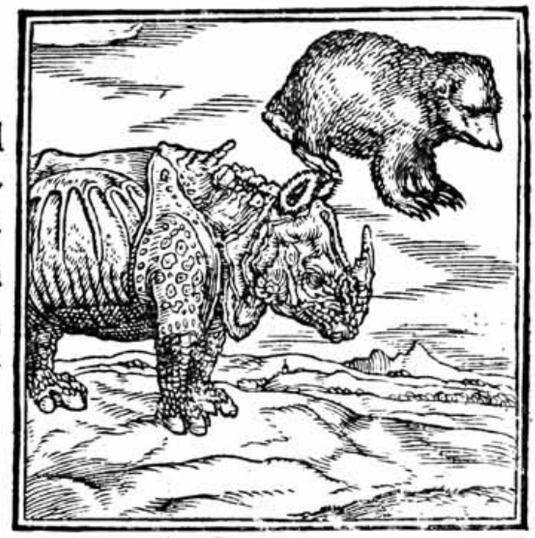

C *Nanq; grauem gemino cornu ſic extulit vrſum,*
Iactat vt impoſitas taurus in aſtra pilas.

SVnt qui volentes potentẽ aliquem regẽ imbecillioris alicuius artibus vexatũ intelligere, elephantũ pingunt in certamen à Rhinocerõte laceſsitũ. Naſcitur hic ſiquidem natura hoſtis elephanto, longitudine ei penè pari, ſed cruribus multò breuioribus, colore buxeo, vt Plinius. Cornu is ad ſaxa limato ſe pugnæ pręparat: in dimicatione aluum maximè petit, quam eſſe molliorem intelligit, eaq; perfoſſa actutùm ſuperat elephantum.

REX POTENS IMBECILlioris artificio petitus.

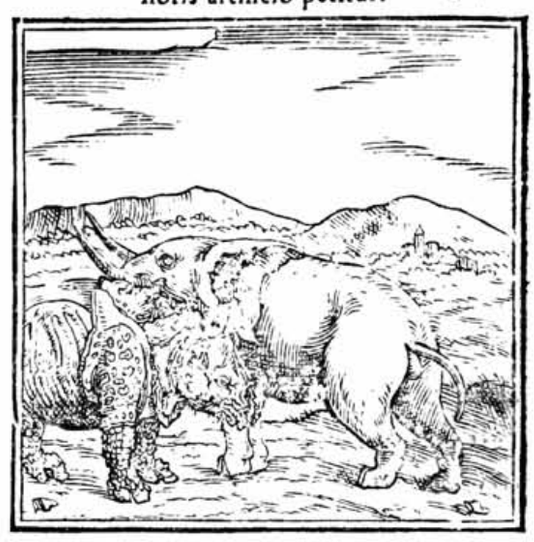

ROBVSTVS.

SAnè fortem atq; robuſtũ Diuinæ literæ, vt Eucherius tradit, per Rhinocerontis imaginem accipiunt, illudq; Iobis ex Hebræo fertur: Nunquid vult rhinoceros ſeruire tibi? Terribilis, ait is, fera rhinoceros, cui gemina in naribus cornua: atq; ita in Domitiani numis obſeruauimus, in quibus Rhinoceros ipe-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ctatur nares gemino cornu insignis, qualem celebrat Martialis. Præterea qui D
nuper allatus est ex India inferiori ad Lusitaniæ regem, cuius imaginẽ ad Leonem X. P. M. transmissam vidimus, vnum quidem in nare cornu habet, alterũ supernè prorumpit, non adeò magnum, sed prævalidum esse Lusitani omnes, qui animal viderunt, attestantur. At longè curiosius hoc videndũ: in Diuinis siquidem literis μονοκέρωτα, & εἰνοκέρωτα, Vnicornẽ scilicet & Naricornẽ pleriscꝫ locis confusim acceptum fuisse, nimirũ à nouis & veteribus Theologis, qui cùm historiã ignorarent, duo hæc vnum eundemꝫ esse crediderũt, ita vbicꝫ ab aliis vnicornẽ, ab aliis naricornem vno eodemꝫ loco positũ inuenias. Id quod accidisse puto, quòd, vti diximus, plericꝫ horũ idem esse animal arbitrati sunt Rhinoceronta & Monoceronta, cùm alioqui longè diuersa sint, separatimꝫ à Plinio vtrunꝫ positum, qui libro octauo. capite post vigesimum primo, Monocerotem asperrimam ait ferã, reliquo corpore equo similem, capite ceruino, pedibus elephanto similis, cauda apro, mugitu graui, vno cornu nigro media frõte cubitorum duũm eminente. Quæ quidem descriptio eum signat, quem vulgus Halicornũ vocat, quem aiunt pudicitiæ ita amantem esse, vt nõ nisi puellæ vir- E
ginis ope capi possit, quã venatores ibi statuerint sedentem quò animal id potum pabulatumue se conferre animaduerterint. Accurrere enim vnicornem ad puellam huiuscemodi, inclinatumꝫ caput in eius gremiũ collocare, altissimoꝫ mox occupari somno: signoꝫ venatoribus à puella dato approperare eos, & feram nullo negotio capere, atꝫ hoc vnius tantũ cornu prẽmio, quod contra venena pollere prędicant: ramenta quippe eius efficacissimè sanare, & toris stratis partem eius impositam, si quid veneno vitiatum apponatur, sudorem emittere. Rhinoceronta verò eodẽ libro Plinius capite XX. ponit, qui cornu nõ in fronte habeat, sed in naribus: alterum eum à Dracone hostẽ genitum elephanto, & quæ superius allata sunt de vtriusꝫ pugna. Sanè alibi in Diuinis literis Rhinoceronta hieroglyphicũ esse fortis & robusti viri, vti superius dictum notat Eucherius citato ex Iobe loco: Nũquid volet Rhinoceros seruire tibi? Et apud Balaam scriptum inuenias, Cuius fortitudo quasi Rhinocerõtis, vt Latinæ plerꝫ omnes habent interpretationes, quamuis Sanctes vnicornis reddiderit. Igitur si quid ariolandum, cùm Psalmo hoc vigesimo primo comparatio referatur ad animalia robustissima & indomita, diuinumꝫ auxilium contra eorũ impetum F
atꝫ vim imploret, quippe vt Chaldæi & Arabes exposuerũt. Salua me à feroci fortissimo sicut leone, & à rege potẽte, cuius potẽtia sit sicut Naricornis, eãꝫ plericꝫ lectionẽ probent, non dubitarim asserere loco hoc Rhinocerontis legere. Vbi verò Psalmo XXVIII mentio fit amabilioris animalis, dicatur quippe Sarion apud Hebræos, quod Græci reddidêre ἠγαπημένῳ ὡς υἱὸς μονοκερώτων, Latini verbum verbo reddẽtes, dilectus quemadmodũ filius Vnicornium: vetus etiã traductio Vnicorniũ habeat, nulli dubiũ esse crediderim, quin castior istius loci lectio sit μονοκερώτων. Atꝫ hæc, mi Domine, sunt quę super Elephanto, qui Rhinoceronta secum traxit, colligere per occupationes licuit. Tu qui ætatẽ omnẽ, horasꝫ omnes assiduæ lectioni soles impendere, longè illustriora reconditioraꝫ forsitan inueneris, quæ si ad manus meas peruenire nõ potuerũt indulgendum est mihi: non enim ignarus es quantum mihi Principũ obsequia, negotiorumꝫ turbationes de studiis literarum subtrahant, crebrisꝫ me interpellationibus auocent. Quare tu atꝫ alij, qui vitæ meæ rationem inspicitis, mihi estote æquiores, cùm præsertim admoneat Maro, neminem esse qui possit omnia.

AD

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

AD ERVDITISSIMVM LAELIVM TAVRELLVM ILLVSTRISS. COSMI DVCIS FLORENTINORUM iuri Præfectum, de iis quæ per taurum & bubulum omne genus significantur ex sacris Ægyptiorum literis.

IN publica peccare commoda videar, doctissime Taurelle, si Tauri mei mugitus nescio quos Serenissimo Duci Cosmo meo, imò tuo, imò proborum omnium patrono, dedicare non erubuerim. Nam quamuis non sim nescius eum studiosorũ commodis applaudere, maiorum suorũ exemplo, qui omnes summã & eam æternam laudem cõparauere, dum scilicet literas & virtutes, & bonos omnes mores in Italia, atqueadèo in ipsa clarissima ciuitate Florentia florere, & in honore esse, omni studio, conatuq; omni curauere: negotia tamen, quibus iuuenis ornatissimus nunc in tanto rerum Italicarũ motu & perturbatione detinetur, non permittunt, vt importunus accedam, tametsi sapientissimè & magna cum ciuium suorũ commendatione omnia temperet & moderetur, ita vt omnes, curam studiumq; senile in ætate tam viridi admirentur. Quare Taurello potius amico benignissimo eum alendum curandumq; dedi, cui cibus is, quo Taurus noster pascitur, sufficit abundè, vt cùm opportunũ fuerit, resq; ipsa monuerit, suo tempore & loco Taurellus de Tauro, quæ in eo sunt laudabilia, atq; magnæ etiã admirationis, proferat, & ratiocinetur, Principémq; ingenio præstantem, quibus dotibus animal polleat, & si dicere licet, quibus virtutibus insignis habeatur, interdum commonefaciat. Nam quæ homines rectè laudabiliterq; faciũt, cùm illi ad hæc agenda nati sint, & vnusquisq; ab animo suo, qui ratione pollet, possit exempla desumere, quia tamen dotes hæ ab humana natura demanant, non vsqueadèo sunt in nobis admirandæ: sed quæ fera faciunt animalia, quibus singuli ferè singulis motus sunt impertiti, si vltra naturæ suæ fines prouehantur, eo precioſiora iudicantur, quo magis interdum humanum genus in certamen prouocare comperiuntur: cuiusmodi multa admiranda super Elephanto proximo Commentario ad Reuerendissimum Sfortiam commemorauimus, quibus non inferiora forsitan de tauro vel bouillo omni genere dicturi sumus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

TEMPERANTIA.

D

ADmirabilem quandam in Tauro continentiam cùm animaduertissent Ægyptij Sacerdotes, temperantia præditum hominem, ab humanarum quippe rerum affectu nòn alienum, cæterum modestiæ seruantissimum, significare si vellent, Taurum naturæ admodum robustæ ac validæ faciebant: cuiusmodi speciem Philostratus Pasiphaë descripsisse mihi videtur, cùm ductorem illum gregis pugnacem, superbum, exultantem, speciosum cornibus, colore niueo, lato gutture, ceruice crassa, palearibus latè longèq; pendentibus, armis ad aspectum inhorrescentibus effingit: qualem quippe faciem habemus in numo quodam argenteo, cuius inscriptio est, M. L. THORIVS. Causam huius hieroglyphici eam Philosophi tradunt, quòd animal hoc sit calidissimum, atque inguine præcipuè potens, ita vt vno tantùm initu citra motum impleat efficacissimè. quòd si cõtingat vt ab naturali aberrarit loco, vaccam ea in quam occursarit parte, qua præditus est inguinis firmitate, vulnerat, non secus ac si telo eam acuto impetiisset. Vsqueadeò verò semen illi promptuarium est, vt exectum taurum implesse tradat Aristoteles: atque hinc pleriq; veteres scriptores, viri pudẽda Taurum appellauere, vt muliebria βεβάλιον. Animal tamen hoc in libidinem vsqueadeo concitatum & furens non sæpius quàm bis die inscendit, à conceptu vero ipsius vaccę modestus castusq́; nihil vlterius tentat. Huius rei causam in vacca multi ponunt, quæ taurum propter rigorem genitalis nimiamq́; tentiginẽ, veluti ceruæ etiam, neque non testudines faciunt, rarò patiatur. Vnde dixerit Horatius de fugitiua puella:

E

Nondum subacta ferre iugum valet
Ceruice, nondum munia comparis
Aequare, nec tauri ruentis
In venerem tolerare pondus.

Sedenim spectandum hoc exemplum continentiæ habere causam in tauro, manifestum est ex eo, quòd spontè taurus à conceptu diuortio quasi facto secubat, ac vt in Epiro maximè videre est, trium plerunq; mensium spatio non apparet, sed errabundus, vt apud Virgilium est, Latus niueum molli fultus hyacintho, Ilice sub nigra pallentes ruminat herbas: &, quod ait Aristoteles, ἀτιμαγελεῖ, quod non infeliciter quidam abarmentatur dixere, hoc est, seorsum à vaccarum consortio, grege conuictuq́; pascitur. Quod dictum volui, vt vnusquisq; sciret quo gestu taurus pingendus sit in continentiæ significatum. Vt verò ad verbũ ἀτιμαγελεῖ, & ex historia prouerbium reuertamur, hæc eò spectant, vt impositum petulantiæ modũ, & probatissimã ex ea pictura continentiã intelligamus: atq; ita fortè accipiendũ illud apud Theocritũ, ἔβα καὶ ταῦρος ἀν' ὕλαν, in syluã abscessit taurus. sed hęc tamẽ, qa copiosè & feliciter sunt ab eruditissimis plerisq; viris, præsertim Erasmo Roterodamo, tractata, nos nõ vlterius prosequemur. Neq; verò me latet in Epiro Pyrrhicas boues fuisse mirę magnitudinis, quæ quia Veneris expertes essent, & omnino intactę custodirent, ἄταυραι dicebantur: sed hoc illis hominũ cura, nõ natura dabat. Eædem neq; iungebantur, ideoq́; iniuges dictę, quòd intaminatæ pudicitiæ symbolum præ se ferrent. Mineruæ in primis mactabantur, virginitatis, quæ iugum nesciat, indicium. Ex iis autem satis manifestum est, nos in libidinis tẽperãtia dubio procul ab eo genere vinci, quod alioqui procacissimũ, & in riuales pugnacissimũ esse constat. Quare haudquaquã leui de causa cœlestis ille Taurus Veneri dedicatus: neq; Venus temerè à sapiẽtissimis Poëtis aurea vocitata, quæ quidẽ syncerã, castã & purã generandi cupiditatem

F

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ditatē cœlitùs inſpirat, non laſciuias petulantiores, adulteria turpia, & impudi-
cam humani generis contumeliam, quam voluptatibus dediti mortales, dum
appetentius æquo per ſummã incontinentiam conſectantur, cogi ſe vi ſiderum
affirmare audent, quò ſuæ velum impudentiæ prętendant, cùm tamen à cœlo
nihil non vndecunq; ſanctiſsimũ emanare veriſsimè dicat Plato. Sed enim ſi nõ
ex ciuilis vitæ moribus, ſi non ex diſciplinis, & ſapientum præceptis, ſi non de-
nique legum minis ad honeſtatē inſtitui potuimus, agè agè iam à brutis rectam
viuendi rationē indipiſcamur, & ingeniũ eorum ſecuti, noſtræ opem feramus
imbecillitati. Tali autem continentia fuiſſe prædítum Druſum, fama canit, qui
ſe vxori, quandiu in expeditione Germanica fuit, conſeruauit. Et quod de Tau-
ri ſecubitu dicebamus, Peſcenium quoq; Nigrum ferunt ignarum rei venereæ
fuiſſe, niſi quantum procreandis liberis impenderetur. Inuenies huiuſmodi e-
xempla in hiſtoriis etiã recentioribus, vt de Pemone Bellunenſi, quem Vtinen-
ſes ob integritatem, iuſtitiam, ſummamq; prudentiam, Principem ſibi delege-
re. Neq; ſua in hoc fraudandũ laude fœmineum genus, cùm Zenobia illa Au-
B reliani Imp. etiam hoſtis epiſtola cõmendetur, quæ Gallieno remp. negligen-
ter adminiſtrante, imperium ſibi cõparauit. Eam ferunt cùm ſemel concubuiſ-
ſet expectatis menſtruis ſe continere ſolitam, ſi prægnans eſſet: ſin minus, pote-
ſtatem quærendis liberis viro conceſsiſſe. Vulgò tamen apud Seras nefas eſt à
conceptu fœminam adiri. Eius continentiæ atq; modeſtię cauſa, qua boues ita,
vti oſtenſum eſt, commendantur, Mycerinus Ægypti rex Cleopis filius, filiam
quæ ſe ſuſpenderat, quòd ſtupratam ſeſe à patre ferret indigniſsimè, lignea bo-
ue auro ſolido ſuperinducto condiderat. Et antiquiſsimis Hebræorũ ſacris of-
ferre vitulum, eſt carnis impotentiã peruiciſſe, vt Origenes Leuitico interpre-
tatur. Exempla verò huiuſmodi ea de cauſa nonnunquã interſerimus, quia to-
tus hic noſter labor ad eorũ vſum ſuſceptus eſt, qui pictura delectantur, vt præ- *Hieroglyphi*
ter Ægyptiaca, & alia pleraq; myſtica, hiſtoriam etiã habeant, quam ad id quod *corum vſus.*
elegerint argumentum accommodare poſsint.

MODESTIA.

NEq; alia de cauſa crediderim ego mulieres Elienſes, cùm Baccho, quẽ cole-
bant, preces funderent, orare ſolitas, vt βοείῳ ποδὶ, taurino quippe pede ad
C ſe venirèt, niſi vt ſuam ita modeſtiã oſtentarent: nihil enim minus fœminam de-
cet quàm præcipitantia, vel ardor audaciæ. Quare Dido Virgiliana cũ mode-
ſta inducitur, breuiter, & vultũ demiſſa profatur. Figurabant verò Græci Dio-
nyſium tauri ſpecie, quòd eundẽ, & Oſirim intelligebãt: de cuius probitate atq;
iuſtitia, ſummiſq; in humanũ genus beneficiis, multa multis in locis hoc cõmen
tandi genere dicenda ſunt. Porrò Dionyſius apud Argiuos βουγενὴς, quaſi boui-
genã aut ex bouillo genere dicere vellent, cognominabatur. Quòd verò ſupe-
rius dictũ eſt, cœleſtẽ Taurũ pios & honeſtos atq; legitimos amores afflare, nõ
ſum neſcius, Iulium Maternum iis impudicitiã minari, qui Taurum habuerint
in horoſcopo: maluiſſem eum prolificum, aut fœcundum dicere, ne notam eam
cœlo inuſiſſet immeritò. Huius ſanè fertilitatis, & præſentaneæ ſeminis facul-
tatis ergò, inſtitutũ aiunt boni ominis cauſa, vt in condendis oppidis ſulco illo
primigenio imprimendo, bos mas non caſtratus, & vacca iungerentur, & cùm
ſacrificabant circum mœnia, quinto quoq; anno integra animalia mactabant.
Sanè Orpheus menſem μονοκέρωτα μόσχον appellat, vnicornẽ quippe vitulũ. Et Eu-
ſtathius ιλιαδ. α. menſem ait bouem dici, vtpote qui ſit generationis effector,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PETVLANTIAE frænum.

AD hæc Niliaci illi ſacrorum cuſtodes, cùm hominẽ à priori petulantia ſibi modeſtius conſulentem ſignificare vellent, non ſimplici forma taurũ, ſed caprifico caput, colla, armoſq; redimitum pro iſtiuſmodi virtutis hieroglyphico proponebant. Caprifico enim ea vis eſt, vt laſciuientium taurorum, & quantumuis ferocientium naturam vſque adeò cõpeſcat eorũ collo circundata, vt immobiles propémodũ eos reddat: cuiuſmodi taurum ab Hercule compreſſum domitumq; myſtico fabulamẽto Græcia cõfinxit, perinde ac reliqua etiam monſtra ſuperata, ceſsiſſe virtuti vitium hieroglyphicè ſignificãt: tametſi non ſum ignarus, quæ de tauro Herculeo traduntur, referri à pleriſque ad Acheloum amnem, cuius fabula quia omnibus eſt ſcholis tritiſsima, mihi nunc fuerit diſsimulanda. Origenes Adamantius taurorum immolationem, quæ in diuini numinis tabernaculo fieri iuſſa eſt per Hebræorum legem, ſignificare dicit apud nos ſuperbiæ tumorem & inſolentiam eſſe mactandam. De vitulo verò in holocauſtum offerendo copioſiſsimè ſcribitur ab eodem, Leuitico homilia ſecunda.

Taurus ab Hercule ſuperatus.

OBTVTVS AMATORIVS.

NEq; tamen illud omitti debet, obtutum amatorium, qui modeſtia ſeruata fiat, ad Tauri oculos referri ſolitũ à peritiſsimis. Vnde illud, βλέπειν παιδόν, quod tum in Platonis, tum in Xenophontis Cõuiuiis, & Phædone, & alibi, eadem ferè ſententia poſitum animaduertas: tametſi nonnulli rem ad indignationis ſignificatum retraxere, toruumq; tueri interpretantur: quo ſignificato apud Ariſtophanem ſuper Æſchylo dictum, ἔβλεψε γὰν ταυρηδὸν ἐγκύψας κάτω. Aſpexit igitur tauricè ad humum lumina deiectus. Hac enim facie iratus Æſchylus inducitur ab Ariſtophane. Neq; ſum neſcius toruitatem à taurorũ ferocia dictam, vt etymologiarum autores tradunt, qui toruitatem tauri acerbitatem interpretantur. Huic longè diſsimile eſt βοῶπις, quo quidem oculorũ pulchritudo atq; gratia ſignificatur. In iis tamen quos ſuperius citaui, nimirum de amatorio obtutu intelligitur, in quo modeſtia primas obtinet, iſq; plurimum fieri ſolet in obliquum, & id toruum eſt.

BONORVM OBSEQVIVM.

ALia porrò picturæ ſpecie, hominem ea modeſtia præditum, vt facilè eum queas à perperam factis auertere, indicare ſi vellent, taurum genu dextero illigatum pingebant: „ hunc enim ſi dextero alligaueris genu, man„ ſuetũ & vincula conſequentẽ inuenies. Hoc cũ Romæ Clementis VII. principatu Græculus quidã effeciſſet, ducto ſæpius ferociſsimo tauro per vniuerſam vrbem, quẽ tenui admodum funiculo ita religarat à genu, peritiſsimi Magi nomen apud imperitos aſſecutus eſt. Edomitæ aũt ferocię hieroglyphicũ apud

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A apud Georg. Anſelmũ vidi, impreſſum numo taurũ, cauda ſurrecta, capite cernuo, anteriore crure læuo genuflexũ, ſub querno ſtipite, à quo laurea pẽdebat: ab altero latere caput leonino ſpolio armatum. Inſcriptio, MILOCROTON.

PROLES MASCVLA, PROLES FOEMINEA.

AEgyptij iidem ſacerdotes, vbi maſculã prolem myſticè deſcribere vellent. taurum ab inſcenſione in dextram ſe partem demittentem figurabant: ſi verò fœmineum fœtum exprimere voluiſſent, eundem in læuam auertentẽ ſe pingebant. Compertum ſiquidem eſt, taurum à conceptu diſcedentem ſi deflexerit in dextram, marem eſſe genitum: ſi ab læua abſceſſerit, fœmineum eſſe fœtũ. Ad hæc Parmenides, fœtũ tunc eſſe patri ſimilem aſſerit, cùm à dextra locorũ parte editur: matri verò, cùm ab læua. Hippocrates tradit ſiniſtro teſte obligato marem generari, dextro verò fœmĩnam: tanticq; eſſe dextrarũ ſiniſtrarũq; partium in maribus fœminisq; cognoſcendis obſeruationem, vt ſi mammarũ prægnantis mulieris dextra flacceſcat, macráue repentè fiat, ſi gemellos paritura fuerat, marem abortũ fieri dicant: ſi verò ſiniſtra macreſcat, fœminam deperdi. Quin
B & Onirocritæ hæc eadem intelligunt, cùm imaginari dextra parte dentes amiſſos, marium conſanguineorum obitũ ariolantur, ex ſiniſtra verò fœminarũ. In dextra autem parte vteri materni ſæpius moueri mares, in læua verò fœminas cõſtat. Albertus ſibi compertũ ait, mulierem quãdam fœminas tantũ parere ſolitam ea de cauſa, quòd à conceptu ſemper in læuũ latus decũberet: admonitam verò cœpiſſe in dextrã conquieſcere, ac ſolos deinde mares genuiſſe. Neq; verò diſſimulandum quod ad Ægyptiorũ commentũ facit, Septentrioni vim maſculam ineſſe, quod neq; quidem Ariſtoteles diſſimulauit: docet enim is, ſi maſculos plures creari volumus, admiſſuræ tempore dies ſiccos, & halitũ Septẽtrionis eligendũ, & cõtra eum ventũ greges paſcendum: ſin verò fœminas generari velimus, Auſtri captandos flatus, & in eum paſcua dirigenda, quòd vis in eo vento muliebris inſit. Africanus quoque rem hanc tangit in Georg. Ait enim: Si marem velis, Aquilone ſpirante admiſſurã faciendã: ſi fœminã, Auſtro. Sed, enim de leuis dexterisq; mundi partibus magnũ eſt inter autores diſſidiũ. Vnà enim cum Ægyptiis dexteras mundi partes ſolſtitiales, ſiniſtras brumales intel-
C ligit Empedocles: de quo ita Galenus, ἐμπεδοκλῆς δὲ δεξιὰ εἶναι τὰ κατὰ τὴν θερινῶν τροπικῶν, ἀεισοφὰ δὲ κατὰ τὴν χειμερινῶν. Neq; deſunt qui primas olim fœminas ad ortũ & meridiẽ terra genitas, mares verò ad Septentrionẽ & occaſum fabulentur. Plato tamen Ariſtotelesq; alia ratione orbem diuidentes, Orientales eſſe dextras, à quibus initiũ motus: læuas autẽ occiduas tradidere, vt idẽ Galenus recitat, πυθαγόρας καὶ πολλοὶ τὴν ἀεισοτέλης δεξιὰ τοῦ κόσμου ἔφασαν εἶναι τὰ ἑῷα, ἀφ' ὧν ἀρχὴ ἐστὶ τῆς κινήσεως, ἀεισερὰ τὰ ἑσπέρια. Contrà Varro Latinę linguæ lib. VI. cœlum ait dictũ templũ: eius cœli partes: quatuor conſtitui, ſiniſtram ab Oriente, dexterã ab occaſu, anticam ad meridiẽ, poſticam ad ſeptentrionẽ. Cui Plinius ſubſcribit dicens, errantia ſidera contrarium mundo curſum agere, quippe læuũ ſemper illo in dexterã præcipiti. quãuis Feſtus anticam eam cœli partem, quæ ad meridiem ſole illuſtratur, dexterã vocat, ita enim anticã interpretatur: poſticam verò ad ſeptentrionẽ, ſiniſtrã. Alcinous in Græcorũ monumentis adnotatum ait morem ſacrificãdi ſeruatũ diu, vt circumcurrerent aras, curſum auſpicati ab læuo dextrorſum, Zodiaci quadã imagine, cuius motus ſit mundo diuerſus ad exortum vergens: mox verò ab dexteris læuorſum procurrerent, quo motu cœlum rotari manifeſtum. Contrà Ægyptiorũ poſitionẽ T. Liuius libro ab Vrbe cõdita primo, dexteras ad meri-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

diem partes Augurũ inſtituto, ad ſeptentrionem ſiniſtras ſtatutas ait. Ad hanc D
ſententiam facit quod Pſalmo apud Hebr. 89 legitur, Aquilonem & dextrum
tu creaſti: quod nonnulli Auſtrum interpretantur, alĳ mare. Cum Hebræis ve-
rò conſentiunt & Chaldæi, qui Auſtrum ponunt. Sedenim & Auſter pro mari
nõ ineptè accipitur, ſi ſphęra recta ſtatuatur polis ad finitorem inclinatis. Nam
Ægyptĳ, quos Cleomedes, non poſtremi nominis autor, ſecutus eſt, ipſam mũ-
di totius figurã aliter deſcripſere, vtpote qui Aurorã eſſe caput, Borealia dexte-
ra, Auſtralia ſiniſtra conſtituere: maritimisq; piſcibus tum ob alias cauſas, quas
loco ſuo recenſuimus, tum ob id pręcipuè abſtinebãt, quòd Nilum à ſiniſtra or
tum, quippe fœminea fœcundaq; parte, in dexteram quippe virilem ſterilemq;
(ita enim erant eorum cõmenta) illapſum, quippe vbi mare ſit, corrumpi dice-
rent. Nam de maris ipſius ſterilitate ſuo loco diximus: atq; ita dexteram oram,
hoc eſt, maritimam, cõſiderato Ægypti ſitu, perditionis ſymbolum ſtatuebant.
Neq; hîc diſſimulandum, quòd apud Eucherium, vbi de Aquilone loquitur,
qui pro Dæmone accipiatur, inuenies eum vocari dexterum, & ita ipſum quo-
que ſibi dexteri nomen adſciſcere. Nam & Hieronymus quartis Hebræorum E
caſtris Aquilonem dexterum appellari tradit, ſed falſum ait nomẽ cùm de Dæ-
mone eius venti domino intelligatur, qui vndecũq; ſiniſter, ſiniſtra omnia mor
talibus oggerat appetenda. Cauſam tamen Eucherius ſuper dexteri nomine a-
liam ab hac arbitratur, quippe quòd perperàm agere volenti dexter adſit obſe-
cundando, ſuadendo, procliuiter attrahendo. Nam illud palàm eſt, ait, in Sacris
literis diabolum geſtare Aquilonis nomẽ, eaq; locutione quicquid bonis cona
tibus aduerſatur accipi: is enim bonorum operum ardorem extinguit, atq; om-
nia frigefacit: & ob id & infideles & impĳ, contumaces ſceleratiq; homines, eo
notant hieroglyphico. Vnde illud: Ab Aquilone pandẽt omne malum. Et quia
flatus vehemens quò frigidior, eò magis ignem in quem inciderit exſuſcitat, di-
ctum, Ab Aquilone exardeſcẽt mala ſuper terrã. Tetigere et Poëtæ noſtri dex-
teras læuasq; cœli partes. Sedenim Maro & Naſo, nullius addicti iurare in ver-
ba magiſtri, eas non diſtinxere. Lucanus Ægyptiorum adhæſit factioni, & ſen-
tentiam ipſe ſuam declarauit eo loco:

Ignotum vobis Arabes veniſtis in orbem,
Vmbras mirati nemorum non ire ſiniſtras. F

hoc eſt, in Auſtrales partes non porrigi. In hoc autem id intereſt, vbi quis vni-
uerſi ſtatuat caput: quo ſuper argumento plu
ra dicere noſtri nõ eſt inſtituti, quare ad ipſas
rerum ſignificationes reuertamur.

AVDITVS PROMPTVS.

AVditu enim duo ex quadrupedum ge-
nere maximè pollent, Ceruus & Bos:
quamvis, vt in Aſino dictum, Ariſtophanis
interpres Murem & Aſinum præferat: quod
alĳ viderint. Sedenim Ceruus quamvis acer-
rimi ſit auditus, tantiſper tamen eo excellit,
quandiu arrectas auriculas tenet, quas vbi
demiſerit, non ſolum non præſtat auditu, ve-
rumetiã laborat ſurditate. In Tauro aures ad
audiendum promptæ ſemper, atq; eo prę-
ſertim tempore, quo fœmina pruritu exagitata mugierit, quo non amplius quàm
per ho-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A per horas ad ſummum treis afficitur, eo tempuſculi ſpatio niſi taurus acceſſerit, naturam colligit, neq; antea quàm vigeſimo pòſt die mas à fœmina repetitur, quod rarò tamẽ accidit, quia taurus quantumlibet longè abfuerit, accepta voce ſtatim accurrit. Eaq; de cauſa Ægyptij ſacerdotes per auriculã tauri pictam, & auditum & obſequij ſedulitatem indicabant. Pari modo iuuenca quoq; tauro ſe morigerã præbet. Sanè Vaccam Ægyptij Veneri dedicarũt, quam cœleſtem vocant: & Iſidis ſuæ frontem cornibus inſignitam oſtentabant, quippe ob obſequium quo ipſa quoq; tauro paret, ſimulac incitari eius ad venerem mugitũ audierit. Licet verò ſingulis animantibus voces propriæ ad initum ſint, vt ſuibus, & capris, & ouibus, nulli tamẽ grauior quàm bubus fœminis. In reliquis porrò animaliũ generibus mares grauius ſonant quàm fœminæ: in bubus econtrariò eſt, ait Ariſtoteles: nam boum fœmina grauiorem quàm mas vocem habet.

NEPTVNVS.

AT cùm mugitus pelagi taurino ſit nõ abſimilis, & ipſi Neptuno tauros immolabant, & eum ab eodem mugitu μυκυταὼ appellabant: quia idem Deus
B à ſacerdotibus nonnunquã ταύριος nuncupatus eſt. Quos verò tauros Neptuno ſacros eſſe volebant, vndecunq; nigros deligi iuſſerũt, vt ita pelagi colorem exhiberent. Atram enim, nigram obſcurámue maris aquã dicere mos vbiq; eſt: vnde etiam Aquilam ab aquæ colore, quippe fuſco, dictam volunt, deumq; ipſum cærulicomũ, & cæruleo indumento veſtitũ paſsim invenimus. Ad hæc pectus illi prævalidum, armiq; taurorum in morẽ carnoſiores attribuuntur. Hinc in pulcherrimo Syracuſanorum numo latum conſpicias portũ, in cuius medio ea membrorũ habitudine taurus procumbit, delphinis circùm colludentibus. *Syracuſanorum numus.* Qui verò ludi Taurij nuncupati fuerunt apud Romanos, haudquaquã Neptuno, ſed inferis diis inſtituti erant ad ſedandam peſtilentiam quæ Tarquinio Superbo Rege in mulieres grauidas ſæuiebat: inde ſcilicet ortam, quòd caro taurina populo diuendita fuerat. De Neptuno verò qui ταύριος, vt apud Heſiodum Scuto Herculis, vocaretur, alij dicunt propter vndarum ſonum, quę, vti diceba mus, boum inſtar mugiãt: alij, quia Neptunus taurina induebaẽ galea: vel quia ita eũ Bœotij vocitabant à tauri ſacrificio quod illi erat inſtitutũ, de quo Maro: *Ludi Taurij.*

Taurum Neptuno, taurum tibi pulcher Apollo.

C

FLVVII.

QVin & fluuios ipſos cornigeros vel ταυροκράτας, hoc eſt, tauricipetes, & taurituos, vt luculentam apud Græcos locutionem interpretemur, paſsim effingunt. Hinc Tybris Maroni,

Corniger Heſperidum fluuius regnator aquarum,
Et gemina auratus taurino cornua vultu

Eridanus Vt apud Ouidiũ in Metam. Granico nata bicorni, nõ vt vulgata habẽt exemplaria, Gracili cognata Granico. Sic tauriformis Aufidus Horatio. Nam & taurũ à Perilao Phalaridi dono datum, Gelonis fluuij fuiſſe imaginem, apud Pindarũ Pythiis legas. Et Timæus taurũ eum quamuis ita dicatum, ab Agrigentinis in mare proiectum aſſerit, ne qua tam ſæui tyranni memoria ſuperesſet. Cõpluribusq; demũ in locis flumina taurina ſpecie fingi ſolita cõperimus, vt Eurotas aqud Lacedæmonios, Cephiſus apud Argiuos, Aſopus apud Sicyonios et Phliaſios fuere: quem tamen Athenienſes humana facie figurabãt, cornibus tantũ à fronte prominentibus: ſiue propter mugitũ, quem, vti dictũ, ciere flumina taurorum inſtar videntur, & taurorum inſtar atrocia ſunt, vt Fe-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſtus ait: ſiue quòd cornua fluminibus ab flexuoſis eorũ lapſibus attribuuntur. D

TONITRVS.

QVod verò pertinet ad mugitum, mythologi philoſophi abactas Geryonis boues impulſu Herculis, tonitrus hieroglyphico ſignificato intelligi debere autumant: quæ quidem ſententia eorum eſt, qui Heſiodi philoſophiam interpretantur, ea ſcilicet de cauſa, quòd Poëtę plerunq; tonitrus auditos mugire dixerint. Abigi verò ab Hercule dicuntur, quia Solem per Herculem intelligebãt. Solis igitur calor in nubes illapſus, earumq; rigore coarctatus, ſimulac defractis nubibus erumpit, mugitus eos ciere conſueuit.

LÆTITIA.

LAtè verò diffuſum eſt hieroglyphicum illud, vt per vituli ſignum lætitia ſignificetur: vnde etiam Vitulari verbum, hoc eſt, lætitiæ ſignum prębere, & exultando, geſtire, apud veteres vitulantes, gaudentes, lætabundosq; dici comperias: vt nõ temerè apud coniectores Hebræos legas, laſciuientẽ currentemq; taurum per ſomnium imaginari, futuræ lætitiæ ſignum eſſe: addi verò lucri aduentantis ſignificatum, ſi per huiuſmodi quietem paſcentes viſi fuerint. Eius ve E rò laſciuiæ cauſa Pſalmographus clamat circundatum ſe à vitulis multis, & à pinguibus tauris obſeſſum.

ANNONÆ FELICITAS ET PENVRIA.

QVoniam verò & in ſomnia, & in id bouis ſignificatum incidimus, quo læta nobis omnia proponuntur: qua ratione quóue modo bouillum pecus annonæ ferocitatem, atq; itidem penuriã ſignificet, ex diuinis noſtrorũ literis hiſtoriam repetere minimè fuerit importunum. Satis enim conſtat, quemadmodum Ioſippus ille ſomniator Iacobis filius, ob inuidiã fuerit à fratribus venundatus, atq; in Ægyptũ adductus, vbi longam ſeruierit ſeruitutem, vtq; poſtmodum primas apud regem obtinuerit, poſteaquã nocturnam eam imaginẽ, quæ ſeſe Pharaoni altius dormienti obtulerat, interpretatus eſt. Imaginatus enim erat ille ſeptem boues, pulchro, hilari & pingui aſpectu ab ripa Nili ad paludem aberrantes, quas ſeptẽ alię deformi macie paluſtri eo loco emergentes exceptas conficerent: mox verò exiſtimabat ſeptenas ſe ſpicas cernere multa fruge cõſpicuas, & quæ iam ſecari poterant: eas totidem numero ſpicæ ſterilitate inſigni ex F proximo occupare videbantur (hoc verò viſum ſecundo loco, quod ex Hetruſca diſciplina in oſtentis expetitur, primo additum, atteſtatum facit, vt etiam in Gedeonis vellere diximus.) Hic iuuenis rerum prudentiſsimus, eximiam quandam ſeptem annorum feracitatem ex eo portendi pollicitus eſt, quam optimę illæ boues cum frugiferis ſpicis inſpectæ denunciarent: quippe quòd ſit animal agrorum cultui pręcipuè idoneũ, telluris felicitatem per eas interpretari oportere: cuius lætitiæ cauſa futura eſſet Nili inundatio, vnde viſæ eſſent illæ boues emergere: idq; per ſpicas, quę hilari eſſent aſpectu manifeſtius ſignificari, annorum quippe ſeptem lætiſsimũ prouentum: cætera quæ his auerſa apparuiſſent, totidem annorũ famem demonſtrare, quæ vbertatem illam eueſtigiò ſubſecutura eſſet. Eſt nimirũ palus ſterilitatis indicium, ſterilisq; paſsim tũ à poëtis, tum ab oratoribus appellatur. Cùm autem interpretationẽ huiuſmodi euentus approbaſſet, Rex Ioſippi conſilio fretus nõ modò famem ab Ægypto depulit, ſed finitimos etiam populos abunde ſaturauit. Aiunt itaq; Ægyptij, eius beneficij memores, homini gratiã ita relatã voluiſſe, vt ſimulacrũ Serapidis cũ modio in capite, huius rei monumẽtũ eſſe decreuerint. Sed enim alibi de Serapi. Mirũ autem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tem memoratu est, quantũ honoris vetustas iis attribuerit, qui humano victui vel industria, vel cura, vel ope priuata consuluissent. Liuius autor est, auratam bouem extra portam Trigeminam Minutio Auguri positam à populo collata stipe, quòd farris preciũ intimis nundinis ad assem redegisset. Farre enim victitasse populũ Rom. per C C C. annos ab Vrbe cõdita, Verrius Flaccus prodidit.

TERRA FRVGIFERA.

APud Persas barbara cerimonia bos fronte in leoninã faciem conformata, ex antro cornibus arreptus educebatur ad sacrificium: de quo Papinius:

Indignata sequi torquentem cornua mitram.

quippe cùm taurus plurimùm terrenum animal sit, terræ & inferis potestatibus damnatum, Soli tamen ab ea gente dedicatus, vim eam ostendere videbatur, quã Sol in vniuersam terrã exercet. Quòd autem extraheretur
B ex antro, delitescere vim eius in terræ visceribus indicabat, quam vt euocarent, & frugum feracitati consulerent, sacrificij genus id instituerunt. de quo etiam in Leone. Neq; quidem alia de causa bouem quãdam ab Argo tot luminibus prædito custoditam fabulantur, nisi vt terram ipsam ostenderent noctu ab ipso cœlo tot stellarum luminibus insignito non indiligenter obseruari, donec à Mercurio, quippe à Sole cõficiatur, cuius oriente iubare stellarum lumina passim extingui videantur. Quid autem aliud portendere visus est bos ille arator, qui decusso iugo triclinium, in quo cœnabat Vespasianus, irrupit, ac fugatis ministris quasi repentè defessus procidit ad ipsos accumbentis pedes, ceruicemq; summisit, nisi terrarũ orbẽ amarissimo Vitellianæ dominationis iugo pressum, opem à gente Flauia deposcere, quæ iam rerum esset potitura? Terram itaq; bos eo ostento præ se tulit. *Bouis porrentum.*

OPIS IMPLORATIO.

C HÆc autem opis imploratio per bouem facta, adducit in memoriã alteram Scytharũ more bouillo interueniente corio factam: apud eos enim opis & auxilij imploratio fieri solebat mactato boue, in corio cuius, qui opẽ sibi afferri ab amicis posceret, reiectis in tergum manibus sessitabat: qui verò auxilium pollicerentur, dextero pede corium calcabant. profati quantũ prestare possent: quem morem latè scribit Lucianus dialogo de amicitia, cui titulus Toxaris. Et quod ad hoc fertur de Homolottorum sacrificio, qui fœdera sancientes bouem in munitissimas partes dissecabant, etiamnum durat apud eosdem Scythas, qui oram inter Tanaim & Phasim accolunt, nunc Cercasios appellatos: eos nõnulli Ziccos esse volunt: hi autem si grauem aliquam iniuriam acceperint, imploraturi amicorum auxilium bouem mactant, pelleq; detracta, & humi distenta, in eaq; sedentes, carnibus bouis in minutissima frusta diuisis, partẽ vnicuiq; aduenienti porrigunt: quiq; accipiunt, ita se eo fœdere devinctos intelligũt, vt se, fortunasq; suas omnes parati sint exponere pro amici, qui visceration em hanc fecerit, iniuria vindicanda.

FRVGVM OPVLENTIA.

QVi verò boues iuncti in numo Vespasiani iam Imperatoris & Cos. v. habentur, atq; alij similiter iugati in C. Marij C. T. numo, nimirum aratio- *Bos in Vespasiani & C. Marij C. T. numo.*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nis partes procuratas, & rei frumentariæ cõmoda declarant: nam & apud con- D
iectores, vti ſuperius dictum, arantes boues imaginari, lætiſsimam prænunciãt frugem, & opulentam rerum felicitatem. Quin & nomen boui à nutriendo factum, βῶ quippe nutrio: labore enim ſuo in exercenda terra continuò nos paſcit. Hinc Græci βόφορον felicem agriculturam vocant, quibus φορὸς agricultura eſt, & bouis etiam epitheton.

IVSTITIA.

QVoniam verò ipſa frugũ opulentia ſæpe ſub iuſtitię vocabulum cadit, eaq; de cauſa Gentes Legiferam Cererem appellarunt: longè cõuenientius Diuinæ literæ per bouẽ eos intelligunt, qui iuſtitiæ iugum trahunt, bonisq; & frugalibus operibus laborẽ ſuum intendunt. De quibus Paulus citat illud ex Moſe: Non alligabis os boui trituranti. quod mox ita declarat: Nunquid de bubus cura eſt Deo? an propter nos vtiq; dixit? quia debet in ſpe qui arat arare, & qui triturat in ſpe fructus percipiendi. Et Hieroſolymitanus Heſychius pleriſq; diuinarũ literarũ locis bouem poni pro homine ait, qui iuſtitiæ ſit operibus intentus: idq; eſt bouẽ offerre in ſacris: vt ouem, à malis abſtinere. Alibi verò Aaron E
vitulum pro ſe & pro domo ſua tanquam iuſtus, hircum verò pro peccato iubetur immolare. Sed quod obſeruat Heſychius memoria repetendum, Leuitico, Pontificem, hoc eſt, doctores prohiberi ad Arcam teſtimonij quocũq; tempore ingredi, ne vtiq; curioſius inquirant, quemadmodum verbum caro factum eſt: quomodo qui forma Dei erat, in forma Dei factus eſt: quomodo exinaniuit ſemetipſum, & in cœlis manſit. Horum enim fides ſalutem affert, periculum inquiſitio. Sed nunc demũ indulget vt ingrediatur, cùm pro peccato arietem in holocauſtũ obtulerit, tunicam linteã induerit, femoralibus linteis pudenda celarit, zona lintea ſuccinctus fuerit, linteã cydarim impoſuerit capiti: hoc eſt, quando Deo conciliatus erit, perpurgatus mentem corpusq; nitidus, caſtus, iuſtus, & intellectum diuini muneris gratia, decoreq;, hoc eſt, ſapientia redimitus.

PECVNIA.

Bouis effigies in numiſmate Athenienſiũ.

ATheníenſes autem quò frugali adeò labori gratiam referrent, Bouis effigiem numiſmatis honeſtarũt: id autem didrachmũ erat, vt nono libro Pollux: vnde prouerbiũ, βοῦς ἐπὶ πλώσῃ βέβηκε, Per linguam bos inambulat: de iis qui accepta ab aduerſariis pecunia, mox præuaricati ſuſceptas cauſas deſeruere, vti F
feciſſe Demoſthenes fertur, qui etiam id ſibi gloriæ vertit, quòd vt taceret plus accepiſſet, quàm qui diu orauerat. Hinc apud Homerum & alios tot numero boum precium rebus præſtitũ inuenias, vt illud Iliad. Β. ἑκατόμβοιο ἑκάς, quorum ſinguli ſcilicet flocci centum aureis numis æſtimabantur. Id enim honoris boui veteres habuerunt, ob multas, quas ex eo conſequimur vtilitates, vt in aureorũ numum parte vna bouis effigies, in altera principis facies cuderet. Nam quòd pecunia aliquando fuerit ex corio bubulo, eoq; ſpectare Didûs mercaturam, aſſeuerare non auſim: tametſi Tib. Donato commentũ placet. & Græcorũ non-

Scortei nummi.

nulli ante Numam ſcorteas & oſtracinas pecunias in vſu fuiſſe dicunt: quod & Trãquillus literis mandauit, & illud fama tenet, aſſes ligneos & ſcorteos ab eodem Numa, qui poſtea ferrum admixto ære ſignarit, in cõgiario populo datos. Apud rerum ſcriptores inuenias ſæpe Imperatores exercituum rei pecuniariæ inopia, ſcortea perſoluiſſe ſtipendia, mox illatis pecuniis iuſtũ vnicuiq; preciũ reſtitutũ. Præclara Venetiis eſt Michaëlium familia, quæ aureos inſculptos clypeis geſtat, quod illi honori, vt aiũt, datum: quia bello quod contra Saracenos

pro

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A pro Hieroſolymis Balduino Rege ſuſceptū fuerat, duce claſsis & Venetiarum Dominico Michaële, deficiente ſtipendiorū commeatu, qui remigibus et ſociis naualibus exolueretur, excogitauerit is coriū ſignare minutioribus fruſtis, idq; pro ſtipendio, aliis pro argenteorū, aliis pro aureorum precio numeratis, impe rauit promulgatione ſolenni, vt pro certi precij denariis à lixis & cauponibus, & cuiuſq; mercis inſtitoribus acciperentur, multa indicta recuſantibus: ita oc curſum exercitus neceſsitati: cúmq; domum reuerſus eſſet, publicam fidem per ſoluturus, conuocatis omnibus qui pecunias ſcorteas eas haberent, totidem ar genteas iis, aliis aureas repræſentauit. Sed numus hic ſcorteus, qui à Numa di ſtributus, teſſeræ potius vicem geſsit, quàm pecuniæ: temporarius enim fuit. Numum tamen ſcorteum D. etiam Hieronymus agnoſcit. Nam quod de boue precij nomine pronunciato dicebamus, apud Homerum Hecatomben ἑκατόμβοιον inſtitutam legimus, quod interpretes nonnulli nouem boum precio compara tam intelligunt. Erat in Draconis legibus irrogata multa quædam ἀνάβοιον. In ſpectaculis, quæ Deli celebrabantur, præco pronunciare ſolitus erat tot boues
B datum iri: vnde putarunt quidam, bouem Deliorum potius fuiſſe numū, quàm Athenienſium. Cæterū Plutarchus bouis figuram in numis cudere inſtitutum à Theſeo tradit, vel ob Taurum Marathonium, quem ipſe edomuerit: vel ob Minois ducem, quem ſingulari certamine deuicit: vel vt hoc honore bobus præſtito ciues ad agriculturam alliceret. Sanè vt idem Plutarchus Publicolæ vita, bouis precium centum obolis imputabatur, quamuis Pollux, vt ſuperius dictum, didrachmum tradat: pecudis verò decem. Prius enim quàm numorum vſus eſſet, pecudibus atq; iumentis plectebantur ſontes. Quare bouis, pecudis, ſuiſq; etiam ſigna plerunq; in numis inciſa ſunt.

Bouis figuram cur numo inſculpſerit Theſeus.

VOCALIS PRIMA.

SEd vt ad rem noſtrā reuertamur, à Phœnicibus etiā eſt honos habitus bo ui, qui literarū, vt fama eſt, inuentores, primæ vocalis nomine bouē appelli tabant, cùm animal ſit humano vſui maximè neceſſarium. Quod verò neceſſa rium eſt, vti dicit Heſiodus, neq; ſecundum, neq; tertium eſſe debet, ſed primum ilicò: prima verò litera eſt A, quæ ſuapte natura ex imo barathri, nullius veluti reliquæ inſtrumenti indiga, vtputa linguæ, dentium aut labiorū, libera pronun
C ciatur, primaq; in infantibus articulata dignoſcit. At & terra, cuius ſymbolum eſt bos, prima omnium humanæ conſuluit infirmitati, prima alimenta ſubmini ſtrauit, prima rerum omnium vſus, vtilitatem, ab ea poſcentibus elargita eſt.

ITALIA.

ROmani porrò tantum honoris boui tribuerunt, vt Italiam ipſam ab olim Italis nuncupatis Bobus appellatam prædicent: quamuis Græcorum fi gmento Eratoſthenisq; in primis confictū ſit, Italiam ab Italo rege dictam, qui Emorgeti ſucceſſerit. Non temere tamen Varro boues cæteris pecudibus ho nore præſtare præſertim in Italia, & propter vtilitatem, & propter cognomen exiſtimauit. Neq; dedignati ſunt Romani, quod memorat Plutarchus, Bubul ci nomen in familias admittere, perinde ac etiam & Porcios, et Caprarios dici ſe alij non erubuerunt.

VIſebatur olim in Argiuorum foro taurus à lupo ſuperatus: hieroglyphi cum id pugnam indicabat, quæ inter Danaum & Gelanorem de regno fuit. Horum ſiquidem animaliū portento, dum comitia procraſtinantur, obla to, victoreq; lupo, omnium ſuffragia ad Danaum declinarunt, quem vtpote

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CIVIS OPPRESSVS
à peregrino.

externum lupum esse dicebant, cùm Gelanor inter eos versatus ciuilia eorum negotia tractasset, ideoq; ciuis. vti bos humanæ consuetudinis consortia non reformidat, haberetur. Argiui itaq; figuram eam rei monumentum esse voluerunt, quod in Lupi cõmentario latius explicauimus. Antiquissimã porrò legẽ fuisse, memoriæ proditũ est, eum qui bouem occidisset, non aliter capite damnari, quàm si ciuem interfecisset. Vnde apud Athenienses Erechtheo imperante, cùm sacro quodã Bouem mactare necesse esset, vt sacrum ritè perageretur, neq; legi fraus fieret, institutum vt Popa, quem illi βυφόνον appellabant, simul ac bouem percussisset, relicta ad aram securi, arrepta statim fuga solum verteret, & ex Attica prorsus aufugeret: quod facinus ne impunitum relinqueretur, decretum sit securim ipsam in iudicio ream constituere: ex quo illa iudicandi quotannis consuetudo postmodum inoleuit. Apud Priscos etiam Romanos inuenias capitale fuisse, si quis bouem interemisset.

OPVS ET LABOR.

DE opere demũ & labore hieroglyphica passim vulgata sunt, descripta quidem cornua, caputue bouis, maris opus: fœminæ verò, laborem anxietatemq; significare: quamuis in impressis Hori codicibus βοὸς dictio vtroq; lemmate desideratur: scribendum enim est ex vetustis codicibus manuscriptis, βοὸς ἄῤῥενος κόρας: & inferius, βοὸς δὲ θηλείας κόρας. Distinguũtur verò à cornuum specie mas & fœmina: quippe quòd marium & maiora & tortuosiora sint, fœminarum verò & minora, & vno flexu conspicua, cuiusmodi ferè sunt nouæ Lunę cornua: sed in hoc significato nonnulli sarcula, ligones, &, si Deo placet, rastra etiã ad cornua religarunt. Sunt qui nulla maris fœminæq; differentia, bouillum caput exertum pelle, purgatumq; carne, pro labore & tolerantia proponant.

Hori locus emẽdatus.

FRVCTVS EX LABORIBVS.

ET si fructũ ex laboribus perceptũ indicare velint, caput huiusmodi floribus & corollis redimitũ faciãt, corymbosq; & serta hinc inde à cornibus suspendãt: cuiusmodi fascia molem Æliã ambibat, vt frusta quædã quę adhuc integra operis parte permanserũt, ostendũt: siue id sacrificiorũ videlicet Tauroboli aut quid huiusmodi sit indicium, cùm iuxta vicissim & patina adsculpi soleat, quod præcipuè in templorũ parietibus, inter triglyphos vbiq; spectamus, eaq; de causa capita illa coronata plurimũ habentur: siue larga laborũ præmia interpretari malimus, vt Romæ in eadẽ Adriani mole patina, munificentiã, bouillo capite labores, siue res fortiter gestas ostentãtibus. Nam post vitæ præclarè actę cursus labores q; superatos, apotheosis ipsa prę mium Imperatoriis familiis decernebatur: aut ea excitabantur mausolea, vel pyramides, vel columnæ, quę ibi cõditos supra mortales euectos gloria cõmonstrarent. Apud Petrum Melinum Romę vidimus ahenũ bouis caput antiquissimi operis scitè factum & venustè, quod olim fuit ad trabis alicuius simam, aut mutilum, aut coronã, pro fultura accommodatũ, eo omnino gestu factum, vt laborioso nixu sustentasse aliquid videatur: est enim caput gutturi appressum, crispantibusq; palearibus conatus speciẽ ostẽ-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A oſtentat, quod dubio procul ad tolerantiæ laboriſq; ſignificatum referendum eſt. Memorabile ſanè veterum Germanorum inſtitutũ fuit, vxori ducendæ boues iunctos, frænatũ equum, & ſcutũ cum framea gladioq; mittere dotis nomine, vt vxor (ait Tacitus) venire ſe laborũ periculorumq; ſociam his incipientis matrimonij auſpiciis admoneretur: idem in pace, idem in præliis ſe paſſuram, auſuramq;. Laborem enim iũcti boues, bellum paratus equus, & data arma denunciabant. Apud autores Græcos inuenias bouẽ, quòd terræ laboribus exercendis ſit deſtinatus, γαῦον appellari. Apud Mathematicos Tauro aſcendente genitos, laborioſos atq; perpetuæ deditos ſeruituti, propterea quòd animal ad iugum præcipuè natũ eſt. Qua de cauſa Tyriis Carthaginem ædificare aggreſsis, intermiſſum opus eſt bouillo capite adinuento, alioq; vrbis mœnia tranſlata: videbatur enim oſtentum id nil niſi laborem & anxietatẽ minitari, donec equi mox adinuento capite, læti alacresq; belli ſignum excepêre. Horum alterũ Virgilius diſsimulauit, qui fabulam ſcribebat, non hiſtoriam, rem tamen agnouiſſe viſus, quòd bello genus intractabile futurum dixit, ſed facilem victu per ſecula
B gentem, quippe quæ vel iugum acceptura eſſet, vel fræno coërcenda: quamuis non poſtremi nominis interpretes facilem victu interpretari malint ad victum comparandum: qua in ſententia Seruius eſt,

Germanorũ olim mos in ducenda vxore.

ABSVSDA RES.

ATq; ne à boue & equo longius diſcedamus, eſt illud ex horũ alterutro hieroglyphicum, vt cùm abſurdè & imperitè factum quid oſtendere voluerimus, bouem cum clitella, vel equum aratro adiunctũ figuremus: quam quidem rem & abſurdam ſanè, & ab cuiuſlibet ingenio vel viribus alienam prouinciam innuere volumus: quod luculenter vno verſu complexus eſt Horatius:

Optat ephippia bos piger, optat arare caballus.

Quod etiam Quintil. ex Epiſtolis ad Atticum tangit, vbi libro quinto inquit: Non noſtrum onus, bos clitellas. Dixerat enim Cicero quinto ad Atticũ libro: Clitellæ boui ſunt impoſitæ, illáne, non eſt noſtrum onus, ſed feramus. Sed ad noſtra redeamus.

IVDÆI.

C IN Diuinis literis Iudęi, vt ſæpe dictum, hieroglyphicè per bouem intelliguntur. Nam Hieroſolymitanus Heſychius bouem eum accipit qui mãdata tantum legis ſimpliciter obſeruat, vtpote quòd bos ſit laboris ſignum. Eucherius ſignificationem ad omnes trahit, qui vitam laboribus exercent: & Moſaicum illud, Non alligabis os boui trituranti, interpretatur, vt neminem mercede ſua fraudandum intelligat.

APOSTOLI.

APoſtolos quoque per boues accipit, qui ſuſcepto Chriſti iugo vniuerſum terrarum orbem Euangelico vomere perarauerunt. Illud verò, Quaſi bos ductus ad victimam, quod pro vecordia nonnulli dictum accipiunt, de Domino omnino intelligit, qui pro ſalute noſtra eam quaſi ſtultitiã ſuſcepit. Ante fores templi ad abluendas ingredientiũ manus lauacrum aheneum boues XII. ſuſtinebant, qui quidem frontibus tantùm extabant, terga & poſteriora occultabant. Per boues eo geſtu hieroglyphycè factos, Gregorius Paſtores Eccleſiarum intelligit, quorũ aperta & in propatulo propoſita opera cernimus, ſed quę ipſi clàm faciant ſentiántue, Dei iudicium, non noſtrum eſſe debet: id enim ait ſibi velle, quòd eorum lateant poſteriora.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

VITIOSVS. D

QVod verò pertinet ad vaccã, per hieroglyphicũ eius Diuinæ literæ, vt idẽ tradit Eucherius, hominem vitiis, quæ corporis sunt, plenũ indicant, cita to loco ex Psalmo, Inter vaccas populorũ. Sed illud de vaccis fœtis quas Palæstini ad trahendam arcam Domini sine rectore iunxerũt, vitulis earũ intra caulas domi detentis, ita interpretatur: fideles quidem intelligi, qui tamen foris humanis affectibus torqueant, illi alligati à recto tamẽ itinere non declinent, quia arcam Domini portãt, mandata quippe eius menti firmiter insidentia. Et idem alibi ad Valerianũ: Tũc verè Bethsamis tẽdimus, cùm viã rectitudinis gradientes, ad vicina erroris latera, etiãsi affectus pignorũ auocẽt, minimè declinamus.

PODAGROSVS,

SEd quid illud, quo ex bouillo pede podagrosum hominẽ significabãt? Bos enim prẽcipuè vngulis cũ dolore articulorum laborat, quo quãuis non intereat, vngulas tamen interdũ amittit, & pedes vehementer intumescũt: vnde fictum ab Ægyptiis, Tauri cœlestis pedem extra regionẽ suã in Æthiopas exporrigi, quorũ & pedes, & articulos esse tumori egregiè obnoxios, exploratũ est: E & in Italiã transgressos, pauciſsimos inuenias qui nõ articulorũ vitio laborent.

Á LABORIBVS QVIES.

SOlutus porrò bos, & præsepi redditus, partã à laboribus quietem ostendit: quod antiquissimum Ægyptiorum hieroglyphicum Græci adagio prosecuti sunt, βῶς ἀπὸ φάτνης dicentes, cùm exautoratũ hominem, & donatum iam rude, ocioq; & tranquilliori vitæ restitutum significare voluerint, quia scilicet moris est ab laboribus boues ad prẽsepe sistere, atq; illis pabulũ sumministrare. quanquam sunt qui prouerbium ad mollioris vitæ significatum detorqueant, & ingeniũ à labore procliue ad libidinem ex hoc intelligi contendant. Sanè quidem Hebrẽi coniectores, cessationis & ignauiæ signũ esse dicunt, cùm quis dormientes tauros videre se per somnium visus fuerit. Vtcunq; autem, XII. illi maiores qui regnum à Sabaco Ægyptiorũ rege relictum spontè moderandũ susceperẽre, vt oneri magis quàm honori tantam regni curã sibi fuisse testarentur, in celebri illa pyramide, quam cõmune collegarũ omniũ sepulchrũ construxẽre, cõtignationẽ tecti, quæ vno constabat lapide, prẽsepibus adsculptis insigniuẽre, ad quę F scilicet tot laboribus exantlatis, tot curis abiectis & ablegatis, requieturi demũ essent. Huic contrariũ est, Bos sub iugo, de iis qui perpetuo labore fatigantur. Quòd verò nos ab Iesu asserti in libertatẽ censemur, id ita intelligendũ, Iudæis impositum fuisse legis iugum tanquam seruis, vt quasi per vinculum ad præceptorum obedientiam traherentur, atq; ita Deo seruire discerent, & assuefierent: prẽcipit enim lex, Non mœchaberis, nõ occides. An verò nos, quia sumus liberi, mœchandi licentia abutemur, & sicariã sine metu faciemus? nequaquã: imò nobis neq; quidẽ concupiscere, neq; vel irasci prẽceptũ est. Arctiora igitur sunt iugi nostri vincula: at non ita, si rem rectè perpendamus. Nam lex imperatoriè mandat, ne quid perperàm agamus. Assertor noster præcidendas monet vitiorum causas, vt neq; quidem facere quicquam præter ius & fas in animũ inducamus. Hæc enim est vera libertas, cùm nosmetipsi sponte abiicimus vitiorũ iugum, cùm libidinum ergastula confringimus, & è malarum cogitationũ voraginibus emergentes, vinculis omnibus expediti, in synceritatis liberos campos euadimus, abstinemusq; nõ tanquã serui à flagitiis metu flagri, sed tanquã ingenui, piè sanctèq; educati, sponte probi modestiq; filij, & quia patrem diligimus,

omni

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A omni ſtudio, meditatione conatuq́ꝫ monitis eius ita obtemperare contẽdimus, vt ne cogitare quidem vllum velimus ſcelus. Boni enim qui ſunt, niſi ſpontè boni ſint, nullum ex bonitate ſua præmiũ aſſequũtur. Nam & Abraam & Enoch, Noë, & patrum pleriq́ꝫ alij, ſine legis ſeruitute Deo placuerunt. Lex verò tunc data eſt, cùm ſeruili contumacia non modò Moſi non audire, ſed ipſius etiam Dei, qui videntes eos atq́ꝫ ſentientes in libertatem ex Ægyptiorum oppreſsione aſſeruerat, mandata detrectare pertinaciſsimè cœperunt: & quæ plurima in hanc ſententiã diſputat Irenæus. Sed iam ad diuerſorum deorum, quos ſub bouilla imagine ſuperſtitio antiqua coluit, conuertemur.

BVCEPHALI.

PRętereundum autem non eſt, etiamſi κ̃ παρόργον, bouilli capitis notam equis inuſtam, illis ex ſigno dediſſe nomen apud Theſſalos, quippe vt Bucephali appellarentur: ita enim Gens eos vocabat equos ea nota inſignitos, cuiuſmodi fuit nominatiſsimus ille Bucephalus qui Alexãdro Macedoni tam charus fuit. Falluntur autem qui putant equũ eum à bouillo capite, vel à cornibus quibus
B animal id præditum fuiſſe dicitur, ita nuncupatum. Nam quòd equi nonnulli apud Theſſalos Bucephali vocent̃, oſtendit Ariſtophanes ἀναγύρῳ. Quantæ verò commendationis eſſent equi Theſſalici, vel Delphico probatur oraculo:

Theſſalicus præſtat ſonipes, muliérq́ꝫ Lacæna.

& quæ proſequitur Strabo.

IVPITER.

NEq́ꝫ verò Gręci tantùm mutatũ in bouem Iouẽ confinxerunt, verumetiam Ægyptij Iouem illum ſuũ, qui & Oſiris, & Pater, & Iuſtus, & Dux, & Rex, & Conſultor in ſacris eorũ literis appellatur, per bouẽ indicabant, eũq́ꝫ Apim cognominauerunt. Quem quidem tanto proſecuti ſunt cultu, vt ingentia ſuper eo volumina ſcripta fuerint à pleriſq́ꝫ: eoq́ꝫ vanitatis progreſſum, vt eum boue alioqui ſterili genitum prædicarent. Bouem nanq́ꝫ fulgure afflatam fieri grauidam, eoq́ꝫ conceptu Apim naſci, perſuaſum habuêre: de quo quidem cùm nulla ſit magis decantata fabula, conſultò ego illam pręteribo, ſi modò ſigna tantùm, quibus Apis inſignitus eſſet, indicauero. Toto is corpore niger erat, in fronte candorem quadræ præ ſe ferebat, in tergo effigiem aquilæ, cantharũ in palato,
C duplices in cauda pilos: qui verò multis locis ſculptus viſitur, Lunæ etiam ſpeciem in latere geſtat, vt in palatio quodam Romæ apud D. Marcelli ædem. Atque hic ille eſt Apis quem Hebræi, Moyſe in monte morã trahente, ſibi Deum conflauêre, eam ſecuti conſuetudinem, quàm in Ægypto eſſe conſpexerant.

DIANA.

INuenies etiam Dianam, quam Tauri Scythica gens colunt, Taurionem appellari: Tauris enim eam opitulari putant. Eadem etiam ταυροπόλος dicitur, vt apud Apollodorũ: & à cornuũ figura ταυροπὸς: ταυρὼ verò apud Taurios. Cur verò ταυροπόλος vocaret̃, varia eſt opinio: dicũt enim alij, ὅτι ὡς ταῦρος πορίεισι πάντα: alij, quia Taurũ à Neptuno in Hippolytum immiſſum œſtro affixo per vniuerſam terram exagitauerit. Alij dicunt Iphigenia cùm è Scythia in Africã aufugiſſet, Deæq́ꝫ ſimulachrũ dicaſſet, ταυροπόλον Dianam appellatam, propterea quòd è Tauris populis eò allata eſſet. Alij nomen ex hiſtoria ea deſumptum putant, quòd Nicander ait taurum à Diana ſuppoſitum loco Iphigeniæ, cùm eã in Aulide Græci eſſent immolaturi: quamuis Phanodemus vrſam eam fuiſſe dicat, pleriq́ꝫ verò ceruam. tanta fuit in ea ſuperſtitione varietas, & inconſtãtia.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PALLAS.

QVin & Pallas ταυροπόλα dicta, & apud Andrios ταυροπόλος. Nam cùm Anthropius Taurum Agamemnoni & Menelao dediſſet, iuſsit vt vbi taurus è naui proſiliiſſet, ibi Mineruæ ſimulachrum erigerent: ita enim numen conciliari poſſe, proſperamq; illis nauigationem futurã. Accidit autem vt taurus is in Andrum inſulam exiliret: memores ergo præcepti reges, ſtatuam erigendam curauere, quæ poſtea id cognomenti Mineruæ dederit.

BACCHVS.

ET Bacchus, vt ſuperius dictũ, in tauri nuncupationẽ venit, quem ταυροφάγον veteres appellauere, propterea quòd, vt Sophocles autor eſt, qui Dithyrãbum viciſſet, bouem aſſequebatur præmium, veluti Tragicis olim hircus debebatur. Ariſtophanes tamẽ nomẽ id in Cratini contumeliam detorquet, quaſi ebrium inſimularet. Apud Athenæum legere eſt, Bacchum tauro & pardali eſſe ſimilem, ob ebrioſorum violentiam: vinoſam enim eſſe pardalim, loco ſuo poſitũ. Lycophron eum omnino taurum vocat, Poëtæ Draconem Tauri patrem canũt, per illum Iouem, per hunc Bacchum intelligentes. Sed vt ad Apim reuertamur, is in ciuitate Memphi Solis inſtar excipiebatur, & apud Heliopolim taurus Soli ſacer erat, quem Neriton appellabant. Illud verò fabuloſum iudico, quod Hermiti oppido tradunt fuiſſe taurum, qui maculas per ſingulas diei horas permutaret: de quo Macrobius. Verùm hoc nihil ad hieroglyphica.

BITHONIS ROBVR.

QVi verò taurus humanis humeris geſtatus Argis viſebatur, Bithonis factum indicabat, qui ſuo fretus robore, dum Argiui Ioui ſacrificarent taurum in humeros ſuſtuliſſe fertur: ſummum enim virium experimentũ apud veteres erat tauris robore præſtare. Hinc Milo apud Theocritum celebratus, qui taurum pede arreptum ad amicam traxerit. Hinc Buſiridis nomen, quòd duos ſolus boues quaquà vellet traheret. Fuit verò is Ægypti rex, quem Poëtæ crudelitatis in humanum genus atrociſsimæ notauerunt. In Seleuci autem numis & taurus & alibi tantùm cornua ſpectant, quippe quòd is Alexandro ſacrificaturo, ſylueſtrem taurum è vinculis elapſum ambabus tenuit. In eius ſtatuis videas nonnunquam cornua ſuperaddita.

PIETAS.

IN antiquis operibus iuuenes duo ſubiecti iugo, currum trahere conſpiciebantur, erant hi Bithon & Cleobes fratres. Hieroglyphicũ id eorum indicabat pietatem, qui matrem currui impoſitam ad Iunonis templum vexerint. Hiſtoriam & Pauſanias & alij tradidêre.

VELOCITAS NEGOTIORVM.

DVo verò tauri inter ſe pugnare per nocturnam imaginem viſi, negotiorũ velocitatem præſagire dicuntur, vt Hebraicæ quædam ſomniorum interpretationes prodiderunt. Aſtronomi eum furiis agitandum dicũt, cui decimus octauus tauri gradus naſcenti affulſerit: eaq; de cauſa locum eum tauris duobus ſeſe cornu petentibus ſignatum veteres voluêre.

DISERTA PROLES.

HEbræi verò iuniores cornupetam taurum per ſomnium imaginari, indicium eſſe dicunt diſertiſsimæ prolis ſuſcipiendæ: quò fortè ſpectat Virgilianum illud, taurum Pollioni paſcendum:

Iam cornu petat, & pedibus qui ſpargat arenam,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A propterea quòd noua ille carmina faciat, qui quidem sunt ingeniorum fœtus, κατὰ πάρεργον & hoc addam (quamuis nõ sum nescius, quid Grammatici super locutione quæ noua est, disputent) dici tamen posse Virgilium ad Pindaricum illud respexisse, quod Olympiis habetur Ep̃harmosto:

αἴνει δὲ παλαιὸν μὲν οἶνον, ἄνθεα δ' ὕμνων νεωτέρων.

Vinum quippe à vetustate commendare congruum esse: à nouitate autem poëmata. Flores enim pro recenti re positum aiunt interpretes.

OCCVLTVM CONSILIVM.

APud Romanos signa militaria, alia vocalia, alia muta dicebantur. Vocalia quæ Imperator tribunis, tribuni mox ordinibus dabant, vt scilicet aut noctu, aut in peragendis vigiliis, aut explorationibus obeundis, ac in ipsa quoque interdum acie, cùm tumultu omnia cõfusa essent, ipsi se vicissim noscitarẽt. Muta variis animalium figuris elaborata pręferebantur, sed suũ quęq; significatum habebant, quippe vt vnum exempli causa ponam, Minotauri effigies tunc extollebatur, cùm secretò & tacitè rem gerendã admonebantur: ostendebat enim
B hieroglyphicum id, consilia ducum non minus occulta esse debere, quàm fuerit Minotauri sedes, quippe Labyrinthus. Hinc ille sapiens videlicet eorum Imperator Q. Cecilius Metellus Macedonicus, percontantibus tribunis quo'nam exercitum huc illuc agitaret: Si putarem, respondit, tunicam meam meorũ esse consiliorum consciam, eam actutùm abscinderem, comburerem'q;. Tutissimum enim (ait Vegetius) in expeditionibus creditur, facienda nesciri.

VICTORIA.

MActatus autem bos, quales vbiq; locorum conspiciuntur, victoriæ plurimum, partiq; triumphi signum erat, præsertim apud Romanos, vnde Iuuenalis huiusmodi significato,

Duc in Capitolia magnum, cretatúmq; bouem.

Id verò obseruatione dignum est, quòd Spartiatæ in hoc sacrificij genere. diuersam à Romanis rationem secuti sunt. Nam cùm Romani, victoria per hostium cædes parta, bouem sacrificare cõsuessent: cùm verò sine pugna & sanguine rerum potiti essent, ouem immolare: hi contra in victoria pacata taurum sacrificabant: si verò pugnando vicissent, gallum: quandoquidem ampliora, magis'q;
C homine digna, quæ ratione atq; prudentia, quàm quæ vi atq; corporis tantùm fortitudine confecta essent, iudicabant.

LVCAS EVANGELISTA.

ET quoniam multa sunt quæ de pietatis nostræ institutis ad hanc faciũt doctrinam, quæ Cristianorũ cõuentus sanctionibus suis per imagines exprimenda concessere, ea nequaquã dissimulanda sunt: cuiusmodi ea est quæ per alatũ bouẽ Lucã Euangelij scriptorẽ ostendit: siue propter eam ipsam tauri continentiam atq; temperantiã, qua de facta est superius mentio, cùm Lucas ipse castissimus ab ineunte ætate, vt fertur, fuerit, omnẽq; vitã egerit incorruptus, immaculatus, sine vxore, sine liberis, in cœlibatu perseuerãs, nullũ vnquã veneris vsum nouerit: siue propterea, q; per vituli mysticũ vultũ, Christum nobis prædicat immolatũ, quem Dauid super altare prędicit imponendũ: atq; mansuetudinem, quã præ se tulit Deus homo factus, testimonio suo literarũ monumentis illustratam posteritati commendauit: siue quòd à sacrificiis, vel à sacerdotio sumat, vt ait Eucherius, operis exordiũ, ita enim scribit: Fuit in diebus Herodis sacerdos nomine Zacharias: quam interpretationem admittit etiam Irenæus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

MANSVETVDO. D

QVantum verò pertinet ad animalis istius mansuetudinem, Lucretius poëta ita causas eius reddidit:

At natura boum placido magis aëre viuit,
Nec nimis irai fax vnquam subdita percit,
Fumida suffundens cæcæ caliginis vmbras,
Nec gelidi torpet telis perfixa pauoris,
Inter vtrosq; sita est, ceruos, sæuósq; leones.

Paulò verò antè, cùm de varietate animi loqueretur, mansuetudinem hanc in aëreis corporibus esse contenderat: & quia causas reddiderat, cur leo indignabundus esset, cur ceruus timidus, non immemor naturam humanam rerum omnium species amplexari, sic subdit:

Sic hominum genus est, quamuis doctrina politos
Constituat pariter quosdam, tamen illa relinquit
Naturæ cuiusq; animi vestigia prima,
Nec radicitus euelli mala posse putandum est, E
Qua procliuius hic iras decurrat in acres,
Ille metu citius paulò tentetur, at ille
Tertius accipiat quædam clementius æquo:
Inq; aliis rebus multum differre necesse est
Naturas hominum varias, morésq; sequaces.

Prout vero variis affectibus mouetur homo, ad eius animalis bruti naturam comparatur cui per eam sit assimilis: nam in brutis simplices plurimùm sunt naturæ, vt initio diximus.

FEROCITAS EVITANDA.

QVàm diuersum autem illud est, quòd mansuetudinem ex boue picto significantes, ferocitatẽ itidem & furibundam petulantiã per taurum indicabant, vbi fœni fasciculum cornibus alligassent: recepta sunt hæc iam apud omnes, vnde dixerit Horatius:

Fœnum habet in cornu, longè fuge.

Psalmographus noster eodem vtitur dicterio, dum Psalmo 44. dicit: Cùm nobis aderas inimicos nostros cornupetebamus: κεραποῦμεν enim habet Gręcus codex, proq; valida & victrici pugna Theologi commentant̃. Et VI. Ecclesiastici capite legas: Cauendum ne animos, veluti taurus, extollamus. Quod verò attinet ad fœnũ, id ideo factitari solitũ, ait Plutarchus, vt ferocitatẽ lasciuiãq; ex nimia pabuli vbertate resultare admoneremur. Dicteriũ verò celebritatem accepisse à Sicinio quodam, prodit̃, qui cùm effusissima dicacitate omnes carperet, vni M. Crasso parcere compertus est, curq; vni illi parceret, interrogatus, fœnũ eum in cornu gestare respondit. Sanè Romanis mos fuit cornupetarũ boũ cornua fœno circumligare, quò obuiam prodeuntes admonerent ab illo cauendũ. Eo figmẽto Hesiodus populiuoros (liceat ita mihi δημοφάγους Gręcũ vocabulum Latinũ facere) nũcupauit, qui quidem diuitiarũ opulentia lasciuientes reliquos impeterent, ac proculcarent. Est & tale aliquid apud Sophoclem, & Solonis ad hoc dictum haudquaquã aspernandum. Sed illud potius afferamus, quod Psalmo XXII. scriptum, Circundederunt me vituli multi, tauri, pingues obsederũt me: vbi intepretes per vitulos plebeiã Iudæorũ multitudinem intelligũt, lasciuientem quippe, solutamq; iuuentutem omni prorsus regula carentẽ: per tau- F

ros

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ros verò Pontifices, Scribas, & Seniores, propter ætatem nimirum, & præroga
tiuam, qua cæteris anteſtabant, pingues appellati: quia multis Dei donis ante
alios omnes fruebantur. Nam & alibi Moyſes in hanc ſententiam futura longè
præuidens: Comedit, inquit, Iacob, & impletus eſt, & recalcitrauit dilectus: pin-
guedine & carne diſtẽtus eſt & obductus, & dereliquit Deum factorem ſuum.
Eodem modo accipiunt Theologi dictum Pſalmo LXVIII. Taurorum con-
gregationem, Pontifices & Scribas, & reliquos Iudæorum Principes intelligen
do, qui & temerarij, & cornupetæ eſſent, Chriſtumq; & Apoſtolos ferociter in-
ceſſuri forent. Minimè verò loco hoc prętereundum eſt, quòd Theologi noſtri
Iacobis prædiuinationem de Ioſippo, Tauri decor eius, transferunt ad Chriſtũ:
Taurus quidem ob vtranq; diſpoſitionem, alius ferus vt iudex, alius manſuetus
vt aſſertor, qui generi humano ſalutẽ dedit, cuius cornua eſſent crucis extrema.
Nam & de parte nauis antenna, dictum inuenimus,

Cornua velatarum obuertimus antennarum.

Hac autem virtute crucis, & hoc more cornutus, ait Tertullianus, vniuerſas gen
B tes etiamnũ ventilat, per fidem auferens à terra in cœlum, & tunc ventilabit per
iudicium, deiiciens de cœlo in terrã. Vbi etiam de Simeone & Leui loquitur: In
concupiſcentia ſua ſubneruauerunt taurum, de Chriſto identidem intelligi vo-
lunt, cuius neruos ſacerdotes præcipuè, clauis ſuffigendos curauerunt.

PIERIVS VALERIANVS AD PETRVM VICTORIVM, DE IIS QVÆ PER EQVVM SIGNIFICANTVR EX SACRIS AEGYPTIORUM literis.

C *UPERES Petre Victori, vt ex amicis nonnullis intellexi, qua ratione modoq; hieroglyphica Leonis, Elephanti, & id genus animalium plurimorum explicuiſſe me accepiſti, quæ fuerint Equi quoq; ſignificata apud eoſdem Aegyptios tibi deſcribi. Verùm ſcias pauca ea eſſe quæ ſuper equo Sacerdotes illi tradiderint: quippe qui animal id vti profanum aſpernabantur: neq; enim Sacerdoti licebat equo vehi. Sed enim Græci Latiniq;, neq; non Hebræi, multa ſuper eo ſcitu digniſſima memoriæ prodiderunt, quæ hoc explicabimus Commentario. Præter enim id quod obſequi tibi iucundiſſimum exiſtimabam, inuitauit me ad huiuſmodi lucubrationem animalis ipſius dignitas, vigor, & naturæ eius ſpectatiſſima quædam excellentia. Non enim ex eo genere eſt, quod parui facere debeamus, cùm tot ex equo humano generi commoditates obueniant, ſiue domeſticis, ſiue publicis ſit vſibus adhibendus. Sed fruſtra hîc equum laudare aggredior, cùm ſuper eo tam multa, tam præclara toto paſſim Commentario reperiantur: quæ qualianam ſint, hinc iam, vt inſtituimus, dicere incipiamus.*

e

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

BELLVM. D

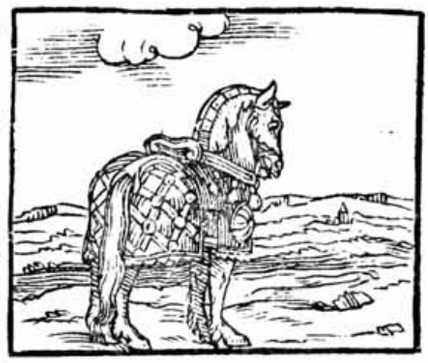

PRIMVM verò omnium equi hieroglyphicum eſt, belli ſignũ eſſe, clariſsimo Virgilij teſtimonio, dicentis,

Bello armantur equi, bellum hæc armenta minantur.

Et duellicam equorum prolem Lucretius appellat. Idem hoc intellexiſſe Ægyptios didicimus ex Plutarcho, quod & in Leone tetigimus: Horũ quippe poſt obitum apparuiſſe Oſiridi, quem multarum rerum vſum edocuerit, præcipuéq; quod animal bello vtilius eſſet ſciſcitanti, equum ei negotio maximè commodum, reſponderit. Cumq; Oſiris Leonem præſtare arbitraretur, reſpondiſſe Horum: Poſſe quidem eum auxilio eſſe, verùm vbi ſemel fugam arripuiſſet, irreuocabilem abire, cùm alioqui bellatori neceſſe eſſet nonnunquam cedere, nonnunquam ex inclinata iam acie rurſum hoſtes aggredi, proq; loco & tempore Fortunæ ſeſe imperiis accõmodare: idcircoq; equum omnibus his officiis omnino magis officioſum eſſe. vnde Xenophon tertio de E Græcorum reditu: Vna, ait, equites re præſtãt, quòd in fuga certius eſt illis ſubſidium. Ariſtoteles Ethicis, virtutem in equo eam præcipuè laudat, qua ſit ad currendum portandumq; hominem idoneus, & ad inuadendũ expectãdumq; hoſtem minimè formidoloſus. Galenus de Partibus, præualidum ait animal & generoſum, cùm ἰσχυρὸν dicit, καὶ τι ἀθυμον. Hinc illud apud Maronem,

Generoſus pullus in aruis.

PVGNACITAS.

VESPAE.

NEq; temerè Veſpas ἱερογλυφικῶς ex equino cadauere ſignificari tradiderunt Ægyptij: imò non temerè eſſe dixerunt, quòd ex corrupto eius cadauere veſpæ progenerẽtur. Hoc enim tantùm apud Horum ſuper equo reperias, & peruulgatus apud omnes verſus fertur:

ἵππου μὲν σφηκὸς γένεσις: ταύρου δὲ μελισσῶν.

Nam culices ab equi, ſed apes ab origine tauri. F

Diligentes enim rerum naturalium obſeruatores ex bouillo occipitis cerebro apes gigni tradidere: ex aſini cerebro crabrones, vti ex equo veſpas, atq; ex humano cadauere ſerpentem. Non tamen hìc ſimpliciter veſpæ intelligendum, ſed quod per veſpam identidem ſoliti eſſent ſignificare: per cuius hieroglyphicum pugnacitatem & infeſtum aduerſus hoſtes ingeniũ oſtendebant, de qua inter inſecta loco ſuo diſſeruimus.

CELERITAS.

AD hæc celeritatis indicium eſt equus: quodq; apud Lucretium Fortis equi vis legiẽ, Marcellus celeris exponit: eoq; ſpectare volunt Virgilianũ illud,

Quidnam egregium ſi fœmina forti Fidis equo?

vbi Arruns Camillam equi pernicitate fretam, non virtute ſua ſtrenuã incuſat. Multa verò inuenias apud rerum ſcriptores ſuper equorum pernicitate, ſed id ego tantùm memorabo, quòd Alanis à Probo Imper. deuictis, equus in præda repertus eſt, qui, vt captiui atteſtabantur, centum ad diem paſſuũ millia decurreret, perq; octo vel decẽ dies vigore minimè fracto perduraret. Sedenim eam in mi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A in militaribus equis fugacitatem imperator ipse contempsit, repudiatumq́ fugitiuo militi potius quàm forti conuenire iudicauit. Ιπποθόην Nympham apud Hesiodum inuenias, quod nomen ob velocitatem effictum autumant interpretes: vim quippe aquarum eam intelligentes, qua nauigia cursu celerrimo rapiuntur. Quiq́ Neptuno adpinguntur equi, pernicis eiusdem cursus indices habentur, qui maritima fit nauigatione. Naues enim equorum curruumq́ vsum affatim suggerunt: vnde & equos & currum Neptuno videmus attributos: nam is apud Maronem,

Flectit equos curruq́ volans dat lora secundo.

Iam & prouerbiũ à Cicerone vsurpatũ super celeritate, tum equis tum velis, ad Quint. Frat. Sic ego te sæpe excitante cursu, corrigam tarditatẽ tuam tum equis tum velis. De omni verò conatu adhibito, Officiis: Cum his velis equisq́ decertandum est. Astronomi vndecimo Virginis gradu equum admouent ad hominis velocitatẽ indicãdã, qui cum eo sit gradui lucem auspicatus. Adpingebatur verò Neptuno equus anteriore parte figura sua, posteriore verò effigie piscis,
B qui caudã in spiram replicaret: quod & veteres sculpturæ passim & plerique Gallieni numi palàm faciũt, in quibus inscriptio est, NEPTVNO CONS. AVG. Nota præterea est fabula, in Deorum concilio pro imponendo Athenis nomine, percussa à Neptuno petra exiliisse ferum. Nam & interpres Pindari rem tangit huiusmodi. Passim verò apud veteres Neptunus Equestris dictus. Aiũt insuper, primo illi equo quem Neptunus protulit Scyphio nomen fuisse: adeò sibi concors in nugis tota Gręcia semper fuit, vt nulla sit tam absurda fabula, quę aliquo assertionis testimonio careat. Quodq́ fictum à Poëtis est, Saturnum in equum versum, quem tunc etiam pernicitate insignem canunt, vti Maro,

Pernix Saturnus & altum Pelion hinnitu fugiens impleuit equino.

quidam ex Astronomis ad astri velocitatem figmentum referunt, cùm amplissima cœli spatia diurno motu velocissimè transcurrat, si quanto distet interuallo, quamq́ magno circuitu supra planetas reliquos feratur considerauerimus: quamuis altero motu, quem hi naturalem dicunt, tardissimus planetarum omnium videatur. Ab huiusmodi pernicitate Abacuntis prophetæ dictum, Quia
C ascendes super equos tuos, Theologi de Apostolis prędictum volunt, vnde repentina salus esset omnibus piis prouentura. Et vnius sanè celeritatis ergò Virgilianus Æneas præmia prima proponit, equum insignem phaleris, ei qui pedũ cursu primus metam attigerit. Et in numismatis, nunc equus currens, nunc ipse Pegasus alis adiectis cusus, summa rem alacritate gestam ostendit.

S O L.

ALiàs verò alatus equus Soli etiam attribuitur. Nam in Galieni numis alatus equus est cum inscriptione, SOLI CONS. AVG. In numo verò Q. TITI in quo Pegasus, quasi nõ satis ex eo expressa esset celeritas, qua in obeundis Reipub. negotiis vsus fuerat, barbato eius capiti ex altero latere cuso additę alæ, cuiusmodi speciè Mercurius aliquot in veterũ monumentis cõspicitur insignitus. Non desunt verò qui Pegasum in monetis etiã Corinthiorum fuisse tradãt, quẽ Eubolus, Anchise, τῆς παλλάδος πῶλον appellarit. Porrò Pindarus Bellerophontem eo inuectum Pegaso, frænũ aureum dono à Pallade per somniũ accepisse commemorat, vnde postea infrænandorum equorum vsus ad posteros emanarit: eoq́ monumento voluerint Corinthij rei memoriam testatam. Maro autem noster fræna Lapitharum inuentum tradit eo Georgicon loco,

Galieni numisma.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Fræna Pelethronij Lapithæ, gyrósq; dedere
Impositi dorso, atq; equitem docuere sub armis
Insultare solo, & gressus glomerare superbos.

D

HVMANAE VITAE lubricitas.

SVnt & qui Centauros in hoc eodem accipiant significato: quod'q; illi pubetenus humana forma, reliquũ equina fingantur, vitę nostrę terminũ pernici cursu occupari significare putent, propterea quòd mira lapsi lubricitate incauti semper arripimur. Nullus enim tam senex, qui se annum adhuc non speret superaturũ. Sedenim Centauro alibi erit locus suus.

FAMA.

E

NOn sum verò nescius, autores esse, qui Pegasum, qualem quippe passim in Hadriani & L. Pap. Cursoris, & aliorum quorundam numis aspicimus, famæ potius quàm celeritatis indicium esse contendant. Nascitur is ex Medusæ cæde: siquidem virtus cùm terrorem amputauerit, famam generat. Terroris & admirationis hieroglyphicum esse Medusæ caput, ostendimus in Serpente, cùm de Domitiani gestamine loqueremur. Fama autem vbi primùm genita per hominum ora incipit volitare, Musarum excitat fontem in Parnasso, quippe quòd illustrium virorum pręclara facinora vatibus scribendi suggerũt argumentum. Quòd verò in Papirio à re ipsa etiam cognomento Cursoris honestato, ex Pegaso alacritatem & festinantiam hominis significari dixeramus, capreæ insuper fugacis spolium & fulmen & sagitta, quæ in eodem spectantur numo, ad nostrum faciunt intellectum.

PROFVGVS.

SEd quoniam esse video qui Persea quoq; Pegaso inuectũ putent, examinandus est apud Hesiodũ locus, Scuto Herculis, vbi ἱππότα πρόφευς à poëta dictũ: quo loco Commentatores aiunt, animaduertendum ἱππόταν profugũ significare: eam'q; esse glossographorum interpretationem. Auus enim Acrisius Persea domo expulit, quem minimè moris est vsquam equitem inducere, sed talaribus à Mercurio acceptis præditum aëra persulcare: de quo sic Ouidius:

F

Pennis ligat ille resumptis
Parte ab vtraq; pedes, telóq; accingitur vnco,
Et liquidum motis talaribus aëra findit.

Vnde etiam Catullo pinnipes appellatur. Eodem modo apud Homerum inuenies Hippotã Nestorem, pro profugo, vt vetustiores grammatici interpretantur eo τῆς βοιωτίας loco:

τοῖς δὲ καὶ μετέειπε γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.

His inde Gerenius exul Nestor ait. Talem'q; recitant fabulam: Herculem Pylo bellum intulisse, propterea quòd Neleus eum à cæde Iphiti purgare recusasset. Tum etiam propter filiorũ eius insolentiam, qui cùm XII. essent, eo freti numero præclara omnia sibi pollicebantur. Diu verò bellum protractũ, neq; quandiu Periclymenus, vnus ex ipsius Nelei filiis vixit, vrbs vnquã capi potuit: postea verò quàm is mutatus in Apem Herculano currui explorator insedit, summonente prodẽte'q; Pallade extinctus est ab Hercule: capta itidem euersa'q; Pylos

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A los eſt, vndecimq; Neſtoris fratres interempti. Sed enim Neſtor prius emiſſus fuerat ad Gerenios vbi educaretur, qui ſolus ſuperſtes in patriã inde reſtitutus eſt, & ab educationis loco Gerenius: ab effugio verò, quo ſaluatus eſt, Hippota.

FRÆNATA FEROCITAS.

VVlgatiſsimum illud eſt argumentum, hominem feroci inuictoq; animo, imperio tamen & rationi obſequentem, hieroglyphicè per frænatum equum ſignificari. Hinc Panætius apud Cic. Africanum ſolitum ait dicere, vt equos propter crebras contentiones præliorũ ferocitate exultantes domitoribus tradere ſoleant, vt his facilioribus vti poſsint: ſic homines ſecundis rebus effræna-tos ſibiq; præfidentes, tanquam in gyrum rationis & doctrinæ duci oportere. Animal nimirum ferox atq; magnanimũ, quod leges tamen ſubiit, nec frænum depulit ore, vt ait Horatius, de equo qui hominis opem implorauit, ſeq; frænari ſit paſſus. Et Maro:

Sed tamen iidem olim curru ſuccedere ſueti
Quadrupedes, & fræna iugo concordia ferre.

B In huiuſmodi ſententiam eſt Scipionis dictum non incelebre. Quum Romani contra Antiochum iam in Aſiam traieciſſent, isq; legatos demum de pace miſiſſet ad Scipionem, reſpondit is: Id prius factum oportuit, non poſtquam & frænum & ſeſſorem accepiſſet. Sed illud quoq; animaduertendum eſt, de Carthaginis portento, quod murorum fundamenta fodientibus oblatum eſt: quippe vt apud Maronem, caput acris equi, hinc gentem fore bello egregiã præmonſtratum. Quod verò ſubiungit, Facilem victu, nõ de bouillo capite, vt Seruius, ſed de ipſo eodem equino intelligendũ, cuius oſtenti ea ſit interpretatio, vt facilem victu per ſecula gentem, facilem quę tandem vinceretur, exponamus: hoc enim magis ad Virgilianã accedit ſententiam, quamuis in Tauri cõmentario Seruianum intellectum illuſtrare conati ſumus. Coniectores verò, vt eò redeam, eos qui ſe caput equinum, vel caninum, vel aſininum habere ſomniarunt, in ſeruitutem vel id genus ærumnas dedendos eſſe ſuſpicantur. Sunt enim tria hæc animalia ſeruituti mirum in modum obnoxia. Addam & illud eorundem Oniro-critarum interpretamentum, quo viſum aiunt in ſomnis equum qui ſe portet,

C polliceri, vt amica amantis imperio facilè ſit ſubiicienda, morigeraq; in poſterũ futura. Nam de pullo indomito pro puella adhuc intacta, Anacreontis carmina paulò inferius loco ſuo recitabuntur. In Diuinis literis, vbi Eliſæus montem auxiliaribus equitibus plenum per adapertos pueri oculos cõſpexit, quosq; vates Abachus Domini equos, & equitatus nominat, animas intelligit Adamantius, quæ frænũ diſciplinæ ſanctioris accipiunt, iugumq; ſuauitatis, quæ ab ipſo Domino proficiſcitur, portãt, eiusq; ſpiritu regi patiuntur. Beatasq; illas appellat, quæ dorſum curuauêre ſuum, vt dorſo verbũ Dei ſeſſorem accipiant: cuius fræna patiantur. & quoquouerſum ille impulerit iter arripiant: eius denicq; habenis moderati, nõ ex libidine ſua, ſed tanti ſeſſoris arbitrio flectantur, curſum ineant, & conſiſtant. Eucherius ſanè inueniri ait in Diuinis literis equum pro viro ſanctitate prædito poni: eoq; ſpectare Abachuntis illud alibi dictum, Qui aſcẽdes ſuper equos tuos. Sanè Græci Palladi nomen ab equo domito inditũ tradunt: &, vti ſuprà diximus, apud Pindarũ legas frænum Corinthi ab ea inuentum, & Pelopi dono datum: & in Ilij captura inſtar montis equum Græci Palladi dedicarunt. Hoc verò ſignificat, ferocitatem omnem doctrina molliri atq; cicurari, quod ita luculenter Horatius expreſsit:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Nemo adèo ferus eſt, vt non miteſcere poſſit: D
Si modò culturæ patientem commodet aurem.

IMPERIVM.

IN augurali verò diſciplina, equos imperij ſignificatum ſæpe fuiſſe, comperimus, vt qui apud C. Iulium Cæſarem natus eſt, humanis propè pedibus, vngulis ſcilicet in digitorum modum ſubſciſsis. Ei enim orbis terræ imperium portendi, Aruſpices reſpondêre, apud quem equus huiuſmodi eſſet editus. Eum itaque Cæſar magna aluit cura, nec patientem ſeſſoris alterius primus aſcendit. Cuius etiam inſtar pro æde Veneris genetricis dedicauit: quamuis prodigia reliqua ita deſpectui ſemper habuerit, vt ab incœpto nunquã vllo, prodigiis quãtumlibet aduerſis abſterritus aut retardatus ſit. Sed enim eadem animalis ſpecies quæ imperium illi præſagiuerat, eadem inquam & mortem pręmonſtrauit. Siquidem equorum greges, quos in traiiciendo Rubicone conſecrauerat, ac vagos ſine cuſtode dimiſerat, paulò antea quàm occiſus eſſet comperiit pertinaciſſimè pabulo abſtinere, vbertimq; flere. Eo porrò affectu equi plericq; in dominos ſunt, vt eos interemptos lugeant, inquit Plinius, lachrymasq; interdũ deſi- E
derio fundant. Vnde non inſcitè de Pallante Virgilius:

Poſt bellator equus poſitis inſignibus Aethon
It lachrymans, guttisq; humectat grandibus ora.

Ad huius imitationem non minori forſitan affectu alterius equi amorem in dominum Sillius Italicus ita decantat:

Agnouit ſonipes, arrectiſq; auribus acrem
Hinnitum effundens ſternit tellure Vageſum,
Quem tunc captiuo portabat in agmina dorſo:
Hinc rapidum glomerans curſum per lubrica pinguis
Stante cruore ſoli, & mutilata cadauera cædæ
Euolat, ac domini conſiſtit in ora iacentis:
Inde inclinatus collum ſummiſſus & armos,
De more inflexis præbebat ſcandere terga
Cruribus, ac proprio quodam trepidabat amore.

Sed vt ad portenta reuertamur, illud memoriæ proditũ eſt, quemadmodũ Ne- F
ro aſturconẽ, quo maximè delectabatur, poſteriore corporis parte in ſimiæ ſpeciem abiiſſe per quietẽ videre viſus, ac tantùm capite integro hinnitus edere canoros, oſtento fuit quòd illa equi ferocitas in ſimiæ ludibriũ eſſet abitura. Dedit & Ælio Pertinaci feroci viro, qui poſt ſublatũ Commodũ imperiũ arripuit, inuadendi regni ſignum equus. Nam ea qua natus eſt hora, equus pullus in tegulas aſcendit, atq; ibi breui temporis ſpacio cõmoratus, ſimul & decidit & expirauit. Quod quidẽ huic in Villa Martis genito, & ad bellica negotia nato, futuræ ſublimitatis, quamuis breui duraturæ, augurium fuit.

A LABORIBVS QVIES.

Equi in Neruæ numis.

QVid verò ſoluti, paſcentesq; in Neruæ numis equi ſibi velint, cuſæ ibidẽ literæ declarant, in hunc ſcilicet modũ: VEHICVLATIONE ITAL. REMISSA. quod nonnulli referunt ad argumentum illud quod in Boue ad præſepe tractauimus. Sed accipiendum potius de tributo quod Italia omnis in vehiculationes exoluebat, vt & Magiſtratuum ſarcinæ, & exercituum, & alia huiuſmodi publica tranſportarentur: quod tributi genus Nerua vti oneroſum nimis Italiæ remiſerit vniuerſæ: qua de ſententia plura dicerem, niſi doctiſsi-

mus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A mus planè vir Fab. Vigil Spoletanus rem exactiſsimè pertractaſſet.

ITALIA.

SVnt qui putent equos in hoc numo Italiam ſignificare, eoq; adducuntur argumento, quòd in argenteo numo & aliquot æreis obſeruatur caput equi frænati cum inſcriptione ROMA. Ab eius occipitio ſceptrum, in cuius ſumma parte caput itidē equi videatur: ab altera parte, Roma ipſa galeata, vti mos eſt. Alij numi ſunt cum equinis capitibus ab vtraq; parte ſingulis, cum inſcriptione ROMA. Sedenim cùm equum ipſum multifariam in Latinorum & Græcorum numis obſeruauerim, neq; Italiam neque aliam quampiam prouinciam, regionem' ve, aut ciuitatē ſignificare contenderim, ſed aut bellum, aut itinerationem, aut decurſionem, vt in Neronianis pleriſq; : aut velocitatem, vt in Papirianis: & alia prout locis ſuis explicantur.

MAVRETANIA.

NIſi qui (ſi videant in Hadriani numo equum à pedite rectum cum inſcriptione MAVRETANIA, ita enim ſcriptū per E ſecunda ſyllaba) intelli-
B gere velint prouinciam eam in deditionem acceptā, vel quid huiuſmodi. Sanè aliquot ex huiuſmodi numis vna in parte caput habent Hadriani, ab altera equum, quem mulier duobus armata iaculis ductat: quod nimirum indicat genus id bellandi, quo plurimum vtitur ea prouincia.

MAVRI FEROCES.

QVin poſterioribus etiam ſeculis militares quidam ordines, qui ſub equitū magiſtro militabāt, dimidios rutili coloris equos duos in alba parma ſeſe quodammodo laceſſentes, orbe viridi, cuius luteus erat vmbilicus, interpoſito, præferebant, iiſq; MAVRI FEROCES appellabantur. Quòd verò aliqui ex numis Italiam per equum ſignificari crediderint, fortè ſuſpicati ſunt ex eo numo qui equum exultantem habet, flore quodam ſupernè ſito: ab cuius altero latere inſcriptio eſt, ROMANOR.

EQ. VICTORIA.

CVr verò potius nō putemus numum hunc in rei geſtæ monumentum eſſe cuſum? quia bello Punico, quod cum Hannibale geſtum eſt, cœperint ali-
C quando Romani etiam equis ſuperiores eſſe, cùm prius robur eorum omne in legionibus conſiſteret: flos enim ille ſupernè additus, principium atq; ſpem bonæ frugis indicat. Sanè Virgilius rem tantam haudquaquam reliquit indictam, cùm de Marcelli laudibus ita cecinit:

Hic rem Romanam magno trepidante tumultu
Siſtet, equis ſternet Pœnos.

At in Cephalęniorum etiam numis equus ſignari ſolitus, cuius rei mentio apud Plutarchum. Apud Smyrnæos Fortunæ ſimulachrum fuit à Bupalo quodam probo ſanè viro factum, in cuius capite pullus equinus inſidebat, & Amaltheæ cornu manum implebat, de quo apud Pauſaniam Meſſenicis.

SYRACVSANI.

VTebantur & Syracuſani equi nota. Nam Athenienſibus illis qui apud Syracuſas capti Niciana clade pro ſeruis veniêre ſub haſta, frons equi charactêre inuſta eſt. In aliquot eorum numis equus & ſeſſor habetur cum inſcriptione ΙΕΡΩΝΟΣ, quod nimirum eius in equeſtri militia, ſed præcipuam in certaminibus gloriam oſtendit, quem ea de cauſa tot laudibus Pindarus poëta immortalitati conſecrauit. Aliæ quoque Reſpub. atque alij plerique Princi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

pes equi ſigno vſi ſunt, vt nihil denicꝫ priuatum videam, quod ad Italiã ſpectet. D

TARENTINI.

QVinetiam in numo, cuius inſcriptio TAPAΣ, eques etiam iaculator inſpicitur, ob equeſtrem ſcilicet militiam, quam egregiè Tarentini ſunt exercere ſoliti: vnde apud Græcos, Tarentinos ordines inuenias ex equitibus huiuſmodi conſtitutos: & παραππίζειν verbum, eo ſe militiæ genere exercere.

SAGITTARII SENIORES ORIENTALES.

EQui verò duo dimidiati coloris lutei, in cæruleo clypeo, quem ruber circulus ambibat, auerſi proſilientes à centro, quod luteum in medio rubræ peltæ, pro vmbilico appoſitũ erat, ita vt ab ipſa pelta trames coloris eiuſdem ad rubrum vſcꝫ ambitum protenderetur, eius ordinis erat inſigne, qui SAGITTARII SENIORES ORIENTALES appellabantur. Militabant ij ſub magiſtro militum Præſentiali nuncupato.

SECVNDI THEODOSIANI.

LVteus etiam equus erat in imo parmæ ferrugineæ coloratioris, cuius vmbilicus albus rubro continebatur circulo, quem alter coloris lutei circuibat. E SECVNDORVM THEODOSIANORVM hic erat clypeus, qui ſub eodem militum magiſtro ſtipendia faciebant. Hi nimirum Theodoſij principatu in militiam adlecti.

CONSTANTIA.

ERat & alia legio, quæ rutilum equum in cærulea parma geſtabat: in medio viridis orbis conſtitutus, cui quadrupes toto inniti pectore videbatur: ea CONSTANTIA nuncupabatur, quæ ſub magiſtro peditum merebat, Conſtantio quippe Principe inſtituta.

IMMODERATVS IMPETVS.

RES ipſa adhortari videtur, vt & hiſtoriæ ſacræ myſterium, quantũ ad equũ pertinet, reuelẽ. Nam pro immoderato & rationis experte impetu equũ poni apud legiſlatorẽ Moſem, ex eo manifeſtũ eſt, quòd non deſignari principem equorũ educatorẽ dicit: quod ita capiundũ eſt ex Philonis ſentẽtia, vt ineptum eum ad principatũ exiſtimemus, qui voluptatibus cupiditatibuſcꝫ & nequitiæ deditus ſtare loco neſciat, & fræna ferox ſpumantia mandat. Lex ipſa eſt Deut. F cap. 17. Quicꝫ rex fuerit cõſtitutus, non multiplicabit ſibi equos, nec reducet populũ in Ægyptũ, equitatus numero ſubleuatus, præſertim cùm Dominus præceperit vobis, vt nequaquã amplius per eandẽ viã reuertamini. Nam qui talia mente cõcipit, effræno illi & feroci equo ſimilis eſt, de quo vulgatũ adagiũ, Secede equinis à pedibus procul, ab equo inquam illo, qui ſemper Ægyptum, hoc eſt, voluptatum & illecebrarum planitiem appetit inſultare, quocirca frænis catenisꝫ compeſcendus, niſi velimus in perniciem rapi, & noſmetipſos vna cum fortunis dare præcipites. Nã vt optimè ait Euripides, ἀχαλίνων στομάτων ἀνόμων τ' ἀφροσύνων πέλει δυσυχία, Infrænis oris exlegiſcꝫ dementiæ finis infortunium. Sæpe autem in Diuinis literis equus aberrãtem & vagum hominem indicat, qui ſine ratione vlla feratur: vt, Fallax equus ad ſalutem. &, Nolite fieri ſicut equus & mulus, quibus non eſt intellectus. Callidum verò Antiſthenis dicterium, cùm Plato vehementer laudaret equũ in pompa quadam equeſtri, hinnitu crebro ferociaꝫ excelſos ſpiritus præ ſe ferentẽ, is qui hominis iactantiam libenter inceſſebat. Et tu, inquit, videris bonus equus euaſurus. At Themiſtocles, cùm mutatos eius mores ex procaciſſimo in maximè temperantem plericꝫ admirarentur,

An

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A An non, inquit ille, videtis aſperos & indomitos pullos in optimos equos euadere? Non imprudenter itaq; Prudentius elationem animi deſcribens ait:

Fortè per effuſas inflata ſuperbia turbas
Infræni volitabat equo.

NEQVITIA IN TEMPERANTIAM VERSA.

QVod verò ſuper Ægypti delitijs dictũ, D. Ambroſius ex Apoſtoli dictis eo tempore ait Paſcha celebrari, quo Iſraëlitici Ægyptum reliquêre, ſolennitatemq; eam, animarum tranſitum interpretari, à vitiis ad virtutem, à corporis affectibus ad animi conſtantiam atq; ſobrietatem, à malitię nequitiæq; fermento, ad veritatem & ſtabilem ſynceri propoſiti firmitatem. Mollitiem quippe in Ægyptiis & alia multa carpit Hadrianus, maximeq; optare videtur, vt melius eſſet morata ciuitas, Alexandriam notans. Legitur in libris Sibyllinis, MILES ROMANE ÆGYPTVM CAVE. Quod licet de Pompeio Magno dictum interpretati ſint multi, ſolicitiq; aliquando Romani fuerint, ne Ptolemæum armis in regnum reſtituerent, hac religione deterriti: alia tamen, eaq; B longè verior, eius oraculi videtur interpretatio, præceptum ſcilicet eſſe illis hoc velamento, vt quibus datum eſſet imperio populos regere, Ægyptum cauerẽt: quippe delitias & mollitiem, eaq; omnia quæ mox fortiſsimum id genus hominum, vt primùm laſciuire cœpit, turpiter adeò effœminauit, vt peſſum penitus ierit, imperio in eos tranſlato, quos vt omnium deſpicatiſsimos expuebant, & omni contumeliarum genere inſectabantur. Sed quanto erat ominoſior Ægyptus Pop. Romano, ſucceſſum tanto proſperiorem Ægyptiis ex Romanorum aduentu in regionem eam oracula pollicebantur. Apud Memphim enim in aurea columna literis Ægyptiis ſcriptum erat, tum demum Ægyptum liberam fore, cùm in eam veniſſent Romani faſces, eorumq; prætexta: quod apud Proclũ grammaticum ſe legiſſe teſtatur Pollio. nimirum qui virtutem & rerum diſciplinam admittit, vitiis liberatur. Sedenim Romani pace iam terra mariq; parta, molles Ægyptiorum delitias ſuſcepere: illi, delitiis amotis, priſtinam Romanorum virtutem induſtriamq; ſibi mox vendicauere. Sed alio loco de faſcibus dicendum erit. Quod verò facit ad rem, Adamantius ad dictum illud de Ioſippo, C Et totius Ægypti principatum obtinet, ita philoſophatur: Libidinem quippe calcauit, nequitiam euitauit, omnesq; corporis voluptates edomuit atq; fræuauit. Hoc enim eſt totum Ægypti principatum gerere. Vide verò Chryſoſtomũ oratione quam habuit in vigilia Epiphaniæ, de Ægypto multa in hanc ſententiam differentem.

RATIO ET CVPIDITAS.

ESt tale aliquid apud Platonem, Phædro, qui rationem atq; cupiditatem per dexterum & ſiniſtrum bigarum equos intelligendum proponit, improbiq; ac impuri ora lupatis frangenda ad cruoris vſq; illiſum præcipit:

Donec humi ſonipes temeraria crura ſuperbus
Imprimat, & tellus clunibus icta tremat,
Mox facili des lora manu, paritérq; ferantur
Obſequio parens mannus vterq; tuo.

SVPERBIA. PERTINACIA.
CESPITATIO. INSOLENTIA.

NAm & in Moſaico illo quadrupede vitia quatuor deprehendit Philo, quæ vnà cum ſeſſore in mare proiicienda deperdendaq; ſint. Elatum in primis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

pedem illum, quem ſuperbiam illi vocauere: quam pes alter comitatur, qui ſecũ D
trahit velocem ad vitæ perniciem procliuitatem, in quam frequẽter admodum ceſpitat, cernuusq́ꝫ canterij more in foſſam lapſabundus corruit. Ex poſticis pes alter malæ perſeuerantiæ ſubſequentem pertinaciam oſtendit, alter perperam factorum exultationem: quæ omnia effrænum & exultantem Platonis equum mira ſimilitudine deſcribunt. Iocoſè verò Teius Anacreon cùm muliebrem faſtum, arrogantemq́ꝫ animum inceſſeret, puellam quandam equino comparauit pullo, in quem nemo adhuc inſcendiſſet, atq́ꝫ ita aſſultim nullo cohibita fræno temerè vagaretur: cuius ſententiæ verſus hi ſuperfuere:

Πῶλε θρηϊκίη τί δή με
Λοξὸν ὄμμασι βλέπουσα
Νηλέως φεύγεις; δοκέει δὲ
Μηδὲν εἰδέναι σοφόν. ἴσθι
Τοῖ καλῶς μὲν ἄν τοι τὸν χαλινὸν
Ἐμβάλλοιμι, ἡνίας δ' ἔχων
Στρέφοιμ' ἀμφὶ τέρματα δρόμου.
Νῦν δὲ λειμῶνας τε βόσκεαι,
Κοῦφα τὲ σκιρτῶσα παίζεις.
Δεξιὸν γὰρ ἱπποπείρην
Οὐχ ἕξεις ἐπεμβάτην.

Quos quidem vtcunq́ꝫ potui, candore haudquaquam pari Latinos feci:

Pulle Thraicia ecquid, ô, me
Torue luminibus petitum
Impiè fugis? videris
Nil quidem ſapere: at perita
Pulchrè eris tibi ſi lupatos
Illigauero, moxq́ꝫ habenas
Sumpſero, atq́ꝫ circumuertero
Metæ in ambitum, atq́ꝫ finem. E
At tu amœna prata paſcis,
Molle ſed laſciuienti
Non erit magiſter vſquam
Seſſor, inſultare qui te
In modum probè inſtruat.

Ad hoc facit lepidiſsima Ode illa Horatiana de indomita vitula:

Nondum ſubacta ferre iugum valet
Ceruice, nondum munia comparis
Aequare, nec tauri ruentis
In venerem tolerare pondus:
Circa virentes eſt animus tuæ
Campos iuuencæ, nunc fluuiis grauem
Solantis æſtum, nunc in vdo
Ludere cum vitulis ſalicto F
Prægeſtientis. Et altera, vbi hæc ſunt ſuper equa:
Quæ velut latis equa trima campis
Ludit exultim, metuitq́ꝫ tangi
Nuptiarum expers & adhuc proteruo *Cruda marito.*

Quòd verò Anacreon mulierem equini pulli cognomine vocitarit, facit idem Nicander, metaphoram eandem ſcitè proſecutus, vbi de iis agit, quæ contra venenum vtilia ſunt: puellare quippe lac adhiberi commodum. Is enim lac pulli, pro lac puellare, Anacreontio vocabulo poſuit, eo verſu:

Θηλυτέρης πώλοιο χέας ὀπὸν ἄλλο τε νύμφαις.

quod caſtigatius in manuſcriptis codicibus νύμφης legitur. Fœminei quippe pulli lac, &, ſi fieri poſsit, virginis, viridiſsimo ſcilicet ætatis flore vigentis, balſamo (vt vulgata obiter corrigantur exemplaria, in quibus βλασάμοιο ſcriptum eſt) inſtillandum monuit. Hîc interpretes nõ de equini pulli lacte dictum volunt, ſed de muliebri, quod Eraſiſtrati autoritate confirmant, dicentis ἐν τῷ περὶ θανασίμων, vtile eſſe lac muliebre.

Mere-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A MERETRICIA PROCACITAS.

Diomedis verò filiæ (illius inquam Thracij Regis insanissimi) libidinis furore famosissimæ, equis, quæ aduentantes deuorarent, cõparantur à Poëtis. Vnde ortum prouerbium tradunt autores Græci, διομηδεία ἀναγκη. Atq; ita interpres Aristophanis ἐκκλησιαζούσαις interpretatur: quanquã Eustathius hospites à patre solitos interimi, & equis in pabulum apponi tradit, fabulam scilicet secutus, quam à Poëtis fictam vno omnium consensu repererat. Quò verò hæc eo accipi intellectu debere, quẽ ex clarissimis autoribus excerpsimus, vnicuiq; magis constet, à peritis vsurpatũ inuenias hippobinon appellari hominem, qui sit libidini venereisq; negotiis intemperanter deditus: quod nomen ab equi natura deductum, ignorat nemo. Adde quòd hippopornon ad extremam dicimus cõtumeliam, cùm supremam cuiuspiam nequitiam, & immoderatam lasciuiam exprobramus. In Diuinis quoq; literis dictum in hanc sententiam, insanientes quosdam factos in fœminas, quòd vnusquisq; super vxorem proximi sui hinniebat. Equinam vates ille dedit homini vocem, vt equinam in eo petulantiam ar-
B gueret. Non enim est omnis homo, homo, diceret Adamantius, sed ea quis nequitia præditus homo equus est: vt homo in honore positus, nulla tamẽ prędi-tus sapientia, homo iumentũ est: iumẽtis enim insipientibus is perquàm similis habetur. Et generatio viperarum, de qua Dominus, homouipera appellari potest. Neq; aliud quippiã hieroglyphicè per duplicẽ centauri formã intelligi vult Maximus Tyrius, quàm voluptatis vinculum. Quotiescunq; enim accidit, vt ferinæ partes tyrannidem in nobis occupent, ardorq; cupiditatis nobilitatem animi corripiat, opprimat, seruitioq; addicat suo, propter turpitudinum obsequia homo in belluam vertitur. Ridiculè vero facetéq; admodum Aristophanes, Xenophantis, rusticorũ morum hominem, & furibundum à Nebulis sub Centauri specie repræsentari dicit. Ipsumq; Chironis nomen ex ea significatione, quod & deteriorẽ significat, ioco ansam dedit, cùm Centauros duos inter se pugnantes in tabula pessimè pictos Diogenes conspexisset: interrogauit enim, vter eorum Chiron esset, visus de nomine quærere, cùm sensu vter peior esset intelligeret. Et quoniã in Diuinis literis, qui turpibus & immundis officiis detinentur,
C iumenta sunt, pecoráq; prona & ventri obediẽtia, fornicatores Hierosolymitanus Hesychius admissarios equos vocat hieroglyphico admodũ proprio. Idem Psal. XXXI. Nolite fieri sicut equus & mulus: quod ita exponunt interpretes, Nolite amore mulierũ furere, sicut infrænes equi. Notum enim est, eos suam ad voluptates intemperãtiam hinnitu subinde prodere, vtpote qui omnino quid bonum, quid malum, quid honestum, quid turpe sit prorsus ignorãt. Sed enim meretriciam hanc petulantiam à tam multis per equinæ imaginis hieroglyphicum indicatam, nemo Virgilio melius & plenius expressit, vbi Georg. ita canit:

Scilicet ante omnes furor est insignis equarum,
Et mentem Venus ipsa dedit, quo tempore Glauci
Potniades malis membra absumpsere quadrigæ:
Illas ducit amor trans Gargara, tránsq; sonantem
Ascanium, superant montes, & flumina tranant,
Continuóq;, auidis vbi subdita flamma medullis,
Vere magis, quia Vere calor redit oßibus, illæ
Ore omnes versæ in Zephyrum stant rupibus altis,
Exceptántq; leues auras, & sæpe sine vllis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Coniugiis vento grauidæ, mirabile dictu, D
Saxa per & scopulos, & depressas conualles
Diffugiunt, non Eure tuos, non solis ad ortus
In Boream, Corumq́, aut vnde nigerrimus Auster
Nascitur, & pluuio contristat sidere cœlum.
Hic demum hippomanes, vero quod nomine dicunt
Pastores, lentum destillat ab inguine virus
Hippomanes, quod sæpe malæ legere nouercæ,
Miscueruntq́, herbas, & non innoxia verba.

Sed neq́ minor est equorum furor, qui zelotypia etiam ita laborant, vt riuales acerrimè castigent. Visum enim aiunt in Syria, vbi sylvestriū equarum armenta vulgò pascuntur, præire ducem, qui, si iunior aliquis libidinis causa equam inscenderit eam initurus, ita indignetur, vt eū nulla interiecta mora persequatur, donec comprehensum verendis mordicùs priuet. In hoc autem animalium genere fœminæ maribus cōtinentiores sunt. Absyrtus enim ait equam vbi se concepisse nouit, marem vlterius nō admittere. Neq́ verò loco hoc prætereundū, E quod & ad hippomanis vim, & ad immodicam equorū impotentiā, & subitam in venerē concitationē pertinet, venenū illud, quod sæpe malæ, vti dicebamus, legêre nouercæ, à furore, in quem agit equos, appellatū, tanti esse roboris & efficaciæ, vt cùm Phormis quidam Mænalius equos duos à Dionysio Argiuo fabrefactos in Olympia dicasset, abdito in eorum altero, vt Elei arbitrabantur, eo viru, vt alij, in liquatum metallum immixto, cōstiterit allectos ita esse equos ad initum sui, vt non nisi flagellis amoueri potuerint. Historiam ponit Pausanias. Varia autem est antiquorū super hippomane viru sententia. Nam Theocritus Hesiodum secutus, plantam esse videtur existimasse, qui φαρμακοντείᾳ dicat:

Ἱππομανὲς φυὸν ἐσὶ πᾶ' ἀρκάδι. τῷ δ' ἔπι πᾶσαι
Καὶ πῶλοι μαίνονται ἀν' ὄρεα, καὶ ἀθοὶ ἵππωι.

idq́ periti, diligentesq́ agnoscunt viri. Alij Theocrito pertinaciter aduersantur, neq́ plantam esse hippomanes, neq́ tale aliquid in Arcadia nasci asseuerantes: idq́ vnum verisimū autumant, quod de caruncula fici instar in pulli fronte recens editi inhærente traditum est à Theophrasto. Agnoscit tamē & Crateuas plantam, eamq́ fructum habere fici sylvestris instar, folium verò fuscum do cet, quemadmodū papauer: quin & spinosum esse, idq́ veneficiis amatoriis immixtum mirificè pollere: hinc nonnulli φυὸν illud Theocritianum pro φύμα, hoc est, tuberculum, fronti quippe huiusmodi pulli adnatum, interpretantur. Nam & Archilochus φυὸν pro φύμα posuit, atq́ ita facilè de caruncula posse intelligi. Sed enim quod Theocritus ait id apud Arcadas inueniri, nimirum ad plantam referri debet: non enim dicendū, pullos in Arcadia tantùm editos, hippomanes in fronte gestare, quod omnibus ferè accidit vbicunq́ locorū genitis. De plantis verò verisimum est, alias alio loco nasci, vel pollere magis hoc quàm illo loco prouenientes: sed ambiguitas hæc omnis ex locutionis huius quæ est hippomanes, æquiuoco orta est, cùm tria sint vocis huius significata: vnum virus illud, quod equa in libidinem concitata emittere soleat è natura: de quo Maro,

Lentum destillat ab inguine virus. idq́ tantus autor, in re seria vero dici nomine hippomanes autumat. Dixerat & Tibullus:

Et quod, vbi indomitis gregibus Venus afflat amores,
Hippomanes cupidæ stillat ab inguine equæ.

Mani-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Manifestum enim est ex horum descriptione, hippomanes hîc neq; pro planta, neq; pro caruncula poni. In Arcadia autem esse plantam, etiam furoribus amatoriis damnatam, cur inficiari possit quispiam, non video, antiquis tot autoribus rem ipsam agnoscentibus. Inueniri demum carunculam, instar caricæ, in fronte pulli applicitam, quam mater nisi mordicus decerpserit deuoraueritq;, ab amore curaq; educandi filij abalienetur, Theophrasto, Plinio, & aliis id tradentibus. Qua de re idem Maro:

Quæritur & nascentis equi de fronte reuulsus
Et matri præreptus amor,

Causam nullam video cur quispiam aduersetur. Neque audiendi sunt qui nihil aliud hippomanes apud Maronem & Theocritum, addam & Tibullum, significare contendunt scholiis in Dioscoridem, nisi furorẽ grandem, vt eorum verbis vtar, & vbiq; adiectiui nominis modo poni, cùm iam vocem eã triũ esse rerum, quæ quidem & cerni, & manibus attrectari possunt, vocabulũ substantiuumq; verum indicauerimus. Neq; tamen negamus, ἵππιον locutionem plerisq;
B nominibus applicatam, magnitudinem proceritatemq; significare, vt hipposelinon, hippomarathrũ, et multa huiusmodi, quæ superfluum est enumerare: sed hæc non sunt tanti, vt negare possint hippomanes veram esse in Arcadia plantam, cuius figuram neq; non vim amatoriis veneficiis peculiarẽ, Crateuas apud Theocritum descripserit: neq; caruncula auferant, quæ sit omnibus manifesta: neq; destillationem amoueant, quæ Tibulli, Virgilij, Probi, Aristotelis denicq; ipsius autoritate continetur: in eandem enim furoris efficaciam conueniũt virus illud, planta Arcadica, & ficulneus ille tuber à maleficis propinata. Hæc fortè nos morosius prosecuti sumus, quàm suscepti operis ratio postulasset: sed grauissimo viro, ætate nostra præstanti, qui tria hęc de rerum natura tollere conatur, respondendum fuit, si Veneti Poëtæ nostri, si Romani, si Siculi dignitatem in suo cuiusq; genere summorum tueri concedatur.

PROFANVS.

SAnè quidem Ægyptij sacerdotes animal hoc alioqui tam generosum, tam vtile, tam domesticum, repudiauere, ac per hieroglyphicum eius profanum intelligi decreuere: cuius rei causam eam fuisse suspicor, quæ maiores etiam no-
C stros in Italia ab eo abstinere tam religiosè iusserit, vt à sacrorum flamine minimè tangeretur, propterea quòd damnatum inter venena fel habere proditũ est. Alij rem simplicius interpretantes, dicunt inde factũ, ne si longius digrederentur, fraus interdum ex negligentia fieret sacris. Ea enim de causa sacerdotum etiam nostrorũ familiis data ocia, ne profanis occupationibus, aut curis distraherentur, sed in precibus tantùm Deo allegandis occupati essent, & laudes illi septies in die dicerent. Perseuerarit autem in nostra vsq; tempora, vt primores Antistites equo per vrbem vehi, solennibus præsertim diebus, contra morem & decorum haberetur, præterquàm vno maximè omnium festo die, quo nouus Pontifex Maximus ad Lateranum deducitur: tunc enim in albis equis omnes Præsules conuehi moris est.

AVTORITAS.

CVmq; apud Romanos veteres Dictatoria dignitas admodũ sacrosancta esset, vetusta quadam lege nefas Dictatori erat equitare. Causas alias atq; alias memorat Plutarchus, vita Fabij: siue quòd maiores vires pedestribus inesse copiis arbitrarent, propterea q; oportere Imperatorẽ in phalange perma-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nere, neque locum deſerere: ſiue quòd eius principatus autoritas & magna eſ- D
ſet, et quodammodo tyrannica in reliquarum omnium rerum adminiſtratione, voluerint tamen in hoc Dictatorem inferiorem populo videri. Fabio tamen Maximo Dictatori deſignato, poſt cladem ad Thraſymenum acceptã, primùm equus conceſſus in tanto rerum diſcrimine, quò principatus magnitudo ac moles oſtenderetur, maioriſq; apud omnes autoritatis haberetur. Eſt enim equus animal omnino ſuperbum, & equitare magnificum habetur. Vnde Ariſtippus apud Horatium, cùm Diogenis vilitatem argueret, ſplendidius multò eſſe dicit, equus vt me portet, alat Rex. Id verò Diogenes, ac pleriq; aliꝰ, philoſopho minus dignum arbitrabantur. Quare Plato cùm in equum aliquando conſcendiſſet, ſtatim deſiliit ad terram, ſe vereri dicens μὴ ἱπποτυφίᾳ λαφθῆ, ne equino quopiam faſtu contaminaretur.

FABII CONTATORIS VIRTVTES.

SEd vt ad imagines noſtras reuertamur: in lapillo Onyce argumentũ multiplex vidi artificioſè admodum ſcalptum. Equino enim capite eſt, humana facie in pectus barbata, gruinis pedibus, cauda gallinacei: literæ ſunt, FAB. Ex E
quo quidem figmento virtutes eas facilè coniectes, quibus Fabius Contator inſignis fuit. Nam principatum in bello ex equino capite, prudentiam ex humano pectore barbato, prouidentiam & contationem, atque etiã ſpeculationem ex pedibus gruinis, victoriã ex pulli gallinacei cauda interpretamur: quorum omnium cauſæ in ſuis quæq; Commentariis ſunt explicatæ.

ANIMI DESPONSIO.

NEq; fortè ingratum fuerit hieroglyphicũ, quo deſperatio, aut rei quã quiſpiam aggreſſus fuerit, inauſpicatus ingreſſus ſignificetur, vbi quis equum ceſpitantẽ, aut prioribus prolapſum pedibus adpingeret, cùm ipſa præſertim res & prouerbio & auguriis veterum confirmetur. Nam quod ad prouerbium attinet, quod fertur: Rideo, inquit Galba, canterie, Siſinnius Capito ita interpretatur, qui principio rei alicuius inchoatæ deficiunt animo. Nã cùm Sulpitius Galba in prouinciã exiens, ad portam ipſam canterium ſuũ animaduertiſſet cecidiſſe: Rideo, inquit, canterie te iam lapſum eſſe, cùm tam longũ iter iturus, vix id ſis ingreſſus. Ex oſtentis verò vnũ ſufficiat cõmemoraſſe, quod Fla- F
minio Cõſuli feroci viro Arretiꝰ fertur obtigiſſe, cùm is indignè ferens per mediam iam Italiã vagari Pœnũ, atq; obſiſtente nullo cædibus & incendiis omnia vaſtantẽ, ad ipſa Romana mœnia oppugnanda proficiſci, ſigna ocyus conuelli iuſsiſſet, cùm primùm in equũ inſiliit, equus repentè corruit, Conſulem'q; lapſum ſuper caput effudit: inauſpicati nimirũ incœpti ſignũ, quo paulo pòſt ipſe cum exercitu concidit, fœdiſsima ad Thraſymenum clade ſuperatus.

DIFFICVLTAS.

NEq; indecenter inter picturas huiuſmodi referetur, equus in foſſam prolapſus, aut in voraginẽ aliquam demerſus, vbi luti tenacitate pertinaciſsimè detineatur, neque ſeſe valeat expedire, ſi negotiꝰ alicuius difficultatem, aut incommodum exprimere voluerimus: quippe quòd plurimùm ita eſt canteriorũ natura, quos oneribus cõportandis addicimus, vt ſi aliquã in voraginem deciderint, tam ob onus quo grauantur, quàm ob liuidæ paludis cœnũ, in quo recumbant, ſupra modũ implicentur, vnde ægrè attolli queant. Hinc illud apud Liuiũ a Iubellio Taurea Campano obiectũ, Minimè ſis canterius in foſſa, cùm longo certamine cũ Claudio Aſellio Ro. delaſſatus ſe ſubducere meditaretur:

cuius

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A cuius rei nõ apparente ratione, ad dolos conuerſus hoſti ſuaſit, vt equo dimiſſo in cauam viam deſcenderet, vbi ſecum pedes congreſſurus eſſet. Quod cùm Romanus intrepidè, nulla interpoſita cunctatione, feciſſet, Taurea eo iactato dicterio, admiſſo ſtatim equo profugit: quaſi dicere voluerit, nolle ſe eò demittere, vnde difficillima futura eſſet emerſio.

CERES.

SEd vt nihil quod ad equi imaginem faciat, quantũ induſtria conſequi poſſumus, omittamus: fuiſſe legimus apud Phigalenſes ſimulachrum Cereris in antro conſecratum, habitu ſedentis in petra, equinis capite comaq́, cæterà muliebri ſimile, adnexis draconum & ferarum pluriũ imaginibus, quæ circa caput illudebant, palla nigra ad talos demiſſa, in cuius manu vna delphinus, in altera columba ſuſtineretur. Sedenim quamuis huiuſmodi ſimulachrũ Cereris nonnulli fuiſſe dicant, ego tamẽ Veneris potius crediderim: niſi dicamus pabulum & opulentiam, quæ per Cererem ſignificatur, incitamentũ eſſe ad illecebras & petulantiam. Equinum enim caput non eſſe ab laſciuia alienũ, ex iis quæ paulo
B antè diximus, manifeſtum eſt. Draconũ ſpiras amatorios nodos, voluptariasq́ implicationes ſignificare, Serpente ſuper indicat commentarium. Delphinum amoris ſimulachrũ eſſe, tam ex hiſtoria, quàm ex tot Veneris ſignis, quibus id genus piſcis admouetur, alibi comprobauimus. Columbam denicq́ referre Venerem, ſuo capite diſputatum eſt. Acquieſcendum tamen Pauſaniæ, Cererem eam eſſe dicenti. Sedenim, vt in Sue diſſeruimus, eandem eſſe Cererem & Venerem Ptolemæi Aſſertoris tempore declaratum eſt. Cæterum poteſt huiuſmodi picturæ ſpecies ipſius etiam rerum naturæ hieroglyphicum eſſe: Equinum quippe caput ob inſitam animali pernicitatem innuere velociſsimos cœleſtium orbium motus: Columbam tractus aërios, vt ſuo loco dictum: Mare Delphinum, vt in numis paſsim: Anguium inuolucra ſinuoſos omnium toto terrarum orbe lapſus, de quibus apud Platonem Socrates, vt in Serpente teſtatum fecimus. Feræ reliquæ vitas animantium omnes oſtendere videntur. Saxum terræ firmam & ſtabilem ſedem ſua ſe ſoliditate continentem. Antrum denique ac nigram pallam ea plurima, quæ de rerum cauſis & originibus minus adhuc
C comperta deliteſcunt, vt in ſimulachris Iſidis caput pedesq́ ex nigro lapide, de qua dictum alibi.

QVIBVS DIIS EQVI SACRI.

QVòd verò Marti primùm omnium ſacer equus eſſet, ex eo conſtat, quòd Decembr. Idibus, illi equus, qui à dextra victor fuiſſet, immolabatur. Dextera enim maſculina cenſeri diximus in Tauro: & mares animos Marti paſsim videmus attributos: de quo latius in pudendi virilis interpretatione, neque non in Scarabeo. Sacrificij verò huius cauſam nonnulli putant, vt Martem hoſtia, quæ illi plurimum eſſet accepta conciliarent. Nàm & Pauſanias ait, Tyndarum raptæ filiæ iniurias vlturum, cum Menelao marito procis aliis in locum vnum conuocatis, immolato prius equo, vt bellum aduerſus Troianos ſuſciperent, iuramento adegiſſe. Neq́ deſunt qui ſacrũ quod Decemb. Idib. fieri ſolitum dicebamus, Octobri menſe factum autument, eaq́ de cauſa equũ eum Octobrem itidem appellatum: fuiſſeq́ non leuem Romæ de capite eius contentionẽ inter Suburranenſes & Sacrauienſes, vt id ſcilicet ij in Regiæ pariete, illi ad Turrim Maniliam affigerent. Vtcunq́ verò, equus panibus caput redimitum habens, Octobribus Idibus pro frugibus in campo Martio mactabatur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Ideo verò equum potius quàm bouem immolabant, quia equus animal bello D
dicatum, ad frugum potius perniciem, quàm auctum, ſpectare videbatur. Bos verò ad frugum prouentum & commoditatem natus. Quin etiàm autores ſunt, equos à Romanis non ideo mactari ſolitos, vt Martem ſibi conciliarent, ſed vt ſupplicium ex eo ſumerent, per quem conſtat Troiam fuiſſe captam, vnde ſe oriundos illi profitebantur. Sedenim perfrigida & ieiuna admodum calumnia hæc mihi videtur in Romanum nomen, vt populus tot virtutibus inſignis, immeritum animal quotannis ita multarent: quiq; grauiſsimas iniurias hoſtibus ſæpe condonare ſoliti eſſent, vni huic immortali in equos odio tam pertinaciter inhærerent. Lacedæmonij verò, vt Feſtus aſſerit, equũ ventis in monte Taygeto ſoliti ſunt immolare, eundemq; ibidem adolere, vt cinis ventorum flatu per fines quamlatiſsimè diſpargeretur. Cæterùm Pauſanias Soli equum in eo monte tradit à Lacedæmoniis mactari ſolitum Perſarum more. Hinc Curioni Xenophon equum donat, quem Soli ſacrificet, cùm eam apud Perſas eſſe Solis victimam non ignoraret. Idem autor eſt apud Sauromatas equos ad ſacra, & ad cibos ali: vnde apud Epigrammatarium noſtrum. E

Venit ab epoto Sarmata paſtus equo.

Sarmatas enim Romani dicunt, quos Græci Sauromatas, vt Plinius quarto. Apud Stephanum diuerſi populi, quãvis vtraque gens Scythica. Apud Salentinos Ioui dicatus equus viuus in ignem coniiciebatur: perinde ac Rhodij quotannis quadrigas Soli conſecratas in mare iaciebant, quòd vulgatũ eſt eum tali vehiculo circumuehi mundum. Vti etiam in Illyrico, ea de cauſa quòd Tridentis ictu terra equũ excierit, quatuor equos nono quoque anno marinis fluctibus habendos iaciebant. Apud Philoſtratũ, Heroicis, legas pullum equinũ coloris albi, & freni ſeſſoriſq; adhuc ignarum, Soli ſacrificandum pro victoria aſſequenda, idq; ſuaſu Palamedis perterrefactis aliquando Græcis, quòd Solis deliquium dum circũſident Troiam inſpexiſſent. Has quaſdam veluti phaleras equo libuit addere, quas ſumptu noſtro comparatas ſi quis approbaret, iis vteretur: qui verò ornatum alium expetiuerit, vel ex aliis quærat, vel impenſa ſibi comparet ſua.

F

PIERIVS VALERIANVS AD FLORIVM MARESIVM BELLVNENSEM, DE IIS quæ per canem ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

QVi verò potius Canem meum ſacris quidem Aegyptiorum adytis educatum, ſed mea huc aduectum diligentia, dono dare debueram, quàm tibi, mi Flori iucundiſsime? Quotieſcunque enim ea conſiderabam, quæ ſapientiſsimi illi viri per Canis hieroglyphica ſignificari tradiderunt, dum diuinæ mentis interpretem, dum ſacerdotem, dum tutelares Deos eo poſito ſubinnuebant, dum grati animi ſignum, dum memoriæ & amicitiæ ſimulachrum, dum vatem, dum philoſophum, ac ipſum literarum autorem Mercurium, fidem, obſequium, & pleraque alia per idem animal intelligebant, toties mihi tui, qui alumnus meus es, ſpecies offerebatur: cuius ſtudium in diſciplinis, integerrimos mores, inſignem pietatem, liberrimi beneuolentiſsimiq; animi can-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *mi candorem & ſynceritatem, tam longa multorum annorum experientia perſpexiſſem. Sed parum exiſtimabant hac me cogitationis hilaritate perfuſum, niſi rem ipſam ſcriptis etiam mandare ſtuduiſſem, atque ita longè affluentiori voluptate commemorando perfunderer. Hunc igitur ex omnium animantium grege delectum tibi dedicaui, non vt quæ Canis fuerint ſignificata, docere te mihi conſilium eſſet: ſed vt ſæpius inter ſcribendum relegendumq; obueniret, vnde ego bonitatis tuæ frequentius memor, hac ipſa diuturnius iucunditate perfruerer. Reliquum eſt, vt ex beneuolentiſſimo eius ingenio meam erga te beneuolentiam contemplere, perinde ac commendabiles ego mores tuos præclaris, quæ Cani attribuuntur, dotibus æquiparare ſoleo: quippe qui exiſtimem, ſperemq; velut ille ad Heroum, deorumq; ſimulachra contemplanda natura ipſa promptiſſimus inuenitur, tu quoq;, quod non ignauiter facis, Canem vitæ quoddam exemplar tibi ſis propoſiturus. Verùm agè iam ex ipſo commentario Canis ipſius ingenium exploremus.*

SACRARVM LITERArum profeſſor.

B IN PRIMIS autem rerum diuinarum profeſſorem per canis effigiem interpretabant, propterea quòd eum, qui ſacras literas profeſſurus ſit, id omnium plurimùm meditari oportet, vt canis inſtar aſsiduè latret: hominum vitia nunquã inceſſere deſiſtat, animum ferum gerat, nullius profani gratiam ineat, quod et canes faciunt in eos, quos herilis non eſſe familiæ, vel viſu, vel olfactu deprehenderint. Tales apud Hebræos habẽtur Elias, Hieremias, Ezechiel, Oſee, ac plerique alij. Talis apud Græcos cumprimis Diogenes, cui nomen à cane vulgò etiam dictatum, & ab eo Cynica familia perpetua vitæ auſteritate celebris. Cui quidem haud multum abſimilis altera per omnem penè orbem in noſtram vſque diem propagata: quanquam ea ſanctioribus apud nos inſtitutis, & verioris diſciplinæ profeſsione, laudabilioréque profanæ cuiuſque rei contemptu, ſub eodem duplici panno, & perpetua pedum nuditate conſpicua. Non defuerunt enim vnoquoq; tempore, qui luC xum & delitias aſpernarentur, paruoq; & minimo contenti, cùm vitam ipſi à vitiis liberam profiterentur impuros omnes reprehenſionibus arguerent, caſtigarentq;. Atq; huc deniq; progredi debet ſacerdos optimus, vt dum nullum flagitioſum hominem verbis incaſtigatum præterit, vel ipſam impudentiæ notam minimè pertimeſcat.

PROPHETA.

SAnè propter increpandi libertatem Prophetam adſimilauimus cani, eiq; latranti. Huius ſignificati ratio alia apud Horum eſt, quia ſcilicet præter reliquorũ animalium morem ſimulachris Deorum cuſtodiendis canes apponuntur, eaq; ipſi identidem intuendo videntur admirari, nõ ſecus ac propheta meditationi deditus, omnem cogitationis ſuæ conatum dirigit in Deum. Sanè fanorum antiſtites, ſacrorumq; & oraculorum interpretes, Liuius Adaſtro, Prophetas vocat, de quibus ita:

Cùm capita viridi lauro velari imperant
Prophetæ, ſancta ita caſtè qui purant ſacra.

Animaduertendum eſt autem, omnem canis vſum aut à latratu, aut à dentibus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

expeti. Ac de mordacitate quidem ſatis. Quod verò ad latratum facit. nõ igno- D
remus eſſe os interpres eorum, quæ mens in penetralibus meditatur: ſanè Pro-
pheta vates itidẽ eſt, perq; os ipſa mẽs ex imis arcanisq; adytis oracula ſua pro-
mulgat: frater enim mentis eſt os, mens verò verborum fons: atq; ita per os ex-
cogitata omnia veluti fluenta de fonte profluũt. Sedenim quia parum eſſet alio
rum vitia damnare, deterrere, dilacerare, niſi ad rectã viuendi rationem omnia
conuerterentur, ad ipſius inquam diuinitatis contemplationem dirigerentur,
cùm Ægyptij ſacerdotes animaduertiſſent canem, vti ex fragmentis Hori dice-
bamus, præter aliorum animantium morem, ad ſimulachra Deorum aſpectare,
firmoq; ea lumine contueri, quaſi Propheta idem factitare ſoleat meditationi
tantùm deditus, vnde per arcana Dei penetralia referentur, atq; is hinc futuro-
rum ſcientiam aucupetur, hieroglyphicum huiuſmodi congruenter admódum
excogitarunt, qui artẽ hanc diuinandi, teſte Tullio, putãtur longinquitate tem-
porum innumerabilibus penè ſeculis cõſecuti; & ab his acceptum crediderim,
quod Thraſybulo cuidam inter Iamidas, ità ab Iamo, cuius meminit Pindarus,
appellatos, celeberrimo, ſtatua eſt in Olympia poſita, per cuius humerum de- E
xtrum muſtela obreperet, & diſſectus canis exerto iecinore iuxtà iaceret. Quod
vaticinij ſignum interpretor, cùm nonnulli tradant Thraſybulum à cane vatici-
nium excogitaſſe. Nam & muſtelæ cor linguæ ieiunæ ſuppoſitum, fatidicam
mentem excitare ferunt Magi. Pauſanias tamen incompertum ſibi eſſe profite-
tur, quis primus è cane vaticinia deſumpſerit, tametſi Thraſybulum ſcripſit ſo-
lum hoc aruſpicinæ genere vſum, eiusq; rei coniecturam ex ſtatua, quam in O-
lympia illi poſitam cõmemorauimus, deſumi. Vt verò ad Prophetam reuerta-
mur, Gregorius Pont. cùm profeſſores legũ ſacerdotes appellari dicat, eoſdem
ait & prophetas nonnunquam appellari conſuetum eſſe, quòd talem animum
gerere debeant, qualem ſuperius in Cane deſcripſimus: id quod à pleriſque mi-
nimè præſtari idem his verbis lamentatur: Sæpe nanq; rectores improuidi hu-
manam amittere gratiam formidantes, loqui liberè recta pertimeſcunt, & iu-
xta veritatis vocem, nequaquam gregis cuſtodiæ paſtorum ſtudio, ſed merce-
nariorum vice deſeruiunt, quia lupo veniente fugiunt, dum ſe ſub ſilentio ab-
ſcondunt. Hos itaque per Prophetam Dominus increpat Eſaiam, canes mutos
eos appellans, qui latrare nequeant. Ne verò quis in vates & ſacerdotes calum- F
niæ anſam ex eo capiat, quod D. Paulus ait, Cauete canes, cauete malos opera-
rios, Ambroſius de marinis eo loco intelligendum ait, quorum omnino mu-
nus tantùm eſt, vt reliquum animantium genus deprædentur. Sed quàm hor-
renda ſunt quæ ad Eſaiæ increpationem addidit Ezechiel? Fili hominis ſpecu-
latorem dedi te domui Iſraël, & audies de ore meo verbum, & annunciabis eis
ex me: Si dicente me ad impium, morte morieris, non annunciaueris ei, neq; lo-
cutus fueris, vt auertatur à via ſua impia, & viuat, ipſe in impietate ſua morie-
tur, ſanguinem autem eius de manu tua requiram. Quod quidem eo periculo-
ſius eſt, ait Heſychius, quòd ignauia hæc pluribus eſt nocumẽto: ſacerdos enim
negligens, aut ipſe peccans, aut non vindicans in peccatoribus, illicit eos qui ru
Leuit. 4. des ſunt, ad ſimilia: ideoq; legiſlator, Leuitico, peccatum ipſius ſacerdotis, pec-
catum populi appellauit.

CVSTODIA.

ID quod etiam ex Ambroſij ſententia ad excubias pro ſalute dominorũ refer-
tur: debereq; nos, ait is, promptuarium tenere verbum, ne quaſi mutæ canes
commiſſam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A commiſſam nobis fidei cuſtodiam, quodam prę uaricationis ſilentio deſeruiſſe videamur. Hoc eodem ſignificato theologi accipiũt illud ex LXVIII. Pſalmo: Lingua canum tuorum hoſtium intinguetur ſanguinè: vbi per canes, Chriſti ædium ſacrarũ antiſtites interpretantur: hi ſiquidẽ parandi ſunt in aduerſarios, qui gregibus inſidias meditantur, vt oues ab omni hoſtium iniuria tutæ cuſtodiantur. Quam propemodum ſententiam ſecutus Plato libro de Repub. II, vbi militem ciuitatis cuſtodem informat: Naturam, ait, generoſi adoleſcẽtis qui ad diſciplinã huiuſmodi educetur, nihil differre à generoſi canis ingenio: vtrũq; ipſorum ſagacem eſſe oportere, manſuetum erga ſuos, aduerſus autem hoſtes immitem. Nam ea eſt generoſi canis natura, vt erga familiares & notos ſit mitiſsimus, aduerſus verò alienos & ignotos ferociſsimus, quos ſimulac viderit, ægrè ferre ſe indicat, etiam ſi nihil quicquam mali ſit ab eis perpeſſus: ſufficereq; ad inimicitias ſatis habet, ſi qui recens venerit, non fuerit è domeſticis. Non ab re igitur, qui D. Bernardi viri de pietate Chriſtiana optimè meriti vitã ſcribũt, matrem eius aiunt prægnantem imaginatam in ſomniis eſſe, catulum ſe candi-
B dum, dorſo rutilum, & latrantẽ in vtero geſtare: vnde illi à ſapiente viro reſponſum, futuram eam optimi catuli matrem, qui diuinarum ædium cuſtodiam ſuſciperet, latratumq; aſsiduum contra profanos & impios exerceret. Hinc etiam canis comes, & viator angelum comitatur, quem Raphël in libro Prophetico non ocioſè ſibi & Tobiæ filio adiungendum putauit.

DII LARES.

E Adẽ ratione canes apud ethnicos Laribus præſides fuiſſe dicunt, Deosq; ipſos Romani ideo caninis pellibus induerãt, quòd ſicuti canes mites manſuetiq; ſunt in domeſticos, in alienos verò feri, formidoloſiq;: ita & Lares, quibus totius familiæ cura credita eſſet, haberentur. Proditũ ſanè memoriæ eſt, Iliados Mineruæ templum in Daulia fuiſſe, in quo canes alerentur, qui Græcis tantùm aduentantibus ſe mites, manſuetos ac ludibundos offerrent: in barbaros verò feri, atroces ac indignabundi ſemper irruerent. Neque deſunt ho-
C die barbarorum nationes aliquot, quæ canes hoſtium cadaueribus quoquo modo conquiſitis alant, eosq; in prælia mox ducant, quibus in hoſtem immiſſis, fœdiſsimæ interdum ſtragis ſpectaculo perfruantur. Æſculapij ſimulachro, quod Epidauri fuit, à Thraſimede Pario Arignoti filio elaboratum, canis adſculptus aſſiſtebat, cùm Deus in throno ſedens dextera baculum teneret, læuam ſupra draconis caput porrigeret: cuius meminit Pauſanias. Eius argumenti eam ait hiſtoriam fuiſſe, quòd Æſculapius in ſolitudine Titthei montis expoſitus ab auo Phlegya, cuius filiam Apollo clàm compreſſerat, à capella alitus, & à cane cuſtoditus fuerit.

ARBITER GENIVS VE.

SEd aliam Chryſippus rationem cur Lares caninis tergoribus velarentur attuliſſe dicitur: quippe quòd ipſi genios prę ſe ferũt, qui cuſtodię noſtrę ideo tanquã arbitri ſint delegati, vt improbè factorum dictorumq; pœnam à nobis exigant, ſceleraq; & impietatẽ omnem vlciſcantur, quotiens humanitate poſthabita in brutorũ vitam declinauerimus, quam ipſi genij, nõ ſecus ac ſagaciſsimi canes, inſequantur, & ad merita ſupplicia pertrahãt. Hoc ipſum Cenſorinus, multis aliorum opinionibus allatis demùm affirmat, eſſeq; genios ita aſsiduos

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nobis obſeruatores appoſitos, vt ne puncto quidē temporis longius abſcedāt. D
Atq; hi ſunt qui nos nōnunquam impellunt, ſæpe reuocant, prout nunc ſalutaria, nūc pernicioſa appetierimus. Sed noſtræ pietatis autor, ne ab aliis hęc quæ-
Matth. 18. ramus, Genios cuſtodiæ noſtræ appoſitos, & affirmauit, & Dei patris faciem eos quotidie contueri commonuit. Meritò itaq; Laribus (quando iidem & Genij ſunt, nos Angelos dicere maluimus) canis vtpote tutelare animal hieroglyphicè dedicabatur. Sed nō ſine piaculo videor mihi præterire poſſe quod apud veteres ſcriptores legi, Vulcani templum apud Ætnam Siciliæ montem fuiſſe, cuius lucum incolerent canes, qui caſtè pieq; adeuntibus adblandirentur, impuros verò pollutosq; rem quaſi diuinitùs pręſagientes miſerabiliter lacerarēt.

VESPILLO.

EX his itaq; factum vt Ægyptij veſpillonem, ſacrorumq; tutelarem, ædituumq; libitinarium per canis effigiem indicarent, obſeruato firmo illo immobiliq; obtutu, quo animal id ipſa Deorū hominumq; ſimulachra cuſtodiæ ſuæ credita contemplat. Nam cùm apud Ægyptios cadauera vitro condita, non adipe ſuillo, vt nonnuli ſunt interpretando decepti, in longum tempus aſſeruarentur, erantq; & libitinarij quibus curę erat ea cuſtodire, eò ſpectare crediderim canē apud Maffæos Romæ, in pulcherrimi operis cippo humi iacentem, ſurrecto verò capite inſcriptionem, quæ huiuſmodi eſt, intuentem.

C. IVLIO VRBANO
ET IVLIÆ OPTA- E
TÆ CONTVBERNALI, ET C. IVLIO VRBANO PECVLIARI
FILIO
POTS. SVIS

GRATVS ANIMVS.

NEq; tamen ignoro eſſe aliquos, qui huiuſmodi hieroglyphicum, quo ſcilicet canis vel ſimulachrum aliquod vel conditum cadauer intueretur, hominem beneficij accepti memorem ſignificare contendant. Canis porrò illos qui de ſe benemeriti fuerint nunquam obliuioni tradit, cuius rei paulo pòſt mirifica quædam exempla ſubiiciemus.

MEMORIA.

VNde & memoriæ ſimulachrum Canis eſt, quæ ſcilicet circa præterita verſatur: & in prudentiæ tricipitio, id ſibi vult caninum caput, cùm Leoninū, intelligentiam, & pręſentium conſiderationem: lupi verò caput prouidentiam, ac perinde futura indicet, quod alibi diffuſius explicauimus. Socrates quoque tunc per canem iurat in Phædro, cùm illam Lyſiæ orationem memoriæ tradidiſſe firmiter arbitratur. F

FIDES.

IN Phædone verò per canem iurat, cùm putat fidem & obſequium præſtandum iis, qui rerum habenas in ciuitatibus moderantur. Sanè C. Mamilij nu-
C. Mamilij numus. mus eſt, qui limitibus metandis S. C. præfectus aliquandiu fuit, in quo canis ei videtur allatrare: eo quippe ſignificato, vt fidem præſtandam in primis admoneatur is, qui negotio eiuſmodi præficitur.

AMICITIA.

EIus verò fidei ratione habita, hieroglyphicū pro amicitia plerunq; canis ponitur, in qua quidem primū fides expetit ex Ciceronis & omniū ſententia: mox animus, ſi vſu veniat, ad promerendum promptiſsimus. Mirifice verò ſpectatur in canibus illa officioſa adeò dominorū adulatio. At hic mihi temperare ne-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A nequeo, quin amoris & fidei exẽpla quædã cõmemorem, quæ in ipſis canibus eluceſcere plerunq; cõperiuntur. Nã Leutricas puellas treis à Spartanis iuuenibus quibuſdã conſtupratas, mox occiſas, & in puteũ deiectas indicio canis Scedaſo patri peregrè aduenienti, & latratu & curſitatione ad puteum fuiſſe prodi tas nunc diſsimulabo, alia quædã maioris forſan admirationis repetiturus. Cõfoſſo enim inteſtinis bellis ciue Romano, aiunt nõ potuiſſe quempiã caput eius abſcindere, vſquequo canẽ qui dominũ cuſtodiebat, proq; eo ferociter pugnabat, ab inſtantibus interemptũ ſummotũq; vidiſſent. Ambroſius refert, occiſo Antiochiæ milite canem cadaueri comitẽ adſtitiſſe, qui dum eiulatu mœſto rapti domini deſideriũ diu teſtaretur, ingentem hominũ coronã ad fidelitatis ſpectaculum contraxerit, donec eo inſpecto qui cædem patrauerat, in eũ inſilierit, tamq; diu prehenſum cõtinuerit, donec re patefacta percuſſor ſit in ſupplicium raptus. Illud verò prẽcipua eſt admiratione dignũ, quod ab Æliano traditũ eſt, Colophoniũ quendam vnà cum ſeruo & cane, mercatum in Ioniam conceſsiſſe ad vrbem Theon: cumq; ſeruus, qui pecunias ferebat, naturæ ſatisfacturus ali-
B quantulũ à via deflexiſſet, loculo humi depoſito immemorẽ abiiſſe: canẽ ad eius cuſtodiam perſtitiſſe, donec illi re infecta, quòd pecuniæ nõ aderant, rediiſſent, canemq; in eodem loco apud marſupium offendiſſent, qui quòd abſq; potu, ciboq; diu perſeuerauerat, ita reddito depoſito expirauerit. Sed quid illud quod apud Plutarchũ de Pyrrho fertur? eum aliquando factum obuiam cani, qui cadauer herile cuſtodiebat, vbi triduũ abſq; cibo permãſerat: quod cùm Pyrrhus ſepelire iuſsiſſet, canem ſibi diligenter curandum imperauit: euenit vt haud ita multò pòſt Pyrrhus exercitum luſtraret, aſsidebat regi canis, tacitusq; quieſcebat, cùm interim interfectores heri nomina daturi præſtò fuerunt: exiliit ſtatim canis vbi eos adeſſe vidit, magnoq; hoſtes latratu inceſſens ad Pyrrhum identidẽ reſpectabat, vt non illi ſolùm, verùm omnibus qui aderant facti ſuſpicionẽ concitarit ingentem. Correpti igitur illi, minimisq; quibuſdã indiciis conquiſiti, ſcelus confeſsi ſunt, atq; ita pœnas iuſsi pẽdere. Fuit & alter Pyrrhus ab rege illo, qui tantę fidelitatis canem habuit, vt cùm mortuus, & in rogo poſitus eſſet, ſubſecutus itidẽ canis in pyram ſeſe coniecerit, & concremari pertinaciſsimè voluerit. Fuit & Polo hiſtrioni apud Grẽcos celeberrimo canis, qui poſt impoſitũ
C rogo dominum in eaſdem ſponte ſe coniecerit flammas. & alius eodem quo ſaltator Theodorus ſepulchro cõditus fuerat, catellus includi voluit. Iamq; et Eupolidis Poëtæ comici canis Augeas nomine celebratur, qui mortuo ſepultoq; domino prę mœrore & ipſe cõtabuit, erepti domini deſiderio tandẽ extinctus.

PHILOSOPHIA COMMVNICATA.

Hieroglyphicum & Cerberus argumentum habet: Grẽcorum enim nõnulli non incongruè forſan exiſtimarũt, abſtractum Herculis opera ex obſcuris Erebi penetralibus tricipitem Cerberum, patefactã ab Heroë philoſophiã, quæ prius in arcanis deliteſcebat, indicare. Ea verò vna ceruice contenta, tribus diſtinguit capitibus, quorũ vnum Rationi, Naturæ alterum, tertium Moribus inſeruit. Vnde prẽter edomita tot mõſtra, Herculem ipſum ferũt ſagittas in Iunonem iaculatũ, & Plutonẽ etiã telo, vt Homerus inquit, triſulco ſauciaſſe. Philoſophus enim vir, dum ſolerti indagine ſublimia quęq; perueſtigat, nactus aliquid captu dignum, mente veluti pennato quodam vtitur telo, quo quicquid illud fuerit aſſequatur. Neque quidem locus vllus eſt, neq; abſceſſus tam remotus, tã abditus, tam inacceſſus, quò non peruenerit philoſophia: terræ ſiquidem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

hęc penetralia perſcrutatur, quod eſt Plutonem ipſum telo impetere, atq; etiam D
ferire: hoc inquam eſt rerum naturã enancíſci: tot in orbe terrarum monſtra domitat, ferinos quippe mores componit, & ciuilibus, honeſtis et vtilibus legibus addicit. Mox vt de Poëta Flaccus etiam,

Pectus præceptis format amicis,
Aſperitatis & inuidiæ corrector & iræ.

Cœlum demum inſcendit, & inde quicquid rationi obnoxiũ eſſe poteſt aucupatur, cunctaq; proſpectat, & ad amuſsim omnia nũ recta ſint explorat. Herculis ad hęc clauam, qua heros is fuerit in domitandis monſtris vſus, philoſophiã, monſtra verò animi vitia ſignificare interpretatur Floridis Apuleius. Atq; vt ad Cerberum reuertar, ſunt qui rem ſimpliciter accipiant, caninis eũ capitibus effictum à Poëtis, propterea quòd Tartareus is cuſtos habeatur. Hiſtoriam tamen Hecatæus Mileſius ſuper eo tradit, ſerpentem in Tænaro fuiſſe, quem ea de cauſa canem appellarint, quòd morſu eſſet admodum lethifero, hominesq; quos iciſſet, ſtatim interficeret, eumq; ab Hercule deductum ad Euryſthea. Sed hæc ſcriptorum ſemper fuit licentia, vt ex commodo quiſq; ſuo fabulas confin- E
geret. Mihi autem magis arridet figmentum prius poſitum, qui tam præclaros viros, tam eruditè rem ipſam interpretari videam.

A N V B I S.

ADdemus & Anubin Deum per canis effigiem ab eiſdem Ægyptiis figuratum, de quo veteres quidam hiſtorici prodidêre, vnà eum cum Oſiride gigantes ex Italia pepuliſſe. Canino verò capite fuiſſe eum, ex eo commentum, quòd Iſidis & Oſiridis corpora cuſtodierit, quod vti dictum ſuperius, canibus eſt admodum peculiare, eaq; de cauſa canem galeis inſculpi morem eſſe, quod in veterum numis compluſculis obſeruaui.

O R I Z O N.

SEdenim ſuper Anubi Plutarchus longè eruditius rẽ perſcrutatus, remotiora diſciplinarũ penetralia recludit, ac terminatorem in ſphærã circulum per Anubin in fabulis, per canem inſcriptione ſacra & hieroglyphica ſignificari tradit: quippe qui Nephthyn apud Ægyptios inferius hemiſphæriũ eſſe contendit: Iſin verò ſuperius: lucidum hoc & diurnũ, obſcurum illud & nocturnum: vtriuſq; verò participem Anubin, qui & interdiu & noctu viſu pariter fruat. Eandem enim vim apud Ægyptios Anubis habet, quã apud Græcos Hecate, cui ſupera & inferna dedicarunt. Nam cùm triceps effingeretur Hecate, vnũ omnino caput caninũ, equinum alterum, humana verò figura tertiũ adſculpebatur, quod tamen hiſpida & ruſticana facie ſimulabant: cuius picturæ hieroglyphicíue cauſam in Equo latius enarrauimus.

DIANA.

F

S A T V R N V S.

SVnt qui per Anubin Saturnũ interpretent, quòd omnia ex ſeſe pariat, atq; ita ſit & luminis, & tenebrarũ particeps: quia materia obſcura eſt, forma verò conſpicua. Qui fabulas de iis, quæ rerũ initio facta fuerint ab Oromaze memorant, cœlo inquiunt & aſtris fabricatis cuſtodem eum adhibitum, atq; hinc canis figmentum excogitatum.

Princeps

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A PRINCEPS.

PRæter ea quæ iam posita sunt de cane significata, sacerdotes iidem Ægyptij si principem aut legislatorem significare vellent, canis hieroglyphicum cum diademate, siue fascia, vel amiculo faciebant, reliqua corporis facie nuda, propterea quòd veluti leuisomna canum, vt cum Lucretio iocer, fido cũ pectore corda in Deorum simulachris diligenter obseruandis detinentur. Sic etiã princeps qui iura sit daturus, Regem qui anteacto tempore claruerit nudum contemplari debet, quidq; sibi velit ea fasciola, examinare: id quod omnium maximè Periclem Atheniensem factitare solitum perhibent. Quotiescunq; enim is magistratũ aliquem inibat, ipsa honoris delati insignia, & vnumquodq; gestamen pro concione alloquebatur, quid ea sibi vellent, qualem virum poscerent percontabatur, seque mox ad personam quam induebat, strenuè decenterq; gerendã adhortabatur,
B tanta omnium admiratione, vt non immeritò eum & tonitrus, & fulgura ciere prædicarent, apesq; mel in os eius infantis congessisse faterentur. Quòd verò fascia regiũ sit insigne, ostendimus cõmentario de Gestaminibus reliquis. Atqui Ptoëmphanes populi ex Africæ parte Canis non effigiem, pro principe coluerunt, sed viuum ipsum pro rege sibi delegere, cuius motum obseruabant, ac ex eo quid faciundum, vbi standum, quò progrediendum, religiosissima quadam auguratione intelligebant.

MILES.

ABsq; fascia verò canis, copula tamen religatus, non incongruũ est sacramento addicti militis hieroglyphicum: copula scilicet obedientiæ iuramentum præ se fert: canis verò ipse militis officium, quod præcipuũ est, intentum esse ducis imperio, siue iter arripiendum, siue pugna ineunda sit, siue vbi receptui cani cœptũ ad signa redire: quæ quidem obsequia à canibus obseruari quotidie videmus. Quid verò illud, quòd si inter se canes rixentur, offeraturq; fera æquè illis inuisa, facta statim inter se pace vnanimiter in ferã conuertuntur? cuiusmodi decet milites esse, qui tametsi inter se aliquando dissideant, aduersus tamẽ com-
C munes hostes vnanimiter præliantur: cuiusmodi exemplum in L. Syllę legionibus habemus, quæ cùm pernicioſa seditione furerent, efferatis Imperator annũciari iussit hostem adesse, & ad arma vocantium clamorẽ tolli, atq; ita discussa seditio est, vniuersis aduersus hostes animũ intendentibus. Et Scorilus, vel vt alij, Cocis, vt alij, Cotio Dacarũ Dux, cùm dissociatũ bellis ciuilibus pop. Ro. intellexisset, neq; tamen fortunã tentandam arbitraretur, metu ne externo bello pax inter ciues conciliaretur: hortantibus suis, & acriter deposcentibus occasionem arripiendam, duos ille canes in conspectu populariũ cõmisit, iisq; acerrimè inter se pugnantibus, mox lupũ emisit, quẽ protinus canes omissa inter se ira vno statim animo aggressi sunt: eoq; exemplo Dux ipse continuit barbaros ne pugnã incæptarent, temerario impetu Romanis profuturo. At ea quoq; generositas animi requiritur in strenuo milite, ne is, vt super Ænea Virgil. neque auersos dignet sternere morte, nec imbecilles prouocare bellatores, aut armatus inermes, aut vir fœminas, puerósue. Cõperta est hæc eadẽ in canibus animi magnitudo: velut in eis, quos Albaniæ rex Alexãdró Macedoni dono misit: nã cùm ex duobus quos habebat vnũ huic dedisset, exploraturus Alexander ani-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

malis vigorẽ, iuſsit vrſos, mox apros, & deinde damas emitti: ille verò contem- D
ptu immobilis iacebat. Sedenim Alexander ſegnitie tanti corporis offenſus, eũ interimi iuſsit: quod vbi Regi nunciatum, alterum miſit, addito, ne in paruas belluas experiri vellet. Imperator itaq; leonem primò, moxq; elephantum induxit, quos canis ſtatim ſtrauit: cuius inſignem pugnam Plinius accuratiſsimè deſcripſit XL. octaui libri capite.

MENAPII.

MInimè mirum igitur quòd in canone prouinciarum & militum, qui à Conſtantino vſq; ad Theodoſium, Honorium & inferiores pleroſq; alios ſub Imperatore Romano militabant, clypeus habebatur, in quo luteus canis in alba parma, cuius medium pelta rubra occupabat: hic verò canis infernè poſitus ſub ipſa pelta pedibus ſurſum verſis: erat is eius ordinis inſigne, qui MENAPII dicti ſub magiſtro militum per Thracas ſtipendia faciebant.

TERTIODECIMANI.

CAnem eodem geſtu inuerſum in altero clypeo vidi, ſed qui cærulei coloris eſſet, parma identidem alba, cuius vmbilicus aureus, quem ruber circulus E
ambibat, ab altero denſioris luti cęruleo ipſe quoq; circunſcriptus: inſigne hoc erat TERTIODECIMANORVM, qui eiuſdem militię ordo fuit ſub eodem magiſtro militum.

OBSEQVIVM.

ERat & illud hieroglyphicum, quòd Ægyptij ſacerdotes obſequium, et ad domini iuſſa nutúmue regreſſum ſignificare ſi vellent, canem conuerſo in dorſum capite pingebant. Nullum porrò animal cane magis eſt dicto parens, quem abeuntem facillimo vociferatu reuoces, etiam ſi ſit iamiam capturus prædam, increpitus intermittat, iuſſus inſequi prouolet, eum denique quotiens erit libitum vltrò citroq; verteris. Theologi noſtri veteres dictum illud ex Eccleſiaſte, Melior eſt canis viuus leone mortuo, ita interpretantur, vt obſequij iſtiuſmodi rationem habuiſſe videantur: nã per leonem mortuũ, ait Eucherius, cacodæmonẽ intelligunt, de cuius ſalute nihil vlterius ſperandum eſt: non enim poteſt ad pœnitentiã redire: per canem autem viuum, aberrantẽ quidem, F
& interdum contumacem hominem accipiunt, qui tametſi nonnunquã præuaricator fuerit & ceruicoſus, ad obſequium tamen & meliora reduci poteſt. Et vt ad canis morigerũ admodum ingenium reuertamur, libet ex Plutarcho memorabile obſequij facillimæq; docilitatis exemplũ in animali huiuſmodi recitare, idq; in theatro Marcelli ſpectatore Veſpaſiano editũ. Mimus eò quidã canem introduxit omnibus ferè ſaltationibus eruditũ, qui cùm ægritudinem poſtmodum ſimularet, panem mimus porrigebat, eo detracto pharmacũ propinauit, mox is trementi ſimilis cruciari, diſtorqueri, capitisq; grauedine laborare viſus, demũ quaſi mortuus concidere ſeq; exporrigere, permittereq; vt quoquouerſum traheretur, huc & illuc abiiceretur, vti fabulæ commentũ exigebat. Opportunè autẽ cùm res poſceret ſenſim mouiſſe ſe tanquã è profundo aliquo ſomno concitatum, proſiliiſſe demum, & ſigna quædam veluti lætitiæ & exhilarationis edidiſſe, atq; alia pleraq; magna omnium admiratione colluſiſſe. Hæc autor ille teſtatur, qui nihil vnquã ineptè moliri deprehenſus eſt. Sed quod pertinet ad obſequium erga dominum, habet hoc canis cõmune cum ſubus, de quibus comper-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A compertum ait Plinius, furto abactos, agnita voce suarij, merso nauigio inclinatione lateris vnius, ad dominum remeasse.

ADVLATOR ET SCVRRA.

SVnt qui adulatorem, blandiloquum, & mordacem simul scurram, per canis hieroglyphicum ostendãt, quorum alter in obsequium plus æquo pronus, & alter quęlibet in quemuis opprobria fingere sæuus. Diogenica hæc est interpretatio, ipsius de se testimonio. Nã is interrogatus ab Alexãdro, ob quæ facta Canis nomen vulgò sortitus esset: Quia, inquit, dantibus blandior, non dantibus oblatro, malos etiam mordeo. Quin & coniectores, vt apud Hebręos legi, eum qui per nocturnam quietem imaginatus sit canem videre, obtrectatoribus obiectum fore præsagiunt. Alexander idem dum sibi lusum quærit, sportulam Diogeni osium plenam dono misit. Accepit eam Cynicus, & superaddidit: Caninus hic quidem cibus, sed donum haudquaquam regium. *Diogenis scomma in Alexãdrũ.*

FAMES.

B CAninam quandam famem memorãt, quam Gręci βελιμίαν appellauere, nos esuritionem dicere possumus: vtcunq; Dauides hanc eruditissimè tetigit Psalmo LVIII, vbi canit: Conuertent ad vesperã, & fame conficient vt canes, ciuitates hac illa peruagantes, cùm futuram Iudæorũ mendicitatem prędagiret: nam et ipsum famis vocabulum frequenter pro mendicitate vsurpatũ inuenias.

DESPICATVS.

IN Sacris literis plurimùm inuenias canem pro re humili, abiecta et cõtemptibili positum. Quem sermonem ne quis Neapolitanorũ tantùm esse putet, de Mephiboseta Ionathæ filio legimus, cùm insperatis à Dauide beneficiis affectus esset, & cõtinuò mensæ Regię sodalitio dignatus, dixisse eum, humilitatem professus suam: Ecquis ego sum seruus tuus, vt respiceres super canem mortuum, cui ego sum similis? Et Dauid ipse cùm Regem suum Saulem se hostiliter insectantem in manibus solum habuisset, chlamydis regiæ oram præcidisse contentus, subsecutus eum clamauit: Quem persequeris Rex Israël? quem persequeris? canem mortuum persequeris. *1. Reg. cap. 24.*

FVGA.

C QVòd si fugã notare voluerimus, canem identidem, sed subiecta inter crura cauda figurabimus. Hieroglyphici causam nemo eorũ quos in hoc argumento sequimur, explicauit. Figmentũ ego à re ipsa dubio procul sumptum crediderim, vulgato in hæc tempora prouerbio, vt eum qui animum despondeat, vel ab incœpto propter ignauiam perculsus meticulosè desistat, subiicere eum, inter crura caudam obiiciamus. Quotiens enim canes fugam arripiũt, præmetu abacti caudam inter crura subiiciunt. Quod cùm insigniter etiam in lupo obseruatum sit, Maro elegantissimè rem ipsam descripsit, vt suo loco dictum.

CLADIS PRÆSAGIVM.

IN Aruspicina memoriæ proditum est, huiusmodi gestum caudę vtero subiectæ, in victimis quæ adolerentur futurę cladis præsagiũ dedisse, obtorta verò si foret cauda, bellorum difficultatem portendere, vt apud Didymũ legere est.

VICTORIÆ PRÆSAGIVM.

ALiter autem cursu perciti seu prædam insequantur, seu temerè lasciuiant, surrectam, aut exporrectam caudam habere solent, cuiusmodi effigies est in numo. C. Posthumi, in quo cernere est currentem canem, cauda ita vti dice- *C. Posthumi numus.*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nito mane catulo res diuina hoſtiarũ vice fieri ſolita, adeò puros eos ad cibum D
exiſtimabant, adeoq; numinibus placandis idoneos, fuiſſeq; olim celebriores
epulas catulina appoſita, noſtrorum ſcriptorum teſtimonio ſatis exploratum,
& apud Plautum etiam factam huius rei mentionem inuenias Saturione.

QVIBVS DIIS CANES SACRI.

QVibus verò Numinibus canes donarentur, dicere non pigeat. Siquidem Romani eos Genetiæ, Græci Proſerpinæ mactabant: vulgò verò Lupercalibus, quæ Romani in Panos Lycei venerationem celebrabant, canẽ immolabant, quoniam natura ipſa lupis canes aduerſarentur. Alij cœptam hoc in Romuli gratiam factitari tradunt, vti conſtans fama eſt eum à lupa nutritum. Sacra tamen hæc primùm ab Euandro inſtituta nonnulli aſſerunt, Maroniano præcipuè verſu freti, quo

Euander gelida monſtrat ſub rupe Lupercal
Parrhaſio dictum Panos de more Lycei.

Cæterùm apud Argiuos Cyoniæ deæ propter partus facilitatẽ ſacri erant. Sed
animaduertendum eſt, pleriſq; locis Cyoniæ vocabulum corruptum eſſe ſcri- E
ptorum negligentia, qui Lyoniã fecere, vel quòd arbitrati ſunt à ſoluendi partum facilitate vocabulum conformatum. Apud Lacedæmonios Marti canis propter audaciam et inuadendi promptitudinẽ offerebatur: eorum enim ephebi inter ſe certaturi, priuſquam certamen inirent, canis catulum illi Deo, vtpote fortiſsimo, victimam ex cicuribus validiſsimã offerre ſe arbitrabantur. Ex aliis Græcis nemo, vt Pauſanias ait, præter Colophonios, talibus ſunt operati: hi enim catellam nigram Triuiæ ſacrificabant. Et Caribus mos fuit canem immolare, vnde κυνὸν θῦμα. Erant & Canaria apud Romanos auſpicia, quibus apud Catulariam portam rutilæ canes non procul ſcilicet à rubro colore ſacrificabantur, vti ait Atteius Capito, cùm pro frugibus contra vredines atq; ſæuitiam Caniculæ ſideris faciebant. De ſacrificio huiuſmodi Ouid. Faſtorum quarto:

Pro Cane ſidereo canis hic imponitur aris,
Et quare fiat nil niſi nomen habet.

Plerique tamen ideo factum dicunt, vt flaueſcentes fruges ad maturitatem perducerentur. Sidus enim Caniculæ frugibus eſt admodum inimicũ. Non ignoramus autẽ & Thracas cùm alibi, tum præcipuè in Zerintho Samothraciæ an- F
tro nihil ferè libentius immolare, & epulari ſolitos, quàm canem, memorabili Euripidis nece, qui propter mactatum ab eo canem, vt nonnulli aiunt, ab Archelai canibus interceptus, miſerrimè laceratus eſt. Quamuis alij dicunt Arrideï Macedonis, & Crateræ Theſſali inuidorum opera, quòd gratia plurimùm polleret apud Regem, canes eas immiſſas fuiſſe, corrupto pecunia Lyſimacho, earum curatore.

IMPVDENTIA.

NAm id quoq; canis eſt ſignificatum, eaq; de cauſa apud Homerum Helena ſe canem accuſat, quòd abominanda tot malorum cauſa atque autor fuerit, ita Hectorem allocuta: ἀλλ' ἐμεῖο κυνὸς κακομηχάνου ὀκρυόεσσης. Apud eundem Agamemnon quoq; accuſatus ab Achille κυνὸς ὄμματ' ἔχειν. Nam vt apud Pollucem legimus, canis oculum habere dicitur is, qui nimio plus impudens eſt, cui ſi etiam importunitatem adieceris, Homeri eiuſdem κυνόμυιαν feceris pro impudentiſsimo, muſcæ ſcilicet & canis ingenio copulato. Cynomyiam Euthymius ſyl-

ueſtris

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A veſtris muſcæ genus agnoſcit, quod inter cætera muſcarum genera eſt impudentiſsimum, de qua Pſal. LXXVII. quanquam ſuper hac alibi. Hanc Catullus impudentiam expreſsit, vbi Acmen codicillos reddere pernegãtem canem cenſet appellandam. Et Mathematici impudentem litigatorem oſtenſuri, duobus zodiaci locis canino capite hominem ſtatuunt, ſecundo quippe Arietis gradu, & Capricorni XVII. Sed nos hîc de ea loquimur impudentia, qua quis fretus, pro iuſtitia vel pietate audeat vnumquenq; vel ex potentioribus hominem erroris admonere, vel impuritatis arguere, dummodo ſpes profectus affulgeat, nec importuna temeritas in vitium prolabatur.

PETVLANTES IVNIORES.

NOn præteribo hic militarem ordinem eorum, qui PETVLANTES IVNIORES appellabantur ſub magiſtro militum per Illyricum: ij enim, vt aſſumptum nomen hieroglyphica pictura teſtarentur, canem luteum in rubra parma præferebant, in cuius medio orbis erat coloris lutei, canis ſupernè pedibus, quoad fieri poterat, exporrectis. Sanè quidem, vt veterum quorundam eſt
B interpretatio, in diuinis literis Romani milites, qui Pilato præſidi adſiſtebant, canes vocitantur, vti Pſal. XXI, Circundederunt me canes multi: quippe qui ſecundum legem immundi cenſerentur, atq; admodum etiã impudentes eſſent conſpuendo ſacroſanctam Domini faciem, caput eius arundine percutiendo, coronam ſpineam affigendo, & omni opprobrij genere cœli Regem deludendo, vti eius miniſterij mortales penè omnes. Eoq; Theologi tradunt Domini dictum in Euangelio, Non decere ſumptum de filiorum manibus panem dare canibus. Quæ quidem notæ ſi à canino genere elui poſſent, nihil ferè inter animalia rationis expertia cane venerabilius haberetur, vt qui non ciuitates modò ſibi honori poſitas habuerint, quod ab Alexandro Magno factum amiſſa cane Pertha nomine Theopompus ait, verùm etiam longè maiora præconia monumentaq; ſecundum Ægyptios ritus omnino meruiſſe videantur.

PIERIVS VALERIANVS AD CAELIVM CALCAGNINVM DE IIS QVÆ PER Cynocephalum ſimiam, & id genus reliqua, ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

IUcundiſsimum illud hoſpitium, quod mihi apud te per duas continuas hebdomadas Ferrariæ fuit, effecit vt ea omnia incommoda, quæ perpeſſus eram, iacturásq; omnes, quas in tanta rerum conuerſione feceram, inciperem obliuiſci. Nam cum tu me Romana clade perterrefactum, neque non Florentinæ vrbis, atqueadèo totius Italiæ turbationes & motus fugientem, ocij tandem cupidum in patriam meme recipere feſtinantem, iungere iter iuſsiſſes, & apud te dies aliquot commorari, inuitatis quotidie viris literatura præſtantibus, magnam mœrori meo conſolationem adhibuiſti, ſuauiſsimíſque illorum ſermonibus ægritudinis totius acerbitatem deliniuiſti, præcipuè verò eruditiſsimo Manardo illo tuo ſæpius vocato. Ea demum fuit vtriuſq; humanitas, vt nunquam apud quempiam aliàs hilarius acceptum me meminerim, ita vterque veſtris me lucu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

brationibus certatim oblectare contendebatis: tu, dum remotißima quæque profundißimæ eru- D
ditionis arcana, apud autores veteres delitescentia, è tenebris eruebas: ille, dum medicinæ philo-
sophiæq; loca pleraq;, abstrusosq; sensus, & longa annorũ serie ad hunc vsq; diem ignorata, multis
ægritudinibus remedia luci dare adnitebatur. Hinc factũ, vt ego à vobis tali refectus cibo, cùm
primùm ad Aegyptiaca mea Commentaria datus est reditus, vestræ memor liberalitatis, qui
me nullo laborum vestrorum fructu fraudare voluistis, statim cogitarim amicitiam tam hone-
sta de causa olim vobiscum initam, aliquo testimonio comprobare. Atq; ita Cynocephali Aegy
ptiaci Commentariũ (id enim ob varietatem ipsam præcipuè placuit) nomini tuo nuncupaui.
Argumentum quidem, nisi me studiorum meorum ratio fallit, fortè non indignum quod tu
tantæ vir eruditionis euoluas, quo in legendo, tametsi nihil tibi lectionum omnium helluoni no-
uum occurrerit, saltem vt meæ erga te beneuolentiæ signum sit atq; monumentum, opto.

NAM Cynocephali, quem Latinè Canicipitem interpretabimur, hieroglyphica, tum multa sunt, tum eo nullum apud Ægyptios sanctius animal, neque sacratius fuit. Eadem penè forma est, qua E
caudata Simia, & propter eam similitudinem ipse quoque Cercopithecus appellatur. Sedenim noster is corporatura maior, validior, efferatiorq; est, facie caninæ similior, vnde & nomen apud Græcos accepit: quamuis multa in hoc genere sunt, quæ humanam potius faciem quàm caninam referunt, facileq; apud nos mira mansuescunt cicuratione. Cynocephalorũ, de quibus hic agimus, lacte & Numidæ & Menismni viuunt, armentis ex eo genere comparatis, maribus præter sobolis causam interemptis: quod ideo dictum volui, ne quis Cynocephalum hunc, de quo dicturi sumus, accipiat, vt multi perperàm, pro genere illo hominum, quod & Megasthenes, & plerique alij prodidêre, capitibus esse caninis, pro voce latratum edere, ferarum pellibus velari, anguibus venatu & aucupio vesci. Nam, vt optimè nosti, agrestes homines huiusmodi Pausanias ab Euphemo quodam ex Caria oriundo visos tradit in insulis Oceani, quo tempestate delatus fuerit, quum in Italiam nauigaret.

CVmprimis autẽ Cynocephalus Lunæ erat hieroglyphicum, propterea quòd animal id pari quodam afficitur consensu cum Lunæ coitu. Nam ipsa eadem hora qua Luna, nullo illuminata candore Soli cõiuncta transit, nobisq; videtur penitus euanuisse, Cynocephalus mas ipse quoq; visu deficere comperitur, neque interim cibum capit, sed humi procumbens ægrè habet, quasi Lunæ raptum ingemiscat. Fœmina verò præter id quod ea quoque luminibus capitur, & cum mari pari afficitur ægritudine, sanguinem insuper egerit è natura. Quapropter alebantur in templis Cynocephali, ob id potissimum, vt Solis & Lunæ coitus exploratissimè deprehenderetur.

LVNA.

F

Hinc Cornelius tradit Simias tristes Luna caua: nam affectus idem omnino in id genus omne diffunditur, quanquam in Cynocephalis & maior & exploratior est.

Lunæ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

LVNÆ ORTVS.

ADORATIO.

APud eoſdẽ Ægyptios ſacerdotes Cynocephalus ſtans Lunæ ortum ſignificabat: ad eam ſpeciem addebant, vt manus in cœlũ ſublatas haberet, & diadema regium capite geſtaret, propterea quòd, vt dicebamus, Cynocephalus valde ſolicitus eſt ſuper ortu Lunę, qua caua an gore afficiatur prorſuſq; cæcutiat. Simulac igitur ea cœperit illuceſcere, et ipſe viſus particeps fieri, quaſi Deo agat eo geſtu gratias, & ſacerdotij ornatu quodã inſtructus indeptam vtricp lucem gratuletur, eo quo diximus hieroglyphico figuratur. Ideo verò ſtantem pingi voluêre, quòd ſtare conueniat adoranti: quem morem fuiſſe etiam apud Romanos, indicat Val. Martialis Epigrãmat.

Multis dum precibus Iouem ſalutat
B *Stans ſummos reſupinus vſque in vngues* *Aethon.*

Porrò adorandæ nouæ Lunæ morem, & manus in prece ſuſtollendi, Horatius attigit, ode illa:

Cælo ſupinas ſi tuleris manus,
Naſcente Luna ruſtica Philyre,
Si thure placaris & horna
Fruge Lares auidáq; porca.

Quinetiã Virgil. ſtatũ & ſublatas in cœlũ manus eſſe adorationis indiciũ oſtendit, vbi Anchiſen inducit obſeruato augurali portento illo, quo flamma caput Aſcanij corripuerat, molleſq; comas tactu innoxia lambere viſa fuerat: is nanq;

Oculos ad ſidera lætus
Extulit, & cælo palmas cum voce tetendit.

Et cùm mox in atteſtationem intonuiſſet, & delapſa cœlo ſtella per vmbras facem ducens multa cum luce cucurriſſet, ſignaretq; vias, tum longo limite ſulcus lucem daret, & latè circùm loca

Sulphure fumarent, genitor ſe tollit in auras,
C *Affaturq; Deos, & ſanctum ſidus adorat.*

Status porrò Philoni inconuertibilis mentis indiciũ eſt, ac ſeſe Deo applicãtis, qui nulla præditus vacillitate, ſtabilis firmusq; permanẽs, vt cuncta moueãtur autor eſt. Videre eſt in argenteo quodam numo, quẽ bene literatus adoleſcens Proſper Publicola Sancrutius mihi Romæ videndũ dedit, huius argumenti ſimulachrum cum inſcriptione VOT. PVB. quę ſuſcepta ſunt in gratiam IMP. CÆS. TRAIANI HADRIANI AVG. Proditũ autẽ eſt, ſtantes Ioui ſacrificaſſe, votaq; & preces allegaſſe. Sed cùm Opi rem ſacram faciebant, illiq; ſupplicabant, votaue concipiebant, ſedentes id facere ſolitos, eo ſcilicet ſigno eam eſſe Terram matrem indicãtes. Sedenim Pythagoras proprio dogmate adoraturos ſedere iubet: quamuis Plutarchus vſurpatum à Numa dicit: vt hinc colligamus, vota rata firmaq; eſſe debere. Quod verò ad ſtatũ pertinet, magiſter noſter Paulus Apoſtolus totiens ſtandũ admonet, dum dicit: State ergo, neq; velitis iterũ ſummittere vos iugo ſeruitutis, & illi ſemper inhærere. Atq; alibi: State conuerſi ad Dominũ. & alibi: Quoniã tunc viuimus, ſi ſtatis ad Dominũ cõuerſi. Et in Gedeonis militia exautorãtur illi qui ad aquã ducti flexêre genua, & in

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

terram procidêre: qui vero ſtantes accepta in manum aqua eam lambere obſer- D
uati ſunt, ad pugnam delecti rem fortiter geſſerunt. Quinetiam in Niceno Con
cilio ſtatutum legas, vt die Dominica, & diebus Pentecoſtes, ſtantes ad oratio-
nem Domino vota reddamus: alia verò ratione ab ipſo reſurrectionis Domi-
nicæ die vſq; ad certos dies, de quibus dicere noſtri non eſt inſtituti: nam toto
anno plures eſſent colligendi, idq; importunum videretur. De ſuſtollendis ve-
rò manibus loco ſuo, in Manuum Commentario plura.

ÆQVINOCTIA.

AEquinoctium vtrunque Ægyptij ſacerdotes ἱερογλυφικῶς ſcribere ſi vellent,
Cynocephalum ſedentem effingebant, cauſam eam ſecuti, quòd animal id
vtriuſq; æquinoctij tempore duodecies, per horas quippe diei ſingulas, ac dua-
bus itidem noctibus eiuſmodi potus excrementa profundit: vnde non abſur-
dè factũ, vt ſedentem cynocephalum in fontium apicibus ſtatuant, quaſi iugem
& perennem aquam ex eo ſibi conciliari arbitrentur. Ad hæc, in his ipſis tem-
porum cardinibus cynocephalus duodecies, horis quippe ſingulis quanto po-
teſt argutiore vlulatu vociferatur. Etenim horarum obſeruandarum ratio cle- E
pſydris prius excogitata eſt, quarũ præcipuus vſus in vrbe Achanta trans Ni-
lum fuit, vbi inter alia vas admodum ingens erat, in quod ſingulis diebus ſacer-
dotes ſinguli numero trecenti & ſexaginta, ad anni ſcilicet rationẽ qui apud eos
habebatur, ſubductis intercalaribus quinq;, de quibus in Vulture ſatis dictum,
aquam ex Nilo deferebant, quæ ſuo emiſſa cauo per eius generis horologium
horas indicaret: inuentum eſt poſtea tum vocis, tum ſonori tympani ſignifica-
tione, more cynocephali eas diſcernere. Mos autem, vti dictum, erat apud Ægy
ptios, vt in horologiis aqueis cynocephalum adſculperẽt, ex pene cuius fiſtula-
to aqua deſtillaret, ea adhibita diligentia, vt quantũ ſatis eſſet immitteretur, né-
ue cauum nimis arctum, neq; nimis patens eſſet: hoc nimis celerem effuſionem,
illo ſtrangulationẽ ſæpius efficiente. Ex iis verò quæ ſuprà poſita ſunt datur in-
telligi, quodnam ſit animantium id genus, quod nullo expreſſo nomine Victo-
rinus Rhetor memorat eo loco, vbi M. Tullius Rhetoricis tẽporis finitionem
quærit. Ait enim is, Trimegiſtum, quum in Ægypto eſſet, ſacrum quoddam ani
mal Serapidi dicatum duodecies toto die vrinam facere obſeruaſſe, idq; pari F
ſemper interpoſito tempore, vnde ipſe diem per duodecim horas dimenſum eſ-
ſe coniecerit, exindeq; hunc horarum numerum conſtitutum: quanquam ſunt
qui velint ex cœli dimenſione, quæ ſecundum muſicam rationem in duodecim
partes diuiſa fertur, horas itidem duodecim adinuentas. Aſtronomi enim diem
& noctem, quotquot alteruter horarũ noſtrarum fuerit, in horas ipſi ſuas XII.
ſingulos partiuntur. Aquam porrò maiores noſtri, quantum per totum diem
ſufficeret, exceperunt tenuiſsimo cauo diffluentem, eaq; in duodecim partes di-
uiſa, ex partibus horarum numerum ſtatuerunt.

QVIES.

QVantum verò pertinet ad ſeſſum, ſeſſus, vt Iamblichus ad Porphyriũ ſcri-
bit, quietis indicium eſſe videtur, de quo plura inter arbores diſſeruimus,
vbi deum in loto ſedentem ab antiquis, idq; ex Naſamonum inſtituto, pingi ſo
litum, & qua cauſa, declarauimus. In æquinoctiis verò illa vtriuſque temporis
æquè dimenſi paritas, quietis cuiuſdam indicium haberi poteſt, cùm nihil ſub-
ſultet, quod alterutram partem inquietet, vtraq; verò firma ſtabilisq; in æqui-
librio conquieſcat.

Lite-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

LITERAE.

A LIteras quoq; per cynocephali ſimulachrũ intelligebant Ægyptij: quia quoddam eorum genus eas callere exiſtimabant, ſeq; illis ob literarum cognitionẽ cognatos eſſe: ſimulac enim cynocephalus in templum inductus erat, eorũ ritu educandus colendusq;, ſacerdos illi albiolum, calamum & ſepiam apponebat, exploraturus an ex eo genere eſſet, quòd in cultum recipi deberet, quippe ſi quid ſcribendo cognationem ſuam approbaſſet: ea de cauſa Mercurio ſacer erat, qui literarum omnium autor habebatur. Ex quo iam credere poſſumus, ſimiam olim latrunculis ludere didiciſſe, & elephantum literarum Græcarum ductus in puluere ſcriptitaſſe: muremq; quod pro comperto Albertus ponit, in conuiuiis candela diſcumbentibus prætenta, daduchi miniſteriũ præſtitiſſe. *Mus in conuiuio.* Mira hæc fortaſſe videantur iis qui ſententiã Ana-
B xagoræ probant, animalia omnia ab homine rationẽ habere dũtaxat actiuam: paſsiuam autem, vt ita dicam, & tanquam mentẽ, quamq; mentis interpretem dicunt, nunquã habere. Sedenim & Pythagoras & Plato aſſerere videntur rationis participes animas eſſe, vel eorũ animantiũ quæ vulgò rationis expertia vocentur, tametſi ratione non vtantur, tum propter incongruã ineptamq; corporũ compaginem, tũ verò quòd diſſerendi facultate careant, vt in ſimiis & id genus aliis humani cuiuſcunq; ferè operis imitatricibus eſt cernere. Quinimò Diogenes his etiã intelligentiæ aëriſq; participatũ impertit, quæ vt magis minúsue ſint humanæ figuræ ſimilia, ita magis minúsue intelligant. Econuerſò autem, vt apud Ariſtotelem & Phyſiognomos alios habetur, ita mores in humana perpendimus natura, prout effigies, ipſaq; corporis ſpecies ad brutorũ aliquod refertur, vtpote aſinina labia, craſſa quippe prominentiaq;, tarditatem & ſtuporem ingenij: caninas maxillas iracundiam ſimul & fidelitatem: hiſpidam anguſtamq; frontem, quippe ſuillam, impuritatem morum, indocilitatemq; hominis indicare: atq; ita ferè ſingulis in articulis ingenium noſtrum ad brutorum ſimilitudinem explorari. Pari igitur ratione cynocephali, ſimiarumq; genus o-
C mne, quorum bona pars mira quadam ſimilitudine faciem humanam, pedes autem & manus omnino referunt, humano itidem ſenſui & operationi, artibusq; propinquiora ſunt, & propemodum intelligere nobiſcum pariter iudicantur. Non præteribo hîc, quod ad hanc pertinet ſimilitudinem, quod Galenus in agreſsionibus Anatomicis ait, ſe multas ſimias & Cynocephalos diſſecaſſe, ſi humani corporis copia non affuiſſet, miramq; in iis ſimilitudinem cum humano corpore deprehendiſſe. quare Ennius rectè admodum ſcribit,

Simia quàm ſimilis brutiſſima beſtia nobis.

Sed eſto ſimilitudo hæc ingenij cauſa. Quid hi ſuper elephanto dicturi ſunt, quo quid brutum magis, & ab humana figura diuerſius? Ei tamen beluæ eſſe quandam cum genere humano ſocietatem, M. Tullius Epiſtolis ex confirmata hominum opinione non negat.

VNDE BRVTORVM CVLTVS apud Aegyptios.

ALi verò coliq; animalia, quæ rationis expertia dictamus, ſunt qui ab Iſide tradant inſtitutum, quæ honorem hunc coniugi, eidemq; fratri Oſiridi præſtan-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

præſtandum induxerit, magna agrorum parte ſacrificulis adiudicata, moremq; D
fuiſſe initiò, vt quæ quiſq; vellet animalia in hunc vſum aleret, quibus vita functis, tanquã Oſiris occubuiſſet, luctũ inſtaurabant. Cæterùm poſtea delectum habitũ, & cynocephalo in primis honorẽ attributũ propter excellentem quandam, vt rerum periti aſſerunt, animalis iſtius naturã humano propemodum generi proximã: vt verò profani putant, quippe qui rerum hiſtorias ex vulgo mutuantur, factũ aiunt, propterea quòd Oſiris huiuſmodi ſatyrorũ genere ſit plurimùm delectatus. vti noſtro etiã tempore vaniſsimi plerique faciunt. At Romanis etiã id nequitiæ genus in vſu fuit. Quare nebulonem Vedium luxuriæ carpit Cicero, quòd ſibi obuiam factus cum duobus eſſedis & rheda equis iuncta, & lectica, quodq; in eſſedo haberet cynocephalum, neq; deeſſent etiam onagri: quare nunquã hominem nequiorem autumat ſe vidiſſe. Quin verò & Satyros eos appellatos conſtat. Magna horum vis in Subſolanis Indorũ mõtibus, quæ Cartadulorũ dicitur regio, humana propemodum effigie, tamq; quadrupedes, quàm rectè currentes, tantæ pernicitatis in curſu, vt propter velocitatẽ non niſi ſenes aut ægri capiantur. Atq; hinc ridiculũ illud Alexandri Magni militibus E
obuenit, qui loco quodam per Indiam facientes iter, Cercopithecos adeò multos inſignisq; magnitudine conſpicati, qui ad exercitus ſimilitudinẽ quem infernè ſub ſignis progredi obſeruabãt, ordines & ipſi ſeruare videbantur, in eos velut in hoſtes montium iuga inſidentes impetum fecerunt, ſuiq; erroris admoniti à locorum peritis, non ſine rubore arma inhibuerunt.

SACERDOS.

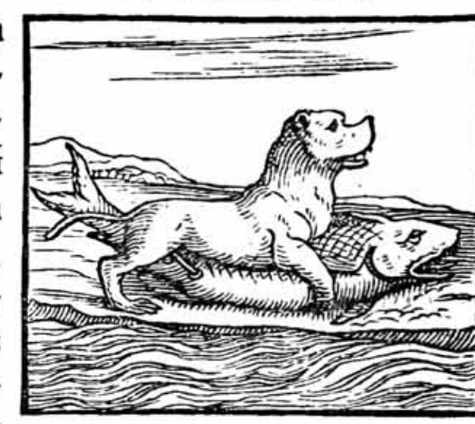

SEd vt ad hieroglyphica redeamus, ſacerdotem etiam hieroglyphicè per cynocephalum Ægyptij ſignificabant, propterea quòd aiunt animal id neq; piſce, neq; pane ex piſcibus confecto veſci, quali Oritæ plurimũ vtuntur: Indorũ ea gens, qui nullum alium cibum nouere, quàm piſcium, quos vnguibus diſſectos ſole torrent, atq; indè panẽ ex his faciunt, vt Clitarchus memoriæ prodidit. Veluti tres apud Babylonios familiæ olim fuere, quæ nullo alio cibo victitabant, quàm piſcibus arefactis & piſtillo tuſis, ac F
demũ in offas coactis, veluti pane: cuiuſmodi religio in Chriſtianæ quoq; pietatis collegia quędam emanauit, quæ perpetuã carnium abſtinentiã ſibi conſtituerunt, quod tamẽ apud eos honeſtiori de cauſa & longè maioribus argumentis inſtitutũ: externi tamẽ ſacerdotes & piſce, & huiuſmodi etiã pane veſcebantur, quo Ægyptij tantùm abſtinebant, piſcemq; hi demũ omnẽ, vt Cõmentario ſuo dictum, religioſè admodum abhorrebant: eaq; potiſsimũ de cauſa, tanto cynocephalum cultu proſequebantur, in quo ſuæ religionis timorẽ obſeruarent.

CIRCVNCISIO.

CVmq; circunciſionis ritum Ægyptij ſuſcepiſſent, animaduertiſſentq; canicipites hos circunciſos naſci, rati, nõ temerè, ſed diuinitùs ei animantiũ generi id obtigiſſe, maiori eos habuere venerationi, vnam eãdemq; cognationem cum illis omnino profitentes. Circuncidere verò antiquiſsimum fuiſſe Ægyptiorum inſtitutum, ab eiſq; ritum ſumpſiſſe Iudæos, Diodorus fabulat: quem ſecuti ſcriptores quidam alij, proprium hoc, & vetus Ægyptiorum arbitrati ſunt, quem morem Colchi, vtpote Ægyptiorum coloni, neq; non Hebręi apud

Circunciſionis Aegyptiorũ antiquus mos.

eos

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A eos educati poſtea tenuerint. Sed eorum hæc eſt fabula, qui diuinarum literarum hiſtoriam tam longa annorum ſerie apud populos nationesq; omnes receptam obſcurare conati ſunt: cui tamen & Strabo & Cornelius Tacitus ſubſcribunt, qui circumcidere genitalia Iudæorum inſtitutum aſſeuerẽt. Sed enim qui veterum monumenta ſtudioſius perſcrutantur, Abrahamum norunt ſignum populo ſuo dediſſe circunciſionem, qua ſui ab Ægyptiis diſtinguerentur. Non igitur diceret Irenæus, ad ſimilitudinem cynocephali circuncidebant Ægyptij, ſed ab Hebræis ritum hunc Ægyptiorum natio magna ex parte ſuſcepit, quæ virum illum per annos multos in Ægypto degentem, & de diuinis aſsiduè diſſerentem admirata eſt, pluribus & veteribus & nouis ſcriptoribus id aſſerentibus. Sed fac nihil horum inueniri, validius id mihi argumentum eſt, quod ex hiſtoria deſumitur, mutilandorum genitalium legem antiquis temporibus popularem apud Ægyptios non fuiſſe: cuius rei Pharaonis filiam teſtem appello locupletiſsimam, quæ cùm in ripa profluentis fluuij Moſem comperiſſet, eueſtigiò circunciſum agnouit, & fœtum gentis Hebraicæ nuncupauit. Quòd ſi
B circuncidendi mos Ægyptiorum itidem fuiſſet, quínam ex hoc ſigno in cognitionem eam deuenire potuerit? Ex quo illud etiam ſuſpicari licet, non omnium Ægyptiorum inſtitutum fuiſſe mutilationem huiuſmodi, ſed ſacerdotum tantùm, vt à prophanis ſecernerentur: quod apud Hebræos ſemper populariter obſeruatum eſt. Notum illud eſt, Iudæos olim contra Hadrianum mouiſſe bellum, qui ne mutilarentur genitalia vetare voluerit.

CORDIS APERTA SIMPLICITAS.

DE myſterij autẽ ratione varia traduntur ab autoribus penè omnibus: ſed præcipuè quidẽ nihil præter obſcœnorũ munditiam ea re quæſitũ exiſtimant. Alij figurã eam fuiſſe aiunt, ſed quã ne ipſi quidem Hebręi ſatis intellexerint. Nõ deſunt qui id inſigne ob eã cauſam genti inditũ putent, quo numeroſa illa progenies cœlitùs Abrahamo promiſſa, à cęteris eſſet gẽtibus diſcreta. Antiqui omnes Theologi, ex hoc, circuncidendi cordis figurã & typum aſſerunt, quòd ea pars quæ circunciditur, ſimilitudinẽ quandã habeat cordis: iuſsiſſe verò Deũ vt ea nudaretur, quò oſtenderet, aperto & ſimplici corde oportere nos
C viuere, vtpote quæ in ea corporis parte quæ omniũ ferè gentiũ ritu pudoreq; velari ſolet, inſtituta ſit: quia ſecretioris illius circunciſionis quæ in corde fieri debet, indiciũ fuit. Circunciſi enim ſumus, inquit Apoſtolus, circunciſione non manu facta. Nam & propheta identidẽ clamat: Circuncidite duritiã cordis veſtri. Declamant ſuper hoc Lactantius, Eucherius, Irenæus, Græci Latiniq; omnes. Nã illa, inquiunt, carnis mutilatio in Iudæis, niſi ſignificaret cordis circunciſionẽ, careret vtiq; ratione: quia ſi Deus id vellet tantùm, à principio ſic hominem formaſſet, vt præputiũ non haberet. Quæ verò ſuper hac re multa admodum magiſter noſter Paulus ſenſerit, cùm ſint quotidie in piorũ manibus, & publicè recitentur, ſuperuacaneũ ea repetere iudicaui: idq; ſat fuerit monuiſſe, Origenẽ Adamantiũ ſuper hoc legendũ epiſtola ad Romanos cap. 2, lib. 2, & alibi paſsim, ita tamẽ, ne Chryſoſtomũ, Baſilium, & ex noſtris neminẽ prætereamus.

IRACVNDIA.

AD hæc Aegyptij ſacerdotes iracundiã per Cynocephalum indicabant. Eſt enim Cynocephalus ante omnia animalia iracũdus, indignabundusq;, de quo id dici poteſt quod de Pane Theocritus,

καὶ οἱ ἀεὶ δεμεῖα χολὰ ποτὶ εἶνι κάθηται. quaſi dicamus,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Semper acerba illi pro naribus aſsidet ira. D

Nam omnino & Panes & Satyros & Sphingas & Simias et Cynocephalos idē propémodū genus, diuerſis tamen inter ſe diſtinctū ſpeciebus, autores ponūt.

Sphinx. Naſcunt verò Sphinges apud Troglodytas Æthiopes, forma haud ei diſsimili qua pinguntur, fuſco pilo, mammis in pectore geminis, monſtro ſimiles: ſunt etiam paulò pinguiores: naturam habent in cicurationem admodū procliuem, pluribus exercitiis diſciplinisq; aptam. Albertus quoq; inter ſimiarum genera ſphingem agnoſcit, inſignem duabus in maxilla maculis nigricantibus, cauda coloris itidem ſubnigri & oblonga. Harū ego vnam Veronæ cùm eſſem, vidi, mammis illis & glabris & candidis à pectore propendentibus: circumducebat eam circulator quidam Gallus, ex ignotis antea inſulis recens aduectā. Oſten-

Cuniculi ex ignotis inſulis. tabat idem cuniculos noſtris quadruplo maiores, mira quippe corporis obeſitate diſtētos, & quod, niſi quis viderit, credere vix queat, prędītos quaternis ſingulos genitalibus, humanorū digitorum inſtar & ſimilitudine cohærentibus. Ipſa verò Sphinx toto erat pectore glabello, facie & auribus humanis propioribus, dorſo hiſpido ſupra modum, fuſco & oblongo admodū pilo, eoq; denſiſ- E ſimo. Rector lęuum brachium quo catenam, cui erat alligata, regebat, ferrea manica obarmatum habebat, dextra baculum gerebat, quem in faciem animalis identidem prætendens, bipedem ſecum ambulare, & loco etiam ſaltare interdum & obgannire faciebat, multamq; hinc à ſpectatoribus ſtipem aucupabat.

ARCANA TEGENDA.

POrrò Sphinges in Ægyptiorum templis hieroglyphicè admonent myſtica dogmata, prędęptaq; & inſtitutiones ſacras, per ęnigmatum nodos à profana procul multitudine inuiolata cuſtodiri debere, & in arcanis tantùm tractari: cuius ergò taciturnitatis effigie huius tabellas & literas ſignare diu delectatus eſt Octauianus Auguſtus, quā poſtea repudiauit, vſus inde, felicis ominis cauſa, Alexandri imagine.

INGENII ACVMEN.

EA verò haſtæ Palladiæ cuſpidi ſubiecta, vt in ea Mineruæ ſtatua, quā Athenis olim erectam ait Plinius, oſtendit nihil tam abditum & reconditum eſſe, quod ingenij acumine exeri & palàm proferri non poſsit: ita quidem Sphinges. At qui Cynocephali vocantur, corpore ſunt deformi, ferum omnino, vti di F ximus initio, atq; indomitum animal, quod nulla ratione modoq; fæuit: ſupercilio aſpectuq; ſunt horrido & truci, vt genuinam, qua de ſuprà dicebamus, bilem ex facie poſsis agnoſcere.

DIVINA IN OCCVLTO.

ADdentur & Sileni Cynocephalo, ſunt enim & hi, vt Pauſanias atteſtatur, ex Satyrorum grege, quos cùm ætatis iam prouectioris eſſe cœperint, Silenos appellare conſuerunt: quorum hieroglyphicū erat, diuinitatem in re quapiam delitescere. Erāt enim Sileni, vt ex Platonici Alcibiadis dicto colligimus, imaguncułæ quædam ſectiles, ita concinnatę, vt diduci & explicari poſſent: quæ vbi clauſæ erant, nihil aliud quàm ridiculam & monſtroſam quandam tibicinis ſpeciem oſtentabant: vbi vero aperiebantur, venerabile numen aliquod exerebant. Hinc Alcibiades Sympoſio, So-

cratem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A cratem Sílenis ſimilẽ eſſe dicit, quòd is longè alius eſſet interius intuenti, quàm ſummo habitu videretur. Vnde etiam Σιληνοὶ ἀλκιβιάδου dici ſolet, de re quæ prima fronte vilis ac ridicula videatur, interius tamen ac propius contemplanti ſit admirabilis.

VRINATOR.

SEdenim ne relíqua Cynocephali ſignificata prætereamus, per ſimulachrum eius vrinatorem etiam intelligebant: quandoquidem animalia reliqua inter natandum obhorreſcere, rugisq; ſtrigoſa fieri perhibentur: vnus Cynocephalus, vt apud Horum eſt, in quencunq; locum tranare perrexerit, nullo vel ſqualoris vel horroris indicio fertur enatare: cuius quidem natationis facilitas vnà cum literarum peritia, quæ potiſsimùm in Cynocephalo diſcernuntur, eam animali cõciliant laudem, quæ doctis & experientibus viris tribuebatur, vt ſcilicet & literas & natare didiciſſent: contrà verò in ignauos & nulli negotio idoneos, nulliusq; diſciplinæ aut exercitij participes, Athenienſes dicere ſolebant, μήτε νεῖν, μήτε γράμματα, neq; quidem natare, neq; literas. cuius prouerbij mentionem facit
B in Legibus Plato, atq; etiã Ariſtides in Apologia quadam. Quòd verò hęc liberalia eſſent ſtudia, apud Tranquillum legimus, Octauianum Auguſtum nepotes ſuos & literas & natare, aliaq; rudimenta per ſe plerunq; docuiſſe. Iam & de Caligula ad eius ignominiã dictum, quòd admodũ docilis ad cætera, natare neſcierit. Porrò vrinator non eſt ſimpliciter poſitũ, ſed eum ſignificat qui profunda quæq; perueſtiget: vnde locos apud ſcriptores perdifficiles, Delio natatore indigere dicimus: egregiè enim Delij natandi peritia celebrantur.

ORBIS TERRARVM.

PEr idem animal orbem terrarũ ἱερογλυφικῶς Ægyptij ſignificabant. Nam cùm duas & ſexaginta primarias terræ habitabilis regiones ponerẽt, quas & Hali Amberagel in tractatu vltimo Aſtrologiæ memorat, obſeruarunt magna in id genus animaliũ cura adhibita, partes totidem in Cynocephalo moriente quę quotidie ſingulæ perirent, mox à ſecundo & ſexageſimo die quod reliquũ eſſet corporis interiret. Erat verò apud eos ſacerdotes ſumma religio, vt quicunque ſingulis diebus intermortuus eſſet articulus præſecaretur, ritéq; vnguentis mo
C re ſuo obunctus ſepeliretur. Quòd verò mos fuerit Ægyptiorũ vnguento plu- *Aegyptiorũ mos vngendi cadauera.*
rimo cadauera inungendi, durauit etiam apud Chriſtianos diutiſsimè mos hic: quod ex Tertulliano coniectari poſſumus, ita dicente: Si Arabiæ queruntur, ſciant Sabæi pluris & carioris ſuas merces Chriſtianis ſepeliẽdis profligari, quàm Diis fumigandis. Sed vt ad orbis partitionem reuertamur, Deus excelſus, diceret Clemens, penes quem rerum omnium poteſtas eſt, in ſeptuaginta & duas partes diuiſit totius terræ nationes, eisq; principes Angelos pręfecit: mox Chriſtus Apoſtolos totidem, antequam pateretur, per omnem terrarum orbem dimiſit, qui Euangelium prędicarent. Aſtrologi ſuam quandam ſecuti commoditatem, ſexagenis tantũ partibus orbem diuiſere: de quibus ita Proclus in Sphæra: Sed nec interualla circulorum in toto orbe à ſe inuicem ſtata ſunt, verùm pro ſphærarũ deſcriptione ad hũc modũ diſpenſari ſolent. Diuiſo in LX partes meridiano quouis circulo, ſeptentrionalis circulus à polo ſexageſimarum partium quiſq; interuallo notatur, Æquator ab vtroq; tropico ſexageſimis quaternis diſtat. Reliqua ex Iacobo Zieglero, huius doctrinæ peritiſsimo, cognoſcere poteris, cuius tu eruditionem admiratus, cùm principem is neminẽ virum in Italia, atqueadeò in ipſa vrbe Roma reperiſſet, à quo ſuſciperetur, tu ipſe mi Cœli ho-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

minem & probum & literatum, vti Anacharsin Solon, complexus, in contuber D
nium tuum admisisti, & vt doctrinam suam posteritati cõmunicare posset, per ea quæ illi præstas commoda effeciſti.

DE SIMIA.

IAM verò quædam super Simia conquiramus: qua super id traditur, quòd iidem sacerdotes, vbi hæreditatem in inuisos collatam significare voluissent, hieroglyphicum Simiæ, quæ paruulam ponè Simiolam duceret, facere consueuerunt: cuius argumenti causam eam apud Horum legas, quòd duas ipsa simiolas vno partu perfert. Sedenim earum alteram magis diligit, alteram ita negligit, vt eam etiam odio prosequi videatur. Quam verò curandam suscipit, morosè adeò complectitur, & ante se comprehensam gestat, ostentat omnibus, tractaríq; gaudet, gratulationem intelligens, vt magna ex parte fœtum ipsa suum, cui tanto affectu fauere videbatur, attrectando enecet: mox alterum quem negligere cœperat, educare cogatur, in eum omni mox conuersa cura.

HAERES INVISVS.

E

HOMO NIHILI AC NEQVAM.

VVlgatissimum verò illud est, & omnium scriptorum ætatum'q; testimonio receptum, Simiam pro despicatissimo & maximè nequam homine haberi, vt pro Ctesiphonte Demosthenes, Æschinem tragicam esse simiam dicit, quòd personatus quodammodo verborũ grauitate videretur, cùm alioqui pessimus atq; nequissimus ciuis esset. Et Dion historicus de obtrectatoribus, quos ego, ait, non pluris facio, quàm, vt dicit solet, simias. Apud Cic. epistolis, Simium inuenias pro nihili homine positũ. Quod'q; historiis Græcis memoriæ mandatũ est, Simiæ, quam rex Molossorum in delitiis habebat, improbitas minimè præ- F tereunda. Illa enim, cùm Spartiatæ oraculum ab Ioue Dodonæo petiuissent de victoria scisscitantes, legati'q; vas illud in quo inerant sortes collocauissent, vrnã euertit, sortes'q; dissipauit. Negant verò historici, vt Cicero de Diuinatione refert, Lacedæmoniis vllum vnquam ostentũ hoc tristius accidisse: nam quę præposita erat oraculo sacerdos, dixisse fertur, De salute Lacedęmoniis esse, non de victoria cogitandum. Neq; verò Plautus ineptè Simiam bestiam, nunc nihili vocat, nunc nequissimam, Milite, ac Pseudolo: & Rudente, pro lenone in somniorum coniectatione ponit, quando lenonibus nihil est scelestius neq; perditius, ingrato dubio procul & inuiso mortalibus genere, quod'q; est, vt ipse dicit, Deorum odium atq; hominum.

VITIORVM DISSIMVLATOR.

AD hæc, hominem sua dissimulantẽ vitia, turpitudinem'q; domesticã occultantem, notare si vellent Ægyptij, Simiam micturientẽ faciebant: ipsa enim est ea verecundia prædita, vt quotiescunq; lotiũ fecerit, excrementũ illud, quod etiam in fœce reliqua feles faciunt, effossa obruat terra, aut alia quapiam re super ingesta omnino occulat. Sed quoniã impressi codices in damno sunt, quantum

ad

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ad Simiæ nomen, quæ ſit caſtior lectio, in Fele, hoc eſt, in Æluro diſputatur.

IMPVDENTIA.

PETVLANTIA.

Mihi quidem longè ſignificantius per Simiã impudentia videtur oſtendi poſſe, quàm huiuſmodi verecundia. Ea ſiquidem partibus iis, quas verecundia occultari iubet, aſsidua ſeſſione depilatis, natibuſq; ita turpiter denudatis, improbum exhibet ſpectaculum: & eius generis mares, præcipueq; Cercopitheci, natura procaciter excitata, frequenti quantumlibet ſpectatorum theatro, ſatis cum impudentia pudendi tractatione laſciuiunt, eorum inſtar fatuorum quos nunc Ægyptij, vt omnibus ad Nilum locis palàm eſt, Mauriq; & Turcæ omnes ſimulac talia perpetrare conſpexerint, magnopere venerantur, ſummaq; & innocentia & ſimplicitate præditos arbi-
B trantur, remq; putant admodũ piam ſe facere, ſi cumulatam in hos ſtipem cõtulerint. Sed vtcunq; illa, Pithecuſæ inſulæ, quod ad hanc facit morũ prauitatem, notę ſunt in Tyrrheno mari, quibus nomen inditum à ſimiis, in quas Candulus & Atlantus, vt apud Harpocrationẽ ex Aſchylis Sardiani iambis legit, fratres, omniũ ea ætate profligatiſsimi impoſtores à Ioue transformati ſunt, cùm aduerſus eum quoq; fallaciarũ machinas admouiſſent. De quibus ita Ouid. Fabulis:

Inarimem, Prochytamq; legit, viridiq; locatas
Colle Pithecuſas, habitantum nomine dictas,
Quippe Deũm genitor fraudem & periuria quondam
Cercopum exoſus, gentiſq; admiſſa doloſæ,
In deforme viros animal mutauit, vt iidem
Diſsimiles homini poſſent ſimiléſq; videri.

Sanè quidem petulantiam quis hoc ſcriptionis genere ſignificaturus, nullo cõmodius animali vtetur, quàm ſimia: cuius improbitate conſiderata Plato in Ci-
C uitate ſua Therſitem ait, illum omnium qui ad Ilium venêre turpiſsimum, tantęq; impudentię monſtrum, vt Achillem Agamemnoni exprobrare nihil veritus fuerit, ſeq; heroibus ingerere temerarius aſſuerit, in ſimiam cõmutatum eſſe, imitariq; adhuc hominum facta, nõ re, ſed ſpecie ipſa mutata: quod etiam Q. Calaber Paralipomenis tangit. Nam ſi cùm inter homines ageret, tam perditæ fuit inſolẽtiæ, vt ne regibus quidem imperatoribuſq; ipſis quicquam parceret, minimè mirum, ſi, poſtquam in bruta tranſiuit, eundem animi tenorem ſeruat, importunitatemq; omnem aduerſus leonem ipſum ferarum omniũ regem exercet. Sanè Lycophron Therſitem ipſum πιθηκόμορφον appellat: & vulgò genus hominum huiuſmodi ſimiis ſolemus æquiparare. Ac in eam improbitatem ita nos aliquando luſimus ſermone ad Leonem X. P. M.

Deniq; ſic petulans generoſo infenſa Leoni
Simia, quæ natibus, caudæq;, & clunibus huius,
Tantum animi eſt paruis, affixa procacibus auſis,
Hoc tam magnum animal vexátq; agitátq;, nec vllam
Eſſe moram patitur, muſca importunior, apta
Illa feros vitare vngues & dentis acumen,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Lubrica dum fidit ſaltu, leuibúſq; lacertis, D
Déq; ſuo quærit ſibi tot ludibria Rege.

FEBRIS MEDELA.

RElíquum hìc erat, vt ex eorundem ſacerdotum dictatis remedium febris ex Leone ſimiã veſcente ſignificari ſubiiceremus, ſed ſuper hoc ſatis in Leone.

SVI ADMIRATOR.

QVo ſit in prolem ſuam affectu ſimia, paulo antè diximus. Hinc autẽ aliud oritur hieroglyphicum. Fuerunt enim qui Suffenos Catullianos per fœtã ſimiam aptè ſignificari poſſe contenderent, qui ſcilicet ſine riuali dicta facta've ſua vnicè amant & venerantur. generoſum Pindari dictum, qui genus hoc hominum philautia, hoc eſt, cęco amore ſui perditum irridens, adulatores non aliter viros probos & amicos videri ait inſipientibus, quàm ſimiæ pulchræ pueris iudicantur. Ait enim Pithiis, καλὸς τοι πίθων πρὸς παισὶ: bella quidem ſimiola eſt pueris. Nam & Horatius adulatorem in obſequium plus æquo pronum, ita ad diuitis nutum mutari ſcribit, vt credas mimum partes agitare ſecundas. Simia verò mimum exſcribit, quòd vna omnium maximè atq; efficaciſsimè quæcunque E fieri viderit imitatur. De philautia Syneſius vir literatiſsimus, cùm epiſtolas accuratius à ſe ſcriptas aliquando colligeret, vereri ſe dixit, ne quod ſimiis accidit, eueniat ſibi: illæ enim, ait, cùm natos animalium omnium turpiſsimos pariant, putant ipſæ tamen eos eſſe omnium formoſiſsimos. Atq; vtinam, mi Cæli, non idem & ego fallar, qui tantum vigiliarum hieroglyphicis his indagandis impenderim, tantum laborum conſcribendis exhauſerim, vt quod nunc hominum eſt ingenium, poſteaquàm me ſtudioſorũ animos oblectare exiſtimauero, ludibrio ſim. Quid enim, inquient, ad nos literarum Ægyptiarum fabulæ, cùm nunquã ſatis temporis per ætatem etiam longiſsimam ſuperſit, vt vel Latina vel Græca diſcere quis poſsit? quanto ſatius fuerat quatuor hos & viginti annos, qui contexendis ſex circiter & quinquaginta huius argumenti cõmentariis periêre, vel eloquentiæ, vel traducendis autoribus Græcorum optimis impendiſſe: aut ſi frigidus obſtabat circum præcordia ſanguis, mihi potius latenter inſtituiſſe viuere, ne per continuam genij defraudationem corpus affligerem, vnde diuturnas grauiſsimaſq; tot ægritudines cõtraherem, neq; tamen hinc vllam apud po F tentiorum quenquam gratiam mihi compararem. Vera hæc, nõ inficior, dicturi ſunt. Sed quid agerem? Suus cuique attributus eſt error. Si quid tamen fuerit quod vel tibi, vel tribus amicis aliis non vſquequaq; diſplicuerit, ſatis me conſecutũ arbitratus, habeant ſibi ſua regna reges, reſpondebo, meamq; iudicio triũ circiter amicorum induſtriã approbari vſqueadeò æſtimabo, vt pro laboribus tantis ingentem mihi mercedem cumulatiſsimè perſolutam rationibus meis ſim nulla contatione relaturus. Vale, meq; Manardo, more tamen illo tuo, plurimum commenda.

Generoſum Pindari dictum.

PIERIVS

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PIERIVS VALERIANVS AD MAGNIFICVM ACHILLEM BOCCHIVM BONONIENSEM, DE IIS QVAE PER CERVVM SIGNIFICANTVR EX ſacris Ægyptiorum literis.

A

Ingularis illa mentis integritas, ſummáq; eruditio tua, Achilles Bocchi nobiliſſime, noſtræq; amicitiæ firmitas, perpetuáq; conſtantia iubent, vt quantum in me eſt, tui memoriam nullo vnquam tempore apud me deſituram aſſiduè celebrem: ſiue nos coniunxerit olim ſtudiorum ſimilitudo, ſiue fortunæ quædam paritas, quòd eodem tempore pari militia tibi Bononiæ, mihi Romæ eaſdem diſciplinas profiteri contigerit, eorundemq; amicorũ, quos diu coluimus, patrocinio protegi. Nullæ tamen te amandi cauſæ maiores extiterunt, quàm congreſſus illi periucundi, perutiles, & in primis mihi ſalutiferi, cùm triſtiſſimo illo meo, Italiæq; totius tempore recens Florentia cum Mediceis meis eiectus, Bononiæ te ſuperiori æſtate conueni: in tanta enim rerum mearum omnium iactura facta neminem habui, qui ſapientioribus ſermonibus mœrorem, miſerias calamitatesq; meas molliret, alleuarétq; magis, quàm amiciſſimæ officioſiſſimæq; conſolationes tuæ: ita te prudenter per totius vetuſtatis exempla, pérq; ea quæ ætate noſtra conſpexeramus, de humanarum rerum viciſſitudinibus diſſerentem audire plurimum iuuabat. Accedebat huc tua illa verborũ bonitas, mira vultus hilaritas, et feſtiua ſemper oratio, qua me ita deliniri ſentiebã, vt ad ærumnas meas mitigandas nihil accidere poſſet vtilius, nihil accõmodatius. Tecum itaq; totos illos dies eſſe, tecum ambulare, tecum ſedere nunquam deſtiti, donec maximã eius, quæ me tum oppreſſerat, anxietatis partem à ceruicibus meis excuſſiſſe mihi viſus es, ægritudiniſq; illius feritatem nõ parum mitigaſſe. Poſtea verò quàm acerbitas illa temporum in mitiorem verſa eſt fortunam, elapſus è cuſtodia Pontifex, patriæ Medicei, Romæ nos reſtituti, mihiq; res ſatis belle ſucceſſere, factum eſt vt me tot iam laborum difficultatúmq; nihil omnino pæniteret. Hippolyti enim mei liberalitate ſum egere vetitus, liberiúſq; mihi otium indultum eſt. Vnde datus eſt ad literarũ ſtudia reditus, & deſertæ diu Muſæ repetitæ. In his autem ea prima fuit cura, vt quæ tractaſſe me olim noſti hieroglyphica, diutius in ſitu eſſe minimè permitterem. Accinxi me itaq; ad poliendũ eo tunc conſilio, vt ſi niueus doctorũ amicorũ calculus acceſſiſſet, modò hoc, modò illud Commentarium emittere. Quod vt cõmodius fieri poſſet, eruditiſſimis viris amicis meis libellos ſingulos ſin

B

gulis inſcripſi, vt ipſi nõ magis mea, quàm ſua cauſa, quod corrigendũ exiſtimaſſent, accuratius emendare quodammodo cogerentur. Ex his Ceruus tibi dedicandus fuit, propterea quòd ſermones illi, quos calamitoſo meo illo tempore tecum fuiſſe repetebã, argumentũ id præcipuè habuiſſe memini, vt tot inuectas multis ab hinc annis in pleroſq; Principes calamitates, quales & quantas Europà ferè tota vidimus, eorũ delirio deriuatas inde procedere querebamur, quòd id hominum genus amicos ſyncериores veridicóſq; propemodũ faſtidiret, plurimúmq; adulatores ſubdolóſq; paraſitos vnicè adamaret. Præcipuum verò Cerui eſſe hieroglyphicũ apud Aegyptios, vt ſi hanc iudicij captiuitatẽ indicare vellent, Ceruũ fiſtula illectũ pingerent: vt ſi quæ huiuſmodi tenticulæ pararentur, haberet ſcitus homo quod ſibi proponeret præcipuè fugiendum.

C

AB ADVLATORIBVS PESSVNDATVS.

EGYPTII hominem dolo ab adulatoribus circumuentum ea pictura ſignificabant. Quòd verò Ceruo inſitum natura ſit paſtorali fiſtula, vel ſuaui aliquo modulantium concentu demulceri, tantáq; hinc affici voluptate, vt immemor ſui nullo prorſus negotio capiatur, vel iniecto alicunde telo, quod propter animi abalienationem adeſſe tunc minimè ſuſpicatur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

D

euestigiò transfodiatur, atque ita fiat adblandientium præda, lætum aliquod ludibrio suo cõuiuium exhilaraturus: quemadmodũ cum pernicie sua ridiculi fiunt, qui lenociniis istiusmodi sese offerunt capiendos: vt rectè mihi Antisthenes philosophus dixisse videatur, longè satius esse in coruos, quàm in adulatores incidere. Hæc iam tunc in cõgressu illo Bononiensi dicta puto meministi, cùm tu, vt semper soles doctè aliquid declamare, subiecisti: Sapientissimè quidem Antisthenes, qui vt iuuentutẽ suam (nam ea potissimùm ætas huic obnoxia est incommodo) ab Archilocheæ vulpis calliditate liberaret, vtili omnibus documento futurus, coruos aiebat non tam hominibus obesse, quàm adulatores. Corui siquidem corporis tantũ oculos effodiũt, quos ne vtiles quidem non postremi nominis philosophi existimauerũt: alij, vt contemplationis E impedimentũ nescio quod sponte effossos abiecerũt. Adulatores verò, mentis, quæ nostrî diuina pars est, oculos eruunt, intellectum scilicet atq; iudiciũ, quibus tantùm reliquis præstamus animantibus, obtenebrant: quibus ita perditis, euenire necesse est, vt nihil fiat humanitati reliquũ. Idem etiam dictitabat, Meretrices bona omnia amatoribus suis comprecari, præter vnam mentem atq; prudentiam: ita adulatores iis quos affectantur, omnia felicia ominari, præterquam sapere, ac seipsos noscere. Addidisti etiã illud, quod Crispus Passienus dicere solebat, nõ esse claudendum hostium adulationi, sed aperiendum, veluti solet amicæ, quę si fores impulit, grata est: si effregit, gratior: prodesse enim in hoc arbitrabatur, vt homo inde qualis esse debeat, admoneret. Respondi ego: Argutè quidem Passienus opinabatur, sed pauciss imi quos ardentissima virtus vndecũq; munierit, hoc assequi potuerunt: reliquis plerisq; omnibus, ob humanæ naturę imbecillitatem periculum imminet, ne si ad hæc aures patefecerint, tanquam vituli inter lupos circumueniantur, vt Cratetis Cynici sententia declarauit. Contrà verò sapienter illi vitam instituerunt, qui non ad ostentationem viuunt, non F populares aures captant, sed sibi rerum suarũ conscij, rationem ipsam, veram viuendi ducem, sibi proposuerũt. Quare cùm veritas semetipsum noscere doceat, impediat adulatio: illa virtutis viam, hæc vitiorũ semitam collaudet: illa bonis, hæc malis parêre cõpellat, reiiciatur à nobis penitus adulator more philosophi Timonis, qui Demeam assentatorem ligone percussit. Nullũ enim animãtium genus assentatoribus, ait Plutarchus, pernicios um magis: nullum quod citius iuuentutem in præcipitium àgat: nullum quod facilius fortunas, honores, vitam deniq; ipsam radicitùs euertat. Ideoq; Diogenes interrogatus, quæ bestia morsum haberet nocentissimũ: Si de feris, inquit, interrogas, obtrectator: si de cicuribus, adulator. Nam veluti aucupes blandulo quodã stridore & mellita vocula simplices auiculas aut in viscum implicant, aut in pedicas iniiciũt: ita pellicit homines adulatio, & mox in omne scelus impellit, eoq; impulsum & inuolutum, in vitam demùm calamitosam trahit, perq; caput & pedes in profundissimam ærumnarũ voraginẽ demergit. Rectè itaq; dicere solebat Aristonymus: Ligna dum ignem nutriunt ab ipso consumi: diuitias, dum adulatores alunt, ab eis labefactari. Excepisti tu: Rectè quidem mi Pieri: nam in memoriam illud mihi reuocasti,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A uocaſti, quòd & Phauorinus philoſophus Actæonis fabulam à ſuis canibus, quos alebat, deuorati, ad adulatorum trahit euentum, quorum finis & intentio eſt totum abſumere, ſi poſsint, dominũ. Quod cùm ita ſit, Antiſthenes ſiue Diogenes Cynicus cum ligone ſuo ſummo opere commendandi, qui quod in vita pernicioſiſsimum eſſet animaduertentes, vrbaniſsimo dicterio alter, caſtigatione alter, homines ad morum integritatem & prudentiam natos admonere voluerint, ne peſsima paraſitorum contage labefactati, per imprudentiam in tam procliuia vitæ diſcrimina peſſum raperentur, omniumq; ignominiæ, contumeliis atq; ludibriis expoſiti, eorum quibus ſe ſuaq; omnia crediderant, proditione perderentur. Subſecutus ego ſum: At ne Ceruum tantùm muſicæ capi lenocinio perſuaſum habeamus, equos etiam, ferocia alioqui animalia, eadem affici ſuauitate, Perſica ex hiſtoria compertum, magno eorum detrimento, qui bellatores eos effœminatis cantilenis & modulis aſſuefeciſſent. Murænas quoq; & thriſſas piſcium genera euocari concentu & tintinnabulis, exploratum vulgò: quamuis murænas genituræ tantùm tempore, vtpote quæ ſerpentium ſequi ſi-
B bila feruntur, quibus eas admiſceri tradunt. Iam & Otus, cui nomen inter aues ab auribus eſt, tanquam cantaminibus circumuentus modulamine afficitur, humeroſq; iactare, ſaltitare, & nutare vertice quaſi modulos teneat aſpicitur: ſed nulli horum muſica eſt exitio veluti ceruis, quapropter hinc potius Ægyptij hieroglyphicum ſuum deſumere voluerũt. Sanè quo minus mirum ſit ceruum muſicæ modulos intelligere, apud Ælianum legitur eum Indicæ vocis callere ſonum, ſermonemq; percipere, neq; alium quempiam ita facilè: quamuis Ptolemæo Philadelpho ceruus fuerit, qui Græcum idioma prorſus intellexerit. At iam ſatis ſuper Cerui muſica euagati, reliqua nunc eius animalis ſignificata ſubiungamus.

PRÆCIPITANTIA.

PErcito quempiam ingenio, temereq; ac nulla ratione ſeſe mouentem (vt plerunque furores ſunt qui Panici vocantur: quippe cùm nulla vrgente cauſa quis in fugã ſe proripiat, negotium' ve, quod præ manibus erat, ſtatim abiiciat, incœptumq; deſerat) Ægyptij per ceruum & viperam adpictam intelligebant.
C Pugna enim huic cum ſerpente, cuius etiam cauernas inueſtigat, nariumq; ſpiritu extrahit renitentem, vt luculenter his verſibus Lucretius:

Naribus alipedes vt cerui ſæpe putantur
Ducere de latebris ſerpentia ſecla ferarum.

Ideo ſingulare abigendis ſerpentibus remediũ, ceruini cornu ſuffitus, vt apud Nicandrum legitur. Idem ipſe tamen tam acer anguium hoſtis, qui tanto eos conatu perquirit, ſimulac ex improuiſo viperam conſpexerit, in pedes ſe repentè proripit, ac fugit, ingenita ſcilicet naturæ diſcordia concitus, quæ illi accidit, vt idem Poëta refert,

Propter diſſimilem naturam diſſimileſq;
Texturas inter ſeſe, primasq; figuras,
Multa meant inimica per aures, multa per ipſas
Inſinuant nares infeſta atq; aſpera tactu.

Sanè coniectores etiam tradunt, eum qui per nocturnam quietem imaginatus fuerit videre ſe ceruum quempiam inſtantem tergo, longeq; ſequentem, futurũ vt qui tale ſomniũ viderit, ea ſit formidaturus, ex quibus nulla ſit offenſio ſubſecutura, ac perinde fruſtrà timeat.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PRAVITAS EDOMITA. D

SIquid verò ad vetera significata addere cõcedatur, cùm vipera sit profligatissimis tota vita sceleribus inquinatissima, alia mariti, alia matris parricidio polluta, venenum' que eius atrocissimũ, quod omnem, vt aiunt, exuperat medicinam, aptè mihi fecisse videbitur, si quis vel regem vel magistrum vel iudicem quempiam in scelera vindicem sese acerrimũ exhibentem, per ceruum & extractam è cauernis viperam, quam mordicùs apprehenderit, figurarit. Eodẽ etiã hieroglyphico virũ intelligemus, q̃ morũ impuritatẽ corrigat, scelera eluat, prauitatẽ emẽdet, & quod idẽ ait Poëta:

Veridicis hominum perpurget pectora dictis,
Et finem statuat cupedinis atq; timoris,
Exponátq; bonum summum, quò tendimus omnes, E
Quale sit, atq; viam commonstret tramite paruo,
Qua possimus ad id recto contendere cursu,
Quídve mali immineat rebus mortalibus olim.

Hoc enim est maleficũ serpentem, qui clàm in insidiis excubat, è latebris extrahere, extractum interficere, interfectum deniq; deuorare.

FVGACITAS.

FVgitiuũ dubio procul hieroglyphicè notare qui vellent, currentem ceruum describebãt. Est verò fugacitas ceruo natura insita. Hinc Lucret. Et fuga ceruis A' patribus datur, & patrius pauor incitat artus. Quã verò pedum alacritatem in Achille fuisse autores tradunt, vt ποδάρκης, καὶ πόδας ὠκὺς passim ab Homero vocitetur, sunt qui autument inde partum, quòd eius infantia sub Chirone fuerit ceruorum medullis plurimùm enutrita. Porrò illum assecutum esse ceruos absq; canibus, & retium insidiis, Pindarus Nemeis canit:

Κτείνον τ' ἐλαφοὺς ἄνευ κυνῶν, δολιῶν θ' ἑρκέων.

Nam de agilitate cerui superfluum est verba facere, cùm scriptis omnium in primis celebretur, præcipuè verò κατ' ἰξοχὴν quandam, Laconũ chorus, Aristophanica Lysistrate, dicat, saltandum pedibus est tanquam ceruus aliquis. Sed quod de Achillis nutrimento & nomine positum est Nazianzenus Achillem dictum ait, quòd sine cibo fuerit educatus: χιλὸς enim cibus & succus est: ille verò crudis tantùm ferarum artubus pasci fuerit assuetus. Sed & quod de Chironis institutione circumfertur, mirum ab Homero nusquam huius rei mẽtionem fieri, cùm tamen Apollonius, & qui post Homerum fuerunt Poëtę pleriq; omnes, educatum Achillem à Chirone tradant. Addam huc Telephum Herculis & Auges filium, quem Alæus Auges pater in Panthium montem exposuerat, à cerua educatum esse, vt apud Lycophronis interpretem habetur, quod & nomen ipsum ostendere videtur: cerui quippe nutricatum significat. F

INTERQVIESCENS.

QVamuis autem cursum pernicissimum Ægyptij ex cerui currentis specie intelligi monuissent, quia tamen is requiem inter currendum aliquam facit consistensq; manet, dum qui sequitur appropinquet, tum fugam item arripit, factum est vt hominem aliquam laboribus suis requiem interponentem signifi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſignificare ſi vellent, currentẽ quidem ceruũ pingerent, ſed retrò ſpectantẽ, cùm in ſolius tantùm fugacitatis ſignificato caput ſurrectũ ſtatuerent, vt cornua per dorſum demiſſa reſiderent. Ideo verò ceruus dum fugit, interquieſcere cogitur, quòd tenui imbecilloq; eſt inteſtino, quod leuiter etiã percuſſum rumpi poſsit, cute adhuc integra permanente. Deniq; imbecillum adeò animal eſt ceruus, vt tactus ab aſpalatho, ea eſt ſpinæ ſpecies, emoriatur. Verùm hoc & alia de cauſa, & alio etiã poteſt modo pingi, quippe ſi tres plures ve ceruos natãtes feceris, capitibus alterius clunibus impoſitis, atq; eorum primum auertentem ſe quaſi ad poſtremũ ſe locũ recepturũ: quo quidem officio mutuo ſe adiuuant, cùm ex Sicilia transfretant in Calabriam per æſtatem, pabuli gratia, idq; plurimùm iuxta vrbem Rhegium, qui propterea quòd onus capitis ſuper aquas extantis haud facilè ſuſtinẽt, inter natandum ſinguli ſuper anterioris lumbos caput imponũt: dux verò cùm defeſſus eſt ad vltimum trãſit locum, atq; ita mox alius atq; alius labore ita cum quiete communicato incolumes tranſeunt. Si cui tamen quod ſuperius poſitum eſt hieroglyphicum magis placuerit, res in medio poſita eſt.

B FORMIDO.

STuporem præter hæc, formidinemq; per ceruum & puniceas pennas prætentas ſignificari, omnibus innotuit, tam ex iis qui Animalium hiſtorias cõſcripſere, quàm ex Virgiliano carmine, qui Turnũ attonito quodã pauore perculſum ceruo æquiparat puniceæ ſepto formidine pennæ. Libet verò loco hoc de pennis ad ceruorũ formidinem excogitatis hiſtoriam enarrare, quæ non tantùm Virgilij carmen explicabit, verùm etiã hieroglyphico huic argumento plurimum afferet claritatis. Narrabat mihi Io. Antonius Pollio Geloum Princeps, Pontificij contubernij mihi ſocius, ſtare adhuc in Sicilia hanc venationis antiquæ rationẽ, quæ ſic fieri ſoleat. Nobiles vbi renunciatũ fuerit ceruorũ greges vſquã oberrare, alter alterũ inuitantes properè conueniunt, afferuntq; ſecũ ſcorpionem aut arcum ſinguli, & faſciculum virgarum, quæ omnes ferrea cuſpide præpilatæ ſint, quarum caput alterum in ſummo perforatum eſt, funiculo perpetuo per virgas ſingulas ea tranſmiſſo. longitudo earum ad pedes quatuor vel circa. Cum ad locũ peruenere vbi ceruos congregatos norunt, latè diffuſi equites pedites q; modum agri, quanto ſatis eſt ambitu circumſiſtũt, ſtationemq; vnuſquiſq; ſuam per interualla certa ſuſcipiunt. Hìc faſcem quiſq; ſuum explicat, primaq; virga ad finitimi vltimam alligata, reliquas per decempedæ circiter interuallum ſingulas terræ affigit: idem alter, idem alij faciũt, donec ceruos vndecunque concluſere. Virgis ita diſpoſitis pennarum punicearum, quas in hunc vſum magno numero fucatas habent, faſciculos licio ſuſpenſos ad traductum per virgas funiculũ hìc & illic alligant, qui aura vel leuiſsima impulſi varia iactatione motentur. Stationarij mox in proxima ſeſe quiſq; abdunt virgulta, ſagittiſq; intentis expectant taciti. Liciorum hoc ſeptum ingreditur eques tantùm vnus cum odoriſequis canibus, iiſq; non admodum magnis. Hunc venationis magiſtrum vocant. Is vbi gregem nactus eſt, ſenſim accedit, latratuq; catulorum tantùm fretus, agmen incipit agitare: illi conferti omnes vnà fugam capeſſunt: at cùm ad licia pennasq; illas penſiles peruenere, ſubitò pauefacti vlterius progredi non audent, ſed illarum motum & fulgorem declinantes ad læuã non procul flectunt, & rutilantes faſciculos illos proſpectantes tanquã muro incluſi circumaguntur: ſubſequitur magiſter, nomine quenq; vocans ex ſtationariis, prout vnicuiq; fit proximus, atque huic primum vel ſecundum, illi tertium aut

Venationis antiquæ ratio.

C

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quintum aut ſeptimum ex libidine ſua telo excipiendum deſtinat, futurum ſa- D
gittario dedecori & ignominiæ, niſi oblatum à magiſtro ſauciarit, vel ſi alium
quempiam quàm nuncupatum appetierit. Magiſter ita agmen tandiu circum
agit quaſi per pomœria progreſſus, donec ita præda omnis per omniũ vices cõ
cidat exanimata. Hæ ſunt itaq; pennæ illæ, quarum formidine attoniti ſtupi-
di ve facti cerui, abalienato prorſus animo cõſternantur. Has enim nõ aliter pa-
uent, quàm elephanti colorem album: tauri phœniceum ac rubicundum: tigres
tympanorũ ſonitum: vrſi leones ve mappam, amiculum ve in caput iniectum:
de quo locis ſuis. Sed quod ad ceruum pertinet, dant hoc nonnulli animalis ſto
liditati, ingenitoq; cuidam ſtupori, qui ei de re qualibet oriatur. Natura omni-
no ſunt hi meticuloſi, quia frigidiuſculi: philoſophi enim animalia eo omnia for
midine magis laborare tradunt, quo frigidiora ſunt: idq; quotidiano compro-
batur experimento. Ceruos verò eſſe frigidos, lachryma dulcis argumento eſt,
quæ ſalſuginoſa eſt apris, qui magna pollent caliditate. Hinc fit vt ille fugiat, hic
hoſtem adoriatur, proq; viribus iniuriam vlciſci pertentet. Sed cur non Lucre- E
tij Latini philoſophi, eaq; de cauſa mihi ſæpius citandi, luculenta ſuper hoc car-
mina recitemus?

At ventoſa magis ceruorum frigida mens eſt,
Et gelidas citius per viſcera concitat auras,
Quæ tremulum faciunt membris exiſtere motum.

Atq; idem ſuperius dixerat:

Eſt & frigida multa comes formidinis aura,
Quæ ciet horrorem membris & concitat artus.

Huius rei doctrinam ſecutus Horatius ait:

Quem tu ceruus vti vallis in altera
Viſum parte lupum, graminis immemor
Sublimi fugies mollis anhelitu.

Et Græci ἔλαφον αἴσχρα omnino dixerunt pro maximè formidoloſo. Et Cleonymũ taxat Ariſtophanes timidiſsimum hominem, quem Nebulæ per figuram cerui referebant. Sedenim quod de animalis frigi-

VEHEMENS APPE-
tentia. F

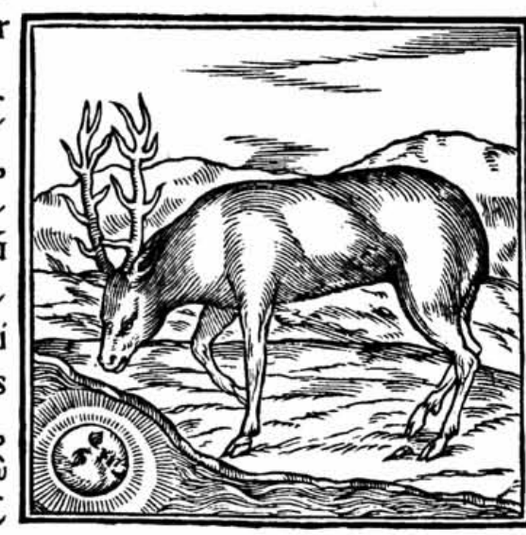

ditate philoſophi differunt, longè aliter apud Euthymium inueni, vt in ſubiecto habetur hieroglyphico.

VEhementiſsimi enim deſiderij ſignum eſſe ceruum ad aquæ fontem adſpectantẽ, Diuinæ indicãt literæ, dum ita canũt: Quemadmodum ſitibunda cerua inhiat ad aquarũ riuos, ita anhelat anima mea ad te Deus. Cerua enim ſuapte natura ita calida eſt, aiunt ſacri interpretes, vt frigidiſsimis reptiliũ carnibus mirificè releuetur, ideoq; eas auidius appetit, quibus abſumptis naturali illo calore κατὰ τὸν αἰπάθειαν magis ac magis concitato, ſtudioſiſſimè gelida fontium fluenta perquirat.

FORMIDO SVBLATA.

QVòd autem Herculem ceruum enecantem multa artificum opera propo-
nunt, ſumptum ex Poëtarum fabulis argumentũ, in quo tamen hierogly-
phicus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A phicus deliteſcit intellectus, pauorem è mortalium vita ſublatum ex eo ſignificari tradit Heraclitus, qui pleraq; fabularum figmenta in hieroglyphicum hunc modum interpretatus eſt. Sed quantum ad timiditatem pertinet, cùm affectus huiuſmodi in ſeruis præcipuè deprehendatur, vtpote qui ſeorſum ab ingenua liberalitate ſint vel educati vel inſtituti, mos apud Comicos in primis inoleuit, vt fugitiui, quod omnino timidorum eſt, cerui appellarentur. Eius timoris ergò Achilles apud Homerum ignauiam obiicit Agamemnoni, dum ceruino eum corde præditum obiurgat. Pomp. Feſtus ſeruos fugitiuos vnius tantùm literæ mutatione ceruos nuncupari ſolitos tradit. Sedenim vt eo vocitarentur nomine, non ipſa tantùm fugacitas in cauſa fuit, verùm etiã hiſtoria. Aiunt enim Seruium Tullum ædem in Auentino Dianæ ſacraſſe, diemq; inſtituiſſe Idibus Auguſti, quo die ipſe cerua natus eſſet: mos verò erat vt Deæ ara ex cornib. fieret, cæſorumq; ceruorum capita valuis & parietibus affigerentur, ipſumq; Dianæ ſimulachrũ, vt in pleriſq; numis habetur, cum ceruo effingeretur, quòd animalia ea in eius eſſe tutela dicerentur. Ab vtriuſq; igitur rei ſimilitudine, & ſcurrili
B propémodum in regem ioco, ſerui fugitiui cerui cœpti ſunt appellari. Addam id, animalia ea ceruos quaſi geruos dictos, quòd cornua geſtãt vſqueadeò grandia. Nam & Ceres quaſi Geres à gerendis frugibus dicta, vt Etymologici putant. Illud verò ſeruile identidem eſt, quòd onus tam magnum cerui gerunt capite, quoniam ponderum geſtatio ſit ſeruorum propria.

AVDITVS ET SVRDITAS.

SVrrectas auriculas cerui, auditus acris ſignificatum eſſe, oſtẽdit illud, quod ὠσὶν ἑαῶσι prouerbium fertur, quod arrectis auribus Maro, & arrigere aures Terentius interpretatur. Contrà verò pro ſurditate eaſdem demiſſas pingere moris eſt, quia tunc cerui acutiſsimè audiunt, cùm ſurrectas aures protendêre: cùm verò eas demiſere, vix proximum excipiunt ſonum. Nam cùm auditus, vt placet Empedocli, fiat illiſi ſpiritus in clauiculatam aurium partem introrſus adnexã, quã tintinnabuli vicem præbere dicit, vtpote celſo loco ſitam, pulſuiq; obuiam, accidit vt negato per huiuſmodi aurium depreſsionem ingreſſu, ſurditas obueniat neceſſariò. Alia quædam Medici comminiſcuntur, ſed quæ nihil
C ad rem noſtram attinent: hoc ſiquidem ſignificatum ex geſtu deſumitur auris, quæ cùm ſurrigitur, patefit: cùm verò demittitur, auditum obturat. Nam & Ariſtoteles ceruos ait, cùm aures demiſerint, facilè capi, quòd inſidias nõ ſenſerint: cùm verò eas intenderint, facilè inſidiarum admoneri.

MVLIEROSVS.

SI qui verò mulieroſum hominem, & multarum concubitum appetentem notare vellent, ceruum exporrecto genitali pingebant. Is ſiquidem cùm turgente iam venere coitum appetit, non in vna tantùm immoratur, ſed mutat, breuiq; interpoſito tempore aliam atq; aliam ſuperegreditur. Aiunt verò ceruorũ coitum non eſſe ſtatarium vt reliquorũ animalium, ſed ceruam ſimulac marem accepit, identidem currere, applicitumq; ceruum & rem nihilo ſecius peragentem dorſo vectare, illum duobus tantùm pedibus terræ innixum pertinaciter ſubſequi, nec niſi re peracta deſilire.

LASCIVIÆ POENITENTIA.

ILlud ſpectandæ probitatis exemplum eſt, quòd volentes hominem propter propriam petulantiam, qua lapſus fuerit, pudore affectum ingenuo ſignificare, ceruum in ſcrobe deliteſcentem oſtentabãt. Is enim cùm fœminam implerit,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſeparatur per ſe ipſe, & propter libidinis graueolẽ etiam ſolitarius ſcrobes fodit: D
fœtent vt hirci: facies quoq; eorum nigreſcit aſpergine vt hircorum. Degunt igi
tur hac deſtinatione quouſq; imber accidat, ablutiq; inde paſcua repetunt.

ALia itidem de cauſa latitare ceruum cùm obſeruaſſent antiqui, hominem qui vel candidatus turpem eſſet repulſam paſſus, vel partam dignitatẽ amiſiſſet, Vatiniana aliqua affectus ignominia, & propterea tanto perfuſum pudore, vt in frequentiora loca prodire nõ audeat, oſtendere ſi vellent, ceruum marem ſine cornibus inter virgulta frutices ve abditum pingere ſoliti ſunt. Cornua enim mares tantum habẽt, quibus amiſsis tandiu præ pudore latent, quoad altera renaſci cœperint. Alij dicunt, non præ pudore fieri hoc à ceruo, ſed natura duce, quòd ſe latebrarum præſidio tutari velit, qui ſe armis priuatum cernat: veluti ſepia atramento fuſo ſuæ conſulit incolumitati, ne capiatur: & polypus coloris mutatione venatores fallit. Quòd verò pleriq; hiſtoriæ animaliũ ſcriptores fœminas è ceruis ſine cornibus eſſe tradunt, longè diuerſum eſt ab eo quod Olympiis ponit Pindarus, ode quæ Theroni ſcribitur εἰς Θεοξένια. Ita enim ibi: χρυσόκερων ἔλαφον Θήλειαν ἄξοντ' αὖ ποτὲ παῖδες Αἰνιῆθεν ὀρθωσίαν ἴχεα λιπεῖν ἱεράν: quo loco interpres introductum ait à Poëtis cornutam ceruam, cuiuſmodi ea fuit quæ Telephum lactauit. Poſitum hoc idem ab Anacreonte, ſed à Zenodoto correctum, ob vulgatam hiſtoriã, quòd in eo genere fœminæ cornua non habeant: nam quòd ſcripſerat Anacreon, ἄγαν ὡς οἰάτε νεβρὸν νεοθηλέα γαλαθινὸν ἐοῦσ' οὐ ὕλαις κοροέσσης ἐκπολεφθεὶς ὑπὸ μητρὸς ἐπποκῆν: pro locutione κοροέσσης, qd' cornigeræ ſignificat, Zenodotus is emunctæ naris cenſor ὀροέσσης repoſuit, hoc eſt, deſideratæ vel amabilis. Subiungit interpres, inuentas tamen aliquando, nec incongruũ eſſe aliquas habere cornua, quemadmodum in elephantis, de quibus tradunt Æthiopicos & Libycos tam mares quàm fœminas habere dentes, cùm tamen in India, vt obſeruauit Amy- F
tianus, huius generis fœminæ ſine dentibus eſſe conſpiciantur.

DE REPVLSA pudor.

E

ARMORVM APPARATVS SINE CORDE IRRITVS.

EXcogitarunt etiam iuniores hieroglyphica quædã argumenta, quæ paſsim referre, vtut depoſcere locus videbatur, haud quaquam puduit: cuiuſmodi hoc eſt, quo apparatum bellicum fruſtratorium & inanem eſſe, niſi præſens ardens q; adſit animus, per ceruum magnis inſurgentẽ cornibus ſignificari poſuerunt. Naturam enim inquiunt ceruo animali admodũ degeneri cornua magnitudinis adeò ſpectandæ ac aſperitatis horrificæ contribuiſſe, quò argumentum eſſet, eos qui audacia & fiducia ipſi præditi non eſſent, fruſtra vllum armorum apparatum, & inſtrumenta bellica comparare. Dicere ſolebat Antiſthenes, bona omnia à Dis hoſtibus optanda, præter vnã fortitudinem: illa enim quotquot eſſent, non eſſe poſsidentium, ſed eorum qui armis præſtarent, & viribus polle-
rent. Nam niſi ad opes & potentiam præſens acer q; animus adiiciatur, facilè vel ipſa infringitur fortitudo. Hinc egregium illud Chabriæ Athenienſium ducis dictum, quod & Philippus vſurpare ſolitus: formidabiliorem eſſe ceruorũ exercitum Leone duce, quàm Leonum duce ceruo. Tantùm is animorum vigori,

quo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A quo Dux ipſe polleret, tribuebat: idq; multis ſtratagematũ exemplis apud rerum ſcriptores paſsim verum eſſe comperitur. In hanc ſententiam Demades Philippo, qui contra Athenienſes ſuperior euaſerat. adulaturus, ἔγνως ἄν, ἔφη, ὦ βασιλεῦ, τὴν τῆς πόλεως ῥώμην, εἰ ἀθλιωτέων μὲν Φίλιππος, μακεδόνων δὲ χαρὴς ἐστρατήγει. Noſſes, inquit, ô Rex, ciuitatis robur, ſi Athenienſium Philippus, Macedonum verò Chares exercitui præfuiſſet. Chares enim Dux fuerat Athenienſium. Non omittendum hic, quòd Tertullianus noſſe ait ſe Chriſtiani gregis paſtores aliquos in pace leones, in prælio ceruos: quòd quidem vir ad martyrij cruciatus impauidus & paratiſsimus, ad ineptias tollendas feruentiſsimus, neq; animos puſillos, neq; ignauiam quorundam ferre poterat.

ACTÆON.

FRiuola verò mihi videtur Anaximenis interpretatio ſuper Actæonis fabula, de qua ſuperius mentionẽ fecimus, qui cõuerſus ideo dicatur in ceruum, & à canibus ſuis dilaceratus, quòd periculis quæ venãdo ſubierat demùm conſideratis, ætate iam ingraueſcente timidior factus, in ceruũ transformari ſit viB ſus, cumq; canes nihilo ſecius aleret, patrimonium conſumpſiſſe, idq; à canibus laceratum eſſe ſignificare, cùm potius hiſtoria, non fabulæ cuiuſquã figmentũ, inuento huic dederit argumentũ. Actæonẽ enim & Cippũ cornutos editos, Plinius autor eſt. Quin apud Max. Tyriũ legas, apud Corinthios, Bacchiadarũ facinus in Actæone Dorico adoleſcente diſcerpendo admiſſum, Bœotio illi aſsimilatũ, in quo Actæon à veris eſt canibus laceratus. Quòd verò Homerus ait, Dianã per iuga montiũ errantem gaudere telis, & capreis ac fugacibus ceruis delectari, ſunt qui ad Actæonis fabulam conuertãt: ſunt qui vetuſtam philoſophiam ſecuti, ſagittas eas quæ ceruum aſſequunt hieroglyphicè ſolares radios indicare velint, quorũ ſcilicet repercuſſu, cornua ipſa pro loci, vbi Luna eſt, conditione, & appareant & obducant. Nam & Lucretius tela hæc ita interpretat,

Non radij Solis, neq; lucida tela diei.

Dianam autem capreis & ceruis tantùm gaudere, Homerus dicit, leonibus autem minimè: nempe quia circa Taygeta aut Erymanthum eam venari dicit, vbi leones non habentur. Elei ſanè Dianã ἐλαφηβόλον vocant, vt apud Pauſaniam eſt, quamuis aliter alij nomen interpretãtur. Videas tamen paſsim Dianæ ſimulaC chro ceruum vtplurimùm in venatum obiici, qualem præcipuè ſpeciem in Hadriani numo cernere eſt, cum inſcriptione, ΑΡΤΕΜΙΣ ΕΦΕΣΙΑ. In aliis quoque eiuſdem Hadriani Dianæ itidem Epheſię ſimulachrũ geminis duũm ceruorum inter ſe auerſorum clunibus inſidere conſpicias, atq; aliter in aliis. Et cerua eſt in multis Gallieni numis cum inſcriptione, DIANÆ CONS. AVG. Ea enim ambitione fuit, ingenio vir alioquin impuriſsimo, vt Deos omnes ad ſui cuſtodiam & conſeruationem occupatos eſſe iactaret. Hinc feras ferè omnes quot quot numinibus dicauit antiquitas, numis ſuis eadem inſcriptione cudẽdas curauit, quorum vis magna paucis antè annis in agro Bellunenſi reperta eſt. Neq; tamen Dianæ tantùm, verùm etiam Milanioni, & Atalantæ heroibus ceruus dedicabatur, quorum ſimulachra cum hinnulo in Olympia fuiſſe Pauſanias teſtatur. Quòd verò aiunt Iphigeniam cùm iamiam ad aras patris iuſſu mactanda conſtitiſſet in ceruam demutatam, ac ipſius Dianæ numine in Tauricam regionem aſportatam, Nicander in taurum ait, Phæodimus in vrſam: atque ita omnia variant in Græcorũ fabulis, à quibus longè diuerſa leguntur apud Lycophronem & eius interpretes.

Hadriani numus.

Gallieni numi.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

VIVACITAS.

D

VIuacitatem ex picto ceruo ſignificari, quod Ægyptiorum commentum eſt, magis exploratum arbitror, quàm vlla ſit opus commentatione perquirere. Datum enim illi eſt à natura, vt quamdiutiſsimè viuat. Verùm cùm id ſacerdotes oſtẽdere volebant, cornua maximè ramoſa faciebãt, ſiquidem vnoquoq; anno ramus horũ cornibus adiicitur, ſed vt nonnulli obſeruarunt, non vltra ſex annos, ab eo tempore ſimilia reuiuiſcere, neq; ætatem inde diſcerni poſſe, ſed ex dentibus, quos tũc cùm grandęuus eſt, aut paucos, aut nullos habeat. Sedenim experimento compertũ eſt, cornua ſeneſcentiũ aſperiora quotannis fieri enormioraq;, pluribusq; tuberculis & mucronibus horrida, quo magis in ſeniũ vergant. Animaduertendũ autem in manu ſcriptis Hori codicibus antiquis, πολυχρόνια σημαίνει ſcriptum, non πολυχρόνιον, vt in impreſsis habetur, quod Multa tẽpora interpretandum eſſet. Sed parui hoc momenti. Agathoclea Syracuſanorũ tyrannum ferunt ceruum venando interfeciſſe, circa cuius collum torquis erat aheneus, ſuperinducta iam pelle tectus, in quo huiuſmodi legebatur inſcriptio, ΔΙΟΜΗΔΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΙ. quẽ Princeps ipſe magna veneratione ſuſceptũ Dianæ ſtatim cõſecrauit, diutiſsimeq; apud Peucetios Italiæ populos in percelebri Dianæ templo, cuius meminit Ariſtoteles, torquis ille conſpicuus fuit. Superare verò eos trecentos annos multi prodidêre, plericq; plures, plericq; pauciores: quod quidem vtcunq; habeat, receptiſsimum eſt eos eſſe viuaciſsímos, & viuacitatis elogio paſsim à Latinis Græciſq; ſcriptoribus appellatos,

E

SEd iam tempus eſt vt ruminationis ſignificatum exequamur, ſi prius tamen locum apud Plinium expenderimus, vbi de cerui ruminatione loquitur, quem ſylueſtriũ tunc ruminare, cùm à nobis aluntur, dicere videtur, quaſi cicuratio ſit ruminationis cauſa. Sedenim, vti reor, vel aliquid deeſt, vel, q̃ adduci non poſſum, Ariſtotelem non expreſsit, qui eo probat argumento ceruos ruminare, quia idem faciunt alti à nobis. Ait enim, ex feris ea tantùm ruminare nouimus, quæ aliquando cum hominibus degunt, vt ceruus, hunc enim ruminare, manifeſtum eſt. Huius verò rei ſignificatum ex Diuinis literis interpretandum, ex quibus animalia quæ ruminant, & vngulas bifidas habent, profana non eſſe didicimus: quod quidem eo velamento ſubinnuit, eum qui ſacris ſit initiaturus, pietatis meditatione, neq; nõ doctrina iudicioq; præſtare oportere. Bifida ſiquidem vngula diſcernẽdi doctrinam, & ſingulorum indicat examinationem, quam per ipſas rerum diſtinctiones aſſequimur, vt rectum ab indirecto, lepram à non lepra diſcernere poſsimus: ruminatio verò, vt ſæpe dictũ, pietatem & diuinarum rerũ meditationem oſtendit: horum qui altero careat, tanquam ineptus reiiciendus. Alterius ſiquidem altera poſcit opem res & cõiurat amicè, diceret Horatius, de quo tamen ſignificato in Porco latius ex Philone. Eoq; forſitan ſpectat dictũ iliud ex XXIX. Pſalmo, vt apud Græcos eſt, φωνὴ κυρίου κατηρτίζουσα ἐλάφους, Vox Domini quæ ceruos perficit, vt alij, Præparat. Significat verò καταρτίζειν, inſtruere aliquem ad negotiũ, quod exequendũ ſuſceperit.

VIR VNDECVNQVE perfectus.

F

Vox

A Vox igitur Domini, quæ ceruos, hoc eſt, viros non indignos qui admittantur ad ſacra, inſtruit, & ad certam vitæ rationem inducit, ea eſt, quæ per Prophetarum vaticinia, per Euangelicam inſtitutionem, per Apoſtolorum prædicationes, per Doctorum optimorum interpretationes nobis innotuit. Adamantius, cuius ſententiam Euthymius mihi ſequi videtur, eò rem trahit, vt eos viros Dominus ad profectum ſapientię ducat, qui ſerpentes ſint aſsiduè perſecuturi (qui ſermo merè eſt hieroglyphicus) hoc eſt, bellum cum hæreticis, & falſorum dogmatum autoribus geſturi, diabolicą tentamenta conatusq; eius omnes exuperaturi: quo debellato certamine, triumphabundi mox cantare valeant ex altero ſupra quadrageſimum Pſalmo: Quemadmodū anhelat ceruus ad fontes aquarum, ita ſitibundus fit animus meus ad te Deus: ſitiuit, inquam, animus meus Deum eum qui fortis eſt, qui viuit. His verò ceruis montes excelſi peruiį, ſublimitas quippe cœleſtis illuceſcit, ſupremæq; doctrinæ faſtigium, quod nubes omnes exuperat, quò, ſimulac mortalium inſidiis appetuntur, aut canum latratibus exagitantur, tutò confugiant, & ſine perturbatione ſoſpitentur. Vbi verò
B in Diuinis ipſis literis, Prouerb. quippe Solomonis legitur, Ceruus amicitię, & gratiarū pullus fabulentur tecū, hieroglyphicè quidem, ait Eucherius, ita interpretantur, vt ceruū amicitiæ accipiendū putent Chriſtum totius dilectionis & charitatis magiſtrum: nam & alibi, & præcipuè Cantico, Chriſtus ex cerui imagine deſcribitur: vt eo loco, Similis es tu fratruelis meus damulæ, aut hinnulo ceruorum. Gratiarum verò pullum quem accipiamus, niſi columbinū, ac perinde ſanctum Spiritum, qui ſit omnium gratiarum, quippe vt veteres vocabulum vſurpant, χαεισμάτων diſtributor? Admonemur ergo per Solomonis præceptionem, vt ſemper Chriſti, vel Spiritus ſancti ſolatia requiramus. Sed antequam cornuum ceruinorum genera prætereamus, id obſeruandū, è ceruorum genere qui cornibus latis ſunt, Tragelaphos, vt tradit Eucherius, Diuinis literis nūcupari. Animaduerti interdum è ſummis fraxini arboris ramis naſci quid ad huiuſmodi cornuum ſimilitudinem, ſurculo quippe aliquo detruncato, mox gummi de cortice exudante, qui in eam mox ſpeciem Virgiliani viſci more creſcat, & vario flexu modò in ſpiram, modò inſtar acanthi, flexibus anguineis in-
C curuetur: id quicquid ſit lignum omnino eſt, atq; admodum ſolidum, ſed forma lata ſtriiſq; multiplicibus loricata.

Columbinus pullus.

FEROCITAS IN TIMIDITATEM VERSA.

SEd quoniam in Tragelaphum incidimus (qui nomē id adeptus eſt à cornibus, quæ propter latitudinem & ſtrias huiuſmodi hircinis admodum ſimilia ſunt, ramoſa tamen, ſed non in acutum tendentia) quid de Hippoceruo dicemus, quem noſtra vidit ætas, anteriore parte equum, poſteriore ceruum, ſeſſoris & ephippij patientem, ingreſſu tamen incommodo, vtpote qui modò aſſultu, infeſta modò ſuccuſſatione ſeſſorem conquaſſaret? Miſit hunc dono Fridecus primus Mantuæ Dux Franciſco Galliarum Regi, ſalutis noſtræ anno XXXIIII. ſupra M. D. Quòd ſi quid huiuſmodi pingere voluerimus, non incongruum erit animalis huius hieroglyphicum, ferocem impetu primo hominem ſignificare, qui mox in pauidum eueſtigiò degeneret, & in fugacitatem elabatur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE CORNIBVS. D

SPECIOSÆ FORTVNÆ INCONSTANTIA.

QVoniam verò Ceruus ad Lunæ similitudinem cornua nunc amittit, nunc reparat (nam & sideri cornua & decidere & succrescere videntur) hieroglyphicũ nonnulli ponunt cerui cornua, si quempiam ab ignobilitate modò ad honores euectum, modò ab honoribus ad ignobilitatem redactum assiduo fortunæ rotatu, varioq́ euentu, significare voluerint. Solis enim animaliũ cornua decidua recidiuaq́ annis omnibus Aristoteles Achaicis Ceruis hoc ait accidere, eosq́, vt suprà dictũ, præ pudore tandiu latitare, & loca difficilia accessu petere, donec alia renascantur: quamuis castratis aiunt, neque decidere, neque si prius deciderint, renasci. Toto verò opere cornua dignitatis, potentiæ, fortitudinis, autoritatis & imperij indicia esse commonstrantur.

SACROSANCTA DIGNITAS.

HInc aliud nascitur hieroglyphicum, vt sacrosancta dignitas ex vnoquoq́ cornu significet̃, quod antiquissima omnis veterũ indicat disciplina. Honoris enim, vti dicebamus, & potentiæ signum tam apud Gentiles, quàm apud Christianæ pietatis cultores, quiq́ eos præcesserũt Hebræos habita cornua. In Diuinis siquidem libris cornu passim pro Regia positũ reperimus, complexaq́ similitudine quadam inter se, cornu, radiũ, & coronã. Inde Moses cornibus insignis effingitur, cuius facies diuini Solis lumine correpta, radiis quibusdam igneis promicare videbatur, adeò vt Israëliticus populus cùm splendorẽ eũ ferre non posset, oculis ad obtutũ cæcutientibus, ab eo, vt velata facie verba faceret studiosissimè cõtenderũt. Eadẽ porrò dictio apud Hebræos, & cornu & coronã denotat. Vnde sæpius apud Latinos in Diuinis literis cornu pro corona positum: passimq́ ex instituto veteri coronæ regiæ radiorũ referunt similitudinem: vt nõ temerè olim institutũ sit eas in Apollineo capite XII. preciosis lapillis cõfici, qui splendore suo promicantes caput vniuersum radiis illustrarẽt. Totidem autem radiis coronas regias constare, tum ex numis veterum, monumentisq́ aliis vel ære fusis vel marmore incisis, tum ex Virgiliano carmine videmus, vbi Latinus fœdera certaminis inter Æneam & Turnum sancturus, F

Quadrijugo vehitur curru, cui tempora circum
Aurati bis sex radij fulgentia cingunt
Solis aui specimen.

Significarũt & in portentis cornua dignitatẽ, vt purpurea illa, cum quibus bos albus olim natus, Albino Clodio tũ primum in lucem edito: imperatoriã enim illi dignitatẽ portendisse, persuasum est. Quæ quidẽ ille iam grãdis cùm Tribunus effectus esset, in tẽplo Apollinis Cumani suspẽdit, sortesq́ illis has eduxit:

Hic rem Romanam magno trepidante tumultu
Sistet, equis sternet Pœnos, Gallúmq; rebellem.

Sed hæc verbosius fortè quàm par erat explicuimus, nulla tuarum occupationum ratione habita, mi Bocchi. Sed nosti cerui cornua esse insigniter ramosa, quęq́ τοῦ πασσάλου τρόπον pro cœnaculis ad parietes affingantur, in quorũ scilicet ramos hospites domesticiq́ omnes, annulos, sudaria, pileos, & id genus multa soleant appendere, cùm se vel cœnaturi, vel accubaturi, volũt expeditos: Hinc tot ea fuerunt quæ ceruinis cornibus applicata reperisti. Quæ quidem si tuæ non respon-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A reſpondent expectationi, quid ego veniam à te deprecer, qui maximè omnium vnus noſti occupationes meas? Pro ſumma verò eruditione tua dabis operam, vt Ceruus meus & torquibus aureis, & inſignioribus aliis monilibus adornetur, vnde aliquod in eo ſanctiſsimæ amicitiæ noſtræ monumentum poſteritati relinquatur.

PIERIVS VALERIANVS AD ROMVLVM AMASÆVM, DE IIS QVÆ PER FORmicam & Scarabeum & Echinum ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

B *QVod maximè omnium animalium duo te, Formica ſcilicet & Scarabeus (quorum vitæ alterum negocioſæ, eius alterum quæ in naturæ Deorúmq; contemplatione verſetur, hieroglyphica ſunt) in admirationem traxerint minimè mirum eſt, eruditiſsime Romule, cùm & veteres Philoſophos omnes in certamen commiſerint, vtrum brutum, humanum, an diuinum etiam eorum eſſet ingenium altercantes: & an ea vera ſint, quæ lib. de Nat. Deo. apud Ciceronem legimus, in formica non modo ſenſum, verùm etiam mentem, rationémq; atque memoriam eſſe. Pythagorici enim, vt optimè noſti, animam omnem quæ ſenſibus & memoria ſit prædita, rationis identidem atq; etiam orationis eſſe participem aſſeuerant, neque interioris tantùm, verùm etiam exterioris, qua vniuſcuiuſque generis animalia, quantum neceſſe habeant, inter ſe mutuò loquantur. Minimè verò mirum eſſe, eorum quæ bruta vocamus, verba non diſcerni à nobis, Italis videlicet aut Græcis, cùm barbarorum etiam multorum verba minimè diſcernamus, qui vtrum loquantur an vociferentur, diſtinctè ſatis non ſanè poſſumus intelligere. Quanquam proditum eſt, fuiſſe etiam apud antiquos, qui ſermonem animalium omnium intelligerent, inter quos Melampum & Tireſiam præcipuè memorant, & multorum ſcriptis celebratum Apollonium Tyaneum, quem referunt in amicorum cœtu & audiſſe & intellexiſſe hirundinem aliis nunciare, aſinũ prope vrbem onuſtum tritico cecidiſſe, triticumq; humi diffuſum, Philoſtratus vbi hiſtoriam iſtiuſmodi narrat, paſſerem fuiſſe ſcribit, quem ita loquentem Apollo-*

C *nius intellexit. Vtcunq; verò, calluiſſe eum & auium & brutorum id genus linguas, vno omnes conſenſu tradunt. Sedenim parũ hoc mihi videtur quod, vt alia miſſa faciamus, Formicæ Scarabeiue inter ſe loquantur, cùm alia in his ſpectemus, quæ prudentiam, quæ pietatẽ, quæ legum obſeruantiam, quæ agendarum intelligendarúmq; rerum, quæ vel Philoſophis interdum negocium faceſſere conſuerint, notitiam præ ſe ferant, quòd in multis humanæ vitæ commoditatibus illa ipſa quotacunq; animalia nobis documento fuerint, & viuendi propemodum rationem indicarint. Sed ñæ ego ineptus, qui ſuper his ad Romulum Amaſæum eruditiſsimum eloquentiſsimúmq; virum diſſeram. Sedenim dabis hoc amicitiæ noſtræ, vt etiam liceat ineptire, déq; iis ſermonem facere, quæ tu decies in anno longè diſertius & eruditius è ſuggeſtu publico docere ſoleas. Noſtram verò hanc diligentiam non eſt vt obſcuram quiſpiam exiſtimet, quòd in tam tenui moremur inſecto, cùm in eo tam magna naturæ miracula deliteſcant: quæ Aegyptij ſacerdotes diligenter contemplati eſſent, hæc per Formicam ſuis hieroglyphicis adſcriptam ſignificari voluerunt.*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Formica.

INVESTIGATIO. D

DIligentiſsimam in primis inueſtigationem, ſolertiamq́ in iis comparandis, quæ ad vſum vitæ facerent, per huius animalis hieroglyphicum oſtendebant. Formica ſiquidem ea quoque deprehendit, quæ quiſquam accuratiſsimè occultauerit, pari cum Sole diligentia, qui quotidie omnia terrarū opera viſitatione ſua colluſtrat: quapropter in Iſthmo Soli formica immolari ſolita.

PROVIDENTIA.

MOx & prouidentiam, quia memor hyemis cibaria comparat & recõdit, & cellas promptuarias facit, ſemina interim ne naſcantur morſu ſecat, abroſaq́ condit, ne rurſus in fruges exeant è terra, atq́ inutilia inde ſibi ad vſum alimenti fiant. Quin etiã ſi ea imbre madefacta ſenſerit, profert atq́ exiccat, idq́ eo tantùm tempore, cùm tranquillum atq́ ſerenum cœlum præſenſerit. Quamobrem nunquam ex nubibus imbrem effluxiſſe conſpexeris, cùm à formicis expoſitum eſt frumentum, quod ſupra humanæ intelligẽtiæ captum eſſe negarit nemo, niſi pauciſsimos cõmemorare velimus ea inſignes præſagitura, vti Democritum fuiſſe memorant, quem tradunt iuſsiſſe fratri cœlo admodum ſereno, vt quamrapidiſsimè poſſet meſſem omnem ſub tecta inferret: atq́ effuſiſsimũ paulò poſt diluuium ſubſecutum. Ad hæc, hanc prudentiam, ſiue cœleſtium cognitionem Formicæ adſcribit Ælianus, vt cùm nonum à Lunæ coitu diem inauſpicatum norit, nunquam eo die de latebris exeat. Sed vt ad aſſeruãdæ frugis prouidentiã reuertamur, ea ſi homini largius, aut pari ſaltem cum formicis portione conceſſa eſſet, Phalaris Agrigentinorum tyrannus loca quædam in Sicilia munitiſsima, tam paruo negotio minimè cepiſſet. Is enim ſimulato cũ oppidanis fœdere, frumenta quæ reſiduò habere ſe dicebat, apud eos depoſuit: deinde data opera, vt cameræ tectorum, in quibus ea condebãtur, reſciſſæ pluuiam reciperent, frumentaq́ ita computreſcerent, illos fiducia additi commeatus proprio tritico abuſos, primo æſtatis initio aggreſſus, in inopia compulit ad dedi- E
Sapien. 6. tionem. Quod vt exemplo nobis ſit, ſacræ etiã literæ adhortantur, quæ pigros
Prouerb. 6. deſidesq́ admonent, vt ad Formicã ſe conferãt, atq́ illa prudentiores fieri contendant. Salomon formicam minimum terræ animal, ſapientiorem ſapientibus F
aſſeuerat, propterea quòd ſibi præparat in meſſe cibum. Deus verò, vt arbitratur Adamantius, induſtriam hanc, vel quaſi prouidentię ſimilitudinem Formicis dedit, vt aliis ratione vtentibus perſpicuum eſſet exemplar, vt formicarum opera contemplantes, ad res gerendas ipſi quoq́ aggrederẽtur, vſui neceſſaria compararent, & parta diſcerent aſſeruare.

LABOR INDEFESSVS.

AD hęc laboris perſeuerantiam ex Formica picta ſignificabant: nam ea non interdiu ſolùm, verùm etiam noctibus laborem exercet. Quanta verò diligentia eandem ſemper itat viam, neq́ vnquã aberrat à loco, in quo quicquã repoſuerit: quanto nixu ſemina, quæ præ põdere geſtare nõ poſsit, pedibus protrudit: quàm officioſè aliæ feſsis ſuccedunt, opemq́ afferunt: vt meritò ſit exemplum nobis magni Formica laboris, quæ argutam longè argutius cicadam eluſerit, cùm illi, vt in fabulis eſt, reſpondit, Æſtate quæ cantaueris hyeme ſalta. Æneas Platonicus, Theophraſto, vbi diſſerit Euxitheus, eorum opinionem refellit, qui defunctorum animas aiunt id genus animalium ſectari, cuius vitã, dum in hu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A in humanis eſſent, imitabantur, ad diligentiſsimam hanc inueſtigationem, ſolicitosq; labores formicam accommodat: quam, ſi ita eſſet, Vlyſſes poſt obitū aſſectari cogeretur, qui nobis ab Homero exemplar datus eſt, in quo quid virtus & quid patientia poſſet intueremur, idemq; laborioſus omnium Poëtarum celebratione decantatur. Plato autem Phædone tradit, eorum animas qui popularem ciuilemq; virtutem abſq; philoſophia, conſuetudine exercitationeq; freti exercuerint, in formicas abire poſt obitum. Nam & ea quæ de Myrmidonibus narratur fabula, Theogenes eo quod ſuper Ægina ſcribit opere, quem ſcriptorem Pindaricus interpres citat, Æginetas ait olim in ſubterraneis ſpeluncis habitaſſe, quamq; excauabant terram in cultum arborum egerere ſolitos, mox fructus congeſtos introferre, vnde à formicarum ſimilitudine nomen illis Myrmidonum acceſſerit. Sedenim de Myrmidonibus priſcorum fabula eſt, ne Græci vnquam nugari deſinant, Iouem in formicam mutatum Eurymeduſam Archelai compreſsiſſe, vnde Myrmidon genitus eius gentis caput.

PIETAS.

B REctè autem & pietatem, quęq; mutuò mortales mortalibus officia debent, per formicam expreſſeris, ſi commeare eas in formicarium ſpectes formicæ alterius cadauer inferentes, prodire ex cauo aliquas, factasq; obuiam quaſi conſternatas retrocedere, bis idem terq; factitare: alias demum vermiculos ab inferiori loco, vtpote redemptionis prędia, quibus cadauer redimant, cōuectare: alias verò tētare, ſi quæ diſſectæ fuerint, vt partes cōmittant, & cohærere faciāt, impellere etiam, vt quæ nihil intermittant, quò explorent, an per ſe demùm redire queāt. Quòd ſi quis, vt Æliano teſte Cleanthes inquit, animalia hæc rationis expertia contenderet, ſola huius rei contemplatio admiratione errorē emendare poteſt. Quantū verò pertinet ad victus conuectationē. Petrarcha noſter maluiſſet hæc de ape potiùs quàm de formica dici, ne furacitati adeò fauere videremur. Nā & in fabulis eſt, formicæ quæ nunc ſunt, homines aliquando fuiſſe agreſtes, eodem fermè ingenio, quo reliqui ferè omnes ruſtici dānantur furaces ſcilicet & raptores: qui licet in id genus animalia fuerint tranſmutati, priſtinū tamen conuectandi prædas, & rapto viuendi morem obtinuerūt. Animaduertendus verò locus eſt Leuitico cap. XXII, Si fractum, ſi cicatricē habēs: vbi
C Septuaginta pro Si fractū, Si formiculoſum repoſuere: per quem loquendi modum hieroglyphicū ſcilicet, interpretes eum intelligi volunt, qui cogitationem omnem in terrena & ſecularia negotia conferat, neque penſi habeat quicquam niſi vt cibo potuq; ſaturetur: quandoquidem hæc eſt formicarum vita, vt quæ ventri apta ſint & commoda, vndecunq; contrahant congregētq;, vt notat Heſychius: illudq; Solomonis quo de ſuperius, Vade ad formicam ô piger, & vias eius conſidera: ita intelligit, nempe quia pigrum ignauumq; ad negotia prouocabat, nō vt qualia formica facit, rapto ſcilicet viuendo, faceret, ſed vt laborem, diligentiam, prouidentiamq; eius in rectis operibus æmularetur.

INÆQVALITAS.

SVnt qui collegas impares, aut inæqualitatem in moribus, in dignitatibus, in cenſu, & in omni denicq; vitæ colore ſignificantes, camelum & formicam pingant, laborioſum vtrunq; animal, ſed facie, magnitudine, reliquoq; ingenio magnopere inter ſe diſſident, vt nullis comparationis terminis circunſcribi valeant. Apud Ægyptios fateor hieroglyphicum hoc non haberi, ſed vſitatiſsimi prouerbij citatio, μύρμηξ ἢ κάμηλος, ne prætereatur monet.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

OPVLENTIA.

ILlud exploratum ſatis, opulentiam per formicas ſignificari non tam apud Ægyptios, quàm etiam apud Aruſpices, ſiue de noſtratibus, ſiue de Indicis intelligamus: quarum hæ quidem victui neceſſaria oppidò congerunt, Indicæ aurum, & precioſam ſupellectilem accumulant: vt non immeritò formicaria bona de affluenti diuitiarum copia dicantur, quam augures iis portendi aſſeuerant, apud quos illæ rem congerãt: veluti Midæ illi Phrygi, cùm puer eſſet, dormienti formicæ in os tritici grana congeſſere, ex quo ditiſsimum hunc fore ita prædictum eſt, vt euenit. D

MVLTITVDO INFESTA.

ALioqui formicæ infeſtæ multitudinis ſignũ apud Aruſpices fuere, vt quæ Neroni mortis appropinquantis præſagium attulerunt, qui ſibi viſus eſt per ſomnum pennatarum formicarum multitudine oppleri. Nam & paulò pòſt concitata in eum multitudo, mortem accelerare compulit. Ferales etiam fuere Tiberió, quę ſerpentem ab eo in delitiis habitum adhuc viuentem corroſere: nam aruſpices cauendum ſibi eſſe à multitudine reſponderunt. Sunt qui inauſpicatas eſſe putent ob colorem, qui omnino feralis eſt: quanquam in Pephno inſula Laconiæ formicæ candicant. E

INTERITVS.

IN vniuerſum autem coniectores ideo formicas indicium eſſe mortis aſſeuerant, quòd terræ filiæ ſint, & in ſubterraneis cauis habitent, quò identidem mortuorum cadauera inferuntur.

AVDITORVM FREQVENTIA.

AT ſolis literarum profeſſoribus lætum eſt ex Oniro critarum diſciplina formicas in aures obambulantes imaginari: ſiquidem aiunt puerorum multitudinem hinc ſignificari, quæ ad audiendum cumulato numero ſit aduentura: vnde Martialis in optatiſsima Grammatici commoda iocatus ait:

Sic te frequentes audiant capillati.

INANIS GLORIA.

PRobatiſsimi ſapientiſsimiq; morum ſcriptores quidam κενοδοξίαν per formicæ hieroglyphicum expreſſere. Inanem noſtri gloriam dicũt, qua nos ipſos ſupra modum & meritum æſtimamus, tacitiq; nobis applaudimus. Latet enim plurimum hoc vitium in abditis animi receſsibus, cogitationisq; delitiis paſcitur & educatur. Formica verò in cauernis ſeſe libenter continet, nec niſi neceſſitatis cauſa prodit in propatulum, cùm ſcilicet aut ſpeculatum, aut prædatum properat, vel congeſtas opes curat: de quarum ſolicitudine ſuperius ſatis dictũ. Habet verò hoc formica cũ cenodoxia ſimillimũ, quòd laboribus & fructibus inſidiatur perinde ac inſidioſa peſtis: hæc quicquid præclarè egerimus, & quaſcunq; adoreas acquiſiuerimus, labefactare furtim aggredit: illa in opes iam paratas, hæc in virtutes, & partã iam exiſtimationẽ populabunda. Fecimus quid in bello fortiter, fors & corona donati ſumus, ſurrepit hæc clanculum, & folia decerpit ſingula, dum noſtra nos facinora narramus, & glorioſum militem, vt in comœdiarũ fabulis eſt, imitamur. Prudenter aliquid cauimus, id quicquid eſt cenodoxia vitiat, & gloriando mutat in imprudentiam. Beneficio aliquem affecimus, deſtruit illud gloriatio, efficitq; vt de quo benemeriti fuerimus, maleficio ſe à nobis affectum putet, operamq; ita & oleum perdamus. Plurimum F

tempo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A temporis in ieiuniis, in vigiliis, in orationibus, in continentia, in animi corporisq; moderatione, ſine vlla mentis auerſione conſumpſimus, aduenit cenodoxia, quæ fructum omnem, quem per labores tot collegeramus, rapidiſsimè depopuletur. Ingenioſè, doctè & accuratè aliquid conſcripſimus, ſed dum nos ipſi illud efferimus, & aut noſtros non apparere labores ingemiſcimus, aut eorum venditatione moleſta gloriam affectamus, cenodoxia illa, illa inquam ſtatim obſcurat quæ alioquin futura erant illuſtria, proq; ingenio ſtoliditatem, pro doctrina imperitiam, pro ſtudio negligentiam obiectat. Danda itaq; eſt opera, vt laudabilia quidem faciamus, ex quibus gloria ſponte naſcatur: ſed cùm eã viſi fuerimus acquiſiuiſſe, negligamus potius quàm efflagitemus: ita enim cumulatior, & corollariis etiam aucta vltrò percita ſubſequitur. Siquidem virtus ipſa ſibi precium eſt, nihil indigna laudis, diceret Claudianus: eam tamen vel inuitam honor & commendatio comitatur.

DE POPVLATIO.

B SEd vt ad Ægyptios reuertamur, agrorum vaſtationem & infrequentia facta loca, quæ populoſa prius fuerant, per formicam & origani faſciculum ſacerdotes illi ſignificabant: per formicam, vti ſuperius declaratum eſt, hieroglyphicum populi, quod paſsim iam habetur: per origanũ, ſolitudinẽ eius intelligentes. Ea ſiquidẽ herba loco appoſita quà formicę meant, modico vel ſalis, vel ſulfuris puluiſculo ſimul inſperſo, efficit vt iter deſerant, ſuisq; relictis cauernis aliò migrent. Nam & Sotionis in agricultura pręceptum eſt, origanum ſylueſtre frumenti aceruis circunſpargere, ne formicæ grana depopulentur. Sed ſi actutùm eas tollere quis velit, experimento compertũ eſt, facilius ſummoueri poſſe, ſi captas aliquot combuſſeris, & cinerem in cauum inieceris: in agro verò ſi candefactum ferrum in ceſpitem vbi nidificant impegeris. Eſt verò origanũ herba vulgo etiam nota Romæ, & aliis Italiæ locis, Latinè cunila bubula appellatur, quam vtpote præcipuè ſuam Ligures littorales Cornabuliam vocant putri, vt prouerbio fertur, aptiſsimam ſalſamento. Cæterùm cùm permultæ eius ſpecies ab autoribus referantur, eademq; variis cognomentis appelletur, ſatis fuerit atteſtari cunilam bubulam eſſe, quæ origanon Græcè dicitur, quam à teſtudine, cùm ea viperam ederit, ad incolumitatẽ carpi dicit Ariſtoteles, & ab eo Plutar-
C chus. Apud Plinium legas, contra ſerpentes priuatim quæ cunila bubula appellatur: apud Ariſtotelem, ciconiæ cùm vulnus acceperint (eas enim cum ſerpentibus aſsiduè dimicare cognitum) origanũ plagæ imponunt. Theodorus Gaza vir accuratiſsimus, vbicunq; ſit Origanũ interpretandũ, Cunilam reddit. quorum teſtimonia fuerunt adducenda, quia nonnulli cunilam bubulam eandem & origanũ eſſe, pertinaciter negant. Addam illud, cùm inter tres præcipuas origani ſpecies onites connumeretur, doctiſsimos ætate noſtra viros de hac nõ parum dubitare, eamq; ſibi incognitã ingenuè profiteri. Noſtri Bellunẽſes ſpeciẽ quandam origani, caule, foliis, & floribus grãdioribus vulgò apud nos prouenientem, Puleliũ aſininũ vocant, vnde putarim onitis vocabulũ, vtpote quod ἐπὶ τῶ ὄνῳ, qui aſinus eſt, cõmodiſsimè deduci poteſt, apud nos ita Latinè interpretatum: ea verò herba nimirũ cunila eſt. Ne verò cuipiã mirũ adeò videatur ineſſe vim eiuſmodi gramini tam vulgari, vt formicas fuget, Ambroſius herbam quandã memorat Gillam appellatã, cuius folia turtur nidis ſuis excluſo fœtu ſuperiacere ſoleat, eoq; pacto pullos ab luporũ incurſu deprędationeq; tutari. Lupus enim folium huiuſmodi vſque ad fugam abhorret. Leopardus verò allium

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ita ſibi ſentit abominabile atq; contrarium, vt ſi quis eo locum vbi ille moretur, D
cõfricuerit, exilire cogatur & aufugere. Ælianus primo de naturis Animalium
ſcribit, Noctuas à Ciconiis ſuo nido procul ſummoueri, platani eò foliis im-
portatis, quorũ contactũ noctuæ ferre nequeant, ex eo in torporem illabentes:
ciconiasq; ita pullorũ ſuorum incolumitati proſpicere, quibus aſsiduè noctuæ
inimicabiliter inſidiantur: de quarum alitum inimicitiis ſuo loco dictum. Neq;
verò ciconiæ tantùm, turturésue aut teſtudines medelã ſibi nanciſcuntur natu-
rę ductu, verumetiam & canes & ſues, & ex animalibus pleraq; alia. Canes qui-
dem cùm fellis vitio laborant, gramen illud ſuũ decerpunt. Sues, ſi cephalalgia
crucient, fluuiales cancros inueſtigãt. Muſtelæ rutam, ſi quando colubrũ come
derint, carpunt. Angues marathro lippientes oculos depurgant. Huiuſce rei
quænam ſit cauſa, non ocioſè quæritur à quibuſdam: quippe cùm animalia hęc
talia neq; didicerint ab aliis, neq; quidẽ doceri potuerint, cur ita norint quę ſuis
ſint ægritudinibus vtilia: quæ nos aliis diſputanda in medio relinquemus, iis
iam contenti quæ ad veterum picturas declarandas facere videbuntur.

INCOLVMITAS. E

FEliciter mihi quidam videntur excogitaſſe, vt ſi hominem grauiore aliquo
morbo confectũ, minimæ tamen rei cuiuſpiam ope incolumitate redditum
ſignificare vellent, vrſam lingua in formicas exporrecta hieroglyphicè pinge-
rent: vrſam enim ferũt formicarum eſu, quas lingua illexerit, ac mox potu adhi-
bito deglutierit, morbi opem ſibi comparare: quod eo præcipuè tempore facit,
cùm primùm è ſpecu prodit, vbi ieiuna hyemarit. Nam Aron in primis agreſte
paſcitur (eam dracontij ſpeciem Medici ponunt) cuius acerbitas inteſtinũ ine-
dia concretum laxat: quod ſi nullam attulerit opem, formicis eo modo deuora-
tis, incolumitati priſtinæ reſtituitur.

LATEBRÆ.

DE latebris verò in quibus aliquis ſe contineat, per veſpertilionis alam, &
formicam indicatis, inter reliqua veſpertilionis ſignificata diximus.

DE SCARABEO.

AC de Formica quidẽ hęc dicta ſufficiant. Quod verò pertinet ad F
Scarabeũ, Appion ille Grammaticus, quem cymbalum mũdi Ti-
berius eſt appellitare ſolitus, rideri à pleriſq; viſus, quòd curioſa
nimiũ interpretatione Solis operũ ſimilitudinem vermiculo tam
exiguo, tã bruto ineſſe collegerit, ad excuſandos gentis ſuę ritus,
quæ pilularem ſcarabeũ magna ex Ægypti parte inter numina coluerit, quẽ re-
liqui etiã in fabulis tanta veneratione proſecuti ſunt, vt ſcribere nõ dubitarint,
quemadmodũ ſcarabeus inexorabilẽ ſe vel ad Iouis preces oppoſuerit, qui mul
tis ab eo verbis contendebat, vt cũ aquila rediret in gratiã, coactũq; Iouẽ ipſum
alia ratione tantæ ire obuiam inimicitiæ. Cæterũ ſi quæ de ſcarabeo traduntur
vera ſunt: vera autẽ vt credamus eſſe, nõ ipſius Appionis tantùm autoritas, ve-
rùm & Ariſtotelis & Plutarchi, & aliorũ ſcriptorũ excellentium conſenſus effi-
cit. Imò vt nihil hi ſcripſerint, quæ paſsim noſmetipſi fieri poſſumus oculata fi-
de perſpicere, non verũ aſſeuerare, peruicacis eſſet ingenij. Tam igit ſuper ope-
ribus eius admiranda cùm ſint, tantum abeſt vt vel Appion, vel Ægyptij alij ſa-
cerdotes, qui ſignatè adeò rem interpretati ſunt, ridendi videant, vt merita po-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tius, hoc est, magna & ingenti laude fraudandum minimè sit eorum inuentum.

MVNDVS.

CVr enim quis Ægyptios sacerdotes irrideat, quòd mundi speciẽ, motusq; ipsos per scarabeum significare tradiderint, si pilulas illas, in quibus semi-nium ex sese primùm habuerint, ac in vermiculos primùm, mox in certam effi-giem conformati fuerint, ad mundi ipsius imaginem & rationem fieri comper-tum est? Scarabeus enim certo anni tẽpore bubulum excrementum nactus, ma-teriam eam sibi suscipit elaborandã, quod primo statim Pacis suæ versu mor-det Aristophanes, αἶρε αἶρε μαλλον ὡς τάχιστα καν θάρῳ. Quo loco mazã Poëta pro excre-mento posuit, vtcunq; primùm ex ea pilulas cõficit, vt iam mundi ipsius formã initiò imitetur, mox eas ab exortu occasum versus posticis impellens pedibus, non intermissa rotatione protrudit, ipse interim auersus ortum spectat, quasi de industria id det operã, vt cœli ipsius exemplar intuendo, imaginẽ eius exprime-re conetur. Quid verò illud, quòd inter trudendũ à Subsolano in Africũ fertur, quasi astrorũ cursui fieri obuiam contendat, qui quidẽ proprio motu ab Africo
B ad Subsolanũ est? Neq; me præterit, esse qui non bouillum, sed asininum excre-mentũ ad hoc opus deligi autumant, & ab eo inter volutandum genitale semen fimo superfundi cõminiscantur, vnde materies ipsa concipiat. Addunt etiã, vt historia sit verisimilior, nomen ipsum conuenire, quòd canthon asinus sit, vnde cantharus insectũ id denominetur. Sed hęc varietas ad nos nihil, cùm de pila ser mo sit, quã ex fimo scarabeus informet, atq; mox in aquas volutãdo protrudat.

GENERATIO.

PRoximum huic significatũ est, rerum procreationẽ atq; principium, ex eius-dem animalis imagine significare. Siquidẽ ex aquis in lucem prodeunt sca-rabei, veluti rerũ omnium generationem ab aquis esse Philosophi nõ postremę autoritatis autumant: Homerũ quippe secuti, qui totiens Oceanũ rerum paren tem omniũ appellat. Nam ea quis quotidie non tueat, scandere aquas in cœlũ, diceret Plinius, easdemq; cadentes omniũ terra nascentiũ esse causam, fruges in-de gigni, arbores frutices q; viuere, vitalem etiã herbis animam elargiri, omnes denicq; terræ vires aquarum esse beneficia? Quod verò scarabeos diximus ex aquis primùm lucem auspicari, ex historia cognoscere est, quòd scilicet simul ac
C pilæ illæ ex fimo fabricatæ sunt, scarabeus terrã infodit, vbi eas per dies octo & viginti sepultas occulat, quot itidẽ diebus Luna duodecim Zodiaci signa per-ambularit: atq; hæc hyeme potissimũ rigente fiunt. Dumq; ita pilæ terra coo-pertę confouentur, animantur primũ in vermiculos, inde paulatim in id genus informantur, fimo tamen vti folliculo quodam inclusi: nono autẽ & vigesimo die pater è nido prodit, pilulas egerit, & singulas, vti dicebamus, protrudendo in aquam prouoluit, vtpote qui diem eum Solis & Lunæ coitũ conciliare non ignorat, ac perinde mundi ipsius generationem quandam assimilare, orbe inde Lunæ nouæ oriri incipiente. Pilæ autẽ in aquis mollitæ primùm, atq; haud ita multò pòst adapertæ cũ fuerint, informati iam excluduntur scarabei, & nigrum it campis agmen. Quòd si formica tanto hominum consensu prouidæ titulum consecuta est, quòd in conuectandis asseruandisq; prædis admodũ sedula esse videatur, quos honores habendos scarabeo excogitabunt mortales, qui nõ hu manarũ tantùm rerũ peritos eos, verùm & cœlestium, & diuinarũ propemo-dum non ignaros intueant? Certè non immeritò καν θάρου σοφώτερον prouerbium celebratur, ab iis qui singularem in eo vermiculo sapientiam animaduerterunt.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

VNIGENITVS.

QVòd verò apud Ægyptios legitur, vnigenitũ hieroglyphicè per ſcarabei figurã ſignificari, non eo tantùm modo accipiendum, quo quempiã vnicum filium vnigenitum appellare conſueuimus: ſed ea etiam de cauſa, quòd ab vno tantùm genus agnoſcat, imò quòd ſolus ipſe ſibimet ſeminiũ fuerit: ſinguli enim ex pilulis ſingulis procreati, nequaquam habẽt ad quod genus referant ſuum, ſed abſq; vlla propagine, nulla maris genitura, nullo fœminæ conceptu, vermium ſpontè naſcentium inſtar in eam ſpeciem prodierunt.

DEVS IN HVMANO CORPORE.

EXigere videtur locus is, vt quò æquiores Ægyptiis ſimus, Deum optimum maximũ humano corpore aſſumpto ſcarabei ſimilitudinem ſubiiſſe, Theologorum dictis oſtendamus: neque verò quiſquam indignum facinus clamitet, Deum ipſum omni admiratione maiorem, inſecto omniũ viliſsimo, teterrimo putidiſsimoq; aſsimilari, qui legerit apud D. Auguſtinum Soliloquiis, de admiranda Chriſti humanitate dictum: Bonus ille ſcarabeus meus non ea tantùm de cauſa, quòd vnigenitus, quòd ipſemet ſui autor, mortaliũ ſpeciem induerit, ſed quòd in hac fæce noſtra ſeſe volutarit, & ex ipſa naſci homo voluerit. Neq; veritus eſt probus ille Theologus, pietatis & integritatis columẽ, dum in nitidiſſimo Dei fulgore cõtemplando, hominisq; ex oppoſita parte cloacalem quendam putorẽ expendendo, ſub turpiculam locutionis quodãmodo ſtomachoſæ nauſeam, delicatiori cuipiã habitam iri deriſui, qui ſatis exploratum haberet, Deũ ſe vermem etiã per Prophetam appellaſſe: proindeq; eos qui tanti myſterij cognitionẽ aſſequerentur, ac perinde ſtercorariã ſcarabei procreationem ex hiſtoria callerent, dictũ vtroq; pollice probaturos. Quod verò ad Pſalmographi dictũ pertinet, Ego ſum vermis, & non homo, fuere nonnulli qui pro Vermis, Sum ſcarabeus, traduxere: quaſi diceret, Contemptiſsima res ego ſum. Euthymius ita ex Chriſti perſona humiliare ſeſe Dauidem ait, qui alioqui & Propheta erat & Rex, alibiq; ſe canẽ mortuũ appellare, vt libro Regũ legitur: Qui verò putant dictũ hoc propter humanã Chriſti generationem, quæ abſq; vlla viri coniunctione fuit, id nobis indicare videntur, quòd quemadmodũ vermis è pluuia naſcitur deſuper in terrã veniente, ita & Chriſtus ſuperno ſancti Spiritus in virginem aduentu generatus eſt, quã ob cauſam Chriſtus vermis dicitur. reliqua videris apud Adamantiũ Concione in Lucam quartadecima, quam de Domini circunciſione conſcripſit. Porrò Auguſtini ductum eò quoq; deduci poteſt, quòd Aſſertor noſter ait, Ego ſum vermis, & non homo: quia ſcilicet ex mare & fœmina homo naſci ſolet, ego verò non ex maſculo & fœmina ſecundũ ritum humanũ, atq; naturam, ſed in exemplum vermis natus ſum, cuius non eſt aliunde ſemen, ſed in ipſis in quibus coaleſcit corporibus ſua eſt origo. Clementis Recognitionum opus circumfertur qualecunq;, non vocabulis tantùm vitiatum, verùm ſententiis etiam deprauatũ, in quo quidem multa à malignis ingeniis in inſtitutionis noſtræ ludibriũ inculcata ſunt. Sed hęc corrigere alterius fuerit cenſura, illud hoc loco tantùm attingã, quòd circa Sexti finem ſcriptũ eſt, Nos vt canthari libenter volueremur in ſtercore: vbi is qui gloſſemata quædam adſcripſit, non vt Canthari, ſed vt Cantherij legendum putat: ratus nimirum Campanum prouerbiũ ad hoc facere, Cantherius in foſſa. In epiſtolis verò bonus ille vir quiſquis cenſor fuerit, ſed nõ ſatis eruditus, audacter Cantherij fecit, cùm Cãthari dubio procul ſit legitima lectio, ex hac ipſa quã retulimus

hiſtoria

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A hiſtoria naturali deſumpta. Sed ne quid quod ad vermem facere ſuccurrat, præ tereamus, is prauæ nonnunquã cogitationis inquietudinem hieroglyphicè ſignificat: quod Eucherius ad Eſaiæ dictum trahit, Vermis eorũ non morietur.

VIR PATER VE.

CVm verò ita naſcatur ſcarabeus, vt nullo fœminæ beneficio progignatur, ſolaq; patris cura, labore & diligentia vitã auſpicetur (nõ enim fœmineum eſt inter eos genus) hinc fit vt Ægyptij ſacerdotes PATREM ſignificaturi, ſcarabei prætulerint imaginem: & vbicunq; maris officium, maſculamq; vim exprimi voluerint, non alio magis vterentur hieroglyphico: nã veluti pro matris & fœminei ſexus ſymbolo vulturem pingebant, quòd illa abſq; patris ope procrearetur, vti commentario ſuo diſputatum eſt: ita virum ob ſimilem, quam attulimus, cauſam, per inſectum huiuſmodi intelligi voluerunt.

STRENVVS BELLATOR.

ET quoniam bellatorum animi ea maximè ratione commendãtur, ſi viriles fuerint, virorumq; ſit bella gerere, Maronis Homeriq; præcipuè autorita-
B te, illi ipſi ſacerdotes maſculam virtutem atq; ferociam per ſcarabeum expreſſere, cuius imaginem anulis inſculptam milites geſtaſſe, tradit Ælianus: de quo plura apud Plutarchum libro de Iſide & Oſiride. Erat & ſignum Romanorum militũ ſcarabeus, quo virilem animum præſtare ſe debere admonerentur, neq; muliebriter quicquam meditari faceréue: eaq; de cauſa dictum ab Horatio,

Tyrtæuſq; mares animos in Martia bella
Verſibus exacuit.

Contrà verò & Phrygas & ἀχαΐδας, in effœminationis opprobriũ Virgilius & Homerus, vterq; ſuos appellauit, quòd nihil ſaperent maſculum, ſed muliebri torpore ignauiaq; ceſſarent.

SOL.

CVm verò plures ſint ſcarabeorum ſpecies, trium Ægyptij meminere, quarum vna αἰλυρόμορφος appellatur, quæ ſcilicet felis faciem mira refert ſimilitudine, eſtq; radiis quibuſdam inſignita: eaq; de cauſa ſolis hieroglyphicum formam hanc eſſe voluerunt. Aiunt verò Æluron, qui apud Latinos nunc cati nũc
C felis nomine receptus eſt, oculorum pupillarumq; vſum cũ Solis curſu ἀνὰ παθείᾳ quadam commutare, quippe quæ et noctu, & ingruente matutino tempore vegetiores fiunt, & acutius cernunt, ad ortum vſque iubaris, inde ſenſim incipiũt hebetari meridiem verſus, atq; ita quo magis ad occaſum declinat Sol, eo minus obſcuriores fieri. Ad hæc ſcarabeo digituli ſunt vnicuiq; triginta, totidẽq; ſunt menſis dies quibus Sol ortu continuo gradatim per ſingula ſigna curſum peragit ſuum.

LVNA.

ALtera ſpecies bicornis eſt, ideoq; ταυροειδὴς appellata, tauri quippe inſignis facie. Hæc Lunæ ſubiicit, propterea quòd cœleſtem taurũ Ægyptij Lunæ exaltationem cõmentati ſunt. Gigni hos ex vermibus, Ariſtoteles, qui lignis aridis innaſcunt, aſſerit. Primũ enim vermes ipſi immobiles fiunt, mox diſrupto putamine id ſcarabeorũ genus exit. Cæterũ Plinius genus hoc, cui tauri cognomen cornicula dedere, terreſtre putat: eos idcirco alij terræ pediculos vocãt. Lucanos appellat Nigidius, quibus cornua prælonga biſulcis dentata forcipibus in cacumine cùm libuit ad morſum coeuntibus, quales infantiũ remediis ex cer uice ſuſpendunt: eos in Veneta regione Gramphos, quaſi Ceramphos, hoc eſt

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

bicornes appellamus. Cornicula ea non tantùm collo ſuſpenſa ad quartanas, D
quibus id remedij applicat Plinius, verùm etiam in frigidiuſcula lauatione vri-
natoribus ad neruorum ſtuporem, qui plerunq; fit in aquis, amuletum credi-
tur: nam & id incommodi vulgò gramphum vocitamus.

MERCVRIVS.

ERat & ſua hieroglyphico Mercurij ſpecies dedicata, quippe vnicornis, &
ab reliquis forma admodũ diſsimilis. Neq; ſum neſcius, quendam etiã eſſe
paruum admodum ſcarabeum frumenta erodentem, qui cantharis appellatur:
oritur is ex erucis fici, piri, & pini: fiunt enim ex his omnibus vermes, cæterũ hę
poſtmodum more muſcarũ coeunt. Ridiculam Metrodorus Scepſius obſerua
tionem ponit, noſtro etiam tempore haudquaquam abolitã, in frumentis ole-
ribusq; ab earum iniuria ſoſpitandis, quod in Cappadocia inuentũ prodit, ob
multitudinem cantharidũ: menſtruas quippe mulieres ire per media arua, hor-
tósue, retectis (ſit verbo venia) ſupra clunes veſtibus, erucasq; ita, ac vermicu-
los ſcarabeosq;, ac noxia alia decidere. Alibi ſeruatur vt nudis pedibus eant,
capillo cinctuq; diſſoluto, verſu eo pronunciato, φεύγετε κανθαρίδες, λύκος ἄγει E
ὑμᾶς διώκει: Faceſsite cantharides, lupus agreſtis vos inſequitur. Cauendum verò
ne id oriente Sole faciant, ſementem enim tunc areſcere proditum.

LETHALIS A' SOLE FEBRIS.

AD hæc Ægyptij hominem lethali febre extinctũ, quam ſub dio ſolares ra-
dios perpetiendo contraxerit, ſignificare ſi vellent, ſcarabeum cæcũ effin-
gebant, oculos quippe vel acu, vel alia leui cuſpide transfoſſum, ita vt exocula-
tus omnino videretur. Aiunt enim ſolares radios ſcarabeo inimicos eſſe, qui-
bus ſi vehementius impetatur, accidere vt ſtatim obcæcetur: ſimulac verò cæ-
cus effectus fuerit, breui etiam commori.

VIRTVS ENERVATA DELICIIS.

ATque hic tam egregius bellatorũ ductor, tam alienus à mollitia eſt, vt cùm
primùm venereas roſas olfecerit, emoriatur: quaſi virtutẽ quantumuis ma
ſculam illecebris eneruari documento ſit: quod quidem vel ab Ariſtotele tradi-
tum, anſam dat hieroglyphico non inſulſo: ſi, puta quis velit Hannibalem durũ
Capuę deſidentem, effœminatũ pingere, ſcutum illi cum ſcarabei ſigno tribuat, F
oras verò clypei roſarum ſertis ambiat, aut quid huiuſmodi. Sunt etiam in ho-
minum genere permulti qui roſarum halitum ferre non poſſunt, atq; in iis pre-
cij quantiuis viri. Nam cùm Romæ eſſem, vidi Oliuerium Caraffam magnæ ce
lebritatis Cardinalem, qui roſarũ tempore quotannis ſecedere cogebatur, ſeq;
intra ſuos, quos in Quirinali habebat, hortos claudere, cuſtodiis ad oſtia diſpo
ſitis, ne quis aut ſalutantum, aut amicorũ officij gratia ingredientium roſam in-
ferret. Et in Romana nobilitate inſignis vir Petrus Melinus, ingenio, eruditio-
ne, & loco nobilis, roſarum odore plurimùm offendebatur. Atq; hęc de ſcara-
beo, quæ memoria complecti potui ſuccurrerunt: plura omnino ſcripturus, ni-
ſi Commentarium, quod eo ſuper olim paraueram Vulturi adiunctum, ex cla-
riſsimi viri Alberti Pij Carporum Comitis ſcrinio ſurreptum, & à ne-
ſcio quo bibliotapho, vel fuco potius, in Germaniam
aſportatum, adhuc deſiderarem.

De

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE ECHINO TERRESTRI.

ECHinum Ægyptij, quod hactenus legerim, literis ſuis nõ inſeruêre: multa tamen ſuper eo ſignificata Græci Latiniq; excogitarũt, quæ admiratione ingenij propemodum cum iis quę Formica ſuper & Scarabeo diximus, conferri poſsint: atq; ea quidem ad humanæ vitæ commoda, vtili exemplo futura: cuiuſmodi illud eſt, quod in primis commemoratu dignum exiſtimaui.

HOminem quippe temporum omniũ conditioni ſeſe accõmodantem per id animal ſignificari, et quod ait Phocylides, καιρῷ λατρεύοντα. Nouit ſiquidem Echinus (de terreſtri nunc loquor, nam de marino inter piſces alibi agetur) cubilia ſua Aquilonum & Auſtrorum mutatione cõmutare. Duas enim cubilibus feneſtras facit, alterã Notum verſus, Boream verſus alteram: quaq; parte ventum futurũ præcognoſcit, feneſtram obturat, alterã recludit: ſin intra tectum alatur, ad parietem diſcedit. Quod Cyzici quidam cùm obſeruaſſet, conſecutus opinionem eſt apud omnes, vt ventos qui ſpiraturi eſſent ex ſe ipſe præcalleret: id quod alij Byzantij eueniſſe tradunt, fortè quòd tunc rerum ſumma apud Byzantinos eſſet. Sed vbicũq; illud acciderit, ſatis nobis eſt id ab Echino fieri, quod documento nobis eſt, præcauere fieri poſsit, ne imminens nos occupet calamitas: ea ſi vicerit, ne aduerſus prævalentis fortunæ impetum reluctabundi fruſtra fatigari velimus: flectendam verò viam velis, cùm obniti contrà non detur, quoq; trahit fortuna, iter intendendum. Non enim eſt, vt idem inquit Phocylides, in ventum reflandũ. Quin potius tales ſimus, vt quo nos cunque rapit tempeſtas, æquo animo deferamur, atq; vt optimè Virgilius monet, ſi quo Italiam contingere cœlo nequeamus, quia ſcilicet

OPPORTVNITATIS captator.

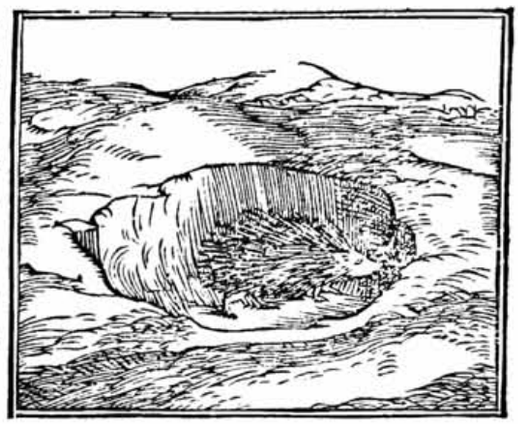

B

Mutati tranſuerſa fremunt, & veſpere ab atro
Conſurgunt venti, atque in nubem cogitur aër,
Nec nos obniti contrà, nec tendere tantùm
Sufficimus, ſuperat quoniam fortuna, ſequamur,
Quáq; vocat vertamus iter.

C

Atque hoc illud eſſe crediderim, quod in Echino tanti facere videtur Archilochus, dum ſuper animalis huius prudentia ita ſcribit:

πολλ' οἶδ' ἀλώπηξ, ἀλλ' ἐχῖνος εἶν μέγα.

Multa quidem Vulpes, magnum vnum nouit Echinus. Vel vt numero numerum reddamus.

Scit multa Vulpes, vnum Echinus, at magnum.

Sanè Solomon Erinacium inter animalia terræ minima, quę ſapientibus ſapientiora ſunt, nominat, vt Septuaginta edidere. Nam leporem vulgata ponunt.

CONTRA PERICVLA MVNITVS.

ILlud quoq; ſuper Echino ſignificatum ponunt, vt per hieroglyphicum eius hominem ab inſidiis & periculis, ac cuiuſcunq; fortunæ caſibus, tutum oſtentent. Siquidem is ſimulatq; ferarum ſe impetentium odorem latratúmue ſenſe-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

rit, in orbem ſeſe colligit, roſtro pedibuſq; intrinſecus teſtudinis more contractis, tergore omni pilæ inſtar conglobato, ſpinisq; quibus vndecunq; munitus eſt, ad incolumitatem erectis otiatur, contactum ſuum omnibus formidabilem reddens. Ad hæc autem reſpexiſſe videtur Horatius poëta, cùm ſe ita contra fortunæ impetum præparatum ſcribit, vt ſua inuolutus virtute, tutus ab eius iniuria fiat. Ita enim inquit:

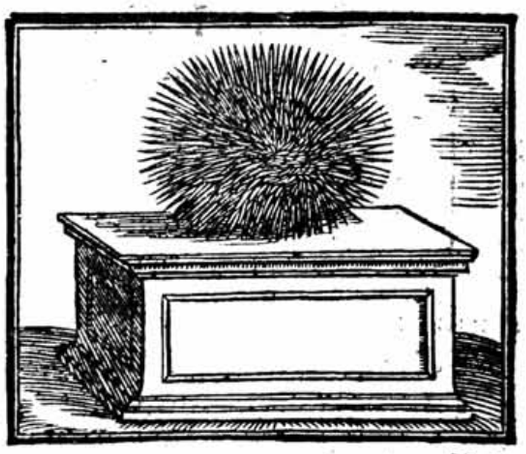

D

Fortuna ſæuo læta negotio, &
Ludum inſolentem ludere pertinax,
Tranſmutat incertos honores,
Nunc mihi nunc alij benigna:
Laudo manentem: ſi celeres quatit
Pinnas, reſigno quæ dedit, & mea
Virtute me inuoluo, probámq;
Pauperiem ſine dote quæro.

E

PROCRASTINATIONIS damna.

ATque hoc tam prudẽs alioqui animal in opportunitate captãda, & periculis euitandis ingenio, & natura præmunitus, damni tamen alicuius, ob procraſtinationem ingruentis, hieroglyphicum eſt, ſi illi fœtus adijciatur ſuus. Id enim malum ex contatione maius effectum oſtendit, propterea quòd aluo ſtimulata quandiu poteſt partũ differt, quo fit vt fœtus magis inoleſcens, maiorem poſtmodum in pariundo dolorem afferat. Duo eius genera omnino ſunt, maritimum & terreſtre, vtrique nomen apud Græcos Echino.

F

Terreſtris de quo iam diximus, omnibus innotuit ſub Erinacij nomine. Huius quoq; ſpecies duæ ſunt, Suilla, & Canina, quæ quidẽ rictu & pedibus aut ſuillis aut caninis ſimilibus diſtinguuntur. De Suillis Eucherius: Erinacij chœrogrilli nuncupantur magnitudine propè mediocrium cuniculorũ, qui de cauernis petrarum procedentes, gregatimq; in eremo, quæ eſt contra Mare mortuum, pabulantur, qui & Echini dicuntur, ita ſpinoſo defenduntur tegmine, vt nec contingi quidem poſsint. Par huic cum formica ſolertia comparando victu, qui poma aculeis affixa congerat in cauernam: infamis tantùm eſt inuidiæ nota: quod cùm optimè norit ſe propter cutem præcipuè peti, cuius vſus poliendis velleribus inſeruit, ſimulac in periculum ſe adactum videt, vrina ſua emiſſa tergus omne conſpergit, ſibi conſcius id inde putreſcere, aculeosq; ſponte mox decidere.

PIE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A PIERIVS VALERIANVS AD FABIVM VIGILEM, SPOLET. DE IIS QVÆ per ſacram ſuem ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

PAlæmonem olim aiunt magni nominis Grammaticum, incomparabilem M. Varronis eruditionem admiratum, literarum eum porcum appellaſſe, tanta ſibi interea earum prærogatiua adrogata, vt Virgilium diceret iam tum de ſe præſagiſſe, cùm cecinit:

Audiat hæc tantùm vel qui venit ecce Palæmon.

vnum ſe quippe futurum, qui de ſcriptoribus iudicaturus eſſet, cuius ferulæ atq; cenſuræ omnes veterum & iuniorum lucubrationes ſubiici deberent: natas ſecum literas, ſecum interituras ſumma vanitate iactaret. Hic eſt Rhemmius Palæmon patria Vicetinus, cuius monumentum hodie in Sumano monte agro Vicetino imminente cum epitaphio oſtenditur, vbi rus ei fuiſſe veriſimile eſt, cùm aliàs etiam agricolationis & vineti ſtudioſiſſimũ fuiſſe, & C. Plinius oſtendat: ſed ea fuerit ductus gloria. Certè dictum illud hominis de Varrone non à grammatico, qui literarum tyrocinia doceret, non ab inſano aut inepto viro quopiam effuſum, ſed vt diuinitùs potius editum accipimus: nam & olitor ſæpe nõ contemnenda protulit. Nos quippe Varronem non ea de cauſa literarum porcum vel à Palæmone vel ab aliis appellatum aſſerimus, quòd ſcripta eius ſint vlla in parte lutulenta, vel ex hara producta, ſed quia nihil ſit Varrone ipſo neq; lautius, neque copioſius, neq; magnificentius, qui tam multa, tam varia, tam præclara conſcripſerit, magnæ ſtudioſis omnibus vtilitati futura, niſi acerbiſſima temporum clades theſauros eos poſteris inuidiſſet: quare is omnium conſenſione vir doctiſſimus, ac omniũ diſciplinarũ parens, totius prædicatione vetuſtatis habitus. Quòd verò doctrina eius porco æquiparata ſit, ea eſt cauſa, quòd nullum animal à ſue, pluribus magiſq; variis condimentis aptum, quòd nihil ea carne parabilius, & omnium epularum vſui magis expoſitum, quinquaginta propè ſaporibus ex eo, vt veteres obſeruarunt, excogitatis, vt non alio ex animali copioſior, neq; lautior humano victui materia ſuppeditetur: perinde ac multa et varia Varronis ſcripta argumentum nullum intactum reliquere, ſplendidiſſimóq; rerum omnium apparatu vniuſcuiuſq; animi famem expleuere. Hæc igitur cùm ſuper Varrone ipſo meditarer, fortè accidit vt ſcripta quædam mea recognoſcerem, quæ ſicet olim ad ἱερογλυφικῶν interpretationem elucubraueram, eáq; inter amicos diuiderem, mei erga ſe vel amoris vel obſeruantiæ teſtimonium: prorupit ex his ecce porcus Aegyptius, quem aufugere tentantem cùm poſtico arreptum pede comprehendiſſem, cui dono conuenienter hunc mitterem cœpi circunſpicere: Varronem quippe aliquem depoſcebam: hîc mihi tu Fabi Vigil occurriſti mortalium eruditiſsime, cui meritò hanc condimentorum lautitiem καὶ σικελικὴν ὄψου ποικιλίαν, quam de porco memorant, vti Varroni congruam, ita tuæ perquàm ſimilem opulentiæ dedicarem. Nam tu quoq; nullum dicendi genus, argumentum nullum, nullam arcanæ quantumlibet doctrinæ partem intactã reliquiſti, quæ de diuinis humaniſq; ſtudiis, de rerum natura, de moribus, de ratione dicendi, de quacunq; demum re vel dici, vel excogitari poſſunt, tuo illo magno ingenio, feliciſſimáq; memoria complexus es, vt vix alterum ætate noſtra conſpiciam, quem Varroni illi literatiſsimo conferre poſsim. Quare porcum hunc meum tibi deberi meritò iudicaui, cuius immolatione ſanctiſsimum amicitiæ fœdus tam piè ſemper inter nos cultum & obſeruatum, quæ tua eſt animi ſyncritas, ſpero me perpetuò confirmaſſe.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PERNICIES.

D

AEGYPTII sacerdotes vt odium, quo suille genus omne persequebantur, literis suis testatum relinquerent, perniciosum hominem Suis hieroglyphico significari instituerunt. Est enim natura animal admodum vitiosa, pruritu impotens, Luna maximè deficiente: constatq́ pariter eorum corpora vitiari, qui lac eius biberint, lepraq́ & putida scabie contaminari. Quinetiam frequens suillę carnis esitatio aciem obtundit ingenij. Vnde iocum Diogenes excepit in athletas, de quibus interrogabat quidam, cur icti non sentirent: Quia, respondit ille, suillis ac bubulis carnibus educati sunt: ad animum scilicet vertens quod alter de corpore quæsierat. Huiusmodi enim cibi quamuis corpus obdurent, mentis tamen acumen hebetant. Ad hæc, maleficum est etiam monstrum, quia satis cladem non exiguam infert, damnosamq́ facit pauperiem, dum teneriorem segetem non depascit modò, sed & fœdè proculcat, & rostro eruit. Vnde primùm hoc animal Cereri sacrificatum Poëtæ testantur: & fabulæ exortæ sunt de Cromyonia sue Apri Calydonij matre, vno ex Thesei laboribus. Itaq́ Salaminij lege statuerunt, vt eorũ suum dentes attererentur, qui segetibus cladem aliquam intulissent, de quo publicè statutum est apud Bellunenses meos. E

SENSVS MAXIMÈ BRVTVS.

PRæcipua verò fuit apud Ægyptios de sue significatio, vt per eius simulachrum intellectu mystico sensum materiæ penitus affixum, atq́ illi præcipuè coalitum indicarent: quod licet in animantiũ omnium, nedum in omni brutorum genere conspiciatur: nescio quo pacto tamen longè magis brutũ, in sue plurimùm apparere: vnicuiq́ manifestũ est. Hic verò sensus rationi plerunq́ sese constituit aduersariũ, non aliter quàm materiæ ratione habita, corpus animæ tã multis in negotiis reluctat̃: de quo pręclara Platonis, Phędonis, sentẽtia, τῷ μὲν θείῳ, καὶ ἀθανάτῳ, καὶ νοητῷ, καὶ μονοειδῆ, καὶ ἀδιαλύτῳ, καὶ ἀεὶ ὡσαύτως, ὃ κατὰ τ' αὐτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον εἶναι ψυχὴν, τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ, καὶ θνητῷ, καὶ ἀνόητῳ, καὶ πολυειδῆ, καὶ διαλύτῳ, καὶ μηδέποτε κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ ὁμοιότατον ἂν εἶναι σῶμα. Animam quidem perquam simillimã esse parti ei quæ diuina est, & immortalis, intelligibilis, vniformis, & insolubilis, & eodem semper modo circa eadem habeat: corpus verò identidem simillimũ humanæ, & mortali, & incognito, & multiformi, atq́ dissolubili, & quod nunquam circa eadem, eodem habeat modo. Ex argumentis autem huiusmodi, quicquid apud Philosophos altercationis est in explorandis naturæ secretis, emanauit, aliis rationẽ rerum, aliis sensum præferentibus, eam illis incorruptibilem perinde ac animam esse asserentibus, his hunc cogitationi, veluti & ipsos corporis affectus, propinquiorem esse concertantibus. Quare minimè mirum est Ægyptios, & qui disciplinam eorum secuti sunt, in contemplandis iis potissimùm quæ à corporibus disseparata viderentur, occupatos, porcum quippe animal sensui tantùm deditum aspernatos esse: quippe qui corpus identidem suummet, vt in Papyro commonstrauimus, minimi faciebant, eiusq́ alendi, curandiq́ negocium perexiguum suscipiebant: sensui, quem falli in vnoquoq́ animantium facillimè posse suspicabantur, parcissimè fidem adhibebãt: contrà verò Aristoteles, quiq́ eum sequuti sunt, sensum ita sunt admirati, vt eum cogitationibus omnibus prætulisse videantur. Sed nostra nos significata prosequamur. F

VANILOQVENTIA.

AEgyptij autem sacerdotes, vt apud Horum est, si vaniloquentiã hieroglyphicè

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A phicè ſignificare vellent, & ſuem & auerſum Elephantum ſculpere conſuerunt, idq́ perinde erat, ac ſi rationem à brutali ſenſu auerſam oſtendere voluiſſent. Nam cùm Elephanti ſignificata Cõmentario ſuo conſcriberemus, eum in omni ferè virtutis numero, ſi de brutis hoc dicere liceat, rationis propemodũ participem inueniebamus. Huic ſus opponitur, qui antipathiæ ipſius cogente vi, vſq́ adeò eſt elephanto inuiſus, vt ab eo nullo poſsit concilio tolerari: ſed cum primũ auditus fuerit eius grunnitus, fugam elephas arripere cogatur. Nota hiſtoria eſt, quemadmodum Megarenſes ab Antipatro afflicti, cùm ad manifeſtum exitium premerentur, vteretuŕq́ ille elephantorum robore, excogitarint porcos pice oblitos, & iniecto mox igne flammatos in elephantorum gregem immittere: quo facto validiſsimum Regis conatum negotio minimo irritũ reddidere, victoria per ingenium ſibi comparata.

VIS ANIMI LABEFACTATA.

ANimoſum alioqui hominem, qui tamen improuiſa aliqua ſpecie ſit exterritus, per porcum & fugientem leonem exprimere quorundam inuentum
B fuit. Aiunt enim Leonem Suis congreſſum declinare: viſuḿq́ aliquando cùm ſuem aggrederetur, vt ſetis horrentem aſpexit, aufugiſſe. Sedenim hoc leoni haudquaquam accidit ob naturæ diſſidentiam vt elephanto, ſed ob horrificam Suis indignati ſpeciem, quam cogatur exhorreſcere.

SOPHISTAE.

ET vt, quod initio dicere cœperamus, proſequamur, ſacerdotes illi cùm nihil ęquè abhorrerent quàm inanes ſophiſtarũ nugas, & cauilloſas verborum argutias argumentoruḿq́ decipulas in naturæ viribus indagandis, eiuſmodi notæ hominẽ per ſuis hieroglyphicũ ſignificabant. Eodem intellectu apud Hebræos ſuillã abſtinere præceptũ ait Philo, admonitośq́ nos ea diuina lege vt ſophiſtas euitaremus, per euitabilem huiuſmodi animalis impuritatem: illi enim acutiſsimis tantùm accuratiſsimiśq́ rerum diſtinctionibus, quod per bifidam animalis vngulam interpretatur, quaſi luto inhæſitantes, ita illis adhæreſcunt, vt inde nunquam auelli poſsint, ſed ad extremam vſq́ ſenectutem ibi-
C dem computreſcunt: nam & porci nihil illuſtre, nihil purum, nihil limpidum amant, ſed turbida tantùm, ſpiſſa & ſordida & fæculenta ſectantur: ińq́ his præcipuam ſtatuunt voluptatem.

A BONIS MORIBUS alienus.

PEr porcum itaq́ inhęſitantem luto, vel, vt Cratetis intellectum ſequar, roſas conculcantẽ diſpergenteḿq́, à bonis honeſtiśq́ moribus alienum hominẽ indicabant. Nam cùm Diuinæ paſsim literę roſas & odorata omnia ponant pro vitæ moruḿq́ ſyn ceritate, ſuśq́ ità roſas aſpernetur, vt de iis qui ſiniſtro, prauo maleficó́q́ ſunt ingenio dicatur, aptiſsimum excogitatũ eſt hieroglyphicum, ὗς διὰ ῥόδων. quo prouerbio Cratetẽ vſum aiũt opuſculo quod γέρτονας vocauit. Quin viuere in Arabia ſuillum genus vllo genere poſſe negant: quippe cùm ea regio ſit odoramentorum altrix, à boni cuiuſq́ odoris hoſte meritò declinatur, & vt luculentiſsimè Lucretius,

Deniq́ amaracinum fugitat ſus, & timet omne

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Vnguentum: nam ſetigeris ſubus acre venenum eſt,
Quod nos interdum tanquam recreare videtur.
At contrà nobis cœnum teterrima cùm ſit
Spucities, eadem ſubus hæc tam munda videtur,
Inſatiabiliter toti vt voluantur ibidem.

D

Eôdem ſpectat quod Aſſertor noſter, Nolite, inquit, margarita veſtra ante porcos proiicere: eos qui ſcelerum tantùm fœtoribus illuuieq; delectantur, porcos intelligens, putorem quippe omnem tanquam odorem ſuauiſsimum expetentes. Nam quod ad lutū pertinet Ciceronis ſcomma eſt, actione in Verrem VI. Nam nos quidem quid facimus in Verre, quem in luto volutatum totius corporis veſtigiis inuenimus?

DISTINCTIO.

AD hæc ſciendū, vngulam biſidam in Sacris literis electionis & diſtinctionis ſymbolum eſſe: quod apertius dicunt, cùm oportere ſacerdotem monent, vt lepram à non lepra ſciat internoſcere: ſcelerum quippe differentias, iuſtum ab iniuſto, & à curuo rectum, Horatius poëta diceret.

E

COGITATIO.

RVminatio autem, vt in Ceruo dictum, memoriam & cogitationē indicat. Vtroq; aūt horū opus eſt, ſi recto & ſapienti iudicio eſſe volumus: præſtandum quippe diſcernendi acumine: vnde aureum illud Pythagoræ præceptum, DE REBVS DIVINIS ABSQVE LVMINE NE LOQVARE. hoc eſt, dandam eſſe operā diſciplinis, quę veritatis lumen ſubminiſtrent, ſi ſacra tractare volueris. Sed parū id profuerit, niſi & memoria, & iudicium, bonæq; mentis acceſſerit examinatio. Hinc exploditur ſus, qui licet vngula ſit fiſſa, minimè tamen ruminat. Tales ij ſunt, quanto hodie numero dij boni, qui licet recti prauiq; cognitionē optimè callere videantur, cœno tamen volutati cùm doctrinā ipſi ſuam ad rectam viuendi rationem minimè dirigant, optimè, vt Menander ait, periti praua ſectantur. Diuinarū enim literarū doctrina, vt cum Origene loquamur, non ſolùm ſacramentorū debet ſcientiā continere, verùm etiam mores geſtaq; informare diſcentiū. Plericq; alij quoq; dixerunt, ruminare eſſe deuouere ſe ad legis meditationem: fiſſam verò vngulam habere inter mundum & immundum diſtinguere: hoc quidem literarū & præceptionum peritiam habere, illud verò meditationē eſſe, & diuinæ prouidentiæ, qua rectè omnia diſpenſat, in omnibus cogitationē, quam veteres Prophetæ eructationem, vt noſtri reddunt, appellauere: vt, Eructauit cor meum verbum bonū: quancunq; enim virtutem à vitio ſelegerimus imitandam, eam continua repetitione mandere, & in habitū aſſuefacere debemus. Seligere verò eſt diuidere literam à ſpiritu, & quędam ſecundū hiſtoriam ſolam edocere, quædam ſecundum contemplationem, quædam verò ſecundū vtrunq; intelligere. Nam qui præſtare hoc idoneus eſt, ille mundus: qui verò vnius tantùm partis eſt particeps, immundus. Hæc Heſychius. Neq; diſſimulanda eſt Irenæi meditatio ſuper hoc loco, qui cùm proximè fuerit ad Apoſtolorum tempora, multa diuinæ illius ſynceritatis interpretamenta percepit: cuiuſmodi hoc poſito ex lege: Quæcunq; ex animalibus duplicem vngulam habent & ruminant, munda eſſe: quæcunq; autem aut neutrum, aut alterum tantùm horum habent, vt immunda ſegregari. Per mundos is eos intelligit, qui ea quæ de Patre & Filio tradita ſunt ab eccleſia, firmiter credunt, & in vtroq; requieſcunt, vtpote quæ ſit eorū firmitas quę duplici ſunt vn-

F

gula,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A gula, & insuper Dei traditiones die noctuq; meditantur, cogitationes suas bonis operibus accommodantes, quæ quidem præcipua est ruminantium virtus. Immunda autem, quæ neq; in Deum fidem habent, neq; traditiones eius meditantur, cuiusmodi sunt qui vocantur Ethnici, idololatriæ abominationibusq; dediti, nil syncerum, nil laudabile sapientes. Ex eorum autem numero, qui quidem ruminant, vngulam verò duplicem non habent, Iudæi sunt in primis, quibus quidem mandata Dei plurimùm in ore sunt, sed neq; Patrẽ & Filium agnoscunt, neque sensum à litera distinguere sunt idonei. Alij demùm duplicem vngulam habent, non tamen ruminant: quo in numero sunt hæretici, qui sacras semper literas euoluunt, argutasq; rerum finitiones perueſtigant, & quicquid vel ineptè vel impiè sentiũt, aliquo semper diuinarum Scripturarum dicto corroborare contendunt, ea tamen nesciunt, aut nolunt ad veri sensus examinationem conuertere, ad iustitiam, ad bonos mores dirigere quæ legerunt. Nam bona eorum pars & Patrem & Filium agnoscere, colere, & toto mentis affectu venerari profitentur, quid tamen aut Pater aut Filius statuerit, ne minimùm quidem meminisse volunt. Et ne longè exempla repetamus, cui nam hominũ gene
B ri magis in ore est IESVS CHRISTVS, quàm iis qui hodie concordiã vnanimitatemq; totius Christianismi, quam vnam sibi Iesus Christus Dei filius à nobis omnibus deposcit, auersantur, & admittere cane peius & angue vitant? Hinc tot piorum cædes, templorum profanationes, incestus, adulteria promiscua, sacrorum censuum direptiones, conciliandi se Deo contumacia, promissæ diuinitùs expiationis abnegatio, sacrorum ferè omnium irrisio, & omniũ quecunq; dictu factuq; abominanda sunt, profligatissima expeditio. Quod nõ nostri modò Prophetæ præuidere, sed Maro ipse, non nostri generis vates, diuinasse videtur, cùm hæc scribit oracula:

Hinc mouet Euphrates, illinc Germania bellum,
Vicinæ ruptis incer se legibus vrbes
Arma ferunt, sæuit toto Mars impius orbe:
Vt cùm carceribus sese effudere quadrigæ,
Addunt se in spatia, & frustra retinacula tendens
C *Fertur equis auriga, nec audit curxus habenas.*

PROFANVS.

MEritò igitur per porci simulachrum Ægyptij profanum intelligebant, Susq; tantæ apud Ægyptios abominationis erat, vt si quis eum vel incuria tetigisset, cum ipsis statim vestibus ad fluuium lotum abiret, subulcusq; nullum omnino templum ingrederentur, connubioq; aliorum prohiberentur. Scythæ quoque sues adeò contemnebant, vt ne alere quidem eos in regione sua vellent. Apud Romanos Flamen Dialis porcum tangere sine piaculo non poterat. Quid, quòd religioni, pietatis etiam nostræ fuit pontificibus, ne de sue cognomentum profiterentur? atque ob eam causam institutum vt Romanus Pontifex, quamprimùm designatus est, honestum aliquod sibi nomen assumat, more hoc à Sergio cœpto, cui cùm nomen à rictu porci esset incuria parentis inditum, ne vox ea cederet in religionis ludibriũ, Sergium se vocari iussit. Neq; verò sum nescius, ex Ægyptiorum cognatione solos Panselenos suilla in cibum vsos, propterea quòd aiunt Typhona cùm suem insectaretur, ligneum sepulchrum apud Panselenon offendisse, in quo Osiridis cadauer vitro conditum, vti gentis mos eius erat, asseruabatur, atq; eo prouectum odio, quod illi aduer-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſus Oſirim peculiare fuit, membra eruta diſcerpſiſſe, mox in rei tam nefandæ me D
moriam Panſelenos populos ex ſue conuiuia inſtituiſſe, quaſi liceret iam ſepul-
chro eo tam fœdè profanato, in profligatiſsimũ quodq; præuaricationis & con
tumaciæ genus prorumpere.

NABVCHODONASOR.

INuenies in Diuinis literis Nabuchodonaſora, quẽ ναυοκοδόσορον geographus
Strabo appellat, Suis nomine vocitatũ Pſalmo LXXX. Vaſtauit vineã tuã
Domine ſus ſylueſtris: idq; ea de cauſa, quòd in voluptatũ luto volutaretur, &
quia omni ſpurcitiæ genere immundus eſſet. quanquam loco hoc nõnulli Sal-
manaſarem potius intelligi volunt. Nos autem per ſuem, vti ſuperius ex He-
ſychio dictũ, eum accipimus, qui quidem habet ſcientiam diuinorũ, ſed ea non
rectè vtitur, vtpote quam incongruis polluat facinoribus, vitæ turpi atque im-
mundæ deditus: de quo Petrus, Præſtaret his iuſtitiæ viam non cognouiſſe,
quàm ea cognita retrò reuerti, ſancta ſibi tradita diſciplina ignauiter derelicta:
quandoquidem his verè accidit prouerbium, Canis ad vomitũ ſuum reuerſus:
&, Sus lota in volutabro cœni, Omnes deniq; qui vel immunditię, vel gulę, vel E
reliquæ incuriæ ſemetipſos dedunt, porcorum & canum vitam deſumpſiſſe lex
intelligit, inquit Irenæus. Quin & idipſum nomen ὗς, opprobrij cuiuſdam indi-
cium: nam vocalem ipſam υ Caius Iulius Romanus vbi de præpoſitionibus diſ-
ſerit, ad vituperationis pathos exprimendum idoneam eſſe dicit ex Hermetis
ἐν τῷ κρυφίῳ λόγῳ, teſtimonio: additam poſtea fuiſſe F literam, noſtrosq; Fu di-
xiſſe. mox Fυfe, hodie paſsim Fy, cùm putoris aliquid perhorreſcimus. Facit ad
hoc Pſalmographi teſtimonium, Saturati ſunt porcina: quam lectionem Euche
rius ita agnouit, vt hieroglyphicum etiam eius interpretaretur: Iudæos quippe
arcanis diuinæ legis prius inſtructos abſtinuiſſe profanis, porcina mox ſua, id
eſt, priuatorum dogmatum immunditia, quam eis & Chriſtus obiectat, ſatura-
tos, dumq; negant Chriſtum, eandem impietatem, dicit, etiam ad ſuos poſteros
tranſmiſiſſe. Gloſſa illa interlinearis vulgò dicta, minimè quidem contemnen-
da, immunditiem hanc attingit, & pro reliquijs quas reliquerunt paruulis ſuis,
addit: Dixerunt enim, Sanguis eius ſuper nos, & ſuper filios noſtros. Animad-
uerte tamen in Hebraico ſcriptum eſſe Beni, quod filios ſignificat, non porcinã.
Sed enim ne à hieroglyphicis noſtris auocemur, argumentum hoc de humanis F
hoſtijs à Iudaico populo immolatis, commodiori loco, in ipſo calce operis, vbi
multa huiuſmodi repetentur, ſine vllius fortè moleſtia percurremus.

INDOCILITAS.

FVerunt ſanè plerique veterum, qui per hieroglyphicum Suis, indocilitatem
intelligi voluere: nam apud Phyſiognomos Suilla frons, breuis quippe &
hiſpida, capillis ſurſum verſus erectis, indocilitatis indiciũ eſt manifeſtiſsimum:
eſt enim animal maximè brutũ Sus, nullumq; animalium magis indocile, cùm
reliquæ omnes pecudes aliquid habeant, in quibus dum viuunt, vſus, vel indu-
ſtria, vel frugalitas proſit: ſuillum autem pecus nihil afferat vtilitatis niſi mor-
tuum tantùm. quanquam Spartanorum inuentum fuerit porcos in pugnam in-
ſtruere, & ad bellandum idoneos reddere: porcorũ enim marium ludicra certa-
mina, perinde ac etiam coturnicum, in eorum Phœbeo pueri faciebant, illis ad
hunc morẽ educatis inſtructisq; magno rei bene gerendæ augurio iis præſum-
pto, quorum porci viciſſent. Eius tamen indocilitatis ergò Marſias, qui Apol-
linem in Muſicæ certamen prouocauit, ſuillam fertur caudam poſtmodum ha-
buiſſe,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A buiſſe, quippe quòd temerarius eius conatus turpiter illi ob imperitiã ceſſerit. Et Philoſtratus Arcadas rudes appellat, & ſuibus ſimiles, tum ob alia multa, tum quòd arborũ fructibus vti ſues plurimum turgeant, ſintq́, vt ait Horatius, fruges conſumere nati. Eadem ratione ex hara productũ, non ſchola, ait M. Tullius in Piſonem, indoctũ & illiteratum ſignificare volens, quod allatum fuerat. Quin & Hippocratis Coi, Medici illius clariſsimi filij, ob indocilitatem & incomptos mores à Comicis proſciſsi, ſuem ſapere ferebantur: non ſecus ac Varronẽ ipſum, tantæ virum eruditionis, Palæmon Vicentinus grammaticorũ dicaciſsimus, literarũ porcum vocitabat: ipſe enim hunc literatũ quidem, ſed ſine delectu, intelligi voluit, quòd omnia dum ſciri expediret, in faſcem coniiceret maiore curioſitate, quàm iudicio, nihil ſatis penſi aut conſtituti habens, quid, aut quantũ diceret. Quanquã, vt initiò diximus, Palæmonis dictum in Varronis laudem, ob doctrinæ copiã & varietatẽ, qui lautiſsimus ac ſuauiſsimus fuerit animorũ paſtus, modeſtiæ cauſa propoſuerimus intelligendũ. Ceſsit denicq́ res in prouerbiũ, vt cùm imperitiſsimũ quenq́ eruditiſsimo cuipiam ſeſe con-

B ferre viderimus, Sus Mineruam dicamus: quod ita Theocritus expreſsit, ὗς ὑπ' ἀθλωσίαν ἔειν ἤελσε. Et eodem ferè intellectu quo aſinus ad lyram, σάλπιγγ' ὗς ἤκουε. Subiiciamus & illud, ὗς ἐκώμασεν, de iis qui faciunt quid ineptè admodũ et imperitè: nam illud, Sus Mineruã, Feſtus Pompeius exponit, cùm is id docet alterum, cuius ipſe eſt inſcius. Atq́ vtinã, mi Fabi, prouerbium in me non retorqueatur, qui de his ad te ſcribere ſim aggreſſus, & pleraq́ etiã alia argumenti huiuſcemodi commentaria ad aliorũ inſtitutionẽ elucubrarim. quid enim (dicent naſuti plericq́ viri) ſibi vult aulicus vir iſte cum Cõmentariis de ſacris Ægyptiorum literis? quaſi non ſatis ſit ad multarum rerum elegantem declarationẽ Tullius, ad eruditionem Plinius & Plutarchus, ad ſcientiã Plato vel Ariſtoteles, totq́ alij Græci atq́ Latini ſcriptores, qui nihil intactũ reliquerunt, quibus legendis ætas nulla, quantumuis longa, ſufficiat. Sed quid agerem, ſi quando mihi tẽporis aliquid ab officiis vacuum relinquebatur? luderémne alea? aut latrunculis? aut alio quopiam inſaniendi modo? At nunquã ita otioſus fui, vt vllum mihi ludi genus placere potuerit. venaretur, confabularetur, aut quid aliud ciuile faceret, quo ipſe ſibi non inuiſus eſſet, & nulli moleſtus viueret, neque nos nugis obtun-

C dere cogitaret. Atqui hæc mihi alea cordi ſemper & pila fuit, hæc venatio, hæc confabulatio mea: inuitum neminem ad lectionem traho, mihi ipſe luſi, inuidia nulla ſit, ſi vnuſquiſque ſua nouerit ire via.

STVPIDI TARDIVE.

PAri cũ Arcadibus ratione Bœotios, quòd ventri & gulæ ſupra modum dediti eſſent, craſſáque hinc Minerua præditi mentis tarditate laborarent, ita cognominatos aiunt autores non ignobiles, Achæus, Eubulus, Mneſimachus, & Alexis: vnde adagium ὗς βοιώπα. Et apud Pindarum & Cratinum conſtat Bœotios ſues aliquando nuncupatos, propterea quòd Hyantes, qui expulſi fuerunt à Cadmo, eam olim regionem incoluerint, ſumpta inde cauillandi cauſa, vt pro Hyantibus, Hyas, hoc eſt, ſues eos populos appellarent. Sed & alij quoq́ gentem eam voracitati deditam atteſtantur. Porrò Pindarus Olimpiis, fugere ſe ait ſuem Bœotium, probrum ſcilicet ſtupidi & ſtolidi, quod inflictum erat ſui generis hominibus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PEruetuſtum autem fuit apud hieroglyphicos Ægypti ſacerdotes, delitias, victus luxum, & laſciuiam, ex porci ſimulachro ſignificare. Argumento eſt columna in æde Thebis Ægyptiis olim erecta, in qua plurimæ in Menin regẽ execrationes deſcriptæ erant, qui primus omnium Ægyptios à parſimonia ad luxuriam, à modeſtia ad intemperantiã, à virtute ad effœminationem illexit: quapropter ſimulachrum eius Porcum eſſe voluerunt. Meritò itaq; Rhadamanthus apud Claudianum huiuſmodi genus hominum petulans, ingluuioſum, & vorax, in ſues condendos damnat eo loco:

LVXVRIOSAE delitiæ. D

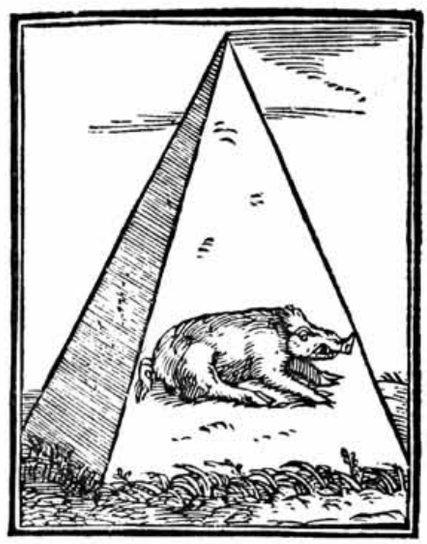

At qui deſidia ſemper vinóq; grauatus,
Indulgens veneri, voluit torpeſcere luxu,
Hunc ſuis immundæ pingues detrudit in artus.

At Xenophon Socratẽ ait in conuiuiis, ad quæ nõ niſi coactus accedebat, temperatè ſemper atq; parciſsimè cibum cepiſſe, iocoq; dicere ſolitum, Circen multis huiuſmodi appoſitis homines in ſues conuertiſſe: Vlyſſem verò mutari minimè potuiſſe, quòd Mercurij memor eſſet, qui conſilium ei dederat, tum ſuamet parſimonia & abſtinentia vteretur. Tale aliquid apud Muſonium libro de Victu legas. Plotinus quoq; cùm animal hoc maximè voluptariũ agnoſceret, vbi diſſertat de Palingeneſia, in id eos reuerti dicit qui vitam omnem in libidinibus & voluptatibus egerint. Epicurus, qui felicitatem in huiuſmodi vita poſuit, ſcitè notatur ab Horatio, qui ſectatores eius cognomento Porcorum nominauit, Epiſtolis: E

Me pinguem & nitidum bene curata cute viſes,
Cùm ridere voles Epicuri de grege porcum.

GANEA.

SAnè quantum ad eius animalis carnem pertinet, delicatam cœnam apud Arcadas Hecatæus, vt apud Athenæum legere eſt, ex maza & ſuilla carne deſcribit. Verrius ait à Suilla veſci carnibus cœptum, quòd animal id nullius eſſet vtilitatis. Nam vt Varro animam illi pro ſale datam aſſerebat ne putreſceret: ait Chryſippus, nihil porrò ſus habet prẽter eſcam, nullumq; animal pluribus & diuerſioribus condimentis idoneum. vt nõ temerè T. Quintius Romanorũ Imperator (ſunt qui T. Flaminium ponant) dum apud Chalcidenſem hoſpitem diuertiſſet, variaq; ſibi appoſita fercula obſeruaſſet, admiratus fuerit vnde ei ſolſtitiali tempore tam varia & tam multa venatio contigiſſet: Atqui, inquit hoſpes, omnes iſtiuſmodi dapes ex ſue domeſtico fuerunt. Tum (quod addidiſſe non pigeat) promptè Quintius, & acutè: Talis eſt, inquit, ædepol Antiochi exercitus, cataphracti alij, alij velites, alij haſtati aut legionarij phalange compoſiti, verùm omnes Syri ſunt. Porrò nihil, vti ſuprà dicebamus, ea carne parabilius, & omniũ epularũ vſui magis expoſitum: nam quinquaginta propè ſapores ex eo, teſte Plinio, excogitatos ſuprà memorauimus, neq; alio ex animali numeroſiorem ganeæ materiã ſuppeditari. Hinc apud Comicos, lurcones, paraſiti, ganeonesq; ſerui, ſuillam ſemper ſibi depoſcunt, pernam, glandem, ſumen, callum, penitam offulam, & ſimilia. Et ſeruus ille Plautinus cùm ſe ſolum domi ac ſine arbitro relictum iri ſperaret: Quanta, inquit, pernis peſtis erit, quanta lumbis. Ga- F

lenus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A lenus porrò ſuillam carnem cæteris laudabiliorem facit. Auerroës quoq; porcinam carnem, ex Auicennæ placitis, cæteris præferendam aſſeuerat, veluti homi nibus natura cognatiorem: et humanum ſuillumq; ſanguinem in omnibus exactam habere ſimilitudinem, perinde ac etiam carnis eandem eſſe rationem, opti mi quiq; medici ſcriptis prodidêre.

CIBORVM VARIETATE SATVR.

APud aliquos inuenio, hominem ciborũ varietati deditũ per paſcentẽ ſuem ſignificari: facilè enim is vnicuiq; aſſueſcit cibo, neq; ſuis parcit fœtibus, neque ab humanæ carnis eſu refugit: os enim porci vulgus prouerbio appellat quaſi rotundum, & quod nullo eſcæ genere abſtineat, omnia voret, omnia auiditate deglutiat, nihil quantumuis putre atq; impurum horreſcat: ita deniq; animalia hæc gaudẽt pabuli mutatione, & copia, implenturq; carne, & obeſiores facti mirificè opimantur ipſa cibi varietate, cuiuſmodi menſam Plato Syracuſanã vocat, καὶ σικελικὴν ποικιλίαν ὄψιν, epiſtola quadã ad Dionis amicos nominauit. Vnde etiã Horatius inter delitias eas quas Ode prima libri tertij recenſet, Siculas e-
B tiã dapes ponit, cuiuſmodi diſtentũ ingluuie Dionyſiũ minorẽ Ariſtoteles refert Politia, quem nonnunquã ad nonageſimũ vſq; diem ebriũ perſeueraſſe tradunt. Neq; abſimilem huic Heliogabalum Lampridius inceſit, qui nunquam minoris quàm centũ ſeſtertiis cœnarit. Vnde centenarias cœnas Septimius Florens, Apologetico, vituperat, cùm alioqui centenariæ cœnæ à centũ aſsibus ex ære dictæ ſint, vt Grammatici veteres interpretantur. Sed de ſeſtertiis alibi.

SALACITAS ET ÆSTAS.

EST & ſalacitatis ſignum ipſa Sus, qua pecude, ait Cicero, nihil genuit natura fœcundius: neq; aliam eius improbitatis cauſam afferunt, quàm & multiplicem & aſsiduã voracitatem, cùm longè aliter euenire in agreſtibus videamus, quippe qui ſemel, & eodem ferè omnes die, vt Plutarchus ait, æſtate ſcilicet incipiente, fœtum edant: vnde vulgatum eſt dicterium, non expectandum vlterius pluuiam cùm ſus peperierit. Itaq; nonnulli ſuem hanc pro æſtate ponunt, de quo quidem verſus vulgatus à Plutarcho recitatur:

Μηκέτι νυκτὸς ὕειν ἦκον τέκνα ἀγριοτόρα σῦς.

C Domeſticæ verò & ſæpius, & quocunq; tempore pariunt, propter eam quam diximus pabulorũ vbertatẽ, quæ genituræ redundantiã plantis etiã, nedum animalibus affatim ſubminiſtrat. Eandem in homine ſalacitatis cauſam tradit Empedocles. Hinc ait etiam Euripides, οὐ πλησμονῆι τοι κύπρις, οὐ πεινῶντι δ' ὤ, vult crapulatum Cypris, haud famelicũ: quod ab Achæo ſumptum, qui multò antè dixerat, πεινῶσι χαλεπὴ κύπρις πικρά, amara Cypris eſt eſurientibus. Noſtri dixerunt, Sine Cere re & Baccho friget Venus. Sanè quidem Ægyptij mortuorũ ventres eximere, & in ſole diſcindere ſoliti ſunt, vt qui ſcelerum omnium cauſa eſſent, atq; ita vel expiarent, vel vti de impulſore pœnas ſumere viderentur. Huic verò ſalacitati congruere videtur illud quod χοιροπωλεῖν verbum à porco finxêre, quod corpus proſtituere, quæſtuiq; exponere ſignificaret. Apud Ariſtophanem χοιρὸν, id eſt, porcum, pro muliebri natura poſitũ inuenies: ac noſtri identidem porcum virgineum inguen blando & iocoſo vocabulo appellauêre. Iidem ſubare dicũt nequitiæ verbum, quo Epodis vtitur Horatius ad rem impudicam tranſlatum, quod eſt perditè impudenterq; & brutorum more commiſceri.

ANNORVM CERTVS NVMERVS.

IN portentis verò porcellos ſupra mammarũ numerum editos, tot annorum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

esse significatores volunt, quot numero nati sunt: ideoq́ porcam eam quæ Lauinij triginta capitum fœtum peperit, portendisse volũt, XXX annos illos exigendos fuisse priusquam Lauinienses oppidum Albam cõderent: párere enim oportet porcas quot mammas habent, vt obseruat Varro: si minus pariant, fructuariam idoneã non esse: si plures, portentũ. Eius autem Suis quę fuerit Æneæ portento, ac porcorũ vestigia, suis adhuc temporibus apparuisse, affirmat Varro. Idem, quòd eorũ simulachra ahena in publico loco statuta erant, & corpus matris à sacerdotibus quasi in salsura fuerit ostentabat̃. Ita nullo vnquã tempore defuerũt, qui sub diuini cultus velamento, huiusmodi aliquo inuento rudes insipientiũ mentes per superstitionẽ modò hanc, modò illã deludere cogitarint. D

LATRO.

NEq́ quidem prætereunda Sus est tot antiquis scriptoribus celebrata, quã Cromyoniã nuncupatam, vt prædictũ est, Theseus dicitur sustulisse: cuius rei meminit Plutarchus & Strabo. Sunt qui fabulosè, vt eiusmodi pleraq́, certamen id à Græcis confictum putent: fuisse verò hanc mulierem quę latrociniis regionem omnem infestaret, nonnulli prodidêre. Sunt qui Aprum Psalmo 79. Exterminauit eum aper de sylua, pro cacodæmone intelligant. Sunt qui Vespasianum præmonstratum velint, qui Iudæos bello afflixit. quodq́ sequitur, Singularis ferus depastus est eam, Titum hunc esse aiunt eius filium, qui assumpto ad imperium patre, profectoq́ Romam solus remansit, Hierosolymamq́ oppugnatione consumpsit. & ita Eucherius accipiendum censet. E

IMPETVS.

QVid verò illud, quòd omnium poëtarũ consensu, impetus & bellica ferocitas per suem, verùm eum agrestem, indicatur? Ferocem enim bellatorẽ si velint insigniori aliquo vocabulo honestare, Apro eum similem dicũt. Apud Aristophanẽ Lysistrate, mulierũ chorus, si per Deas, inquit, hodie me cõmoueris, soluã ego suem meum. Et eadem comœdia Laconũ chorus minatur se cum Leonida tanquã apros irruturũ. Nam pugnacitas vsqueadeò illi propria est, vt prouocatus à venatore minimè fugiat, sed vltrò pugnã capessat, & in ostentata tela nihil veritus irruat: vnde in prouerbiũ cessit, cùm de audacibus aut nimiũ promptis loquimur, ad nos venire per hastã vt syluestrẽ suem. Romani nostri, vt sæpius animaduerti, venatores eos ignominia notant, qui feruente iam venatione Apro conspecto, illum non illicò prouocauerit: atq́ hinc de eo qui sibi rixas contentiones ve quæritat, ὦν ὀρίνειν dicitur. Harum rerum causa extremæ Germanorũ gentes Æstyi appellatę, pro armis formas aprorum olim gestare solitę, vnà cum Matris deorũ insigni, qua superstitione etiã inter hostes sese tutos arbitrabantur. Apri porrò vim, & fulmineũ illud robur admirat̃ Oppianus: quandoquidẽ in venatione opressus, tandẽ cùm occubuerit dentes vsqueadeò ignitos præ se ferat, vt setæ de collo adhuc trepidantib. auulsæ, dentibusq́ admotæ, quasi prunis ardentibus applicitæ concrispentur, siq́ propius adhærescant cõcrementur. Sanè canes si tũc temporis eius dentes attigerint, attacti cutem perpetuis stigmatibus inuruntur. Tantam hanc tamen belluæ istius ferocitatem & impetũ (vt κατ' πάρεργον hoc dicã) facilè declinari posse docet Democritus, qui eos ab Apris impeti negat qui cãcri vngulas ac pedes alligatos gestarint. Quòd verò aprum hunc vnitestem Homerus dixit, haudquaq́ huiusmodi coitus raritatem, vt aliqui putant, indicat, sed historiam ipsam, quam verissimã esse dicit Aristoteles: plerunq́ enim inter pascendum eo quo defertur impetu truncis & stipitibus F

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A pitibus acutis teſtes atterere, vt vix vnus interdum relinquatur incolumis.

ÆSTAS ET HYEMS.

AEſtatem per fœtam ſuem ſignificari tam ex hiſtoria, quàm ex vulgato dicterio docuimus. Nunc cur Aper hyemale tempus hieroglyphica imagine ſignificaret, referendum. Hyemis vtiq; facies hiſpida eſt, aſpera & horrida: hiſpidus, aſper & horridus eſt Aper. Humida, lutoſa, pruinoſaq; hyems eſt: humidis, lutoſis pruinoſisq; locis Aper delectatur, quibus dum fruitur, oblaſciuire ſibi maximè omnium videtur. Adde quòd hyemali fructu, quippe glande, paſcitur. Adonin ab Apro confectum, mythologi prodidêre, quem Venus luget inſolabiliter: id quid ſibi velit, operæprecium fuerit explicare. Adonin myſteriorũ interpretes ſolem eſſe autumãt. Hemiſphæria duo ſtatuũt Aſtronomi, lucis vnũ, tenebrarum alterum. Fines deſcribunt in Zodiaco hemiſphærij ſuperioris ab Arietis puncto primo ad Virginem vſq; permeatã, inferioris à Libra ad extremos vſq; Piſces. In ſuperioribus autem his ſignis maior lucis participatio, in inferioribus longiores tenebræ. Incolit elegans Venus ſuperius hemiſphærium,
B lutulenta ſus inferius. Cùm igitur ſol nobis excipi videtur à tenebris, Adonis ipſe conficitur: hinc reliquum eſt vt Venus luctu & mœrore contabeſcat, quæ luce quam amabat priuata, lugubrẽ quodãmodo pallã induere cogatur. Hinc idẽ apud Ægyptios longè quæſitus Oſiris, & Cereris tandẽ inuentus diligẽtia.

VENVS.

DIu verò apud Ptolemæũ cognomento Aſſertorem diſputatũ ferunt à peritiſsimis viris de Plutone, declaratumq; demũ eſt eundem eſſe & Oſirim & Plutonẽ. Cererem autem eandem ac Venerem haberi: cui cùm nitor & munditia ſit cordi, meritò ſibi proponit ſuem ſemper abominabilem, animal vti manifeſtum eſt, ſpurciſsimũ, quod in Adonis elegantiã vſqueadeò ſæuire geſtat. Sanè apud Sicyonios, cùm victimarum omnium femora Veneri adoleri ſolita eſſent, vnius tantùm Suis ob huius facti memoriã femora nõ adurebantur. Quoniã verò Venerẽ hìc eam ponimus quã Cœlitẽ appellat Plato, quæ pura, nitida, lucis ac ſplendoris ſtudioſa eſt, non humilem vulgaremq;, quæ ſuæ ſibi conſcia
C turpitudinis in antro ſecubat, fornicibus & arborum vmbris ſepta, minimè abſurdũ eſt quod ex veterib. nõnulli tradidêre, ſuillũ genus adeò inuiſum Veneri, quòd immũdiſsimi ſunt ſues ex omni manſueto pecore, vti ſuperius oſtenſum.

ADONIS.

QVa demum effigie oſtentaretur Adonis iſte in hyemalis temporis hieroglyphicum, recitare non pigeat. Simulachrum enim eius in Libano monte olim tali habitu viſebatur, obnupto ſcilicet capite, ſpecie triſti, faciem manu læua, dextra amictum ſuſtinente, in quem lachrymæ confluere videbantur: quę omnia ſpeciem hyemis deſcribunt.

CHAOS.

ET quoniã ita ſunt mortaliũ ingenia, vt quod ab vno aliquo ſcriptore ſit excogitatum, aut memoriæ mandatũ, nunquã alij deſint qui priorũ induſtriã labefactare conentur, ſunt qui tradant Ægyptios non ea de cauſa ſuillo generi peperciſſe quòd impurum id eſſe decreuiſſent, ſed venerationis ergò, quòd animal id tenebrarum ſymbolum haberetur: cumq; illi tenebras longè antiquiores luce prædicarẽt, cuiuſmodi quippe erat illud quod dixêre Chaos, inanis, bruta, & ſtupens materia, formæ expers, ac tenebrarũ omniũ conceptaculum, eaq; de cauſa porcum tenebrarũ & cæcitatis ſimulachrũ eſſe profiterẽtur, quòd oculos

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ita ſuperne obumbratos ſupercilij prominentia ſortitus eſt, vt cœlum tot lumi- D
nibus inſigne, tot lampadibus illuſtre, nunquã intueatur, cernuus verò ſemper humum deſpiciat, terram inquam ipſam, & noctis & totius obſcuritatis parentem vnicè contempletur: congrua admodum viſa eſt ſimilitudo, & vera ſympathia, vt qui tanto cultu tenebras proſequerentur, animal auerſum à luce identidem admirarẽtur: nam ea quoq; de cauſa Crocodilum, vt loco ſuo dictum, pro Deo coluerunt. Porrò Alexander Aphrodiſieus ſuem ait pronum adeò ciboq; deditũ, vt ſi fortè ſurſum aſpicere cogatur, protinus ſtupore perculſus ſileat ob inſolentiam. Addunt hepar eius imminui caua Luna, atque conſenſum cum ea quendam habere. Lunæ verò ſunt pulla omnia dedicata.

PORCI CVLTVS.

QVinimò adiiciunt, non Ægyptios tantùm id honoris porco habitum voluiſſe, verùm alias etiam gentes porcum inter numina collocaſſe. In Creta enim ſacra erat ſus, quòd creditum ſit animal hoc naſcenti Ioui mammam ſummiſiſſe, puerique vagitum, ne audiretur à quopiam, grunnitu peruiciſſe: licet hoc Amaltheæ capræ aſsignent plurimi, vſqueadeò nullum apud vetuſtatem illam E
totius imperitam veritatis, tam impudens mendacium erat, quod vanitas eorũ temporum non admitteret, & religioſiſsimè approbaret.

MILITARIS ORDO.

PORcum ſanè Romani inter ſigna militaria nõ ſunt admittere dedignati, quę quintum obtinebant locum, & inſtructæ aciei rationem figuram ve quandam, porcinam frontem appellabant.

IOVII.

IN geſtaminibus verò militaribus Romanorum quæſierit fortè aliquis, quid ſibi velit ſus coloris rufi, habitu quodam ſedentis, poſitis quippe clunibus, ac reliquo corpore ſurrecto, quæ ſpectatur in cæruleo clypeo, cuius marginem ruber ambit circulus. Inſigne hoc erat eorum ordinum qui IOVII appellabantur, Diocletiani principatu, & ſub illuſtri viro Magiſtro peditum nuncupato militabant.

HONORIANI.

IN eadem igitur Romana militia præferebatur & albus clypeus, cuius aureus F
erat vmbilicus à luteo circulo circunſcriptus. Circulo innitebantur dimidiati porci duo coloris praſini, alter alterũ inſpectantes. Inſigne hoc erat eorum militum qui Honoriani vocati ſunt ab Honorio principe inſtituti, hiq; ſub Magiſtro equitum ſtipendia faciebant.

AGRICOLA.

SEd vt ad Ægyptios redeamus, ſunt qui aliam etiam affirmẽt cauſam cur animal hoc Ægyptij voluerint inuiolabile: nempe quòd apud eos porci agricolationis vſum præſtarent, frumentariamq; rem alicubi ſolis eorum operis adiuuarent. Nam qui, vt Exodus ait, propinquiorem Nilo regionem accolunt, quæ ſatis mollis & irrigua eſt, nullo aratri, raſtri ve aut ſarculi vſu freti, ſuillibus tantum veſtigiis terram ſubigunt, exundante ſcilicet Nilo remolleſcit terra, cumq; redierit in alueum ſementem faciunt, inde porcos abigentes occulunt & terræ mandant, dum illi & rictu terram ſubuertunt, & ſparſa per agrum ſemina pedibus occulcant. Sanè Latini vtiliſsimum ſatis ſulcum porcum appellauere, rarum eum ſcilicet, qui deducitur aquæ deriuandæ gratia, quippe vt aquam frumentis nocere prohibeat. Inde veteres porcare pro prohibere vſurpauerunt, quamuis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A quamuis Varro elatam terrã inter duos ſulcos ideo porcam vocari dicit, quòd ea ſeges frumentum porricit. Sic cùm diis exta dabant, porricere dicebãt. Quoniam autem mirificè inter ſe congruunt hieroglyphica cum ſacrificiorum ritibus, quòd vtraq; iiſdem cauſis plurimùm inniti videantur (nam vti paulo antè poſitum eſt hieroglyphicum vaniloquentiæ per porcum, quem elephantus auerſetur: in ſacrificiis identidem immolatur porcus ab laborantibus delirio verborum, atq; etiam inſania, & quòd terrenis præcipuè ſenſibus addictus applicitusq; eſt, ſponteq; & voluptuoſè admodum inhæſitat luto laſciuiæ, turpitudinumq; ſimulachrum habetur. Idem in ſacrificiis Maiæ, & dis terrenis offertur: & ita demùm in pleriſq; aliis hieroglyphicis, idem conſenſus eſt) non incongruam rem me facturum exiſtimaui, ſi de porcorum immolatione plenius quædam appoſuiſſem: ab eo autem quod delirio ſuper nuper attigeramus, incipiam.

DELIRII PIACVLVM.

IMmolari ſiquidem porcum ab laborantibus inſania verborumq; delirio, multiſcius Plautus indicat

B Menæchmis:

Nunc ipſi naturæ Deo mihi reſpondeas
Adoleſcens, quibus hic precijs Porci veneunt,
Sacres, ſynceri: nummum vnum en à me accipe,
Iube te piari de mea pecunia:
Nam ego quidem inſanum eſſe te certò ſcio.

In eandem ſententiam Horatius Sermonibus:

Immolet ecquis hic porcum Laribus.

quòd is inſania minimè laborare videretur qui diues, neq; periurus neq; ſordidus haberetur.

SACRIFICIVM.

SEd tam multis porrò myſteriis Porcus ſacrificari ſolitus, vt animaliũ ſoli ſues ὑπὲρ τοῦ ὑειν, quod immolare eſt, meruerint appellari: Latinè ſacres, teneri adhuc, & in veteri comœdia ſues myſterici nuncupantur, eaq; laudatiſsima erat hoſtia, ſi quis inuen

C tus eſſet porcus, qui ſolidas vngulas non diuiſas haberet. Quod ne cui mirum videatur, ſciendum eſt ex Ariſtotele, in Macedonia Æmatheolicas ſues vnguibus eſſe ſolidis.

SACRAMENTVM.

PEr porcum ſanè iurare Agamemnonem apud Homerũ legimus. Et pugiles certamẽ inituros iuxta Horcij Iouis ſtatuam in Elide mactato porco iurare ſolitos, ſine fraude ſeſe comparaſſe, tradit Pauſanias. Quin etiam iudices præfectosq; certaminũ eodem ſacro, & apud eandem ſtatuã iuraſſe tradit. Nulli verò porcum illum per quem illi iuraſſent edere licuiſſe: quare Talthibius Homericus porcũ quem Agamemnon pro iuramento ſtatuerat, arreptũ in mare præcipitem dedit. Addemus & illud, cenſores Romanos cõpleto quinquẽnio luſtrari ſolitos, ſacrificia de ſue, oue, tauro facientes, quæ vnica dictione SOLITAVRILIA vocabantur, vt obiter apud Pædianũ in Diuinationem corrigas, quod duabus locutionibus diſsitum legitur in vulgatis codicibus, Soli taurilia. Cereri autem porcus, vti dictum, in primis mactabatur, ſiue quòd paſtu ſegetũ & diſsipatione, magnas aruis inferat clades, vt apud Ouidium, *Prima putatur*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hoſtia ſus meruiſſe mori, quia ſemina roſtro D
Eruerit pando, ſpémq; interceperit anni.

ſiue conciliandæ fœcunditatis gratia, cùm animal ſit (vt id identidem repetamus) fœturæ admodum prolificæ. Adhiberi ſanè ſacrificio Cereali porcam auream & argenteam nuncupatam, ait Atteius Capito, quæ etſi numero hoſtiarũ non ſint, nomen tamen earum habere, alteram ex auro, alteram ex argento factam. Propudiatus verò porcus dictus eſt, vt idem aſſerit Capito, qui ſacrificio gentis Claudiæ velut pulpamentum, & exolutio omnis recontractæ religionis eſt. Sed vt ad fœdus reuertamur, porco etiam cæſo ſacra fieri ſolita, quotiens inter populos confecto bello, vel pax fieret, vel fœdera cõfirmarentur. Sed quod Virgilius fœminino genere, Cæſa iungebat fœdera porca, dixerit, Quintilianus quædam, ait, non tam ratione quàm ſenſu iudicantur: vt illud, Cæſa iungebat fœdera porca. fecit elegans fictio nominis: quòd ſi feciſſet, porco, vile erat. Quod verò Seruius ait falſo dictũ à Virgilio, porca, quòd ad hoc ſacrificij genus porcus adhiberetur, Tranquillus vita Claudij, cum Regibus fœdus in foro icit, porca cæſa, inquit: tametſi Liuius quoq; porcum ſtatuit. Sed enim apud Fe- E
ſtum inuenies, hæc porcus, in ſacrorum Pontificalium libris ſcriptum eſſe. Porcam autem dicit Veranius, quæ familię purgandæ cauſa Cereri itidem ſolita eſt immolari, quòd pars quædam eius ſacrificij fieret in conſpectu eius mortui, cuius funus inſtituebatur. Extant autem etiam hodie ſacrificiorum huiuſmodi veſtigia Romano ſolo: nam veteri quodam inſtituto in defuncti memoriam corbes ſuillæ carnis atq; etiam bubulæ in fruſta conciſæ oſtiatim circumferunt, ſingulisq; ædibus fruſtum carnis vnum impendunt: quíq; lautiorem hanc faciunt viſcerationem, panem & vini ſextarium adiiciunt.

NVPTIALIA.

QVinetiam nuptiarum initiis, antiquis regibus porcum mactare mos erat. Et potentiores quiq; viri in Hetruria nuptialibus conuiuiis, nouæ nuptę maritíq; Dis tutelaribus porcum immolabant, quod etiam priſci Latini & Gręci in Italia factitabant. Vnde is qui ſponſam ducturus cùm omnia apparaſſet, & ſpe ſponſæ fruſtratus eſſet, exclamauit: F

ἀπώλεσα γ' ὗς, καὶ τάλαντον, καὶ γάμους.
Periit quidem ſus, & talentum, & nuptiæ.

Hyſteria ſanè feſta erant quibus ſus Veneri mactabatur Argis inſtituta, cuius rei meminit Callimachus: quanquã apud Sicyonios omne animaliũ genus Veneri, vt alibi diximus, præter vnum ſuem ſacrificari ſolitum inuenias. Ariſtoph. Sed veneri porcus non ſacrificatur. Cauſam ſuperius expoſuimus.

TERRA IVNO'VE.

MActabatur etiam Maiæ, ſed prægnãs, quę omnino terra eſt, & vt ait Cornelius Labeo, nomen illi à magnitudine inditum: quæ etiam in ſacris Magna mater, & Opis vocabatur: cui ſceptrum etiam in ſiniſtra manu addebatur, quòd eam Iunonis potentiam habere putabant. Quanquam ſunt qui Maiam eandem & Proſerpinam interpretantur: ideoq; illi porca fieri, ſuemq; mori meruiſſe, quia ſemina, vti dictum eſt, pando eruerit roſtro. Proſerpinam verò eſſe vim ſegetum & frugum omnium per hyemem terræ abditam, per mitius verò tempus in ſuperiori apertaq; regione commorantem, mythologi docuere, Maiæ autem porcus ſacer erat, quò illi cum alio quopiã nullo quàm cum terra quic-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Ara quicquam cõmune eſſe manifeſtius intelligamus, ſitq́; denicq́;, vt Flaccus ait, amica luto ſus: victimæ enim numinibus aut per ſimilitudinem, aut per contrarietatem immolabantur: qua in ſententia Virgilius dixit,

Et in verubus torrebimus exta colurnis,

in antipharmacum ſcilicet, vt hoſtia nocens eo itidem virgulto coquatur, quod vitibus nocet: nam ea de cauſa præceptum ab eodem fuerat, ne inter vites corylus ſereretur. quanq̃ Feſtus colurnũ haſtile ex corno arbore mauult eſſe, quàm ex corylo: contrà verò Soſipater Cariſius colurnum barbariſsimum eſſe literarum tranſmutatione dicit, cùm ſit Corylus arbor: ita enim apud eum ſcribitur.

HVMANA HOSTIA.

REliquum eſt vt de humanis hoſtiis loquamur, quando conſtat porcos id beneficij humano generi contuliſſe, vt pro nobis in huiuſmodi ſacrum ipſi ſuccederent. Nam ſcelera illa mactandorum hominum vbiq́; ferè locorum admiſſa, minimè fabuloſum: manifeſtum ſiquidem eſt eiuſmodi fuiſſe ſacrificium
B Tauricæ Dianæ, quod receptorum autorum fide teſtatiſsimum. Necq́; quidem Scythæ ſolùm hæc perpetrauere facinora, quos propter ingenitã barbaris ipſis feritatem id feciſſe minimè mirum videtur. Sed & Ægyptij antiquitùs tales Iunoni hoſtias immolarũt. Romani quoq́; ipſi Iouem quem Latialem vocabant, humanis hoſtiis coluere. Iam Sicinius Dentatus multis certaminibus illuſtris, primus apud Romanos hoc ſacrum Marti fecit. Sedenim alios quoq́; fuiſſe dicit Athanaſius, qui poſtquam à bello victores rediiſſent, captiuos per centurias diuiderent, deq́; ſingulis vnum deſumentes, eum Marti iugularent. Hinc Virgilianus Æneas Pallantis ſatis manibus facturus,

Sulmone creatos
Quattuor hic iuuenes, totidem quos educat Vfens:
Viuentes rapit, inferias quos immolet vmbris,
Captiuóq; rogi perfundat ſanguine flammas.

Diodorus aheneum Saturni coloſſum apud Carthaginẽ fuiſſe memorat, cuius brachia porrecta in gyrum erant, quiq́; ad eum peruenire adoleſcentes ſacrifi-
C candi cauſa cogebantur, in foueam ignis incidebant: hacq́; ſacrificij crudelitate diutiſsimè prolem ipſi ſuam illi mactauerunt Deo, qui & filios ſuos deuoraſſe perhibetur: mox cùm aliquãdo ſcelus abhorruiſſent, ſeruitia in hũc vſum emere inſtituerunt. Subſecuta inde peſtis eſt, mox obſidio grauiſsima, quare illi Saturnum ſibi ſuccenſere rati, trecentos impuberes ingenuos ſacrificarunt: quamuis, vt in Lucernæ hieroglyphicis meminimus, nonnulli ducentos tantum ponunt. Galli etiã morem hunc ſacrificandorũ iuuenũ in Saturni cultum D. Auguſtino teſte ſuſceperunt. Phœnices quoq́; atq́; Cretenſes eò & ipſi prouecti ſunt inſaniæ, vt filiorũ ſacrificiis Saturnũ ſibi placari arbitrarentur, ne inhumanitatis iſtius nota vni Heliogabalo inuratur, qui humanas hoſtias libenter immolauit, lectis ad hoc pueris nobilibus & decoris per omnẽ Italiã, patrimis & matrimis, vt maior eſſet vtriq́; parenti dolor. Necq́; temerè Appion & Iulianus Apoſtata, & alij Hebræos carpunt, quòd humanis oſtiis abuſi ſint, cùm in ore omnium verſetur Iephtæ Galaaditarum principis deteſtabile facinus, qui contra Ammonitas profecturus vouit, ſi victor reuerteretur, illum Deo ſe immolaturum, quicunque primus de ſuæ domus foribus egreſſus occurriſſet ſibi: accidit verò vt re ex voto confecta reuertenti filia ſua vnigenita cum tympanis & choris

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

gratulabunda occurreret prima, qua conſpecta ſciſsis ſibi veſtimentis infelici- D
tatem ſuam & luctuoſam filię calamitatem miſerabiliter deplorauit: neq; tamen impio abſtinuit ſacrificio, cùm generoſa virgo viriliter inſtaret, ne pater voti reus fraudaret Deum, duûm tantum menſium implorata mora, qua in montibus virginitatem ſuam defleret: quo elapſo tempore ad patrem magno animo rediit, ſeq; obtulit ſacrificãdam. Sed id impiè Iulianus & Appion, quòd Iudæos omnes in vnum eundemq; ordinem redigunt, atqueadeò Chriſtianorum quoque inſtituta, detortis præpoſterè horum exemplis, malignè admodũ inſectantur, contumacium & à diuino præcepto præuaricantium moribus innixi, quos neq; nos vnquam imitati ſumus, nec ab vllo vnquam pio ſuſcepti: idq; diſſimulant illi quod à regio Pſalmographo tam acriter improbatur, vbi Pſalmo ſexto ſupra centeſimum clamat, præuaricatores quoſdam à vera pietate abalienatos eò dementiæ prolapſos, vt & filios & filias ſuas cacodæmonibus mactare non exhorruerint: & vt rem magis exacerbaret, indignationemq; ſuam exaggeraret, eiuſdem ſtatim rei repetitione facta, innoxium ait filiorum ſuorum ſanguinem ab eis effuſum, & Cananæorum ſimulachris oblatum, terra fœdiſsimè pol E
luta, quæ ſcelus tantum, & vſqueadeò impium, execrari videretur. Quin & Chryſoſtomus, oratione cõtra Iudæos tertia obiicit eis, quòd filios & filias ſuas dæmoniis immolarint. Negat hoc Adamantius contra Iulianum, ſed de ſacrificio piorum, & Deo ritè facientium loquitur, non eſſe eos Iudæos intelligens, qui à legitimis Iudæorum ſacris receſſerunt. Chryſoſtomus præuaricatores ta-
Iudæos etiã hodie humano ſanguine ſacra facere. xat, quia dæmoniis ea faciebant. Et tamen hodie ſunt inter Iudæos qui cùm nõ poſsint Chriſtianæ ſeueritatis metu homines immolare, qua ratione tamen humano ſanguine ſacra faciant excogitarunt, eo quippe à thermis, à cucurbitulariis quouis precio promercati: ita eo in vitreum aliquod vas infuſo, & ad ardentes carbones admoto exciendis dæmonibus abutuntur, quos appellarint, quoad ſanguis ille deferbuerit, ad mandata adſiſtentibus, & ad omnia quæ iis ſciſcitati fuerint reſpondentibus. Sed vt hæc non à Iudæis Domini, ſed à malis & rebellibus factitata prætereamus, Porcumq; noſtrum iam rude donaturi honeſta etiam miſsione pro meritis ornemus, quid ab eo beneficij conſecuti fuerimus confitendum. Siquidem Diophantes Lacedæmonius, qui de ſacris Deorum F
opus admodum curioſum elucubrauit, porcum ait loco hominis immolari cœptum ab Athenienſibus: nam prius, vti dictum, qui centum homines cecidiſſet, Marti hominem faciebat. Magna igitur ſuillo pecori gratia debetur, cuius immolatione vita ſit humano generi condonata.

PIERIVS VALERIANVS AD LACTANTIVM PTOLEMÆVM NOB. SENEN. DE IIS QVAE PER GREGALIA QVAEDAM SIGNIficantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

Regalium nonnullorum ſignificationes ex Aegyptiorũ adytis erutas, ſuper quibus multa, literatiſsime Lactanti, apud egregiè probum virũ Hieronymũ Mandolum Picolomineum cœnantes in amœniſsimis eius hortis, locuti fueramus, vt in commentarium redigerem ſuaſiſti, quòd argumenti raritas lectionem hanc faceret non iniucundam, &, vt addebas, etiam optabilem: quòd ſuper his Græci pauca admodũ dixiſſent,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A dixiſſent, Latini verò pene omnes huiuſmodi ſcientiam propémodum ignoraſſent, minimè quidem hi atq; illi tacituri, vel rem adeò doctam in tenebris & ſitu computreſcere permiſſuri, hæſi diſciplinæ tunc cognitæ fuiſſent. Quota enim ea portio eſt, quam vel Tacitus, vel Ammianus, vel Macrobius, & ſi qui alij talia curarunt, vix primis libatam labiis attigerunt? Suaſu igitur incitatus tuo, quæcunq; & hîc & illic comperiſſem, & ex veterum præcipuè numis potius quàm ex libris didiciſſem, in vſum tantùm aſſeruabam meum, quòd Principes, quos colimus, huiuſmodi antiquitatum cognitione delectari plurimùm animaduerteram, vt ſcilicet pro re quæ naſci poſſet, interdum haberem quod ſuper his non ineptè neq; imperitè dici videretur: quædam enim omnino huius generis eſſe mihi perſuadebam. Poſtea verò quàm & tu & Bartholomæus Carolus Picolomineus, neq; non Marius Bandinus, ſodales tui, tam emunctæ naris viri, quiq; vnà cœnabãt, egregiè ipſi quoq; literati, induſtriam ſtudiumq; hoc qualecunq; meum commendare cœpiſtis, tuq; præclara tot, quæ ſcitu iucunda in veterum numis obſeruaras, explicaſſes, eſſentq; omnes eo in argumento facti attentiores, facilè impetraſti, imò, vt verius loquar, perpuliſti, ne iſtiuſmodi rei curam, quæ omnium literatorum ingenia videretur oblectatura, deſererem. Aiebas enim Latinos hac ſcilicet in re Græcis inferiores eſſe, quòd præter Marcum illum Varronem, & noſtrum Plinium, vixq; alterum ab eo, neglexiſſe quodammodo viſi fuerint
B eruditionem, quam Græci tam veteres quàm iuniores tanto ſtudio amplexi ſint, vt ne leuiſſima quidem contempſerint, & ita res tam publicas quàm priuatas minutiſſimè perquiſierint, easq; memoriæ commendare nequaquam erubuerint, vt nihil in protritis, curtiſq; etiam ſcrutis præterierint, cuius aliquam non habuerint rationem: hinc magnam antiquitatis tam in verbis quàm rebus cognitionem, ad noſtram vſq; ætatem peruenisſe. Fuiſſe noſtros ſeueriores, & ſublimium tantùm materiarum amatores: accideréq; hinc, vt eorum multa quæ ad ritus, ad mores, ad rem domeſticam, ad negotij quotidiani vſum faciunt, per noſtrorum incuriam incognita nobis ſint: per Græcorum verò diligentiam, qui tam Latinorum quàm ſuorum res perquirentes noſtræ obuiam ierint negligentiæ, plurima nouerimus, quorum neminem eorum qui nunc eruditi habentur, pœnitere poſſit: & quæ plurima in hanc ſententiam diſſeruiſti. In hoc igitur ſtudiũ cùm, quantum per occupationes meas licebat, auidius incubuiſſem, multa conſcripſi commentaria, quæ tamen emendare non potui, quòd principum virorum, quibus addictus eram, negotia quæ tractabam, incœptum opus ſæpius interrupere cogitationéſq; meas alò omnes auertere.
C Et quia te in primis impulſore factum hoc eſt, neceſſe quoq; tibi fuerit horum partem recognoſcere, polire, caſtigaréq; ne vel ego tibi fruſtra paruerim, vel tu vir admodum grauis rem nihili conſuluiſſe videaris. Quæ tibi obuenerunt ea ſunt, de quibus ſermo tunc noſter fuit, cùm vir rariſſmus Franciſcus Bandinus Archiepiſcopus veſter numiſmata in agro ſuo nuper inuenta magno numero in menſam noſtram iuſſiſſet effundi, in quorũ bona parte, hirci, oues, arietes ſignati erant: traxere hæc reliquum gregem, vt vna viderentur caula poſſe commodè coërceri.

DE CAPRA.

SEQVITVR igitur prima de Capra conſideratio, quoniam ea vago laſciuoq; admodũ ingenio prędita, & vorandi auiditate hac illac curſitans, locoq; ſtare neſcia, è grege prima omnium prodiit.

AVDIENDI PROMPTITVDO.

HOminem auditu præpollentem Ægyptij hieroglyphicè ſignificare ſi vellent, Capram ponere ſoliti ſunt, quam per aures perinde atque per nares ſpiritum & emittere, & viciſsim recipere vnà cùm Ægyptiis tam Archelaus quàm Alcmæon autores grauiſsimi prodidere:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quamuis opinionem hanc maximè reprobat Aristoteles, humanaḿq; diligen- D
tiam id nulla adhuc dissectione deprehendisse, aut sensu aliquo euidentiore con
iicere potuisse, firmiter asseuerat: Ægyptiis tamen commentum placet.

CONSTERNATIO multitudinis.

SVnt qui multitudinem vniuscuiusq; casu cõster-
natã obstupefactaḿq; indicare volentes, capram
villo à mento dependente comprehensam pingant.
Accidit enim vt si earum vnam ex grege arunco eo
apprehenderis, cæteræ stent veluti stupidæ, suos in
illam vnam oculos coniicientes. Sunt verò qui loco
hoc modò eryngium, modò moly, vel origanum etiã
quærant, quem caulem si ouis capella've pascendo
auulserit, & in sublimi conspicuum erexerit, grex reli
quus abiecta pabuli cura attonitus reddatur, neque
prius pabuli memor fiat, quàm caulis ille à pastoribus ab ore pecudis abstra-
ctus abiiciatur. Cuius fabulæ autores etiam citant Aristotelem & Plutarchum.
Nos hieroglyphicum de apprehensa capræ barba, quam Opilius Aurelius spi- E
rillum vocari dicit, aruncum Plinius, ex Naturali historia desumpsimus.

PRO VITIBVS SACRVM.

QVid autem sibi vellet hieroglyphicũ aheneæ caprę inauratę, quam Phlia-
sij tanto cultu prosequebantur, vt illi etiã preces allegarent, Pausanias de-
clarat. Quippe cùm manifestum sit, sydus, quã Capram appellant, exortu suo vi
tibus nocere, id honoris ei habitum voluêre, quòd, ne id accideret, ea potissimũ
ratione caueri posse iudicarũt. Animal porrò id cùm sit ex domesticis omnibus
damnosissimum, lege in Acropolin Athenis adire prohibitũ, morsu noxio vni-
uersa germina abrodens, & vt more luriscõsultorũ, ac prætorij edicti loquar,
pauperiem faciens. Alij Baccho Caprum ob hoc mactare maluerunt, vt bestia
quæ morsu pestilenti vitibus maximè nocet, immolata, Deum vitibus concilia-
ret. Nam & Ascolia sacra, de quibus Virgilius: Vnctos saliêre per vtres, ea de
causa Baccho sunt instituta, quia vtres ex hircinis capriniśq; pellibus fieri con-
suerunt. Quoniam verò caper vitem abrodens eam veluti veneficio vitiat: exco
gitatum est in Bacchi gratiam id in vtres ludibrium, vt scilicet eos flatu tumefa- F
ctos per humum disponerent, supeŕq; eos saltationibus lasciuirent, vnde lubri-
citate pellis suopte pingui delibutæ pingues identidem fallerẽtur, præcipiteśq;
saltatores, sine vllo tamen incommodo, conciderent, effusuḿq; omnium risum
excitarent. Eadem antipathiæ causa dictum à Virgilio autumant:

Et in verubus torrebimus exta colurnis.

Corylos enim vitibus vicinitate sua nocere, experimẽto compertum est: quam-
uis Festus colurna hastilia ex corno arbore facta potius, quàm ex Corylo velit.
Contrà verò inuentum est ex tam pestilente in vites animali maximam capere
vtilitatem, eiuśq; beneficio augeri vindemiam: siquidem apud Africanũ legas
cornua caprarum numero tria circum arborem cui vitis maritata sit, in terram
affigi, acumine deorsum immisso, ore cornuum supra terram paululum extan-
te, vt pluuia velut in vas influere possit, id factum vberrimæ fertilitatis in viti-
bus auxilium esse. Nihilo secius, vt idem Africanus autor, non morsus tantùm
vitem lædit, verùm pulmo etiam eius contra vini vim arma capit, si assetur, &
ebrioso cuipiam in cibum detur: efficit enim vt vapor ille qui temulentiam indu
cit, retundatur, inaniteŕq; diffletur & euanescat. Quin etiã hircinus adeps, quo

falx

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A falx putatoria obuncta fuerit, ne pediculi in vite generẽtur, prohibet, ab eodem proditum Africano.

VNIVERSA MVNDI machina.

Hieroglyphicum erat & Panis ſignum, ex quo tota mũdi machina intelligebatur: capripes enim erat, humana reliquum effigie. Inferior ea pars terrã hirtam & hiſpidam oſtendebat: humana verò læuitas atq; mollities, tranquillum & defæcatum æthera, mundi ipſius ducem. Huic inſuper illa in Nymphas procacitas attributa, & nunquam ſatiata libido: mundus ſiquidem aſsiduè rerum ſpecies progenerat, & humore plurimũ vtitur, materia quippe generationi in primis & apta & commoda. Quare ſimulachrum Panos tam ſyluis & agris, quàm hortis & fontibus & puteis vt tutelaris apponebatur. Commentitiũ verò eſt, quòd Pana nonnulli ita dictũ arbitrantur, quia Penelopes & totius turbę procorũ filius fuerit, qua in ſentẽtia Theocritiana eſt
B apoſtrophe ad Penelopen, Syringe, Δοὸν τέκος ἰθωτῆρα. quem quidem Epimenides ex Ioue & Calliſtone genitum aſſerit, poëmatibus: gemellos enim fuiſſe Pana & Arcada. Sed Ariſtippus, Arcadico, Iouis & Nymphæ Æneidos prolem agnoſcit. Sed qui veterum fabulas ſpeciem quandam eſſe philoſophiæ autumãt, deli teſcentem in illis doctrinam ita ſolent explicare, vt Pana ideo dici velint, quòd, vti monueramus, ſimulachrũ eius vniuerſi naturam exprimat: forma enim eius rebus quaſcunq; tuemur accommodata eſt. Cornua ſiquidem & Solis & Lunę ſimilitudinem eſſe perhibent. Nam alibi cùm de Moſe loqueremur, radiatã eius faciem pro cornuta à nonnullis acceptam ea de cauſa docuimus, quòd apud Hebræos radius & cornu ſint æquiuoca. Pantheræ pellem, ſtellarum, vt Probus arbitratur, vt quidam alij, ſimulachrũ eſſe terræ, quæ mira ſit varietate conſpicua: inferioris partis villos omnium terra naſcentiũ imaginem haberi. Fiſtulam ſpirantium in orbe toto ventorũ imitationem. Caprinam faciem repentinas procellarũ turbationes, quæq; toto aëre ſunt mutationes, indicare. Iam per femora hirta, ſyluoſa loca: per crurum exilitatem, montiũ abrupta figurari. Sunt qui fal-
C cem etiam manu prætentã illi attribuunt, quod dubio procul labores, quos operibus mortales impendunt, indicaret. De hirco autem qui Alexandri Macedonis apud Danielem indicium fuerit, alio loco dictum. Hic illud potius ponam quod Eucherius tradit, ex Capræ ſymbolo iuſtos intelligi ex Gentibus præcipuè venientes, eoq; ſpectare Solomonis dictũ, Capillatura tua ſicut grex caprarum quæ reuelatæ ſunt ex Galea: ſumpta ſcilicet inde ſimilitudine, quòd capræ de ſublimi cibum petunt, veluti pij quę ſupernè ſunt ad animi cibũ inueſtigant.

LIBIDO.

CAprinum ad hæc genus in Chimera: capra enim & Chimera idem: quippe in nequitia Bellerophontis virtute domita, mediũ tenet: quod libidinis affectũ notat, ea videlicet de cauſa, quòd huius generis animal in libidinẽ & procacitatem ſit immodicũ, hœdoſq; petulcos eadem ratione dictos à Virgilio legimus. Deq; Satyris identidem capripedibus eadem omniũ conſenſu feruntur, non poſſe quidem eos libidine ſatiari. Minimè verò fabuloſum eſſe de Satyris cõmentum, oſtẽdit Plinius, qui illos in Subſolanis Indorum montibus inueniri tradit, humana effigie animal perniciſsimũ, vt propter velocitatem niſi ſenes aut ægri capi nequeãt. Sed & Pauſanias hæc de illis audiſſe ſe profitetur, Euphe

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mum quendam probatę fidei virum aliquando ſibi narraſſe, cùm in Hiſpaniam nauigaret, aduerſa tempeſtate ſe in exteriorem Oceanum eſſe delatum, poſtq; multorum dierum nauigationem, ad inſulas quaſdam deſertas peruenisſe, quas homines ferino truciq; aſpectu ſylueſtres inhabitabant, corporibus hirtis, pilorum colore ſubrufo, caudis equina penè maioribus præditi: qui poſteaquam nautas illuc aduectos inſpexiſſent, ocyus omnes ad extremũ littus accurêre, vocem quidem nullam, ſed ſtridorem quendam informem & inarticulatũ emittentes: in fœminas autem quæ naui illa caſu vectabantur, eos adeò furioſos inuaſiſſe, vt ægrè ab iniuria etiã cæſi flagris abigi, ſummoueriq; potuerint. Veritos verò nautas ne quid indignum paterentur, inhibita naui procul in anchoris ſtetiſſe: barbaram verò quandam mulierem, quam ſecum habebãt, in littus expoſuiſſe: in quam omnes poſtea petulantiſsimè debacchantes per omnia corporis caua libidinem exercuerint: easq; Satyrorum inſulas à nauigantibus appellari, Euphemus idem aſſerebat.

FEBRIS.

SVnt qui febrem ex Capræ ſimulachro ſignificẽt, propterea quòd animal id eo ſemper incõmodo laboret: hinc anima illi ſemper ardentior, ita vt attacta paſtu exurere videatur. Vehementem verò in quocunq; animali calorẽ, febrem eſſe, tum Ariſtoteles, tum alij prodidêre. Ea autẽ de cauſa in eius venditione dominus ſanitatem præſtare minimè cogitur: tantùm verò ſufficere, ſi eam eo die bibiſſe comediſſeq; profiteatur, Florentinus autor admodum celebris, qui inter multa quæ reliquit literarum monumenta, etiam de re ruſtica nõ incurioſè conſcripſit, ita ſemper febricitare capras ait, vt ſi quando deficiat febris, intereat.

AVGVSTI GENESIS.

IN numis quibuſdam argenteis Capricorni cœleſtis ſignum hieroglyphicè cuſum aſpicias: indicat id, vt ex Tranquillo didici, Auguſti geneſim. Nam cùm Theogenes mathematicus ad quem in ſeceſſu Apollonię vnà cum Agrippa comite acceſſerat, genituram eius inſpexiſſet, exiliiſſetq; & adoraſſet eum, tantam mox fiduciam fati Auguſtus habuit, vt ſchema ſuum vulgauerit, numumq; illũ argenteum nota ſideris Capricorni, quo natus eſt, percuſſerit. Numum hunc attrectaui, in quo Capricorni ſignum eſt in piſcem deſinens, quòd ſphæram intra priores pedes poſitam euoluere videtur: ab altera parte Auguſti caput.

Auguſti numus.

MERETRIX.

VT verò redeamus ad Capram, ea cùm peſtilenti morſu pręcipuè noceat, ingenij meretricij, conuenienti admodũ hieroglyphico, ſymbolum habetur, ab ore quippe cuius damna tot mortalibus inferũtur: nam veluti germina præcipuè Capra perueſtigat, quæ depaſcitur auidiſsimè: ita meretrix cupida eſt in primis adoleſcentioris ætatis, vtpote quę ob imperitiam magis idonea ſit vt facillimè decipiatur. Vnde non illepidè Nicò Attica meretrix αἴξ, id eſt, Capra cognominata eſt, quoniam mercatorem adoleſcentem Thallum, qui in Atticam caricas & mel Hymettium empturus aduenerat, abliguriſſet. θαλὸς autem germen eſt, quem luſum haud iniucundè Machon ita explicat;

ἐπεκαλεῖτο δ' αἴξ, ὅτι τὸν μέγαν
κατέφαγ' ὁρασιώ ποτε θαλόν. quod nos ita reddidimus:

Nicò olim meretrix fuerat, mox Capra vocata
Eſt, quòd amatorem eximium cognomine Thallum
Fortiter abſumpſit.

Neq; aliam ob cauſam capræ lumbi ſacrificiis offerri

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A offerri apud Hebræos prohibebãtur: niſi quia neceſſe erat lumbum eſſe immaculatum, vel, vt alĳ, integrũ, vt alĳ, perfectum. Capra verò cùm pro delinquente ponatur, immaculatos lumbos habere non poteſt.

NEQVITIÆ FACINOROSITAS.

MEritò itaque viri libidinoſi probra & impudica facinora notare ſi vellent Ægyptĳ ſacerdotes, hircum potius quàm taurum pro hieroglyphico fingere inſtituerunt. Taurus enim licet inguine ſit præcipuè validus, & in re venerea perpetranda promptiſsimus, non tamen inſcendit quoad anniculus fiat: neque quidem iuuenca recentior quàm annicula venerẽ patitur, niſi oſtento: hircus verò ſeptima poſteaquàm natus eſt die, vt apud Ælianum, alĳ ſeptima dixerunt hebdomada, rem veneream aggreditur, improle tamen & infœcundum ſemen eiiciens, veluti tauri quoq; vſq; ad bimatũ, licet alioqui non niſi quadrimos eos generationem implere nonnulli contendant. Sedenim hircus celeriùs porrò quàm quoduis aliud animal inſcendit, rectéq; ab Horatio libidinoſus appellatur: cuius fœcũditatis gratia inter Deos inſipienti ſeculo annumeratus ali-
B quando eſt, perinde ac Panes ac Satyri. Is quippe apud Ægyptios Mendeſio ciuitate multarum & formoſarum puellarũ collegio curabatur, ſacro incluſus fano, cui ſelectiores capras non indiligenter educabant. autor Plutarchus. Et Veneris ſimulachrum, quæ hirco inſideret, Pauſanias obſeruauit, non alia de cauſa puto, quàm ob huiuſmodi petulantiã. Et Mathematici mulierem nudam, quæ hircum humero geſtet, vigeſimoſecundo gradui Virginis adſcripſere, ex eo impudicitiam eius ſignificaturi, qui gradu eo oriente natus eſſet. Huic generi brutorum ſimilis fuit Heliogabalus, qui mulieres nunquã iterauit præter vxorem: ille, vt Alexander Seuerus ait, non ſolùm bipedum, ſed etiam quadrupedũ ſpurciſsimus. Iam verò Sacræ literæ dum hircos hœdoſq; immolandos monent, nequitiã omnemq; libidinem iugulandam indicant, vt interpretatur Adamantius: cuiuſmodi etiã interpretamentum habes apud Cyrillum, perinde ac etiam reliqua Leuitico contenta, vt facilè iis accedã, qui opus id adſcribunt Adamantio. Hœdi autem ferè paſsim in Diuinis literis hieroglyphicè pro perditis & nequam hominibus, libidinis & aliorũ ſcelerum facinoribus inquinatis deſignantur: idq; manifeſtiſsimè cognoſcitur ex eo, quòd Dominus noſter conſummaC tionem ſeculi, vt ait Heſychius, narraturus, ouibus à dextera ſtatutis pollicitus eſt eis iuſtorum benedictionem: in hos autem à ſiniſtra ſegregatos, dira illa omnia, quæ in profligatiſsimũ quenq; decernuntur, comminatus eſt. Ita verò pro ſceleribus hircus ponitur, vt in Diuinis literis ſtatuatur ante aras hircus viuens, ſacerdoſq; vtraq; manu ſuper caput eius impoſita confiteatur vniuerſas populi iniquitates, delicta, admiſſaq; prauè & impotenter, omniaq; in eius caput increpans oggerat: mox per hominem certum in inuiam deſertamq; ſolitudinem emiſſum deportari iubeat. Illud etiam addunt ad cauſam, quòd aſperum gerit pilorum indumentum: aſperum interpretantur peccato refertum: atq; ita mortale genus omne myſticè per hircum accipitur, quia nihil eſt peccato aſperius, diceret Heſychius. Sedenim quod de capro emiſſario tetigimus, ſunt qui cum ſignum eſſe velint profugarum legionum quæ à Deo defecerunt, quæq; in fœditatem & horrorem damnatæ in omne ſæculum, ceciderunt.

DIABOLVS.

ADamantius itaq; hircum ait diaboli ſymbolum eſſe, vbi ita interpretantur: Cùm verò ad martyrium duceris hircum obtuliſti, quia ſcilicet autorem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

peccati diabolum iugulasti. Hinc vulgò receptũ vt malo dæmoni cornua passim attribuantur. Nequitiam porrò per dæmonem intelligi, in humanicipite serpente loco suo declaratũ est. Iam hirsutos apud Esaiam inuenias genera dæmonum: hos nonnulli etiam doctissimorum Incubones vel Satyros, aut quosdam syluestres homines putauerunt. Maximus Tyrius, vbi Midæ fabulam scribit, qui Satyrum per insidias ceperit, à quo omnia fieri aurea impetrasset, Satyrum, inquit, ebriosum dæmonem, infuso in frontem mero captum. D

PETVLANTIA DOMITA.

GRæci autem poëtæ caprum ab Hercule domitum ea de causa finxerunt, quòd is cùm procaci lasciuia homines ipsos antecelleret, domitus à virtute, impositũ petulantiæ modum, extinctosq́ libidinis æstus, suppressosq́ procacitatis impetus demonstraret. Nam eius nequitiæ vir fuit, vt triginta vna nocte mulieres aliquando feratur iniisse: & vt apud Athenæum, idem septem diebus quinquaginta filiabus Thestij virginitatẽ imminuit. Illud de Proculo, qui Probi tempore tyrannidem inuasit, vel ex epistola sua manifestũ est, qua se nocte vna captiuas decem ex Sarmatia constuprasse gloriatur, seq́ inter fortes annumerari affectat, dum mollitiem suam maximè commemorando manifestat. E Quòd vero Iunoni capras immolare primus Hercules instituerit, id ea de causa factum, quòd alterius hostiæ sibi facta copia non fuerit, cùm ei Deæ sacrificare vellet, propterea quòd sibi aduersus Hippocoonta pugnanti aduersata non esset: quæ res tangitur à Pausania libro tertio. At Lacedæmonij Dianæ cognomento Corythaliæ sacrum in agris facientes, non nisi caprarum carnes in obsonium adhibebant, neq́ aliud animal præter id in huiusmodi sacris immolari fas erat. Apud Xenophontem legas, Athenienses, quo tempore Persæ cum ingentibus copiis Athenas deleturi in eorum fines inuaserant, Dianæ votum fecisse, tot illi se Capras immolaturos, quot hostes occidissent.

ADVLTERÆ CONIVGIS MARITVS.

NEq́ illud inuentũ adeò nouum est, vt nullam sapiat antiquitatẽ, quòd hodie vulgò caprum eum appellamus, qui coniugem habeat adulteram: erat enim & hoc apud veteres hieroglyphicũ: atq́ illud insuper adagium ferebatur in spurios, si de patre quispiã quæritaret, vt τῆς μητέρος ὡς αἴξ, responderent, Matris quippe, vti capra itidem, vtpote qui de patre incertũ ferret, propterea quòd capellis nullum ducem pastores constituunt, vt ait Aristoteles, vel vti suos ouibus arietes, suos bubus tauros, & ita plerisq́ aliis. Caprarũ siquidem natura instabilis, lubrica, atq́ mobilis admodum est: quare hœdus in caprilibus à matre tantùm dignosci potest. Meritò itaq́ vir, de cuius liberis vxor tantùm possit internoscere, hircus appellatur, & ἱερογλυφικῶς per hircum figurabatur. Nam & Catullus in hanc sententiam, Putare cæteros hircos, dixit. Quòd verò sunt non illiterati viri, qui dicterium inde sumptũ putant, quòd hirci suas fœmellas iniri facilè patiuntur, etiã si coràm spectauerint, vt quem notat Iuuenalis cùm dixit, F

Doctus & ad calices vigilanti stertere naso:

aliter traditum ab Æliano legimus, qui sentire hircos riualitatis affectum testatur exemplo Grathis pastoris Calabri, cuius dormiẽtis cerebrũ caper cornibus in eum incitatis eliserit, propterea quòd deprehensus esset ab eo cum capella quam amabat venerea copula misceri, de quo Probus Georgicôn primo: sed vti dictum, copiosius Ælianus. Rusticum enim & imperitum id genu shominum, hac plurimũ nequitia famosum inuenias: vnde iocus apud Theocritum,

ὦ πόλος

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ὡ πόλος ὅκκ' ἐσορῇ τὰς μηκάδας οἷα βατεῦνται,
τάκεται ὀφθαλμὼς, ὅτι οὐ τράγος αὐτὸς ἔγοντο.
Aepolus inscendi videat siquando capellas,
Liquitur obtutu, quòd non caper ipse creatus.

Quòd verò vulgò Becchum eiusmodi notæ hominem appellant, quippe cui coniunx sit adultera, atque etiamnum animal hoc ita vocitent, antiquissimam esse dictionem, in Græcorum habetur commentariis. Apud historicos enim legere est, Psammetichum Ægypti Regem Phrygiorum antiquitatem de qua magna inter Phrygas & Ægyptios contentio fuerat, in Ægyptiacis pueris humano omni consortio inhibito educatis, eo argumento deprehendisse, quòd ex suapte natura Bech pronunciarent, quæ vox propriè caprarum & hircorũ est, eoq́ꝫ vocabulo Phryges panem appellarent. Rostrum verò auium plerisq́ꝫ nũc Italiæ locis, olim verò tota Gallia becchum nuncupabatur: & Beccare passim pro mordere decerperéue dicitur. Quasi verò fuerint primitùs homines à Capris enutriti, naturaq́ꝫ ipsa vocem enunciare docuerit, quæ ad alimoniam ma-
B gis necessaria videretur, id honoris Phrygibus adiudicatum, vt antiquissimi omniũ haberentur. Quaq́ꝫ ratione balantes oues, & latrantes canes appellamus, eadem illi becchos hircos vocauere.

DE ORYGE.

INter minores Ægyptij greges Oryx est, quem nonnulli Caprarum adscribunt generi. Hunc ex omnibus animalibus solum auerso pilo esse, autores tradunt.

MATHEMATICVS.

PEr hoc animal pictum aut sculptum, mathematicum hominem hieroglyphicè intelligebant: siquidem Ægyptij, cùm Sothen astrum illud suũ, quam nos Caniculam appellamus, magno cultu prosequerentur, deq́ꝫ die, quo præcipuè oriretur, soliciti admodum essent, animaduerterunt Orygem sideris eius ortum sentire, atq́ꝫ etiam clamore edito significare, quasi vel ortum nunciet, vel saluere iubeat. Sedenim eo tempore quo astrum illud oritur, aiunt capras om-
C nes, quotquot Ægyptus habet, conuersas ad ortum prospectare, peractamq́ꝫ ita reuolutionem cum fide fieri exploratam: consentireq́ꝫ in id Mathematicorum supputationes. Quinetiam, vt nonnulli alij tradunt, oryx stat contrà, contuetuŕq́ꝫ stellam, ac veluti numen adesse sentiat, procumbit adorabundus: quare primas illi partes in huiusmodi significato tribuere, cùm συμπάθεια tam insignis cum eo sidere animal moueret, & ea viderent ab eo deprehensa, quæ longa mortalium studia non nisi multarum ætatum successu & obseruationibus per manus traditis, consequi potuere, cœli motu præsertim assiduè variante, quadãq́ꝫ veluti trepidatione vacillante.

SOBRIETAS.

HAbet & id temperaturę cum Sirio, quòd velut ille sitim semper affert mortalibus (vt Maro dixit) ægris, hic assiduam, imò perpetuam sitim perfert, & ex natura loci potu omnino caret. Quare virum perpetuò sitientem, imò dixerim ego maximè sobrium, per huius animalis effigiem significabant: quin & remedia sitientibus ex eo comparabant, liquore quodam in eius corpore haustus saluberrimi reperto.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Ouis.

DE OVE.

D

OVIS nunc perſequar ſignificata, verùm ea non tam ab Ægyptiis quàm ab Hebræis & Græcis autoribus deſumpta: quibus nonnulla etiam addemus à Romanis accepta: trahet verò ſecum hæc dictio agnum ſimul & arietem.

STVLTITIA.

IN primis autem ſignificatum illud ſuper oue comperi, vt ex eius ſimulachro ſtultitia ſignificaretur: nam vſurpatione vulgi, ouis cognomento inſipientes appellantur, in quos adagium etiam fertur, πρόβατον βίον ζῶ. De ſocordia verò ſtoliditateq; animalis illud in ore omnium, πρόβατον ἦθος, inſtar ouis Latini dicunt, quod more ouium Græci. Et Ariſtophanes, Veſpis, ad huiuſmodi ſtoliditatem reſpiciens, conſidere ait ouillum pecus in concilio. Quare Accius in ſomniis ponit ouilem fœtum in Tarquinium concitatum, tanto verò impetu arietantem, vt Regem ſolo proſternat: quod Brutum indicabat, quem Tarquinius hebetem æquè ac pecus eſſe putabat, nomine etiam ex re quæ ſimulabatur indito, cùm tamen is pectus egregiè ſapientia munitum gereret. Sed & Fabius Maximus, quòd ab ineunte ætate aliquanto hebetior videretur, quietemq; & taciturnitatem adamaret, neque ad capeſſendas diſciplinas promptitudine aut docilitate vlla præditus eſſe iudicaretur, magnamq; de ſe torporis & inſipientiæ ſuſpicionem apud domeſticos concitaſſet, Ouiculæ cognomento appellatus eſt. Porrò autem in ſacris cùm ouem offerre Deo admonentur, expertes rationis motus inſipientesq; cogitationes, & quæcunq; per imprudentiam peccauimus, corrigere iubemur, vt admonet Cyrillus, ſed longè plenius Origenes. Hinc χυνόμυλον appellauit Diogenes virum quendam indoctum, ſed ſplendidè veſtitum. Nam & prouerbium illud, vti ſuperius, Ouiles mores, de iis qui minimùm ingenio valent, dictum inuenias. Diuinæ etiam literæ pleriſq; locis homines diuinæ inſtitutionis expertes indociles q; , nunc oues, nunc pecora nuncupant, quòd in contemplationis ſublimitatem ſuſpicere nequeunt: ſed cùm ſoli ſint voluptati dediti, ea imitantur animalia, quæ, vt Græci eſt nominis etymologia, natura prona atque ventri obedientia finxit. De huiuſmodi genere hominum quòd rectè olim inſtituendum eſſet, dictum aiunt, Homines & pecora ſaluabis Domine. Nam quòd Dominus præcipit, eum qui voluntaria dona offert, de bubus vel de ouibus offerre, ex vtroque iumento ſimilem deſignans hominem, qui nihil acuminis neque ad virtutem, neq; ad malitiam haberet, ſed traheretur ab alio, vti & boues & oues, quæ animalia ſunt inſigniter manſueta, eos qui manu trahunt facilè ſequentia: ideoq; non omnium hæc munera, ſed Iudæorum tantùm eſſe videbantur, propterea quòd illis, tametſi virtutis nihil operarentur, ſufficiebat tamen nihil iniquè agere. Atq; huc Dauidicum illud citat Heſychius, Homines & iumenta ſaluos facies Domine. Neq; ſum neſcius, paſtores ouium apud Ægyptios ignominiæ cuiuſdam nota & penè profanos habitos, quo nomine Appion, vt apud Ioſephũ eſt, Iſraëliticos populos appellitabat, neq; ipſi hoc in hiſtoria ſacra diſſimulant. Sed vt ſimplicitatem illam viuendi, quæ colligi-

E

F

tur

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tur tam ex noſtra, quàm ex antiqua gintium penè omnium memoria, præterea-
mus (certatim enim ſcriptores omnes primum hoc humanæ vitæ inſtitutū lau-
dibus omnibus ad cœlum ferunt) eſt & myſtica interpretatio, qua Ægyptij po-
ſteriores ij, qui à priſcis illis longè deſciuerant, non paſtores ipſos, ſed paſtorum
ſignificatū odio proſecuti deprehenduntur. Nam qui corporis incitationibus,
eiuſq; voluptatibus indulgere ſibi permiſerit, dubio procul hos, qui recta mo-
neāt, quadā veluti execratione declinabit. Atq; id denicq; erat in cauſa, vt aboli-
tis iam antiquioribus illis priſcorum ſacerdotū inſtitutionibus, qui papyro vi-
ctitabant, qui caſtimoniam & ſynceram animi puritatem amplectebantur, re-
centiores mox ex otio & opulentia ad delitias & illecebras prolapſi, in quas
curſu effuſiſsimo ferebantur, cœperint paſtores huiuſmodi pariter aſpernari &
abominationi etiam habere, vtpote qui, vt ait Horatius, nil vellent ab iis audi-
re, nil diſcere quod ægros leuare poſſet, fidis offenderentur medicis, amicis ira-
ſcerentur, ſi quando eos à funeſta veterni ſuffocatione arcere properarent. Sic
& Cainus paſtorem fratrem, hominem quippe pietati addictum, ferre non po-
B tuit, cùm ipſe terrenis tantùm affectibus emancipatus eſſet. Sic paſsim etiam
nunc probi modeſtiq; viri à potentioribus ignominioſè accipiuntur: ſceleſti,
impoſtores, paraſiti, & ambubaiarum collegia in honore ſunt. & quæcunq; ap-
petierint commoda conſequuntur, atq; ita demum

Potores, bibuli, media de nocte Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula, quamuis
Nocturnos iures te formidare vapores.

DOCTOR VIRTVTIS.

VT verò ad paſtores noſtros reuertamur, paſtorem ouium Ambroſius in-
terpretari videtur diſceptatorem rationis, doctoremq; virtutis, Et vbi ſcri
ptum, filios arietum Domino afferendos, principes eccleſiarum exponit Eu-
cherius: & oues intelligit eos, qui ſimplici, vera, puraq; fide pietatem hanc no-
ſtram amplectuntur: de quibus Chriſtus, Oues meæ vocē meam audiunt. & ad
Petrum: Paſce agnos meos. Quo ſuper exclamat Salomon: Paſce animas peco-
rum tuorum. de quibus ſcriptum eſt, Arietes duos in primitiarum ſacrificio ad
C ſeptem agnos immaculatos anniculos, & vitulum vnum de armento adiici de-
bere. Præclara quippe mandata, diceret Heſychius, & virtutes quas ſequi, alias
velut oues oportet, ad primā illam oblationē applicandas. Quòd verò Aaron
pontificalibus iam ornamentis inſtructus arietē obtulit in holocauſtū, per arie-
tem Theologi, vt idem Heſychius, Chriſtum intelligunt immolatū: ille enim du
catum præbere ouibus euntibus in paſcua, & ad egreſſum ingreſſumq; à caulis
& in caulas ſolet: ſicut & Chriſtus dux perfectæ cōuerſationis eſt, à quo videli-
cet ea ſumpſit exordium, atq; ideo intrare per ſe & exire ouibus præcipiebat.

INNOCENTIA.

ANte alia autē tam ouis quàm agnus hieroglyphicum eſt innocentiæ. Hinc
illud apud Cyprianum ſapientiſsimè ſcriptum libro de Liuore: Meminiſſe
debemus quo vocabulo Chriſtus plebem ſuam appellet, quo titulo gregem
ſuum nuncupet. Oues nominat, vt innocentia Chriſtiana ouibus æquetur.
Agnos vocat, vt agnorum naturam ſimplicem, ſimplicitas mentis imitetur.

MANSVETVDO.

ET imbellem, purum, ſimplicem, ac egregiè manſuetū hominem, eundemq;
immaculatum, ac pectore candidiſsimo præditum hieroglyphicè ſignifica-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

re qui volunt, agnum pingere consuerunt: id enim mansuetissimum eius inge- D
nium exposcere videtur. Nam & ipso vocabulo ἁγνος, puritatem castitatemq́ꝫ significat. Et antiqui sacrificuli augures q́ꝫ maximam ostiam ouilli pecoris appellabant, non ab amplitudine corporis, sed ab animo placidiore. Comprobant etiã hoc Sacræ literæ, & nostri Seruatoris insigne, Agnus, ab omni Christianorum antiquitate summa exceptus veneratione: de quo fertur illud à priscis vatibus dictitatum, TANQVAM AGNVS. Nam vt agnum coram tondente obmutuisse, agnum patibulo applicitum, anniuersaria nobis commiseratio & ploratus redintegrat. Et præcursor ille Deo plenus, agnum hunc intento digito cõmonstrauit. Hoc verò picturæ genus cùm synodo sexta iam antiquatum esse percepissem, neq́ꝫ satis mihi faceret Latina traductio, ad Græca me cõtuli exemplaria, in quibus rem ita traditam inueni. Ἔν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος τὸν ἀληθινὸν, ἡ μὲν διὰ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. Τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς σκιὰς ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολαί τε καὶ προχαράγματα τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένα κατασπαζόμενοι τὴν χάριν προτιμῶμεν, καὶ τὴν ἀλήθειαν ὡς πλήρωμα νόμου ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἀν ταῖς χρωμαρτουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσι ὑπογράφητε τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνὸν χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατὰ τὸ ἀνθρώπινον χαρακτῆρα, καὶ E
ἐν ταῖς εἰκόσι ἀπὸ τοῦ νῦν ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι ὁρίζομεν, δι' αὐτὸν τὸ τῆς ταπεινώσεως τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγογούμενοι καὶ τῆς ἐντεῦθεν γεννομένης τοῦ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως. Id est: In quibusdam venerandarum imaginum picturis agnus digito præcursoris indicatus delineatur, qui receptus est in effigiem doni illius optatissimi, quo genus humanũ Deus Opt. Max. honestauit, cui gratiæ nomen ab excellentia quadam indidimus. Ille enim sub eo velamento verum agnum, ad quem dictata nostrorum veterum respexere, CHRISTVM Deum nostrũ ostentat. Nos verò figuras, & descriptiones veterũ, prout sunt veritatis notæ, præfigurationes q́ꝫ Ecclesiæ concessæ, honorificè atq́ꝫ libenter amplectentes, gratissimum tamen donum illud à Deo nobis liberaliter erogatum pręferimus, ipsam rei veritatem, vt quæ illa veterũ dictata iam adimpleuerit, admittentes. Vt igitur quod perfectum atq́ꝫ absolutũ est in picturationibus etiam, quæ omniũ oculis obiiciuntur, describatur, agnũ qui peccata mundi tollit CHRISTVM Deum nostrũ humana posthac effigie, pro antiquo illo agno pingendũ esse decernimus: quippe qui per huiusmodi figuram humilitatem verbi illius quod à Deo processit, intelligamus, memores q́ꝫ simus eum no- F
stri corporis exuuias suscepisse, ac perinde cruciatibus affectum morte nobis salutifera decessisse, mundum q́ꝫ inde redemptum esse, manu quasi præuia doceamur. Quid verò super his Latinus interpres, quid Doctores afferant, alij viderint. Decr. de consecratione. dist. 3. cap. sextã sanctam Synodũ. Traducere enim mihi religio fuit, cùm illa iam sint ab ecclesia recepta. Quin & ouem pro mansuetudine poni passim videas, præcipuè verò in Euangelica, vti dictũ, disciplina, vbi oues ab hœdis segregandæ prædicuntur. Vitam siquidem illi peragunt intaminatam, qui mansuetudinem amplectũtur: & ab eo qui mitis est, & humilis corde, suscipiunt morũ rationem, parati q́ꝫ sunt tanquam oues ad iugulationem, si sit opus, trahi, vt Dominum imitentur. Sanè ouem Hesychius hominem præ se ferre tradit in Diuinis literis, qui simplex admodũ sit, nemini q́ꝫ noceat, & à perperàm factis abstineat: de quo plura alibi. Hœdi verò petulci sunt atq́ꝫ erratici, qui prærupta quæq́ꝫ rupium, & loca præcipitiis exposita consectantur.

OPVLENTIA.

APud alios historiæ sacræ scriptores, ouis est prouentus etiam & feracitatis indicium

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A indicium, cui Gręcę dictionis vox ipsa etiam fauere videtur. Nam vt plerique interpretantur, πρόβατον quasi πρόβασις appellatur, quod rerum earum opulentiam significat, quæ ad victum faciunt. Sed vt in ouibus persistamus (latum enim est τοῦ προβάτου vocabulum) vbi Hesiodus ait, μαρναμένους μήλων ἕνεκ' οἰδιπόδαο, interpretes aiunt μήλων ἕνεκα de imperio & opibus debere intelligi, propterea quòd principes olim pastoralem vitam agere soliti sunt. Sanè veteres in tanto oues honore habuêre, vt ex iis tantùm opes fieri existimarent: & pecuniã & peculium inde dicta Iurisconsulti tradunt: ideoque fictum oues lanam olim auream habuisse. Hinc cùm Hercules ex Africana victoria nihil præter oues abegisset, aurea mala secum asportasse dictus est: μῆλον enim dicitur ouis, & ea locutione pomum vsurpatur. Sunt enim qui scribant in illis hortis, qui Hesperidum fuisse dicuntur, oleastros tantùm progerminari: alij autem cotonea ibi lætissimè prouenire tradunt, eaque à colore aurea nuncupata. Nam quæ in manu Herculis poma tria statuuntur in antiquissimis ex ære statuis, cotonea sunt: de quorum significationibus loco suo inter arbores disseruimus. *Herculis rea mala.*

B FELICITAS.

IN Hetrusca disciplina obseruatum inuenio felicitatem ex oue portendi, præsertim si ouis insolito colore fuerit: quod mihi Virgilius optimè tetigisse videtur, vbi, Pollione, dicit:

Ipse sed in pratis Aries iam suaue rubenti
Murice, iam croceo mutabit vellera succo.

De quo legitur apud Hetruscos: Purpureo aureoue colore ouis si aspersa fuerit, Principi ordinis & generis summa cum felicitate largitatem auget: genus, progeniem propagat in claritate, lætioremque efficit. Ex quo nata inter greges Atrei aurea agna, principium discordiarum illi ac Thyesti fuit, fratre scilicet inuidia fraternæ felicitatis exulcerato. Vnde illa citantur à Cicerone ex antiqua tragœdia Atreo, de Nat. Deorum III.

Addo huc quod mihi portento cœlestûm pater
Prodigium misit regni stabilimen mei,
Agnum inter pecudes aurea clarum coma.

Auream enim agnam Thyesti puero natam, & Pausanias & Plato meminêre: a-
C nimalque id ex lapide impositũ eius tumulo, eiusdem rei monumentũ, Pausanias idem attestatur. Esto autẽ hoc apud historicos. Sed felicia illa portendi ex euentis comprobatũ, tunc præcipuè, cùm agnus natus esset vellere in fronte purpureo. In villa Antonini cuiusdam plebeij viri, eo die atque hora, qua Geta, Antoninus inde nuncupatus, Mediolani natus est. Verùm is in cuius ædibus agnus editus fuerat, cùm imperiũ Antonino ex hoc portendi audisset ab aruspice, de se dictũ putans, ne fatum propalaretur, agnum statim occidit: quod omen fuit Getam, qui & Antonius vocabatur, vt subsecutum est, ab Antonino fratre necandum esse, quod apud Ælium Spartianũ, & alios habetur. vsqueadeò autores ea etiam quę nihil attinent, in vsum asciscunt suum. Eædem oues Diadumeno nascenti imperiũ portendêre, cùm in agris patris oues purpureæ duodecim natæ essent, quarum vna tantum varia fuerat. Et Mathematici, quos tamen hic ridet Ambrosius, eum ad eroganda multa idoneũ, atque itidem ad acquirendum dicunt, qui inuadente in horoscopum Ariete fuerit in lucẽ editus. Nam hoc animal & vellus absque vllo dolore molestiaue deponit, & à natura facilè rursum eodem vestitur. In eãdem ferè sententiã Ambrosius interpretatur diuinam legem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vbi aſinã oue mutãdam in ſacrificiis inſtituta Dei iubent. Aſina quidem animal laborioſum, ouis verò frugi, & nõ parui prouentus. Fructu igitur mutandũ eſſe laborẽ, dicit Dominus, id ſub hoc verborũ velamẽto ſubinnuens, quòd vniuſcuiuſq; laborioſi operis finis ad fructũ reſpicere debeat. Neq; tamen ignoro eſſe qui ſimpliciter intelligi velint præceptũ hoc, ea de cauſa, quòd aſina ſit immũda, ideoq; in ouem, quæ munda eſt commutandã. Sunt qui hoc verborũ inuolucro dicant, laborẽ & induſtriam omnẽ affectu ſimplici commendandam, per ouem ſimplicitatẽ tantùm, vt etiam ſuperius dictum eſt, accipientes. Qui verò profundiùs rem exquirere ſibi videntur, liberandam aiunt animã ab iis quæ fructum non habẽt, cuiuſmodi ea ſunt quæ ſolo ſenſu percipiunt, cùm fructus per ouẽ omnino exprimat, per aſinã verò ſenſus ipſi materiæ ſimpliciter appliciti. D

MVLIEBRE OFFICIVM.

QVòd verò nouã nuptam veteres in pelle lanata conſidere iubebant, vetuſtum referre morem videtur, quòd id veſtimẽti olim vſui fuerit. Sed illud magis veriſimile, quòd hoc geſtu adductas ſe ad præſtandam lanificij operam marito polliceri videntur. Nam ad hæc vſq; tempora pleriſq; Italiæ locis, poſtero quàm noua nupta mariti domum ingreſſa eſt die, illi è geniali thalamo mane prodeunti obuiam propinqui fiunt, colum, fuſum & lanam, acum & forficem, rutabulum, peniculum, quodq; cuiq; in promptu fuerit inſtrumentum, omneq; vas domeſticũ offerentes, quò ea muliebris haud ignara officij, ſe non ad delitias & voluptates, ſed ad faciendam lanam, & alia quæ frugi ſint curanda veniſſe reminiſcatur. E

FOECVNDITAS.

SAnè quidem Iunoni regnorũ & opulentiæ præſidi, partuumq; ſoſpitatrici, oues ambiguæ, hoc eſt, vt Bebius Macer ait, cum duobus agnis altrinſecus alligatis ſacrificabantur à matronis quæ gemellos peperiſſent. At Sicyonij graues oues dis benеuolis & fortunatis, quas ipſi διμελίδας, Athenienſes ἀμνὰς vocabant, felicitandę rei domeſticæ cauſa immolare conſueuerunt. Herculi quoque diuitiarũ & prouẽtus Deo, ouis ramis quatuor impoſita pro boue, qui ſe ſacris ſurripuerat, litaſſe perhibetur: vnde ipſe Melon, & Melius appellatus, quod Latinè diceretur Ouilius. In Pomi verò cõmentario plura ſuper hoc narrabũtur. F

PECVNIA.

ADhęc, licet Ouidius & alij non imperitè dixerint pecuniã à pecudibus appellatã, quòd peculiũ, vti ſuperius oſtenſum, olim omne à gregũ numero cenſebat, eaq; de cauſa Maronianus Corydon diuitias oſtẽtaturus ſuas dixerit.

Mille meæ Siculis errant in montibus agnæ:

illud tamen ſatis conſtat, æs prius nota pecudum ſignatum à Seruio Romanorum rege: vnde Varro etiam, vt apud Marcellum eſt, vnum ouem multam dictam ait, cùm citatus neq; reſpondit, neq; excitatus eſt. Vnum verò virili genere dixit, ſiue quòd numum intelligeret, ſiue ad imitationẽ Homeri. Ab hoc Marcelli loco fragmentum eſt etiam in antiquiſsimo, quem Romæ vidi, codice. In commentariis tamen ſacrorum Pontificalium crebrò lectum aiunt, hic ouis, & hæc agnus, ac porcus: quæ, inquit Feſtus, non vt vitia, ſed vt antiquam conſuetudinem teſtantia debemus accipere. Ex quibus omnibus liquidò apparet, non ineptè pecudem pro diuitiarum hieroglyphico accipiendam.

PHTHIRIASIS.

SVnt qui hominẽ pediculoſitate confectum ſignificare ſi velint, ouillam illi pellem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A pellem inducãt, quam lupi caput impactis dentibus dilaceret: ſiquidem ouium quas lupus occiderit pelles ac vellera, & facta ex his veſtis, longè quàm cætera aptiora ſunt ad pediculos procreandos. Quod cùm ſit, tum ab Ariſtotele, tum ab aliis receptum, quęſiêre multi cauſam, illudq; cupedinariorum experimento deprehenderunt, carnes huiuſmodi quæ lupinis dentibus laceratæ fuerint, dulciores eſſe: quod tactum ab Horatio volunt, vbi inter ea quæ iucũdiora delitiis regiis enumerat, hœdum etiam ereptum lupo recenſet: quod ego tamen ad frugalitatem potiùs retulerim, vtpote qui eo loco parſimoniam in primis laudet, hiſq; tantũ carnibus fruatur, quæ aut inemptæ ſint, aut, niſi abſumantᷣ, periturę. Vel ex eo magis iucundum, quia qui ſemel amiſſus erat, ſit receptus. Sed vtcũq; illi, ſanè dulcedinis huius cauſam eſſe dicunt calliditatẽ, & igneã propè vim, quę ſit in anima lupi, vtpote quæ oſſa vel duriſsima in vtero liquefaciat, ariditate permollita: euenireq; inde vt carnes facilius atque celerius putreſcant, ſi morſu fuerint huiuſmodi vitiatæ: lanasq; identidem contaminatas, contagionẽ illam etiam in veſtibus pertinaciter perſeruare. Cęterũ ſunt qui iudicent hoc non à co
B lore vel putredine prouenire, ſed ab aſperitate potiùs, &, vt Medicorũ vtar vocabulo, vellicatiua quadam vi, quæ carnẽ ſcabritie interterat, pruritũq; ſuſcitet, vnde poſtmodũ humanæ cutis humore corrupto, pediculi ſuboriantur: abſurdumq; eſſe dicũt aſſerere vim illam à lupi ſpiritu morſu'ue vſqueadeò in vellera diffundi, quæ totiens abluantᷣ, ſolentur, depurgentur, inunguntᷣ, defæcentur, ac propemodũ excoquantur. Referũt verò venatores, & caupones, animalia quæ ictu vno procubuerint, vno, vt ita dicã, ſpiritu ſuffocata, ſolidiora, minusq; putrefactioni obnoxia reddi. Quare Homerus rerũ omniũ doctrina inſignis, ſiue coria, ſiue lora cõmendet, bouis ea dicit eſſe ἰφθιπαμφίοιο, ictu quippe valido mactati. Itaq; eorum quæ neq; morbo, neq; ſenecta pereunt, ſed iugulatione, coria validiora ſunt, neruoſioraq;. At quæ pluribus conficiantur plagis, difficulterq; aut contanter exagitata delaſſataq; perimantur, pręſertimq; ſi ferro ſaucientur, facilè putreſcere, neq; in alterum diem aſſeruari poſſe. Eorum autem quæ tam lenta exanimentur morte, contaminatam vim & in pelles, & in vellera, quin & in vngues penetrare, præcipuè autem ſi mordentur à feris: vngues etiam ipſos obnigreſcere, ſanguine, humore, & medullis etiam ipſis præ timore & cruciatu,
C contaminatis, indicium'q; id tabis eſſe. Quare minimè mirũ ſi contagio huiuſmodi etiam in vellera diffluat, coriaq; tentet, & omnia denique computreſcere compellat. Atq; hinc pediculoſitatis ſignificatum.

DISCORDIA.

DIſcordiam verò & mores maximè diſsimiles Ægyptij Poëtęq; omnes ſignificare cùm volũt hieroglyphicè, lupum & agnum, aut ouem ponunt. Vnde apud Horat. legas,

Lupis & agnis quanta ſortitò obtigit,
Tecum mihi diſcordia eſt.

Et de maximè inter ſe diſcrepantibus Ouidius ait,

Nat lupus inter oues. Aiunt verò eam eſſe antipathiæ vim, vt plerunq; agni recenter nati, neq; vllius animalis extra caulas effigiem intuiti, audito repentè luporũ vlulatu exanimaſcant, ſubitarioq; eo perculſi metu mortui concidant. Quinetiã periti rerum prędicant horum animalium inanima etiam in eadem naturę diſſenſione perſeuerare. Ouillas enim fides ſi aliis ex lupino inteſtino factis fidibus aſſocientur,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

& abſonas & præ metu mutas permanere. Idem de tympanis & ouilla pelle & D
lupina factis accidere tradit Oppianus: ſimulac enim pulſantur, ouillum mutum eſſe, lupinum ſolum exaudiri.

DE ARIETE.

SEd quantũ in agno manſuetudinis ſuperius agnoſcebamus, tantum in ariete ferocitatis experimur: ſimul enim ac cornua accreuerunt, pugnaciſsimi fiunt, neq; ſe tantùm in ſuo genere laceſſunt, incurſantesq; inuicem arietant, verùm & homines impetunt, in bellumq; prouocãt. Vnde etiam dicteriũ celebratur, κειὸς ἀσπλγοκόρως. qua fortè de cauſa Marti cœleſtis Aries dedicatus: & ſi qua Planetis in humano corpore vis, fel à Marte regi dicit: in eo verò ſedes iracũdiæ, & bilis. Et Adamãtius immolatos apud Hebræos Arietes, apud nos iracundiã iugulari debere, putat intelligendũ.

FEROCITAS.

E

BELLVM.

SIue igitur pugnacitas hæc in cauſa fuerit, ſiue ſanctius inſtituti homines, cùm aliqua affecti eſſent iniuria, vltionis procurationem non à ſe, vtpote qui ex manſueto & innocuo eſſent genere procreati, proficiſci, ſed ab hoſtiũ improbitate atq; iniuſtitia, indicare teſtatumq; facere vellent, indicturi cuipiam bellum, arietem per fœcialem præmittebant, quem in hoſtiũ fines immitteret, vel honeſtam ita cauſam ſuam oſtenſuri, quòd nõ niſi prouocati bellum gerere cogerentur, vel, quod alij malunt, vt hoſtilem agrum ſuæ iam prædæ expoſitum indicarent. Vtcunque, Aries, vt ait Heſychius, vexilli noſtri, hoc eſt, Crucis hieroglyphicum eſt, Crux verò redemptionis: Aries ille, inquam, qui pro Iſaache in holocauſtũ oblatus eſt, in virgulto Sabech, vt Septuaginta ediderũt, à cornibus religatus. Sabech verò remiſsio interpretatur, quia crucem, quæ remiſsionis virgultum fuit, præmonſtrabat.

RIVALITAS.

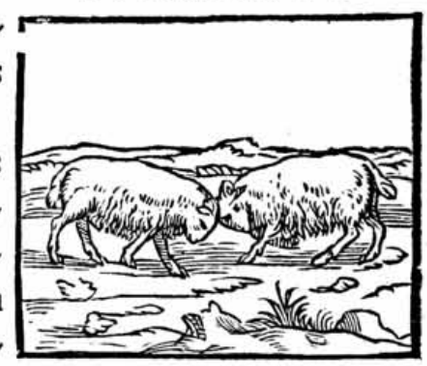

F

SVnt qui riualitatem hieroglyphicè per arietes duos cornibus ſe inuicẽ laceſſentes ſignificari dicant: quandoquidem in eiuſmodi certationem amoris cauſa ferri eos perhibent: quippe qui offenſionem intelligant ſibi fieri, ſi quas amant oues, ab aliis ſaliri conſpexerint: quod hirci plurimùm negligentes, ſuſq; deq; ferre ſolent.

VENVS.

IN huiuſmodi verò venerei affectus hieroglyphicum, aries multis eſt veterum monumentis impoſitus. Nam qui ante Corinthi vrbem intra priores pedes leænæ, quæ Laidis tumulo impoſita erat, viſebatur, libidinem nimirum eius meretricis indicabat. Erat & apud Eleos in templo Veneris ſimulachrum eius inſidens arieti, Scopæ, vt Pauſanias ait, opus,

eiq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A eiſq; cognomen erat πανδήμιον, quod arietinæ procacitati videtur conuenire.

VETVLIPETA PROCVS.

NAm quantum ad arietis libidinem attinet, per eum ita in nequitiam concitatum, hominem qui vetularum concubitum aſſectaretur, nonnulli notandum cenſuere, quòd is primùm vetuſtiores fœminas inire conſuerit, quarum facta copia nouellas minimè perſequatur.

SALVBRITAS.

MErcurium autem aiunt apud Tanagræos cum Ariete humeris inſidente ſolitũ effingi, eumq; κεμοφόρον Pauſanias ait appellatum. Erat id partæ ſalubritatis hieroglyphicum: quandoquidem Mercurius expiatione arietis, quem circum vrbem geſtauerit, peſtilentiã quæ Tanagras inuaſerat, ſuſtuliſſe dicitur: in cuius facti memoriam, die eius feſto pulcherrimus quiſpiam ex Tanagræa iuuentute delectus, arietem humeris impoſitũ frequẽtiſsima totius
B ciuitatis pompa circum mœnia geſtare cõſueuerat.

CVSTODIA.

APud Corinthios verò æneum Mercurij ſimulachrum viſebatur, cui aries aſsiſtebat. Cauſam fuiſſe Pauſanias dicit, quòd Mercurium maximè omnium deorum cuſtodire greges, prouentusq; ex eis augere perſuaſum ſit. Sed enim cùm ita Mercurio facundiæ Deo præſidi aries apponatur, maximũq; humanæ vitæ præſidium ſit oratio, vt Comici Græci dicterium eſt, minimè mirũ, ſi Iſocratis Rhetoris ſepulchro aries triginta cubitorum adſculptus fuit, in quo Siren cubitorum ſeptem inſideret: nam ea quoq; orationis ſuauitatem indicabat. Et ferunt aſtrologi, Mercurium in Ariete collocatum, orationis promptitudinem, & ex tempore dicendi facultatem dare. Sed ne ab Iſocratis ſepulchro diſcedamus, propè etiam menſa appoſita, quæ Poëtas haberet ac eiuſdem præceptores, in quibus & Gorgias aſtronomicam ſphæram inſpectabat, & Iſocrates ipſe omnifariæ doctrinæ hauriendæ cupidus adſiſtebat.

HAMMON.

C IN Saloninæ numo aries eſt cũ inſcriptione, HAMMONI CONS. AVG. Animal enim hoc in veterum ſculpturis frequentiſsimũ habetur, præcipueq; Hammonem Deum, ſpecie illa ſua reciprocicorni, vt Laberij dictum vſurpem, ſignificabat. Hunc vulgus Iouem, Ægyptij Solem eſſe contendebant cornuaq; radios oſtentare: de quibus alibi locupletius. Spectare tamen eſt in Gallieni nu *Gallieni mus.* mo arietem inſcriptione addita, IOVI CON. AVG. Hammonem verò veteres ſalutis Deum, vti Latini Iouem à iuuando dictum interpretabantur, exq; arietino capite eundem Deum qui omnium ſaluti proſpiceret, ἰσοπλυτικὸς intelligebãt. Hecatęus Abderita Ægyptios ait Hammonis voce vſos, cùm ſe inuicem ſalute præpoſita compellarent, allocutoriamq; eſſe vocẽ, qua boni ominis cauſa Deum in primis ita venerarentur. Isq; mos in pleriſq; noſtræ pietatis collegiis obſeruatur, vt quicunq; pultauerit, non prius ad colloquium admittatur, quàm ad Virginis Deiparæ ſalutationem reſpõderit. Cumq; veterũ mos eſſet, in mortuorum conditoriis bene defunctis ominari, eos dis manibus cõmendabant: aliq; columnas quæ ſepulchris erigebantur, inſcriptionis huiuſmodi loco, arietinis capitibus hinc inde adſculptis inſignibant, corymbis intermedio propendentibus, qui foliorum & fructuũ varietate laſciuirent. Sed quod ad Ham-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

monem attinet, ſcriptores rerũ paruula quędam cornua in vtroqꝫ tempore eum habuiſſe ferunt. Qui verò penitiorem doctrinã perſcrutati ſunt, propriũ id louis nomen apud Ægyptios fuiſſe tradunt. Alĩ dicunt arieticũ caput ideo Hammonis eſſe ſignum, quòd is Ægypti rex, prędaris admodum rebus à ſe geſtis, in galea vſus ſit arietini capitis inſigni. Aiunt & cùm Herculi illi vetuſtiſsimo ad eum viſendi ſtudio profecto ſe olim oſtentaret, arietino capite, quem mactauerat, vertici ſuo impoſito, & pelle ea villoſa circundatum, alia pelle amictum heroẽ admiſiſſe. Et Saporis Regis geſtamen celebrat Ammianus aureo capitis arietini figmento elaboratum. Quod & inſigne militiæ, & quaſi ſodalitatis cuiuſdam ſuę, recentiſsima memoria Carolus fortiſsimus Burgundionũ Dux, Caroli V. Imperatoris auus adſciuit, aureum Arietis caput ſingulis pro geſtamine imponendo, & Arietini capitis cognomento ſodalitatẽ vocando: eã Tortionis aurei vulgò appellarunt, ꝙ ea locutio caput arietinũ lingua patria deſignaret. D

DECVSSATIO.

SEd vt hæc, quamuis ad vetuſtatis imaginem vſumꝫ facta, miſſa faciamus, appellat nos Aries ille toto cœlo conſpicuus, qui rerum temporumꝫ diuiſionem, æquasꝫ vtrorunꝫ portiones oſtentat, vniformem toto anno diei noctisꝫ partitionem, auctum & decrementum ęquilibrio ſemper appenſum. Cur verò Aries huic ſit diſpenſationi præfectus, ea affertur cauſa, quòd proprium illi eſſe aiunt ab æquinoctio verno ſuper dexterũ latus incubare, veluti Sol quoque ad Septentrionales, quippe dexteras, vt Ægyptĩ ſtatuunt, mundi regiones deflectit: ab autumnali verò æquinoctio ſiniſtro incubat lateri, veluti etiam Sol in læuam declinare, & auſtralia ſigna occupare conſpicitur. Pari propemodum ratione malorum ſemina ipſis fructibus incluſa, brumali die ſpontino motu conuerti in contrarias partes obſeruatum, quippe quæ peracto iam omni maturitatis numero, natura opifice, quæ rerum omnium altrix eſt, retrò cedere, & ad radicem, ad propaginem, ad ſpecierum earundem progenerationem tendere videantur. E

PRINCIPIVM ANNI.

APud Aſtronomos Aries pro anni principio capit, & eo notatur hieroglyphico: variaꝫ eſt ingeniorum ſedulitas iſtius rei rationem afferre conantium, Hebræis pręſertim nõnullis Libram potius caput aſſerentibus, quòd par fuerit omnia perfecta, & ſeminibus fœta, ſummo ab opifice creari, eò vero tempore fruges omnes maximè maturuiſſe. Quod verò Aries inde locum occupauerit, ex lege factum ad illius temporis ſolennitatem celebrandam, quo liberati ſunt ex Ægypto. Sed quod aiunt tunc temporis nõnulli, quo mundus eſt genitus, Arietem cœli mediũ tenuiſſe, in mundi quippe vertice conſtitiſſe, quiſnam id potuerit coniectare non video, cùm in ſphærica cœli figura neqꝫ vertex, neqꝫ imum, neqꝫ ortus, neqꝫ occaſus, qui eodem temporis articulo ſint, iidem, eodem momento gentibus omnibus dari potuerit. Nã niſi omnibus ea ratio gentibus inſeruiat, admittenda nõ eſt. Solem verò qui dicat in hoc vel illo ſigno fuiſſe, nemo nõ intelligat. Aſtronomi quidẽ in Ariete volunt, & Virgilĩ doctrina non paruam his autoritatẽ adiungit, dum ita ſuper verni temporis amœnitate canit: F

Non alios prima creſcentis origine mundi
Illuxiſſe dies, aliúmue habuiſſe tenorem
Crediderim: ver illud erat, ver magnus habebat
Orbis, & hybernis parcebant flatibus Euri,

Cum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Cùm primùm lucem pecudes hauſere, virúmq;*
Terrea progenies duris caput extulit aruis,
Immiſſæq; feræ ſyluis, & ſidera cælo,
Nec res hunc teneræ poſſent perferre laborem,
Si non tanta quies iret, frigúſq; calorémq;
Inter, & exciperet cæli indulgentia terras.

Quòd verò Commentarij huius finem Virgiliani carminis amœnitate condire quæſierim, optime Lactanti, non ineptè me feciſſe arbitror, qui te fortè gregalium ruſticitate, ſtyloq; modoq; paſtorali, virum tam elegantem, offenſum & delaſſatum ſuſpicabar. Tu quicquid id fuerit, vt omnia amicorum ſoles, boni conſule, & Pierium virtuti doctrinæq; tuæ deditiſsimum, vt facis, ama.

PIERIVS VALERIANVS AD PROSPERVM SANCTACRVTIVM NOBILEM ROMA-

B num, de iis quæ per Lupum, Hyænam, Lyncem, Vrſum, Pantheram, Tigrim, & Vrum ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

NEſcio quo tuo fato acciderit, optime lepidiſſimeq; Proſper, vt qui mortalium es iucundiſsimus, in truculentiſsimas omniũ feras incideris. Tibi enim ludis meis Aegyptiacis, quos propediem iſtic Patauij ſum commiſſurus, ducti ſorte obtigere, Lupus, Hyæna, Linx, Vrſus, Panthera, Tigris, & demùm, Vrus, cũ quibus tibi ſit, quantum animis viribúſq; valeas, congrediendũ. Has omnes vel captiuas facias vel cicures, vel conficias, vel fortè etiam deuores neceſſe eſt, lege ita ſodalitia, Coſmogeriis comitiis decernente mandanteq; exceptione, quæcunq; poſſit excogitari, ſummota penitùs. Scio, adhæc, firmiſsimi licet animi iuuenis, totus es commotus, qui à beſtiarum venatione paſtúq; ſemper abhorrueris. Nolim tamen putes edictum in te factum, acerbi quicquam, aut æquum iuſtúmue minus continere: quod ea potius de cauſa decretum eſt, quia nouæ indomitæq; feræ cicurandæ cùm eſſent, neminem habuimus quem in huiuſmodi negotio tibi præferendum exiſtimaremus. Tanta enim eſt vultus animiq; alacritas tui, vt facilè ſperemus, ſimulac in theatrum deſcenderis, illæq; furorem, feritatem, rabiem, aut ſæuitiam quæq; ſuam in te concitarint, futurum
C *vt tu ſola Gelaſini tui hilaritate omnes actutùm manſuefacias, & ſimulac ſemel arriſeris, adblanditúſue fueris, ad pedes tibi omnes eueſtigiò procubituras. Vidimus enim ſæpius homines quauis bellua ferociores, quos tu, vti tuus eſt mos, dicto aliquo ſalſo, aut liberiore aliqua admonitione tactos caſtigatóſq; contra te irritaras, ſimulac furore perciti & impotentes irruerent in te minabundi, ad ſolam vultus tui iucunditatem, veluti aliqua incantatione perculſos ſubſtitiſſe, conſternatóſq; animi omnem ſtatim indignationem amiſiſſe, ſponteq; tibiſeſe dedere, & quibuſcunq; rebus gratificari poſſent obſequium polliceri. Quare cùm velut Orpheus lyra moduliſque, tu ſola illa comitate fretus tua, ferocitatem omnium mitiges, furoremq; delinias, agè nulla iam contatione exhibitas à me feras aggredere, victoriã ex illis omnino reportaturus: quia in Aegyptiorum fanis alitæ atq; educatæ, literas mihi videntur didiciſſe. Proinde facile erit iuueni literatiſsimo eas quoquò volueris trahere, & ad omne obſequium paratiſsimas efficere: id quod iam in Lupo, qui prodiit primus, experiri potes.*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Lupus.

DE LVPO.

D

PERINIQVE' mihi facere videntur, qui Ægyptios solos de brutorum cultu derisui habēt, atq; conuitiis & cauillationibus etiam persequuntur, cùm nationes ferè omnes eadem fuerint superstitione aliquando contaminatæ, præsertimq; terra Græcia, quę maximè omnium sapientiā ipsam aluisse prædicatur: Romanaq; respublica, apud quam cæremoniæ primas semper partes obtinuere. Græci enim lupum in honorem Apollinis venerabant, in Martis, atqueadeò Romuli Remiq; venerationem Romani. Alias etiam belluas afferre possem, quę apud hos & alios, diuinos sibi honores asciuere. Sed quoniā de lupo dicere propositum est, quod ad eum attinet præcipuè prosequemur.

APOLLO.

FVit autem, vti dictum, fera hæc plerisq; locis Apollinis memoriæ dedicata: eiusq; simulachri ea asseritur causa, quòd oculorū acie potens adeò sit, vt noctis tenebras euincat, acutissimo quippe polleat visu, intempestaq; nocte, etiam si Luna sileat, clarissimè tamē intueatur, & in prædis inuadendis post nocturnā famem antelucanū tempus obseruet, à Sole aūt totum est lucis beneficiū. Vtraque verò de causa, & quòd potens lumine esset, & quòd ante lucē prodiret ad prędam, Lycopolitana Thebaidos in Ægypto ciuitas hieroglyphicū lupi forma Apollini dedicauit, eiq; in lupi specie sacra faciebāt, tantoq; apud eos ciues cultu habitus est, vt cùm lupum tanquam Deū venerarentur, soli ex Ægyptiis ouibus vescerent. Hinc ipsum Solem Homerus λυκηγενέτην vocat, non ea quidem causa, quòd in Lycia genitus credatur: nam fabula hæc, vt Heraclides Ponticus asseuerat, recens admodum est, neq; temporibus Homeri adhuc cuiquam innotuerat: sed veluti diem ἰριγένειαν, propterea quòd ἦρ, hoc est, diluculum generet: ita Solem λυκηγενῆ dixit, quòd matutini splēdoris autor ipse sit, vel potiùs quòd Lycabanta progeneret, hoc est, annum, cui nomen, vt nonnullis placet, à luporum similitudine quadam inditum: illi siquidem auctos imbribus fluuios tranaturi, caudas mordicùs inuicem apprehendunt, longoq; ordine seriatim aquis immerguntur, tutoq; transmeant, id quod Sol ipse in animalibus Signiferi prætereundis facere videtur, dum continuata quadam serie finem vnius, alterius principium facit. Sanè aliquot in signis Apollinis lupos adsculptos videas, de quo diximus in Ancilibus. Colebatur & apud Athenienses in Apollinis gratiam lupus, quiq; fortè animal id interfecisset, lege damationis promulgata parare iubebatur, quę ei funerando forent necessaria, vt ita magistratus quod sui iuris esset officiū executi viderentur, & religione respub. solueretur. Eam huiusce cultus nonnulli causam memorant, quòd Latona prægnans per duodecim dies in lupū transmutata, Delum se contulerit, vbi illi facultas pariundi fuit: quapropter lupæ certa anni dimensione omnes intra dierum XII. spatium pariunt, quod Philostephanus tradidit Commentariis, de quo inferius latius.

E

F

Mars

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A MARS.

MArti idem dedicatus, ſiue, vt eſt in fabulis, propter Romuli Remíq; educatum, quod deridet Feſtus, qui velit non à ruma, ſed à virtutũ magnitudine vtriq; fratrum inditum nomen, quòd ῥώμην, notum apud Græcos vocabulum, fortitudinem ſignificet, vt inde ſcilicet ἡ nomẽ adepti ſint, veluti ἀπὸ τῆς ἀλκῆς Alcides: ſiue propter ipſam voracitatem, quæ in bello crudiuora eſt: inde in Sacris etiã literis legas, Gladius meus deuorabit carnes. Hinc & Mauorti nomen, vt nõnulli arbitrati ſunt, quaſi mares vorantẽ dicere voluiſſent: bellatores enim mares eſſe debere, & mares dici, alibi oſtẽſum. Martios porrò lupos Virgilius, Martiales Horatius vocãt. Et apud Plautũ eos in tutela Martis cognoſcit Strabax adoleſcens, ita profatus: Fuit ędepol Mars meo iratus patri: nam oues illius haud procul abſunt à lupis. Greci ſanè Poëtæ λυκόφονας vocant ſtrenuos bellatores: validi enim omnino ſunt lupi, & in fallendis hoſtibus aſtutiſsimi. Robur verò eorum plurimùm in armis eſt, vt apud eundem Plautum.

Quaſi lupus ab armis valeo, clunes infractos fero.

B Ob aſtutiam verò Pindarus aduerſus inimicos comparare ſe vnumquenq; monet λύκοιο δίκαν, more lupi, ad id ſcilicet reſpiciens, quòd lupus tortuoſis ambagibus veſtigia perplexa ponit, modò hac, modò illac procurrens, vt nõ facilè qua te parte ſit inuaſurus, aſpicias.

RAPTOR.

BEllicoſis verò viris pleriſq; omnib. is natura mos inſitus vt cõuectare iuuet prędas, & viuere rapto, id quod etiã inter prędipua virtutũ ſuarũ prędonia, magnificè atq; glorioſa admodũ recenſere ſolẽt. Vnde furacẽ & raptorẽ hominem per lupũ oſtendi, multi aptũ & congruẽs exiſtimarũt hieroglyphicũ: quod quidem minimè alienũ eſt à veterũ diſciplina, eorum maximè Philoſophorum conſenſu, qui palingeneſiã poſuere, vt remotiorẽ doctrinã illam, quam ab Ægyptiis acceperãt, nouo cõmento huiuſmodi fabularũ inuolucris occultarent. Illi enim hominẽ qui ſemper promptus & paratus fuiſſet ad rapinas, poſt obitum in lupũ abire tradiderũt, vt in Phędone Socrates: quę tamẽ dictata Porphyrius & Iamblichus nõ ſunt paſsi diutius in tenebris latitare: ſed quid ea ſibi vellẽt, latiſsimè omnia pandere curæ preciũ habuere. Hos ſecutus Poëta Claudianus,

C prędones ait ab Rhadamantho lupis obiici ſolitos: ridiculèq;, vt aſſolet, Ariſtophanes Simonẽ bonorum publicorũ depeculatorẽ exprimi per lupum à Nebulis iocat. Et lupi nomẽ in Diuinis literis, vt obſeruarunt Theologi, non ſecus ac vulpeculæ, ſemper in mali cuiuſpiã ſignificatũ accipit. At cacodæmon eſt interdum lupus, plerunq; tamen raptor, Euãgelio: Intrinſecus aũt ſunt lupi rapaces. Quòd verò Iacob ait, Beniamin lupus rapax, mane capiet prædam, veſpere autem reddet: de Pauli conuerſione dictum, & Eucherius & alĩ pleriq; putant.

ET qui meretriciam improbitatẽ per lupæ ſimulachrum ſignificari contendunt, hieroglyphicũ nimirum id à rapacitate deſumptum autumãt. Notum enim, meretrices lupas appellari, & inde Lupanaria dici. Ea de cauſa Meſſalina flagitioſum imperatoriæ maieſtatis dedecus, Lyciſcæ nomen mentiri delectabatur, de qua Satyricus Poëta:

Tunc nuda papillis
Conſtitit auratis nomen mentita Lyciſcæ.

IMPROBITAS MERETRICIA.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Cicero Miloniana, Clodius ſemper ſecum ſcorta, ſemper lupas ducebat. D

ATque hoc tam bellicoſum, tam noctiuagum animal, minima quadam re, lapidis quippe alicuius audito tantùm ſtrepitu, terreri ſolet. Vnde ſacerdotes Ægyptij, ſi quem vanis rumoribus, & inanis rei formidine conſternatum indicare vellent, hieroglyphicum ex lupo & ſaxi telo aliquo propè aſsito facere conſuerunt: ita enim eſt eorum ingenium, vt qui neq; ferrũ euitent, neq; fuſtem tremiſcant, lapidem tantùm impendiò perhorreſcant, cuius ictum adeò pernicioſum ſentiunt, vt qua parte tacti fuerint, com putreſcant, vermibus quàm ocyſsimè redditis. Quinetiam reperti ſunt qui vel duorum concuſſu lapidum ſtrepitũ cientes, ferociſsimos à ſe lupos abegerint. Nobis pueris narrare ſolebat Laurentius pater, homo minimè vanus aut fabuloſus, cum is ex Noricis Alpibus in Bellunenſem agrum deſcenderet via plurimum ſcrupuloſa, ſibi nocte præuento ad quintum ab vrbe lapidem repentè tres E lupos viſendæ magnitudinis apparuiſſe, quos cùm qua ratione ſummoueret, ſecum agitaret, id ſibi diuinitùs incidiſſe menti, vt deiecto in terram retinaculo, quo per noctem equus ad præſepe religabatur, altero capite manu comprehenſo, id cœperit ponè trahere: quod quidem annulis fibulisq; aliquot ferreis præditum cùm ingentem per viam ſtrepitum cieret, ſaxeosq; ſcrupulos quotquot incurſando offendiſſet excitaret, perterrefacti repentè lupi, quaſi vis magna canum incubuiſſet, præproperè fugam arripuerunt. Non prætermittã ſuper hac lupi trepidatione, hominẽ à lupo præuiſum ſubitò conſternari, & vocem, amittere, quod non ex Virgilio tantùm, ſed & ex Platone Politiis habetur: atque ita vice verſa, ſi homo prius lupum viderit, eum eadem pati.

FORMIDATOR INANIUM.

INDEMNIS FVGA.

HOminem in hoſtes illapſum, qui parua admodum iactura facta euaſiſſet, oſtendere ſi conſtituiſſent, lupum extrema cauda glabrum facere conſuerant: is enim agitatus à venatoribus, quaſi conſcius ſibi amatorium virus exiguo eius ineſſe villo, ne captus humanę omnino ſatisfaciat voluntati, eum abiicit: aiunt enim non idem pollere, niſi viuenti direptum. F

EVm verò qui vel prædatum, vel in aciem progreſſus, maiore incumbente vi quàm ſuſtinere ſe poſſe confideret, ſe nulla accepta clade in tutum recepiſſet, indicare ſi vellent, currentem lupum, cauda præcipuè ſub vterum immiſſa reductaq; proponebant. Summa enim lupo calliditas in periculis declinandis, primumq; illi ſtudium fuga ſibi conſulere, ſeq; ſoſpitẽ ſyluis reddere: vnde λύκῳ πρὸ τῶν βοῶν σπεύδεις, habetur in adagiis. Reducere verò caudam ſub vterum, præcipuum eſt ſignum pauitantis. Quod cùm Maro noſter non ignoraret, ingenium eius deſcripſit his verſibus, quos recitare non pigeat:

TVTVS RECEPTVS.

Ac velut ille, priuſquam tela inimica ſequantur,
Continùo in montes ſeſe auius abdidit altos
Occiſo paſtore lupus, magnóq; iuuenco,

Conſcius

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Conſcius audacis facti, caudámq; remulcens*
Subiecit pauitantem vtero, ſyluáſque petiuit.

ABORTVS.

SAcerdotes iidem Ægyptij ſi mulierem abortientem indicare vellent, pictu-
ram eam inſtituerant, qua Lupus ab equa calcibus impeteretur, vel aliquo
modo calcaretur, propterea quòd perſuaſum habebatur, ita ea inter ſe natura
diſſidere animalia, vt prægnans equa ſi Lupum tetigiſſet, ſtatim abortum face-
ret: neq; hoc effici de tactu ſolùm, verùm etiam ſi veſtigium tantùm illius preſ-
ſiſſet, tantam ineſſe Lupo veneficij vim, vt omnino abortiret.

AB INFORTVNIIS POTENTIOR.

LOngè verò diuerſum illud, quòd hominem ex infortuniis calamitatibus q;
beatiorẽ potentioremq; factũ ſignificare ſi vellent, equũ in cuius clunes Lu
pus morſum infixiſſet, effingere conſuerunt: ferunt enim equos quibus dimi-
catio cũ Lupis fuerit, præſtantiores reddi. Eos Græci λυκοσπάδας, nos volſilupos
dicere poſſumus, nõ ea quidem de cauſa quã nonnulli cõmenti ſunt, ita eos à frę
B natis lupis vtpote animoſis & ferocibus appellatos, ſed quia multorum experi-
mẽto compertũ eſt, pullos qui cum Lupo certarint, euaſerintq;, in bonos & ve
locipedes mox euadere: huiuſmodi enim euentus equos & animoſiores & per-
niciores reddit: imò quia & animoſi & agiles fuerint effugerũt: factoq; ita in fe-
ris periculo ſolemus eos approbare, idq; omniũ conſenſu receptũ. Qui tamen
ab iniuria ita ferox euadit, longè ignauior fit naturæ ſecreto quodam, ſi, vt Pam
philus lib. Rerũ naturalium tradit, Lupi veſtigium calcarit: tunc enim ait eũ cru
ribus obtorpeſcere. Quinetiam tanta eſt illi cum equo naturæ diſſenſio, vt eum
quantumlibet ferocem & generoſum, vel mortuus & terra cõditus abſterreat:
inuentiq; ſunt hodie qui omniuolam principum quorundam impotentiam elu
ſuri, cùm equum haberent inſigniorẽ, quem loci dominus ſibi depoſcebat, ad-
moniti ſunt lupinum inteſtinũ in via, qua producendus erat equus, clanculum
ſepelire, eaq; mox equus in principis conſpectũ eductus, ſimulac inteſtini odo-
rem ſenſit, nulla vnquam agitatione, nullisq; ſtimulis impelli potuit vt eà tran-
ſiret, atq; ita vel ſternacis, vel indomiti, vel renitentis accepta nota, repudiatus
à principe, priori domino ſuo relictus eſt. Addam & hoc naturæ miraculum: e-
C quis torminũ doloribus cruciatis nullum præſentius eſſe remedium, quàm in-
teſtini lupini cinctus, quem Romæ in vſum huiuſmodi aſſeruari apud pleroſq;
comperi. Quod verò de conſternatione dicebamus, non ſunt noua hæc cõmen
ta, vt terriculamenta infodi ſoleant, quæ vel hoc vel illud animal inſigniter ab-
horreat. Nã apud veteres quoq; viguit hęc ſuperſtitio, vt eo loco, quà iter actu-
ri ſunt equi, infoſſa aliqua his terrorem incutiant, & ab incœpto curſu aliorſum
auertant, vel conſternati vlterius progredi recuſent. Porrò Amphionem The-
banum memorant Pelopi quædam tradidiſſe, vt ob iter ſepelirentur, quibus
nõ Oenomai modò equi perterrefacti ſint, verùm omnes quotquot illac in po-
ſterum curſum arripuere: extitiſſeq; loco nomen Taraxippo, de re inditum.

IMPATIENS FAMIS.

IIdem hominẽ famis impatientẽ exprimere ſi curaſſent, Lupũ vel hiantẽ ore,
vel terrã mordicùs apprehendentẽ hieroglyphicè figurabant. Lupus enim cũ
prædæ inhiat, rictu latè diducto currit: alioqui ſi prędæ copia nõ fuerit, peculia-
re habet eſuriens terrã deuorare. Sunt tamen qui non hoc ad ſaturitatẽ à Lupo
fieri contendant, ſed vt iumentũ aliquod inuaſurus grauior & ponderoſior fa-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ctus prædam citius defatiget, cui ſtatim, qui mos eſt illi, ſe dentibus appenderit, D
quæ quidem eſt Alberti opinio. Sed quoniam ita in Luporũ ingenium incidimus, non iniucundum relatu fuerit quod apud eundem autorem de lupi cuiuſdam induſtria pro comperto ponitur: hunc ſcilicet cùm animaduertiſſet ſyluestrem quandam ſuem cum numeroſo fœtu ad locum auena ſatum itare pabuli gratia, offendiſſetq; proſtratum arboris truncũ ramis etiamnum proſtantibus, arrepto in os ligno librarum circiter XL, ſuper truncum efferri ſaltu aſſueuiſſe, ac in ramos repere, mox adueniente cũ prole porca vnum curſu rapido de porcellis arripit, in arborem feſtinanter ſcandit, ibiq; tutò conſiſtens rapto potitur, & in matris conſpectu fruſtra adgrunnientis & ſæuientis filium depaſcitur.

PROPERANTIA.

CElerius quid maturatum per lupi catulum ſignificari ſemel tantùm reperi: Lupam enim intra XII. párere dies fabulantur Ægyptij. Sed enim Philoſtephani ſuper hoc verba, vt locum ſuperius tactum ampliemus, quantum mihi videtur, non rectè accepta ſunt, qui libro, cui Commentaria nomen fecit, dicere videtur, XII. eſſe certos anni dies, quibus lupę omnes pariant. Ariſtoteles E
ſanè, quòd fœtum XII. tantùm geſtent dies, eſſe inexploratum ſibi profitetur, perinde ac illud etiam quod aiunt eas ſemel tantùm in vita párere.

ANCEPS CONSILII.

VVlgatum autem & adagiis & hieroglyphicis illud eſt, hominem qui Lupum auribus teneat, ſignificare quempiam in eo ſtatu, quo negotium aliquod neq; relinquere, neq; exequi tutò poſsit. Nam res prouerbio confirmata, & fertur in primis, Tiberiiq; præcipuè vſurpatione dictum repetitum. Et Phormione Terentius, Antiphonem dicere confingit, auribus ſe tenere Lupum, neque quo modo dimitteret eum à ſe inuenire poſſe, neq; qua ratione retineret ſcire. Et cauſa eius ambiguitatis ſpontè ſatis manifeſta eſt, quam hic repetere mihi minimè neceſſarium videtur.

VENEFICIORVM AMVLETVM.

ILlud potius referam, hominem tutum à veneficiis per lupi roſtrum ſignificari, quòd perſuaſum eſt id ſi portis præfixum fuerit, veneficia ei non obeſſe fa- F
miliæ, quæ ædes illas inhabitet. Hæc verò veneficiorum commemoratio addu cit in memoriam mihi homines in Lupos trãsformari minimè olim fabuloſum habitũ. De Demarcho enim Olympionica, qui demutatus in Lupum, decimo pòſt anno rurſum faciem receperit humanam, apud Pauſaniã legere eſt, et apud Plinium: peculiareq; id Arcadibus fuiſſe, vt trans paludem quandam prouecti, in lupos abirent, & ſi per nouennium humanas carnes abſtinuiſſent, decimo pòſt anno eôdem reuerti, vnde tranſuecti fuerant, ac in homines redire, decem annorum addito ſenio. D. etiam Auguſtinus, Ciuitate Dei, Varronem ait hæc de Arcadibus memoriæ tradidiſſe.

PEREGRINVS.

CIuẽ ex boue, animali quippe domeſtico, nobiſcũ alito atq; educato, ſignificari loco ſuo diximus. Ex lupo aũt peregrinũ intelligi, hiſtoria eadẽ oſtendit. Danaus enim cũ in Argiuos mouiſſet peteretq; Gelanorẽ expelli, qui tunc Argis imperabat, lupũ & taurũ pugnãtes cõſpicatus, ſe lupi vice ſtatuẽs, quí nã foret pugnæ exitus operiebaẽ. Lupo verò victoria potito, ædẽ Apollini Lycio

vouit

A vouit, atq; ita rerum potitus est, cùm facilè ciuibus persuasum esset deos victorem Danaum per portentum eiusmodi designare, quòd Gelanor inter eos educatus esset, hic verò peregrinus foris aduenisset: itaq; in imperium ascitus expulso Gelanore: eaq; de causa in Argiuo foro Lupi & Tauri inuicem pugnantium effigies ex ære quamdiutissimè permanserunt, quas Pyrrhus Epirotarum rex inspectas exhorruit, domestici admonitus oraculi, tũc instare sibi fatalem diem, cùm Lupum & Taurum pugnantes aspexisset. Quantum verò pertinet ad portentum, eadem sentiunt Pausanias & Plutarchus, Gelanorem per bouem, Danaum per Lupum acceptos: sed in re gesta referenda id diuersi abeunt, quòd Plutarchus Danao portentum oblatum scribit, Pausanias ciuibus animaduersum, ciuilique contentione de imperio certatum, dilatisq; in alterum diem comitiis, manè monstrum id accidisse, populiq; iudiciũ fuisse vt Danaus in regnum admitteretur, Gelanor profugus solum verteret.

MACEDO.

B MAcedonem Herculis comitem, qui sub Osiride militauit, ea de causa per lupum sculptum intelligi, Diodorus asserit, quòd is lupi gestamine delectaretur. Iam & Romani veteres lupum inter militaria signa statuêre.

SALII.

IN recentiorum verò Impp. Theodosij, Honorij, & quorundam aliorum domestico canone, quo legiones ordinesq; totius eorum militiæ recensentur, Saliorum quoq; habetur insigne, qui eo appellati nomine sub militum Præsentiali nuncupato militabant: parma quippe cuius aureus erat vmbilicus, quem ruber ambibat circulus, hunc alius latior violacei coloris admodum diluti, in summo cuius rosa erat: à medio lupi hinc inde dimidij duo, qui ad florem supernè positum spectabant, mox parma rubro margine claudebatur. Minimè verò mirum, si qui Saliorum sibi nomen adsumpserant, Martis etiam animalia in gestaminibus habere voluerunt.

AVGVRIVM MORTIS.

IN aruspicina sanè inuenias Lupum mortis auspicia fecisse: Maximino enim Imperatori, viro & Thraci & bellicosissimo, exitium portenderunt lupi circiter quingenti simul ingressi vrbem in quam ipse se receperat, cùm in Italiam
C aduersus Maximum & Balbinum profectus est. Et coloniã quam C. Gracchus instaurata Carthagine, quã lunoniam appellauerat, deduxisse fertur, infelicem futuram aruspices dixere, propterea quòd lupi bis metas ibi positas subito incursu subuerterant, infaustum huiusmodi ostentum esse asseuerantes. Et ea Iudæorum clade quam sub Hadriano passi sunt, lupi & hyænæ per vrbes passim irruentes vlulabant.

PESTILENTIA.

APud Philostratum lupus futurę pestilentiæ signũ est, vbi Palamedes, propterea quòd lupi ex Ida frequentes in pueros qui castris minitrabant impetum fecerant, suadet Apollini Lycio sacrificandum, qui feras eas suismet sagittis interficeret, ac simul imminentis pestilentiæ calamitas summoueretur. Apud Sicyonios templum erat olim Apollini Lycio dicatum ea de causa, quòd ferunt aliquando lupos ita eorũ gregibus infestos, vt nullum possent ex re pecuaria

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

fructum percipere: quare consulto Deo responsum acceperunt, ex ligno quodã D
arido, quod humi iacebat, corticem detrahendum, eumq; admixtum carnibus
feris exponendum: quas cùm illi gustassent, internecione periêre. Sed & apud
Trœzenios Dianæ Lyceæ templum fuit ab Hippolyto dicatum, inde, vt Pau-
sanias putat, expulsis lupis.

PROSPERITAS.

FElicioribus verò auspiciis lupa geminos Marte satos educat. Trogo enim
commentum placet, ea de causa Romulum & Remum Martis filios dictos,
quòd nutricem lupam habuerint, propterea quòd lupa in Martis tutela esset.
hinc antiqua Romæ tot extant monumenta, in quibus Romulus & Remus par
ui atq; lactentes lupinis vberibus inhiant. Eadem in somnis vberibus suis Seue
rum alit in imperij futuri præsagium. Neq; prætereundum quòd Geloni Syra-
cusano adhuc puero, & in scholis erudimenta prima discenti, lupus auxilio fue-
rit, vt imminenti vitæ periculo subduceretur. Nam cùm & præceptor eius &
frequentes discipuli in ludo literario essent, visendæ magnitudinis lupus irru-
pit, Gelonisq; tabulis morsu arreptis ire foras properabat. Gelon haudqua- E
quam territus, ne tabellis priuaretur, eas manu non segniter tenens lupum se-
quebatur: postea verò quàm foras processere, gymnasium repentè corruit, ma-
gistrumq; & condiscipulos oppressit, Gelo incolumis euasit.

HYAENA.

ERAM penè Hyænam præteriturus, autorũ offensus perplexita-
te, tam diuersa super ea tradentiũ, vt parum cognita esse animalia
suspicarer: sed quoniam non ei legi addictus sum, vt animaliũ hi-
storiam perscribam, sed quę tantùm ad Ægyptiorum cõmenta fa
ciãt perquirã, cuiusmodi ea sint, ex iis quæ collegimus, intelliges.

VICTVS HOSTIS.

HIeroglyphicum Hyænæ præcipuum erat contentionẽ, vt apud Ægyptios
sacerdotes reperi, significare. Quòd si victum hostem intelligi vòluissent,
eum à dextro latere statuebant, quòd aiunt, si ad dexteram conuersa cum vena-
tore pugnam inierit, eam semper esse potiorem. Nam cùm flecti nisi circumactu
totius corporis nequeat, spina continua per collum & dorsum totum porrecta, F
prægressi hominis vestigia occupare conatur: quod si successerit, quasi magica
quadam vi, quæ in eius tantùm dextera corporis parte pollet, alienari mente cir
cumuentũ hominẽ, & si equo insideat, decidere, atq; ita omnino victũ interfici.

VICTOR HOSTIS.

SIn victorem hostem significare vellent, animal idem cum venatore ab læua
congressum effingebant, quòd diuulgatũ est Hyænã si non ab læua hostem
occuparit, nihil ea magica vi pollere, ipsam verò quasi attonitã deficere, ac nul-
lo penè negotio capi. Sedenim quæsierit aliquis, si pingenda sit Hyæna animal
orbi nostro incognitum, qua figura sit? Tradunt eam magnitudine & colore lu
pi præditam, hirsutiorem tamen, acie in vtraq; oris parte perpetua, oculo vario,
& colores mutante, nullis gingiuis, dente continuo, equina iuba per collum &
dorsum totum setis durioribus inhorrescenti, neq; imaginarium esse animal, vt
plericq; suspicantur, de quo grauissimi tot autores permulta quàm diligentissi-
mè differuerint, quæ nisi ex visu iis cognita fuissent, haudquaquam puto eos in
re vana atq; mendaci vsqueadeò laboraturos.

Mo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A MORVM INSTABILITAS.

INstabilem verò quempiã, nihil quippe in eodem vitę tenore ac modo, quem sibi proposuisset, perseuerantẽ, sed aliàs quidem probum, fortem, audacemq́ tam animi quàm corporis sui domitorem, aliàs verò improbum, inualidũ, miserumq́, & ad cupiditates omnes impotentẽ, significare si vellent, Hyænam itidem hieroglyphicè proponere consuerunt: huic siquidem animali vtranq́ inesse naturam, & alternis annis esse marem, alternis fœminam fieri, Ægyptij præcipuè prodiderunt, & Ægyptios secuti pleriq́ alij. Cæterùm Aristoteles cõmentitium hoc esse profitetur, vulgoq́ persuasum eas annua vice sexũ permutare: quia captæ aliquot (perquã rarò autem capiunt̃, pręsertim fœminæ) tenellę adhuc sine genitalibus fuerint. Mares enim impendiò timent libidinis æmulos, & ideo grauidas custodiũt, morsuq́ prolem masculam vbi detur occasio castrant. Licet non sum nescius traditum à grauissimis autoribus, habere quid Hyęnam sub cauda positum figura simile genitalis fœminæ, sed sine vllo meatu, sub quo meatus excrementorũ sit: virile verò similiter atq́ in lupis & canibus habetur.

B Fœmina etiam præter suũ illud, simile vt mas habet sub cauda sine vllo meatu, à quo excrementorũ meatus est: sub eo genitale verum habet. Id ita esse contendit Aristoteles, qui difficulter vnicuiq́ Naturæ miraculo videtur assentiri. Sed miror in hoc tam veteres quàm recentiores autores diuersos ab Aristotele tam constanter ire, quod ab iis temerè fieri haudquaquam adduci possum, cùm pręsertim Ælianus Historiæ huiusmodi scriptor diligentissimus tradat, τὴν ὑαῖναν τῇ τε μὲν ἄῤῥενα εἰθεάσαιο, τὴν αὐτὴν εἰς νέωτα ὄψει θύλην, εἰ δὲ θύλην νῦν, μὴ ταῦτα ἄῤῥενα. κοινονοῦσι δὲ ἀφροδίτης ἑκατέρας, καὶ γαμοῦσι τε, καὶ γαμοῦνται, ἀνὰ ἔτος πᾶν ἀμειβοῦσαι τὸ γένος. Hyænam siquando quis marem inspexerit, eandem mox fœminam videbit: sin modò fœminam, postea marem aspiciet. Promiscuè verò coitu alterutræ coniungunt̃, ineuntq́ & ineuntur, per annum vnum sexus vicissitudinem alternantes. Qui quidem autor cùm Aristotele longè posterior fuerit, id scriptis credere minimè ausus esset, nisi aut compertum ipse, aut fide dignorum testimonio certum habuisset. Accedit & Tertulliani scriptoris & doctissimi & diligentissimi autoritas, qui ita scribit: Hyænam si obserues, sexus annalis est, marem & fœminam alternat.

ADVERSÆ FORTVNÆ DOMITOR.

C ADuersas verò calamitates & infortunia toto vitæ cursu intrepidę superantem hominem insignire si vellent, Hyænæ corium indutum eum pingere solebant: quippe quòd ex Magorum superstitionibus persuasum est, qui corium id induerit, aut aliquid ex eo secum habuerit, quaqua eum vel per medios hostes penetraturum, neq́ futurum quenquam qui illi iniuriã inferre ausit, vsqueadeo hinc eius incolumitati cautũ esse, vt iam credi possit, eos qui linguam Hyænæ sub pede habeant, quod idem Magi perhibent, à canibus minimè tanquam Scipiones alteros latrari.

LARVARVM LACESSITOR.

HÆc ab Ægyptiis sacerdotibus super Hyæna tradita sunt. Vnum addidêre Latini, ac pulcherrimũ quidem hieroglyphicum: vt si hominem laruas, vt ita dicam, incessentem, neq́ defunctorũ manes quiescere permittentem, maledicta quippe & accusationes in mortuos ingerentem comminiscentemq́, notare vellent, Hyænã in sepulchretis monumentũ aliquod effodientem faciãt, cùm satis exploratũ sit ab vno hoc animali sepulchra erui inquisitione cadauerũ, q́ sit humanæ carnis auidissima. Iulius Capitolinus eas Belbos appellatas ait in vita

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Gordiani tertij, decemq; tunc temporis fuisse in vrbe Roma profitetur. Visa ve D
rò tunc est illa dentis vnius perpetua series, qua prædita est Hyæna: id quod ne
mirum adeò sit, in quibusdam etiam hominibus aliquando spectatum. Nam
Prusiæ regis filius vnum tantùm os habuit dentium loco, obq; id Monodos ap
pellatus. Ita & Pyrrhus rex Epirotarum. Porphyrius eo commentario quod de
abstinendo ab vsu carnium conscripsit, ab Indis ait Hyænam hanc Crocutam
vocitari: sed Crocutam autores diuersam ab Hyæna ponunt. Reliquum est de
antipathia quæ intercedit Hyænæ cum Panthera, dicere, qualeq; inde factum
sit hieroglyphicum: quocirca & hoc & alia eius significata memorabimus.

DE PANTHERA.

SPECIOSIOR ATQVE VALIDIOR A' DETERIORE SVPERATVS.

QVàm tetrum animal Hyæna sit, quamq; aspectu fœdum, ex iis quæ E
superius allata sunt, cõstare vnicuiq; potest. Longè verò diuersa est
Panthera, qua nulla penè fera est villorum varietate specioſior, vehe
mentior nulla, nulla impetuosior: vis tamen occulta quædam Hyæ-
næ Pantherã exuperat. Quare cùm sacerdotes Ægyptij superatum ab inferio-
ribus vel à deterioribus hominem intelligi vellent, duo tergora, Pantheræ v-
num, Hyænæ alterũ committebant, assuebantq; : siquidem compertum est tan-
ta inter se repugnantia ea dissentire, vt si simul assuantur, vel etiam contraria su-
spendantur, Pantheræ pili decidant, Hyænæ verò nullo detrimento afficiãtur:
quæ quidem tanto esse Pantheris metu dicitur, vt occupatæ ab ea, tanta animũ
consternatione despondeant, vt ne resistere quidem conent. Hinc autem com-
mentum putarim, pilos cuiuscunq; generis & inutiles, maximè palpebras, au-
ferri medicamento quodam ex Hyænæ corde in cinerem concremato, & cere-
bro eius illito. Præstant hoc etiam, quod Hyænæ tergus in Pantheræ pilos effi-
cit, Aquilarum pennæ, quæ admixtas reliquarum alituum pennas deuorant.

IMPROBITAS.

INsatiabilem autem hominem, & omnium appetitorem, per Pantherã signi-
ficari ea de causa fertur, quòd nullum nõ animal ea venatur, vnde illi nomen: F
nam Panthera Græcum omnino vocabulum agnoscit Varro, quòd ab omnifa-
ria feritate, adde etiam venatione, deducitur: siue quòd omnium penè ferarũ co
loribus variegata spectetur: nam & hæ atq; tigres maximè omnium animalium
varietate insignes perhibentur. Sanè inter pantheras, pardalin fœminã, pardum
marem plerique agnoscunt. Aristophanes huius non immemor improbitatis,
pardali notam inurit impudentiæ, cùm neq; ignem neq; pardalin æquè impu-
dentes ait atq; fœmina est, quippe quæ omnia corripiat atq; consumat.

DISSIMVLATOR INGENII.

PPæterea hominẽ Ægyptij suorum vitiorũ dissimulatorem, quiq; prauum,
quo præditus esset, ingenium ita occultaret, ne vel à domesticis deprehendi
posset, pantherę simulachro notabãt. Ferũt enim eius odore mirè solicitari qua-
drupedes, sed capitis toruitate terreri: quod ipsa docente natura satis intelli-
gens, occultato eo, ac odoris tantùm facta copia inuitatas corripit: atq; hæc est
eius in venando solertia. quamuis Plinius animalium nullum odoratum putat,
nisi credamus, ait, de pantheris quicquid dictum est. Sentiunt tamen cũ Ægy-
ptiis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ptiis Aristoteles & Plutarchus, qui plurima dicunt animalia magno studio pantheram sectari odore eius delectata: quod, nisi Plinius odorem pro suauecolentia capit, nonnihil admirationis afferre potest, cùm ferarum & omnium dubio procul animantiũ odor quotidiana mortalium experientia canibus innotescat. Quin equi odore tantùm Cameli percepto, in fugam auerti perhibentur. Recitata est loco suo historia, quemadmodum Cyrus aduersus numerosissimũ Crœsi equitatum dimicaturus, Camelos contrà instruxerit, quorum odore consternati equi, fugam ruptis ordinibus corripuerint, Crœsi conatum ita frustrati.

EBRIOSITAS.

QVòd autẽ odore vsqueadeò intenso Panthera polleat, eam Philosophi causam arbitrantur, quòd maxima prædita sit caliditate, indeq; odorem illum excitari: cumq; ita cum vino consensum quendam habere videatur, Baccho ea olim fertur dedicata. Sed quoniam sunt qui per eam ebriositatem intelligant, hieroglyphicũ à re ipsa desumptũ ego crediderim: sunt enim Pantheræ vini admodum auidæ, & à venatoribus ebriæ plerunq; capiuntur, fontibus quo potaB tum eunt, suauissimo, perueteri potentiq; vino medicatis, tanta copia, vt fonticuli aquula longè superetur: exiliores enim ad hoc fontes dedita opera perue-stigant. Interdum ne rem perditum eãt, & simul operam eludant, si latebrarum commoditatem iuxta fontem nacti fuerint, perforatas arundines intra terram modicum defossas in fontem vno immittunt capite, altero in locum vbi delitescunt, adducto, obseruatoq; animalis aduentu, per vtrem ad hoc paratũ statim tubo vinum infundunt, quòd vina veluti vena de fonte prosiliens, meracitate sua magis illectat, remq; celerius maturat, illis plerunq; anteaquàm sitim expleuerint, procidentibus. Vidimus sanè numum antiquissimum ex ere quod apud Maffæos habetur, in quo Liberi caput iuuenile hedera redimitũ, ab altera verò facie Panthera & Thyrsus pulcherrimo opere cusi sunt. Et in Gallieni plerisque Pantheræ nota est cũ inscriptione LIBERO P. CONS. AVG. Sunt qui Tigrin esse contendant, de qua paulò infrà dicemus.

MORVM VARIETAS.

QVoniam verò Panthera variis est maculis colorata, plericq; morũ varietatem per eius pellem ostendere instituerunt. Nam & earum genus variè abC autoribus appellatum, proq; Pantheris Variarum nomen apud Latinos receptum. Quare animaduertendus est apud Pædianũ locus vbi Vercias pro Varias hactenus ferè passim lectum est: de Pantheris enim illic loquitur. Eædem & Africanæ simpliciter vocabantur, quòd in Africa frequens admodum est earum genus: fuitq; vetus senatusconsultum, ne liceret Africanas in Italiam aduehere, Gn. Aufidij tribuni plebis rogatione mox derogatum. Sanè Claudius Cæsar in spectaculis, vt apud Tranquillum est, exhibuit Africanas, conficiente turma equitum Prætorianorum. Quantum verò pertinet ad colorum varietatem, iocosè dictum apud Plautum, Epidico, vbi Thesprio variè se valuisse dicit: cui respondet Epidicus, Caprigenum & Pantherinum genus sibi non placere, in quo quidem non coloris tantùm varietate sensus est, vt interpretum bona pars opinat, sed ab ipsius Capræ natura sumptũ, quæ ferè semper febricitat. Quod verò spectat ad Pantheram, varietas morũ non ex vario eius colore tantùm intelligitur, sed quòd & vehemens est, & ad impetus propensa, & pernix, corporeq; ad agitationẽ perquàm idoneo. Vnde per eam in Diuinis literis varij animorum motus indicantur, de qua Hieremias: Nunquid Æthiops pellem suam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

immutauit, & ſuam Pardus varietatem: quod non ſolùm, inquit Ambroſius, D
de figura, ſed etiam de mobilitate furoris accipitur, eò quòd Indorum populus, & atri homines Æthiopum genus, ad fidei pietatiſq; candorem inuitati, tenebroſis terræ cauernis inſueti, inquietiſq; ac mobilibus mentis atq; animi mutationibus decolorati, boni propoſiti gratiam tenere non poſsint, neq; ad emendationem correctionémue vllam remeare, qui ferinam ſemel induerit immanitatem. Eucherius pro dæmone accipit, qui ſubdolus & varius ſit in humano genere peruertendo.

DE TIGRIDE.

APud Ægyptios tigridem non inueni, apud Græcos & Latinos frequentiſsimè: de qua ſignificata illa præcipuè celebrantur, quæ ad immanitatem, ad ſæuitiam, ad vltionem, ad pernicitatem, ad amorem erga filios pertinent: quinetiam apud aliquot gentes diuini cultus particeps iudicata.

SOL. E

SOlis enim ſimulachrum eſſe perhibebatur. Sed Sol & Bacchus idem numen habitum, vt vetus Grecorum habet theologia, eaq; apud Indos in honorem Solis culta. Indi ſiquidem clunes eius tantùm menſis inferebant, cæteris partibus ob Solis reuerentiã abſtinebant. Idq; ea de cauſa, quòd hoc animal ſimulac ortum eſt priores pedes attollere fertur verſus exorientem Solem: quem Solis adorandi morem Maro videtur expreſsiſſe, cùm XII. Æneidos ſcripſit:

Illi ad ſurgentem conuerſi lumina Solem
Dant fruges manibus ſalſas. Ita in veteribus habetur exemplaribus.

QVod verò pertinet ad ferociã, per animalis iſtiuſmodi effigiem deſcriptam, indomitos & efferatos animos indicamus. Et Poëtæ cùm hominis cuiuſpiam immanitatẽ egregiè notare volunt, Hyrcanas illas tigrides his vbera prædicant admouiſſe. Et quæ Bacchi currui iunguntur, vt plerique autores ſunt, indicant moderatum vini vſum ferocientis animi ſæuitiã demulcere. Ita Polyphemus apud Homerum, omnem exuperans crudelitatem, Maroneo delinitus vino, Vlyſsi mollius adblanditꝰ. Et heroës illi Troiani apud Homerũ eundem, qui laudibus arguitur vini vinoſus, ferocitatem ſæpe, æſtuantisq; bile cordis acerbitatem vino deliniere: hominiq; valde irato apud Plautum propinandum edicitur, vt ille vino bilem diluat. Naturæ enim conſentaneum, cibo potuq; rigato corpore, ab eo diſcuti triſtitiam. Quare Zeno Cittieus interrogatus, cur, cùm Philoſophus eſſet, & natura ſeuerus, in conuiuio tamen hilarior videretur: Atqui, inquit ille, Lupinum ſuapte eſt natura amarum, dulceſcit tamen aqua maceratum. Atq; hoc illud eſt, quòd Armenias curru ſubiungere tigres, Bacchi Orgiis inſtitutum.

FEROCIA emollita.

F

VLTIO.

VLtionem ſignificare qui volunt, tigridem & equum ab ea dilaceratum pingunt. Nota eſt hiſtoria, quemadmodum eius venator, fœtus recens editos obſeruat: ad quos, cùm mater pabulatũ abierit, auferendos perniciſsimo fertur equo, ſurreptisq; catulis, qui ſunt ſemper numeroſi, in curſum fertur quãto poteſt

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

VLTIO.

A teſt citatiſsimum: reuerſa Tigris vbi nidum vacuum reperit, velociſsimo curſu totam circūluſtrat regionem, donec fugientem venatorem deprehenderit, in quem omnem conuertit impetū: ille ſtatim vnum è catulis proiicit, ſuſcipit hunc tigris mordicùs, & retrouerſa in nidum refert: alacri mox curſu eadem veſtigia repetit, exiguoq; temporis interuallo venatorem aggreditur: ille rurſus catulum alterū abiicit, curſuq; nunquam intermiſſo nauem verſus prouolat. Suſcipitur hic quoq;, & rapidiſsima velocitate reportatur: idq; & tertiò & interdum quartò fit, donec venator conſcenſa naui vix duobus & nonnunquā vno tantùm catulo ablato aufugiat, equo relicto: in quem illa poſteaquàm fruſtra toto littore frendens deſæuit, omnem conuertit vltionis ſæuitiam, totumq; diſcerpit, et miſerabiles ſocij furti pœnas pendere compellit. Apud Iobem, vt in Hebræo eſſe dicit Eucherius, tigris periit, eò quòd non fuerit prædam aſſecuta,
B de fœminea arrogantia dictum volunt.

PERNICITAS.

IAm pernicitatis ſignificatum ex iis quæ ſuprà dicta ſunt deſumitur, cùm citatiſsimum equum ter & pluries aſſequatur, curſu retrorſum repetito.

AMOR IN FILIOS.

ITa etiam charitas pietasq;, & affectus in filios ſummus, ex eadem hiſtoria cõſideratur: mox & vltionis ſtudium, cùm in relictum equum tanta ferocitate ſæuiat.

MVSICAE HOSTIS.

SVnt qui Muſis auerſum ingeniũ, omnemq; Muſicæ lepiditatem odio proſequentem, per tigrim & tympanum pingant. Aiunt enim eam ita tympani ſonũ exhorreſcere, vt eo audito mirabiliter inſaniat, eoq; furoris prouehatur, vt ſemetipſam dentibus impetat, viſceraq; ipſa ſua fœdè dilaceret atque diſcer-
C pat.

DE LYNCE.

LYncem in luporum genere pleriq; recenſuerunt, eiq; Ceruario cognomentum indidêre. Sunt qui Lynces eſſe quas Græci θῶας vocant, arbitrentur. Sed enim θῶες ex hyęna & lupo mixto genere naſcuntur. Vtcunq; verò autores varient, Lyncem Plinius animal eſſe peregrinum & in Æthiopia frequens ait: Ceruarios autem lupos ſeptentrionalibus regionibus frequentiſsimos eſſe conſtat. Sed parum me mouerit eandem ſpeciem pluribus orbis locis inueniri: nam quæ videmus in Ceruario lupo, ea in Lynce identidem reperiuntur, acutiſsimus quippe obtutus, macularū in pelle varietas: vnde apud Maronem, Maculoſæ tegmine Lyncis: & quod omnium manifeſtiſsimum eſt ſignum, Lyncurius lapis ex concreta eius animalis vrina.

ACVTISSIMVS OBTVTVS.

NOnnulli igitur cùm lyncem omniū quadrupedum clariſsimè cernere conſideraſſent, hominem qui viſu maximè polleret ſignificaturi, animal id hię-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

roglyphicum poſuere. Sanè multi eas affirmant conuexa etiam montium viſu D
penetrare. neq; defuere philoſophi, qui fieri poſſe hoc cõmentati ſunt ex imagi-
ne quæ certo ab terra ſpatio ſummo in aëre pendeat, quam Lynx, vtpote quę ſit
oculo admodum defæcato, intueatur. Cuius rei exemplum experimur deiecto
in cauũ aliquod vas numo, quem, tametſi longè receſſerimus, ſimulac vas aqua
expletum fuerit, intuemur, fundo etiam ipſius vaſis in aquæ ſuperficie ſe oſten-
tante: quippe rerum earum radiis in aquæ ſummum ſeſe exporrigentibus ea ibi
ſpecies redditur, quę aqua inde ſubducta, vaſculi curuitate intercipitur, ac ne vi
deri poſsit præpeditur. Ab hac Lynce, Lynceos oculos appellatos, quibus cer-
nendi vis acutiſsima ſit, plericq; putant. Vnde magnæ vir eruditionis Fran. Pe-
trarcha, pętos illos oculos quos lyricis totiẽs laudibus extollit, ceruarios appel-
lauit: ad id ſcilicet alludens, quòd lyncem ætas noſtra lupum ceruarium arbitra-
tur. Alij oculos lynceos à Lynceo Idæ fratre Argonauta dictos autumãt, qui ea
quoq; quæ ſub terra condita eſſent ſpectare ferebatur. Poëtæ ſanè plericq; pene-
trabilem huius aciem celebrarunt, maximè verò Pindarus, qui Caſtora in quer
cu abditũ, penetrante per lignum acie ab eo inſpectum, atq; ita cõiecto in arbo- E
rem pilo confoſſum interfectumq; ſcribit. Fuit & alter Lynceus, qui Carthagi-
nenſium claſſem à Lilybæo Siciliæ promontorio portu Carthaginis exeuntem
proſpectare, & numerũ cum fide recenſere ſolitus, ſcriptorũ teſtimonio fertur.
De quo Horatiùs: Non poſsis oculo quantum contendere Lynceus.

DE VRSO.

SEd iam nos appellat vrſus, non iniucunda fortaſſe, niſi oculi iam
deſeſsi ſunt, ſpectacula præbiturus.

PROFECTVS CVM ÆTATE.

HOminem originis principio deformem, mox formoſum eſſe
ctum, ſiue cuius vita ineunte ætate diſſolutior fuerit, nullaq;
ratione moderata, cum ætate tamen modus & diſciplina ſanctior accreuerit,
Ægyptij ſacerdotes intelligere cùm vellẽt, vrſam fœtam pro hieroglyphico po-
nere conſuerunt. Compertum ſiquidem eſt, vrſam fœtum edere ſine oculis, ſine F
pilis, cruribusq; propémodum & membris aliis indiſcretum, informem denicq;
carnem catto minorem, maiorem mure, de qua vngues tantùm promineant, cæ
tera ſanguis concretus eſſe videatur, quem poſtea pectori femoribus apprimen
do fouet eodem incubitu quo volucres oua, paulatimq; ita cõformat, & lingua
ſubinde lambendo perfectum reddit. Vtitur hoc exemplo Ambroſius ad nos
cohortandos, ne prolem noſtram, quantum ad animi rationem pertinet, inſtar
vrſini partus initiò editam, ita informem coaleſcere patiamur, ſed diſciplinarũ
linguis lambendo curemus, vt ad humanam, quippe rationis participem effi-
giem cõformetur. Nam de lingua quæ ſignificet eloquentiam, alio diſſeruimus
Commentario.

EX INEDIA MACIES.
MORES OCCVLTI.

ADdunt hominẽ inedia cõfectũ intelligi per vrſam in ſpecu latitantẽ, & ore
pedes lambentem: cuius quidem pigerrima eſt natura, ſolitaria, latebroſa,
cõmercij ſocietatisq; cuiuſlibet euitatrix: quod eſſe mores eos ſignificat, qui ſo-
leant in imo mentis receſſu deliteſcere: atq; itidem corpus ſimile ſortita eſt, gra-
ue,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ue, compactum, indistinctum, prægelidę feræ, quæ spelæis in primis gaudet, accommodatū: vnde φωλάδες ἄρκοι dicuntur à Theocrito. Nam, vt Theophrastus & Sostratus aiunt, vrsi primum antra habitationibus commoda ostenderunt: hi siquidem tempore dierum circiter XL, licet longè plures alij ponant, quibus in recessu aliquo delitescunt, priorum pedum suctu viuere, ac nihil edere perhibentur: cui rei documentum habetur captum per id tempus intestino inani esse, atq; ita id conniuere, vt adductum propè cohæreat. Id verò libenter ab eo fieri tradit Ælianus, cùm se præpinguem senserit, ac pleniore corpore grauatū, quò pinguedine cōcocta fiat agilior. Apud Eustathium legas Athenienses aliquando famis vltione multatos indignata Diana, quòd vrsam, quæ in Munychio eius sacello nata esset, interfecissent, vt ita per inediam affligerentur, qui animal inediæ patientissimum sustulissent.

VIRAGO.

MVlierem præstātem animis, non molli, sed virili vigore præditam, plericq; significare dum volunt, vrsam pingunt, Pantherā alij: sunt enim hæ ex o-
B mnibus animalibus maribus ferociores animosioresq;, cùm in cæteris fœminæ sint omnino molliores. Plutarchus tamen non vrsam, sed Leænam ponit in hoc albo cum Panthera, vbi rationem inesse brutis disputat. Cæterùm in eodem genere fœminas omnes æqua cum maribus fortitudine pollere contendit. Quare Menæchmus etiam apud Plautum, vxorem quam timet Leænam vocat, dum leoninum cauum intelligit ædes, in quibus illa habitabat. Vrsorum autem sęuitia nobilitatæ sunt regiones, Lucania, Vmbria, Britannia. Nam ex Britannia velut ex altero terrarum orbe, longa & periculosa nauigatione, vt tunc videbatur temporis, aduecti vrsi ad populi Ro. spectacula, maximæ fuerunt admirationi.

PVELLARIS ÆTAS.

QVia verò suapte natura vrsæ cohibēt se intra frutices vel spelæa, nisi quan
tū pabulationis gratia prodire cogūtur, isq; mos plurimū in rectè institutis ciuitatibus obseruat, vt innuptę puellę domi clausę custodiant, non absurdè nōnulli cōmenti sunt puellas vrsæ simulachro referre: nā & hoc quoq; sapit antiquitatē. Siquidem apud Euripidem Hypsipilæ, & apud Aristoph. Lemniis, ac
C Lysistrate, puellas apud Athenienses olim vrsas vocari solitas legimus: & apud Pollucē ἀρκτεύειν verbū inuenias, quod latinè sonat in vrsas abire. Id verò erat cū puellæ, anteaq; nuptiarū tēpus appeteret, pudicitiæ causa Dianę consecrabant.

PROVIDENTIA.

NEq; illud dissimulandum, licet ab Ægyptiis minimè traditum, quòd per recedentem in cauum vrsam, nōnulli prouidentiam significari volunt. Vrsa enim, vt apud Ælianum legas, ita prouida est, vt saluti suæ consultura, cùm se in cauum recipit ad peculiarem inediā, ne per vestigia deprehendi possit, tantū illi natura calliditatis indulsit, auersis vestigiis irrepat retro, eo scilicet modo quo traxit Auētinas Cacus in antra boues, atq; ea specie venatores fallat, cùm egressa inde videatur, non autem ingressa.

IRA.

NEq; defuere qui per vrsi simulachrū iram immanē intelligi voluerint, quòd id animal immodicis soleat animis excitari, & in omnem truculentiam efferri: vnde apud Claudianum legas, Rhadamanthum solere vrsis ingerere truculentos. Sanè Mathematici iracundum eum futurum dicentes qui sub primo & vigesimo Tauri gradu nascitur, vrsum ibi statuunt retro spectantem, hoc est,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ad ea quæ facta ſunt indignantem. Hinc Martialis lib. VI. D

Rabido nec perditus ore,
Fumantem naſum viui tentaueris vrſi,
Sit placidus licet, & lambat digitóſq; manúſq;. Ira enim, vt Theocritus ποτὶ εἰνὶ κάθηται. Quin ab irritatione nomen olim vrſis impoſitũ: Vr enim Hebraica lingua incitationem ad iram ſignificat: & Vr Madianitarũ Rex ab Iſraëlitis occidione cæſus, ſignificat, vt Adamãtius interpretatur, affectũ huiuſmodi ab iis qui Deũ ſequuntur debere protinus abſcindi. Alij nequaq̃ abſcindendum cenſent, ſed veluti ſubſidio paratum diligenter aſſeruandũ, vt cùm res poſtularit, aduerſus noſmetipſos, pro iis quæ inutiliter turpiter ve geſſerimus, iraſcamur. quã ſolam animi perturbationẽ etiã Epictetus ſapienti cedit. Hæc enim iuſta & neceſſaria iracundia eſt, vt noſtri cenſent, qua vnuſquiſq; in iis quibus errauit, aut perperàm geſsit, indignatur, & ſemetipſum incuſat. Ex qua quidẽ indignatione ignis quidã in nobis accenditur, qui velut in agrũ ſterilẽ immiſſus, conſumptis excoctisq́ voluptatis peſsimæ radicibus, bono diuinarũ inſtitutionũ ſemini glebã præparat fœcundiorẽ. Atq; hic ille ignis eſt, quẽ ſe Aſſertor noſter profitetur in E terrã immiſſurũ, atq; vt ſuccendatur, nõ indiligentẽ operam daturũ. Alibi verò indignatio ferociaq́ vrſina in Diuinis literis indiciũ fuit Hieroſolymitani excidij, vt Eucherius interpretatur 4. Reg. Nam cùm Eliſæus aſcenderet in Bethel, ſcandenti ſemitã obuiam facti ſunt pueri paruuli de ciuitate egreſsi, qui illudebant ei dicentes, Aſcende Calue, aſcende Calue. Quos Eliſæus indignitate rei cõmotus, in Dei nomine deuouit, cõtinuoq́ vrſi duo de ſaltu proximo prodierunt, qui ex eis duos & quadraginta pueros lacerauerunt. Id ſub figura tunc geſtum, Imperatores duos præmõſtrabat Veſpaſianũ & Titum Romanorũ Principes, qui poſt duos & quadraginta annos ab aſcenſu Domini, captis Hieroſolymis, tantã Iudæorũ deſolationem fecere, vt deletũ penitùs ſit eorum regnum.

IMBECILLVS PRINCEPS.

CIuitatem imbecillo rectam principe ſignificare qui volunt, vrſi caput pingunt: inualidiſsimum enim eſt vrſo caput, quod contrà leoni fortiſsimum. Aiuntq́ vrſos aluearia nõ mellis pabuli ve vllius gratia inceſſere, apesq́ irritare, ſed ſalutis ergò, vt ſcilicet apum aculeis ora vulnerati, ſanguineq́ ita emiſſo, F grauedini qua plurimùm laborãt, remediũ cõparent. Venatores noſtri aiunt, ſi maior aliqua vis, quam ſuperare deſperet, vrſo incubuerit, eum ſibi cõſcium imbecillitatis, qua caput eius laborat, ſi fugiẽs ad præruptam aliquam rupem peruenerit, manus ſupra caput tollere, iisq́ pectinatim firmiter cõplicatis, reliquo conglobato corpore præcipitem ſe dare, atq; ita capturam euadere.

DE VRO.

NOn innotuit Ægyptiis Vrus bos Germanica, ſed ante feras alias egregiè ſylueſtris.

CAPTIVITATIS IMPATIENS.

PEr quem, eum qui ſibi mortem conſciſcat, ne in manus hoſtiũ concidat, nonnulli congruenter hieroglyphicum propoſuerunt. Eſt enim vrus eiuſmodi, qui propter ferocitatem vel nunquã, vel difficulter capi poteſt. quòd ſi eò inciderit vnde deſperet poſſe euadere, ſemetipſum præ ira ſuffocat, vſqueadeò ſe genitũ ad libertatem putat, qua deniq; nihil vnicuiq; animantium generi optabilius eſſe videatur.

PIE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

PIERIVS VALERIANVS AD PETRVM CVRSIVM ROM. CIVEM, DE IIS QVÆ PER ASINVM, MVLVM ET CAMELVM significantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

NE fortè cõmentitia ea putes, Petre curſi lepidiſſime, quæ multa adeò nudiuſtertius Cytorio in iugo tuo, vbi bona pars Academiæ cœnabamus, à veteribus tam Aegyptiis, quàm Græcis, atq; etiã Latinis, ſuper Aſini ſignificationibus tradita comemoraueram, curæ precium fore duxi, quantum ſolicitudine præſtare potui, primo quoq; tempore pleniori obſequio tibi ſatisfacere. Videbaris enim illa, quod facile animaduerti, attentioribus admodum auribus haurire, & auidiuſculè, vt ita dicam, deglutire, ſed vix adduci poteras ſcriptores illos veteres in Aſino perſcrutando fuiſſe adeò curioſos: & quoniã vmbra etiam eius in vaniſſimi negocij prouerbium ceſſerat, reliquum etiam corpus paruipendendũ exiſtimabas. Collegi igitur tam ea, quæ tum memoriter diſſeruerã, quàm

B *quæ aliàs ſparſim à me fuerant ea re ſuper adnotata, eorum citatis teſtimoniis, qui talia memoriæ prodidere, vbi tantùm res depoſcere videbatur: nam minùs omnia tunc ex tempore dicere aggreſſo ſuccurrebant. Quare tunc non pauca prætermiſſa ſunt, quæ recitata longè maiori tibi admirationi futura fuerant: quæ quidẽ nunc, qualitercunq; à me conſcripta ſint, benignè accipias velim. Et ſi minùs tibi lucubratio ipſa ſatisfecerit, vt quæ nimium properata non ita omnia complecti potuerit, voluntatem tamen animumq; meum exiſtimes, quantũ in me fuit, tibi amico tam veteri, tam probo, ſatis plurimùm facere ſtuduiſſe: non enim recens mea erga doctrinam & ingenium tuum beneuolentia, firmaq; atq; conſtans amicitia, quæ ab ipſo primùm die, quo Romã diu patria cariturus applicui, cœpta, mirificũ in dies accepit incrementũ: acceſſit & tam vnanime concorſq; contubernium, conuictúſq; per annos aliquot iucundiſſimus. Ita ego pluribus atq; iis non leuibus de cauſis tibi ſemper coniunctiſſimus, ſcripta cogitationesq; meas communicare tecum maximè conueniens exiſtimaui: quòd optimi integerrimiq; amici, qualis es tu, vt meliores euadamus in cauſa ſunt, ſi quid admoneant: vel, vt alacriores ad lucubrandum accedamus efficiunt, ſi probent. Sed enim quid oneris gerat Aſinus inſpiciamus.*

C

IGNARVS HOMINVMQVE LOCORVMQVE.

CVMPRIMIS autem rerum omnium ignarum per aſellicipitem hominem ab Ægyptijs ſacerdotibus ſignificari, & Horus & plerique alij prodidere: eamq; imperitiam in eo præcipuè notari volebant, quæ plurimùm ex ſolitaria accidit educatione, quippe cùm quis tanquã Aglaus alter, intra priuatos parietes ſemper altus & educatus, pedem è domo, vel è patria nunquam tuliſſet foras, oportere ſcilicet hunc parum experientem eſſe, & officiorum hoſpitalium inſcium. Iſraël itaque diu apud Ægyptios educatus & hieroglyphicõn optimè peritus, cùm Iſacharem filium ſuum aſinum appellaſ- Gen. 49.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

set, intra terminos eum occubiturũ dixit. Non enim longius peregrinari solent D
asini, vt equi, & muli, sed intra prouinciam, in qua nati sunt, plurimum cõtineri.
Addidere etiam prouerbiũ in imperitos, Asinus ad lyram: quod nõ admodum
absimile est ab Horatiano illo, vt qui narraret asello fabellam surdo, hoc est, ob-
stupefacto, quicq; nullum ex ea re sensum perciperet. Ideoq; Cicero in Pisonem:
Quid nunc te asine literas doceam? nõ opus est verbis, sed fustibus. Adeò enim
subiecti addictiq; fustibus sunt asini, vt vulgus passim verbera plagasq; flagris
inflictas, Asiniatas vocitet. Hanc sanè mentis tarditatẽ Scipio apud Numantiã
ita C. Metello exprobrauit, vt diceret, si quintũ páreret mater eius, asinum fuisse
parituram. Quin & Iunius Bassus homo dicacissimus, vulgò asinus appellatus
ob stuporẽ ridiculosq; mores. Ob huiusmodi ludibriũ, & ignauię cõtemptum,
qui pilæ ludo victus esset asinus appellabatur: qui verò vicisset, rex. quẽ morem
tangit Plato, Thæteto, & lib. 9. Pollux. Ad hoc respexit etiam Horatius, cùm
epistola ad Mecœnatem scribit: At pueri ludentes, Rex eris aiunt, si rectè facies.
Contrà verò quod ad peregrinationẽ attinet, Vlyxem, quem Homerus ea præ-
cipuè de causa sapientem effectum putat, quòd is E

πολλῶν ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.

quicq;, vt ait Horatius, Quid virtus & quid sapientia possit, vtile nobis propo-
situm est exemplar: nomen ipsum inquam Vlyxem etymologicè quidam haud
quaquã ignobiles scriptores interpretantur ὅλον ξεινὸν, omniũ quippe hospitem:
nam Æoles, quod alij verterũt ὀδυσσεὺς, λ litera quam amant incolumem retinue-
runt, eosq; Latini secuti sunt, Vlyxem enunciantes. Neque tamen sum nescius,
Icariũ eius patrem aliam nominis afferre causam, Odyssea, quæ nihil quicq; est
nunc ad cõmemorandum necessaria. Asinus porrò in fabulis pro imperitissima
persona ponitur, & in argumento fatuitatis atq; dementiæ semper habetur: in
quem demum, vti Plotinus innuere videtur, ille redit, qui sensus expers, bruta-
lem & stolidam vitam vixerit. Quocirca Vlyxes apud Gryllum Plutarcheum,
cùm bruta reliqua ratione aliqua vti fateatur, Asinũ tantũ ac pecudem ab omni
rationis vsu semotos reperit. Neque quidem inficiatur Gryllus, sed plures inter
homines eiusmodi ingenio præditos confidenter asseuerat. Huius non immé-
mor stoliditatis Ouidius, Midam, quòd sententia sua rusticam Panos cantilenã F
diuinæ Apollinis modulationi præferendam iudicauerit, ea pœna multatum à
Deo finxit, vt quæ iudicio peccauerant humanæ aures, in asini auriculas demu-
tarentur. Interpres tamẽ Aristophanis, Pluto, vt hæc quoq; repetamus, tres me-
morat causas cur Midas asininis auribus fuisse prædicetur: siue quòd acutissimi
esset auditus, cuiusmodi sunt Asini, quos præter mures, cæteris animantibus au-
ditu præstare tradunt: ita enim interpres ille, quisquis is est, scribit: ἢ ἐπεὶ ὄνου μᾶλ-
λον τῶν ἄλλων ζώων ἀκούει πολὺ μύθου. Hinc Apuleianus asinus de se ait: Recreabar quòd
auribus grandissimis præditus cuncta longulè etiam dissita sentiebã: siue quòd
Phrygiæ pagum incoleret, cui nomen ὄνου ὦτα, Auriculę asininæ: siue quòd explo
ratoribus accuratissimè sit vsus, delatoribusq; plurimùm delectaretur: vnde il-
lud de principibus fertur, Regum aures innumeræ.

PETVLANTIA.

IMmodicam verò petulantium luxuriam per animal hoc in diuinis literis no-
tari indicio est quod celeber ille Propheta ait: Quorum carnes sunt, vt carnes
asinorum. Et Plato dum antiquorum figmenta sequitur, ne sacratioris illius do-
ctrinæ, quam apud Ægyptios perceperat, arcana propalaret, hæc non incurioſè

tracta-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tractauit, ac de alijs quidem animalibus passim multa, de asino verò hoc præcipuè dixit disputante apud Phædonem Socrate: Homines qui fœdis cõcupiscentijs manus dedissent, ventríq; dediti per inertiam atq; lasciuiam ingloriam inuti lemq; egissent vitam, neque quicquam pensi pudoris've habuissent, in asinos post obitum dejci.

IMPVDENTIA.

SVnt enim qui per Asinum impudentiam ea de causa significari velint, quòd asinus sua tantùm commoda destinatissimo quodam animo prosequatur, & modò sue morem gerat voluntati, nihil pensi habeat, castigationes contemnat, verbera etiam nihili faciat. Id in asino vitium ita notat Xenophon, vt de se v. de Græcorum reditu dicat: Eo inquam tempore, si quem iniuriæ vllo genere lacessiui, non possum non confiteri, vel asinis me, qui esse dicuntur omnium quadrupedum inuerecundissimi, inuerecundiorem fuisse. Quòd verò Iosippus cor asini & canis impudentiam objcit Appioni, hac eadem sententia in vno stolliditatem & imperitiam, in altero maledicentiam incessit.

B

POPVLVS IVDAICVS.

ET populus Iudaicus, vtpote qui sublimioris doctrinæ, quæ in diuinis eorũ literis delitescit, intellectũ minimè percipiũt, simplicitatemq; scriptorũ tantùm prosequuntur, ob huiusmodi stuporẽ & imperitiam asinæ assimilatur, quã Christus posthabuerit inscẽso eius pullo, qui factus est ea doctrina dignus, quã ille nos docuit. Asina enim illa, vt Græci theologi deprehendêre, populi prioris symbolum fuit, quæ scripti onus pertulerit: est enim animal ad onera tantùm & labores genitũ, vt Eucherius dicit: super quam Apostoli vestimenta sua iniecere, hoc est, veterem hominem exuere. Pullus verò, de quo Zacharias, Ecce Rex tuus veniet tibi iustus, & saluator ipse pauper, sedens super pullũ asinæ, propter pristinã imperitiã, iuniorem indicabat populũ, asinæ quidem filium, vt Euangelistæ cum pleriscq; alijs reddidere: nõnulli filiũ subiugalis posuere, animalis quippe quod operibus & officijs seruilibus omnibus subjcitur: plericq; Gentiliũ nationem appellarunt, quæ Christum insidentem tulit, promissamq; à prophetis & lege salutẽ minimè despexit: Agnouit enim Asinus præsepe Domini sui. Hoc porrò citato loco Eucherius, per asellũ, ait, quem insedit Dominus, simplicitas fidelium exprimitur, plebs scilicet quæ Dei notitiam non habebat, quam Christus regẽdo & præsidendo, ad Hierusalem, hoc est, ad pacis conspectũ adducit. Cap. 9.

C

ASinum porrò Ægyptij adeò impurũ existimabant, vt animal etiam dæmoniacũ arbitrarentur, propter quandam cum eo similitudinem. Quò verò ostenderent eum admoueri sacris minimè debere, hominem cum secespita positis in terram genibus effingebant, cum ense ad mactationem parato, sed manibus post terga religatum: inde asinum apponebant, euentum rei nimirum fore irritum indicantes. Oderant autẽ id animal Ægyptij, non propter imperitiam & ineptias tantùm, & contumelioſam eius naturam, verùm propter colorem etiam ex albo nigroq; confucatum, quem à Deorum sacrificijs alienum abo

A DEO ET SACRIS alienus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

minabantur. Erat verò apud eos mos, vt asinum ludibriis omnibus incesserẽt, D
luto cespitibusq; passim impetitum, contis etiam stimularent, quaq; se locus of
ferret opportunus, præcipitem agerent. Vnde prouerbium in contemptibiles
Asinus Aegyptius. despicatissimosq; homines emanarit, Asinus Ægyptius. Apud Hyberboreos
tamen institutas dicit Pindarus κλειτὰς ὄνων ἑκατόμβας, illi enim Apollini asinos mactabant. Nam vt apud Callimachum legere est,

τοῖ πτοσι λυπαραὶ φοῖβον ὀνοσφαγίαι,

Exhilarant pingues Phœbum epulæ ex asino.

Citat Apollodorũ etiam Clemens Stromatis, de huiusmodi sacrificio. Gaudere verò Apollinem vitæ arbitrum eorũ iugulatione dicunt, propter assultus, quos indicio viuacitatis in cæde faciunt, difficulterq; occidi soleãt magnis quantumlibet ictibus percussi. Quantum verò pertinet ad impuritatem, apud alios vni Priapo sacer habebatur, ob verendi scilicet enormitatem, qua supra modũ præditi sunt asini, atq; inde sunt ad generandũ admodum segnes: cõpertumq; est omnes alios ea genitalis productione cõspicuos, ad generationẽ ineptos esse, q; in emissione per eam longitudinem semẽ transmeans & hebetetur, & frigidius E
fiat. Neq; verò nostro tantùm tempore viri huiusmodi asinorum instar habentur, sed olim etiam, vt gratissimus ille Imperatori Commodo, qui de pene vltra animaliũ modũ prominente Onos appellatus est, eaq; de causa ditatus, & Herculis sacerdotio præpositus. Tacebo Heliogabali emissarios, in huiusmodi genus monstrorum conquisitionẽ: tacebo nostrorum etiam temporũ opprobria.

EGREGIVM PRINCIPIVM 'CITO' DESTITVTVM.

NEq; absurdum est significatum illud, quod ex vulgi prouerbio desumptũ est, cùm præclarè venusteq; aliquid inchoatum citò deseritur, currentem asinum pingere. In ore enim omnium est, asini succussationem parum admodũ procedere. Sanè legas apud Ælianum, asinos eos præcipuè qui sunt in Mauritania citatissimo gradu cursum inchoare, paruoq; confecto itinere citò deficere, vnde necesse sit eos ad equos alligatos resti attrahere. Hinc Trigæus Aristophanicus suum illum scarabeum asinum appellat: monens scilicet ne cursu nimium pernici viam auspicetur, sed paulatim & sensim volet, vt labori sufficere F
possit, quod longè secius accidit in Indicis, qui quidem, vt idem Ælianus autor est, cùm iter arripiunt, tardius incedunt, paulatimq; progrediendo feruntur incitatiùs, rapidissimeq; gradiuntur.

STOLIDITATIS LVDIBRIVM.

TOt autem ea sunt quæ de asinorum stoliditate traduntur, vt subinde sit ad eam redeundum: quam si apertius Ægyptij describere voluissent, animal omnium maximè docile deligebãt, simiarum quippe gregem, inter quas asinum vel saltare, vel tibijs canere, vel etiam disceptare fingebant, rem quidem tam dictu quàm spectatu ridiculam, sed quæ in secessu pondus habeat.

INDOCILITAS.

ALiter frænatum asinum in huiusmodi significatum proponebant, quippe quòd animal sit minus idoneum ad discendum. Vnde etiam Mathematici eum qui ortu suo sextumdecimum Leonis gradum sortitus sit, indocilem futurum præsagientes, frænatum asinum tunc oriri fingũt: irritam eo modo institutionem futuram indicãtes. Est apud Platonem Legum III, iuxta finem prouerbium, Ab asino excuti, de ijs qui grauia & magna vel difficilia professi, ab incœpto tur-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A pto turpiter deſiſtunt. Sedenim miror vnde Grammaticus quidã adductus ſit, vt Platonis prouerbium hoc ita ſit interpretatus, vt de iis dictum voluerit, qui relictis voluptatibus & inquinamẽtis quibuſlibet voluptificis & belluinis (hæc enim eius verba ſunt) ad meliorẽ mentem regrediuntur. cui quid aliud reſpondeam, quàm vt ipſius Platonis verba ſubiiciam? πίνθ' ὃν καὶ ταῦθ' ἡμῖν αὖ χάριν ἐλέχθη, δεῖν φαίνεται ἔμοιγε, οἷον πρὸς ἵππον τὸν λόγον ἐνίοτε ἀναλαμβάνειν, καὶ μὴ καθάπερ ἀχάλινον κεκτήμενον τὸ σῶμα, βίᾳ ὑπὸ τοῦ λόγου φερόμενον καὶ πλὴν προιμίαν, ἀπό τινος ὄνου πεσεῖν. Cuius verò rei gratia hęc dixerimus, mihi oſtendendũ eſt, oratioq; ipſa tanquã equus hinc atq; inde coërcenda, ne effrænum veluti os nacta, ipſoq; dicendi impetu prouecta, vti prouerbium eſt, ab aſino quopiam excidat. Sed cùm is & hîc & alibi ſæpe cadat ab aſino, in luto hominem hæſitare permittamus, neq; tollere rurſum fractum crure planum procuremus. Id verò eo magis indignè ferendũ, quòd teſtimonium ſibi accerſit ex Euangelica lectione quã ſuprà citauimus, vbi Seruator noſter aſinæ pullum obequitat: neq; intelligit longè aliud eſſe, inuectari aſello in vrbem Hieroſolymã, aliud ab aſino excuti, vel mente alienari: nam & iocus ex locutio-
B nis enunciatæ ambiguo reſultat, cùm ἀπ' ὄνου, etiam ἀφ' ὑῶν ſonare videatur.

IRRISIO.

VT verò reliqua proſequamur, eſt & irriſionis indicium aſinus, propterea quòd rictu labiiſq; latè diductis, dentibusq; deformiter denudatis irridere videatur. Quin & qui aliquem deludunt, appreſſa ad aures manu aſininas auriculas imitãtur: vnde Perſianum illud in huiuſmodi deriſionem, Auriculas aſini quis non habet? Sanè Diogenes cùm ei quidam diceret, Multi te deridẽt: Et illos, inquit, fortaſsis aſini. Altero ſubiiciente, Sed illi non curant aſinos: At neq; ego illos, inquit.

SOPHISTARVM NVGÆ.

SIlentio præterire non poſſum, Sophiſtas noſtros, cum aſino illo ſuo tam fœdo, tam ſpurco, tam abominabili, quem ita in delicijs habẽt, vt ſine aſino nihil meditentur, nihil moliantur, nihil aggrediant. Nulla vnquã tam grauis, neq;
C tam ſeria res in conſultatione ponitur, vt nõ ipſi aſino ſuper agendum cenſeant: ſedenim iis optimè res cum aſino, qui σοφοὶ ὄνοι σκιᾶς, diſciplinã omnem ſuam oſtentant, ac omnium ignari, quodq; peius eſt, indociles, de re nihili ſemper altercantur. Ad horum porrò ſimilitudinem Democritus Iudæos ponit, qui in ordinarijs, vt inſcriptio eſt, hiſtorijs, eos tradit aureum aſini caput adorare conſueſſe, ſingulisq; ſeptennij ſpatijs alienigenam ſemper hominem inſidijs exceptum in cõuentibus ſuis membratim diſcerpſiſſe: quod & Plutarchus Cheronæus Symposiacis quęſtionibus, & Cornelius Tacitus hiſtorijs memoriæ prodidere: quã vti manifeſtiſsimam calumniam, ab Appione olim excogitatã, & Ioſephus conſtantiſsimè refellit, & Adamantius contra Celſum acriter redarguit. Noſtra tamen tempora Symeonẽ puerulũ Tridenti videre, quem blanditijs illectũ, & in ſynagogam perductũ, Iudæi ſocialiter eo ſacrificij genere trucidarunt, ſtylis per vniuerſum corpus infixis, vnde ſanguinis quiſq; guttam viuis artubus exhaurirent. Teſtis ara facti, quæ quotannis ibidem à pijs inuiſitur.

ADVLATORVM ILLECEBRÆ.

ERat verò illud ad bonos mores excogitatum hieroglyphicum, quòd veluti maiores noſtri ſeruos ebrios, lingua pedibusq; titubãtes in liberorũ cõſpe-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ctum ad vitij ludibriũ, producebant, quò ipsi diligentius cauerent, ne in huiusD modi turpitudinẽ incidérent: ita sacerdotes Ægyptij asinum inter flores & vnguenta statuebant, quorum nihil ad sensum eius pertineret, ex hoc scilicet perniciem, quæ potentioribus præcipuè assentatorum machinis insidiatur, indicantes, cùm inde risui & ludibriis omnium exponantur, qui enormes adulatorum assentationes aucupantur. Plericq; enim magni alioqui viri à Musis & Gratiis alieniſsimi, omnicq; turpitudinis genere spurciſsimi, coràm tamen & dignitatis, & eruditionis, & temperantiæ non solùm commendari patiuntur, verùm etiam, nisi facias, indignantur.

IGNAVIA.

APud multos asini significatum est ignauia, quæ quidem cùm sit omnibus nota, superfluum est eam latius explicare. Ex hac tamen nota Palæstini asini excipiendi sunt, qui equos ipsos pernicitate prouocare dicũtur, traditum ab Adamantio. Et apud Euphratem Xenophon primo de Cyri minoris exped. inuentos ait asinos, qui equos cursu facilè superarent. Nam cùm ad eos equites proximè accesſisſent, cursum illi arripiebant: cumq; longiùs profecti essent interim restitabant, atq; ita sæpius iterata fuga equites fallebant. Et Saracoras legi asinos non ad onera comportanda, sed ad gerendum bellum adornare. Apud Pollucem sanè legas per ὄνον inter alia significata inferiorem dici molam, ita à tarditate cessatione've quæ asino propria est, appellatam. Et populos quosdã memorat Xenophon, qui nõ alia victitãt industria vel arte, quàm fodiendis ζῖς ὄνοις, hoc est, lapidibus tis, qui ad onos fabricandos idonei sunt. Et in sacris nostrorũ literis, vbi vulgata interpretatio habet, opus esse vt mola asinaria suspendatur, ὄνῳ tantùm apud Græcos legitur. Denicq; ne rem tam apertã multis inferciamus ambagibus, Catullus id ipsum intelligit cum super Æmylio quodam impuriſsimo dicit, Et non pistrino traditur, atq; asino? Ne legamus, atq; asinus, hoc est, perinde ac asinus, vt erudituli quidam putant: ne've interpretemur lectionem, Atq; asino, ad concitandum scilicet circa molam asinum, vt nonnulli ex cõmentatoribus exponũt. Sed vt ad asininam ignauiam reuertamur, hanc intelligebat Antisthenes, cùm Athenienſium iudiciũ in creandis magistratibus notaturus, suadebat eis, vt asinos ad agriculturam deligerent: quos cùm illi negarent idoneos ad arationem: Atqui, inquit ille, non satis vobis est Magistratum elegisse, siue aptus, siue ineptus vir ille sit ad gerendum?F

EREMITA.

SEd quoniam de onagro facta est superius mentio, minimè prætereundũ est quòd Diuinæ literæ per onagrum eremitas intelligunt, qui à popularibus turbis secedentes, in solitudinariis & ab hominum vestigio semotis locis vitam degunt, vni Deo tantũ dediti, quod tradit Eucherius: de quibus dixerit Iobes, Quis dimittet onagrum liberum? sed quia sequitur, Et vincula eius quis soluit? de Iudæis quidam dictum volunt, quorum præcepta vinculis comparantur.

MVLIER MALE' MORIGERA.

SVnt qui mulierem conceptum euitantem, aut virum admittere nolentem, per asinã, & fustem inhærentem tergo, designent: ea enim semen à coitu reicit, nisi interpelletur, quamobrem statim post coitum necesse est eam verberari agitariq;, & ignauiam qua prædita est solitudine castigari. Quinetiam mares ipsos fustibus salire cogũt: vnde vulgò mos est viros minimè officioſos, Asinos

appel-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A appellare. Quid verò illud, quòd huiuſmodi pertinacia demortui etiam ſpoliis inhęreſcit? vngulæ ſiquidem aſininæ viuentem partum enecant, mirificéq; maturant: quare Medici abortibus euocandis, nec aliter eas in ſuffitũ adhibere conſuerunt.

PRÆGNANTIÆ DISSIMVLATRIX.

MVlierem ad hæc prægnantiã occultantem notare cùm volunt, parientem aſinam pingunt. Obſeruatum enim eſt, id eam impendiò cauere, ne vel in conſpectu hominum, vel in luce pariat: quare ducenda eſt in tenebras, cùm excludendi tempus aduenerit.

SOLSTITIVM VEL TEMPVS ANNVVM.

B PVllus verò Aſinæ nunc ſolſtitium, nunc tempus annuum indicat, quòd eo tempore plurimum & pariant, & admittantur, vt eorum ſeminis frigiditas cœli calore adiuuetur, & frigoris impatiens animal eo naſcatur tempore, quod eius imbecillitati ſit idoneum: annum enim integrum omnino geſtant.

VIR FRVGI, VXOR prodiga.

MInimè prætereundum eſt illud, quod inſignium pictorum & ſculptorum etiam opere nobilitatum eſt, vt cùm virum in re cumulanda ſolicitum, neq; aſsiduos quantumlibet labores declinantem, vxorem verò prodigam, & ad omnia perdenda diſsipandaq; intentam hieroglyphicè ſignificare vellent, hominem ſparti funiculũ torquẽtem, illam verò Aſelli effigie aſsidẽtem à tergo, & opus quantumcunq; fieret abrodentẽ effingebant. Sunt qui Polygnoti opus id fuiſſe dicant: meminê-

C re verò & Pauſanias & Plinius, ac mox Romę tum in Capitolio, tum in Vaticanis hortis inſculptum marmore obſeruatũ. Hinc quid ſibi velit Propertianus verſus, admonemur:

Dignior obliquo funem qui torqueat ocno,
Aeternúmq; tuam paſcat aſelle famem.

Illud πάροιγον addam quod Pauſanias ponit aſellam, nõ aſellum marem in pictura ſpectatam, quæ funem abroderet. Plutarchus commentariis περὶ τ῀ δεισιδαιμόνων, apud inferos argumentum pictum ait, ſed Aſinum non nominat.

PATERFAM. PARCVS: FAMILIA PRODIGA.

DIodorus aſinorum imaginem iſtiuſmodi apud Ægyptios oſtentari tradit, aſinũ quippe vnum longioris funis nodos cõplicare, ac alios à tergo clanculum diſſoluere, vno porrò eodemq; argumento cum ſuperiori, quod nonnulli Ionicum figmentum putant, cęterùm pictorum & ſculptorum ingenio variatum. Alterũ tamen hoc patremfamiliâs frugi, familiam verò prodigam & perditam oſtendit: nimirum enim nodum plicare, ſignificat congerere, accumulare, rẽ facere: diſſoluere verò, deſtruere, diſperdere, atq; ꝑdigere. Sanè apud Plinũ,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vbi opera Aristolai Pausiæ filij recensentur, inter alia est piger qui appellatur Ocnos, spartum torquens, quod asellus abrodit: quanquam hoc eo significato accipi potest, vt ignauorum opera excipi à pernicie intelligamus. D

BONVM OMEN.

QVòd verò simulachrum & asini & asinarij æneum est ab Augusto dicatũ, vtriusq; nomen in causa fuit, quòd ab his ipse victoriæ præsagium cepit, cùm apud Actium ei in aciem descendenti facti obuiam essent, agasonic̃q; nomẽ Eutycho esse, bestiæ verò Niconi intellexisset: quid enim non bene ominaretur victoriæ nomen bonæ fortunæ iunctum? Sed habuit augurium hoc aliquid quod mouere posset, cùm tam speciosa essent nomina: quid autem in illo fuerit, mirum est, quòd C. Mario apud Fanniam Minturnis custodiæ credito, asinus qui ruditu quodam ingenti vociferatus fuerat, in domum eius à fonte cursu rapido profectus, sperandæ salutis maritimo itinere augurium dedit. Iam & in augurali si quis ægrotet, vidisse asinum qui à lapsu se sustulerit, indicat eum conualiturum, in ominibus dicente quopiam, Viden' vt asinus sese erexerit? decumbentem indicat surrecturum. E

VINITOR.

NE tamen animalis istius stuporem, segnitiem & ruditatem vsquequaq; deludamus, grati animi opus fecerimus, si qua nos parte iuuerit, exposuerimus, & illi pro merito gratias habuerimus. Siquidem vineas colere nõ alio nos doctore didicisse nonnulli tradunt, quàm asino, quando his putandarũ vitium & autor & præmonstrator fuerit. Nam abroso ab eo vitis palmite, vindemiam inde feraciorem proueniss̃e obseruatum est: idq; summa secuti diligentia mortales, lætiorem sibi quotannis prouentum compararunt. Eius rei monumentum Naupliæ spectabatur, vbi lapideus asinus grata posteritatis memoria dedicatus fuerat. Hucillud addam, quòd is neq; mortuus quidem officium facere desistit: siquidem Vadimonius compertum ait, caluariam eius in hortorum medio depositam, ad loci fertilitatem facere.

OCHVS REX.

OChum autem Persarum regem ἱερολυμικὸν per asini simulachrum in primis Ægyptij notauere, qui cum maxima intercedebant odia, vt fieri solet inter eos qui de imperio, deq; libertate dimicãt. Hic est Ochus ille auaritia in primis famosus, adeò vt vrbem eandem intrare nunq; voluerit, ne aureos, qui singuli singulis mulieribus ex lege Cyri debebantur, erogaret. Vnum miror, apud Tertullianũ Cyrum eundem & Ochum dici: hunc inquam Ægyptij sceleratũ pollutumq; asinum cognomento vocitabant: in quos ille, vt Dinon scripsit, hæc est retorquere solitus, Asinus profectò vestrũ deuouebit bouẽ, Apinq; ita postmodum mactauit, asiniq; eos imaginem auream cõpulit adorare, quo nihil illi vnquã ignominiosius accepêre. Falsum verò illud est, & ab omni veritate alienũ, quod Cornelius Tacitus tradit de asinino capite, quo de superius, à Iudæis loco numinis habito, in quo impudentissimè mẽtitur, & ea de causa mendaciorũ loquacissimus à Tertulliano appellatur: ac perinde vanus est in Iudæorũ origine repetenda, dum eos modò Creta, modò Libya oriundos scribit, modò Æthiopum prolem comminiscitur: & in omnibus quæ de Mose loquitur, deliria mera ponit. Ægyptiorũ autẽ exemplo, Clisthenes cùm infestissimo Sicyonios odio prosequeretur, eorum tribus in ridicula cognomenta cõmutauit, eas tum ὑάτας, tum ὀνιάτας, tum χοιριάτας appellando, Suarios quippe, Asinios, & Porcarios. F

Labor

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A LABOR INDEFESSVS ATQVE SERVILIS.

RECeptum & illud eſt, ſeruilem laborem per aſinum clitella inſtratum ſignifi
care: cuius rei cauſa magis vulgo nota eſt, quàm verbis explicari neceſſe ſit,
quippe quòd animal indefeſsi ſit laboris, vnǐq; & perpetuę onerum vectationi,
vexationibusq; aliis damnatū eſſe videat. Porrò legas Eccleſiaſtico: Cibus, vir-
ga & onus aſino, vt panis & diſciplina & opus ſeruo. Aſini etiã cutis poſt obi-
tum, ne quid eius vnquã requieſcat, foraminibus dilacerata, aſsiduæ cribrorum
inſeruiat agitationi. Quod porrò laboris ſignificatū etiam ad ſomnia progredi-
tur: ſi qs enim, vt alibi diximus, aſini ſe aures habere imaginatus fuerit per quie-
tem, ingruere homini ſeruitutẽ & ærumnas, coniectores autumant. Ita etiam ſi
quis aſininum ſe caput habere ſomniauerit. Sed quod ad hanc ſententiam facit,
nequeo illud diſsimulare, quod iocoſè factū eſt à Ptolemæo, qui Heraclidis Ly-
cĭ de laboris laudibus lucubrationem feſtiuiter illuſit. Nam cùm is librū cui ti-
tulum fecerat πόνος ἐγκώμιον, Regi ſibi obuiam facto, quidq; præ manibus haberet
interroganti, obtuliſſet, Rex accepto libro, π primum tituli elementū ſtatim ab-
B raſit, atq; ita pro laboris laudatione, aſini commendationẽ legendum oſtendit,
quippe ὄνος ἐγκώμιον, labores ſcilicet illos, quot tot ille laudibus in cœlum extule-
rat, ad aſinum potius quàm ad hominem ſpectare. Ita enim delicioſum ac molle
potentiorum genus ingenuis etiã laboribus, induſtriæq; generoſæ, laudabili-
busq; vigiliis illudunt, cùm fruges conſumere nati, tantillum hoc etiam gloriæ,
quod per genĭ fraudationẽ quęrimus, iniquiſsimè inuident. Sed illud in Ptole-
mæi ſcomma facetè Lucianus Menippo, decretū recitat apud inferos ex Calua-
rĭ dicto, vt diuitum animę quę rurſus in vitã remittendæ eſſent, in aſinos demi-
grarent, donec in tali rerum ſtatu, ad multa annorū millia aſini ex huiuſmodi aſi
nis renati onera ferrent, atq; inſuper à pauperibus agitarentur. Meminiſti autẽ,
doctiſsime Curſi, argumentū hoc ſermoni noſtro anſam præbuiſſe, cùm in me-
dio conuiuio in magnorū quorundam hominum inſolentiam acriter excande-
ſceres, qui ocio & laſciuia diffluentes, & omni nequitiæ genere contaminati, li-
teratos viros omnes laborū cauſa aſinos appellauerãt: fuerint, aiebas, qui ſtupi-
dos, qui profanos, qui ridiculos, qui animalia maximè omniū bruta aſinos exi-
ſtimarint: lõgè diuerſum illud eſt, quòd apud Hebręos, præcipuè Cabaliſticos,
C aſinus eſt ſapientię ſymbolū, cuius quippe ideam conſtituunt SAPHIROTH,
eam afferentes rationem, quòd eũ qui ſapientię ſit operam daturus, victu admo
dum tenui, & eo plurimùm plebeio contentū eſſe oporteat, cuiuſmodi parſimo
nia præditum eſſe aſinū ignorat nemo: ad hęc, penuriam, laborem, plagas, & fa-
mem patientiſsimè tolerare, neq; ad vllam excandeſcere contumeliã, vndecũq;
illata fuerit: animo eſſe paruum, inopem atq; ſimplicem, vt qui nullum inter car-
duos & lactucã diſcrimẽ habeat: corde ſit minime vafro, minimè cupiditatibus
contaminato: bile ita carẽat, vt cum omni animantiũ genere pacem ſibi perpe-
tuam conſtituerit: nec vllum ſit onus quod detrectet, quod nõ obſequioſè ſuſci
piat, & ſi ſit opus, pro boue terrã proſcindat, plauſtrum trahat, præcipuè verò
machinæ maximè omniũ neceſſariæ piſtrino æternũ ſeruiat, ligna, poma, olera,
frugũ genus omne comportet, ſit deniq; totius humanæ cõmoditatis aſsiduus
& infatigabilis miniſter, vt etiã, quod aiunt, myſteria portare compellatur. Me-
ritò itaq; Ammonius Alexandrinus magno Origene & Porphyrio diſcipulis,
clarus, aſinũ his condiſcipulum fertur adhibuiſſe. Neq; verecũdatus Cleanthes
appellatione huiuſmodi, confidentiſsimè reſpondit, Aſinus quidem ſum, ſed

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

qui portare possum sarcinam Zenonis. Valebit igitur Aristoteles, qui opere de D
Moribus non quēcunq; fortē esse existimat, qui quamcunq; toleret vel ignomi
niam vel calamitatē vel incommodum, virtutēq; vllam negat in patientia sitam
esse, homo mollis & delicatus, qui tamen liquidò perspiciebat, si fortitudo par-
tem haberet in patientia, futurum dubio procul vt Asinus animaliū fortissimus
haberetur. Hęc atq; alia multa in Asini commendationem declamasti. Atq; ego
acerbiorem tuā iram illam hoc sermone cōmitigauerā, qui labores quidē agno-
sceremus, omnē verò ignauiā ad eos haud grauatè relegaremus, qui cautū lege
veteri sciremus, vtilitatis quæ ex frugi adeò animali percipitur ratione habita,
vt honore cum hominibus pari dignaretur. Nam cùm primogenita sacrificari
præceptum sit, homo tantū atq; asinus excepti, vt ille scilicet certo precio redi-
mat̄, hoc oue, animali iumentorū omniū preciosissimo innocentissimoq; cōmu
tari possit. Sed ne vllū officiosissimę seruitutis genus huic brutorū generi desit,
nostris etiā morbis nos leuare, ac eos ad se recipere perferreq;, naturæ ipsius vi
quadam occulta, minimè detrectarūt. Nam vt Apuleius libro de re Rustica ait,
si quis à scorpio ictus super asinum assederit ad caudam conuersus, transibit in E
asinam dolor, & is pro percusso torquebitur. Addit & Democritus fabellam
suam, qui ait, percussum à scorpio si statim ad asinum quempiam accedens in au
rem eius dixerit, Scorpius me percussit, non doliturū amplius, dolore scilicet in
asinum transeunte, qui mox pedendo emoritur, vt Zoroastres addit. Facetio-
res quidam, morbos suos phratoribus, quos ex itinere casu obuiam habuerint,
commendare solent, siq; illi addixerint, transire ad eos incommodum, donato-
rem liberari. Sed præstat id potius, quamuis κ̄ πάρεργον, referre, quòd hic morbo
rum transitus in rebus etiā inanimis inuenitur. Nam apud Quintilios pręceptis
de re rustica legimus, si lactens adhuc infans febre vexetur, cucumeres paris lon
gitudinis duos dormienti, hinc vnum, inde alterum admouendos, vt cutē con-
tingāt, feruorem omnem in cucumeres transire, infantem incolumem fieri. Sed
iam tempus est vt Asinorum succussatione delassati, in mulum inscendamus.

DE MVLO.

QVoniam verò progenerat asinus mulum, par est vt mulum asino
subiiciamus, mox à laborū societate camelū mulo subiungamus. F

NOTHVS.

AB eo verò incipiā significato quod vulgo magis protritū est.
Spurium enim hominē cognomento muli nemo non appel-
lat: atq; olim ea de causa mulos Lunæ vehiculo adhibuerunt: quia veluti mulus
non suo genere, sed alieno creatur, sic ea Solis, nō sua fulgore lucet. quod & Ca-
tullus noster agnoscit, vbi, Siue notho es lumine Luna, dicit. Nam quòd alij fa-
ctum hoc ob sterilitatis similitudinem dicunt, quòd scilicet Luna perinde ste-
rilis sit atq; mulus, dicere nō ausim, qui acceperim à Cabalisticis, Planetarū, stel-
larum, atque adeò cœli totius vires, rerum omnium formas in vnum lunare cor-
pus, tanquā in matricem infundere, eamq; postmodū parturientiū in morem vi
sua species nouatusq; omnes cōformare, factasq; et adultas omniū oculis osten
tare. Quòd si res ita se habeat, ea sit ne sterilis appellāda, viderint alij. Nothū ve
rò, qui sine patre sit, hominē nuncupare, non tam seculi nostri mos est, quàm re-
motioris etiā ætatis, ob adulterinū, qui nulli non innotuit, conceptū. Cyrus ta-
men legitimo quāuis matrimonio generatus, mulus est dictus, propterea quòd
gene-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A generosiore matre natus esset, Astyagis quippe Regis filia, cùm pater Medorũ imperio subiectus esset: de quo versus feruntur huiusmodi ab oraculo editi, quibus fuga Lydis indicitur simulac mulus Medorum inuaserit regnum:

ἀλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεῦς μηδοῖσι γένηται,
καὶ τότε λυδὲ πελαυρὲ πολυψηφίδα πρὸς ἕσπην
φεύγειν μηδὲ μένειν, μηδ' αἰδεῖσθαι κακὸς εἶναι.

Quamuis alij per mulum bellicas tempestates intelligunt, propterea quòd plurimus sit belli tempore mulorum vsus. Ferunt verò Medum asinum primum equæ vim intulisse, eaq́ꝫ inde grauida facta, mortales id seminij parare didicisse.

ALIENVS AB AMORE.

SVnt præterea qui hominẽ alienũ ab amore, mulæ simulachro notari velint, propterea quòd ea sit tantæ contra amorẽ efficaciæ, vt puluerẽ in quo se mula volutauerit, corpori inspersum, mitigare amoris ardorem tradant Magi. Sed quanti bone Deus est ἡ συμπάθεια καὶ ἀντιπάθεια τῆς φύσεως, concordia scilicet repugnantiaq́ꝫ rerum, in hoc quoq́ꝫ animalium genere superstitiosa magorum sedulitate deprehensa! Nam quę ipsa adeò sterilia sunt, diuersissimi tamen generis fœcun
B ditati conferunt: siquidem setas aiunt ex cauda mulæ, si iunctis euellantur, inter se colligatas in coitu, mulieres cogere vt etiam inuitæ concipiant.

STERILITAS.

SEd præcipuum apud Ægyptios est mulæ significatum, sterilitatem indicare: cuius partum prodigiosum esse ad expiationem vsq́ꝫ, veteres credidêre. Eas verò ad progenerandum ineptas ob id autores tradũt, quòd animalia quæcunque tertij sunt generis, diuersis quippe generibus prognata, non gignant. Quas verò Theophrastus in Cappadocia & Syria vulgò parere existimauit, Aristoteles diuersum ponit genus, quos hinnos appellãt: fert hos præcipuè terra Syria supra Phœnicẽ, qui similitudine quadam nomen mularum acceperunt, cùm genus omnino diuersum sit. Coeũt hæc animalia, & mutua inter se ratione progenerant. Alcmæon in mularum genere mares ideo steriles esse dicit, quòd tenuem admodum genituram habeant, ac perinde frigidiusculam: fœminas verò propter locos minimè adapertiles, quod & Horus noster et Empedocles tradidere: breues enim illi sunt, pumilesq́ꝫ & restricti, veneriq́ꝫ auersè coaliti, vt ne-
C que genitura recta in illos labi, neq́ꝫ si illabatur percipi possit, id quod in dissectionibus Diocles optimè se obseruasse confirmat. Eandem porrò sterilitatem per mulum exprimunt & Diuinæ literæ. Nã Psalmo XXXI. mulo fieri similes prohibemur, propterea quòd animal id intellectu careat, perinde ac equus etiã. Hoc insuper sterile est animal, quippe nulla virtutis semina concipit, nec fructũ vllum producit, atq́ꝫ hoc partim malè affectæ naturæ causa, qua præditum est, partim propter inertiã, qua fit ad aliquid agiliter agendum ignauissimum. Non prætermittam loco hoc, Eleum agrũ ita equorũ generositati consecratũ esse, vt mulorũ genus non ferat: intra regionem etiam si admittatur asinus & rem peragat, equam non concipere. quod plurimum admiratur Pausanias. Vtcunq́ꝫ verò hæc habeant, nemo ignorat sterilitatem, quæ mularum propria est, fuisse causam cur partus huiusmodi in annalibus aliquando obseruati, habiti sint ostenti loco: bonũ verò an malum portenderent, in ambiguo esse facit euentorũ varietas. Siquidẽ C. Valerio, & M. Herennio Coss. cùm mula in Apulia peperisset, totũ annũ domi forisq́ꝫ tranquillũ fuisse cõperimus, sinistra tamẽ quędã obnunciata. Sed quod omniũ perniciosissimum Rom. Reip. fuit, inter Cæsarẽ & Pom

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

peium exorta bella mulæ partu edito, L. Paulo, M. Marcello Coſs. multi prodi D
derunt. Cumq; alia Romę ad XII. portas peperiſſet M. Lepido, Munatio Plan
co Coſs. ſubſequutę ſunt nonnullæ ſociorum direptiones, dum bella per Bru-
tum & Caſsium in prouinciis gererentur. At nihil quicquã tale euenit L. Sci-
pione, C. Lælio Coſs. cùm identidem mula Reate peperiſſet.

MATRONARVM IMPVDICITIA.

INuenio & apud quoſdam matronarum notam in partubus, ex mulæ parien-
tis prodigio ſignificari, quòd earum pilenta mulis iunctis trahi ſolita ſint, vt
numis aliquot ſpectare licet.

INEXPECTATI EVENTVS.

ALiis magna rerum molimina mularum partus oſtendêre, in iis præſertim
rebus, quæ præter ſpem & expectationem omnium accidêre: vt Dario Ba-
bylonem eluſa totiens opera oppugnanti, quam tunc demũ cepit, vt vulgatiſsi-
ma eſt hiſtoria, cùm ex peruulgato per hoſtes ipſos omine, mula Zopyri, cuius
conſilio, opera, ingenio & fide vſus eſt in eo negocio peragendo, fœtum edidiſ-
ſet. Simile & illud fuit, quod Galbam ad res nouas animoſiùs tentandas confir- E
mauit, apud quem mula pepererat. Nã Zopyrus inde animũ ſumpſerat, quòd
Babylonios conuiciabũdos è propugnaculis audierat inclamare, Darium non
antè vrbe potiturum quàm mula peperiſſet, euentumq; rei apud ſe cõpererat.
Galba aui ſui omen exceperat, qui aruſpicibus rerum ſummã puero promitten
tibus reſponderat, cùm mula pepererit. Habet enim mula regiũ neſcio quid etiã
in Diuinis literis: vt Regũ III. Dauid, Ponite filium meum Solomonẽ in mu-
lam meam: dicens meam, oſtendit quòd & ipſe in mulam ſedebat. Nobis verò,
mi Petre, quid ſperandum, quidue timendum eſt, qui mulæ fœtum domi nuper
inſpeximus? Anno enim hoc ſalutis noſtræ duodeuigeſimo ſupra milleſimũ &
quingenteſimum, Leonis X. ſexto, quarto Non. Aprilis, qui dies de Aſſertoris
noſtri nece publico luctu nefaſtus fuit, apud ampliſsimũ dominum meũ Iulium
Card. Medicen, hora lucis tertia, mulæ, vti noſti, partus editus. Quòd ſi quis, vt
Galbę, portendi huic aliquando ſummam rerum amplitudinem dixerit, vt eue-
niat non erit hoc præter expectationem & ſpem hominum, qui vulgò illi talia
ominantur, qui de hominis prudentia, de morum integritate, rerumq; peritia,
omnia ſibi pollicentur. Id vnũ precibus à Deo depoſcendum, ne, quod factum F
eſt Pauli & Marcelli conſulatu, Iulij Pompeiiq; diſcordiæ, in magnã vrbis per-
niciem ſuſcitentur: ne, quod Lepidi Planciq; conſulatu accidit, inteſtina bella
miſerabiles ſociorum direptiones inuehant: ne præter expectatum, magnum
aliquod & inexcogitabile malum oboriatur, maximarumq; in Italia vrbium ca
pturas, populationes, incendia, vaſtitatem inducat, cùm præſertim tam dira ea
ſint, quæ ſidera, quæ fatidici vates, vetuſta etiam de noſtris temporibus oracu-
la, nocturnæ diurnæq; ſæpius exauditæ voces, breui futura minitantur: quibus
conſentire videtur præſaga mali tacita qnædam in mortalium omnium cordi-
bus trepidatio. Sedenim nos interim Deo freti, quicquid euenturum eſt forti
animo tolerandum nobis proponamus, incœptumq; laborum ingenuorũ iter,
dum licet, alacriter peragamus. Sed illud non omiſerim, mulas non ſui generis
tantùm animalia parere aliquando viſas, verùm etiam equos, vt anno circiter
MCCCCLXII, in Arenate Brutiorum agro mula equum peperit pilo flauo,
crinibus rutilis, oculis rufis: quem pòſt Loiſius Arenas apud Brutios longè
princeps, ad Ferdinandum Neapolitanorum regem miſit.

VOLV-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A VOLVPTARIA VENVS.

STerilitatis demùm, quam ſuperius poſuimus, ergò, qui laſciuum hominem, venere quippe non ad prolem, ſed ad voluptatem tantùm atque ſpurcitiem vtentem ſignificaſſent, vel mulum qui equam ſaliret, vel mulam ſurrecta cauda prurientem pingere conſuerunt. Huic enim generi, quamuis ad progenerãdum inepto, genitalia tamen ad voluptatem natura conceſsit. Quod illis dictum velim, qui animalia rationis expertia, nullo neq; voluptatis, neq; iraſcentiæ, neque cupiditatis ſenſu affici contendunt, moueriq; ad huiuſmodi incitationes naturæ quodam impulſu, vt vel ſe ſoſpitent, vel ſpecies propagentur. Neq; quidem dicendum aſſerunt, leonem audentem animoſumq; eſſe, neq; quidem ceruum pauidum, ſed quodammodo pauidũ, illumq; quòdammodo animoſum: perinde ac ſi dicerent, animalia hæc neq; cernere, neq; audire, ſed quodammodo cernere, audireq; quodãmodo: neq; vociferari, ſed quodammodo vociferari: atq; vt ſemel dicam, ea non omnino viuere, ſed quodammodo viuere.

MVTVA OFFICIA.

B EO verò modo quo prouerbiis argumentum datum, hieroglyphica ſæpius excogitata, & huiuſmodi picturationum ſpecies adinuentæ, vt, ſi quis mulos duos mutuò ſe ſcabentes pinxerit, mutuam operam ſignificari coniiciemus, ex eo quòd huiuſmodi vtimur adagio, id ipſum innuentes, cùm ſcilicet dicimus, Mutuò muli ſcabunt. Quamuis ſunt qui prouerbium hoc non niſi ad improbos & imperitos ſeſe inuicem efferentes ſpectare putent. Scripſit verò M. Varro librũ eo titulo, cuius teſtimonium citat Nonius. Rectè verò accommodari poterit pictura hæc ad id quod Horatius ridet Epiſtolis:

Frater erat Romæ Conſulti Rhetor, vt alter
Alterius ſermone meros audiret honores,
Gracchus vt hic illi foret, hic vt Mutius illi.

Et de Poëtis paulò pòſt:

Diſcedo Alcæus puncto illius, ille meo quis?
Quis, niſi Callimachus? ſi plus depoſcere viſus,
Fit Mimnermus, & optiuo cognomine creſcit,

C DE CAMELO.

IPſa quidem munerum laborumq;, vti dicebamus, ſocietas, quæ Camelo cum aſinis & mulis coniuncta eſt, exigere videt, vt ad eundem gregem reuocentur. Quoniã verò cùm Porci ſignificata recenſeremus, incidimus in Camelum, quem profanum perinde ac ſuem deprehenderamus, inde videtur exordiendũ, vt qua de cauſa veteres id exiſtimarint, explicemus. Porcũ enim ideo profanum oſtenderamus, quia non ruminaret, vngula tamen eſſet bifida: alterum hoc longè diuerſum animal, profanum & ipſum tamen, propterea quòd vngula ſit ſolida, tametſi ruminat.

IMPERITVS DISCEPTATOR.

VNde fit vt per Camelum myſtico ſenſu illi notentur, qui diſtinguendi ſeligendiq; ratione minimè præditi ſunt, qui ſcilicet ſacra profanis, humana diuinis nullo diſcrimine cõmiſcent, ruminantes vtiq; veluti & Cameli faciunt, argumentorũ ſcilicet formas aliquot concipientes, ſententiã modò hanc, modò illam animo agitantes. Sed enim ſolipedes qui ſunt, hoc eſt, imperiti, neq; rerum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

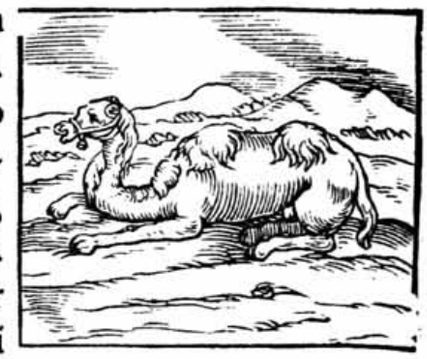

D

neq; verborũ diſcrimina diſcernentes, ita omnia confundunt, vt curuum à directo nequeãt internoſcere. Quocirca nõ immeritò apud Chriſtianę pietatis proceres lege admodum ſeuera cautum eſt, ne quis literarũ imperitus, acutiſsimo quamuis ingenio polleat, de diuinis quicquam diſſerere confidentiùs audeat. Neq; porrò ad Theologicã ſpeculationem dabatur acceſſus, niſi de diſceptatoriis & naturalibus diſciplinis exactiſsima fuiſſet quæſtio prætentata. Verùm omnia iamiam

In peius ruere, ac retrò ſublapſa referri.

vſqueadeò quæ friuola ſunt, nulliuſq; momenti, ſtudioſiùs cõſectamur: quæ verò pondus habent, quæ locupletem veræ diſciplinæ redundantiam ex toto, vt aiunt, calatho elargiri poſſunt, vix attingimus. Iurè igitur eos reprehẽdit Aſſertor noſter, qui culicem liquant, Camelum verò tanquam potabilem deglutiũt. Culicem enim liquãt, hoc eſt, minutiſsimè mandunt illi, qui minima tantùm in lege perueſtigant, quibus ſtudioſiùs inſiſtant, vbi omnes ingenij vires intendant: Camelum verò, hoc eſt, peruerſorum actuum tortuoſitatẽ, aut quæ alioqui magni ſunt momenti, deglutiunt, hoc eſt, paruipendunt, nullo quippe manſu, ruminationéue deuorãt: quaſi nihil ad rem pertineat, ſacra habere ludibrio, & ſceleratiſsimis quibuſq; facinoribus inquinari. Cæterùm cùm plurima ſint ſuper Camelo adnotatu digna, miror Ægyptios tam parcè eius vſos hieroglyphico, cùm præſertim animal eſſet illis admodũ familiare. Sedenim illi dubio procul, vt etiam in equo fecerunt, à ſacris alienum animal ſedulò auerſabantur.

E

CRVRA FEMORA'QVE CONCIDVA.

NAm vix illud ab eis proditum conſtat, vt hominem cui inter gradiendum femora incuruari viderẽtur, eaq; de cauſa ſegnius ingrederetur, per Cameli ſimulachrũ exprimerent, propterea quòd, vt ipſi aſſerũt, ſolus ex animalibus femora etiam incuruet, vnde illi cameli cognomentum, aſpera in lenem litera commutata, quaſi Camerus antea diceretur, παρὰ τὸ κάμπτω, quod incuruo ſignificat, & τὸ μηρὸν, femur. Camelus enim, vt præter Ægyptios autor eſt Herodotus, quatuor in poſterioribus cruribus femora gerit, & genua totidem, id quod omnino negat Ariſtoteles, genua ſingula in ſingulis cruribus eſſe contendens, totidemq; artuum flexus: vt verò plures eſſe videantur, euenire propter alui interuallum, latamq; femorum diuaricationem. Vtcunq; verò Philoſophi de re diſputent, Ægyptij per huiuſmodi picturam, hominem qui ſub pondere deficere quodammodo videretur, greſſuq; admodũ vacillanti progrederetur, innuebant. Huiuſmodi mihi fuiſſe videtur Claudius Cæſar, quem ingredientem deſtituebant poplites minùs firmi.

F

FORTIS.

ESt tamen in Camelo mirus dorſi vigor, & onerum gerendorum robur indefeſſum, vt fame etiam ac ſiti pertinaciſsimè tolerata, in plures ſub onere perſeuerent dies. Vnde Mathematici figuram eius XVII. Leonis, Libræ XVI. Scorpionis XX. gradibus intulerint, fortem & validum virum eum pollicentes, qui vno horum gradu ſupra Finitorem emergente, natus eſſet.

OPVLENTVS.

QVoniam verò ſunt qui Aſſertoris noſtri ſententiam in opulentos dictam, facíliùs ſcilicet Camelum per acus foramẽ intrare, quàm diuitẽ in Regnum Dei,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Dei, ita accipiant, vt nõ de Camelo animali sit intelligendum, sed de grandiori quodam restium genere: sciendum ex Origenis sententia, de animali potiùs accipiendum: eaq; de causa diuitem Camelo comparatũ, quòd Camelus omnium animantium, si formam spectes, tortuosissimum sit, vt (veluti superiùs dictum) ea de causa plura femora, pluraq; genua habere videatur: ita plura diuitũ negotia, pluresq; atq; variæ sunt auocationes, cupiditatesq;, quibus implicari eos, distrahi rapiq; necesse est. Angustius verò acus foramen, arctiorem arguit viam quæ ducit ad vitã, vt idem ait Adamantius. Denicq; Camelus ruminat quidem, sed solida est vngula: veluti plericq; diuitum cogitant quidem agnoscuntq; quid agendum, sed propter peccandi facilitatem occasionemq; sępius oblatam, cùm cruribus sint infirmiorib. iisq; perplexis, lõgè procliuius in libidines & reliqua vitia dilabunt. Nam, vt prima ad Timoth. epistola Paulus ait, radix est omniũ malorũ cupiditas, raroq; diuitiæ nisi cũ iniustitia congerunt: tali, inquit Eucherius, administratione res ista capit, tali custode seruatur, adeò quędã societas est penè etiã nominis duabus his rebus, vitiis et diuitiis: vnde olim nos ita lusimus:

B *De vitijs quòd diuitiæ cumulentur apertum est,*
Nomen idem vitijs diuitijsq; datum.

Operæprecium verò mihi videtur hoc loco, quod superiùs dissimulauimus, interpretationem Eucherij piam admodum subtexere dicti illius, Liquantes culicem, Camelum autem deglutientes. Culex, inquit ille, susurrando vulnerat, Camelus autem sponte se ad suscipienda onera inclinat. Liquauerunt ergo Iudæi culicem, cùm vnà omnium succlamatione seditiosum latronẽ dimitti petierunt: Camelum cutem glutierunt, cùm eum qui ad suscipienda nostrę mortalitatis onera sponte descenderat, vt extingueretur clamando peruicerunt.

ZELOTYPIA.

SVnt qui per Camelũ zelotypiã significẽt, propterea quòd animalia reliqua tempore quo rei venereæ cupidine, vel rabie potius incitata gestiunt, in suũ tantũ genus ferociunt ac sæuiunt: camelus autẽ in hominem etiã, atq; in vnumquodq; aliud animal efferascit, et vsqueadeò sibi timet ab omnib. vt solitudines petat, & id temporis ab omniũ cõsortio disseparatus, solam fœminã affectetur.

REVERENTIA IN MATRES.

C ILlud etiam tam ad eruditionẽ, quàm ad bonos mores plurimum facit, quòd nonnulli per Camelum reuerentiã in matres significari tradunt: is enim nunquam matrem superuenit suam: quinetiam si quis cogat, ipse non patitur. Iam cùm aliquando admissarius non haberetur, curator pullum matri opertæ admisit, qui dum coiret delapso operimento agnouit matrem, & quamuis coitum absoluerit, memor tamen commissi sceleris, paulò post vbi data est occasio, camelariũ morsu defixo interemit, quæ quidem pientissima modestia cùm sit camelis admodum familiaris, inde factum facilè crediderim, quòd olim nupturæ camelis virginibus supplicabant. Quę verò de Cameli erga matrem reuerentia diximus, ex Aristotele sumpta sunt, quę Auicennæ etiam assensu confirmantur. Simile quoddam aduersus matrem accidit equo cuidam regis Scytharum, qui vt facinus expiaret, semetipsum præcipitem ex editissimo loco dedit, atq; ita animam efflauit. Cęterùm non ita faciunt equi omnes. Quin Aristoteles tunc perfectum esse armentum dicit, cùm parentes suã ineunt prolem, quod par crimen est cum eo, qui matrem tentat: ad quod Ouidiana Myrrha respexisse videtur, cùm dixit, Fit equo sua filia coniux.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

TRACTABILITAS.

D

EST & illud inter hieroglyphica reponendũ, quod per Camelum à puerulo rectum, mãſuetudinem maximè tractabilem aptè ſignificarunt. Siquidẽ manſueti adeò ſunt Cameli, atq; bilis tam expertes, vt vaſta illa moles minimi cuiuſq; pueruli arbitrio gubernetur. Contrà verò equus, cùm generoſo ſit animo ac præferoci, magna aduerſus Camelum afficitur antipathia, neq; aſpectum odorémue eius ferre poteſt. Notum eſt, quod ſuperius attigimus, quid egerit Cyrus aduerſus validum Lydorum equitatum, cui ſuas copias impares ſuſpicabatur: ingentem enim is camelorum gregem ante pedites in acie prima ſtatuit, factoq; Lydorum equitum impetu, ſimulac equi camelorũ odorem hauſere, ſubitò conſternati non ſolùm inſidentes præcipitauerũt, ſed peditum quoq; ordines protriuerunt: atq; ita pars illa, cui Crœſus plurimum fidebat, eluſa.

CIBI POTVSQVE abſtinentia.

B

LOnga autem ieiunia, & diuturnæ ſitis tolerantiã per idem animal ſignificari, ex eo manifeſtũ eſt, quòd nullum animal tanta inſigne magnitudine, tam exigua cibi paucitate nutritur, neq; dies plures ſitim tolerat, cùm ſatis cõſtet in duodecimum vſq; diem camelos ſine potu perdurare, vnde à Poëtis eſitientes appellantur. Habes iã Petre Cur, Aſini, Muli, atq; Cameli laborioſorum animalium ſignificata, quãtum memoria complecti potui: reliqua tu, ſi argumentum placuerit, & doctrina & iudicio tuo ſupplere poteris.

PIERIVS VALERIANVS AD IOAN. ANTONIVM EGREGIVM NEPOTEM, DE IIS quæ per Leporem, Vulpem, & alia minoris generis quædam animalia ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

F

IUcundiſſimus frater tuus Uendrandus, quem præter cognationẽ, ob ſummum ingenium & bonarum literarũ ſtudium vnicè diligo, proximis hiſce diebus, vt noſti, Roma in patriam ſe contulerat, pauciſſimóſq; dies hîc moratus, de digreſſu cœpit illicò cogitare: conatus ſum iuuenem dies aliquot detinere, ille tamen cùm omnino Uenetias ſibi quamprimùm redeundum repeteret, non hîc temporis conditione, non loci amœnitate, & tranquilla anni temperie remoraturus, vt in officio eſſet Illuſtriſſimo Cardinali Mediceo Mecœnati noſtro, qui eum ſatis ægrè dimiſiſſet, eius fidiſſimo & æquè gratiſſimo ſeruitio tantiſper cariturus, exolui properantem, ac ne eum vlterius morari pergerem, ſuaſi etiam vt magis properaret, qui patroni ingenium à teneris nouerim, quem aluerim, quem formauerim, quem, ſi licet, ornauerim, mox coluerim, & colam ſemper vita hos dum reget artus, ob ſummã animi præſtantiã, & optimam vtriuſq; linguæ cognitionem, bonarúmq; artium

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *artium & disciplinarum omnium studium, vt verè oculus summi Antistitum ordinis censeatur, tum ob singularia & assidua propensiore animo in me meosq; officia, & amplissimam eius munificentiæ largitionem, quibus iugiter suos fouet, amplexatur. Quoniam verò paucis abhinc diebus caueam nonnullarum auium, tum cicurum, tum syluestrium & externorum, Nicolao Cordato Iurisconsulto nostro dono dederam, æquum visum fuit per fratrē, qui te ex itinere conuenturus fuerat, aliquid & ad te mittere: opportunèq; Lepusculum alueram, educaueramq; ablactatum à paruulo: neque non vulpeculam, & ipsam cicurem: nec nostri generis felem, sed Aegyptiacam, diuersumq; à nostris murem, eum autem ob nouitatem Ponticis fortè ipsis minimè posthabendum: fibrum etiam ex Pannonia, mustelamq; & talpam ex Italia: quos in vnam omnes inclusos caueam ad te perferendos eidem Vendrando commendaui. Quæ dona si quam tibi voluptatem attulerint, gaudebo: sin veró tu tam seuerus es, vt nullis neq; nugis, neq; delitiis moueare, de constantia & supercilio tuo tibi gratulatus, lætabor tamen identidem meæ erga te beneuolentiæ signum, qualecunq; sit, pro loco & tempore aliquod exhibuisse.*

B

DE LEPORE.

PRÆCIPVA sunt leporis significata, vigilantia, auditus, effœminatio, pauor, venustas, fœcunditas, solitudo, conatusq; summus: quorum causæ quantum per otium licebit, nostra hac commentatione commemorabuntur.

VIGILANTIA.

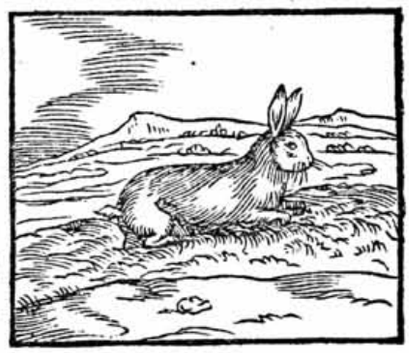

AEgyptij sanè sacerdotes per Leporis hieroglyphicum vigilantiam in primis intelligebant. Causam ponit Horus, quòd lepus oculos inter dormiendum patefactos ostentet, vnde etiam in adagium cesserit, Leporinus somnus, quotiens vigilantiam eius qui dormitare videatur, intelligendam proponimus, cùm tamen perspicacissimis oculis omnia quę vsu veniant, in agendis rebus perlustrare non cesset. Xenophon ad hęc scribit, leporem palpebris clausis vigilare, adapertis dormire: vt non temerè forsitan nonnulli leporem ἀκὸ τοῦ λαύειν, quod

C aspicere est, dictum existimarint.

AVDITVS.

PLutarchus verò totius antiquitatis indagator curiosissimus, disciplinarūq; omnium quantūuis abditarum explorator accuratissimus, à quo longè plura quàm ab alio quopiam ad materiam hanc facientia decerpi possunt, ex leporino simulachro auditū hieroglyphicωs intelligi apud Ægyptios affirmat. Lepus enim aures proportione reliqui corporis maximas omniū animaliū habet, auritiq; ideo ob excellentiam vocantur à Poëtis. Quin & ipsa locutio λαγὼς, vt nonnulli ex Gręcis interpretant̄, ab auriū magnitudine cōformata est: siquidem οὖς ὠτὸς, vt scis, auris apud Dores: quæ tamē locutio iam apud omnes recepta est: & λα particula ampliationis est, augetq; significatū, vt perauritus Latinè sonet.

EFFOEMINATIO.

ESt præterea lepus eneruatæ cuiusdam effœminationis signum, huiusmodi hieroglyphico iam passim inuulgato: idq; tum propter pilorum mollitiem, quam Heliogabalus in lasciuioribus delitiis vnà cum perdicum plumulis subalaribus habuit, quāq; lepidissimus adnotat Catullus in fœdæ mollitudinis scor

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

to: tum etiam propter pulpamenti vim, de quo Liuij Andronici dicterium per- D
uulgatũ, quod Terentius, vt Flauius Vopiscus attestatur, ab eo mutuatus est, Tute lepus es, & pulpamentum quæris: à Græcis verò Liuius acceperat, ita dicentibus, δαιούπους κρεῶν ἐπιθυμεῖ. Addũt ad causas eximiam etiam timiditatem, qua maximè laborãt, quod aut mollium hominum, aut muliercularũ proprium est. Lepus itaq; in Diuinis literis impurus est, qui quidẽ licet ruminet, vngulam tamen bifidam non habet, sed pedes diuaricationibus pluribus, iisdemq; admodum infirmis dissitos. Quoniã verò delicatæ admodũ est imbecillitatis, Iudai-
Prouerb. 30. cum significat populũ, ait Hesychius, de quo Solomon, Lepusculus plebs inualida, posuit in petra cubile sibi. Timidus etiã est lepus, qui cubile habet in corde formidolosi Iudæi, quod ita notat vox Diuina, Væ cordibus trepidis, & manibus remissis. Lasciuia in lepore plùs quàm delicata, quem gentes, vt suo loco dictum, Veneri dedicarunt. Eadem in Iudęis improbitas, Esaiæ testimonio, dicentis: Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis plena iudicij? Sed de lasciuia gentis huius atq; procacitate, multa passim testimonia suis loco & tẽpore dicentur.

TREPIDATIO. E

QVòd verò formidinis & trepidi pauoris hieroglyphicũ lepus habeatur, facit id supremè timidum eius ingeniũ, cui pauor supra vnum quodq; aliud animal peculiaris, à quo, vti Pollux ait, etiam πτῶξ appellatur: πτώσσειν enim formidare est. Vnde Demosthenes in Æschinem inuectus, ait, λάγῳ βίον ἔζης δεδιὼς καὶ τρέμων, καὶ αἰεὶ πληγήσεσθαι προσδοκῶν: Lepori similem viuis vitã, pauitans & tremens, impendentia semper flagra prospectans. Hinc Cornificij poëtæ dictum memoratur ciuili bello, qui milites suos sępe fugientes, galeatos lepores in opprobriũ appellitabat. Apud Hebræos Saphan occultationem, vt ita dicam, significat: & locutio ea per ש scripta lepusculum significat, quod insitam huic animali pauitationem, si dicere concedatur, notet, qui scilicet in cubilibus libentissimè delitescat. Atq; hinc factum vt leporis occursum augures ominosum, improsperũ & inauspicatum dixerint, quod quidem nõ nostri tantum temporis vulgus credit, sed veteribus etiam persuasum fuisse, testatur senariolus,

φανεὶς ὁ λαγὼς δυσυχεῖς ποιεῖ τρίβους.

Inauspicatum dat iter oblatus lepus.

Archidamus autem Zeuxidami Spartiata, quamuis alij Lysandrũ ponunt, Co- F
rinthiorum vrbem aggressus cùm leporem ex loco muris vicino excitatum animaduertisset, omine in hostes conuerso, futurũ ait ad milites vt hostes facilè caperentur: eius quippe casu vsus ad incendendos eorum animos, & taxandã hostium ignauiam, quòd vrbs ea minimè bellicosa videretur, quã tuti adeò lepores inhabitarent. Pari propemodum euentu Arnulpho rege, qui Berengario auxilium tulerat, Romam oppugnante, excitus è latebris clamore tumultuq; militum, lepus vrbẽ versus cursum arripuit: hunc milites toto temerè agmine concito insequi cùm cœpissent, cursuq; & clamoribus acrius deterrerẽt, Romani qui pro propugnaculis stabãt, vrbẽ eo impetu peti veriti, cui se longè impares propter defendentium inopiam arbitrabantur, pari consensu desertis mœnibus ad terram se summisere. Barbari occasione freti, sellis equorũ & veterinorũ ad mœnia in cumulum aggestis, per eas nullo reluctante in mœnia euasere, leoninãq; vrbem (primaria nunc Romanæ vrbis est regio hæc) nullo negotio ceperunt.

VENVSTAS.

ESt & venustatis symbolum lepus, Veneriq; fœcunditatis ergò charissimus omnium

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A omnium existimatur, cui non sine religione sacer est, & inter eius delitias adnumeratur. Operæprecium verò est apud Philostratũ in picturis videre leporem hunc sub arbore mâlo inter Amores otiantem, quẽ decidentia terræ poma depascentem, multaq; semesa prætereuntem, & modò hæc, modò illa cõmordentem vbi illi deprehenderũt, ibi tũ alius complosis manibus, clamore alius, alius chlamyde ventilata iactataq; perterrefaciunt: superuolitant alij feram vociferatione illam excitantes, & modò huc modò illuc cursu percitam agitant: pedestres alij vestigia consectantur, alius tanquã aliquid iaculaturus impetũ in eam facit, alioq; auertit: alius lepusculi cruribus insidias molit: ille vbi in vlnas iamiã apprehensus est, molliſsima pilorum lubricitate fretus, minimo se negotio expedit, sublimiq; sublatus saltu capturam euadit. Risu itaq; Amores diffluũt, collabẽtesq; prę lasciuia, et nimia cachinnorũ agitatione, alius in latus, alius supinus, resupinus alius, per herbas passim strati prouoluuntur. Sagittam verò nemo vnus intorquet, sed viuum capere contendunt, gratiſsimam Veneri matri victimam oblaturi. Atq; ita lepus præcipuè Veneri debetur. Accedit huc & Valerij
B Martialis testimonium, qui persuasum mortalibus ait, ex leporinę carnis esu formosiores venustioresq; fieri homines, falso & mordaci eius Epigrãmatis ioco:

Si quando leporem mittis mihi Gellia, mandas
Formoſus ſeptem Marce diebus eris:
Si non derides, ſi verum Gellia mandas,
Ediſti nunquam Gellia tu leporem.

Et quod super Alexandro Seuero dictitatum est, quem & formosum & humanum & cultum & venustum & affabilem ex assidua lepusculorum esitatione factum asserebant. Vnde versus illi circunferebantur ex Epigrammate:

Venatus facit & lepus comeſus,
De quo continuum capit lepôrem.

Tum Plinius vbi ex Catonis sententia scribit, leporis assumpto cibo fieri somniosos, vel fieri, vti nõnulli legũt somnos, aut quod magis placet, formosos: statim enim subiungit, tum vulgò etiam persuasum conciliari ex eo corpori gratiã. Sed quod ad somniosos pertinet, Medici dicunt leporinam carnem melancholiam alere, & sensus spiritales obstupefacere, quia crassum generat sanguinẽ, vt
C libello de Victus ratione Psellus ait: nam caro ea subfrigida omnino est, & humoris plurimum habet, quæq; eiusmodi sunt escæ, somnos nimirum ciere comperiuntur. Prætereo de industria quod impuri faciunt amatores, ope leporis amorem sibi conciliantes, quod etiam libenter est à Philostrato dissimulatum, quando spurcissimum id genus hominum pernicioſum est, neq; dignum vt à quopiam redametur, cùm in amore conciliando candor syncerita sq; mẽtis, non magicæ violentiæ conquirendæ sint.

FOECVNDITAS.

NImirum verò fœcunditatis hieroglyphicũ est lepus, animal vt pote rei venereæ deditiſsimũ. Nam fœmina dum interim quæ peperit lactat, identidem superfœtat, neq; vllũ vnquã parturiendi facit interuallũ. Mas verò præter id quod more marium progenerat, fœtũ ipse quoq; concipit & excludit, pariq; cùm fœmina modo educat. De quo scribit Archelaus, benignã fuisse naturam, quæ innocua & esculentis tantùm nata animalia, fœcunda fecerit, quibus etiam vtrãq; vim tradiderit, ac masculo fœminas esse omnes, ac sine mare ęquè gignere voluerit. Aristoteles tamen hoc omnino pernegat, maremq; in iis & fœminã

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſeparatim agnoſcit: quia verò fœmina ſępenumero marem ſuperueniat, factum D
vt rerum ignari mutuo eos impleri coitu crediderint. Cęterùm Archelao Philo
ſtratus, Plutarchus, & plericꝫ alij ſubſcripſere, qui cum longo poſt Ariſtotelem
tempore fuerint, necꝫ quid ille tradidiſſet ignorauerint, haudquaquã credibile
eſt eos rem de qua tam perſpecta eſſet apud omnes obſeruatio, temerè auſos aſ-
ſeuerare. Nam Philoſtratus ferre quidem omnes in vtero partũ ait, fœminas ta
men nõ niſi ad conceptum idoneas agnoſcit. Democritus huiuſmodi ſexus mu
tationem per varias vices fieri dubio procul affirmat, quod alij viderint.

SOLITVDINARIVS.

NOn imperitè nonnulli hominem ſolitudinarium & reliquorum contuber-
nia declinantem, per leporem in cauum ſe proripientẽ deſcripſere: nunquã
enim duos plures ue in eodem cubili verſari comperias, ſed qui maximè vicini
ſunt, vnius vel circa iugeris interuallo ſecubant, cumꝫ ſe recipiunt cubitum, ne
deprehendi poſsint, multũ prius hac & illac diſcurrunt, veſtigiaꝫ variis amba-
gibus obturbant, poſtremò magno ſublati ſaltu in cauum quieturi proſiliunt,
autor Plutarchus. Sanè Salomon Parabolis, lepuſculum ſapientibus ſapientio- E
rem dicit, qui cùm optimè ſuam intelligat imbecillitatẽ, ad cauernoſas lapidum
latebras confugiat, infirmitatemꝫ ita ſuam tueatur.

CONTENTIO
laudis.

PVlcherrimũ verò mihi commentũ illud inter hie
roglyphicas literas videtur, quo veteres Ægyptij
contentionis illius ſtudium, quã ęmulationẽ appella
mus, ab Heſiodo maximo opere commendatã, cùm
iurgioſam & inuidam illam alterã vituperet, per exa-
nimatum leporem & canem ſeſe cohibentẽ effinge-
bant: cuius picturę cauſam Plutarchus idem pulcher
rimè deliniauit, canes dicens qui lepores inſequãtur,
ſi cõtigerit vt eos vi necẽt, diſcerpere & ſanguine ſeſe
proluere inquinareꝫ mirificè gaudẽt: quòd ſi animũ
lepus deſponderit, necꝫ vllum iam effugio locũ ſupereſſe viderit, quod plerũꝫ
accidit, quantumcunꝫ ſpiritum habet in intentiſsimo conſumit curſu, vt ita de-
ficiat exanimeturꝫ: tunc compertũ eſt canes ſimulac ita exanimẽ conſpexerint,
omnino nõ attingere, ſed conſiſtere ſibiꝫ temperare, motare caudas, argumen- F
tumꝫ manifeſtũ omnino prębere, ſe non carnium, ſed victorię tantũ gratia de-
certaſſe: atꝫ hoc ſæpiſsimè & paſsim euenire vnà venatorũ omniũ aſſeueratio-
ne confirmatur. Quod verò de leporis curſu dicebamus, id in memoriam addu
cit quòd reprehenditur à Quintiliano M. Varro, qui dixerit ſe à præceptore au
diuiſſe leporẽ quaſi leuipedem dici. Sed enim apud Varronẽ legas leporẽ Græ-
cum eſſe vocabulũ, Siculosꝫ quondam è Gręcis λίπωδα dicere, cùm tamen non
neget facilè euenire potuiſſe, vt cùm à Roma Siculi ſint orti, quod in veteribus
annalibus habebatur, hinc vocabulũ illuc tulerint, eodem apud nos relicto no-
mine. Quoniam verò controuerſia nunc magna eſt, vtrum daſypus & lepus v-
num idemꝫ ſit animal, an diuerſa, loco Plutarchi ſuperius citato manifeſtè ſcri-
ptum, Canes qui daſypodas inſequãtur. Mox de eodem animali: Quòd ſi λαγὼς
animum deſponderit. Vtercꝫ autem omnino hirtipes: id ſibi vult δασύπους. Iam &
antiquum dictum oſtendimus, δασύπους κριῶν, quẽ Liuius Andronicus Lepus ver
tit. Plinius tamen daſypũ diſtinguit à lepore, vt eo loco: Pili acutè exeũt daſypo-
di in buccis intus, & in pedibus, quæ vtracꝫ Trogus & in lepore deprehẽdit. Et

alibi:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A alibi: Coagulum inutile leporis, hœdi laudatum, præcipuum tamen daſypodis. Alibi: Lepus omniũ prædæ naſcẽs, ſolus præter daſypodem ſuperfœtat. Alibi: Superfœtãt & daſypus & lepus tantùm. Alibi: Daſypodes omni menſe pariunt & ſuperfœtant, veluti lepores: qui quidem loci, vt cõgruant, Delio indigent natatore, ita confuſa omnia. Sed enim quæ Plinius de pilis loco primo poſuit, mera ſunt Ariſtotelis verba. Sunt autem ex peritis qui daſypodem Plinio poſitum pro cuniculo arbitrãtur, quem nuſquam nominat Ariſtoteles. Sanè Varro tria ponit leporum genera: vnum Italicum, primis pedibus humilibus, poſterioribus altis, ſuperiore parte pulla, ventre albo, auribus longis. Secundum genus Gallicum, idq; plurimùm candidum, quales paſsim Alpes etiam Noricæ progignunt. tertium quos Hiſpania producit, ſimiles noſtratibus ex parte quadam: hos cuniculos vocant. Si quis autem vnum atq; idem animal eſſe contenderit ex Plutarcho aut aliis, idq; liquidò docuerit, gratiæ illi meritò debebuntur.

HISPANIA.

B VLtimũ autem genus hoc, omnino Hiſpaniæ eſt hieroglyphicũ, vt cernere eſt in quibuſdam Hadriani numis. Et Catullus ab hoc animalium genere Hiſpaniam inſigniuit, vbi dixit epigrãmatibus: Cuniculoſæ Celtiberiæ fili. Leporem verò et currum Rheginorũ fuiſſe monetam, apud Pollucem legas. Nam Anaxilas Rheginus cùm Olympia viciſſet, Rheginorum numis & leporem & currũ impreſsit, de quo etiã Ariſtoteles lib. Rhetoricorũ tertio. Aiunt verò lepores in Sicilia olim non fuiſſe, importatos verò per hunc Anaxilã, hanc illi memoriam cõparaſſe: aduectionẽ enim ex curru ſignificari, niſi quis victoriã malit.

TERIVNGI MILITES.

OBſerues autem alicubi lepores duos dimidios coloris lutei in punicea parma, cuius mediũ rubra occupat columella, ſupra quam pila lutea, facie inſignis humana, coloris identidẽ lutei ſuſtinet. Geſtamen id erat ordinis TERIVNGORVM ſub magiſtro militum præſentiali merentium.

VALENTIANENSES.

INeadẽ veteri militia lutea erat parma viridi circulo circũſcripta, in cuius medio columella punicea ab imo margine ad centrũ vſq; porrigebat: inde duæ lunulæ coloris eiuſdem ſeſe in aduerſum incuruabant, inferiori parte columellę
C applicitæ, ſuperiore aliquantulũ diſsidẽtes: à medio verò columnę lepores duo dimidij, colore & ipſi puniceo, ſed denſiore, in diuerſa proſiliebant. Inſigne hoc erat, vt vetuſta indicãt monumẽta, VALENTIANENSIVM, à Valente Principe delectorũ, qui ſub illuſtri viro magiſtro militum per Thracas militabant.

DE VVLPE.

VVlpem lepori ſubiungere non incongruũ videtur: quare eius quoque ſignificata ſuſcipiam explicanda, quanquam apud Ægyptios ſuper ea nihil aut minimum quid traditum reperias. Tota verò vulpes Græcorum & Latinorum eſt.

CALLIDITAS DOLOSA.

PEr eam vtiq; vafrum, callidum aſtutumq; hominem, ac dolis omnibus inſtructum ſignificari tradunt, de qua Horatius:

Nunquam te fallant animi ſub vulpe latentes.

Huic dolos à natura datos Lucretius atteſtat. Et apud Varronẽ inſignis adeò eſt animalis huius calliditas, vt vulpinari inde verbũ confictũ fuerit, quòd ἀλω-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

πεκίζειν dixere Græci, cùm astute dolosé́q; fieri aliquid, exprimere significantius D
voluerint: atque etiam pro decipere ἀλοπεκάω: hanc αἴθωνα Pindarus Olympiis
Agesidamo nuncupat, id́q; διάπυρον, quippe promptitudinem, & sagacitatē mo-
rum significare ait Demetrius Triclinius eius interpres. Verba Pindari sunt:
τὸ γὰρ ἐμφυὲς οὔτ' αἴθων ἀλώπηξ, οὔτ' εὐρίβρομοι λέοντες διαλλάξαιντο ἦθος. hoc est, Neq; callida vul
pes, neque latè rugientes leones quem à natura acceperint morem immutarint.
Vulpem sanè Siculi ob versutiam facillimaḿq; in deludēdis canibus motatio-
nem, dolíq; promptitudinem, Cinædum appellauere. Deniq; hæc, vbi quid va
frè scitè dictum factúmue fuerit, in Æsopijs fabulis principatum obtinet, ve-
luti Dauus in Comœdiis: atq; apud Philostratum fabularum choream circa
Æsopum lasciuientem ductat: & vulpibus apud Claudianū Rhadamanthi sen-
tentia fallacium hominum animæ immittuntur. Assertor noster super Herode
loquens, Dicite, ait, huic vulpi: subdolam nimirum & vafram eius astutiam no-
tans: de qua Plutarchus Moralibus ait, Pardum vulpem olim contemnere soli-
tum, quòd ipse tot colorum lepôre pellem variegatam haberet: cui vulpes re-
spondit, in animo sibi esse eam colorum varietatem, quam ille haberet in ter- E
gore. Ideo autem vulpem senem laqueo capi non posse dictitatū. Et vt semel di-
cam, vel à Prophetis, vt ait Adamantius, nec vulpis nec lupi nomen vnquam
fuit ad bonum aliquod vsurpatum. Quod verò in Diuinis literis legitur, Par-
tes vulpium erunt, tradentur, indicat, in manus dolosorum & fallacium versu-
toruḿq; hominum, diceret Euthymius, cuiusmodi ferūtur esse Palæstini, à qui-
bus Saul vnà cum exercitu in insidias tractus, occidione occisus est. Quamuis
Adamantius dici de iis interpretatur, qui extremo iudicio dæmonibus malis
addicentur. Sunt enim hæ vulpes illæ quę vineas Domini corrumpūt, vt apud
Theocritum puerulo fœcundam vitem custodienti vulpes duæ insidiant̄, qua-
rum vna maturescentes vuas populatur, altera panarium properat exhaurire.
Et quod ad Theocritianum hoc facit, Aristophanes Equitibus, milites vulpi-
bus assimilauit, quòd racemos esitent per agros, dissipatiśq; vitibus non exi-
guam, quaqua incubuerint pauperiem faciant.

MALA COGITATIO.

ILlæ verò (vt ad sacra redeamus) quæ Canticorum cantico sponsi iussu capi F
iubentur, quia noua teneráq; vitium germina corrodunt, prauę cogitationes
sunt, & intelligentia peruersa, quę à genio malo suggeritur. Nouellas porrò vul
pes occupari iubet, priùs scilicet quàm adolescant & altius insideant, fiant́q; ad-
uersus rectè viuendi rationem pugnaciores. Dum enim mala cogitatio in ini-
tiis est, de corde facilè potest exturbari: quæ si frequenter iteretur, diutiuśq; in-
suescat permanere, quodam quasi vsucapionis iure, animā facillimè ad consen-
sum adducit: confirmato autem intra cor consensu, procliuis inde est ad peccan
dum effectus. Hinc illa Nasonis admonitio:

Opprime dum noua sunt subiti mala semina morbi,
Et tuus incipiens ire resistat equus.
Nam mora dat vires, teneras mora percoquit vuas,
Et validas segetes, quæ fuit herba, facit.
Quæ præbet latas arbor spatiantibus vmbras,
Quo posita est primùm tempore, virga fuit.
Tunc poterat manibus summa tellure reuelli,

Nunc

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Nunc ſtat in immenſum viribus aucta ſuis.* Itaq;
Principiis obſta, ſerò medicina paratur,
Cùm mala per longas conualuere moras.

MAGNVS CONATVS CVM DOLO.

SI quid autem omni conatu, omniq; arte doloq; factũ, hieroglyphicè veteres oſtendere voluiſſent, leoninæ pelli vulpinam aſſuebant, quarum altera vires, altera fraudes indicaret, id quod, vt inquit Plutarchus, adagij loco ſæpe vſurpatum eſt à Lyſandro. Dicere nanq; ſolebat is, Leonis ſpolio vulpeculæ pellem aſſuendam: quippe vbi per vires ſufficere nõ poſſes, & aſtum & dolos adiiciendos. Omnem enim is ingenij vim ad hoſtes dolo fraudeq; decipiendos conuerterat. Quam ſententiam ſecutus Maro, Dolus an virtus quis in hoſte requirat? ait. Dixerat verò longè prius Pindarus in hãc ſententiam, τόλμα γαρ̀ ἐοικὼς θυμόν ἐεἰδρειμεθὲν θηρσὶν λεόντων σὺν τόνῳ, μῆτιν δ' ἀλώπηξ. Leonibus vaſtùm rugientibus audacia animum miniſtrat ad inuadendum, conſilium verò vulpes.

RATIOCINATIO.

B ADhęc nonnulli adiungunt, hominẽ diſcurſu mentis & ratiocinatione vtentem, per vulpem ſignificari, quæ aurem ad terram apprimat: ea enim paludoſam aliquam regionem peragratura, ſi de ſoli firmitate dubitauerit, aure admota terræ contatur, an ſtrepitum ſentiat exploratura: quem vbi percepit, non eſſe ſoli firmitudinem coniectat, ſed infirmũ et voraginoſum locum, ideoq; non progreditur: nullo verò audito ſonitu, omni ſemota contatione ire pergit audacter. Videtur autem inde vti ratiocinatione, vt obſeruat Plutarchus, perinde ac ſi quod ſtrepit moueri cognoſcat, quod mouetur infirmum eſſe, quòd verò infirmum inacceſsibile. Tradit idem autor, Thracas in paludibus explorandis huiuſmodi vulpium indagine plurimùm vti, quas in obſequium aſſuetas alunt, & ad huiuſmodi negotia præmittunt.

MVNIMENTVM.

QVòd ſi munimentum ab inſidiis alibi per platani folium à ciconia geſtatũ, nidoq; illatum ſuo, & per rutæ ramuſculum ad alam gallinæ ſummiſſum ſignificari diximus, non erit incongruum idem hoc hieroglyphicum per vulpem quæ ſcillam geſtet exprimere: illa enim ſcillã latebris apponit ſuis, vt à luporum
C iniuria tuta ſit. Nam lupum conuelli aiunt ſcillæ contactu.

DE FIBRO.

FIbri ſignificata dicturus, id primùm ambigi video, nunquid is caſtor ſit, quo de apud Horũ mentionem factam inuenimus. Nam qui caſtoris ingeniũ, mores & faciem deſcribunt, eadem ipſa pingunt, quæ veteres noſtri de fibro retulere: eundemq; & fibrum & lytram Varro ponit, fibrosq; eos appellari quaſi fimbrios dicas, ab extremis fluminum oris in quibus maximè verſantur. Succidunt enim arborum radices per fluuiorum margines, vbi cubilia ſibi parant. Vnde Plautus: Sic me ſubes quotidie quaſi fiber ſalicem. Sunt qui extremas fluminum oras lytras olim dictas autument, & antiquos fibrum pro extremo poſuiſſe. Vnde in ſagulis fimbriæ, & in iecinore extremum fibra, hinc Fiber dictus. Sunt tamen qui lytram diuerſam à fibro velint, & fibrum à caſtore, caſtoremq; à lytra aliud eſſe animal contendãt. Sedenim treis eiuſdem generis ſpecies obſeruarunt Scythę,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ruſticum, nobilem, & regem, quos à villorum mollitie & colore, neq; non ma- A
gnitudine, diſtinxere, delicatiſsimum omnino lutram appellantes. Accolere ve
rò omnes fluuiorum ripas, foramina diuerſa facere, mutare domicilia pridie
quàm flumen creſcat, in conuectandis in cauum pomis, miræ eſſe ſolertiæ. Ho-
rum porrò teſtes caſtorea nuncupari, vimq; maximam eſſe iis qui naſcuntur in
Ponto, in aliis regionibus non æquè pollere.

PETVLANTIÆ SVPPLICIVM.

PEr animal hoc Ægyptij ſacerdotes eum qui pœna ſit affectus ob nequitiã,
qua fuerit in muliere aliqua petulans, ſignificabant. Proditum enim eſt, fi-
brum in venatione deprehenſum ſuos ſibi teſtes abſcindere, atq; eos proiicere,
gnarum ſe eorum præcipuè aſſequendorum cauſa peti. Nam & adulteri eadem
affici pœna ſolent, vt deprehenſi præfectis teſtibus dimittantur. Omnibus verò
animalibus natura duce oſtenſum, vt & commoda ſua norint, & nocentia con-
trariaq; ſciant declinare. Hinc illud epiſtola Saporis regis ad Conſtantium Im-
peratorem, cui ſuadere conabatur, vt bona Aſiatici regni dimiſſa parte, quieti et B
incolumitati ſuæ conſuleret, hoc beſtias factitare dicens, quæ cùm aduertãt cur
maximo opere capiantur, illud propria ſpontè amittant, vt viuere deinde poſ-
ſint impauidæ. Amputari tamen hos ab eo animali cùm capitur, negat Seſtius
diligentiſsimus medicinę, quinimò paruos eſſe ſubſtrictosq; & adhærentes ſpi
næ, nec adimi ſine vita animalis poſſe: adulterari autẽ renibus eiuſdem, qui ſunt
grandes, cùm veri teſtes exigui admodum reperiantur, ammoniaci coloris cir-
cundati liquore, veluti mellis ceroſi, odoris grauis, guſtu amaro & acri, vt ſter-
nutamenta olfactu moueant. Vtcunq; verò, ſiue ſponte ſiue vi teſtes auferan-
tur, cùm ſatis conſtet eos ea præcipuè de cauſa conquiri, non ineptè datus hie-
roglyphico locus, vt per id animal, id ſupplicij genus oſtenderet, quo mœcho-
rum laſciuia puniri conſueuit, atq; ita malè tractari.

ATRI FESTI QVE DIES.

SVnt qui atros feſtosq; dies per fibros ita diſtinguant, vt cùm feſtum ſignifi-
cari velint, anteriora eius pingãt, propterea quòd populi plericq; qui noſtræ
pietatis ritu viuunt, à Ponto & à Septentrione in Pannoniã vſq; porrecti, an-
terioribus membris pro carne veſcuntur, poſterioribus piſcis loco: caudam ve C
rò eius animalis, quæ præpinguis prægrandisq; eſt, ſalitam plurimùm condi-
tamq; pro tarico piſculento habent, eaq; ieiuniorũ tempore, quo nobis ex con-
ſtitutione Pontificia carnibus interdictum eſt, menſis inferunt: eiuſmodi enim
dies pleræq; nationes atros vocant, quibus carne veſci ex lege noſtra non licet.
Ea verò illi ratione ſe tuentur, quòd poſteriores fibri partes aquis ſemper inna
tantes, piſcem dicant, & eſſe arbitrentur, quia ſcilicet animal id tam aquaticum
eſt quàm terreſtre, cùm in extremo riparum ſemper degat: partẽ quæ caput ver
ſus tendit, terræ dedicarunt, & carnem eſſe voluerunt.

DE TALPA.

QVONIAM verò Talpa nõnihil habet ſimilitudinis cũ fibro, quòd
ipſa quoq; in terræ cauis habitat, vt de ea poſt fibrum dicamus, ad-
monemur.

CÆCI-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CÆCITAS.

A VVlgatiſsimum eſt talpam pro cæcitate poni, vulgatiùſque prouerbium, τυφλότερος ἀσπάλακος, propterea quòd animal perpetuæ cæcitatis tenebris damnatum eſt, lucemq; ita habeat aduerſariam, vt ſimulac ad diurnam claritatem educta fuerit, emoriatur. Atq; hoc illud eſt quod Academicis quæſtionib. ait Cicero, Quid talpam? num deſiderare lumen putas? Nihil ea prorſus videt, neq; quidem oculos habet, vt veteres tradidere: vt verò obſeruarunt alij, habet vtique partes eaſdem omnes quibus oculi integri conſtant, nigricantem quippe illum orbiculum & quod intra eum continetur, quam pupillam vocant, atq; etiam portionis albidæ ambitionem, ſed non tam liquidò quàm oculi conſpecti & eminentes. Nec in partem exteriorem apparere hæc poſſunt, propter cutis, quę craſsiuſcula circùm obducta eſt, corpulentiam, vtpotè cùm natura inter generandum lædatur, atq; ita opus inchoatum relinquatur. Vtcunq;, apud Heſychium talpa huiuſcemodi cæcitatis ergô hieroglyphicum eſt & ignorantiæ, cùm oculus ſua pollens vi, cognitionis & intelligentię ſignum habeatur. Euche
B rius hæreticos per talpam in diuinis literis accipit, vtpote qui, licet aliquid cernere videantur, ipſum liquidæ veritatis lumen minimè diſcernunt.

AVDITVS E' LONGINQVO.

NEque verò deſunt qui auditum ex quantumuis remoto loco per talpam ſignificari tradant: liquidius ſiquidem audiunt talpæ obrutæ terra, tam denſo atque ſurdo naturæ elemento. Quinetiam exploratoribus mos eſt caput in ſcrobem aliquã ſummittere, cùm procul aduentantes turmas, vel equitatum præſentire voluerint.

PRÆSAGIVM.

FVerunt & qui per hoc animal præſagium intelligi aſſeuerarent. Explorarunt ſiquidem Magi, vt Proclus tradit, cor talpę ad præſagium mirificè conferre. Nam, vt Porphyrius etiam atteſtatur, veteres illi diuinatores ſimulac talparum corda deglutiſſent, accipiebant ſubinde præſentem animam Dei ritu vaticinantem, quod ſimilitudinem quandam habet cum auditu illo promptiſsimo: ſiquidem quæ præſagimus minimè cernentes, ſentire videmur tamen. Fuiſſe verò talpam in cultu apud imperitam rerum vetuſtatem, didicimus ex Eſaia,
C vbi dicit: Simulachra quæ fecerat ſibi, vt adoraret talpam & veſpertiliones.

DE MVSTELA.

IDem verò vaticinium Muſtelam huc accerſit, quòd perſuaſum ſit quandam eius diſciplinæ vim in ea conſiſtere.

ARVSPEX.

ARuſpicem enim, vel eum qui quoquo modo futura prædiceret, per eius imaginem ſignificari dixerunt: eaq; ob idipſum Thraſybuli ſimulachro, quod in Olympia dicatum erat, adſculpta fuit, vt meminit Pauſanias: illi enim præter diſſectum canem, qui iecinoribus patefactis adiacebat, muſtela quoq; dexterum humerum obrepebat, ſingula diuinationis hieroglyphica.

INFORTVNIVM.

PEr eandem pictã, infortuniũ etiam intelligebant: animal enim inauſpicatũ infauſtumq; eſſe perhibetur iis, quorũ habitet do-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mos:insidiatur siquidem domesticis animalibus,præsertimq; auibus tam altilibus quàm nidum sub tecto facientibus, easq; ad internecionem vsque persequitur. Occursus eius plerisq; religiosus habetur. Alij etiam in negotiis obeundis vel nomen ipsum horrescunt, vtpote contrarium efficaciæ. D

VIRAGO.

HOrus Ægyptiacus autor ait, per animal hoc mulierem virilia facinora pertentantem ostendi, propterea quòd osseo sit genitali prædita. Impedior autem verecundia, ne significatum hoc apertius explicem, quàmq; inter sese mulieres turpitudinem, absq; viris exercere nonnunquam deprehensæ sint. Id potius ponam, singulare stranguriæ remedium esse genitale id, si rasum tritumq; detur, vt Aristoteles de hist. Animaliũ testatur. Nam & Strophilus scribit, mustelæ genitale esse solidum instar ossis, cuius ramenta si in potu dentur, singulare remedium sit vrinæ stillicidio. Eam à Thebanis coli scribit Ælianus, quòd Ælcmenæ Herculi pariundo laboranti opem tulerit haud contemnendam.

DE MVRE. E

MVrem associari sibi deposcit mustelæ nomen, cùm præsertim in omni familiari supellectile corrumpenda, non minorem mus iniuriam & detrimentum afferre soleat quàm mustela.

DETRIMENTVM.

PRæcipuum enim eius est significatũ, vt hieroglyphicum detrimenti sit atq; perditionis: is siquidem, vt apud Ciceronẽ est, dies ac noctes aliquid semper rodit, ac omnia quę rodit inquinat & inutilia reddit. Quare in ostentis quoq;, si mures aliquid corrosissent, pernicios a portendi aiebant iis, quorum instrumentum aut opus esset, quod ita corruptum erat: veluti ante Marsicum bellũ, quòd clypeos Lanuuij abrosi essent, maximum id portentum aruspices dixerunt, & eorũ quæ subsecuta sunt incommodorum indicium. Iam & Carboni imperatori mures exitium abrosis fasciis, quibus in calceatu vtebat, portendêre. Sed falsè risit hæc Cato, cùm eum quidam consuleret, quid ostenti esset, quòd sorices noctu caligas abrosissent: respondit enim is, non esse ostentũ si sorices caligas abrodant, sed si caligæ sorices ipsos abrosissent. Sedenim Cicero quãuis id & ipse F ridere videatur, cùm iam respub. titubare cœpisset, Platonis politiam corrosam turpiter à muribus apud se deprehendit. Et si parua licet conferre cum magnis, nos quoq; portenta hæc tetigêre. Nam quamprimum Romã applicui, sedemq; ibi fixi, ne miserrimas incensæ, deuastatæ, ac penè dirutæ patriæ calamitates fœdissimasq; clades ante oculos in dies mihi atrociores spectando fieri sentirem, mihi accidit, vt pulcherrimũ Horatij opusculum, quod in delitiis habebam, mures à liciis, quibus conglutinatus erat, protinus abroderẽt, omnibusq; paginis ita discisis inutilem codicem efficerent: mox & Pindarum aggressi, eum quoque ab eadem parte qua plicatus conglutinatusq; erat, inquinarũt: quod ostenti loco fuisse, euentus postea comprobauit, non esse Romæ locũ Musis, & amœnioribus his disciplinis, Iulio II. thesauros omnes ad mutuas Christianorũ ferè omnium cædes effundente: idq; magna & studiorum meorum & diuturni temporis iactura compertum habui, donec vicesimo pòst anno, ex quo huc migraueram, Hippolyti Medicei discipuli mei liberalitate atq; beneficentia fui tãdem subleuatus, vsu rerum ad vitæ necessitatem, quod satis esse duxi, suffecturo.

OPTIO

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

OPTIO.

EOdem vtebantur hieroglyphico ſacerdotes Ægyptij, ſi optionem atq; iudicium ſignificare voluiſſent. Mus quippe plures diuerſoſq; panes aut poma nactus, puriſsimum optimumq; ex omnibus quo veſcatur deligit. Quapropter in panificiis emundis, optionem ex huiuſmodi murium indicio facere ſolitū eſt multis. Idem in fructibus aliis, præſertimq; melopeponibus, ſumma nepotū curioſitate obſeruari videmus, cū eos meliores eſſe conſtet, quos mures cœperint abrodere. Plinius vbi de Ponticis muribus loquitur, mirari videtur quónā modo autores intellexerint eorum palatum in guſtu ſagaciſsimum eſſe.

IMBECILLITAS.

SVnt qui per murem exanimatum, imbecillitatem intelligi poſſe tradant: is ſiquidem minimo quoq; incōmodo exanimaſcit, plerunq; verò ſpontè moritur effluentibus inteſtinis: hinc κῶ μυὸς ὄλεθρον dici ſolet, qua ſimilitudine Menander vſus eſt, vt citat Ælianus lib. 2, cap. 10, cùm valetudinarius quiſpiā ipſa fuerit naturæ imbecillitate conſumptus. Muribus enim in vniuerſum vita breuiſ-
B ſima: vnde muſculus apud Horatium alteri ait, Viue memor quàm ſis æui breuis. Sunt qui putent ſoricē ea de cauſa dictum, quia σῆρὸν apud Grçcos putridum ſignificet, quod huic qua de loquimur imbecillitati congrueret. Sed enim multò magis placet eorum ſententia, qui quemadmodum ſuem ἀπὸ τοῦ ὑὸς à nobis factum conſtat, ita ἀπὸ τοῦ ὕραξ ſoricem deductum aſſeuerant. Nicander ſanè ὕραξας mures appellauit Ætolûm lingua, apud quos ὗς, hoc eſt, ſus, ὕραξ dicitur. Murem verò, quòd roſtrum habeat ſuilli perquàm ſimile, Suis etiam cognomento dicunt, quod interpres Nicandri obſeruauit. Sus verò ſorexq; tanta concordia naturæ conſentiūt, vt quod Magi tradunt, ſi quis muris iecur in ficu porco vorandum dederit, animal id eum qui dederit, nullo edito grūnitu vltrò deinceps adſectetur quoquò ierit: quod ego Patauij factum memini nonnullorū iuuenum aſtu, qui ganeæ potius quàm diſciplinis dediti erant, non ſine totius viciniæ querelis, quæ ſibi porcos incertis autoribus abduci lamentabatur.

AMATORIÆ DELICIÆ.

LOngè verò diuerſum illud, quòd illecebras amatorias petulcioresq; laſciuias per album murem ſignificare, non Ægyptiorum modò commentū, ve-
C rùm & Græcorum fuit. Nam de muris ſalacitate multa ſunt à pleriſq; prodita: ſed præcipuè mihi videtur Plautus rem expreſsiſſe, vbi Phroneſium Dinarcho ſuadere conatur, vt multiuolus ſit in re venerea: ſic enim ait: Sed tamen cogitato mus puſillus quàm ſit ſapiens beſtia, ætatem qui vni cubili nunquā committit ſuam, qua ſi vnum obſideatur, aliunde profugium quærit. Moris verò fuiſſe muris nomine amatoribus adblandiri, ex Epigrammatarij verſu noſcitur:

Nam cùm me murem, cùm me tua lumina dicas.

Ob notiſsimam verò muris ſalacitatem, mulierem quandam portentoſæ libidinis, qualem noſtri Meſſalinam fuiſſe memorant, ab Epicrate Myoniam, quaſi nos murinam dicamus, appellatam ait Ælianus.

INTAMINATA MVNDITIA.

QVem verò intelligat Ælianus & Philemon per album murem, nemo ex noſtris, quod hactenus legerim, explicauit: ſi tamen ad Plinij & alios probatiſsimos autores aſpexeris, eum eſſe coniicies, quem Armenium vocamus, villi pelliūmq; mollitie delicatum, Franciſci Petrarchę verſibus pro caſtitatis hieroglyphico nobilitatū, vtpote qui delicatioris cuiuſdā munditiæ exemplar haud-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quaquam ignobile eſſet, cui ſcilicet ſpurcitia tantæ ſit abominationi, vt limo an- D
te oſtium caui illito, capi potius à venatoribus, quàm eo fœdari patiatur: quod
cùm ſanctioris ſit amoris proprium, intemeratæ caſtitatis ſymbolum, quæ diui-
na tantùm flamma ſuccendatur, à peritiſsimis rerum ponitur.

ARGIVI.

INuenitur & in numis muris ſignum: eam verò Argiuorum præcipuè mone-
tam fuiſſe, Plutarchus ait, apud quos fuiſſet moris, vt numum imagine muris
inſignitum cuderent.

DE FELE.

SI pro Æluro felem reddidero, ſatis ſcio paratos emiſſarios eſſe qui
me dētibus inuadāt. Sedenim quę Plinius de fele refert, dum quę-
rit quo ſilentio, quamq; leuibus veſtigijs auibus obrepant feles,
quamq; occulto ſpeculatu in muſculos inſiliāt, tum ea quę ab An-
niano poëta memorant apud Gellium, quę ab Ægyptijs eo ſuper
ſunt memorię prodita, cuius oculi ad vices Lunæ, aut ampliores fiūt, aut mino- E
res domeſtico huic animali, quod Albertus modò cattū, modò murilegū appel
lat, cōgruere manifeſtū eſt. Sunt & qui muſionē vocēt. Felē aūt alij, quę vulgò fe
lina, alij qui Martes appellant, eſſe volūt, eoq; & Varronis & Columellæ autori-
tatē trahūt. Nam quæ illi vnà cum Nicandro de venatu auium clandeſtino no-
cturnoq; tradunt, martē id facere ſatis exploratū eſt. Sed quoniā de harum no-
mine pleriq; certant, ne temerè vni magis quàm alteri faueamus, æluri vocabu-
lum interim vſurpabimus, de quo in antiquo Feſti Pompeij codice hæc adinue
ni: Eſt ælurus animal leoni cùm procreat perſimile, olim ſylueſtre: maximè mu-
ribus aduerſatur, ſalax, oculi cuius acie flammea, ad imitationem lunæ creſcunt
& decreſcunt. Nam veluti Luna pro ſolaris luminis participatione faciē quoti-
die variat, ita ælurus pari cum luna conditione afficitur, nunc aucta, nunc immi
nuta pupilla, prout Lunę orbis nunc ſe plenū, nunc dimidiatū, nunc cauū, nunc
tuberoſum oſtentat. Licinius Vmbrei in Nerea: Murū ſtrages ælurorum oculi
vt minuti Lunam ariolantur. Quibus quidem verbis neſcio an explicatius cat-
tus noſter domeſticus à quopiā deſcribi poſsit. Sed quoniā de æluro ſatis con-
ſtat, de Latina locutione nondū per hos liquet, quamuis totiens Cicero felē & F
canē inter Ægypti numina ſocialiter enumeret, dubio procul cattū intelligens.
Æluri ipſius, ſi catti nomen ita abhorrent, ſignificata referamus.

IMPLORATIO.

VEteres cùm hominem in manus hoſtiū illapſum, qui miſerabiliter auxilium
imploret, indicare vellent, ſoricem pingebāt ab æluro comprehenſum: ex-
auditur enim ſtatim miſerabilis eiulatus, & vox veluti auxilium implorātis, vbi
mus in dentes incidit eiuſmodi: vnde prouerbiū, Sorex Hecaten. Cauſam Sim-
nius Capito ſic interpretatur, quòd is qui in manus hoſtium incidit, illorum du
cem implorat. Eſt verò ęluros, vt Verrius ait, ſub tutela Hecates. Apud mytho-
logos inuenias Iouem ludicro certamine Apollinem cum Hecate tenella adhuc
ætate commiſiſſe, argumento propoſito, vt ipſi quoq; certatim animalia confor
marent atq; producerent, terręq; theatrum implere procurarent: tum Apollinē
ſtatim hominē protuliſſe, aduerſus quem Hecate Simiam oppoſuerit à ſe factā:
exceptam riſu rem Apollo leone terribili producto interturbauit. At Hecate lu
do etiam indignata vinci, ælurum genuit. Maiore hinc Apollo effuſus riſu, mu-
rem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rem in Hecates ludibrium protulit: illa magis indignata cùm vi non posset vincere, ad artes cõuersa, simiam in leonem, elurum in murem acriter incitauit. Leodiu à simia natibus eius affixa, tota est arena ad furorem vsq; exagitatus: mus au fugiens ad Apollinis pedes procubuit, atq; ita seruatus. Vlturus autem leonis iniuriam Deus, vim medicam in simiæ sanguinem immisit, qua leo febre correptus sanaret, atq; ita factum vt leo semper simiæ pastum appetierit: æluri autem genitale semen ita reddidit igneum, vt eius generis fœmina, de re omni animantium generi voluptuosa, et angi & cruciari ad miserabilem vsq; vociferationem compellatur. Alij rem tametsi manifestè fabulosam, ita gestam memorãt: Solem & Lunam initiò rerum in certamen deuenisse, vt terram animalibus replerent, cura eiusmòdi illis à summo opifice demandata: statimq; leonẽ ea, qua insignis est, specie à Sole conformatum: Lunam verò æmulatione concitam cùm Deos omnes in nouæ belluæ admiratione detentos animaduertisset, neq; opus id æquaturã se confideret, æluron protulisse, animal quippe leoni perquam simile, sed & animis & specie tanto inferioribus, quanto luna ipsa Sole deterior est.

B Oborto interim inter Deos risu, indignatum Solem eam fuisse Lunę temeritatem, vt secum ausa esset contendere, murem eue stigiò procreasse, vt æluri contentionẽ eluderet: tum Lunam maioribus ingenii viribus conuocatis, quantacunq; potuit arte conatuq;, quantoq; maximè studio proficere potuit, simiam progenuisse: id quoq; animal cùm ridiculum adeò apparuisset, elususq; omniũ cachinnatione Lunę conatus fuisset, adeò id indignè Luna tulit, vt sempiternas inter simiam & leonem, neq; non inter æluron & murem, cõmiserit inimicitias.

LVNA.

APud Ægyptios sanè æluri præcipuum hieroglyphicum erat, vt ex eius imagine Luna intelligeretur, in cuius cultum magna æluron veneratione prosequebantur. Satisq; constat eum qui animal eiusmodi vel incuria occidisset, populari tumultu variis supplicijs malè tractari, & enecari solitum: cuiusmodi superstitionis exempla in Romanum ciuem edita sunt Ptolemæi illius tempore, qui à Romanis in societatem & amicitiam receptus est. Porrò nullum apud Ægyptios Iside numen maius, neq; venerabilius fuit. Isis verò quãuis & Astrocyona è cœlestibus signis addictum habeat, in primis tamen accipitur pro Lu-

C na. Quicquid verò cum Luna consensum aliquem haberet, id apud eos honori habebatur. Ex quo verò Soli Luna maximè dicitur aduersa, æluros lunare animal sympathiæ vi animalia Soli notabiliter subiecta genuino quodã odio prosequitur, vtputa soricem, qui totus est Solis, adeò vt etiam, vti dictum superius, illi Smynthei cognomentum indiderit.

ORTVS ET OBITVS RERVM.

QVid verò sibi vellet æluros ille in summo Sistri apice, sub quo forma illa orbicularis, cui quatuor veluti tintinnabula mobilia æquis inter se interuallis applicata erant, ex Plutarcho declaratum est: significabat enim hæc species, omnia quę generationi corruptioniq; obnoxia sunt, lunari globo subiici, infra quẽ omnia mouentur & alternant, quippe quæ sint ex quatuor illis principiis, quæ elementa placuit appellari, cõflata, igne quippe, terra, aqua, & aëre. Cur verò animal hoc Lunę simulachrũ excogitassent, ea affertur causa, quòd tum variũ est colore & astu, tum noctu magis quàm interdiu exercitio deditum. Est præterea fœcundæ admodum salacitatis temperaturæq;, cum Luna perquã simile. Nam vnũ primò parere fertur, inde duos, inde tris, inde quatuor, atq; ita vicissim ad

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Serpens I.

ANGVIS atque adeò reptilium aliquot ſignificata dicturus, cùm pro varia eorum pictura, diuerſiſq; ſpeciebus varia identidem ſignificata ſint, curę precium eſſe exiſtimaui genus eiuſmodi priùs tractare, cuius effigies excogitata eſt auſpicacior auguſtiorq;, magno apud veteres in cultu habita: cęrulea quippe facie, colore nitido, ſquamis pellucentibus, capite minimè formidoloſo, à quo noſtræ erit dictionis initium. Cum his Baſiliſcum enumerant, tametſi eius animalis violentiam mortales reliqui longè aliter interpretantur. Poſt Baſiliſcum aſpis eſt, ac mox vipera, à quibus Ægyptij multa hieroglyphicõn argumenta deſumpſere, & diuinæ noſtrorum literæ horum ſæpe mentionem faciũt, ſed Dana illum religioſè præferunt, qui opem omnibus præſentaneam polliceatur: quare quænam ſint ea quæ hinc ſignificentur, dicere iam incipiamus. D

MVNDI MACHINA.

MVndum vniuerſum Ægyptij ſacerdotes ſcribere volentes, anguẽ qui caudam propriam depaſceretur, eumq; variis inſignem maculis pingebant: de quo Claudianus: E

Perpetuúmq; virens ſquamis, caudámq; reducto
Ore vorans tacito relegens exordia lapſu.

Quod dubio procul ſignificat omnia, quæ diuina prouidentia in mundo generantur, ab eodem cùm ſolui cœperint, ſiue paulatim imminui atq; deficere, in ſeſe recipi, fieriq; illud propemodum, quod apud quoſdã Æthiopiæ populos aſſiduo eſt in vſu, qui cùm nullo alio nutriãtur cibo quàm piſcium, humana deinceps cadauera piſcibus obiectant, victũ quem ab eis acceperãt ex ſeipſis rependentes. Hęc verò cauda ab ſuo animali corroſa, receptæ autoritatis aſſumptum illud ſignificat, quod vno omnium conſenſu fertur, decrementum vniuſcuiuſpiam rei alterius incrementũ eſſe. Aiunt verò Phœnicũ hoc fuiſſe hieroglyphicum, per draconem in orbem redactũ, caudamq; ſuam deuorantẽ, id exprimere, vt appareat mundum ex ſeipſo ali, & in ſe reuolui. Nam cùm æterna ſint elementa, neq; corruptione neq; variatione per ſe vlla immutentur, corruptioni tamen ac variationi ſubiecta videntur, ea parte qua ſpecierum informationi admiſcentur, vi tamen ipſa incolumi permanente: quippe veluti ex literis nihil ſeparatim ſignificantibus apud Chalcographos ſiue impreſſores librarios dicere F malimus, nomina componuntur quæ aliquid copulata ſignificãt: mox vtilitate ipſa, impreſſo notatoq; libro, quãtum vſui venerit recepta, nomina ipſa dictionesq; omnes corrumpunt, ſolutæ literæ incolumitati priſtinę genericq; ſuo reſtituunt, & in alterius formæ vſum aſſeruantur: ita corpora quæ Græci συγκεχυμένα, iuniores Philoſophi confuſa, hoc eſt, in vnum conflata dicunt, cùm aduenerit exitus, diminuiq; cœperint, ſigillatim in eadem ipſa reſoluuntur elementa, aliarum itidem ſpecierum compoſitioni obnoxia, ac ſemper expoſita: quod ex noſtris optimè Pacuuius intellexit, ad hoc luculentiſsimis his verſibus alludens:

Quicquid eſt hoc, omnia animat, format, alit,
Auget, creat, ſepelit, recipitq; in ſeſe omnia,
Omniúmq; idem eſt pater, indidémq; eadem
Quæ erunt deintegro, atque eôdem occidunt.

Eôdem reſpexit Lucretius cùm dixit:

Deniq; iam ruere hoc circum ſuperáq; quod omne
Continet amplexu terrai procreat ex ſe

Omnia

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Omnia, quod quidam memorant, recipitq; perempta,*
Totum natiuum mortali corpore constat:
Nam quodcunq; alias ex se res auget alitq;,
Diminui debet, recreari cùm recipit res.

Sed ne multa adeò cõgererent Ægyptij sacerdotes, néve longis discere volẽtes ambagibus implicarẽt, cùm omnem illi naturæ obscuritatẽ manifestè adeò sibi cognitam profiterentur, & quasi per manus proditam hæreditariã disciplinam possiderent, vno contenti hieroglyphico, mũdi conditionẽ omnem expressam esse voluerunt. Serpens igitur caudam depascitur suam, vt generũ immortalitatem, qua rerum naturã Deus insigniuit, ostẽtet: vt principium ad finem directũ esse, finemq; ad principium reflecti doceat. Nam vt hoc apertius explicetur, ex plantis fructus, velut ex principio finis: ex fructibus verò semen, in quo planta ipsa delitescit, atq; ita principium ex fine. Sic nihil denicq; viuum intra mundum perit, sed eorum quæ nobis interire videntur, solæ mutantur species: de quibus Virgilius, nec morti esse locum dixit. Idem per atomos suos Democritus intel-
B lexit, quamuis vocabulum nonnulli contendunt impropriè esse dictum: indiuidua tamen corpora ea esse voluit, quæ disiuncta cùm fuerint, neq; legãtur, neq; internecionẽ recipiãt, nec sectionibus diuidantur, sed omne per æuũ infinitã in se retineant soliditatem. Hoc illud idem figmentũ est, quòd Saturnũ, quem pro tempore figurãt, aiunt filios deuorare solitũ, Iouem verò interceptũ, lapide supposito, quem Saturnus deglutierit. Terrestria porrò huic varietati cõmutationiq; rerũ plurimùm obnoxia esse, per huiusmodi figmentũ indicabãt: animã verò, quæ per Iouẽ, vt Plotinus interpretatur, fingitur, immortalem esse. Sanè Hesiodus posteaq; prolẽ à Saturno & Rhea susceptã enumerauit, illud statim adiecit:

Καὶ τοὺς μὲν κατέπινε κρόνος μέγας, ὅστις ἕκαστος
Νηδύος ἐξ ἱερῆς μητρὸς πρὸς γούναθ' ἵκοιτο.

Atq; hos deglutit Saturnus, vt ille vel ille
Diuino ex vtero genua ad materna veniret.

Quod ita accipiunt interpretes: Nascũtur è terra rerum species, & in terrã mox recidunt: nam Rhea defluxus est, & corruptio mundi. Quęcunq; igitur tempus
C protulit, eadem tempus absumit: vnde sacris quibusdam apud nos dicitur, puluerem esse hominem, & mox in puluerem reuersurum.

Non omittenda verò sunt quę de figura anguis, Mundũ ipsum mira similitudine referẽtis, veteres Philosophi quasi ludẽtes cõscripsere, ipsam rerũ speciẽ vniuersam nõ temerè oculis omniũ subijcientes. Siquidẽ p corpore quod habet, grauissimũ est animal, perinde ac terra, quæ ponderib. librata suis ob grauitatẽ insitã in centrũ vndecunq; cecidit. Præterea verò toto distentus humi corpore, per terrã repit, vnde etiã genus id nomẽ accipit, modò serpẽs, modò reptile nuncupatũ. Sed quoniã huiusmodi terrę hieroglyphicũ loco suo copiosius tractabitur, ne nunc stylo vniuersi speciẽ percurrenti morã aliquã interponã, omittetur. Est præterea lubricissimũ, quemadmodũ aqua, atq; inter serpẽdũ pandos ac repãdos vndarũ flexus imitatur: & apud fabularũ scriptores draco euripus erat, qui Hesperidũ hortis in insula positis tutelaris effingebat: & amnes quosdã spiras circũ terrarũ orbẽ replicare instar anguiũ Socrates ait, Phædone. Quinetiã Hesiodus Echidnã ait dimidia sui parte Nymphã, dimidio altero immanẽ anguẽ: pro qua interpretes vapores accipiũt exhalantes à mari, neq; nõ omnẽ humoris vim. Nympha verò est ob id, quòd subministrat nutrimẽtũ. Serpẽs propterea,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quòd flumina tortuosis ambagib. ferunt, perinde ac serpentiũ, vti dicebamus, D
corpora sinuosis plurimũ flexibus obrepũt. Sed quod facit ad Nymphã, quę lo
ci omnino genius est, occulta quippe vis illa quæ graminibus & plantis vitã fo-
uet, auctũq; subministrat, ignarus nõ sum quosdã alios draconẽ hortorũ custo-
dem pro radicibus arborũ accepisse, quòd tortuosę sint vti serpentes, & in terrã
adactæ, perinde ac anguiũ genus in terræ viscerib. plurimùm delitescit: ita verò
draconis speciẽ hanc pomis operã præstare vt asseruent: radicibus enim aut cæ
sis, aut exiccatis, poma etiam auferri necesse est. Aeriũ verò spiritũ, de quo latius
in Basilisci significationib. dicet inferius, per sibila, quæ vel ad audiẽtiũ horrorẽ
nõnulli eorum excitare solent, intelligimus. Squamæ verò, stellarũ mundũ am-
bientiũ varietatẽ, quiq; ignes in supremo micãt orbe hieroglyphicè significant:
nam et hinulęę pellis varietatẽ, quã Pan gestare fert, stellas ex maculis imitari ait
Probus. Eandẽ Libero patri attributã, idẽ significare tradit Eusebius lib. de prę-
par. Euang. primo, vbi Osirim, Siriũ, Liberũ, Solẽ, & Phaneta, ex Homeri, Eu-
molpi et Orphei versibus eundẽ esse differit: de quo loco suo plura erũt inferius
repetenda. Est & alia super hoc cõsideratio, q̃ anguis hyberno situ membrana E
corpori, præcipuè aũt oculis, obducta obcæcatur, verno verò tempore fœnicu-
lum pastus, id Græcè μάραθρον est, eiusq; succo oculos inungens, impedimentũ il-
lud exuit, & acutissimo quo pollet visui restituit, senectutẽq; ita singulis depo-
nit annis, nudusq; propémodũ vernat, & glabro corpore iuuenis, vt Maro ait,

Lubrica sublato conuoluit pectore terga.

Leberida verò, membranã scilicet quã deponit, ita exuit, vt à capite orsus ad cau
dam replicet, interiore parte in exteriorẽ, exteriore in interiorẽ versa, cute intus
altera subnascente. At mundus quoq; (de inferiori hoc mundo loquimur) hye-
mali tempore pruinoso, quodã nõ modò obcæcatus, sed vndecunq; obductus
situ, annuo peracto spatio, Zephyris flare incipientibus, squalorẽ abijcit, quęq;
rerum semina intus fuerãt superioris defectu caloris obstrusa occultataq;, extrà
aperiunt excluduntur q;, ac senectute deposita per vices iterũ iuuenescũt. Quin
etiã quæcunq; de anguis renouatione traduntur, cũ hac ipsa mundi nostri reno
uatione cõsensum habẽt: ferunt enim colubrũ cùm exuere incipit, ab oculis pri-
mùm detrahi, ita vt obcæcari videatur, tum caput exuitur, glabrũq; hoc omni- F
no antè quàm reliquũ corpus, apparet. Arbores quoq; oculos primùm exerũt,
gemmas alij vocant, germen alij: sed inoculatio inde, insitionis genus: mox exsi-
nuant flores, paulatimq; fructuum fœtus aperiunt. Neq; vere tantùm exuit an-
guis, verumetiam autumno, & pro locorũ temporumq; conditione: æstate etiã,
Aristotele hoc asserente, licet id abneget Plinius. Atqui mundum etiam nõ ve-
re tantùm hæc facere, sed æstate autumnoq; omni, tot species, tãtosq; ortus, va-
riosq; nouatus aperire, pro regionum situ ac rerum natura, conspicimus.

IVVENTVTI REDDITVS.

SVnt verò qui per anguẽ & leberida hieroglyphicõs hominẽ ostendãt iuuen
tuti redditum, si vel de morbo, aut alia aliqua lue aut calamitate, squallorem
atq; maciem deposuerit, sitq; demùm habitior atq; validior factus. Libet verò
fabellã super huiusmodi renouatione, ex Nicandro & eius interpretibus recita-
re. Mortales enim aiunt impetrasse olim à dijs multis precibus, vt perpetuo iu-
uentutis munere donarentur, atq; ita nunquã in posterũ senio cõtabescerẽt, sed
quandiu vnicuiq; viuere permissũ esset, integris viribus & florenti semper æta-
te vegeti perseuerarẽt. Hanc igit simulac benignitate Iouis accepissẽt, imperitos
adeò

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A adeò rerum fuiſſe, vt eam aſino vectandam commendarint: hunc verò ſiti confectum ad fontem quendam peruenisſe, in quo ſerpens loci cuſtos ſtatiuam habebat cuſtodiam, cumq; inde bibere tentaſſet, à ſerpente prohibitũ, neq; alia conditione bibẽdi facultatem illi factam, quàm vt id omne quod vehebat onus angui mercedis nomine conceſsiſſet: ex eo inde tempore omnes angues ſenectute ſingulis annis abiecta iuuenescere, homines verò ſenio confectos emarcescere, ac ſtoliditatis pœnas luere, quòd iuuentutem tanto expeditam ſtudio negligenter cuſtodiſſent. Hinc illa Tibulli querimonia:

Anguibus exuitur tenui cum pelle vetuſtas,
Cur nos anguſta conditione ſumus?

Sed quoniam in fabularum figmentis varij admodum Græci ſunt, easq; vnuſquiſq; ſuo ex commodo, & vt adlibuerit comminiſcitur, ferunt alij Promethea cùm cœleſtem ignem furatus eſſet, eumq; mortalibus communicaſſet, nullam illos accepti muneris gratiam Prometheo retuliſſe: quod cùm Iupiter approbaſſet, pharmacum hominibus quo ſenectutem amolirẽtur, elargitus eſt, quod donum aſino vectãdum illi deſtinarint, atq; illa mox ſubſecuta, de aſini imprudentia, de ſerpentis aſtutia, de commutatione, quæ ſuperius enarrata ſunt. Meminit huius fabulę Sophocles, κωφοῖς. Quoniam verò aſinus ille & ſitim eò contulerat, factum eſt vt ex pacto ſerpens eam quoq; ſibi vendicaret, hinc ſupra modum illos ſiticuloſitate plericq; eorum pertentare ſolent, quos momorderint: de quo tamen plura loco ſuo dicuntur, vbi Dipſadis ſignificata recenſemus.

B

TEMPVS.

ERat autem aliud hieroglyphicum ſerpentis, caudam ſuam ſub guttur attractam occultantis, eaq; ſpecies in Saturni dextera manu ſtatuebatur, quem pro annuo circuitu, pro tempore, pro ætate, pro immortalitate poni ex multorum ſcriptis accepimus. De anno apertiſsimè Maro:

Atq; in ſe ſua per veſtigia voluitur annus.

Quòd verò ſerpens temporis ſignũ eſſet, cauſam Cyrillus hanc ſubijcit, quòd in longitudinẽ porrigit, et multis cõplicatur ſpiris, quę ſunt multę dierũ annorũq; ſeries, taciteq; proſerpit, nullo edito ſtrepitu: vnde Poëta non incelebris dixit,

C *Labitur occultè fallitq; volubilis ætas.*

Verùm ea quoq; cauſa eſſe poteſt ſuppreſſę caudæ, quòd tempus aut à præterito, aut à præſenti, aut à futuro conſideratur, quæ omnia incerta nobis omnino ſunt: præteritũ ſiquidẽ intueri minimè poſſumus, & cùm principio careat, neq; mente quidem concipitur: futurum longè minùs, quia nondum eſt, & finis eius prorſus incognita, qua de Horatius tertio Carminum:

Prudens futuri temporis exitum
Caliginoſa nocte premit Deus.

Preſens verò cùm ſit inſtabile, velociſsimeq; trãſcurrat, vix percipi poteſt: veluti ſi digitũ in defluentẽ aquã intingamus, diſcernere nõ poſſumus vtrũ in preterita, an in futura, an in præſenti: quia preterita iam elapſa; futura nondũ adheſit, preſens pũcto ipſo ſtatim elabit: quę cùm omnia cognitioni noſtrę ſubducant, Ægyptij forſitan pro hieroglyphico huiuſmodi caudã ita reduci occultaricq; voluerunt.

CALAMITAS.

HAbet & vocabulũ ipſum, Temporis, hieroglyphicã omnino ſignificationem, vt hoc obiter attingamus, & à pernicioſa Saturni vi nõ admodũ alienam. Nam Poëtæ tempus edax rerũ eſſe dicũt. Neq; Latini tantùm, verùm etiã

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Syri & Hebręi dictionẽ Tempus, pro calamitoſo rerũ ſtatu ponere cõſueuerũt. D
Nã, Et erit tempus eorũ in ſeculũ, primo & octogeſimo pſalmo legas, & huiuſmodi paſsim multa. Quòd verò hîc in ſeculũ legit, interpretes de calamitatibus dictũ volunt, quæ poſt neglectũ Chriſtum perpetuò erant Iudæos oppreſſurę.

MVNDI MOLES.

SVnt qui aliam etiam picturam ſimulachrum' ve mundi fuiſſe dicant, vt ſcilicet intra circulum æreum ſerpentis effigiem accipitrino capite inſignem circunducerent ad ϴ propémodum literæ ſimilitudinem: ære quippe ignem referente, circulo magnitudinem & formam orbis indicante, ſerpente bonũ dęmonem, cuius merito ac beneficio omnia alantur, vigeant, ac perennent. Sed nõ elementalem hunc orbem tantũ ex hieroglyphico huiuſmodi colligimus, verumetiam & cœlum ipſum, quod ſub Iani figmento fabularũ inuolucris occultatur: Ianum enim ab eundo dictum, peritiores aſſerunt. Mundus itaq; initiũ ex ſe faciens, cùm in ſe reuertat, figurę ipſius, quæ poſita eſt, rationẽ oſtendere videtur.

ANNVS.

CÆterùm quia Ianus vbiq; anni dominus decantatur, quẽ à circuitu vocatũ E
dicebamus, eundem'q; ac Apollinẽ intelligũt, veluti Dianã Ianam olim appellatã affirmant, quos vtriuſq; anni arbitros eſſe teſtat antiquitas, præcipuè verò Vergil. cùm dicit, *Vos ô clariſſima mundi Lumina, labentẽ cœlo quæ ducitis annũ, Liber & alma Ceres.* Nam & Lucretius ſerpere ſolem dixit vt annum ſtruat:

Annua Sol in quo contundit tempora ſerpens. Quòd verò Maro Liberum & Cererem huc inculcarit, doctiſsimè factum, vtpote qui apud Orpheum legerat,

ἥλιον ὃν Διόνυσον ἐπίκλησιν καλέουσιν.

& apud Euripidem & Ariſtotelẽ eundẽ Solem & Bacchũ eſſe, de quo nos apertius alibi. Dionyſiũ eundẽ & Bacchũ & Liberũ & Solẽ, aut igneã ſolis vim, non ex Orpheo tantũ, ſed & Euripide, Ariſtotele & Euſebio Macrobio'q; citatis indicauimus, vbi apud eundem Virgiliũ ex antiquis codicibus legendũ oſtendimus, Qui ducitis annũ, ſcilicet Liber & alma Ceres: licet, quæ lumina, idem ſit.

ÆOLVS.

IPſa autem macularũ varietas, & anni ſignificatũ in ſerpente detectũ, id in memoriã adducit, quòd Æolum eiuſdẽ varietatis gratia vetuſtas tempeſtatibus F
præpoſitũ effinxit, per quem annũ ipſum intelligebant, eaq; de cauſa Hippotæ filium dixêre, quòd celeri curſu tempus elabatur. Equis enim hoc à natura tributum, vt naſcantur ad curſum, quod loco ſuo diſputatũ eſt. Habere verò Æolũ filios XII ait Homerus, mares ſex, fœminas totidẽ. Mẽſes ij ſunt, ait Phurnutus, quorũ qui fœcũdi fruges omniũ vſui reponũt, fœminæ dicant: qui verò ſteriles ſunt, mares habeant. Apud alios lõgè ſecus inuenio, ex religione quippe veterũ mẽſes ſingulos ita dis ſingulis adſcriptos, vt Ianuario Iuno præficiat, Februario Neptunus, Martio Minerua, Aprili Venus, Maio Apollo, Iunio Mercurius, Iulio Iupiter, Auguſto Ceres, Septembri Vulcanus, Octobri Mars, Nouembri Diana, Veſta Decembri. Apud celeberrimũ Cardinalem Hippolytũ Medicem cippum Romæ vidi marmoreũ obrotundũ, in quo duodecim hæc numina pulcherrimo opere circũſculpta ſunt: qui quidẽ cippus indicans Auguſti Octauiani menſam illam, qua de Suetonius mentionẽ facit, cõſueſſe eum & ſodales amiciores ad duodenariũ vſq; numerũ deorũ habitu cœnitare, & δωδεκαθεῶν cõuiuiũ celebrare, ad eius certè rei argumentũ mirificè conformatus eſt: nã & figura quę pro Apolline ſculpta eſt, Auguſti ipſius faciem totã refert & exſcribit, quod & in ple-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A in pleriſq; alijs eius Dei ſtatuis factum obſeruauimus. Sed nos ad anguẽ noſtrũ reuertamur, quo ſuper animaduerti, pleroſq; figurã eius in orbem circunducti, & caudã nunc occultantis, nũc admordentis, nunc depaſcẽtis, cõfundere: quod ita diſtinguendũ eſt. Quæcunq; de mundi anniq; varietate reciprocationeq; dicta ſunt, ea per caudæ morſum intelligunt. Sedenim cùm æternitatẽ, ſiue vt nõnulli malunt, æuũ ſeculum' ve ſignificabant, ſerpentẽ pingebãt cauda tantũ ſub corpus, ita vt deliteſceret, reducta: ſic enim circuitus ille perpetuus intelligebat.

BASILISCVS.

ANguis aũt huius ſpecies ea erat, quem VRAEON Ægyptij, Baſiliſcũ Græci vocãt. Animal id duodecim nõ amplius digitorũ magnitudine, vt autores noſtri prodidere, candida in capite macula, & quodam diademate, vnde regiũ illi nomẽ, inſigni: ſiue Baſiliſcus ea de cauſa dictus fuerit, quòd eius aſpectũ reliqua ſerpentiũ genera vereantur. Hic ſanè flexu haudquaq; multiplici corpus impellit, quod reliquæ faciũt ſerpentes, ſed celſus & erectus à medio incedit, quę omnia cũ Nicãdri verſibus his optimè quadrãt:

B Τετμαίρει δ' ὀλίγον μὲν, ἀπὰρ πεφρίσσει δ' ἄλλων
Ἑρπυστῶν βασιλῆα, τὸ μὲν δέμας ὀξυκόρῳθ',
Ξανθὸς ὐδὲ τεῖα δῶρα φορῶν μήκός τε, καὶ ἰθὺ
Οὐκ ἀρ' ἀπὸ κείνου σπαραλθέα κνώδαλα γαίης
Ιυγλὼ μιμῆσιν ὅτ' ὀδ' νομὸν ἠὲ καὶ ὕλλω.

Surrectum verò pectus in animali huiuſmodi, in obeliſcis & alijs Ægyptiorum monumẽtis animaduertas, præcipuè verò in numo quodam qui Fabatio cuſus eſt, in cuius altera facie caput eſt cum ſpolio capreæ, ab occipitio vaſculum in modij formulam, quale etiam in Antonini Aug. & aliorum quorundam numis cernere eſt, nuſquã verò frequentiùs, quàm in Ægyptica Bembi tabula ex ære, vbi Baſiliſci huius forma ſæpe conſpicitur, capite aliàs accipitrino, aliàs humano, aliàs vt hìc figurauimus. Quod verò Albertus de ouo galli gallinacei fimo obruto tradit, quodq; inde Baſiliſcus enaC ſcatur, ſitq; figura eius omnino gallo ſimilis, cauda tamen ſerpentina, fabuloſum iudicant peritiores.

ÆTERNITAS.

SEdenim cur Ægyptij per hoc potiùs colubri genus, quàm per aliud quodquam ſeculũ æternitatémue ſignificarent, cauſa erat, quòd inter ſerpentiũ genera hoc vnũ interfici vi non poteſt, ſi Horo Niliaco hieroglyphicõn nõnullorum autori fides adhibenda eſt: quinimò tanta huic vni vis eſt, vt animalia reliqua ſolo ſibilo fuget, quo audito ferũt omnes auium cantus coërceri, fruticesq; & herbas nõ vllo morſu, ſed olfactu aſpectúve ſolo enecari. Archelaus tradit, vt apud Ælianũ habetur, veterinum olim iumentũ in Africæ ſolitudine quadam defeciſſe, ad cuius cadauer ſerpentes plurimę ventitarint vt eius viſcera depaſcerentur, interim Baſiliſci audito ſibilo omnes profugiſſe, aut in ſabulũ ſeſe abdidiſſe: progreſſum verò Baſiliſcũ, per otiũ ſine cuiuſquã tumultu quantũ appetierat eſitaſſe, cumq; ſatur iam abiret, iterũ edidiſſe ſibilũ, quod indiciũ fecerat ſerpentibus alijs ad eſcam tutũ patêre reditũ, atq; ita eas oblatã prædam repetiſſe.

CALVMNIIS AFFLICTVS.

HÆc igitur Baſiliſci vis quæ ſine morſu pernicioſa ſit, argumentũ hieroglỹ-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

phici dedit Ægyptijs sacerdotibus, vt si hominem à calumniatoribus malè acce D
ptum, & mortiferis delationibus afflictatum significare vellent, Basiliscum ap-
ponerent: nõ enim alia ratione calumniatores homines conficiunt, quàm faciat
Basiliscus: clàm siquidem illi principum auribus insusurrãt, nullo palàm morsu
infixo, quò diluendi ansa præripiatur: atq; ita plerique falsò delati, extrema quęq;
pertulere. Sed ne talem ac tantam Basilisco vim inesse quispiam admiretur, The
biorum natio pestifera adeò fuit, vt vel solus oris eorũ halitus exceptus, interi-
mendi vim habuerit, illorumq; præsentiã nõ animalibus tantùm, verumetiam
satis noxiam fuisse: de quibus hæc & alia secundo Symposiorum Didymus.

IN ea tamen religione Basiliscus habitus apud Ægyptios, vt ex auro dedicaretur. Caput autem illi accipitrinum faciebãt, ocu losq; eo artificio concinnabant, vt & claudi & aperiri possent. Hunc simulatq; oculis adapertis, pferebãt, vniuersa Ægyptus lætitia atq; hilaritate perfundebatur, perinde ac si deorum oculi eos aspicerent, opemq; præsentem omnibus pollicerẽtur: in luce igitur & in propatulo omnes esse, & risui & iocis atq; conuiuijs dare operam. Quòd si clausis eum oculis extulissent, ibi tum omnia mœrore luctuq; confundi, auersos & iratos esse deos existimari, abdere se omnes in tenebras, & obscura penetralia, miserabiliq; deploratiõe pro se quenq; niti, vt deorum indignationem quacunq; possent ratione mitigarent. Non fuit horũ ignarus Philon: & Epies quidam diuinorum interpres apud Ægyptios nominatissimus, rem memoriæ prodidit. Figura autem hæc ita habetur in Bembæa tabula. Vt verò hæc magis innotescant, Iouem Ægyptij, autore Plutarcho, spiritum esse dicunt: spiritus nulli animalium vehementior quàm Basilisco, ideoq; nulli magis diuinitatis symbolum quadrat.

OCVLI DIVVM.

E

SPIRITVS. F

PORRÒ anguis apud eos hieroglyphicum est spiritus illius qui per vniuersam mundi molem diffiatur. Anaxagoras quoq; quatuor elementis constitutis, quæ per anguem significari statim initiò diximus, rectorẽ adiungit, siue spiritũ, siue Deum, siue mentẽ, vt Probus interpretatur, per quem hæc quatuor regantur: quod Virgilius etiam nullius ignarus disciplinæ affirmat dicens:

Principiò cœlum ac terras camposq; liquentes,
Lucentemq; globum Lunæ, Titaniaq; astra
Spiritus intus alit, totamq; infusa per artus
Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.

Quem enim Anaxagoras νῦν, is spiritum & mentem dixit. M. Tullius Platonis sentẽtiam, quæ in libro de Anima est, secutus, principiò terram ait sitã in media mundi parte, circunfusam esse hac animabili spirabiliq; natura, cui nomen aër.

ÆOLIPILÆ.

NON imperitè igitur qui Æolipilas cauant, solent illis in cõuexo draconẽ su perinducere, ex cuius ore circa mediũ sito spiritalis illa fistula promineat, quæ ventũ proflet. Sunt verò pilæ huiusmodi æreæ, cauæq;, in quas per angu-

stissimum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A stissimum punctum humore instillato, vbi ad ignem admotæ concalescere cœperint & efferuescere, spiritum vehementem admodum efflãt: humor siquidem caloris vi rarefactus, magnam aëris copiam generat, cuius cùm minimè capax sit ea concauitas, vehementi eo impetu cogitur erumpere: cui si tantillum argenti viui infundatur, ex discordia quam materia hæc habet cum calore, inquietata magis aqua vehementius expirabit.

SVCCESSVS VOTI.

TAntam verò affinitatis cũ Dis existimationẽ Basiliscus assecutus est, vt ausi olim sint mortales sanguinem eius difficillimè conquisitum curiosius asseruare, Saturni eum sanguinẽ appellantes: quem si penes se haberent, existimabãt & successus petitionũ à Potestatibus, & à Dijs etiam precũ, morborũ remedia, beneficiorumq́ munera largius impetrari. Astrologi quoq́ Basilisco tantũ tribuunt, vt stellam in corde Leonis sitam, Basiliscũ appellent, quam Chaldęi rerũ cœlestium reginam & dominam existimarunt, quod in Arati commentarijs tradit Theon, vbi de leone agitur, neq́ dissimulat Nicephorus in Astrolabij stru-
B ctura. Quanquã in vniuersum inesse anguibus vim magicam ad gratiã sibi comparandam, Magi tradidêre, quibus persuasum est primum vniuscuiusq́ Draconis spondylum mulcere aditus Potestatem, principumq́ gratiam conciliare.

SACERDOTIVM SACROSANCTVM.

QVi verò serpens sacerdotum insigne oblongo obuolutus pileo gestabat̃, monumẽto erat, vt si quis cõtra Reges (penes enim sacerdotes Ægyptiorum erat imperiũ) auderet insurgere, sciret se in venenatos morsus incursurum.

ORIS VIS.

HAc autem de causa oris vim describere si voluissent, colubri signum protulissent: nã coluber nullis alijs corporis partibus validior quàm ore ipso. Celebratum est illud ad horrorem incutiendum, δῆγμα ἀσπίδος, cùm virulentum & immedicabile vulnus aliquod intelligi volumus. Aspidũ ictui vel nullũ, vel rarum admodum remedium inueniri, tradit Ælianus: compertumq́ est plerunq́ ictu læsos huiusmodi, vix horis quatuor superfuisse. Et Moses cantico venenũ aspidum ait insanabile. Eustathius, eam morsu lethiferũ somnũ superinducere:
C Plinius, ea percussos torpore & somno necari tradit: eaq́ de causa somniculosa dicitur à Sisenna. Color aspidis plurimũ niger, quibusdã & cineritius: quãdoq́ etiã aspis fulua deprehẽsa est, quã ego in agro Bellunẽsi vidisse olim reminiscor.

FVROR IMPLACABILIS.

IMplacabilem furorem Diuinæ literę per serpentem voluminib. implicatũ, & qui linguis micet ore trisulcis (ita enim describitur irritatus) expressere. Psal. LVIII legas: Furor eorũ serpentini furoris instar, & sicut aspis, & quæ sequuntur. Incomparabilis porrò est in angue furor, qui simulac se lęsum sensit, ita vesanè furit, vt nunquam absistat donec venenum intulerit, aut præ rabie exanimetur, vt ait Euthymius. Et quoniã feritate, vti dictum, reliquas colubras aspides antecedũt, posito genere ad istius accedit speciem quæ maximè sit intractabilis.

CONTVMACIA.

INde aliud desumitur hieroglyphicum: sunt enim qui cõtumacem hominem, nulli quippe legum imperio, vel magistratuum edicto, potentiorúmve iussis parêre destinatum, per aspidem aurem obturantem aptè significari tradant: ea siquidem vbi se excantationibus accersiri senserit, statim vna in terram aure defossa, alterã cauda obturat, ne carminũ vocem exaudiat, atq́ ita Magorũ conatũ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

eludit. Verã autem eſſe ſerpentium excantationẽ, manifeſtiſsimè cõſtat Pſalmo LVII, vbi Dauid ita canit: Furor eorũ par eſt anguiũ furori, ſicut Aſpidis ſurdę, & obturantis aures ſuas, quæ vocẽ ritè quantũlibet excantantiũ non exaudiat. D

DE VIPERA.

VXOR INIMICA MARITO.

D hæc vipera ſuo quodam ingenio prædita, extra ordinem ſua habet hieroglyphica, quorum illud præcipuum, quòd mulierem quæ virum oderit ſuum, cui mortẽ etiam intentet, neq; niſi coitus tantùm gratia blandiatur, per pictam viperam ſacerdotes illi intelligebant: ea ſiquidẽ, vt apud Horum eſt, cùm mari copulatur, caput eius ori inſertat ſuo, atq; in concubitus cõflictu nimia voluptatis vi ſuperata, capite maris mordicùs amputato, maritum extinguit. Id cùm Plinius, Nicander, Galenus, tum plericq; alij autores grauiſsimi tradunt, miror Albertum vnum è noſtris conatũ eos redarguere, qui dicant viperam in coitu mariti caput amputare. Sed miſſa faciam quæ Galenus & alij ſcripſere in hanc ſententiã, Nicandri verò carmina tam pulchra minimè prætermittenda fuerint: E

Μὴ σύγ' οἱ τειόδοισι τύχοις, ὅτε δῆγμα τεφυζὼς
Γόρκνὸς ἔχις δύκοι τε πλὼ φολόεντ' ἐχίδνης,
Ἡνίκα λοχνυμένῳ ἐχι' δολόρῳ κωώδοντι
Θερὰς ἄμυξ ἐμφῦσα κάρῃ ἀτέκοφεν ὀμβύνῳ,
Οἷδε πατρὸς λοχόωσι, μετεκίαδον αὐτίκα τυτθοί,
Τεινόμενοι ἐχίνοιο διὰ μητρὸς ἀραιλὼ,
Γαστέρ' ἀναβρώσαντες ἀμήτορες ὀξυλέοντο.
Οἴη γὰρ βαρύθει ξωοκύμασι τοίδε κατ' ὕλλω
Ὠοτόκοι ὄφιες λεπυρὼ θάλπεσι γενέθλω.

Quæ ſic Latinè traduci poſſent.

Dij meliora velint, ne tunc incautus apertis
In triuiis, cùm forte acres mas luridus atræ
Coniugij euaſit dentes, & fulminis ictum,
Vipereo occurras generi, námq; illa in apertas
Excipiens ſemen fauces, caput inde mariti
Complexu in dulci abſcindit: mox damna parentis F
Extincti fera progenies vlciſcitur, aluo
Materna abroſa, & catuli ſine matre oriuntur:
Sola etenim hæc animam fœtum, reliquæ oua colubræ
Per ſyluam excludunt; fouentq; in cortice prolem.

Neq; me præterit, eſſe qui alia quædam ſerpentiũ genera animal parere tradant, qua ſuper hiſtoria multum diúq; annis proximè elapſis decertatum eſt inter literatos viros, lite adhuc ſub iudice deſtituta, cùm etiam fuerint ætate noſtra, qui has quas putamus viperas vtriuſq; ſexus electas viuarijs incluſere, easq; aliorũ inſtar animalium coniungi, concipere, parere, educareq; fœtus ſuos experimento compererint, nullo parentum deſiderato. Quòd ſi quis in hoc negotio plura depoſcat, ab editis iam eorum libris deſumendum fuerit. Sanè alia etiam eſt viperæ generatio: ſiquidem Ariſtoteles, vt apud interpretem Theocriti legitur, lacertam exiccatam ait in viperam mutari.

FILII CONSPIRANTES IN MATREM.

VT verò reliqua proſequamur, filios aduerſus matrem conſpirantes, Ægyptij ſacerdotes per eiuſdẽ viperæ hieroglyphicũ notabãt. Quòd ſi quis hominum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A minum tantũ ſceleris admiſiſſet, articulatim eum acutis calamis cæſum iubebãt viuum ſuper ſpinarum aceruos comburi, meritò maximũ omnium ſcelus iudicantes ei mortem inferre, à quo vitam quis accepiſſet. Hac verò de cauſa dicunt viperas in parricidæ culeum includi ſolitas: nam Simia, quam Iuuenalis innoxiã appellauit, filios, vt in Cynocephalo diximus, ſuos necare ipſa ſolet. Canis verò & Gallus non alia de cauſa creditur cum his idem ſubire ſuppliciũ, niſi quia & ipſi impiè facere videntur, quòd & ſorores & matres ipſas ſaliant. Sed quod ad parricidium attinet, non id tantùm animantium genus eo ſcelere cõtaminatur, verumetiã phalangia, vt & polypos & fluuiales equos taceam, eadem prorſus impietate notata ſunt: hæc enim fœtu numeroſo, quippe ſupra triginta interdũ, edita, matrem quamprimùm orta fuerint interimunt, nonnunquã & patrem, eo viperis immaniora, quo illæ naſcendi neceſsitate, hæc iam nata, nulla cogente cauſa, nullo inuitante commodo, ſponte ſe parricidio polluunt. Non prẽteribo quòd Theophraſtus negat viperarum vterum à catulis ſuis exedi: namq; autor ille ſummæ inter Græcos diligentiæ, aliam in his maternæ mortis cauſam com- *Parricidæ ſupplicium.*

B miniſcitur, diſrumpi quidem ſpontè vterũ, vtpote qui anguſtus adeò ſit, vt tam numeroſæ prolis multitudinem & incrementum capere non poſsit. Idem marinis acubus euenire, quas admodum tenues prolis multitudo diſrumpi cogat. Quòd verò Dominus Phariſæos viperarum ſobolem vocat, ad Dauidicum illud ſpectare dicit Irenæus, Alienati ſunt peccatores ab vtero, ira eis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis, ſiue quia venenum ſemper ſub lingua promptiſsimum habebãt, ſiue quia erga patrem ingrati abdicatiq; ſunt, nullam hæreditatis partem aſſecuti, ſiue ob perplexas vias, quas à recto itinere declinantes occupabãt, per ambages & deuia progredientes. *Pſal. 57.*

A B O R T V S.

PRæter hæc ſunt è iunioribus, qui abortiuum incommodũ per viperam mulieris pedi ſuppoſitam ſignificare commenti ſint, quod apud veteres nuſquã memini me legere. Figmenti tamen huius cauſam minùs explodendam apud Plinium olfeciſſe videor: ſiquidem is traditum ait à veteribus, mulierem prægnantem ſi viperã ſiue ſtudio, ſiue incuria tranſcenderit, abortum facere, vſque-

C adeò viperæ venenum vel afflatu ſolo in humani generis perniciem graſſatur, fitq; ita ſerpens ea humanorum partuum faſcinatrix, quòd illi ritè párere non liceat: vt minùs iam miremur venenum illud quo Scythæ ſagittas ſuas inficere cõ ſuerunt irremediabili ſcelere, non alijs libentius rebus confici ſolitum quàm viperina ſanie, & humano admixto ſanguine.

VVLNVS AMATORIVM.

QVæ verò de morſu viperæ ponũtur à Platone Sympoſio, eius ſcilicet ictu tactos aperire nolle quid patiantur niſi ijs qui ſimiliter ægrotant, myſticè, vti ſuus eſt mos, poſita ſunt. Sed cur Platoni veritatis diſcipulo innitamur, cùm liceat homini Chriſtiano Platonis ipſius præceptores, Prophetas quippe & ſapientes alios legere, qui de mundo, & ijs quæ ſupra mundum ſunt, accuratiſsimè diſſeruere, cœleſtisq; numinis afflatu cognita, mortaliũ ingenijs cognoſcenda ꝓpoſuere, perq; eos ad eam, quæ vera & ſola eſt, ſapientiã peruenire? In hoc autem ſerpente, ſacratioribus interim interpretationibus omiſsis, noſtræ nobis imbecillitatis conſcij, humaniora quædam proſequemur, quę ſi non ad diuinorum intelligentiã, ad mores certè, & vitæ noſtræ conditionẽ facere videbuntur, eamq; ingrediemur viam, quam admirandus Philon primus omnium videtur

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

aperuiſſe. Dicemus igitur viperinum hunc morſum ſpectare nimirum ad illud D
amatoriæ mollitudinis hieroglyphicum, quod apud nos in Diuinis literis per
ſerpentem qui Adamum decepit, probatiſsimorũ autorum opinione deſigna-
tur: in illo enim, vt hi tradiderunt, voluptatis, nequitiæ, mollitieiq; fomes delite
ſcit. Picturata ſiquidem cutis, vt cum ipſo Philone & alijs ſuper hoc latius philo
ſophemur, varias delicatasq; rerum omnium illecebras præ ſe ferre videtur. Et
mortale genus nulla re magis afficitur, quàm rerum varietate. cuius rei experi-
mentũ eſt in pictura, in fictili fabrilique arte qualibet, aliqua ratiõe digeſta. Quin
& natura ipſa varietate ad laſciuiam vſq; delectari videtur. Plantarum enim di-
uerſicolores flores, varia germina, ſpecioſi fructus, & alia atq; alia forma, hisq;
atq; illis coloribus intincti, ac multiformes animalium facies, viſum oblectant,
quibus ſi ſupra modum delectemur, in eorum admirationem nimium illecti, in-
hæſitare videmur luto, proniq; in faciem procũbere, totoq; ventre ſerpere: ter-
reno enim veſcimur cibo, poſthabito cœleſti: nam vt optimè ait Horatius,

Inſani ſapiens nomen ferat æquus iniqui,
Vltrà quàm ſatis eſt, virtutem ſi petat ipſam. E

Illo prius aptè propoſito ſubſequitur:

Quid cenſes munera terræ,
Quo ſpectanda modo, quo ſenſu credis & ore?

Ad hæc comeſſationes & ebrietates, gulæ miniſtræ, non minùs quàm mordax
ſerpens miſeros artus animæ depaſcuntur. Reptatus autem nihil aliud ſignifi-
cat, quàm animum qui attolli nequeat in ſublime, ſemperq; deiectus ad ſola ter-
ræ commoda prorepat. Spiræ cõglobataq; volumina mille, quibus aſsiduè de-
cipimur, laqueos intento veluti digito demonſtrant. Latebris gaudet coluber,
latebris & voluptas impura, quæ veluti in ſcrobibus & hiatibus, in humanis
quippe ſenſibus occultatur. Hinc apud Græcos Mycheæ Veneris ſacra, quæ in
ſpecubus & abditiſsimis penetralibus celebrantur: μυχὸς enim ſeceſſus eſt. Et ſci-
tè Lyſitetes Plautinus adoleſcẽs Trinummo, amorem laſciuum latebricolarum
hominum corruptorem vocat: ſuper hoc Tertullianus ita declamat: Abſcondat
itaq; ſe ſerpens quantum poteſt, totamq; prudentiam in latebrarũ ambagibus
torqueat, altè habitet, in cæca detrudatur, per anfractus ſeriem ſuam euoluat, F
tortuoſè procedat, nec ſemel totus lucifuga beſtia: hæc ille. Venenoſa verò ſibi-
la veluti ſurrepentis ipſius mali blandimenta quædã ſunt: nam boni ſpecie deci-
pimur. Ad hæc futurum dicit Deus, vt homo ſerpentis caput obſeruet, ille ho-
minis calcem aggrediatur: malorum illud affectuum principiũ contagionemq;
mentis ex multiplicis voluptatis vſu indicat, cùm eius præcipua vis noſtræ inſi-
deat cogitationi. Per calcem verò animę pedem intelligimus, quę illa eſt portio
deſpicatiſsima, qua materiæ vti ſolo innitimur, altrix inquã, & cibaria poteſtas,
libidinis irritamẽtum, & voluptariæ totius laſciuiæ magiſtra. Eſt hæc, inquam,
Philonis ſententia, cui D. Ambroſius è noſtris libenter accedit, & ex ſerpentis
ſpecie figuram delectationis intelligi aſſeuerat Hexaëmero, & ad Sabinum epi-
ſtola. Nam & Origenes reptile venenatum in nobis eſſe dicit, cùm mulierẽ aſpe
ximus ad concupiſcendũ eam, atq; vt in ea penetralia & ſacra adyta ſubeamus,
vnde ſublimiora quædã ad puriorẽ aërem patefactis hiulcæ terræ foribus pro-
feramus. Nónne idẽ Origenes de immaculato Virginis vtero, & ortus vitæq;
eius integritate perpetua loquens, eam ait neq; ſerpentis perſuaſione deceptam,
neq; venenoſis eius flatibus infectam? Cyprianus de ſerpẽte eodem contra No

uatianum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A uatianum: Plus metuendus est, inquit, & cauendus inimicus cùm latenter obrepit, cùm per pacis imaginem fallens occultis accessibus serpit, vnde & nomen serpentis accepit: ea eius est semper astutia, ea est circumueniendi hominis cæca & latebrosa fallacia: sic à principio statim mundi fefellit, & verbis mendacibus blandiens rudes animas incauta credulitate decepit.

DE SYRTIBVS ANGVIPEDIBVS.

FAbulam Libycã ponit Dion Chrysostomus oratione quinta, ab istiuscemodi commento non admodum alienam. Esse quidem in Libya ferarum genus ex promiscuo bestiarum plurium, & diuersorum generum coitu progenitum: id autem immane admodum sæuumq; & ferocissimum circa Syrtes plurimùm versari: cibi gratia tum feras reliquas venatu, tum humanum pastum conquirere quàm auidissimè. Eius verò monstri naturam faciemq; forma esse huiusmodi conspicuam: corpus quidem muliebre: idq; admodũ formosum, lasciuè tumentes papillæ, totumq; pectus ac ceruix pulcherrima, colore cutis nitidissimo: mira ab eius oculis prosiliebat hilaritas, quæ intuẽtem quemlibet in amorem pro-
B cliuiter alliceret: reliquum autem corporis horridum, & squamarum scabritie asperum & intractabile: infernè demum in longum anguem desinebat, cuius caput in extrema parte positum acre admodum esset & mordacissimum: alis non esse præditum, sed sphyngis instar factum, neq; tamen eloqui, vt illæ faciunt, sed draconum in morem sibilum tantùm ædere acutissimum. Feras has tota Libya plurimas, atq; omnium quæ quot & qualibuscunq; pedibus ingrediantur velocissimas, vt nemo esset tam alacer, qui earum insultus effugisse gloriari posset. Animalia itaq; reliqua quotquot nactæ fuerint, pernicitate sua fretæ ac robore, per vim assequuntur & opprimunt, sed vnum hominem dolo tantùm blanditijsq; adoriuntur, & superant, vtpote quæ pectoribus tam amabilibus ostentatis, spectatores vti pręstigijs implicant, fallacissimosq; amoris laqueos intentãt conciliandis cõgressibus admodum idoneæ: in hos quippe cùm inciderint, nullum cient tumultum, nihil hostile minantur, immotæ verò manent oculis interim ad terram magna cum modestia deiectis, instar speciosæ lepidæq; fœminæ ad colloquij congressum inuitant, lenocinijsq; omnibus alliciunt: simulac verò
C quis, vt voluptuosorum hominum imprudentia est, cominus accesserit, extemplò eum arripiunt, iniectis quas aduncis vnguibus præditas habent manibus, tandiu priùs occultatis, quoad prædæ capiundæ oblata sit occasio: insurgit extemplò serpẽs à tergo aggressus, apprehensumq; lethali morsu transfigit, venenoq; immisso necat eue stigiò, mox cadauer miserabile serpens & feræ ipsæ lætantes vnà socialiter depascuntur. Ad hæc addit, Herculem Libycum iter eà facientem in eas incidisse, quas vbi primùm è longinquo prospexisset, cursum arripuerit perniciss imum: illæ autem cùm diu nec ignauiter subsecutæ, prędam tamen eam nancisci minimè potuissent, indignatione succensæ omnem in se crudelitatem conuertêre, ora pectoraq; vnaquæq; sua fœdissimè dilacerata discerpentes. Ita monitos esse nos debere, vt more Herculis, improbitatem atq; lasciuiam tantummodo fugiendo superemus. Quod quidem figmentum ex aurea illa Ecclesiastici sententia mihi desumptum videtur, Peccatum tanquam colubrũ fugiendum: paratum id enim esse vnumquenq; ad se accedentem haud grauatè suscipere.

FAVNVS ANGVIS.

HVic perquàm simile est quod apud antiquiores Grecos super Hecate pro-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ditum, eam alij Semelem vocãt, quæ tandiu Fauni patris nequitiæ reſtitit & ob- D
luctata eſt, etiam virga myrtea verberata, & vino oppreſſa, donec ille in anguẽ
transformatus, filiam ſpiris vndiq; colligatam improbitati ſuæ parêre compule-
rit. Cuius fabulæ apud veteres indicia fuerint, ab Hecates templo lõgè ſummo-
ta myrtus: vitis ſupra caput ſigni eius extenſa: vinumq;, quod proprio nuncupa
re nomine non licebat, ſub lactis vocabulo inferri ſolitum, quiq; ibidem paſsim
obrepunt innoxij ſerpentes: quæ quidem fabula facilè oſtendit eandem diuina-
rum humanarumq; rerum diſciplinam vniuerſo mortalium generi diuinitùs in
vſu habitam, ſed ab alijs nullo verborum aut rerum inuolucro, ab alijs ſenſu my
ſtico, ab alijs per ſymbola, ab alijs per ſimilitudines, per fabulas ab alijs memo-
riæ ſcriptorum diligentia commendatam, aut à patribus acceptam, poſteris per
manus proditam: laceſsit enim aſsiduè humanum genus, quod & Apoſtolus
Paulus apud Deum queritur, Faunus pater naturæ ſtimulis importunus, id eſt,
originis ipſius compages coagmentatioq;, & modò myrto, hoc eſt, imaginatio-
ne Veneris, modò vino, hoc eſt, lætitia & hilaritate, modò ſpiris ingẽtibus, hoc
eſt, multiplici voluptatis ipſius varietate ſuggeſta, nos oppugnat, perq; eam de- E
mùm exuperat. Atq; hęc illa patris domus, cuius obliuiſci nos debere, admonet
Propheta.

SENSVS A' VOLVPTATE, MENS A' SENSV DECEPTA.

MVlieris porrò figura apud Diuinarum literarum interpretes pro ſenſu ac-
cipitur, viri verò pro mẽte: vnde quidam Adam terrenam mentem inter-
pretati ſunt. Hic igitur ſiue Faunus, ſiue, vt noſtri rectiùs, ſerpens, accingit ſe pri
mùm ad expugnandam mentem, ſubuertendumq; intellectum. Hic ſua virtute
opibusq; fretus, hoſtem repellit acerrimè, vti Adamũ decet. Quid ille vafer &
malignus? Eam adoritur, ſenſus ipſius obiectat commoda, delicias proponit o-
mnes, voluptatũ explicat illecebras, quarũ guſtu vel minimo expugnatur Euæ
imbecillitas: illa incautum opprimit Adamum, mendaciumq; cõmenta, lenoci-
nio ſuo atq; blanditijs eum cogit aberrare. Athanaſius ſanè cùm puritatem ani-
mi, quæ in Adamo primitùs fuit, in ſpiritualium rerum cõtemplatione tantùm
occupato, metaphoricè Paradiſum à Moſe nominatũ oſtendiſſet, ibidem adie- F
cit quo pacto ſenſus mentem à ſpiritalium rerum meditatione ſerpentis conſilio
ad corporis voluptates auerterit abſtraxeritq;. Diuus Auguſtinus in 48 Pſal-
mũ, Singulis, inquit, noſtrûm ineſt mulier hęc: quippe caro noſtra, Eua eſt, quæ
ſeducit virũ, id eſt, rationem: per quam carnem labitur homo, quem lapſum cal-
canei nomine quod à ſerpente fuerit impetitum, Prophetę appellauerunt. Hinc
Menander Samarita occaſionem ſumpſit ſceleſti perniciosiq; dogmatis, qui nu
ptias & generandi ſtudium à viperinæ naturæ ſatana mentiebatur emanaſſe.

SENSVS QVINQVE.

IN Euangelica lectione virgines quinq; fatuæ totidemq; prudentes cum lam-
padibus producuntur, quæ, vt Ambroſius putat, ſenſus quinq; in ſapiẽtibus
ſuo lumine lucidos, eoſdemq; in inſipientibus erroris tenebris obfuſcatos indi-
carent. Quare videndum an Fulgentius rectè ex Apollophanis Epico, vt ipſe
dicit, carmine commentus ſit Saturnum fatum νοῦν appellari, quòd νοῦς Græcè ſen-
ſus dicatur, quem pro mente & intellectu poni paſsim inuenimus: niſi ea de cau
ſa vocabulum vſurpemus, quòd per ſenſum, vt Ariſtotelici, ad rerum cognitio-
nem deuenimus: à νοέω enim νοῦς. Quod tamen alicubi νόος ſignificatum vſurparit

pro

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A pro sensu, id in Aonibus Valentinianis habetur: nam is Aristotelem secutus, λόγον à Νȣ̃ emissum prædicabat, rationem quippe à sensu proficisci, de quo Irenæus lib. 11, cap. 39, & 40. nam hæc nũc nostri non sunt negotij. Duo verò sunt, si credimus Aristoteli, quæ nostri ad vnamquanq; rem motus causa sunt: vel ipsa scilicet cogitatio, si nunc intellectum vereamur appellare, vel sensus, rerum enim aut vtilium, aut commodarum, aut quas quoquo modo bonas existimamus, imaginatio, vel ab ipsa cogitatione procedit, quia tales fore existimamus, vel ab eo quod sensu experti sumus. Ipsa igitur vel cogitatio vel sensus, imaginationem creat, imaginatio statim excitat appetitionem, appetitio affectum, affectus motum, vt ad assecutionem perueniatur. Nostri igitur primi parẽtes duo, intellectus & sensus. Intellectum verò hic accipio cogitationem quæ certo sit cursu peracta. Sensus vbi intellectui paret, perpetua vtitur tranquillitate, ipsoq; deliciarum paradiso perfruitur: vbi verò intellectus sese sensui manciparit, tota aberrat via, & à priore illa amœnitate quieteq; ad labores, & inuisas rerum omnium turbas eiicitur.

B MALVS DÆMON.

QVòd verò malum dæmonem per viperinam figuram indicamus, multorum consensus accedit. Nam & apud D. Hieronymum draco inter diaboli cognomenta numeratur: & diabolus locutione Mali sæpe ponitur, vt in prece quotidiana diceret Cyprianus, Sed libera nos à malo: quod tamen ipse, libera nos à maligno, protulit. Sed præcipuè Ecclesiastici X. eo loco, Si momorderit serpens in silentio: si quem, ait is, serpens diabolus occultè momorderit, & nullo conscio, eum peccati veneno infecerit, & quæ super pœnitentia sequuntur. Et causam addidere nonnulli linguæ motationem, quæ tam multiplex appareat, ex quo multiplicia eius incitamenta interpretantur. Nam qui eius minister est, aliud porrò lingua loquitur, aliud corde meditatur: his Dominus ait, Generatio viperarum, quomodo potestis bona loqui, cùm sitis mali? Et in diuinis literis alibi factum silentium in cœlo legas, dum committeret bellum draco cum Michaële archangelo: alibi contritũ ab Assertore nostro caput draconis in Iordane fluuio, atq; ita nos ab eius dominatione liberatos: & huiusmodi pleraque alia. Nam & Pythones genus dæmonum est, & Pytho serpens apud gentiles
C effingitur, quem Apollo sagittis confecerit: quod quid sibi velit, alibi diximus. De Pythonibus habemus in gestis Pauli, qui vnum ex his exire iusserit è muliere, quam is occupauerat, propterea quòd clamitabat illa, & Paulũ & eius comites esse seruos summi Dei, qui viam salutis annunciarẽt. Id verò dolebat Paulus, inquit Origenes, quòd indignum iudicaret sermoni suo à Pythonis spiritu testimonium exhiberi. Et Regum primo Saul mulierem, quæ Pythonem habeat, sibi sisti mandat, vt per incantationes, Samuelis animam euocaret. Sũt qui dicant (vt hoc κ̃τ πάρεργον admoneamus) Samuelis non animam, sed imaginem Pythonissæ oggestam: sunt qui Dei permissu veram animam asserant, vt ex calamitatis, quæ Sauli totiens prædicta fuerat, asseueratione, acrius cruciaretur: alioquin vt Deut. XVIII, maximè eũ abominatur Deus qui Pythones consulat.

DELECTATIO.

QVantum verò pertinet ad delectationem, audimus Deum Opt. Max. ita illum execrantem deuouentemq;, vt super pectus suum, & vtero incumbens suo, sit semper incessurus serpens: quod, vt diximus, Philoni, Ambrosio,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Athanasio & aliis subscribētibus, de terrenis delectationibus intelligitur: quare in id quoq; deuouit serpentē Deus, vt terra perpetuò vesceretur. Ac ne Menippeam fabulam ab aliis recitatam seriis his admisceam, adagiū illud ex ea tantùm attingam, quod de Lamia fertur, quæ libidinis appetitu percita, Menippi admodum iuuenis sanguinē deglutire cupiebat, ab Apollonio Tyaneo, vt memorat Philostratus, dictum, ὄφιν θέλπεις, καὶ σὲ ὄφις, anguem concupiscis, teq; anguis: quòd is scilicet mulieres appeteret, & ab eisdem identidem expeteretur. Quid Plato? nónne Mosaicam secutus historiam ait Phædro, dæmonem aliquem in ipso statim principio rebus humanis voluptatem immiscuisse, veluti oblectamentum aliquod non inconcinnum, adulatori grauissimæ bestiæ maximæq; calamitati, natura inseruerit? D

LIBIDINIS ANTIDOTVM.

ANimaduertendum verò est naturam ostendisse nobis, ieiuni hominis sputo serpentem necari posse: ex quo tacitè submonuit, Venereas voluptates libidinisq; ardorem, ieiunio identidem extingui: nam hæc sine Cerere & Bacho, vt ait ille, omnino frigent. Et Matth. 9. adolescēs ab impuro oppressus dæmone, nō nisi oratione & ieiunio curari potest, vt Assertor noster admonuit. Et quoniam sunt quibus commentitiū hoc videtur, asserit id Galenus περὶ κράσεως tertio, asserunt idem Alexander Aphrodiseus, autor minimè contemptibilis, & Plinius, & plerique alij rerum naturalium scriptores, qui rem ita tradunt: Si saliua ieiuni hominis in os vel vulnus Scorpionis, vel serpentis, vel alterius venenati animalis inciderit, & ad interiora penetrauerit, exitialem eis esse. quod & Lucretius his versibus tangit: E

Est itaq; vt serpens, hominis quæ tacta saliuis
Disperit, ac sese mandendo conficit ipsa.

Causam Philosophi perscrutantē, aiuntq; fieri hoc ob magnā inter vtrunq; animal contrarietatē: serpens siquidem frigida & sicca est corporatura, homo autē calida & humida: hinc alterū alterius visu tactuq; exhorrescere, humanoq; sputo tactum anguem æquè fugere, ac si feruentem in aquam incidisset, id si penetrarit in fauces, etiam extingui. Quòd verò aiunt pollere ad hoc ieiunioris hominis saliuam, sciendum & ab ieiuno quoq; morsum esse pestilentem. F

PETVLANTIÆ FINIS.

NEq; absimile est à sacris inuentis, quod de Chimæra dicitur, cuius extrema pars in draconem desierit. Amorem enim lasciuum per figmentum illud significari tradunt autores optimi: cuius finis quínam alius esse potest, nisi voluptuosa procacitas? quæ tamē vt ex voto facta transactaq; omnia sint, venenum demum interneciua animi exulceratione relinquit, quæ latius in Leone, vbi de Chimæra agitur, sunt explicata, vbi & quid super hoc Hesiodi interpretes asserunt, addidimus. Talis dubio procul serpens incautam Eurydicen afflixisse fingitur à Poëtis.

VOLVPTAS MATVRE' EXTINCTA.

HErculem verò, quem vetustas illa pro virtutum omnium tam animi quàm corporis idea proposuit, angues etiamnum in cunabulis elisisse canunt: quippe eum innuentes, qui ad magna præclaraq; negotia sit natus, debere vel à teneris vnguiculis extinguere voluptates. Meritò igitur insigne facinus hoc vtili omnibus exemplo futurum, tot in marmoribus sculptum videas, atque in numis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A numis etiam: cuiuſmodi ille eſt, cuius altera facies inſcriptionem habet KPO-ΘΩNI. Literæ verò reliquæ in numo, quem attrectauimus, detritæ ſunt. Quòd ſi qui figuram huiuſmodi autumant inſtitutam, vt fortitudinem, incolumitatem, ac membrorum robur, quo Crotoniatæ vulgò præditi ferebantur, Herculi commendarent, non laboro: quippe qui non ignorem bonæ valetudinis laudem ſcriptorum omnium conſenſu Crotoniatis attributam, adeò vt in vno certamine Olympico ſeptem viri, qui reliquos virtute præceſſerant, pariter Crotoniatæ omnes ſint reperti: quod latius apud Strabonẽ libro Geographiæ ſexto. Vnde etiam dictum illud emanarit, κρότων ὑγιέσθρον. Deq; optima valetudine Plautus ait, pugilicè, atque athleticè: nam membra fortia vegetaq; magis omnino ea ſunt, quæ minùs ſeſe voluptatibus & nequitiæ dediderunt. Sed vt ad anguem reuertamur, ne adeò mirum ſit eum voluptatis & libidinis habere ſignificatum, legimus apud Plutarchum eos puellarum amaſios aliquando deprehenſos eſſe, omniaq; amoris & nequitiæ ſigna præbuiſſe: veluti is qui Ætoliæ cuiuſdam amore captus, noctu eam adire ſuetus, puellæ corpori circunfu-
B ſus, hac atq; illac illabens, illam nunquam neq; vltrò neq; inuitus lædebat, opportuneq; ſub diluculum recedebat: quod cùm ij quibus puella curæ fuerat intellexiſſent, eam aliò migrare compulerunt: ſerpens per triduum et quatriduum non adeſſe, ſed diligenter accurateq; circuire, illam quæritans: quam vbi mox inuenit, caſu illi obuiam factus, non vti ſolitus erat mitis & blandus, ſed aſper & horridus in eam inſiliit, manibusq; primùm ſpira ad corpus adſtrictis, caudę reſiduo femora flagellabat, leuem quidem iram præ ſe ferens, quæ licet indulgentia aliqua permixta eſſet, caſtigationem tamen apertè demonſtraret.

ARAXA.

NEq; quidem diſſimulandum, quòd Scythæ huius ſalacitatis ergò, quæ per ſerpentem ſymbolicè fingitur, Araxam famoſæ libidinis fœminam, cuius Diodorus tertio meminit, ſemiuiperam figurabant: humana quippe forma vmbilico tenus, reliqua viperina. Ferunt hanc cum Hercule copulatam filios treis genuiſſe, Agathyrſum, Gelonum, & Scytham iuniorem, qui totidem gentium mox autores fuiſſe perhibentur.

CONTINENTIA.

C IN ſacris Hebræorum literis Dana ſerpentem æreum Moſeos admonitu factum legas, qui aduerſantem voluptatibus virtutem præ ſe ferebat, hominẽq; à peſtifero quouis veneno ſoſpitem reddebat: ea eſt continẽtia, atq; conſtantia, atque ideo ex ære, hoc eſt, fortiori perennioriq; materia conformatur: æs enim valde ſolidum eſt, neque vlli obnoxium rubigini: quare nexas ære trabes apud Virgilium legas ad perennitatem catenarum: & monumentum ære perennius apud Horatium eodem ſenſu. Idem & viuentiũ ſalubritati aduerſus putreſcentia efficaciſsimo eſt remedio. Acuti quoq; mucrones ærei cadaueribus infixi, ea ne putreſcant, vel vt diutiſsimè ſaltem aſſeruentur, efficiunt.

CALLIDITAS.

SEd neq; calliditas prætereunda eſt, quæ per ſerpentis imaginem indicatur. Et Moſes prudentiſsimum inter bruta ſerpentem dixit. Animal præterea motu varium eſt, atq; ad ſubſidium defenſionemq; præcipuè paratum, quodq; hoſtem vlciſci probè poſsit & norit. Draconi verò ſimilis eſt virtus indagatrix, quæ diligenter omnia perſcrutetur, rimeturq; ſtudioſiſsimè: ideoq; ab acuto viſu nomen illi factum. Et quoniam in primis voluptatem ex eo ſignificari dixi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mus, vt quod inſtat agamus, ea demum vera voluptas eſt, quæ ex intellectu de- D
purgato, & ſano ſenſu perfectiſsima redditur, vnde abſolutum oritur iudicium, quo freti poſſumus noſmetipſos prudenter tueri, atque ſapienter conſeruare. Quod igitur vitæ periculum amatoriæ morſiunculæ, & voluptatum vulnera, intortiq; deliciarum laquei intentare videbuntur, id omne temperantia depellat, longeq; ſummoueat: illa enim vna incontinentiæ opponitur aduerſaria: equum hęc, vtpote ferocientis improbitatis & vitioſæ cupidinis ſimulachrum, mordeat, atq; ita vitio proſtrato, ſeſſorem in virtutis æqua planitie ſanum incolumemq; ſiſtat.

PIERIVS VALERIANVS AD ACHILLEM MAFFÆVM PATRITIVM ROM. DE SERpente in aliquot ſignis militaribus, deq; caduceo ad rem ipſam, ex ſacris Ægyptiorum literis.

E

QUI verò opuſculum hoc alterũ de quibuſdam ſerpentis ſignificationibus, in ſignis præcipuè militaribus, deq; caduceo, nuncupem potiùs, quàm tibi, Clariſs. Achilles? qui præter abſolutam Legum peritiam, totius etiam es antiquitatis non incurioſus aſſectator: cuiq; hæc dominaſcuntur tam patris tui viri elegantiſsimi cura, quàm accuratiſsima aui illius tui clariſsimi diligentia, qui cùm à ſecretis Pauli Veneti II. P. M. eſſet, quantulumcunq; otij publicis à negotiis ſurripere poterat, totum id rerum harum cognitioni ſtudioq; tradebat: méque fateor à vobis mutuò accepiſſe plurima in toto hoc negotio meo, quæ tibi reddere, poſt rem arbitrio meo digeſtam, iuſtum æquumq; exiſtimaui. Accipies igitur à me redhibitionis, ſed liberæ & ingenuæ nomine, multarum rerum expreſſa ſignificata, quarum figuræ imagineſq; apud vos laudabili cura cuſtodiuntur: illúdq; præcipuè familiaribus nobilium domorum inſignibus argumentum, contra iuniorum quorundam eruditorum opinionem ſcriptum oſtendiſti, quod ex ipſa vetuſtate deſumptum, & apertiſsimè comprobatum perlegiſti. Subieci, me quoque ſentire tecum, & in hoc comprobando non parum allaboraſſe Imperatorum veterum atqueadèo militum inſignia, & in parmulis & in ſignis more noſtro picta fuiſſe multa enumeraui, præſertim eorum qui ſerpentem protuliſſent: nam circa caduceum ſolicitus plurimùm eſſe videbaris: & quæ de principatus hieroglyphicis multa diſſerui. Iuſſiſti mox vt ea omnia conſcriberem, quòd per otium ea recognoſcere conſtituiſſes. Quamprimùm igitur mihi quoque per otium licuit, quod optare te tantoperè contenderas, efficere procuraui, idq; quamlibentiſsimè, qui quantum in lucris ponerem nõ ignorabam: ſimúlq; mihi ſtimulus addebatur ad ſtudia hæc veluti poſtliminiò reuiſenda, quæ in multarum occupationum quaſi concurſu, diutius fuerant intermiſſa. Tuæ præterea humanitatis opera, multa in melius reſarciri poſſe videbam, vt ita minimè fortè peritura eſſe lucubratio mea, quæ talem tantúmq; ſibi argumenti huius non lectorem modò, verùm etiam adiutorem comparaſſet: cenſuram enim doctrinámq; tuam ſpero mihi plurimùm profuturam.

F

IMPE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

IMPERATOR.

A PRIMVM igitur hieroglyphicum in hoc genere illud erit, quod ad rerum ſummam pertinet. Sacerdotes enim Ægyptij ſi vellent Imperatorem, aut potentiſsimum quempiam Regem per inſtitutas ab eis imagines indicare, anguem, vt apud Niliacum Horum eſt, in ſpiram collectum faciebant, palatij cuiuſdam ſpecie in voluminum medio ſtatuta: ſiquidem domus regia in imperij totius centro ſita eſſe debet, vt omniũ æquè commodis conſulatur. Nam Plato Legum quinto, Reip. ſuæ vrbem iubet in medio regionis, quoad fieri poteſt, poni. Et Geneſeos 23, cùm dicendum eſſet, Erat autem Ephron longè princeps Hetheorum: ſcriptum inuenias ad huius inſtar hieroglyphici, Habitabat autem Ephron in medio filiorum Hethios. Hinc rerum ſcriptores memoriæ non temere prodiderũt, Antoninum Pium in vrbe ſemper ſediſſe, vt ita medius nuncios vndiq; citiùs acciperet poſſet: ideoq; ne lõgiùs abeſſet, nullas vnquam expeditiones obiuit, prædia ſua tantùm in Campania nonnunquã viſere contentus: quãuis eſſe ſcio qui
B factum hoc ab eo dicant, quòd grauem eſſe prouincialibus comitatum Principis etiam nimis parci exiſtimaret. Diodorus autem licet alia quoq; ſerpentis ſignificata commemoret, quin tamen & imperium ex eiuſdem animantis pictura intelligi poſsit, nequaquam inficiatur. Quidam hominem regni potitum hieroglyphicè ita deſcribunt, vt eum manu ſerpentem comprimere indicẽt, cuiuſmodi ſimulachrum eſt in numo Aurelij Cæſ. Aug. Pij filij, in quo ſigillum eſt, ſerpentem à medio manu tenens, admouentem caput dexteræ cibum porrigenti. *Numus Aurelij Cæſaris.*

OSCVS.

MAnethon Ægyptius autor, quiſquis ille fuit, ait Oſcum, qui Tyrrhenis imperauit, inſigne ſerpentis habuiſſe: Oſcosq;, ait Seruius, populos dici vbi plurimũ ſerpentes abundant, in Campania quippe: nam Oſcum hunc aiunt coloniã eò tranſmiſiſſe, Hetruſcis tũc Italiæ ferè totius rerũ potientibus: vrbemq; in ea regione longè principem, ab accipitris augurio, quẽ Hetruſca lingua Capim appellabant, nominaſſe, vt ſcriptores quidam vetuſtiores memorię prodiderunt: licet tempore ſuccedente creditũ ſit, eam ita à campeſtribus locis nuncupatam. Poëtæ verò Hecatæum ſecuti, eoſdemq; Hecatęus, Capyn Troianũ virum vrbis autorẽ fuiſſe tradunt, & ab eo nomen. Sed hæc vtcunq; fidem faciant
C (in nulla enim re magis autores diuerſi abeunt, quàm in vrbium originibus repetendis, dum Græci ſibi omnia adſcribũt, Latini ſua poſsidere contendunt, nationes pleræq; aliæ non ignobiles eſſe volunt) ſatis conſtat Oſcum, Ægyptiorũ principum more, ſerpentis inſigne geſtaſſe, & Oſcos eius colonos inde nuncupatos. Oſcus dubio procul Hetruſcum nomen eſt, & apud eos ad hæc vſq; tempora viperę Oſcorzones appellant, ſi modò vipera ſerpẽs ille ſit, qui tota Venetia vulgò Maraſſus dicit. Et ſacrę apud nos literę ſerpẽtẽ principis elogio nominarũt, dũ ait Aſſertor noſter, fore vt huiuſmodi princeps foras eiiciatur, cùm de diabolo loqueret, qui per ſerpentem multis in locis vtriuſq; inſtitutionis noſtrę figuratur. Hanc interpretationẽ D. Ambroſius è noſtris nequaquam aſpernat.

IVNO DOMINA.

ET indicandi dominij cauſa, in Lunonis quoq; dextera ſerpẽtis caput ſtatuebatur, in lęua verò lapideum ſceptrum, cùm Luno ipſa dominij pręſes apud gentes haberetur, incederetq;, vt ipſa de ſe apud Virgiliũ dicit, Diuũm regina, Iouisq; & ſoror & coniunx.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Serpens II.

IVNO CONSERVATRIX.

D

Iuliæ Mameæ numus.

NAm in Iuliæ Mameæ Aug. numo ſimulachrum eſt, ſinus fluentes collectũ, læua haſtæ adnixa, dextera anguem in ſpiras conuolutum porrigente: vbi anguis omnino imperium, haſta defenſionem indicat: quod vt coniiciam facit inſcriptio, quæ in hunc modum legitur, IVNO CONSERVATRIX.

ORBIS DOMINIVM.

SErpentes quoq; leonibus, qui Opis deæ ſimulachro apponebantur, adiuncti, terrarum orbem vel orbis ipſius dominium ſignificabant. Argutum verò dictum apud Græcos contra potentiores ciuili quadam libertate iactari ſolitum, ὄφις, ἐμὴ φάγῃ ὄφιν, δράκων ὁ γενήσεται: Anguis, niſi anguem comedat, non fiet draco. Nam inter ſerpentum genera, Dracones ij vocantur qui corpore ſunt immaniore, vaſtioreq; magnitudine, tametſi pro quocunq; angui plerunq; nomen autores vſurpant. Quem igitur Imperatorem ſtatuas, eo adagio aiebant illi, ei neceſſe eſſe Reges & Principes multos deglutire, vt ita Rex regum fieret, & dominantium dominus.

IMPP. DVO.

E

IN Græcorum etiam numis dominium per ſerpentũ effigiem ſignificari obſeruauimus: nam in numo quodam videas ſerpentes duos ad ſemicirculi curuaturam inuicem ſpectantes, caudis introrſum incuruatis, cuius inſcriptio dominiũ penes duos eſſe demõſtrabat: ita enim habebat, ΔΥΝΑΡΧ. ΕΞ ΥΠΑΤ. Β. Quod ita apertiùs exprimitur, δυναρχία ἐξ ὑπάτων δύο.

PROVINCIÆ PRINCEPS.

QVòd ſi regem Ægyptij prouinciæ tãtùm alicui iura legesq; dantem pingere voluiſſent, dimidiatum, vt apud Horum eſt, anguem figurabant, per animal quidem Regem, per ſegmentum verò, quòd non vniuerſo imperaret orbi, ſubindicantes: omnipotentem ſiquidem ex integro dracone intelligi, ſuperius oſtenſum eſt. Sanè anguis ille qui Tarquinij Superbi animum perculit, anxiũq; reddidit, cùm à columna lignea repentè elapſus omnes vertiſſet in fugam, tota rei miraculo curia conſternata, nimirum ſignificabat nouum & inexpectatum principem, eundemq; iuuenem L. Brutum, de columna lignea, hoc eſt, de ſtupore, quem diu ſimulauerat, proditurum. Lapis enim & caudex, pro ſtupido & alienatæ mentis homine, apud Comicos ponitur.

F

REX OPTIMVS.

SI verò Regem optimum ſignificare procuraſſent (κάλλιστον enim, non autem κάκιστον, in emendatis Hori codicibus habetur) anguem vtiq; in orbem collectum effingebant, cauda mordicùs apprehenſa, ſed regis nomen in ſpirę medio deſcribebant. Quin etiam certam anguis ſpeciem μεσὸ cognominatã, huic ſignificato adhibebant. Cur verò anguem fingerent ſibi caudam admordentem, autores quos ſequimur nuſquam tradunt: ſed ſi ariolari licet, indicabat, omnia vſque ad minima vltimaq; curæ eſſe regi, qui bonitatis nomen ſit adepturus, cùm ea præcipuè de cauſa Sardanapalus & plerique alij infames habiti ſint, quòd ſimulac ad principatum peruenere, omni abiecta cura ſibimet tãtùm vacare, ſeq; vnos curare inſtituerunt.

REX TVTELARIS.

QVòd ſi Regem Ægyptij ſuum vel alium quempiam in obeliſcis aut monumentis aliis curam populi ſui geſsiſſe regiam, atteſtarentur, eumq; tutela-

rem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rem fuisse commonerent, anguem vigilem, vertice quippe surrecto, elatoq; pectore sculpebant, cuiusmodi species adhuc plerisq; locis inspicitur: hic verò pro regio nomine CVSTOS inscribebatur, vtpote quòd æquè vigilabundum esse deceat Regem, cui gentium regniq; tutela sit curæ credita. quare apud Homerũ Somnus Nestoris personam indutus, his verbis compellat Agamemnonem:

οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
ᾧ λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.

Quam sententiam ita reddamus:

Non decet ignauum tota producere somnum
Nocte virum, sub consilio, sub numine cuius
Tot populi degunt, cui rerum cura fidésq;
Credita summarum. Quod P. Scipio, vir alioqui rebus tot præclarè gestis omni laude maior, cùm minimè præstaret, somnolẽtię taxatione malè apud Romanum populum audiebat. autor Plutarchus libro ad Traianum Imper. de ciuili institutione. Sanè verò dracones à visu, quem acutissimum habent, nomen apud Græcos habuere. Palladi autem eadem de causa dedicatur, quia nomen id πρὰ τὸ πάντα ἀθρεῖν, καὶ βλέπειν, καὶ περὶ πάντων νωεῖν, factum nonnulli tradunt: prudentiamq; hinc interpretantur, quæ omnia perspiciat, & ante omnes intelligat. Carpit Horatius quendam, qui in amicorum vitiis tam acutè cerneret quàm aquila, aut serpens Epidaurius, puto prouerbium secutus, ὄφεως ὄμμα. Neq; temere Aristophanes finxit angues duos Pluti oculos in Æsculapij lambere, cuius rei beneficio ille ex cæco cernere cœpisset.

B

HEROS.

QVòd autem Heroibus in vniuersum draco sacer habeatur, ea de causa Plutarchus, Agide, factum putat, quòd ex medulla hominis serpens gigni soleat: quod non ignorauit Virgilius cùm ad Anchisæ tumulum hæc accidisse memorauit:

Adytis cùm lubricus anguis ab imis,
Septem ingens gyros septena volumina traxit
Amplexus placidè tumulum, lapsusq; per aras:
Cæruleæ cui terga notæ, maculosus & auro
Squammam incendebat fulgor, ceu nubibus arcus
Mille trahit varios aduerso sole colores.
Obstupuit visu Aeneas, ille agmine longo
Tandem inter pateras & leuia pocula serpens,
Libauitq; dapes, rursusq; innoxius imo
Succeßit tumulo, & depasta altaria liquit.

C

Quod quidem non temere fictum à Poëta, sed ex historia desumptum. Atheniensibus enim contra Medos apud Salamina naualem pugnam inituris, serpens draco in naui dicitur apparuisse, secundissimo rerum, quæ prosperè subsecutæ sunt, prodigio: cuius rei monumentum in Salamine templum fuit Cychreo, vt apud Pausaniam est, dicatum, quòd Apollo responderit serpentem illum Cychreum heroëm fuisse, qui auxilium allaturus aduenisset.

EPAMINONDAS.

EPaminondas autem Imp. ille clarissimus, qui ad Mantineã tam fortiter occubuit, draconis gestamine insignis fuit. Eo verò loco vbi pręliũ cõmissum est, columnã erexit antiquitas cum clypeo draconem in eius memoriã sculptum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

oſtentante. Quod Pauſanias ideo factum arbitratur, quòd is ex Spartiatarũ co D
gnatione, quæ Thebis erat antiquiſsima, progenitus diceretur, quorum id gen
tile eſſet inſigne, quippe quòd à ſeminio anguineorum dentium, quos Cadmus
ſeuerit, oriundi eſſent: Spartanosq́; ipſos in Laconia inde originẽ duxiſſe non
nulli credidere, quos olim ὀφιοδέρτας nuncupatos alia de cauſa hiſtorici tradide
runt: cùm enim annonæ caritate laborarent, compulſi ſunt ſerpentes, quorum
vis magna in Laconia multiplicauerat, in humani cibi vſum conuertere. Sed
quoniam de clypeis & geſtaminibus militum atq; cohortium multa dicturi ſu
mus, quia id præcipuè contendebas, vt aduerſus eruditorũ quorundam ſenten
tiam veterum exempla tibi ſuggererentur, quò non eſſe nouum inſtitutum fa
milias variis geſtaminibus tum colorum, tum diſſectionum, atq; etiam inſcul
ptarum in illis animantium, figurarum, plantarum, inſtrumentíue alicuius adie
ctione diſcerni, comprobare poſſes: priuſquam ad horũ explicationem aggre
diar, alia quædam ad principatum & nominis claritatem per anguem common
ſtrata dicere neceſſarium eſt. Sed priùs aliqua de oſtentis.

AMPLITVDO NOMINIS. E

IN oſtentis enim ſummam nominis amplitudinem portendere anguis fertur,
non iis tantùm quæ ad imperium aut alium quemcunq; principatum attinẽt,
ſed ad ea quoq; quæ vel ingenio vel arte celebritatem ſibi aliquam comparaue
re: vt in hiſtrione Roſcio, artis ſuæ gloriam præmonſtrauit: cùm enim puerum
anguis dormientem noctu complicaſſet, pater ad aruſpices detulit, qui reſpon
derunt, nihil illo puero clarius, nihil nobilius fore.

DOMINIVM.

AVreliano verò, quamuis modicis parentibus ortus eſſet, ſummum tamen
imperium anguis portendiſſe fertur, cùm eius pueri peluim plerunq; cin
xiſſet, neq; vnquam occidi potuiſſet: poſtremò matrem eius, quæ templi Solis
ſacerdos erat, & aruſpicinæ non ignara cùm hoc vidiſſet, ſerpentem quaſi fami
liarem occidere noluiſſe. Pari præſagio Seuero imperium præmonſtratum
eſt, cui dormienti, vt Spartianus ait, in ſtabulo, ſerpens caput cinxit, & ſine no
xa, expergefactis ac acclamantibus familiaribus, abiit. Quin & Maximini
iunioris, quem pater ſecum Imperatorem appellauit, caput dormientis ſerpens
circundedit, futuræ dignitatis argumento. Quid autem ſomnia? nonne ipſa F
quoque vel in conceptu vel in partu quotiens draconem obtuliſſent, eiuſdem
amplitudinis prænuncia fuerũt? Mamæa Alexandri Seueri mater, pridie quàm
puerum eum páreret, ſomniauit ſe dracunculum enixam edidiſſe. Nam & Ale
xandro Macedoni draco dominij claritatem præſagiuit, qui matri Olympiæ
congreſſus in ſomnis. Hoc idem de Pomponia Africani Scipionis matre tradi
tum eſt, & ipſi draco circunfuſus nihil attulit nocumẽti. Dedit & Auguſto Im
perij præſagiũ oſtento ſimili. Nam cùm Actia mater eius ad ſolenne Apollinis
ſacrum media nocte veniſſet, poſitaq́; in templo lectica, dum cæteræ quoq; ma
tronæ dormirent, obdormiſſet, viſus eſt draco repentè ad eam irrepere, paulóq;
pòſt digreſſus: illa verò expergefacta quaſi à concubitu mariti ſe purificauit, &
ſtatim in corpore eius extitit macula veluti picti draconis, quæ nunquam eximi
potuit, adeò vt publicis inde balneis perpetuò abſtinuerit. Sedenim facile fuit
oſtenta quæ principibus viris aut nobilitate aut opibus claris accidiſſent, ad
futuram eorum amplitudinem accommodare, quid de ſeruis dicemus infi
ma fortuna genitis? Spartacus venalis cùm Romam delatus eſſet, deprehenſus

eſt

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A est dum quiesceret, habere sub capite draconẽ in spirã complicatũ: quem Thracia itidem mulier conspicata vaticinandi peritissima, signum esse dixit magnæ cuiusdam & formidabilis potentiæ, quæ tamen infaustum esset exitum habitura. Idem serpens vbi defectus casu aliquo fuerit, imperij adesse finem identidem ostẽdit. Nam Tiberius Cæsar serpentẽ draconem in deliciis habere solitus, eiq; manu sua cibũ ministrare: quem cùm is corrosum à formicis reperisset, monitus est cauendam sibi esse vim multitudinis: formicas enim populi significatum habere, nõ fabula tantùm Pelei Thessaliæ Regis, verùm et portenta & prodigiosa somnia declarant. Nam & Nero paulò antè quàm extingueretur, visus est sibi per somnium pennatarum formicarum multitudine oppleri. Sed enim de formica loco suo plura. Quod ad serpentem pertinet, idem Nero qui serpentis spolium à matre pro amuleto commendatum, brachio alligatum aliquãdiu gestauerat, inde memoriæ maternæ tædio abiecerat, tũc id perquisiuit incassum, cùm omnia contra se fremere comperisset, maternæ erga se pietatis serò memor.

ASIA.

B ANtea verò quàm militaria signa promoueam, scrupulus ille mihi videtur eximendus, quòd nonnulli per serpentes tris, Asiam prouinciam significari putant, non secus ac ibes Ægyptum, elephanti Africam, cuniculus Hispaniã, equus Italiam, quæ sigillatim suo quæq; Commentario declarata sunt. Id ea de causa suspicari videntur, quòd numi plerique argentei conspiciuntur, quorum inscriptio est, CÆSAR IMP. VII. ab altero latere angues tris, quorum duo pectoribus hinc inde sinuosè surrectis attolluntur, tertius iacens capite caudam vnius, cauda verò caudam itidem alterius implicat. Hos inter Victoria surrigitur calathisco insistens, quippe ad ipsius terræ Asiaticæ feracissimam vbertatem significandam. Inscriptio verò est, ASIA RECEPTA. Sed enim ego angues eos tris indicare crediderim, Imperium Romanum tris iam orbis partes occupasse: Europã enim diu possederant, Africam paulò antè subiugarant, nũc Asia recepta, & ad reliquas applicata, tertiam quoq; partẽ adepti videbantur.

PRÆFECTVS MILITVM.

QVod verò pertinet ad insignia militum, numus est Cæsaris Dict. III. in quo Victoriæ caput est, alatũ quippe, & capillis in nodum collectis, ab al- *Cæsaris numus.*

C tera cuius facie Roma gradiens, stola ad pedes demissa, capite, vti mos, galeato, ancile sinistra gestans, læua trophæum, quod humero inhæret, sustentans: à latere verò serpẽs Draco prorepit capite surrecto, magnis voluminibus terga trahens, cuius inscriptio est, C. CLO. VI. PRÆF. M. Caius Clodius VI. præfectus militum. In sacris literis legas, draconum capita in aquis à Deo contrita, quod Psalmo quarto supra LXX. habetur: quod milites, centuriones & duces eos significat, qui fuerant à Pharaone immissi, vt Israëliticum populum persequerentur: ij aquarum mox inundatione suffocati sunt, atq; ita contriti. quodq; mox sequitur phrasi longè insigniori, Tu confregisti caput Draconis, Pharaonem ipsum intelligit. Qui mysticum sequũtur sensum, hæc ad Christum referunt, qui dæmonis vim omnem sustulerit.

COHORTES.

QVin & cohortiũ erant insignia, perq; singulas earum, vt Flauius Vegetius scribit, ferebant ad prælia à Draconariis, quo nomine κατ' ἐξοχὴν signiferos omnes appellitabant. Quo verò pacto gestarentur, videre est apud Ammianũ Marcellinũ, vbi pompam describit quam Constantius Imp. vrbem ingrediens

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

duxit: erant enim, vt is inquit, & dracones haſtarum aureis gemmatiſq; ſummi- D
tatibus illigati, hiatu vaſto perflabiles, et ideo velut ira perciti ſibilantes, cauda-
rumq; volumina relinquentes in ventum. De iis Claudianus.

Manſueſcunt varij vento ceſſante dracones.

Erat verò ſignum draconis purpureum, vt idem Ammianus atteſtatur. Atqui non in ſignis tantùm ſerpentes militibus vſu fuêre, ſed viui etiã pugnatorib. ſociis auxiliũ non contemptibile præſtitêre. Legimus enim Annibalem mõſtraſſe Antiocho nauali prælio pugnaturo, vt in hoſtiũ claſſem vaſcula iacularentur viperis plena, quarum metu perterriti hoſtes à dimicatione & nauticis miniſteriis impedirẽtur. Idem cùm Pruſias iam cedente claſſe ſua feciſſet, victor euaſit. Antiquæ verò illius militiæ veſtigia quædam habentur apud vos Maffęos Romę in Canone quodã circa Theodoſij tẽpora et aliquanto etiã prius cõfecto, in quo militũ omnes ordines recenſent, geſtaminaq; ipſa ſuis etiã coloribus picta conſpiciuntur, quę quiſq; manipulus turmaq;, ex quadrupedib. vel alitibus, vel ex colorũ varietate ſigna ſibi deſumpſiſſent: ex quib. quæ facerẽt ad anguẽ, quoniam id operis ordo ſibi depoſcere videbat, ſubiicere nõ importunũ iudicaui. E

SENIORES MENAPES.

EX his enim ſeniores Menapes dicti, anguem luteum pro inſigni habebant in parma viridi, cuius marginem rubor limbus ambibat. Vmbilicus argenteus erat, circa quem luteus circunducebatur circulus. Hic autem ſerpens terga infernè habebat, caput & caudam ſurſum verſus inflectebat.

CORTONACENSES.

QVi verò coloris albi draconem præferebant in rubra parma, cuius vmbilicus erat argenteus, in margine verò circuli duo, quorum interior praſinus, albus exterior, ij Cortonacenſes appellabantur, & cum ſuperioribus vtriq; ſub Magiſtro peditum ſtipendia faciebant.

THAIPSALI.

NAm qui ſub equitum Magiſtro militabant Thaipſali, niſi codex in damno eſt, & Theſſali fortè caſtior lectio ſit, nuncupati, cæruleũ geſtabant anguẽ, terga læuam verſus porrigentem, in dexteram verò caput & caudam incuruantem: qui geſtus in Cortonacenſibus diuerſus erat. Horum verò parma alba, vmbilicus identidem argenteus, circum quem ruber ducebatur circulus. Inter ca- F
put & caudam colubri, violaceus erat orbiculus.

PRÆCEPTI FABRICÆ.

INter geſtamina verò Fabricæ præfectorum, quæ ſex numero erant, dimidiatus ſerpens luteus in horum vno conſpiciebatur, parma cærulea, aureus vmbilicus, margo ruber, intra quem à lęua parte onyx paruus cum Æthiopis ſigillo. Sequebantur ij virum illuſtrem, Magiſtrum officiorum appellatum.

SAGVNNENSES.

SEd angues duo in huiuſmodi militũ geſtaminibus colore rubro, ſiue, vti ex Ammiano diximus, purpureo, ad ſimilitudinem X. Gręcæ literæ in trãſuerſum ſiti, in cærulea parma, cuius marginem ruber limbus circundaret, eorum erat inſigne qui ſub Magiſtro peditum merentes, Sagunnenſes appellabantur.

BIANENSES.

HVmanicipitis autem ſerpentis effigies in cærulea parma ipſe quoq; vnicolor, ſpiris duabus circa vmbilicum aureum datis, capite eo humano ſuperarrecto. & in auerſum reſpiciente, cauda aliquantulũ infernè ſummiſſa propen-

den-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A dentecꝫ, geſtabatur à militibus qui ſub Magiſtro militum per Illyricum merebant, Bianenſes nuncupati.

HONORIANI IVNIORES.

ERat inter hos quocꝫ mutilati ſerpentis inſigne, cuiuſmodi eorum habebatur qui Honoriani iuniores vocabantur. Serpentis id fruſtum luteũ, totam ferè parmam circumplexum. Inter caput & ſegmentum quadra erat & ipſa lutea, angulis in os & in cęſuram verſis, in qua teſſella conſpiciebatur purpurei coloris. Intra anguem parma omnis rubra, extra tergũ circulus albus ducebatur, vmbilicus erat argenteus. Erant ĩ ſub illuſtri viro equitum Magiſtro.

MARCOMANI.

SVb eodem præfecto merebant & Marcomani, qui dimidium ipſi quocꝫ ſerpentem præferebant coloris identidẽ lutei in alba parma, cuius aureus erat vmbilicus. Inter ſegmentum & caput lutea etiam lunula cernebatur adpicta.

CVRATII IVNIORES.

B COntrà verò in nigra parma luteus erat ſerpens eodem circunductus modo, & ipſe curtus, orbiculo quodam cæruleo inter caput & inciſionem collocato: vmbilicus ad angulos rectos decuſſatus, partes duas aduerſis angulis oppoſitas albas, duas cæruleas habebat. Geſtabãt hoc Curatĩ iuniores ſub eodem Magiſtro equitum militantes.

MAVRIALITES.

AT dimidĩ duo ſecꝫ inuicem inſpectantes albi coloris in parma viridi, quã margo ruber ambibat, eorũ erat geſtamen qui ſub eodem Magiſtro equitum Maurialites appellabãtur. Huius quocꝫ parmæ vmbilicus decuſſatus erat tranuerſis lineis, cuius duæ oppoſitæ partes albæ, aduerſæ cæruleæ.

FABRICÆ.

PRæter ſex illa inſignia, quorum ſuperius mentionem fecimus, præfectus Fabricę ſeptem alios ordines ducebat totidem geſtaminibus inſignes, in quorum vno ſerpens luteus dimidia ſui parte conſpicuus, capite truncicꝫ parte cæſa in lęuam verſis: parma cærulea. Inter ſerpentis caput atcꝫ ſegmentum orbiculus erat luteus: vmbilicus quocꝫ in obliquum decuſſatus, partim aureus, partim argenteus erat.

C DEFENSORES.

DVos verò angues in caducei ſpeciem implicatos, capitibus ad oſculũ coëuntibus, in parma cærulea, quam ruber ambitus latè circuibat iuxta marginem, illi geſtare ſoliti ſunt qui Defenſores vocabãtur. Horum præfectus erat illuſtris vir militum Præſentialis nuncupatus.

SEXTA PARTHICA.

INteger etiam caduceus, hoc eſt, totis expreſsis anguibus, iiſcꝫ vnà cũ baculo, luteis, in parma cærulea, cuius marginem purpureus circulus ambibat, inſigne erat legionis eius quæ Sexta Parthica vocabatur. Militabat ſub Magiſtro militum per Orientem.

ANGLEVARII.

SVb militum autem Præſentiali Angleuarĩ erant, quorum inſigne fuit caduceus ruber, in baculi cuius ſummitate pila erat, vnde angues prorumpebãt, & ad oſculum iuxta parmę medium adflectebantur. Parma erat ſapphirei coloris, at dilutioris, quam purpureus ambitus circuibat.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CORNVTI. D

AT ſub Magiſtro militũ præſentiali (alia hæc erat præfectura) Cornuti merebant, quorum geſtamen erat parma tota lutea, ſed nigro circulo aliquantulum interiùs circũducto, in medio cuius angues rubri duo, non è baculo, ſed velut è cippo quodam identidem rubro emiſsi ad oſculum incuruabantur. In cippi medio ancile paruum erat colore perpictum luteo, duabus in medio nigris lineis à dextera ad læuam in parallelum diſſecantibus, in ſuperiore cuius parte T. centurionis ſignum notatum erat: de quo alibi diximus.

FALCONARII I.

IN eadem Magiſtri militum Præſentialis militia geſtamen erat in parma tota purpurea angues duo cærulei, colore tamen dilutiore, binæ vtrique aures acutæ, longéque ſurrectæ. Hi non baculo, ſed lato cuidam pedamento committebantur (liceat ita columellam appellare, quæ ſuſtinebat angues) vnde mox in ſuperiorem caducei partem curuabantur. fulcrum illud lato ſpatio binas hinc inde plicas acutis angulis porrigebat. medium huius ſpatij vmbilicus aureus occupabat: qui id præferebant, milites Falconarij nuncupabantur. E

VINDICES.

IIs proximi erant & ordine & prefectura vocati Vindices, qui cæruleas Mori inſtar colubras in caducei morẽ flexas pro inſigni habebant in parma tota lutea, vbi angues pedamẽto cõmittebãt appliciti coalitique. aureus erat vmbilicus.

SAGITTARII NERVI.

DVcebat & Magiſter peditum ordines aliquot caduceis inſignes, ex quibus præcipuè erant ſagittarij Nerui, qui dimidio vtebantur caduceo, quorum ſcilicet parma coloris erat praſini, rubro circunducto limbo. Parmæ medium occupabat orbis luteus, in quo angues purpureæ rubro coalitæ fulcimento, ad oſculum in circuli ſe formam incuruabant.

BATAVI.

HOrum ſocij erant qui cæruleos geſtabant angues in caducei morẽ flexos, in parma tota rubra: anguium verò pedamentum album erat veluti ſquamis acutis quatuor altera ſuper alteram ſcandentibus, quarum apices infernè ſummittebantur. Batauí autem erat eorum nomen.

MARCOMANI IVNIORES. F

IIs additi erant Marcomani iuniores, & qui ipſi caducei formam preferebant: albas quippe angues in clypeo rubro, cuius margo albo circumplectebatur circulo, qui fundamentum ad angues vſque coloris eiuſdem proferebat.

MARCOMANI SENIORES.

NEque quidem hinc aberãt ſeniores Marcomani, qui hunc eundẽ ſecuti prefectũ, praſinas habebãt caducei colubras in alba parma, quã luteus ambibat circulus: rubra verò erat ſedes pro fulcro ſuppoſita, cui applicitæ erãt colubræ.

ATECOTTI IVNIORES.

ORdinibus his adnumerabantur illi quoque, quorũ geſtamen erant angues ex caduceo luteq, cum rubro pedamẽto in cærulea parma dilutiore, quam margo ruber ambibat: intra ambitum anguium figura cordis erat coloris purpurei. Hi verò Atecotti iuniores appellabantur.

EXCVLTATORES.

VNus etiamnum ordo caduceatus eundem Magiſtrũ peditum ſequebatur, quibus nomen erat excultatoribus. Geſtabant ij caduceũ ex luteis anguibus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A bus auritis, quorum terga crispis acutioribus inhorrescebant. Alba erat parma, quam margo ruber amplectebatur.

BRACHIATI.

QVi verò sub Magistro equitũ caducei gestamen vsurpabant, albas prę ferebant colubras cum pedamento identidem albo in parma prasina, quam ruber ambibat limbus, hi'q; Brachiati vocabantur. Reliqua verò insignia, quæ innumera penè sunt, per commentaria cæterorũ animalium, vt loco quæq; congruebant singula disposita sunt, partim in arma & signa reliqua militaria conge sta. Nunc quia res nobis cum angue est, & in caduceũ incidimus, satis habituri sumus si reliqua caducei significata Commentario hoc explicuerimus.

DE CADVCEO.

CAducei species tota prorsus Ægyptiaca est, quã Mercurio prę cipuè veteres consecrarunt, draconibus duobus, mare scilicet & fœmina, parte media voluminis sui inuicem in nodum, quem Herculis vocant, obligatis, quorum primæ partes reflexæ in circulum pressis
B oculis ambitum circuli iungunt, caudæ verò ad Caducei capulum reuocãtur, ornantur'q; alis ex eadem capuli parte nascentibus.

GENESIS.

ARgumentũ huius hieroglyphici cõmenti ad genituram hominis, quæ genesis appellat, Ægyptij protendunt, deos præsides homini nascenti quatuor esse memorantes, δαίμονα, τύχην, ὥρα, καὶ ἀνάγκην. Ac priores duos Solem & Lunam intelligũt, quòd Sol autor spiritus, caloris & luminis, humanæ vitæ genitor & custos est, ideo'q; nascẽtis dęmon credit. Luna τύχη, quia corporũ præses est, quę fortuitorũ varietate iactantur. Amor osculo significat, Necessitas nodo: pinnæ mentis velocitatẽ indicant, qua pernicius nihil. Inuolucrũ verò draconũ, iter vtriusq; flexuosum ostendit. quæ omnia & pleraq; alia Macrobius diligẽter examinauit, à quo, quę diffusius quis exponi quæsierit, petendũ. Occultam sanè rerum originẽ per serpentis effigiem Valentiniani cõmonstrabãt, positionẽ intestinorum nostrorũ per quæ esca infertur, in exemplũ adducentes, quę serpentinæ spiræ instar in vtero delitescens, occultatæ in nobis genitricis substãtiæ specimen habeat.

MINÆ PAX'QVE.

C SVnt autores haudquaquã aspernãdi, qui serpentes illos mutuis nexibus implicitos, minas & pacẽ simul ostentare putẽt, cuiusmodi simulachrũ Gephyrei armato exercitui prętulisse ferunt, cũ Eumolpus Athenienses profligauit: illi enim Caduceũ prętendẽtes, & pacẽ quietis, & minas insultantib. offerre visi.

TERRA.

INterpretationẽ eam quæ Caduceũ ad geneseos significatũ trahit, Ægypticã esse nõ negarim, sed alia quadã ratione à Macrobiano cõmento seciore. Siquidem Ægyptij, cum maximè omniũ humanũ genus ex cœno genitũ profiterentur, colubros terræ filios esse nõ ignari, prout etiã in ostentis aliquot accipiunt, fingentes colubros ita mutuo cõplexu ad osculũ tendere, omnẽ indicant humanitatem, si salua esse velit, oportere in eiusmodi cõcordiã cõuenire. Caduceatores itaq; serpentes eo complexu coniunctos prę ferũt, vt eos qui aliis iniuriã facere moliuntur, humanitatis admoneant. Quòd verò terræ signum sit anguis, pleriq; historiarũ locis, sed eo præcipuè reperias, vbi Crœsus aduersus Cyrum bellũ suscepit: eo enim tempore vis colubrorũ ingens in suburbanis Sardium locis repentè coorta est, quos equi in pascua dimissi passim deuorarunt: respon

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

derunt diuinationum periti, futurum vt externæ gentes indigenas consumerẽt: D
indigenam enim esse colubrum, terræq; filium: equum verò & aduenam & bellicosum hostem, de quo suo satis dictum Commentario.

CONCORDIA.

VErùm si quid in longa huiusmodi rerũ indagine ariolari licet, putarim ego picturationẽ hanc in pacis & cõcordię significatum inde sumptã, q̃ serpentis effigies plerisq; locis pro bello & odio, funestaq; alia quauis clade poni solita est: osculũ aũt, & pacis & cõcordiæ signũ esse, negarit nemo. Quin & sacræ pietatis nostrę literę pacis osculũ identidẽ attestant. Virga, vt loco suo latius ostenditur, tum disciplinã, tum eloquentiæ vim indicat. Si quis igit pietate grauis, & eloquentia potens, altercãtes aggressus, nullam bello salutẽ esse docuerit, dubiũ bellorũ omniũ euentũ dixerit, funesta perniciosaq; demũ esse bella cõmonstrarit, & quęcũq; alia ad huiusmodi rẽ pro loco, tẽpore, personisq; facientia excogitare et eloqui potuerit, perfacilè is discordes animos in cõcordiã trahet, duosq; angues, hoc est, odia mutua doctrinę suę virga in vnũ obligabit, quibus ad osculum coeuntibus, cõuenire animos & ad concordiã cõuersos esse, meridiana luce clarius apparebit. Neq; me fugit, esse ouorũ genus in magna Galliarũ fama, quod anguineũ appellãt Druidæ, q̃ ex numero suorũ ouorum faciant angues, cõuoluentes ea, & saliuis fauciũ corporumq; spumis cõglomerantes, vt tãdem fiat ex multis vnũ, siue angues ea sint oua spiris ita conglobati, artificiq; complexu adstricti: saliuarumq; profluentiũ humore cõcreto crusta superinducat. Vtcunq;, id sanè constat, ouum hoc quodcũq; sit, ad victorias litium, ac ad cõcilian dos sibi Regũ aditus mirè laudari, perinde ac etiã pinguem anguis in pelle dorcadum (ne draconũ, vt in corruptis Plinij codicibus habetur, dicamus) neruis ceruinis alligatũ in lacerto, conferre ad iudiciorum victoriã perhibet, cuiusmodi rebus magica superstitio mortaliũ plurimos eludit. Quòd si hoc credibile videatur, Philostrato etiã, præter innumeras quas cõfinxit fabulas, fides adhibenda est, qui Gygis annulum habuisse lapidem scribit, qui montanis Indiæ locis cristatorum quorundam draconũ capitibus insit. De quo quidem annulo multa Plato libro de Iusto, & ab eo Tullius Officiis, quòd is qui eũ gestaret, pala in volam conuersa, à nemine spectaretur quandiu pars illa palam attingeret. E

PAX. F

PLerisq; sanè locis videre est anguiũ huiusmodi globos in vnã quasi massam adstrictos, de iugorũ verticibus ad ima peruolui. Et in Æthiopia aiunt tantam anguiũ vim conuenire, conuoluiq; in gyrum inuicẽ, vt mõtis speciẽ procul aspicientibus reddãt: cuiusmodi quidẽ cõplexus anguiũ, & frugifera eorũ concordia, causa, vt Plinius inquit, videt esse, quare exterę gẽtes caduceum in pacis argumentũ circundata effigie anguiũ fecerint: neq; enim cristatos esse in caduceo mos est. Ad hęc numismata tot caduceis insignita, pacis inscriptionẽ præferunt, vt in nũmo Cęs. Vesp. Aug. P. M. TR. P. COS. VIII. sigillum est cũ caduceo, et ramo oliuę, inscriptione adiecta, PAX AVGVST. Vidimus et numũ aureũ Bononiæ apud Achillinos, in quo simulachrũ alatũ est cũ caduceo & serpente quodã à pedibus abeũte, cuius inscriptio est, PACI AVGVSTÆ. Illius sanè serpentis abitus ablegatũ aliò bellũ ostẽdit. Aliæ in hoc numo literæ sunt, TI. CLAVD. CÆS. AVG. P. M. TR. P. Nã in altero ex ære eiusdẽ Ti. Claudij numo alatũ sigillũ est, dextera vestimentũ à pectore ad faciẽ tollẽs, lęua caduceũ exporrigit, pedibus serpentẽ sinuosum calcat, quod bello oppresso pacem condonatam omnino significat.

FELI-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A FELICITAS.

CAduceo verò si cornu copiæ adiiciatur, felicitatis indiciũ est, quod in eiusdem Vespasiani & aliorum numis obseruauimus. Nam & Hadriani nu- *Hadriani*
mus est eodẽ significato atq; inscriptione, quæ in Traiani habetur, quippe FE- *Traianiq;*
LICITAS AVGVST. Vidimus etiã in Antonini Pij numo caduceũ, & oli- *Impp. numi*
uæ ramũ fructibus & foliis onustũ, cuius est inscriptio, FELICITAS AVG. *Antonini*
In Seueri verò Macrini Augusti numo, non oliuæ, sed hasta in læua est manu: caduceus dextera prætenditur: inscriptio, FELICITAS TEMPORVM. S. C. *Pij. Seueri*
Macrini.
Hastam autem intra alia significata humanæ etiã ætatis indiciũ esse alibi ostendimus, ac perinde temporis. In Iuliæ Mameæ numo dea læuo cubito columel- *Iuliæ Ma-*
læ assurgẽtis capitulo innititur, dextera caduceũ tenet: inscriptio, FELICITAS *meæ.*
PVBLICA. S. C. Columna enim habet nescio quid in significato quod ad publicũ pertineat, de qua loco suo plura. Ex his dubio procul cõstat, quid sibi velit caduceus ille, qui situs est in medio cornuum duorum in numo Drusi: quidq; *Drusi.*
solus ille in numo cuius inscriptio est, M. PLETORI CEST. EX S. C.

B ELOQVENTIA.

SEd qui serpentem pro astu poni docti sumus ex Aristotele dicẽte, animalia quędam esse astuta per se, sicuti sunt serpentes: magis verò ex lectione sacra, quæ prudentiam huic in primis animali tribuit: ea etiam de causa angues caduceo complicari putamus, quòd ostendere voluerint, & calliditatem & prudentiam necessarias eloquentiæ, quæ per virgam significatur, quippe quæ regat dictis animos. Neq; desunt qui virgam auream in Mercurij manibus, à qua Deus ipse χρυσόῤῥαπις appellatur, dignitatis & excellentiæ, quæ illum ornant qui & scitè & opportunè norit orationem contexere, signum esse contendunt.

VIrga verò Palladi totius sapientiæ deæ, ab Homero passim accõmodatur. Vlysis quoq; socij vno virgæ capite, falsa quippe persuasione ac insipiẽtia, in brutorũ species transformantur: altero virgæ capite, vera quippe disciplina ac rerum peritia, in humanam restituuntur effigiẽ. Reliqua verò taceo, quæ Moses vbiq; virgæ fretus munere scribitur effecisse: nam alibi super hoc suus erit locus. Quam verò nunc tractamus, ea est diuina virgula, de qua M. Tullius in calce primi libri Officiorũ ait: Quòd si omnia nobis, quæ ad victũ cultumq; pertinent, quasi virgula diuina, vt aiunt, suppeditarentur. Atque hanc dicendi formam apud alios etiam autores inuenies, qui ex hoc effusissimam eam Dei Opt. Max munificentiam intelligunt, quæ omnia secundat, fortunat atq; felicitat.

SAPIENTIA.

C VERA DISCIPLINA.

EVndem hunc scipionem nostri sic figurant, vt ad omnium ferè templorum facies iuxta limina, colossęæ magnitudinis figuram humanã pingant, quæ Christum puerulum in humeros sustulerit: quod, vt mea fert opinio, nam historia omnino apocrypha est, ea de causa fit, vt si Christum gestare humeris,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

derunt diuinationum periti, futurum vt externæ gentes indigenas consumerẽt: D
indigenam enim esse colubrum, terræq; filium: equum verò & aduenam & bellicosum hostem, de quo suo satis dictum Commentario.

CONCORDIA.

VErùm si quid in longa huiusmodi rerũ indagine ariolari licet, putarim ego picturationẽ hanc in pacis & cõcordię significatum inde sumptã, q serpentis effigies plerisq; locis pro bello & odio, funestaq; alia quauis clade poni solita est: osculũ aũt, & pacis & cõcordiæ signũ esse, negarit nemo. Quin & sacræ pietatis nostrę literę pacis osculũ identidẽ atteſtant. Virga, vt loco suo latius ostenditur, tum disciplinã, tum eloquentiæ vim indicat. Si quis igit pietate grauis, & eloquentia potens, altercãtes aggressus, nullam bello salutẽ esse docuerit, dubiũ bellorũ omniũ euentũ dixerit, funesta pernicioſaq; demũ esse bella cõmonstrarit, & quęcũq; alia ad huiusmodi rẽ pro loco, tẽpore, personisq; facientia excogitare et eloqui potuerit, perfacilè is discordes animos in cõcordiã trahet, duosq; angues, hoc est, odia mutua doctrinę suę virga in vnũ obligabit, quibus ad osculum coëuntibus, cõuenire animos & ad concordiã cõuersos esse, meridiana luce clarius apparebit. Neq; me fugit, esse ouorũ genus in magna Galliarũ fama, quod anguineũ appellãt Druidæ, q ex numero suorũ ouorum faciant angues, cõuoluentes ea, & saliuis fauciũ corporumq; spumis cõglomerantes, vt tãdem fiat ex multis vnũ, siue angues ea sint oua spiris ita conglobati, artificiq; complexu adstricti: saliuarumq; profluentiũ humore cõcreto crusta superinducat. Vtcunq;, id sanè constat, ouum hoc quodcũq; sit, ad victorias litium, ac ad cõcilian dos sibi Regũ aditus mirè laudari, perinde ac etiã pinguem anguis in pelle dorcadum (ne draconũ, vt in corruptis Plinij codicibus habetur, dicamus) neruis ceruinis alligatũ in lacerto, conferre ad iudiciorum victoriã perhibet, cuiusmodi rebus magica superstitio mortaliũ plurimos eludit. Quòd si hoc credibile videatur, Philostrato etiã, præter innumeras quas cõfinxit fabulas, fides adhibenda est, qui Gygis annulum habuisse lapidem scribit, qui montanis Indiæ locis cristatorum quorundam draconũ capitibus insit. De quo quidem annulo multa Plato libro de Iusto, & ab eo Tullius Officiis, quòd is qui eũ gestaret, palam in volam conuersa, à nemine spectaretur quandiu pars illa palam attingeret. E

PAX. F

PLerisq; sanè locis videre est anguiũ huiusmodi globos in vnã quasi massam adstrictos, de iugorũ verticibus ad ima peruolui. Et in Æthiopia aiunt tantam anguiũ vim conuenire, conuoluiq; in gyrum inuicẽ, vt mõtis speciẽ procul aspicientibus reddãt: cuiusmodi quidẽ cõplexus anguiũ, & frugifera eorũ concordia, causa, vt Plinius inquit, videt esse, quare exterę gẽtes caduceum in pacis argumentũ circundata effigie anguiũ fecerint: neq; enim cristatos esse in caduceo mos est. Ad hęc numismata tot caduceis insignita, pacis inscriptionẽ præferunt, vt in nũmo Cęs. Vesp. Aug. P. M. TR. P. COS. VIII. sigillum est cũ caduceo, et ramo oliuę, inscriptione adiecta, PAX AVGVST. Vidimus et numũ aureũ Bononiæ apud Achillinos, in quo simulachrũ alatũ est cũ caduceo & serpente quodã à pedibus abeũte, cuius inscriptio est, PACI AVGVSTÆ. Illius sanè serpentis abitus ablegatũ aliò bellũ ostẽdit. Aliæ in hoc numo literæ sunt, TI. CLAVD. CÆS. AVg. P. M. TR. P. Nã in altero ex ære eiusdẽ Ti. Claudij numo alatũ sigillũ est, dextera vestimentũ à pectore ad faciẽ tollẽs, lęua caduceũ exporrigit, pedibus serpentẽ sinuosum calcat, quod bello oppresso pacem condonatam omnino significat.

FELI-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A FELICITAS.

CAduceo verò si cornu copiæ adiiciatur, felicitatis indiciũ est, quod in eiusdem Vespasiani & aliorum numis obseruauimus. Nam & Hadriani numus est eodẽ significato atq; inscriptione, quæ in Traiani habetur, quippe FELICITAS AVGVST. Vidimus etiã in Antonini Pij numo caduceũ, & oliuæ ramũ fructibus & foliis onustũ, cuius est inscriptio, FELICITAS AVG. In Seueri verò Macrini Augusti numo, non oliuæ, sed hasta in læua est manu: caduceus dextera prætendit: inscriptio, FELICITAS TEMPORVM. S. C. Hastam autem intra alia significata humanæ etiã ætatis indiciũ esse alibi ostendimus, ac perinde temporis. In Iuliæ Mameæ numo dea læuo cubito columellæ assurgẽtis capitulo innitit, dextera caduceũ tenet: inscriptio, FELICITAS PVBLICA. S. C. Columna enim habet nescio quid in significato quod ad publicũ pertineat, de qua loco suo plura. Ex his dubio procul cõstat, quid sibi velit caduceus ille, qui situs est in medio cornuum duorum in numo Drusi: quidq; solus ille in numo cuius inscriptio est, M. PLETORI CEST. EX S. C.

Hadriani Traianiq; Impp. numi.
Antonini Pij. Seueri Macrini.
Iuliæ Mameæ.
Drusi.

B ELOQVENTIA.

SEd qui serpentem pro astu poni docti sumus ex Aristotele dicẽte, animalia quędam esse astuta per se, sicuti sunt serpentes: magis verò ex lectione sacra, quæ prudentiam huic in primis animali tribuit: ea etiam de causa angues caduceo complicari putamus, quòd ostendere voluerint, & calliditatem & prudentiam necessarias eloquentiæ, quæ per virgam significatur, quippe quæ regat dictis animos. Neq; desunt qui virgam auream in Mercurij manibus, à qua Deus ipse χρυσόῤῥαπις appellatur, dignitatis & excellentiæ, quæ illum ornant qui & scitè & opportunè norit orationem contexere, signum esse contendunt.

VIrga verò Palladi totius sapientiæ deæ, ab Homero passim accõmodatur. Vlysis quoq; socij vno virgæ capite, falsa quippe persuasione ac insipiẽtia, in brutorũ species transformantur: altero virgæ capite, vera quippe disciplina ac rerum peritia, in humanam restituuntur effigiẽ. Reliqua verò taceo, quæ Moses vbiq; virgæ fretus munere scribitur effecisse: nam alibi super hoc suus erit locus. Quam verò nunc tractamus, ea est diuina virgula, de qua M. Tullius in calce primi libri Officiorũ ait: Quòd si omnia nobis, quæ ad victũ cultumq; pertinent, quasi virgula diuina, vt aiunt, suppeditarentur. Atque hanc dicendi formam apud alios etiam autores inuenies, qui ex hoc effusissimam eam Dei Opt. Max munificentiam intelligunt, quæ omnia secundat, fortunat atq; felicitat.

SAPIENTIA.

C VERA DISCIPLINA.

EVndem hunc scipionem nostri sic figurant, vt ad omnium ferè templorum facies iuxta limina, colossææ magnitudinis figuram humanã pingant, quæ Christum puerulum in humeros sustulerit: quod, vt mea fert opinio, nam historia omnino apocrypha est, ea de causa fit, vt si Christum gestare humeris,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

hoc eſt, veram ſapientiam enanciſci volumus, dandam eſſe operam impẽnſiſſi- D
mam diſciplinæ admoneamur, robori cuius innixi, rapidos quorumcunq; am-
nium curſus profunditatemq; ac torrentiũ impetus facilè ſuperemus. Et quod
Iacob ait, In virga noſtra Iordanem pertrãſeamus: ſanè Iordanis vel quoduis a-
liud flumẽ, fluxos animi motus, & voluptariæ mollitudinis affectus indicat: vir
ga diſciplinã, ſine qua non eſſe progrediendũ Græco monemur adagio, qua qui
firmiter innituntur, nullis perturbationum occurſibus deturbantur, nullis vn-
darum quantumlibet inturgentium fluctibus immerguntur: pedibus verò per
ima vel ipſius pelagi demerſis vix crure genuue tenus alluimur: capita autem, vt
ait ille, cõdimus intra ſidera, Deumq; ipſum ſuſtinere humeris videmur, ac veri
demum euadimus χριστοφόροι, in quos vbi ſagittæ fuerint immiſſæ, eadem in iacu-
latores ſuos ſponte retorquentur, vt in vulgata habetur hiſtoria. Quid enim in
vniuerſa literarum peritia facilius, quàm eorum calumnias repellere, ac ſuiſmet,
vnumquenq; iaculis conficere, qui ſanctiſsima noſtræ pietatis inſtituta vel in-
ceſſere vel conuellere aggrediatur, quæ certo Dei ſit præſidio firmata, ac magni
veriq; numinis munimento quàm validiſsimo roborata? E

PIERIVS VALERIANVS AD MAGNIFICVM MARIVM MAFFÆVM ROM. PATRITIVM, de iis quæ per Æſculapium, Gorgonas, Hydras, & id genus alia ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

TIBI verò, elegantiſsime Mari, tertium de ſerpentium ſignificationibus commentarium dedicandum iudicaui, vt vniuerſa hæc materia quæ à vobis honoratiſsimis fratribus magna ſui parte profecta eſt, ad vos identidem rediret, laudaſtiq; ea quæ ad Reuerendiſs. Cardinalem, quæq; ad Achillem fratres tuos miſeram, ſignificaſtiq; libellos illos pro humanitate tua libenter à te lectos, in illis tamen deſideraſſe quædam alia, vt opus abſolutũ vndecunq; videretur, præter Aeſculapium, fabuloſa ſcilicet illa, Gorgonas, Hydras, & id genus alia: tum quædam venenatorum genera, Dipſadem, Scorpium, Salamandram, quòd in illis quoq; ineſſe debere hieroglyphica auguraris: proinde curaſti vt hæc mihi nomine tuo per Florũ noſtrũ ſignificarentur, ne contẽtus iis eſſe vellem, quæ duobus illis Commentariis collegiſſem. Reſpondi, dilectiſsime Mari, agere me gratias incomparabili humanitati tuæ, quòd ita me admonueris: mearumq; nugarũ qualeſcunq; eſſent curam ſuſcipere dignareris: ſed quòd in prioribus illis non omnia ſim complexus, minimè per negligentiam eſſe factum ſcias: imò quia veritus ſum vos fratres viros tam præſtantes, magnis & innumeris Chriſtianæ Reipub. negotiis oppreſſos, dictione mea tam leui diutius occupare, ſummumq; fuiſſe breuitatis ſtudium, ne in publica peccarem cõmoda, ſi tempora eorum longo morari ſermone voluiſſem. Quoniã verò ita te cupere declaraſti, vt illa ad argumentum hoc adderentur, dedi operam vt ea quoq; colligerem: quæ cùm longè plura eſſent quàm pro corollario ſubiici poſſent, eadem impeditus verecundia, ne nimia nugarum congerie importunus fierem, longè tolerabilius eſſe iudicaui, ſi reſidua hæc in vnũ, idq; iuſtum adſtruerem commentariũ, ac veluti ſerpens linguis micat ore triſulcis, tribus itidem libellis loqueretur. Nam ſi alituum pleraq;, quadrupedum multa, humani tantũ corporis aliquot, multa de plantis, de piſcibus & aliis rebus non admodum pauca, cur nõ & tria de tanta ſerpentium varietate conſcribi poſſent? Sedenim hoc tertium nulli conuenientius dedicari debuit quàm tibi, qui autor impulſorq; fueris vt ea conquirerentur, egóq; importuni notam perbellè declinauero, cùm tu ipſe crabrones in te ſponte tua concitaris. Vale. F

ÆSCV-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

AESCVLAPIVS.

A ANGVIS ſignificatum apud Romanos, perinde ac apud Græcos & Ægyptios, ſanctum ſemper fuit, per quem nimirum ipſum ſalubritatis Deum Æſculapium intelligebant, quod numiſmata, quod marmora, quod Græcæ Latinæq; omnes hiſtoriæ teſtantur, plurimæq; paſsim ſtatuæ, per quarū crura & genua ſerpens flexuoſis voluminibus implicatur, locorum vbiq; Romæ, ac in toto terrarum orbe conſpiciuntur. Ineſſe quidem angui remedia multa, experimento compertum eſt, neq; vllum eſſe aiunt apud Medicos volumen, quod anguium in ægritudinibus beneficia non latiſsimè demonſtret: vt minùs miremur ſerpentis effigiem ex ære in contum ſurrectam à Moſe, in quam populus oculos intendens, ab incommodis, quæ ſe in itinere tam longo oggerere potuiſſent, diuino aſpirante præſidio liberarentur: de quo loco ſuo plura diximus. Quinetiam, vt ad remedia reuertamur, inuentum eſt ab Antonio Muſa Auguſti medico, in vlceribus inſanabilibus viperas edendas dare, miraq; ita celeritate perſanare. Et
B quamuis pernicioſa multa ſint ex anguibus exempla, non ita tamen alienum à ratione eſt eorum genus, ſi modò quæ bruta honeſtè atq; prudenter facere videntur, ratione ea fieri concedamus, vt non aliquando magna & amicitiæ & fidei documenta præſtiterint, & eam iuſtitiæ partem exercuerint, quæ in homine rarò admodum inuenta perhibetur.

HOSPITALITATIS IVRA.

SCribit Plutarchus, aſpidem ab Ægyptiaco viro quodam patriæ religionis ſuperſtitione tam familiariter alitam, vt ad menſam aſsiduè ventitaret: quæ cùm catulos enixa eſſet, quorū vnus hoſpitis filiū enecauit, regreſſa parēs, intellecto facinore, filiū & ipſa ſuū morte multauit, ac voluntariū exiliū ſibi in perpetuum delegit. Apud Philoſtratū legere eſt, Aiaci Locrenſi draconē manſuetum in deliciis fuiſſe, cui cibū de menſa cōmuni miniſtrabat, quemq; perinde ac canē ſecum comitem adducebat: addit, eum quinq; cubitorū magnitudinē expleſſe. Neq; illud prętermittendum, quantū ad ſalutis ſignificatū pertinet, publicatum eſſe, Neronē à percuſſoribus, quos in eū Meſalina immiſerat, ſerpentis ope ſeruatum, cùm è puluino, vbi ipſe quieſcebat, ſe proferens, eos abſterruiſſet, ſiue ea
C fabula fuerit, ſiue ſerpentis exuuiæ, quas ex voluntate matris dextero brachio adalligatas aliquandiu geſtauit, ac tædio tandē maternæ memoriæ abiecit, rurſusq; vti alio Cōmentario diximus, extremis ſuis rebus fruſtra requiſiuit, quippe qui ſperaret aduerſus infortunia, quæ vndiq; iam pertimeſcebat, amuletum id ſibi profuturum.

SERVATOR.

QVinetiā ferunt Heleos aduerſus Arcadas dimicaturos, ſerpentis ope victoriam conſecutos, oblato ſibi puero, dum in aciem deſcenderent, quem nudum ante omnes ordines ſtatuerunt, Arcadibusq; irruentibus puer is in draconem mutari viſus, cuius horrenda ſpecie perturbati Arcades, diſruptis ordinibus fugam turpiter arripuêre: in cuius rei monumentū Helei ſacello ibi erecto vbi condi ſerpens viſus fuerat, Soſipolin inde Deum religioſiſsimè coluerunt.

SALVS.

MEritò verò ſalutis ſignificatū ſerpens ſibi vindicaſſe videtur, à quo, vt initiò dicebamus, multa in humanum genus remedia procedunt. Apud Lactantium legas ictui viperino præſens admodum eſſe remediū viperam ipſam exuſtā & in cinerem redactam. Citat hanc artis medicæ peritiam Adamantius,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vbi homilia XVII. ſuper Numeros, ſacrificiorum dæmonicorum virus per ſa- D
crificia, quę olim Deo offerebantur, depelli dicit, veluti ſerpentium venena me-
dicamentis nihilominus ex ſerpentibus confectis depelluntur, vt perhibent. A-
pud Cebetem obſerues, viperæ dēte ſemel tactum quempiā, nulla deinceps ve-
nena formidare. Tradunt alij, qui viperæ iecur conditum ſemel hauſerit, nul-
lius inde ſerpentis ictum pertimeſcere debere. Quid verò illud quod à Dioſco-
ride traditum eſt, homines qui viperis conditis in cibum vti cōſuerint, longio-
ra vitæ ſpatia producere, & ad ſummā ſenectutem incolumes peruenire? Iſigo-
nus Cirnos memorat Indorum genus, qui centenis quadragenis annis viuant,
quia viperinis carnibus alantur: ad hæc, neq; capiti neq; veſtibus eorum, noxia
corpori ineſſe animalia. eamq; cauſam videtur Tertullianus afferre, cur tanta ſit
ceruo viuacitas, quippe quòd ipſe ætatis ſuæ arbiter ſerpēte paſtus, veneno au
geſcit in iuuentutem: vel, veneno languido exit in iuuentutem, vt vulgata ha-
bent exemplaria. Et Nazianzenus, vbi Baſilij rudimenta cōmendans, philoſo-
phiam & politiores alias literas à Chriſtiano homine minimè contemnēdas eſ-
ſe differit, viperam in exemplum adducit, ex carne cuius ſingulare remediū gra- E
uioribus morbis excogitatū eſt: id ad hāc vſq; diem à maximè fera pernicioſaq;
beſtia κατ' ἐξοχὴν Theriacum vocamus. Sunt qui tradant viperas in Arabia, vbi
balſamū colligitur, innoxias ictu, quòd venenū balſami leniatur ſucco, quo illæ
dicuntur ali. Addam & illud, tametſi κατ' παράδοξον, quod apud Theophraſtū legas,
viperarū morſibus tibicinem qui moduletur adhibitū, efficacitatē habere me-
Numiſmata plurima cū ſerpentibus quare cuſa. dicinæ. Quæ quidem cōmemorare libuit, vt non immeritò numiſmata tot cuſa
exiſtimemus, quæ ſerpentem habent cū inſcriptione ſalutis: veluti ille eſt in ſpi-
ram collectus cuius inſcriptio, SALVS ANTONINI AVG. In alio eiuſdem
numo ſerpens eſt tractu ſinuoſo, tortiliq; obrepens virgæ, quā ſignum ibidem
adiectū dextera humi applicat. Atq; in alio Dea ipſa læua virgam gerit, dextera
poculū angui porrigit: inſcriptio, SALVS AVG. COS. III. In aliis ipſe ſel-
la ſedens paterā porrigit angui ſuo de loculo exeunti, caputq; pateræ admouen
ti: inſcriptio, SALVS AVG. In numo verò M. Aurelij Seueri Alex. ſedenti ſi-
mulachro paterāq; porrigenti aſſurgit anguis, cum inſcriptione, SALVS PV-
BLICA. Sed ne ſingula cōmemorem, quæ quidem ſunt innumera, Cōmodi,
Criſpinæ, & aliorū, per angues denique omnes ſalutem intellexere. Quòd autem F
ferunt Æſculapium ſub anguis ſpecie Romani legati nauem ſponte ingreſſum,
cùm ipſi Epidaurū aduerſus peſtilentiam opem imploraturi adnauigaſſent, ſcri
bunt Græci tale aliquid ſibi etiam obtigiſſe, cùm ipſe idem Deus draconis effi-
gie à Nicagora Echetimi vxore ad Sicyonios mulorum bigis inuectus eſt. Neq;
deſunt qui ſuper Æſculapio comminiſcantur hiſtoriam: educatū quippe draco
nem ab eo, in Pelei montis loco, qui Pelethronius à florū vbertate nuncupatur:
Throna enim flores vocant lingua Theſſala: Addunt anguem eū fuiſſe nigrum,
vtero ſubuiridi, figura pulchra, triplici dentium ordine, fronte & ſupercilio ad-
modum pingui, cui præ pinguedine toruli veluti quidam ſub mentum redu-
cti, barbæ ſpeciem reddebant, quæ lurido fellis colore intincta videretur. Ictus
eius innocuus, illi quem ſorices infigunt perquàm ſimilis, etiam cùm vehemen-
ter lædere conabatur. Genus hoc ſerpentum aſſiduè cum aquila bellum gere-
re aiunt, ſæpeq; in eius nidum prorepere, ouaq; depaſci, ac illi ſemper inſidias
ſtruere, cùm præſertim ad prædam abuolarit, quaſi Iouem vlciſci velit, qui do-
minum ſuum fulmine ſuſtuliſſet. Horū autem conflictum operępreciū eſt apud
Nican-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Nicandrũ legere. Sed vt apud Pausaniã est, dracones qui Æsculapio adpingebantur, colore erant subflauo, quales in Epidauria tellure tantùm inueniri tradit. Cùm verò Æsculapius Apollinis, hoc est, salubritatis filius fingatur, ideo nonnulli dixere, serpentis eum insignia gestare, quòd homines cùm in ægritudinibus, vt Homerus inquit, neq; non Hesiodus, citò senescant, salubritate adueniente iterum iuuenescere videãtur. Spectatur hoc idem in sole, dum ab hyemali senecta ad vernam sese proripit iuuentutem.

PRVDENTIA.

QVòd si medicinę rationẽ habeamus, serpens hic prudentiã indicare videbitur: nam & Assertoris nostri dictũ est, nos esse debere prudentes, admonentis, sicuti sunt serpentes. Ideo ex Valentinianis quidam sophiam illam suam serpentem factam dicunt, quapropter & contrariam extitisse factori Adę, & rerum cognitionem hominibus infudisse, eaq; de causa serpentem omniũ sapientiorem habitum: de quo latius apud Irenæum. Nam cùm prudentia non pręsentia tantùm examinet, verùm & lapsa & futura meditetur, & tanquam è specula
B prospectet, medicum exscribere videtur, quem oportet, inquit Hippocrates, pensitare diligenter,

Οστ' ἤδη τάτ' ἔοντα, τάτ' ἐσσόμενα, πρόθ' ἔοντα.

Quæ sunt, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur.

quod quidem hieroglyphicè per tricipitium in Apollinis etiã simulachro factũ inuenies, cuius pedibus ingentis vastitatis serpens triceps subiiciebatur. Capita ea, canis vnum, lupi alterum, tertium leonis: de quo alibi disseruimus, & prudentiæ signum id esse demonstrauimus.

PERNICIES.

VIsebatur autẽ in Delphis apud oraculum serpens, qui singulari certamine videretur Apollinem prouocare. obseruatum à Plutarcho. pernicies enim saluti semper aduersatur. Inter agalmata Pontificia, quæ Romæ in Pulchræ speculæ recessu, ob veterum quippe artificũ admirationem, visuntur, Iulius II. admirandæ illud vetustæ artis & ingenij signum restituit, Apollinem ἑκατηβελέτην, vbi vipera serpit ab imo laurini trunci, cui dextero innititur femore. Non temerè illa facta, sed tum hæc quæ modò retulimus, tum Pythonis, hoc est, ægri-
C tudinarij veneni cædem indicat, quem Apollo, vt Ouidius,

Mille quidem fodit telis & pluribus hydrum.

Statuæ verò huius facies osq; ipsum Octauiani Augusti videtur esse, eiusq; iunioris lineamenta quæ spectantur in numis, repræsentat. Sunt autem Pythones & dęmonum genus, cui, vt scribit Adamantius, dracones aliiq; serpentes ministrare perhibentur. Sed de iis alio commentario plura disseruimus.

GIGANTES.

DIodorus quoq; per serpentem voluminibus implicatum, malum interpretatur, pręcipuéq; Gigantum genus qui terrarum orbem olim oppressere. Et Cõmodus Imperator, vti legere est apud Lampridiũ, homines obtortis pedibus, vtpote draconteis, Gigantas appellare solitus, eosq; sagittis ex libidine configere. Et statuas giganteas penè omnes obtortis cruribus videas, vt anguipedes illos Terræ filios ostentent: nam & Naso anguineos habuisse pedes ait Gigantes, qui centum quisq; brachiis cœlum capere conati sunt, eo versu:

Cùm centum quisq; parabat
Iniicere anguipedum captiuo brachia cœlo. Et Ætna Maro:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

His natura ſua eſt aluo tenus, ima per orbes D
Squammeus intortos ſinuat veſtigia ſerpens.

HORRIFICVM.

QVas verò colubras Eumenidū crinibus obuolutas aiunt, ab Æſchylo poëta tragico primùm excogitatū Pauſanias atteſtatur, cùm antea nihil neq; in his, neq; in alio quopiam ex infernis deis quicquã eſſe horrificū exiſtimaretur. Manifeſtiſsimū eſt enim totum hoc terroris argumento confictū, loca tamẽ ea terribilia eſſe ex Aſſertore noſtro totiens audimus, vbi ſit fletus & ſtridor dentium, & quæ paſsim ſacræ literæ de gehenna ponũt. Vt verò ad anguium terrificum hieroglyphicū reuertamur, nõ temere Tib. Gracchus timuiſſe videt, cum in ſpatioſa galea, qua in bellis vti conſueuerat, angues offendit oua peperiſſe, fœtuſq; iam formatos, paulò antequã multitudine Quiritū oppreſſus interficeret.

VASTITAS.

IAm draconem, quem mali ſignificatum habere dicũt, Crocodili nõnulli ſpeciem eſſe putant, fortaſſe quia vaſtiore pingeretur corpore: nam alicubi mirificè creſcũt. Maximus enim Tyrius tradit, apud Indos Alexandri tẽpore draco- E
nem fuiſſe quinq; iugerum magnitudine, cui boues & oues in cibum Indi miniſtrarent. Alij omne ſerpentum genus indifferenter accipiunt, cuiuſmodi monſtrum Annibal à tergo ſubſequi proſpexiſſe fertur, belluam quippe vaſtã & immanem circumplicatam ſerpentibus, quæ quacunq; incederet, omnia arbuſta, virgulta & tecta peruertebat, quod vaſtitatem Italię portendere diuinitùs intellexit. Neq; temere Fauſtina viſa ſibi in ſomnis ſerpentes pàrere, ſed ex his vnum ferociorẽ, cùm Antoninum & Commodũ in vtero geſtaret: quod vita deinde Cõmodi voluptuoſa ſimul ac pernicioſa, re ipſa comprobauit, non hominẽ, ſed immanem hydrum ad humani generis internecionem emiſſum. Argiphontem Pauſanias dictum ait Mercurium, quia ὀφιοκτόνος fuerit, ſerpentem quippe ſuſtulerit, quem nonnulli ἀργὸν vocãt, vel quaſi ἀργὸς, ἀπὸ τοῦ φονεύειν, quòd cędę abſtineat: pacis enim Deus eſt Mercurius. quãuis Leutychidas Lacedæmonius Ariſtone patre nobilis, neq; ſua obſcurus virtute, portenta hæc atq; alia eludere conſueF
rit: nam cùm propinquioris portæ claui Draco circumuolutus eſſet, monſtrũq; id eſſe vates denunciaret: Minimè mihi quidem videtur, inquit, ſed ſi clauis draconi circumuoluta eſſet, monſtrum eſſe aſſeuerarem.

VOLVMEN.

ALibi cur dracones Cereri vectandæ adhiberent, explicuimus: ſed quoniã nihil prętereundum exiſtimaui, quod in ſignificationũ argumentum apud ſcriptores veteres comperiſſem, addendum quoq; fuit, ſcripta lucubrationesq; in anguium nomen deuenire: ſiquidẽ Zezes Heſiodi interpres, dracones quibus vecta Ceres Proſerpinam quęritabat, ſignificare ait volumina quę Triptolemus de agricultura conſcripſit, eoq; loco δήμητραν, Terram matrem interpretatur: conſueſſe enim Dores γ in δ vertere, ita quæ γῆ μήτηρ, δήμητρα mox dicta.

TROPHONIVS.

SImulachra quædã iuxta Ercynam fluuium in ſpecu quodam fuiſſe memorat Pauſanias, quæ dicata erant cum ſceptris, circa quę dracones obuoluti complicabantur, quæ nonnulli antiquarũ rerum ignari, Æſculapij & Hygiæ ſimulachra exiſtimabãt, cùm tamẽ & Ercynę & Trophonij eſſent hieroglyphica, quibus etiam antiquitas dracones conſecrauit, ſiue ob oraculorum prudentiam, ſiue ob rei quę in promptu erat ſimilitudinẽ, quòd oracula Trophoniana ſubterraneo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A raneo in ſpecu reddi ſolita, in ſpecu aũt & ſubterraneis cauernis angues libẽtiſsimè latitare, ignorat nemo. De Trophonio pleni ſũt doctorũ ętatis noſtræ libri.

BOREAS,

BOream quoq; ventum aiunt hieroglyphicè viperinis caudis, pedum loco, pręditũ figurari: qua quidem ſpecie inſignis cum Orithyiæ raptu in Olympia viſebatur in donario à Cypſelidis dicato.

DE SCORPIO.

INTER ſerpentia Scorpius non habet locũ, ſed quia venenoſum eſt animal, hîc minimè prætereundus fuit: ſuper eo tamen partem eam tractare prius inſtituimus, quæ cum crocodilo negotium habet.

HOSTIVM CÆDES MVTVA.

HOſtes enim duos pari conditione inter ſe dimicantes, viciſsimq; in damna mutua concurrẽtes, oſtendere ſi vellent Ægyptij ſacerdotes, Scorpium &
B Crocodilum pingebant: nam ij genuino quodam inter ſe odio flagrantes, ſimul atq; alter alterum inſpexerit, in mutua funera ſpontè rapiuntur, amboq; eadem dimicatione perimuntur. Quia verò & terreſtris & marinus Scorpius inuenitur, de marino hîc dubio procul intelligendũ. Quòd ſi rem eueſtigio peractam indicare voluiſſent, crocodilum ſcorpio ſubiectũ pingere mos erat: ictus enim ſcorpij quamprimùm interimit crocodilum: ſin diſtractam diutiùs pugnã, difficulterq; in necem deuentum oſtenderent, ſuperatum à crocodilo ſcorpium faciebant: is enim motu ſegnis longè diutius laborat antequam hoſtem aſſequatur, & interficere poſsit.

DOLI FALLACIÆQVE.

TErreſtris verò ſcorpius doli atq; fallacię ſignũ habetur in primis: eſtq; apud Sophoclem, Captiuis, prouerbium in hanc ſententiam, ἐν παντὶ γάρτε σκορπίος φρουρεῖ λίθῳ, quippe ſub omni lapide ſcorpiũ inſidiari. Sic & Theriacis Nicander:

σκορπίος ἀπροϊδὲς ὀλίγῳ ὑπὸ λαΐ λοχήσας.

Scorpius inſidias parua ſub caute tetendit.

Apuleius acerbitatem morum per ſcorpium notat, vbi illa: Noſti quendã bar-
C barum noſtræ ciuitatis Decurionem, quem Scorpionem præ morũ acritudine vulgus appellat. De inſidiis verò quæ poſt aliquam felicitatẽ ſubſecutę fuerint, Sidonius de fortuna loquens ait: Quæ virum, vt ſcorpius, vltima ſui parte percuſsit. Quin & mathematici, vel Ambroſio teſte, percuſſorẽ, & ad inuadendum ex inſidiis promptum eum futurum dicunt, quem Scorpius naſcentẽ exceperit.

INNOCVA PRAVITAS.

IS in aquã merſus ſi figuretur, innocuam ſignificat prauitatẽ: quandoquidem & ipſe & ſerpentes alij qui præualent in ſicco, ſi præcipitentur in aquã, vt Cyprianus ait, pręualere nõ poſſunt, innoxiiq; efficiuntur. Diuinæ verò literæ per ſcorpium indicãt & diabolum & eius ſectatores, de quibus Euang. Dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes et ſcorpiones. De ſerpente autem, quod ad hanc rem facit, ſatis ſuperq; ſuperius dictum eſt.

LIBIDO.

AD hęc libidinẽ & nequitiã ſcorpius pictus oſtendit, eiq; ex humani corporis partibus pudenda ſunt dedicata. Ei ſigno Mars dominat̃, adulteriorum ſemper infamia notatus. Et milites omnes mulieroſos ait Ariſtot. Et ſupra fini-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

torē prodeunte Scorpio ortos, Mathematici laſciuos eſſe dicunt, quare huc for D
tè ſpectat illud diui Hieronymi dictum de virgine ad Auitum: Caūendū, ne ar-
cuato vulnere ſcorpij vulneretur. Cœleſtem verò Scorpium, ob aculeū, qui eſt
inſtar teli, ſunt qui velint humani generis perditionē ſignificari, cùm Libra Ve-
neri dicata, inter Scorpij chelas poſita, matrimonij concordiam oſtendat.

TERRA.

AB eiſdem Mathematicis deſumptum crediderim id Scorpij ſignificatum,
vt pro terra nonnunquam figuretur: aiunt ſiquidem illi necem à terreſtri-
bus animalibus iis obuenturam, quibus Mars in Scorpio certo quodam loco
repertus fuerit. Ad hæc numus quidam eſt, in quo quadrigę ſunt cum Victoria
& his literis, Q. EL. IVLI BVRSIO. ab cuius altera facie caput eſt cum lau-
rea & alis, ab occipitio cuius fuſcina eſt & Scorpius, quod victoriam terra ma-
riq; partam ſignificare videatur.

AFFRICA.

VTrum verò doli fallaciæq; Pœnorum, quæ tot bellis vniuerſo terrarum or
bi per tot annos innotuêre, an corporum color fuſcus, an quid aliud argu- E
mentum dederit, vt Scorpius Africæ terræ ſymbolum haberet, diu multi quæ-
ſiuêre. Id ſanè conſtat, in Hadriani quibuſdam numis Scorpium non aliter Afri
cam ſignificare, quàm cuniculus Hiſpaniam, equus Italiam oſtentet. In quā ſen-
tentiam vt adducar, facit ingens atq; adeò pernicioſa Scorpionum multitudo,
quam ea regio gignit, aduerſus quos Strabo ait remedia ab indigenis excogita-
ta, cùm dormitum eunt pedes allio, atq; etiam lectos ipſos illinere. Animaduer-
tendū verò, ſi Scorpiū pingere cōtingat, ne quis Nicandri verſu decipiatur, vbi
autor ille dicit, à cuſpide nouē compagibus ſpondylos contineri: τοιῷ δ' ὑπὸ κοίτῃ
σφόνδυλοι ἐννεάδεσμοι ὑπὸ τείρεα σκορπίης. Ἐννεάδεσμοι non eſt ibi ſimpliciter pro
nouem nodis poſitum, vt Antigonus & Demetrius arbitrati ſunt, ſed pro mul-
tis, ait interpres: ſeptē enim tantū cōpages habere caudā ſcorpij, manifeſtū eſt:
ſæpe verò nouem pro multitudinis numero ponitur. Quin etiā Nicander idem
ἐννεάκεντρον dixit, de eo qui duos tantùm aculeos haberet: quæ quidem opinio eſt
Apollodori. Et de nobis numero ſeptē, vnicuiq; cernere volenti facilè cōſtabit.

DE SALAMANDRA. F

SAlamandra quoq; inter malefica venenoſaq; animalia recenſetur: quare illam quoque quanta poterimus dexteritate tractabimus. Eſt hæc crocodilo terreſtri facie perquàm ſimilis, licet non ſit ſtel-
lione maior, maioris quippe lacertæ magnitudine, quales ego in Bellunenſis agri ſaltibus Caſtalioneo receſſu meo magnis imbri-
bus excitatas aſpexi: & in fontis mei cuiuſdam aquæductu, quem macerie atq; ceſpitibus ſtruxeram ſeptimo pòſt anno cùm eū reficerem, multas inueni ipſum fluentis aquæ marginem accolentes, paruo inter ſe diſtantes interuallo, ea ipſa figura coloribuſq; præditas, qua pingitur ab autoribus.

AB IGNE CIRCVMFVSO NON OFFENSVS.

HOminem vndiq; ignibus impetitum, ſiue cladibus iis quę per ignem ſigni
ficātur, obiectū, minimè tamen vlla ex iis parte læſum ſignificare ſi vellent
Ægyptij ſacerdotes, Salamandram pingere conſuerunt: ea ſiquidem per arden-
tes carbones inambulans, nullo ab his afficitur nocumento: tantus enim illi ri-

gor

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A gor, vt ignem tactu extinguat, non alio modo, quàm glacies.

CONSTANTIA.

NAzianzenus pro constantia Salamandram ponit, dum animal id in igni medio, qui omnia domat, non solùm lætari dicit ac viuere, sed eum omnino etiam extinguere. Ita se cum Basilio, Athenis in igne perfidiæ Deum verum colendo incolumes versatos gloriatur, quinetiã eum professione sua atq; constantia suppressisse.

AMATOR.

SVnt qui per huiusmodi speciem, per Salamãdram quippe in igne positam, amatorem ostentent, quòd amorẽ ex igne significari apud omnes vulgatũ sit, vt in Facibus latiùs à nobis dictum, & ardere se amantes omnes profiteantur: cumq; ita vitam in ęstu trahant, eruditè se fecisse putant, si figuram huiusmodi ardoris sui simulachrũ prætulerint. Sedenim hoc haudquaquam mihi probatur: quia si Salamandra ignem rigore extinguit suo, ea vtiq; non ęstuat, quod in primis amator sentire se clamat, vtpote qui vel intimis medullis exuratur, vel
B lentis penitus ignibus maceretur: hunc vrat amor, hunc vrat proteruitas, cùm feruidus sit puer Veneris, Cupidoq; semper ardẽtes acuat sagittas, Ardeat Atrides medio in triumpho virgine rapta, & quæ plurima in hunc modum Poëtæ scribere consueuerunt: vti etiam apud Maronem, Cæco carpitur igni Dido, agnoscitq; eadem veteris vestigia flammæ: vritur infelix, ardet amans, traxitq; per ossa furorem, ac totam incensa per vrbem debacchatur. Mitto quòd fabulantur alij, Salamandram igne pasci, atq; ideo amantẽ referre, quòd ille sit huic veluti cibus, quo se oblectet assiduè.

AMORIS NVTRIMENTVM.

SIgnificãtius enim hoc exprimi potuisset, si bestiola illa posita esset paulò musca grandi maior, quæ in medio nata igne, per ignem salit atq; inambulat, id quod in Cypro insula videri autores tradunt ęrariis fornacibus, vbi chalcites lapis ingestus diebus cõpluribus crematur: de qua quidem illud spectãdum maximè, quòd quamprimùm longiore paulò volatu à flammis abscesserit, emoritur. Hanc alij Pyralin, alij Pyraustam vocãt. Zenodotus in eius cognomine videtur hallucinari, cui de lãpade id attribuit, quod minutulo cuidã papilionum
C generi inesse videmus, æstiuis tẽporibus, vespertino crepusculo statim incipiente, quã Apuleius nouo, vti suus est mos, vocabulo Flammidem appellat, multi Nitedulam, certè Græci Lampyridem vocitarunt. Verùm hæc qua de loquimur Cypria, longè alia est. Quòd verò dictum est Salamandram inambulatione sua ignem extinguere, autores grauissimi sunt qui cõtrà vnà cum Sextio sentiunt, ignemq; ab ea lædi omnino negant, idq; Plinianis adhuc temporibus Romæ incompertum erat, neq; adhuc aliquis se vidisse testabatur: nos verò eã non modò ardentes prunas non extinguere, verùm etiam euestigiò emori experimento comperimus, animali eo à Bernardino Pollano nobili Taruisino, hospite tunc meo, ab eodem fonte meo allato in domum. Alij verò qui rem vt exploratam & ipsi scribunt, causam etiã inuestigarunt cur id efficiat Salamandra: animal enim sine squamis & cute esse, corpus habere frigidum, & maximè humidum, quo singula quæcunq; contigerit humectet multò magis, quàm limaces faciant: humoremq; illum à corpore tam longè diffluentem, vim eam habere, vt ignem extinguat quem attigerit: λιποῤῥινὸν ea de causa Nicander eam appellat, siue quòd cute careat, quæ εἰνὸς dicit, siue quòd à cute humor ille largius emanet.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

HIRPI.

NE verò adeò alienum à fide videatur, Salamandrã & aliquod aliud animal posse per medium ignem incolume transire, scimus familias quasdam in agro Faliscorum fuisse, qui super ambustam igni struem ambulantes non adurerentur, Hirpos illos vocauêre, & ob id perpetuò S. C. militiæ omniumq; aliorũ munerum vacationem habuisse. Sed enim ætate nostra vidimus Romæ Benedictum quendam Teutonicum arte speculorum fabrum, qui non temere profitebatur se per flammas medias incessurum citra vllum vel capilli vnius detrimentum, quem & plurimũ, & Teutonico ritu valde promissum habebat. Vidi ego hominem manus in liquefactũ plumbum immittere, idq; ex candenti patella in volam accipere, eque ac si argentum viuum aut tepida fuisset aqua, introductus olim ad hoc spectaculum ab amplissimo viro Bernardo Vibienio, qui mox magni nominis sacerdos Cardinalis fuit, in cubiculum Ioannis Medicei tunc Cardinalis, in conspectu cuius hæc fiebant, cùm ego tanti prẽsulis manũ osculaturus accessissem, quadriennio antè quàm is ad summum Pontificatum ascendisset. Quòd verò aiebat Benedictus hoc se arte magistra facere, quippe qui vnguento quodam partes eas oblineret, quas ab igne saluas vellet, id in memoriã adducit quod Varro ait, Hirpinos eos, de quibus paulò antè dicebamus, solitos medicamento quodam pedum plantas tingere, atq; ita per ignem ambulantes multa, vt Virgilius, premere vestigia pruna. Inueni verò, quod ad hanc rem facit, apud Andream Græcæ nationis medicum, cui multum interpretes Nicandri tribuunt, hoc de Salamandra traditũ, vt si quis eius sanguine vel manus vel vestem obunxerit, quod oblitum fuerit, ab igne nihil quicquam lædi: quamuis Plinius hoc non facilè credat. Eiusmodi medicamini admiscẽt alij albumen oui. At iam minus admiremur quod in quadrigarij annalibus legitur, oblitam alumine materiam succendi non posse, idq; esse verum, Sylla in Archelaum bellante comprobatum: Sanè laricem inter arbores neq; flammam emittere, neq; nisi longa et vehementi exustione in carbones abire manifestũ est, quod in fornacibus exploratũ, reliquis lignis admixtũ longo temporis interuallo cõsumi. Hoc & Cæsari in expugnatione castelli cuiusdam, quod Larignũ nomine dixerunt, quia larice præmunitum fuit circa Alpes, non citra summã admirationẽ cognitum. Lino verò, quod nonnulli Carpasium appellant, de quo Pausanias, ardere id perpetuò ante Mineruæ illius simulachrum, quod cœlo, vt fama fuit, delapsum, in Acropoli visebat, Patauij ego pro ellychniis in lucernis aliquãdo vsus sum: materia enim integra & incolumi perdurãte, tãdiu ardet, quãdiu oleo intinctum fuerit. Nascitur id inter venas aluminis, ac veluti densior quædam cartilago interspergitur, cuiusmodi sunt granatorum malorum intersepimenta.

CORRVPTOR OMNIVM.

SEd vt ad Salamandrã redeamus, nunquid eorũ quoq; nobis arriserit significatum, qui damnosum hominem, omnes quibuscũ versetur, aliqua pernicie aut iniuria labefactãtem, & quacunq; incesserit calamitatis aliquid inuehentem, per Salamandram ostendi voluerunt: quippe cui sit perniciosa adeò vis, vt arboris quam irrepserit poma omnia inficiat veneno, & eos qui ederint, necet frigida vi nihil aconito distans, ait Plinius, atq; his quædam magis exitialia, quę apud autorem ipsum latè recensentur. Illud sanè admiratione dignum quod traditur ab Æliano, sues Salamandra impunè vesci, verũ vbi quis eius suis, qui Salamandrã deuorarit, carnẽ ederit, prẽsentaneo eo veneno correptum interimi.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE DIPSADE.

AFrigidissimo animali ad ardentissimũ accedere, ad historiæ nõnunq̃ venustatem pertinet: quare incõmodis recitatis, quæ de Salamandrę gelu procedunt, iam quæ de Dipsadis ardore proueniãt, memorabimus. Animal id reptiliũ perniciosissimũ, corpore modico, ac viperino perquã simili, sed ad ictũ violentissimo: de quo ita Nicander, Theriacis, vbi

Ναὶ μὴν διψάδος εἶδος ὁμώσεται, ἐν γὰρ ἐχίδνῃ
Παυροτέρῃ θανάτου δὲ θοώτερος ἵξεται αἶσα
οἷσιν ἐνισκήψῃ βλοσυρὸν δάκος.

Dipsadis hanc speciem iuret quis, ni minor insit
Vipereo generi vis mortis, at ocior ijs qui
Affixi fuerint truculenti fulmine dentis.

Figurã eius Sostratus à reliquis colubris ita distinguit, vt eam dicat habere caudam duabus lineis nigricantibus distinctam, corpore reliquo albicante.

SITICVLOSITAS.

B CErnere olim erat in littore quod è regione maioris Sirtis inter Libyã & Ægyptũ porrigitur, columnã quandam in qua vir moribundus cælatus erat, cuius pedes serpens impactis dentibus affligebat, spirisq́ volubiliter implicabat. Erant & mulieres aliquot, quarum aliæ aquatum ibant, aliæ aquam decumbenti propinabãt: adiacebant passim & struthiorum oua hinc inde strata temerè. Quæ quidem species tota prorsus hieroglyphica hominẽ significabat bibacissimum, vel ardentissima confectum siti, vt Lucianus interpretatur: id quod etiam ad totius illius regionis naturam indicandam accõmodari potest, nam ea siti laborat in primis. Serpẽs verò ille circa pedem obuolutus & mordicùs inhęrẽs, Dipsas erat. Veneno verò hęc est plurimo & immedicabili, quosq́ momorderit, vsqueadeò inflãmat, vt propémodum exardescere videantur, ac igne veluti circumfuso concremari. Supremè verò sitiunt, quoq́ magis potant, eò potandi auidiores fiunt, vt sitis ea nulla aquarũ vi sedari posse videatur, verùm eo magis sæuire quo magis alluitur & irrigatur, perinde ac si quis ignem oleo superfuso extinguere conaretur. Hinc non infacetè nomen confinxit Ouidius, cùm le-
C nam quandam temulentam, Dipsadem appellauit:

Est quædam nomine Dipsas anus,
Ex re nomen habet, nigri non illa parentem
Memnonis in roseis sobria vidit equis.

Neq́ fortè importunum fuerit, Epigramma quod olim in Framarianum facetissimum æuo nostro scurrã lusimus, Ouidiano lusui subijcere. Id est huiusmodi:

Narrabat quidam vim Dipsados exitialem,
Perpetuam infundat quæ pede fixa sitim,
Nempe sitim, tria quam nequeant extinguere Nili
Ostia, vel magnis stagna perhausta cadis,
Interiore loco Libyæ, Garamantas ad ipsos,
Quà fouet arenti Struthius oua solo,
Quippe vbi quis misera spaciatus fortè per arua,
In pede fulminei vulnera dentis habet.
Ritè duæ dextra famulæ, totidémq́ sinistra
Hæc gerit, hæc pleno vase propinat aquas,
Illa propinatis alias superingerit, illa

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Nec mora, nec requies, pocula mille parat. D
Frammarianus ad hæc, hanc ô mihi quærite amici,
Figat vt illa meos officiosa pedes.

Sapienter itaq; vt reliqua, Moses Deuteronomio inter maximè perniciosa animalium genera Dipsadem posuit, vbi terrificã illam describit solitudinẽ, in qua erat serpens flatu adurens, quippe Basiliscus, & scorpio animal insidiosissimum omnium: mox adiecit, & Dipsas: quod vt atrocius redderet, subiecit, & nullę omnino aquæ, quæ scilicet opem essent aliquam allaturæ. Eadem de causa Apollonius poëta terram aridam Dipsadem vocat. Admiratur autem Aphrodisieus, cur illi quos animal hoc momorderit, sitim illam intolerabilem Theriaca epota sedent, cùm genus id medicaminis ex siccis & calidis rebus conficiatur: neq; adduci potest id alia ratione fieri, nisi mutuo consensu quodam, viperarum, quæ admiscẽtur, carnes antipathiam habere aduersus quodvis animal venenosum.

APPETENTIA.

NEq; verò sitis ipsa simpliciter passim intelligenda, sed nõnunquam pro effrænata rei cuiuspiam appetentia capitur: nam & sitibundum pro maximè B cupidum autores ponunt: & sitim Onirocritæ nihil aliud præ se ferre autumãt, quàm auidissimam cupiditatem. Ipsa porrò sitis hieroglyphicè sæpe ponitur in Diuinis literis, vt Ambrosius super hydropico in domo Pharisæi curato disserit: nam sitire impium dicit, dum huius mundi bona concupiscit. Iam & sitire aurum, in huiusmodi significationem passim inuenias, non aliter quàm & auri sacra fames, Poëta dixit. Delitescit autem, vt ad Dipsadem reuertamur, anguis id genus in insidijs inter Struthiorũ oua, quæ Garamantes non ad cibum tantùm perquirunt, verumetiam ad vasculorum & poculorum vsum, quippe qui propter solum arenidum & exustum argilla carent, qua nos vasa nostra fictilia conformamus. Quin etiam eiusmodi ouis, quæ aliquanto grandiora fuerint, dissectis, elegantissimos sibi pileos faciunt, ex ouis singulis binos, quibus capita obtegant, eoq; gestamine plurimùm delectantur.

DE MEDVSA.

MEdusa quoq;, figmentum licet fabulosum, aliqua subministrauit hieroglyphica. F

TERROR.

ILla enim horrificis anguiũ hiatibus tremenda, terroris significatũ habuit. Pręsectum verò caput id à Perseo, terrorẽ summotũ ab eo patria procul indicat virtute duce, quæ per falcatũ ensem & interpositũ speculũ effingitur.

PRVDENTIA.

IN historijs Theogneti antiquitatũ scriptoris (nam alium poëtam Comicum memorat Athenæus) Medusa legitur ex tribus Phorci filijs magis astu pollens, quæ regnum à patre derelictum in magnã auxerit opulentiã, atq; eius prudentiæ causa serpentinũ caput illi confictũ à poëtis. Cæterùm Apollonius Rhodius ἐν τῇ τῆς ἀλεξανδρείας κτίσει, omnia quę morsu lædũt genita dicit ex guttis eius sanguinis qui ab obtruncato Gorgonis capite destillauit, quamuis Acusilaus nata hæc ex Typhonis sanguine asseueret. At Nicander Hesiodi testimonio τιτάνων ἀφ' αἵματος, quippe Titanum à sanguine nata hæc mauult, quod tamen apud Hesiodum, in ijs quæ extant operibus, nõ inuenitur. quare nõnulli scribunt Hesiodum à Nicandro falsò citatũ, qui poëtarũ morem & licentiã non examinãt, cùm etiã Oratorib. in declamãdi genere tã nomina quàm historias pro cõmodo suo commu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A commutare, atq; etiam præter fas quædã in vſum ſuum extorquere cõcedatur.

STVPOR ET ADMIRATIO.

QVam verò Meduſam Domitianus Imperator pro pectore eſt geſtare ſolitus, vt in pulcherrimo eius ſigillo ſpectauimus, omnino ſtuporem quem de ſe omnibus in negociis quæcunq; tractaret concitatum volebat, ſignificaſſe tradunt: quamuis nonnulli non alia cauſa factum putant, niſi vt patris geſtamẽ vſurparet: nam in pulcherrimo Veſpaſiani ſigno apud Melinos Romæ, Gorgonem huic pro pectore adpoſitam aſpexi. Alij factum à Domitiano in honorem Mineruæ volunt, quòd numi id ſibi colendum præcipuè ſuſceperat: nam clypeus huiuſmodi ſerpentum horrore præmunitus, in primis Palladi dedicatus erat. Eam Euſtathius ideo Glaucopin appellatã cenſeri ſcribit, quòd ex Poëtis nonnulli dracones Glaucopas vocitarint, quamuis & à formidoloſo aſpectu dici poſſe non inficiatur, quòd leones illi qui præcipuè Regij nuncupantur, quos q; loco ſuo inter alia ſignificata ſymbolum terroris eſſe oſtendimus, glauci à colore nominentur. *Domitiani ſigillum.* *Veſpaſiani ſignum.*

B PRVDENTIA.

NEq; tamen deſunt qui Gorgonis caput pro Mineruæ pectore ſtatutũ, prudentiæ, vti id ſuperius, ſignum eſſe contendant, quæ locum habeat in pectore, qua qui præditi ſunt, facilè alios confundere, vel imperitiæ redarguere, ſaxeos q; quodammodo reddere, vbi adlibuerit, poſsint. Apud Poëtas tamen Pallas Meduſæ caput ad incitandum, vel ad terrorem incutiendum prætendit, vt tradit Ouidius loquente Perſeo:

Nunc quoq; vt attonitos formidine terreat hoſtes,
Pectore in aduerſo, quos fecit, ſuſtinet angues.

Id q; præcipuè cernere eſt in ſcuto Herculis apud Heſiodum: quamuis non ſum neſcius, eſſe multos qui opus id Heſiodi illius celeberrimi, quippe vt Naſo, Seruantis pecudes vallibus Aſcra tuis, eſſe negent, alios qui ad CCL tantùm carmina Heſiodi, reliqua ſubiuncta ab Ariſtophane grammatico contendãt. Sanè Megacles Athenienſis legitimum agnoſcit opus, ſed Heſiodo ſuccenſet, quòd Vulcanũ finxerit matris inimicis arma fabricaſſe. Apollonius Rhodius & Ste-

C ſichorus Heſiodi omnino eſſe volunt: ait igitur,

οὐ γαρ ὁ φιν μιν Θ' ἥκε θεὰ γλαυκῶπις ἀθηνη
αὖ γις δ' αἰασεισασα. Quem Statius ita ſecutus eſt:

Sectæ prætendens colla Meduſæ
Ceu ſtimulis accendit equum.

DE HYDRA.

ERam me iam de his anguium voluminibus explicaturus, cùm maiori me obuolutum negocio conſpexi: ſupererat enim Hydra, quæ me vltimo loco aggreſſa moraretur: quare ope Herculis implorata, ipſam quoq; ita confecimus.

SOPHISTÆ.

HYdræ ſignificatum, cuius vno præciſo anguineo capite, alia atq; alia eueſtigiò repullularent, multi alijs atq; alijs modis interpretati ſunt: nos ea contenti eſſe poſſumus expoſitione quã Plato, Euthydemo, poſuit, vbi per eam perinde ac per cancrum ſophiſticas ait nugas ſignificari. Hydram Pauſanias vno tantùm capite præditam ſcribit; ſedenim Piſander Camireus multa illi capita

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tribuit. Alcæus ὀνεακέφαλος eam vocat, πεντηκοντακέφαλον Simonides, quem Maro D
noster sequitur, vbi dicit:

Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra.

Sedenim hi numero vsi sunt multitudinẽ significante, more poëtico: numerus enim nouenarius, neq; non quinquagenarius, ex ijs sunt qui multa significant: vt illud apud eundem Maronem, Quinquaginta intus famulæ, pro plurimę. Ita ὀνεάχηςα κορώνη in Arati carmine, pro multæ viuacitatis, quod superius in cauda Scorpij tetigimus, & in Digiti cõmentario, vbi de numeris agitur, latius explicuimus: vbi passim numeri illi recensentur, qui tam apud Græcos quàm apud Latinos pro multitudine vsurpantur.

INVIDIA.

NOnnulli ex peritioribus inuidiam per Hydræ speciem significari tradunt, ideoq; in nullo alio monstro domitãdo Herculem magis laborasse, quam, vt Horatius ait, supremo tandem fine domari comperit. Ea verò palustris fingitur, & è sordido cœno pullulare, quòd non nisi in abiecto viliq; animo reperiatur: qua de causa Ouidius inuidiam in imis vallibus latitare cõfinxit: ita reliqua E quæ super ea conscribit, ad hydræ significatũ omnia quadrare comperies. Nam & Erichthoniũ, quem alij pedes anguineos habuisse, alij serpentem illi ad custodiam datum scribunt, inuidiam significare nonnulli arbitrati sunt: ea enim post res præclarè gestas suboriri solet, & in cordis penetralibus occultari, virulento ad custodiam adiecto spiritu. Atq; hoc illud odium est, quod Diodorus ex serpente picto significari tradit.

EDOMITVM A' VIRTVTE VITIVM.

HAbet & pietas nostra heroas suos, quorũ è numero fortissimũ illum cœlo intulit, qui fatalem draconem ex vrbi subiecto lacu quotidie prosilientem, nunc longo voluminum tractu spatiosa per arua latè proserpentem, nunc spiris implicatũ collectumq; in insidijs per frutices & florulenta gramina latitantem, horrenda interdum letiferaq; die noctuq; sibila dispergentẽ, immani venenosarum fauciũ hiatu letum omnibus intentantẽ, nulloq; non die mortaliũ aliquẽ deuorare solitũ, interfecerit. Nõ temerè hæc literarũ monumẽtis tradita, tametsi rem vti gestam Concilia maiorũ nostrorũ actis inferendam vetuerũt. Videtur F enim hæc picturæ species vnũquenq; admonere virtutis, cuius telo fretus illecebras amatorias, quę dubio procul per serpentẽ exprimi cõsuerũt, fœdasq; voluptates ex lacu, hoc est, ex infirma fluxaq; mollitie mẽtis emergentes, sinuosis voluminibus, hoc est, varijs delectamẽtorũ laqueis manusq; pedesq; hominũ implicantes, arctissimisq; vinculorũ nexibus obstringentes, nullo timore perculsus summouere contendat, simulq; odiũ & æstuãtia indignati cordis incitamenta, vnde rixæ, cõtumeliæ, calũniæ, pessimæq; persuasiones ortæ, magna semper rerũ humanarũ pernicie, vti sibila teterq; halitus per cogitatus auresq; nostras illabẽtes extinguere aggrediat: malos deniq; affectus, prauosq; mores omnes, q grassatoris veluti quodam insultu animũ incautũ adoriunt, cuius puritatẽ, quæ per virgunculã intelligit, virulenta cõtagione turpiter labefactãt: letaliq; morsu in pedes affixo, vniuersum corpus cõtactu vitiãt, proserpẽteq; in dies magis pestilenti morbo fœdissimè interficiũt, firmo cõstantiq; ꝓposito perdomitet, animumq; incolumitati nitoriq; suo assertũ restituat patri. Operę preciũ est videre, quẽadmodũ virgunculã puellã expositã adapertis faucib. rictuq; latè diducto, in parentũ ac totius vrbis conspectu iamiã inuadere tẽtaret ingluuiosus draco,

vtq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A vtq; tam præstans animi iuuenis intrepidè eum aggressus, vibrato pilo, ferroq; per os medium adacto, pertransitaq; ceruice terga illa immania transfoderit, attollentemq; interim iras & cærula colla tumefactum, harena moribundum strauerit, frustraq; volumina illa terrifica quatientem replicantemq;, pluribus tandem ictibus ad saxum allisо capite cõfecerit, atq; ita verè fortitudinis coronam, & deorum illatus numero consecrationem etiam fuerit assecutus.

PIERIVS VALERIANVS AEGIDIO VITERBIENSI, CARD. S. P. D.

IMPIE me facturum existimo, nisi studiorũ meorum, qualiacunq; esse possunt, rationem omnem ad te deferam, quem humanissimum semper eorundem moderatorem habui. Nam durissimis etiã temporibus, cùm ea omnia deessent quæ vniuscuiusq; ingeniũ ad labores inuitare solent, rebusq; sæpius desperatis nõ Romam tantùm, verùm etiam ipsa literarum studia deserere solicitarer, cùm
B præsertim essem non semel in officij societatem à Bannisio, qui de Maximiliano suo tam multa, tam honorificè prædicabat, inuitatus, vna tamen autoritas tua in causa fuit, cur non vsqueadèo animũ desponderẽ: tu enim nunc hortando, nunc monendo, nunc opem auxiliumq; tuum pollicendo, bono me semper animo esse iussisti. Neq; per te stetit, dummodo æquiora fuissent tempora, quin aliquod studijs meis otium aliquando compararetur: quo vno ego grauitatis & beneuolentiæ tuæ præsidio sustentatus, angusta illa omnia ea constantia pertuli, quam in tot annos firmissimam perdurare, amici dubio procul omnes admirabantur. Quem verò non confirmassent frequentissimæ illæ adhortationes tuæ, cùm tanta me charitate cõplecterere? cùm me non priuatim modo, sed publicè etiam commendares? Poteró ne ego vnquam dememinisse præclarissimæ illius concionis tuæ, quam frequentissimo totius ne Vrbis, an orbis dicam, confessu, tantæ vir autoritatis habuisti, vbi cùm è re nata quædam ætatis nostræ lumina laudibus in cælum extulisses, quæ tua de me quoq; specula, quæ prædicatio fuerit, Roma (scimus quanta huic nomini vis) tunc nouit vniuersa: in quo licet illa pietati erga te meæ permiseris, non quòd merita postularent mea, id tamen de me iudicium testimoniumq; tuum multarum inde vigiliarum incitamentum
C fuit. Hinc factum vt lucubrationes aliquot alias, tum in primis Aegyptiaca illa commentaria de rerum significationibus, tot annorum vigilias, tot dierum atque noctium sudores, tot in reconditissimis rebus eruendis luciq; dandis conatus, in eam demum speciem informarim, vt conspici nullo iam meo, quamuis maximè verecundi, rubore posse confidam. Quod verò in huiusmodi negotio absoluendo reliquum est, cùm vniuersum opus insignire nunc speciosis literatorum hominũ nominibus constituerim, argumentaq; ipsa partiri, ne vno continenter libro complexa, odiosum ob rerum multitudinem volumen efficiant, amicos mihi quosdam designaui, quorum hortatu modò hoc, modò illud à me conscriptum esset (nosti hoc πλαταρχικὸν:) id enim maximè commodum visum est quod ambitioni prætexerem, amicorum scilicet impulsu me tam multa elaborasse: quando hodie id plurimùm vitio verti video, quòd laborioſa quis aut difficilia aggredi ausus sit, quòd honestam industriam turpi otio prætulerit. Inter hos autem eorum in primis rationem mihi habendam proposui, qui mihi talia meditanti suffragati sunt: cumq; tu omnium maximè non modò album adieceris calculum, sed autor penè fueris ne inchoatum hoc opus olim abijceretur, mihi præcipuè delectus es, cuius nomini lucubrationum huiusmodi partem nuncuparem. Quòd si meum hoc institutum non aspernatus fueris, fac ex te sciam, quod præcipuè animal tibi velis inscribi. Putes verò inuitatum te ad Coritianas cœnas, in quibus discumbent tecum Bembus, Sadoletus, Sanazarius, & plerique alij, quos à te summo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

opere diligi, & à quibus te plurimi fieri non ignoro: vbi tamen id tantùm honoris extra ordinem D
tibi habendum sit, vt eius animalis, quod tibi apponi iusseris, ferculum accipias. Obsecro verò te
pro summo meo erga te cultu & incomparabili obseruantia, ne aliter huc descendere dedigneris,
quàm vocatus olim ad Elegiacam Amorum meorum cœnam conferre te non erubuisti, &
meam hanc qualemcunq; grati animi declarationem eo vultu suscipias, quo me ad exhibẽdum
huiusmodi munus totiens accendere consuesti.

AEGIDIVS CARDINALIS PIERIO VALERIANO SVO. S. P. D.

QVantùm me cõmouerint literæ tuæ, suauissime mortalium Pieri, vt sine incredibili voluptate cogitare, ita verbis satis assequi nunquã possem. Nam tametsi antiqua illa amicitia nostra, omnia quæ ab amicissimo expectari possunt, ab humanissimo isto ingenio tuo mihi expectanda esse pollicebatur, nõ erat tamen vt vnquã aut præcipuè hoc tempore, diuinis illis tuis lucubrationibus, tot huius ætatis luminibus, posse me hominem admodum tenuem & obscurũ inseri, sperare auderem. Sed E
vt nihil infelicius quàm in mala ingenia incidere, ita nihil felicius, quàm in bona. Mentis enim istius bonitas fecit, vt nec huius temporis absentia diuturna obfuerit, nec mea superiorum temporum negligentia, ne culpam fortè aptius dixerim & peccatum. Dicis enim, cùm laborares rebus parum secundis, minùs arridente fortuna, persæpe te à me fuisse in bonã spem erectũ, & ad melius sperandũ confirmatũ. Dispeream si quid vnquam occurrit mihi in vniuersa vita, vnde plus angar, erubescã, doleam, quàm quòd solus verbis isto tunc officio functus sum, cuius ego rei cùm recordor (recordor aũt frequentissimè) non modò facti, aut infecti potius me pœnitet, verumetiam mei supra quàm cogitare quis posset, & piget & pudet. Quòd verè & boni consulueris, & bene merentissimis istis clarissimisq; viris annumerari me statueris, facis, vt cùm iurè illi quidem hæc à te recipiant, vnus ego, cui nullo ista iure tribuantur, grauissimo obstringar ære alieno, quo quidem non sum in cõtrahendo promptior, quàm futurus sim, si vnquã dabitur, in soluendo. Animal mihi peculiare est cœnis ineptum Ciconia, vbiq; non obscurũ exemplum pietatis: nõ ab Aristotele & sensilium studiosis modò memoriæ proditum, verùm à Theologia arcana Hebræorum tum culta, tum diuinis honoribus venerata. In arcanis enim eum habet locum ea auis, vt nihil F
possit aut reperiri sacratius, aut diuinius excogitari. Poteris, si videbitur, auem vt in hominibus pascendis ineptã, ita in alendis parentibus laudatã cõmendare. Quòd si id minùs ad rem quam tibi proposuisti, facit, dici posset, quãdo Ciconiã ad dapes ferre nõ est, columbã similem afferri licere. Sed iam sus nõ vlterius Mineruã. Ego nõ ad Corytianas cœnas, vbi quãdoq; quasi digladiatũ pugna plusquã Centaurea, sed velut in arcanũ Corytium specum, qui, vt Pomponij verbis vtar, mirificus & pulcher, ac paulo pòst totus augustus & verè sacer, habitariq; à Dijs & dignus et creditus. Nam si datores ἐάων Dij, quis neget antrũ Musæ tuæ à dys inhabitari, qui eodem tempore Aegypti gloriã instauras, quo Turca euertit? simulq; illa sensit inde malum dæmonem militiã delentem, tyrannide prementẽ, signa, statuas, marmora, & quicquid antiqui splendoris erat, diripientem. Hinc te Dijs comitibus nõ cæmenta, nõ saxa, nõ vanas pyramides, sed sapientiæ veteris, sed diuinæ eruditionis, sed arcanarum sacrarumq; literarum sepulta monumẽta reponere, ignota mortalibus arcana instaurare, lucẽ canæ doctrinæ, quam à Græcis abesse audiuit Solon, post tot secula ab inferis reuocare. O felicem Aegyptum: longè quidem illa felicior à te facta est cùm cecidit, quàm cùm staret: illa enim humi sita à Selym Turcarum principe occupari potuit, hæc vt sapiens Ciconia altum in cælo nidum struens, in æuum tuta viuet sempiternũ. Vale. Romæ, M. D. XXV. VII. Id. Aprilis.

PIERIUS

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PIERIVS VALERIANVS BELLVNENSIS AD AEGIDIVM VITERBIEN. CARD. DE IIS QVAE PER CICONIAM, MEROPEM, CVCVPHAM, IBIN ET GRVEM *significantur, ex sacris Aegyptiorum literis.*

A ECCE tibi, Præstantissime vir, Ciconia illa tua pietaticultrix, Sacerdoti omnium pientissimo dedicata, quam tu scilicet non reliquis tantùm volucribus, verùm & vniuerso animantium generi solitus es anteponere: quippe quòd adeò peculiaris & ingenita sit illi pietas, vt & ipsum humanum genus, in huiusmodi capienda adorea, longo post se interuallo reliquisse videatur. Hinc non in Ægyptiacis tantùm hieroglyphicis sculpta, verùm etiam in Romanorum principum numis summo cultu cusa reperitur.

PIETAS.

B VIdere enim est eam passim in Hadriani numis, inscriptione etiam adiecta, PIETAS AVGVSTA. Significabat hæc hominem erga parentes pium, & veræ charitatis officijs insignem, quippe quæ parentes nunquam deserat, senectutem eorum curans, non modò senescentium, sed quotiescunq; opus est vt alantur opera liberorum. Alites enim hæ nec patrem necq; matrem errare huc illuc cibi causa patiuntur, sed operam dant vt in cubili maneant, & eorum labore pascantur, quos ipsi genuerũt, educaruntq;. Vnde pientissimũ illud ἀντιπελαργεῖν, vsurpatum in adagijs. Et antiquissima lex Pelargica, hònore nominis his auibus habito, de parentibus, vt ita dicamus, renutricandis. Sed quas nos, rogo, mortalium aut naturæ ipsius leges curiosius vestigemus, cùm in sacris literis, post tria illa de diuino cultu præcepta in Decalogo cõtenta, primum rerum humanarum decretum à summo Deo sit, Parentes venerari? quæ doctrina apud Hebræos primùm popularibus literis mandata est, vt omnibus esset in promptu fugiendorũ expetendorumq; notitia. Identidem verò nos admonent diuinæ literæ, vt si diuturniore vita frui cupimus, & patrem, & matrem cum primis honore prosequamur. Vnde senariolus ille dictitatus in scholis,

C ἱκανῶς βιώσεις γηροβοσκῶν σὺ γονεῖς,
Diu viues, senectam si parentum nutrias.

Quam sententiam Homerus ita sibi surripuit: ἐδὲ τοκῆσι
θρεπτὰ φίλοις ἀπέδωκε μενω πάρος ἦμαρ ἰδοῦσι.
Et quoniam charis nunquam genitoribus æquum
Reddidit officium, immatura est morte peremptus.

Cæterùm Athenienses eos tantùm filios huic legi addictos voluerunt, qui vel disciplinis, vel honestis artibus fuissent à parentibus instituti: qui verò negligenter educati essent, nihil eos parentibus debere. In hanc sententiam Boëtius historiam recitat minimè contemnendam, libro de Institutione scholastica, de eo qui malè à patre institutus, cùm post multa & enormia scelera per patris indulgentiam perpetrata traheretur ad crucẽ, accersito ad se patre, quasi pietatis officio, veniã actæ per flagitia vitæ petiturus, dum osculũ se ferre simulat, ei nasum dentibus amputauit, memorabili nimirum omnibus exemplo futurus, educationem esse, quæ vniuscuiusq; vitã instituat, & siue boni, siue mali euaserimus, vni illi acceptum ferre nos debere. Neq; obijciat quis, ingenium vnicuiq; suum in vtero matris ipsius attributum, cùm vel in brutis animalibus Lycurgus, con-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cione ſuper liberorum inſtitutione, rationeq́ꝫ legum ferendarum habita, oſten- D
derit ex duobus catulis, quos ab eiuſdem matris vberibus ſubductos, in ſyluis alterum, in culina alterum educandos curauerat, vbi aliquantulũ adoleuiſſent, in media concione ſimul emiſſos, ad patinam hunc in medio poſitam, ad leporẽ illum, qui ſtatim emiſſus erat, inſequendum accurriſſe. Atq́ꝫ hoc illud eſt quod apud Horatium legimus:

Venaticus ex quo
Tempore ceruinam pellem latrauit in aula,
Militat in ſyluis catulus.

At quanto magis honorandum eſt ingenium Ciconiæ, eo magis damnandum eſt humanum genus, cùm ſatis olim celebres ciuitates eò impietatis ferantur irrupiſſe, vt ſenes quicunq́ꝫ ſexageſimum ætatis annum exceſsiſſent, de ponte in ſubiectum profluentem deijcerentur: aut ſi fabula eſt, tam perdito fuiſſe quenquam ingenio, qui rem vſqueadeò abominandã cõmentari ſit auſus. Vtcunq́ꝫ, fabula inde anſam cepit, quòd aliquando ſenes eius ætatis Romæ in Senatum ad ferenda ſuffragia non admitterentur. In Comitia verò per pontem, qui colli- E
culos duos iungeret, tranſitus erat: qui verò prohiberẽtur eò accedere, Depontani appellabantur. Sed vt manifeſtas fabulas, bona Feſti & Eraſmi venia omittamus, alij lege longè iniquiore ſanxerunt, ea ætate ſenes mortis inter ſe certamen inire, vt inutilis, quod illi cenſebant, ætas faceſſeret, victusq́ꝫ neceſſaria & iuuenibus & adultis viris largius ſuppeterent: quod moris in Iulide Co inſulæ vrbe Menander fuiſſe notat, vt apud Stephanum legitur. Menandri verò verſus qui ſuperant, ita legi debent:

καλὸν τὸ κήων νομιμὸν ἐστὶ φανία,
οὐ δυνάμενος ζῆν καλῶς, οὐ ζῇ κακῶς.
Lex pulchra Ceæ ciuitatis Phania,
Cui læta non eſt vita, ne triſtis ſiet,
Ferro iubentur præſecare incommoda.

Vltimum hoc, quę legis ſanctio eſt, apud Stephanum non habetur, ſed ex hiſtoria omnino ſubiungendum.

IMPIETATI PRAELATA pietas. F

IN piſcium Cõmentario cum Hippopotami ſignificata recenſeremus, memorabile illud Ægyptiorum documẽtum recitauimus, quo illi ſceptra regia in ſumma parte Ciconiæ capitibus inſignita faciebant, fluuialis equi vngulis in imum appenſis: ex eo innuere volentes, amplexandam, colendam, ſuſpiciendaḿq́ꝫ eſſe pietatem, gratuḿq́ꝫ animum ingrato præferendum: impietatem verò, cuius hieroglyphicum eſt Hippopotamus, peſſundandam. Amphibium enim animal hoc patrem ſolet de matris coitu, quem affectat, malè multare. Id ſceptri in ahenea Bẽbi tabula ita habetur.

DE MEROPE.

SVnt qui Meropem etiam in hoc ſtatuerit ſignificato, cui pietatẽ eandem in parentes Ariſtoteles attribuerit. Eam Ælianus omnino in Ciconiarum genere poſuit, eſſeq́ꝫ in parentes ea nutricandi pietate, vt eorum ſenium haudquaquã opperiatur, quibus pientiſsimã educandi cu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A di curã impendat, ſed quamprimum volare cœperit, ſponte animum ad neceſſã
ria parentibus ſubminiſtranda conuertat: quapropter eam auium iuſtiſsimam
appellauit. Figuram eius apud Simeonem quendam Antiochenum, qui multa
de animalium vi medica cõſcripſit, ita traditam inueni. Meropi animali volatili
pectus eſſe accipitrinum, ventrem albicare, tergum & apicem auro ſimilem, ge-
nas candidas, roſtrum magnum, indeq; nomen cõſecutam, quòd procliuis ad-
modum ſit ad contrahendam cum humano genere amicitiam. Homines enim
μέροπας appellare præcipuè Homericum eſt. Sunt qui gangrenam eam vocent.
Id verò inſigne eſt in eius ingenio, vt paritura huc & illuc tranſmigret identidẽ,
vt ita fallat, neq; facilè partus eius deprehendi poſsit. Verũ enimuero diuerſum
hoc Merops habet à Ciconia, quòd cunabula in terra facit, corporis grauitate
ſublime petere prohibita: in ſpecu itaq; nidificat, ſex pedum defoſſa altitudine,
quod & de Caſsita fabuloſè perhibetur. At Ciconia nidum in altiſsimarũ abie-
tum verticibus ponere comperitur, quamuis quónam è loco venirẽt, quóve ſe
referrent Plinianis adhuc temporibus incompertum erat. Sed quantum ad re-
B gium illud ſceptrum pertinet, Plutarchus hoc de grue ſentire videtur, opuſculo
cui titulus, Quænam ſint prudentiora animalia, terreſtria an aquatica. Gruem
enim facit fluuiali equo oppoſitam, ea qua de ſuperius cauſa dictum eſt.

DE CVCVPHA.

PHilippus ille, qui fragmenta quædã ex hieroglyphico literarũ Ægy-
ptiarum interprete, cui Horapollinem nomen faciunt, ſatis curioſè
collegit, & Græco ſermone ſcripta poſteritati commendauit, Cucu-
pham quandam nominat in huiuſmodi pietatis ſignificatũ. Nomen
mihi, vt ingenuè fatear, nondum cognitum vocabuli nouitate, ſiue potius ea Ci
cuma ſit, quę & ipſa parentũ curã ſuſcipit, & à Latinis inter Ciconiarum genera
recenſetur. Sed enim in his facilè ſum ijs, qui certiora compererint, acquieturus.

SEd vtcunq;, gratum animum is per eius alitis hie roglyphicũ ſignificari dicit apud Ægyptios, pro-
pterea quòd vnum hoc animal (ita enim illic habe-
C tur) ante alia omnia genitoribus ſenio confectis eo-
dem modo gratiã rependit, quo ales ipſa fuerit edu-
cata: in eodem enim loco vbi fuerit à parẽtibus enu-
trita, eis nidum parat, pennas vellicat inutiles, eoq;
cibum importat (τρόφω enim in manu ſcriptis codi-
cibus antiquis, non τρύφω, legitur) idq; quoad re-
ſumptis pennis ipſi ſibi ſufficere queant. Atque hæc
eſt, quam ait in ſacris ſceptris prærogatiuam habere.

GRATVS ANIMVS.

Apud Suidam in Reciconiãdi prouerbio, vt nouo vocabulo verbi Græci pro-
prietatem explicemus, nimirũ legere eſt, in eiuſmodi ſceptris πέλαργον adſculpi,
quæ dubio procul Ciconia eſt. Atq; ego animaduerti quibuſdam in numis hu-
iuſmodi ſceptri ſpeciem Ciconiæ capite inſignem eſſe.

VERNVM TEMPVS.

HAbetur & tepidi temporis hieroglyphicũ Ciconia, quippe quæ aduenien-
te hyeme in tepidiores regiones tranſmigrat, verno verò tempore nos in-
uiſit: quare Petronius eam felici cõpoſitione exulyemen vocauit. Hinc in æſta-
tis pictura Ciconiam nonnulli addidere, quando cõſtat eam ex erraticis auibus
æſtatis aduenam eſſe.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Ciconia.

MVNIMENTVM AB insidiis. D

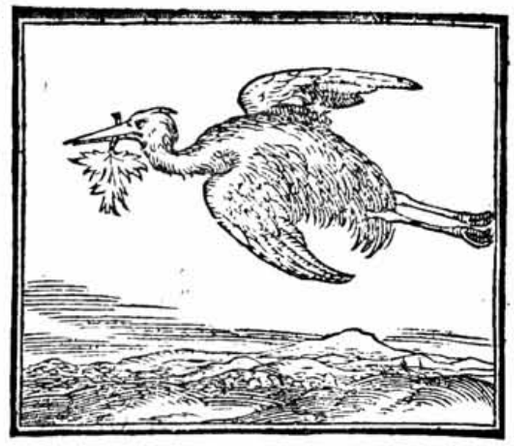

INuenio & munimẽtum ab insidijs atq; veneficijs per Ciconiã platani folium gestantem significari: ea siquidẽ huiusmodi folio nidis impositio, editis ouis ea ab noctuarũ iniuria defendit. Compertũ enim est, si noctua ea contigerit, fascinari: incubationem quippe omnem, ac si oua essent subuentanea, irritã fieri, quod obseruauit Ælianus. Nouit verò Ciconia amuletum id, vt eò nõ accedat noctua, vbi platani folium fuerit. Quid enim cõmune esse potest aliti letali cum arbore geniali? Vel eam inesse folio vim dicemus, vt ab eiusmodi fascinatione valeat oua liberare.

MEDICINA.

QVòd si Ciconiam ore tenentem origani ramusculum quis figurarit, hieroglyphico eo medicinam sibi comparatam indicabit: nam eius herbæ pa- E
stione Ciconiæ stomachi fastidium leuant.

VIGILIÆ SPECVLATIONES QVE.

IN augurali disciplina Ciconiæ vigiliarum custodumq; vrbium signa perhibentur, propterea quòd ædiũ fastigia & acroteria plurimùm inhabitãt. Hinc augurium Attilæ dederunt, futurũ vt Aquileiam, quam per triennium obsederat, multisq; oppugnationibus attriuerat, expugnaturus esset: visę siquidem Ciconiæ vno impetu ex vrbe migrare, fœtusq; suos sublatos rostris per rura foras asportare. vnde ille vrbem euestigiò perituram præsagiuit, ostensoq; militibus augurio, expugnatione perquam properè parata, voti compos euasit. Et, si parua ponere cum magnis licet, Patauij sub Ezelini dura dominatione, cùm iniecta esset Iordano Bonzio viro strenuo tyrannicidij concepti calumnia, ob quam is damnatus est, domusq; eius disiecta, & à fundamentis euersa, obseruatum est paucis antè diebus Ciconiam, quæ in summa illarũ ædium turri nidum struxerat, paulatim nidum ipsum auellere cœpisse, moxq; eum in Manfredi Cuticelli turrim transtulisse, ibiq; oua posuisse: quod casu factum credere difficillimũ est. F

MILITARIS DISCIPLINA.

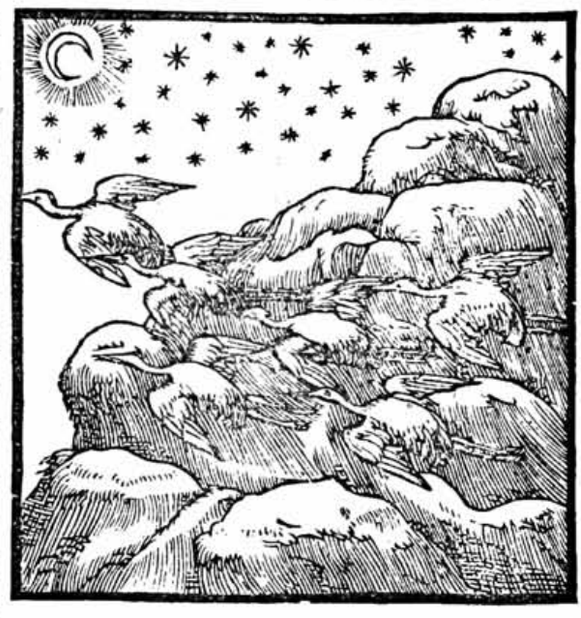

EST & militiæ hieroglyphicũ Ciconia, in ea siquidem frequenter illud agitatur, qua quis ratione locum ponendis castris præcipiat: vel si maior ingruat vis, quo pacto motis castris hostẽ fallat. Compertum verò est huius generis alites magno numero certo cõgregari loco, ex omniq; prouincia omnes in vnũ cogi, vt nulla sui generis relinquatur cui liberũ sequi fuerit, idq; prædicta veluti die: & siue discedant, siue aduenient, etiam obseruãtes fallunt, quòd nocturnis vtrunq; temporibus aggrediuntur. Quid quòd & concilia inter se in cõcionis morem agitare eas obseruatum est? vt in Come Pithonis patentibus Asiæ campis congregatæ inter se cõmurmurant, tamq; seuerè disciplinam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A nam hanc exercent, vt eam quæ nouissimè aduenerit, lacerent, atque ita cæteris negligentiæ castigatę admonitis, castra subito volatu mouent, & vnanimi profectione commeant.

HOSTIS PROFLIGATVS.

PRimùm verò illud optimi est imperatoris munus, vt hostes longè à patrijs sedibus summoueat. Serpentem loco suo belli & ingruentis calamitatis esse signum, multis ostendimus argumentis: atqui nullum animal contra serpentes acrius, neq; assiduè magis dimicat, quàm Ciconia: quare honos illi serpentium exitio habitus, capitaleq; fuit plerisq; gentibus, si quis Ciconiam occidisset, pœna eadem legibus statuta, quæ homicidis: quod Thessalos religiosè admodum obseruasse, tradit Plinius, & plerique alij. Et apud Stephanum de vrbibus legas, θεσσαλία ἐν ταύτῃ οὐκ ἔξεστι πελαργοὺς κτείνειν, οὗτοι γὰρ τὸν χώρασ' ὄφεις ἀναιροῦσιν. Id quod notatum volui, ne quis ταλαρὺς legeret, vt in vulgatis habetur exemplaribus. Vnde fortè factum, vt dum illi vtili hac de causa parcitur, prohibitum sit eam mensis inferre, non aliter quàm bouem olim occidere atq; ciuem, eidem subijciebatur suppli-
B cio. Sed veluti neq; boui perpetua fuit immunitas, ita Ciconiæ in culinã & ipsæ raptæ: in quo tamen hoc illi accessit honoris, vt cùm delicati alij cibi plurimum ab hoc vel illo ganeone priuatim conquisiti laudatiq; fuerint, vna Ciconia edicto Prætorio epulis inferri meruerit: de quo Flaccus in Gallonij gulam, qui acipenserem tantùm approbabat, ita scripsit:

Quid tum Rhombos minus æquora alebant,
Tutus erat Rhombus, tutóq; Ciconia nido,
Donec vos autor docuit Prætorius.

Nam Ruffus quidam vir Prætorius, vt apud Porphyrionem legimus, quidam Asellum dicunt, instituit vt Ciconiarum pulli manderentur: isq; mox repulsam in Prætura passus, huiusmodi scazonte proscissus est:

Ciconiarum Ruffus iste conditor, *Hic & duobus elegantior Plancis,*
Suffragiorum puncta non tulit septem:
Ciconiarum populus vltus est mortem.

C Cornelius Nepos, qui principatu Augusti obijt, cùm scriberet de saginãdis alitibus, turdosq; paulò antè cœptos saginari monuisset, addidit, Ciconias magis placere quàm Grues, quamuis longè secus humanum mox palatum iudicauit: nam grues inter primas, Iouij etiam nostri iudicio, commendantur.

IRRISIO.

PRætereundus nõ est Persianus locus, per quem Ciconiam illusionis & suggillationis signum haberi dicimus, vbi dicit:

O Iane, à tergo quem nulla Ciconia pinsit.

Ad id scilicet respiciẽs, quòd petulciores homines cùm quempiam ludibrijs incessere aggrediuntur, soleãt digitis in vnum adstrictis exporrectisq;, quasi ciconiani rostri speciem reddentes, identidem pinsando abeuntes eludere, qui mos in principum aulis frequentissimus.

DEVS.

ADdemus & illud, posse etiam hieroglyphico Dei Ciconiam ea ratione figurari, quòd his alitibus non inesse linguam obseruatũ, ideoq; earum vocem murmurationi potius esse similem quàm clangori. Nam & Crocodilum ea de causa Dei simulachrum Ægyptij statuebãt, de quo suo dictum Commentario:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

elinguis enim omnino est crocodilus: idq; tam significat Deum tacito omnia si- D
lentio perficere, quàm non debere nos super eo loqui, quem nulla queat huma-
ni vis ingenij satis admirari.

ANIMVS DIVINIS INTENTVS.

NEq; verò minori obseruatione dignum illud, quòd purum animum, supra terrenas fæces elatum, & diuinarum tantùm rerum meditationi deditum, per Ciconiã hieroglyphicè significãt sacrę etiã nostrorũ literę. Fastigia enim apicesq; rerum semper quæritat Ciconia: quicq; Hebraicã sequuntur lectionẽ apud Psalmographum, quod vulgò legitur, Herodij domus dux est eorũ, ij reddunt, Ciconiæ domiciliũ abies præbeat: vel, Ciconia nidum suum ponit in abiete, arbore scilicet supra reliquas verticem attollente. Quod quidem ex Hebræorum disciplinis memini te, Pater amplissime, pro concionibus declamitare, nidos scilicet eius alitis in excelsissimis abietibus positos ostendentem, multa super ea ex vndecimo Leuitici capite, octauo apud Hieremiã, quinto apud Zachariã, & tertio supra centesimum Psalmo memorantem, præcipuè verò XXXIX Iobis locum declarantem, qui non intellectus longè alienum habeat sensum, quàm pleriq; interpretes opinati sunt. Quædam enim ibi enumerantur animantes, præcipuè autem aues, in quibus multa, in primisq; manifesta atq; clarissima apparet prouidentia, inter quas Hasida ista tua est, quam nostram esse Ciconiam (id enim rectè memini) contendebas, de qua dictum ab Iobe: Num illa relinquit humi oua sua, vt quæ puluis excalfaciat, pes opprimat, fera calcet? Quem locũ interpres tuus enarrans, ait nequaquã ita esse, sed Hasidam auem vt clementissimam, ita & prudentissimã, eminentissimis in speculis arboribusq;, montiúmve aut ædificiorum apicibus nidificare, humo humilibus' ve locis minimè credere animalium accessum, omnesq; fortunę casus inaccessæ altitudinis altissimo consilio cauere: quamuis Latinus interpres, oua eam humi relinquere tradiderit. Velle verò theologos, quos enumerabas, multa inesse Ciconiæ diuina lumina, omnium supremum, quo maximè dando clemens appareat Deus. Nasci præterea pleraq;, imò innumerabiles animas tantæ lucis fastigio ineptas, raras admodum aptas, propterea quòd corpore mortali obtectæ sunt, cuius si quando obliuiscantur, gradum illum eminentissimũ, vt astrum proprium, semper ante F
oculos habituræ sunt, ita vt nidum illum antiquum agnoscant, quæq; inferiora illo sunt, contemnant & aspernentur.

VOLVPTATVM ET MALO-
rum affectuum dissipatio.

HAbet & hoc Ciconia commune cum superis, quòd, vti dicebamus, bellum illi assiduè cum serpentibus est: quod quidem animantium genus ita prorsus terrestre est, vt humi repat, humi semper vel adhærescat, vel in abditissimas se terræ latebras occultet. Ita animus qui mortalium delicias auersetur, terrenosq; affectus humi propémodum obuolutos longè summoueat, & penitus amoliatur, per hieroglyphicum huius alitis, quæ serpentem dilaceret, aptè significabitur. Serpentem verò inter alia significata petulciorum voluptatũ, molliumq; illecebrarum symbolum esse, plerisq; locis toto hoc Opere declaratum est, suo verò Commentario plenissimè.

ANI-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ANIMVS AD HVMILIA DEIECTVS.

AD hunc itaq; modum Ciconiæ nidulantur: sed si super ea vnquam mentio sit, quòd humi oua deponat, alterius significati gratia confictum, quasi rem ab ingenio suo alienissimam aggrediatur: eritq; Ciconiæ humi oua deponentis hieroglyphicũ, animus ad humilia deiectus. Aliqua est omnino anima talis, atq; vtinam non innumerabiles huiusmodi reperirentur, quæ, licet totæ in res diuinas vergant, totæ assurgant, totæ humanas res cõtemnant, totæ diuinis aspirẽt, quadam tamen vulgarium animarum labe contagioneq; fit, vt cum aliis mortalibus versentur, eorumq; curas inanissimas in necessariis parandis, in periculis vitandis, in familia, domo, agris, honoribus, aliisq; id genus sexcẽtis procurandis imitentur. Atq; ita auis cœli gratia nata, dum ad humana serpit, humi oua collocare dicta sit, & à sanctissimis naturæ suæ institutis aberrare. Memini verò et illud disputasse te, Latinorum aliquot per Hasidam Casitam interpretatos, fabulosq; Gelliũ fabulam cõmentum de nidificatione in agris & in segetibus: sed eum apologũ, non historiam scripsisse: dicebasq; Latinos nostros, vnà cum Græcis, quippe qui sint ad diuinos sonos soli barbari, cùm sacris literis careant, aspirationem grauem in C literã mutare solitos, et pro filio Noa, Ham, scriptitare Cham: pro Ahab, Achab: pro Ohozia, Ochozia. Et Blondũ in asportãdo diui Marci corpore suum tergis operto, exclamatum scribere, Cancir Cancir, ab iis qui Alexandriæ custodes erant, cùm Hazir Arabum lingua enunciassent, quæ vox suem sonat: esse verò Arabum linguam Hebræorum linguæ non absimilem, & hos & illos æquè suillam abominari, manifestum est. Qui quidem error à quodam nostri temporis nouo interprete, omnibus diuinarũ institutionum ex historiæ tam veteris quàm nouæ libris, supraquã dici possit auctus est. Sed hæc alij viderint. Nos quæ ad alitis significata spectare videbant, quęq; ad rem ipsam attinerent, ita vt vides, qua potuimus cura collegimus,

Ne tua dicta vagis nequicquam credita ventis,
Effluxisse meo forte putes animo.

Hæc demum est illa Ciconia quam per literas apponi tibi iusseras, Pater sapientissime, insipida illa quidem futura, nisi aromatibus ex Arabia illa tua petitis, largeq; superfusis, commendationem aliquam acquisierit. Sed iam reliqua huius generis aggrediamur.

DE IBI.

DE Ibi nunc dicere consentaneum est, quæ quidem omnino est Ciconiæ species, excelsa ea quidem, rigidis cruribus, procero rostro, multò tamen alia quàm nostra. Atq; eædem in Ægypto duplici genere distinguunt: sunt enim aliæ candidæ, aliæ nigræ. Candidæ apud Peluſiũ tantùm non sunt, cùm in reliqua tota Ægypto habeant: ideo verò cãdidæ appellatæ, quia capite sunt & collo penè candido, reliquo tamen corpore nigricante. Nigræ contrà apud Pelusium tantùm, in cætera Ægypto nullæ. Sunt verò hæ nigræ totæ cruribus gruinis, rostro maxima ex parte adunco. Sed quæ candidæ dicuntur, pedibus sunt humanis propè similibus, & graciliori capite.

ÆGYPTVS.

QVæ quidem geminæ species in Ægypto tantùm repertæ, argumentum dedêre, vt Ibes geminæ pro Ægypto ipsa figurarentur, vtpote quæ ei tantùm

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

regioni familiares & proprię essent. Eas in huiusmodi significatū passim in obe D
liscis videas. In numis verò Q. C. Mari, obseruauimus Ibes Elephanto adhibi-
to, earū quippe regionū hieroglyphica, quas ipsi ditioni Romanæ subiecissent,
aut in quibus æternæ memoriæ aliquid dignū effecissent. Sunt verò aues hæ ita
Ægypti propriæ, vt extra eam regionē viuere nō possint, asportatęq́ ocyssimè
moriantur. Est & alia ratio cur Ægyptū hieroglyphicè significarent Ibes: nem-
pe cùm ea regio Delton, à Δ Grecæ literę figura nuncuparetur, eam cum Ibibus
similitudinem habet, quòd alites hæ literam eam incessu pedum, interstitio ad
æquales trianguli lineas diducto, figurare videantur: idemq́ rostrū patefactum
signat: ποιεῖ γὰρ τῇ τῶν ποδῶν ἀναστάσει πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς τὸ εἴγκος ἰσόπλευρον τρίπωνον.

COR.

QVoniā verò Ibis Mercurio in primis dedicata erat, qui totius cordis & ser-
mocinationis dominus habebatur, ales ea cordis hieroglyphicū propone-
batur: nam et alibi cor in thuribulo positū, Aegypti habere significatum ostēdi-
mus. Verùm alia ibi ratio. Quod verò ad Ibin pertinet, auis ea simulac nata est,
si perpendatur, duas æquè drachmas ponderat, Plutarcho referente, quod vti- E
que pōdus est par cordi nuper nati pueruli: τὴν γὰρ ἴβιν φασὶν ἐκκολαφθεῖσαν οὐθὺς ἕλκειν
δύο δραχμὰς, ὅσον ἄρτι παιδίου γεγονότος καρδίαν. Medici verò causam aliam adducunt, quia
scilicet suapte natura Ibes cordi mirificè conferant, de quo apud eos locuple-
tius. Sed enim super hoc in Accipitre plura.

SALVBRITAS.

EAdem, quia medicamenti genus quod in maxi-
mo ad salubritatem vsu est, cōmonstrauit, rostri
aduncitate per eam partē se proluens, qua reddi ci-
borum onera maximè salubre, & in primis necessa-
rium est: eo illa gestu figurata, salubritatis apud Ae-
gyptios hieroglyphycū fuit. Eo autem præsentaneo
remedio cùm vulgò vterentur Agyptij, euenit, vt
postquam eius vtilitas vniuerso terrarum orbi com
municata est, dictitatum sit, in Aegypto omnes esse
Medicos: quod ab Homero sumptum multi postea
vsurparunt. Accessit huc ciborū abstinentia, succo-
rum herbarumq́ non incuriosa cognitio, de quibus licet alij multa, plurima ta- F
men Aegyptij deprehendêre: institutumq́ apud eos, vt singulorū morborum
singuli essent Medici, vnde Medicorum illic coaluerit multitudo. Alij eam affe-
runt causam, cur Ibes salutis simulachrum es-
sent, quòd ex Arabia in Aegyptum volent a-
latæ serpentes, quibuscum Ibes certamen in-
eunt, Ægyptiosq́ ab earū iniuria defendunt.
Earum verò serpentium alæ minimè pennatę
perhibentur, sed vespertilionū alis perquàm
similes, glabra subtiliq́ membrana quadā in-
signes. Nota est historia, quemadmodū Mo-
ses florente iam ætate, vt Iosephus memoriæ
prodidit, Ægyptiorū copiis aduersus Æthio-
pas hostes infestissimos profecturis, dux à Pharaone, ita oraculo præmonen-
te, electus: quia is per loca magna vi serpentū occupata ducturus erat, vim Ibi-
dum ingentem papyraceis instrumentis in arcarum speciem contextis incluse-
rit,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rit, incolumemq; ita exercitū earum alitum ope præsidioq; ad hostes traduxerit.

MALVM EX BONIS INITIIS SUBSECUTUM.

PErniciem aliquam ex institutis optimis sano q; consilio subsecutam Ægyptij significare si voluissent, Ibin & Basiliscum facere consueuerunt: siquidem ex Ibidis ouo Basiliscum nasci, plericq; veterum tradiderunt. Causamq; insuper eam philosophi afferunt, quòd auis ea multiuora sit, & serpentum venenatorumq; genus omne abliguriat, quorū virulenta putredine oua ipsa prædita, animal id pernicio sum efficiant. Ægyptij sanè cùm Ibin alioquin egregiè colant, oua tamen eius, ne quid tale progeneretur, inuenta frangunt,

INEFFICACIA VOTI.

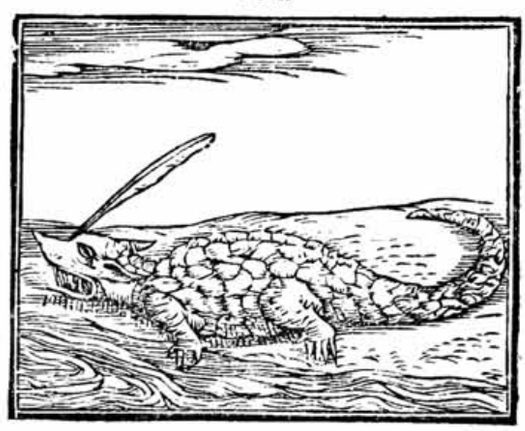

DEsidem ac adeò eneruatum hominē, vt nulla in re sibi sufficere possit, frustraq; B omnia tentet & aggrediatur, neque vllius rei compos per summam ignauiam euadat, hieroglyphicè significare si vellent, Crocodilum Ibidis pennam in capite gestantē effingebāt: compertum enim est animal id ad rapinam & impetum alioqui promptissimū, si penna Ibidis demulceatur, ita obtorpescere ac debilitari, vt immobilis reddatur, omnem pristinæ ra pacitatis violentiam obliuiscatur, tanquam aliqua fascinatione sit repentè demutatus. Quinetiam serpentum genus omne reddi immobile penna huiusmodi ipsis iniecta, ex Democrito tradit Florentinus libro de re rustica.

VOCALIS PRIMA.

ERat & Ibis auis primæ literæ symbolum: siquidem Plutarchus ait Mercurium, qui primus literas Aegyptiis cōmunicauit, Ibim primam esse literam voluisse. Sedenim ipsa quoq; literarum elementa non apud Ægyptios tantùm, C sed etiam apud Græcos Romanosq; hieroglyphicū aliquid habuere: vt, A indicium erat absolutionis, C condemnationis, N verò & L, comperendinationis, per quam non liquere significabāt. Vniuersi enim iudices, vt Pedianus ait, in cistam tabellas simul coniiciebant suas, singularibus literis signatas. Interdum etiam sententiā suā cur quis damnaret, aut cur absolueret, perscribere consuerāt.

DE DAGNIDE.

INter Ægypti aues celebris est Dagnis, ab infesta mordacitate ita nuncupata: δάκνω enim mordeo est.

EBRIETAS.

PEr eam supra coronam aliquā statutā, ebrietas significabatur: eas enim volucres Ægyptij in sympo siis, quibus redimiti essent coronis aduincire soliti sunt, vt assiduè morsiunculis vellicando cantitandoq;, potantes dormire non permitterent.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

regioni familiares & proprię essent. Eas in huiusmodi significatū passim in obe D
liscis videas. In numis verò Q. C. Mari, obseruauimus Ibes Elephanto adhibi-
to, earū quippe regionū hieroglyphica, quas ipsi ditioni Romanæ subiecissent,
aut in quibus æternæ memoriæ aliquid dignū effecissent. Sunt verò aues hæ ita
Ægypti propriæ, vt extra eam regionē viuere nō possint, asportatęq́ ocyssimè
moriantur. Est & alia ratio cur Ægyptū hieroglyphicè significarent Ibes: nem-
pe cùm ea regio Delton, à Δ Gręcæ literę figura nuncuparetur, eam cum Ibibus
similitudinem habet, quòd alites hæ literam eam incessu pedum, interstitio ad
æquales trianguli lineas diducto, figurare videantur: idemq́ rostrū patefactum
signat: ποιεῖ γὰρ τῇ τῶν ποδῶν ἀνάστασει πρὸς ἀλλήλους, καὶ πρὸς τὸ εἴγκος ἰσόπλευρον τρίγωνον.

COR.

QVoniā verò Ibis Mercurio in primis dedicata erat, qui totius cordis & ser-
mocinationis dominus habebatur, ales ea cordis hieroglyphicū propone-
batur: nam et alibi cor in thuribulo positū, Aegypti habere significatum ostēdi-
mus. Verùm alia ibi ratio. Quod verò ad Ibin pertinet, auis ea simulac nata est,
si perpendatur, duas æquè drachmas ponderat, Plutarcho referente, quod vti- E
que pōdus est par cordi nuper nati pueruli: τὴν γὰρ ἴβιν φασὶν ἐκκολαφθεῖσαν εὐθὺς ἕλκειν
δύο δραχμὰς, ὅσον ἄρτι παιδίου γεγονότος καρδίαν. Medici verò causam aliam adducunt, quia
scilicet suapte natura Ibes cordi mirificè conferant, de quo apud eos locuple-
tius. Sed enim super hoc in Accipitre plura.

SALVBRITAS.

EAdem, quia medicamenti genus quod in maxi-
mo ad salubritatem vsu est, cōmonstrauit, rostri
aduncitate per eam partē se proluens, qua reddi ci-
borum onera maximè salubre, & in primis necessa-
rium est: eo illa gestu figurata, salubritatis apud Ae-
gyptios hieroglyphycū fuit. Eo autem præsentaneo
remedio cùm vulgò vterentur Agyptij, euenit, vt
postquam eius vtilitas vniuerso terrarum orbi com
municata est, dictitatum sit, in Aegypto omnes esse
Medicos: quod ab Homero sumptum multi postea
vsurparunt. Accessit huc ciborū abstinentia, succo-
rum herbarumq́ non incuriosa cognitio, de quibus licet alij multa, plurima ta- F
men Aegyptij deprehendêre: institutumq́ apud eos, vt singulorū morborum
singuli essent Medici, vnde Medicorum illic coaluerit multitudo. Alij eam affe-
runt causam, cur Ibes salutis simulachrum es-
sent, quòd ex Arabia in Aegyptum volent a-
latæ serpentes, quibuscum Ibes certamen in-
eunt, Ægyptiosq́ ab earū iniuria defendunt.
Earum verò serpentium alæ minimè pennatę
perhibentur, sed vespertilionū alis perquàm
similes, glabra subtiliq́ membrana quadā in-
signes. Nota est historia, quemadmodū Mo-
ses florente iam ætate, vt Iosephus memoriæ
prodidit, Ægyptiorū copiis aduersus Æthio-
pas hostes infestissimos profecturis, dux à Pharaone, ita oraculo præmonen-
te, electus: quia is per loca magna vi serpentū occupata ducturus erat, vim Ibi-
dum ingentem papyraceis instrumentis in arcarum speciem contextis incluse-
rit,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rit, incolumemq; ita exercitū earum alitum ope præsidioq; ad hostes traduxerit.

MALVM EX BONIS INITIIS SUBSECUTUM.

PErniciem aliquam ex institutis optimis sanoq; consilio subsecutam Ægyptij significare si voluissent, Ibin & Basiliscum facere consueuerunt: siquidem ex Ibidis ouo Basiliscum nasci, plericq; veterum tradiderunt. Causamq; insuper eam philosophi afferunt, quòd auis ea multiuora sit, & serpentum venenatorumq; genus omne abliguriat, quorū virulenta putredine oua ipsa prædita, animal id pernicioſum efficiant. Ægyptij sanè cùm Ibin alioquin egregiè colant, oua tamen eius, ne quid tale progeneretur, inuenta frangunt,

INEFFICACIA VOTI.

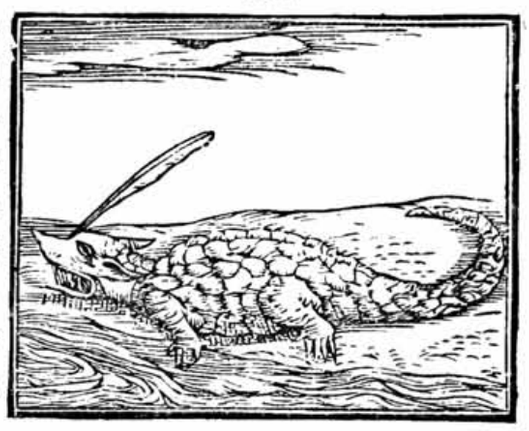

DEsidem ac adeò eneruatum hominē, vt nulla in re sibi sufficere possit, frustraq; B omnia tentet & aggrediatur, neque vllius rei compos per summam ignauiam euadat, hieroglyphicè significare si vellent, Crocodilum Ibidis pennam in capite gestantē effingebāt: compertum enim est animal id ad rapinam & impetum alioqui promptissimū, si penna Ibidis demulceatur, ita obtorpescere ac debilitari, vt immobilis reddatur, omnem pristinæ rapacitatis violentiam obliuiscatur, tanquam aliqua fascinatione sit repentè demutatus. Quinetiam serpentum genus omne reddi immobile penna huiusmodi ipsis iniecta, ex Democrito tradit Florentinus libro de re rustica.

VOCALIS PRIMA.

ERat & Ibis auis primæ literæ symbolum: siquidem Plutarchus ait Mercurium, qui primus literas Aegyptiis cōmunicauit, Ibim primam esse literam voluisse. Sedenim ipsa quoq; literarum elementa non apud Ægyptios tantùm, C sed etiam apud Græcos Romanosq; hieroglyphicū aliquid habuere: vt, A indicium erat absolutionis, C condemnationis, N verò & L, comperendinationis, per quam non liquere significabāt. Vniuersi enim iudices, vt Pedianus ait, in cistam tabellas simul coniiciebant suas, singularibus literis signatas. Interdum etiam sententiā suā cur quis damnaret, aut cur absolueret, perscribere consuerāt.

DE DAGNIDE.

INter Ægypti aues celebris est Dagnis, ab infesta mordacitate ita nuncupata: δάκνω enim mordeo est.

EBRIETAS.

PEr eam supra coronam aliquā statutā, ebrietas significabatur: eas enim volucres Ægyptij in sympoſiis, quibus redimiti essent coronis aduincire soliti sunt, vt assiduè morsiunculis vellicando cantitandoq;, potantes dormire non permitterent.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE GRVE.

D

GRuum significata in postremis minimè habēda sunt, quibus multa cum humana diligentia, rectéq; regendæ familiæ ratione, communia sunt.

CVSTODIA.

E

SEd illud in primis referam, quo exercitus ducem ab hostium insidiis se custodientem significabant. Proponebant quippe Gruem vigilem, hoc est, lapillum pede sustinentem: illę enim excubias ordine suo tota nocte disponunt, lapillumq; ideo prensant, vt lassatis somno decidens indiligentiam coarguat. Cæteræ dormiunt capite subter alam condito, alternis pedibus insistentes. Philippus ille, qui breuissima Hori Apollinis lemmata in Græcam linguam traduxit, loco hoc γρηγοροῦσαι κατ' ὄρθινοις Romano vocabulo tunc à Græcia cum imperio recepto, vsus est. Harum alitum vigilantiam imitatus Alexander Macedo, si quando peruigilandum esset, ne somni violentia opprimeretur, vas aheneum propè thorum adsistebat, supra quod brachiū exporrigebat, pilam, vt Ammianus Marcellinus ait, argenteam manu complexus, quæ si quando ipse somno vinceretur, elapsa, sonoro strepitu somnum abrumperet. Sedenim idem autor Iulianū Cęsarem absq; pila, vel instrumento alio, quotiens & quantum voluisset, euigilasse profitetur.

DEMOCRATIA.

F

EX eo verò collegio quod Grues celebrant inter se nonnulli dicunt democratiā hieroglyphicè significari: cum pluribus enim cōsultandū, si quid rectè fecisse voluerimus, & felicē rebus nostris successum optauerimus. Æsymnio Megarensi honestissimo loco nato, dum super hoc consulta posceret, respondisse Apollinem Delphicum ait Pausanias, referret ad multos, si gerere quid feliciter vellet: plurimorum enim sententiis auditis, facilè est quod optimum sit discernere. Ea de causa Megarenses, ne vllam interpretandi oraculi occasionem amitterent, vel quidpiam quod intelligi potuerit præterirent, comitia ad heroum sepulchra habere deinceps decreuere: nam plures esse mortuos manifestum. Sanè quidem apud nostros consensus vnioq; partium in eandem sententiam aut rem, Latino vocabulo formā ab ipsis Gruibus videtur accepisse, vt inde CONGRVERE, pro conuenire dicamus.

PRVDENTIA.

SI aūt volantem Gruem cum lapillo pinxissent, hieroglyphicū id prudentiā significare dicebat. Ex probatissimis enim autoribus didicimus, Grues, dū in sublime volant, lapillū ideo gestare, vt lapsu illius explorēt, supra terrā ne an

mare

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A mare volitent, quod intelligunt ex ſono, ac proinde cõſidendũ ne, an vlterius procedendum ſit. Maximus Tyrius cauſam aliam memorat lapilli aſſumendi. Nam quoniã in volatu fluitare videnť inſtar nauis, quam agitẽt impellantq; vndę, ſuæ ſibi conſciæ imbecillitatis, anteaquàm volatui ſe credant, lapillum roſtro ſuſcipere, quo vnaquæq; earum veluti firmamento vacillaturi volatus vtatur, eamq; habeat ſalutis ſuæ cuſtodiam. Atque hoc eſt quod apud Solinũ legas, Grues harenam deuorare ſublatisq; lapillis ad moderatam grauitatem ſaburrari. Quarum prudentiam cùm Deucalion nõ ignoraret, eum à diluuij clade ſeruatum aiunt Gruum beneficio: hunc enim Pauſanias ait ad ſuperuolantium Gruum clangorem enataſſe, atq; ideo montem, in quem demum euaſiſſet, Geranium, in harum alitum honorem, appellaſſe.

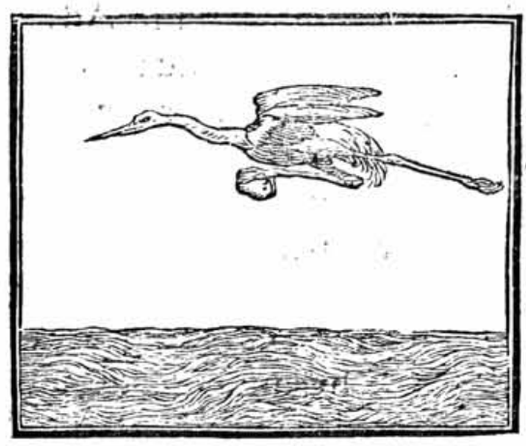

B SVBLIMIVM RERVM INDAGATOR.

QVòd ſi abſq; lapillo volantem Gruem figuraſſent, hominem ſublimiũ indagatorem, & eorum quæ terra procul, & à materia remota ſunt ſtudioſum, ſignificari volebant. Ipſa enim præpes altiſsimè volat, vt longè lateq; ſpeculeť. Quòd ſi ſubſidere nubes infrà deſpexerit, nunquã ad terram ſe demittit, vſque adeò tempeſtates & ventorũ procellarumq; motus ſummo ſtudio declinat, vt pote quæ ſit quietis amantiſsima. Si verò acciderit vt in tempeſtate aliqua deprenſa ſit, confeſtim ad terrã ſe cõfert, atq; humi potius quieſcit. Quòd ſi quam in alitem Plotinus hominẽ tranſmutari dixerit, qui abſq; ſapientia ſublimia tractauerit improbiùs, cùm nullam ille ſpeciẽ ponat ſublimis huius volatus, nempe Gruem ipſam ex Plotini ſententia commodè pinxerimus.

PERSEVERANTISSIMI MORES.

PVlcherrimum & illud eſt, quòd alij excogitarunt, hominem qui cum ætate mores minimè cõmutauerit, ſed eodem ſemper ingenio perſeuerauerit, per Gruis pennas indicare. Reliquarum enim auium pennæ per ætates ferè omnes mutantur, nigreſcereq; in ſenecta perſpiciuntur, ſed Gruum eodem ſemper co-

C lore perſeuerant.

ORDINIS OBSERVATOR.

QVinetiam in moribus eadem propoſiti conſtantia cõſideratur, cùm Grues in volatu ordinem pertinaciſsimè ſeruent. Quare Palamedes apud Philoſtratũ Vlyſſi obiicienti literas, non ab eo, ſed à Gruibus inuentas: reſpondet is, Grues quidem, quod ad literas attineat, nihil adinueniſſe, verùm ad ordinem, quem nunquam Vlyſſes ſeruare didiciſſet, earum curam referri. Vlyſſem enim aiunt quotiens in bello aut Hectori, aut Sarpedoni, aut Æneę obuiam fieret, ordinem deſerere ſolitum, & ad imbecilliora declinaſſe.

LABORIS TOLERANTIA.

INdefatigatum verò laboribus hominem ſignificãtes, alas vel pedes Gruum in manibus eius ſtatuebant: ferunt ſiquidem non laſſeſcere vllo labore, qui neruos ex alis aut cruribus Gruis habeat.

FERACITAS.

INoſtentis Grus biceps feracitatis indiciũ eſt. Appion enim tradit, Oenæo in Menide rerũ domino bicipitem Gruem apparuiſſe, vberrimãq; eo anno an-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nonam in Ægypto fuiſſe. Ad hæc, auem ſub alio Rege conſpectã quatuor capitibus inſignem, lætiſsimumq; frugum omnium prouentum ſubſecutum.

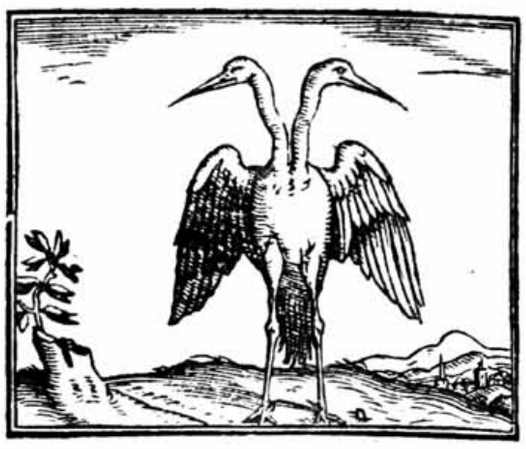

D

VER ET HYEMS.

SVnt qui per venientem Gruem, tempus vernum, per abeuntem, hyemem ſignificari tradant: quandoquidem ea ales omnino eſt veris & hyemis nuncius, modò veniens, modò recedens, propterea quòd calorem & frigus peregregiè præſentiat. Itaq; cùm frigus ingruit, altè ſublata vaſtum quid inclamat: cùm verò clementius eſt nacta cœlum, per interualla vocem emittit, & taciturna propémodum allabitur. atq; ita vel ex acceſſu, vel receſſu, & ex earum voce, nunc veris, nunc hyemis admonemur.

DE MILVIO.

E

NE verò picturæ deſint, ex quibus temporum qualitates indicentur, cùm æſtatem cicada, autumnalem vindemiam epops, brumale tempus alcyone, ver cuculus, luſcinia, & aliquot aliæ, aduolat huc Miluius, in huiuſmodi ipſe quoq; hieroglyphicorũ caueã includendus.

VERNVM TEMPVS.

ERat enim Miluius ipſe quoq; verni tẽporis hieroglyphicũ, propterea quòd ales ea verno primùm tempore incipit apparere, certiſsimumq; ſit eius nuncium. Vnde etiam prouerbiũ emanarit, Miluiis procumbere: quia ſcilicet pauperum ſit mos, hyeme iam deſæuiente, qua malè ſemper afficiuntur, aduentantibus Miluiis procumbere eo genuum cultu, quo Reges coli ſolent, vt apud Suidam legas. Ariſtophanes ait, eo apparente contrariũ autumno tempus ingruere, adeſſeq; tondendi opportunitatem. Nomen autem illi ἰκτῖνῳ apud Græcos ab aduentu, quòd tanto ſcilicet deſiderio expectatus accedat. Hanc autem loci temporisq; cognitionem ſacræ etiam noſtræ literæ per Miluium oſtendunt, in quibus habetur: Miluius in cœlo non ignorat tempus ſuum: Turdus & hirundo & ciconia, tempus ipſę quoq; aduentus ſui obſeruauêre, populus autẽ meus iudicium Domini non cognouit.

F

LOCVPLES.

SVnt qui locupletem hominem, latisq; agrorum poſſeſsionibus ditiſsimum, per Miluij volantis hieroglyphicũ ſignificari tradant: ſiquidem is dum prędam enanciſcitur, ſpatioſiſsima aeris interualla vno oberrat impetu, quaſi latifundia deſcripturus. In huiuſmodi ſignificatum Iuuenalis Satyra nona:

Tot Miluis intra tua paſcua laſſis.

Et Perſius prius dixerat:

Diues arat Curibus quantum non Miluus oberret.

RAPACITAS.

SEdenim Philoſophi antiquiores illi q doctrinã ab Ægyptiis magna ex parte mutuati ſunt, deq; hominum moribus per palingeneſiæ figmenta diſſeruere, cuiuſmodi eſt Plato, quiq; eum ſecuti ſunt Plotinus & Harpocratiõ, Boethus & Numenius, rapacitatem per alitem huiuſmodi intelligi tradidere, homi-

nesq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A nesq; eos qui auaritiæ ſtuduiſſent, promptiq; ſemper ac parati ad imbecilliorū expilationes, & rapinas, & violentas tyrannides fuiſſent, in Miluios ac lupos conuerti, vt Socrates, Phædone, diſputat, abireq; omnia in ea genera opinati ſunt, quorum in vita moribus ſimiles fuiſſent. In diuinis quoq; literis Miluus pro graſſatore prædonéue ponitur, Pſalmo, vbi ſecundum Hebræos haberi ait Eucherius, Milui abies domus eſt. Ariſtophanes ad hāc alludens rapacitatem, ἰκτῖνα dixit πανπόφθαλμον ἁρπαγα γρύφων, aliturus omnituum ac rapacem Miluū. Admiratur Plinius rapaciſsimam & famelicam ſemper auem, nihil rapere vnquam ex funerum ferculis, quæ veteres erant ad ſepulchra afferre ſoliti: perſuaſi ſcilicet defunctorum animas eundem tenere ſenſum, & iiſdem affici voluptatibus, quæ vnicuiq;, dum viueret, placuiſſent. Addunt & aram Olympiæ, quam alites huiuſmodi nunquā infeſtarint. Idem ſacri ſunt apud Britannos, non enim Miluium iis occidere licebat.

NAVIGATIO.

B SVnt qui nauigationem, ſunt qui gubernandi rationē ex Miluij volantis hieroglyphico ſignificari tradant, propterea quòd multorum ſit opinio, ait Plinius, didiciſſe homines ex Miluiis temonem nauibus immittere, quippe cùm obſeruaſſent Miluium cauda modò hac, modò illac flexa, vice claui volatus ſui curſum dirigere, natura ſcilicet in liquido cœlo monſtrāte, quod opus facto eſſet in humido profundo.

AD CORNELIVM MVSAEVM PRAESVLEM, BITONTINVM, DE IIS QVÆ per Vulturem ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

C *INterrogaſti me, Præſul honoratiſsime, quænā illa ſit Vultur mea, quam libris editis Germani quidam ex Horo Niliaco à me Latinam factam diuulgarunt. Sedenim ſcias me olim Romæ dediſſe eam videndā clariſsimo Alberto Pio Carporum principi eruditiſsimo, verùm ex eius ſcrinio, vnà cum aliquot aliis huius notæ ſcriptis à neſcio quo laborum alienorum ſuppreſſore ablatam, & in Germaniam aſportatam. Cuius facti indicium eſt, quòd docti quidam viri, cùm opuſculum id legiſſent, Hori eſſe arbitrati, ſcriptis prodidere, Horum Apollinem de ſacris Aegyptiorū literis à Io. Petro Valeriano Latinum factum. Ioannis autem Petri mihi eſt peculiare nomen (cur enim id inficiar?) priuſquam M. Ant. Sabellicus præceptor meus id Venetiis in Pierium immutaſſet. Sed Horus Apollo à me non eſt conuerſus, frequenter verò in ſcriptis huiuſmodi citatus: argumenti enim huius alios etiam autores eosq; multos habui. Vtcunq; ea deperdita lucubratione, alteram reparaui: ablati enim illius reliquis archetypi toto pluteo diſsipatis, hanc priori illi non abſimilem informaui, quam tibi dono darem, qui aliquid ex hoc meo argumento lecturum te libenter ſignificaſti, quod quidem ſummæ tuæ erga me humanitati potiùs, quàm vlli ſtudiorum meorum meritò attribuerim, & tamen in iis aliquid eſt, vnde huiuſce generis lucubrationes tibi fortè minimè diſplicituras mihi confingam: ſiquidem ego libentiſsimè, hinc occaſione qualibet arrepta, vt hac parte videre poteris, ad noſtræ pietatis doctrinam, diuinarumq; literarum interpretes me conferre ſoleo. Ex iis verò tam multa excerpſi, vt profiteri valeam, autorem alium neminem meo huic argumento, quod multis iam commentariis auctum eſt, plura ſuppeditaſſe. Neq; enim ego vnquam impurum nonnullorum ingenium approbaui, qui dum politiores haberi volunt, ſacras*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nostrorum literas, vtpote squallorem, quod vnum obiiciunt, quendam præ se ferentes, attingere D
pertimescunt: sedenim in ea semper sententia fui, nullam esse lectionē quæ plus afferre possit eru-
ditionis, quàm sanctorum hominum, qui diuina tractant, institutiones. Nam si artium ferè om
nium liberalium finis deniq; est, vt veram edocti rationem, bene honestéq; viuere adlaboremus,
fateor me, quantulumcunq; hoc studiorum genere assequi licuit, non plura, neq; admirabiliora
ex quibusuis disciplinarum quarumcunq; magistris exhausisse, quàm ex mysteriorum, quæ ad
pietatem nostram faciunt, interpretibus, siue rerum naturam, siue morum synceritatem, siue
quæ ad veritatem, & Dei Opt. Max. cognitionem pertinent, inspexerimus. Sed ego imprudens,
qui hæc tibi commemorem, qui tandiu, tam diligenter, tam assiduè in omnium doctrinarum le-
ctione versatus es, quiq; alios hæc per doctissimas conciones tuas, tam doctè, tam eleganter, tam co
piosè doceas potiùs, quàm à quoquam doceri possis. Idcirco his omissis, ad rem ipsam, quam, qua-
liscunq; sit, recognoscere cupis, accedamus.

DE VVLTVRE.

EVOLVCRVM genere nullam omnino Vulture magis admiran E
dam inuenias, siue peculiares in eius vita, & ab omni vulgo se-
motos mores, siue conceptum, partum, educationemq; alitis, si-
ue excellentes quasdam ingenij dotes, siue significata varia per
eam in picturis, in portentis, in dicteriis posita considereres. Neq;
illa quidem plebi obuia & vnicuiq; exposita, sed magnis regibus atque diis ac-
commodata, ipsis etiam philosophis, ac peritissimis theologis explorata: per
huius nanq; simulachrum hieroglyphicúmue, annum, matrē, siue, vt apud Am-
mianum est, naturæ vocabulum, mundum, intuitum aut speculationem, termi-
num, hæredi petam, stragem, præsagituram, miserationem, iustitiam, liuorem,
Pallada, Iunonem, & quædam alia, veteres significabant.

ANNVS.

QVoniam verò ex ea præcipuum erat anni significatum, qua ratione sit id
receptum, operæprecium fuerit explicare. Vultur, vt apud Ægyptios ha-
betur, trecentos eos quinq; & sexaginta dies, quibus annuū conficitur tempus,
ordine mirifico dipartitur. Nam cùm annum Ægyptij per tris tantùm qualita-
tes metirentur, ver quippe, æstatem, & hyemem, quæ singula tempora centum F
viginti diebus constare voluerūt, ac vti Theopompus ait, hyemē Saturnū, æsta-
tem Venerē, ver verò Proserpinā appellabant: quinq; insuper dies addiderant,
quos intercalares vocitabant: Vultur verò ad eiusmodi partitionē anni accom
modata, cumprimùm concitata fuerit ad conceptū, qui fit à vento, quinq; con-
tinuos dies sine cibo & potu consumit in eiusmodi initu, natura in ventum ada
perta: mox centum & viginti dies prægnans manet, totidemq; diebus pullos
educat: reliquos CXX dies immunis est, suarumq; tantùm rerum satagit, neq;
prægnationi, neque educationi intenta. Summotis itaq; intercalaribus, ad anti-
quiorem illam rationem trahere possumus supputationem illam Xenophontis
libro qui περὶ πόρων inscribitur, vbi sex mancipiorum millia, si singuli singulis
diebus obolū lucrifaciāt, vnoquoq; anno hos sexaginta talenta vectigalis alla-
turos: sic enim CCCLX dies in vnius anni tempus videtur enumerasse. Sed ne
quid, quod vel vtile vel delectabile esse possit, prætereamus, super horū quinq;
dierum, qui anno superant, argumento fabella fertur, quemadmodū Rhea cum
Saturno clanculum rem habuerit, idq; vbi Sol explorasset, imprecationibus de-
uouerit

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A uouerit, neue menſe, neue anno pareret. Mercurium verò deę amore captũ hoc iniſſe conſilium, vt opem laboranti ferret: Lucinam quippe deam talorum ludo illectam detinuiſſe, atq; ita ab ſexageſimo quoq; die lucem vnam interuertiſſe, donec dies ſibi quinq; cõparaſſet, quos anno vertente certis illis temporibus elapſis, immunes, liberos, exemptosq;, cùm nuſquã nomina dediſſent, ad anni ſupplementum accõmodaret: factumq; ita eſt, vt per huiuſmodi dies Rheæ facultas pariundi fuerit. Hos intercalares Aegyptij habent, Deorũq; ſuorum adſcribunt genethliaco. Ferunt verò die primo Oſirim, rerum dominũ futurum, editum: ſecundo Aruerin, quem Apollona, & ſeniorem Horum nonnulli vocant: tertio Typhona, verùm hunc intempeſtiuè, neque proprio meatu egreſſum, ſed ex diſrupto latere: quarto Iſim: quinto Nephthen, quam nõnulli finem, vel potiùs interitũ, alij Venerem, alij Victoriã appellarũt. Satis hęc ad intercalares dies quinq;. Quid verò ſibi de diis quinq; commentum velit apud Plutarchum quærere licebit. Neq; verò hic numerũ illum CCCLXV. cœlorũ, cuius principem Abraxan Baſilidis deliramenta conſtituerunt, curioſiùs proſequar,
B ne rem tam ſeriam inanibus & ridiculis fabulis infarciã. Illud addam, quantũ ad anni rationẽ pertinet, quod Vmbricio teſte Plinius ſcribit, Vulturẽ oua XIII. párere: quod ad inſtar totidẽ Lunæ coitionũ accipio, quę per vniuerſum annũ potiſsimum obſeruantur. Porrò annus etiam apud Perſas in dies CCCLXV. deſcribebatur: eaq; de cauſa igni illi ſuo, quem ſacrũ & ęternũ vocabant, totidẽ ſacerdotes iuuenes inſtituerãt, qui canentes, ignem quaqua geſtaret, ſequerent.

ANNORVM CENTENA.

ANnum itaq; per Vulturem apud Aegyptios ſignificari non leui de cauſa, manifeſtum eſt. Ab hoc aliud ſequitur hieroglyphicum, vt per eandem alitem vel ſenio confectam, vel demortuam, centũ annos intelligamus: eam enim augures magna ſemper religione ſunt obſeruare ſoliti, ac per ſingulas vultures annorũ centena totidem portendi tradiderũt: duodecimq; illas quas Romulus obſeruauit, imperiũ Romanũ ad MCC. annos duraturũ oſtẽdiſſe: quod obſeruatũ à Vectio tradit Varro: exceptum mox à Cenſorino, qui circiter milleſimo ab vrbe cõdita anno claruit: quod ita poſtmodũ eueniſſe, fœda ac miſerabili totius Italię clade, quodq; acerbius eſt, totius literaturæ interitu, ſatis cõſtat. Nam
C quo tẽpore capta eſt vrbs Roma, et in ciues omnes occidione aut miſera captiuitate ſæuitũ à Genſerico, qui doloſè ſeruis impoſitis eã occupauit, anni circiter MCCVIII, ab ea cõdita numerant, vt Paulus Diaconus in iis quæ addidit Eutropio, neq; non Oroſius recenſent, peneq; tunc periit Romanũ nomen. quare Vectij quadrat intepretatio, tametſi hanc Romani imperij ruinã nonnulli properãtius annis aliquot accipiunt. Sub Athalarico tamẽ (ita in numis nomẽ eius inſcribit, non Halaricus) qui Vrbẽ quatuor & XL. annis antea inuaſerat, Imperatore Romano incolumi, non extinctũ, ſed valde attritũ Imperiũ eſt. Neq; ſum neſcius, Imperij ſpeciẽ quæ ab Auguſto inceperat, in Auguſtulo finitã, qui metu Odoacris, qui totã Italiam ſibi armorũ vi ſubdiderat, perterrefactus, purpuram Imperatoriam ſponte abiecit, maieſtatemq; illam depoſuit, barbaro tyranno tota rerũ conceſſa poteſtate, quod fuit anno ab Vrbe condita circiter MCC XXIX, à C. Cæſare DXVII, à ſalute noſtra CCCCLXXV. Sanè dignitas hęc apud noſtros, occidentales ſcilicet, ad CCCXXX annos non reſumpſit purpuram, quam omniũ primus Carolus Magnus ab interitu propemodum vẽdicauit. Eò verò tunc miſeriæ redacta eſt Rom. maieſtas, vt Odoacer ipſe de

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Roma Odoacria vocanda cogitarit, quò nominis etiã Romani memoria abo- D
leretur: factumq; omnino fuisset, nisi qui meliùs aut piè magis sentiebãt, persua-
sissent Regi, maiorem illi apud omnes gloriã futuram, Romam domitã, quàm
Odoacriam instauratam. Neq; verò prætereundum est, in nostrarũ etiam mi-
seriarum memoriã, quod rerum scriptores prodidere, Octauiano etiam primo
Consulatu augurium captanti duodecim se Vultures, vt Romulo, ostendisse:
atq; iam ex eo tempore, anno quippe vitæ XX, ad monarchiam aspirabat, quæ
longa annorum serie ad nos vsq; permanauit, si non imperij viribus, saltem titu
lo tenus, & licet aliquando interrupta, in eundem tamen titulum postmodũ re-
stituta, prout temporum vicissitudines permisere. Quorum quidẽ temporum
historias si perpenderimus, ad annos circiter M C C. ab Augusto, inueniemus
Pontificũ totiusq; Senatus decretis magnũ id Imperij nomen abolitum, perq;
annos multos adulterinã fuisse Imperatoris nuncupationem. Quanquã ne tam
venerabili titulo defraudaremur, aliquot pòst annis, sanctissimo Gregorij V.
Pont. Max. decreto, noua quadam ratione ansa præbita est, vt ea maiestas per
Electores certos conseruaretur, cuiusmodi suffragiorũ ratione post Othonem, E
Othonis secundi filium, primus omniũ Henricus Imperator declaratus. Quo-
rum electio ita aliquando despicatui habita, vt Othocarus Bohemiæ Rex voca
tus ab iis ad Imperium capessendum, vltro contempserit, qui pluris Bohemiæ
Regem esse existimaret, quàm Romę Imperatorem: atq; illi tandem ad Rodol-
phum Habsburgi Comitem, qui Magister curiæ Othocari erat, deuenere. Sed
ne longiùs ab instituto nostro recedamus, qualiacunq; hæc fuerint, illud inter
hæc obseruatione dignum mihi videtur, ter iam hanc annorum M C C. suppu
tationem, tribus in maximis imperiis, æquo propemodum temporis sui curri-
culo, insignes admodum rerum mutationes adduxisse. Primam à Romulo ad
Gensericum, siue quis ad Odoacrem maluerit, secundam ab Octauiano Augu-
sto ad Fridericos, tertiam Constantinopolitanã à Fl. Constantino ad Constan-
tinum eum, qui oppressus ab Othomano Turcarũ duce, vitam & imperium fi-
niuit, qui etiam eiusdem nominis matrem habuit cum imperij conditore. Nam
inter duos hos Byzantij principes anni mille centum supra vnum & nonaginta
decurrerãt. Neq; obstat quod à Valente mathematico inspecto vrbis horosco-
po prædictum sit, imperiũ id ad annos DCXCVI. duraturũ, quia post eam an- F
norum summam qualescunq; fuerint Principes siue viri siue fœminę, à Maximi
tamẽ Constantini institutis pendêre videbãtur. Sub Turca verò longè alia im-
perij forma, longè aliæ leges, longè alij ritus superinducti. Itaq; cur annorũ cen-
tena per singulas Vultures significarentur, inde sumptũ, quòd eas ad centũ vsq;
annos viuere cõpertũ est apud antiquiores, quibus astipulatur Ambrosius. Nũc reliqua
huius imaginis hieroglyphica aggrediamur.

MATER SIVE NA-
turæ genius.

CVm ergo in genere Vulturum mas nus-
quam inueniatur, omnes autem fœminę
sint, vtpote quæ ex vẽto concipiãt, manifestũ
est cur Ægyptij sacerdotes per eam alitẽ vro-
pygio surrecto, atq; ad Aquilonem verso, ma
trem aut naturam ipsam intelligerent: mater
siquidem fœmineũ est animal. Vultur enim,
vti dictũ, tempore cõceptus appetente, quod

per

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A per quinq; dies illos quos suprà memorauimus, producitur, natura in Aquilonem, vt Ægyptij tradunt, in Eurũ, vt Plutarchus, exporrecta adapertaq; ab eodem initur, non secus ac plantæ Zephyris genialibus iniri traduntur. Sed enim hic dissimulare non possum nonnullorum imprudentiam, qui Horum Apollinem citant nouo verbo ὀργύζω, conficto, vltimoq; Hori capite appellato verba etiam infarciunt, ὅταν ὀργύζῃ πρὸς σύλληψιν ἡ γύψ, cùm in codicibus manu scriptis, iisq; plerisq; quos euolui, non ὀργύζῃ, sed ὀργάζῃ scriptum reperiatur: vti etiam aliquanto pòst de ceuente vacca, cap. πῶς ἀκοήν. ἐπεὶ δ' ἂν γε ἡ θήλεια ὀργῶσα πρὸς σύλληψιν ᾖ. ὀργᾷ δὲ οὐ πλεῖον ἢ ἐφ' ὥρας τρεῖς. Quæ porrò de Vulture apud Horum habentur, vndecimo in impressis capite sunt, non vltimo: Perdurat verò Vultur quinq; eos dies pertinacissimo ieiunio macerata, tale est eius in concipienda prole studium atq; cupiditas. Neq; quidem negarim alia etiam esse volucrum genera (ὀρνέων enim, non γυπῶν, in castigatis Hori codicibus legitur) quæ vel inter se, si mas non adsit, fœminæ, æquè saliant, & mutua libidinis imaginatione cõcipiant, vel vt nonnulli arbitrati sunt, ipso puluere in naturam vi pruritus attracto, cuiusmodi sunt co-
B lumbæ, gallinæ, perdices, anseres, & vulpanseres, quarum tamen oua irrita, minimeq; prolifica sunt, ad cibi tantùm vsum facientia, minora reliquis, ac minùs iucundi saporis, cæterùm magis humida. Tertullianus: Et gallina, ait, sortita est de suo párere, sed Vultures fœminas tantùm párere aiunt. Oua huiusmodi, quia vt pleriq; omnes asserũt, ex vento generantur, & zephyria, & hypenemia, quasi subuentanea dicere velint, appellantur. Eos verò nõ audiendos dicit Aristoteles, qui dicunt, vere tantùm hæc fieri, incubatione derelicta, cùm & iuuencæ expertes adhuc coitus ea pariant. Cæterùm idem autor, qui subuentanea omnia infœcunda esse vult, in quodam auiũ genere existere simile piscibus, spontina oua ad fœcunditatem progenerantibus, nõ inficiatur, quod nimirũ de Vulturibus in primis fertur. Eas porrò autor is quoq; volare versus Austrũ, atq; ita ab Aquilone iniri prægnantesq; fieri tradit, perq; tres annos párere: quod etiã apud agricultores Constantini legimus. Apud Hesiodũ οἰωνοὶ interpretes aiunt: Vultures, quarũ oua subuentanea sunt, absq; maris copula, neq; alia earum generatio reperitur. Neq; desunt interpretes etymologici, qui dicant οἰωνὸς quasi οἰωὸς, quòd οἶος ὠὸν sibi sit, quippe qui sine maris auxilio ex vento concipiat. In cu-
C ius quidem fœcunditatis commendationẽ illud addere nõ incongruũ est, quòd non intra suum tantùm genus ea felicitas cõtinetur, sed proficua quadam vi ad aliorum etiam beneficium celebratur. Penna siquidem vulturina subiecta pedibus, adiuuat parturientes. Id verò quod de Vulturum huiusmodi conceptu fertur, ne quis fabulosum putet, inter quadrupedes etiam equas aliquot ex vento cõcipere, Probus ex comperto refert, quod & D. Augustinus, diuinarũ humanarumq; rerũ peritissimus, affirmat: & velocissimos ex eo genere iugales apud Homerum comperies haudquaquã fabulosè dictum. Basilius Magnus ex hoc omnibus animaduersum cupit, vt cùm nostrum arcanum nonnullos homines irridere conspexerimus, quasi fines naturę cancellosq; egrediatur, quòd fieri nõ posse contendant, vt virgo pariat, virginitate ipsius integra, illæsa atq; intemerata persistente: cõtemplari debere nos, Deum exempla pleraq; iam inde ab initio præmisisse, ex ipsaq; natura rerum semina quędam conspersisse, vnde posset vnusquisq;, vbi quod alta iam mente conceperat, effecisset, talibus mirabilibus fidem adhibere, atq; ita iis occurrere voluisse, quorũ stuporíne dicã, an peruersitati, nihil quicquã aliud persuadere queas, quàm quod vel manibus attingũt,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vel oculis aſſequuntur. Hinc ait Ambroſius, neminẽ ſubuentaneo Vulturis au- D
dito conceptu, rerum naturalium ſcriptoribus refragari: cùm verò virginem di-
uino afflatam numine peperiſſe audierint, riſum inceptare. Tangit hoc idem A-
damantius, vbi Celſo reſpondet, duplex Almę ſignificatum ex Hebręorũ inter-
pretatione obiectanti. Sedenim de intacta virgine, non autem de adoleſcentula
(quod Theodotion Epheſius & Aquila Ponticus intelligendũ fruſtra conant
perſuadere) prophetatũ eſt priuſquàm in Babylona fieret populi trãſmigratio,
hoc eſt, anteaquã Medi & Perſę principatũ inuaderent. Reddita autẽ ſunt hęc
in ſermonẽ Gręcũ ab ipſis Iudęis multùm ante tempora aduentus Domini no-
ſtri, vt nulla relinquat ſuſpicio, inquit Irenęus, ne fortè morẽ nobis gerentes Iu-
dæi, hęc ita ſint interpretati, qui quidem ſi cognouiſſent nos futuros, & his teſti
moniis vſuros quę ſunt ex eorũ ſcriptis, nunq́ & hęc & monumẽta prophetarũ
reliqua comburere dubitaſſent. Venerunt igitur in Latinorũ manus Græco ſer
mone translati Hebręorũ libri multò antequã Romani Iudæos in poteſtatem
redegiſſent, Macedonibus quippe adhuc Aſiã poſsidentibus. Ptolemęus enim
Lagi cupiens bibliothecã, quã Alexandriæ ſtruxerat, illuſtrib. ſcriptorũ omniũ E
monumentis implere, ab Hieroſolymitanis petiit fieri ſibi copiã vt eorũ libri in
Gręcũ ſermonẽ transferrentur. Illi, qui tũc Macedonibus parebant, Septuagin-
ta viros ex primoribus, & vtriuſq́ linguæ cognitione præſtantibus, ad Ptole-
męũ miſerũt: qui veritus ne, ſi inuicẽ cõſultarent, veritatẽ abſconderẽt, eos om-
nes in ſingula contubernia ſeparauit, iuſsitq́ vt vnuſquiſq́ pro ſe librũ eundem
transferret, eoq́ in libris ſingulis ordine ſeruato, opereq́ perfecto, omnib. mox
conuocatis, & per libros ſingulos interpretationem ſuam vnoquoq́ eorũ pro-
ferente, ita omniũ ſententiã eandẽ eſſe conſtitit, ac ſi ab vno tantũ traductiones
omnes emanaſſent. Neq́ tamẽ ignoro eſſe qui rem aliter geſtã narrent, & Pen-
tateuchũ tãtùm à LXX. traductũ contendant, & nõ ſeparatos, ſed vnanimi con
cordia ſententiã vnoquoq́ ſuã proferẽte. Sed ego & Irenęo, & antiquis aliis po
tiorem adhibeo fidem. Quare nõ eſt vt calumniatores, Almam, iam excogitent
loco virginis legitimi nominis, & à tot eruditis agniti, ſubſtituere contendant.
Plurimùm verò (vt ad Vulturem redeamus) indignatur Adamantius, pleroſq́
adhibere fidem hiſtoricis philoſophisq́ hęc de Vulture & aliis aliquot animan
tibus, quæ ſine maris coniũctione concipiunt, indubitatò tradentibus, & Deũ F
negãt qui hæc in aliquot aliis animalibus facit, poſſe etiam in hominibus idem,
vbi adhibuerit, facere. Et Græcorum plerique credunt homines primùm ex limo
creatos: nos nõ credemus ex dimidia humanæ ſubſtãtiæ parte, iuſſu Dei, imò
eo de ſe ita ſtatuẽte, fieri potuiſſe, vt IESVS ex eo filius naſcereť? Eſto igiť Vul-
tur documẽto nobis, ne myſteriũ illud ſacroſanctũ, vnde vera ſalus, veraq́ felici
tas nobis obtigit, fabuloſum fuiſſe vel minimũ quidẽ ſuſpicari vnquã in animũ inducamus.

MISERATIO.

AD hęc Ægyptij ſacerdotes miſerationem per Vulturem femora ſua roſtro proſcin
dentẽ exprimebãt: illa enim centum & viginti diebus, quib. in filiorũ educatione detinetur, nunquã ad prędã longius prouolat, vni illi cu
ræ intenta, ne pullos deſerat, deq́ propinquo tantùm quæ fuerint in promptu conuenatur. Quòd niſi aliud quicquam ſuggeratur occur-

ratur

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rátue, quod filiis in alimentũ paret, ipſa ſuis femoribus roſtro vellicatis ſanguinem ciet, quem filiis exugendũ prębeat: tanta curat charitate, ne illi victus egeſtate deficiãt. Sanè verò factum hinc crediderim, vt maiores noſtri, cum incomparabilem prorſus Aſſertoris noſtri miſerationẽ, qui pro ſalute noſtra ſanguinem ſuum profundere non dubitauit, alitem hanc, non autem Pelecanem, in ſacroſanctæ crucis apicem, ea femorum vellicatione ſpectandam populariũ omnium oculis erexerint. Nã quamuis omnino per Pelecanem incredibilis erga filios amor hieroglyphico longè alio ſignificetur, nuſquã tamẽ apud antiquiſsimos rerum ſcriptores, qui ſaxũ hoc euoluerunt, legimus auem aliã, quàm Vulturem, femorũ ſuorũ vellicatu pullos ſuos paſcere conſueſſe. Phœnicem tamen & ipſum vellicare femora, ſed, vt ſuo loco diſputatur, non vt eo filios alat, quos nullos habet, ſed vt ex eo fuſo vermiculus ille oriatur, qui mox exeat in Phœnicem. Alia verò ratione mortem oppetere Pelecanẽ, vt filios ſoſpitet ſuos, Ægyptij tradiderunt: de quo quid illi tradiderint, ſuo diſſeruimus Commentario.

IVSTITIA.

B HErodotus Vulturẽ ab Hercule pro iuſtitiæ ſymbolo habitam tradit, quòd ea iuſtiſsima omnium auium, quę volatilibus veſcantur, iudicetur: eaq; de cauſa ſemper apud eum magnæ æſtimationis fuiſſe, lætariq; ſolitum cùm inter res agendas Vulturem aſpexiſſet. Vultur enim nihil quod viuit attingit, nec animatum quicquã interficit, quod accipiter & aquilæ faciunt: cadaueribus verò contenta, nullius vnquã auis paſtione pollui viſa eſt, vt Ægyptij obſeruauêre. Eadẽ fructus nunquã lædit, nec vlla in re animali cuiquã manſueto nocet. Quare mirũ videtur quod traditũ eſt à Dionyſio, aquilarũ pullos, quorũ nidus erat in Palma quę Tarquinij Superbi regiæ incũbebat, dum parentes abſunt incurſu ſubitò à Vulturibus diſcerptos. Sed id videtur ea pręcipuè de cauſa diri prodigij loco habitũ, quòd cedes ea ab animãtis genere profecta ſit, quæ in animatum animal ſæuire minimè cõſuerit. Vtcunq;, nõ immeritò innocentes Vultures ait Hermodorus Ponticus apud Plutarchũ: nam & ab iis quæ maximè nocere ſoleant animantibus, mortale genus liberãt: ex volucribus enim in auxilio contra ſerpentes primam aiunt eſſe Vulturem: corq; eius alitis habentẽ, tutum eſſe non ſolùm à ſerpentum impetu, ſed etiam à ferarũ & latronũ periculis: & vt
C aliquid omnino dicant, à regum etiam indignationibus incolumem euadere.

DESIGNATIO.

ALia quędam ex Vulture hieroglyphica cõmenti ſunt Ægyptij ſacerdotes, ex iis quæ ab ea plurimùm fieri obſeruarũt. Nam ſcopum, ſiue locum quò quis tendere deſignarit, per eam alitem altè volantẽ expreſſere, propterea quòd Vulturem ſupra reliqua omnia animãtia acutiſsimo viſu præditam aſſerebant: atque oriente Sole occaſum verſus aſpicientem, decedente verò ad orientem ſpatioſiſsimis quantumlibet interuallis eſculentum, quod vſui ſuo competit, proſpectum enanciſci, vnoq; ad id volatu quaſi ſagittam ad ſcopum ferri. Quin etiam, vt D. Hieronymus atteſtatur, trãſmarina cadauera ſentiunt. Sunt autem qui viſui, ſunt qui odoratui, quo ſagaciſsimè pollent, rem adſcribant: ſed vtcunque hoc ab ingeniis hominum diſputetur, illud ſatis conſtat, Ægyptios intuitum ea loci deſignatione, in remotiſsimas quantumlibet partes, per Vulturis hieroglyphicum ſignificaſſe.

TERMINVS.

QVinetiam circumſcriptũ terminũ per eiuſdem alitis picturã intelligi vole-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

bant, propterea quòd, ſi conflictus vſquam futurus eſt, locum ipſa præſcribit, D vbi acies concurſuræ ſunt, & pugnam inituræ, quo ſeptem antè diebus, vt Ægyptij tradunt, vt alij, triduo tantùm præuolant. Hinc illud apud Plautum, Truculento, de cœnipeta Dynarchus ait: Iam quaſi Vulturij triduo prius prædiuinãt quo die eſuri ſint.

PRÆSAGITVRA.

AB hac verò præſagiendi vi, quòd tot ante dies vbi ſtrages futura ſit præſentiũt, iidem ſacerdotes Ægyptij præſagituram ex Vulturis ſimulachro ſignificabãt: iidẽq; aſſerunt, conſueſſe priſcos Reges belli tempore exploratores dimittere, qui obſeruarẽt in quãnam exercitus partem Vultures imminerent, inde cõmonefacti ſtragem ibi futuram, vbi earũ alitum grex frequentior incubuiſſet. Quæ quidem huiuſmodi alitis prouidentia redigit in memoriam mihi, quòd Hermes aſtronomus eum qui Vulturis cœleſtis afflatũ ab horoſcopo ſortitus fuerit, ſapientẽ & prouidũ in negotiis obeun- E dis futurũ aſſerit, imperiumq; ſuum, nam & Regem fore pollicetur, valido munimine, animoq;, conſilio & prouidentia optimè valiturũ. Quòd ſi priuatę vitę fuerit, pecunioſum omnino futurũ, multos eius auſpiciis bene res geſturos, magnasq; diuitias comparaturos. Præter hæc etiam aſſerunt, futurũ eum militum ductorẽ, cui Vultur volans in horoſcopo feliciter affulſerit, eundemq; magnis ſemper negotiis deditum, honoratiſsima quæq; modò in hãc orbis partem, modò in illam appetiturũ, quò nomẽ in longinquas regiones extẽdat, populosq;, ciuitates & regna extera ditioni ſuę ſubiiciat, cui libenter omnes, tanquam Indi Auguſto, inſeruiant, & ſtudiis omnibus obſequantur.

HAEREDIPETA.

IVniores hęredipetã, mortuorũ quippe bona captantem, per Vulturem ſignificari tradunt: vnde mordax apud Senecã dictum: Si Vultur es, cadauer expecta. Huc etiam alluſit Martialis epigrammatarius:

Cuius Vulturis hoc erit cadauer?

F

In primis verò diuinæ literæ neq; aquilã, neq; Vulturem menſis inferri volunt. Hîc Adamantius illos in iis nominari putat, qui alienis mortibus incumbũt, qui arte fraudeue teſtamenta ſubiiciunt, velut mortuorũ cadaueribus inhiantes, propterea quòd his auibus ſemper mortuorũ, ait, corporum cibus eſt, & ex cadaueribus nutriuntur & viuunt. Ea verò de cauſa profanæ ſunt in diuinis literis, vt ait Hieroſolymitanus Heſychius, quòd per eas homines intelliguntur, qui rixis & bellis gaudent, vt cadaueribus, viſceribus quippe miſerorum & atro ſanguine depaſcantur, cùm minimè oporteat hominem contemplationi deditum, aliorum caſibus paſci & enutriri.

FVNVS.

SVnt, qui Marti Vulturẽ dedicatã aſſerãt, quòd diuerſo ab aliis ingenio prędita omnem viuentiũ conſuetudinẽ abhorreat, ſtudiũq; omne ſuũ circa huiuſmodi cædes intẽdat, atq; demũ funeſta omnia hieroglyphicè ſignificet. Sanè cùm natura omnia in ſeſe recipiat, ſitq; decidentiũ omniũ receptaculũ, Vulturq;

vti

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A vti ſæpe dictum, naturam excribat, non mirum ſi quæ ſponte cadauera nanciſca tur, tam pro naturæ quàm funeris ſigno accepta eſt, à veteribus. Olim autem apud Iberos Vultures erant pro ſepulchro, ſicut apud Hyrcanos Canes, ob id dicti ſepulchrales. De Iberis ita Sillius XIII.

Tellure, vt perhibent, is mos antiquus Ibera,
Exanima obſcœnus conſumit corpora Vultur.

De his Virgilius dixit: Alitibus linquere feris. De his Homerus, οἰωνοῖσί τε πᾶσι. De his Octauianus Philippenſi prælio cuidam ſuppliciter ſepulturam precanti reſpondit, Iam iſtam in volucrum poteſtate fore.

PEREGRINVS.

SVnt qui peregrinũ hominem & ignotũ omnibus, hieroglyphicè per Vulturem aptè ſignificari dicant, propterea quòd multæ Vultures exercitum ſequentes repentè apparere ſoleant, volatu ſemper ob raritatem prodigioſo, & tamẽ vnde, cõſtet nemini: quapropter eos ex diuerſo orbe nobis incognito aduolare plericq; putant, argumento, quòd nemo, vt Herodotus Bryſonis rhetoris pater aſſerebat, nidum Vulturis vidiſſet. Illæ ſanè in excelſiſsimis & inacceſſis rupibus nidificãt: & quanquam difficulter nidum aut pullos eius alitis videris, aliquando tamen viſos tradit Ariſtoteles.

B

CONCVPISCENTIA.

QVòd verò Poëtæ fingunt eam Tityi iecur abrodentem, vt apud Maronem legere eſt,

Per tota nouem cui iugera corpus,
Porrigitur, roſtróq; immanis Vultur obunco
Immortale iecur tundens, fœcundáq; pœnis
Viſcera, rimatúrq; epulis, habitátq; ſub alto
Pectore, nec fibris requies datur vlla renatis.

ab Ægyptiacis cõmentis haud quaquã diſsimile eſt. Anima enim, vt Philoſophi Poëtæq; veteres cõmentantur, in portionẽ rationis participem vnam, & rationis expertem alterã diſpertitur. Sedenim quæ rationi adglutinata eſt portio, ſupra ſenſum & ſenſibilia ſublata, quanto poteſt luctamine, tanquã Vulcani congreſſum effugiat Pallas, ſemetipſam ſibi aſſerere meditatur, quæ verò aliena eſt à ratione brutis proxima, temerè omnia vel appetit, vel concitat. Appetentis autem vim totam in hepate Philoſophi plericq; conſtituunt. Quare quòd concubitus illegitimos Tityus appetierit, iecur ab alite rodi fingitur, ſiue ea Vultur, ſiue, vt alij quidã, aquila ſit, quæ illud abrodat. Vtcunq;, noctu ait Heſiodus tantum accreſcere, quantum die fuerat abſumptũ, propterea quòd mentis agitatio noctu præcipuè vigeſcit, cogitationesq; & conſilia noctu vndiq; ſuggeruntur. Sedenim quia dictũ eſt ſuperius, Vulturẽ odoratu ſagaciſsimo ad putredinem deferri, cogitationis inquiunt nonnulli principiũ, motusq; omnis à corde profiſciſcit, qui quidẽ eſt voluntatis fons: vt ex Homero & Poëtis aliis tam Græcis q; Latinis accepimus. A' corde igit eſt quòd malè habet iecur: itaq; Tityus ratione hac à Vulture laceratur. Sedenim Triclinius apud Pindarum viſcera Tityi à ſerpentibus diſcerpi depaſciq; dicit, quæ quidem eſt Poetarũ licẽtia nõ in his fabulis tantùm, verùm etiã in hiſtoriis, ex cõmodo ſuo quæcunq; voluerint variare.

C

LIVOR.

NOnnulli liuorem ex hieroglyphico hoc interpretantur, eoq; ſpectare Tityanam Vulturem in appendicibus Virgilij,

Quæ ſemper lacerat, comeſtáq; mentem,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Vultur.

Viuit pectore ſub dolente vulnus,
Quod Chironia nec manus leuarit,
Nec Phœbus, ſoboleſue clara Phœbi.

In quam ſententiam alitis huius figmentum Petronius Arbiter, Nicagoras, & Ariſtoxenes accepere.

DIVINA PROVIDENTIA.

QVòd denicꝫ Vulturem nonnulli Promothei etiam cordi abrodendo appli cant, Ægyptiacæ eruditioni longè accõmodatius eſt: Vulturẽ enim in mun di modum conſiderant. Cui picturæ illa etiam applicatur cauſa, quòd mundus celeri quadam volubilitate verſetur, & cadauerum naſcentiũ occidentiumꝫ pe rennitate paſcatur: cúmꝫ in corde ſapientiæ ſedem veterũ plericꝫ poſuerint, ali tis huius cor depaſcentis hieroglyphicum, ali ſuſtentaricꝫ mundum diuinæ ſa pientiæ prouidentia, quæ nec ipſa finiri nouit, nec mũdus ceſſare ab eius alimen tis vel tantillum queat, manifeſtiſsimo ſignificat argumento.

CONSVMMATIO.

NEcꝫ illud parui momenti myſterium eſt, quòd cùm perfectũ quid in rerum natura Ægyptij ſacerdotes indicare vellent, Vulturem & ſcarabeũ ponere conſuerunt, vtpote qui ex duobus his ſimulachris Palladem & Vulcanum, vt ipſi aiebant, intelligerent. Comprehendebant autem picturã hanc vno tantùm argumento, ex quo maſculo fœmineum, vt ita dicam, ſexum ſignificari profite bantur. Ita tamen imagines diſponebant, vt ſi Vulcanũ ſignificare vellẽt, ſcara beum primò inceptarent, mox in Vulturem deſinerent: ſin Mineruam intelli gi vellent, à Vulture principium ſumentes, in ſcarabeum deſinebant. Cęterùm quia primo ſtatim obtutu noua hæc fortè videbuntur, ea latiùs explicabimus pro eorum inſtitutione, qui nondum rerum naturalium ſacris initiati ſunt.

PALLAS ET IVNO.

ILlud autem in primis non ignorari velim, cœlo in ſuperius & inferius hemi ſphærium diuiſo, Ægyptios quod ſupra finitorẽ eſt Palladi conſecraſſe, quod verò infra ab oculis ſemper noſtris ſummotum, Iunoni dedicaſſe. Et quoniam cœlum ipſum muliebri genere Vraniam, non οὐρανὸν, quod præcipuè etiam apud Arabes erat, vocitabant, vtpote quæ Solis, Lunæ, ſtellarumꝫ omniũ mater ha beretur & Vulturem, vt ſæpe dictum, omnino fœminam intelligerent, vtrunꝫ itidem hemiſphæriũ, quo cœlum conſtat vniuerſum, per Vulturis hieroglyphi cum exprimebant, atꝫ ita tam Pallada quàm Iunonem, ſimulachro Vulturis ſi gnificabant. Quinetiã vnicuicꝫ muliebri ſigno alitem hãc pro geſtamine addi dere, atꝫ ita demum vnamquancꝫ Deam vnius figuratione Vulturis intellige bant. Vt verò ad Vulcanum & Pallada reuertamur, mundum in vniuerſum Ægyptij ex mare atꝫ fœmina conſtare profitebantur, ſolos verò deorũ Vulca num & Pallada maſculo fœminas aſſerebant, cùm tamen, vti caſtigatiores Ho ri codices habẽt, ſupra Vulcani caput ſcarabeũ, ſupra verò Mineruę, Vulturem ſtatuere ſoliti eſſent. Atqui mundũ ex ſcarabeo, qui tantùm mas eſt, ab eiſdẽ in telligi, ſuo oſtendimus commẽtario: ex Vulture autẽ Pallada ſignificari, quæ ſu premũ eſt hemiſpheriũ, ac muliebri ſexu perhibetur, vt paulò antè dicebamus: atꝫ ita fieri vt Palladis & Vulcani opera, quicquid in rerũ natura cernere eſt, formã cõſequatur, & ad abſolutã ſpeciem redigat. Nam Pallas ingenio capaciſ ſimo freta, nihil nõ concipit, nihil nõ parturit: Vulcanus verò eo quo pollet ar tificio optimè peritus, ignis ſui accedẽte beneficio, omnia quæ fuerint diſſoluen

da li-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A daliquat, contrà verò alia cogit in duritiem, firmoq; concretu peruincit. Atque hoc illud est quod Maximus Tyrius principium artis Vulcanum ab Homero dictum autumat: nam & quem ignem Prometheus furatus dicitur, Hesiodiani interpretes vitam variis artibus implicatam exponunt. Neq; seciùs in iis quę ad sapientiam spectant, de quo pòst latiùs dicemus, operatur.

ARS ET INGENIVM.

EA verò de causa cõmenti sunt Ægyptij Vulturem adiũgere Scarabeo, qua itidem fabulæ Pallada Vulcano matrimonio collocatã fingunt. Vsurpatũ aũt à veteribus maximè, quod in Orphicis etiam hymnis obseruatur, duas has vires in eadem substantia meditari, quarũ altera cõtemplatur, quod munus est Palladis: altera præest corpori, quod ad Vulcanũ spectat, easq; cognominibus maris & fœminæ nuncupare. Sedenim alij omniũ hanc cœlestiũ animorũ prærogatiuã esse dicunt, vt vtrunq; obeãt munus, concipiendi quidem per cõtemplationẽ, quæ à superiori potestate eorũ infunditᷣ intelligentiæ: simulq; agendi in inferiorũ corporum cura, quę sibi credita regant, instruantq; qua ratione per
B afflatũ datur, atq; etiã è periculis eximant, & sospite valetudine tueantur. Vnde etiam Empedocles cùm se Deum iam effectum asseueraret, puerum & puellam esse se dictitabat, cuius hæc circumferuntur carmina, quæ rem atteſtantur:

Χαίρετ' ἐγὼ δ' ὑμῖν θεὸς ἄμβροτος, οὐκέτι θνητὸς
Ἤδη γάρ τοτ' ἐγὼ γενόμην κοὐρήτε κοῦστε.

Immortalis ego, haudquaquam mortalis habendus,
Sumq;, valete omnes, puer ecce, puellaq; factus:

Atqui etiam si rem vlterius scrutari voluerimus, hominẽ, de quo apud Philosophos consideratio, vtriusq; sexus esse cõperimus: vnde quantũ pertinet ad intellectum, nullũ discrimẽ Socrates inter marem & fœminã discernebat, eandemq; virtutem atq; docilitatem in vtroq; deprehẽdebat: cœlestemq; illum nos etiam talẽ agnoscimus, cuius appellatione & angeli ipsi, & sæpe mali dæmones intelliguntur: cui nuncupationi nostrę etiã Sacræ literæ adstipulantur, frequentissimũq; hoc apud Prophetas de bonis angelis, ac de malo etiã dæmone, qui nihil natura differt ab illis. In Euangelio scriptũ est: Inimicus homo hæc fecit. Deniq; apud antiquos, quamuis duos hos tantũ Ægyptij masculo fœminas ducerẽt, in
C deos omnes vtriusq; sexus testimonia reperias. Quinetiã minimè cõmentitium est, vtriusq; naturæ homines inueniri, qui partẽ inter se vtranq; peragant, cuiusmodi sunt populi supra Nasamonas, confinesq; illis Maclias, Calliphanis testimonio satis cogniti, ac in reliqua etiã Europa deprehẽsi, ne apud solos Lunẽses hermaphroditũ existimet annalium cõmentator Fenestella: seueraq; admodum lege cautũ, vt quem mauelint sexũ eligãt, altero si abutantᷣ, capitali supplicio puniẽdi. Qui verò hermaphroditi ex marmore facti passim reperiuntᷣ, facie quippe muliebri, mãmisq; notabiliter tumẽtibus, aluo coxendicibusq; grandiorib. virilisq; natura procacius excitata, ad superiorẽ intellectũ referri debent. Huius imaginis simulachrũ pulcherrimũ Romæ apud Petrum melinũ vidi. Sed vt ad deos, de quibus agebamus, reuertamur, Ægyptij tum alia pleraq;, tum pręcipuè liberorũ procreationem, sententia à Græcorũ fabulis aliena, inuentũ esse aiunt Palladis & Vulcani. Atqui Scarabeus natos ex materia putida conformat, humiq; fouendam condit. Vultur ex halitu superioris aëris prolem suscipit: iuncta hæc hominẽ efficiunt, in cuius dispositam materiã animus immittitur cœlitùs, dum scilicet embryon in matris vtero coalescit. Porrò quòd Vultur et matris &

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Palladis ſymbolum eſt apud Ægyptios, id in memoriã adducit, quod in diuinis D
literis mater ſępe hieroglyphicè pro ſapientia ponitur, vt apud Solomonẽ Pro-
uerbiis: Fili mi audi doctrinam patris, id eſt, Dei, & non diſcedas à lege matris
tuæ, id eſt, ſapientiæ. Quòd verò natã ex Iouis capite Pallada cõfinxere, ſciendũ
eam pro intellectu Iouis accipi, in eiuſq; prouidentia conſiſtere: quapropter in
Mineruæ gratiam antiqua ſuperſtitione Sapientiæ templa, eaq; potiſsimùm in
arcibus, dedicabantur. De capite autem veteres præcipuũ animæ regimẽ ema-
nare iudicarũt, quod & alij poſtea multis experimẽtis cognitũ prodidere. Præ-
terea veluti caput ſuperior pars humani corporis eſt, ita æther, in quo regimen
rerum, & totius prouidentiæ cauſa, vertexq; deorum, vt apud Euripidem eſt:

Lucidus hic terræ qui circumfunditur æther.

Nullo pręterea matris beneficio genita Minerua, quo magis cum ſcarabeo ſine
compare genito, cõmercium inire poſsit. Virtutis ſiquidẽ generatio diuerſa eſt
ab eiuſmodi rebus, quæ parium cõcubitu fiunt. Hinc Iouem nõnulli aiunt cõſi-
lium (ita enim βάλλω exponendũ) deglutiſſe, & mox Palladem edidiſſe: quippe
qui conſultor & ſapiens ſit habendus, nõ alia quàm cõſilij via ad prudentiã de- E
uenire poteſt. Alij fabulam aliter cõtexuere, dum Iouis caput à Vulcano cõmi-
nutum aiunt, ſitq; ita de patrio vertice nata dea. Ignis ſiquidẽ quo in operibus
ad demonſtrandã naturæ puritatẽ vtimur, humanæ eſt inſtrumentũ induſtrię.
Ignis occulta omnia dat luci: quod verò quis exquirit, ſi fuerit inuentum, id is &
parere, & tanquã fœtum edere videtur. Sanè vetuſtas (id enim ſępe repetendũ)
Mineruã omniũ operum inuentricem ſapientiſsimã ponit: & omnia apud nos
per Filiũ facta ſunt. Orta illa ex Iouis capite confingit. Vera Minerua, ſine qua
factũ eſt nihil, noſter quippe Ehieh, hoc eſt, artifex, quod nomen ſecundo loco
literę ſacræ ponunt, nutu conſilioq; intimo ſummi Dei, nõ inferiorum operum
more, ſed ex Dei capite emanauit. De hoc, Prouerbiis: Et Ehieh ſecundum ſe ar
tifex, & Ehieh deliciæ quotidianæ. Noſtri: Cum eo eram cuncta componens, et
delectabar per ſingulos dies. Ita ſemper diuina dubio procul diſpẽſatione apud
nationes omnes aliquis ſemper veritatis fulgor illuxit. Nam ignis quẽ Hebræi,
vt Reuchlin obſeruauit, Eſth vocant, vnum eſt ex primoribus Dei nominibus.
Ab eo nomine Græci ἑστίαν, Romani Veſtam fecere, de qua Ouidius:

Nec tu aliud Veſtam quàm puram intellige flammam. F

Quare triplex illa diuinorũ nominum obſeruatio, quæ ad omniũ ferè gentium,
quę diſciplinis vſæ ſunt, vſum faciunt, diligẽter animaduertẽda, ita enim habẽt:

Hebræi	Hu	Ehieh	Eſth.
Græci	Ζεὺς	ἀθλώνη	ἀφροδίτη.
Latini	Iupiter	Minerua	Venus.
Theologi	Idem	Ens	Ignis.
Antiqui	Nox	Cœlum	Æther.

Denicq; Deus, inquit Apoſtolus, qui dixit in tenebris lucem ſplendeſcere, ipſe il
luxit in cordibus noſtris, ad illuminationem notitiæ claritatis Dei, in perſona
IESV Chriſti.

IGNIS DVPLEX.

CVm itaq; Pallas translucidus & purus ignis intelligatur, ne Græcorum fi-
gmenta huiuſmodi prętereamus, meritò Vulcani nuptias auerſat, vt in vir
ginitatis ſuę puritate perſiſtat: neq; quidẽ ea coniugem aſpernat, ſed ab eo cõtin
gi cõtaminariue minimè patitur: ſiquidem is, quo vtimur, ignis, qui materię ad-
hæreſcit, aere tamen cõmiſtus, Vulcanus eſt. Affectat is nuptias Palladis, quan-
toq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A toq; conatu poteſt ſurſum verſus erigit̃, ac niſi perpetuis materiæ vinculis præpeditus quodammodo in ergaſtulis detineretur, nimirũ ſponſæ thalamũ aſcenderet. Iouis hic & Iunonis filius effingitur, Homero id aſſerente: quorundam verò commento, Iunonis tantùm, vt apud Heſiodum:

ἤρηδ' ἥφαιστον κλυτὸν οὐ φιλότητι μιγῆσα Γείνατο.

Illuſtrem Iuno nulli coniuncta marito Vulcanum genuit, propterea quòd denſiori applicitus materiæ, atq; vti pauimẽto adglutinatus, ne ad ſublimia ſuſtolli poſsit, coërceat̃. Inferiora aũt hæc Iunoni adiudicata eſſe tunc oſtendimus, cùm infernũ hemiſphæriũ eam ſortitam eſſe cõmemorauimus. Quare Varro dicere ſolebat, Vulcanũ intelligi de vehementiore, vtpote fabrili fornacaliq; igne, Veſtam verò de domeſtico. Vtcũq; autem, flamma nihil aliud eſt quàm aër craſsiuſculus incẽſus: inferior verô aër hic Iuno, ſic ea Vulcanũ generat. Claudus idem perhibetur, ſiue quòd ob denſum materiæ meatũ, conſenſum habet cum iis quę vmbrã reddunt: vmbræ verò pleręq; omnes obliquæ ſunt, neq; ſine ſolido corpore eſſe queũt, inde etiam conficta claudicitate, quòd progredi nequeat abſq;
B aliquo quaſi ligneo baculo: ſiue quia ſuperioris mucronis motum diuerſum & inęqualem ab inferiori, vbi depaſcitur, efficit, qui cùm ſit omnino tardior, claudicare Deum ideo dixere. Verùm apud Homerum vtroq; pede claudicat, quia ſcilicet nunc in dexterã, nunc in læuã agitatur, dum aërem perrumpere contendit, cuius denſitas, ne aſcendat ad Palladem, obſiſtere videatur: inde cùm ſit corpori adalligatus, dum ſe vinculis liberare nititur, modò hunc, modò illũ pedem tentat è compedibus extrahere, vnde motari quoquouerſum, & vndequaq; diſtorqueri cogitur, atq; ita ſpeciẽ hominis vtroq; pede claudicãtis exhibet. Proiectus ab Ioue de cœlo in terram fertur Vulcanus idem, nempe quia, vt nonnulli tradunt, qui primi ignis vſum adinuenere, in ardentem materiã aliquã fulmine tactam incidêre, atq; ita mox vtilitate cognita, ad ignaria deuentũ: quam inter varias opiniones, vnde ignis datus mortalibus, primã ita Lucretius ponit:

Illud in his rebus, tacitus ne fortè requiras,
Fulmen detulit in terras mortalibus ignem
Primitùs, inde omnis flammarum diditur ardor.

DRACHMAE DVAE, ſiue cor.

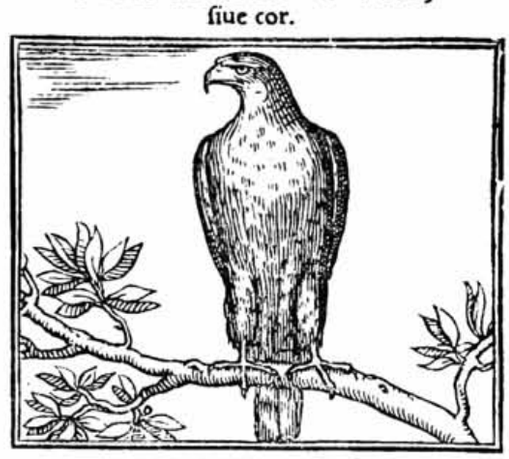

C HIs igitur notis Ægyptij tam in myſteriis ſuis edocendis, quàm in naturæ ſecretis aperiendis, & ciuilium morum pręceptis proponendis vtebãtur. Sed & in reliquis diſciplinis ab eodẽ ſcriptionis genere non recedebãt: vt ſi de mathematicis rebus locuturi, in numeris drachmas duas oſtendere voluiſſent, Vulturẽ, ait Horus, ponebãt. Cauſam nonnulli cõmenti ſunt, quia vnitas apud Ægyptios duarum drachmarũ inſtar æſtimatur. Vnitas verò vnà cum binario, totius eſt numeri generatio. Meritò itaq; ſi drachmas duas indicare vellent, Vulturem pingebant, quandoquidem & matris & generationis pręrogatiua polleat, perinde ac vnitas ipſa vnà cũ binario, numeros omnes generãt. Quare cùm ita mater eſſe videat̃, optimè Vulturi cõpetit. Vtcũq;, curta ſunt hęc in exẽplaribus Hori, quod alij viderint, ſi caſtigatiora in exẽplaria inciderint. Cęterùm ſi ariolandũ ſit in re vſque adeò perplexa, putarim ego cor hinc ſignificari, qui legerim apud eoſdẽ ſacer-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

dotes, vel qui doctrinam eorum interpretati ſunt, infantium anniculorum cor D
duabus drachmis ponderari, augeri autẽ per annos ſingulos drachmis itidem
duabus ad annos vſq; qnquaginta: inde per annos alios eodẽ decreſcere Æqui
librio, quo ad id vſq; tempus auctũ fuerit, hominẽq; tũc deficere cùm ad drach-
mas iam duas cor ipſum redactũ fuerit: ita vitã humanã centum annis plurimũ
circunſcribi, niſi aut negligenter, aut intemperanter acta, ipſa ſibimet, vti turde-
la, incõmoda cõpararit, ſeq; parte aliqua fraudauerit: nam cor affectũ iniuria, &
trãquillitate ſua defraudatũ, pro moleſtiarũ portione properantius efflacceſcit
& deficit. Quæ quidẽ cùm admodũ inſignia ſint apud Ægyptios, nõ vno erunt
loco repetenda. Id autem annorũ ſpatium cùm vulturinæ cõgruat vitæ, ſitq; vi-
tæ omnis vis in corde ſita, facilè vnicuiq; cõſtare puto, cur drachmę duę ex Vul
turis ſimulachro ſignificentur. Sanè verò ſiue numus hic fuerit duabus drach-
mis imputatus, qui vulturis imagine ſignaretur, ſiue alia fuerit eius nota, illud
manifeſtũ eſt, didrachmam apud veteres numi pondus fuiſſe, quem ſuo nomi-
ne Siclum Hebræi vocabant, qui quidẽ XX. obolis imputabatur: frequentiſsi-
musq; eſt huius locutionis vſus in diuinis literis, vt alij ſiclum, alij didrachmam E
ponant. Nam Leuitici cap. VII, ſupra vigeſimũ, vbi legislator precium ponit
quo ſe redimere poſsit is, qui honorem animę ſuæ Deo vouerit, legas, à quinto
anno ad vigeſimum qui ſe Deo vouerit, ſiclis viginti poſſe redimi, Septuaginta
interpretes, viginti didrachmis reddidere. Ita illud preciũ maſculi à vigeſimo an
no vſq; ad ſexageſimũ, quinquaginta ſicli argenti ad menſum ſanctuarij, idem
Septuaginta tranſtulerũt, quinquaginta didrachmæ. & multa paſsim huiuſmo
di. Adeò verò illis arridebat didrachmę vocabulũ, vt ſi drachma vna eſſet enun
ciandũ, didrachmæ dimidiũ potius, quàm drachmã vnã, aut ſicli dimidiũ pone-
rent: cuius facti rationem, & cur hoc pondus ſanctum appellaretur, legas apud
Hieroſolymitanum Heſychium, libro eius ſeptimo in Leuiticum cap. XXVII.
Atq; vt huius monetæ pondus ad temporis noſtri vſum deducamus, ſciendum
obolum eius precij eſſe qui Romæ nũc literis aliquot immutatis Baliocus, qua-
ſi obolicus dicere velint, appellatur. Drachma verò pondus eſt eius numi, qui
Romæ Iulius hodie vocatur. Venetiis Marcellus argenteus eiuſdem ferè pon-
deris eſt: vti etiã Ferrariæ atq; Mantuæ vulgò Buxoloti nomine. Aureus quo-
que numus drachmæ ferè pondus æquat: atq; ita ſiclus argenti vel didrachma, F
vno Mocenico Veneto imputatur, qui proximè accedit ad Iulios duos: non e-
nim hæc ad vnguem explanari poſſunt, propter locorum varietatem: quia Iulij
monetæ Romanæ precium, extra Romanæ Pontificiæ'ue ditionis loca, mino-
ris quàm Romæ æſtimatur: contrà Mocenicus moneta Veneta, extra Vene-
torum ditionem precioſior eſt quàm apud ipſos, vel eorum ſocios. Aurei quo-
que tam precio variant, quàm varij ſunt qui eos cudunt domini. Sed ponderis
in eodem genere parua admodum differentia. Atq; hęc ſunt, eruditiſsime Præ
ſul, quæ doctrinam Ægyptiorum ſecutus ſuper Vulture conſcripſeram: neſcio
an plura in eo archetypo fuerint, quem ſurreptum initio conqueſtus ſum, puto
tamen hæc ad huiuſmodi myſterij cognitionem factura ſatis. Multa verò de in-
duſtria prætermiſi, veritus ne nimia prolixitas delicatioribus faſtidio eſſet: & otij,
quod mihi exiguum concedebatur, habenda ratio fuit, cùm multa alia, ac penè
innumera ſint in huius generis commentaria, ſi per otium licuerit, redigenda, vt
amicis argumentũ hoc, vix vlli hactenus attentatum, depoſcentibus, quantum
pro tenuitate mea præſtare potero, ſatisfaciam.

AD

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A AD CLARISS. ABB. D. PAVLVM IVSTINIANVM PIERIVS VALERIANVS, de iis quæ per Aquilam significantur ex sacris Ægyptiorum literis.

SVmmum ingenij tui acumen, suauissimi mores, incõparabilis benignitas & eximia in amicos omnes liberalitas effecerunt, Paule Iustiniane vir rarissimè, vt Aquilam tibi ex auiario meo Aegyptiaco dedicare cogitauerim, quippe quòd tu alitis huius pleraſq; vt ita dicam, virtutes, aut excellentis naturæ dotes, præ te ferre mihi compertus es. Sed potior nimirũ causa fuit, quòd Iustinianæ familiæ gestamen est Aquila aurea, quia scilicet progeniem hanc ex Iustiniani Imp. sanguine deduci omnibus est exploratissimum, celeberrimi illius inquã Imperatoris, qui Byzantij præcipuè claruit, & vniuerso præfuit Orienti: illi siquidem Aquilam in signis auream præferebant, qui Orienti præerant: qui verò Occidenti, quod in hanc vsq; diem cõtinuatur, fuscam, bicipitẽ autem vtranq;, sed vno tantũ corpore conspicuam: quod hieroglyphicum erat, administrationem atq; potentiam in duos diuisas,
B *vnius tamen esse consilij atq; voluntatis. Ex ea vos progenie progressi, in Venetamq; nobilitatem cooptati, regias virtutes inesse vobis per ætates singulas testatissimũ effecistis, Fabiorumq; Romanorum exemplo bello Hierosolymitano pro Christiana pietate cõtra barbaros fortiter dimicantes, in acie ad vnum cæsi, mox vno tantùm, qui Venetiis supererat, vitamq; cælibem Deo vouerat, rogatione Senatus ad maritalem copulam compulso, reparata familia, ex qua breui pòst tempore tot illustrium Senatorum effulsere lumina, Marcus Iustinianus, summæ vir probitatis: Beatus ille Laurentius, sacra literatura scriptisq; nobilis, sanctitate vitæ insignis, & primus Venetiarum Patriarcha: Leonardus Diui Marci procurator, Græcis Latinisq; literis ornatus: adde Bernardos, Vrsatos, procuratores ipsos quoq;, & honoratissimis legationibus functos, vltimum hunc insuper vigilantissimũ classis Venetæ imperatorem: ætate verò nostra Sebastianum & Antonium literis & disciplinis eximios, qui legationibus ipsi etiam ad summos quosq; principes felicissimè administratis, patriæ charissimi, gentis huius splendorem offuscari minimè permiserunt. Tuam autem hæreditariam illam à maioribus tuis acceptam probitatem, & à te studiosissimè cultam appellarem, quam Venetiæ prædicant, admirata est Patauium, Gallia nouit vniuersa, & vbiubi literarum studia florent, omnes gestiunt celebrare: sed de re omnibus*
C *manifesta, ne actum agam, néue modestiam offendam tuam, qui mauis probus esse, quàm videri, longior non ero. De te verò quid sentiam, quid reliqui summis laudibus efferant, non tibi, sed seculis spero me aliquando in propatulo positurum. Nunc ad Aquilam aggrediamur.*

DE AQVILA.

AQVILA, vt hinc exordiar, non temerè cognomento Romana meruit appellari, cùm nulla ferè fuerit in vniuerso terrarum orbe pars, quà daretur accessus, quam auspicatissimo ductu Romanæ non subiecerit autoritati. Quamuis non sum nescius, Persas multò ante Romanos auream Aquilam pennas extendenti similem sacrasse. Huic autem vni aliti, ætatum & aruspicum omnium consensu, id honoris datum, vt magnarum rerum prosperi semper euentus significatione, auspicia faceret, Buteonem, Sanqualin, Immusculum ac Vulturium longè anteiret, reliquarum verò volucrum ostenta, quæcunque oblata essent interuẽtu suo aboleret, neq; per aërios tractus omnes, vlli cederet, quàm fulmi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ni. Cùm verò auſpicia portẽtaq; omnia ferè ſimiles quaſdam habeant ſignificationes cum Ægyptiorum hieroglyphicis, & manifeſta inter ſe germanitate conſentiant, non ab re fuerit in aquila primùm auguria, mox hieroglyphica percurrere, vt hoc honoris ei tribuatur cuius eſt in auguriis prærogatiua. D

RERVM PROSPERITAS.

PRæcipuum itaq; eius ſignificatum eſt, vt oblatam diuinitùs proſperitatem oſtendat: quod iam inde initium ſumpſit, quòd Anacreon autor antiquiſsimus ſcribit, Iouem aduerſus Titanas profecturũ, ſacrificium Cœlo feciſſe, Aquilæq; volatũ proſpero ei auſpicio victoriã portendiſſe: quæ cùm ſubſecuta eſſet, inſigne bellicum auream inde Aquilam geſtaſſe. In huiuſmodi autem auguriis id veteres obſeruabant, vt quo geſtu Aquilã ſpectaſſent, magni dicerent intereſſe. Nam ſi volantem conſpexiſſent, fauſtiſsimum & citra puluerem augurium putabant, vti Arexion Parrhaſius indicauit Xenophonti expeditionem in Bithynos agitanti. Sin verò ſedentem animaduertiſſent, magnum omnino eſſe augurium, pręclaræq; rei alicuius indicium, in qua tamen peragenda laboris plurimũ eſſet adeundum, propterea quòd ſedentẽ Aquilam aues reliquæ infeſtare E conſueſſent: cuiuſmodi augurium eidem Xenophonti tunc oblatum eſt, cùm Epheſo ad Cyrum iter arriperet: dexterę enim Aquilæ, quæ ſedebat, obuiam factus, futuræ celebritatis, magno tamen labore comparandę, vt poſtmodũ probauit euentus, omen accepit. Nimirum autem illud in Aquila præcipua admiratione dignum eſt, quòd vna omnium animantium idem apud gentes nationesq; omnes ſemper indicarit, cùm plæraq; alia ita vel populorum vel gentium certarum propria fuerint, vt quanto huic vel illi feliciora portenderent, infauſta aliis & ærumnoſa magis minitarentur, quę locis quęq; ſuis toto opere cõmonſtrantur. Verùm Aquila cui non ſemper proſpera felixq; fuit? Quæ bella vnquam hominum memoria depugnata ſunt, in quibus illa fuerit otioſa, ſiue quis Aſſyriorum, ſiue Medorum, ſiue Perſarum hiſtorias percurrat, ſiue Græcorum, atqueadeò Macedonum monumenta, resq; præclarè geſtas memorauerit, ſiue Romanorum, qui mox omnium excepêre gloriam, famam celebritatemq;, & ſublimem felicitatis apicem, admiretur? Apud hos autem quid vnquã Aquila frequentius? quid honoratius? quid vnquam ſacratius fuit? Sed vt ab externis ordiamur, quanta illud admiratione dignum, quòd Aquila currus Gordij pauperis alioqui viri iugo per totum diem inſedit, vnde Phrygiæ regnũ Midæ eius filio præmonſtratum. Vel illud potiùs, quod cùm apud Argiuos Heraclidarum familia defeciſſet, ex qua Regẽ eligere mos illis antiquitus fuerat, quis Rex creari deberet per oraculum ſciſcitantes, reſponſum acceperũt, Aquilã id oſtenſuram: paucisq; admodum pòſt diebus, Aquila ſupernè delapſa ſuper Ægonis domo cõſedit, atq; ita omnium conſenſu Aegon Rex creatus. Hieroni quoq; Siculo admodum adoleſcenti, priuatæ fortunæ homini, Aquila, quæ primo bello quod iniit, in eius clypeo reſedit, Regemq; eum aliquando futurum indicauit. Vulgatiſsima ea ſunt quę de Tarquinio Priſco memorantur, cui Romam migranti Aquila pileum ex itinere abſtulit, futuri, vt Tanaquil vxor interpretata eſt, principatus augurio. Quin & Diadumeno Macrini filio in agro ambuiãti, aqui F

la pi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A la pileũ abſtulit, quẽ in capite cuiuſdã regiæ ſtatuę depoſuit, id honoris aruſpici
bus adoleſcenti pollicentibus. Et quoniã in noſtra deuenimus, C. Marius cùm
nidũ Aquilæ cum ſeptẽ pullis puer adhuc in agro reperiſſet, eũq; gremio ſuſce-
ptum ad patrẽ detuliſſet, is admiratione motus, conſultis aruſpicibus, ſepties pe
nes filiũ rei ſummã futuram accepit, quòd in tot, quos geſsit, conſulatibus appa
ruit, quos eo numero primus omniũ aſſecutus eſt. Quãuis Plutarchus, Roma-
narum quodãmodo hoſtis hiſtoriarũ, rem ideo fabuloſam exiſtimat, quòd au-
tores tradant Aquilã nõ vltra duos parere, tametſi Muſęus dixerit ab ea tris ex-
cludi, vnum ali, duos abdicari. Cui reſpõderi poteſt, id oſtẽto feciſſe fidẽ, quod
& patri admirationẽ incuſſerat, præter morẽ ſeptem genitos: illi enim portẽtoſi
partus Varroni noſtro ſunt, qui longè morẽ excedunt, vti porca quę triginta ca
pitum fœtus enixa, Æneæ auguriũ dedit. Cęterũ, quod ad numerũ facit huiuſ-
modi, Albino etiã ſeptima poſtquã natus eſt hora, cõuiuio quod eius celebrita-
ti deputabatur, cùm ei fierẽt nomina, ſeptẽ Aquilę paruulæ de nidis allatę ſunt,
& quaſi ad locũ circa cunas pueri cõſtitutæ: quod omẽ pater eo procliuius ad-
B miſit, ꝙ rariſsimũ eſt in illis regionibus vbi Hadrumentũ, huius natale ſolum,
in Africa, videre Aquilas. In huiuſmodi oſtentũ accepit Octauianus, quòd ſi-
bi ad quartũ lapidem Campanæ viæ in nemore prandenti, Aquila ex improui-
ſo panẽ de manu rapuerit, cùmq; altiſsimè volaſſet, rurſus ex improuiſo leniter
delapſa reddiderit. Eadẽ nunquã antea Rhodi cõſpecta, ante paucos dies ꝙ Ti-
berius inde reuocaretur, felici admodũ auſpicio in culmine domus eius aſſede-
rat. Et Claudij, qui diu inter ludibria aulæ fuerat, ſub Caio demum fratris filio
conſulatũ adepti, quãprimum cum faſcibus ingreſſus eſt forũ, pręteruolãs aqui
la dexteriore cõſedit humero, indicio futuri apud eum Imperij manifeſto. Acie
aũt Bebryacenſi, priuſquã cõcurſum eſſet à militibus, Aquilæ duæ in conſpectu
omniũ conflixere, victaq; altera tertia ſubuenit à ſolis ortu, quæ victricẽ abegit.
Ita duob. inter ſe decertantibus Imperatoribus, Veſpaſianus, qui Orienti prę-
rat, rerũ potitus eſt. Quin & maximo, qui turbulentiſsimis Reip. temporibus
Imperator electus eſt à Senatu, vt Maximini obuiã iret crudelitati, quamuis hu-
millimo genere nato, patre quippe plebeio homine, arte ferrario, vt alij dicunt
carpentario, auſpiciũ imperij dederat Aquila, cùm eo nato carnẽ bubulã & qui-
C dem multã in eius cellã proieciſſet, quæ anguſto patebat impluuio: eam denicq;
cùm iaceret, nec quiſquã auderet attingere religionis timore, iterũ ſuſtulit, & in
proximũ ſacellum, quod erat Iouis Præſtitis, detulit. Eadem oſtento huiuſmo-
di infantẽ adhuc Aurelianũ vinctum faſciola ſine vlla noxa de cunis ſuſtulit, &
in aram quæ iuxta ſacellum fortè ſine ignibus erat, depoſuit. Verùm hæc teme-
re fortè accidere potuerunt, cùm nulla non die ignobiliſsimis etiã viris Aquilæ
ſeſe oſtentent, & his etiam admirabiliora nonnunquam faciant, quorum tamen
nemo vllam aſſequitur celebritatem. Oſtenta in illis obſeruata, quòd eorum
qui ad aliquã rerum amplitudinem euehuntur, dicta factaq; omnia quantum-
libet leuia repetuntur, & oraculorum inſtar in acta referuntur. Sed demus hoc
contentioſis. Illud puto non negabunt, alicuius eſſe momenti, quòd Aquilæ ge
rendis rebus tam ſæpe ſe duces exhibuerint, & quaſi diuinitùs miſſæ, vel quid
agendum oſtenderint, vel quò res euaſuræ eſſent præmonuerint. Cùm natus
eſſet Alexander Macedo, Aquilæ duæ tota ea die præpetes ſupra culmẽ domus
inſederunt, omen duplicis Imperij, Europæ Aſiæq; præ ſe ferentes. Ea autẽ quę
à claſſe in continentem progreſſa, ibiq; firmata, augurio fuit, Perſas terra, non

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mari debellandos esse, Alexandri ipsius interpretatione, secus quàm Parmeno sentiret. Et difficillimo eo prælio, quod cum Darianis apud Arbellã cõmissum est, quo nullum vnquã acrius inter eos fuit, Aquila paululum supra caput Alexandri placidè volitare visa, nec armorum sonitu, nec gemitu clamoréue vllo morientiũ territa, diuq; circa equum ipsius regis pendenti magis quàm volanti similis apparuit, præsagio, vel indicatione potiùs, quò res euasura esset, manifestissima. Augurium huiusmodi legas apud Tacitum Fabio Valenti oblatum. Cùm is exercitum in bellum ageret, ipso profectionis die Aquilam leni meatu, prout agmen incedebat, veluti ducem viæ prouolasse, longumq; per spatiũ, nullo gaudentium militum clamore, augurium accipientiũ, & alitem saluere iubentium, terrefactã, ita iter continuasse, vt haud dubiè magnę & prosperę rei omen acciperetur. Eiusmodi auspicij lætitia Vitellio fuit, copias aduersus Othonem præmittenti: siquidem à parte dextera repentè Aquila aduolauit, lustratisq; signis, ingressos viam sensim antecessit. Et memorabili ea pugna, qua Locrorum XV. millia tantùm, ducenta & viginti millia Crotonensium profligarũt, qua pugnabãt parte Locri, Aquila ab acie nunquã recessisse fertur, eosq; tãdiu quoad vincerent circumuolasse. Quid, quæ Deiotaro Regi auguriũ dedit, ex itinere diuertendum? cui ille obsecuturus cùm esset, conclaue mox illud, vbi Rex mansurus erat, si ire perrexisset, proxima nocte corruit. Eadem Mario reditum cum summa gloria triumphabũdum pollicita est, cùm anguem arreptum vnguibus dilacerasset, et in aquas abiecisset, & occasum inde versus abuolasset: quæ Cicero luculentissimis carminibus in Mario decantauit.

IMPERATORIA MAIESTAS.

OMnibus igitur nationibus et gentibus Aquilam in ostẽtis Imperij magnitudinem portendisse multis exemplis apparuit. Cæterùm cùm multæ sint Aquilarum species, eam Ægyptij sacerdotes in regio hoc significato deligebãt, quæ à nigricanti colore fulua potest appellari: huic enim Rex deorum Iupiter, regnũ, vt Horatius ait, permisit in aues vagas: in ea regiæ virtutes omnes elucescunt, quippe quæ viribus omniũ præstantissima, vna fœtus suos alit atq; educat, vna pernix, concinna, polita, apta, intrepida, strenua, liberalis, minimè inuida, minimè petulans, verùm quadam etiã modestia prędita: ea non clangit, non lippit, nõ murmurat, sed regios denicq; mores, regiam prorsus maiestatem in omnibus imitatur. Quinetiã inuenias homines eo naso præditos, cuiusmodi Aquilæ rostrũ est, pro regiis ęstimari solitos, quod Plato tradit, & Plutarchus receptũ asseruit: Persęq; hominũ id genus mirum in modũ cõmendabant: eiusmodiq; fuisse Cyrum, historiarum autores tradunt, atq; ea se specie factũ gloriari solitum. Sed quoniam rostri γρυπωδες, illud est quod isti regium existimant, animaduertendũ duplex esse γρυπὸς genus: vnum, cui à fronte statim nasus insurgit, id impudentis animi signum ponit Aristoteles, similitudinemq; eam ad coruum propius accedere: alterum, cui nasi curuatura separatur à fronte, circaq; medium intumescit, & in vnci speciem exit. Hoc esse magnanimitatis indiciũ, & ad Aquilam referri, Philosophus idem tradit. Meritò itaq; Pyrrhus quoq; multis à se rebus magnificè præclareq; gestis, Aquilę cognomento plurimũ gaudebat: quanquã ea erat modestia, vt non omnem sibi rerum gestarum gloriã vsurparet, sed bonam eius partem in milites transferret. Nam cùm aliquando rebus bene gestis domũ rediisset, illumq; milites Aquilam appellitarent: Per vos, inquit, Aquila sum, qui vestris armis veluti pennis subleuor. Vidimus eius numum,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A mum, in quo Aquila cũ fulmine ſub pedibus iacente, & ramis duobus quernis in coronã flexis, cum inſcriptione Dorica, ΑΡΕΙΡΩΤΑΝ. ab altera parte caput eſt, quod alij Iouis, alij Pyrrhi ipſius eſſe dicunt: nam inſcriptio Epirotarum videtur ad Regem ſpectare. Querna verò corona, quæ apud Romanos hieroglyphicum eius eſt qui ciuem ſeruarit, in hoc numo glandes Chaonias & oracula Iouis Dodonæi ſignificare poteſt. Apud Pindarum legas Aquilam ita volucrũ reginam ab Ioue declaratam, veluti Delphinũ piſcium, vtriuſq; pernicitate genus omne ſuum exuperante. Hinc idem ait, Aquilã in ſceptro Iouis præfigi ſolitam. Necq; verò mirum, Pindarum vbiq; honoris tantum Aquilæ tribuiſſe, cùm Aquilæ apud Thebanos nõ aliter inter numina colerentur, quàm Cynocephali, Crocodili, & alia quædam bruta apud Ægyptios in cultu fuere, &, vt ſumus paſsim totis his Commentarijs oſtenſuri, pro dijs habita.

APOTHEOSIS.

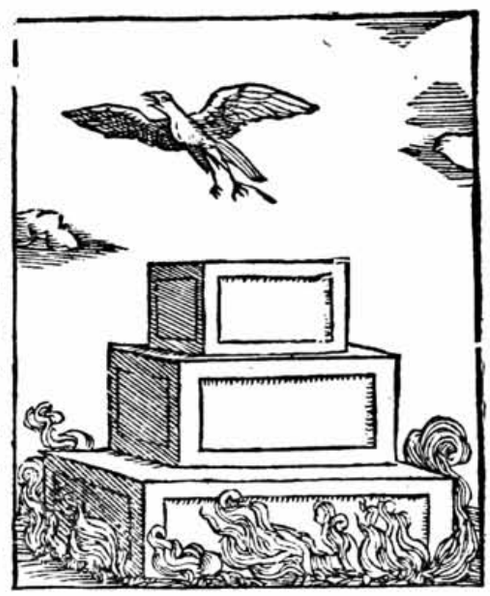

CVm igitur Imperatorem atq; regem Aquila deſcriberet, eorũ etiã iuſtis dedicabatur, qui filijs ſuperſtitibus decedebant: eos enim in-
B ter diuos referre mos erat: cuiuſmodi morẽ Herodianus in Seuerianis iuſtis latiſsimè proſequitur, ex quibus Aquila, ſimulac ignis pyræ ſubiectus eſſet, ex intimo ſuggeſtus tabernaculo emittebatur, quæ Principis animam in cœlum referre videret. eamq; in numiſmatis videre eſt, nonnunquam cum ſpolijs, nonnunquam cum faſtigio: ſic enim ſuggeſtum illum, in quo cadauera principum cremabantur, Cicero videtur appellaſſe, cuius formam apud Herodianum legimus, & in pleriſq; numis conſpicimus. Vſqueadeò verò ſunt Imperatoribus Aquilę dedicatæ, vt ne in extremo quidem vitæ eos deſeruerint, deq; cœlo, quibuſcunq; modis poſſent ſigna dederint, ſi qua poſſet ad ſalutem via præmuniri. Nam eidem Imperatori Seuero ſigna mortis attulerunt Aquilæ quatuor, à quibus ſibi viſus eſt per no-
C cturnam imaginem in cœlum rapi. Et Octauianum Auguſtum, cùm luſtrum in Campo Martio magna populi frequẽtia conderet, Aquila ſæpius circumuolauit, tranſgreſſaq; in vicinam ædem, ſuper nomen Agrippæ ad primam literã ſedit: vnde aruſpices interpretati ſunt, eum paulo pòſt moriturum: quod haud ita multò pòſt euentus cõprobauit. Videre autem eſt in numo, cuius inſcriptio eſt DIVI AVGVSTI PATRIS, Aquilã igni ſubiecto, quod ego ad iuſta eius retulerim, quamuis nonnulli ſacrũ eſſe putant, propterea quòd Imperatoria, quæ Græci Hecatomben appellant, ex centũ leonibus & centũ Aquilis celebrata fuerint ab aliquot Imperatoribus, & à Græcis etiã, quod tradit Iulius Capitolinus in vita Maximi & Balbini. Sed nihil hoc ad Auguſtum, de quo nihil tale memoriæ proditũ. In numo cuius inſcriptio eſt, DIVVS PERT. PIVS PATER, Aquila eſt pilæ inſidens, quaſi eum ſupra cœli cõuexa ſublatũ eſſe velit innuere: nã altera inſcriptio eſt, CONSECRATIO. Atq; hæc in diui M. Antonini Pij numis multipliciter habetur, nonnunquã cum fulmine, nonnunq; etiã Antoninum ipſum inter alas geſtans, nonnunq; verò cubicularem lectulũ in cœlũ tollens, cum inſcriptione, CONSECRATIO. Qui Bellunenſi in agro reperiunt argẽtei, ex vno latere pulcherrimũ ipſius Antonini caput habent cũ inſcriptio-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ne, DIVVS ANTONINVS, ex altero Aquilam aræ rotundi ambitus insiden
Vespasiani. tem: Inscriptio, CONSECRATIO. Verùm etiã in Vespasiani numo Aquila est quæ pilam gestat, atq; in eiusdem alis tabernaculum corymbis & sertis redi-
Hadriani. mitum. In Hadriani numis aliquot, Imperator ipse sceptrum ab Aquila recipere videtur, quasi illi ab Ioue delatũ esset Imperium, quod & inscriptio declarat,
Sabinæ Augustæ. PROVIDENTIA DEORVM. In numo diuæ Sabinæ Augustæ Aquila est cũ fulmine, & inscriptione, CONSECRATIO. quamuis in fœminarum iustis Pauo, non Aquila, est adhiberi solita, de quo in Pauonis commentario.

REX PIVS ET MISERICORS.

SEd iam nos appellant Aquilæ virtutes, illaq; in primis, quòd pium & miseri cordem Regem, qui scilicet victum & necessaria inopibus eroget, ostendere qui volunt, Aquilam eam proferunt, quam à vigore, quo egregiè prędita est, Ossifragã appellant: ea enim pullos, quos sub aquila, vel montana ciconia, inuida illa inquam & famelica, quã Græci γυπαιετὸν, nostri aliquot vulturinam Aquilam nuncupant, nido eĳcit, parentis adhuc operam desiderantes, cùm volandi facultatem nondum adepti fuerint, ad se recipit, atq; educat, benigneq; tuetur, dum quantum satis sit adoleuerint.

BENIGNITAS.

QVę quidẽ mansuetudo fecit, vt iuniores (nã apud Ægyptios cõmentũ huiusmodi nõ inueni) si benignitatẽ cõmodissimo hieroglyphico explicare vellẽt, Aquilã cum alia quauis alite ex eadẽ olla cibũ capientẽ fingerent. Sed qm̃ in Aquilæ benignitatẽ incidimus, missum illud facere nõ possum, quod admiratione dignũ apud Plutarchũ legi, vt si cui argumentũ placuerit, totius historiæ scenã sibi pingendam curet. Cùm pestis olim Lacedæmona exhauriret, oracula monuerũt mali vim cessaturã, si quotannis nobilẽ aliquã virginẽ immolassent. Obsecuti Lacedæmoniĳ, oraculi fidẽ approbauerũt. Fortè verò euenit vt Helenæ sors obtigerit, quę cùm mactanda duceretur, Aquila deuolãs sacrificuli gladium abripuit, & ad armenta delatum super iuuencã demisit: cuius prodigĳ argumento προσωποποιία, id genus sacrificiĳ sublatũ est, quod memoriæ prodidit Aristodemus. Idẽ olim euenisse Romæ in Valeria Luperca, & eadẽ de causa, tradit Aristides Italicarũ rerum volumine decimonono, quem idem Plutarchus citat.

RELATA GRATIA.

CRates verò Pergamenus, quod & Stesichorus Poëta poëmate prosecutus est, historiã ab eiusmodi beneficentia nõ absimilẽ recitat. Nam cùm decẽ & sex messores quendã è sociĳs aquatũ mississent, reperit is apud fontẽ serpentẽ, qui cõplexus Aquilam arctissimis eam spiris implicitã suffocabat. Ille vt falce messoria armatus erat, audacter progressus, ferro serpẽtem dissecuit, Aquilã liberã abire permisit: cumq; hausta in vrnam aqua rediĳsset, sociĳs singulis poculũ ministrauit: mox cùm & ipse quoq; bibere vellet, præstò adfuit Aquila, quæ poculum ab ore dispulit eiectũ procul: dumq; messor factum miratur, & Aquilã, quam probè nouerat, increpat, eamq; apud socios ingrati animi ream agere meditatur, vi

det

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A det eos & hîc & illic concidentes vitam exhalare, vnde ſimul & aquam, quã illi biberant, veneno infectam, & ſe periculo ſubductum intellexit, beneficiumq; in volucrem optimè collocatum, manifeſtiſsimè cognouit.

CONVICIORVM CONTEMPTOR.

QVantum verò illud eſt, & verè regium, quòd Aquila eſt cõuiciorum contemptrix? Vnde nõnulli cõmenti ſunt Aquilã figurare ſtatu immobili cõſidentem, nulla pennarũ aſperitate terribilem, neq; hiatu roſtri minacem: iuxta hanc cornicem ſummittere, eo geſtu, vt & laceſſere, & conuicia facere videatur, ſi conuiciorum contemptorem hieroglyphicè referre voluerint. Cornicẽ enim aiunt ſolere Aquilã laceſſere, & in certamẽ quodammodo prouocare: illiã verò non plus cornicis conuicia & importunitatem facere, quàm elephas culicem.

PATERNA DIFFICVLTAS.

SEdenim ab his diuerſa ponere videntur Ægyptij ſacerdotes, qui moroſum patrem, & difficilem admodũ in filios, per eius generis Aquilã cui Pygargo nomen ab albicanti cauda eſt, ſignificari voluerint, ſiue hęc γυπαιετὸς ſit, de qua ſu
B perius: ea enim maximè omnium animalium pullos faſtidit ſuos: vt non immeritò Plotinus eos qui ſine ratione modo q; ciuitates atq; imperia gubernãda regendaq; ſuſceperint, poſt obitũ per παλιγγενισίαν Aquilas fieri dixerit. Damnat & Baſilius in hoc ingenium Aquilę, & in educãda prole ſua iniquiſsimã appellat.

SOLITVDO REGNI.

QVòd verò per Aquilam regni ſolitudinẽ intelligimus, ſunt qui factũ ea ratione defendant, quòd regium eſſe dicant, vnum è filijs hęredem inſtituere, vni rerum habenas commendare, quandoquidem, vt ait Ouidius,

Non bene cum ſocijs regna Venuſq; manent.

Et apud rerum ſcriptores quotidie legimus, potentiſsimas vrbes euerſas, clariſſima deleta regna, illuſtres familias extinctas, & in populos omnia malorũ genera debacchari cœpta, ſimulac poteſtas regia pluribus fuerit cõmunicata. Quinetiam Iſocrates, quamuis de regimine multa quoquo verſum diſputet, & nunc huic, nunc illi rationi fauere, pro loco quem tractandum ſumpſerit, videatur, æquabiliorem tamẽ ciuibus monarchiam oſtendit, propterea quòd illa ambitio-
C nes, omnium popularium diſſenſionum ſemen, extinguat: quod cùm Ariſtoteles quoq; mirum in modum approbaret, Homeri ſententiã ſecutus, quòd diſputationibus ſuis pondus adderet & autoritatem, verſum eius citauit:

οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, εἷς κοίρανος ἔστω, Εἷς βασιλεύς.

Multos eſſe duces haudquaquam proderit: eſto
Rex vnus, princeps vnus, qui publica tractet.

Non indecenter igitur Aquila, vt vulgato per Ariſtotelem Muſæi verſu fertur,

Tris parit, atq; duos nido eijcit, educat vnum.

Sed, vti ſuperius oſtendimus, ſpecierũ diuerſitas in eo genere efficit, vt contraria ſuper alitis natura autores ſcribere videantur. Vtcunq; verò, educationis huiuſmodi ratione habita, per Aquilæ pullum ſolitudinem interpretabantur.

PERNICIOSA POTENTIA.

QVinetiã ijdem ſacerdotes Ægyptij potentiã cuiuſpiã, quæ ſocijs & amicis omnibus pernicioſa eſſet, per Aquilæ pennas ſignificabãt. Huiuſmodi ſiquidẽ ea vis eſt, vt aliarũ auiũ plumas, ſi cõmiſceantur, interterere, & quodãmodo deuorare videanť: quod & in tergoribus pantherę atq; hyænę identidẽ fieri cõpertũ eſt. Pantherinũ quippe tergus hyænæ cedere ſuo loco diximus. Eandẽ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

inter iuglandē & quercū antipathiā eſſe, ſcribit Plinius, tanto quidē naturę diſsi D
dio, vt ſi quercus iuxta nucē iuglandē ſata ſit, prorſus emoriat. Eſt & illud huic miraculo perq; ſimile, quod de cardamo fert. Olus id apud Perſas vſitatiſsimū, cuius natura eſt humorē omnē terrę ad ſe ita attrahere, vt reliquæ circūpullulantes herbę coganť exareſcere: de quo prouerbiū eſt apud Ariſtophanē. Id alio vocabulo Scaphon vocāt, Iberis eſt Dioſcoridi, Ægyptijs Semeth, Naſturtiū Romanis. Cauſam verò ſuper Aquilæ pennis Philoſophi cōmentātur, q̄ cùm auis ipſa ſit omnib. alijs infenſa, deriuet vis ipſa animalis in res quoq; eius inanimes, per ſympathiæ contagionem. Alij peſtiferā maleolentiæ vim quandā ineſſe aliti deprehendêre, propter quā tacta ab ea facilè cōputreſcāt: indicio eſſe reliquias eius heſternas neq; ab ea ipſa, neq; ab alio quopiā animaliū repeti. Permeare verò cōtagionē eam etiā in pennas, quę alienas iuxta ſe poſitas adurere propémodum pro cōperto tradunť. Ita eius qui rerū ſumma potiat maieſtas, fulgore ſuo reliquos obſcurat, & veluti micātiſsimum Solis iubar, vbi exortū fuerit, lucē omnibus ſtellis intercipit. Obij ciunt alij hoc in multorū principū tyrannidē & rapacitatē, quibus nō ſine rerū tuarū iactura poſsis adhęreſcere. Quomodocunq; E
aūt quiſpiā acceperit, natura hoc cōparatū, vt debiliora à validioribus abſumanť.

ERVDITVS IMPVRVS.

IN Diuinis literis, quę rem hanc auſterius tractāt, Aquila, gryphus, haliętus & miluius rapacitatē ſignificāt, & à ſacris vt immunda reijciunť: per quas alites, vt ſignat Heſychius, intelligimus eos, qui ſublimia quidē perſcrutari videantur, cœli quippe motus & rationē, ſtellarū ſitum atq; naturā, quæq; ſuperioribus in elementis igne & aëre fiunt varietates, cōtemplationi vigiliſq; non ſua tantùm cauſa, ſed aliorū etiā inſtitutionibus dediti, vita tamē & impuri ſint & malefici, dum vel inſidias alijs intendūt, vel ſordida quæq; cōuenantur, ſuarū ita rerū ſatagentes, vt ad cōmoditates ſuas omnia cōtrahāt, inexplebiliq; auaritia æſtuantes, nō ſuis tantū fruantur, ſed imbecilliorū quoq; bona diripiāt, qualē Hieronymus notat lib. de Viuendi forma ad Ruſticū monachum, ſuper eremita quodā, qui publicas priuatasq; eleemoſynas in ſuum & ſuorū tantū vſum verterat. Ita enim ſcribit: Vidimus & planximus Crœſi opes vniuş morte deprehenſas, vrbisq; ſtipes quaſi in vſum pauperum congregatas, ſtirpi & poſteris derelictas. F

MALVS DÆMON.

NOn imperitè igiť Aquila diuo Gregorio malignus eſt ſpiritus animarū raptor. Vt verò ea quæ de pernicioſa dominatione dicta ſunt, quę omnia ad mūdi huius principē accōmodari poſſunt, iam prætereamus, habet & hoc proprium Aquila quòd piſces ab alto aëre cōſpicata, eos prępiti curſu delapſa rapit. Piſces verò animarum hieroglyphicum eſſe, dictum Commentario ſuo.

PRINCEPS SIBI TANTVM STVDENS.

ADiungunt ad hæc Ægyptij ſacerdotes, Regem rerū tantū ſuarū ſatagentē, neq; aliorum incōmoda calamitatésve miſerantem, per quā propoſuiſſent Aquilā oſtendi, eam quippe in aſtruendo nido ſolicitā: illa ſiquidē in ſolis excelſis, arduis & præcipitibus locis nidulatur, & omnino longè ſublimius volat, q̄ volatilia reliqua. Hinc fit vt ab aliarū auiū conſortio atq; conſuetudine ſeſe abducere videatur, qui quidē pleriſq; Regibus mos eſt, qualem in Hadriano ſexto Pont. Max. viro Batauo vidimus, qui humanā omnem conſuetudinē ita auerſabatur, vt nō niſi propria vel vtilitate vel neceſsitate cogente, ſui vidēdi copiam faceret. Quòd ſi, quod rarò admodū vidiſſes, ſpatiatum in ſubiectos Pontificio

palatio

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A palatio campos obequitaret, nullis accitis comitib. nullo, vt Pontificũ mos eſt, æris tinnuli ſigno dato, iter arripiebat: ſimulac principes, antiſtiteśq; & cohors reliqua ex officio aſſecuti eſsẽt, equũ ipſe, nullius ſalutationẽ moratus, citatiore greſſu perurgebat, conſpectuḿq; omnem hominũ, tanc̃q; nihil ad ſe eorum inge niũ pertineret, effugere properabat, ſéq; in intimas palatij latebras occultabat.

PRÆ FAME MORIENS.

QVòd ſi hominẽ eo mortis genere periturũ, quod Homero Platoníq; om nium eſt miſerrimũ, ij́dem ſignificare voluiſſent, hieroglyphicũ habebant Aquilæ, cuius roſtrũ eſſet enormiter incuruatũ: ſeneſcentibus enim Aquilis ro ſtrum ſupernũ accreſcit adeò, incuruatuŕq; ſubinde magis ac magis, vt nulla de mùm aperiendi data copia, inedia plerunq; deficiat & extinguat̃. Hinc illa in bi baces, Aquilę ſenectus, exprobratio: quippe quæ amiſſa edẽdi facultate, humo rem aſsiduè ſorbillare cogitur, vitaḿq; aliquandiu pertenui ea ope protrahere. Ac, ne vſquam deſint Grę corum fabulæ, commenti illi ſunt fuiſſe olim hominẽ, qui hoſpitem affeciſſet iniuria, proindéq; deorum ira in Aquilam cõmutatum,
B ińq; ſceleris pœnam eo affectum malo, vt fame conſumeretur.

IVVENTVS RENOVATA.

ADdunt alia quædã iuniores, vt illud ex Pſalmo interpretentur, Renouabi tur vt Aquilæ iuuentus tua: quod neſcio cur nõnulli legunt, Reuocabitur, cùm Græcè ſit ἀνανεωθήσε. Diuus Hieronymus Aquilã ait, vbi cõſenuerit, pen nis ſupra modũ grauari, ideóq; fontem ab ea quæri, cuius aſpergine pennas ege rat, quibus leuata calorẽ intra ſe colligit, ſanaríq; tum primùm oculos, mox ab immerſatione in iuuentam redire. Eucherius Aquilas ait vi nimiæ ſenectæ im plumes fieri, & nido relatas à pullis ſuis viciſsim miniſtrãtibus paſci, donec de terſo ſenij veterno, cũ pennis volandi etiã vſum recipiãt. D. Auguſtinus Aqui lam ait ſenio grauatã roſtri immodicè creſcentis aduncitate eò redigi, quod pau lo antè dicebamus, vt nec os aperire, nec cibum vllo pacto capere poſsit: impul ſam itaq; naturę vi collidere roſtrum ad petrã, cuius attritu excuſſa ea parte quę redundabat, ad cibũ redire, atq; ita ex eo ſenio reparari, vt omnino iuueneſcere videatur. Noſtri petrã loco hoc Chriſtum intelligũt: próq; roſtro obunco, pra
C uitatis peruerſitatiśq; opera, q̃ Phyſiognomici eius figuræ naſum, vti ſuperius dictum, iracundię & rapacitatis indiciũ eſſe volunt: huiuſmodíq; homines aua ros plurimũ alieni appetẽtes, & vltionis ſtudioſos inueniri. Vitia verò hæc nõ alia excuti ratione, quàm per Chriſti diſciplinã queũt, atq; ita pro iuuentutis re nouatione animi depurationẽ intelligunt. Corpus enim noſtrũ ab adoleſcentia pergit in ſeniũ, verũ anima ſapientis, pij́ probatíq; viri, à ſenecta in adoleſcentia trãſmittit̃, atq; ita homo hic exterior flacceſcit, & deficit indies, interior verò eo magis vigeſcit ac renouatur, quo diutius in iuſti honeſtíq; meditatione exerci tióq; vitã degit. Tale aliquid apud Platonẽ inuenias, dicente Socrate: Tunc ſa næ mentis oculus acutè cernere incipit, cùm corporis oculus incipit hebeſcere.

APOSTOLI.

QVod verò legitur Euangelio Matthæi, Vbi fuerit cadauer, illic & Aquilę cõgregabunt̃: per cadauer Adamantius Dominicę paſsionis myſteriũ in terpretatur, per Aquilas Apoſtolos, de quibus etiã dixerit Eſaias: Aſſumẽt pen nas ſicut Aquilę, & current, & nõ laſſabunt̃, & ibunt, & nõ eſurient: ſiue vt alibi legitur, Currẽt & nõ laborabũt, iter faciẽt, & non laſſabunt̃. Huic interpretatio ni adſtipulatur etiã Eucherius, qui loco hoc Euãgelico pro Aquilis ſanctas ani

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mas accipi tradit: & Salomonicũ illud, Via Aquilæ in cœlum, de Christi ascen- D
su intelligi debere cõtendit. Quòd si ad eruditionem hanc profana etiam adiun
gere liceat, Antipatri memorabile fertur epigramma, siue illud Speusippi fuerit,
in Platonis sepulchrum, quem vt diuinũ antiquitas vniuersa venerata est, cuius
ille animam ad sepulchrum è cœlo allapsam in Aquilæ speciem agnoscit:

Αἰετὲ, τί πτε βέβηκας ὑπὲρ τάφον, ἢ τινὸς, εἰπὲ
Ἀστερόεντα θεῶν οἶκον ἀπροκοπέεις;
Ψυχῆς εἰμὶ Πλάτωνος, ἀπαμείνης δ' ὄλυμπον
Εἰκὼν, σῶμα δ' γῆ γηγενὲς ἀτθὶς ἔχει.

Cur Aquila ad tumulum hunc volitas dic: nuncquid ab astris
Hîc habitare Deum fortè aliquem intuita es?
Imò anima extincti sum diua Platonis, Olympum
Quæ colo, sed corpus terrigenum Attica habet.

INGENIVM VELOX.

PIndarus & alijs plerisq; locis, tum pręcipuè Nemeis, ingenij promptitudinẽ
& velocitatem per Aquilam ostendit, sumpta ab eo cõparatione, ꝙ prędam E
etiam valde procul distantem mira pernicitate nanciscatur, visuq; ita polleat, vt
profundissima quæq; prospectet: quæ omnia ingeniorum acumini sunt accom
modata. Idem cùm Bacchilidis & æmulorũ suorũ gloriã eleuat, coruos illos, se
vnũ Aquilam iactat, ꝙ promptissimo ingenio nihil non concipiat quantumli-
bet arduũ, & à terra mariq; remotũ, mox & styli velocitate quæcunq; cõceperit
assequatur. Ad huiusmodi rerum amplitudinem alludere mihi videtur Aristo-
phanes, Auibus, cùm Atheniensibus aut adulaturus, aut eorum spes inanes elu
surus ait, αἰετὸς ἐν νεφέλῃσι γενήσεαι. Nimirum enim oraculum acceperant Atheniẽses,
fore vt tãto vrbes reliquas post se interuallo relinquerẽt, quãto Aquila reliquas
aues volatu superat. Et Sosithei dictum illud celebre super vi eius impetuosa:

Εἷς μυρίους ὄρνιθας ἀετὸς σβεῖ·

Una Aquila innumeras exagitabit aues.

NILVS.

ATque Aquila hac quidem de causa Nili fluminis hieroglyphicum in sacris
Ægyptiorum literis habita: quoniã enim Nilum perniciter currere, tantaq; F
profunditate insurgere obseruatum est primùm Promethei tempore, eam enim
fuisse Aquilam nonnulli tradunt, quæ Promethei cor discerperet, quippe cùm
causas incrementi peruestigare non posset, ab Hercule demùm Aquilam cohi-
bitam, qui fluminis impetum partim aggeribus, partim fossarum deriuio coër-
cuerit, Prometheaq; omnes exundationis causas edocuerit. Inter autem vetusta
Nili cognomenta AQVILÆ nomen inuenias, quod nomen à colore nonnulli
dictum putant, vtpote qui, vt Maro ait, viridem Ægyptum nigra fœcundat ha-
rena: & æquora ab eo colorari Catullus inquit, nomẽq; illi à limo, quem trahit,
factum aiunt Etymologici, nam mare in longa inficit spacia, eaq; de causa Melas
olim, & mox Melon appellatus Ennio, Ausonio, & alijs: idq; etymon in nomi-
ne à nigrore Festus & Seruius agnouere.

ALTA COGITATIO.

NOn defuere tamen qui Aquilam huiusmodi Promethei cor adrodentẽ, ad
mores trahere conarentur, ac profundæ cogitationis principem significa-
re contenderent. Sed ne diutius in Prometheo hæsitemus, quæ nostri super A-
quila senserint, potius aperiamus.

DIVVS

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A DIVVS IOANNES.

SAnè homines cùm ſolam auium omniũ Aquilam eſſe diuinam autument, & antiquitas eam Ioui tela geſtare crediderit, inde perſuaſi ſunt, quòd eam omnium maximè oculo valere conſpexerant, longiſsimoq; interuallo minutiſsima quæq; diſcernere, Homeri ad hoc accedente teſtimonio, ita dicentis:

Ὥστ' αἰετὸς ὃν ῥάτε φασὶν
Ὀξύταθον δέρκεσθαι ὑπερμενίων πετεηνῶν.

Vt Iouis ales,
Cuius acutam aciem perhibent præſtare volucres
Ante alias, quotquot cælo ſpatiantur aperto.

Et hymno Mercurij, vbi Apollo de Mercurij occultatione loquitur, qui ita latitaret, ait, vt neq; ipſum vel Aquila, quæ tam acutè videt, inſpexiſſet. Hinc Theologi noſtri D. Ioannem Euangelij ſcriptorem per Aquilę hieroglyphicũ à diuinis illis vatibus præmonſtratũ deprehendêre. Sanè Aquilam (vt nomen etiam interpretemur) ab acutè videndo dictam nonnulli ex veteribus aſſerunt, vtpo-
B te qui Aquilam quaſi aculam ab acumine dictam velint: quamuis, vt paulo antè dicebamus, alij ab aquilo colore vocem ducant: eſt enim aquilus color fuſcus & ſubniger, ab aqua denominatus. Vtcunq; autẽ, acutiſsimi viſus Aquila eſt Ioannes, qui oculi acie in altiſsimæ diuinitatis receſſum directa, præ omnibus maximè ſuperioris naturæ ſecreta reuelauit: cuius facies Ezechieli viſa ſupremum ex quatuor locum obtinere: qui ad abolendam Abionitarum hæreſim, quæ Chriſtum hominem tantùm, non Deum etiã aſſeuerabat, ad aluiſsima remotiſsimaq; rerum principia præpetibus euolauit pennis, deq; penitiſsimo diuinitatis nido nitidiſsimas ac maximè pellucidas illas gemmas ſurripuit, quæ poſtmodum intuentium oculis quantumlibet conniuentibus hallucinantibusq; micantiſsimi luminis claritatem attulere. Illic enim erat lux vera, quæ ſola lumen mortalibus elargitur. Hic ille deprehendit humanarum diuinarumq; rerum omnium λόγων initio fuiſſe, atq; penes Deum, ipſum deniq; Deum, ipſam eſſe rationem, quæ apud nos ſub Verbi nomine recepta eſt: vt reliqua miſſa faciam, tam multis diuinæ ſapientiæ luminibus illuſtrata. Hęc eſt deniq; illa Aquilę volitantis effigies,
C diceret Irenæus, quam ſacri præuidere vates, quæ Ioannis noſtri beneficio, ſpiritus in Eccleſia aduolitantis gratiam manifeſtat. Nam hic altè exorſus principium, quod à patre eſt, effigiem Verbi, quæ refertur in filio, & præclarã eius generationem enarrat, tanta cum fiducia rem tam arduã aggreſſus, vt Aquilæ ſymbolo meritò figuretur: Ioannes inquam ille altiloquus, ꝙ Aquilæ referatur hieroglyphico, ipſa ſuſceptæ lucubrationis materia ſublimis, ait Eucherius, & ab ipſo rerum principio repetita, in cauſa fuit. Proinde cùm volatu ſublimi in ipſam Dei omnipotentis aulam elatus ſit, & oculorum aciem viſu præpollens in admirandæ diuinitatis faciem infixerit, doctrinam nullo antea mortaliũ ingenio conceptam ab alto detulit, cuius initium, In principio erat Verbum.

STATVTA FIRMITER SEDES.

HOc quoq; ſacerdotũ Ægyptiorum hieroglyphicum fuit, per Aquilam, quę ſaxum geſtaret, hominem ſignificare, qui firmam ſtabilemq; in ciuitate, locóve aliquo, ſedem ſibi poſuiſſet: illa enim ſimulac nidum ſibi comparauit, quò poſsit firma & inconcuſſa rem ſuam procurare, lapidem quempiam exquirit, quem in nido pro libramento collocet: neq; aliã huius rei cauſam ſacerdotes illi tradidere, ſatis habentes conſtructi nidi firmitatem per huiuſmodi argumen-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tum indicasse. Nam & firmandis nauibus, priusquam anchoræ vsus repertus es D
set, id opis saxa contulêre, id quod Apollonius Argonautas fecisse scribit: vt mi
nimè mirum sit, saxum, etiam in Aquilæ nido positū, inseruire stabilitati. Cæte-
rùm lapidem hunc eum esse credere possumus, qui ἀετίτης appellatur, Aquilinū
Latini dicunt, ad multa remedia vtilem: adq; id præcipuè, quòd partum contra
omnes abortuum insidias custodit. Idem muliebribus feminibus adalligatus,
quotidiano experimento mirificè prodesse, pariundiq; facilitatem inducere cō-
peritur. Eo incenso morbum Herculanū, hoc est, furorem qui plerunq; ex atra
bili accidit, qua potissimū Herculem laborasse tradunt, explorari putant. Inædi
ficari nido asserunt autores nostri, nihil igne deperdere, prægnantem esse, alio
velut in vtero sonante. Sed vim illam medicam non nisi in nido direptis polle-
re, magorum tradit superstitio: neq; tamen in omnium generum nidis inueniri,
sed in Melęnaëti tantùm, Pygargi, Morphni, siue vt Homerus, Percni, atq; Gne
sij. Duas verò Aëtitis species agnoscit Zoroastres: vnum densum & solidum,
alterum rarum & inanem: inesseq; solido vim illam perficiendi fœtum, & vsque
ad partus debita tempora continendi. Occurrebant hîc multa super lapide si- E
gnificata, quandoquidem ex eo ab Aquila in nidum collocato, rerū stabilimen-
tum Ægyptij significare commenti fuerant: eaq; firmitas ad Capitolij immobi-
le saxum referenda videbatur: quæq; veteres passim de cultu lapidis sanxissent:
vtq; vel nomen ipsum magni instar numinis aliquando habitum: quæq; hîc pie
tas nostra de petra sentiret: sed quoniam nobis cum Aquila res erat, quę lapidis
essent, in commentario quod est super ædificiorum partibus, transferre, ibiq;
commodius de argumento huiusmodi disserere cōstituimus, cùm multa adhuc
ad Aquilam pertinentia superessent.

TERRARVM DOMINATIO.

ET vt longo circumuecti circuitu rursus ad imperij significatū reuertamur,
nostræ etiam sacræ literę per Aquilam terrarū dominationem intellexerūt,
vbi apud Ezechielem legimus, Aquilam visendæ magnitudinis, quę latè passis
alis, immaniq; membrorū ductu, oppleta plumis, varietate insignis, vnguibus
ferox & minabunda, prępeti volatu ad Libanum applicuerit, Cedriq; inde me-
dullam, tenellosq; surculos euulserit, tota altiorū frondiū summitate decerpta, F
adhæc succisis etiamnū vitium seminibus, quæ omnia Babylona translata sunt,
ibiq; fata. Neq; huic absimilem alteram adiecêre, quæ vitium earū palmites de-
prædaretur. Per priorem illam nostri aiunt Nabuchodonosora Babyloniæ Re
gem interpretari: per alteram hanc Ægypti tyrannum, quorum prior Hierosoly
mam cepit, & populū cum Rege ipso Sedechia principibusq; alijs in captiuita-
tem abduxit: alter verò, cùm bellum aduersus Assyrios mouisset, Israëliticū po-
pulum seruitutis affectum tædio ad se traduxit. In vtroq; Rege Aquilæ hiero-
glyphicum proponitur, sed longè latior interpretatio est in ea quæ Nabucho-
donosora describit. Alæ siquidem diffusæ, numerosos indicant exercitus, quos
ille secum traxerat. Membrorum exporrecta longitudo, regni eius diuturnita-
tem. Plumæ nihil aliud sibi volunt quàm diuitias, quibus locupletissimus esset.
Varietas plumarū, rerum ab eo gestarum gloriam indicat. Armorū horrorem,
vngues. Libanus Iudęæ claritatem atq; celsitudinem longa annorum serie con-
spicuam, vnde ille medullam Cedri auulserit, quippe nobilitatem extirparit, &
summas quasq; frondes decerpserit, hoc est, ne tenerrimæ quidem Regum pro-
li, ætati scilicet infirmæ, pepercerit. Sedenim totam oraculi ænigmatici seriem

inter-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A interpretatur Adamantius in eundem Ezechielem homilia vndecima.

AQVILARVM INSIGNIA QVÆDAM.

QVòd verò initio dicebamus Iustinianam familiam aurea insignem Aquila, alios huc trahit ex antiquis, quorum claritas gestaminibus huiusmodi innotuerit. Sed illud priùs dicam, quod dissimulandum in huiusmodi narratione minimè videatur.

TERRARVM VMBILICVS.

APud Delphos scilicet duas fuisse Aquilas ex auro, quod monumentũ erat terrarum vmbilicũ apud eos esse, quem Iupiter ea ratione explorauerit, vt Aquilas duas, vnam ab Oriente, alteram ab Occidẽte dimiserit, quæ pernici volatu in aduersum allapsæ, supra Pythona factæ obuiã sunt: quo loco designato, declaratũ est ibi terræ habitabilis medium esse, isq; honos geminis Aquilis habitus, vt in templo ibidem excitato, aureæ constituerentur. Atq; hinc illud innotescit, quod in Maronianis appendicibus legitur:

Pallas Cecropias tuetur arces,
B *Delphos Pythius orbis vmbilicum.*

Ab Apolline autem ad Respub. & milites transire ipso narrationis ordine inuitamur: ad eorum igitur insignia quædam ostendenda calamum conuertemus: gentilem enim scutorum vsum, variasq; in eis imagines, aut picturas, quæ familiarum indicant stemmata, cognationesq;, tametsi viri haud quaquam contemnendi, esse hæc recentioris ætatis inuenta existimarint, nos antiquissimi moris esse, & hìc & alibi toto Opere differuimus.

LACEDÆMONII.

NAnq; Aquila, quæ draconem arreptum gestet, Lacedæmoniorum rempublicam ostendit: huiusmodi enim signo literas illi publicè obsignabant. Tradit hoc Iosephus, vbi literas Lacedæmoniorum recitat Arij eorum Regis ad Hebræos Onia Pontifice datas, quarum sentẽtia ea erat, vt profiterentur Lacedæmonij se per Abrahamum Iudæorum esse cõsanguineos, proinde gentem ipsam hortabantur, vt quæ Lacedæmoniorum essent pro veteri necessitudine communia ducerent. Epistolam eam Iosephus ait complicatam figura quadran
C gula fuisse, eoq; obsignatam argumento, quod suprà posuimus. Quòd verò designarit epistolam fuisse quadrangulam, alios atq; alios indicat complicandarũ epistolarũ modos apud hos vel illos extitisse: alij enim paginis, alij tabellis, voluminibus alij in vmbilicos complicatis scribere consuerunt.

CLEARCHVS.

CLearcho autem Heracliensium Tyranno, qui Iouis se filium dixit, in publicum prodeunti aurea Aquila velut argumentum generis præferebatur.

HERCVLIANI IVNIORES.

EIusmodi coloris Aquila, quippe lutea, trunco insidens in parma luti sapphirei, cuius marginẽ eodem colore, sed admodũ dilutiore, circulus ambibat, Herculianorũ iuniorũ erat, qui sub Magistro militũ Præsentiali militabãt, quod in antiquis quibusdam eius militiæ cõmentarijs inueni apud Maffæos Romæ.

HERCVLIANI SENIORES.

SEniores verò Herculiani cæruleã Aquilam alis vtrinq; passis habuêre in rubra parma, cuius latus ambitus in margine lutei coloris erat, quẽ nigra linea circunducta in partes duas æquidistãtes dissecabat. Erant verò Iouiniani, siue, vt apud Vegetium est, Iouiani, atq; Herculiani, Illyricæ legiones duæ, quæ sena

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

millia militũ habebant, quos Diocletianus, qui se Iouẽ Latinè vocitabat, & Ma D
ximianus, qui pro Hercule se gerebat, cùm ad Imperium peruenissent, pro meri
to virtutis ita nominibus à se inditis, appellandos censuere, eosq; cunctis legio-
nibus prætulerunt. Tela verò illis erant plumbatæ, quos Manobarbulos voca
bãt, eosq; portabãt scutis insertos, ijsq; opportunè iactis, hostes equosq; priu-
quàm nõ modo ad manũ, sed ad ictum missiliũ peruenirent, graui admodũ per-
cussione cõsauciabant, Imperatoresq; illi horũ opera bella plurima cõfecerunt.

IOVINIANI IVNIORES ET SENIORES.

IOuinianorum autem qui Iuniores vocabãtur, insigne erat Aquilæ apotheo-
sis, redimiculo supra caput impositio. Ales ipsa natiui coloris in parma lutea,
quæ rubro primùm circulo claudebatur, inde altero sapphirei coloris toto mar
gine complectebatur. E' pectore autem Aquilæ aureus extabat vmbilicus. Se-
niores verò purpuream gestabant Aquilam in parma cærulea, duoq; erant pro
margine circuli, ruber interior, exterior luteus.

QVARTODECIMANI.

CÆrulei coloris aliquanto diluti Aquilam gestabant Quartodecimani, qui E
sub Magistro militum per Thracas militabant. Ea verò ales in alba parma
insidebat orbi cęruleo densioris luti, intra quem circulus ruber erat, à cuius me-
dio aureus extabat vmbilicus. Verùm hæc satis fuerit attigisse, ne opusculum
vniuersum insignibus & gestaminibus farciamus. Hæc atq; alia pleraq; huiu-
modi scriptores rerum memoriæ prodiderunt, quæ si prosequi velim, nullus
vnquam futurus sit modus: quare manum de tabula, sitq; iam super Aquila sa-
tis superq; declamatum.

PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS BEL-
LVNEN. AD CLARIS. ACTIVM SYNCERVM, DE IIS QVÆ PER PHOENICEM, PELECANVM, ET QVASDAM alias aues significantur ex sacris Ægy-ptiorum literis.

F

TIBI verò SYNCERE ACTI carissime, Phœnicem & Pelecanũ, quiq; in ipsam historiæ seriem quibusdã veluti laqueis detenti sese inuicem implicue-runt, sociatiq; in hunc locum aptissimè conuenerunt, Noctuam, Cornicem & Passerem, dedicare cõsilium fuit. Ac Phœnicem quidem ea de causa, quòd ve-luti ille admirabili quadã insignis pulchritudine, visu rarissimus post longissi-ma temporis interualla conspicitur, ita Latinæ linguæ nitor, & eloquentiæ cultus ornatúsq; per tria fermè Phœnicis secula desiderati, ætate demum nostra, beneficio, opera, & labore plurimũ tuo suscitati, spectãdos sese theatris iam omnibus exhibuere. Pelecanum ob eã, qua præcipuè com mendaris, in amicos omnes charitatem atq; beneficentiã, vt nemo vnus hodie magis amico ami-cus, quàm Syncerus Actius esse prædicetur. Noctuã, quæ tuarum indicium sit lucubrationũ, quas Minerua haudquaquã inuita elegãtissimas elaborasti. Cornicem ob diuturnitatem, quæ scriptis debetur tuis, non modo vno plus seculo, sed perpetuò summa omnium commẽdatione vi-cturis. Passerem ob orationis tuæ Veneres Cupidinésq;, qua nihil suauius neq; iucundius excogitari potest. Sedenim quæ multa atq; præclara de ingenij tui sublimitate dici possent, ea cõsultò prætereo, quia tu lõgè maior es quàm mea te capere possit cõmendatio: quis enim Soli lumẽ affer re, nisi fatuus quispiã, aggrediatur? Igitur cùm tuo ipse sis splẽdore clarus, principatũ hũc in lite-

raturæ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *raturæ candore tuum ſuo ſe præſidio tuentem miſſum faciemus, quodq; noſtrum eſt inſtitutum, ad animalium quæ interpretanda ſuſcepimus, ſignificationes conuertemur: quæ quidem quales & cuiuſmodi ſint, quamuis tu eas tum ex Græcis Latinisq; ſcriptoribus non ignoras, tum ex admirabili illa venerabilis antiquitatis tabula ænea, quam ſimul apud Bembum inſpeximus, potes edoceri, quæ omnem Aegyptiorũ hiſtoriam antiquiorẽ, argento atq; auro delineatam oſtentat. Quid tamen & nos ſuper his compererimus, ex ipſo Phœnice indicare iam incipiemus.*

INSTAVRATIO.

AEGYPTII ſanè ſacerdotes, cùm longa quid annorum ſerie intermiſſum, & iam antiquatum eſſet, quippe ludi, ſacra, ceremoniæ, ſupplicationes, mores, ritúſve aliqui, triumphorum ſplendores, vel quid huiuſ-
B modi, eueniſſetq; poſtmodũ vt eadem inſtaurari contigiſſet, Phœnicem in huius rei ſignificatum ſculpere conſuerunt. Vnicum eum pleriq; omnes autores tradunt orientales habitare ſolitudines, ab omni hominum commercio viſúq; ſeparatum. Nomen illi Plinius inditum ait à phœnice arbore, quæ palma Romanis eſt, ob id, quòd ex Syagrorum genere vna quæ in Chora eſt intermoritur, ac ex ſeipſa renaſcitur. Phœnix quoq; noſter vbi moriendi tempus ipſemet aduentare præſenſit, poſt annos, quos viuere perhibetur, circiter quingentos, in Ægyptum fertur, vbi ad humum demiſſus (ita enim Ægyptij rem memoriæ prodiderunt) roſtro ſemetipſum vellicat, acceptoq; ex eo vellicatu vulnere cruorem emittit, ex quo primùm ceu vermiculus naſcitur, mox pullus fit alter, forma priori ſimilis, qui quamprimum pennas indeptus eſt, confert ſe vnà cum patre in Heliopolin, quę in Ægypto eſt, vbi primum Phœnicem ortum ait Athenæus, quô ſimulac venerit, oriente mox Sole moritur, nouo pullo in regna ſua tranſmigrante. Vnde minimè mirum eſt, duos aliquando Phœ-
C nices ſimul viſos proditum ab hiſtorijs. Alij ſcribunt defunctum parentem à Phœnice pullo in eandem Soli dicatam vrbem geſtari Smyrnea ſphæra reconditum, quod nõ inficiatur Adamantius: ſedenim cuius textoris manu obrotunda illa ciſtula contexatur, maximè velim edoceri. Ouidius hoc prius dixerat XV. Metamorph. vnam eſſe alitem quę ſeſe ipſa reparet atq; reſeminet: nam vbi vitæ ſuæ ſecula compleuit, ſtructo in palmæ alicuius vertice, ex caſia, nardo, cinnamo & myrrha nido, ſe ſuperimponit, finitq; in odoribus æuum: inde Phœnicem alterũ renaſci de patris corpore, qui cùm ſatis virium per ætatem indeptus fuerit, vt oneri ferundo ſufficiat, nidum è ramis auellat, ſuaq; incunabula & ſepulchrum patris in Heliopolin deferat, atq; vt ipſe dicit, reponat ante ipſius Solis fores: res quippe ingenioſiſsimo quouis Poëta digna. Horus nihil amplius ait, quàm ab Ægyptijs ſacerdotibus alterum defunctum illum ſummo cultu ſuſcipi, cui myſtæ iuſta ea ritè redderent, quæcunque in reliquis alijs ſacris animalibus facere mos erat. Quæ verò de nido eius Manilius ſenator togatorum, vt aiunt, diligentiſsimus, tradidit, quæq; inde nouis adiectis ad fabulam commentis poſteri licentioſius ampliarunt, cùm maximis ille nobilis doctrinis, doctore, quod aſſerit Plinius, nullo fuerit, hi verò nullo veterum autorum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

teſtimonio fabulentur, quæ ſit adhibenda fides, aliorum fuerit iudicium. Obij- D
ciet aliquis Lactantium, ſummũ, non inficior, virum: ſed is, vt etiã Ouidius, poë
ma ſcribit, non hiſtoriam. Ego ſanè ſuper Phœnice atq; Pelecane, de quo paulo
pòſt, ſuperq; nõnullis aljs, maiorem his adhibeo fidem, qui eadẽ in regione lo-
cisq; vbi animalia hæc reperiuntur, & geniti & educati ſunt, ac ea perinde cõſpi
cere aliquando potuerunt, quàm ijs qui auditu tantùm eorũ naturas excepere.

Quamuis verò de moriẽdi modo, deq; funerandi ratione ſuper Phœnice ſcri
ptores diuerſi abeant, in eam tamen omnes concordiam deueniunt atq; conſen
ſum, vt Phœnicẽ nouũ ex præmortui corpore fieri nequaquã inficientur: eſſeq;
hoc plenisſimũ atq; firmiſsimum futuræ reſurrectionis ſpecimen, Tertullianus
aſſeuerat, quippe qui de Phœnice loquens ait: Ille ſemetipſum libenter funerãs
renouat, natali fine decedens, atq; ſuccedens iterum Phœnix: vbi iam nemo, ite-
rum ipſe, qui nõ iam alius idem. Quid expreſsius in hanc ſcilicet reſurrectionis
cauſam? aut cui alij rei tale documẽtum? (de reſurrectione quippe loquit.) Ad-
dit & hęc etiã ſcriptis ſuis: Et florebis, inquit Deus, velut Phœnix: id eſt, de mor
te, de funere, vti credas de ignibus quoq; ſubſtantiã corporis exigi poſſe. Proſe E
quitur mox rationes ſuas. Multis paſſeribus anteſtare nos Dominus pronun-
ciauit: ſi nõ & Phœnicibus, nihil magnũ. Inde ſubijcit ironiam: Sed homines ſe-
mel interibunt, auibus Arabię de reſurrectione ſecuris. Ita ille paſsim acerrimus
Chriſtiani nominis propugnator, labentem hanc aciem reſtituere cõtendit, cui
veluti ſacræ innixus anchoræ, vxorẽ quoq; vna eius cõmemoratione ad vidua-
lis pudicitiæ obſeruationem adhortatur. Probè enim vxor, inquit, quæ maritũ
in pace præmiſit, pro anima eius orat, & refrigeriũ interim poſtulat ei, & in pri-
ma reſurrectione conſortium, offertq; annuis diebus dormitionis eius: & quæ
plurima omnium lectione digna proſequitur.

ABSENTIA DIVTVRNA.

VT cunq; autem de morte Phœnicis traditũ ſit, Ægyptij ſacerdotes tam diu-
turnæ migrationis ergò, eum qui peregrè profectus diutiſsimè domo pro-
cul abfuiſſet, per hanc alitem ſignificabant: propter viuacitatem autem, animam
hîc diuturno tempore verſatã. Nam animi patriam nõ eſſe corpus, ſed nos hîc,
quandiu viuimus, peregrinari, non Ægyptij tantùm, ſed Græcorum Latino- F
rumq; autores præſtantiſsimi, noſtraq; in primis pietas, paſsim admonuere.

SOL.

CVm verò Phœnix vnicus omnino eſſe perhibeatur, & pulchritudine volatilium genus omne longo poſt ſe relinquat interual-lo, quippe qui ſit aureo circa colla fulgore rubi cundus, cætero corpore purpureo cæruleam caudam roſeis pennis diſtinguentibus, criſtis faciẽ caputq; plumeo apice, vt Plinius diceret, honeſtatus, ſimulachrũ Solis ab Ægyptijs fere-batur, cui, quòd ſolus ſit, à raritate nomen: quo quidẽ nihil admirabile magis intuemur, dum lumen ille ſuum longè lateq; per ima etiam pe-netralia exiguo quouis aditu veluti ſuprema quadã inundatione diffundit, eaq; de cauſa Polys cognominabatur: id enim eſt apud Philippũ Ægyptij vocabuli ſignificatũ voce Græcanica inductum, à multarũ ſcilicet dotum opulentia ma-gnitudineve, quia omnia ſibi collata latiſsimè ſuperat & excellit.

PRÆ-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PRÆSTARE.

A Aegyptij denicq; cùm Sole magis quàm reliqui homines gaudeant, eiuscq; beneficio perfruantur, quo maximè feruet tempore, prouincijs reliquis quantumlibet remotis & in Septentrionẽ declinantibus grauis; Ægyptijs solis est cõmodus, Nilo tunc scilicet exundante. Cùm verò per Phœnicẽ Solem intelligerent, per eundem exundationem identidem significabant. Necq; tamen simplex erat apud eos exundationis vocabulũ, sed id PRÆSTARE ET EXCELLERE etiam indicabat: atcq; vti cuiusquam esset in aliqua vel ingenij, vel corporis, vel opum dote claritas, ita eum exundare dicebãt. Nos quoq; rarissimos doctrina virtutecq; viros, qui longè reliquos antecellũt, Phœnices appellare cõsueuimus. Oppositò verò modo multitudo, pro vilitate ponitur: vt, vnus è multis, apud Plinium Epistolis, ex vulgaribus quippe & ignobilibus hominib. Et apud Ciceronem, multi sæpe eodẽ sensu. In sacris literis Psal. LXX. Quasi prodigium factus sum multis, hoc est, imprudentibus, insipientibus & ignobilibus.

B

DE PELECANO.

EX eadem solitudine Pelecanus occurrit, quã Latini Plateam, vt putat Gaza, vocauere. Nam sunt qui Plataleam eam apud Plinium vocandam existiment, voce hac ex Ciceronis de Natura Deorũ lib. secundo desumpta. Idem nomen apud Hebræos Quat, à nonnullis Pelecas, ab alijs onocrotalus interpretatur. Pelecanũ sanè auem paruam esse, quæ solitudine delectetur, Eucherius scribit. Esse tamẽ aliud Pelecanorum genus in Nilo, non inficiatur, passimq; in stagnis & lacustribus locis habitare, penè cygnis simile, nisi quòd paulò maiores sunt. Atq; hi forsan onocrotali, quos Veneti syllabis aliquot ademptis crotos vocant. Deuorãt hi cõchas auidissimè, multitudinemq; laxo admodum ingestã gutturi euomũt, atq; ita mox quod aptum cibo quasi coctum absumunt, crustas negligũt. Decq; genere hoc dubio procul quæ dicturi sumus hieroglyphica desumuntur.

INSIPIENTIA.

C INsipientem hominẽ, quippe qui nullam rerũ rationẽ examinet, per Pelecani hieroglyphicum significari tradunt Ægyptij, propterea quòd auis ea cùm possit in editioribus locis nidificare, veluti prudentiora faciunt volatilia, quæ ita se à multorum iniuria subducunt, ea satis cum imprudentia spatiosas areas perquirat, in quibus terra defossa oua ibi edita deponat: quod simulac animaduersum est à pastoribus, vel ab ijs qui id genus alites aucupãtur, vbi primùm pulli excluſi sunt, eò properant, & vel aridis boum excrementis, vel alio quopiam fomite locum sepiũt, mox ignem inijciunt: (ἐμβάλλουσι enim in manu scriptis codicibus, non ἐκβάλλουσι) Pelecanus autẽ quamprimùm conspexit fumum, ocyus aduolat, & longè maiore imprudentia quàm nidificauerat, ignem alarum quassatione quærit extinguere, cæterùm ignis ventilatione agitatus, vehementius incenditur: perstat illa nihilo secius flammas alis verberare, rata se opem ita filijs allaturam: sed enim contrà accidit quàm sperarat, quia pennis omnibus ita exustis, euolandi facultate priuatur, at-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

que ita minimo negotio capitur. Animaduerte verò in antiquis Hori codicibus D
esse, ὑφ' οὗ κατακαλόμενος τὰ ἑαυτοῦ πτερὰ, non vt in vulgatis, κατακαλόμενα. Hinc Ægyptij reliqui, qui sacris initiati non erant, alite hac nulla religione vescebantur: pietatem autem in filios huiusmodi, vitio dabant insipientię. Dicebant enim Pelecanum non consulto, vti Vulpanseres faciunt, ad id certamen ferri, sed per imprudentiam, & mentis alienationem quandam (ἀνοίας enim, nō εὐνοίας, in manu scriptis Hori codicibus habetur) quare tanquam auem inauspicatò genitam ac malè feriatam contemnebant, nullo eam honore prosequentes. Hebræi nomen id huius alitis, quo de superius mentio facta est, punctis ijs præsignant, quæ profanam eam, & à mensis reiectam indicant. Sanè Leuitico Pelecanū, quem Septuaginta interpretes cum ibide, porphyrione, cygno, herodio, & charadrio nominant, ideo cum his omnibus profanū decreuere, quòd longiguttures sunt, si nouum licet proferre vocabulum: quæ autem alites sunt huiusmodi, cibum nō ex aëre, aut ex arboribus aucupantur, sed vel à terra, vel ex mari, fluminibus ve aut stagnis: vt ibis serpentes venatur, porphyrion vermes, pelecanus & cygnus pisces: ex earum figura hominem scilicet intelligentes, qui cibo posthabito cœle- E
sti, terreno pascatur, aut marino, hoc est, mentem ad inferiora deijciat, diuinoq; neglecto cultu, humana quæq;, atq; ea & sordida & parum vtilia perquirat. Sordidi enim vermes, sordida reptilia. Pisces verò parum conferunt ad nutrimentum, de quibus loco suo disputabimus.

PIETAS ET AMOR IN FILIOS.

SAcerdotes tamen Ægyptij alitem hanc cum primis sacrā venerabantur, eiq; parcendum existimabāt, & honoris causa nullo pacto vt mensis inferretur, æquum arbitrabātur, cùm factum id, quòd pro filiorum salute neci se tam atroci dederet, non imperitiæ stupori ve aut imprudentiæ imputarent, sed incomparabili paterni affectus charitati, supremæq; miserationi, qua erga filios maximè omnium afficiatur. Fallere enim venatores, eosq; transuersos seducere, non sine spe fugæ, quod vulpanser agit, parui omnino momenti est. Femora etiam, quod vultur facere perhibetur, vellicare, vt excusso sanguine filij pascantur aliquandiu, non magni admodum est cruciatus. Sedenim in adeò penetrabiles fu
rentis ignis ardores inijcere se, eaq; perseuerantia tam cruciabili tormento tor- F
reri, suprà quàm excogitari possit admirandum. Quod nam enim animal tam fatuum, tam stupefacto sensu inueniemus, quod ad vnius prunæ tactum non euestigiò resiliat? quod adeò robustum atq; impauidum, vt accensam non expauescat flammam? Animosi atq; imperterriti ante omnia animantia leones: illi tamen tam feroces, tam indomiti, tanto animi corporisq; vigore præditi, consternantur statim ad vnius prætentæ faculæ conspectum, præq; timore propemodum exanimascunt. Videt Pelecanus ignem, cuius non ignorat vehementiam, audacter accedit, ardorem in membra singula intolerabili cruciatu penetrātem sentit, neq; loco dimouetur: exuritur penè tota, neq; tantillum quidem consternatur, patientissimaq; constantia vigens, saluti filiorum intenta potius, quàm suæ mortis genere omnium atrocissimo conficitur: tanta in eo charitas, tantus amor, tanta vis pietatis elucescit: & quispiam audebit eam stuporis insimulare, & male feriatam auem appellare? Subit ad hanc sententiam Arsinoës recordatio, quæ à Ptolemæo fratre insidijs & fraude decepta, cùm percussores in duos filios impuberes immissos à fratre cōspicata esset, complexa eos ad se fugientes, ea parte qua vulnera filijs intendebantur diu corpus suum cædēdum opposuit,

multisq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

multisq; ita vulneribus saucia, eorum tamen saluti consulere non potuit, illi enim in matris gremio inter oscula ipsa truculentissimè trucidati sunt. Quòd si
A Pelecanum simili casu sese morti obijcientem, insipientem appellauerimus, longè quidem insipientiorem Arsinoem dicemus, quæ ita pro filijs trucidari pateretur, cùm præsertim ipsa non ad mortem, non ad vincula, sed ad nuptias & regni successionem à Ptolemæo deposceretur. Sed tantum abest vt vel Arsinoe, vel Pelecanus sint imprudentiæ damnandi, vt omnium cõsensu merita, hoc est, ingenti laude, ob incomparabilem, quam omnes admirentur, charitatem, minimè fraudandi esse iudicentur.

MISERATIO.

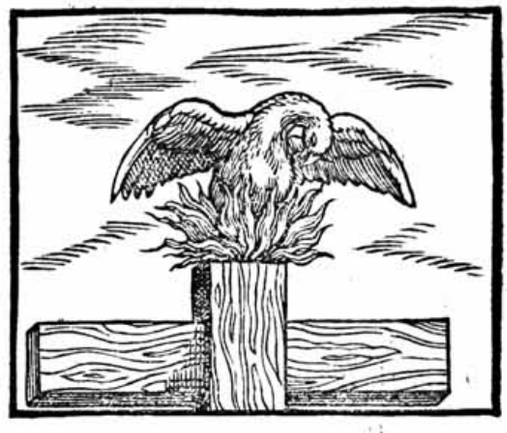

SEdenim nostri quoq; cum Ægyptijs sacerdotibus in hoc pingendi genere consentientes, Pelecanũ pro miseratione ponunt, & Assertoris nostri hieroglyphicũ in summa cruce statuũt, qui nos sospitaturus, atrocissima torqueri morte voluerit. Agnoscit & Eucherius Pelecа-
B num pro Christi symbolo. quamuis Hieronymus tradit eam pullos suos rostri percussu interficere, pœnitentem mox factum, nido in ipso per triduum lugere, postremò seipsam grauiter vulnerare, & sanguinẽ suũ super filios effundere, quo illi perfusi reuiuiscant: quod alij viderint. Sed quòd eam alitem, vt etiam alijs pleriscq; persuasum est, rostro pectus dissecantẽ pingunt, vt ita fuso sanguine filios alat suos, ab Ægyptiorum historia valde alienũ est: illi enim vulturem tantùm, vti suo diximus Commentario, id facere tradiderunt, neq; non, vt paulo antè dicebamus, Phœnicem: sed hunc non pietate adductum, vti vultur, sed fato ita coactum suæ consulere posteritati. Sunt & mutua filiorum officia, qui parentibus vicem reddunt, & escã famescentibus subministrant, verùm ijs quæ à parentibus in eos proficiscuntur, haudquaquã paria. Quòd verò Celsus persuasum facere nititur, eos humanũ genus superare pietate, Adamantius hæc ab ijs geri natura tantùm duce profitetur.

C SOLITVDO.

NOstræ autem sacræ literæ per hieroglyphicum Pelecani, solitudinem interpretantur, cuius factum se esse similem Dauides canit, quia scilicet errabundus tunc per solitaria diffugiebat loca, qui Saulis Regis indignationẽ euitaret: quod vt apertius explicaret, nycticoracis etiã similitudinem adiecit, qui quidẽ non luce, sed tenebris in comparandis vitæ suæ necessarijs plurimùm fruitur.

DE VVLPANSERE.

SEd ne longius ab hac in filios charitate discedamus, insigne illud quoque exemplũ incõparabilis amoris est, quòd à Vulpanſere præstatur.

FILIVS.

FIlium, vt inquit Horus, vt alij, affectum in filios, scribere si vellent Ægyptij sacerdotes, Vulpanseris hieroglyphicum faciebant. Ales hæc ex anserum genere, qua lautiores epulas non norat olim Britannia, tanto filios amore prosequitur, vt si vnquam accidat, vt cum filijs in venatores incidat, simulatq; conspecti sunt illi, pater & mater sponte accurrunt, seq; ipsos venatoribus dedunt,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vt ita eos à filijs aliorsum auertant: ἀφαιρῶνται enim, non ἀφαιροῦνται, in antiquis manu scri D
ptis codicibus habetur. Cuius pietatis ergò visum est Ægyptijs animal huiusmodi magna prosequi veneratione. In ijsdem enim manu scriptis exemplarib. est, αἰγυπτίοις δοξάσαι θεὸν ἰχνεύμονα, non autem συμβόλοις, vt habetur in impressis. Porrò Britanni, qui, vti dicebamus, Vulpanserem in delicijs habebãt, nostrum anserem religiosum opinabantur, eoq; abstinebant. Nam cùm de moribus eorum Cæsar loqueretur, eos dixit anserum cibo non vesci, perinde ac etiam neq; gallina, neq; lepore. Verùm istud, olim.

DE NOCTVA.

RElíquum est vt & Noctuæ, & aliarum auium quas promisi significata prosequamur, quæ cùm nostrates sint, Latinis & Græcis plurimùm innotuere, quare de his longè certiora sumus allaturi.

PRimarium Noctuæ significatum est, vt Minerua per hieroglyphicũ eius intelligatur, de qua ipsa Glaucopidis etiam cognomentum sumpsit, siue propter cæsium oculi colorem, quo qui præditi sunt, præstantioris & acutioris ingenij feruntur esse, siue propter lucubrandi contemplandiq; munus, quòd animi vis nocturni potissimùm temporis silentio vegetatur. Qua de causa dracones etiam, Gorgoneum quippe caput, ægidi adsculpebantur. Acutissimum enim esse draconi visum, ex eo potissimũ apparet, quòd ab intuendo illi nomen, vt in Serpentis commentario copiosius. Addunt alij tertiam quandam causam, quia nusquam Noctuarum vis maior quàm Athenis, vbi dea ipsa præcipuè colebatur, vnde prouerbium illud emanarit, γλαῦκας Athenas ferre, siue id ob Noctuarum copiam, siue ob numorum multitudinem, qui Noctuæ signum habebant. Acerbè verò Demosthenes in huiusmodi Noctuæ cultum lusit, cùm è carcere populi Athenienſis elapsus fu F
geret: nam ad Palladis arcem subinde respectans, sublatis manibus: O Pallas, inquit, vrbium domina, cur tribus infaustissimis bestijs delectaris, Noctua, dracone, & populo? ex vna fortè cæcitatem, ex dracone liuorem animorum, ex populo instabilitatem & inconstantiam intelligens.

MINERVA. B

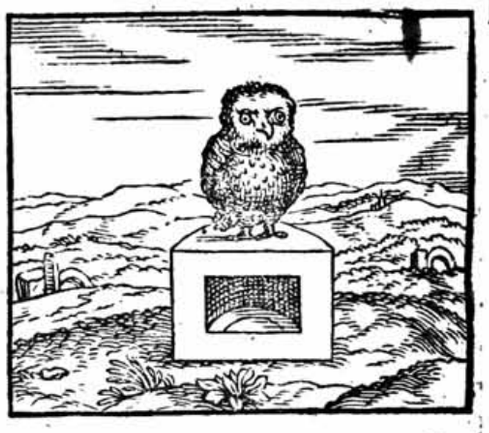

SAPIENTIA.

SAnè verò cùm Minerua consilij prudẽtiæq; Dea diceretur, aliquot in ostentis Noctua sapientiæ signum fuit: vt quę in Hieronis priuati adhuc hominis hasta consedisse conspecta est primo bello quod init: nam aruspices hinc eum cautum in consilio futurum prædixêre, id quod sapientissimum totius eius vitę regimen comprobauit.

VANÆ SAPIENTIÆ STVDIVM.

SEd quantum pertinet ad doctrinæ studium lucubrationesq; ipsas, interpretationem eiusmodi non respuit Basilius, sed eos intelligi vult, qui vanæ sapientiæ studijs incumbũt. Nam vt illius aspectus noctu quidem valet, Sole autem illucescente nõ mediocriter obfuscatur, ita istorum hominũ mens acutissima quidem ad inanium rerum cognitionem esse videtur, hebetissima verò caliginęq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ligineq; oppleta ad veram lucem hallucinatur, neq; liquidò quicquã intueri potest. In hanc ferè sententiam Hierosolymitanus Hesychius Noctuã comedi prohibitum ait, quia lucis beneficio nocte polleat, interdiu cæcutiat, ex quo illi debeant intelligi, qui legis contemplatione & scientia plurimùm gloriantur, Euangelicam autem claritatem ferre non possunt.

NOCTVARVM NVMISMATA QVÆDAM.

IN numis aliquot videas Palladis ipsius simulachrum cum ingenti vmbone, dextera ad oram vmbonis adiecta, virga à pectore ad solum applicata, cui videtur inniti: nam virga, vt in caduceo disputatum, disciplinã ostendit. Sub vmbone noctua est: inscriptio, ΒΡΕΤΤΙΩΝ. Ab altero latere caput galeatum, cum Pegaso in plano galeæ. Sunt verò Brettij, quos nos Bruttios vocamus, vt Hermolao Byzantio, qui Stephanum deflorauit, placet, à Bretto Tyrrhenorũ ciuitate, quam Brettus Herculis filius condidisse fertur: quin & regio ipsa Brettia nuncupata, neq; non & Lingua. Aristophanes, μέλαινα δεινὴ γλῶσσα βρεττία παρῆν. Antiochus autem Italiam vocatam olim Bruttiam dicit, mox Oenotriam. Alibi ve

B rò videre est in numis caput Palladis galeatum, ab cuius altera parte noctua est prostrato innitens carchesio, iuxtaq; quadrigæ cum Victoria, laurea circunducta cum baccis. Huiusmodi autem numos argenteos magno numero cõperies. Literæ in nonnullis quæ legi possint, ΑΘΕ. à tergo caput ipsius Palladis galeatæ. varijq; admodum sunt hi Noctuarum numi.

VICTORIA.

POrrò Noctua Atheniensibus indicium victoriæ fuit, cuius etiam volatus in adagium cessit, Γλαὺξ ἵπτατο, cùm profligatos hostes, & subsecutam victoriam innuerẽt. Id verò sibi proponebant, propterea quòd auis hæc, vti dictum, Mineruæ sacra crederetur, quæ quidem dicta est etiam malè consulta Atheniensium fortunare. Atq; hac de causa Demosthenes oratione περὶ παραπρεσβείας, Solonis versus citat:

ἡμετέρα δὲ πόλις κατὰ μὲν διὸς οὔ ποτ' ὀλεῖται,
αἴσαν καὶ μακάρων θεῶν φόνας ἀθανάτων.
Τοίη γὰρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὀβριμοπάτρη
παλλὰς ἀθηναίη, χεῖρας ὑπερθεὶς ἔχει.

C Nostra quidem ciuitas nunquam fato Iouis neq; Deorum immortalium arbitrio peritura est. Talis illi contigit custos, magnanima scilicet potentissimo patre genita Pallas Athenęa, quę manus supra caput eius habet. In adagijs autem, rebus quibuscunq; feliciter & ex animi sententia succedentibus, dici consueuit vsitatissimum apud eos illud, Noctua volat.

PECVNIÆ.

APud eosdem Noctuæ cesserunt in pecuniarum nomen: hinc apud Plutarchum in vita Lysandri à Gylippi seruo dictũ, multas sub domini sui tegulis Noctuas cubitare. Gylippus enim cùm ex ingenti pecunia, quam Lacedæmonem asportare iussus erat, partem interuertisset, eam sub ædium suarum tegulis occultauerat: cumq; seruorum testimonia contra dominos non admitterentur ex lege, & irritum facerent iudicium, callidè admodum ille commentus est rem aperire sub eo verborum inuolucro, vt indicio pecuniarum facto, neq; ille accusasse dominum videretur, neq; ius vllum violasse, Atheniensis tamen reipub. commodo consuluisse. Alibi Noctuas Laurioticas pro pecunijs appellatas inuenias, non, vt nõnulli putant, à circunducta in numis laurea, quę admodũ con

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſpicua eſt, ſed à Laurio Atticæ regione auriuenifera. Obſerues tamen in huiuſ- D
modi numis non modò laureas circa Noctuas, ſed eas laureo etiam ramo inſi-
dentes cudi, eius dubio procul hieroglyphico victoriæ, qua de ſuperius memi-
nimus. In aliquot procumbentem leonem ſuperuolat, cum inſcriptione, ANTIOXOY, quod nimirum hoſtis ferocitatem Athenienſium prudentiæ ſuccubuiſſe ſignificat. Sunt aliquot numi in quibus Noctua cum Iouis facie cuſa eſt, eos diobolares fuiſſe tradũt: quibus verò Noctuæ duæ impreſſæ ſunt, quatuor obolis expendebantur.

MORS.

APud Ægyptios verò Noctua mortis erat hieroglyphicũ, vulgatiſsimo iam etiam apud nos & Oratorum & Poëtarum teſtimonio, Noctuam letale aliquid, aut inauſpicatiſsimum infortunium afferre. Cauſam huiuſmodi ſignificationis duplicem inuenio: vnam, quòd cùm cornix vitæ longioris ſymbolum habeatur, compertum eſt Noctuam quadam naturæ diſcordia, eius nidis magis quàm aliarum auium inſidiari, repere eam clanculum, noctis tenebris fretam, & vel pullos, vel oua cornicis inuadere atq; deperdere. Nam & in manu ſcriptis E
Hori codicibus legas, ἄφνω γὰρ ἐπέρχεται τοῖς νεοσοῖς τῶν κορωνῶν. quę vltima locutio in impreſsis exemplaribus deſideratur. Altera conſideratio eſt, quòd mors furtim irrepit, & nox pro morte ponitur, vt illud:

In æternam clauduntur lumina noctem. & alibi:
Sed nox atra caput triſti circumuolat vmbra.

& ſimilia paſsim. Eucherius lumẽ in Diuinis literis pro die, iuſticia, fide, proſperisq; cunctis poni autumat: contrà tenebras pro nocte, iniquitate, infidelitate, aduerſisq; omnibus, ac perinde pro errore, & ignorationis cæcitate, atq; etiam mortis acerbitate. Deniq; diuinæ literæ mortem ſæpe pro vniuerſa calamitatũ ſtrue ponũt: ſicuti etiam viuificare, pro liberare à periculis & ærumnis: ita enim interpretes exponunt illud Pſal. LXXI, Et conuerſus viuificaſti me. Demum Noctua noctis domina perhibetur, vnde illi apud Latinos nomen. Quòd verò nocturno cantu ſuo infortunium ſemper aliquod minitetur, Pyrrhi tantùm Epirotarum Regis exemplum ponam, qui cùm Argos expugnatũ duceret, infeliciſsimæ atq; ignominioſiſsimæ mortis ſignũ accepiſſe fertur à Noctua, quæ F
haſtæ illius ex itinere inſediſſet. Nam cùm is detracto inſigni à galea, ne internoſceretur, in Argiuos oppidanos cædem inceptaſſet, aniculæ cuiuſdã filius eum haſta leuiter vulnerauit. At cùm Pyrrhus impetum in percuſſorem feciſſet, Argiui mater, quæ ſupernè ſpectabat, periculum intuita, tegulam ambabus manibus arreptam ſuper regis galeam effudit: quo ictu cùm exanimatus concidiſſet, Zopyrus quidam, qui ſub Antigono militabat, Rege cognito accurrit, detractaq; galea ferrũ gutturi admouit, ſed toruis Pyrrhi oculis attonitus, os & mentum eius pro iugulo recidit. Hoc igitur mortis ſignum illud eſſe crediderim, quod ab lictore ferebatur ad damnatũ publico iudicio, pręſertim apud Æthiopas, à quibus Ægyptios aiunt multa rituum id genus mutuatos: nam pios eos ante omnes extitiſſe, familiaritates eorum cõmerciaq; cum dijs, & inuicem agitata conuiuia, de quibus & Homerus & alij ſcripſerunt, facilè indicant ita fuiſſe tunc hominibus perſuaſum. Eo verò ſigno viſo reus ſpontè ſibi mortem conſciſcebat, magno & ſibi & patriæ dedecori futurus, niſi feciſſet: adeò illi Regem ſuum vt numen venerabantur, vulgoq; adorabant. Atqui ferunt quendam per hæc morti deſtinatum, cùm de fuga cœpiſſet agitare, priuſquàm periculo ſe

abſtra-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A abstraheret, zona à matre strangulatum: adeò persuasum fuit genti, non licere mortem magistratuum pronunciatione decretam, exilio vel subterfugio quòpiam alio cõmutare: vt iam seuera Lacænarum exempla in desertores filios edita mirari desinamus. Quamuis verò Regem illi suum tanto cultu & obedientia prosequerentur, supra Regem tamen, qui Meroëm incolebant, Memphitici sacerdotes erant, quibus memoriæ proditum ius olim fuisse mortis Regi per internuncium imperandæ, alteriusq; in demortui locum, cùm libitum esset, constituendi. Sed nos ad hieroglyphica, quæ tractanda suscepimus, reuertamur.

MVTVA HOSTIVM DETRIMENTA.

SI verò hostes duos capitali odio detrimenta & insidias alterũ alteri sempiternis indignationibus molientes, manusq; mutuarum cædium sanguine commaculantes, notare vellent Ægyptij sacerdotes, Noctuam & cornicem proponere consuerunt, quarum vsque adeò immortales sunt inimicitiæ, vt & hæc & illa in mutua semper damna odium exerceant: cornix enim interdiu oua Noctuę rapit, absumitq;, sibi conscia Noctuam interdiu cęcutire. At Noctua contrà, vti B dicebamus, noctu in oua cornicis inuadit, quę subfuretur ac edat: sicq; altera interdiu, altera noctu potentior. Quinetiam, quod ad earum inter se temperaturã nullo modo congruentem, facit, sunt qui exploratũ se habere dicant, confusum vtriusq; sanguinem coire non posse.

ABSTEMIVS.

LOngè salubrius est significatum illud, quo hominem sibi ab ebrietate cauentem significare volentes, Noctuam oua sua desugentem effingebant: quandò memorant oua Noctuæ ea vi pollere, vt si per triduum ebriosis in vino dentur, tædium eius adducãt, & abstemios homines reddãt: quod etiam apud Philostratum assertum comperij, qui abstemium scribit ita reddi puerum, vt donec vixerit vini odio teneatur, si priusquam vllum vini gustum nouerit, Noctuina oua leuiter cocta, illi sorbillanda propinentur: vini enim odium inde suboriri, quia temperatior hic fiat naturalis calor.

PATROCINIVM FRVSTRA IMPLORATVM.

ADdit his Horus, vt si hominem ad alicuius misericordiam, patrocinij vel sa C lutis causa euentu irrito confugientem significare vellent, passerem & Noctuam soliti essent figurare: siquidem ille, vel alia quæpiam auicula, vbi aucupis infestas artes declinare studuerit, ad Noctuam confugiat, cuius patrocinio speret se periculum euitare posse: sedenim ibidem intercipiuntur, vbi sibi perfugiũ adesse proposuerant.

TYRANNVS.

HVius quodammodo generis est Nycticorax, quæ tyrannidem significat, ob occultationem scilicet consiliorũ, quæ dissimulare potentiores pro magno habent negotio. Huic significato Callimachus ansam dedit, qui tyrannos loqui veluti σκῶπας ait: σκῶπες verò αἱ νυκτικόρακες dictæ, quasi σκίοπες, quòd scilicet eorum sermones nocturni plurimi sint, & in arcanis habeantur, vti Nycticoraces noctu plurimũ obstrepunt. Et quoniam ales hæc mihi inter lucubrandũ obstrepuit, minimè prætereunda fuit, vt omen eius eluderemus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſpicua eſt, ſed à Laurio Atticæ regione auriuenifera. Obſerues tamen in huiuſ- D
modi numis non modò laureas circa Noctuas, ſed eas laureo etiam ramo inſi-
dentes cudi, eius dubio procul hieroglyphico victoriæ, qua de ſuperius memi-
nimus. In aliquot procumbentem leonem ſuperuolat, cum inſcriptione, ANTIOXOY, quod nimirum hoſtis ferocitatem Athenienſium prudentiæ ſuccubuiſſe ſignificat. Sunt aliquot numi in quibus Noctua cum Iouis facie cuſa eſt, eos diobolares fuiſſe tradūt: quibus verò Noctuæ duæ impreſſæ ſunt, quatuor obolis expendebantur.

MORS.

APud Ægyptios verò Noctua mortis erat hieroglyphicū, vulgatiſsimo iam etiam apud nos & Oratorum & Poëtarum teſtimonio, Noctuam letale aliquid, aut inauſpicatiſsimum infortunium afferre. Cauſam huiuſmodi ſignificationis duplicem inuenio: vnam, quòd cùm cornix vitæ longioris ſymbolum habeatur, compertum eſt Noctuam quadam naturæ diſcordia, eius nidis magis quàm aliarum auium inſidiari, repere eam clanculum, noctis tenebris fretam, & vel pullos, vel oua cornicis inuadere atq; deperdere. Nam & in manu ſcriptis E
Hori codicibus legas, ἄφνω γὰρ ἐπέρχεται τοῖς νεοσοῖς τὴν κορωνῶν. quę vltima locutio in impreſsis exemplaribus deſideratur. Altera conſideratio eſt, quòd mors furtim irrepit, & nox pro morte ponitur, vt illud:

In æternam clauduntur lumina noctem. & alibi:
Sed nox atra caput triſti circumuolat vmbra.

& ſimilia paſsim. Eucherius lumē in Diuinis literis pro die, iuſticia, fide, proſperisq; cunctis poni autumat: contrà tenebras pro nocte, iniquitate, infidelitate, aduerſisq; omnibus, ac perinde pro errore, & ignorationis cæcitate, atq; etiam mortis acerbitate. Deniq; diuinæ literæ mortem ſæpe pro vniuerſa calamitatū ſtrue ponūt: ſicuti etiam viuificare, pro liberare à periculis & ærumnis: ita enim interpretes exponunt illud Pſal. LXXI, Et conuerſus viuificaſti me. Demum Noctua noctis domina perhibetur, vnde illi apud Latinos nomen. Quòd verò nocturno cantu ſuo infortunium ſemper aliquod minitetur, Pyrrhi tantùm Epirotarum Regis exemplum ponam, qui cùm Argos expugnatū duceret, infeliciſsimæ atq; ignominioſiſsimæ mortis ſignū accepiſſe fertur à Noctua, quæ F
haſtæ illius ex itinere inſediſſet. Nam cùm is detracto inſigni à galea, ne internoſceretur, in Argiuos oppidanos cædem inceptaſſet, aniculæ cuiuſdā filius eum haſta leuiter vulnerauit. At cùm Pyrrhus impetum in percuſſorem feciſſet, Argiui mater, quæ ſupernè ſpectabat, periculum intuita, tegulam ambabus manibus arreptam ſuper regis galeam effudit: quo ictu cùm exanimatus concidiſſet, Zopyrus quidam, qui ſub Antigono militabat, Rege cognito accurrit, detractaq; galea ferrū gutturi admouit, ſed toruis Pyrrhi oculis attonitus, os & mentum eius pro iugulo recidit. Hoc igitur mortis ſignum illud eſſe crediderim, quod ab lictore ferebatur ad damnatū publico iudicio, pręſertim apud Æthiopas, à quibus Ægyptios aiunt multa rituum id genus mutuatos: nam pios eos ante omnes extitiſſe, familiaritates eorum cōmerciaq; cum dijs, & inuicem agitata conuiuia, de quibus & Homerus & alij ſcripſerunt, facilè indicant ita fuiſſe tunc hominibus perſuaſum. Eo verò ſigno viſo reus ſpontè ſibi mortem conſciſcebat, magno & ſibi & patriæ dedecori futurus, niſi feciſſet: adeò illi Regem ſuum vt numen venerabantur, vulgoq; adorabant. Atqui ferunt quendam per hæc morti deſtinatum, cùm de fuga cœpiſſet agitare, priuſquàm periculo ſe abſtra-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A abſtraheret, zona à matre ſtrangulatum: adeò perſuaſum fuit genti, non licere mortem magiſtratuum pronunciatione decretam, exilio vel ſubterfugio quòpiam alio cõmutare: vt iam ſeuera Lacænarum exempla in deſertores filios edita mirari deſinamus. Quamuis verò Regem illi ſuum tanto cultu & obedientia proſequerentur, ſupra Regem tamen, qui Meroëm incolebant, Memphitici ſacerdotes erant, quibus memoriæ proditum ius olim fuiſſe mortis Regi per internuncium imperandæ, alteriuſq; in demortui locum, cùm libitum eſſet, conſtituendi. Sed nos ad hieroglyphica, quæ tractanda ſuſcepimus, reuertamur.

MVTVA HOSTIVM DETRIMENTA.

SI verò hoſtes duos capitali odio detrimenta & inſidias alterũ alteri ſempiternis indignationibus molientes, manuſq; mutuarum cædium ſanguine commaculantes, notare vellent Ægyptij ſacerdotes, Noctuam & cornicem proponere conſuerunt, quarum vſqueadeò immortales ſunt inimicitiæ, vt & hæc & illa in mutua ſemper damna odium exerceant: cornix enim interdiu oua Noctuę rapit, abſumitq;, ſibi conſcia Noctuam interdiu cęcutire. At Noctua contrà, vti
B dicebamus, noctu in oua cornicis inuadit, quę ſubfuretur ac edat: ſicq; altera interdiu, altera noctu potentior. Quinetiam, quod ad earum inter ſe temperaturã nullo modo congruentem, facit, ſunt qui exploratũ ſe habere dicant, confuſum vtriuſq; ſanguinem coire non poſſe.

ABSTEMIVS.

LOngè ſalubrius eſt ſignificatum illud, quo hominem ſibi ab ebrietate cauentem ſignificare volentes, Noctuam oua ſua deſugentem effingebant: quandò memorant oua Noctuæ ea vi pollere, vt ſi per triduum ebrioſis in vino dentur, tædium eius adducãt, & abſtemios homines reddãt: quod etiam apud Philoſtratum aſſertum comperij, qui abſtemium ſcribit ita reddi puerum, vt donec vixerit vini odio teneatur, ſi priuſquam vllum vini guſtum nouerit, Noctuina oua leuiter cocta, illi ſorbillanda propinentur: vini enim odium inde ſuboriri, quia temperatior hic fiat naturalis calor.

PATROCINIVM FRVSTRA IMPLORATVM.

C ADdit his Horus, vt ſi hominem ad alicuius miſericordiam, patrocinij vel ſalutis cauſa euentu irrito confugientem ſignificare vellent, paſſerem & Noctuam ſoliti eſſent figurare: ſiquidem ille, vel alia quæpiam auicula, vbi aucupis infeſtas artes declinare ſtuduerit, ad Noctuam confugiat, cuius patrocinio ſperet ſe periculum euitare poſſe: ſedenim ibidem intercipiuntur, vbi ſibi perfugiũ adeſſe propoſuerant.

TYRANNVS.

HVius quodammodo generis eſt Nycticorax, quæ tyrannidem ſignificat, ob occultationem ſcilicet conſiliorũ, quæ diſſimulare potentiores pro magno habent negotio. Huic ſignificato Callimachus anſam dedit, qui tyrannos loqui veluti σκώπας ait: σκῶπτος verò αἱ νυκτικόρακες dictæ, quaſi σκίοπτος, quòd ſcilicet eorum ſermones nocturni plurimi ſint, & in arcanis habeantur, vti Nycticoraces noctu plurimũ obſtrepunt. Et quoniam ales hæc mihi inter lucubrandũ obſtrepuit, minimè prætereunda fuit, vt omen eius eluderemus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

HYPOCRITA.

EAm diuinæ literæ inferri menſis non permittunt, quoddam hominum genus hieroglyphicè innuentes, qui palàm ſtrepitum nullum, tumultum nullum, inſidias nullas mouent, ſed hypocritæ triſtes, omnem manſuetudinis, modeſtiæ, benignitatiſq; colorem præ ſe ferunt, clàm verò fornicationes, immunditias, crapulas, ebrietates, & multa humani generis opprobria conſectantur: latet enim interdiu Nycticorax, noctu verò prodit ad infauſta negotia, deq; culminibus ædium letalia quæq; meditatur, & inuiſum quieſcentibus tumultum excitat inauſpicatiſsima. D

CHRISTI HVMILITAS.

EAdem verò cauſa, qua Chriſti humilitatem agnoſcimus in humana forma ſuſcipienda, quem ſcilicet modò vermem, modò ſcarabeum, modò quid huiuſmodi aliud in diuinis literis appellatum comperimus, Nycticoracem quoq; nuncupatũ Theologi veteres obſeruauere, & ipſum inquam, & vnumquenq; ex ijs qui eum tempore hallucinationis ſectabãtur, nempe quòd tam Chriſtus, quàm Chriſtiani, deſpectui ludibrioq; fuerint apud Gentes. vnde Paulus: Nos Chriſtum prędicamus crucifixum, Gentibus quidem ſtultitiam, Iudæis ſcandalum. Eoq; ſpectare aiunt Pſalmi dictum: Factus ſum ſicut Nycticorax in domicilio: de quo apud Eucherium. Sunt qui Noctuam & Nycticoracem eandem alitem putent, & qui hanc bubonem eſſe contendant: neque tamen deſunt, qui Orientalem eſſe auem autument, noſtris parum cognitam, apud quos nominis tantùm interpretatio manifeſta ſit, nocturnus quippe coruus. E

DE CORNICE.

Cornicem ea potiſsimũ de cauſa noctuæ ſubiunximus, vt qui ſummã ex vtraq; diſcordiã intelligi oſtenderamus, ex altera tantùm, quippe Cornice, concordiã ſignificari comprobemus, ſi tamen cur Martem & Venerem per Cornices duas Ægyptij ſignificarent, oſtendi prius curauerimus. Ex alitis huius fœtu duo tantùm oua oriri compertũ eſt, inde autem & marem & fœminã pariter excludi. Quòd ſi, quod rarò accidit, geminos vel mares, vel vtranq; fœminã gigni contigerit, cœlibem vtrunq; vitam agere: F coniugatorũ verò ſi alterum moriatur, marem cum nulla vnquam alia Cornice copulari: neq; etiam ſemel viduata fœmina, marem vnquam amplius quęrit vſquedum viuit, ſed, vt apud Maronẽ eſt, ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena. Vnde fit ex Ægyptiorum diſciplina, vt in Cornicem vnam tantùm incidentes, inauſpicatum eſſe mortales putent: quod Ælianus etiam tradit, viduato ſcilicet animali obuiam facti, ac perinde cœlibem ſolitariamq;, hoc eſt, triſtem, ac neceſſarijs deſtitutam adminiculis, vitam degendam eſſe. Hinc etiam Zezes apud Heſiodum, vbi poëta vxorem auſpicatò ducendam monet, ſi, ait interpres is, Cornices duas obſeruaueris. Sunt qui auem hanc inauſpicatæ omnino putent garrulitatis, à quibuſdam autem impendiò laudatur.

MARITALIS COPVLA.

ET eodem quidem argumento, ijſdemq; Cornicibus geminis, congreſſum maritalis copulæ legitimũ indicabant, quòd aiunt eas ita inuicem copulari, quemadmodũ homines naturali more coniunguntur. Hinc illud, quòd ore eas coire vulgus arbitratur. Præterea omnia quæ coruinam ſpeciem habent, rarò coire ſolent, identidemq; ſacrũ matrimonij fœdus nulla labefactari petulantia,

vel

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A vel improbioris laſciuiæ nequitia debet, vti multos legimus non niſi liberorum quærendorum cauſa coniungi ſolitos, à conceptu ſibi temperaſſe: qui quidem modus & tenor ſobriè ac honeſtè ſeruatus in cauſa fuit, vt per Cornices duas nuptiarum fieret hieroglyphicum.

CONCORDIA.

CÆterùm quia in nullo vnquam vitæ colore ac ſtatu concordia magis expetitur quàm in maritali cõmercio, Cornix hinc ipſa concordiæ ſymbolũ habetur: ideóq; vulgò Græci, vt Hori interpres Philippus obſeruauit, nuptialibus feſtis ἐπικρηπρώνη clamitare cõſuerant, cùm tamen ignorarent, ex inſtituto veteri Cornicem in nuptijs omine auſpicatiſſimo nominari ſolitũ. Animaduertendum autem in Græcanica illa ſucclamatione aliquid deſiderari, videndumq; apud Æſchylum, Danaidibus, ita ſcribi, ζωὴ κόρις τε, καὶ κόρως, καὶ τῷδ' βίῳ ἐπικρεῖ, pro κόρος κορώνας. Nonnulli verò dicunt hortandi modo enunciãdum, ἐπικρεῖ κόρυς κορώνας; quod neſcio quid eſſe volebant, quod cantillatum verecundiã ijs, qui liberis operam dabant, auferret: quæ ſi quis vberius ſibi declarari cupiat, ad cõmentaria
B Pindari ſe conferat, Pythijs, ode tertia. Sed vt ad cõcordiæ hieroglyphicum reuertamur, alitis huius ſimulachrum ſæpe vidimus in Fauſtinę Auguſtæ numis, cum inſcriptione, CONCORDIA. Eoq; nimirum Iuuenalis reſpexit, cùm veterem concordiam dixit nido increpitare. quamuis ſuperiore ætatę fuerunt, qui ciconiam ad hoc ſignari arbitrati ſunt: ſedenim quam in numis cõſpeximus, nihil habet quod ad ciconiæ effigiem referri poſsit.

CORONA VRBS.

COrnix verò in manu Palladis, cuius ſimulachrum aheneum ſub dio Coronæ viſebatur, ciuitatis ipſius & nomen, & nominis cauſam ſignificabat. ait enim Pauſanias, Coronem ciuitatem ideo eo nomine nuncupatam fuiſſe, quòd in fundamentis, dum vrbs ea in Peloponneſo cõderetur, ahenea Cornix inuenta fuerit: ea verò κορώνη Græcè nimirum eſt.

GARRVLITAS.

SEd eſto, fuerit Cornicis ſimulachrum in manu Palladis in clara admodũ Peloponneſi ciuitate, longè ſecus Athenis, vbi Cornices ad arcem Palladis nõ
C aduolabant, de quo Lucretij ſunt carmina in hunc modum:

Eſt & Athenæis in montibus, arcis in ipſo
Uertice, Palladis ad templum Tritonidis almæ,
Quò nunquam pennis appellunt corpora raucæ
Cornices, non cùm fumant altaria donis.
Uſqueadèo fugitant, non iras Palladis acres
Peruigili cauſa Graiũm vt cecinere poëtæ,
Sed natura loci hoc opus efficit ipſa ſuapte.

Ex Græcorum igitur ipſorum ſententia, abiecta repulſaq; Cornix à Pallade eſt, vtpote quæ meditationum peruigilio infeſta ſit, & mentis agitationem interpellet obturbetq; garrulitate ſua, cuius eſt hieroglyphicum. Inde autem & Cornicari verbum, quo vtitur Perſius:

Neſcio quid tecum graue cornicaris inepte.

Id Græcè κρώζειν, de garrientibus.

TABELLARII FIDES.

SEdenim ea quæ ad Crocodilorũ vrbem ſupra ſepulchrũ quoddam Cornix in columna ſublata erat, fidelem operam in tabellario munere præſtitã indi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cabat: huiusmodi enim honos & sepulchri & columnæ habitus est olim Cornici à Marrhe Ægyptiorum rege, quòd munus id diligenter obiuisset, quô volandum, aut vbi sistẽdum, summa docilitate perdocta. Sepulchrum id visebatur ad paludem Myridis appellatum. D

PROSPERITAS VITÆ.

IVstum vitæ spatium ab homine feliciter decursum Ægyptij sacerdotes hieroglyphicè tunc intelligendum proponebãt, cùm Cornicem vita functum figurassent. Viuere enim Cornices multos dicuntur in annos: & Lucretius Cornicum secla vetusta dixit. Compertum verò est ex alitis huius viuacitate, carnes etiam eius in cibum sumptas, nõ tantùm ad diuturniorẽ vitam conferre, verum etiam in longissimis morbis, & carnes esse, & nidum contritum illinere vtilissimum. Quòd autem tradiderunt Ægyptij centũ eas annos superare, animaduertendum est, annos de quibus sacerdotes illi mentionem faciũt, quadriennes esse singulos, ratione à Sotheos ortu supputata, quatenus scilicet superãtibus vnoquoq; anno solari horis sex, integer demũ dies vnus, qui apud nos intercalaris habetur, apud illos integrum & perfectũ annum absoluit. Quare qui annos eas ferè quingentos viuere dixerunt, haud ita multùm diuersi abeunt ab Ægyptijs. Neq; me pręterit, Aristotelem arbitratũ, nullum animal homine diutius viuere præter Elephãtum: quod si ad huius ætatis spatia referamus, breuissima admodum erit viuaciorũ animalium vita. Cæterùm Ægyptiorum traditioni subscribunt pleriq; autores minimè contemnendi: acceptissimumq́; illud apud omnes dictum, Cornice viuacior: vt non temerè mihi videatur Hesiodus scripsisse, E

ἐννέα τοι ζώει γενεὰς λακέρυζα κορώνη
ἀνδρῶν ἡβώντων. Et reliqua de animalium ætatibus ex grauissimis autoribus exploratissima. Quem secutus Plutarchus eo opusculo, quo bruta etiã ratione vti disserit, ὧν ἑκάστης φησὶ αὖ ἀπεθάνῃ ἄῤῥην, οὐκ ὀλίγον χρόνον, ἀλλὰ ἐννέα χηρεύσει γενεὰς ἀνθρώπων: quarum vniuscuiusq; vir si occubuerit, nõ breue temporis spatium, sed nouem hominum ætates vidua permaneat. Theon tamẽ in Arati carmine ἐννεάγηρα κορώνη, non pro nouem ætatibus, sed pro multis accipiendum censet, esseq́; tantundem ac si πολύγηρα κορώνη dixisset: eam enim esse nouenarij numeri vim, vt pro multitudine accipiatur: de quo etiam in caudam scorpij disputatũ à nobis est super Nicandri versu. Quinq; itidem ætates hominũ Cornicem viuere legas apud Aristophanem. Psalmographus autem intra octoginta annos plurimũ ætatem hominis conclusit, quæ summa in Cornice esset quadringentorũ annorum. Atqui receptũ est apud nostros ex diuinis Hebręorũ literis, aliquos noningentos circiter annos peruixisse, qui vt etiã ad veterẽ Ægyptiorũ rationem supputentur, quadrimestribus annis ad calculum reductis, vt nõnulli accipiunt, erunt omnino anni rationis nostræ multò plures, quàm nunc viuitur. Sed vt sacra missa faciamus, quorum fides à Theologis absq; cõtrouersia est accipiẽda, nónne Seras adhuc populos supra CCC annos viuere prædicant? Quare si fides rerum scriptoribus adhibeatur, nihil hîc diuersum ab alijs allatũ ab Aristotele fatendum erit, si modò is nullũ animal homine diutius viuere professus est. Sed fuerit varia annorum ratio pro locorum & gentium institutis, dummodo vno autorum omnium consensu Cornix viuacissima reperiatur. F

IVVENILIS SAGACITAS SENILI EXPERIENTIAE PRAEPOSITA.

ILlud ad hanc materiam facit, quod huius viuacitatis ergò prouerbiũ factum aiunt,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A aiunt, Cornici oculos configere, quo Cicero, Macrobius, & D. etiam Hieronymus vſi ſunt, volentes antiquitati vel ſublatam, vel diminutam autoritatem nouo iuniorum inuento commonſtrare. Porrò Ciceronianum illud pro L. Murena, Inuentus eſt ſcribà quidam Gn. Flauius, qui Cornicum oculos confixerit, eò ſpectat, vt aduenisſe eum rationem oſtendat, qua legum ſacrorumq; interpretibus autoritatem & exiſtimationem imminueret, cùm eo præcipuè nomine colerentur à rudi populo, quòd faſti diebus penè ſingulis ab eis petendi eſſent, vt ex eius arcani peritia cognitioneq; creſcerent, ſuamq; illam ſcientiam magis ac magis populo venditarent: is verò cùm ſingulis diebus ediſcendos faſtos populo publicaſſet, re iam diuulgata peruicit, vt in minori deinceps precio ſacrorum interpretes haberentur, atq; ita conſilia eorum de tuenda exiſtimatione prorſus euertit, Cornicumq; demum oculos confixit, fama per magnam inuidiam ſibi comparata. Quod verò ad mentis prauitatem pertinet, ibi Propertius tangit, vbi de lenæ cuiuſdam ingenio & ſagacitate diſſerit, pluribusq; eius vaframentis & impoſturis enarratis, vt vno omnia verbo claudat, ait:

B *Poſſet & attentos aſtu cæcare maritos,*
Cornicum immeritas eruit vngue genas.

Sumptum ex hiſtoria, quòd Areopagitæ puerum damnauerunt, propterea quòd is Cornicum oculos ſtudioſius erueret, pernicioſiſsimæ mentis id ſignũ eſſe iudicantes, quæ multis malo futura eſſet, ſi adoleuiſſet.

INQVIETVDO.

HOrus hominem in aſsiduo motu mentisq; agitatione ita verſatũ, vt neq; dum cibum capit interquieſcat, per Cornicis pullos ſignificari tradit. At rectius per Cornicem & duos illos pullos ſuos dixerimus: hæc enim volans, volãtes identidem pullos aliquandiu paſcit. Nihil verò magis negotioſum hominem indicat, quàm & rerum ſata gere, & nihilo ſecius interim aliquid eſitare.

C HYEMS.

APud Heſiodum Cornix eſt hyemis ſymbolum, vt eius interpres eo verſu tradit:

μήτοι ἐφεζομένη κρώζῃ λακέρυζα κορώνη: quòd ita Maro tranſtulit:

Tum Cornix plena pluuiam vocat improba voce,
Et ſola in ſicca ſecum ſpatiatur arena.

Apertius Euphorion: ὑετὸμαίης ὅτε κρώζει κορώνη:

DE PASSERE.

LOngè diuerſum à cornice Paſſeris eſt ingenium, ac perinde vitæ breuitas anguſtiſsima: Paſſerũ enim mares anno diutius durare nõ poſſe, cõpertũ eſt: cuius rei cauſa ſalacitas incõtinentiſsima, quæ tot hominũ etiam ante diem effœtos exhauſtosq; viribus tradit ſenectuti.

ANNVVM VITÆ TEMPVS.

SEdenim & Ægyptij, & aliæ quoq; nationes, tempus annuũ per Paſſeris hieroglyphicũ intellexere. Nam & Calchas in artificioſo augurandi genere ce-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

leberrimus, ex Passerũ numero, quot serpens deuorasset, belli Troiani tempus D
auguratus est, qui pro Passeribus annos, pro angue tẽpus intelligeret, vt in Ser
pente Saturnum significari ex huius animalis gestamine demonstratum. Solum
enim Tempus edax rerũ, tuq́ inuidiosa vetustas Omnia destruitis. Quare iam
taceat Epicurus, neq́ amplius portenta derideat, neq́ vlterius asseueret Passe
rem nihil simile habere cum annis, cùm & Græcorum disciplinæ, & hæc Ægy
ptiorum oracula testatissimum relinquant, tempus annuum ex figura Passeris
non temerè ab Homero & alijs positum.

PROLIFICA SALACITAS.

IIdem Ægyptij sacerdotes si prolificum hominem & petulantiæ intemperan
tius deditum significare vellent, Passerem pingebãt πυρῥιχὸν, fuluum quippe &
æris instar rubicundum, nõ autem pyrgetem, quod nonnulli turricolam inter
pretati sunt, cùm exemplaria Hori manu scripta πυρῥιχὸν legendum indicent. Pas
ser enim titillatione immodica & seminis vbertate concitatus, vel septies vna
hora fœminam salit, nunquam egens genituræ. Eiusmodi porrò salacitatis ob
seruatio effecit, vt ad langueſcentem venerem excitandam Passeres in cibo, vel E
eorum oua Medici propinarent: ideoq́ eos Veneris currum trahere mytholo
gi confinxerunt. Iam & Therſicles ait Passerum esitationem rem veneream plu
rimùm adiuuare.

SIRENES.

QVin & Sirenas quæ suauitate cantus & mollibus quibusdam illecebris il
lectos homines apud se ad mortem vsq́ feruntur detinuisse, Passeris effi
giem à pectore suprà, fœmineam verò infrà habuisse tradunt quædam Græco
rum fabulæ, vt in Suidæ Collectaneis habetur: quamuis alij, aues eas fœminea
tantùm facie fuisse prodiderint. Has verò Veneris illicium significare vsitatis
mo hieroglyphico, negat nemo.

PETVLANTIA PERNICIOSA.

ADdunt & perniciem, quæ subsequitur ex nequitia, per Sirenis imaginẽ si
gnificari: eoq́ trahunt nautas illos apud Homerũ cantilenis illectos, exitij
sibi causam comparasse. Sapientissimumq́ ideo Vlyssem fingunt, quòd sociorũ
auribus cera oblitis, pereundi periculũ sustulerit, sibiq́ cauerit, ne illi quicquã, F
quod imperaret, aut nutu significaret, facerẽt, ad mâlum se vinculis alligari pas
sus, neq́ prius dissolui, quàm in tuta superato periculo euasissent.

ELOQVENTIA.

SApientiores tamen, Sirenas pro hieroglyphico eloquẽtię, felicissimaq́ per
suadendi vi posuerunt: vnde dictum illud de Catone Grammatico:

Cato Grammaticus Latina Siren.

Et Apollonius Tyaneus apud Philostratum, in Apollinis templo suspensas eti
am aureas Sirenum illecebras memorat, in huiusmodi significatum. Atq́ vt ad
Passerem reuertamur, diuinæ etiam literæ alitis huius hieroglyphicũ nonnun
quam pro anima ponũt, quæ voluptatibus & sensui dedita facilè seducatur, ne
quitiæq́ laqueis identidem irretiatur. Vnde Psalmographus ille fatidicus pluri
mùm exultat, animam suam ereptam esse, veluti Passer, de venantiũ laqueis. Et
Psal. 83. Inuenit sibi Passer domum: qui scilicet prius erat erraticus & vagabun
dus, modò his, modò illis illecebris auocatus. At vbi sacras cœpit ædes
frequentare incolereq́, domum est sibi visus
inuenisse.

IOAN-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A IO. PIERIVS VALERIANVS AD IACOBVM SADOLETVM VIRVM PRÆSTANTISS. de iis quæ per Accipitrem significantur ex sacris Ægyptiorum literis.

COmmentaria de sacris Aegyptiorũ literis, quæ aliquot abhinc annis inter varias occupationes, quæ studiorum meorum cursum sæpius interrupere, conscripseram, prout ab amicis, modò hoc, modò illo poscebantur, ita sua singulis distribuere consueui: tota enim hæc lucubratio ad eorum fuit obsequium accommodata. Inter hæc tamen cùm Accipitrem pleriq; à me extorquere contenderent, impetrare minimè potuerunt, quòd eum, honoratissime Pater, præcipuum mei erga te cultus & obseruantiæ argumentum esse constitueram. Memor enim tuorum erga me meritorum, neque non humanitatis ac beneficentiæ, qua me totiens duro meo tempore liberalissimè prosecutus es, id semper in animum induxi meum, vt quando nullam tot beneficijs gratiam referre possem, quantum saltem tibi deberem, apud omnes ingenuè profiterer. Accipitri itaque meo id præcipuè mandaui, vt quaqua iter arriperet, quáq; expatiaretur, si modò probante Deo volatum auspicatus esset, Sadoleti merita locorum vbique meo nomine prædicaret: neque tamen magni se effecisse aliquid arbitraretur, si doctrinam hominis in vnoquoque disciplinarum genere absolutissimam, si summum ingenium, si beatissimam eiusdem eloquentiam attestaretur (non enim nostra hæc indigent prædicatione, quæ sua se vi per vniuersum iam terrarum orbem immortali cum laude diuulgarunt, nomenq; nullo vnquam tempore intermoriturum sibi ipsa peperere) sed ijs quædam admirabiliora patefaceret, nulli quippe parem in eruditione tanta humanitatem, nulli in tam varijs aulæ nostræ conflictibus castiores mores, nulli manus ad promerendum promptiores, nulli ad amicorum quorumcunq; res iuuandas officia præsentiora. Natos è literatis hominibus pleroſque sibi, natos alios patriæ, domesticíve suis, alios ita huic vel illi, vt per factiones etiam reliquos infectentur: Sadoletum vnum ad totius humani generis commoditatem huic seculo ab immortali Deo datum. Hæc secum allaturus est Accipiter noster, quem pro testimonio opera ipsa tua omnibus cognitissima subsequentur, neq; non omnium, quotquot ætate nostra viri probi sunt, succlamatio consensu mirifico repetita. Sedenim tu, qui vt literatissimus es, ita etiam humanissimus, cùm hæc leges, puta te Pygmæorum agmen intueri, quod dormienti Herculi negocium facessere conetur, armáq; eius omnia sibi asserere meditetur, qui tametsi nihil proficere videantur, de ridiculo tamen conatu delectabile possunt spectaculum exhibere. Interim quid Accipiter ex Aegypto attulerit, explicare incipiam.

B

C

DE ACCIPITRE.

ACCIPITRIS quidem significata multa & admodũ varia sunt, cùm ex eo victoria, celeritas, aër, sacerdotium, Sol, Deus, Animus, Mars & Venus, & pleraque alia hieroglyphico schemate ostendantur, quorum causas sigillatim explicare nostri fuerit instituti.

SOL.

PRæstantissima autem omnium apud Ægyptios consideratio super Accipitre fuit, vt Soli eum æquipararent, solarisq; vigoris symbolum hieroglyphicumq; inter volucres omnes cõstituerent, propterea quòd animal esset geni

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

turæ, vt compererant, fœcundiſsimæ, eaq; de cauſa in eo genere τριόρχιν recenſe- D
bant, quẽ Latini Butionem appellarunt, ſiue quòd re ipſa tris habeat teſtes, ſiue quòd duos tantæ ſalacitati ſufficere nõ poſſe crediderint. Ea nũcupatione Agathoclem Siciliæ tyrannum à Timæo hiſtoriarũ ſcriptore notatũ obſeruauimus, quem tota pueritia κοινὸν πόρνον fuiſſe tradit, nec minus petulanter reliquum ętatis tempus in nequitia peregiſſe. Cæterũ Accipiter præter id quòd egregiè eſt prolifica vi prędituſ, id etiam commune habet cum Sole, quòd & viuaciſsimus eſſe perhibetur, & iubaris ipſius radios firmiter intuetur. Vnde etiam fit vt Medici ad oculorũ morbos Accipitrinæ herbæ vtantur beneficio. Qui quidem rerum conſenſus etiam tranſit ad metalla: ſiquidem ferũt oſſa ex eius tibiis admota auro, ita id attrahere, quemadmodũ Magnes ferrum ſibi cogit adhæreſcere: nimirum enim Chymici aurum ſolare metallum ponunt. Porrò autem Accipitrem Apollinis nuncium dici, legas apud Adamantiũ. Plutarchus, qui eundem Oſirim & Solem interpretatur, omnino propter eximiã videndi facultatẽ hoc aſſertum putat. Habet & aliam cum Sole ſimilitudinẽ Accipiter, quòd, vt perhibẽt, triceſimo quoq; die ſoleat fœminæ conſortium appetere, vti Sol eo circiter tem- E
poris interuallo ſuperato, Lunæ coniungitur. Ea verò fuit mortaliũ religio, Medicinæ inuentum Apollini adſcribentiũ, vt in deſperatis à clinica medicina morbis, cuiuſmodi quartanæ ſunt, in quibus parum illa, aut nihil pollet, perſuaſum ſit, vel puluerẽ, in quo ſe volutauerit Accipiter, lino rutilo in linteolo adalligari decumbentis collo, remedio, vt aiunt, efficaciſsimo.

SEd cur ego diſsimulẽ quod ab Euſebio refertur ſuper alitis huius præſtantia, vt inquit ille, à Zoroaſtre traditũ, Deũ accipitris habere caput? quippe qui inter omnia ea quæ labem nullã aut corruptionẽ ſentiant, primus ingenitus, neq; interiturus vnquam, partium expers, ſibiq; ipſe ſimillimus, bonorum omnium auriga atq; autor, rerum pater omniũ optimus ac prudentiſsimus, ſacrum iuſtitiæ lumen, abſolutiſsima naturæ perfectio, eiusq; inuentor, & ſapientia: quas dotes cum Soli plerique attribuant, quanto magis eius autori ſummo conueniunt, qui tabernaculum ſuum in eo, vti apud ſcriptores diuinos legitur, collocauit.

DEVS.

F

SVBLIMITAS.

MOtum ad hæc philoſophantis cuiuſpiã, qui rectà feratur in ſublime, nulla prauę rationis fallacia perplexitatéve labefactatus, ſed quicquid hic cõſpexerit, ſtatim ſurrigat ad Deum, iidem ipſi ſacerdotes oſtendere ſi vellent, Accipitrem ſurſum verſus aëra captantem pingere conſuerunt. Cætera enim volatilia ſi curſum arripuerint in ſublime, obliquo ferri tractu, curuatisq; ſpatijs agi coguntur, neq; rectà curſum poſſunt intendere. Solus autem Accipiter ſublimipeta recto meatu volat.

HVMILITAS.

COntrà verò ſi à ſublimium conſideratione ſeſe ad hæc inferiora demiſerit, quasq; ibi ideas cõſpexerat in cẽtro hoc recognoſcat, neq; ab recto quicq; aberrarit itinere, volẽtes indicare, Accipitrẽ idẽtidẽ ſeſe ad terrã dimittentẽ facie bãt: nam volucres reliquę veluti ſurſum verſus volaturæ, per circuitus aſcẽdũt:

ita

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ita cùm deſcendunt, tranſuerſo tortuoſoq; volatu id facere coguñt. Verùm Accipiter vti ſurſum verſus efferendus rectà fertur: ita ſi ſupernè delapſus ad terram humipeta fiat, recto ad nos tramite defertur.

ANIMVS.

CVm itaq; potiores volandi partes Accipitri datę ſint, animusq; ſit Platoni alatus, ſint volatilia etiam in Paradiſum deliciarum, quippe in animã ad hominem adducta, quod varios ipſius cogitatus oſtendit, nõ immeritò Accipiter tam ob hoc, quàm etiam ob ea quæ ſuperius dicta ſunt, animi ſimulachrũ habetur Apud Ægyptios: hiq; duo quos ponunt motus, totidem in animo affectus indicant, qui tunc Accipiter ſublimipeta eſt, cùm cogitationem in Deum & in cœleſtia ſurrigit: humipeta verò, cùm ſe ad ea quæ terræ beneficia ſunt, examinanda applicauerit. Accipitrem igitur ſurſum verſus tendentem ſi quis pingat, animum qui ad diuina ſuſtollatur intelligemus, quem ſi ad inferna delabentem effinxerit, philoſophum præcipuè Peripateticũ, cuius ſcilicet omnis contemplatio circa materiam verſatur, delineatum intuebimur. In vniuerſum autẽ, vt He-
B ſychius ait, volatilia in ſacris literis homines oſtendunt qui contemplationi vacant, terrenis ſe negociis haudquaquã immiſcentes: quòd ſi neceſſe fuerit ab ea ſe deiicere, ſtatim reuolant in ſublime. Nam et Eucherius ſanctum virum hieroglyphicè poni tradit per Accipitrem in Diuinis literis, ſiue ea de cauſa quam ſuperius attigimus, ſiue quia volucris hæc præcipuè, mutata veteri penna, inſigniter renouatur. Ita vir qui ſe Deo dedicat, inueterata prioris vitæ ſtudia proiiciens, ſimplicem bene viuendi regulam aſſumit, ad quam omnem vitæ ſuæ rationem dirigat: eoq; ſpectare Iobis dictum, Nunquid in ſapientia tua plumeſcit Accipiter?

MARS ET VENVS.

ERat & illud apud ſacerdotes Ægyptios memorabile commentum, quòd Martem & Venerem per duos vtriuſq; ſexus Accipitres intelligebãt, quorum marem Marti, fœminam Veneri dedicabant. Cauſam figmenti eam memorant, quòd reliqua fœminei ſexus animalia maribus concubitum aſsiduum depoſcentibus minimè morigera ſint, quod vna præſtat Accipiter: trigeſies enim vno die requiſita, quantumlibet receſſerit, appellata à mare iterum atq; iterũ ob-
C ſequitur. Fœminas verò maribus morigeras, ſiue, vt in aliquot Hori codicibus habetur, in Venerem procliuiter pronas, elogio Veneris Ægyptij honeſtabãt: difficiles autem ruſticas & moroſas, ab huiuſmodi cognomento repellebant. Alia itẽ cauſa eſt cur Martis vocabulo Accipiter accipiatur, quia ſcilicet ex traditione quadam aſtronomica ſanguinem à Marte regi nouerant, cuius Accipiter eſt egregiè ſitibundus, eſt autem animal omnino violentum, imperioſum, cędis cruorisq; auidum, hinc apud Platonem, Phœdone, legas eorum animas qui dominationem per violentiam & iniuriam & rapinas exercuerint, poſt obitum in Accipitres & miluios abire.

RAPINA.

HVnc quoq; ſacræ literę, Leuitico, menſis inferri prohibẽt, propterea quòd rapax alioquin animal, ad impietatis quidem diſciplinam, vt diceret Heſychius, cicuratur, & imperata facere aſſueſcit: vſus tamen eius ad ſimplicium auium exitium expetitur. Hi ſunt, qui ſacerdotalem huius vel illius familiæ vitam profeſsi, meliora ſecuti videbantur, vt nihil iam his ad hominis verè Chriſtiani tranquillitatem abeſſe videretur, principum tamen aulas affectantes, ad

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

rapacitatem, ad priſtinos reuerſi mores, & ſuis & aliorum libidinibus inſeruien D
tes, diuina profanaq; omnia commiſcent: hinc hæreſum fauor, atq; fomentum:
hinc bellorum adhortationes, impulſionesq;: hinc bonorum preſſuræ vexatio-
nesq;, populorum cædes, vrbium incendia, regnorum euerſiones, terrarumq;
deſolationes oboriunt. Sic olim Baſilius, ſic Athanaſius, ſic Chryſoſtomus, ſic
magno numero alij malè habiti: ſic nunc armorum ſonitum totus ferè Chriſtia-
nus orbis exciuit, quæ tragœdia quã ſit habitura cataſtrophen, nemo cõiectare
poteſt, calamitatẽ tamen in Chriſtianũ nomen facilè omnes præſagire poſſunt.

FILIORVM ABDICATIO.

SImile quid aquilæ in Accipitre accidere tradũt Ægyptij, cùm ſcilicet tria pa-
riat, vnum tantùm ouum ſeligere, fouere, ac alere, reliqua verò duo confrin-
gere. Quapropter iidem ipſi ſacerdotes, ſi quem filios domo exactos ablegantẽ
exprimere voluiſſent, Accipitrem fœtam vel incubantem pingere ſoliti erant:
ita tamen rem accipiebant, vt qui abdicaret, vel à ſe reiiceret, propter egeſtatem
& inopiam id facere cogeretur. Nam eadem in Accipitre cauſa fertur, cùm in a-
quila non indigentia, ſed faſtidium in cauſa ſit, vt vnum tantùm alat. Ferunt au- E
tem incubationis tempore vngues Accipitri decidere, quorum adminiculo de-
ſtituta, fit vt vix ad alimenta, quæ vni ſufficiant conquirenda, idonea ſit: quare,
ne qui reliquus eſt vnus pereat, omne in eum ſtudium & diligentiam impendi.

VITA VITALIS.

SEd illud interim obliuiſci nolim, alitem hanc indicium eſſe vitalis vitæ, ſiue
id propter ſanguinem, cuius eſt auidiſſimus, ſiue propter Solis imaginẽ, quã
excribit, ſiue, quod receptum erat apud Aegyptios, circa centeſimum ætatis an-
num, vti ſupra dictum eſt Vulturis Commentario, hominem ex defectu cordis
deficere, vt Plinius etiam atteſtatur: nam, vt Varro tradit, hominis anniculi cor,
quod ſæpe in his Commentariis repetendum erit, duarum eſt drachmarũ, atq;
ita ſingulis annis vſq; ad quinquageſimum, accedunt binæ, conſtatq; hominis
quinquagenarij cor centum drachmis: ab eo tempore, annis ſingulis totidem
imminuitur drachmis, quot excreuerat: creditũq; inde, ex defectu humani cor-
dis non vltra centeſimum annum poſſe homines viuere: cuiuſmodi vitæ termi-
num in homine ſtatuiſſe videtur etiã Dioſcorides (Aſtrologũ illum Dioſcori- F
dem intelligo, ex cuius dictatis ea excerpſit Varro) ille enim hac ipſa ratione cõ
pertum ſe habere ſcripſit Alexandrię inter libitinarios, quorũ ibi cura mortuos
exenteratos & aromatibus delibutos diutiſsimè conſeruare hominem plus cen
tum annis viuere nõ poſſe: eaq; de cauſa Empedocles, quem in hoc Ariſtoteles
ſecutus eſt, ante omnia cor iudicauit increſcere, quòd hominis vitã maximè con
tineat. Quãuis Hippon, Democritus, Anaxagoras, Diogenes, atq; alij nõnulli
aliter, quorũ bona pars cerebro principatum formationis attribuunt. Quod ta
men pertinet ad annorum centena, Mathematici & diuinæ noſtrorum literæ vi
ginti inſuper addũt, neq; amplius cuiquã eſſe conceſſum aſſerũt, atq; hoc terra-
rum orbe iam mortalibus expleto, & vitæ noſtrę decreto quaſi quodam diuini
tùs promulgato. Illud etiam adiiciunt, Moſem ſolum, Dei (vt Iudæorũ libri lo-
quuntur) familiarẽ, centũ vigintiquinq; annos vixiſſe, qui cùm quereretur quòd
iuuenis interierit, reſponſum ei ferunt à numine, neminem plus eſſe victurũ. hęc
Pollio. Plurimùm verò octoginta & vnũ à natura & à ſyderibus cõceſſum aiũt,
quod vitæ ſpacium his potiſsimũ cõdonatur, qui & corpore & animo valeant,
vt Platoni, Dionyſio, Heracleotæ, Diogeni Cynico, Eratoſtheni & Xenocrati

Pla-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Platonico liberaliter conceſſum. Qui verò centeſimum attigerint, Carneades, à quo tertia Academia eſt, quæ dicit Noua, neq; non Cleanthes & Xenophanes Colophonius, Democritus Abderita, Iſocrates rhetor, & Gorgias Leontinus, cum aliis pleriſq; memorantur.

ÆGRITVDINE CONFLICTATVS.

QVòd autem dictum eſt imminui cor in ſeniũ vergentibus, ſunt qui cor dentibus ambeſum pro homine ponãt qui ægritudinibus afflictetur. Nam Homerus frequenter admodum iis & exedi & conſumi cor ait, qui vehemẽtiori aliqua animi ægritudine conflictãtur, quòd ipſe vnà cum Heſiodo facilè homines in anxietatibus & ærumnis in ſeniũ ire peſſum aſſeuerat, fatalemq; neq; non naturalem ætatem ita vitio vel imprudentia noſtra comminui. Pythagoras quoq; volens nos admonere, vnicuiq; vitæ ſuæ curã minimè negligendam eſſe, eruditè ſimul ac ſapienter imperauit, μὴ ἐσθίειν τὴν καρδίαν, hoc eſt, adhibendã eſſe diligentiam, ne noſmetipſos ægritudinibus ſubiicere contendamus: quæ potiſsimùm in cauſa pleriſq; ſunt, vt dono diuũm conceſſus vitæ curſus interrumpatur.

B

ANIMA.

QVoniam verò Latini ſermonis autores, animum quo ſapimus, animã qua viuimus eſſe dicunt, nos eorũ ſecuti diſtinctionẽ, cùm ſuperius de iis quę ad animũ pertinent ex propoſito argumento diſſeruerimus, nunc quę ad animã faciant exequemur: quanquã differentiã eam nõ vſquequaq; receptã video, vnde neceſſe ſit interdum, vel in eodem vtrunq; ſignificato ponere, vel alterutrũ vſurpare. Animam igitur quæ noſtræ ſit vitæ fundamentũ & ſedes, Ægyptij ſacerdotes per Accipitrẽ intelligi voluêre, quandoquidẽ BAIETH apud eos is eſt, qui apud Græcos ἱέραξ, apud nos Accipiter: Ægyptiaca verò elemẽta illa ſi per ſyllabas diuidantur, BAI per ſe animam, ETH verò cor ſignificat. Vtebant enim illi libenter ex huiuſmodi compoſitione vocibus, ex quibus ipſa rei natura, vel originatio, vel aliqua vis appareret: quod & apud Hebræos frequentiſsimum eſt, vt vnà cum locutione ipſa, res etiam qualis, cuiuſmodiũe ſit, intelligatur: vt quo vocabulo cœlum nominant, conſtare id ex aqua & aëre doceant: cùm Adã dicunt, & craſſam qua compacti ſumus terræ materiam, & inſitã ſimul mentem
C oſtendunt: mentem enim terræ applicitam, id nominis ſignificare tradit Philo. Sed iam quid cõmercij anima cum ipſo corde habeat, videamus. Ægyptiorum opinio fuit, cor eſſe animę receptaculum: quaſi igitur nominis coagmentatio ſignificetur, & ineſſe animam cordi conſtet, per Accipitris ipſius dicturã animæ reminiſcebantur. Neq; quidem Ægyptij tantùm, verùm & Stoici animã in corde potiſsimũ ſtatuerunt: ſentiendi enim vires omnes ad ſenſum, quem ex re ipſa cõmunem vocamus, vti flumina ad mare, confluunt: hic autẽ, ſi Ariſtotelẽ ſequimur, in corde eſt. Neq; abſurdè dixerimus, ab eo mari quinq; corporis ſenſus, viſum, auditũ, guſtatum, odoratũ, tactũ, quaſi quinq; maria mediterranea, diffuſos intrare corporis continentẽ, quæ manifeſta Platonis in Theæteto ſententia fuit. Quòd verò ſuper animo paulò antè dicebamus eum Accipitri comparatũ, imò alitẽ ipſam pictam congruũ huius eſſe ſymbolum, redigit in memoriã mihi Zoroaſtris dictum: alatũ quippe eſſe animũ, quod apud Platonẽ latiſsimè diſſeritur, decidentibusq; alis præcipitẽ eum in corpus ferri, illisq; mox ſuccreſcentibus ad ſuperos reuolare. Sed percontantib. eum diſcipulis, quo pacto alis bene plumantib. animos volucres ſortiri poſſent: Irrigetis, inquit, alas aquis vitę. Iterum ſciſcitantibus, vnde has aquas peterent, ſic per parabolã, qui erat hominis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mos, reſpondit: Quatuor amnibus Paradiſus Dei alluitur & irrigat, indidē vo- D
bis ſalutares aquas hauriatis. Quæſierit verò aliquis, qui'nam hi fluuij ſint, vt ſi Accipitrē merſare ſuū ibi velit, eos nanciſcat. D. Ambroſius flumina Zoroaſtris quatuor, virtutes totidē, in quas diuidit ſapiētia, prudentiā quippe, temperantiā, fortitudinē, & iuſtitiā intelligit: fontemq; eſſe ſapientiam, ex quo flumina hęc quantacūq; ſunt deriuent: nam in Diuinis literis fons paſsim accipitur pro ſapientia, ad quē accedere ſitiētes admonemur, de quo plura in Cœlo aquis irriguo. Vbi verò Plato in alarum, quas animę tribuit, mentionem incidit, per alas naturalem eā intelligentiā capit, quę, vt inquit Alcinous, eſt intellectio quędam in anima quæ corpori ſit applicita, non ea quę animo à corpore ſoluto cōuenit: ea igitur, cùm labem à corpore contraxit, nunquā ſeſe tollere humo poterit, niſi fluminibus, quæ poſita ſunt, infectum eluerit ſcelus. Quoniā verò ſunt qui duram metaphorā contendant, Gangem, Nilum, Tigrin, & Euphratē, ea enim iis amnibus nomina faciunt, pro quatuor illis virtutibus poni, quæ omnē in hominum vita principatū obtinēt, minimè fuerit importunū hæc latius interpretari.

PRVDENTIA. E

EX amnibus his Gangem primum enumerant, qui pro prudentia ponatur. Trahit hic ramenta auri, carbunculum, praſinū lapillū, quem alio nomine Smaragdum vocamus. Aurum pro inuentis prudentiū ſæpius accipimus: vnde diuinū numen per Prophetam ait, Odi illius aurū et argentū: de quo quidem alio loco cōmodius. Deuoluit & ſplendidū carbunculum, in quo ſcilicet animę noſtræ viuit igniculus, qui ſi tempore ſuſcitetur, neq; apta fomenta deficiāt, micantiſsimū ignis fulgorē totis ſit ędibus exhibiturus, vt in anima corpori inſita, pennarū radices actæ altius inhæreſcāt, quæ ſi prorūpere ſemel cœperint, breui ſint omnē corporis molem per ſublimē aëra libraturæ. Per Smaragdū verò virorem intelligas: porrò autē quæ virent, viuacitatē præ ſe ferunt. Oſtendit prętera viror, pręteriti ſeminis vitam. Aurū fulgore ſuo pręſentiū rerū precia proponit. Carbunculus excitato lumine, quid futurum ſit, quidu'e aduentet, aperit. quæ tria ſunt prudētiæ munera. Ganges ad hęc Phiſon eſt Hebręis vocabulum ſignificare tradunt oris mutationē, ſiue dicere velimus, ſermonis varietatē: non enim Ganges vnam tantùm gentem circuit, ſed, vt aiūt, omnem terrarū orbem ambit, & vt nōnulli opinati ſunt, vel myſticè rem intelligentes confinxere, in Li F
byam vſq; prolabit: manifeſtè enim accipiendū, mythologū nō ad hiſtoriā, ſed ad myſticū aquarū ſenſum animū adieciſſe. Atqui prudentię munus eſt prodeſſe quāplurimis, neq; vllam tam remotā, tam efferā gentē prętermittere, quā beneficio non demereat: ideoq; in omnem terrā exiuit ſonus eorū qui nos piè ſancteq; inſtituerunt.

TEMPERANTIA.

GAngi mox Nilum adiungunt, per quē temperantiā intelligi volunt. Alluit Nilus planitiem Ægypti: Ægyptus in Diuinis literis voluptatem & deliciarū illecebras ſignificat, vt de ferociente equo, ſuo dictum Cōmentario, quilatos Ægypti campos gaudet inſultare. Lex igitur Iſraeliticis data eſt, in Ægypti captiuitate detentis, hoc eſt, nequitię ac effœminationibus impuriſſimè deditis, vt ex Ægypto quamocyſsimè recederent, ſuccinctiq; lumbos agnum ederent, quod eſt temperantię ſignū: caſtos enim oportet, & viuo ablutos flumine, ſacra Deo ferre, ſupremiq; numinis Paſcha celebrare. Gæon hic amnis Hebræis eſt, à quo terram etiam Æthiopicam perlui dicunt, nempe vt deſpicatiſsimum corpus abluat, & libidinis ardorem extinguat. Æthiopia enim, vt nonnulli diuina-

rum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rum literarum interpretes exponũt, abiecta, vilis, & deſpicata ſonat, cuiuſmodi noſtrum eſt corpus Æthiopiæ perquàm ſimile, quod ſcelerum infectæ maculæ deturpant, & aduſq; nigri coloris ferrugine inficiunt.

FORTITVDO.

TErtius amnis Tigris eſt, qui fluuiorum omniũ velociſsimus perhibetur, no menq; illi tam animali omniũ rapaciſsimo, quàm fluuio velociſsimo, à ſagitta eſt, Armeniorũ lingua: qua enim parte ex Armenia in Meſopotamiã labitur, ibi propter rapidiſsimã velocitatem Tigres ſagitta dicitur. Per hunc fortitudinem interpretantur, quòd fortitudo curſu quodam pernici concita, obſtantia quæquæ demoliri atq; proſternere videatur, nullisq; obicibus oppoſitisq; molibus aut obſtaculis impediri, quin quò ferri deſtinarit, eò victrix prorumpat.

IVSTITIA.

QVartus eſt Euphrates, per quem fœcunditatem & fructuum exuberantiam intelligi volunt, ac perinde iuſtitię ſymbolum eſſe. Ex nulla ſiquidem virtute opimiores lętioresq; fructus colligi feruntur, quàm ex æquitate. Hinc Ceres,
B quod ſæpe diximus, legifera Poëtis, eademq; Aſtrea. Hinc tellus ipſa iuſtiſsima, ac ipſius iuſtitiæ ſimulachrũ perhibet. Putãt verò pleriq; Euphratẽ ἀπὸ τῆς εὐφραίνειν appellatũ, quòd nulla res magis quam æquitas ac iuſtitia, humanũ genus lætitia perfundat, & hilaritate repleat affluentius. Ex his igitur manifeſtum eſt, quibus aquis implumis Accipiter noſter luſtrari poſsit, atque identidem ita plumeſcere eáſq; alas emittere, vt non ſupra nubes tantùm, quod faciũt grues, ſeſe attollere, verùm ſuper omnes cœlorum orbes efferri valeat, pariq; cum Aquila honore acceptus, in ipſius Iouis gremium audeat volitare.

SANGVIS.

HAbet præterea ſimilitudinem Accipiter cum anima, vt aquã omnino non bibat, ſed ſolo ſanguinis ſuctu ſitim leuet, quo vno & anima ipſa nutriri quodamodo videtur. Ideo veteri illo inſtituto, libaminibus quæ pro anima parabantur, ſanguis apponebatur. Et Deut. XII, ſanguinẽ hoſtiarũ pro anima eſſe monet Moſes, idcircoq; non debere nos animam comedere cum carnibus. Paſsim verò Leuitico monemur, ſanguinem nõ eſſe comedendum, quia vniuſcuiuſq; carnis anima ſit in ſanguine. Sed precipuè cap. XVII. interminat Deus
C exitium cuilibet, tam ex domo progenieq; Iſraelis, quàm etiam hoſpitibus & peregrinis, qui apud eos diuertiſſent habitarẽntue, ſi ſanguine veſci auſi fuerint. quem ea de cauſa datum eis aſſeuerat, vt ſuper altari per eum animas ſuas expiarent, eſſetq; ita ſanguis animæ litatio, dum funderetur per altaris circuitum, & quod reſiduum eſſet, terra operiretur. Quòd verò dictum, vniuſcuiuſq; animã in ſanguine eius eſſe, nequaquã intelligendum eſt, ſubſtantiã animæ eſſe ſanguinem, ait Heſychius, ſed quòd ſocietatem cum carne per ſanguinem habeat. Vnde quidam ſanguinem animæ vehiculum appellarunt: emiſſus enim vbi frigere cœperit, à carne diſſoluitur, auolatq; anima. Eaq; de cauſa Ægyptij, ſi ſanguinẽ ſignificare voluiſſent, Accipitris imaginem faciebãt. Multorũ ſanè opinio fuit, animam eſſe ſanguinem, ſiue, vt Empedocles arbitrabatur, in ſanguine. Hinc illud apud poëtas: Purpureã vomit ille animã. Et: Vitam cum ſanguine fudit. & alia huiuſmodi. Et apud Ouidiũ, Pythagorico monitu exturbare quorumcũq; animaliũ cognatas nobis animas nefanda cæde ideo prohibemur, ne ſanguine ſanguis alatur. & in hanc ſententiam tum apud Græcos, tum apud Latinos plurima. Quamuis alio ſignificato accipi purpuream animam, alio de Piſcibus cõ-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mentario docuimus, vbi agitur de purpura vno ictu collidenda, ſi ſanguinẽ ad tinctum comparare voluerimus. Sed quantũ ad eos pertinet qui ſanguinẽ animę cõmiſcent, ego non ita fuerim impius vt non profitear, de brutorum animis hoc tantùm intelligi, de quibus cap. IX Geneſeos ſcriptum eſt, Anima illius in ſanguine eſt, cùm in homine tantùm ex animalibus, anima per ſe vitalis ſit, ſuaq; ſe contineat immortalitate. Et quamuis Salomon pro concione tertia, vnũ eundemq; interitũ hominis & iumentorũ, & æquã vtrorunq; conditionem, ex impiorum opinione poſuerit, ex ſua tamen ſententia, puluerem ad terram reuerti, ſpiritum ad eum qui dederat, aſſeuerat. Baſilius ad hęc, vbi concione octaua die quinto locum exponit, Educat terra animã viuentem, brutorũ tantùm animam eſſe ſanguinem diſputat. Alit verò ſanguinem coactum in carnem ſuapte natura verti: carnem autem corruptã in terrã redire, vnicuiq; manifeſtũ: itaq; iumentorũ animã terreã quandam eſſe naturã. Eos verò valere iubet, quos nihil quicquam pudet animas ſuas, & equorũ, & canum, in eadem ſpecie collocare: quiq; ſeipſos etiam, & mulieres, & frutices, & æquoreos piſces olim fuiſſe reminiſcantur, idq; aſſerere nõ erubeſcant: quos quidem piſces fuiſſe nemo ſanæ mentis diD xerit: quo verò tempore iſthæc literarũ monumentis mandauere, expertes magis rationis quàm piſces fuiſſe, quiſquis mente iudicioq; polleat, dubio procul aſſeuerarit. Illud verò cõmerciũ cordi eſt cum ſanguine, vt ex Philoſophorum obſeruatione compertũ ſit, cor iis omnibus eſſe, quibus & ſanguis: id quod etiã de iecinore proditur. Neq; tamen infirma eſt eorum opinio, qui nõnihil ſanguinis ab iecinore procedere iudicarunt. Sedenim potior eorũ, qui ſanguinis principatum cordi dedicarunt, à quo, tanquam à fonte perenni, in venarũ cõceptacula diffundatur: nuſquã enim niſi in corde ſanguinem concreſcere, ex Medicorum & Ariſtotelis traditione didicimus, in quo quidem primũ oritur, etiam antequam totum corpus informetur, quæ idem latius libro de Animalibus tertio pertractat. Ac ne interim nos plura de anima, de corde, de ſanguine differamus, ea conſulto prętеribimus quæ dici poſſent, ſi quid cordi, quid iecinori, quid arteriis, quid venis inſeruiat, & vnde triplex animæ poteſtas originem & fundamentum cõſequatur, repetere voluiſſemus: ſedenim hæc ita breuiter tacta ſuffi-
E cere viſa ſunt pro redditione cauſę, cur talia ſacerdotes Ægyptij pingere cõmenti eſſent. Illud addam, ſanguinem religioſiſſimo Hebręorũ ritu in ſummo cultu
F ſemper habitũ, quem ex alite qualibet effuſum ſimulac oſtẽderint, inſperſo puluere ſepelire pro magno negotio habẽt, quòd perſuaſum illis ex Prophetarũ dictatis, ſanguinem ad contractæ labis abolitionem, & animorũ depurationẽ facere: ſed nõ intelligũt, myſteriũ id ad precioſiſſimũ CHRISTI ſanguinẽ ſpectare, cuius aſpergine maculæ omnes noſtræ, cùm expiari voluerimus, abluuntur.

VICTORIA GLORIA'VE.

DEniq; propter eas dotes, quas huic aliti natura ſupra volatiliũ aliorum conditionem elargita eſt, factũ vt in vniuerſum Accipiter eſſet excellentię hieroglyphicum, præcipueq; victoriã ſignificaret: nam reliquas omnino volucres volatu antecellit. Neq; fruſtra Theoclymenus apud Homerũ, obſeruato Accipitris auſpicio, Telemachũ bene ſperare iubet, eiusq; genus in Ithaca ſupra reliquorũ omniũ gloriã potens, celebre & illuſtre futurũ pollicetur. Ea ſanè Accipitris pręrogatiua eſt, vt agilitatis in volando principatũ obtineat, ab eoq; deſumantur pręclara illa alarum inſignia, quæcunq; in huiuſmodi deueniant glorię ſignificatum. Hinc Victoriæ hieroglyphicum paſsim in numis & monumentis

aliis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A aliis alatum, quia victoriæ partæ fama sese statim humo tollit, amplexaq́ gloriã per summũ æthera latè volat, perq́ immensos terrarũ tractus expatiatur, offensiones impedimentaq́ omnia agilitate sua declinans. Hinc ipsi numi Victoriati dicti, quibus Drusus in Tribunatu plebis octauam partem æris argento miscuit. Hinc Musis coronæ ex pennis quas ex Sirenum alis euulsere, postquã eas in certamen impulsu Iunonis cõgressas facilè superauerãt, vt Eustathius & Pausanias meminere: quamuis alij Sirenas indignatas spõtè alas deposuisse dicant, reiq́ monumentum esse Apteram ciuitatem, ea de causa cognominatã. Vtcunq́ verò, ad id Homerũ allusisse ait Eustathius, cùm ἔπεα πτερόεντα protulit: quem Horatius noster secutus, volare verba dixit. Et nostri per pennas columbæ de argentatas in Psalmo, sermones Dei interpretãtur, vt ait Adamãtius, quod merũ est hieroglyphicũ. Philosophi ad dissectionem aëris, quæ verborum tanquã alarum illapsu fiunt, id referendũ autumãt. Sedenim de Musis alibi locus erit suus.

VICTORIA PERPETVA.

B QVamuis autem & in Olympia, & vulgò esset alatum Victoriæ simulachrũ, apud Athenienses tamen exarmatum alis cernebatur, vt & Pausanias & Heliodorus Periergeta meminere: Mineruæq́ id fuisse signũ dedicatũ, in cuius dextera manu malum Punicum esset, in læua galea, de quo ita Harpocration: λυκοῦργος ἐν τοῦ περὶ ἱερείας, ὅτι νίκης ἀθηνᾶς ξόανος ἄπτερον, ἔχον ἐν μὲν τῇ δεξιᾷ ῥοιὰν, ἔν τε τῇ εὐωνύμῳ κράτος ἐτιμᾶτο. Id ea de causa factũ Pausanias tradit, ne Victoria discederet Athenis, ac aliò quopiam abuolaret. Ita numen apud se perpetuò detineri posse arbitrati sunt Athenienses, dum alarum omen, veluti quoddam instabilitatis signũ, reformidabant. Nam quæ Amori alæ attribuuntur, ad frequentissimas in eo rerũ vicissitudines referuntur, vt Propertius de eo qui figuram eius pinxerat libro II.

Idem non frustra ventosas addidit alas,
Fecit & humano corde volare deum:
Scilicet alterna quoniam iactamur in vnda,
Nostráq́ non vllis permanet aura locis.

Alæ autem à Cyro visæ, quę Darij humeris inhęrentes, vna Asiam, altera Europam inumbrabant, nimirum victorię signum portendêre. Solitus verò est Da-
C rius, qui sibi totius orbis victorias proponebat, pallam gestare auro distinctã, quã aurei Accipitres tres, velut rostris inter se concurrerent, adornabãt, literis ΝΙΚΗ ΤΙΚΩΤΑΤΟΣ, inter alas & singulorum caudas dispositis. Et Antiochus magnarũ sibi conscius expeditionum, quia multa strenuè fecerat, gentes plurimas debellauerat, vrbes innumeras subegerat, longa victoriarũ continuatione illustris, Accipitris cognomine vocari gestiebat. Septem autem Accipitres qui Vulturẽ insectabantur, victorię eius signum hieroglyphicè constituti fuere, quam viri septem in Smerdis Magi exitium cõiurati, assecuti sunt, votiq́ compotes facti, patriam ab illegitimo Rege liberauerunt. Ille siquidem regnum sibi nullis natalibus comparauerat, veluti vultur non ex legitimo conceptu, sed sine patre generatur ex

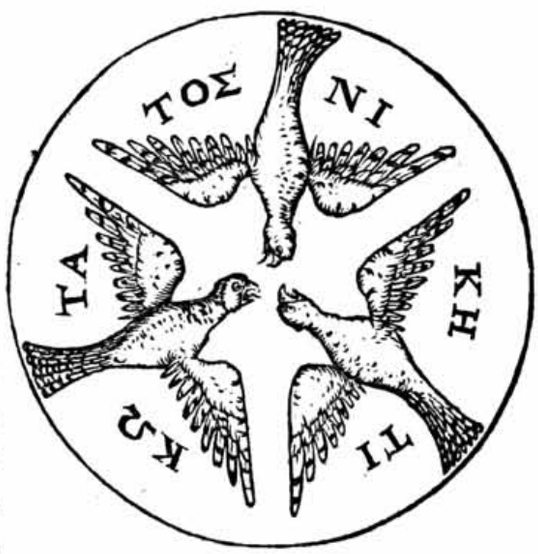

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vento. Est & illud victoriæ significatum hieroglyphicum, quod in antiqua D
columna Viterbij spectatur, duos scilicet Accipitres ex diuerso aduolantes, per quos, vt nonnulli tradunt, Herculis ab Alpibus, et Osiridis à Brundusio motus in Gigantes, neq; non victoria describitur. Neq; verò ea solùm de causa, quòd Accipiter volatu præstet, quodq; alæ victoriæ attribuũtur, ales ea victorię symbolum est, verùm ob id etiã quòd eius pugna tam artificiosa est, eoq; astu patratur, vt necesse sit hostem qui cum congressus fuerit, omnino vinci. Nam si cum fortiori res agatur, tum sese in aëre resupinat, vngues sursum versus intendens dimicat, alas verò caudamq; inferius expandit, quibus vice soli fungatur. Vnde fit vt cùm aduersarius voti cõpos fieri minimê possit, vel re infecta abire cogatur, vel omnino superetur. Quæ quidem solers dimicatio cùm sit etiam noctuarum propria, quæ maiore circundante multitudine resupinæ pedibus repugnant, collectæq; in altum rostro & vnguibus totę teguntur, Accipiter simulac pugnam animaduerterit, aduolat noctuis opem allaturus, atq; ita quodam naturæ consensu eis auxiliatur. Nam & noctua apud Athenienses victoriæ hieroglyphicum fuit, de qua suo loco, quæ ad rem spectant, diximus. E

Sed minimè κατὰ παράφρονος puto ponere quod in quodam Canone Imperialium militiarum apud Maffæos Romæ vidi, militarẽ ordinem fuisse qui Accipitrem luteum in parma identidem lutea gestabant. Erant hi, qui Sagittarij Venatores nuncupabantur, qui sub Magistro peditum stipendia faciebant. Sed & alius ordo LAVNI nuncupati, insigne idem Accipitris lutei in parma identidem lutea gestabant, & sub eodem Magistro peditum merebant, eo tamen discrimine, quod sagittariorum Accipiter caput in alam læuam vertebat, Launorum in dexteram. Iam de DIVITENSIBVS, Gallicana legione, quorum insigne erat cæruleus Accipiter, colore tamen dilutiore, vnà cum tauro, in ipsius Tauri commentario dictum.

CELERITAS.

Diodorus per Accipitrem volantem, per quem alij victoriam interpretantur, celeritatẽ ipse significari tradit, propterea quòd in volatu sit omnium volucrum velocissima: vultq; significatum ad res domesticas transferri, quæ citò fiant. Leges & pterophoros apud Plutarchum, Othonis vita, qua locutione tabellarios intelligendum, quorum insignia forent surrectæ pennæ, ad celeritatem indicandam. Inde Iuuenalis: F

Anxia præcipiti venisset epistola penna.

AER.

Accipiter ad hæc passis alis figuratus, elementum aëris indicat apud Ægyptios sacerdotes. Atqueadeò alæ pennatorũ singulæ aërem significant, vtpote solum auibus propriũ, perinde ac aqua piscibus, terra aliis atq; aliis solum est. Animaduertẽdum verò, locum de pennis alis ue corruptũ esse in impressis Hori codicibus, legiq; debere vt in manu scriptis exemplaribus antiquis, πτερὸν τὸν ἀέρα. Inde quędã desiderari, quæ ad aliud pertinent significatũ. Sunt qui ventos ex ea specie significari tradant. Ventus autem nihil aliud est, quàm incitatus & fluẽs aër. Triclinius apud Pindarũ Pelopis ἵππους ὑπὸ πτέρους, velocissimos exponit. Sunt qui cœlestiũ corporũ ortum hinc interpretentur. Nam quæ sidera super horizontem attolluntur, volucriũ in morem surgere, & per immensum inane ferri videntur. Pennata verò apud Mercuriũ talaria, nimirũ Homericũ illud innuũt, quòd verba ipse volucria nuncupauit. Eadem ratione Irin et aëripedem

& pro-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A & procellipedem vocant, quæ deorũ ſit internuncia, vt apud Maronẽ legimus:

Irin de cælo miſit Saturnia Iuno.

ANIMVS.

SEdenim cùm etiam animi ſignũ ſit Accipiter, facilè identidem celeritatis indicium eſſe poteſt, cùm animi celeritas omnem exuperet velocitatẽ. Sedenim ſiue victoriã, ſiue hanc quam alij ponunt alacritatem, ex Accipitre ſignificari dixerimus, tantundem eſſe videtur.

SACERDOTIVM.

NEq; quidem tabellarij tãtùm alas geſtare iuſsi, verùm etiam ſacerdotes Ægyptij capita habuerunt aliis inſignia: quod quidem geſtamen ideo ſuſcepe runt, quòd Accipitri ex eo honorem habitum voluerunt, quem dictitabant librum olim puniceis literis perſcriptum, Thebas ad ſacerdotes detuliſſe, in quo quidem libro, qui cultus, quíq; honos diis deberetur, quáq; ratione ſacra plurima procuranda eſſent, notatum erat. Hinc eos ſacerdotes à Poëtis noſtris Criſtatos appellarĩ comperias, vt apud Martialem:

B *Linigeri fugiunt cálui criſtatáq; turba,*
Inter adorantes cùm ſtetit Hermogenes.

Habes honoratiſsime vir Accipitris hieroglyphica, lectionẽ non quidem tuo ſublimi ingenio dignam, neq; multiplici eruditioni tuæ neceſſariam, ſed cultus & obſeruantiæ in te meæ pignus. Neq; enim is ego ſum qui putem te ex dedicatione hac mea vel minimum creſcere, ſed ſi illi locus apud te in angulo aliquo concedatur, ſciam me laudis plurimum comparaturum. Vale.

PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS BELLVNENSIS AD ILLVSTRISS. HEROInam Victoriam Daualam Piſcariæ principem, de ijs quæ per Columbam, Turturem, & Hirundinem ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

C *MAgni omnino ponderis eſt Pindari Lyricorum principis dictum illud, alio quamvis numero, in hanc certè ſententiam:*

Carmine res viuunt, carmina rebus egent. Nam ſcriptor quantumlibet elegans & eximius, ſi vana & inania mandare literis aggrediatur, puta purpura ſimiam veſtiat, nihil aliud aſſequatur, niſi vt omnibus ſit deriſui atq; ludibrio. Si verò facta inclyta præclaráq; ab inepto imperitóque ſcriptore celebrentur, neglecta ſtatim turpiter exoleſcent. Hæc dum mecum reputo, honoratiſſima VICTORIA, tuámque erga deſideratiſsimum coniugem pietatem conſidero, illiúſque res præclarè geſtas Muſarum tuarum elegantia decorari conſpicio, fortunatiſsimum Principem appello, qui cùm tot ante annos è vita migrarit, per te quotidie reuiuiſcat, clariorq; & illuſtrior euadat. Te autem non minus beatam, quæ materiam ſuſceperis tam inſignem, tam celebrari dignam, quæ immortalem gloriam tam illi ſit quàm tibi ſine dubio paritura: ideóque veſtræ plurimum gratulor felicitati. An non ille egregiè felix, qui virtutibus omnibus heroicis ornatiſsimus, rebus tot tantiſq; ſapientiſsimè procuratis, glorioſiſsiméq; confectis, poſt opima illa ſpolia tam præclara ad Ticinum parta, quaſi ſplendidius nihil in poſterum expectare poſſet, è vita migrans, vxorem te reliquerit tam piam, tam pudicam, tam doctam, tali præſtantem ingenio, eáq; facundia & arte ſcribendi præditam? vt quantum ille rerum geſtarum ſplen-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

dore illustris est, tantum tu scribendo, & vnum illum celebrando, clarissima passim habearis: D
in ambiguóq; posueris, vtrum ille res illas prudentius feliciúsve fecerit, an tu ea doctius & elegan
tius victuræ memoriæ commendaris. Magnificentius dicat fortè aliquis Artemisiã fecisse, quæ
marito celebrationis tantæ sepulchrum struxerit, vt inter septem orbis miracula nomen habere
meruerit. At tu quotidie tuo Mausolea facis, quotidie nouas statuas ponis, quotidie columnas
erigis, non quas temporis iniuria demoliatur aut perdat, sed quæ in animis hominum sitæ, nul-
la vnquam fortunæ temeritate labefactari possint, nulla vetustatis edacitate consumi. Quem
referent Musæ viuet, meritò Poëtæ clamant, & è classe tua vnus, isq; summus, fabricas has elu-
dens, exegisse se monumentum ære perennius, regaliq; situ pyramidum altius, gloriatur. Vincis
igitur Victoria Artemisiam, quæ marito nullo non die monumentum aliquod excitas non ex
marmoribus aut cæmentis, quæ aliquando fatiscere putrescereq; necesse sit, sed ex politissimis
poëmatibus, quæ donec erit hominum memoria, summa cum vtriusque laude perdurabunt.
Euadnem opponet alius, in qua vulgus maiorem quendam affectũ charitatémq; decantat, quòd
flammis iniecta mariti arserit. Imò superstitio maior ea fuit, ac perinde execrabilior, vtpote quæ
vtriq; acciderit perniciosa: sibi, quòd se ausu temerario tam atrociter dono vitæ priuauerit, iisq;
affligi pœnis voluerit, quas superi mortem sibi consciscentibus statuere: marito autem, quòd ma- E
nes eius non ea tantùm morte tam miserabili mœstos reddiderit, sed vt de supplicijs etiam eius-
dem, si quis apud manes sensus, æternùm cruciaretur, effecerit. Altera huic non absimilis, P.
Cornelia Annia, clara satis fœmina, quæ ne in desolata orbitate superuiueret, viuam se vltrò
in arcam cum viro defuncto damnauit. Sed enim furor hic, profectò furor, non amor fuit: cuius
vecordiæ testimonium vt transiret ad posteros, testamento etiam cauit, vt sacrificio super arcam
Plutoni & Proserpinæ peracto, ea rosis exornaretur. Sed facessant exempla hæc à pietate insti-
tutisq; nostris alienissima. Longè glorioſius proferet se forsitan Alceste Admeti Regis coniux
laudatissima, quæ mori ipsa pro mariti vita, quem fata sub hac conditione damnauerant, ele-
git. cuius mutuæ inter coniuges charitatis exempla, apud Romanos pleraq; sunt memoriæ com-
mendata. Tu non minori in coniugem tuum affectu succensa, mortem ideo non affectasti, quòd
viuendo, viuum nobis maritum ingenij tui clarissimi opera repræsentas, & quod admirabilius
est, immortalem facis. Quinetiam dum viuis, eum, quamuis apud superos incomparabili frua-
tur beatitudine, tuæ tamen pietatis officijs, sensu nescio quo, rerúmq; nostrarum. quæcunq; illum
tangit, cura, iucundiorem hilariorémq; efficis, ac beatiorem. Cùm itaq; insignioribus viduis, quæ F
anteacta ætate claruerunt, anteferenda sis, cogitaui ego ex hieroglyphicis lucubrationibus meis
Columbam & Turturem tibi dedicare, vt commentariũ hoc sanctissimæ viduitatis exemplar,
non tibi, quæ testimonijs his non eges, sed mihi iucunditatis illius, quam ex virtutum tuarũ con-
templatione percipio, monumentũ sit, atq; conseruatio. Tu quid fusci coloris Columba apud Ae-
gyptios, quid Turtur sacris eorum literis significaret, & quæ veluti in comitatũ accedunt, si adli
buerit, leges. Ego me satis animo feciſſe videor, si quam antiquissimi sacerdotes illi vi-
duitatem quibusdam rerum imaginibus occultabant, nostro tem-
pore per te prodire in lucem, & omnibus in-
notescere contigerit.

DE CO-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE COLVMBA.

PERSEVERANTIS CONTINENTIÆ VIDVÆ.

QVAMVIS multa essent apud Ægyptios & nationes alias Columbæ significata, illud tamen in primis continentissimis illis sacerdotibus admiratione dignum habebatur, quòd cùm animal alioqui procacissimę salacitatis esset, lasciuiæq; notam apud omnes ferè gentes contraxisset, incomparabile tamẽ exemplum continentiæ, summamq; pudicitiam in ea deprehendebant, quòd marito fidem seruaret inuiolatam. Quare mulierem quæ vidua perstaret significare illi cùm instituissent, Columbam nigram pingere commenti sunt. Pudicitia siquidem Columbis prima, & neutri nota adulteria: coniugij fidem non violant, communemq; seruant domum, quam nisi cœlebs aut vidua non relinquit, & quandiu marito priori viduata est, alij non copulatur. Si verò iussa sit à domino transire

B ad secundas nuptias, fidem eandem seruat secundo, qua se priori obstrinxerat, vt Propertius:

Exemplo iunctæ tibi sint in amore Columbæ,
Masculus & totum fœmina coniugium.

Idcirco Tertullianus in sua illa Monogamia hanc in exemplum trahit, nos ad simplicitatem eius prouocatos ea de causa differens, quòd ea auis non innocua tantùm sit, verùm etiã pudica, quam vnã vnus masculus nouit. Nigram autem illam Aegyptij faciebant, id scilicet indicantes, quòd ad secundas nuptias non transisset, sed atrata viri prioris desiderium præ se ferret: in luctu enim pullo vti colore, multarum gentium mos est: quamuis apud Romanos in Imperatorũ funeribus vestibus albis, vt Plutarchus & Herodianus asserũt, vtebantur. Venetos autẽ Padanosq; omnes atratis vti vestibus, quòd Phaëthontis casum adhuc lugent, fabulosus idem Plutarchus ait: siue, quia niger color firmitatis & perseuerantiæ signum. Colores enim alij ex vno in alium transeunt, obscurioris q; corporis admistione densiores fiunt: sed vbi ad nigrorem peruentũ est, ibi consistitur. Aiunt verò nonnulli, non omnium hanc Columbarum naturam esse,

C vt pudicitiam ita custodiant suam, at earum tantùm quas Græci φάσσας vocant, paruis gallinaceis haud multò minores, quas ferunt trigesimum sæpius & quadragesimum etiam vitæ annum excedere. Cœlibatum verò quem alterutro eorum extincto coniux alter fideliter seruat, & coruis & cornicibus & graculis cõmunem esse perhibent. Columbarum autem oblationem in sacris Theologi ita accipiunt, vt coniugij tam firmi ratione habita, nos quoq; mentem stabili firmitate perseueraturam Deo, vti vero coniugi, sociemus.

CORRECTIO.

SEd & ille Columbarum pullos, aut par turturũ obtulisse dicitur apud Adamantium, qui aliquem absterruerit à vitiis & sceleribus, hortandoq; monendoq; ad animæ simplicitatem traduxerit. Tangit hoc etiã Cyprianus, qui emissam ab Noë Columbam lapsorum imaginem præ se ferre commentatur. Sed his iam aliquantulum insistamus, cùm nequaquam diuinæ literæ sint ab hoc argumento dissimiles, in quibus Columbam multipliciter figurari comperimus, ac perinde significata etiã variari. Sed hîc series exigit vt prius de fusca loquamur, de aurea atq; argẽtea suo mox loco dicturi. Nam quæ ad Noam oleæ

C

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

virentis ramum ore gestat, fusca ponitur à Prophetis, esseq́ indicium perhibe- D
tur mentis, quæ à perperàm factis iam abstineat, seq́ quieti dedat, hoc est, tranquillitati, quæ non nisi inde purgato à vitiis animo locum habet. Sub vesperam hæc reuertitur, deficiente quippe luce, quod tantundem est, ac si momentaneæ, aut breui temporis curriculo duraturæ felicitatis diceremus. Sub vesperam, inquã, aduolat, ne occupetur à nocte, quippe ne intercipiat̃ à morte, priusquàm infectũ eluerit scelus, atq́ ita perpetui carceris supplicio afficiatur. Promissam enim esse veniam ei, qui paratus sit in posterum bene, piè & honestè viuere, & à quibus emerserit vitiis & voraginibus abhorrere, alio loco indicat vropygium auri fulgore illitum: de quo tamen apertius disputatur inferius. De olea quoq́, quæ sit misericordiæ signum, suo loco dictum.

ILLECEBRÆ AMATORIÆ.

QVòd verò sacerdotes Ægyptij per volucris huius simulachrũ illecebras amatorias significarent, duabus vtriusq́ sexus Columbis sese inuicẽ exosculantibus adpictis, ea de causa factum, quòd illæ non prius ad Veneris copulam, quàm ad osculationem deueniunt. Hinc legas apud Senecam Mœcenatis E
dictum illud, Columbatim labra inserens labris. Extant & Gallieni Imp. carmina satis luculenta, quibus lasciuiam huiusmodi per amatorium etiam murmur ab eis exprimi declarat eo in epithalamio quod ipse lusit, cùm fratrum suorum filios iungeret:

Ite, ait, *ô pueri, pariter sudate medullis*
Omnibus inter vos, non murmura vestra Columbæ, Brachia non hederæ, non vincant oscula conchæ.

Ea autem de causa, quòd osculorum blanditias Columbæ norunt, dedicatas eas Veneri, Græcorum plerique tradidere. Cæterùm Athenæus ob id factum putat, quòd in Cypro Columbæ primùm repertæ indeq́ ad gentes alias transmissæ. Veneri enim sacrã esse Cyprum, omnes norũt. Propter verò salacitatem eam quæ notissima est in Columbis, Albertus non ineptè nomen iis inditum ideo putat, quòd lumbos colãt: in venerem quippe se vltrò incitent, ingenita nequitia stimulatæ, cuius sedẽ in lumbis esse, alibi disseruimus. Apollodorus quoq́ in iis quę de Dis conscripsit, columbam Veneri sacram lasciuiæ ergò dicit, nomenq́ illi Græcè περιστέραν, παρὰ τὸ περισσῶς ἐραν, quòd supra modum amori det operam, arbitratur. Sanè Siculi olim persuasum habuere Venerem ab Erycis monte digressam, per dies nouem stato singulis annis tempore secessum colere, interimq́ nullas toto eo tractu Columbas apparere, abire enim illas Deæ suæ comites, nonam verò post diem aduentare vnam reditus prænunciam, quæ Veneris templum ingrediebatur, reliquas mox vno turmatim agmine reuerti, atque hinc gaudio exultantes Venerem adesse profitebantur, diemq́ eum hilarem, cantibus & iocis festiuum atq́ iucundum celebrabant. F

CHARITAS.

SAnè quòd mutuis sese osculis Columbæ suauient̃, ansam dedit vt charitatẽ, amoris quippe pij virtutem, hieroglyphicè per Columbam nonnulli interpretentur. Et Apostolum citat Origenes, qui de charitate locutus Columbam protulerit. Eruditissimus etiã Cyprianus tã vitæ sanctitate quàm facundia clarus, in iis quæ aduersus Nouatianum pro vnitate cõcordiaq́ piorũ omniũ scripsit: Idcirco, ait, & in Columba venit spiritus sanctus: simplex animal & lętũ, nõ felle amarum, nõ morsibus sæuum, non vnguium laceratione violentum, cuius inge-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ingenium est hospitia humana diligere, vnius domus consortiũ nosse, cùm generant simul filios educare (ita enim legendum est, non edere) cùm commeant volatibus inuicem cohærere, communi conuersatione vitam suam degere, oris osculo concordiã pacis agnoscere, circa omnia demum humanitatis omnẽ implere legem. Noti sunt humanissimi Gallorũ omnium mores, qui passim oscula tanto studio colunt, vt honori sibi ducant, quòd adueniens hospes vxorem, sorores, filias etiamnum virgines osculo adhibito salutauerit, & in amplexũ acceperit, & in gremiũ sibi assidere iusserit. Nam & apud Romanos olim licebat obuias quasq; mulieres excipere osculo: quod ideo Cato institutũ tradit, vt explorarent an mulieres temetum olerent: capitale enim erat Romanis fœminis gustare vinum: ideoq; ferunt fœminam quæ sub Romulo vinum biberat, à marito impunè occisam. Apud Lacedæmonios oscula non concessa modò, sed etiã instituti Ludi, propositaq; præmia iis, qui seniores lepidius suauiarent. Nisæorum id inuentum, & à Megarensibus etiam in honorem Dioclis obseruatum. Nam & illæ Romanorũ exosculationes, vt fœmineo generi honos haberetur,
B sancitæ sunt, vt apud Plutarchũ legitur libro de claris Mulieribus: nempe quòd Aboriginibus in Tyberim inuectis, Roma quædã nomine inter mulieres quas secum adduxerant nobilis, autor fuit vt classis absumeretur incendio, vnde coacti sint ibi sedem figere: quod cùm illis feliciter succesisset, eius generis præmia mulieribus detulerunt, quæ auspicatissimi facti memoriam prorogarent. Ad hæc Nomadum asperrima rusticitas incesitur, quorum tanta fuit seueritas, vt ne filios quidem suos oscularentur. In Diuinis nostræ pietatis monumentis ipsum Assertorem nostrum legimus charitatem, vt ita dicam, frigidam in Simone hospite, quòd osculo non fuerit ab eo exceptus, exprobrasse. Et sacris Pontificiis Romæ ritu solenni per mutuas exosculationes pacis auguriũ celebratur:

Ipse etenim casta dum operatur mente sacerdos,
Oscula dat, quæ dent ille vel ille alijs.

A E R.

C Redidere nonnulli Columbam ab Assyriis coli in Semiramidis gratiã: sed autores Græci, in Rheæ potius memoriam, vtpote qui asserant, aerem &
C aquam potiores esse partes, in quibus ostentet se natura rerũ, pariq; ratione abstinere eos à piscibus. Cùm verò volatile vnumquodq; animal sit aeris indiciũ, Columbam præcipuè nuncupatione hac hieroglyphicove veteres honestarũt, quòd domesticis alitibus nulla neq; lõgius domo neq; diutius abuolet, tecti tamen lariumq; memor summa fide reuertatur, & mansuetissima nobiscum consuetudine diuersetur. Obiectabunt hirundinem alĩ, quæ trans mare etiam migret, ad sibi domesticam tamen sedem redeat: sed illæ nunquam cicurantur, neque vlla nobiscum consuetudine sociantur: siue ea potius fuerit huius honoris causa, quòd illi tanta sit cũ aere familiaritas, vt ibi tutius quàm humi versari videatur, tantaq; sit eius volatus facilitas, vt Maro dicat,

Radit iter liquidum, celeres neq; commouet alas.

perniciosimus enim est eius volatus. Vnde Hesychius Columbam neq; nõ turturem hieroglyphica ponit hominis qui mente sublimia quæq; facillimè penetret, & cõtemplationi sit egregiè deditus. Meritò itaq; Syri qui aërẽ vsqueadeò colunt, tanta religione Columbæ pepercere, quod ita tangit Tibullus:

Quid referam vt volitet crebras intacta per vrbes

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Alba Palæstino sancta Columba Syro?

In numo sanè Cibyratico Columba cusa, hanc loci religionem mihi videtur indicare. De vrbe hac Horatius: D

Ne Cibyratica, ne Bithinna negotia perdas.

In Cilicia ea est, quãuis & alia sit minoris Phrygię. In numo autem inscriptio est KYBIPA. Signũ, Columba volans. Fuit & puella Phthia nomine, quam Iupiter fertur adamasse, eiusq; formã in Columbę speciem cõmutasse, traditũ ab Ælia no. Sed hoc nihil facit ad Ægyptiaca. Quod verò de Semirami dicebamus, ad demus & illud ab ea deriuatũ, vt Persæ matrum filiarumq; suarũ coniugia non abhorreant, vtpote quæ filium ad stupri vsq; consuetudinem adamasse fertur.

IMPIVS INGRATVSQVE.

QVin hæc inusta est Columbarum generi nota, quòd eorum mas iam validior factus, patrẽ rostro impetit, & à matris consortio tentat abigere, eiusq; cõiugij locum occupare. Quapropter Ægyptij sacerdotes impium ingratumq; hominẽ, ac in eos qui de se bene meriti fuerint, perduellem significare si vellent, Columbũ, inquit Horus, aut pullũ eius qui matrẽ solicitaret, facere consuerunt. E

CASTITAS.

SEd esto lasciuũ animal columbinũ genus, contrà palumbes parcissimi coitus sunt, ideoq; quòd parcant lumbis, Albertus existimat appellatos. Nam & qui frequentiori vsu eos in cibum sumptitare consuerint, in venerem hebetiores redduntur: quare non inscitè illud de alitibus huiusmodi dictum:

Inguina Torquati tardant, hebetantq; palumbes:
Non edat hanc volucrem qui cupit esse salax.

SEMIRAMIA PROCACITAS.

QVoniam verò, vti dictum, fama est Semiramin sub effigie Colũbæ ab Assyrijs coli, Gnidius scribit eam à Columbis enutritam: & in Columbam inde conuersam, qua specie colebatur apud Assyrios: id quod de petulca eius improbitate intelligendum est, tametsi quos Diodorus citat, eam & modestam, & nota admodum integritate præditam fuisse prædicant: neq; eam ignobiliter natam inficiantur, vtpote quæ circa stagnum quoddam in parte Syriæ in crepidinem aquis prominentem proiecta, aliquãdiu fuerit ab aquatilibus volucribus, quæ apricatum eò se recipiebant, miro propemodum studio educata, quippe quæ non solùm alimenta congererẽt iacenti, sed perinde eam fouẽdo, ac implumes pullos ab omni aëris iniuria protegerẽt, quoad pastores creberrimo volucrum cõcursu, insolitaq; trepidatione moti, ex proximis insulis eò conuenientes iacentem extulerunt, alitamq; apud se diligenter Menoni, Regis Nini familiari, in vxorem cõcessere. Sedenim de famosa eius fœminę procacitate Scaurobates Indorum Rex apud historicos ita in eam inuehitur, vt pastorale scortũ, vt Assyrij Regis concubinã fuisse proclamet, vt nullum egerit diem in castris sine adulterio, raroq; vllus ad eam adulter bis admissus fuerit. Satis verò cõstat tam immoderatę libidinis fuisse, vt equum abominabili probro turpitudineq; adamauerit, autore Iuba. Eam sanè ob libidinis feruorẽ Euphorion ἱμερῶ, hoc est, ardentem appellauit, epitheto admodum proprio, perinde ac Callimachus Venerem eo versu ἱμερῆς κύπριδος ἁρμονίαν, id est, ardentem Cypridis harmoniam. Hanc Hieremias quoq; Columbæ notauit elogio, cùm Babylonios Hebræorum excidio venturos vaticinaretur: Fugite, inquiens, ab occursu gladij, quem Columba vibrabit: per Columbam Babylonis cõditricem & eius populi autorem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rem innuens. Quòd autem vates hic fatidicus eam gladio insignẽ inducit, de feroci & impigro eius ingenio multa rerum scriptores tradidere: sed illud præcipuè facinus memorandum, quòd Nino Bactrianos obsidente, Menon hanc, vxorem quippe suam, accersiuit: quę vbi primùm in castra venit, mulier acri ingenio Bactrianæ arcis situm contemplata, confestim viro rationem ostendit loci modico negotio occupandi. Erat arx ab vna parte præceps, atq; in profundam vallem insigniter abrupta, quã hostes velut inaccessam, nullo pręsidio custodiebant. Huc audax mulier cum paucis, quos sibi ad id facinus delegerat, per loca ab hostium oculis maximè auersa, atq; eadem aspera & confragosa, pręter spem omnium obrepsit: vnde cùm sese veluti cœlo delapsa hostibus (quorum oculos Assyrius, dum negotium conficeretur, subita oppugnatione ab omni sensu eorum quæ fierent longè auerterat) ex improuiso obtulisset, Bactriani omni spe retinendæ vlterius vrbis abiecta, alij aliò præcipiti fuga dilapsi, vrbem in regis arbitrio reliquere.

REGIVM AVSPICIVM.

B ADnumerantur verò Columbæ inter eas alites, quæ Regibus auspicia faciant. Hinc Maroniano Æneæ, Columbæ geminæ à matre in auspiciũ missæ. Et Cæsari originem inde trahenti prospero fuerunt ostento, cùm palmam eam nidis frequentare cœpissent, quam ipse castris locum capiens, inter syluas quas cædebat repertam, conseruari vt omen victoriæ iusserat: ea enim de causa mirum & inusitatum videbatur, quòd id auium genus duram & asperam frondem studiose soleat euitare. Et eadem die qua natus est Diadumenus Macrini filius, Aquila ei palumbum regium paruulum attulit, & in cunis posuit dormienti, recessitq; sine noxa: quod dubio procul eũ ab ineunte ætate Imperatorem futurum indicauit. Quinetiam aruspices dixerunt Alexandrum Seuerum futurum Imperatorem, consulti quid haberet auspicij, quòd anicula quædam, quo die natus est, matri eius huius generis aues obtulerit. Apud Hebræos legas, prædiuitum ac potentiorum hominum morem fuisse, Columbarum alas gypso illitas in summæ felicitatis signũ summis tectis affigere. Hoc Euthymius.

A' SE MINIME' IRACVNDVS.

C QVod verò de bilis defectu in Columba paulò antè dicebamus, Ægyptij sacerdotes hominem natura ipsa nequaquã iracundũ, qui tamen aliorum peruersitate commoueri posset, ostendere cùm volebant, Columbam pingebãt vropygio surrecto, propterea quòd eam, vti dictũ, vel non habere bilem, vel si habeat, in vropygio esse tradunt autores veteres. Vnde Græci cùm mansuetudinem exprimere vellent, ἠμένη πελειὰς, hoc est, quieta Columba dicere consueuerant: & πραότερος περιστερᾶς, eodem significato. Quæ cùm porrò sit gregaliũ omniũ mansuetissima, iudicata est à Mose purissima, vt inquit Philo, veluti ex solitarijs sola turtur delecta, quæ in eo auium genere, tali omnes antecellit ingenio. Neque temerè Dauides abuolandi desiderio succensus, vt sese periculis eximeret, pennas sibi dari cupit, vt instar Columbæ volare possit. Psalmo LV Columbam ponit, non Aquilam, non Accipitrem, longè fortiores impetuosioresq; alites, nempe quia eadem prædita est mansuetudine, tractabilitateq; & simplicitate, qua Rex ipse insigniter pollebat. Puritatis huius meminere etiam autores Græci: quin & osculorum, propter quæ sit Veneri dedicata: & quòd ea de causa Dis adoleretur, quòd fel in interioribus haudquaquam habeat.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

TREPIDATIO. D

ILlud autem vulgatissimũ est hieroglyphicum, Columbam pro trepidatione ponere: nam & nomen illi apud Græcos τρήρων hoc idem significat: à τρέω enim deducitur, quod trepidare est. Et poëtæ tam Gręci quàm Latini passim in pauidis hanc vsurpant comparationem: vt Homerus,

αἱ δὲ βάδην τρήρωσι πελειάσιν ἴθμαθ' ὁμοίαι.

Hæ pauidis gressu similes abiere columbis.

Quam similitudinem Maro ita transtulit:

Præcipites atra ceu tempestate columbæ.

Etymologici enim τρήρων paronymon, non epitheton Columbæ ponunt.

SALVBRITAS.

CÆterùm quãuis aliqua det impietatis exempla, nihilo secius inter animalia maximè pura recensetur, propterea quòd persuasum est eã carere bile, vti dictum: morbosaq́ & pestilenti quantumlibet tempestate sæuiente, qui non alia quàm earum carne vescatur, contagio eiusmodi non contaminari. Quare si pestis vnquam debacchari cœpisset, nihil aliud in obsonium Regibus comparabatur, quàm ex Columba: quamuis Diodorus vitulum alioqui & anserẽ simplicem tãtùm, eorũ regum cibũ fuisse contendit. Sanè Florentinus lib. de re Rustica pullos columbarum necessarios esse dicit ijs, qui vires à morbo recolligũt. E

MEDICINA PETITA A' DIS.

CVm verò aliquẽ, medicina ab aliquo Deorũ pręmonstrata, à morbo cõualuisse ostendere voluissent, Columbã, vel vt scribũt alij, Palumbem (nam hęc etiam in auguriis aliquando confundũtur) lauri ramusculum rostro gestantem exprimebãt. Ales enim ea quotiens ægrotare cœperit, lauri folio decerpto sibi ipsa medetur. Neq́ verò palumbes tãtùm, sed & graculæ merulæq́ & perdices lauri folio annuũ fastidiũ purgãt. Coruus quoq́ occiso chamæleonte, qui etiã victori nocet, lauro infestum virus extinguit. Vnde dicterium frequentissimum est apud Græcos, scipionem laureum gestare, de ijs qui in aliquas insidias lapsi, vitæ periculum feliciter euaserint. Medicinã autem multifariam ab oraculis petere antiquorum mos fuit, & suis quoq́ temporibus petitã memorat Plinius: ille enim quotiens grauiori aliquo morbo correpti essent, soliti erãt in triuijs aut sacris locis deponi, operientes vel oracula, vel somnia, quibus quid ad sanitatem faceret, edocerentur. Præterea non contemnenda fuit veterũ opinio, quam Homerus sequitur, morbos ad deorum immortalium iram referri, meritoq́ ab eisdem opem poscere necessariũ esse. Philon medicus pharmaca quædã summæ efficaciæ, quæ ipsemet cõcinnare solitus etat, θεῶν χεῖρας appellabat, quòd nõ aliter ad salubritatem conferrẽt, quàm si dij ipsi manus suas ad curationẽ apposuissent. Et Astrologi quosdam homines à genesi eo fato nasci prædicant, vt votorum potius ope, quàm medicinis, ab ægritudinibus & morbis liberentur. Notum est Alexandri Macedonis exemplum, cuius milites pleriq́, & cum his Ptolemæus, cui postea Ægypti regnum obtigit, sagittis veneno intinctis ad Sami regnum, vel, vt alij scribunt, in Musicanis, cùm vulnerati essent, neque remedium vllum ad salutem inueniretur, draconem in somniis, qui herbã quandam ore gestaret, oblatum Regi, qui remedium sibi ex illa imagine commonstratum ratus, exquisita inuentaq́ herba ea vulneribus adhibita, vel, vt nõnulli tradũt, potionibus instillata, cunctos sanauerit. Solitum enim esse Deum Opt. Max. hac etiam ratione mortalium rebus ferre opem, & vt à dęmonibus quoq́ ferre- F

tur

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tur permittere, vt noſtra nunc miſſa faciamus, ex multis veterum memoriis & poëtarum teſtimoniis confirmatur. Nam quod pertinet ad Æſculapium, quem ægritudinum cauſa conſulebant, in agro Bellunenſi Læbactiorum vico memoria eſt huiuſmodi:

ASCLEP
IO. P. XE/
LIVS PO/
LIO MO/
NITVS PO/
SVIT.

Et Pannoniam è Norico à Bellunenſi territorio proficiſcẽtibus, Albæ Iulię monumentum offertur in hunc modum:

I. O. M. STAT.
C. VALERIVS
VALERIANVS
EX VISV P.

Multaq; huiuſmodi paſsim reperiuntur. Quod verò traditũ eſt à Poëtis, Homerus, qui ſomniũ ab Ioue eſſe ait, Agamemnonem excitari facit ad præliandũ, ſomno ab Ioue miſſo: Nauſicaam à Pallade, vt in agrũ progrediat, quò ſuſciperet Vlyſſem. & multa paſsim eodẽ modo. Virgilius quoq; hanc ipſam rẽ latiſsimè
B & hìc & illic proſecutus, nuſquam tamen plenius, quàm vbi de Latino loquit:

At rex ſolicitus monſtris oracula Fauni
Fatidici genitoris adit, lucoſq; ſub alta
Conſulit Albunea, nemorum quæ maxima ſacro
Fonte ſonat, ſæuamq; exhalat opaca Mephitim.
Hinc Italæ gentes, omniſq; Oenotria tellus
In dubijs reſponſa ferunt, huc dona ſacerdos
Contulit, & cæſarum ouium ſub nocte ſilenti
Pellibus incubuit ſtratis, ſomnoſq; petiuit.
Multa modis ſimulachra videt volitantia miris,
Et varias audit voces, fruiturq; deorum
Colloquio, atq; imis Acheronta affatur auernis.
Hic & tum pater ipſe petens reſponſa Latinus,
Centum lanigeras mactabat ritè bidentes,
Atq; harum effultus tergo, ſtratiſq; iacebat
Vellęribus, ſubita ex alto vox reddita luco eſt.

C

ANIMORVM FVTVRA FELICITAS.

SEd quoniam incidimus in oracula, nuſquã ego plura notis hieroglyphicis ſimilia comperio, quàm in diuinis noſtrorũ literis: ita omnia ſenſu myſtico conſcripta quæcunq; Moſes, quæ Dauid, quæ Prophetæ reliqui diuino afflati ſpiritu protulere. Talis eſt argentea Columba illa, cui aurum in dorſo, poſteriorem partem verſus inductum. Significat quidem hoc, vt Theologi noſtri interpretantur, inſtare à tergo aurum perpetuæ felicitatis. Nam quam quis quietem in humanis aſſequatur quæ præ manibus ſit, & ante oculos ſita, eã per argentũ, quo anteriores Columbæ iſtius partes bracteatæ ſunt, accipiunt. Longè autem precioſiorem illam, quę ſubſecutura eſt poſt obitum, per aurum à tergo illitum, intelligunt, ſi modò, vti ſuperius monuimus, ante noctis tempus ad arcam cum oleæ ſurculo reuertamur. Nam & apud aruſpices profanos, feliciora tempora ſubſecutura indicatũ eſt, ex aureo gibbo, quẽ ſibi acceſsiſſe in tergus Domitianus Imp. paulò antè quàm interficeretur, per nocturnã imaginẽ viſus erat ſe videre. Eucherius Columbã illam argento illitã, cuius poſteriora in ſpecie ſplen-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

dentis auri radiabant, ſignificaſſe ait, prima quæq; in diuinis literis argento ful- D
gere, occultiorem verò ſenſum longè precioſiorẽ veluti aurum rutilare: longaq;
admodum diſceptatione rectè procuratum oſtẽdit, vt illa ſermonum, qui de di-
uinis haberentur, caſtitas intemeranda à promiſcuis cunctorũ oculis, in abdito
ſepoſita, ſuo quaſi quodam velamine pudicitiæ cõtegeretur cœleſtibus obum-
brata myſterijs, ſicut ſecreto ipſa ſuo diuinitas operiebatur. Nam quid aliud ſi-
bi vult, Aperiã in parabolis os meũ, & in ænigmate antiqua loquar, quàm hie-
roglyphicè ſermonem faciam, & allegoricè vetuſta rerum proferam monumen
ta? Et illud: Ieſus in parabolis loquebatur ad turbas: niſi, ſermones ſuos myſtico
ſenſu conuelabat? Ita Prophetæ, ita Apoſtoli ab vſitato loquendi more receſſe-
runt, facilia in promptu habẽtes, magna in receſſu cõtinentes. Quod ea de cau-
ſa congruum fuit, vt ſacra de Deo dicta à cæteris ſcriptis, ſicut merito, ita & ſpe-
cie diſcernerentur, ne illa cœleſtium arcanorũ dignitas paſsim & indiſcretè pate
ſceret, ſanctumq; canibus, & margarita porcis exponerentur. Ita cõſecrata vaſa
templi, inuoluta promiſcuus populus ferret, nec tamẽ conſpicerentur. Addam
& illud, quod ab eodem Eucherio traditum in ijs quę de formula ſpiritalis intel E
ligentię ſcripſit, Poſteriora in diuinis incarnationẽ (admiſere enim vocabulum
Theologi) filij Dei, quæ ſubſecutura eſſet, indicare: eoq; ſpectare quę per ange-
lum Moyſi dicta ſunt, Poſteriora mea videbis, faciem autem meam videre non
poteris, quia ſcilicet Patrem nouit nemo niſi filius, et cui voluerit filius reuelare.
Atq; hæc quidem de Columbæ hieroglyphicis Theologi veteres tradidere: &
argenteã eam, puriſsimo ſcilicet candore ſpectabilem fuiſſe dicunt, quę ſupra ca
put aſtiterit Aſſertori noſtro, dum ſanctiſsimæ illi aſpergini in Iordano tinctus
initiaretur. Columbæ autem oculos habere, vt Canticorũ cantico, ea intelligi-
tur anima, vt tradit Adamantius, quę diuinas literas non in ſuperficie primori-
busq;, vt aiunt, labris, ſed ad intimũ vſq; ſenſum exquirit. Duabus hæc dum ſe-
det, alis tegitur: ijſdem nixa fertur in ſublime. Volamus, cùm philoſophica qua-
dam morte ſeparati à corpore, rapimur ad diuina: ſedemus, cùm in amicorũ cõ-
uentu atq; cõſortio, de ſobrietate, de temperantia, de modeſtia ſermones varios
cõmiſcemus: cuiuſmodi illi ſunt qui nos quotidie monẽt, vt cum Columba pro
cantu gemitum edamus, cùm ſcilicet quę perperàm à nobis facta ſunt expendi- F
mus: id procuremus, vt veluti Columba felle careamus, hoc eſt, iracundię ama-
ritudinem à nobis amoueamus, vt Columba oſculis inhiemus, quippe pacem
ipſam vndecunq; perquiramus: vt columbæ gregatim volitemus, piorũ ſcilicet
cõuentus candida ſimplicitate prędditos frequẽtemus: vt Columba ex rapto vi-
uere abhorreamus, nempe nulli eſſe iniurij, nulli detrahere, neminem offendere
caueamus: vt Columba, cùm cibum ſumimus, meliora grana ſecernamus, dicta
quidem præceptaq; ad inſtitutionẽ & bonos mores faciẽtia, à turpibus feligen-
tes, ea guſtare properemus: vt Columba cadaueribus veſci abominemur, affe-
ctus ſcilicet qui corpori ſunt inſiti, qui ſenſibus adblandiunt, auerſemur: vt Co-
lumba in petræ foraminibus nidulemur. Petram Chriſtũ diuinæ lectionis Ma-
giſtri interpretantur, in cuius vulneribus & plagis nidum noſtrũ imponere de-
beamus, vt Columbæ iuxta riuos & fluenta reſideamus, vt vmbra accipitris in-
ſpecta, ſi fortè impetũ in nos fecerit, poſsimus eũ commodius & expeditius de-
clinare. Fluenta, riuos, aquam cœlitùs ſtillantẽ pro diſciplina poni, alibi dictum:
hinc igitur lectionibus incumbendũ admonemur, vt à mali dęmonis fraudibus
ita nos facilius ſubducamus. Vt Columba geminos pullos enutrianmus. Co-

lumbam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A lumbam amorem ſuperius ſignificare dictum. Geminos igitur amores educemus, vnum quo Deum piè colamus, alterũ quo mortales alios ardenti quadam charitate proſequamur: quæ quidem ſi præſtiterimus, nihil nobis ad bene beatéq; viuendum eſt in poſterum defuturum.

DE TVRTVRE.

PArum Ægyptijs cognita Turtur fuit, niſi plura ſuper ea tradiderunt, quàm legatur apud Horum. Sedenim minimè veriſimile eſt, ſacerdotes eos in vniuerſa rerum natura toto vitæ tempore verſatos, non longè plura ac penè innumera intellexiſſe, quàm ea pauciſsima, quæ, vt Plautus diceret, fruſtillatim hîc & illic conſpiciuntur. Sed quoniam doctrina hæc prorſus extincta eſt, ſatis nobis fuerit, ſi quando corpus ipſum ab inferis reuocare non poſſumus, aliquam tamen rei vmbram ob oculos exhibere, ſiue ab Ægyptijs, ſiue ab Hebræis, ſiue à Græ-
B cis aut Latinis ea tradita reperiantur.

CONTINENTISSIMA VIDVITAS.

PLerique igitur continentiſsimam viduitatem exprimere cùm volunt, Turturem in aliquo ramo inſidentem pingunt: ea enim coniuge vita functo, ita ſe ab aliarum volucrum conſortio ſeparat, tantiq; mœroris exempla exhibet, vt nunquam inde ſocietatem inire cum alio quopiam patiatur, ſed quod reliquum eſt vitæ, abſque coniuge in perpetuo cœlibatu degat, ſola volet, neq; in frondeſcenti ramo vnquam inſideat, eaq; omnia faciat, quæ ad luctum ſpectare, & ad viduitatis ac ſolitudinis mœrorem exprimendum aptiſsima vel in homine videantur. Eiuſdem eſt etiam mas continentiæ, qui nulli amplius fœminæ copulatur, ſed in eodem comparis deſiderio perſeuerat. quinetiam dum viui ſunt, mas nullam aliam adit, quàm eam vnam, qua cum ſemel coniunctus fuerit, & identidem fœmina ſuum ipſa marem vnum tantùm agnoſcit. Quod quidem ex eo maiorem affert admirationem, quòd nullus adhuc hominum, neque quidem ipſe Paulus, auſus eſt legem viduitatis præſcribere: & tamen vna inuenia-
tur auicula, quæ nos ſponte in continentię moribus antecellat. Audiant, inquit
C Baſilius, mulieres ipſæ, vt animalia rationis expertia viduitatis honeſtatem indecoro iterati connubij anteponant, ſi hæc auicula, recordatione conſortis, coniugium alterius abnuit, ſua contenta ſolitudine.

PVDICITIA.

APud Hebræos ipſos omnino reperias Turturũ par pudicitiam ſignificare: ſiquidem, vt apud eundem Baſiliũ habetur, in circunciſione par Turturum aut duos pullos columbarũ offerre mos erat, quod indicium eſſet pudicitiæ, ac vitæ cõtinentis exemplũ. Origenes porrò, ſiue ea Cyrilli fuerint, quæ in eãdem prorſus ſententiam pleriſq; locis & huic & illi inſcripta reperiuntur, tunc offerre nos Deo muneri par Turturum inquit, cùm mentem noſtram Dei verbo velut vero coniugi ſociauerimus, ſicut hoc genus auium vnũ atq; illud idem caſtum ſeruare coniugiũ dicitur. Addit alibi, Apoſtolos, cùm de caſtitate ſermonem habent, eam per Turturem, quam memorauerint, intelligi. Diuinæ ſiquidẽ literæ per Turturem vnamquãq; animam caſtitate prędităm intelligunt, de qua Pſalmo LXXXIII dictum volunt, Inueniſſe eam nidum, vbi poneret pullos ſuos, hoc eſt, Eccleſiam, piorum ſcilicet cœtum, vbi virtutum genus omne appareret.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Turturis enim pulli pro virtutibus accipiuntur. Alibi diximus pudicitiã à Romanis velata facie pingi ſculpiq; ſolitam, & apud alios teſtudini æquiparatam, quòd pudicarum eſt ſeſe domi continere, & frequentia loca omnia declinare. Atqui Turtur in ſecretioribus & remotis à multitudine locis vitam tranſigit, aut deſerta montium deligens, aut ſecreta ſyluarum à frequentiore auium aliarum cœtu ſequeſtrata.

PROVIDENTIA.

OBlatio verò Turturis & columbæ in ſacris literis ſignificat, vt Heſychius exponit, hominem contemplationi deditum, qui munus offerat ſuum in ſcientia & manſuetudine ſpiritali: hîc enim opus eſt prudentia, vt nõ excedat legis conſideratio circa res vanas occupata. Turturem quidem ponit, quia cognitionem atque prudentiam habet rerum, quas ſibi neceſſarias fore viderit, ita vt eius exemplo exprobraretur populus Iudæorum, Hieremia dicente: Turtur & hirundo & ciconia cuſtodierunt tempus aduentus ſui, populus autẽ meus non cognouit iudicium Domini. Columba autem munda eſt & ſimplex, præſentiæ ſancti ſpiritus index, quales eſſe oportet eos, qui diuinarũ literarum contemplationi ſeſe dedicarũt: quam quidem ſimplicitatẽ IESVS Aſſertor noſter Apoſtolis ita cõmendauit, vt eos ſimplices eſſe debere ſicut columba identidẽ admoneret, & beatos mũdo corde plurimũ affirmaret. Ideoq; Ezechias cùm neq; altũ ſapere vellet, neq; maiora ſe quærere paratus eſſet, Meditabor, inquit, vt columba. E

SALTATIO.

APud Philippum illum qui ſacerdotum Ægyptiorum lemmata quædã Græcè ſcripta poſteritati tradidit, ſaltatorẽ hominem & tibiis deditũ, per Turturem ſignificari comperio, neq; quicquam aliud: nam eã omnino tibiis mirum in modum affici compertũ eſt, quarum etiam audita modulatione, dare eã motus incompoſitos, & ſaltationem imitari dicunt: quinetiam eo cantu in inſidias allici atq; capi. Ad huiuſmodi ſaltationem addemus, quòd Theocritus Idyllio cui Συρακοσίαι titulus eſt, loquaciores quaſdam fœminas Turtures vocat: illæ enim non ore tantùm garrulitatem oſtentant, verùm etiam caudæ motu, qua propémodum obſtrepere videntur.

INTELLECTVS ÆTHEREVS.

ATT in diuinis literis Turtur intelligentiã, quæ à diuino ſpiritu eſt, ſignificat, F
ait Eucherius, eo Cantici Canticorũ loco: Vox Turturis audita eſt in terra noſtra: neq; inficiatur idem de columba dici. Sed ſpiritum ſanctum ex columba tunc intelligi vult, quando, quæ de ſacris literis diſputatio commentatioq; profertur, ea manifeſta eſt & adaperta: tunc verò ex Turture, cùm res altis obſcuriſq; myſteriis agitatur.

DE HIRVNDINE.

ET quoniam Hirundo, quam Hieremias dicit turturi comitem itineris additam, in manus incidit, eaq; non minus garrula quàm turtur notetur à Theocrito, naturæ puritatem quandam ſecuti, ſignificata eius ſuperioribus duobus, priuſquam abuolet, excipiemus, quæ ſunt huiuſmodi.

ÆQVALITAS.

AEgyptij per Hirundinẽ in primis, quæ filijs ſuis cibum ſubminiſtraret, hominem intelligebant qui liberis æquas hæreditatis portiones diſtribueret.

Neq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Neq; nõ principem, qui se ciuibus æquaret suis, neq; vllo vellet ornatu vel apparatu magis quàm reliqui, sumptuosiore accipi. Hirundo siquidem mira filios alit ęquitate, singulis cibum parem impartiens, ea adhibita diligentia, ne qui semel acceperit, bis accipiat, atq; ita, vt par sit omnium sportula, procuret. Æqualitatis istiusmodi adeò studiosus fuit Hadrianus Imp. vt in victu familiari Homericum illud obseruari voluerit, ne quis δαιτὸς εἴσης indigeret: quoq; obsonatoribus nullum relinqueret peccandi locum, sępe fercula de mensis aliorum etiam infimorum apponi sibi iubebat. Nihil enim ad conciliandos sibi populorũ animos æquè principibus prodest, quàm æqualitatis ostentatio. Nam cùm potentia suapte natura odiosa sit, per moderationem maximè omniũ euadit amabilis.

INSTITVTIO.

SVnt qui calathum cum pullis hirundineis in aliquot veterum monumentis obseruatum, hieroglyphicum institutionis esse contendant, argumentumq; eiusmodi ad Osiridis & Cereris beneficia in mortales collata, referant, quòd scilicet ab iis & viuendi leges, & agri colendi præcepta receperimus, & ęquo cum B reliquis iure vitam degere didicerimus. Legifera enim Ceres est Poëtis, de qua plura alibi. Et apud Diodorum in sacris Ægyptiorum literis, Osiris Iupiter, iustus, pater, dux, & consultor omnium habetur: quæ siue ad institutionem, siue ad æquitatem accommodes, omnia quadrabunt.

ARCHITECTVRA.

STudiosum ædificationis hominẽ, quiq; ampla ædificia, vel etiã oppida condiderit, per Hirundinem, quæ nidum astruat, intelligi nonnulli volunt: ab Hirundinibus enim aggeres fluminibus opponere, muros construere, domos cæmentitias ædificare didicisse nos, qui de architectura scripserũt autores optimi tradidere. Operæprecium verò est spectare alitis artem & ingenium. Cùm nidum luto construit, stramento roborat ad lutariæ paleationis normam: ac si quando euenerit vt luti copia non suppeditetur, ipsa se totam aqua madefacit, mox volutat in puluere omnibus pennis, lutum ita contrahens, ne omnino illi materia desit ad fabricandum. Manifestum autẽ industriæ huius argumentum in Heracleotico Ægypti ostio præstant vsqueadeò tenellæ auiculæ, molem continuatione nidorum ita vagãti Nilo inexpugnabilem opponentes stadij vnius C spatio, vt id humano opere perfici vix posse credatur: vnde mortalium primi, qui casulas ædificare cœperunt, exemplar non tantùm ad ædes, verùm etiam ad aggeres & munitiones construendas acceperunt.

PATRIMONIVM.

HÆreditarium patrimoniũ ex asse filiis relictum, per nidum hirundineum apud sacerdotes Ægyptios significare tradit Horus, hieroglyphico inde desumpto, quòd ab auiũ nulla nidus tanto labore, tanto studio, tam diuturnus, & posteris quoq; vsui futurus ædificetur: nam si parentes intereant, eam adeũt hæreditatem filij, vel eam artem à parentibus edocti, vnde sibi necessaria cõparare possint, norunt. Agnoscit hoc Basilius, vbi ait: Nemo paupertatẽ deploret suam, neq; is de sua vita desperet, actumq; iam esse de ipsa putet, cui nihil est de patrimonio relictũ: non enim desunt artes & industriæ, quibus si nos exercere voluerimus, neq; Hirundinibus deteriores esse, vitã cõmodè agere valeamus. Huius verò hieroglyphici argumentũ ex eo desumptũ scribit Horus, quòd, vti superius dictum, Hirundo vsqueadeò filiorum cõmodis studet, vt vel peritura, dum aqua perfusa, & puluere volutata capturæ periculum adit euidentissimũ,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nihilo ſecius ſedem filiis paratura opus perficere conatur. D

IMPLORATIO AVXILII.

INuenias apud Xenophontem (quiſquis ille fuerit) eo libello qui titulo de æquiuocis circumfertur, per aues has in nido ore patente pictas, populos auxilium implorantes hieroglyphicè ſignificari: nidus enim patriam, os verò adapertum clamorem & implorationem oſtendit. Hinc illud Ezechiæ cantico: Sicut pullus hirundinis, ſic clamabo. Vnde admodum eruditè Plautus Hirundines obiicit in ſomniũ Demonæ, quas Simia ſolicitabat, qui ſit filium ſtatim penes lares ſuos in phano Veneris opem implorantẽ inuenturus: illa enim Hirundinum more quodammodo transfretauerat, & ad conſuetas ſibi ſedes, domum quidem paternam, delata erat.

AMICVS INVTILIS.

APud aliquos Hirundinem pro amico poni tum inutili, tum ingrato & perdifficili, comperias, quippe qui moribus noſtris, & familiaris vitæ rationi difficulter aſſueſcat. Hirundo ſiquidẽ noſtro magis quàm vlla alia volucris contubernio freta, diu nobiſcũ verſata, noſtra omniũ maximè familiaris atq; domeſtica, nullã tamen nobis vtilitatẽ affert, nunquã manſueſcit cicuratur ve. Proinde verno, hoc eſt, tranquillo aduentante tempore, nos inuiſit, & quaſi in officio futura præſtò eſt: hyeme verò, hoc eſt, turbido cœlo inſtante, aduerſaq; fortuna ingruente profugit: qua ſimilitudine vtitur ad infidam amicitiã notandam, autor Rhetoricorum ad Herennium. Eaq; de cauſa Pythagoras eas à tectis ablegauit, id ſcilicet innuere volens, huiuſmodi notæ homines euitandos, ac nullo pacto conſuetudinem & amicitiã cum illis ineundam eſſe. Id quod & Plutarchus Sympoſiacôn octaua decade latius explicauit, quæ ne tam multa congeramus, breuitatis cauſa præterimus. B

VERNVM TEMPVS.

ILlud verò nulli nõ innotuit, Hirundines plures cõuolantes à mari verni temporis indiciũ eſſe, cùm vulgatum ſit adagium, Vnam tantũ Hirundinem vernõ facere. Accedit huc Ciceronianũ ſcomma in C. Verrẽ, vbi dicit: Satíſne vobis magnam pecuniã Venerius homo, qui è chelidonis ſinu in prouinciã profectus eſt, Veneris nomine quæſiſſe videtur? Alludit, inquit Aſconius, ad nomẽ, quod Hirundo, quam chelidona Græci vocant, Veris, id eſt, temporis verni ſit amica: illa enim adulto ſemper vere præſtò eſt, totamq; apud nos æſtatem agit. Atq; hoc illud eſt quod Horatius ait, Cum Zephyris & hirundine prima. Et apud Ariſtophanẽ, Equitibus, παῖδ' οὐχ ὁρᾷθ', ὥρα, νέα χελιδών. apud Athenæum legas Rhodiis præcipuum fuiſſe morem ſub tempus vernũ Hirundinẽ inuitare, idq; χελιδωνίζειν dicebant. Apud Ariſtophanem Hirũdo chlænã vendere, theriſtrum emere ſuadet: præteriiſſe quippe hyemem admonuit, adeſſe verò æſtatẽ. C F

GARRVLITAS.

CÆterùm D. Hieronymus et Cyrillus cum Ariſtotele cõſentientes, per præceptum illud Pythagoricum, ὁμορόφιος χελιδὼν μὴ ἔστω, abſtinendum à cõmercio garrulorum & ſuſurronum intelligunt: quam quidem ſententiam corroborat Alexandri hiſtoria, quem cùm quieſcentem Hirundo quædam magno garritu ſupra Regis caput importunè volitans interturbaret, Ariſtander Thelmiſeus pro domeſticis accipiendum, qui Alexãdro inſidias pararẽt, interpretatus eſt, quas tamẽ facilè deprehenderet, idq; garritum indicare: quod euentus poſtmodum comprobauit, Alexandri Aeropi, quem ex amicorũ numero Theſſalis

equitibus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A equitibus præfecerat, consilio patefacto. Sanè κωτίλλη ἡ χελιδῶν Hesiodo, propter garrulitatem, vnde poëta is κοτιλλοῦσα formauit: κωτίλλειν enim garrire est: eoq; cognomento ales hæc apud Anacreontem & Simonidem appellatur. Et Aristophanes, Ranis, musæa hirundinũ vocat nugationem nihili, & quæ folijs leuior sit. Sunt qui super hoc D. Hieronymum impugnent, sed ij fabulose potius, rhetoriceq; lasciuiunt, quàm quicquã sani afferant, præter ea quæ desumunt ex Plutarcho. Nos ex Nicostrato garrulitatem hanc notatam his iambis afferemus:

Εἰ τὸ συνεχῶς καὶ πολλὰ καὶ ταχέως λαλεῖν,
ἦν τοῦ φονεῖν πραγμοῦ, αἱ χελιδόνου
Ἐλέγονται ἡμῶν σωφονέστεραι πολύ.

Loqui si indesinenter, multaq; & velociter,
Prudentiam indicaret, vtiq; hirundines
Fortasse quàm nos sapere dicantur magis.

LVCTVS ET QVERIMONIA.

B ALij Pythagoricum idem symbolum interpretantes referũt ad tragœdiam, quasi triste omen, lugubreq; argumentum secum afferat Hirundo, quæ, vt apud Ioannẽ Grãmaticũ in Hesiodi Cõmentarijs legimus, cùm prius Philomela Pandionis esset, nũc Hirundo auis τηρεύς, φησὶ, μὲ ἐβιάζετο: Tereus, inquit, mihi vim intulit. Nam quod nonnulli tradiderunt Philomelã in lusciniã abijsse, idem autor Procnæ, nõ Philomelæ id obtigisse dicit: καὶ πρόκνη ἀνδῶν γεγονυῖα τὸν ἰτὺν ὀδύρεται: Et Procne in lusciniam commutata Ityn deplorat. Idem apud Ouidium habemus:

Sola virum non vlta prius mœstißima mater,
Concinit Ismarium Daulias ales Ityn.

Ita & Horatius Flaccus de Procne loquens, quamuis nõ expresso nomine, lusciniæ tamen similem dicit:

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
Infelix auis & Cecropiæ domus
Aeternum opprobrium, quòd malè barbaras
Regum est vlta libidines. Et Catullus eodem modo:
Qualia sub densis ramorum concinit vmbris
C *Daulias absumpti fata gemens Ityli.*

Sentit idem doctissimus Probus in Bucolicis. Sed hinc alia oboritur quæstio, quoniam super eadem hirundine dixerit Hesiodus,

Τόνδε μετ' ὀρθρογόη πανδιονὶς ὤρτο χελιδῶν:

Quem manè gemens Pandionis excit hirundo.

ὀρθρογόη exponunt interpretes, clamosa, non autem diluculò flens, cùm Hirundo tota calamitet die, non autem manè tantùm aut vesperi, veluti facit luscinia. Sed hîc quoq; quantum pertinet ad cantus querimoniã & fletum, quæstionem mouet Proclus, Platonis nixus testimonio, nullã alitem dicens dolore affectã canere: quare quod Hesiodus de Hirundine ὀρθρογόη scripsit, is ὀρθροβόη legendum censet, quæ scilicet matutinò clamet. Atqui nullo etiam teste scimus auem nullam afflictam canere. Sedenim haudquaquã leuiter, sed ex arte Poëta dixit Hirundinis loquacitatẽ lamentationẽ esse, fabulæ ratione habita, quæ de Pandionis filia fertur, cuius lamentationẽ paulo antè ex Io. Grammatico retulimus. Sed quonam modo Proclus lugere negat Hirundinẽ, cùm eam Pãdionis filiã agnoscat? quóve modo ὀρθροβόη scribendũ contendit, cùm nõ matutinò tantùm, sed toto vocife-

D

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

retur die, diluculo verò haudquaquam magis? Sed vt ad Platonis ſententiam D
conuertamur, ille nimirum de auibus, quatenus aues ſunt, afflictas eas nõ cane-
re dixit: qui verò flebili quid Pandionis filijs attribuũt, ad eam, quæ de ijs fabu-
la vulgata eſt, reſpiciunt. Verùm operæprecium eſt fabulam, quemadmodum
apud Sophoclem digeſta eſt, poëmate de Tereo, ſubtexere. Pandiona quidem,
ait is, Athenienſem filias habuiſſe Procnen & Philomelam, quarum Procnen
Tereo Thraci in matrimonium collocarit, qui Ityn ex ea filium ſuſcepit. Aliquo
verò pòſt tempore accidit vt Tereus Athenas repetierit, Philomelã ad Procnen
vxorem deducturus in Thraciã, quam in Aulide Bœotię defloraſſet, linguamq;
eius abſcidit, ne quid ad ſororem deferre poſſet. Cùm verò hæc in Thraciam ap
puliſſet, hiſtoriã vt acta fuerat, acu pingit, remq; ita omnem manifeſtat. Procne
re cognita Ityn filium diſcerpit, patriq; Tereo epulãdum apponit. Hic verò vbi
ſe filium abſumpſiſſe cognouit, eas erat diſtricto iam gladio interfecturus, quas
Dei miſerti, vt aiunt, in aues tranſmutarũt, & Procne quidem luſcinia facta, Ityn
abſumptum lamentatur, Philomela Hirundo, Tereus mihi vim intulit, aſsiduè
clamat. Ille verò in epopem mutatus, ϖ̃ ϖ̃ gemens dicere videtur. Hæ cùm filiũ E
meum diſcerpſiſſent, eum mihi in epulas appoſuerunt. Quare Proclus veniam
antiquiſsimo poëtę dare poteſt, qui ſorores infeliciſsimas, etiam aues factas, ſor
tem quanq; ſuam, quaſi permanente præteritæ calamitatis memoria, ita lamen-
tari confinxerit.

PEREGRINATIO.

IN coniecturis alioqui, habere ſe Hirundinis caput imaginari, peregrinationẽ
ſignificat: id enim earum auium præcipuè proprium, vtpote quæ neq; quidẽ
apud parentes degere ſoleãt. Hinc Hirundo quæ in Pyrrhi tabernaculo nidum
poſuit, rerũ quæ peregrè inſtituerat, irritum euentũ oſtendit. Indicauit id ipſum
Cyro, quæ in tectis eius nidificauit. Quamuis Dionyſio priori arcem relinquen
ti, cùm ibi nidularentur, reditum portendêre.

RESIPISCENTIA.

SVnt qui reſipiſcentiam per Hirundinem acu transfoſſam oculos indicent: ea
ſiquidem ſi vulneratis oculis obcæcata fuerit, oculos tamen & lucem recupe
rare fertur. Cuius rei cauſam commentantur, imperfectionem quandã qua prę- F
dita ſit, natura quippe nondum vires omnes ſubminiſtrante: in pullis enim tan-
tùm hoc euenire, quare ſi punctu læſi eorum oculi fuerint, ſupereſſe vigorẽ ad-
huc luminis, quem natura ipſa ſubminiſtrat. Lumen autem pro ſapientia & co-
gnitione poni, perinde ac pro imperitia & inſipientia tenebras, vnicuiq; mani-
feſtum crediderim. Tertullianus addit, vti eam ad hoc chelidoniæ ſuæ benefi-
cio, cuius ſcilicet herbæ ſucco pullorum oculos oblinat, atq; ita viſum reſtituat.
Ne tamen nullus ſit nobis ex Hirundine vſus, Cecinnam Volaterranum eque-
ſtris ordinis virum, legimus comprehenſas Hirundines in vrbe, ſecum in expe-
ditionibus afferre ſolitum, quas poſtmodum victoriæ nuncias amicis mittebat
in eundem nidum remeantes illito victoriæ colore. Vt minus iam illud admire
mur, quod à Fab. Pictore traditum aiunt, cùm obſideretur præſidium Romanũ
à Iugurthinis, Hirundinem ablatam à pullis ad ſe mox cum epiſtola re-
diſſe, vt lino ad pedes eius alligato, nobis ſignificaret
quoto die adueniente auxilio, eruptio
fieri deberet.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PIERIVS VALERIANVS AD ANGELVM COLOTIVM BASSVM, DE IIS QVÆ PER OLOREM, LVSCINIAM, PSITTACVM, ET ALIAS ALIQVOT aues significantur ex sacris Ægyptiorum literis.

A

OPtimè quidem, doctissime Coloti, vt totius es antiquitatis studiosissimus, bonarumq; disciplinarũ egregiè peritus, mecũ sæpe de nõ cõtemnendis veterũ scriptorum inuentis, quocunq; scripta fuerint argumẽto, disseruisti, etiam si nõ vsquequaq; eorum enitescat eloquentia: quæq; ex diuturna & varia tam Græcorum quàm Latinorũ lectione, & eorũ etiã qui remotiora quædã literis mandauere, de prodigijs, de somnijs, de sacrificijs, deq; multis antiquorũ ritibus & institutis collegeras, mecum cõmunicasti, quæ licet ex vsu iam recesserint, delectãt tamen, & veterum scripta reddunt ad intelligẽdum faciliora. Præcipuè verò ea mihi placuere, quæ de ponderibus & mensuris comperisti, quæ pauciss imi hactenus perspexere, licet idem saxum voluere pleriq; ætate nostra conati sint. Hæc, inquam, mecum ingenuè conferre, meaq; vicissim qualiacunq; esse auscultare dignatus es. Quia verò videbas cogitationes meas ad materiam hodie, dicere possumus, intactam, vel parciss imè à nonnullis traditam, intentas esse, ad Aegyptiorum scilicet hieroglyphica studiosius anhelare, longamq; istiusmodi rei seriem iam instructam, non tamen absolutam, quam tamen quanta poteram festinatione vrgebam, vt quod angustia temporis inuidebat, industria & vigilantia suppleret, subinnuere visus es mihi, cupere te quamplurimum, quæ super Olore cõscripsissem inspicere: nimirum enim quod senio tuo tam iucundo, tam facili, tam vrbano atq; festiuo conueniebat, poposciști. Quare ego tuo huiusmodi studio delectationeq; perspecta, nihil contatus Olorem ad te misi: poëticam quippe alitem optimo Poëtæ cantatricem in senectute sua, suauissimã senilepidissimo, qui ætatem iam grãdiorem pari cum Cygnis harmonia traducit, Sophocleamq; secutus diligentiam, Musas cursu nunquam intermisso prosequi perseuerat. Subsecutæ autem sunt Olorem aliæ quoq; eiusdem ingenij volucres, Luscinia, Psittacus: quinetiam nonnullæ earũ æmulæ, sed præraucitate sua mimæ illarum potius quàm cantatrices, Pica, Larus, Miluius, Gryphus, & Coruus demum. His omnibus necesse est caueam pares vnicuiq; suam, quia tua indigent saginatione: quæ quidem tibi haudquaquam grauis futura est, viro eorum, quibus alites meæ pasci queãt, opulentissimo. Sed vt iocari desinamus, tu vale, & quantulumcunq; id est quod exhibere potuimus, boni, vti solitus es, consulito. quod enim ab amicissimo profectum est, id & ames, & charum habeas necesse est.

B

C

SENEX MVSICVS.

AEGYPTII sacerdotes senem Musicæ studiosum per hieroglyphicam Cygni effigiem significare consueuerunt, quippe quem omnes eo suauius modulari ferunt, quo magis in senium vergit. Musicæ verò illi symbolo (vt hoc obiter interpretemur) compositissimos mores intelligebant, veluti in senibus mores ipsos compositiores, & sibi maximè consonos esse par est: de ijs loquor, qui Colotio similes, sanctius instituti, vitam integerrimam, & à turpitudinibus alienam peregêre. Socrates porrò apud Platonem, Cygnos tum magis dulciusq; canere affirmat, cùm se breui præsentiunt morituros, quasi lætantes Deo gratias agere videantur, quòd ad eum, cuius ministri sunt, migrationem parent. Addit, homines quosdam, cùm ipsi mortem expauescant, Cygnos quoque falso criminari, cantusq; huiusmodi dicere doloris argumentum esse, quem ex aduentan-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

te morte conceperint: ſedenim haud quaquam animaduertunt, in omni volati- D
lium genere nullam eſſe auem, quæ vel in eſuritione, vel in rigore, aut alio quo-
piam incommodo, quo ſe affectam ſentiat, emoduletur, cantillet ve, non luſci-
niam quidem ipſam, non hirundinem, nõ epopem: quarum cantum, & luctum
& querimoniam eſſe fabulantur. Sibi verò videri neq; quidem aues has, neque
Cygnos præ dolore canere, ſed quia Phœbo ſacræ ſunt, eaq; lætitia concitatæ,
forſan & diuinatione præditæ, alterius vitæ bona præſagiunt. Hinc M. Tullius
Tuſculanis quæſtionibus Cygnos ait non ſine cauſa Apollini dedicatos eſſe,
ſed quòd ab eo diuinationem habere videantur, quia præuidentes quid in mor
te boni ſit, cum cantu & voluptate moriantur. Omnino autem quod de morte
narratur, falſis aliquot experimentis compertum eſt: tametſi Lucretius poëta
peruulgatam tangit opinionem, cùm eos nece detortos, ac anxiè cruciatos, li-
quidam lugubri voce querelam attollere ait ex vallibus Heliconis. In quo illud
etiam animaduertendum, ad hoc & Horatium & alios reſpexiſſe, cùm poëtas
Cygni ſymbolo nuncuparunt.

POETA. E

NAm veluti Cygni ſenio confecti argutioribus, ob gutturis exilitatem, or-
ganis effectis ſuauiorem ſimul & vocaliorem emittũt vocem, ita etiam bo-
ni poëtæ, quo per ætatem magis profecerunt, ſcribere itidem ſolent & elegan-
tius & ſapientius. Sic Oedipus Coloneus ea conſcriptus ætate, qua propter ſe-
nium autor deſipere videbatur, à filio etiamnum rei familiaris malè curatę actus
inſaniæ reus, omnium quæ antea conſcripſerat operum cultiſsimum iudicatum
eſt. Et Iſocrates (vt Oratores etiam huc admittamus, nam & id dicendi genus
muſicum eſt, & certis conſtat numeris) Panathenaicam orationem, omnium
quas antea ſcripſiſſet luculentiſsimam, poſt octogeſimũ vitæ annum elucubra-
uit. Sic Pontanus & Vraniam & Meteorica, Syncerus Actius poëmata pleraq;,
Aurelius Augurellus Chryſopœiam, & alij pleriq; ætate noſtra bene literati vi-
ri eo ſuauius cygneum hoc melos emodulati ſunt, quo magis viſi conſeneſcere.
Sic tu Muſas aſſectaris, quæ ſalis & lepõris plurimum præ ſe ferunt: deniq; om-
nia quæ ad eruditionem ſpectant, non ignauiter peruestigas. An verò Plato-
nem diſsimulare poterimus, quem annum circiter octogeſimum agentem ſcri- F
bendo vita functum aiunt? Vt fabuloſum minimè videatur, quòd Socratem
perhibent per quietem exiſtimaſſe nouellum ſe Cygni pullum inter genua tene-
re, qui plumis repentè ſumptis euolauerit in ſublime, æthera q; omnem ſuauiſsi-
mo clangore cõpleuerit: poſtridieq; Platonem
ab Ariſtone patre ei commendatum in inſtitu-
tionem: viſoq; ſtatim puero dixiſſe Socratem fe
runt, eam eſſe auiculam, cuius imago nocte pro-
xima ſibi per ſomnum fuerat obuerſata.

MVNICIPIBVS IN-
iurius ſuis.

SEd, vt etiam attingamus poëtarum fabu-
las, Cygnum aiunt hominem municipibus
ſuis iniurium hieroglyphicè ſignificare. Siqui-
dem Olores in volucrum genere id habent pe-
culiare, vt alter alterum depaſcatur, atq; inter ſe
morſus conuertant, vnde illum crediderim Pin
daro inhoſpitalem appellatum: id quod neſcio
qua æmulatione præſtãtiæ, in poëtis præcipuè,

&

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A & nunc esse, & fuisse semper, exploratissimum est. Nam vt ipsi aiunt,

Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

Adde quòd Melistus Euboicus auem hanc ita conuicijs plenam esse dicit, vt ea clamante, reliquæ aues quæ præstò sunt conticescere cogantur.

ANIMI CANDOR.

SEd fuerint hæc improborum exempla, cùm ego bene literatos viros eo benigniores candidioresq; semper expertus sim, quo magis & ingenio & eruditione pollerent. Pontanum aiunt omnium ingenia fouisse, de nullo vnquã etiam cum familiarissimis obloqui solitum. M. Antonium Sabellicũ, quem ego per quinquennium audiui, tanto candore præditum agnoui, vt quia nulli vnquam detraheret, neminem carperet, neq; manifestos quidem hostes incesseret, quos professionis initio, molestissimos

B inuidia homini comparauerat, & quòd omnes alba, quod aiunt, linea notaret, non emuncti satis iudicij plerunque retulerit notam. Talem fuisse Romæ Pomponium Lætum aiunt, qui licet à multis iniuria lacesseretur, nunquã tamen ipse maledicendo calumnias propulsare curauerit. Talis apud nos Nicolaus Leonicus, talis tu, talis Iacobus Sadoletus, cuius nomen ætate nostra in Modestiæ appellationẽ abijt. Sunt itaq; Cygni, qui verè literati sunt, qui benigni, qui nulla syncerum animum macula labefactarunt. Nimirum enim candoris est indicium Cygnus, quem omnes insignem memorant albedinis epitheto, ne λευκότην albitudinem, vt Plautus, dicam. Ita apud Ouidium:

Ad vada Mæandri concinit albus Olor.

Et, candidior Cygnis, apud Virgilium. Theocritus ea de causa θήλην κύκνον dixit, quòd fœmineus color plurimùm à cãdore cõmendari soleat. Albos autem esse à natiuitate Cygnos, ait Hellanicus.

GLORIÆ CALCAR.

C IIdem verò poëtæ hoc commune cum Cygnis habent, quòd gloriæ studio trahuntur, fauorisq; & laudationis omnino sunt auidiusculi,

Nec petitur sacris nisi tantùm fama poëtis.

Cygni quoq; tunc suauius canũt, cùm Fauonius eos ad cantum visus fuerit inuitare: ζεφυρῷ γὰρ χρήσονται πρὸς τὴν ᾠδὴν ἐλαφῷ τε ἐνοδίῳ, ait Philostratus, Phaëthonte. Sed longè venustius & plenius id recenset, vbi palustria & aquatica loca verbis pingere conatur. Ælianus quoq; non canere eos ait, nisi flante Zephyro.

MVSICA.

QVod quidem ideo repetẽdum duxi, quia si quis Musicã ipsam aptissimè describere voluerit, nõ aliam libentius speciem imitabitur quàm quæ in hunc modum ab eo autore oculis subijcit. Ex Oloribus verò qui vocaliores sunt, in ripæ margine, circulo quodam facto, sidunt, vbi argutum nescio quid certandi studio videntur emodulari. Cantilenæ verò signum videas puerulum alatum, qui ventus Zephyrus est, is enim cantũ Oloribus inspirat, & elargitur. Pingitur verò is delicatus, mollis, cuiusmodi est au-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ra eius, quam libenter adeò captamus. Olorum verò plumæ identidem afflatu D eo surriguntur, quippe quæ repercussu venti commouentur.

APOLLO FIDICEN.

APud Card. Hippolytum Medicen alumnum meum, signum ex marmore pulcherrimè ductum habemus, qui nimirum Apollo Fidicen est: læuam enim manum admouet ad lyræ iugum: ea Cygni dorso sustinetur: Cygnus ipse collo suauiter reflexo, rostroq; ad chordas verso, parẽ cum lyra videtur harmoniam emodulari. Dextera dei dextro innititur genu, eaq; plectrũ continet: adiacet ibidem humi pharetra, vtpote signum, deum ipsum non semper arcum tendere, sed aliquando tacentem Musam cithara suscitare. Et hæc quoq; faciunt ad Musicæ significatum.

ORPHEVS.

SAnè Plato Ægyptiacæ doctrinæ nunquam immemor, cùm felicem illam ciuitatem conderet, illic fermè ait Orpheum Calliopes filium, cùm à mulieribus fœdè discerptus excessisset è vita, homine, quod erat, derelicto, in Cygnum E emigrasse mutata specie, vt qui insignis Musicus fuerat, Musicam itidem perseuerãtius exerceret. Hinc locum mutuatus est Horatius noster, cùm in Cygnum abire se scribit ad Mecænatem:

Iamiam residunt cruribus asperæ
Pelles, & album mutor in alitem
Supernè, nascunturq; leues
Per digitos humerosq; plumæ.

Et cùm piscium silentio vocalissimam opponeret harmoniam, ita de lyra canit:

O mutis quoq; piscibus
Donatura Cygni, si libeat, sonum.

Platoni ea super Orpheo scribenti adsentitur Æneas philosophus, qui quidem vbi ex Chaldæorum, Ægyptiorum & Græcorum opinione defunctorum animas euocari posse docet, Orphea Cygni specie euocandũ ait. Quòd si quis Homerum euocare voluerit, oportere eum Lusciniæ formam indutum apparere: F de qua paulo pòst.

NAVIGATIO SECVNDA.

CVm verò Cygni & aquis & Fauonio plurimùm gaudeant, in ὀρνιθομαντείᾳ solis nautis, veluti aquila tempestati, columbæ Regibus dedicantur. Hinc illud apud Virgilium:

Ni frustra augurium vani docuere parentes,
Aspice bissenos lætantes agmine Cygnos,
Aetherea quos lapsa plaga Iouis ales aperto
Turbabat cælo, nunc terras ordine longo
Aut capere, aut captas iam despectare videntur.
Vt reduces illi ludunt stridentibus alis,
Et cœtu cinxere polum, cantusq; dedere:
Haud aliter puppesq; tuæ, pubesq; tuorum,
Aut portum tenet, aut pleno subit ostia velo.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE LVSCINIA.

VEluti post Orphea, ex antiquorũ traditione, meritò succedit Homerus; ita post cygnũ Luscinia locum tenet, quando, vt paulo antè dicebamus, Cygnus Orphei, Luscinia Homeri simulachrum est.

MVSICA.

NOn immeritò autem Musicam, atq; omnibus eam numeris absolutam, per alitis huius hieroglyphicum significari tradiderũt, siue multiplicem vocis varietatem, siue delectabilem suauitatem, siue pertinacem in ea cõtinuationem admiremur, vt vna denicq; perfecta Musicæ scientia sonum moduletur, quem nunc continuo spiritu in longũ trahat, nunc inflexo variet, nunc concisso distinguat, intorto copulet, promittat, reuocet, & ex inopinato infuscet. Quid cùm secum ipsa murmurat, quàm plena, quàm grauis, quàm acuta, quàm crebra, quàm extenta modulatio? atq; vbi visum est, vt sonus ipse vibrans, vt summus, vt medius, vt imus exaudiatur? omniaq; tam paruulis in faucibus, quæ tot exquisitis tibiarum tormentis ars hominum excogitauit. quibus Musicæ leporibus enar-
B randis cum Luscinia Plinius ipse contendere videtur. Vt iam Luscinias taceamus Græco & Latino sermone dociles Druso & Britãnico Claudij filijs fuisse. Huic autem aui tam genuina, tam voluptaria est modulatio, vt, si Aristoteli credendũ est, obseruatũ sit eam pullos erudire. quòd si procul à matribus alantur, non ita suauiter, neq; ita peritè canant. id quod tamen nõ mercedis neq; gloriæ spe faciunt, quæ duo mortalibus ad augendam industriam calcaria potissimum adhibẽtur, sed vnius delectationis gratia qua sese oblectat. Quòd si qua vnquã auis fuit, ex cuius cantilenis homines Musicam excogitauerint, vt Chamæleon Ponticus arbitratur, nimirũ Luscinia est, quam habuisse magistrã neminem pudere debeat, dummodo vim in hac re alitis non ignauiter assequatur.

GERMINATIO.

GErminationis tempus nonnulli per Luscíniam indicant, propterea quòd auis ea cùm primùm sylua frondibus incipit opacare, diebus ac noctibus quindecim assiduè canat, lætitiam testata, quam ex verni temporis aduẽtu per-
C sentit. ab eo verò tempore canit quidem, sed non assiduè.

LVCVBRATIONES.

QVare factũ, vt qui eam vernis mensibus per totã ferè noctem dulci eo modulamine delectari obseruarunt, vigilantiã ex eius hieroglyphico, nocturnasq; lucubrationes significari dixerint. Nam nisi literarũ studijs summa inesset delectatio, mirificusq; cõcentus, pro vniuscuiusq; ingenij captu, haud facilè reperias qui laborioſis vigilijs temerè velit insenescere, atq; assidua mentis agitatione consumi. Cui quidem sententiæ fauet, quod Hesiodus ea similitudine quã de Luscinia ab accipitre in altum rapta, miserabiliterq; cõquerente, posuit. Per Luscíniam, vt interpretes addunt, Poëtam causa modulationis intelligit, semetipsum scilicet, qui fuerat à iudicibus vexatus: per accipitrem verò iudices, ob rapacitatem, qui Persæ fratris largitionibus corrupti iniquè iudicauerant.

DE PSITTACO.

PSittacum apud Ægyptios, de quibus aliquid habuerim, nõ inueni: sed autores, nationesq; reliquæ, auem in humani sermonis imitatione omnium maximè admirabilem, indictam minimè reliquêre.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ELOQVENTIA. D

PEr eius enim effigiem eloquẽtem hominem, qualem ſe negat Tullius reperiſſe, ſignificabant, cùm nullum ex animalibus rationis expertibus articulatius humanas explicet voces: id quod ideo præſtat, quòd linguam habeat latiorem carnoſioremq́, & humanæ propémodum ſimilem: nam quæ anguſtam habent, literas proferre non poſſunt. Atq; hanc veriſimile eſt inter eas, quas Pſaphon Libycus enutriuit & inſtituit, principatũ obtinuiſſe: ille enim cùm alioquin vir eſſet perditiſsimus, & omni ſcelerum obſcœnitate contaminatus, viam excogitauit, qua nõ modò ſe purgaret infamia, ſed diuinos etiam honores poſt mortem aſſequeretur. Aues enim magno numero in ſeductũ penetrale clauſit, quas cicuratas, nemine conſcio, docuit canere, μέγας θεὸς ψάφων, magnus deus Pſaphon: mandauitq́ moriens, vt penetrale illud nulla interpoſita mora diſiectis feneſtris patefieret, atq; ita prouolantibus per vrbem totam, totumq́ agrum auibus, & magnus deus Pſaphon, vbiq; Græcè concinentibus, factum vt ſit creditus deus, & templa ſacraq́ illi fuerint inſtituta. E

DE PICA.

EST & Picæ docilitas ad humana verba, ſed quoniã nõ ita liquidè nec concinnè loquitur vt pſittacus, et quadam omnino raucitate ſermonem obfuſcat, prẹfracto q́ ſono ſyllabas enunciat, eſtq́ memoria minimè tenaci, vt niſi quæ didicit frequentius replicari audierit, facilè obliuiſcatur, ideo non meruit, vt Pſittacus, eloquentiæ titulum ſibi vendicare.

GARRVLITAS.

SEd pro garrulæ potius loquacitatis hieroglyphico poſita eſt, quod & in rudis plebeculæ ore quotidie verſatur, garrulos Picæ cognomento vocitãtis: ea enim & loquacitate plurima, & aſsidua vocum mutatione inſignis eſt, vtpote quæ diebus ferè ſingulis diuerſam emittit vocem. Cuius quidem garrulitatis ergò Baccho dedicatur, vt Plutarchus affirmat: dicacitate enim plurimùm ebrij valent, & arcanum demens detegit ebrietas, atq; vt apud Horatium eſt, F

Fœcundi calices quem non fecere diſertum?

Sedenim ſuper hoc plurima apud Platonem in Legibus, vbi nullum tormentũ, ad veritatem eliciendam, vino efficacius adhiberi poſſe differit. Mira ſunt quæ de Pica Plutarchus refert, quæ alioquin loquaciſsima, auditis Romæ buccinatoribus obſtupefacta ſiluerit eueſtigiò, tantoq́ ita ſilentio dies aliquot meditata, repentè quaſi expergefacta omnem eum buccinarũ ſonum, harmoniã & numeros ſumma omnium admiratione reddiderit. In portentis quoq; Pica ſermonis ſignificationem habet, vt ea quæ Ezelino in Feltrinos mouenti facta obuiã, & in eius humeros delapſa, indicium fuit, populum cui plurimum in loquendo ſtudium, ad eius autoritatem ſe nullo negotio collaturum: paulòq́ pòſt, anteaquàm mœnibus appropinquaret, affuerunt ab ea vrbe legati, qui ſe duci dederent, pacataq́ ad eius arbitrium omnia nunciarent. Nonnulli verò ſcribunt huiuſmodi Picam militari ſigno inſediſſe, quam manu captam, & in augurij omen acceptam, Tyrannus ipſe expeditionibus omnibus ſeriò circuntulerit.

SIMVLATIO.

EST & mendacij ſiue ſimulationis hieroglyphicũ Pica, vtpote quæ anterio-

re

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A reparte candida sit, posteriore autem nigricet, amicum scilicet purum atq; syncerum affatu primo simulet, mox vel decipiat, vel eludat. De his Pythagoræ dictum aiunt, τῶν μελανούρων μὴ γεύσασθαι, minimè gustandum ex ijs, quibus est nigra cauda: non admittendos in amicitiam homines simulatores & dissimulatores hypocritas. Quod verò facit ad mendacium, Tryphon Grammaticus ait, τὸ ψεῦδος ἐν τοῖς ἐσχάτοις μελαίνεται, mendacium quippe in extrema parte nigrescere.

DE LARO.

ET quoniam à Musicis elegantibusq; volucribus in clamosas incidimus & importunas, Larum quoq; nescio quid obstrepentem audiamus.

EXPECTATIONEM FRVSTRATVS.

HOminem, de quo magna aliqua fuerit expectatio, quam tamen ignauiter sit frustratus, ostendere si vellent, Larum figurabant: illa siquidem clamore arguto admodum cùm parturit vociferatur, partusq; edit plumosos vtiq; ac ap
B primè pennatos, cæterùm carne admodum exigua. Sunt qui hãc auem eandem cum Ceppho esse putent, prouerbio decepti quod circumfertur, λάρος κέπφος. Sedenim diuersam esse Larum alitem à ceppho, inde mihi suspicio est, quòd Laro longè aliud est ingenium quàm ceppho sit: cepphus enim ad cibum tenuia quæq; sectatur, vt etiam marina sit spuma contentus: Larus verò inter voracissimas numeratur, omniuorumq; animal esse fertur, vnde sit à veteribus Herculi dicatus, quem helluonem maximum fuisse prædicant. Neq; temerè Aristophanes, Ranis, Cleonem rempub. omnem deuorantem, Laron vocarit. Præterea Hesychius Hierosolymitanus, Larum ait esse auem quæ tam in mari quàm in terra versetur, & vtriusq; partis cibo, quem plurimum & vndecunq; perquisitũ deuoret, enutriatur: perq; eam piorum mensis Leuitico prohibitã, eos à Theologis accipi, qui circumcisionem simul venerabantur, & baptismũ minus aspernabantur, de quo Paulus, ipso diuinarum institutionum primordio, restitit in faciem Petro, licet ipse Timotheum, vtpote vno ex parentibus Iudæo genitum, circuncidisset. Eos demum homines alitis huius hieroglyphico indicari posse
C manifestum, qui vitam suæ libidinis arbitrio degendã instituêre, modò Iudæorum rigorem in diuinis literis æstimantes, modò in ijs tantùm quæ ad voluptatem suam faciũt, excusso legis iugo, omnia sibi licentius permittentes, Christianumq; dogma in eo tantùm sectantes, quòd de summi Dei clemẽtia, plus quàm audere debeant, sibi pollicentur, mox perfractis vtriusq; agonis carceribus, effusissimo cursu in Mahumetiam, aut si quid hoc perditius, libertatem, & vitiorum omnium campum effunduntur. Quod verò ad Lari vocabulum pertinet, cùm adolescens adhuc essem, Luciani opusculum De ijs qui mercede conducti aliena quadra degunt, vt ea ferebat ętas, Latinum feci. In eo locus est, ὠθιχείρῃ τῇ ἄγρᾳ, εἰ θέλεις, καθάπερ ὁ λάρος ὅλον περιχανῶν τὸ δέλεαρ. Illud, καθάπερ ὁ λάρος, veluti gauia feceram, secutus Gazam, qui Laron gauiam reddit ex Eucherio, qui vbi de Laro mentio est in Pentateucho, eam gauiam esse dicit. Et ita reliqui, vulgatis Luciani codicibus in quibus λάρος habetur, decepti, modò gauiam, modò mergum traduxere. Ita & ego, cùm alia non extaret lectio, quam prę manibus habebam, profitebar: sed posteaquàm Romæ in vetustum Palatinæ bibliothecę codicem incidi, reperi loco hoc, καθάπερ λαβραξ, lectione longè castiore scriptum esse. Piscis hic est edacissimus, quem lupum Latini vocant. De pisce autem & hami esca eo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Luciani loco agitur, non de alitibus. Sed vt ad Larum nostrũ reuertamur, versus Homeri est, τοῦ ἐ τῆς ὀδυσσείας, D

Σεύατ' ἔπειτ' ἰθὺ κῦμα λάρῳ ὄρνιθι ἐοικώς.

vbi Mercurij ornatus omnis scribitur: quem locũ Maro Æneid. quarto totum sibi desumpsit. Vbi verò de mutatione in hanc alitem agendũ est, ita eloquitur:

Hinc toto præceps se corpore in vndas
Misit, aui similis quæ circum littora, circum
Piscosos scopulos humilis volat, æquora iuxta.

Hîc Seruius: Incongruum, inquit, heroo credidit carmini, si mergum diceret, vt alibi ciconiam per periphrasin posuit:

Candida venit auis longis inuisa colubris.

DE CEPPHO.

SEd quoniam & Cepphus ipse suam habet significationem, quem is in hieroglyphicis locum teneat, videamus.

FATVVS. E

CEpphus vbiq; hieroglyphicũ est fatuitatis & stuporis, quo animal id egregiè laborat. Ferunt siquidẽ eum spuma marina victitare, cuius rei nõ ignari piscatores, spumas è littore collectas eminus proiectant, ita volucres ad escam allectantes, mox cominus, inde etiam manu porrigentes, facillimo eas negotio capiunt. Theodorus hanc Fulicam interpretari videtur, ea, vt arbitror, ratione adductus, quòd Arati carmina quædam Virgilius ad verbum ferè Georgicis expresserit, atq; vbi ille κέπφον, hic fulicam posuerit. Arati carmina ita habent:

Καί ποτε καὶ κέπφοι, ὁπότε εὔδιοι ποτέωνται,
Ἀντία μελλόντων ἀνέμων εἰλυδὰ φέρονται.
πολλαὶ δ' ἀγριάδες νῆσσαι, ἢ εἰν ἁλὶ δῖναι
αἴθυιαι χερσαῖα τινάσσωνται πτερύγεσιν. Virgilius ita reddidit:

Cùm medio celeres volitant ex æquore mergi,
Clamoremq; ferunt ad littora, cumq; marinæ
In sicco ludunt fulicæ.

Quòd verò vnà iungãtur λάρος κέπφος in adagijs, geminatum esse opprobrium F dixerim, vt lapis caudex apud Terentium, & quod ad mergum & fulicam nostros facit, scortatores nebulones, & alia huiusmodi apud Horatium.

DE GRYPHE.

EXigere videtur rerum series, vt qui ab olore Phœbea alite exorsi sumus, Gryphes identidem Apollineos subiungamus, tametsi quid hi sibi vellẽt, nunquã compererim apud Ægyptiorũ hieroglyphicorũ interpretes. Ægyptiũ tamen esse cõmentum Bembæa ostendit tabula, in qua Gryphes multis varijsq; formis cælati, & ea etiam quam fabulantur effigie conspiciuntur, passimq; in terra Græcia, & Italia vniuersa, quaq; Romanũ olim imperium extendebatur, in mysticæ huius philosophiæ vsum figurati.

APOLLO.

HI siquidem auritũ animalis genus, qui capita habent aquilæ, cætera leonis, vt plerique tradidere, & vt in ahenea Bembi mensa cernitur, cum alis ingentis admodum magnitudinis, Apollinem indicabant, veteresq; eos Apollineo currui succedere finxerunt, Grypheneumq; Phœbum hac de causa vocitatum à nonnul-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A nonnullis manifeſtum eſt, quod ita tangit Claudianus:

At ſi Phœbus adeſt, & frænis Grypha iugalem
Riphæo tripodas repetens detorſit ab axe.

Et in Gallieni numis Gryphes cuſos inſpicias, cum inſcriptione, APOLLINI CONS. AVG. Duo verò animalia in ſuo quæq; genere reliquis imperantia complectuntur, veluti Sol reliquis in cœlo micantibus ignibus imperitare, & luminis ſui magnitudine vbertateq; reliquos omnes alere & illuſtrare videtur: meritò itaq; ſacris profanisq; rebus omnibus, aris, ſepulchris, vrnis, tẽplis, publicis priuatisq; ædibus cuſtodes paſsim adhibiti. Sunt tamen qui Gryphis figuram non, vt vulgò creditur, leonina in inferioribus ſpecie eſſe dicant, ſed equis haud abſimilem, verùm quæ capita cum incuruis roſtris aquilarũ more, ſed ea aurita habeant: ita enim ab Ariſtæo Proconeſio memoriæ ſuper his proditum tradit Pauſanias.

NASONES.

B INuenies aliquando Naſones, id enim nomen à naſi magnitudine eſt, Gryphos nuncupatos, quo quidem cognomento Syrię Rex Gryphus Cleopatrę filius appellatus eſt: fuit enim is viſenda naſi magnitudine prædituſ. Sed quid ego vlterius de Gryphis commentari pergam, cùm rerum ſcriptores dubitent, an huius imaginis animal inueniatur? Capite enim nono ſupra quadrageſimũ libri decimi Plinius ſententiam atteſtatus ſuam ait: Pegaſos equino capite volucres, & Gryphas auritos aduncitate roſtri, illos in Scythia, hos in Æthiopia, fabuloſos reor. Idem tamẽ quarto libri XXXIII cap. apud Scythas ait aurũ à formicis aut Gryphibus erutum. Sed hoc ait ex vulgatæ hiſtoriæ opinione. Nam illud Virgilianũ, Iungentur iam Gryphes equis, nihil aliud ſibi vult, quàm euenturum vt ea quę minimè fieri poſſunt, protinus fiant: aëria quippe animalia cum terreſtribus eidem iugo ſummittantur, quod natura minimè patitur. Sed, bone Deus, quorſum Hydra multiceps? quorſum triceps Geryon? quorſum tribus compacta feris Chimæra? quorſum Sphinges, & monſtra alia? niſi vt partium complexum oſtendant, veluti ex verbo & diuerſis nominibus oratio conſtituitur. Quare qui ſimplicium ſignificationes rectè perceperit, facilè ad mixtorum
C interpretationem accedet, quæ cùm tibi, mi Coloti, cognitiſsima eſſe non ignorem, ſuperuacuum duxi plura ſuper his inculcare.

DE CORVO.

Tinem eram his nugis facturus, qui mihi videbar plus nimio tibi obſtrepuiſſe, cumq; coronidem ducere pararem, viſus mihi ſum crocitantem audire Coruum, quaſi ſe quoq; Phœbeam alitem vẽditaret, & in harum conſortium admitti ſe quoq; poſtularet. Non ineptum iudicaui, qui orſus eſſem à candidiſsima, deſinerem in nigerrimã, à vocaliſsima in rauciſsimam, quòd ſciebã antipathiam iſtiuſmodi in naturæ rebus cõſideran dis ſuã habere voluptatẽ. Tu igitur neceſſe eſt ſummittas auriculas, & quicquid crocitauerit, & quicquid contra aliarum auium morem fecerit, boni conſulas.

FILIORVM EXHÆREDATOR.

COrui autem figura hieroglyphicũ erat hominis qui liberos ſuos exhæredaret, abdicaret ve, aut domo quoquo eiiceret modo: aiunt enim cum pullos ſuos, ſimulac volãdi poteſtatem aſſecuti fuerint, nido expellere, mox & regione

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

D

tota interdicere, quòd vſqueadeò ſit amans ſolitudinis. Faciunt hoc & ſubaquilæ, quarũ greges vſquã difficulter inuenias. Autores noſtri, qui rerum naturalium hiſtoriam conquirunt, magna ex parte ſcribunt, Coruum pullos quidem párere, ſed eos non alere, mœſtitia ſcilicet affectũ, quòd eos, ſimulac excluſi ſunt, pennis candicãtibus præditos aſpiciat, ac perinde vix à ſe genitos arbitretur. Vtcunq;, pro maximè laborantibus inopia, Pſalmographus ait: Et pullis Coruorũ inuocantibus eum alimenta ſubminiſtrat Deus. Cùm enim ita fuerint tanquam adulterini, à parentibus deſtituti, vel rore cœlitùs deſtillante, vel minutiſsimis quibuſdam animalibus, quę nidos eos circumuolant, nutriuntur, in ſupremę benignitatis ſummæq; prouidentię diuini numinis argumentũ. Eucherius hinc filios fideles doctrina cœleſti imbutos, ex infidelibus tamen parentibus genitos, indicari ex veterum Theologorum traditione commonuit. E

IMBRES.

IN augurijs Coruus, perinde ac cornix, de qua dictum alibi, imbrium ſignificationem habet. quare Nicander ita de Coruo: κόραξ τ' ὀμβρήεα κρώζωνος, vbi ait interpres, ὅτι χειμῶνα δειλοῦσι οἱ κόρακες ὡς φῦλα κολοιῶν ὕδατος ἀρχομένοιο διὸς περὶ σῆμ' ἐγένετο. Quẽ Virgilius ſecutus, de pluuiæ portentis ait:

Et è paſtu decedens agmine magno
Coruorum increpuit denſis exercitus alis.

DISCORDIA MIlitaris.

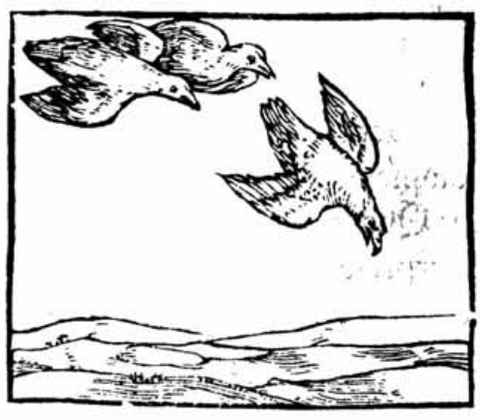

F

LOngè autem diuerſo à cornice ſignificato Coruus accipitur, quippe cùm ea, vt ſuo loco dictum, ſit concordiæ ſignũ, vt pleraq; poëtarum elogia indicio ſunt. Corui contrà futurã quandoq; inter collegas diſcordiã oſtenderũt, aquilam, quæ Auguſti tentorio ſuperſederat, duo numero inſectantes, à qua & afflicti, & ad terram deiecti ſunt, cùm is ad Bononiã Triumvirorũ copias traduxiſſet, Philippo rerum exitum, qualis inde ſubſecutus eſt, præſagiẽte. Fuerunt & Alexandro Babylona iter intendenti, infauſti ominis ſignum, Corui ſublimi volatu ſe mutuò inceſſentes, quorum afflicti quidam, ac penè diſcerpti, in illius conſpectu ad terram decidêre.

EMANSOR.

ET quoniam in milites incidimus, eſt cur apud eos aliquantulum immoremur. Emanſorem ex Coruo figurato ſignificari, tam diuinæ quàm profanæ literæ docuerũt: quippe eum qui officiũ ſuum deſerat, veluti miles ignauus, qui ad conſtitutũ diem adeſſe iuſſus domi deſederit. Secundo Faſtorum habemus, Phœbum, cùm Ioui ſacrum facere inſtituiſſet, Coruum qui aquam de viuo fonte afferret, præmiſiſſe: qui cùm inſediſſet fico quæ acerbos adhuc fructus habebat, tandiu moratus eſt, quoad maturi fierent: inde paſtus anguem corripit, quẽ ad Apollinem defert, eum aduerſariũ cauſatus morã inieciſſe, ne aquam haurire potuerit: quem Phœbus cùm mẽdacij redarguiſſet, Coruum inde damnauit, vt quandiu ficus lacteus eſſet, aquam de nullo fonte biberet. Atqui multis antè

ſeculis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſeculis Coruus in Diuinis literis contumaciæ huiuſmodi nota inuſtus eſt: præmiſſus ille ſiquidē ab Noë ipſa ex arca, vt pacatæ ne res eſſent exploraret, circa ſordes deſinentis diluuij deſedit: quod quidē, vt Hieroſolymitanus Heſychius philoſophatur, ſignū fuit futuros homines, qui admiſsi ad ſacra, ſublimisq; ſciētiæ myſterijs initiati, animo poſtmodū inconſtāti, qui ſub fuſcarum pennarum veſte deliteſcebat, præclara incœpta ignauiter fruſtraturi eſſent, inſtitutionis probę ſanctæq; cōſortia derelinquētes: vt inter Domini diſcipulos Iſcariotis filius Iudas tā turpiter quàm flagitioſe defecit à Dño. Sanè Cyprianus ad Nouatianū, Coruum hūc emiſſum à Noë, neq; reuerſum, q̄ ad cadauerū paſtum ſe cōuerterit, hæreticos indicare ait, qui ſecedentes ab Eccleſia, ad meliora, ad membra quippe ſua redire minimè curāt, ſed cum immundo grege perpetuis ſordib. volutant. Has volucres Abraham frumenta depaſcentes abegiſſe dicitur, vnde nomen meruit Abactoris, nimirum indicaturus futurū, vt is Aſſertoris liberatorisq; nomen aſſequeretur, qui prauorū hominū collegia ſummoueret, qui impios tolleret, qui de ſacris literis, quæ animorū paſtus ſunt, malè ſentiētes oppri
B meret. Ita Samſon, vt Hieron. quintis ſupra vigeſimis caſtris Hebręorū ait, à fructibus ſuis aues abegit, vulpes quæ vineas exterminabāt in vincula cōpegit, interfectoq; leone illo rugiente, in eius mox cadaueris ore fauum mellis inuenit.

IGNOMINIOSA REPVLSA.

PEr hominem Coruis obiectū deſtinatum ve, aut quid aliud ita expoſitū, id hieroglyphico manifeſto intelligimus, quod ignominioſe repulſum fuerit, è conſpectuq; ſummotū. Et quoniā dæmone malo nihil magis abominabile, nihil contēptius neq; abiectius, Eucherius monet eum ipſum in diuinis literis per Coruū intelligi, eo apud Solomonē loco: Effodiant eum Corui de torrēte. atq; hinc prouerbiū apud Græcos Comicos vſitatiſsimū, διὰ κέρακας. Sed eruditè atq; copioſe alij de prouerbio. In ijſdē diuinis literis Pſal. XXVI. legitur apud Græcos, μὴ ἀποκεραλίσῃς μὲ, quod nonnulli ad huiuſmodi prouerbiū trahunt, verbumq; ἀποκεραλίζομαι, Suidæ agnitum dicunt, eo ipſo Dauidico citato verſu: & ignominioſæ repulſę mentione facta, Latini ſimpliciter, ne repellas me, reddidere. Sed enim Euthymius innuit poſſe id verbi ex metaphora ſcoriæ deſumi: nam ſcoria
C ſpurcitia illa eſt, in omni metallo, quę tanquam fæx, nulli vtilis operi, proijcitur: indeq; fieri ἀποκεραλίζειν, contemnere: & nomen ἀποκεραλισμὸς, contemptus.

RHETOR.

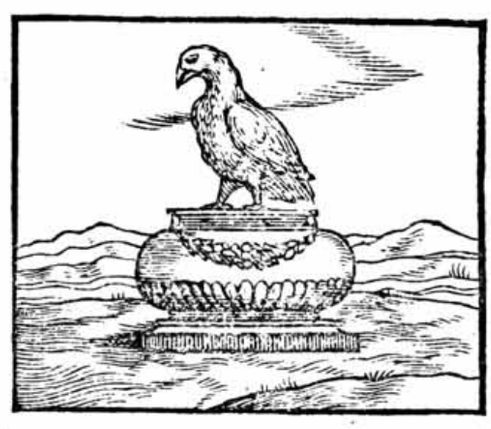

SVmuntur etiā hieroglyphica de celebris alicuius viri nomine, veluti à Corace rhetore, qui poſt Hieronis obitū primus Rhetoricā Syracuſis docuit: propter cuius celebritatē Metellus Diodorū rhetorem, quo magiſtro vſus fuerat, iam defunctū honoraturus, Coruū lapideū eius ſepulchro impoſuit, quaſi antiquiſsimo illi Coraci ſimilē indicare vellet. Cæterùm Cicero rem falſe detorſit cauillatus in Metellum, rectè eum feciſſe, propterea quòd diſcipulum non dicere, ſed volare docuiſſet, inconſtantiam ſcilicet Metelli, qua malè audiebat, eo ſcommate perſtringens.

APOLLO.

QVòd verò Coruus hieroglyphicū Apollinis haberetur, nōnulli ea de cauſa factū exiſtimant, qua caper Baccho, Sileno aſinus datur, & eadē ratione

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

in antipharmacum alijs alia. Inauſpicatiſsimũ, aiunt, animal, auſpicatiſsimo oraculorum autori meruit immolari. Sedenim aliud eſt, hoſtia hac vel illa deo cuipiam facere, aliud ſpecie ſua deum ipſum explicare: nam hoc modo dicimus animalium figuras eſſe huius vel illius hieroglyphica, quorum figura poſita deus ſtatim ſuus intelligatur. Igitur alij dicunt, propterea quòd mediis æſtiui temporis feruoribus, Solis beneficio fretus, pullos excludat ſuos, quod præter aliorum animalium naturam Coruo datum, peculiare aliquid ſibi cum Sole intercedere ſignificat. Inde legere eſt apud Petronium:

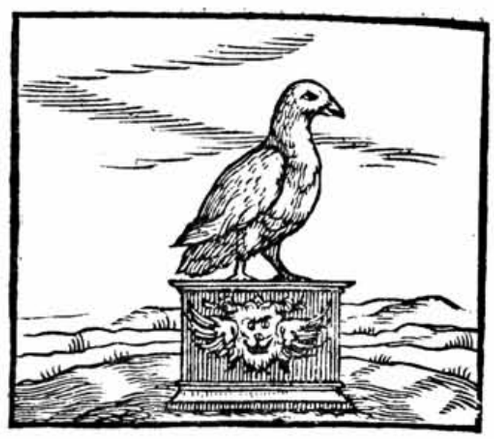

D

Si contra rerum naturæ munera notæ,
Coruus maturis frugibus oua refert.

Sedenim cùm Porphyrius dicat libro De abſtinẽtia carnium, colorem nigrum Soli dedicatũ, quòd eius calore humana etiam corpora fuſciora nigrioráq; reddantur, ſitq; Coruus inter aues maximè niger, manifeſta eſt cauſa cur is Apollini ſacer habeatur. Porrò Brachmanę colorem atrum in primis venerantur, propter Solem omnia denigrantem. Iam & Salomon rem egregiè nigram oſtenſurus Canticorum cantico, Crines, ait, eius vt abietes, nigri ſicut Corui. Auem autem eam Apollini prius familiarem fuiſſe, neq; non inſigni candore prædítam, Apollinis mox indignatione, quòd ad ſe dilectę Coronidis crimen detuliſſet, in eam nigritiam demutatum fabularũ ſcriptores Heſiodum ſecuti meminêre. Sed Artemo Pindarum cõmendat, qui, Pythijs, diſsimulata quę de Coruo fertur hiſtoria, Apollinem ipſum ſcripſerit per ſe Iſchios & Coronidis furtum deprehendiſſe. Anaximãder in Horoſcopicis libris Apollini ſacrum ideo Coruum facit, q; ſolus inter omnes aues vocum ſignificationes, quas accuratè admodũ augures obſeruarint, habeat. Addam & illud, nigrorem ita Coruo ingenitum eſſe, vt ad intinguendũ capillum, nihil eius ouo dicatur efficacius: & niſi inter tinguendum orc oleũ cõtineatur, dentes quoq; ita nigros effici, vt mox vix poſsint elui.

E

C Oruum ſuperius ſiti damnatũ ab Apolline dicebamus, ideoq; hieroglyphicũ eſſe incõmodi ciuſmodi, eaq; de cauſa Nicandrũ ſcripſiſſe, frequentiores eius alitis crocitatus ventu ræ pluuiæ indiciũ eſſe. Sedenim Corui natura ipſa ſiticuloſi ſunt per ſexagenos præcipuè æſtatis dies, quibus ventris profluuio laborant, vltroq; potu abſtinent, vt incõmodo illi obuiam eant, aluumq; ſiſtant. Quare ſi cõſilium eius animalis penſitemus, ſobrietatem conuenientius quàm ſitim hanc vocitabimus.

SITIS.

F

IMPOSTVRA.

NOn poſſum loco hoc diſsimulare, quàm aptè quiſpiã impoſtorẽ p Coruũ ore ſaxũ tenentẽ, & vrnã appoſitã, ſignificarit. In Libya ſiquidem ſiticuloſa admodũ regione, viri aquã, quã de remotis admodũ fontibus aut fluuijs attulerint, in fictilia vaſa ad hoc cõparata diſtribuũt, quæ alioquin ventre ſunt admodum capaci, ore tantũ patẽt quantũ ſatis eſt ad gallinaceũ ouũ recipiendũ, eaq;

minus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A minus obturata, ad captandum nocturni aëris beneficium, per ſumma domorũ tecta diſponunt. Corui rem intelligentes, non data alterius aquæ copia eò conuolant, immiſsisq́; in vrnas capitibus humorem ſorbillant, qui ſimulac deficere cœperit, lapillos conquirunt (quod Plutarchus ſe vidiſſe affirmat) quos afferentes in aquam ſubinde deijciunt, atq; ita ſurgente in dies humore, ſiti conſulant ſuæ. Idem ſcribit de cane, qui lapillos in amphoram olearíam conijciebat, donec oleo redundante lambere arbitrio poſſet ſuo. Dicet aliquis, philoſophũ hinc aut geometram ſignificari potius, quàm ſycophantam: quia rerum plenitudinem, mutuamq; corporum inter ſe repugnantiam atq; ceſsionem cognoſcãt, natura ipſa docente, & coruus & canis, & qui maiora etiam de intellectu ſuo miracula profitẽtur: in hoc autem probè norunt neceſſe futurum, vt in corporum conflictu alterum alteri cedat, eam quippe intelligant rationem, qua coronæ illius ſacoma deprehenderit Archimedes, quam Hieron Syracuſanorum rex faciundam locauerat, de quo latè apud Vitruuium. Ego verò ipſa edoctus re, impoſtorem potius oſtendi ex huiuſmodi hieroglyphico dixerim. Fuit ſiquidem
B mihi Romæ famulus natione Gallus, patria, vt ipſe aiebat, Virdunenſis, Rolandinus ille, quem probè noueras Coloti facetulum, & morionem non ſanè illepidum, & cumprimis officij memorem ſui, cuius opera vtebar plurimum in ſcribendo. Allatus ad me Venetijs fuerat vini Cretici cadus generoſi admodũ atq; ſuauiſsimi: iuſsi, vti mos eſt talia non credere famulis, diligentius aſſeruari, amicis aduenientibus potius quàm mihi vſui futurum: interdum tamen vnciatim minimum quid hauriebatur: intermonebat ſubinde famulus, nectar (ſic enim ipſe vinum id appellitabat) facilè, ſi parcere ita pergerem, in maſſam obdurari poſſe, atq; etiam lapideſcere. Putabã ego de firmitate dici, quam vinum in dies veteraſcens acquirebat, atq;, Bene ſanè, reſpondebã. Quid autem? venit æſtas, viſumq; eſt cadum, ne conciperet æſtum, loco dimouere: cumq; in commodiorem cuppam transferre vellem, vix duobus inde ſextarijs effuſis, nihil amplius effluebat, ipſo tamen pondere permanente. Quid ſit miror, operculum ſupernè tollo, introſpicio, rem immiſſo intrò digito perueſtigo: atq; ecce ibi vim glareæ ingentem quanta nux iuglandis eſt magnitudine, ad ſummum vſq; cadum ag-
C geſtam, quam non in cuppam, ſed in vimineam corbem transfundere neceſſe fuit. Ita aſtutulus ille veterator quotidie aliquid ſubducebat, & ne tubulus, qui paulò infra cadi medium immiſſus erat, aliquando rem proderet, ad exhauſti vini modum lapillos eos, amoto ſupernè operculo, qua liquor infundi ſolet, immitebat, oppletoq; ita calculis cado, vt nullum amplius infarcire poſſet, ſatis iam colluctatus, non expectato vt res propalàm fieret, domo emigrauerat. Atq; hæc certò mihi videtur, quæ veriſsimè dici poſsit impoſtura, tot per tris continuos menſes lapillis ſubducti liquoris loco fraudulenter impoſitis. Sed agnoſco, mi Coloti, Parioniam loquacitatem, quam tamẽ ita auribus tuis familiarem ſcio, vt poſt tot auium clangores eam imitari non erubuerim, tua quippe fretus beneuolentia, quę dictionem meam longius protraxit, quàm tuæ poſtularent occupationes: itaq; omnia boni conſules, & vt tuus eſt mos, næuo etiam in amici articulo delectaberis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Pauo.

PIERIVS VALERIANVS BELLVNENSIS D AD NICOLAVM CORDATVM NEPOTEM IVRISCONS. DE IIS QVAE PER PAVONEM, GALLVM, GALLINAM QVE, Gallinaginem, anſerem, perdicem & coturnicem ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

PErquirēti mihi, cui magis cogitationes meas, quas de Pauone, Gallo, Gallinaq; Gallinagine, Anſere non noſtri generis Perdice & Coturnice ex ſacris Aegyptiorū literis in haſce noſtras miſiſſem, dono darem, Cordatiſſime Nepos, ex meis te potiſſimùm delegi, cui hæc familiariora guſtu ex clientū noſtratiū, & præcipuè externorum muneribus, qui his vel quotidie ædes tuas frequentāt, & veluti ſuperpondia ad te deferunt pro tuis reſponſis in perſonarum & fortunarū ſuarum tutelā, vt grauioribus illis veræ (ni fallor) philoſophiæ ſtudijs delaſſatus, te ad harū lectionē quandoq; tranſferas, moxq; tibi & amicis tuis lautiores menſas pares, exhibeas, qui his opimè ſaturati, ex earū indicijs ſeu ſignificationibus te referente ſecunda veluti cœna animū pariter paſcant & oblectet, conferantq; quantum hæ his ſalſamentis ſapidiores epulæ, & quotiens ad huiuſmodi diſcubuerint, & palato & animo ſimul faciāt ſatis: quas etiā Petrulo noſtro propinabis, quem iam videre videor diſcumbentem, & ſupra ætatem maiora ſatis audentem, cui Dij tutelam fortunent. Reliquum eſt, vt & tu de tuarum reliquijs mihi cōmunices: ſin minus (quando plures non flagitem quàm præſtare poſſis) præſcriptis verbis tecum experiar. Vale.

IVNO.

IVNONI Pauo præcipuè dedicatus erat, deamq; ipſam nonnulli ſolo Pauonis hieroglyphico intelligebant. In Iuliæ Piæ Felicis numo ſignum Iunonis eſt cum haſta, & patera Pauone iuxtà appoſito, cum inſcriptione, IVNONEM, caſu quarto, quod lecturarum eſt. In Fauſtinæ verò numis idolum identidem eſt cum lancea & patera, à cuius pedibus Pauo inſcriptio eſt, IVNONI LVCINÆ. Iunonis autem auem eſſe hanc, eiusq; currui ſuccedere nonnulli ideo cōfingunt, quòd Iuno dubio procul opulentiam ſignificat: ea verò cùm exponitur ſpectanda, omnium in ſe oculos contrahit. Verùm ideo Pauones Iunoni conſecratos putat Athenæus, quòd huiuſmodi aues in Samo inſula prius repertæ fuerint, indeq; ad gētes alias delatæ: ſacra enim apud veteres fuit Iunoni Samos, & in Samiorum pecunia impreſſus Pauo, vt idem Athenæus autor eſt. Spectabatur & Mycenis Pauo pulchritudinis admirandę, in æde Iunonis, quam Hadrianus dedicauerat.

DIVITIARVM TVRPITVDO.

CÆterùm plerunq; diuitiarum finis in turpitudine conſiſtit, talesq; ſunt Pauonis pedes: quare Theophraſtus ſuper hoc ſapienter dixit, τ' ἄλλα πολυγνῶθι, cùm admonere vellet, in ſpecioſa rerum oſtentatione etiam alia circumſpiciēda perſcrutandaq; eſſe, quaſi multa turpia & fœda viſu dictuq;, ſub tam formoſa ſpecie deliteſcant. quod Theophraſti dictum ita Horatius expreſsit:

Sed videt hunc omnis domus & vicinia tota
Introrſum turpem, ſpecioſum pelle decora.

Huiuſ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Huiusmodi sunt apud Lucianum tragœdiarum libri, cocco, purpura, auro, argento've foris amplificè decorati, intrò verò simulac inspexeris, nihil lætabile, nihil deliciosum deprehendas, sed adulteria infanda, incestus, sacrilegia, turpissimas cædes, & omne scelerum & impietatis genus: ὑψαυχεῖ enim, vt antiquus Phocylides ait, ὁ πολὺς πλοῦτος, καὶ εὖ ὑβρίας ἀέξει: Diuitiæ elatũ faciunt, scelera impia adaugent. Argumentum autem huiusmodi ἱερογλυφικῶς exprimere qui voluerit, aptè Pauonem cauda passa, vnoq́ elato pede ostentatoq́ figurabit.

DIVITIAE VICISSITVDINARIAE.

ASt hominem qui modò diuitijs affluеret, modò rerum inopia premeretur, varioq́ euentu fortunæ volubilitatem iacturis & donis experiretur, significare qui vellent, pro hieroglyphico Pauonis tantùm caudam facere consueuerunt: caudam is siquidem singulis annis cum primis arborum frondibus amittit, cumq́ earundem germine recipit. Ab elaboratarum autem diuitiarũ similitudine factum crediderim, vt Homerũ Platonici dixerint in Pauonem abijsse, qui tantam rerum varietatem poëticis coloribus ornatam explicuerit.

B NOX.

NOctem verò significantes, Pauonem surrecta in orbem cauda figurabant. Nam cùm Pauonem Argum interpretarentur, tot luminibus insignitum, neq́ aliud quidpiã per Argũ quàm cœlũ nocturno tempore, si detur dicere, oculatissimum intelligerent, atq́ illi nomen à splendore atq́ velocitate inditũ profiterentur, vtrunq́ enim ἀργὸς significat, neq́ alio tempore micantissimi stellarũ radij coruscarẽt splendescerẽtq́ quàm nocturno, datus est fictioni locus, vt per oculatã eius alitis caudã nox ipsa sensu mystico hieroglyphicoq́ significaretur.

DIES.

QVòd si diem innuere voluissent, eandem ipsam volucrem demissa cauda pinxissent, quasi tunc nox stellas occulere videatur, cùm dies ipse cœperit aduentare, tamq́ diu latitent stellæ, quandiu Sol supra terram est.

GLORIOSVS.

VErùm eadem species quæ noctem significabat, hominem etiam gloriæ plenum exprimebat. Pauo enim preciosam eam caudæ supellectilem tum plu
C rimùm ostentat, cùm plurimos ad se spectandum aduenisse conspexerit: quòd si nullum admirari, adesse've cognouerit, eam recondit veluti indignatus. Hinc Ouidius, Laudata Pauone superbior, de valde sibi placente dixit. Quoniã verò fœminarũ est proprium, qualibet in re sibi applausum quęrere, gloriosasq́ esse, inter Pauonem & fœminam mirus quidam naturę consensus est: vt minimè mirum sit virginem in Leucadia vsqueadeò adamatam à Pauone, quem ipsa aluerat, vt ea defuncta ipsa etiam commori voluerit.

PRODIGVS.

NOn ineptè autem nõnulli, perdito luxu prodigos, Pauonis imagine describunt, in quibus quidem cauda miræ conspicitur pulchritudinis: verùm ea neq́ ad volatum, neq́ ad motum vtilis, cùm plerisq́ alijs omnibus volatilibus cauda vel ad volatum dirigendum loco temonis cuiusdam attributa sit, aut etiã vt motum iuuet, vicemq́ remorũ subministret, Pauoni verò ea tam ampla, tam sui prodiga, ad solam colorum ostentationem data.

CONCORDIA.

IN numo DOMITIÆ AVGVSTÆ IMP. DOMIT. altera facie Pauonis effigies cũ inscriptione, CONCORDIA AVGVST. Hæc ea Domitia est,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quam Domitianus Augustam salutauit, posteaquã ex ea filium susceperat, mox D
eam repudiauit, repudiatã ob instabilitatem ingenij cœpit iterum deperire, iterumq; eam duxit, quasi populi precibus coactus. atq; huc spectare crediderim Concordiæ, quæ scilicet maximè omniũ in connubijs expetitur, inscriptionem. Pronuba enim Iuno, cuius Pauo, vel ex Pauone imperium, cui fuerat restituta: siue quòd cùm se Domitianus Iouem appellitari pateretur, vxorem etiam Iunonis honore voluerit decorari.

FOEMINARVM CONsecratio.

SEdenim in Faustinæ numo, quem argenteum vidi, Pauo habetur cum inscriptione, CONSECRATIO. In numo etiam cuius inscriptio hęc, DIVA PAVLINA, caput grandioris natu mulieris ab occipitio velatæ, à tergo Pauo, qui eandem effigiem insidentem dorso inter alas sustollit, eadem quę in superiori est inscriptio, quippe CONSECRATIO. obseruatũ enim est in fœminarum cõsecrationibus, Pauonem, auem quippe Iunoniam, è fastigio emitti, prout in marium apotheosi aquila Iouis ales emittebatur: quamuis in Diuæ Sabinæ Augustæ numo aquila non Pauo sit. Videmus etiamnum Faustinæ Piæ numum, in quo aquila imagunculã cum radio gestat, cuius inscriptio est eadem, CONSECRATIO. Sed minimè mirum Faustinæ aquilam ritu virorum datam, quæ viro ipsa dederit imperium, quod etiã iure suo pleriscp in rebus administrabat, non sine Marci Antonini coniugis viri vndecunque probatissimi nota, cui cum amici suaderent, principis sui ignominia offensi, repudiandam esse Faustinam, si nollet eam occidere, quę vt fama erat Cõmodum ex adulterio cõcepisset, & apud Caietam conditiones sibi & nauticas & gladiatorias elegisset: Atqui, respondit ille, fieri hoc minimè potest, nisi dotem etiam reddiderimus: dos autem erat Imperium, quod ille à socero, volente Hadriano, adoptatus acceperat. In numo tamen cuius inscriptio est, DIVÆ MAXIMINÆ, cum muliebri capite, quod Lunæ insidet cornibus sursum versis, ab altera facie solus Pauo est, cauda in rotã passa: inscriptio, CONSECRATIO. Horum numorum vis magna, dum hęc scribebam, eruta est in agro Bellunensi, vico Plauterio, cum ingenti Gallienorum copia. Ad huius similitudinem factus & numus ille quem Romę apud Colotium, alterumq; apud Georgium Anselmum Parmæ vidi, in quo scilicet Pauo est cauda in rotam effusa, à cuius pedibus hinc inde S. C. notæ singulæ conspiciuntur: circumcirca, CONSECRATIO. ab altera facie muliebre caput occipitio velato: literæ, DIVÆ MARINIANÆ. Inferiorum ea Augustorũ aut mater, aut coniux, quod ex operis ruditate conijcimus: nam quo tempore, non reperi. F

DE GALLINA.

GAllinæ significata, quę Pauoni subtexere visum est, in hũc modũ habẽt.

TRIBAS.

MVlierem tribadem, vel quæ maris officium aggredi nõ erubescat, vel etiã quæ viro dominari affectet, per Gallinã quę cristam erexerit, caudamq; sustulerit, cuiq; etiã parua quædam calcaria promineant, intelligi veteres tradiderunt: ea siquidẽ vbi marẽ, quod nõnullæ faciũt, pugnãdo vicerit, cucurire incipit, & exemplo mariũ tentat coitu superuenire, Gallinasq; reliquas perinde ac

si

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A si rem peragere posſit, ſolicitat, & ſaliendo defatigat, criſtã caudam q̃ erigit, atq̃ ea incedit ſpecie, vt non facile inde ſit, vtrum mas an fœmina ſit, internoſcere.

DIVINARVM FLAGELLATOR.

VIrum verò qui opulentiſsimas diuitias prodegerit, &, vt apud Horatiũ eſt, res maternas atq̃ paternas fortiter abſumpſerit, ſignificare qui volũt, Gallinam aureos numos depaſcentem pingunt: de qua miraculum id proditur, vt ſi auro liqueſcenti Gallinarũ membra miſceantur, illud in carnes eas conſumi deprehendatur: atq̃ ita fit vt Gallina ſit auri venenũ. Tradit hoc Ariſtoteles, atque eum ſecutus Plinius. Coniectores tamen autumant eum, qui per ſomnium Gallinarum gregem ad ſe venientem, & domũ ingredientem inſpexerit, & diuitijs & honoribus auctum iri. quinetiam addunt, ſi Gallinæ ita per quietem viſæ, puſillæ admodum apparuerint, lucelli identidem tenuitatem præſagiri.

PERDITIO RERVM.

QVi fabulas delectabili philoſophãdi genere cõmenti ſunt, Sirenas confinxere, quæ blanditijs amatorijs & voluptuoſa nequitia homines ad ſe traB herent, illecebriſq̃ irretirẽt, apud quas mollitudinis omnifariæ luto inhæſitantes fœdè computreſcerent. Harũ pedes Gallinaceos fuiſſe tradũt, intellectu à ſuperiore non diſsimili. Scribũt enim huiuſmodi fabularũ interpretes, ſignificari ex hoc hominem libidinibus deditũ, fortunas ſuas perſeueranti ſtudio diſpergere, inutiliterq̃ prodigere, cuiuſmodi eſſe Gallinarum morem, cùm pleno aceruo paſcũtur, aſpicimus.

FOECVNDITAS.

SVnt qui ratione habita quotidiani fœtus, & geminorum aliquãdo pullorũ, qui ouo ex vnico excluduntur: ouorũ etiam, quæ nonnullæ gemina ſingulis diebus edunt, cuius generis Gallinas Patauũ vidimus, tertio etiam nonnunquã addito, verùm eo abortiuo, ſola quippe cartilagine cõſpicuo, fœcunditatem per Gallinã & ouum ſignificari velint. Sanè de Gallinarũ fœcũditate Albertus multa. Illud mihi ſatis fuerit adnotaſſe, q̃ apud Macedones Gallinã repertam aiunt, C quæ oua duodeuiginti ſemel ediderit, & in cubitu binos pullos ex ouis ſingulis excluſerit. Sed à mirifica omnino alitis fœcunditate factũ, vt Theologi veteres Gallinã pro piorum cõuentu poni tradiderint, ideoq̃ dictum in Euangelio ait Heſychius: Sicut Gallina congregat pullos ſuos ſub alis.

SALVBRITAS.

QVę verò Gallina apud veteres Æſculapio eſt immolari ſolita, ſalubritatis indiciũ erat, ꝓpterea q̃ id ſacrificij genus ideo ferũt inſtitutũ, q̃ earũ caro leuiſsimę ſit digeſtionis, ac perinde languentib. cõmoda. Huius rei locupletiſsimũ teſtimoniũ apud Angelũ Colotiũ deprehẽdimus: magnã quippe pedũ Gallinaceorũ copiã proximis dieb. defoſsã iuxta cippũ, in quo Romę Æſculapij ſtatua erecta erat, loco qui hodie Viuariũ appellat: quis enim tanto numero pedes eiuſmodi eò congeſsiſſet, niſi ſacrificiorũ reliquias ibidẽ relinquere mos fuiſſet?

SECVRITAS.

ATqui veluti per lauri ſurculum in ore columbæ, & per platani folium in ciconiæ nido ſecuritatem ſignificari prodidimus, cur non etiam per Gallinã, ad alam cuius rutæ ramuſculus applicitus ſit, ſecuritatẽ eodem modo pingi, hieroglyphicũq̃ ſapere fateamur? Siquidẽ Africanus in ijs, quæ de re agraria Con-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſtantinus Cæſar colligi mandauit, ait Gallinas à fele tutas fore, ſi rutæ ſylueſtris D
ramuſculus ſub eius alam applicetur. Quin Democritus etiam tradit, eo præſi-
dio munitas, neq; à vulpibus, neq; ab infeſto quopiam alio animali contingi.

DE GALLO.

Gallinacei Galli ſignificata quædã diſſimulare noſtræ fuerit verecun
diæ, vtpote quæ vix ſaluo verborũ pudore ſcribi queant. Id tantũ di
camus, Gallũ alitem, eiuſdem nominis gentem interpretari. Scimus
Gallinaceũ aliquando gentem ipſam Gallicam prodigio Vitellij de-
monſtraſſe, cui Viennæ pro tribunali iura reddenti, Gallinaceus ſupra humerũ
ac deinde capiti ſuperaſtitit, quod ipſum venturũ in alicuius Gallicani hominis
poteſtatem portendit, vt Tranquillus etiam interpretatur. Is mox ab Antonio,
primo aduerſariarũ partium duce, oppreſſus eſt, cui Toloſę nato cognomen in
pueritia Beccho fuit: ea verò voce Gallinacei roſtrũ & olim appellabãt, & nunc
vniuſcuiuſq; alitis nuncupant: quam locutionem à Scythis omnium antiquiſsi-
mis emanaſſe alibi diximus, quòd illi cibum Bech dicunt vocabulo genuino. Et E
orto Galliarum aduerſus Neronem tumultu, Romæ paſsim columnis adſcri-
ptum eſt, GALLI TE CANTANDO EXCITARVNT, aptè ſcilicet ad
eiuſdem nominis gentem nuncupatione deflexa.

TI. IMP. NEQVITIA.

QVantum verò ad alitis petulantiã pertinet, cre
diderim ego pullum illum Gallinaceũ, qui ex-
cluſus eſt in manu Liuiæ, Tiberium adhuc in vtero
geſtantis, cùm ipſa exploratura, an eſſet marem pa-
ritura, ouũ incubanti gallinæ ſubduxiſſet, idq; nunc
ſua, nunc miniſtrarũ manu adeò vſq; fouiſſet, vt pul
lus excluderetur, nõ tantùm ſexum in Tiberio por-
tendiſſe, quàm ſalacitatem et procacitatem eam, qua
ille mox famoſiſsimus fuit.

PVRITAS ANIMI.

SEd quanto ſanctius fuerit hieroglyphica illa referre, per quæ animi diuinita-
tem ex Galli ſimulachro apud veteres intelligi ſolitam comprobemus? Py- F
thagoræ præceptum eſt, Gallum nutrire: quod nihil aliud ſibi vult, niſi vt diui-
nam animi noſtri partem, diuinarũ rerum cognitione, quaſi cibo ſolido, & cœ-
leſti propémodum ambroſia paſcamus. Quare Socrates moriens cùm animi
ſui diuinitatem, maioris mundi diuinitati ſperaret ſe copulaturũ, Gallum Æſcu-
lapio, id eſt, animorum Medico, iam extra omne morbi diſcrimen poſitus, de-
bere ſe dixit: cùm enim de corpore migrandum intelligeret, conualuiſſe prorſus
arbitrabatur. Vt verò interpretãtur alij, ea de cauſa dictum hoc à Socrate, quòd
letali eo ſumpto pharmaco, ſanitatis beneficium iam ſentiret, cùm exiret à cor-
pore, à quo omnes animi morbi ſcatere pullulareq; ſentiuntur. Lactantius Fir-
mianus Septimius Florens Apologetico, neq; non illi omnes qui cum Ariſto-
tele Platonis verba, non ſenſa, cauillis inceſſunt, hoc diſſimularunt, in quo ſum-
mæ ſapientiæ veritas deliteſcebat. Sed vt animi Medicum cum his diſſimule-
mus, non deſunt Platonis interpretes, qui Galli huiuſmodi ſacrificium eò
trahunt, vt animas in cœlum migrantes Phœbo pæana
canere comminiſcantur.

APOL-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

APOLLO.

A INter ea quę Apollini dicata ſunt, quippe arietem, crocodilum, ſcarabeum, accipitrem, leonem, Gallus etiam à Chæremone Stoico & à Porphyrio recenſetur. Inſitum autem eſt Gallis, inquit Proclus, numen Apollinis aduocare, & veluti propriis canticis aſſurgẽti applaudere: & vt lib. de Diuinatione ait Cicero, animal hoc admodum canorum eſt ſponte ſua, nos verò ſacris hymnis canimus gallicinio Luciferum venturæ lucis prænunciũ excitari, obductum caligine cœlum aperiri, dari copiam vt patefacta iam via, errores ambagesq; omnes declinemus, canente Gallo valetudinarijs aliquam ſalutis, aut ſaltem alleuationis ſpem affulgere, meticuloſos trepidatione liberari, & multa quæ per inſidias parabantur diſſipari: quæ omnia aduenientis lucis beneficia ſunt. Neq; verò Soli tantũ, verùm etiam Lunæ dicatum eum eſſe Pythagoras aiebat. Pauſanias vbi ſtatuas eorum qui cum Hectore ſingulari certamine congredi, cõiectis in vrnam ſortibus, minimè recuſaſſent, ab eo ꝓuocati, ab Achiuis in Olympia dicatas ait. Idomenei clypeum Gallo gallinaceo inſignitũ fuiſſe tradit, propterea quòd is à Mi-
B noë & Paſiphaë duceret originẽ, quæ Solis filia fuerit, cui Gallum dedicari conſtat, quia ortum eius præſentiat, & cantu indicet mortalibus.

EXCVBIAE.

QVia verò Gallus à prima medię noctis inclinatione explaudentibus, vt Lucretius ait, alis

Auroram clara conſuetus voce vocare,

matutino crepuſculo, matutinis aſtris Deum itidem laudantibus quotidie cõmodulatur, excubiarum & vigiliarum ſignum apud antiquos fuit, eaq; de cauſa Mercurio dicatus ferebatur. Ac vt noſtra quoque attingamus, eo multò ante lucem canente aberrans reſipiſcit Petrus, & vt Ambroſius ait, expergefactus facti culpam inceſsit ſui, amaroq; fletu crimen rebellionis expurgat, ne mirum adeò ſit quòd datam aliti huic intelligentiam apud Iobem legimus.

PROPHETÆ DOCTORES'VE.

C SVnt qui ſuper hoc Iobis dicto intelligi velint Prophetas, & ſacræ diſciplinæ doctores hieroglyphicè per Gallũ accipi, propterea quòd illi inter vitæ preſentis tenebras venturã lucem quaſi cantando prænunciarunt: vnde illud in eorum ore frequentius, Nox præceſsit, dies autem appropinquat. Eſt & illud congruum doctoris munus, vt quibus, quid, quando, & quomodo ſit quidpiã indicandum, inferendumq; animis, debeat veluti diuinitùs cognouiſſe: nõ enim, inquit Eucherius, vna eademq; cunctis exhortatio cõuenit, quia nec cunctos parmorum qualitas deuincit atq; cõſtringit. Itaq; Gallus certa per interualla modò hos, modò illos excitat, & antelucanũ tẽpus diſcrimine veluti quodã dipartit.

PVGNACITAS.

IN Eleorũ arce Pallados ſimulachrũ ex auro & ebore, Phidiæ opus, erat cum Gallo in galea ſurrecto, quod pugnacitatis hieroglyphicum eſſe Pauſanias arbitratur, cùm tamen nõ inficietur Gallum Mineruæ cognomento Operatrici ſacrum eſſe. Sanè Sybaritę, gens ad omnes mollitudinis numeros nata, Gallum in vrbe eſſe prohibuerunt, ne nocturni ſomni quietẽ interpellaret: ideoq; & fabriles oẽs artes ablegauerãt, vt memorię prodidit Athenęus, ne quid eſſet, quod voluptates ſuas interturbaret. Quod autem pertinet ad pugnacitatẽ, Nicander

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Alexipharmacis, αἰχμήτοισι νοτιοῖς inquit, pugnacib. quippe pullis Gallinaceis ex- D
ponit interpres, qui vt inter se dimicẽt assiduè nati videantur, cùm præsertim pu
gnam semel cœptã identidem repetant, nescíj cedere: vnde Græcũ illud adagiũ,
ἀλεκτρύονος ὠδὶ πηδᾷ, insultat Gallus, de redintegrantib. certamen: & Martis pullum
eum vocat Aristophanes Auibus. Non est illud dissimulandum, cp licet sint ani
malia ad pugnam nata, inuentũ tamen est incitari eos ad pugnacitatem allio in
cibum dato, quod Græci σκορδίζειν dicunt. Quod verò ait Salomon, Gallus am-
bulans inter gallinas lætus, Eucherius imperíj esse dicit significationem. Quòd
si in numum incideris Gallinaceorũ conflictu signatum, scias eum fuisse Darda-
norum pecuniã, Polluce teste: nam illi magnum pugnacitatis decus sibi antiqui-
tùs vsurpauere. Hinc honoratum semper apud Maronem Dardaniæ nomen,
cùm secus Phryges ferè semper velut imbelles notarentur. Iam & Chrysippus
Gallorum æmulatione nobis adíjci stimulos ad fortitudinẽ, atcp inde quodam-
modo calcaria subíjci scribit, libro de iustitia. Themistocles quocp Gallorũ exẽ-
plo, in quos acriter pugnantes inciderat, exercitũ confirmauit, cùm ostenderet
eos nõ pro patria, necp pro penatibus, necp pro maiorũ sepulchris, vxoribus ve E
aut liberis id incõmodi aggressos, sed ea tantùm de causa, ne vincerentur, nolle
alterũ alteri cedere. Omnium verò pugnacissimos Gallos habuisse fertur Rho-
dos insula, necp quidem adhuc ibi degenerauit ea volucrũ huiusmodi ferocitas,
& visenda proceritas, vt in quibusdã, inde Romam allatis, ipsi conspeximus. A
Galli verò pugnacitate factum vt gemma Alectoria, quã in Galli ventriculo in-
ueniri tradunt, victoriã dicatur eam gestantibus cõparare, qua Milo Crotonia-
tes vsus, inuictus in certaminibus fuerit: de quo Plinius lib. XXVII. cap. X.

PERSÆ MILITES.

PErsarum porrò milites Galli nuncupabantur à Caribus, ob conos, quibus
galeas ornatas habebant: eacp de causa Artoxerxes hominẽ è Caria, qui Cy
rum iaculo vulnerasse creditus est, eo honestauit præmio, vt Gallum aureum in
lancea præfixũ ante aciem ferret. autor Plutarchus. Sedenim Athenæus Gallos
in Persida primùm ortos ait, vnde fortasse cognomentũ id Persæ potuerint ha-
buisse. Aristophanes, vt suus est mos omnibus illudere, Gallum ait olim Persis
imperasse, vnde adhuc cristatos in cassidibus. Quæ verò simulachra tria totidẽ F
Gallis adblandientia spectãtur in Antonini Píj Augusti numo, crediderim ego
ad mansuetissimum eius ingenium spectare, vt qui pugnacitatem commitigare
procuraret, qui omnem belli ferociam quãto potuit studio emolliuerit, vtpote
qui mallet vnũ ciuem seruare, quàm mille hostes occidere, solus cp omniũ Prin-
cipum sine ciuili sanguine, & hostili etiam, quantum ad se pertineret, vixerit.

SVESANI.

Suesanorum pecunia.

VNus autẽ Gallus toto surrectus corpore, cum phosphoro à tergo stella ad-
dita, vt inscriptio indicat, Suesanorum pecunia fuit.

VICTORIA.

IN augurali verò disciplina Gallus est victoriæ signũ, propterea quòd auis illa
victa silere soleat, canere si vicisset. Hinc Lacedæmoníj, vt apud Plutarchũ est,
cùm hostem viribus profligassent, Gallum immolabant: qui bouem tunc sacri-
ficare soliti essent, cùm sine cæde victoria obtigisset. Ferũt Socratẽ Iphicrati du-
ci animos adiecisse, cùm Gallinaceos corã Callia pennis & rostro dimicantes ei
præmõstrasset: quod & Themistocles, vti diximus, ad suos animandos fecerat.
Quod verò de cantu dicebamus, refert Tullius historiã ex Callisthene Leuctri-

cæ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A cæ calamitatis tempore, quæ Lacedæmonios propémodũ oppreſsit, cùm apud Thebaidem Trophonio res diuina fieret, Gallos gallinaceos in eo loco ſic aſsiduè canére cœpiſſe, vt nihil intermitterent: tum augures dixiſſe, Thebanorum eſſe victoriam. Pergami omnibus annis ſpectaculum Gallorum edi ſolitum ſcribit Plinius: idq; Athenis etiã inſtitutũ à Themiſtocle ſuperatis Perſis, ait Ælianus: quanquam ea & ludicro fieri apud Lucianum & Herodianum legas.

VINEARVM INCOlumitas.

MEthona ciuitas eſt in Trœzeniorum agro, cuius incolæ Gallum pro vinearum incolumitate mactare ſoliti ſunt, vt Africi venti, qui eas plurimum infeſtat, incurſionem vel auerterẽt, vel ſaltem emollirent: cùm enim flare inſtiterunt, vitium oculos exurunt, ſpemq; vindemiæ fallunt. Moniti igitur ab aruſpicibus, ſacri genus hoc inſtituêre, vt viri duo Gallum vnum, & eum album, manu vterq; ſua apprehenderẽt, & in diuerſa abeuntes trahẽdo diſ-
B cerperent, partemq; vterq; ſuam manu præferentes vineta loci omnia perluſtrarent, donec ita omnibus expiatis in eundem cõuenirent locum vbi Gallum diſſecuiſſent, ibiq; partibus vtriuſq; humi defoſsis, nullum eius anni incommodum ſe paſſuros perſuaſum habebant: iuuitq; ſors, vt quandiu ſacrum id celebrauere, res illis ex voto ſuccederet. Quid verò ſit in cauſa, cur tanta vigeat in Gallo vis,

Vt nequeant rabidi contrà conſtare Leones,
Inq; tueri, ita continuò meminere fugai:

nempe cùm vtrunque animal ſolare ſit, ex magorum obſeruatione ineſſe maiorem ſolaris virtutis vim Gallo quàm Leoni, idcirco Leonem potentiori cedere, ſatis ſuperq; in Leonis commentario diſputatum à nobis, Proclicq; ſuper hoc opinio recitata.

IMPIETAS.

C NEq; prætereundũ eſt illud, quòd ex imagine Gallinacei impietas ipſa hieroglyphicè figuratur: is enim matrẽ ſalit, vt hippopotamus, & patrem etiã immaniter inceſsit: eaq; de cauſa ſapientiſsimi legumlatores Gallũ vnà cum vipera & cane in parricidæ culeum includendum cenſuerunt, vt qui eiuſdem criminis rei ſunt, eodem ſupplicio ſimul afficerentur, & pœnas pares luerent. Notum illud apud Ariſtophanem, quòd Philippides, qui patrem verberauerat, exemplo Galli factum tuetur ſuum: patrem enim ille malè multat.

DE GALLINAGINE.

ATtrahit ad ſe nominis ſimilitudo, vt Gallinaginem huic adnumeremus gregi, quamuis ſuper ea nihil Ægyptij.

BENEVOLVS.

SVnt qui beneuolum hominem per Aſcolopaca, quam Gallinaginem Latini vocant, pictam intelligãt, quòd auium nullam maiore erga hominem ſtudio affici compertum ſit. Magnitudo volucri quanta Gallinæ eſt, roſtrum longum, attagenæ color.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Anſer.

DE ANSERE.

D

SEd vt ad chortales redeamus, de Anſere dicendum, de qua tamen nulla apud Horum mentio: quãvis libellus ille qui ſupereſt, valde curtus ſit.

CVSTODIA.

SVnt qui per anſerem pictum, cuſtodiam interpretentur, idq; ex Romana potius hiſtoria deſumptum, quàm ab Ægyptijs traditum. Neq; tamen ab huiuſmodi ſignificato phyſica abeſt ratio, quippe qui naturæ admodum pauidę cùm ſit, peruigili cura, vt acutiſsimus eſt ad ea ſentienda quæ latent, facilè excitatur, & minimo quoq; ſtrepitu expergiſcitur, vt ita olim Vrbem ipſam, ſedem ac domicilium Imperij, defenderit ac conſeruarit, vnde illi honores apud Romanos inſtituti: quanquam Heliogabalus totius humani ordinis inuerſor, omniumq; bonorum morum illuſor, eos ita ſit vltus, vt canes iecinoribus anſerum paſcendos inſtituerit. Illud verò iuniorum commentum eſt, per anſerem alligatum ad anchoram, firmam cuſtodiam intelligere. Anchora porrò firmitudinis indiciũ eſt, vt loco ſuo dictum.

SILENTIVM OPportunum.

E

NEq; hoc ab Ægyptijs obſeruatum, vt ſilentium in tempore ſeruatũ, per Anſerem qui lapillum roſtro apprenderit, ſignificetur. Auis enim hæc quæ clamore grauiter obſtrepenti ferè ſemper clangit, vt etiam inter paſcendum ſilere nequeat, exemplo eſt humano generi taciturnitatis etiam, vbi res exigit, obſeruandæ, quippe quæ ſalutem ſuã alto interdum ſilentio tueri ſoleat. Illæ ſiquidem, vt Ammianus autor eſt, ab orientali calore inualeſcente, in occiduam plagam tranſmeare conſueuerunt, cumq; Taurum montem aquilis abundantem penetrare cœperint, fortiſſimarum volucrum vim pertimeſcentes, roſtra ſua lapillis occludũt, ne vlla vel extrema neceſsitate clangor elici poſsit: ijſdęq; collibus agiliore volatu tranſcurſis, tutum iam iter nactæ, calculos proijciunt. Neq; me præterit, eruditiſsimum virum de diſciplinis omnibus & politioribus etiam literis optimè meritũ, hæc quæ Ammianus de Anſeribus ſcribit, gruum F eſſe aſſeuerare, quod alij viderint. Res hæc mihi ſuggerit in memoriam non imprudens Ariſtotelis cõſilium, quod Calliſtheni ſectatori & propinquo ſuo dedit, cùm eum ad Regem Alexandrum mitteret: admonuit enim hominem, vt quamrariſsimè, & id iucundè, apud eum loqueretur, qui vitę poteſtatem & necis in acie linguæ geſtaret.

IMPROBITAS.

ALioquin Anſer in vaticinijs, & rerum aliarum elogijs, improbitatem quandam præ ſe ferre videtur. Hinc Homerus in ſomnij præſagitione, procos per anſeres innuit: eiusq; inauſpicata garrulitas & a Virgilio, & à Propertio quibuſdam vitio data eſt. Auerſum enim adeò eſt à poëticis ſtudijs Anſeris ingenium, vt Phœbeam arborem laurum, quam ſibi exitialem, ſi eius folia veſcatur, intelligit, pertinaciſsimè fugiat. Nam cùm natura ſit admodum calidus, liquidis & frigidis delectatur cibis, lauationesq; amat, & ea declinat quæ perniciem afferre poſsint. Laurum verò igneam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A igneam esse suo loco diximus. Non dissimulabo, quod ad procos attinet, inuenta aliquando in Anseribus amoris erga homines exempla, vt proditum de eo qui puerum Amphilochum Olenium genere deperierit, quod & Clearchus & Theophrastus testatū reliquêre. Et Glaucen Ptolemæi Regis citharistriam memorat Plinius, quam Anser, & eodem tempore Aries etiam adamarint. Alius Lacydi Philosopho comes perpetuò dicitur adhæsisse, vt nusquam ab eo, nō in publico, non in balneis, non noctu, non interdiu digrederetur.

DETRIMENTVM.

EST & detrimenti hieroglyphicum Anser pascens, propterea quòd quacunq; ille oletum suum sparserit, adurere omnia soleat: neq; quicquam magis vel satis vel pratis officere, quàm si eò pabulatum Anseres immittātur. Quinetiam eorū stercus, si muria dissoluatur, & oleribus inspergatur, omnia vitiabit. Tum Anser ille poetarum perditissimus, qui inter olores satis cum impudentia strepere notatur à Marone, à Cicerone quoq; carpitur, quòd illi Falernum fundum Antonius dono dedisset: quòd nisi & improbus & perditorum morum fuisset,
B cōiectura est Antonium id minimè facturum. eoq; spectat Ciceronianum illud in Antonium, Anseres de Falerno depellendi sunt.

ACCVSATOR INANIS.

ET ne longius ab eo digrediamur, apud eundem oratione pro Sex. Roscio, Anserem inuenias pro eo accusatore positum, qui obstrepat tātùm, noceat tamen nihil, cùm canis non tantùm allatret, sed etiam mordeat. Eius verba sunt non importunè repetenda. Anseribus cibaria publicè locantur, & canes aluntur in Capitolio, vt significent, si fures venerint: at fures internoscere non possunt, significant tamen si qui noctu in Capitolium venerint: & quia id est suspiciosum, tametsi bestiæ sunt, in eam partē potius peccant, quæ est cautior. Quòd si luce quoq; canes latrent cùm Deos salutatum aliqui venerint, opinor his crura suffringantur, quòd acres sint etiam tum, cùm suspicio nulla sit. Simillima est accusatorum ratio: alij vestrûm Anseres sunt, qui tantummodo clamant, & nocere non possunt: alij canes, qui & latrant & nocere possunt.

SVOS TANTVM CVRANS.

C NEq; illud dissimulabimus, quòd hominem qui suæ tantùm familiæ curam suscipiat, aut rerum tantùm suarum satagat, quid rei gerant alij securus, ac minimè curiosus, per Anserem ouis incubantem apto admodum hieroglyphico indicare possumus. Anserē siquidem, vt Quintilij, qui de agricultura quam diligentissimè scripserunt, tradidere, aliena oua in suo etiā genere fouere nequaquam solent: quare curatores eorū, dum oua pariūt, certis characteribus vniuscuiusq; fœtum signare debent, atq; ita vnicuiq; sua ad nouem supponere.

DE PERDICE.

DIssimulanda fuerat & Perdix, ne pudendum super ea significatum propalàm proponeremus: sed quoniam suscepti operis ordo nos compellat, nihil est supprimendum quod inter hieroglyphica à veteribus adnumeratum inuenerim. Habere verò potest Perdix cum chortalibus locum, quòd ea quoq; domi alitur, saginatur, & cicuratur. Sedenim vitia ideo ponuntur, vt reprehendi possint, quodq; abominabile videatur, mortales audientes ipsi absterreantur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Perdix.

AMOR TVRPISSIMVS.

IMpudiciſsimum hominem, tamq́ efferata nequitia perditum, vt in cõſangui neis quoq́ nullo pudore ſit petulans, ſignificare ſi vellẽt Ægyptij ſacerdotes, Perdices duas pingere ſunt ſoliti: ipſæ enim coniuge viduatę, ſeſe inuicem abu tuntur. Mares quippe, vt cernere eſt ex ijs qui domi aluntur, inter ſe tumultuãt, clamitant, pugnamq́ de coitu cõſerunt, quos cœlibes vocant: qui autem victus in pugna fuerit, ſequitur victoris venerem, neq́ aliud pugnæ præmium, niſi victum à victore pollui. Verùm hoc nõ fieri ſemper, ſed certo anni tẽpore, obſeruatum ait Ariſtoteles. Illud ferè ſemper, vt cùm primùm pullus exire cœperit, à mare ſubigatur. ne tibi mirũ adeò videatur, quòd Marcellus Perdicẽ ex auibus virili genere appellandũ dicat, Varronis autoritate niſus. Romani ſanè pro huiuſmodi notæ puero, pullum dicere ſoliti ſunt: vnde Q. Fabiũ, cui Eburno propter candorem cognomen fuit, pullum Iouis appellarũt, quòd natis eius fulmine icta fuerit, quaſi eam Iupiter appetiſſet, cùm potius interpretari debuerint, et eum, & eius amatores omnes igne perdendos eſſe. Apud Auſoniũ quoq́ Marcum quendã impudiciſsimũ fellem pullariã dictum reperias. In fabulis fertur à quibuſdam, Perdicẽ venatorem matris amore deflagraſſe: vt eadẽ improbitas ſit filiorum in matres, quæ in eo alitum genere parentis eſt in filios. Sunt qui figmento hiſtoriam, ſunt qui philoſophicum ſenſum applicent, ſed ipſa volucris impudica procacitas, argumentũ fabulæ proculdubio ſuppeditauit. Quare mihi non deliciarum tantùm cauſa videtur Heliogabulus Perdicum plumulis in ſtratis, in puluinaribus, ac etiam accubitis paſsim vſus, quantum naturæ ſimilitudine, cùm portentoſus ille, vir'ne dicam an brutũ potius, nullum nequitiæ genus intactum reliquerit, pudore prorſus omni perdito atq́ profligato.

IMMODERATA NEQVITIA.

SEd vt ſemel dicam, nihil ad eneruatiſsimam libidinem & impotentiſsimam ſalacitatem exprimendam Perdice commodius, quæ pleruncq́ de coitu tanta efferatur rabie, tantaq́ æſtuat libidinis inremperantia, vt mas oua interdum frangat, ne cubando detineantur fœminæ, quocirca illæ, vt fœtus ſoſpitẽt ſuos, oua modò huc, modò illuc, quò mares fallant, transferre coguntur.

POteſt & celer profectus ex Perdicis pullo, verùm eo oui adhuc corticis parte aliqua veſtito, ſignificari. Perdix ſiquidem moræ velut impatiens, minimè expectat vt ouum incubatione ad tempus aperiatur, ſed occupatis ſpatijs ſpontè erumpit, pertuſoq́ ouo vbi primùm caput exeruit, pedesq́ protulit, reliquo adhuc adhæreſcente cortice, procurrit, ſibiq́ cibum enanciſcitur.

PRAECOX PROFECTVS.

REDITVS IN VIAM.

ABerrantem hominẽ aliquandiu, falſaq́ ductum opinione, ſed viæ demum redditum & recta ſentientẽ oſtendere qui volunt, Perdices duas grandiores faciũt, pullis aliquot inter vtranq́ pictis. Si enim eueniat vt Perdix oua ſua fracta compererit, tanto incubationis ſtudio afficitur, vt aliena ſurripiat, nidoq́ infoueat ſuo: verũ illud euenit quod D D. Hieronymus & Ambroſius ex Hieremia tradunt, vt cùm pullos eduxerit, illos amittat: hi ſiquidem audita illius voce quæ oua pepere-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A pepererat, naturæ vegetatione perculsi, hac veluti nutrice deserta, ad eã se conferunt, quæ oua illa vnde excluſi essent, ediderat. Clamasse, inquit vates, Perdicem, pullosq; quos minimè pepererat, congregasse, familiamq; ita suam imprudenter auxisse, interimq; pullis ad matris vocem procurrentibus, derelictã hanc insipientiæ suæ demum admoneri. Nostri tamen Theologi historiam hanc aliter interpretati sunt: aliq; enim per Perdicem malum dæmonẽ accipiunt, qui Dei fœtus in prauitatis nido adulterina educatione sibi sperat enutrire. Per oua spem, quam de subigendis eis, & sub imperio suo detinendis concipit: per eam verò auem quæ vera mater est, quæ oua illa ediderit, piorum conuentum interpretantur, ad quem, vti legitimam & naturalem matrem, simulac vocem eius audierimus, deserta falsa, procurrimus. Adamantius per Perdicẽ aliena oua confouentem, intelligit hæreticos, genus quippe hominum Perdicis instar malignũ, fraudulentum, callidum, quodq; decipiendis venatoribus multũ insumit operæ: vbi tamẽ veræ matris, sanctioris quippe institutionis, vox audita fuerit, eos deseri, atq; ita pœnas suæ insipientiæ luere.

B REI FAMILIARIS CONCORDIA.

NEq; tamen aues hæ ita semper in libidinem efferascunt, vt nõ interdum ardor ille deferueat, & vnanimi concordia mas & fœmina rem familiarẽ curent, quippe bina ouorum faciant receptacula, in quorum altero mas, in altero fœmina incubet, oua inter sese partiti, excludatq; vterq; sua, atque educet. quod quidem ansam dedit, vt rei familiaris concordiam in cõsortibus; per duas Perdices incubãtes exprimere plerique voluerint. cui rei aduersari videtur, quod superius de perdita earum incontinentia dictum, vbi marem oua frãgere indicatum libidinis impatientia, ne fœminæ incubatione detineantur. Sed id nõ semper, sed interdum accidere positum.

ASTVTIA IN EVITANDIS PERICVLIS VAFERRIMA.

QVinetiam vaferrimum in periculis euitandis hominem, astuq; maximè pollentem significantes, Perdicem & venatorem pingũt: quę quo pacto sectantem eludat, & Aristoteles, & ab eo Plutarchus, accuratissima narratione perscripserunt, quę scilicet pullos adhuc inuolucres supinos prosterni, seq; stramentis
C & paleis obtegi, aduentante venatore, ad sibili significationem assuefaciat: ipsa verò ante aucupis pedes prouolãs, sui spem capiũdi faciat, mox abuolet, ac subinde redeat, donec ita illudẽs abducat eum à pullis procul, repetitoq; mox sibilo, vt Aristophanis interpres ait, abuolandũ iam admoneat. Eoq; spectare crediderim prouerbium, πέρδικος σκέλος, & πέρδικος πούς. Interpretes claudum quendam Perdicem nomine apud Aristophanẽ inueniunt, & ab eo adagiũ in claudicantium aliorum ludibrium emanasse. Sed esto aliquid in significato claudicationis, natura tamen Perdicis efficit, vt ad dolos & vafritiẽ spectare prouerbiũ opinemur, cùm scilicet subdolo quempiam ingenio hac progressurum speras, ille tamen eueſtigiò illac se proripit, atq; ita vacillatione spectantiũ spem eludit, vt iter eius, aut rerum progressus euentumq; nunquam certa possis coniectura deprehendere. Nam qui versus apud Athenæum citatur, ἔγχει πεῖν μοι μὴ ὁ πέρδικος σκέλος, ad huiusmodi pedum inconstantiã, titubationemq; eam quæ oritur ex nimio potu, facere videtur: pedes enim tentat vinũ luctator dolosus, vt apud Comicum est. Nullũ autẽ inter aues animal Perdice dolosius neq; astutius: vnde illud Aristophanicũ, ἐκπερδικίσαι, quippe Perdicis more periculũ euadere: ait enim

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

eius interpres, αἱ γὰρ λαμβάνοντες κάρφη τοῖς πρὸς ὑπτίους ἑαυτοὺς ῥίπτουσιν, καὶ οὕτως ὑπικαλύπτουσιν καὶ ἐκκλίνουσι. Stramenta enim pedibus contrahentes, supinas se prosternunt, atque ita occultantur, & periculum declinant. Atq; hæc latius apud Plutarchum, libro quo disputat, vtra prudentiora sint animalia, terrestriane an marina. D

CONTVMELIOSVS.

ADdunt & contumeliosum hominem per alitem hãc significari, quòd in suo genere maximè hæ tumultuari, dissidere, & altercari vicissim assiduè consueuerint. Sunt verò Perdices aliæ nobiles, aliæ rusticæ. Nobiles longè grãdiores sunt, syluasq; & saltus plurimùm incolunt: rusticæ arua et segetes peruagantur. Grandiores illæ sunt etiam picturatiores, & plerisq; Italiæ locis nomen retinent incolume. Romę tamen Starnas vocant, de quibus fortè Plinius dixerit: Misit Hispania externas aues. Rusticæ longè minores, fusciore pluma, & quodammodo cineritia. Idem vtrisq; ingenium, sed dolosiores, pugnacioresq; rusticæ, quas nunc Italia à sono vocis Qualeas ferè vbiq; vocat.

ASTVTIA PRAVA.

HIeroglyphicum etiam sapit Gręcorum mythologorum fabula, qua fingũt Dædali nepotem ob inuenta artis suæ arma quędam admodum vtilia, per inuidiam ab Athenarum arce summa præcipitem datum, qui terra vix tacta mutatus sit in Perdicem. Cuius figmenti talis fertur interpretatio: Impuri homines cùm à sapientiæ arce deciderint, à rectis honestisq; studijs alieni facti, tametsi astutia freti aliqua suis in rebus excellere videantur, hisq; tractandis super alios attolli, sordidis tamen & improbis negotiationibus impliciti, sublime nihil sapiunt, sed humi volitantes, dolisq; & fraudibus omnibus freti, rem quocunque modo facere tantùm student, libidinum & cupiditatum suarum laqueis & retibus impliciti obuolutiq;, eo Perdice deteriores, quòd illis vaferrima est ars ad elabendum, capturamq; declinandum, quod Græci dicunt ἐκπορδικίζειν: hi neque capti fugam moliuntur, neq; si euadere possint, studium adhibent vllum, vt salui fiant. Astutiæ huiusmodi causa factum puto, vt Eucherius cacodæmonem ex Perdicis imagine significari dixerit, eo loco: Clamauit Perdix, congregauit quæ non peperit. E

F

DE COTVRNICE.

IN Coturnice multa sunt quæ cum perdice conueniunt: pugnacitas quippe eadem, quo in ludo illa præcipuè celebratur, quam omnium victricem mirata est Alexandria, vrbe quippe tota in alitis huius pręconijs occupata. Hãc Erotes Ægypti procurator morositate nescio qua impotens, in ludibriũ emit, atq; assam deuorauit, quo facto iussus est ab Octauiano Augusto malo nauis affigi. Est & par improbitas naturæ, neq; odiosa minus, eo verò magis detestanda, quòd ad hãc impietas insuper accedit & deorum contemptus, religionisq; odium, & quantum illa ferocire potest execratio.

IMPVRITAS.

PEr eius enim hieroglyphicum sacerdotes Ægyptij impuritatem indicabãt. vbi vulgati codicis Gręci mẽdũ animaduertas, in quo oryx quadrupes animal pro Coturnice positũ, et ita traductũ: neq; enim hic quicquã de oryge apud Horum, apud quem in vetustis codicibus manu scriptis ὄρτυγα. non ὄρυγα, legas. Et eodem cap. vulgati etiam codices habent τοῦτο μόνον τῶν πτηνῶν, quod satis manifestum facit, de aue, non de quadrupede hæc dici. Ea verò de causa impura Coturnix

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

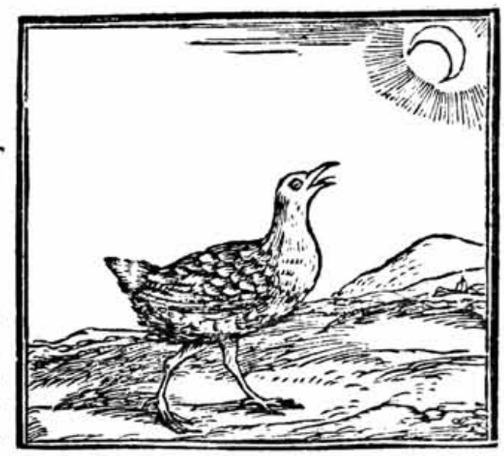

A turnix habebatur, quòd quotiescũq; Luna oritur, inauspicatos clangores excitat aduersus eã, non quæ Deum saluere iubeat, aut laudatione prosequatur, vt Solem gallinacei, sed manifestissima det indignationis aduersus eã signa, quod apud ipsos magnę dabatur impietati, cum summo Lunam cultu prosequerentur. Ante omnia autem terram fodicat (ita intelligẽdum, τοῖς γὰρ ἐμπροσθίοις αὐτοῦ σκέλεσι ἀνορύσσων τὴν γῆν) pupillasq; sibi identidem conscribillat, vtpote quæ indignè ferat Lunam apparere, quam neq; quidẽ intueri patitur, atq; eadem facit in ipsius Solis tam diuini astri exortu: qui mos nonnullis Æthiopum nationibus in Solis ortu, quem velut hostem maximè reformidant, & ne spectent, in loca palustria fugientes, vbi non alia fruticum aut syluarum copia fuerit, ibi delitescunt, Deum omni execratione prosequentes. Antiqui verò reges (nanq; non nisi sa-
B pientes eligi solitos tum temporis, satis constat) cognita Coturnicis natura, quę verũ horoscopi signaret emersum, animalis istius opera tanquã gnomone quodam vtebantur: nõ ociose in id intenti, certũ exortus ipsius punctum deprehendebant. Quapropter sacerdotes solum hoc animal ex volatilibus quæ ciborum vsum præbent, nullo tamen mactationis honore illi habito, comedebant, vtpote quòd contentionem quandam (desideratur enim ἀντιδικίαν vulgatis in codicibus) præ se ferre videretur aduersus præcipuum Deum suum.

PERDITISSIMA MALIGNITAS.

EAdem auis in solis, vbi libenter habitat, locis, si quem limpidulæ aquæ fontem adinuenerit, simulac biberit, aquam reliquã rostro pedibusq; corrumpere, lutosamq; reddere, puluere etiã in eam ingesto, nititur, ne cuipiã alteri animali ad potũ appetatur: quę quidem maligna, improba inuidaq; Coturnicis natura Ægyptijs argumentum dedit, vt malignum hominem per eius hieroglyphicum notarent. Eiusmodi verò morum impuritatem eodem modo damnat Ezechiel quarto supra trigesimum capite, dicens: Et cùm purissimam aquam bi
C beretis, reliquam pedibus vestris turbabatis. Sedenim Ægyptios non tam maligni in alios mouere mores, quos in turbãda Coturnix aqua profiteatur, quàm ipsa aduersus Lunam impietas, et ingrati animi significatio, cùm tot à Luna sint animãtibus omnibus beneficia, de qua generatio, & alimenta rerum, quotquot & hominum & brutorum vsui necessariæ sunt. Nam quantum ad turbationem aquæ pertinet, animalia quædam sunt, quæ turbulentam & crassam suauius bibunt, vt Cameli, qui ne ex fluuio quidem prius hauriũt, quàm pede protrita terra aquã spissiorem effecerint. Neq; aliter potu gaudent Elephanti quoque, sed ij ne imaginis suæ toruitate terreãtur, turbidam bibunt. Verè autem Coturnix Alcibiadis magistra fuit, qui dato Pericli consilio de ratione potius non reddenda, trãquillam ciuium suorum quietem perturbaturus esset. Nam cùm iam primas in republica partes occupasset admodum adolescens, forteq; sententiã in Senatu de re seria diceret, ex eius sinu Coturnix euolauit: quæ tamen totius Senatus cursitatione capta, Alcibiadi, non sine venatoris ambitione, fortè etiam præmio, reddita est. Quantum verò pertinet ad alitis huius esitationem (vt hoc pro corollario subijciamus) non defuere Medici qui eas à mensis summouerẽt, tum quia veneni semen illis gratissimus cibus, cùm propter comitialem mor-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

bum, quem, vt Plinius tradit, ſolę animalium ſentiunt præter hominem, eáq; de D
cauſa veratrum appetere feruntur. Ariſtoteles tamen hominem tantùm comitiali morbo tentari ex omnium animantium genere aſſeuerat, Problematis. Sed enim Plutarchus capellas quoq; comitialem ſentire profitetur. Quod verò de veratro dicebamus, ita apud Lucretium legas:

Præterea nobis veratrum eſt acre venenum,
At capris adipes, & coturnicibus auget.

Et Ouidius ad venenum ſpectans:

Ecce coturnices inter ſua prandia viuunt,
Forſitan & fiunt inde frequenter anus.

Nam vt in Serpente dictum, excogitatum eſt in morbis deſperatiſsimis viperas edendas dare, vnde nō modò ſalus, ſed vitæ etiam ſubſecuta ſit longitudo. Cur verò Phœnices Coturnicē Herculi ſacrificarent, cauſa eſt, quòd in fabulis eū ab hac alite ſeruatum aiunt: hunc enim Iouis & Aſtreæ filium in Libyam profectū, à Typhone occiſum eſſe autumāt, Iolaumq; Coturnicem eius naribus admouiſſe, cuius odore fuerit in vitam reſtitutus: & ne mendacio locuples abeſſet teſtis, B
vulgatum eſt etiam dicterium, ὄρτυξ ἔσωσεν Ἡρακλῆ τὸν καρτερόν, Fortem Coturnix ſoſpitauit Herculem. Alij eum dicūt eius alitis eſu à comitiali morbo, quo inſigniter laborauit, liberatū eſſe: quo ſi tentantur & Coturnices, facilè fieri potuit vt ſympathiæ vi aliqua, tacitáve atq; incognita naturæ potentia, vel nidore viuæ, vt nonnulli ponunt, alitis vſtulatæ, uel eſu potius, morbi genus id fugaretur, atq; ita Hercules vitæ redditus fuiſſe videretur, quod eſt vero ſimilius. Sed ne, Vir clariſsime, te magnis & aſsiduis Reipublicæ negocijs detentum vlterius demorer, mira hæc minimè videntur eſſe, quia variis medicina modis prodeſt, noxia modò per ſimilitudinē cognationem q; naturæ deducendo, modò per diſſenſionem cōtrariam q; vim expellendo, modò ſenſim abrodendo, modò per diſſolutionem mitigando, alijs atq; alijs inuentis, quæ ſalutaria quis nouit, adhibendo, vt tam contraria quàm cōſentanea pro morbi qualitate prodeſſe comperiātur.

PIERIVS VALERIANVS AD THOMAM MILIARIVM BELLVNEN. DE IIS QVÆ PER F
Struthiocamelum & minutiores aliquot aues ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

Contenderam ſuperioribus diebus ab Leonardo patre tuo, ne te aſsiduitate tam pertinaci, tandiu literarum ſtudijs inſeneſcere permitteret: id enim è re tua fore, & ad ſalutem tuam facere plurimum arbitrabar, ſi feruor ille adoleſcentiæ tuæ aliqua ocij interpoſitione cohiberetur: proinde aliquid comminiſceretur, quo tu Venetijs apud nos per geniales hos dies, quibus vindemia celebratur, aliquam laboribus tuis quietem interponere cogereris, vt aliquando nobiſcum amœniori cuipiam tete concederes hilaritati, paulò pòſt ad lucubrationes tuas alacrior rediturus. Non enim animus ſine fultura corporis ſuſtineri poteſt. Neque mihi ſatis placet, quòd Platonem illum tuum aiunt ſponte atque ex animi ſententia Academiæ locum minimè ſalubrem delegiſſe, vbi philoſophantium apud ſe corpora macerarentur, debilioráq; fierent: ſiue mea hæc ſemper fuit imbecillitas, & ad hanc vſque ætatem natura ſponte valetudinaria: ſiue perſuaſum habeam incommoda corporis ſtudiorum profectui plurimùm officere. Quantam

enim

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *enim ego hinc iacturam fecerim, ſum mihimet ipſe conſcius. Et quantum cœli huius patrij benignitas mihi contulerit, ipſa iam minus cadaueroſa facies, quam attuleram Roma, facilè poterit indicare: è triſti quippe quodam ſenio in proſperã, nitidam firmámq; virilitatem tranſmutata. Sanè hinc ad vigiliarum perſeuerantiam, & legendi ſcribendiq; labores tolerandos longè alacriorem factum me ſentio. Tu quod magis probes, quidq; tibi magis conferre ſoleat, ipſe videris, dummodo valetudinis atq; firmitatis ratio in primis habeatur. Fecit autem ille, vt omnibus in rebus feſtiuiſſimus eſt, quod depoposceram: tu verò reſpondiſti, venturum te libenter, ſi modò per dies hos, quos in patria conſumpturus eſſes, vellem ego tecum quotidie vel venatione, vel aucupio exerceri. Accepi conditionem, quantum ad aucupia pertinet: ac ne me imparatum deprehenderes, néve vlla nos tempeſtas, aut caſus, ne minus res cum auibus eſſe poſſet, interturbaret, auiarium varijs alituum generibus inſtructum comparaui, idq; totum tibi, ludóq; tuo deſtinaui. Tu cùm veneris, quid facturus ſis vide, ſimulac conuiuium ex eis inſtruere conſtitueris, vtrum ſimplices has carnes, ſine vlla peregrinæ iucunditatis aſpergine, ſine Apitiano vllo artificio ſis appoſiturus: an, quia nonnullæ forſitan fatuæ, & ſine ſucco videbuntur, hîc condimenta illa aromataria Venetijs allata ſis adhibiturus, ea verò quàm ſuauia, quàm odorata, quàm precioſa. Pro-*

B *pera igitur, vt quando per Aegyptum aucupia noſtra ſumus exercituri, apud Cleopatram facias nos cœnitare. Ego enim macellum depeculabor, & patinarum ſtruices apparabo, tu corollaria & ſecundas menſas addere collatitio illo, vti conſueueramus, more non grauaberis.*

DE STRVTHIOCAMELO.

FACILE' quidem meminiſſe potes, optime Thoma, quo die Carolus V. Imp. à Clemente VII. P. M. Bononiæ coronam accepit, ſacrificij genus quoddam à Germano milite media platea procuratum: interfuiſti enim rei geſtæ, cùm bouem mactauerunt, cuius vterum exenteratum, varijs alituũ generibus, aliorumq; eſculentorum farciminibus compleuere, lætum hilaremq; diem ex his omnibus vnà toſtis celebraturi. Ita nos nunc facturi videmur, qui Struthiocamelum, viſendæ magnitudinis alitem, minutioribus pleriſq; auiculis in eius aluum ingeſtis confarciuimus. In collatitijs verò noſtris cœnis illis, quas poſt relictam Romam patriæ redditus, teq; ſodali iucundiſsimo reperto propoſueramus, ſingula tãtùm

C ſingulis ciborum genera per ſortem educebantur. Noſti multa eius multiplicitatis eſculenta à conuiuis excogitata, vt legi fraus fieret ſumptuariæ, quæ inter nos ſancita fuerat: res enim varię ſub vno vel farinaceo integumento, vel omaſi cuticula deliteſcebant, ſed non id ganeæ, verùm hilaritatis cauſa. Quare cùm hæc fieri ſoleant in ludum, nos quoque ludum boni ominis cauſa proſecuti, ingenti illi minores alias aues ingeſsimus. Maxima ea omnino auium, ſi modò auis appellanda eſt, cui plumæ tantùm ſunt, non tamen volatus: cui crura pedesq; atq; vngulæ non forma tantùm, verumetiã magnitudine propemodum bubuli. Sed hæc alij diſputabunt, nos plumatum alatumq; animal in volucrum ordinem interim admittemus.

IVSTITIA.

HVius ſanè pennæ, quoniam præter aliarum auium morem ęquales omnes inter ſe ſunt, iuſtitiam & æqualitatem erga omnes ſignificant, vt apud Horum habetur. Plurimus verò earum vſus ad conos bellicos, & galeas adornandas, tam apud veteres, quàm apud noſtros: cuiuſmodi illæ ſunt quę in eo numo habentur cuius inſcriptio, TI. CÆSAR DIVI AVG. F. AVG. P. M.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

TR. POT. XXIIII. Ibi enim pinnæ huiuſmodi in quodam ſerto ſitæ ſunt D
ſupra frontem ſigilli, cui ſubiecta eſt inſcriptio, IVSTITIA. Numũ Bononiæ vidi apud Io. Achillinum. Ibidem apud Alexandrum Calcinium ſolum Iuſtitiæ caput in numo eſt, cum eodem pinnarum æqualium geſtamine, ijſdem literis, quippe, IVSTITIA. Sedenim vt ad alitem reuertamur, quoniam Struthiocameli ſtolidi adeò ſunt, vt cùm colla fruticibus occultauerint, latêre ſeſe exiſtiment, ſuccurrit Carneadis diſceptatio, qui Iuſtitiam nihil aliud eſſe quàm meram inſaniam profitebatur.

PINNÆ IN MOENIBVS.

AD eiuſdem ſpeciei ſimilitudinem murorum ſumma fabricari ſolita, cauſam dedere vt pinnę vocarentur, ab ijs, vt Varro ait, quas inſigniti milites habere in galeis ſolent, & in gladiatoribus Samnites. Hinc intelliges de armatura Samnitium, quæ alibi apud Varronem & Plinium legeris.

ELEMENTORVM concordia.

SAnè ſi quis Ægyptiorũ more elementorum concordiam indicare voluerit, nõ imperitè picturam eam proponet, quam ipſe rerum opifex per animalia id præ ſe ferentia, cõſiderandã propoſuit, lutram ſcilicet, vel eius loco marinũ vitulum, Struthiocamelum, & hominem, vno vinculo religatos. Lutra ſiquidẽ, & vitulus marinus, media ſunt animalia inter terreſtria & aquatica, vinculumq; illud oſtendunt, quo terrę applicitæ ſunt aquæ, ſuisq; coërcentur finibus: quia diuina prouidentia cùm arenã terminum maris poſuiſſet, leges etiã impoſuit aquis, ne fines tranſgrederẽtur ſuos. Struthiocamelus autem ambiguus eſt inter terreſtria & aëria: verè enim volucris non eſt, quæ nequaquam à terra, vt volucris, attolli poteſt: pennæ autem alæq; illi ob id tantùm à natura datæ, vt curſum adiuuent. Crura verò, vti dictũ, bouilla propemodum, vngulasq; biſulcas habet. Denicq; inter elementa omnia, & cœlũ ipſum, homo intermedius eſt conſtitutus. Ita per huiuſmodi picturam tota ipſa rerum machina deſcribitur.

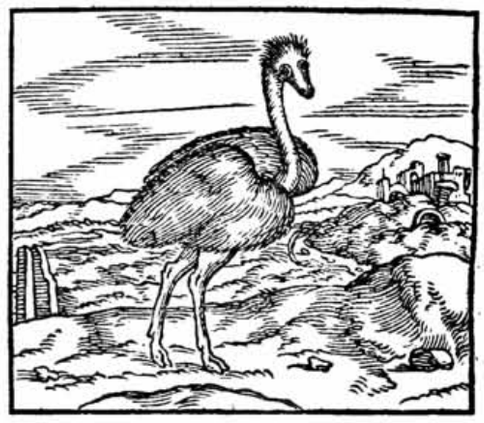

E

MVLTIVOLVS.

F

DIuinæ literæ Struthiocamelum pro multiuolo homine, & certi nihil ſibi adſciſcente ponunt, videlicet qui ſacrę adſcriptus militiæ, profanis tamen negotiis implicetur, ijſq; tantùm tractandis occupetur. Nam quòd alatum eſt, contemplationem refert & exſcribit: ſed propter vaſti corporis magnitudinem tollere ſe humo nequit, alis tamẽ, vti dicebamus, ad curſum vtitur. Quòd pedes bouillos habet, terræq; ſemper adhæreſcit, quę terræ ſunt ſignificata ſuſcipit: ita enim videtur Heſychius interpretari. Quod verò ad animalis huius ingreſſum attinet, tametſi volare nequit, perniciſsimè tamen currit. Struthiocamelos, ait Xenophon, quos apud Euphratem Cyri milites offenderunt, à nemine capi potuiſſe: tam longè enim modò pedum pernicitate, modò alarũ quaſi velificatione procurrebant, vt ſtatim equites deſperata præda inſequi deſiſterent.

HÆRETICVS.

QVod verò ſuperius diximus ex Heſychio, Eucherius quoq; per animal huiuſmodi hæreticum hominem ſignificari tradit, qui habere quaſi videtur ſapientiæ pennas, volare tamen non poteſt.

HYPO-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

HYPOCRITA.

EVcherius idem ait de hypocritis dictum ab Esaia: Erit cubile draconum, & pascua Struthionũ. Parit siquidem oua Struthio, verùm, vt alibi diximus, neq; illa incubatu fouet, neque pullos nutrit. Ita hypocrita, quamuis rectè alios admoneat, & rectè faciendi viam addoceat, nullos tamen filios per vllum bene actæ victæ exemplum generat. Hinc Iobes clamat: Struthio in terra relinquit oua sua, & obliuiscitur quòd pes ea sit conculcaturus.

INSIPIENTIA.

ADhæc, vti paulò antè dicebamus, genuina illa animalis stoliditas effecit, vt imago Struthionis caput intra frutices abscondentis, insipientiq hieroglyphicum haberetur, vt pote qui cùm auium sit grandissima, ita vt altitudinem equitis equo insidentis excedat, si tamen colla tantùm frutice occultauerit, latére se totam existimet, cùm reliqua magna admodum corporis moles in aperto relinquatur. Ita dum in capite secura est, diceret Tertullianus, nuda, qua maior est, tota cum capite capitur. Diodorus tamen id à Struthiocamelo non ex stu-
B pore fieri contendit, sed quia sit sibi conscius habere se caput admodum debile, occultare id quamprimùm studeat.

DE VESPERTILIONE.

MOnstrosa quoq; est Vespertilionis effigies, multaq; in se mystica continet hieroglyphica.

AB EXILI FORTVNA IN ALTVM EVECTVS.

PRæcipuũq; illud apud Ægyptios fuit, vt per animal huiusmodi significarẽt hominem qui debilibus & exiguis viribus siue nobilitatis, siue fortunę, siue etiã ingenij præditus, ita tamen repentè emerserit, vt non se tantùm humo sustulisse, sed subito volatu elatus in sublime ferri videatur: cuiusmodi exemplorum plena Roma semper fuit. Vespertilio siquidem licet pennas non habeat, sola tamen membranula fretus volat, ita vt difficulter distinguas, sit'ne auis, an mus. Quare apud mythologos argutè vafréque duas eludit mustelas, dum se alteri auem, alteri se murem venditat, atq; ita capitis periculum euadit.

C MIrum verò illud inter hoc tam brutum genus, quòd tanta se humanitate complectuntur, vt nulla conuenientius specie figuráve officia mutua describas quàm per Vespertiliones alterum ab altero catenatim dependentes. Habet enim id genus mutuã inter se quandam beneuolentiam, sæpeq; veluti catena quadam contexta, si qua vlli vis inferatur, mutuò sibi cohærent, imbecillitati suæ opem sibi inuicem afferentes, visæq; sunt alia ab alia alarum hamis vnius ad alterum porrectis pendẽtes, longum veluti funem produxisse.

OFFICIA MVTVA.

NVTRICATIONIS FACVLTAS.

MVlierem ijdem sacerdotes lactis vbertate fœcundam & bene nutricãtem significare si vellent, eandem ipsam alitem pingebant, quippe quæ sola vo lucrum & dentes & mamillas humanis similes habet, lacteq; nutrit pullos, v-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

beribus mulierum in modum admotis. Nam Ægyptij ab ijs quæ in vnoquoq; D
genere reliquorũ naturam aut mores excederent, ſignificationũ ſuarũ argumen
ta deſumebant. Quod verò ad mammas pertinet, Græci hanc alendi felicitatem
indicaturi Dianæ ſimulachrũ mãmoſum effingebãt, cuiuſmodi illud fuit quod
Epheſi tandiu tanto cõcurſu viſitatum, eamq; Latini ea de cauſa multimammiã
appellarũt, cuius exempli multa hodie Romæ vetuſta ſigna conſpiciuntur. Mi-
nimè verò prętereundũ eſt, hoc loco in impreſſis exemplaribus Hori perperàm
legi, γυναῖκα θηλάζουσαν καὶ καλῶς ἀναπεφῶσαν βουλόμενοι ζωγραφῆσαι, τειχόια ζωγράφουσι, cũ ex
manu ſcriptis codicibus antiquis & hiſtoria ipſa legendũ ſit, βουλόμενοι ζωγραφῆσαι,
νυκτερίδα πάλιν ἔχουσαν ὀδόντας καὶ μαστὸς ζωγράφουσι: hoc eſt, Volentes pingere, Veſperti-
lionem identidem dentibus & mammis prędità pingunt. Inde ſequitur pro red
ditione cauſæ, αὐτὴ γὰρ μόνη τῶν ἄλλων πτηνῶν ὀδόντας καὶ μαστὸς ἔχει, ſiquidẽ ſola ea ex omni
volucrum genere, & dentes ſimul & mammas habet. Quorſum enim dentes &
mammæ ad turturem alitem minimè monſtroſam?

LVCIFVGA.

QVòd ſi hominem latebris & occulto ſeceſſu gaudentem, vel qui rei cuiuſ- E
piam metu perculſus in apertum minimè prodire audeat, ſignificare vellẽt,
formicam & Veſpertilionis alam adpingere conſuerunt. Aiunt ſiquidem eam
eſſe inter Veſpertilionem & formicas naturæ diſcordiam, vt ſi ala tantùm Ve-
ſpertilionis formicarum cauo admota fuerit, nulla earum foras progrediatur.

MORA.

QVinetiam ſunt qui tradãt credi ſolitum, formicam eò nunquam exire quò
Veſpertilio vel ſemel acceſſerit: atq; ideo formicã ſub Veſpertilionis ala
poſitam, & moræ & tarditatis aut impedimenti ſignificatum habere. Tranſit &
ad columbas huiuſmodi ſympathia, quia vt Florentinus libro de re Ruſtica ait,
colũbę ſtationẽ minimè deſerunt, ſi Veſpertilionis caput ſupra turrim poſueris.

INSCITIA.

COgnitionem alibi per lumen ſignificari diximus, vnde etiam dare luci, pro
declarare & edocere, ſæpe legimus: contrà verò inſcitiã per tenebras intel-
ligimus, vnde hallucinari pro decipi per ignorantiam. Quoniam verò Veſper-
tilionis ea natura eſt vt tenebris gaudeat, neq; lucem ferre poſsit, diuinæ literæ
dum Veſpertilionem à ſacris ſummouent, ἰσοπλανικῶς eum intelligunt virum, in F
quo nullum diſciplinarum, aut veræ inſtitutionis lumen effulgeat, explodi de-
bere. Alioqui apud Eucherium Veſpertiliones in diuinis literis idolorum mon
ſtra ſunt. Propheta: Vt adoretis talpas & Veſpertiliones. Sunt etiam cogitatio-
nes immundæ, quas improbi dæmones ingerunt, vt idem ſentit.

SECVRITAS.

NEq; deſunt qui ſecuritatem indicaturi, Veſpertilionem inuerſo capite pin-
gãt: is enim circumlatus domui viuus, & ſuper feneſtrã vel in hyperthyro,
aut ipſis in valuis inuerſo capite affixus, maleficiorum amuletũ creditur, Plinio
etiã id tradente, quod ad hæc vſq; tempora pleriſq; locis factitari videmus. Con
trà verò, ſi quis eam amoliri arcereq; ab ędibus velit ſuis, platani folia ſuſpẽdat.
Africanus enim in his quæ de agricultura conſcripſit, Veſpertilionem eò non
ingredi tradit, vbi arboris huiuſmodi folia ſuſpenſa cõſpexerit. Pro corollario
addam, occidi eas hedera ſuffumigata. Nam eas qui ſuſtuliſſe ſe profiteri ſigno
aliquo velit hieroglyphico, Veſpertilionem faciet hederæ folio inſidentẽ. Nam
Alcithoë Leucothoëq; ſorores apud Ouidiũ, ſpreuiſſe Bacchi ſacra finguntur,

eaq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A eaq́ de cauſa in Veſpertiliones mutatæ, vnde ſuffitum hederæ ita exhorrent, vt eo etiam necentur.

IMPVRÆ MENTIS HOMO.

HEſychius ait eam hieroglyphicum eſſe hominis, qui ſerò & parcè fidei documenta ſuſceperit, inq́ illis mente nõ ſatis firma verſetur, ſed in ambiguo omnia reponat, neq́ ſciat de terra ſua exire, ſed in quibus genitus eſt latebris libentiſsimè deliteſcat: Chriſtianus demum ſit, ſed parum fidelis: ſerò enim Veſpertilio prodit, ſub ipſum quippe crepuſculum veſpertinũ, atq́ vbi tribus aut quatuor ſpatiolis volatũ exercuerit, à noctis tenebris occupatur: neq́ longè fertur, ſed ſupra circũq́ tecta ſemper volitat, cùm Abrahamo Dominus peregrinationem indixerit, terra in qua alitus erat, quam q́ inhabitabat, derelicta, priſtinam ſcilicet imbecillitatem & craſſam originem nobis poſthabendam admonens, perinde ac etiã ſeparari nos à parentibus, & ſequi Dominũ doctrina moneat Euangelica. Veſpertilio demũ vtrũ ales an muſculus ſit, extat in ambiguo, cùm, vti paulò antè diximus, ipſemet in fabulis perſuadeat gallo ſe eſſe murem,
B catto verò alitem. Volat quidem, non tamen pennis, ſed membranulis innixus: neq́ pluma, ſed pilo, atq́ eo quidem murino, veſtitur. Ita homines plericq́ volatu qualicunque prædiți, baptiſmatis tantùm tinctum aſſecuti, apud catholicos Chriſtum fatentur Petrum Eccleſiæ ſpecificè præpoſuiſſe, apud hæreticos impudenter delirant atq́ prȩuaricantur: apud Iudæos Chriſtum rident, apud Mahumetanos tam Iudȩos quàm Chriſtianos inceſſunt, impuriſsimũ hominũ genus, non modò Veſpertilionibus perquàm ſimile, ſed cui meritò ἀπὸ τῆς μαφαίνεας nomen inditum ſit, abominabile id quidem, & omnibus abhorrendum.

DE OTIDE.

Ὦτιδας Græci dicunt, quas aues Tardas Hiſpania, damnatas in cibis, propterea quòd oſsibus eius effractis teter odor ex medulla ad tædiũ vſq́ extemplò ſequitur. Sedenim Xenophon earum carnem ait multò ſuauiſsimam. De tarditate idem tradit, & faciles captu aſſerit, q́ nihilo quàm perdices longius prouolent, celerrimeq́ fatigentur. Ægyptij ſacerdotes hanc quo-
C que hieroglyphicis adnumerarunt.

IMBECILLVS FORtiori aſſurgens.

QVippe ſi hominem imbecillum, qui ferociori potentioriq́ aſſurgeret, ac in rebus gerendis ſententijsq́ dicundis primas illi partes cederet, ſignificare ſi vellent, aut ita faciendum admonere, Otidem auem, & equum adpingebant: illa ſiquidem ſimulac equũ aliquem in conſpectu habuerit, nihil quicquam contata, illum quadam veluti venerationis oſtentatione excipit, circumq́ volitando & ſubſequendo deducendoq́, officium facere quodammodo videtur.

NIL ALTVM SAPIENS.

CVm verò Otis omnino auis ſit, animi eſt identidem ſignũ: alatus enim animus paſsim apud Platonem. Sed hæc animũ indicat ignauũ ac ſtupidum, quippe quæ tarda eſt, corpulẽtiaq́ adeò grauis, vt vix ſeſe terra attollat: ita ter-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

reni etiam affectus, quo quiſpiam detineatur, indiciũ eſt, quippe qui nihil ſubli- D
me ſapiat aut meditetur.

CONTVMAX.

AT ſi quis contumacem aliquem & monitoribus aſperum, ab omnique bono opere alienum, hieroglyphico referre voluerit, aptè Otidem & canem pinget: nulla enim auis canem exhorreſcit præter Otidem, quæ ſuæ ſibi conſcia tarditatis, ſimulac canem conſpexerit, aut latrantem audierit, ſtatim arrepta fuga ſe condit in latebras. Per canem autẽ ſuo cõmentario ſacerdotem pręcipuè ſignificari diximus in templis concionantem, de diuinis, de pietate, reliquisque bonis moribus differentem cõtra impios ſcilicet & improbos oblatrantẽ. Eum igitur qui ſubfugit & ſacerdotes, ingenio plurimùm cõtumaci eſſe conſentaneum eſt.

DE ALCEDONE.

Alcedonem, quod hactenus viderim, Ægyptij non poſuerunt: ea verò apud Italos ſua habet ſignificata.

TRANQVILLITAS.

QVorum vulgatũ illud eſt, per Alcedonis nidum rerũ quarumlibet tranquillitatẽ indicari: mare ſiquidem per dies circiter quatuordecim, quibus auiculæ illę nidificant in littoribus incubantque, mira pacari ſerenitate compertum eſt. Eſt verò nidus ille miro artificio ex piſciculorum oſsiculis & ſpinulis contextus, ad gladij cuiuslibet ictum incolumis, figura cucurbitæ, præter vnum perexiguum cauum, qua ingrediendi & ęxeundi ſit parentibus aditus, cæterà concluſis. E

IVSTITIVM.

TRanſit & ad res ciuiles figurę huiuſmodi ſignificatũ: nam hę ad maris varietates accõmodantur, eſt enim iuſtitij monumentũ: ideoque à Plauto dictum, Alcedones eſſe iuxta forum. Ad ſuſpenſas enim fori procellas, fluctuationesque & turbines, hoc aptiſsimè refertur. Nam & Horatius merſari ſe ait, ſi quando res agere adlibuerit, ciuilibus vndis. Ita dies Alcyoniæ dicuntur, quibus fora conticeſcunt. Sunt verò dies Alcyoniæ, vt luculentiſsimo carmine Simonides tradidit, ſeptem ante brumam, dum ſcilicet incubat: & ſeptem à bruma, poſtea- quam pulli excluſi fuerint: quibus quidem diebus ea tranquillitas non ſemper F noſtris locis, in Adriatico quippe ſinu, contingit, neque etiam Tyrrhena ora, at in Siculo mari ferè ſemper. Fit verò bruma, vt Heſiodi interpretes ſcripſere, menſe Ianuario, quem in honorem Bacchi Lenæum ipſi vocant: & eo menſe à Latinis Brumalia celebrari dicũt, quòd Bromus Bacchus appelletur. Sedenim Traiani tẽporibus, quod de ætate ſua Plinius profitetur, ad VIII. calend. Ianuarias fuit, quo die natus eſt noſtræ ſalutis Aſſertor. Accidit autem bruma, tresque cardines reliqui, in octaua ſingulorũ, Capricorni, Arietis, Cancri & Libræ, quæ diuturnitate temporis ob minutorũ aliquot neglectã intercalationẽ, minimè nunc reſpondere cõperias: nam octaua Capricorni, circa vigeſimã eſt nunc Decembris diem. Sedenim hæc perpendere Aſtronomorum diligentiæ dimittamus.

CONSVETVDINIS RARÆ HOMO.

ALcedonem præterea pingebant quotieſcunque vellent hominem raro prodeuntem, & minimo temporis momento cum hominibus verſatum ſignificare. Alcedonem ſiquidem videre eſt omniũ rariſsimè: ferè enim circa Vergiliarum occultationem, brumamque ipſam apparet, & vbi primùm per portũ non

plus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A plus quàm nauem circumuolauerit, ſtatim abit, vt nuſquã præterea conſpiciat: de quo apud Steſichorũ latius. Cauſam huius nidulationis hyberne quærit Albertus, eam eſſe ſuſpicatus, & auicula ea rara adeò ſit textura, vt æſtate ꝓpter nimiam corporis ariditatem progenerare nequeat, hyeme verò obturatis præ frigore poris, humidioreq; effecto corpore, fiat ad conceptũ idonea. Nõ diſſimularim hoc loco quod Antigonus ait, Alcedones vbi ſeneſcunt, Cerulos vocari. Verùm Ariſtoteles diſcernit inter ſe diuerſas, Alcedonẽ, Cerulũ, & Cornicem. Sunt qui harũ marẽ Cerulũ vocent, idq; verũ eſſe tradũt interpretes Theocriti.

DE CVRVCA.

SVnt pleraq; de quibus Ægyptij parum, alij multum locuti ſunt, quæ tamen quoniam Ægyptiacis commentis non diſſimilia ſunt, in Struthiocamelum hunc infarcienda videntur, atq; in his Curuca, & Cuculus.

ALIENI FILII PRO SVIS EDVCATI.

B DE quibus vulgatiſsimum apud omnes ſcomma, hominem per eam ſignificari, qui filios adulterinos pro ſuis paſcat. Cuculus enim Curucæ abſumptis ouis, in eius nido ſua potiſsimũ oua ponit, vtpote qui ſe ignauũ minimeq; idoneum agnoſcat, qui poſsit pullis neceſſaria comparare. Suæ igitur ſibi conſcius imbecillitatis, eam init rationem ad prolis ſuæ tutelam, quippe qui omniũ auicularũ iniurijs ſit expoſitus, vereaturq; ne ſi nidum ſtruat, minimo inde negocio depellatur, idcirco ad alienas cõfugere opes pergit. Curuca itaq; oua illa fouet & excludit, atq; educat pro ſuis. Ariſtoteles, ſi modò legitimum eſt id opuſculum, De mirabilibus auſcultationibus, accidere hoc in Helice tradit: addit & in palumbium aut turturum nidis oua ea deponi.

DE CVCVLO.

MINIMA QVAQVE DE RE TIMIDVS.

CVculus quia timiditate maximè omniũ auium excedit, adeò vt à minimis quibuſq; auiculis conuellatur, eaſq; præ metu fugitet, cõmenti nonnulli ſunt, hominem minima quæq; expaueſcentem, per alitis huiuſmodi picturam ſignificari. Vnde conuicia illa, ſiue quempiam
C adulteræ vxoris maritum dicere volumus, ſiue ignauum, ſiue ſtupidum, aut nullo animo prædituм hominem notare, Cuculum appellamus, vt apud Horatium Sermonibus:

Tum Prænestinus ſalſo multumq; fluenti
Expreſſa arbuſto regerit conuicia, durus
Vindemiator, & inuictus cui ſæpe viator
Ceſſiſſet, magna compellens voce Cucullum.

Solent, inquit Porphyrio, leuia ruſtici circa viam arbuſta vindemiantes à viatoribus Cuculi appellari: tum illi prouocati, tantã verborum amaritudinem in eos effundunt, vt viatores illis cedant, contenti eos Cuculos iterum atq; iterum appellaſſe. Ego cùm Octobri menſe Roma Neapolim proficiſcerer, in eiuſmodi iocos incidi, per continuũ diem conuicijs huiuſmodi delectatus. Quare cum Acrone dicere poſſumus, hoc autem ipſa re nouimus, quemadmodũ viatores quos in itinere vindemiatores per agros cõſpexerint, cõuicijs agitare gaudeãt, illiq; ita reſpondere, vt Cuculum eum appellent quaſi pigrum, ignauum ſcilicet ac nihili hominem. Sed hoc parum eſt, & quod à Porphyrione dicitur, ſubfrigidum: hodie ſiquidem res agitur calumnijs etiam vehementioribus: viatores

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

enim eos nunc Pulterones, nunc Cornutos, nunc alijs atq; alijs conuicijs inceſ- D
ſunt: illi contrà, ſiue ciuis, ſiue magiſtratus, ſiue rex ipſe occentare cœperit, omne opprobrij genus regerunt, tegendisq; retectis turpiſsima quæq; minitantur, præſertim ſi celſiſsimis, quæ frequentes tota regione ſunt arboribus inſederint: quamuis id impunè toto agro Campano Neapolitanoq;, tempore vindemiæ licet, ne quid Liberi libertati detrahatur. Atq; hoc illud eſt quod Flaccus ait, Durus vindemiator & inuictus, cui ſæpe viator ceſsiſſet. Quoniã verò ſpecies Cuculi certo anni tempore non multum differt ab accipitre, locus fabulæ datus, quã in Arati vita Plutarchus refert. Ipſa enim inducitur minores auiculas percontari, quare fugerent ſe conſpecta, quæ nullam præ ſe ferat ferocitatem: quoniam, reſponderunt, ſuſpicamur te aliquando futuram accipitrem.

TRANSMVTATVS.

POſſumus igitur hominẽ qui vel mores, vel effigiem ita commutarit, vt alius penè videatur, per eandem hanc auem ſignificare. Ea enim figurã immutare creditur, & in aliud tranſire genus, cùm inter accipitres omnino numeretur, licet vnguibus ſit haudquaquam aduncis, neq; capite accipitri ſimilis, ſed colore E tantùm, roſtro quoq; magnitudineq; columbino potius quàm accipitrino.

PVLICVM DEFECTVS.

ALij porrò quoniam Ægyptios animaduerterant de pulicum defectu deſcribendo ſolicitos fuiſſe, quippe origanum in eo ſignificato propoſuerãt, addidere ipſi Cuculum & humanũ veſtigium, qua ſpecie pulicum exterminationem indicarent. Ferunt enim, quo quis loco primùm audiat alitem illam, ſi dexter pes circumſcribatur, ac veſtigium id defodiatur, nõ gigni pulices vbicunq; puluis eo veſtigio compreſſus, ſparſus fuerit. Hæc obſeruarunt Magi. Pulicum verò nuncupatione, humiles ſordidæq; curæ ſunt intelligendę, quibus implicati vitam agimus anxiam & inquietam. Multa enim, licet ea pingere aut ſculpere inſanientis vaniq; ſit ingenij, ob exiguitatẽ, quæ minus repræſentari poteſt, vſu tamen loquendi frequenter vſurpantur.

IVNO.

PAuſanias vbi opera ea recenſet quæ Mycenis ſpectatu digna viderentur, in ſceptro, quod in Iunonis manu erat, Cuculũ inſediſſe dicit, eaq; de cauſa ſi- F gnum ita fieri ſolitum q; Iunonis deſiderio Iupiter aliquãdo in eam auiculam ſe cõuerterit: tam inania illi de dijs ſuis cõminiſcebantur. Quinetiã locum Coccygiũ appellatũ autores celebrant, in quo Iupiter in Cuculũ ſit mutatus. Apud interpretes Theocriti ita leges, Iouẽ Iunonis cõgreſſum appetijſſe, rẽ tamen occultare voluiſſe: mutatũ itaq; in Cuculũ, abijſſe in montẽ qui tũc Thronax, poſtea verò Coccyx appellatus eſt, eoq; & Iunonẽ conceſsiſſe, quæ ſimulac aſſedit, Iupiter in eius auis effigie ad eã aduolauit, ſeq; in eius genua proiecit: repulit hunc Iuno excuſſo peplo, at ille ſtatim mutata facie acceptus ab ea eſt. Hinc apud Argiuos Iunonis ſimulachrũ in throno collocari, in manu verò ſceptrum poni, ſupra quod Cuculus. O lepidos & otioſos deos, qui puerilibus his nænijs delectarentur: ſed longè magis ineptos, qui talia ſcriptis mandare non erubuerunt.

NVPTIÆ.

CVm verò vincula iugalia curæ ſint Iunoni, putarim ego boni ominis cauſa Cuculum deæ dedicari ſolitũ: boni eſt enim augurij Cuculus, noſtriq; ſolent ex eius cantu ducendæ vxoris tempus percontari. Caro autem eius ſi in cibum autumnali tempore veniat, cæteros ſapores exuperat.

VER-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

VERNVM TEMPVS.

EST & verni temporis ſignum Cuculus, id quod vel imperitæ innotuit plebeculæ. Porrò nuncium eum veris ponit Heſiodus:

ἦμος κόκκυξ κοκκύζει δρυὸς ἐν πετάλοισι·

Vt cantum audieris quem reddit ab ilice coccyx.

Tunc enim exulare hominem dicit, quia verum eo nuncio veris aduentum intelligant. Piſtotherus apud Ariſtophanem, Auibus, vbi Cuculum Ægyptijs imperaſſe dicit, tam eos ait quàm Phœnices ad cantum huius auiculę, tanquam ad imperium triticum & hordeum demetere ſolitos: tempeſtiuior enim apud eos meſsis, quàm in Græcia & in Italia ſit.

DE CAPRICIPITE.

AGELASTOS.

B HOminem qui nulla iucundiore conſuetudine poſſet ad riſum allici, quòd eius expers eſſet, veluti Socrates fuiſſe fertur, oſtendere ſi vellent, Capricipitem auem pingebant, quam liene omnino carere tradunt: in liene verò ſedes eſt riſus, veluti amoris in iecinore, libidinis in lumbis, iracundiæ in felle. Eaq; de cauſa dictum, columbam ſummam ſignificare manſuetudinem, quòd bile careat.

DE VPVPA.

FERACITATIS PRÆCOGNITIO.

VPupam Ægyptij cùm pinxiſſent, præcognitã vindemiæ feracitatem, ſiue lætum ac plenum vindemiæ prouentum indicabant, lætitiam ſcilicet aliquam affuturam, vt in Vite latius explicatur. Quia ſi ante vindemiæ tempus valde clangere audita fuerit, nimirum vini redundantiam prænunciare creditur.

EBRIETATIS REMEDIVM.

HOminem verò ebrietate laborantẽ, ac ſibi remediũ cõminiſcentem, ſignificare cùm vellent, Vpupã & Capillũ Veneris herbam pingebant: Vpupa ſiquidẽ vuis veſcitur immodicè, ita vt plerũq; inde ebria fiat, ac ſimulac ſe tẽtari
C ſenſit, Capillo Veneris decerpto efficaciſsimè ſibi medicatur. Herbã hãc ἀδίαντον Græci vocant, ἀπὸ τοῦ μὴ διαίνεσθαι, hoc eſt, eò quòd minimè marceſcat, neq; quidem ſi aqua perfundatur, immergatúrve, neq; bruma putrefit, vt herbę reliquæ. Summouent autem Vpupam diuinæ literæ, quam piorũ menſis inferri nolunt, querulam quippe volucrem, lugubrẽ atq; luctuoſam, quæ nihil vnquã niſi mœſtum & triſte meditatur. Vnde per alitis huius hieroglyphicum, hominẽ vitijs deditum intelligunt Theologi, propterea quòd nemo magis querulus, magiſq; mœſtus aſsiduè eſt, q̃ vnuſquiſq; vir improbus atq; flagitioſus: ſolicitat hũc admiſſorũ ſcelerũ cõſcientia, vel inquietũ exercet admittendorũ cupiditas & impotẽtia. Nam ſi tumore ſuperbiæ turgeſcat, quæ illi vnquã hilaritas arridebit? Faſtu cruciatur aſsiduè, neque vllos tantos putat honores, qui quod affectat explere poſsint. Repulſam paſſus eſt, infeliciſsimũ ſe mortaliũ putat. Auarus eſt, ſi iactura quantulacunq; fiat, vicem deplorat ſuam: ſi prædam cui inhiabat elapſam videt, miſerè cruciatur. Quid iracundus? an non ſtatim vt incenſus eſt pœnas vitij dat ſui? Vnde Salomon ei luctum mandat, cui iræ, cui rixæ, cui ſine cauſa manus ſanguinariæ. Quid inuidus? nónne ſuimet carnifex indefeſſus? Quid libidinoſus? mentita eſt amica, æſtuat immenſum: expleuit cupiditatem ſuam, lan-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

guet & erubeſcit. Quid vorax? diſtentus eſt, ægrè habet: fameſcit, extorquetur. D
Quid ebrioſus? aret guttur, pulmo inflammatur: potauit, mẽte capitur, titubat, ſemianimis deficit: atq; vt ſemel cum Flacco dicam,

An'ne magis Siculi gemuerunt æra iuuenci,

quàm eius animus qui ſit improbitati, facinoribusq; addictus flagitioſis? Contrà verò probus modeſtusq; vir, ruat cœlum, nulla re commouebitur, gaudebit ſemper, æquanimis erit ſemper, gaudẽtem hilaremq; ſcit à Deo vocari, exultantem ſacris admoueri. Repulſam patitur, modeſtè fert: iactura afficitur, paruo cõtentus eſt: denunciantur inimicitiæ, pacem meditatur: ſolicitatur à maligno, reſiſtit audacter, lætumq; tunc triumphũ agere ſibi videtur, cùm ſemetipſum edomuerit. Cibum & potum ita moderatè ſumit, vt neq; mentem offuſcet, neq; debilitet corpus: nullaq; demum animi tranquillitas, nulla lætitia, hilaritas nulla huic comparari poteſt, quæ in rectè factorum cõſcientia requieſcit, cùm ſe pium cogitet, cùm ſe vitam puriter egiſſe reminiſcitur.

DE FLORO.

LOngè diuerſum ab Otide eſt ingenium Flori: nam quantum illa ve- E
nerationis in equũ oſtendit, tantum hæc exercet odij & ignominiæ.

FErocem hominem ab humiliore manſuetioreq; ſuperatũ, per Florum auiculã, quam ἀηδόνα Græci vocãt, ſignificabant. Paluſtris auis ea eſt, coloris pulchri, oculorum acie nõ ſatis valens, quæ cum equo ſemper pabuli gratia dimicat: herba enim vterq; paſcitur. Illa vocem eius interdum imitatur, inſiliensq; aduerſus equũ, dorſum occupat, quãq; maximo poteſt morſu colla armosq; vellicat, hisq; auxilijs freta eum plerunq; fugat.

FERO X A' MANSVETO ſuperatus.

DE SALO.

QVando verò in has incidimus inimicitias, non diſsimiles ab his recenſebimus, quæ inter Salum & aſinum habentur ingentes. F

INIVRIARVM VLTIO.

AEgythum Ægyptij, quem Latini Salum vocãt, aſini vlcera roſtro excauantem pingunt, ſi hominem illatas ſilijs iniurias vlciſcentẽ ſignificare volunt. Nidulatur hæc plurimùm in ſpinis, accidit q; vt aſinus pruritu vlcerum excitatus, ſcabendi cauſa ſe conferat ad ſpineta, atq; ita atterat vlcera, nidosq; diſsipet: quod quidem illa adeò pauet, vt cùm etiam vocem rudẽtis audierit, oua abigat per abortum, pulli etiam metu labantur in terram: itaq; Salus ob eam iniuriam in Aſinum inuolat, vlceraq; eius roſtro impetit, affixaq; pertinacius quanto maximo poteſt conatu excauat. Denicq; atrox vſqueadeo odium inter eos eſſe autumant, vt ſi vtriuſq; ſanguinem commiſcueris, ſponte ſe vterq; ſubducat ac ſeparetur, antipathia, ne coeat, pertinaciſsimè repugnante.

NECESSITVDINIS AVERSATOR.

SI verò Florum vnà cum Salo pingerent, hominem qui alterius neceſsitudinẽ pertinaciter auerſaretur, ſignificabant: quare aues illæ aut auerſæ inuicem, aut capitibus ſaltem obtortis in diuerſa, pingendę ſunt. Commenti cauſa ea eſt, quòd implacabiles inter vtranq; inimicitiæ intercedunt, neq; vllo pacto fieri poteſt

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A test vt harum quoq; sanguis exhaustus cõmisceatur: confusum enim non aliter alter hinc, alter inde cõtrahitur, quàm oleum ab aqua subducitur, vsqueadeò natura ipsa dissident. Quare tibi tria sunt obseruanda eiusdem generis exempla, quorum natura inter se minimè congruat, sitq; pertinacissimæ discordiæ, Salus & Florus, Salus & Asinus, &, de quibus suo loco dictum, Cornix atq; Noctua. Nanq; vt nihil est appetentius, nihil rapacius similium sui, quàm natura, ita etiã dissimilium nihil auersum magis, ac magis abominabile.

DE ARDEA.

EXANGVIS DE NEQVITIA REDDITVS.

HOminem ita libidinis vsu confectum exhaustúmq; vt propémodum exanguis sit effectus, ostendere qui vellent, Ardeolã illam pelam pingebant, quæ Græcè ἐρωδιὸς dicitur: ea de coitu ita angitur, vt sanguinẽ ex oculis emittat, remq; summo cum dolore peragat, clamore vasto atq; admodum insuaui difficultatem attestante. Nomen illi apud Græcos inditum aiunt, ὅτι ἔαρ ἰδροῖ: nam ἔαρ quandoq; sanguinẽ significat. In collectaneis Sudæ
B Grãmatici dictã volunt παρὰ τὸ ἐν ἕλεσι δέα τρίβειν, quòd in paludosis & humidis locis versetur, quasi helodium dicas. Sunt qui eas inter grues recenseãt: sunt qui similem grui dicant: & diuinarũ literarum interpretes de aue hac, vbi vulgata Psalmorum editio habet, Herodij domus dux est eorum, varia tradiderunt.

TEMPESTAS.

SEd enim D. Augustinus, qui herodium fulicam arbitratur, tempestatis eam impendentis signum autumat. Sedenim apud Maronem Ardea & fulica diuersæ sunt volucres, tametsi vtraq; sit indicium tempestatis: ait enim,

Cumq; marinæ In sicco ludunt fulicæ, notasq; paludes
Deserit, atq; altam supra volat Ardea nubem.

Sed super hac satis est à nobis in Ciconiæ commentario disputatum.

DE CINNAMO.

AROMATARIVS.

C HOminem ex aromatum mercimonijs ditescentem significantes, Cinnamum auem pingunt. Auis ea in Arabia versatur, quæ surculos cinnami congerit, ex quibus nidum sibi conficiat, quocirca indigenæ plumbatis eum sagittis decutiunt, mercis gratia: neque aliud mihi super ea compertum est.

DE VELIA.

STVDIOSVS OTII.

STudiosum otij & commodorum hominem indicare qui volunt, Veliam auem pingunt: ea enim in vmbra & aura æstatem agit, hyemem in apricis: nam & potentes, cùm in eos qui otio literario dediti sunt, cauillantur, genus hominum ignauum appellant, quod, vt apud Iuuenalem est, tecto gaudet & vmbra.

DE ASIONE.

IGNOBILITAS.

IGnobilem hominem, atq;, vti dici solet, Terræ filiũ, notare si vellent, Asionem illum pingebãt, qui diuersus à perenni est, corpore pingui & minimè vocali. Nihil enim habetur exploratum de generatione eius, cuiusmodi, qualisq; sit: cæterùm Fauonijs tantùm flantibus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

eum apparere cõstat, veluti etiã plericq; homines ignobiles, potentiorũ tantùm D
fauore aliquo, tali quippe adspirante Fauonio, nullis alioqui natalibus, nulla probitate, nulla virtute, nulla muniti disciplina, ad clarissimas interdum dignitates euehuntur, omnibus, vnde hi prodierunt, admirantibus. Noctuarum hoc est genus maximũ, quibus pluma aurium modò surrigitur, vnde & nomen illi: otus enim Græcis est, de qua quidem apud Athenæum plura comperies.

MIMVS.

PEr hanc auem plericq; mimum atq; parasitum exprimunt: non enim à mimica multum distat ars parasitandi, quam ita describit Horatius:

Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi
Derisor lecti, sic nutum diuitis horret,
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit,
Vt puerum credas sæuo dictata magistro
Reddere, vel partes mimum tractare secundas.

Est enim hæc auis omnium maximè imitatrix, & vt Plinius ait, parasita, & quodam genere saltatrix. E

CORNVTI.

HÆc in clypeo atq; insigni militum Romanorum, qui recentiori tempore, paulo antè quàm declinaret Imperium, sub Magistro peditum merebant, ordinis eius signum fuit qui CORNVTI appellabantur: eratq; ales prasini coloris in orbiculo luteo, quem cæruleus ambitus latè ductus circumplectebatur, à quo mox arctior & ipse luteus, & circa marginem extremus ruber.

DE IYNGE.

IYnx inter lingua nobiles enumeratur, pro quo nomine Lyncẽ compluisculis in locis apud Pliniũ corruptè scriptũ offendes, indice etiã illo tam copioso, eodem errore perplexè notato, quippe qui volucre animal quadrupedibus adnumerarint, Lyncem eam, quę nostra hęc Iynx est, arbitrati. Fringillã hanc vulgo dicunt, vt Gaza putat. Græci plericq; Romani sermonis non vocem, sed significationem secuti, σειϑπυγίδα, Latini à caudæ cõtinuo motu, motacillam dici tradidere, Torquillam alij, à torque quo collum F insignita est: alij turbinem, alij aliter nominarunt: sed nos Pliniani codicis macula iam eluta, ad significata nostra reuertamur.

DICACITAS.

PEr eam pictam nõnulli dicacem hominem intelligunt, propter insignem linguæ longitudinem: linguam enim habet serpentibus similem, quam in longum mensura quatuor digitorum exporrigit, rursumq; contrahit intra rostrum non complicatã, sed terreni lumbrici more collectam, & in sese reductam. Communis autem sermo verbosos garrulosq; homines ab instrumento ipso linguaces appellare solet. Sed ad linguam id etiã addemus, quòd pedes habet Iynx binis vtrinq; digitis insignes: illi tamen hæc de Lynce dicta credidere.

INCANTATIO.

PAssim verò pręcipuum ales hæc fuit incantationũ signum, propterea quòd ei amatoriũ quid natura inesse persuasum est. Quinetiam quæcunq; ad rem amatoriam veneficia, pharmaca, incantationesq; comparantur, vno vocabulo Iyngas Gręci vocauere. Hinc apud Theocritũ intercalare illud, Pharmaceutria:

ἴυγξ ἕλκε τὸν τλῶον ἐμὸν πρὸ δῶμα τὸν ἄνδρα.

Scri-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Scribir Pindarus Venerẽ Iynga cœlitùs attuliſſe, quam Iaſoni daret: carmenq; docuiſſe, quibus Medeam in amorem alliceret.

VEHEMENS CVPIDITAS.

IDem Pindarus hieroglyphicè locutus ἴυγγιδ' ἕλκομαι ἦτορ dixit, vehementẽ cupiditatem ſignificare volens, vt eius interpretes exponũt. Iynx enim, vt interpretantur illi, vis illa dicitur, quæ cogitationẽ noſtrã ad cupiditatẽ & amorẽ trahit. Tradunt nõnulli Pithûs eam filiã fuiſſe, propter perſuadẽdi vim: maxima enim perſuadendi vis ineſt amori, nihilq; tã incredibile dici poteſt, quod amanti non perſuadeas. Vnde rectè Ouidius: Credula res amor eſt. Addunt, eam amatorijs veneficijs incitaſſe Iouem in amorem Iûs. Sed enim Callimachus Echûs filiã dicit, & Iouem (tanta eorum temporum vanitas fuit, ne imperitia dicam) ab ea veneficijs coactum, vt ſecum rem haberet: vtcunq;, mox ab irata Iunone in eiuſmodi auiculam tranſmutatam, veneficijsq; amatorijs conſtruendis damnatam.

DE CAPRIMVLGO.

PERNICIOSA CONSVETVDO.

B PErnicioſæ conſuetudinis hominem indicaturus quiſpiã, Caprimulgum auẽ pingat: ea enim inter capras familiariter verſatur, appetitq; earum vbera ſugere quod cùm fecerit, vber extinguitur: capra, vt aiunt, excæcatur.

DE TVRDO.

SVIS ARTIBVS ELVSVS.

HOminem qui technis & cõmentis, conſilijs ve aut artibus propriis eluſus malè perierit, &, vti dicitur, in laqueos quos tetenderat, incidit, oſtendere qui volunt, Turdum viſcatæ implicitum virgulæ pingunt: quandoquidem, vt inquit Plautus, ipſa ſibi auis mortem cacat: viſcum enim nõ prouenit, ait Plinius, niſi maturatum in ventre ac redditum per auium aluum, maximè palumbium & Turdorum. Apud Irenæum legas quid huic rei ſimile, de ijs qui in eligendo ſibi malo ſunt procliuiores & aduerſa mox quæ in ſe ipſi contrahunt, Deo imputant, cùm nihil aliud ſit, indurare cor Pharaonis, & Excæcare oculos populi, apud Deum, quàm gratiam ſuam quæ ſe lar
C gè volentibus infundit, à prauè & iniquè agentibus auertere. Nam ſimulac quis Deum dereliquit, quæ bona ſunt aſpernatus, amiſſa ſpiritus gratia, omnibus inde afficitur incõmodis, viam rectam non videt, & contumacem ſe opponit ad admonitiones, nullo pollet animę ſenſu, vt ſciat reprobare malum, & eligere bonum. Ita dicimus eum à Deo excæcari, & obdurari, quemadmodũ Solem occidentem receſſu à nobis noctem facere, cùm alioqui nihil à Deo niſi bonum emanet, quemadmodum à Sole ſemper lumen & calor.

SVRDITAS.

ALioqui Turdus ſurditatis indicium eſt, cùm omnium auium eo plurimùm incommodo laborare Turdum, manifeſtum habeatur. Accedit huc & prouerbium κίχλης κωφότερος, de loquacibus, qui loquentes alios pati nequeant.

DE ERYTHACO.

SOLITVDINARIVS.

SOlitudinarium hominem qui ſignificant, Erythacum auem pingunt, quæ quidem ita receſſu ac ſolitudine gaudeat, vt rarò duas vel in eodem ſaltu reperire poſsis. Eam Theodorus modò Syluiam, modò Rubeculam appellat, alterum à ſyluarum deſertis,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

alterum à ruboris indicio, quod ex Græca dictione colligitur. D

DE CINCLO.

PAVPERRIMVS.

INueniebam extremæ paupertatis hominem per Cinclum auem pictam significari. Causam Ælianus affatim explicauit, qui Cinclũ auẽ esse dicit imbecillam, inualidamq; adeò, vt nidum sibi ipsa parare nõ possit, alienisq; ideo nidis ouisœtare. Est & apud Sudam aliqua de Cinclo mentio, cui nomen à caudæ motatione sit σεισοπυγίδι· ea nimirum lynx est, de qua nunc agebamus. Hanc sanè vulgus plerisq; locis, Græcum vocabulum exprimendo, Codaquassulam dicit. Interpretes Theocriti hoc ipsum agnoscũt, & κιγκλίζειν lumbos motare dicunt, quod Latini fluctuante lumbo reddidere.

CINGANI.

CVm itaq; Cinclus inops adeò sit, neq; certo vsquã lare vtatur, nõnulli errones illos qui nunc totum terrarũ orbem mendicabundi cum chiromãticis vxoribus & liberis peragrant, nusquã certas domos habentes, quos vulgo Cin E ganos vocamus, Cinclos ab auis huius similitudine appellatos arbitrantur.

ADVENA.

QVanquã in vniuersum omne genus auiũ apud aruspices pro peregrinis, aduenis & cõuenis accipitur, vt ostenti eius declaratione patuit quod Alexandro oblatum est, dum condendæ vrbis Alexandrinæ in Ægypto modulum ab architectis deposcebat, forteq; euenisset vt neq; gypsus, neq; alba terra vspiã inueniretur, quo situm & magnitudinem cupido Regi describerẽt, architecti ad farinæ opem se contulerunt, eaq; disseminata quaqua vrbis mœnia ducenda erant, accidit vt aues ad eam depascendã auidius aduolarent, quo quidem ostento territus est Alexãder: sed aruspices respondere, prospera vrbi ex hoc portendi, quòd futura esset omnium & nutrix & alumna, solicq; vbertatem esset alienis quoq; gentibus largissimè communicatura.

PIERIVS VALERIANVS AD MAGNIFICVM PETRVM MELINVM ROM. SENATVS CANCELLARIVM, DE IIS QVAE PER APEM, ET ID GENVS cætera significantur, ex sacris Ægyptiorum literis. F

VOlatilium significationes, quas in aliquot digessimus cõmentaria, legisse te scribis, Petre Meline Romanorum ingeniorum præsens decus & ornamentum: in quibus & Apem habere voluisses, quæ, quòd mellifica est, ad domus tuæ gentile nomen cognationem quandã habere videatur. Proinde si quam, vt superiori anno feci, ædium tuarũ partem picturis ornare pares, habiturũ te speras tui generis argumentũ, quo literatorũ oculos possis non inaniter oblectare. Feci non inuitus, quod tibi fore gratum intellexerã. Sed quod à melle te maiorũ tuorũ nuncupatione vocari putas, dixerim ego te id nominis à morũ potius tuorũ suauitate cõparasse, siue id summa humanitas meretur tua, siue affabilitas iucundissima, cuius lepõre omnes ad te trahis tibiq; deuincis, vt de te verè dici possit, fauum mellis in ore tuo sedem posuisse: siue perelegãs ille scribendi tenor tuus, vbi solutã orationem aut carmen facis, amœnissima quadã dulcedine legentem afficiunt, euenit vt vndecunq; merum mel & sis, & habearis. Ac plenus rimarum sum, neq; me cohibere possum quin epigram-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A epigramma illud cœnis noſtris ſodalitijs olim decantatum erumpat. Quid enim prohibet apud ingenium Poëticæ ſtudioſiſſimum, aliquando poëtam agere?

Romulei certant lepido certamine vates,
Nominis ecqua viget congrua cauſa tui.
Nam qui ex te norunt manare poëtica mella,
Mellinum à merito nomen id eſſe volunt.
Atq; alij malunt correpta parte Melinum
Dicere, Pegaſeum quòd melos ore canis.
Sis quodcunq; velis, nullo diſcrimine amandus,
Seu mihi Mellinus, ſiue Melinus eris:
Omnia congruerint, tanta dulcedine carmen
Pangis, & oranti ſpargis ab ore melos.

Id quod eò tibi glorioſius accidit, quòd horũ infelicitas temporum pauca admodũ nunc oſtendunt ingenia, quæ bonarum artium amore eruditionis ve felicitate capiantur: eoq; alieniores plerique à doctrinæ ſtudijs euadunt, quo ſunt magis natalium ſplendore aliquo illuſtrati. Tu verò cùm ex
B ea ſis domo ortus, in qua ſummi plerique viri gentiles tui, & veteri & recenti etiam memoria ad patriæ ornamentum geniti, inſignia rerum à ſe geſtarum monumenta reliquerunt, Cardinalia decora, primos in Vrbe honores, titulosq; foris arma pro ſalute patriæ victricia, diuitias honeſtiſſimis artibus comparatas, nihil rerũ harum amplitudine contentus, à teipſo ſplendorem excitare quæſiuiſti, vt clariſſima ea familia dignus euaderes, patreq; in primis tuo ſenatore ſemper optimo, apud quem tanta educatus es ſanctitate. Acceſſere mox bonæ artes, & egregiæ diſciplinæ, Latinæq; & Græcæ literæ, quas eo conatu ſucceſſuq; aſſecutus es, vt paucissimi omnino ſint inter Romanam hanc nobilitatem, qui parem tecũ gradum hodie conferre poſſint. Sed quoniam non de literis tantùm, ſed de totius vitæ tuæ integritate, atq; animi magnitudine, ſi quis de te loqui cœperit, ſermo faciendus eſſet, parentumq; tuorũ benignitas omnis explicãda, qui me omnibus humanitatis officijs proſecuti, quam in filios exercere par eſt, beneuolentiam, charitatem, & ſtudium in me omne præſtiterunt, his in commodius tempus dilatis, quod nunc agendum inſtat, Apem ipſam, quam tibi meritò deberi iudicauimus, exhibendam curauimus. Ecce verò tibi eam, in cuius comitatũ, ne Fucus etiam, helluo ille ſatis impudens, & moleſtiſſimi Culex & Ve-
C ſpa ſeſe intruderent, repellere nunquã potui: ac ne vllus & moleſtiæ & importunitati finis eſſet, Muſca etiã, Cicada & Araneus ſe his admiſcuere. Tu quidem ſtrenuè nimirum & ex prudentia tua feceris, ſi, ne ab eorũ aliquo lædare, caueris. Verùm agè quid Apes ſibi velint videamus.

POPVLVS REGI SVO OBSEQVENS.

POPVLVM Ægyptij ſacerdotes obſequentiſsimũ Regi ſuo ſignificare ſi vellent, Apem faciebãt illam vtiq; breuem, variã, & in rotunditatem cõpactilem, quæ ſola ex animalibus Regem more hominum habet, quem vniuerſum Apum agmen cõſectatur, æquè atq; homines Regi obtemperãtes. Rex verò vel aculeo caret, vel ad offenſionem minimè exerit: quæ quidem præcipua eſt in Rege virtus, qui in obeundis vitæ officijs, nõ magis iuſtitiæ aculeum, quàm dulcem mellis clementiam oſtentare debeat. Ac de populo quidem agnoſcit hoc idem Plotinus libro De ſuo cuiuſq; genio, qui ciuilem hominem, popularibus vtiq; ſtudijs deditũ, ſed qui perfectã virtutem conſequi minimè potuerit, ab obitu in Apem regenerari fabulatur: qui verò ciuilem virtutem ad amuſsim aſſecutus fuerit, eundem iterum hominem fieri contendit, & ad eadem munera rediturum.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Apis.

REX.

MEritò itaq; Regem, qui populos vnanimi beneuolentia ſibi deuinxerit, oſtendere qui vellent, examen Apum proponere cõſuerunt: ſiquidem is foras non procedit, niſi migraturo examine: cumq; procedit, totum examen circa eum conglobatur, cingit, protegit, cerni non patitur reliquo tempore. Cùm populus in labore eſt, ipſe, inquit Plinius, opera intus circuit ſimilis exhortanti, ſolus immunis: circa eum ſatellites quidam lictoresq; aſsidua cuſtodientes autoritate. Cùm proceſſere, ſe quæq; proximã illi cupit eſſe, & in officio conſpici gaudet. Vbicunq; conſedit, ibi cunctarum caſtra ſunt. Miſſam facio miram earũ circa Regem obedientiã, vt feſſum humeris ſubleuant, validius fatigatum ex toto portãt, multaq; huiuſmodi, in quibus enarrandis tanta vtitur ſuauitate Plinius, vt eas ipſas Apes in eius ore mellificare dicas, vnde lepor ille tam dulcis eloquẽtiæ demanarit. Adamantius ait, Apes hæc nullo animi cõceptu facere, vt plerique contendunt, ſed naturæ ipſius diuinæ beneficio, quæ vel bruta eouſq; prouexerit, vt pleriſq; in rebus ratione præditos imitentur. Nos verò vult admonitos, vt vbi Apum mores cognouerimus, ducibus parére non recuſemus, negotiaq; E
ad Reipublicæ ciuitatumq; ſalutem opportuna alacri animo ſuſcipiamus. Non enim amat id genus hominum Adamantius, qui ſub pietatis ſpecie ſuam obtegunt ignauiam, ſuoq; tantùm otio & commodis conſulentes, negotia ſubfugitant, & veluti genus humanum oderint, humanas etiam conſuetudines auerſantur. Adeò verò eſt Apes, vt Muſonius obſeruat, conuerſationis & vitæ ſociæ amatrix, vt ſi ſola relinquatur, deſiderio tabeſcat & moriatur: quod ad popularis hominis naturam & ſimilitudinem referri poteſt. Atq; huc ſpectat Plutarchi illud ſuper exilio dictum, nos quaſi formicæ, vel Apes, ſi ex vna vel cauerna vel alueario exciderimus, hoſpites externiq; eſſe videmur. Hoc ipſum examinis ſignificatum in aruſpicina etiã reperitur, cuiuſmodi ſignum Dionyſio, paulo antè quàm regnare cœpit oblatum eſt, qui cùm equũ è voraginibus, in quas demerſus erat, nulla prorſus cõtẽtione extrahere potuiſſet, diſceſſerat, vt Philiſtus ait, ægrè ferens: cùm aũt aliquantulum progreſſus eſſet, ſubitò exaudiuit hinnitum, ad quem conuerſus equum alacrem lætus aſpexit, cuius in iuba examen Apum conſederat imperij quod occupauit indiciũ. Nam equum ſubiugationi frenoq; F
aptum eſſe, ſuo diximus commentario.

REGNVM.

AC ne ab Sicilia tam ſubitò diſcedamus, Hieroni quoq; iam iuſſu patris expoſito, propterea quòd ex ancilla natus eſſet, ne nobilitati paternæ dedecori foret, tamen ita humanæ opis indigenti Apes in os mella congeſſere: quo oſtento pater ab aruſpicibus admonitus, filium recolligendum duxit, moribus & diſciplinis ijs erudiendum curauit, per quas poſtmodum ad præmonſtratam Regni maieſtatem facilè peruenit. Ita verò nomini regio fauorabiles ſunt Apes, vt in cauſa fuerint, ne Oneſili Regis Cyprij caput, quod in ludibrium Amathuſij ſupra portam vrbis ſuſpenderant, inſepultum diutius maneret: in id enim iam exanimatum, examen Apum mella contulerunt, fauisq; referſerunt. Hinc loci incolæ oraculi ſuper hoc requiſiti reſponſo moniti, caput honorificè ſepelierunt, Oneſiloq; quotannis, vt Heroi, ſacra inſtituerunt.

GRATA

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A GRATA ELOQVENTIA.

ADdunt nonnulli, suauem eloquentiam per hieroglyphicũ Apis significari. Quanquam Diogenes suæ morem gesturus mordacitati, orationem blandam, vtpote ad fallendum vel ad gratiam paratã, mellitum laqueum vocitabat. Irridebat is Platonem perlibenter, cui paruulo in cunis dormienti Apes in labellis consedissent: ex quo responsum est, singulari illum suauitate orationis futurum. Ita præuisa eloquentia est in infante per Apem. Et huiusmodi tale D. Ambrosio è nostris contigisse, memoriæ proditum est. Idem & Pindaro poëtæ accidisse Pausanias tradit, cùm is puer adhuc Thebis digressus æstiuo tẽpore Thespias proficisceretur, calore exuperante aliquantulũ à via declinauit, & sub vmbra nonnihil acquieuit, cui in somnum soluto Apes in os mel congessere. Et ita demum quemcunq; veteres ab eloquẽtiæ suauitate cõmendarent, eum ab Apibus nutritum dictitabant. Sic & Theocritus Comatã beatissimũ ait, cui huiusmodi nutricatio contigisset. Apud Hesiodum, Theogonia, Musæ amicorũ linguis rorem instillant. in castigatis enim exẽplaribus, non ἀοιδὴν, sed ἐέρσην legitur:

B τῷ μὲν ἐπὶ γλώσσῃ γλυκερὴν χείουσιν ἐέρσην·

vbi interpretes ἐέρσην δρόσους interpretantur, ac perinde mel intelligi debere, inde verò eloquentiæ suauitatem. Sanè Pindarus amabile mel Isthmijs posuit, ἐν δ' ἐρατεινῷ μέλιτι, pro felici successu, quem Iupiter propinat: vbi commentatores gaudium intelligi volunt, quod ex commendatione & laudibus percipitur, si præsertim illę ab eloquenti & erudito viro optimè prædicentur: qua quidem voce, teste Themistocle, nulla suauior exaudiri potest.

POETICÆ AMOENITAS.

OMnium autem consensu receptum est, per Apis hieroglyphicũ poëticam intelligere amœnitatem, vt apud Horatiũ: Fidis enim manare poëtica mella: & vt ait doctissimus vndecunq; Varro, Apes causa Musarum esse dicuntur volucres: quòd si quando displicatæ sunt, cymbalis & plausibus & numeris reducuntur in vnum locum. Pindarus hymnorũ suauitatem & elegantiã, per mel candido lacte cõmixtum intelligendum dedit, vbi Nemeis dicit: ἐγὼ τόδε τοι πέμπω μεμιγμένον μέλι λευκῷ σὺν γάλακτι. Lac ponit Pindarus, quod à natura est, ac perinde

C genium & venam indicat. Mel verò, propterea quòd magno Apum labore cõficitur, artem & diligentiam significat. Hinc clamat Horatius:

Vos ô Quintilius sanguis carmen reprendite, quod non
Multa dies & multa litura coërcuit, & quod
Perfectum decies non castigauit ad vnguem.

Et ipse de se, quantum pertinet ad laborem & diligẽtiam, quam scribundis versibus adhiberet, ait:

Ego Apis Matinæ more modoq́.

Non enim temerè vsqueadeò assurgit Pindarò tam honorificè, cuius hymnum agnoscat & vena diuite copiosum, & magno studio & arte simul elaboratum. Quin & suam fert super hoc loco sententiam:

Natura fieret laudabile carmen an arte,
Quæsitum est. Ego quid studium, sine diuite vena,
Nec rude quid possit video ingenium: alterius sic
Altera poscit opem res, & coniurat amicé.

FVTVRI SECVLI BEATITVDO.

QVęsierit hîc sanè aliquis, cur polliceatur Dominus ducturum se populum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſuum in terram lacte ac melle fluentem: paſsim enim hieroglyphicum aliquid ſa D
pit diuinarum literarum ſermo. Igitur Theologi noſtri, referente Heſychio, hoc
ad futuri ſeculi delicias beatitudinemq; transferunt, quòd ex cibis, quibus hîc
vtimur, nihil his ſuauius neq; dulcius inuenitur: tum quia ſine labore compa-
rantur, & nulla indigent præparatione. Nam bona illa abſq; vlla ſolicitudine,
ſine dolore, ſtudio nullo, apparatu nullo, condituræ nullius egentia, tanquã ef-
fuſo copiæ cornu ſuggeruntur.

DVLCIVM APPETITVS.

APes autem quia dulcia tantùm guſtant, ſi paſcentes pingantur, hominẽ hie-
roglyphicè ſignificãt qui dulcibus tantùm rebus delectetur, dulciaq; omni
cura ſtudioq; perquirat. Horatius cùm dulcedinẽ & ſuauitatem, quodq; maxi-
mè placeret, exprimere vellet, Si iuuat, & melli eſt, inquit. Plutarchus libello De
coniugalibus præceptis, Mulier, ait, quæ viri primo congreſſu territa coniuga-
lem inde copulam ſubfugitat, ſimilis eſt ijs qui Apicularum aculeis patienter ſe
offerunt, mella ipſa refo-midãt. Ad eandem reſpiciens iucunditatem Catullus,
ſuum illum Paſſerem, Lesbiæ ſuæ delicias, cùm maximè lepidum indicare velit, B
mellitũ fuiſſe dicit. Deniq; Virgilianus Damœtas cùm Pollionis amicis optat
mella fluere, nihil aliud ſibi vult, niſi vt copioſiſsima rerum omniũ, quę ſuauiſsi-
mæ iudicẽtur, vbertate diteſcãt. Egregiè verò Pindaricũ eſt, mel pro ſuaui, tran-
quillo, & maximè expetẽdo amabiliq; bono ponere: quare de Olympijs victo-
ribus ait, ὁ νικῶν δὲ λοιπὸν ἀμφιβίοτον ἔχει μελιτόεσσαν εὐδίαν: quod exponunt interpretes, vi-
ctores vitæ reliquũ agere in terra melliflua, hoc eſt, tranquilla deinceps ſuauiq;
perfrui quiete. Idem cùm κόρον ἔχει καὶ μέλι dixit, mel etiam ſatietatem habet, nihil
aliud voluit exprimere, niſi ſupremam quandam ſuauitatem atque dulcedinem
ineſſe melli, quę tametſi ſupremè delectabilis eſt, ſatietatem tamen afferat: quam
ſententiam παραδοξικῶς protulit. Paulò ſecius Horatius ſenſum eundem attigit, vbi
dixit, Dulcia ſe in bilem vertũt: quod tamen ex phyſica diſciplina eſt ab eo ſum-
ptum: aiunt enim medici, cibaria dulcia confeſtim in bilem abire.

DIVTVRNÆ VALETVDINIS PROSPERITAS.

INuenio vitæ proſperitatẽ ac inoffenſam valetudinem in lõga æui ſpatia pro-
ductam, per hieroglyphicũ Apum in fœcundo oleæ ramo conſidentiũ ſignifi F
cari: id quod mihi Democriti reſponſum in memoriã adducit, qui olim interro-
gatus, qua ratione quis longiorem vitã aſſequi poſſet: Interiora, reſpondit, mel-
le irriganda, exteriora verò oleo perungenda: quod hieroglyphicè acceptum o-
ſtendit, animũ quantacunq; fieri poteſt ſuauitate permulcendũ, hilaritatẽq; vn-
decunq; captandã, omni prorſus amaritudine atq; acerbitate procul ablegata,
neq; quicquã quod exulceret, intromittendũ: corpus verò exercitio conſolidan
dum, quod quidem in otio torpeſcere neceſſe ſit. Nam vt cõmentario ſuo dictũ,
oleum inter alia ſignificata, exercitiũ quoq; denotat. Sed enim Ariſtoxenus Py-
thagoricos plurimũ melle vſos tradit. Neq; tantũ calidi panis ſuffitu Democri-
tus vitã dies aliquot in amicorũ obſequiũ produxiſſe fertur, verũ & vapore mel
lis naribus admoto. Omnino aũt ferunt, quibus mellis vſus frequentior fuerit,
vitã diutius producere. Contràverò qui cibis acidis delectent, breuioris eſſe vi
tę. Sanè Cyrnios populos, qui ſcilicet Corſicã inſulã incolebãt, longęuos vixiſſe
tradit Athenæus, q; aſsiduè mellis vterent cibo. Nam & Diophanes, qui de re
ruſtica libros conſcripſit, longæuos euadere dicit qui mellis eſitatione delectati
fuerint. Præſtat verò in ſenecta ipſa plurimùm pane & melle paſci: neq; enim ſo

lùm

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A lùm, vt is asserit, viuacitatẽ adiuuat, sed & sensus omnes sanos & integros custodit. Quãvis, quod ad Athenæũ spectat, nostri mel Corsicũ dicãt habere aliquid in se, quod amaritudinẽ sapiat: vnde dixerit Ouidius de nefasta & exitiali cera:

Ite hinc difficiles funebria ligna tabellæ,
Tuq; negaturis cera referta notis,
Quam puto de longæ collectam flore cicutæ,
Melle sub infami Corsica misit Apis. Et,
Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos, Maro prius dixerat.

Insanios um mel apud Macronas memorat Xenophon, quod qui copiosius ediſſent, & vomere & excernere cogebant, neq; quidem omnino stare poterãt.

MERETRIX.

SEd quoniã trahente rerum fluxu impegimus in mellis vitia, minimè dissimulandum quòd quadragesimis Hebrẽorũ castris Hieronymus putat Ionathã cõtra detestationẽ patris gustasse mel intellectu mystico, quod scilicet destillat à labijs mulieris meretricis, & forte deprehẽsum, vix populi precib. liberatũ. Por
B rò mel nõ offert in sacrificijs Dei: & cera quę dulcia cõtinet, nõ lucebat in tabernaculo, sed oleũ purissimũ, quod de oliuarũ exprimit amaritudine. Quòd verò sit verisimilis Hieronymi cõiectura super Ionatha, Aristoteles tũ milites plerosque omnes mulieros os esse, tũ scriptores rerũ, qui recẽsent Hebrẽorũ mores, gẽtem eam esse ponũt salacissimã. Sed Ionathã pro innocentia sua dicentẽ mihi videor audire: Cur igit ego conquestus palàm sum, satis imprudenter feciſſe patrem meũ qui populũ tam longę addixerit esuritioni, vt vel modico cibo, quem sors obtulisset, suorum vires vetuerit instaurari? Quorsum vlla hîc impudicitia? Nam quomodo ego, qui à sole exoriente hostes vno tãtũ comitatus famulo, cũ per inaccessas crepidines ad eos irrepsissem, quotquot obuiam habui aggressus cecidi, & in fugã verti, et mox accitis meis, ad vesperã vsq; perseuerãtissima occidione persecutus sum, quo pacto deliciis & genio vacare potuissem, q pro summo Dei nostri honore, populiq; totius incolumitate, ad extremã vsq; delassationem cõfectus erã? quare illa obsecro adulterina, cõficta, subditicia, nequaq; à tã probo, tã pio, tã acri veritatis propugnaculo, tã immeritò de me vnquã cogitata crediderit is.

EXOTICÆ DISCIPLINÆ.

C VT verò nos mellis damna prosequamur, id etiã addemus, quòd Hierosolymitanus Hesychius nõ Poëticã tantùm, verùm omnẽ Gentiũ doctrinã per mellis Apúmue hieroglyphicum significari tradit, quòd in suauitate verborum & eloquij dulcedine tota consistit, rerũ autẽ inanis est. Eoq; trahũt Solomonis illud ex Prouerbijs: Nõ respicies ad mulierẽ meretricẽ: fauus enim destillans labia meretricis, & nitidius oleo guttur eius, nouissima aũt illius amara quasi absinthiũ. Quo minus miremur, si qui longo pòst tempore succesit, Plato quoq; Musas sui temporis meretriculas appellauit. Præceptũ verò, vti paulò antè dicebamus, diuinis literis, ne quicquam mellis in sacrificium Domino adoleatur, sed in munus primitiæ eius offerri possint. Præcipit enim ex parte, illius sapientiæ primitias offerri, non autem plenius ea vti, quippe vt fides nostra non in sapientia hominum consistere videatur, sed in virtute Dei, vt Paulus in priore ad Corinth. epist. Ea verò de causa mel, vt ait Eucherius, in sacrificijs offerri prohibebatur, quia resoluti blandimẽtis deliciarum, aut dulcedine voluptatum, non possunt mysteriorum Dei esse participes. Hinc pascha Domini comedi cũ amaritudine iubetur, quia sit semper austera districtio veritatis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Apis.

DE VITÆ DVLCEDINE AMARITIES.

ATtingemus ea quoq́, quæ complexu rerum poſsint in orationem abſolutam coaleſcere: vt ſi quis amaritudinem aliquam, aut infortunium, quod anteactæ vitæ ſuauiſsimum ocium & tranquillitatem exaſperet, per huius generis hieroglyphica explicare voluerit, nō alia congruentius pictura ſigno'ue vtetur, quàm figurato mellis fauo, de ſummo cuius abſinthiū pullulet, herba nimirum amariſsima: quod quidem Lucretianum illud ſapere videtur, quod in noſtræ vitæ conditione frequenter occurrit:

Medio de fonte lepôrum
Surgit amari aliquid, quod in ipſis faucibus angat.

POPVLARIS FVGA.

COmmenti ſunt nonnulli populārē fugam per examē Apum & ſubiectū fumum indicare: quandoquidem Apes nulla re magis conſternantur, in fugamq́ vertuntur, quàm fumo ſuppoſito. Atq́ hac ſimilitudine vtitur Apollonius Argonautis, in deſcribenda Bebryciorum fuga, ſimulatq́ interemptum Amycum conſpexere.

OBORTVS IN MOEſtitia lepos.

SEd longè ſuauius illud eſt, quod per Apes ex cadaueroſi leonis ore prodeūtes innuitur. Pingi poteſt hoc, vbi quis aut à detractoribus malè habitus, inſigniorē fuerit exiſtimationem aſſecutus, aut inimicorū contumelijs affectus clarior euaſerit, aut ex illatis iniurijs creuerit. Mordaciſsimus eſt enim leo, violentus, & ferox. Apes verò in eius faucibus mellificantes, proſpera & ſuauia quæ ſubſequuntur indicant. Verùm hiſtoria vetus anſam huic hieroglyphico ſubminiſtrauit: quippe Samſon Dauidanus tribulis cùm in ferociſsimi leonis occurſum illapſus eſſet, vltrò belluam adortus eam ſtrangulauit, peremptamq́ ex publica via in ſyluam proximā pertraxit, eamq́ ibi in abſcondito reliquit. Paucis verò pòſt diebus proiectæ belluæ cadauer inuiſurus eò redijt, vbi mira res oculis obiecta eſt: nam frequens Apum examen in tabidis eius faucibus fauos fabricare occœperant. Vnde illi poſtea quæſtionis argumentum fuit, quā Palæſtinæ iuuentuti diſſoluendam propoſuit, Qui fieri poſſet, vt truculenta immaniſq́ res, eademq́ voraciſsima, ſuauiſsimum ex ore cibum erogaret. Cuius quidem quæſtionis hiſtoriā ſolius vxoris ſilentio crediderat, eius fidem & taciturnitatem exploraturus. Hinc illa mox medio conuiuio, ob rem ab vxore proditā, exclamatio Samſonis plena acerbitatis exaudita, Nihil eſſe fœmina fallacius.

PROPHETARVN ORACVLA.

MInimè verò prætereunda ſunt etiam alia, quæ ſacris noſtrorum literis traduntur: Quàm dulcia faucibus noſtris eloquia tua ſuper mel & fauum ori meo. Et alibi: Iudicia Dei dulciora ſuper mel & fauum. Omnis enim prophetia ſuaues cœleſtis doctrinæ fauos, & dulcia diuini eloquij mella cōponit. Et Debbora libro Iudicū prophetię particeps facta, Apis interpretatur, vt ait Adamantius. Et omnes deniq́ Prophetæ ſub Apis nomine comprehunduntur, eorūq́ fauci ea ſunt oracula quæ literis mandauere. Atq́ hoc eſt bonū illud mel, quod comeſſe iubemur. Quicūq́ enim oracula ea diuina meditatione cōplectit, ſcriptis vatū noſtrorū ſermonib. alitur & recreat, is mandatum illud diuinū exequitur,

quo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A quo præceptũ eſt, Comede mel fili: bonũq; id eſſe reipſa protinus experiẽ. Quod autẽ de Aſſertore noſtro prædictũ eſt, mel comedet: mel hic Adamãtius noſtra de virtute colloquia ſignificare profitetur. Quotieſcunq; enim de abſtinendo à voluptatibus, de domitanda nequitia, de iuſtitia, de prudentia ex animo diſſerimus, ſermonis iſtiuſmodi ſuauitatẽ libentiſsimè paſcit Deus, hoſq; liquores aſſiduè ſitibundus inquirit: cui ſi nequitiæ, ſi puſillanimitatis, ſi ſcelerũ & ſtultitiæ amarulẽta pocula propinauerimus, guſtũ vt offenſus refugit, & vt fel odioſum auerſatur.

CONCORDIA.

ET quia moris erat infãtes à lauacro ſuſceptos lactis & mellis guſtu primùm imbuere, nõnulli hoc ad cõcordię ſignificationẽ factũ autumant, Tertulliano ita dicente: Inde ſuſcepti lactis & mellis concordiã pręguſtamus. D. etiã Hieronymus aduerſus Luciferarios de hac ipſa re in hũc modũ: Nam & multa alia quæ per traditionem in Eccleſiis obſeruantur, autoritatẽ ſibi ſcriptæ legis vſurparunt, vt in lauacro ter caput mergitare, deinde egreſſos lactis & mellis pręguſtare concordiã. Id tametſi faciunt iam adulti, quandã tamẽ infantiæ ſignificatio
B nem præ ſe ferunt. Fuit verò aliquibus mos, vt loco mellis, vinũ cum lacte propinaretur. Nam apud Occidentis populos diu obſeruatũ eſt, vt tinctis ſacro lauacro ad eiuſmodi innocentiæ, quæ pręcipua eſt in parua ea ætatula ſimilitudinem quandam, vinum & lac tribueretur. Eoq; Tertullianus Eſaiæ dictum trahit: Venite, emite abſq; argento, & abſq; commutatione, vinum & lac.

CASTITAS.

INcorruptã ad hæc virginitatem, & caſtum animi propoſitũ, per Apem ſignificari id argumento eſt, quòd ipſæ homines à coitu olidos acriter oderunt, & vt Plutarchus Coniugalibus pręceptis ait, Apes eos malè accipiunt, qui recentes à muliebri copula ſuperueniant: ſed mulieres quæ Veneri operam dederint, acrius inuadunt, quiq; vel vinum potum, vel vnguenta oleãt. Nam & Maro eas ignorare venerem his verſibus atteſtatur:

Illum adeò placuiſſe Apibus mirabere morem,
Quòd nec concubitu indulgent, nec corpora ſegnes
In venerem ſoluunt, aut fœtus nixibus edunt,
C *Verùm ipſæ foliis natos, & ſuauibus herbis*
Ore legũt. Hinc Pythĳs ait Pindarus, σὶ δ' ὦ τὸτῳ λόγῳ χρησμὸς ὄρθασε μελίσσας, quo loco interpres ſubĳcit: Propriè quidẽ Apes ſacras Cereris miniſtras appellauit, impropriè verò omnes alias, propter animalis puritatem. Nam & alibi ſacris eã Apibus delectari dicit. Alĳ Nymphas ſacrificiorũ pręſides appellari tradiderũt. In diuinis quoq; literis Apẽ virginitatis imaginẽ eſſe dicit Eucherius, nulla tamen cauſa reddita, quia ſcilicet eam ſatis ex Marone cognitã arbitraretur.

ADVLATOR.

VErùm aliud ex Ape hieroglyphicum idem ponit Eucherius, nempe ſimulachrum eã eſſe adulatoris, vtpote quæ mel in ore habeat, in occulto caudæ ſpiculum: atq; ita homines qui lingua blandiuntur, latenter verò feriunt, ſignificare: loquendo enim mellis dulcedinẽ proponũt, re verò ipſa vulnus inferunt.

VLTIO.

NEq; defuerunt veteres Theologi, qui Apem vltionis & iracundiæ ſignum in diuinis literis eſſe dicerent, citatis ex Propheta locis: Et Apis quæ eſt in Aſſur. Et: Circundederunt me ſicut Apes.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ARTIFICIVM.

NAm illud quod Solomõ ait, Vade ad Apem, & diſce ab ea quàm laboriosa ſit operatrix, vnicuicꝫ manifeſtum eſt artificij ſedulitatisꝫ illam eſſe hieroglyphicum, Virgilio preſertim naturã eius tam luculenter explicante, vt verſus eos & decies & centies memoria repetiſſe neminem vnum pœnitere poſsit:

Nanq; aliæ victu inuigilant, & fœdere pacto
Exercentur agris: pars intra ſepta domorum
Narciſſi lachrymam, & lentum de cortice gluten
Prima fauis ponunt fundamina, deinde tenaces
Suſpendunt ceras: aliæ ſpem gentis adultos
Educunt fœtus, aliæ puriſſima mella
Stipant, & liquido diſtendunt nectare cellas.
Sunt quibus ad portas cecidit cuſtodia ſorti,
Iná; vicem ſpeculantur aquas & nubila cœli,
Aut onera accipiunt venientum, aut agmine facto,
Ignauum fucos pecus à præſepibus arcent.
Feruet opus, redoléntq; thymo fragrantia mella.

Democritus tamen dicacitate (vt idem identidem repetã) libertateꝫ illa fretus ſua, diligentiam hanc & aſsiduam in re facienda curã improbaturus, parcos aiebat Apibus eſſe ſimiles, quæ vti ſemper victuræ laborarent. In quam ſentẽtiam Virgilianum illud potius detorquerem:

Sic vos non vobis mellificatis Apes.

SOLSTITIVM.

ESt & ſolſtitij æſtiui hieroglyphicum Apes, quòd ſuo ad labores egreſſu, vt apud Ariſtotelem habetur, ſolſtitiũ id denunciat, eo quippe tempore, quaſi ferias quaſdam celebrent quieſcentes. Sed iam tempus eſt, vt & nos quoꝫ tandem aliquando quieſcamus ab intenta adeò Apum harũ inquiſitione, ſi modò vnum, quod haudquaquã prætereundum eſt, ſubiunxerimus, quod ab Mnaſea Pataræo de Apibus ſcriptum tradunt: eas humanum genus ab eſu carnium ad arborum fructus & hortenſia olim auocaſſe, condimento ſcilicet ſubminiſtrato, per quod vniuſcuiuſꝫ cibi, ſubacidi etiam & amari, ſapor commendaretur: cuius etiam inuentionis huiuſmodi recitat hiſtoriam. Peloponneſi, ait ille, Meliſſa quędam cùm fauum Apum inueniſſet, prima omniũ guſtauit, mox & aqua dilutum bibit, remꝫ alijs indicauit, animaliaꝫ ipſa de ſe Meliſſas appellari, & ab hominibus ſumma cura & diligentia curari obſeruariꝫ mandauit.

DE CVLICE.

DE ſuauitate dulcedineꝫ hactenus locuti, meliſſæ tẽperamentũ ſecuti, quod ipſa non inſulſe, oppoſitis iuxta ſe ſimulꝫ poſitis, excogitauit, de acore iam dicere aggrediemur, cuius hieroglyphicũ eſt culex.

ACORIS AVIDVS.

EA verò de cauſa cœptũ eſt propoſito Culice hominẽ acidis illectũ indicare, quòd Culices obſeruaſſent nõ admodum cupidè appetere dulcia, ſed acida quamauidiſsimè. Leuia hęc fortè videantur, ſi quis ſimpliciter acceperit. Sedenim veluti per mel omnẽ rerũ iucunditatẽ intelligebamus, ita per acorẽ quicquid eſt amœnitati contrariũ, nobis fuerit proponendũ. Eſſe enim homines qui iucunditatem omnẽ auerſentur, veriſsimũ eſt: & ne longius exempla quæramus, erat mihi

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A mihi nepos natura adeò triſti, vt ſi quem hilarius ridentem audiuiſſet, vltro ſtomacheretur & excandeſceret, in reliquis vitę muneribus quantiuis precij, & bonus & prudens. Erat & alter ita riſui hilaritatiq; deditus, vt ad obnũciatas quorumcunq; hominum calamitates riſu diffluëret: quinetiã ad patris & matris incõmoda vel ærumnas, etiam ſuas effuſiſsimè cachinnaretur. Præterea qui principum vitas ſcribunt, hæc etiam quamvis humilia conſectantur: vt, indifferentem in victu Iulium Cęſarem, & qui conditum oleum pro viridi appoſitum minimè fuerit aſpernatus: aut Octauianum Auguſtum minimi fuiſſe cibi, atq; ferè vulgaris, ſecundario pane, piſciculis minutis, caſeo bubulo manu preſſo delectatũ, atq; alios huiuſmodi alijs. Quod verò ad rem, quæ præ manibus eſt, pertinet, Tacitum Auguſtum Vopiſcus tradit amariores cibos appetiuiſſe: quare minimè mirum, ſi Virgiliani carminis dulcedine, & Ciceronianæ orationis ſuauitate, ad inſectationem vſq; offenſus eſt.

ANIMI AFFLICTIO.

B SEdenim cadit & in ſacra nõnulla ciborũ amaritudo, vbi iubet Deus azymis veſci amarulentis, in quæ ſcilicet πικρία ſit immixta: quippe animam affligendam, nullamq; illi corporis dulcedinẽ per certos dies indulgendam. Feſtũ enim illud nihil remiſſum, nihil voluptuoſum, nihil luxurioſum, nihil lautum ſibi depoſcit, ſed ſola animi afflictatione, & amaritudine, atq; humilitate celebrat. Huiuſmodi eſt propitiationis dies: cùm enim afflicta fuerit anima, & humiliata in conſpectu Domini, tunc ei condonat errata repropitiatus Deus.

DIALECTICA.

ESt genus Culicum minutũ admodum in volatiliũ inſectorum genere, quod animal in aëre ſuſpenſum, oculi viſum inter volitandum fallit, niſi aciem intenderis validiſsimã: corpus tamen cùm inſederit, acutiſsimo maximeq; tenui ſtimulo terebrat: ita quẽ volitantẽ cernere nequiueras, lęſus ſtimulantẽ ſentias. Puto eum eſſe, quem Eucherius in Culicũ genere aculeis permoleſtum ait in diuinis literis, cyniphem appellatum: cuiuſmodi atrocitatis illud eſt, quã Serapiacam vulgò Romæ vocant. Per hoc animal Ægyptiorum plagis adnumeratum, dialecticam artem intelligi putat Adamantius, quæ minutis & ſubtilibus verborum ſtimulis animos terebrat, & tanta calliditate circumvenit, vt deceptus nec
C videat, nec intelligat vnde decipiatur. Ab hoc autem pungendi munere Hieronymus quoq; doctrinæ Ariſtotelicæ ſpineta attribuit, contra Heluidium.

DE COSSIS.

AGMEN.

INgruentem quidem Culicum multitudinem Ægyptij ſignificare ſi vellent, Coſſos vermiculos ſi non pingebant, certè loquendo nominabant. Hieroglyphicè enim modò loquimur, modò ſcribimus. Idq; ea de cauſa, quòd ex huiuſmodi vermiculis Culices generantur. Sed ex Culicũ multitudine infeſtũ aliquod agmen intelligebant. Vti enim Culices quaquà feruntur ſunt incolis omnibus moleſtiſsimi, ita exercitus quantumlibet amicus quaquà iter fecerit, & moleſtus & damnoſus eſt. Quod ſi vllo vnquã tempore experimento compertũ fuit, infeliciſsima hac ætate noſtra per tot continuos annos magna cum totius Italiæ clade perſpeximus. Longè enim graiora damna nunc ab armatis amicis inferuntur, quàm olim ab hoſtibus, qui vi rerũ potiti eſſent: cuius mali cauſa eſt militum improbitas, ſummam diſciplinæ militaris gloriam in ſola rapacitate reponentium.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Fucus.

DE FVCO.

ADiungendus fuerat api Fucus, vtpote qui non digrediatur ab aluearijs, quibus semper insidiatur: sed quoniã dulcedinis antitheton adculicem traxit, nunc ad Fucum conuertemur.

ALIENI LABORIS FRVCTVS.

HOminem ex alienis laboribus vtilitatẽ, delicias, gloriam sibi comparantem significare si vellent, Fucũ pingebant. Sunt hi grandissimi inter Apes. Sedenim Fucos furesq; apud nostros cõfundi video. Plinius Fures inter illas grandissimos esse dicit. Aristoteles fures maiores quidẽ Apibus, sed minores Fucis agnoscit. Vtcũq;, mellificandi nullam Fucus habet curam, sed otiosus intus desidet, vel cùm exit effert sese fusim in sublime, gyrosq; volitat cum eiusdem generis animalibus, qui exercitũ quasi faciunt, quod vbi satis iam fecerint, quasi se velut in campo exercuerint, redeunt domum, & epulis perfruuntur labore partis alieno. Contra illos Apes acerrimè dimicant, & vt Virgilius ait,

Ignauum fucos genus à præsepibus arcent.

DE VESPA.

APud Horum legas Vespã ex corrupto crocodili sanguine, vel ex eius cadauere procreari. Nostri ex equino eam cadauere nasci volunt.

PERNICIES SVMMOTA.

VTcunq;, Vespa cùm apud Ægyptios corruptũ ostenderet crocodilum, eadem ratione perniciem summotam extinctamq; significabat, quando, vti suo commentario dictum est ex Diodoro, Crocodilus & mala & ærumnosa mortalibus illata commonstrat.

PVGNACITAS.

CÆterùm philosophi vetustiores pugnacitatẽ per hanc innuere videbãtur. Nam & equus, ex cuius corrupto sanguine Vespa oritur, belli est indicium, vt suo cõmentario probatũ. Et quod ad hanc facit pugnacitatem, Demosthenes, vt apud Stobæũ πρὸς διογένους διατριβῶν, Antisthenẽ ait aliquando à Diogene correptũ, vt qui exili admodũ voce homines castigaret, respondisse: Vespas itidem sonum haud magnum alis excitare, aculeum tamen acerrimũ habere. Quare apud Æneã philosophũ Platonicum, Euxitheus dum Theophrasti dicta diluit, Si quę ille opinabatur vera essent, Vespæ, inquit, item Hector colligabitur: ambo enim caput varia galea redimiti sunt, ac perinde pugnacissimi. De galea ad id alludit quòd Homerus Hectora subinde κορυθαίολον vocat. Et mulierum chorus apud Aristophanem, Lysistrate, quieturũ se dicit, nisi accesserit aliquis, qui tanquam Vesparum examen fodicare se, vel irritare aggrediatur. Atq; hæc omnia nostra sunt. Sapientiæ enim XII. habemus: Misisti antecessores exercitus tui Vespas, vt illos paulatim exterminarent. Importunũ fortè cuipiã videatur, si κατ' παράφρασιν remediũ subiecero contra hanc Vesparũ pugnacitatem: sedenim quod vtile vel cõmodum plerisq; futurum est, nunquã ego iudicauerim importunũ. Bellicoso mollis opponitur. Malua oleris genus, à mollitie, vt plerisq; tradũt, dicta, Vespis aduersatur, præcipuè sylvestris: cuius succo, vt Demageron & Pexamus scribunt,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A bunt, qui ſeſe illeuerit, à Veſpis non impetitur, neq; pungitur. Quinetiam ſi quis punctus iam fuerit, eius herbæ ſucco, aut cõtuſis et impoſitis foliis ſanatur: apertiſsimo nobis documento, vt cùm res nobis cum furioſo fuerit, lenitatẽ amplectamur, quoq; acerbioribus ille verbis excanduerit, nos mitioribus reſponſis ignẽ extinguere procuremus, illius dicti memores, μέγιστον ἐστὶν ὀργῆς φάρμακον λόγος.

IMPERFECTI MORES CIVILES.

PLato, Phædone, eos qui popularem ciuilemq; virtutem, quam temperantiã aut iuſtitiam nuncupant, exercuiſſent, non eam quidem ex doctrina philoſophorum, atq; ex eorũ ſententia deſcriptam, ſed ex conſuetudine quadam exercitationeq; ad aliorum exemplum acquiſitam, poſt obitum in Veſparũ, apúmve, aut formicarum genus migrare contendit: his enim omnino aliquid natura dedit, quod ciuilis gubernationis ſimilitudinem quandam prę ſe ferat: nam & ipſę collegia celebrant, tribusq; & centurias diſtinguunt, habitationesq; ſibi conſtruunt magnificentiſsimas, in quibus cellę fauorum in morem ſexangulæ omnes. Sed Apum texta metarũ quaſdam propemodum formas imitantur. Veſpa
B rum caſtra potius ſunt, & Mauſolea, orbiculari ambitu, tabulatis ſuper altera alteris aggeſtis. Huiuſmodi fabrica mirificè cõſtructa, cùm Belluni eſſem, ad me allata eſt ex cuiuſdam ſyluæ ſolitudine. Septem ſunt concamerationũ orbes, alter ſuper alterũ duorum digitorũ interuallo impoſiti, pilarum columellarumq; interſtitio diſtincti, vt vnicuiq; commodum ſit ſpacium ad eundum & redeundum ad domos ſuas. Diameter orbium ad quintum vſq; duodecim circiter digitorũ: à quinto reliqui faſtigiatim coarctantur, vt vltimus ad quinos ſenoſve digitos porrigatur. Maior orbis, primum quidem tabulatum, antiquæ arboris ramo appenſus erat, cruſta ſupernè ad omnes ventorum & pluuiarum iniurias contemnendas ſolidata munitaq;. Infrà hexagonales cellæ cõfertiſsimæ: ita reliqua tabulata eadem cruſta cellisq; eiſdẽ fabrefacta, ſuisq; columellis ſingula ſuſtentata. E' ſuperioribus verò ſtationibus beſtiolę omnes abuolauerãt: medias concamerationes innumerabilis multitudo compleuerat, folliculo quodam tenuiſsimo, pro tegumento vniuſcuiuſq; loculi ſuperinducto, quorũ aliquot cùm ſuſtuliſſem, animaduerti Veſpas capitibus in imum adactis, domos eas omnes compleuiſſe. Quę verò in inferioribus erant tabulatis, tanquã embrya videban
C tur vermiculorũ inſtar imperfecta: ipſa quoq; eo tegumento, tãquam hybernæ cochleæ, ſed admodũ tenui præmunita, in benigniorem verni temporis horam aſſeruabantur: quæ tamen omnes, ſiquidem grauis hyems fuit, ibidem extinctæ ſunt, neq; tamen computruit quicquam, & tot iam annos eadem forma ſtatuq; ſpectantur. Expectabam quidem veris temperiem, vt quid acturæ eſſent explo ratum haberem, ſed nihil vlterius proceſsit. Fabrica apud me remanſit, non ſine magna omnium, qui eam conſpiciunt, admiratione, tantum artis & ingenij, tantumq; in conſtruendo ædificio tam operoſo, perſeuerantiæ beſtiolis his ineſſe obſtupeſcentiũ. Sed quoniam in aculeata hæc incidimus, libet obiter Plinij locum perpendere, vbi lib. XI. cap. octauo ſupra vigeſimũ, Aculeus, inquit, in ore vt aſilo, ſiue tabanum dici placet. Vereor ne illud, SIVE TABANVM DICI PLACET, adulterinum ſit & ſubditititium, vt pleraq; adhuc alia apud autorem eundem addita, quæ niſi peritorum hominũ diligentia vetentur, indiligentię illi nomen inurant. Aſilus enim diuerſus à tabano eſt, Græcè οἶστρος, vel Marone interprete, *Cui nomen Aſilo Romanum eſt, æſtrum Graij dixere vocantes.* Tabanus verò muſca eſt lenta, cineritia, quæ Græcè μυῖαι dicitur. Rarus præte-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

rea eſt aſilus, tabanus numeroſiſsimus. Aſilũ, inquit Ariſtoteles, latiuſculis quibuſdam beſtiolis, quæ in fluuijs ſupernatant, enaſci: quamobrem magna aſilorum copia circa aquas, vbi id genus beſtiolarũ eſt: tabanos verò ex ligno. Item Soſtratus de animalibus quarto, œſtrum è fluuiali materia naſci tradit, μύωπα verò ex lignis. Idem Ariſtoteles alibi ſanguinea dicit animalia tabanos & aſilos, & paſsim demùm de ſingulis ſeparatim meminit. D

PERTVRBATOR.

PEruulgatum verò illud eſt, vt per hieroglyphicũ aſili ſignificetur is qui aliorum otia perturbat, quietisq; rebus tumultum aut moleſtiam affert: eſt enim is, vt Maro cecinit,

Aſper, acerba ſonans, quo tota exterrita ſyluis
Diffugiunt armenta, furit mugitibus æther
Concuſſus, ſyluæq; & ſicci ripa Tanagri.
Hoc quondam monſtro horribiles exercuit iras
Inachiæ Iuno peſtem meditata iuuencæ.

Maronianus autem verſus de aſilo Romana voce dicto nimirum, oſtendit verba illa apud Tranquillũ ab Othone Galbæ manibus deturbato, identidem obmurmurata in damno eſſe, ſi, vt vulgata habẽt exemplaria, legamus, τί γάρ μοι καὶ μακροῖς ἀσίλοις. quare caſtior omnino lectio ſubſtituenda. Nam illud quoq; quod magna eruditione viri commenti ſunt de longis tibijs, adhuc non liquet. E

DE MVSCA.

INſtat demùm, nobisq; negotium faceſsit importuniſsima beſtiola, quæ licet ab omnibus ſolita ſit abigi, pertinacia tamen ſua peruicit, vt de ſe multi multa ſcribere cogerentur: nos ea tantùm quæ ad hieroglyphica faciunt, memorabimus.

IMPORTVNITAS AC IMPVDENTIA.

IMportunitatem ſanè atque impudentiam Ægyptij ſacerdotes notare ſi vellent, Muſcam haud indecenter faciebant: eã enim vt ſæpius & aſsiduè expellas & à te ſummouere contendas, tanta tamen impudentia prædita eſt, vt identidem redire, & infeſtare te minimè vereatur, nullam tuorum commodorum rationem habeat, ſiue loquare, ſiue dormias, ſiue bibas, ſiue cibum capias, ſiue legas, ſcribas, parata ſemper adſtat, vt in faciem inſiliat tuam, infeſta, importuna, incommoda, nulli rei niſi faſtidio de ſe concitando idonea. Hinc apud Ciceronem ſecundo de Oratore, ridiculè dictum de moleſtiſsimo iuuene, Abige Muſcas puer. Hinc Platonicus vir Æneas ſummæ philoſophus integritatis, dum Euxitheum introducit Theophraſti commenta deludentem, qui dictitabat animas relicto humano corpore id genus bruta ſectari, éiſque inhærere, quorum opera viſæ fuerint imitari, vt Hyperbolum quendam impudentiæ notaret, inquit: Muſca item Hyperbolum trahet, quippe par fuit vtriuſque impudentia. F

PERTINACIA.

EA tamen improbitas pertinaciſsima, qua nunquã rebus quietem eſſe ſinit, tanti fuit, vt inter prælia deorum, grauiſsimasq; res poëtarũ principem Homerum illexerit ad eius pertinaciæ perſeuerantiã memoriæ demandandam, hieroglyphicumq; proponendũ, quo ferox hoſtis inſultat hoſti, neq; moram neq; requiem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A requiem dat vllam, donec vulnus inflixerit, & audaciæ confidentiſsimæ munus executus fuerit. Ita enim apud eum legitur:

Καὶ οἱ μυίης θάρσος ἐνὶ στήθεσιν ἐνῆκεν,
Ἥτε καὶ ἐρχομένη μάλα περ χροὸς ἀνδρομένοιο Ἰσχανάα δακάεις.

Vnde etiam Hebræis Beelzebub dæmonis nomen, quem aliorum longè principem prędicant, cuius Muſca eſt hieroglyphicum, quod D. Hieronymus agnoſcit: nunquam enim ceſſat ille humanũ genus modis omnibus infeſtare, & modò hos, modò illos ad perniciem laqueos tẽdere, ac omnes, quibus nos perdat, vias intentare. Obſeruauerat etiam Eucherius, Muſcam in diuinis literis modò pro cacodęmone, modò pro impuro atq; malefico homine, modò pro idololatriæ ſpurcitia poni, eo Solomonis citato loco: Muſcæ morituræ exterminant olei ſuauitatem: hoc eſt, adeò malignum eſt Muſcarũ genus, ac perinde Beelzebub, vt vel ſi moriendũ ſit, dũ aliqua noceat, quippe vel bonos alicuius mores corrumpat, vel virtutẽ aliquã infringat, ſe quoq; ſimul perdi pro nihilo habeat.

RES GESTA COMINVS.

B MVſca etiam aliquando in Laconũ clypeis inſigne fuit: quam cùm quidam non omnino vera maiorem in parma figuraſſet, obijcienti quòd latitandi cauſa id feciſſet: Imò, reſpondit, ſignum eſt, me tam proximè ad hoſtes accedere, vt Muſca ab eis internoſci poſsit.

INDOCILITAS.

QVinetiã indocilitatis hieroglyphicũ eſt Muſca: nullum ſiquidem omnium animantium minus docile exiſtimatur, neq; minoris intellectus. In qua ſententia eſt Plutarchus Sympoſiacôn octaua decade, duo tantũ domeſtica animalia eſſe dicens, quę nunquam humano conuictu manſueſcant, neq; tactum admittãt, neq; conſuetudinem, neq; vllius rei aut diſciplinæ cõmunionem, quippe hirundinem & Muſcam, quam ſemper & indocilem, & feram permanere, vti omnibus patet, aſſeuerat. Videre etiam eſt in hominibus, eos egregiè temerarios & impuden-

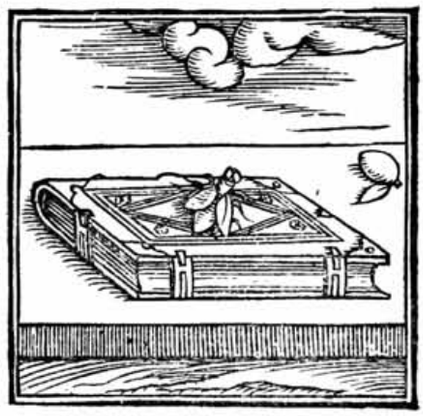

C tes eſſe, omniaq; audere, qui nulla elegãtiori doctrina præditi ſunt: contrà alios quo peritiores fuerint, eo modeſtiores verecundioresq; eſſe. Hinc apud Horatium hominẽ notari videas, qui cùm Athenis per annos aliquot libris inſenuiſſet, Romam reuerſus ſtatua taciturnior ingrederetur, quippe id cõtra vulgus ſentiens: nam ſenſus ille ex imperiti vulgi opinione deſumptus, cùm nimirũ intelligat Horatius, probum doctumq; virum, eſſe malle eruditũ, quàm videri, popularemq; aurã illam protinus aſpernari. Deniq; verum illud eſt quod Plinius Nepos ait Epiſtolis, recta ingenia debilitari verecundia, peruerſa cõfirmari audacia. atq; ita quo quis imperitior, eo impudentior atq; iactantior euadit, quod Gręco etiam axiomate confirmatur, ἀμαθία μὲν θάρσος, λογισμὸς δ' ὄκνους φέρει: Imperitia quidem audaciã, eruditum verò rerũ examen timiditatem affert. Meritò itaq; viro forti odioſa Muſca, & ſapienti temeritas. Ideoq; Hercules eas ſuo de ſacello abegiſſe dicit̃, Myodem quem vocabant earum deum imprecatus. In Olympiæ ſacro fortium carmine, tauro, deo eidem, vt aiunt, immolato, nubes earum toto eo agro abire cogebatur. Hunc ſuperius Beelzebuben diximus ex Hieronymo.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CYNICI.

D

IN ſacris noſtrorum literis habetur Cynomyiæ mentio nõ cõtemnenda, quippe inter Ægypti flagella enumerata. Muſcam eam caninã plericꝫ dicunt, adiecta ſcilicet ad importunitatem canis etiam impudentia. Cynicorũ ſectam animali huic perſimilem dicit Adamãtius, qui ad reliquas improbitatis ſuæ deceptiones, voluptatem etiam et libidinem inter bona ſumma commemorabant. Nam quòd moleſti eſſent contra ciuiles omnes mores, omnia deridendo, multorũ eſt teſtimonio manifeſtũ. quòd verò & impudentes, vel vnius Diogenis improbũ facinus indicat, qui vel medio in foro ſpectante populo, hominem, vt ipſe iactabat, plantare non erubeſcebat. Ita plericꝫ hodie, dum leuia quædam publicè reprehendunt, grauiſsima quæcꝫ ipſi ſibi permittunt. Apud Eucherium locus animaduertendus eſt de Cynomyia, quæ nõ Muſca canina, vt quidam putant, Pſalmo ſit accipienda, ſed Muſca potius omnimoda. quod ſi admittatur, non per y Grẽcam literam ſcribi debet prima ſyllaba, ſed per œ diphthongũ: atcꝫ ita dicendum eſſet pro Cœnomyia, Muſcarum genus omne.

DE EPHEMERO.

E

APud Cimmeriũ Boſphorũ Hypani fluuio veluti folliculos acinis maiores ferẽte, gignitur Ephemerus, animal quadrupes volatile, quod nos Diarium appellare poſſumus.

VNIVS DIEI VITA.

PEr hieroglyphicum eius infantem aliquem, qui nõ vltra vnius diei ſpatium vitam produxerit, nonnulli ſignificandum cenſent. Id enim animalis genus vt eruperit è folliculo, in pomeridianũ vſcꝫ diei tempus viuit, & volat, mox deſcendente ſole macreſcit & languet, deinde occidente moritur, vita nõ vltra diẽ vnum prorogata. Eiuſdem imbecillitatis eſt papilio, in grandiſsimæ muſcę ſpeciem, colore albido, qui ex folliculo bombycis intra ſuam araneam cõditi transformatiꝫ erumpit, candidoꝫ exceptus velo, oua haud ita multò pòſt papauerum ſeminibus paulò maiora, edit plura numero, mox intra pauciſsimarum horarum ſpatium ab ouis editis emoritur: ex quo formari poſſet hieroglyphicum, quod indicaret, re bene geſta vitam exhalatam, vt Epaminondam Thebanũ, & Leonidam Spartanum feciſſe legimus. Ac ne quis commentitiũ ac fabuloſum F
cenſeat quod ſuper Ephemero autores tradunt, vt bombycem prætereamus, quem tota iam Italia domi vnuſquiſcꝫ contueri poteſt, in Britannĩs fluuius eſt, vel, vt nonnulli tradunt, euripus potius, qui totam fermè inſulam diuidit: vtrinque in ripæ marginibus arbores ſunt, quæ folliculos ad oui anſerini magnitudinem ferunt: hi certo anni tempore in ſubiectam aquam decidentes, ſimulac molliti fuerint, aperiuntur, deꝫ ſingulis ſingulæ excluſæ aues abuolant, pipionibus paulò minores, candore inſigni, aliſcꝫ adeò plumatis, vt altè ſtatim auferantur, necꝫ quô migrent vlli adhuc compertum aiunt.

DE CICADA.

VT verò beſtiolis his finẽ imponamus, admonet Cicada, quę cõtinuati ſoni raucitate moleſta, nos omnino videtur edocere, vt eius exemplo tædio eſſe caueamus, tam multa congerentes. Eius igitur hieroglyphica proſecuti, aues iam & volatilia reliqua valere iubebimus.

INITIATVS SACRIS.

AEgyptĩj ſacerdotes hominem ſacris initiatũ, & myſticæ diſciplinæ peritiam aſſecu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A assecutum, per cicadam significabant, in eam scilicet admirationem adducti, quòd animal tam exiguum, nullo oris cõmodo, non faucibus, non lingua prędi tum, tam argutè caneret tamen, tamq́ altum insonaret. Esse huius instar doctrinam mysticam, & suas præsertim literas, quæ nullo syllabarum complexu, nulla partium orationis textura constructæ, sed sola animalis cuiuspiã, vel alterius rei repræsentatione, absolutæ significationis orationem facere videantur, quę sese longè diuerso ab alijs literis modo legendam exhibeat. Putabant verò Ægyptij Cicadam, vt apud Horum legere est, per aculeum emodulari, quòd motu suo stridorem cieret veluti plectrũ quo citharæ pulsantur: ore quippe caret Cicada, eademq́ cæca est, prolixum tamen quiddam, compactum indiuisumq́ gerit, simile ei quod linguæ speciem refert in ijs, quibus aculeus in ore est, eoq́ ipso rorem haurit, quod vnum illi & peculiare est alimentum. Vnde apud Maronem:

Dum cytiso pascentur apes, dum rore cicadæ.

Cęterùm de sono diuersa est aliorum sententia, quippe qui attritus sit interioris spiritus. Quinetiam experimẽto compertum est, Cicadam non canere per oris B aculeum, sed colliso, attrito agitatoq́ frequenter cauo vtero, quod pueri digitorum stimulatione non semel explorauimus.

DICACITATIS CASTIGATIO.

CVm verò sonus ipsius animalis argutus quidam stridor potius sit, quàm cantus vllus, & strepitu aures offendat, natum inde prouerbiũ, Cicadę vterum ne scabito, quotiens reprimenda est cuiuspiam dicacitas aut petulãtia, vt si pergat dicere quod vult, scurriliq́ aut maledico morsu impatientiorẽ aliquem tetigerit, ipse postea repercussus, quæ nollet audiens erubescat. Et quod in hanc sententiam ait Hesiodus:

Εἰ δὲ κακόντ' εἴποις, τάχα καὐτὸς μεῖζον ἀκούσαις.

Et huiusmodi apud Sophoclem, Euripidem & Plutarchũ plura. Proclus Diadochus putat Cicadę cantum ex alarum, qualescunq́ sunt, attritu prouenire: ait enim, ὁ τέττιξ ᾄδει ὑπὸ ταῖς πτέρυξι τρίβων ἑαυτόν, καὶ ἦχον ἐκπέμπων: Cicada canit alarum freta ministerio, semetipsam applodens, & strepitum ita ciens. Quod & Hesiodus agnoscit, πυκνὸν ὑπὸ πτερύγων.

VANA GARRVLITAS.

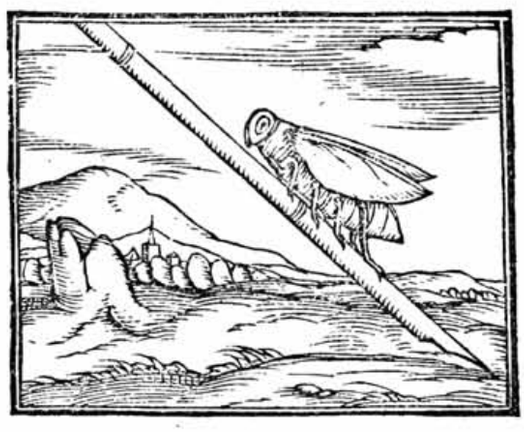

C CVr autem nonnulli vanã & inanem garrulitatem per Cicadam significari dixerint, ex Aristotele, quem non intellexerunt, desumptum crediderim, qui Platonis ideas à materia disseparatas, prioribus analyticis τορετίσματα esse dixerit, quippe vt nonnulli aiunt interpretes, nihil nisi inanem cantilenæ cuiusdam garrulitatem præ se ferentes. Quem Cicadarum cantum vt importunũ & impudentem, ita Demetrius philosophus notat, cùm à Domitiano pulsus Italia cum Apollonio quereretur: Cicadis, inquit, impunè licet obstrepere, nobis ne quidem mutire fas est. Apud Aristophanem, νεφέλαις, quę iustus sermo commendauerat, iniustus ait Cicadarũ plena esse. Sedenim quantũ ad Aristotelis τορετίσματα pertinet, piè magis fecerimus, si dixerimus discipulum longè honestius, quàm alij putent, de præceptore suo loqui, sanctiusq́ sentire super ideis, quàm interpretes, nostri præsertim temporis opinentur: quippe cùm Aristoteles de ijs tractaret quæ fa-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cerent ad demonſtrationē per ea quæ ipſe conſtituit artis elementa, nō obiicien D
das huc ait ideas Platonis, quia τερετίσματα ſunt, hoc eſt, myſticum quiddam ſa-
piunt, atq; ideo nihil ad demonſtrationem qua de nos hic agimus, conferūt: in-
genij illud, atq; animi ſupra ſenſum elati negotiū eſt, hoc quod præ manibus eſt
nobis, vni applicitum eſt ſenſui. Vocabulum enim τερετίσματα, inter alia ſignifica
ta myſteriū etiam ſignificat: & ſuperius Cicadam myſtici hominis hieroglyphi-
cum Ægyptijs eſſe commonſtrauimus. Sanè verò Propertius in garrulitatis
ſignificatum acanthidem lenam vocat, à ſermonis tædio & loquacitate, auriūq;
offenſione: nam acanthias Cicadæ epitheton eſt, quin & Cicadæ ſpecies Heſy-
chio. Aiunt porrò, ex eo animaliū genere fœminas ſemper taciturnas eſſe, quod
nonnulli ad frigiditatem referunt, qua ſint egregiè præditæ.

NOBILITAS GENERIS.

ILlud minimè prætereundum, Cicadam apud Athenienſes generis nobilita-
tem ſignificaſſe, quod apud Thucydidem in liminari pagina comperies, qui
τεττιγοφόρους, hoc eſt, Cicadigeros eos appellat, quòd apud Atheniēſes inſtitutum
erat, cicadas ex auro capitis ornamento geſtare, quæ indigenas & ingenuos ab E
aduenis & ſeruis diſtinguerent. Cauſam nonnulli cōminiſcuntur, quòd Cicadę
maximè omniū animalium indigenæ videantur: in ea ſiquidem regione qua ge
nitę, viuunt moriunturq;, cùm reliqua ferè omnia animalia aliquò migrēt, neq;
ſedem vllam firmam habere perſeuerēt. In vnaquaq; verò ciuitate & municipio
eos nobiliores dicimus, quorū maiores pluribus antè annis in patria ſua clarue
rint: obiectatumq; ideo Ciceroni totiens in opprobrium, quòd vir nouus eſſet,
quia plurimùm odioſa ſolet eſſe nouorum hominum ambitio, cùm Rempub.
in quam recèns adſciti fuerint, adminiſtrare contendunt.

MVSICA.

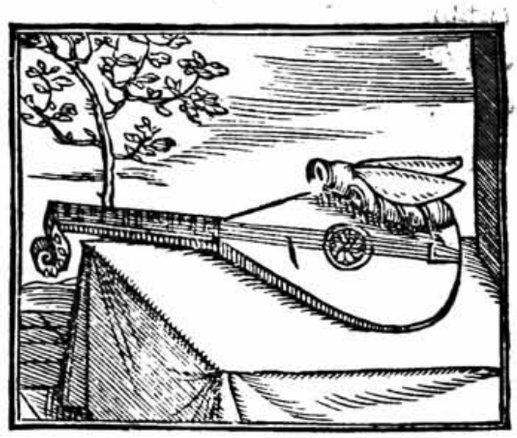

F

QVamvis autem alij aliter Cicadarum can
tum acceperint, plures illi fuere qui Mu-
ſicen hinc intelligi cenſuerint: ideoq; Cicada
in citharœdi ſtatua citharæ inſidens, hiero-
glyphicū dedicabatur: quem morem Strabo
latius interpretatur: quanquā nuſquā deſunt
Græcorū fabulę, Eunomi citharœdi ſtatuam
celebrantium cum cithara, cui Cicada inſide-
ret, propterea quòd is cum Ariſtone Rhegi-
no, Pithij, muſico certamine deſtitutus eſt,
chorda vna fracta: verùm aiunt Cicadam ad-
fuiſſe ſuperuolantem, quæ ſuppleuerit vocis
illius vicem. Et apud Theocritum paſtor, qui Thyrſin commendare vult à car-
minis ſuauitate, melius eum canere quàm Cicadas, ruſtica & paſtorali ſimplici-
tate dixit. Deq; hac Plotinus mihi videt intellexiſſe potiſsimùm, cùm homines
muſicis modulis affectos ac delinitos, in animalia muſica renaſci differit. Quin
& fabella recitatur à Platone, fuiſſe olim quoſdam muſicos homines qui cantu
adeò allicerentur, vt præ modulatione cibumq; potumq; negligerent, eoq; de-
mum macilentiæ redactos, vt in Cicadas abierint, qui famem adhuc nullo alio
cibo quàm cantu leuent. Videre verò eſt homines eos qui ſermocinationibus
& loquacitati prolixius æquo dediti ſunt, corpore eſſe maiori ex parte gracilio-
ri: corpora enim extenuari ſermone nimio, philoſophi profitentur, quorum è
numero Lucretius noſter ita philoſophatur:

Nec

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Nec te fallat item quid corporis auferat, & quid*
Detrahat ex hominum neruis ac viribus ipsis
Perpetuus sermo, nigrai noctis ad vmbram
Auroræ productus ab exoriente nitore,
Præsertim si cum summo est clamore profusus.

Sed satis iam obstrepere cum Cicada visi sumus, quare sit iam nugandi modus.

DE ARANEO.

IMportunũ fortè videatur insectis his, atq; ijsdem volatilibus, Araneum aggregare: sed traxit me bestiolæ leuitas propémodũ volatilis, vt inter hæc locum ei constituerem. Pręterea, veluti nullus est illi angulus imperuius, haudquaquã vlla erit inuidia, si huius quoque commentarij angulum occuparit.

INANE OPVS.

B EX carmine quidem Catulliano, per Araneum inane opus, nulliusq; precij aut momenti rem significari didicimus, vbi de se ipse iocatus ait:

Nam tui Catulli Plenus sacculus est aranearum.

Quod sibi desumpsit Lucianus in Pseudologista: εὐρῶτος καὶ ἀραχνίων μεστὰ, carie & araneis oppleta. Verùm & ex historię sacræ scriptoribus, significatũ idem Præsulibus nostris nõ improbatũ accipimus. Eo siquidẽ tẽpore atq; hora, qua Gregorius Patriarcha Constantinopolitanus, & Macarius, & Pyrrhus & socij, qui vnam in Domino nostro IESV Christo naturã & voluntatem asserebant, centum & quinquaginta Præsulum sententia damnati sunt, plurimæ Araneorũ telæ, maxima omnium admiratione, in medium populum cecidere: ex quo significatũ est, eas hęreticorũ sordes Aranearum instar inanes fuisse, eoq; conuentu solenniq; iudicio disiectas esse. Nonagesimo sanè psalmo de infirmitate huiusmodi legas: Anni nostri quasi Aranea reputantur: nam ea magna cura & ingenti labore contexitur, ob tenuitatem verò minimo quolibet occursu dissipatur. Alio psalmo: Tabescere fecisti velut araneam animam meam, super eadem imbecillitate humana dictũ volunt. Et earum telæ, vt Eucherius, concupiscentiæ nostræ
C opera sunt, quæ nulla densantur soliditate, venti cuiuslibet humani iniuriæ exposita. Apud alios ita interpretatum inuenias: Exile admodum animal est Aranea, & anima flagellis & amaritudine conscientię perculsa maceratáq;, attenuari videtur: cõtrà cùm genio dat operam, pinguescere dicitur, & opiparè saginari. Sunt qui ex Hebraico non Araneam, sed tineam hîc ponant.

PLVVIA.

ALioqui tela huiusmodi futuræ indicium est pluuiæ, quòd animal id sereno texere quodammodo vereatur, non ignarum serenitatibus tenuem magis ac perflatibus obnoxium esse aërem, quibus ambobus opera sua dissipari contingit: nubilum verò, vtpote crassiorem glutinosioremq;, eius operis tenuitati commodiorem experitur.

LEGVM INÆQVALITAS.

VVlgus verò non ineptè per Aranearum telas & retia, apto admodum hieroglyphico legum notat inæqualitatem, propterea quòd veluti muscæ & volatilia alia pusilla, si in eas inciderint, capiuntur & pereunt, fortiora verò animalia perrupto texto facilè quoquò libuerit elabuntur: ita leges imbecillam & tenuem plebeculam cohibent atq; castigãt, potentioribus verò nihil aduersan-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tur, qui eas ex arbitrio tollunt, ſcindunt, abrogant, & refigunt. At non ita An- D
tiochus tertius, qui ciuitatibus ſibi ſubditis ſcripſerat, vt ſi quid vnquam per li-
teras mandaſſet quod legibus aduerſaretur, ne curarent, tanquam illud eſſet ſe
neſciente ſcriptum.

DIALECTICA.

PEr Araneas Ariſton Chius Dialecticorum ſermones intelligebat, quæ qui-
dem artificioſe admodum elaboratæ eſſent, nulli verò inſeruirent vſui. Ean
dem idem diſciplinã cœno in vĩjs iacenti aſsimilabat, nulli quippe vtilitati eſſe,
ingredientibus autẽ & impedimento & moleſtiæ. Idem eos qui diſciplinæ huic
operam curioſius darent, ĩjs qui cancros largè veſcerentur ſimiles eſſe dictita-
bat, exigui enim cibi cauſa circa magnum teſtarũ cumulum occupari. Dialecti-
cam verò omnem Zeno Philoſophus iuſtis quidem mẽſuris comparabat, qui-
bus tamen eius artis periti non triticum aut vtile quidpiam metirentur, ſed pa-
leas, aut quiſquilias alias id genus.

DE TIPPVLA. E

VErùm ecce tibi Tippulam, mihi nihil tale cogitanti, neq; ſentienti, ex im-
prouiſo huc irrupiſſe: quare quid ea quoq; ſibi velit, videamus, etiamſi
nihil ab Ægyptĩjs, quod meminerim, ſuper ea traditum habeatur.

LEVITAS.

SVnt qui ſummã leuitatem, vtputa quam Maro de Camilla canit, per Tippu
lam aptè ſignificari poſſe dicant. Beſtiolæ quippe genus id ſex pedibus præ-
ditum, ſed tantæ leuitatis, vt ſuper aquam currens non deſideat. Hinc Plautus:
Neq; Tippula leuius eſt pondus, quàm fides lenonia.

PIERIVS VALERIANVS AD NOBILISS. MAXIMEQVE REVERENDVM IOANNEM GRIMANVM PATRIARCHAM AQVILEGIENSEM, DE IIS QVAE PER Delphinum & Polypum ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis. F

*IVſtricis diebus, qui proximè præterierunt, cùm Pientiſſime Præſul purifica-
tionis ergò puluinaria ſeptem te ſecuti inuiſiſſemus, eſſentq; vnà tecũ eruditiſſi-
mi viri Angelus Colotius, Baptiſta Caſalius, Pinpinelus, Antonius Maroſticа-
nus, & Petrus Aleander, quibus candidius nil terra tulit, quorum cõmenda-
tione tuam ego amicitiã recèns indeptus eram, multaq; inter equitandũ de am-
bitioſiſſimo monimentorũ ſtudio, quod veteribus illis adèo placuiſſet, vltro citroq; dicerentur: ſug
gerebant enim argumentũ tot diſiectorũ paſſim ædificiorũ moles tam immanes, quæ tota geſta-
tione noſtra occurrebant: magnamq; dicendi materiã ſumminiſtrabat arcana illa pingendi ca-
landiq; ratio, quæ apud eos fuiſſet, qui mutam quandã orationem per rerũ imagines mente con-
cipiendam, non vllo vocis ſono, literarum' ve complexu enunciandã excogitaſſent, autoribus du-
bio procul Aegypti ſacerdotibus, quos vniuerſæ mox nationes, vbivbi vlla rerũ diſciplina vigeat,
tacito conſenſu cunctis in operibus imitari ſtuduiſſent. Sub hoc ſermone Quirinale præteruecti,
ad Altæ ſemitæ latus deflexeramus, in hortos tuos, vbi antiquiſſimi operis templum olim fuit, in
quo ruinis obruto ſigna etiamnum pleraq; vetuſtiſſima ſub ruderibus ſubterranei eius templi
reperta à vobis fuerant, ad quæ ſpectanda magna ingenuorum multitudo confluebat, interea*

autem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *autem opera præcipuum erat Veneris ſimulachrum, quæ Cupidinem manu regebat, ipſe verò Delphinum cauda apprehenſum ſurrigebat, ille Polypum iuxta Cupidinis pedes hærentem ſolo mordicùs apprenderat. Hîc tu, qui veterum operibus adèo delectaris, quærebas, quid id ſibi vellet argumentum. Neq; aberant ex loci curatoribus, qui viſitantium opiniones exceperant innumeras, plurimùm verò qui rem temerè factam arbitrabantur, animaliáq; illa ad ornatum tantùm appoſita putarent: vel ſi quod in ea re conſilium fuiſſet, certè non vllum aliud, niſi vt ſtatuæ penè nudæ aliquo firmarentur fulcimento, facile lapſuræ niſi adminiculis huiuſmodi veluti adglutinatæ præſepitæq; ſuſtentarẽtur, neq; alterius cuiuſpiam rei ſignificationem præ ſe ferre: niſi fortè quis diceret, Venerem mari ortam, maternisq; pecoribus Cupidinem adblandiri. Tuq;, mi Domine, ad me conuerſus, quid ſuper hoc mihi videretur poſtulaſti. Ego autem argumentum id omne ad Aegyptiorum traxi diſciplinam: tuq; Vir ampliſſime libenter auſcultare me viſus es, meamq; dictionem amici reliqui non improbarunt. Proinde rogaſti me, vt quæ ſuper Delphino & Polypo huiuſmodi diſſeruiſſem, ea ſcriptis explicata tibi darem, velle te per otium rem diligentius examinare. Feci quod petieras, idq; libenter admodum, quòd magnopere gaudebam datam*

B *mihi occaſionem, qua poſſem tibi tam ſtudioſo, tam pio, tam planè probo Principi in ea re morem gerere, in qua per dies aliquot induſtriam ego meam, quantulacunq; eſſe poterat, exercuiſſem. Miſi igitur ad te piſces eos duos quos popoſceras, atq; ea ſimul omnia, quæ illis capiundis in verriculo deprenſa ſunt. Nam multa Delphinus dum mare cauda verrit in ſagenam immiſit: & Polypus cirris, & quibus exaſperantur cotyledonibus fretus, plurima ſecum attraxit, nullo diſcrimine congeſta. Ea vtiliáne eſſent, an inutilia, nolui meum eſſe iudicium, ſed ipſum rete prout eductum erat, cum tota præda protinus afferendum ad te curaui. Tuum erit quæ vſui fore videbuntur, verriculo in ſiccum attracto, ſeligere: quæminus ad rem faciẽt, eijcere. Sed antea quàm ad complexum figurarum, quas explicaturi ſumus, aggrediamur, neceſſarium eſſe viſum altervtrius ſimplicia ſignificata percurrere, vt habita ſingulorum cognitione, facilius coagmentationem ipſam conficere poſſimus.*

DE DELPHINO.

INCOLVMITAS.

C INCIPIENTES igitur à Delphino, id in primis referre libet quod totiens in humani generis beneficium ceſsit, quippe pleriſque mortalium extremo vitæ periculo laborantibus, ab animali hoc ſpontè auxilium allatum. Neque enim temerè frænatus Delphinus pictus, incolumitatis indicium fuit, quod dubio procul ob multos ab vndis eius opera ſeruatos factum opinamur. In Neptuni ſiquidẽ templo, quod apud Iſthmon erat, viſebatur Palæmon puer ſuper Delphine & auro & ebore confectus, quem Herodes Athenienſis dicauerat. Nam & Palæmoni nautæ pro incolumi nauigatione vota faciunt. Idem enim & Melicerta & Portunus eſt, cui, vt apud Virgilium habetur, ſeruati votum ſoluunt in littore nautæ, vt Glauco, & Panopeæ.

TARAS.

QVod verò ſignum in argẽteo numo Delphino vehitur, TARAS is eſt, vt etiam indicat inſcriptio, de quo Ariſtoteles meminit Tarentinorum politia, apud quos numiſma numum dicit appellari, in qua Taras Herculis Delphino vectus. quanquam apud Aſiaticos quoq; puerum Delphino inſidentem fuiſſe in numis, tradit Strabo. Sed Phalantum Lacedæmonem memorat Pauſanias, qui Tarentum coloniam duxit, priuſquàm Italiam attingeret naufragium in Criſæo mari feciſſe, cui Delphinus opem tulerit, ſublatumq; dorſo in littus incolumem expoſuerit. Steſichorus hiſtoriam huic ſimilem Crithei teſtimo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nio recenſet, Telemachũ Vlyſsis filium cùm adhuc puer in alto maris littore lu- D
ſitaret, in ſubiectas aquas corruiſſe, mox Delphinorum beneficio receptum, qui
puerum ſurrexerint, & expoſuerint, idcirco patrem Delphinorum inſigne poſt-
modum ſtudioſius adamaſſe, eamq; ſculpturam & in enſe & ſcutis habuiſſe, &
in annulo vſum pro ſigillo. Quare apud Lycophronem eum δελφινόσημον appella-
ri comperias: quod ea etiam de cauſa fortè dictum exiſtimes, quòd Philoſtratus
eum ſubſimum fuiſſe dicit. Delphini verò & ſimo admodum roſtro ſunt, vnde
animal repandiroſtrum, Pacuuio. Et Simonis nomine gaudent appellari, quaſi
vocem intelligant. Vt verò interim omittamus Arionem Delphini opera & ve
ctatione, de latronum nautarum manibus liberatũ: cuius rei teſtimoniũ diutiſ-
ſimè in Tænaro habitum donarium, ex ære Delphinus cum inſidente Arione:
quod argumentum in numis etiam cuſum vidi, eum quippe nudum Delphino
vectum, dextera victoriã prætendere, læua lyram ſuſtinere. Prætereamusq; He-
ſiodi poëtæ per errorem in templo Nemeæi Iouis ab incolis trucidati cadauer,
quod in mare fuerat à percuſſoribus abiectum, à Delphino inter Locridem &
Eubœam expoſitum. Et Melicertæ corpus, quod in Iſthmo Delphinus expo- E
ſuerat, inuentum à Syſipho. Virginem quandam Lesbiam vetuſti autores tra-
didere cum amatore ſuo demerſos in aquam, Delphinorum auxilio incolumes
euaſiſſe. Veteres denicq; Delphinum tanta veneratione proſequebãtur, vt eum
neq; venarentur, neq; vllo pacto lædere fas iudicarent: quæ quidem religio in
ætatem vſq; noſtram propagata eſt, cùm multos reperias qui Delphinum vel
interficere, vel veſci ea de cauſa ſcelus putent, quòd quædam illi ſint cum huma-
no genere commercia, promptuariumq; ſit nauigantibus auxilium.

BACCHVS.

QVòd verò Delphinũ Baccho adpingunt, nõ ſolùm ad fabulã ſpectat, ſed
etiam ad hiſtoriã, quòd vinum marina aqua mixtum facilius cõſeruatur,
vt Columella ſcribit ſe ab agricola patruo didiciſſe. Et Dionyſius hac de cauſa
ad mare fugiſſe fingitur, quod apud Athenæum habemus. Cur verò aqua maris
adeò vino conferat, rationem & Plinius & Dioſcorides & alij tradidere.

APOLLO DELPHICVS.

ATqui non Neptuno & Baccho ſolùm, verùm etiam Apollini Delphines F
dedicantur, multasq; eius aras apud Græcos Delphinis inſculptas fuiſſe,
Plutarchus atteſtatur. Ad hæc nõnulli addunt, Apollinem Delphini ſpecie ad-
naſſe ad Delphos, apud quos præcipuè colitur: quanquam & Delphi antea fue
rant Neptuno ſacri, vti Calauria Trœzeniorum inſula Apollini, quæ loca mox
dij ipſi inuicem permutarint, vt apud Pauſaniam eſt. De Calauria tamen neſcio
quid diuerſum tradit Stephanus, cuius opus De gentibus, Hermolaus Byzan-
tius in compẽdium redegit. Quantum verò pertinet ad Apollinem in Delphi-
num tranſmutatum, Creticum commẽtum aiunt: illi enim Apollinem totius ſa-
lutis autorem celebrabant, neq; quenquam vllum euadere infortunium arbitra-
bantur, niſi Apollinis ope ſoſpitaretur. ad quod fortè tacitè reſpexit Horatius,
Sermonibus, vbi ſe garruli cuiuſdam importunitatem, qui hominem necabat,
euaſiſſe gauiſus ait, Sic me ſeruauit Apollo: quamvis de foro loquatur, quò nu-
gator ille in ius tractus fuerat: ibi enim erat Apollinis templum. Cretes denique
ab vnoquoq; malo liberationem Apollini ferebant acceptam. Nam & quòd fa-
bulæ fabulantur homines in Delphinos tranſmutatos, ea de cauſa confictum
aiunt, quòd Delphinis ducibus nautæ ſeruati fuerint.

PERI-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PERICVLORVM FVGA.

A APud noſtros etiam vulgò Delphini ſunt tuti receptus indicia, quippe qui quotiens futuram tempeſtatem præſentiunt, in portus accurrere, déq; vndis exilire cernuntur, quaſi velint reliquos inuitare, vt in ſtationes properè ſe recipiant, neq; nauigia alto credant. D. etiam Thomas Delphinum ait futurę tempeſtatis prognoſticũ eſſe minimè cõtemnendũ, vbi viſus fuerit in maris ſuperficie frequentius ſe vibrare, aut plures quodammodo laſciuire inter ſe colludentes. Cauſam philoſophi deprehendêre, quòd hyemali procella ingruente, cõſurgunt exhalationes ab imo mari, quæ hyemis fomenta ſuggerunt, calorq; tunc in Delphinis excitatur: caloris verò cùm propria ſit agitatio, euenit vt idem animal ſæpius emergat, ſéq; frequentius oſtentet. Vnde illud apud Plinĩ, Delphinos tranquillo mari laſciuientes, flatum ex qua veniunt parte præſagire.

IMPERIVM MARIS.

ITa verò Delphinus maris regem ſignificat, vt pro aqua mariq; ipſo paſsim in numis excudatur. Præcipuè autem Suniį Neptunus ſub Delphinis imagine
B colebatur. Neptuno verò aquarũ domino nullo non in ſigno eius adſculpebatur. Pulcherrimus extat numus, cuius inſcriptio eſt, NERO CLAVDIVS CÆSAR AVG. GER. P. M. TRI. P. IMP. PP. vbi Neptunũ ipſum videas in portu ſedentem, id enim quietis indiciũ: dextera temonem terrę adprimentẽ, quod ſignum nauigationis eſt in portum foſsilem: læua verò Delphinũ amplectentem, quod maris blanditias & tranquillitatem oſtendit, iramq; & cõmotionem fluctuũ omnem ibi demolitã. Ibidem celeberrima illius ædificij forma eſt, cum inſcriptione, POR. OST. In qua quidem portus illius effigie naues diuerſi generis minutiſsima figura elaboratas, nõ ſine magna artificis cõmendatione conſpicias. Atq; vt hinc hieroglyphicum, quo de agitur, interpretari aggrediamur, epigramma Græcum extat, cur Cupidinis ſignum vna manu Delphinum, altera flores contineat, in hunc modum interpretatione facta:

Οὐδὲ μαλ-πὼ παλάμαις κατέχει δελφῖνα καὶ ἄνθος,
Τῇ μὲν γαῖαν, τῇδε θάλασσαν ἔχει.

Non temerè quippe illum vna manu Delphinum, altera flores cõtinere, vtpote
C qui ſit hinc terræ dominus, inde maris. Eſt & in numo M. Agrippæ L. F. COS. III. Neptuno reduci ſignum S. C. cuſum, in quo Neptunus læua tridenti altè innititur, dextera verò Delphinũ exporrigit. In Q. Naſidij numo nauis eſt cum ſtella & velo pleno, ab altera parte caput, tridente ab occipitio poſito: infrà Delphinus eſt: inſcriptio, NEPTVNI. quod tutam Q. Naſidij nauigationem Neptuni beneficio peractam indicat. Tam igitur ex ijs quæ dicta ſunt, Delphinum ante omnia maritima Neptuno ſacrum intelleximus, quàm reliquarum etiam aquarum ſymbolum, ex celebri Corinthiorũ ſigno, apud quos fons fuit, in quo Neptunus æneus ſitus erat, ſub cuius pedibus Delphinus aquam effundebat. Sedenim cùm hæc multa ſint, hæc de Neptuno dicta ſufficiant, ſi modò id addidero, quòd per Neptunum vice verſa, vnuſquiſq; etiam piſcis accipitur, vt apud Nęuium: Coquus edit Neptunum, Venerem, Cererem: hoc eſt, piſces, olera, panem. vbi aduertendum Venerem hortis præfici.

VELOCITAS.

EST & illud præcipuum ex Delphino ſignificatum, vt ſit velocitatis indiciũ, aut mirificæ agilitatis. Conſtat enim vnicuiq; maris accolæ, quanta ſe velocitate Delphini iaculẽtur, quæ cùm refertur, incredibilis habetur ijs qui nõ ſpe-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ctarint. Est autem dubio procul velocissimũ omnium animalium tum aquatiliũ D
tum terrestrium, quippe qui malos etiam nauigiorum maiorũ superfiliant, perinde ac sagitta pernices, vt apud Aristotelem habetur, ἀπαίτην δοκεῖ εἶναι ζώων τάχυτι καὶ τὴν αἰσθησιν καὶ τὴν χρησιν, καὶ ὑφαλλονται πλοίων μεγάλων ἰσόν. De agilitate verò, qua maximè præditus est, prouerbium emanauit, Delphinum nare doces, si quis imperitus peritissimũ instituere aggrediatur: perinde ac illud, Sus Mineruã: quod eruditissime Præsul, in me forsitan nõ immeritò retorseris, q̃ de ijs ad te scribere cœptarim, quæ tu longè me plenius & melius alios docere possis. Nam & illud nosti, Nemeis, Milesiam saltu pernicissimũ Delphino assimilatum à Pindaro.

CITA NAVIGATIO.

IN nauigatione autem cùm celeritas in primis expetatur, non incongruè Delphinus est nauigandi signum, siue quòd ipsi naues obuiã factas comitantur, & quodam gratulationis affectu choreas circumducãt. Ab ea verò sulcandi maris facilitate qua Tyrrheni plurimùm olim claruere, qui piraticã exercentes vniuerso ferè orbi terrori erant, Delphinorum cognomentum in Græcorum fabulis adepti sunt, cùm præsertim Pelasgi, referente Myrsilo, Crotone occupata Tyr E
rhenam etiam regionem inuasissent, in qua diutius cohabitantes nauticam didicere. Habiti verò inter piratas etiam Pelasgi, vnde nationibus reliquis inuidiæ plenum erat eorũ nomen, idq̃ apud Maronẽ semper ad contumeliam ponitur.

MATVRITAS.

PEruulgatum verò illud est, quod maturè agendum significat, si Delphinus anchoræ vel alligetur, vel, vt veteres fecerunt, obuoluatur, vno contationẽ, altero celeritatem significante, quæ simul iuncta, inuicemq̃ temperata, maturitatem faciunt, & quod Horatius ait, & properare loco & cessare indicãt: id Græci σπεῦδε βραδέως enunciarunt. Sunt qui hieroglyphici huius inuentum Augusto tribuant, quòd & adagium & signum huiusmodi solitus sit identidem repetere. Habetur ea species, qua Delphinus anchoræ se circumuoluit, in Titi Vespasiani numis. Sed fortè non displiceat in huiusmodi significatũ trahere, quod in numo quodam æreo apud Maffæos inspexi Romæ, bouem humana facie personatum, supra quem Delphinus imminet: per hunc enim celeritatem, per bouem tarditatem intelligimus, quæ illius animalis propria est. Actionem verò ex hu- F
mana facie colligimus, quòd hominum proprium in primis sit res gerere. quanquam de boue laruato alibi.

AMOR IN SIMPLICIOREM ÆTATEM.

INuenio etiã ex Delphini simulachro amorem in simpliciorem ætatem significari, quem puerilis ætatis amasium non vno exploratum est exemplo, qualia ab vtroq̃ Plinio referuntur: vt non immeritò tot in numis Delphinum cernere sit ab alato Cupidine frænatum. Et Veneris statuas pleraſq̃ vidimus, quibus adsculptus est Cupido, qui vel Delphino insideat, vel alio quoquo modo regat eum apprehensum.

GRATVS ANIMVS.

NEq̃ tamen ea pro fabulis habenda quæ recitat Pausanias, qui grati animi signũ in hoc animali se vidisse in Porosselene Ioniæ vrbe testatur: inclamatus enim à puero, properare ad eũ solebat, subiecto q̃ dorso ei, si adlibuisset, ad vecturam sese accommodabat, propterea quòd ab eo redemptus piscatorũ manus euaserat, curato etiam vulnere quod illi fecerant. Ab Egesside proditum ait Plinius, in Ialyso Rhodiorum vrbe Hermiam puerum Delphino longa consue-

tudine

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tudine vectari ſolitũ per fluctus, ſed ſubita mox procella ſuperueniente demerſum. Idemq; Naupacti etiam accidiſſe, à Theophraſto eſt literarum monumentis datus. Admiratur Plutarchus tantam animalis iſtius humanitatẽ, ſiquidem non educatione, veluti canes & equi, non vlla alia neceſsitate, velut elephanti pantheræq; & leones ab hominibus liberati, ſed genuino quodã affectu ſponte ſint humani generis amatores: ideoq; crocodilorum hoſtes infenſiſsimi, propterea quòd crocodilus humano ſemper generi inſidiatur, atq; ita ipſa naturæ repugnantia inimicitias generat.

NEQVITIA.

PHyſiognomici ſanè laſciuos & petulantes eos in primis iudicãt, qui ſimum, vt Delphini, naſum habeant: propterea q; Socrati nequitia, quam ex ipſa facie præ ſe ferret, vitio data eſt, quod ita ſe natura affectum inficias non iuit: cæterùm ſe naturam cõtinentia domuiſſe: id quod etiam Plato in Sympoſij fine multis argumentis teſtatum facere eſt aggreſſus.

ADVLATORVM INFIDELITAS.

B NOn præteribo hîc, quod Socion philoſophus ait Delphinum adulatorem eſſe, qui ciborũ reliquijs, quæ à nauigãtibus affatim in mare proijciuntur, allecti comiterq; accepti ſaturatiq;, natãtes quandiu affatim vnda ſubeſt aſſuppetit officioſe comitantur, in ſiccum verò littus nunquam excedunt. Sic adulatores, quandiu tranquillitas affulget, permanent, amicos in hoc vitæ curſu dum plana facilia q; & proſpera omnia ſunt, adeunt, deducunt, colunt: cùm verò ſcrupea difficilia q; acciderint, ſtatim abſcedunt: de quibus Horatius noſter:

At vulgus infidum & meretrix retro *Periura cedit, diffugiunt cadis*
Cum fæce ſiccatis amici *Ferre iugum pariter doloſi.*

GIBBEROSI.

VVlgò verò vſurpatum, vt gibberoſos Delphini cognomento notemus. Et antiquiſsimus autor Pacuuius, animalia hæc incuruiceruicũ pecus appellauit. Sed & gibba ſuum habet ſignificatũ, vtpote quę futurorum indicium ſit, vt apud Tranquillum aruſpices Domitiani gibbam per ſomniũ ſibi acceſsiſſe viſam interpretati ſunt. Et quoniam pars eſt prudentiæ, futura præuidere, gibbe-
C roſos aiunt omnes aſtutos eſſe, multaq; pollere ſagacitate.

IMPVRI AMORIS SATIETAS.

MAximè verò mihi natura ipſa per Delphinũ philoſophari videtur, quem terra procul, adeò violentum, pernicem atq; agilem eſſe iuſſerit, eundem autem ſimulatq; terram attigerit, vix in arenam exceptũ confeſtim emori: vnde dixerit Horatius de re maximè abſurda, contraria, & ſibi valde repugnanti, Pingit Delphinum in ſyluis. Ita impatiens eſt animal hoc terreni ſoli. Adagiũ verò eſt in eos qui magnum aliquid polliciti, minimũ præſtiterint, ἀλλ' οὐ χθονὸς βία. Quæ quidem eò ſpectãt, vt cùm amorem ex Delphino ſignificari oſtẽderimus, eatenus amorem omnia virtutis experimenta prẽſtare admoneamur, quatenus terra procul in alto ſeſe exercet, & in ſublime ſæpius ſeſe cœlum verſus, marinæ vndæ purificatione expiatus, ac ſereni tantùm aëris affectator eiaculatur. Terra autem & animalia terræ addicta, vti ſerpentes, ſues, & alia quædam, voluptariæ mollitudinis indicia ſunt, tum ipſam rei venereæ ſpurcitiam innuũt, quò ſimulatq; Delphinis acceſſerit, ſtatim expirat. Huiuſmodi enim eſt impuri amoris cõditio, vt cùm quis id, quod longo temporis interuallo appetierit ſtudioſiusq; ambiuerit, aſſecutus eſt, in amando deinceps flacceſcere ac refrigerari videatur,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

plerunq; etiam vel faſtidio, vel odio ſuccedente, tam alienus ab amata re fiat, vt D nihil magis auerſetur. Hinc illæ deceptorum querelæ:

Cui mea virginitas auibus libata ſiniſtris?

Hinc apud Maronem exclamat Dido:

Te propter Libycæ gentes Nomadumq; tyranni
Odere, infenſi Tyrij, te propter eundem
Extinctus pudor, & qua ſola ſydera adibam
Fama prior: cui me moribundam deſeris hoſpes?

Quare Lyſias apud Platonem, amantes ait, cumprimũ libidinem expleuerint, collati beneficij pœnitere: id quod in eo accidit amore, qui turpitudini ſit emancipatus. In eo verò quem neq; Plato, neq; alius quiſpiam pro dignitate ſatis vnquam laudauit, longè aliter euenire manifeſtum eſt.

DE POLYPO.

HNumeratis quæ apud autores, quos legere licuit, habentur, Delphini ſignificationibus, ad Polypum res ipſa, quæ præ manibus eſt tra- E ducit, vt demùm quid ſibi velit Delphinus qui Polypum mordicùs apprehenderit, conijcere valeamus.

REI FAMILIARIS ACCVMVLATOR.

AEgyptij ſacerdotes hominẽ qui rem familiarem ex quibuſcunq; rebus, vtilibus ſimul ac invtilibus, nullo diſcrimine, nulliusq; rei ratione habita, congereret augeretq;, ſignificare ſi vellent, Polypũ pingere ſoliti ſunt. Ille enim cùm prodigè admodũ multa deuoret, prudens tamẽ rei familiaris omnia temerè colligit & conuenatur, & in cubili ſuo recondit, ſelectisq; vtilibus atq; cõſumptis, invtilia mox, quippe teſtas, & cancrorum cruſtas, & putamina conchularum, & ſpinas piſciculorum abigit. Eos Ælianus vehementes ait eſſe ad vorandũ quæcunq; oblata fuerint, eſſeq; adeò impotentes, vt ne paſtu quidẽ mutuo abſtinere deprehendantur, quiq; in retibus minores incluſi fuerint, maiorum eſcam eſſe.

OMNIVM ABLIGVRITOR.

QVin etiã eum qui aliena abligurierit, & ſua mox abſumat, notare cùm vellent, Polypum flagella curtum & detruncatum effingebãt. Aſſerunt enim F autores Ægyptij, Polypum ita famis impatientẽ eſſe, vt ſi alius cibus non ſuggeratur quem deuoret, propriis flagellis veſci. Vnde dixerit Alcæus ἔδω δ' ἐμαυτὸν ὡς πολύπους, (quem verſum citat Athenæus) Ipſum me comedo vt Polypus. Heſiodus quoq; οἰ δ' ὄφρις cũ Ægyptijs ſentiens de Polypo ait: ὅτ' αὐόσεθ' ὃν πόδα τοῦδε, quiq; ſuo exoſsis pede veſcitur. Præterea Oppianus Halieuticis: ἀλλ' οἵγε πλαφυρῇσιν, ἀνὰ ζόμενοι θαλάμῃσι πέλεκυσθ δαινύται ἐὸς πόδας ἤυτε σαφὴς ἀλλοτείας. Idipſum Ælianus aſſerit, venatione deficiẽte ſuis eum veſci cirris, aliis mox pro iis qui abſumpti fuerint ſuccreſcentibus. Heledonem autem πολυποδιῶτ λ, ἀπὸ ἑαυτοῦ ἐδῆς, quòd ſemetipſam edat, appellatam, Polypi ſpeciem etymologici Grammatici contendunt. Nam & Pherecratem ſummæ autoritatis virum, hæc eadem de Polypo ſenſiſſe tradunt. Quin & Carneadem id ipſum agnouiſſe manifeſtum, cùm dialecticam Polypi ſimilẽ eſſe dictitaret, qui præ fame ſuamet flagella paſceretur. Eos verò aucta iam doctrina peritiores factos, in ſuaſmet opiniones mox graſſari, easq; deſtruere: quæ quidem curioſius à me cõquirenda fuerunt, quia Plinius Ariſtotelem ſecutus id fieri negat: quiq; reperti ſint corroſa habere brachia, id eis à murænis vel congris eueniſſe aſſerit, cum quibus aſsiduum certamen habent. Plutarchus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tarchus tametſi in Ariſtotelis ſententiã ſuper hoc nonnunq; illabatur, cum Ægyptijs tamen hoc idem tradit, qui tam præſtantiũ autorũ ſcripta arguere mendacij vereatur: quaſi verò non & alia ſint animalia, quæ ſuamet membra in cibum abſumãt, cùm cercopithecos videamus totas interdũ ſibimet caudas abrodere: quare cautio eſt, ne qui animalibus huiuſcemodi delectãtur, carnes eos attingere permittãt, quia ſimulatq; carnibus aſſueti fuerint, eius facti auidiores, morſus in ſemetipſos vltrò cõuertunt. Id ego cùm hæc ſcriberẽ, apud Mediceos proceres domi fieri à quodã efferatioris naturę cynocephalo quotidie conſpiciebam.

VICTORIA VTI NESCIVS.

HOminem victoria potitum, vti tamen victoria neſcientem, intelligere cùm vellent, ſacerdotes ijdem congrum & ſubiectum Polypum pingebant. Qua ſpecie potuiſſet Annibal figurari, cùm ſtrage ea Romanorum ad Cannas edita, Romam oppugnatum ire neglexiſſet. Aiunt verò, quotiens Polypi cum congris certamen ineunt, à congris facilè ſuperari: cæterùm nullam eſſe congris facultatem vt Polypos depaſcere valeant, quòd ij læuore atq; lubricitate corpo
B ris, qua ſunt egregiè præditi, morſus hoſtium effugiant, & mutilatis tantùm aliquando flagellis elabantur.

TYRANNVS.

QVòd ſi hominem Ægyptij municipij ſui longè principem, ſed tyrãnica in ciues dominatione vtentem, notare vellent, Polypum & locuſtam adpingebant: locuſtæ ſiquidẽ dominationẽ videntur in Polypos exercere, primasq; inter eos obtinere partis, vt apud Horum legitur. Cęterùm Ariſtoteles priores Polypo tribuit, tantoq; eum terrori formidiniq; eſſe ſcribit, vt ſi locuſta Polypũ in ijſdem retibus eſſe ſenſerit, præ metu exanimetur quamprimùm extincta. Habet hæc Gammari fluuialis ſimilitudinem, longè tamẽ maior atq; vaſtior eſt, & albicantior, cùm Gammari ſubnigricent: quanquam & nigricantes admodum locuſtas in Liguſtico mari eſſe cõſpexi. Pedes huic vtroq; ex latere quini, ijs adnumeratis qui in forcipem exeunt denticulatum: octoni verò Gammaris. Sed eſt ſuus de locuſta locus in cruſtaceorum commentario.

MORIBVS ALIORVM ACCOMMODATVS.

C PEruulgatũ verò illud eſt, vt homo qui ſe varijs hominum moribus accõmodet, ſitq; omnium, vt Latini dicunt, horarum, per Polypum ſaxis adhærentem exprimatur, quẽ maximè omniũ colorẽ mutare conſtat, ijsq; ſimilẽ reddere quibus appropinquauerit ſaxis. Huic autem ſimiles eſſe homines dicimus, qui pro loco & tempore viuendi rationẽ aucupantur, ſęq; eorũ, apud quos degunt, voluntati atque ſententijs in omne obſequium proni dedunt, omni poſthabita ingenuitate. Cauſam demutationis iſtiuſmodi multi reddere conati ſunt, eamq; alij voluntariam, alij naturalem, alij coactam tradidere. Voluntariam, quòd id aſtu quodam faciat. Naturalem, quòd tranſlucidum ſit eius corpus. Neceſſariã, quòd præ metu ita tranſmutetur, vt homo etiam pro varia cordis concitatione hoc vel illo colore genas perfunditur. Voluntariã ſanè reprehendit D. Ambroſius, propterea quòd Polypus dolo malo hoc faciat, vt incautos ad ſę piſces trahat, eosq; deuoret. Theophraſtus id in genuinã quandã animalis ignauiã reijcit, quòd vbi conſternatus ſit, tumultu aliquo colorem mutet, vt hominẽ facere dicebamus: vnde prouerbium illud emanarit, τὸ κακὸν πέπαται χρώς, mutatur color ignaui. Formidoloſi enim omnino ſunt Polypi, propterea quòd admodum frigidi, eaq; cumprimis demutationis cauſa perhibetur: id quod apertius Phocy-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

lides damnat. quòd si ea sit mutationis causa, reprehensioni omnino obnoxius D
videatur. Sedenim plerique veterũ ingenium huiusmodi vsqueadeò approbauerunt, vt etiam proponerent ad imitãdum, ea de causa potissimùm Vlyssem esse habitum sapientem asseuerantes, quòd versuto esset ingenio præditus: vnde ei apud Homerum πολυτρόπῳ cognomentum. Et suauidicus ita suadet Pindarus:

Πουτίου θηρὸς χρωτὶ μάλιστα νόον προφέρων Παίσαις πολίεσσι ὁμιλεῖ.

quam sententiam ita ex commodo transtulimus:

Agè agè colore Polypi Mentem apparatus optimè In vrbe qua velis mane.

Suadet hoc ipsum Theognis, cuius sententia eadem cum Pindarica:

Mentem habeas quam multicolor dum cautibus hæret Polypus.

Est enim vbi Theognidianus versus ita legitur:

Πουλιπόδος νόον ἔσχε πολυπλόκου ὃς ποτὶ πέτρῃ
τῇ προσομιλήσεις, τοῖος ἰδεῖν ἐφάνη.

Sedenim improbat hoc Basilius Magnus, adulatoremque vocat Polypum libro De gentilium lectione, quòd veluti ille colorem ad subiecti soli speciem demutat, ita parasitus ad audientium voluptatem sententiã studeat variare. Sed quod Pindarus & Theognis tradunt, eò spectat, vt studium omne in calliditate dexte E
ritateque viuendi reponamus, vt simulare, neque non dissimulare, pro loco, pro re, pro tempore, quod obfuturum videatur, apud eos quibus adhæsimus, euitare sciamus: quod si virtute incolumi fiat, neque animi integritatem flagellauerimus, euenire omnino necesse est vt faciliorẽ & minus inuidiosam vitam peragamus. Libet verò demutationis istius causas altius repetere, atque ipsam rei naturam, quantũ ad hoc pertinet, oculis scribendo subijcere, tam probabilia mihi videntur, quæ super hoc veteres ex Empedoclis opinione tradiderunt. Porositates quippe exhalabiles inesse rebus omnibus, quas vel cernere, vel attrectare liceat: neque enim animalibus, neque plantis, neque terræ & mari tantum, verùm etiam lapidibus manifestè insunt spiramenta quamplurima: quinetiam in ære & ferro: omnia enim spontè vitiantur, cùm aliquid exhalet assiduè, parique ratione diffletur, atque interteratur: per porositates enim exiliunt & excluduntur particulæ illæ interclusæ, quæ ad elementi sui purissimi simplicitatem redire festinãt, fæxque corpori adhærescit, quæ rubigo est in ijs quę rubigini sunt obnoxia, putredo in ijs quę putrefieri apta sunt, atque hinc omnia tendunt ad interniciem. Eam poro- F
sitatum exhalationumque naturã nonnulli arbitrio suo ἐμπλοκὰς dixere, πληγὰς alij, alij verò ὤσεις τινὰς, καὶ πολιελεύσεις. Maximè verò maritimis in petris, quę salsuginosa maris aspergine alluuntur refrigeranturque, par est partes has, & meatus huiusmodi deprehendi, cùm hæ tenuissimo quodam halitu corrumpantur: licet id in solidioribus oculata fide minimè possis explorare, propter materię densitatem, & pororum cõstipationem. Cæterùm si Polypi carnem intueare, sine vlla prorsus contatione porosissimam, & transmeatibus aptissimam iudicabis: exossis enim ea est, vt Hesiodi dictum vsurpem, & mira quadã raritate perspicua. Cùm itaque pauore aliquo perturbatur, tota ferè vi sensibili sese colligente, quemadmodum in homine gelidus in formidine circa cor sanguis coit, corpus reliquũ per se quidem satis translucidum, tum maximè rarefit, & transmeabilis apparet: vnde veluti vitrum nitidum, colorem quemvis, albo excepto, propter aliquam omnino crassitiem, quæ suppositum inumbrat corpus, facillimè contrahere potest, atque ita transmutari.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE CHAMAELEONTE.

INuitat rei ſimilitudo, priuſquàm reliqua Polypi ſignificata recenſea mus, loco hoc de Chamæleonte, deq; Taranda dicere, quorum alter colores corporis vti Polypus, pro corporis cui adhæſerit, ratione, mutat: alter vicinarum rerum colores nullo attactu, ſed ſola tantùm attrahit exhalatione.

VERSIPELLIS.

PEr Chamæleonta verſipellem hominẽ ſignificari volunt: ſed quod nonnun quam polypo virtuti datur, in Chamæleonte vitioſum ſemper autumãt, q; mutationem huiuſmodi non niſi in timore faciat: quanquã in eo & diuerſo vitę tempore colores mutari tradit Ariſtoteles. Sanè Chamæleon paucas in corde tantùm ſanguinis habet guttas: quæq; ſanguine ſunt exiguo animalia, omnia fri gidiora ſunt: quæ frigida, identidem & timida. Vtcunq; verò accipiatur Cha mæleontis natura, ſiue id ingenita vigoris debilitate faciat, ſiue quòd corpus, vti apud Leonem X. P. M. Romæ vidimus, vitreum propémodum atq; tranſlu
B cidum habeat, vno omnium conſenſu verſipellis, puta Vlyſſes quiſpiã, aut Ly ſander, aut Alcibiades, per Chamæleontem figurari poteſt. Hunc, vt Tertullia nus ait, pellicula ambit, corpori nullus ineſt ſuccus, pectus vix à terra ſuſpendit, gradum magis demonſtrat, quàm explicat, ieiunus ſemper & indefectus, oſci tans veſcitur, follicans ruminat, de vento cibus. Hoc ſoli Chamæleonti datum, quod vulgò dictum eſt, de corio ſuo ludere. Quod verò apud Plinium legitur de portentoſa eius magnitudine, quæ par ſit crocodilo, viderint alij; nam quem nos apud Leonem X. vidimus, vix palmum excedebat.

DE TARANDA.

SEdenim ſi Taranda innotuiſſet Ægyptijs, inde potius quàm ex Po lypo aut chamæleonte verſutiæ huiuſmodi ſignificatum deſumpſiſ ſent. Fera ea eſt apud Sarmatas inuẽtu rara, captuq; difficilis, de qua Ariſtoteles philoſophus eo libello, quem de admirãda hiſtoria con ſcripſit, hæc memoriæ prodidit, vt ex Nicolao Leonico, dum is Patauij Ariſto
C telem ipſum nobis ea qua ſcripſit lingua interpretaretur, audiui: illam quippe a pud Gelonòs Scythię populos reperiri, bouis magnitudine, capite ceruino, ad mirandæ admodum & ſingularis naturæ, ſiquidem ad omnem locorum & fru ticum apparentias, ſetarũ colores, quibus totum corpus hirtum conueſtitum q; habet, illicò permutare. Quòd ſi ſuper hoc philoſophari liceat animali nondum nobis viſo, dixerim ego, quemadmodum in polypo τὸ διάφανον, quo corpus eius tranſlucidum eſt, & in chamęleonte etiam tranſmeabile dicebamus, ita ſetas Ta randæ pari modo perſpicuas eſſe, vt facilè coloris cuiuſlibet aura in eas tranſi liat, diffluentes q; ad ſe ita colores repræſentet.

MENTIS ATTONITÆ CONSTERNATIO.

HOminem ad hæc, vt ad polypum reuertamur ſubito aliquo pauore ita con ſternatum attonitum q;, vt neq; periculum neq; damnum quod vrgeat ſen tire videatur, per polypum ſignificare mos erat: ſiquidem is ita meticuloſus eſt, quod Athenæus atteſtatur, vt vel ſtrepitu audito, vel piſcatore viſo, minimè ce dat, aut fuga ſibi conſulat, vt reliqui faciunt piſces, ſed aut ſaxis quæ in promptu fuerint ſeſe applicat, aut captantis manum apprehendit, cruribus ve ſe alligat: neq; alia ferè eſt eorum ca ptura.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

POESIS.

ADdunt & hoc hieroglyphicũ inueniri, vt ſi ſacerdotes ĩjdem Ægyptĩj poëſin exoticam ſignificare vellent (nam de ſua ſanctius ſentiebant) polypi caput figurarent, quod quidem eſculentis appoſitum ſuauiſsimi ſaporis, ganeæq; iucundiſsimum eſſe perhibetur, cęterùm horrenda prodigioſaq; ſomnia párere deprehenſum eſt. Quocirca ſi quis futura de inſomnĩjs conſulturus eſſet, ab eſu Polypi abſtinere præmonebat, perinde ac etiã ne fabas ederet. Perſimilem autẽ huic eſſe poëticen dictitabãt, quę fabulas amatoriasq; illecebras ſectaretur, ipſo quidẽ dicẽdi lepôre delectabiles, ſed bonis morib. & honeſtiori diſciplinę maximè pernicioſas: cuiuſmodi genus meretriculas appellauit Plato, & ab inculpabili ciuitate ſua iuſsit exulare. Nolim tamen in hoc albo diuinã illam poni, quę ſanctiorib. eſt moribus accõmodata, quã nõnihil habere diuinitatis nõ inficiat Ariſtoteles, quã cœlitùs afflari cõfirmat Plato, quæ apud omnes gentes nationesq; omnes in ſummo ſemper cultu habita, ipſo etiã ſanctitatis nomine celebratur.

DISCESSIO SVBITA.

AEgyptĩj ad hæc, ſi quem ita pertinaci animo amantem, vt amata relinquere minimè poſſe videatur, ſubito tamẽ euentu aliquo abalienatum ſignificare ſi vellent, Polypum & pulicariam herbam adpingebant. Polypi enim ita eſcis adhæreſcunt, vt auelli inde non poſsint, & quancunq; rem apprehẽderint, tam firmiter tenent, vt adglutinati videantur: quod ab Homero ſumptum Ouidius ita luculenter expreſsit, Metamorph. quarto:

Vtq; ſub æquoribus deprenſum polypus hoſtem
Continet, ex omni demiſsis parte flagellis.

Eos enim potius detrunces, q; poſsis vllo conatu petris, aut quicquid apprehẽderint, auellere: & vt Nazianzenus ait, ſi quis eum de cubilibus trahere per vim velit, aut è petris aliquid euellet, aut certè è carne ipſius petris affixũ aliquid relinquat. Admota tamen cunila herba reſilire protinus dicunt, q; odorẽ eius ferre nõ poſsint. Quæ verò ſit cunila ſiue pulicaria, quamq; varijs nominib. ab autoribus appelletur, ſuo cõmentario inter ſagminea ſignificata diſſeruimus. Aiũt & aquã dulcẽ ſuperinfuſam eadem pollere vi, quòd natura ipſa Polypus dulcia omnia auerſetur, & omni gaudeat amaritudine, eaq; de cauſa non inueniri Polypos in Ponto, quia mare id multis aquarum dulcium corriuijs ſupra aliorũ marium ſaporem dulceſcere quodammodo videatur. Alĩj mare id à Polypo vitari putant, quia ſit animal ob imbecillitatem ſuam frigoris impatiens: mare verò illud ad Boreã quippe vergens, aſsiduis penè frigoribus obnoxiũ eſſe, manifeſtũ.

AMORIS FIRMITAS.

VT verò demum ad eam Veneris ſtatuã deueniamus, quæ cauſa fuit vt tam multa ſuper Delphino & Polypo conquireremus, ſuperfluum quidem eſt ſuper Delphino dubitare, cur Cupidini adĩjciatur, cũ amoris in eo ſigna tot deprehenderimus. Quod aũt pertinet ad Polypum, erant qui amoris firmitatẽ ex Polypo ita delphini morſu detento intelligendum cõtenderent, id quod ex ipſa ſeſe applicandi pertinacia, qua inſignis eſt Polypus, conĩjciebant. Ego verò tris argumenti huius interpretationes excogitaui. Vel enim pauorem & ignauiam, quę vitia Theophraſtus in Polypo præcipua deprehendit, deuoranda eſſe amatori homini dicendum, Delphini in eorum locum promptitudine atq; agilitate adſumpta: quandoquidẽ, vt ait Ouidius, Ingenĩj eſt experientis amor: atq; vbi multa in hanc ſententiam diſputauit, concludit demum, vt

Qui

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Qui non vult fieri desidiosus, amet.*

Vel, quoniam diligentissimus est rerum cumulator Polypus, intelligi posse arbitror, facultates omni quantumlibet cura & diligentia cõgestas, citò, vbi amore capti fuerimus, prodigi, invtiliterq́ dissipari. Quàm extemplo enim, ait Lysiteles Plautinus, sæuis sagittis percussus est, illicò res foras labitur, liquitur, & quæ sequuntur. Vel qui Delphinum amoris indicium esse ostendimus, Polypũ versutię, dicere possemus, admoneri nos eo signo versutiam amanti cumprimis apprehendendam, &, quod fieri solere Plato dicit, in amatæ rei mores transmigrandum, vti quippe Polypus in colorum mutationibus, provt vnicuiq́ rei adhæserit, facit. Sedenim ea potius de causa Veneri Polypum adsculpi existimandum, quòd inter pisces sit omniũ salacissimus, adeoq́ libidini deditus, vt nimio veneris vsu omnibus defectus viribus debilitetur, neq́ iam ad cibum sibi conquirendum idoneus effectus, minimo negocio ab alijs capiatur, & à paruulis quibusq́ pisciculis cancellis & cancris exedatur, obseruatum ab Æliano. Quinetiam aiunt eos ob huiusmodi nequitiam non amplius anno viuere, id quod ea-
B dem de causa passeribus etiam accidere tradit Aristoteles. Quin & Polypos etiam fœminas, propter crebros partus, ocyssimè deficere. Quanquam aliquando repertus sit Polypus acetacei generis magnitudinem excreuisse, qualem illum Græci prædicant, qui Puteolis per subterraneum cauum ingressus noctu apothecam salsamentorum plenam depopulabatur: eius enim amaritudinis auidissimos eos esse paulo antè ostendimus, donec re demum patefacta, vix à magno hominum numero confectus est.

HYEMALE SOLSTITIVM.

ADdemus & illud, in manu scriptis Hori codicibus legi, δύο πολυπόδες συνηργομένοι καὶ βεβηκότες δρόμον ἡλίου τὸν ἐν ταῖς χειμερίαις τροπαῖς σημαίνουσι· quod est, duos Polypos vinculis coërcitos, & progredientes tamẽ, cursum Solis quem in brumali conuersione peragit, significare. Quanquã impressorum codicum lectio, quæ est δύο πόδες, nequaquam displicet: sed si progressum exprimere volueris, videndum est, si pedes illigatos pinxeris, qua id ratione tuearis. At de hyemali conuersione sermo est, quæ, vt in sphæræ consideratione manifestè licet inspicere, pro-
C gressum Solis omnino contatiorem ostendere videtur, in vltimis enim Sagittarij & primis Capricorni gradibus Sol ad horizontem vix loco dimoueri, aut quamlentissimè diurnos parallelos conficere videtur. Ad cuius rei tarditatem accedit & eorundem parallelorum ijsdem fermè diebus repetitio, dum conuersio peragitur vt stare loco potius Sol, quàm quoquam motu suo progredi videatur. Quare siue pedes, siue Polypos colligatos accipere malueris, non sum admodum laboraturus: mihi satis fuerit, & codicum super hoc varietatem, & ipsam rei quæ significatur, historiam declarasse. Tu verò, quanquã cogitationes has nostras sublimi illa doctrina tua longè inferiores intelligas, pro summa tamen humanitate, qua pręcipuè commendaris, despicere haudquaquam velis. Nihil enim in rerum natura temerè à Deo factum, quiq́ Deo, vt tu facis, propinquius adhærescunt, nihil quicquam aspernari debent, quod eodem, vnde originem traxerit, periodo quodam suo redire animaduerterint.

K

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PIERIVS VALERIANVS AD AMPLISS. PATREM LIVIVM PODOCATHARVM CYPRI ARCHIEPISCOPVM, DE IIS QVAE PER TESTVDINEM, COCHLEAM, Cancrum & id genus testacea significantur, ex sacris Ægyptiorum literis.

PRoximis hisce diebus, Amplissime pater, cùm mihi agalmatũ tuorũ supellectilem aperires, antiquissimiq; operis, ex ære, auro, argẽto ducta, & marmore calata signa, numismataq; plurima veterũ illa ingeniorũ atq; artiũ monumenta minimè cõtemnẽda delectabili spectaculo mihi proposuisses, habere te opera hæc in deliciis ea plurimùm de causa dicebas, quòd à summæ claritatis viro Ludouico Podocatharo Cardinali Capitaquensi patruo tuo cõparata cõgestáq; fuissent. Quẽ virũ generosis natalibus insignẽ, Medicina celebrẽ, Philosophia clarũ, vitæ integritate laudatissimũ, virtutes ipsæ in omni vitæ colore eximiæ, ad amplitudinẽ eã extulerũt. Proinde quidvis esset apud te quod illius memoriã renouaret, siue vestis, siue vas, siue libri, siue quæ tam multa extãt doctrinæ eius cõmentaria, tanquã sacra omnia à te custodiri, & in honore etiam haberi: dignũ quidẽ eius hominis institutũ, qui optima quæq; sibi ad imitandum proposuerit. Quæ quidem cùm tibi accideren iucundissima, eo quoq; non parum delectari videbaris, quòd ego multa in veterũ monumentis illis, & mystica & in doctrinæ alicuius recessu delitescentia inter spectandũ explicabam, interpretabarq; cuiusmodi illud fuisse memini, quid sibi vellet Testudo Veneris subiecta pedi: quid altera ex ære cupróve Damasceni operis in vsum, vt coniectura erat, bullæ facta, cauda quippe replicata, qua lorum aut licium transmitti posset, atq; ita gestari: quid in numis aliquot Testudo alia. Quæ tibi cùm exposuissem, postulasti ea tibi scripto credita exhiberi, quod quidem libentissimè feci, cùm id semper studuerim, vt quacunq; possem ratione meum erga te animum aperire, id sedulò facerẽ, quod incomparabilis probitas tuáq;, benignissimáq; comitas, & egregia quædam mentis tuæ synceritas exigere videbantur. Accedebant & beneficia in me promptissima vultus alacritate collata, & quòd literatos omnes quacunq; posses occasione demereri, semper appetijsti. Sed quoniam parum me tibi præstitisse videbar, si Testudinis tantùm significata conscripsissem, addidi ad eam quædam alia ex eodem testaceorum genere, quæ nõ minoris mihi visa sunt eruditionis, quàm quæ Testudine super efferebantur. Multa enim hieroglyphica Aegyptij sacerdotes ex Cancro, Locusta, Pinnis, & huiusmodi alijs desumpsere: quæ omnia quantum memoriæ succurrerunt, vno commentario enarrata conscriptáq; tibi dedicaui. Tu quotiens ea in agalmatis illis tuis vel cusa vel sculpta incisáq; videris, aut mensis illata cõspexeris, Pierij tui memineris velim, qui te summo cultu, summáq; semper est obseruantia prosecutus.

DE TESTVDINE.

TEstvdo igitur inter crustacea primum occupabit locum, quoniã ipsa narrationis istius argumentum præbuit, & pictura eius in hoc symbolorum genere est admodum speciosa.

IN POTENTIORIS DITIONEM REDACTVS.

HOminem in potentioris cuiusquam potestatem adeò redactum, vt nullum iam speret effugium, ostendere qui volunt, Testudinem solari percussam radio, ac supernatantem in aquæ summo pingunt: ipsa enim vehementioribus Solis radijs impetita ita exsiccatur, vt in gurgitẽ deferri nequeat, idq; præcipuè mari Indico, vbi & multæ & magnæ sunt, & Solis vis acrior: vnde fit vt vel facilimè capiatur, vel cùm in prædam mergi non possit, inedia extinguatur.

FOR-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A FORTVNARVM CONTEMPTVS.

FVerunt ætate noſtra ingenia perelegantia, quæ cùm variis fortunæ ictibus impeterentur, quos cõtra mira adniterentur alacritate, fortunæ aduerſę con temptos impetus per hominem naufragũ in Teſtudinis huiuſmodi agitatæ flu ctibus tergus inſilientem effingerent, ſolari addito radio, cuius beneficio ne ab ſorberentur accideret.

VIRGINVM CVSTODIA.

CVr verò Phidias cùm Veneris ſimulachrum Eleis ex auro & ebore confi ceret, teſtudinẽ altero eius pede preſſam appoſuerit, multi quæſiuere, præ ſertim cùm Pauſanias rei ſignificatum aliis relinquat interpretandum. Sedenim illud potiſsimùm ex interpretatione prudentem fertur Phidiã innuere voluiſſe, virgines cuſtodiendas eſſe, coniugatas verò domus curam gerere, ac taciturnas eſſe debere: vtrancq; enim id primum omnium decere, quod Plutarchus in Con iugalibus præceptis exponit, qui oportere ait mulieres à Luna diuerſas eſſe, quę cùm iam à Sole abſceſsit, lucida claraq; cernitur: eadem cùm Soli ſucceſsit, eua
B neſcit: contrà verò debet vxor modeſta præſente tantum viro à cæteris conſpi ci, eodem verò abſente domi agitare ac ſeſe occulere. Nam & Salomon ſeptimo cap. Sapientiæ, inter reliqua meretriciæ procacitatis ſigna id etiam notat, quòd domi ſe cohibere non poſſit, ſed publica loca, fora, plateasq; celebret. Et Paulus ad Timotheum viduas damnat adoleſcentiores, quæ ocioſæ diſcunt alienas do mos perambulare. Conſueſſe verò mulieres teſtudineas ſecum imagines geſta re, quas Veneri dedicarent, ex eo manifeſtum, quòd Theſſalæ matronæ Laida meretricem illam inclytam ligneis teſtudinibus zelotypia concitatæ intereme runt in templo Veneris, magno populi conuentu: ob quod facinus erexere po ſtea templum Veneris profanatæ, quæ nefandam cædem in templo admiſerãt, vt confeſsione ſceleris veniã petentes deam ſibi placarent. Et id geſtaminis fuiſ ſe teſtudinem tuã facilè crediderim, cùm ita concinnata ſit, vt licio ſuſpendi poſ ſit. Apud Ægyptios autem tanta erat pudoris cura, vt mulieribus interdictum eſſet calceorum vſu, quò prodire palàm verecundarentur, ac veluti teſtudines intra ſua ſe tecta cohiberẽt. Hinc Antiſthenes anſam nactus eludendi Athenien
C ſium vanitatem, ſe nunquã ſolo in quo nati eſſent exceſsiſſe gloriantium: Com mune hoc, inquit, habetis cum teſtudine & cochlea.

MVNIMENTVM.

ALij per teſtudinis corticem munimentum intellexere, quòd ita eam natura munierit, vt cõtra tela poſsit ipſa per ſe ſufficere, & iniurias propulſare. Hic itaq; receptus, & ad omnes incurſus oppoſitum propugnaculum, anſam dedit adagio, vt quotiens aliquid valde tutum velimus innuere, in primisq; ſecurum eſſe, dicamus, ὅσον μέλει τῇ χελώνῃ μυῶν, quantũ muſcarũ ſolicita eſt teſtudo. Cuius omi nis felicitatem ſecuta Cæſariana familia, domeſticũ eum morem habuit, vt par uuli domus eius in teſtudineos alueos excepti lauarentur. Quapropter Ceio nius Poſthumius nato iam Albino filio, cùm ingentem teſtudinem à piſcatore muneri accepiſſet, vir literatus iam inde magnam ſpem cõcepit de futura filij no bilitate: curari itaq; teſtudinem iuſsit, & infantuli miniſterijs dicari. Exemplaria Hori quæ impreſſa circunferuntur, in huiuſmodi ſignificatũ ὄρτυγα ὀστέον habent, interpretesq; coturnicis os reddidere. Sed in manu ſcriptis codicibus ὄρυγος legi, quod facit ad hãc ſententiã: teſtudines enim orygas appellatas, παρὰ τὸ ὀρύττειν, quod fodere eſt, vel excauare, apud Vitruuiũ legas: à quarũ ſimilitudine bellica etiam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

machina ad fodiendos excauandosq́ muros cõparata, testudinis nomẽ habet: D
nam & Horus significati istiusmodi causam redditurus ait, διότι δισπασθὲς ἐστὶ τὸ τῶν ζώων ὀστέον, ꝓpterea ꝙ os animalis huiusmodi difficulter admodũ frangi dissolui ve potest: quod in munimẽti significato qd sibi velit coturnicis os, haudquaq̃ video.

MORS DIFFICILIS.

HOminem letalibus vulneribus quantumvis altè acceptis difficillimè morientem, per testudinis abscissum caput aptè pinxeris: quandoquidem tanta inest eius carni viuacitas, vt earum caput, præsertimq́ marinarum, auulsum busto conniuentes aliquandiu oculos ostentet, connitentq́ ad admotam manum: quinetiam si ad os eam admoueas, mordere etiam adnitatur.

SEGNITIES.

ALiàs pigrum segnemq́ hominem, aut rei cuiuspiam tarditatem atq́ contationem significare qui vellent, Testudinem gradientẽ pingere consuerunt, quam Pacuuius feliciter tardigradam appellauit: lento enim adeò gradu mouetur, vt in prouerbiũ emanarit in segnes & pigros. Hinc Plautinus Ægio, Testudineum hunc tibi grandibo gradum, inquit, si fustem sumpsero. Et apud Am- E
mianum lepidissimum distichon legas de Testudinis tarditate:

Θᾶττον ἔην λευκοὺς κόρακας, πτηναίς τε χελῶνας
εὑρεῖν, ἢ δοκιμὸν ῥήτορα καππαδόκην·

Promptius esse albos coruos, volucresq́ chelonas,
Quàm quenquam esse probum rhetora Cappadocem.

Quinetiam asserunt animal hoc contagiosa adeò pollere segnitie, vt si pes eius dexter inferatur nauigio, id ire tardius credatur: quod obseruarunt magi.

MORDACITAS.

SVnt qui mordacissimum hominem atq́ egregiè maledicum, per testudineũ caput exertis dentibus intelligi velint: nam Testudo ore omnino est omniũ robustissimo, quippe quæ quicquid dentibus apprehenderit, vel lapidem etiã, perfringit ac deuorat.

PELOPONNESII.

IN Peloponnensium numis Testudo cudebatur, vnde, vt legere est apud Pollucem, dicteriũ illud emanarit, τὰν ἀρετὰν καὶ τὰν σοφίαν νηκᾶντι χελῶναι· quod in adolescentiæ nostræ præludijs nescio quibus ita transtulimus: F

Quando chelonis vincitur sapientia,
Atq́ ipsa virtus, Atticum vt prouerbium est.

Vnde obolum Eupolis καλλιχέλωνον dixit. Ad id verò quod Peloponnesiaca erat moneta, lepidè T. Quintius cùm Achæi expeditionem aduersus Zacynthios meditarentur, eos admonuit, vt cauerent ne more Testudinũ caput extra Peloponnesum proferentes, in periculum aliquod inciderent.

DE CANCRO.

TEstudo in numis obseruata, alterius numi reminisci facit, in quo Paguri forma cusa est, quare hinc ad eius generis significata transimus.

COE I.

CAncer in numis, compactile scilicet genus id quod corpore est obrotundiore, cuiusmodi pleriq́ cœleste signum figurãt in Zodiaco, Chiorum indicat rempub. Tradunt id & Pollux, & alij: sedenim nisi quispiam autor esset, numus argenteus id satis indicaret, in quo Pagurus is est cum inscriptione supernè ΚΩΙΩΝ, infernè ΛΕΥΚΙΠΠΟΣ.

SPEI

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

SPEI FRVSTRATOR.

A PLericq; hominem à pulchris incœptis deſiſtentem, & ſpem omniũ ignauiter fruſtrantem, intelligi cùm vellent, Gammarum noſtrum fluuialem pingere ſoliti ſunt, manu ad os eius iniecta: nam is, cùm à te capi facillimè poſſe putes, retrouerſum velociſsimo ſeſe curſu eiaculatur: vnde vulgò etiam in aliqua re falſis, quam ſe nactos arbitrarentur, Gammarorũ venationem obiicimus. Hęc verò receſſus obliquatio adeò Cancris propria eſt, vt Ariſtoph. Pace, dixerit,

ὅπως νικήσεις τὸν καρκίνον ὀρθὰ βαδίζων: *Rectum iter vt carpat cancer non viceris vnquam.*

Atq; fortè non deerit qui dicterio huiuſmodi mihi ſæpe negotium faceſſant, ſi vnum aut alterum noſtri huius argumenti interpretamẽtum meo probabilius, quod facilè poterit euenire, compererint. Neq; mihi profuerit, rem Latinis ingeniis hactenus intactã, excogitaſſe, primumq; in lucem efferre: me ſcilicet omnia non vidiſſe clamitent, eorum quę ex paucis didicerint obliti, cùm tamen omnia ea quæ ad hoc negotium accõmodari poſſunt, non vna hominum vita, ſed neq; multa etiam ſecula ſint indagini ſuffectura.

B INCONSTANTIA.

SCitè admodum Ioannes ille cognomento Scholaſticus, ſcalarum anacephalæoſi, hominẽ qui modò riſui indulgeat, modò luctui, modò auſteritati atq; temperantiæ ſe reddat, modò delicijs diffluat, & voluptatibus implicetur, Cancro æquiparauit, nunc antè, nunc retrò, nunc in tranſuerſum gradienti, miraq; vitã ſuam inconſtãtia traducẽti: virq; is ſapiẽtiſsimus, de ingenij eiuſmodi profectu nihil ſibi quicq; pollicetur, quod ad vllam ſit vnquã frugem peruenturũ.

SOPHISTA.

EIuſdem ſubterfugij cauſa ſophiſtã ſignificare qui volunt, Cancrum pingũt: eos enim huic animali perſimiles Plato dicit, Euthydemo, quos vbi validiori aliqua ratione deuictos comprehenſosq; putes, tunc retro fugaci curſu elapſi per diuerticula atq; ſubterfugia, maiorẽ priore tibi laborem intentant, ſi vilem acinanem prorſus curam eos conſectandi ſuſceperis. Sed enim non in ſophiſtas tantùm, ſed in ipſam etiam Dialecticã obortũ eſt à Cancro cauillum. Nam Ariſton philoſophus vt eam eluderet, dicere ſolebat, eos qui Dialecticã enixiori co
C natu ſectarentur, ijs aſsimilari qui Cancris veſcerentur: cibi enim admodum exigui gratia, circa oſſa tam multa numero, tantum laboris inſumi.

SOPHISTARVM OPPRESSIO.

SPecies demum illa picturę, qua Hercules tot immaniũ monſtrorũ domitor, in opprimendo etiam cancello laboraſſe porticibus penè omnibus oſtentatur, nihil aliud ſibi vult, vt veteres interpretantur, quàm ſophiſticas eas nugas huius obtritas diſciplina. Fabuloſe verò iocatur Plato, cùm Herculem aduerſus Cancrum deſudaſſe dicit. Quòd verò Cancer ſit inter ſydera collocatus, nonnulli ea de cauſa confictum volunt, quia conuerſione regreſſuq; tam peculiari eo in animali animaduerſo, per eius imaginem oſtendere voluerint Solis curſum, qui cùm eò progreſſus fuerit, retrorſum auferri, ac tantundem aufugere videatur. Veluti Caper oppoſita ratione confictus, quia Sol ab eo ſigno, toto poli noſtri tractu, altiora petere cõtendat: caper enim dum paſcitur, accliuiora editioraq; loca perquirit. Huiuſmodi verò cõmentum nõ ex orbis totius cõditione, ſed ex cœli noſtri ſitu ſphæraq; ipſa ad arcticum obliquata excogitatum eſt: nam ad æquinoctialem circulum appropinquantibus Cancer deprimi videretur, æquinoctij ſigna attolli: ad id tamẽ faceret, quòd Solis progreſſus & regreſ-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſus omnino à Capricorno ad Cancrum, mox à Cancro ad Capricornum, ſecto] duobus locis æquinoctiali conſideratur.

ARCANA REVELATA.

SI quid verò abditum & arcanum luci proditum ac reuelatum oſtẽdere quis vellet, pagurum & eius generis piſces, qui latebris gaudent, face appoſita figurabãt: conſtat enim eos nocturno tempore, admoto lumine, de penitiſsimis etiam cauernis euocari. Ea verò de cauſa Cancri ad nocturni luminis ſplendorẽ accurrunt, quòd id omne genus teſtacea noctu plurimùm paſci ſolent: compertumq; eſt plenilunio ea magis pingueſcere, propterea quòd liceat his tota tunc nocte pabulari, copioſioribusq; tunc eſcis enutriri, vnde pinguiores fiant, vt ij exiſtimãt qui plenilunio nullam ineſſe vim cœlitùs hæc in cruſtaceis efficiendi, remq; ita ad cõmodiorem naturæ rationem deducunt: quamvis vnà cum Baſilio Magno, magna philoſophorum pars ſentiat.

INQVILINVS.

INquilinum autem hominem oſtendere qui vellent, cancellum illum qui vulgo Gammaruſius dicitur, pingebant: is enim ſemper eſt concharum hoſpes, E perq; vacuas cõchulas modò has, modò illas, provt excreſcit, mutat domicilia, atq; ita ſemper ædes alienas inhabitat.

MAGNA INCOEPTA IRRITA.

RIdiculum fortè illud videatur, quòd commenti ſunt nonnulli elephantum cum Gammari cauda pingere, ſi magna incœpta fruſtra & inaniter ceſsiſſe notare vellent, non ſecus ac illud Horatianum eſt, ex montium fœtura murem ridiculum enaſci. Sed enim cùm res ipſa det ridendi materiam, non ineptè mihi videntur excogitaſſe huiuſmodi ſpeciem, quę non tam ſignificato, quàm pictura ipſa riſum poſſet excitare.

DE PINNA.

QVæ Pinnæ cõmercia cum cancellis habent, depoſcere videntur vt eas cancro ſubiungamus. Nam vt Theophraſtus ait, vita fortaſſe conchis ſeruari non poſſet, niſi ope cancri. Pinnæ aũt in concharũ genere ſunt. F

ALIENÆ OPIS INDIGVS.

VIrum qui ſe atq; ſua negligẽter curet, neq; ſine alterius ope conſilio've poſſit conſulere rebus ſuis, oſtendere ſi vellent Ægyptij ſacerdotes, Pinnam & cancellum paruum pingere cõſuerunt: nam is in Pinna conditus in vtriuſq; ſatagit vſum: cõchula enim præ fame patefacta, piſciculi veluti ad eſcam alliciuntur, quos vbi cancellus inhærentes animaduerterit, Pinnæ ſtatim labra morſu vellicat, illa eo ſigno admonita concham occludit, atq; ita eſculentis potitur: eo verò cuſtode priuata, breui, vt Ariſtoteles aſſerit, tempore deficit. Hoc idem habemus apud Ciceronẽ, cuius verba repetere non fuerit importunũ. Pinna duabus grandibus patula conchis cum parua ſquilla ſocietatẽ coit cõparandi cibi: itaq; cùm piſciculi parui in concham innatauerint, tum admonitu ſquillæ Pinna morſu comprimit conchas, ſic diſsimilibus beſtiolis cõmuniter cibus quæritur. Cancellum verò huiuſmodi tum à venatione, tum à cuſtodia, Græci pinnotherẽ & pinnophylaca nuncupauerunt. Eſt hæc ſquilla parua admodum, quam nonnulli paraſitum piſcem vocãt, vtpote qui ſit dapis affectator: colore albido eſt, corpore perpuſillo, cauda ferè ſemper ſubter vterum, vbi coactus fuerit, incuruata.

AB

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

AB INEVNTE ÆTATE LIBIDINOSVS.

EVm verò qui ab ineunte ætate cœperit in petulantiam laſciuire, & munera Veneris exercere, per Pinnam fœtus oſtentantem ſuos intelligebant: conchulæ enim huiuſmodi in concha genitæ, antequam excludãtur, inter ſe quamprimùm coire dicuntur, vt non immeritò concha ipſa ſit Veneri dedicata, atque eam ex concha genitam veteres fabulentur. Concha itidem Cyprum deuectam canunt, quod nonnulli ad ſalacitatem referunt, quæ concitetur ex earum cibo: non ſecus enim ac oſtrea, libidinoſa eſſe perhibentur.

DE OSTREIS.

ILla enim Helleſpontiaco ludibrio, ne deo dicam, ita dedicantur, vti concha Veneri, putarim ob earũ copiam, quæ Lampſaceno littore, totoq; Helleſponto ingens eſt: vnde Ityphallico veteris Poëtæ ipſi Priapo dicto, ita legitur:

Nam te præcipuè in tuis vrbibus colit ora
Helleſpontia, cæteris oſtreoſior oris.

B qui verſus apud Terentianum reperiuntur.

HVMANVM GENVS.

PEr ea verò picta ſculptáve humanum genus ſignificari, philoſophorum antiquiſsimi tradiderunt. Hinc diuinus Plato humanum genus oſtreorũ ſimile eſſe dixit: nulla enim potuit ſimilitudine noſtræ imbecillitatis naturam ſignificantius explicare, cùm oſtrea indiciũ eſſe dixit animi in corporis carcerem & tenebras coniecti: ita enim Deus corpori animam adglutinauit, vt neceſſarium ſit hominem corporis affectibus tangi vel inuitum. Quid verò aliud illa vel diuinę vel ſtellaris eſſentiæ ſcintilla hìc patitur, niſi quòd dum corpori adhæreſcit, & vinculis ſe coërceri ſentit, & in quodam obſcuritatis carcere detineri? vnde fit vt ſuæ plerunq; immemor originis, modò ſenſui ſe, modò appetentiæ ſubiiciat, & alieni facta iuris, cum materia, cui adglutinata eſt, rapiatur in præceps. Piſcatore igitur Petro opus eſt, qui nos aut ſcopulis auulſos, aut de imo maris fundo erutos, Aſſertori noſtro littora reuiſenti, pœnitẽtiæ prunis aſſos in eſcam appo-
C nat, vt ita abſumpti in ipſius diuinitatis amplexu, ad ſublimioris vitæ conſortia tranſeamus. Quòd verò teſtam oſtrea pro pelle habent, quæ ſine eorũ interitu auferri non poteſt, eorum ſunt hieroglyphicũ, qui nec ſquamas ignorantiæ deponere poſſunt diuinis admonitionibus quantumlibet inſtituti, nec cultrũ ſpiritus ſuſcipere patiuntur, qui quidem, vt Hieroſolymitanus Heſychius ait, etſi in mari baptiſmatis inueniantur, etſi in fluminibus pœnitentiæ, abominabiles tamen ſunt: cumq; vitam ſortiti ſint in ſacri lauacri tinctura, vocationem tamẽ regenerationemq; corruperunt, dum neq; pinnulas neq; ſquamas induere procurarunt, ſublimem videlicet vitam, cognitionemq; diuinorũ, quę cœleſtis eſt, ſed obcæcato corde in ignorantiæ voraginibus detinentur, & propterea in his qui ſquamas habent nequaquam adnumerantur. Quare Paulus fornicatorem, auarum, idolis ſeruientem, maledicum, ebrioſum, detractorem, legum bonorumq; morum corruptorem, à fratrum commercio ſubmouet: oſtrea enim hæc ſunt, & id genus reliqua, quæ ſine ſquamis & pinnulis eſſe deprehenduntur.

DE LOCVSTA.

LOcuſta quid iuncta polypo ſignificaret, eo loco declaratum, vbi polypi ſignificata recenſuimus. Quid verò ipſa per ſe ſignificet, nunc dicendũ.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Locuſta.

SEDITIOSVS.

POpularis ſeditionis ſtudioſum hominem ſignificare qui volunt, Locuſtas duas marinas ſeſe inuicẽ incurſantes pingunt: videre enim eſt ſæpe vniuerſas, tanquã gregis collegium celebrare, dimicare interim inter ſe cornibus arietum modo, ac mutua flagellatione inuicem ſæuire: & genuinum eſt ciuibus, inquit Pindarus, inuicem inuidere.

TEMPERANTIA.

QVoniam verò incidimus in Locuſtã, nominis adducti ſimilitudine, quid per terreſtrem etiam ſignificaretur, explicabimus. Ophiomachum, quem alij ſtellionem interpretantur, nos terreſtrem Locuſtam eſſe comperimus. Per hanc Ægyptij modeſtiam, temperantiam, atque continentiam intelligebant, quippe quæ nequitiæ virtutes oppoſitæ ſunt: ea ſiquidem ſerpẽtem oppugnat, voluptatem quippe terræ prorepentem allidit. Ipſa autem crura habet, quæ corpuſculum altè tollant humo, à terraq; interim eorum innixu reſiliat, & feratur in ſublime, colliſoq; ſerpentis capite intellectui proximior fiat, qui quidem terrenis obrepere neſcius, ab ijs diſiungi abalienariq; aſsiduè meditetur. Non diſsimulabo hîc ſacræ lectionis locum, de Præcurſoris victu, quem conſtans fama eſt Locuſtis veſci ſolitum, ἦσθιε δ' ἀκρίδας ὁ πρόδρομος, καὶ μέλι ἄγριον. Sunt qui ab Locuſtarum campeſtrium intellectu abhorreãt, cauliculosq; herbarum neſcio quos quòd eodem illi nomine nuncupentur, pro animali comminiſcuntur, quibus noſter ille veritatis præcurſor veſceretur. Atqui Diodorus, & alij autores grauiſsimi, populos in Æthiopia quoſdam agnoſcunt, qui non alio quoquam cibo vtantur quàm Locuſtis, ob id Acridophagos appellatos. In India quoque gentem quibus Mandrorum nomen Clytarchus & Megaſthenes dederunt, Locuſtis ali Agatharchides & alij prodiderunt, trecentosq; eorũ vicos annumerant. Eſt autem hæc viridis, & prioribus pedibus longiſsima, ijsq; admodum gracilibus, quos motat aſsiduè. Manifeſtiſsimè verò in hoc præcurſoris cibo Locuſtam animal agnoſcit Adamãtius, dum vndecima in Lucam homilia dicit: Non habuit domeſticum mel, & humana diligentia percolatum, ſed ſylueſtre, minus quippe iucundi ſaporis, vtpote qui eo ad vitæ tantùm vſum & neceſsitatem, nõ ad delicias vteretur, ex alitibus verò non grande præpingue ve vllum, quo ſe liberius inuitare poſſet: non aëriuolam, quæ cibum præberet delicatiorem: ſed exiguum admodũ volucre, quod vix à terra eſurgeret, ſaltitaretq; potius quàm volaret. Quid plura quęritamus, conſtanter aſſeritur, Locuſtas eius fuiſſe cibũ, paruulum animal, & illi ſatis mundum.

FAMES.

SVnt qui per huiuſmodi Locuſtam, famem intelligant, propterea quòd magnam ſatis inferunt calamitatem, cùm agminatim innumerabili aliquando multitudine congregatæ ſegetes inuaſerint, magna clade radices abrodentes, quare diuinatrix apud Theocritũ dicitur. Cùm enim apparuerit, famis eſt prænuncia Multa Locuſtę huius ſignificata ponit Eucherius, ſed quoniam nullam ſuper illis cauſam adducit, in quo nos præcipuè verſamur, ea prætermittẽda iudicaui: vnum illud tantùm tangam, quòd per cõparationem reſurrectionis Dominicæ ſimilitudo quædam ſit, cùm aſſultum Philo dicat per Locuſtam ſignificari: nullum enim è terreſtribus animal tanta ſe pernicitate proripit in ſaltum, ſi corpuſculi rationem habeamus. Sed hæc alij viderint.

PEDES.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

PEDES.

INuenies in diuinis literis aliud Locuſtæ huius hieroglyphicum, vt apud Salomonem, Eccleſiaſte, pro pedibus poni, eò quòd animal id pedum longitudine pro corporis modulo omnia excedit animantia. Scriptum igitur: Florebit amygdalum, & impinguabitur Locuſta: hoc eſt, ſuperuenient cani, & pedum accedet tumor, podagra ſcilicet, quæ plurimùm ætatem grandiorem infeſtat, quod nos à ſexto ſupra quinquageſimum quatuor iam annis non ſine cruciabili dolore acerbiſſimaq; ſtudiorum iactura cogimur experiri, hæreditate hac ab auunculo relicta, & vnà cum accepto ab eo ſacerdotio miſerabiliter alita. Alibi tamen Salomonis verba ex Hebraico codice diligentius examinauimus, quòd ſuper his varia eſt multorum interpretatio.

DE COCHLEA.

B ADdetur his Cochlea, inter eſculenta piſcium vice pauperibus accepta, quæ tamen olim altilis effecta, illataq; menſis, Romanas delicias auxit.

TERRENIS ADDICTVS.

PEr eam diuinæ lectionis interpretes ferè omnes animum terrenis affectibus mancipatum intelligunt, inde ſimilitudine libenter ſumpta, ſi quem ſenſui deditum, vt voluptatibus brutorum inſtar inhæſitantem oſtendere voluerunt. Heſiodus eam felici compoſitione φοβοικλαν appellauit, quam domipartam dicere poſſemus, quòd ita ſit domui ſuæ applicita, vt eam ſecum aſsiduè portet.

DE SEPIA.

SEpiam quidem inter cruſtacea recenſere minimè congruum videbatur: quia tamen dorſum oſſeo illo integumento inſtar clypei munitum habet, huc ipſa etiam transferetur.

PVLCHRA INCOEPTA TVRPITER CEDENTIA.

IDverò præcipuũ ſuper Sepia ſignificatum apud Ægyptios ſacerdotes erat, vt per eam ſignificarent hominem, qui multa, pulchra & magna pollicitus, da
C turus omnino ſpecioſa virtutis exempla videbatur, & per ſummam inde ignominiam fœdè lapſus, omnium fefellerit expectationem: ea enim cùm ſpectandã ſe venatoribus præbuerit, ſimulatq; in ſe aciem inſtrui conſpexerit, & claſsicum cani, atramentum in aquas euomit, quibus infectis, demptaq; ita venatoribus congrediendi copia, elabitur. Quòd ſi interfugiendum acciderit vt aperto iterum campo deprehendatur, ſtatim in effuſam atramenti nubem ſe recipit, atq; ita ſæpius ac identidem fruſtratur venatoris ſpem, nulla ſui facta copia, vt deprehendi poſsit, idq; non in congreſſu tantùm facit, ſed plerunq; etiam ludendi ſtudio quodam, atq; etiam inſidiandi. Effundunt verò ſuum id atramentum & polypus & lolligo, quam vulgo piſcem atramentarium vocant: verùm ij non niſi metu perculſi: Sepia verò non modò cùm metuit, verùm, vti dicebamus, animi interdum gratia. Ei verò atramẽto tanta vis ineſt fuliginis, vt ſi in lucernam addatur, ſummotis reliquis luminibus, adſtantes omnes fœdo liuore coloratos oſtentet, vt Æthiopes videantur.

THETIS, ET SIMVLATIONVM INVOLVCRIS OBTECTVS.

HVius modi verò occultationis cauſa confictum à Græcis crediderim, Thetim in Sepiam cõmutari ſolitã, dum vel eluderet, vel ſeriò fugitaret Pelea il

lam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

lam inſequentẽ. Nam & promontorio cuidam in Iolco Sepiadi nomen inditũ, D
vbi factum hoc perhibent. Ita denicꝙ hominem qui multis ſimulationum inuo-
lucris tegeretur, eſſetꝙ occultæ multiplicisꝙ naturæ, per pictã Sepiã notabant.

MENDACIVM.

ALij mendaciũ ex hoc figmento intelligi volunt, propterea quòd, vt Grãma
ticus Tryphõ ait, οἱ τοῖς ἐχάτοις μόρεσι μελαίνεται μὴ ἀμαυρῶται: in extremis quippe par
tibus nigreſcit, & obſcuratur. Callidi enim impoſtores, mendaciorumꝙ confi-
ctores, ſolent ſemper aliqua præij cere, quæ vera, clara & aperta videantur, qui-
bus inſpectãdis dum oculi ſunt intentiores, aſtutè mox mendacij nubem offun-
dunt. Quoniã verò atramentũ id, quo ſeſe occulit effuſo, in cauda eſt, ea de cau-
ſa Melanuros appellatur. Atꝙ hoc Pythagoram intellexiſſe volunt cùm præci-
pit, μὴ γεύεσθαι τῆς μελανούρου, de ijs quæ nigra ſunt cauda guſtandũ non eſſe. In hanc
verò ſententiam præclarè Cicero ad Q. fratrem: Multis enim ſimulationũ inuo
lucris tegitur, & quaſi velis quibuſdam obtenditur vniuſcuiuſꝙ natura: frons,
oculi, vultus perſæpe mentiuntur, oratio verò ſæpiſsimè.

IMPROBITAS. E

QVod tamen ſymbolũ Plutarchus libro De liberis educandis ita interpre-
tatur, vt ſuboſtendere dicat, cõmercium cum improbis nõ habendũ, eos
ſcilicet qui à virtute ad turpitudinem ſe recipiant, fugiendos. Nam & apud Ro-
manos, nigrũ vel atrum pro moribus infamibus & perniciosis accipitur. Hinc
illud diuulgatũ: Hic niger eſt, hunc tu Romane caueto. Porrò dies atri, qui ſunt
infauſti, inauſpicati, lugubres, & infelices appellantur: quãvis noſtri vulgò dies
atros intelligant, qui ieiunijs deſtinati ſunt, quibus quidem & corpus macéran-
dum, & à carnium delicijs præcipitur abſtinendum.

LITERÆ.

AEgyptij ſanè cùm literas ſignificare vellent, iuncum, cribrum, & Sepiam po
nebant, de quibus ſigillatim diſputare alterius loci eſt: nam eorum omniũ,
quæ literas & diſciplinas indicarent, certum conſcripſimus cõmentariũ. Quod
verò ad Sepiam attinet, quæ pro theca atramentaria poni ſolita ſit, ac perinde li
teras ſcripturamꝙ ipſam ſignificet, nõ apud Ægyptios tantùm habetur, verùm
& apud noſtros, vti Perſianum illud oſtendit: F

Tum queritur, craſſus calamo quòd pendeat humor,
Nigra quòd infuſa vaneſcat ſepia lympha.

Atramentum ſanè Græci σηπόπικθος appellant. Tholos verò eſt Ariſtoteli, qui Se-
piæ ineſt. Heſychius ex eo vocabulo turbamentum interpretatur: id enim πτα-
ραχμόν oſtendit.

VIRI AMOR IN MVLIEREM INFIDAM.

SVnt qui amorem coniugalem in viro firmum, in fœmina lubricum, ſignifica
re ſi velint, Sepiam tridente confoſſam pro iſtiuſmodi rei hieroglyphico fa-
ciant, propterea quòd in eo genere ſi fœmina percuſſa fuerit, accurrit mas opem
allaturus, fœminæꝙ quacunꝙ poteſt ope auxiliari contendit: quòd ſi mas ictus
fuerit, fœmina ſui tantùm ſolicita, quamprimùm fuga ſibi ſalutem quærit.

TEMPESTAS.

SVnt & tempeſtatis argumentum Sepiæ: nam pictæ ita vt in aquæ ſummum
exiliant, magnas procellas paulo pòſt erupturas indicãt. Cauſam reddit Plu-
tarchus: quia cùm mollia omnia frigus impendiò caueant, hæc vna præcipuè
cùm ſit ea carnis nuditate mollitieꝙ, necꝙ teſta, necꝙ pelle, necꝙ ſquamis munita,

ſed

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſed vnum tantùm tegumentum oſſeum in dorſo ſortita, tempeſtatem facillime præſentit: igitur veluti frigus euaſura, neque non agitationes, quæ in imo mari fiunt, exilire, & incõmodum illud videntur euitare. Quare polypus etiam pari propémodum mollitie præditus, ad terram properat, ſeq; petris alligat, ventorum iamiam aduentantium portentum.

DE PVRPVRA.

IN hunc gregem veniet & Purpura, ſuis & ipſa ſignificationibus inſignis: de animali quidem, non de colore, qui loco alio tractandus eſt, præſens erit examinatio.

MALEDICVS.

MAledicum hominem probos improbosq; æquè carpẽtem ſignificare qui volunt, Purpuram exerta pingunt lingua, quæ quidem illi tam acuta & valida eſt, vt ea & conchulas, & quaſcunq; ſui generis teſtas perforare poſsit: quæ cùm ita ſint omniuoræ, frequens illud in edaces dictum emanauit, Purpura vo-
B racior: de quo apud Athenæum plura comperies.

DE GVLA MVLTATVS.

ATq; inde fortè prouerbium, quòd Purpuræ plurimùm per linguã eſcas inquirentem capiuntur. Et qui hominem qui de ganea pœnas dederit, ſignificare volunt, conchylium huiuſmodi naſſæ per linguam applicitum pingunt, ſiquidem eius captura in hunc ſæpius efficitur modum: paruæ denſæq; admodũ naſſæ ſtrombus piſcis includitur, hunc auidiſsimè captat Purpura, quẽ ſimulac illuc occluſum olfecerit, inſerta per naſſæ iuncos lingua eum aſſequi contendit, dumq; ille volutatione luctatur, ea magis ac magis linguã protendit: accidit verò vt in eo conatu tumefiat, vt nulla eam extrahendi copia relinquatur, atq; ita detenta per linguã captiua fiat. Verùm hoc picturæ genus in huiuſmodi ſignificatum aliter etiam figuratur: conchulam quippe pingunt, quæ Purpuræ linguã
C morſu comprehenderit. Piſcatores ſiquidem cùm Purpurã norint concharum paſtionem auidius appetere, has in naſſas magno numero cõiectas in mare demittunt, oblongo func ad naſſas alligato: ſentiunt optatã eſcam Purpuræ, porrectisq; intra naſſarũ iuncos linguis, eas infeſtãt: at illæ aculeo extimulatæ incolumitati ſuæ conſulturæ contrahunt ſeſe, corticibusq; clauſis morſu perquàm acri linguã infeſtam comprimunt, pertinaciſsimeq; detentã haudquaquã amittunt, atq; ita pendentes ſua captæ auiditate Purpuræ tolluntur.

VNO EXANIMATVS ICTV.

HOminem verò interemptum ictu oſtendere qui volunt, Purpurã ſaxo eliſam pingunt: ſiquidem infectores aiunt, quas Purpuras in artis ſuæ vſum parant, ſaxo vno ictu collidendas, vnde ſubitarius ille ſanguis ad tinctum optimus emanat: q; ſi ictu fefellerit, neq; Purpura ſtatim exanimata fuerit, fruſtra repeti, quia prę dolore ſanguis in vniuerſum corpus diffuſus euaneſcat. Hinc aiũt Homerũ totiẽs de ijs qui valido aliquo vulnere perempti fuerint, Purpurea eos morte ſublatos dicere: quem imitatus Maro, nunc Purpureã vomit ille animã, nunc quid huiuſmodi ſæpe protulerit. quamvis ad ſanguinẽ, in quo anima ſedẽ habeat, Seruius hoc referri putat, de quo ſatis in Accipitris cõmentario dictũ.

SECESSVS.

SVnt qui ſeceſſum per Purpuram oſtendant, propterea quòd Purpura non niſi in imo reperiatur pelago: vnde verbum apud Apollonium Argonauti-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cõn primo, προφύρεσκον, quod purpuraſcere dicere poſſumus, vbi profundum eſſe D
interpres exponit, ea quam memorauimus Purpurę natura repetita. Hinc mare
purpureum, pro profundum, poëtæ ſæpius poſuere.

DE ECHINO.

MArinus huc Echinus obuoluitur, lenticulari propémodũ figura, cochleari cruſta, ſcabritie varia, crebris lineamẽtis rectilineis, quatenus in ſphærica figura fieri poteſt, picturata, ijſdem quibus terreſtris armatus ſpinis, verùm ijs micãtioribus, & nunc cocco, nunc purpura, nunc puniceo colore ſplendeſcentibus: qua parte roſtrum à medio ventre exerit, reductior, à tergo gibboſior. atq; is eſt de quo Martialis ait,

Cortice depoſito mollis echinus erit.

DIFFICILIS ATQVE MOROSVS.

ATque vt ad eius ſignificata iam aggrediamur, hominem qui cum difficulter, vel nulla vnquam ratione conſuetudinem inire poſsis, ex hieroglyphico eius commonſtrabant, quippe quem quaqua tractare volueris, aſperitate renitentiaq; horridum experiare. atq; itidem ex hoc aſperitatem eam, quam Horatius damnat, agreſtem, inconcinnam, atq; grauem, per hoc animal notabant: nam & nomen illi πρὸς τὸ ἔχεις κατ' ἀντίφρασιν plericq; impoſitum aſſeuerant, quia ſcilicet haberi non poſsit propter ſpinas, quaſi Latinè velis intractabilem dicere. quamuis ſunt qui de nomine id ſentiant, vt echinum dictum velint ἀπὸ τοῦ ἔχεις ἑαυτὸν ἀφανῶν τὴν σαρκῶν ὄσων, quòd ſcilicet ita ſeſe cohibeat, vt nulla carnium appareant veſtigia neq; ſigna.

IVDICIORVM SEVERITAS.

ERant autem apud veteres vaſa Echini nomine nuncupata, quæ ſcilicet animalis iſtius imaginem referebant, quorum in iudicijs vſus erat. Sanè iudices, de quibus Pollux meminit vbi de diætetis & dicaſtis agit, Echinum aheneũ aut opere fictili factum habere conſueuerunt, in quem teſtium dicta ſcriptaq; iudicia conijcerentur: ex quo ſignificabatur, nõ licere cuipiam impunè illis manus admouere, neq; inuertere, aut immutare quicquam, ſine graui ſupplicio. E

NAVIGATIO TVTA. F

SVnt etiam qui per Echinum tutam nauigationem intelligant: ille ſiquidem imminente tempeſtate, quam non ſecus ac terreſtris ventos præſentit, attractis lapillis ſeſe munit, arenaq; nauium inſtar ſaburrat, ne vi fluctuum vlla verſari iactari ve poſsit: id enim maximè cauet ne aculeis exarmet. Baſilius Magnus audiſſe ſe profitetur à quodam rerum maritimarũ peritiſsimo, qui diceret, habere ſe pro comperto, Echinum cùm ventorũ perturbationem ſæuitiamq; maris preſenſiſſet, calculum correptum haud exiguum ſubijſſe, ſeq; ſub ipſo tanquam anchora ſtabiliuiſſe. Sanè quidem nautæ ſimulac eos id factitare conſpiciunt, futuram hoc indicio ventorũ agitationem tempeſtatemq; præſagiunt, nauigiaq; cõtinuò pluribus anchoris infrenant. Admiratur Ambroſius Hexaëmero, quo ingenio is iſta collegerit, quo doctore perceperit, quis ei fuerit auguriorum interpres. Falli ſæpe homines aëre perturbato, quòd plerunq; res ſine tempeſtate ſuccedat: non falli Echinũ, & homini rationis participi documento eſſe. Vnde animali tam exiguo tanta ſcientia, vt non modò quod futurum eſt infortunium antè præuideat, verumetiã qua ratione impendenti periculo ſit obuiã eundum, nõ verbis, nõ ſophiſmatis, non ambagibus oratorijs, ſed re ipſa commonſtret.

MA-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

MACILENTIA.

AD hæc macilentiſsimum hominem per idem animal intelligebant, cui quidem ſit hoc peculiare, vt nullam intus carnem contineat, foris & ſpinulas, & cruſtam, vti dictum, cochleariam tantum habeat: inueniuntur in eo tamen nigra quædam vice carnis, quæ vtcunque ſint, à ganeonibus tamen expetuntur. Quod verò ad macilentiam facit, eum ad annum integrum aiunt abſtinere cibo. Non relinquã intactum quod apud Euſtathium legi, interna ventris Echinum appellata: vnde Callimachus,

ὄντι μάλιστα βοῶν προθέουσιν ἐχῖνοι.

De boue quem cupidè magis aſſectantur echinum.

Idq; ea de cauſa, quòd intra ſe cibũ contineat, quod præcipuũ eſt vẽtris munus.

INSTAVRATIO.

EXercitum, aut quid huiuſmodi ex diſsipatis reliquijs inſtauratum, ſi quis pingendo ſignificare voluerit, non imperitè Echini marini dilaniationem quandã figurabit: ille enim in fruſta diſcerptus, ſi proijciatur in mare, confluen-
B tibus ſponte in vnum partibus iterum committitur, & efficaciſsimè ſolideſcit.

DE CONCHYLIO.

COnchylium quoq; aliquid habet quod ἱερογλυφικῶς accipi poteſt, tametſi animal ipſum huc nõ admittat, ſed quos generat vniones.

LACHRYMÆ.

SVnt qui gemmas omnes in ornatu Veneri deberi putẽt, quòd ſcilicet eam maximè comptam eſſe deceat, & delicijs omnibus affluentem. Gemmæ tamen aliquot ſua quædam habent ſignificata, veluti vniones, quos lachrymarum ſymbolum eſſe plerique prodidere, ſumptum ſcilicet à coniectoribus, qui lachrymarum profluuium per viſas in ſomnis margaritas oſtendi tradunt: nam & apud Sudam legas, μαργαείτας δηλῶσι δακρύων ῥόον.

PIERIVS VALERIANVS AD ERVDITISSIMVM VIRVM MATTHÆVM MACINGVM VENE-
C tum, de ijs quæ per Crocodilum & aliquot Amphibia ſignificantur ex ſacris Ægyptiorum literis.

POterit, & meritò quidem, eruditiſsime Macinge, aliquis qui non æquo fortè ergà nos animo fuerit, vtrunq; noſtrûm ad Chriſtianæ pietatis vindices deferre, qui ſanctiſsimum amicitiæ tam mutuæ tam antiquæ numen tanto ſub ſilentio, Aegyptiorum quodammodo ſecuti religionem, coluerimus. Aegyptiaca enim prorſus eſt hæc ſuperſtitio, Deum ſub ſilentio colere. Sed enim qui de pietate aliter quàm Euangelia doceant, & ſacri canones imperent, vel ſentit, vel ſibi ſequendum credendúmve propoſuerit, is dubio procul impietatis crimine condemnandus, acriterq; puniendus eſt. Manifeſtum autem eſt, Aegyptios olim Crocodilum adoraſſe, quod nos non modò abhorremus, ſed & Poëtæ veteres, qui mores hominum facile tolerãt, modò ſatyricè derident, dum eorum aliquis dicit eos portenta colere, modò vtrem magis exacerbent, addunt, Crocodilum adorant. Cauſam tamen eam Aegyptij allegare ſoliti ſunt, quòd Crocodilus ſilentij ſit hieroglyphicum, quandoquidem animal id lingua careat, & ita ſilentij ſignificatum præ ſe ferat: quod

L

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vterque nostrûm per tot annos nimium superstitiose coluimus. Ne igitur cauillandi cuipiam ansam demus, existimaui silentio huic nuncium remittendum, atque ita in viam redeundum, id quod vt tu quoque facias adhortor. Misi itaque ad te sequestrem Crocodilum ipsum, qui quoniam Aegyptiacè loquitur, quippe per rerum figuras & signa, causam omnem tibi liquidius explicabit. Quoniam verò Crocodilus hic ab intima vsque Aegypto istuc Venetias traducendus fuit, exenterare eum oportuit, & accuratissimè salire: loco verò fæcis exemptæ, infarciuimus in vterum eius eadem diligentia fluuialem Equum, Phocam, Muræna m, Anguillam, & Aegyptiacam quandam ranam. Animalia inquam hæc vtcunque adduci potuerint, ad te misi, ruptóq; ita silentio me piorum consortio aggregaui. Tu si qua in ijs quæ ad rem tuam faciant inueneris, arbitrio vtaris tuo: reliqua quæ nullius apud te momenti videbuntur, εὐκόρακας, vt dicitur, proijcias licet.

DE CROCODILO.

QVONIAM à poëtis nostris, atque etiam à plerisque alijs Ægypto ea est obiecta infamia, quòd & monstra colerent, & Crocodilum præcipuè adorarent, cur hoc animal inter reliqua apud ipsam nationem sacra, locũ haberet, disserendum: ita fiet vt quid imperiti colerent, quid sapientes intelligerent, manifestum fiat, atque inde minus eorum succenseamus philosophiæ. B

DEVS.

COlebant siquidem Ægyptij Deum sub Crocodili, quod non inficiamur, imagine, propterea quòd solus inter animalia elinguis esse deprehensus est, quod diuinitatis munus esse perhibent. Nam & in Pythagoræ symbolis habetur, linguam in primis esse coërcendam, vt Deum imitemur. Proximè accedit ad hanc sententiam sapiens ille neq; illiteratus vir qui opusculum de moribus, carminibus scriptum edidit, dum eum Deo proximum esse ait, qui vbi ratio postulat, tacere norit. Deus enim sub alto profundoq; silentio mortalium facta omnia diligenter examinat, omniumq; merita inspicit, proq; re, loco & tempore singula moderatur. Quod verò de dijs silentium apud eos esset, vel Harpocrates indicarit, cuius effigiem presso obsignatoq; ore ideo dedicarũt, quòd cæremonias ritusq; suos qua ratione instituti essent, in vulgus propalari nolebãt, atq; ita sacra inuolui silentio procurabãt. Quin & Mercuriũ illum suum, quem Nilo prognatum patre prædicabant, tanto silentij cultu prosequebantur, vt ne nominare quidem eum fas arbitrabantur. Nam quem θεὼθ appellabant, qui Platoni Theu, Propertio nostro Theutates est, alium fuisse dicunt, qui scilicet Argum interfecit, quiq; leges illis atq; literas tradidit, à quo & Septembrem mensem eo nomine vocitarunt. Et Cabalistæ Dei ministros aiunt propitios nobis fieri, vel si tantùm nominis eorum meminerimus, aut eorum notas præ oculis habuerimus, signatásve gestauerimus, etiam si ore nunquam enunciemus: præcipueq; TETRAGRAMMATON diuinitùs datum nomen ineffabile, nostræ cum Deo reconciliationis signum, propterea quòd literarum, quibus notatur, satis est reminisci. Meritò itaq; Helias sacerdotes Baalis ridet III Regum XVIII, dum eos adhortatur maiore vti voce, quòd eorũ Deus in diuersorio forsan esset, aut in itinere, aut certè obdormisceret, ita fieri posse vt excitaretur. Sed quid nos tot gentiliũ fabulas euoluimus, cùm sacræ institutionis nostræ literæ in templis quotidie canant: Te decet silentium Deus in Sion. F

Æquum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Æquum eſt quippe vt tacito verecundoq; ſilentio trepidationem quam ex tantæ maieſtatis conſideratione concepimus, profiteamur. Et: Sileat omnis terra Deo. In quam ſententiam Petrus apud Clementem: Quæ ſummo ſunt ſilentio honoranda. Deus enim, vt Cyprianus ait, nõ vocis, ſed cordis auditor eſt. Nam & Anna Samuelis mater, quę typum Eccleſiæ præ ſe tulit, ante conceptum cùm ſterilitatem deploraret, Dominum non clamoſa petitione, ſed tacitè & modeſtè intra ipſas pectoris latebras precabatur. Loquebatur quidem ea prece occulta, ſed manifeſta fide: loquebatur non voce, ſed corde, quia ſic ſciebat Deum audire: ideoq; quod petebat efficaciter impetrauit, quia fideliter poſtulauit. Et publicanus quem Dominus probat, nõ erectis impudenter ad cœlum oculis, neque ſublatis indecenter manibus, pectus ſuum tundens, & peccata ſua conteſtans, diuinæ miſericordiæ auxilium implorabat. Habet inſuper Crocodilus eam cum Deo ſimilitudinem, quòd eius ſolius oculi pellicula tenui translucida q; à fronte demiſſa obteguntur, atq; ita cernat, cùm alijs ita minus cernere videatur. Ita oculũ Dei perluſtrare, intueriq; omnia, res ipſa indicat, cùm nos eum
B nequaquã cernere, aut noſtratia hæc explorare, plurimùm opinemur. Sed quantum pertinet ad ſermonem, noſtra in primis eſt pietas defendenda, apud quos totiens legitur, HÆC DICIT DOMINVS, cùm ſimplex ſit Dei ſubſtantia, neq; membris vllis neq; cõpagibus compoſita: non igitur os neq; linguam habet Deus qui loqui poſsit. Id verò ſic accipiendum, vt tunc Deus loqui videatur, cùm aliquid inſpirat in ſanctorũ fatidicorum q; vatum corda, vel etiam vocis ſonum afflatu ſuo facit ad eorum aures pervenire. Nam ſi vox humana aër ictus dicitur, poteſt & vox Dei dici aër ictus vel vi, vel voluntate diuina. Itaque illuminata mens per Dei ſpiritum formatur in verba, vnde locutus Deus homini dicatur, quoniam humana fragilitas aliter audire de Deo non poteſt. Præterea, vti Adamantius inquit, veteres Deo ſermonẽ attribuére: quia cùm norint homines hoc miniſterio voluntatẽ alterius alteri innoteſcere, agnoſcant ea quę ſibi per Prophetas deferuntur, diuinæ indicia eſſe voluntatis. Mortales enim haudquaquam intelligerent in hac vel illa re Dei contineri voluntatem, niſi ea locutus diceretur, cùm eorum ſenſus nequaquam percipere poſsit, voluntatem cuiuſpiam per ſilentium inter homines indicare poſſe.

C ORTVS.

ORtum ad hæc pingere ſi voluiſſent, geminos Crocodili oculos faciebant, quos habet inſtar ſuis, verùm ex toto feri corpore prominentes, & emiſsitios. Atq; ita pars ea, quæ lucis conceptaculum tã inſigniter extet, exortui videtur aſsimilari. Eſt tamẽ & alia ratio iſtius ſignificati, quòd animal hoc ſuapte vi, nullo parentum incubitu fomentóve, formam & lucem acquirit, veluti Sol per ſemetipſum exoritur. Crocodili enim tã fluuiales quàm terreſtres cùm in ſicco partum ediderint, oua ſua terræ cõmittunt gremio, quibus tamen ſemper aſsident, dum catuli animentur, & excludantur. Locum verò eligunt, ad quem ſummo auctu eo anno egreſſurus ſit Nilus, quaſi diuinatione quadã oua transferentes. In numis verò aliquot ſimulachrũ Orientis radiato fingitur capite, dextera in altum ſublata, eaq; paſſa, quod in Gallieni pleriſq; numis habetur, inſcriptione addita, ORIENS AVG. quam quidem manum patefactam, & radios ipſos, Mare non vno loco videtur explicaſſe:

Vbi primos craſtinus ortus
Extulerit Titan, radijsq; retexerit orbem.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Crocodilus.

OCCASVS.

QVòd ſi occaſum identidem pingere procuraſſent, Crocodilum humi toto profuſum corpore deliniabant, quippe quadam incubantis ſpecie, ſpontè enim ad ima quæque ferri gaudent, immerſíq; fluuijs humi libenter obrepunt, ſoloq; adhæreſcunt, delphinorum & aliorum hoſtium metu, quòd norũt quàm molli tenuiq; cute in ventre ſint. Dies præterea maxima ex parte agunt in terra, noctes in aqua, teporis vtrunque ratione: noctu enim tepidiorem aquam experiuntur. Ita Solem imitari videntur, qui nobis emergere matutino tempore, veſpertino immergi videtur. Ad hęc Crocodilo viſus in aqua hebes, extrà acerrimus: ita illi præcipuè accidit, Solis occaſu obſcura omnia, exortu clara atque perſpicua redduntur.

TENEBRÆ FVNESTVM'VE.

TEnebras autem (quo vocabulo tam funus, atratumq; pomparũ apparatũ, quàm mortem ipſam, quæ lumina claudit decedentiũ, intelligebant) ſignificare cùm adlibuiſſet, Crocodili caudam faciebant: is enim ſimulac animal aliquod ceperit, caudę opera vtitur ad exanimandum, ea enim captiuum vincit, ac mox plectendo conficit. Vis ſiquidem omnis, ac omne Crocodili robur, in cauda ſitum. Id verò commodè figurabitur, ſi abditus in ſpecu ſola exporrecta cauda pictus fuerit: nam & illi proprium eſt ſpelæa ſubire, in quibus quatuor interdum menſes hyemis inedia pertinaci deliteſcit, vnde fortè tenebrarũ deductum eſt ſignificatum. Sed enim hęc etiam ad eam facere opinionẽ poſſunt, quòd ideo Crocodilum colerent, quia hinc etiã diuina quædam ſpecularentur. Nam quòd Dei ipſius & caput & ſubſtantia imperſcrutabilia ſint, cum Crocodilo faciunt in ſpecu latitante: quare Seraphim faciem atq; pedes Dei velare ad arcã Domini dicuntur, quòd diuinæ maieſtatis principium atq; finem verbis nemo valeat explicare, neq; picturatione vlla declarare: definire verò nulla prorſus circumſcriptione quiſpiam aggrediatur. Quam verò de Deo cognitionẽ profitemur, eam ex operibus perpendimus, quod à poſterioribus diceret Ariſtoteles. Quare Gentes admonebat IESVS Deus noſter, Si nolitis mihi credere, credite operibus quæ ego facio. Ita igitur ſapientes illi Crocodilum imaginati ſunt in ſpecu, cauda tantũ exerta, abſconditũ. Nam Pſalmo etiam XVII dicitur Deus poſuiſſe tenebras latibulum ſuum, vt planè ſignificetur, obſcura multis & incognita eſſe, quæ de Deo pijs tantùm innotuerunt, vtpote quæ Deus ipſe occulat in tenebris: & vt Origenes Adamantius ait, manifeſtũ eſt rarò admodum perveniſſe ad homines Dei cognitionem, idq; pauciſsimis contigiſſe, ſiue quòd ob mentis hebetudinem ad eius micantiſsimæ lucis radios cæcutimus: ſiue quòd inquinata mens eius non recipit puritatem: ſiue quòd humanum hoc corpus adeò fæculentum animum etiam obturat, ne poſsit ſpiritum eius admittere: ſiue quòd intellectus noſtri virtus ſit adeò imbecilla, vt immenſitatem eam nulla capere poſsit coniectura. Nam & de Moyſe legimus, eũ vbi Deus eſſet caliginem ſubijſſe, Deiq; iudicia prophetæ abyſſum vocare conſuerunt. Quin & IESVS ipſe, Nemo, inquit, cognouit filiũ niſi Pater, nec Patrem niſi filius, & cui filius reuelauit. & in hanc ſententiam paſsim à noſtris plurima. Eaq; de cauſa Ioannes filium lucem ponit, quia is & ſeipſum illuminat, & Patrem in conſpicuo ponit, qui adhuc latêret in tenebris, niſi per filij manifeſtationem innoteſceret. Nobis verò niſi lux illa orta eſſet, adhuc in vmbroſa mortis regione ſederemus, diceret Eſaias. Vnde aũt, niſi diuino diſpẽſante ſpiritu, imaginatus eſt Orpheus dicere,

Nox

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Nox quæ lucem emittis? Quod & Pſalmographus: Emitte lucem tuam & veritatem tuã. Tabernacula enim Dei tenebrę & latibulum, vti diuinæ literę paſsim memorãt. Sed plura ſuper hoc dicturi ſumus in Ignis commentario, vbi Faces.

PERNICIES.

IN vniuerſum autem per id animal ſculptũ, malum, damnúmve aut pernicies alĳs illata, ſi Diodoro credimus, apud Ægyptios ſignificabat, omninóq; inexplebilis rapacitatis hieroglyphicum habebatur: animal enim eſt multæ rapinæ, vnguibus ad diſcerpendum promptiſsimis, morſu aſpero tetróq;, vt quod dentibus lacerat, nunquam ſanetur. Impunè verò inter eos enatat, qui ſe adipe eius feri perunxerit. Quod factitaſſe Firmum Ægypti tyrannum, qui oppreſſus eſt ab Aureliano, teſtimonio Aurelĳ Feſtiui, Vopiſcus tradit.

SALACITAS.

ERat & ſalacitatis indicium, vt ipſi dicunt Ægyptĳ, propterea quòd abundanti fœtura prolifici ſunt Crocodili, libidinisq; vſqueadeò contagioſæ, vt è dextera eorum maxilla dentes lacerto dextero alligati, nequitiam credãtur ſtimulare. Terreſtris porrò Crocodili, quem Scincum, vt alĳ, Scingum appellant, roſtrum & pedes in albo vino poti, laſciuiæ cupiditates accendere apud magiæ ſcriptores legas, & huiuſmodi quædam apud Dioſcoridem & Plinium.

FVROR.

FVrorem ad hæc Ægyptĳ, & quæ inde calamitas aut clades accepta eſſet, per Crocodilũ ſemetipſum verberantẽ indicabãt, propterea quòd is irrita prædæ cuiuſpiã ſpe fruſtratus, in ſemetipſum furit, ſupra modum indignabundus.

LATROCINIVM.

NEgotiorum impedimenta, inſidiasq; & latrocinia, quę cõtra viatores exercentur, per idem animal etiam oſtentabant. Et Typhonem, quem βιβαιῶνα dicunt, in Crocodilum abĳſſe aſſeuerabant, tametſi nonnulli Typhonis comitem ponant. Crocodilus autem aſsiduè negotiatoribus inſidiatur, quo genere latrocinĳ Typhonem infamem tradunt. Quapropter cùm illi honores omnino decreti eſſent, ex manſuetis animalibus aſinum illi nutriebant: ex feris verò Crocodilum & fluuialem equum. Inſtitutum enim erat apud eos, quibuſdam Dis, ne nocerent tantùm, ſacra facere: atque ita quo magis illos ſibi conciliarent, animalia eiuſdem ingenĳ, quo illos fuiſſe perſuaſum habebant, colere conſuerant. In Apollinis verò ciuitate, quò iniurias à Typhone Oſiridi illatas vlciſcerentur, de Crocodilo veſci lege ſinguli tenebantur. Certo igitur die conuenari ſolebãt, & quotquot caperent, interfectos eos ante templum, rei à ſe bene geſtæ monumentum teſtimoniumq; proſternebant.

HELLVO.

IIdem ſacerdotes helluonem ſignificantes Crocodilum hianti ore pingebant: is enim cibo ſatur, quem immodicè ſumit, ſomno ſopitus in littore ſe proſternit eſculento ſemper ore, ad quem auiculæ trochili, quæ ſenatores & reguli dicuntur, pabuli ſe gratia conferunt, inuolãtesq; dentes depurgant, atq; ita magis & magis ad patentiorem hiatum ſcabendi dulcedine prouocant: quod ichneumon perpetuus eius hoſtis ſi quando fuerit conſpicatus, ſaltu ſe in guttur eius immittit, introq; progreſſus donec feri cor morſu lancinet, moribundam mox feram derelinquens abit incolumis. Alĳ crapulam ideo ſignificari per Crocodilum tradunt, propterea quòd is meatu careat, per quem ciborum excrementa deĳci ſoleant: quare eadem mox digeſta & indigeſta per os reiectare neceſſe

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

habet, quæ mox aues aduolantes depascantur, perinde ac qui præter satietatem D
nimio farciuntur cibo, cùm digerere ipsi non possunt, euomere cogunt. Qui ve
rò cultui habiti à sacerdotibus nutriebant, tanta erant mansuetudine, vt nõ mo
dò vocem accersentiũ agnoscerent, & attrectari paterent, verùm etiã fauces ad
apertas porrigerent, dentesq; manib. depurgari, abstergiq; linteo permitterẽt.

AB IGNOBILI GENERE AD CLARITA-
TEM EVECTVS.

COmmenti sunt nõnulli, hominem qui nulla sanguinis claritate, minimisq;
principijs ad amplissimas celeberrimasq; dignitates, ad opes, ad honores
euectus esset, per Crocodilum & ouum eius pingere. Illud enim de Crocodilo
fertur, nullum animal à tam paruis initijs in tantam excrescere magnitudinem.
Ouum enim nõ multò maius edit quàm anseris, & fœtus inde excluſus pro por
tione est, attamen ad cubita vsq; quindecim, vel etiam sexdecim crescendo por-
rigitur. Sunt qui eos tandiu augeri asserant, quandiu viuunt. Facit ad hoc Æso
pia fabella non illepida de Crocodilo, generis nobilitatem, & sua & antiquorũ
præclara facinora apud vulpem extollente: cui argutè illa respondérit, ex cute E
vetus eius ac diuturnum exercitium, vel eo tacente, prodi.

INVICTVS.

ADdunt nonnulli, lacessitum iniurijs hominem, neq; tamen succumbentem
aut victũ, per Crocodili tergus significari, propterea quòd id supernè cor-
ticosum adeò sit, vt contra omnem ictum, inuictum habeatur. De vigore verò
eius elanguescente, si quis eum penna ibidis demulceat mitigetq;, in Ibidis com
mentario dictum est loco suo. Apud Horũ inuenias vespam superuolitantem
Crocodilo indiciũ esse, vel ipsius animalis sanguinem corruptũ, vel Crocodi-
lum mortuum: vespa enim ex putrefactis oritur cadaueribus. Verùm id quoq;
mysticè, cùm mala ea quæ per Crocodilum significantur, indicare vellent facta
iam mitiora vel omnino sublata: aliter frigida & inanis ea esset interpretatio.

ÆGYPTVS.

CRocodilus catena religatus ad palmam, in æreis pleriſq; numis habet, cum
inscriptione, COL. ÆG. Colonia Ægyptus. Ab altera facie duo sunt hu-
mana capita, quorum alterum ad Orientem spectat nauali corona insigne: lite-
rę supernè sunt, IMP. vbi nimirum per Crocodilum ipsa significatur Ægyptus. F
Quòd verò sit religatus ad palmam, Augusti omnino victoriã ostendit, quam
etiam in obelisco campi Martij notari iussit, Ægypto in ditionem redacta. Duo
illa capita, Augusti vnum alterum Agrippæ esse crediderim, de quo Virgilius:
Tempora nauali fulgent rostrata corona. In alio Augusti numo argenteo Cro-
codilus est, supra quem scriptũ, ÆGYPTO. infrà CAPTA. ab altera facie Au-
gusti caput, cũ circunductis literis, CÆSAR DIVI F. COS. VI. Et pictor
Nealces, cuius meminit Plinius, cùm prelium nauale Ægyptiorum et Persarum
pinxisset, quod in Nilo, cuius aqua est mari similis, factum volebat intelligi, hie-
roglyphico apertissimo hoc declarauit, quod arte non poterat: asellũ enim in lit
tore bibentem κατὰ παράγραφον pinxit, & Crocodilum insidiantem. Est & numus
L. ÆL. AVREL. COMMOD. vbi Commodus ipse sub Herculis imagine
pede dextero Crocodilum calcat, læua clauem sustentat, dextera Ægypto si-
strum prętendenti spicas porrigit. Inscriptio rem declarat, INDVL-
GENTIÆ AVG. Atq; hæc de Crocodilo di-
cta sufficiant.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE FLVVIALI EQVO.

PLurimum verò ſecum affert impietatis improbus ingratusq́; Hippopotami animus, qui nulla genitorem reuerentia proſequitur, & alienis bonis diripiendis natura promptiſsimus exiſtit.

IMPIETAS.

MEritò enim Ægyptiſ ſacerdotes cùm impium, cùm ingratũ, cùm iniuſtum quempiam notare vellent, Hippopotamũ proponebant. Admonituri vẽ rò mortales omnes vitia ea omnino eſſe declinanda, totaq́; animi fortitudine ſupprimenda, duas eius animalis vngulas deorſum inuerſas facere conſuerunt: ſiquidem is ab ineunte ſtatim adoleſcentia patri incipit infeſtus eſſe, tentatq́; ſi poſsit eum decertando ſuperare, quem ſæpe in pugnam prouocat: quòd ſi acciderit vt victor euadat, matris coitum affectat, vita patri cõdonata: ſin victus aut cohibitus à patre fuerit, neq́; tam ſcelerati voti compos fieri potuerit, perduran
B te tamen prauitate tãtiſper conatum differt, donec adoleſcat, factusq́; iam robuſtior atq́; validior, deteriorem ætate factum patrem inuadit, fœdiſsimeq́; necatum petulantiſsimè dilaniat. Inuerſas igitur vngulas eas ideo ſtatuebant, vt qui rem ſpectarẽt, quid illæ ſibi vellent cõmonefacti, propenſiores fierẽt ad pietatẽ.

PIETAS IMPIETATI præferenda

ID quod tantæ apud eos curæ fuit, vt principũ ſceptra, & huiuſmodi pleraq́; inſignia, atq́; geſtamina & monumenta, armaq́; aliquot quorum quotidianus eſſet vſus, ita inſignirent, vt in ſumma potioreq́; parte ciconiam præfigerent ex ære, vel ex auro argentoue factã, inferne verò vngulam Hippopotami ſubiicerent, quòd impietati præferendam eſſe pietatem indicaret. Species verò vngularum iis eſt, quales bubus, licet dorſum, iuba, & hinnitus equi ſit, vnde illi nomen. Ineſt præterea talus biſulcorum modo, dentes vt aprorum exerti, leuiter tamen: roſtrum reſimum, apri cauda etiam, magnitudo & in-
C teriora aſini, tergoris craſsitudo tanta, vt ex eo venabula fiant, & ſcuta galeæq́; impenetrabiles, niſi humore madeant, munire poſsit.

IMPROBITAS EDOMITA.

CElebratiſsima verò eſt ſpecies illa, quæ viſebatur olim Hermopoli. ea ſcilicet pictura, vt Hippopotamus eſſet, ſupra quẽ ſculptus erat accipiter cũ ſerpente dimicans. Cuius argumenti ſignificatũ id eſſe tradunt Ægyptiarum literarum periti, vt Typhonem ab Oſiride vi domitũ, cùm de principatu certamen conſeruiſſent, intelligendum autument: per fluuialem equũ Typhonem ab Oſiride vi domitum, per anguem principatum interpretantes: atq́; ita improbitatem potiores ſibi partes aſſerere conantem, virtuti demùm cedere ſubinnuant. Eadem de cauſa cùm ſacra faceret eo die, quo Iſidis aduẽtus è Phœnicia celebratur, fluuialem equũ religatum libis inceſſere per ludibriũ conſuerant. Non diſsimularim hîc Aureoli tyranni tumulũ ad pontẽ Aureolum Inſubriæ ſupereſſe, à Claudio Cæſare ſex elegorum verſuum epitaphio nobilitatum, in cuius conditorii parte prima Hippopotamus ſit inciſus, quem ſerpens cauda mordicus apprehenſa complectitur. Id puto ſignificare, tyrannidem tãdem temporis ſpa-

Huius ſymboli iconem vides proxima pagina.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tio domitam. De Aureolo enim qui Gallieni tẽpore cum plerisque alijs tyrannidem arripuit, plura legas apud Trebellium Pollionem, & Iulium Capitolinum. Epigramma tumulo inscriptum à Claudio Imp. ita fertur:

Κλαύδιος Αὐρεολῷ μετὰ δήϊον Ἄρεα καῖσαρ
Τὰ κτερέα θνητῶν ὡς θέμις ἐνδιδόει.
Τῷ γὰρ καὶ ζωὴν, ἀλλ' οὐκ ἐθέλησε φόνημα
Πᾶσιν ἐνθρήποις τοῦ στρατοῦ ἀντίβιον.
Κεῖνος δ' οἰκτίρμων καὶ σώματος ἔσχατ' ὀπίζων
Αὐρεόλου, γέφυραν εἴσατο τήνδε τάφην.

VIRTVTI CEDIT improbitas.

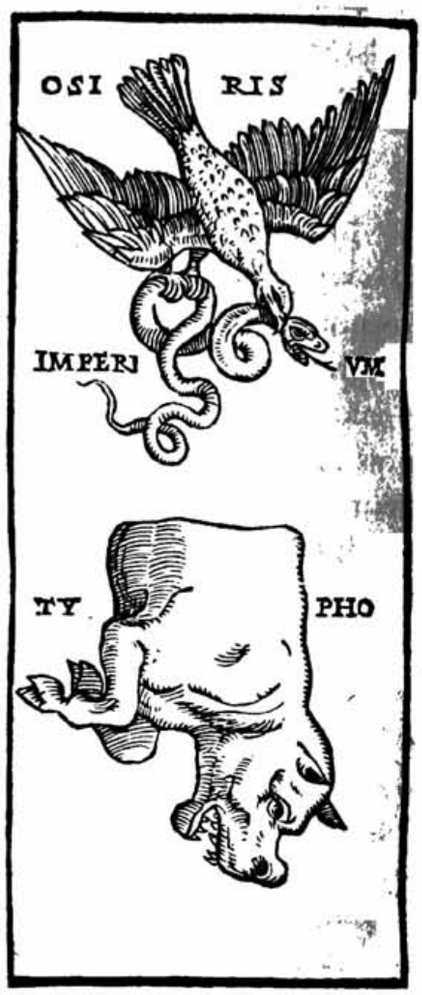

D

E

HORÆ.

HOras etiam Ægyptij sacerdotes per fluuialem equum significare soliti sunt: qua verò de causa id facerent, neque Horus scripsit, neq; nos apud quempiam traditum inuenimus: si quid tamen ariolari liceat, dixerim ego, quia depascit segetes, destinatione, vt ferunt, antè determinatas in diem: non enim vti boues & pecora reliqua, hac illac errabundi modò hîc modò illic aliquid carpunt, sed tãquam messores ad opus certum conducti, suam vnoquoque die partem pabulantur. Horæ verò nomen plerunq; pro tempore cuiuscunq; maturitatis accipitur, cuius apud Græcos apertissimum est significatum. Cùm verò ita pabulatũ prodit, ea vtitur astutia, vt velut ex agro ferentibus vestigijs progrediatur auersus, ne quæ reuertenti insidiæ comparentur. Vel ea fortè de causa horas indicare dictus, quòd diem & noctem duplici natura dimetitur: siquidem interdiu in imis aquis latet, noctu in terram egreditur. Apud Ægyptios autem nox cũ die pari propemodum horarum numero assiduè dispescitur.

DE PHOCA.

F

PHoca fluuiali addetur equo, cui similiter vita in aqua & in terra communis: eam nos vitulum marinum à specie tergoris instar boum villosi nuncupamus.

SOMNICVLOSVS.

SVperfluum verò esse videtur rationem afferre, cur somniculosus homo per simulachrũ eius exprimeretur, cùm de profundo eius somno diuturnaq; veternositate tam multa passim à Græcis Latinisq; autoribus memoriæ prodita reperiantur, quo scilicet pacto sternunt se somno diuerso in littore Phocæ.

INFORTVNII MAGNI TVTELA.

ID potius referam, quòd hominem ita res suas procurantem, & aduersus pericula auxilia disponentem, vt à quocunq; vel maximo infortunio tutus habeatur, significare qui volunt, eum Phocæ corium indutum pingunt. Vitulum siquidem marinum ex aquatilibus fulmine non ici obseruatũ est, tantaq; mortalium id persuasione receptum, vt vulgò cingula ex eiusmodi corio comparentur, quæ infortuniorum istiusmodi amuletum esse creduntur. Veteres autem cala-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

calamitates à potentioribus illatas, fulminum iactibus ęquiparare soliti sunt. Et fulminare dicuntur Reges, cùm quid in alicuius perditionem moliuntur. Sic, Cæsar ad altum fulminat Euphratem, apud Maronem legas: apud Ouidium verò, se totiens Augusti fulmine petitum.

VRINATOR.

VRinatorem etiam hominem per animal huiusmodi significare mos fuit, quando in sicco genitum nullum hoc magis vndis ex disciplina soleat assuefieri. Pariunt enim in continenti Phocæ, paulocp̃ post catulos educunt, vt mari assuescant, & evestigio reducunt, idcp̃ sæpius factitant, vsquequò paulatim ita consuescant maris contubernium non aspernari.

DE MVRAENA.

MVræna quocp̃ in siccum exit, & terrestrium commercio delectatur. Quid verò hinc significetur, videamus.

ALIENIGENARVM PROCVS.

B PEr hanc pictam Ægyptij sacerdotes hominem alienigenarũ concubitum appetentem, externíve matrimonio copulatũ intelligebãt: siquidem hæc, vt Licinius Macer tradit, fœminei tantùm sexus est, ideocp̃ de mari egressa serpentibus copulatur, atcp̃ inde concipit: ob id sibilo à piscatoribus tanquã serpentibus euocari & capi. Aristoteles tamen, vtpote qui Murum marem agnoscit, vti suus in plerisqp̃ huiusmodi mos est, hoc negat, tametsi in terram prodire, atcp̃ ibi sæpe capi, non inficiatur. quãvis Andreas Physicus, qui Nicandro glossemata quædam subiecit, totum id mendacium esse profitetur, & necp̃ Murẹnas in continentem prodire, necp̃ viperis per littora cõmisceri contendit. Attamen cum Ægyptijs Archelaus id asserit pro cõperto, necp̃ dissimulat Nicander, qui piscatores ait, quamprimùm Murænas in continentem exire conspexerint, metu perculsos in mare statim se demergere, quò se ab viperarum ictu tueantur. Hocidem D. Ambrosius, Hexaëmero, Basilium Magnum secutus affirmat.

MORES CONIVGIS FERENDI.

AViperis enim ait sibilo Murænas euocari, idcp̃ perinde ac si hieroglyphicũ esset interpretatur, id scilicet ex hoc innui, vt mulieres admoneantur, ferendos esse mariti mores, si licet fallax vir, asper, inconditus, temulentus, lubricus, multacp̃ in hanc sententiam.

C

ADVLTERIVM.

BAsilius ex hoc congressu anguis & Murænæ adulterium interpretari videtur: admonet enim eos qui nuptijs insidiantur alienis, discant, cuinam feræ, cui reptili sint similes, cùm naturæ quoddam adulterium viperę Murænæcp̃ cõiunctio videatur. atcp̃ huc potius respicit Ægyptiorum hieroglyphicum. Quare minimè mirum si Crassus, vir satis impurus, Murẹnam miræ docilitatis exanimatam luctu prosecutus est, qui vxores tris absque luctu sepelierat, quod illi à Domitio obiectatum legimus.

SÆVITIA OCCVLTA.

NEcp̃ incongruum erit hieroglyphicũ, si occultam quandam sæuitiam significaturi, sanguinariam quippe crudelitatẽ in molli alioqui atcp̃ effœminato homine, per irritatã Murænam expresserimus, immani Romanorũ procerum exemplo, qui seruitia olim Murænis exponebant excarnificanda, cùm ea alioqui bestia exedentula sit, vt diceret Tertullianus, atcp̃ etiã exanguis, & excornis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Anguilla.

DE ANGVILLA.

INuitare videtur ſimilitudo quædam, vt Anguillã murænæ ſubiungamus, nõ quòd hęc inter amphibia ſit, ſed quòd erratica, quadãq; cognatione murænam attingat, quippe cùm hæc fluuialis, illa maritima ſit anguilla. Nam quæ in mari reperiuntur anguillæ, à fluminibus omnes inferuntur, ſuntq; ibi omnes peregrinæ: in alienã tamen adſcitæ patriam, alienos etiam mores imitantur, & labem magna ex parte eluunt, quam ex terrena fæce ſecum attulerunt. Eius verò ſignificata rara admodum apud Ægyptios fuerunt. Noſtri multa hieroglyphicis Ægyptiorum ſimilia, quæ per eius imaginem intelligenda eſſent, excogitarunt.

SIBI SOLI NATVS.

VNum enim id tantùm ſuper Anguillæ nota traditum ab Ægyptijs inueni, vt hominem omnes alios auerſantem, & ſeorſum ab aliorum conſortio ſibi viuentem, per ſimulachrum eius ſignificarent, propterea quòd eam nũquam cum vllo alio piſcium verſari, neq; quidem coniugali inter ſe vſu miſceri deprehendiſſent. Sunt qui velint eas ſponte in luto humeſcenteq; humo prouenire. Sunt qui eas ſcopulis ſe atterere dicant, ea ſtrigmenta viueſcere, neq; aliam earum eſſe generationem. Baſilius Anguillas non alio vllo modo, niſi ex fęculenta materia limoq; procreari tradit, quarum neq; ouum, neq; vllum alium ad ſucceſsionem modum conſtare compertum eſt. Ariſtoteles porrò neq; marem neque fœminam in illis eſſe teſtatur, neq; prolem ex ſe aliquam creare poſſe, cùm neq; ouum, neq; ſemen ſortitæ ſint. Ouum in nulla vnquã Anguilla viſum, neque fœtum in vtero deprehenſum, vt in ijs quæ animal gignunt: capillamentis tamen & lumbricis quædã ſimilia in ventriculo reperiri, non tamen ea vnquam animaſcere, neque eo loco gigni aut immorari, quæ ſint in fœtum euaſura, quia non ſecus ac cibus concoquerentur. Quòd verò alij dicant meliores eſſe fœminas, quas à capitis forma ſecernunt, quippe repandiore his, maribus verò oblongiore, atque ita eas quæ à cæteris diſcreparent, fœminas appellarint, philoſophus idem non maris aut fœminæ, ſed generis differentiam agnoſcit.

MEMORIA POST OBITVM EXTINCTA.

COmmenti ſunt alij hominem, de quo nulla poſt obitum memoria ſuperſit, per Anguillam mortuam ſignificari: illa ſiquidem mortua nõ ſuperfluitat, nec ſurſum fertur, vt maxima ex parte piſces cæteri faciunt, ſed peſſum in profundum rapta, in eodem quo genita eſt limo cõputreſcit. Id ea de cauſa fit, quòd ventre ſunt admodum exiguo, atq; ideo minus inanes. Totũ verò corpus cum ferè ſolidum ſit, neq; ferè quicquam aëris admittat, & caro ipſa glutinoſa admodum, nec quid peruium relinquat, fit vt ſimulatq; expirarint ſuomet pondere grauatæ peſſum ferantur.

PROFANVS.

IN diuinis Hebræorum literis eædem profanæ ſenſu myſtico dicuntur: neque enim ſquamoſæ ſunt, quiq; huiuſmodi ſunt piſces, in aquæ profundũ immerſari, & in cœno libenter volutari conſpiciuntur. Ad horũ ſimilitudinem, animi qui terrena tantùm ſapiunt, idonei non ſunt vt ad ſacra proponantur.

IMPATIENS ALIENI COELI.

AD hæc, hominem in alieno cœlo difficulter habentẽ intelligentes, Anguillam in hydrijs duabus pingebant, capite ſcilcet in vnam, cauda in alteram demer-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A demersis. Anguilla siquidem nullam vehementem tolerat mutationē, & si æstate de lacu in piscinam transferatur, viuere nequit, etiamsi frigida aqua fuerit.

FVGIENTIA SINE SPE SEQVI.

HOminem insuper qui fugitiuam rem aliquam nulla consequendi spe sectaretur, indicare si vellent, Anguillam pingebant, quam manus à cauda prehenderet: tanta enim est lubricitate prædita, vt de prensantium manibus elabatur quamfacillimè, difficulterq́ cōtineri possit. Subterfugij istiusmodi similitudinē sibi desumpsit Athanasius, vbi epistola ad Ægypti episcopos dicit: Tametsi elabi millies tanquam Anguillæ conentur.

SPES CERTA RE SVPER AMBIGVA.

QVòd si certam esse spem de ambigua re quapiā ostendere voluissent, obuolutam eam ficulneo folio pinxissent, quòd scabritie sua prensanti sit adminiculo nequaquam irrito. Vnde prouerbium, τοῦ τρίῳ τὴν ἐγχέλην.

PER DISCORDIAS CIVIVM LOCVPLETATVS.

B HOminem verò ex ciuilibus seditionibus & tumultuosis discordijs crescentem, req́ auctum significātes, eum in Anguillarum venatione occupatum effingebant. Aqua siquidem quieta limpidaq́, earum captura nulla propemodum, magna verò si perturbetur. Quare piscatores tempestates obseruant, lacuúmve aut fluminum turbationes, vnde aqua limosa fiat, magnas inde capturas paruo negotio consequentes. Rem tradit Aristoteles & pleriq́ alij, tum Aristophanes, Equitibus, historiam luculenter admodum explicat, Allantopola dicente: Eadem quidem tu fecisti, quę venatores Anguillarū faciunt. Sed cur non Aristophanem ipsum sua lingua loquentem audiamus?

Ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπονθας,
Ὅταν μὲν ἡ λίμνη καταστῇ, λαμβάνουσιν οὐδέν·
ἐὰν δ' ἄνωτε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν
αἴρουσι, καὶ σὺ λαμβάνεις, ἢν τὴν πόλιν ταραττῇς·

Fecisti vt is qui captat anguillas facit,
Quieta cùm sunt stagna venatur nihil:
Sed cœnum vbi omne illac & hac subuerterit,
C *Captura magna est. Tu quoq́, vbi perturbaueris*
Hinc ciuitatem & inde, plurimum capis.

Quam sententiam Cicero sibi desumpsit, oratione in Catilinam secunda: Honores quos quieta Republica desperant, turbata consequi se posse arbitrantur.

DE RANA.

RAna verò ita in hoc album admittenda est, vt hieroglyphica tota videatur: nam anteaquàm facta sit, in huiusmodi materiam dare incipit argumentum.

IMPERFECTVS.

MVlta esse in humanis operibus imperfecta, indignè, vt mihi videtur, plurimi conqueruntur. Quis enim vndecunq́ perfectum opus vllum pręstare possit, si mortalium nemo omnibus absolutus numeris reperitur? Quin ipsa rerum natura multa nobis ostendit, quæ inchoata reliquerit: neq́ tamen ob hoc eius quisquam indiligentiam reprehendat: id quod spectare est in Rana præcipuè, per cuius effigiem non immeritò sacerdotes Ægyptij rei cuiuspiam imper-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

fectionem intelligebant. Videre ſiquidem eſt plerunq; huius generis animalia in limo, vbi procreantur, altera parte Ranam, altera verò terram ipſam indiſtinctam, viuentiq; portiunculæ applicitam. Sæpe enim flumine, aut lacuna, lamáve aliqua, vel ſpontè, vel deriuatione aliqua decedente animal id imperfectum deſtituitur, quod tum primũ informari cœperat & coaleſcere. Omnibus his fidem Nili facit inundatio, quæ rerum iſtiuſmodi miracula omnia prorſus excedit: eo quippe deturgente, muſculi & varij generis animalia reperiũtur, inchoato opere aquæ terræq; in parte corporis viuente, nouiſsima effigie etiamnum terrena. In Ranis verò qualibet maturitate genitis, natura ſemper imperfecta: quod in ipſa præcipuè lingua exploratum eſt, quam applicitam & cohærentem habent, cùm tenax ſit earum materia, neq; diſtincta ſatis compoſitione. prima verò cohæret, intima abſoluta à gutture, vnde genus illud vlulatus intra aquas reddũt, quàm ὀλολύγονα φωνὴ vocant, quæ vti Plutarchus ait, amatoria & coniugalis eſt.

INVERECVNDVS.

IIdem ipſi ſacerdotes ſi hominem inuerecundum notare voluiſſent, Ranã deſcribebant: ferunt enim eam ſanguinem nõ niſi in oculis habere: qui verò ſub ſanguineos habent oculos, ex Ariſtotelis & Adamantij phyſiognomici ſententia, inuerecundi audaceſq; ſunt: iracundiam, vbi ſicci: vbi humidi, ebrioſitatem: ſubrubeſcentes ſi latè pateant, intemperantis oris hominem, mulieroſum, ſtolidum, & aleonem indicant. In grandioribus rubor, neq; libidini neq; gulæ modum poni vllum oſtendit. Quod ſi glauci ſanguineiq; fuerint, hinc calliditatem, inde veſaniæ proximiorem audaciam coarguent. Quia verò canes plurimùm oculos ſanguine ſuffuſos habẽt, hinc apud Homerum Achilles caninos oculos ob impudentiam obij cit Agamemnoni: de quo ſatis in Cane.

CVRIOSITAS.

PArit impudentia curioſitatem, vnde alterum elicitur hieroglyphicũ. Nam hominem in alienis negotijs explorandis plus æquo ſolicitum, quiq; dicta factaq; ſingulorum aſsiduè percontetur, & impudenter arcanorũ omnium ſpectator eſſe concupiſcat, per Ranam identidem ſignificabant: oculi enim animali huic prominentes ſunt & emiſsitij, vt facilè ſpectandi contuendiq; omnia curioſitatem præ ſe ferant. Et qui homines eiuſmodi ſunt oculis prædiți, doloſi, ſtolidi, ineptiq; ſimul & importuni plurimùm reperiuntur. Hoc tamẽ ſignificatum in Rana nõ ab oculorum ſpecie tantũ, verùm ab occultiore doctrina quadam deſumptum videri poteſt. Tradunt enim Magi, Ranæ oculos cum luſciniæ carnibus in ceruino loro alligatos, præſtare vigilantiam ſomnolentia fugata. Vnde ſpectandi promptitudo nõ indecenter excogitata. Sanè vulgatum id tum apud Græcos tum apud Latinos, ineſſe oculis pudorem, quibus tamen niſi modus imponatur, procliuiter eoſdem in oppoſitũ huic virtuti vitium prolabi. Alioqui Rana tanta prędita eſt verecundia, tamq; pudoris ingenui ſtudioſa, vt in propatulo nunquam admiſceatur: ſedenim cùm in aqua coire nequeat, noctu exeunt, atq; ita noctem quàm longa eſt complexu mutuo cohærent.

LONGO POST TEMPORE PROGREDIENS.

APud Horum legas, hominem qui diuturniori tempore pedes æger ſeſe mouere nequiuerit, ſi tamen aliquando ingrediendi beneficium conſecutus, per Ranã poſticos tantùm pedes habentem ſignificare: ea enim poſteaquàm nata & informata eſt, ſine pedibus aliquandiu viuit, adoleſcensq; poſticos primùm pedes profert.

SOPHI-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A SOPHISTA.

EST & in ſacris noſtrorum literis myſtica de Ranis Aegyptiacis mentio perquàm frequens, quæ iugiter in Aegypto pluerint. Sophiſtarũ nugas, & dialecticorum garrulitatem, per eas doctores quidam intelligunt, ſiue ob nullius ſignificantię vocem tam argutã, tamq; pertinacem, ſiue quòd in luto voluptuoſa ſit earum habitatio: quorum vtrunq; Sophiſtis attribuitur. Ab excellentia autem Sophiſtam Aegyptium vno doctorum omnium conſenſu dicere mos eſt, quod ad Protea nonnulli referunt, qui ſe omnia in rerum miracula transformaret. Sunt qui Ranæ hieroglyphico hæreticos notent, qui, vt Eucherius ait, in cœno viliſsimorum ſenſuum commorantes, vana tantùm garrulitate oblatrare non deſinunt. Aeneas vir Platonicus, Theophraſto, Ranę vtitur exemplo, dum Cleonta garrulitate nobilem taxat: Neceſſariũ, ſi vera ſit opinio Theophraſti, quòd animæ poſt obitum brutis applicarentur, quorum vitam viuere viſi fuerint, vt Ranæ & Cleo vnà ſemper futuri eſſent. A' vocis autem aſperitate Ranæ nomen apud Græcos βατράχω, quaſi βοάτραχον dicas, quod apud interpretes
B Theocritianos Thaliſijs inuenias. βοάτραχον verò, ſi nobis dicere liceat, aſperiſonum poſſumus interpretari. Vnde de maximè diſsimilibus dicitur, Rana cum grillo: id enim locuſtarum genus valde muſicum, & ob acutum molliter ſtridorem, conciliando ſomno à delicatis hominibus expetitur.

DÆMONES.

QVinetiam in diuinis literis Ranæ ſimulachra ſunt cacodæmonum, quod libro Apocalypſeos luculentè ſcriptum eſt: Et vidi de ore draconis ſpiritus tres immundos in Ranarum ſimilitudinem.

POETÆ.

ADamantius tamen aſpera quadam ſeueritate commotus, per Pharaonicæ plagæ Ranas myſtico ſenſu poëtarũ carmina ſignificari putat, quòd inani quadam & inflata modulatione, cuiuſmodi eſt Ranarum ſonus, ſiue ille cantus ſit, mortãlĕ genus omne in fabularum ineptias illexerit. Nulli enim rei animal id idoneũ aut vtile, inquit ille, cõperitur, niſi quòd improbis & importunis clamoribus ad negocioſorũ atq; ocioſorũ ſimul faſtidium vſq; obſtrepat. Miror verò tantæ eruditionis virum hæc de poëtis ſenſiſſe, cùm præſertim vbiq; ſit interio-
C ris, vtipſe dicere ſolet, literæ ſpeculator: neq; animaduerterit, dũ poëtas carpit, Moyſi, Hieremiæ, Eſaiæ, & pleriſq; omnibus Prophetis alijs ſe conuitia facere, qui vaticinia illa de diuinis humanisq; rebus cuncta luculentis carminũ numeris cõſcripta elaborataq; libris demandauêre. Quòd ſi quos reprobare volebat, diceret ſaltem quæ carmina, quippe Ithyphallicáne, an Feſcenina, an titrochaica Bacchi, quos Poëtas intelligeret, ne ob huius vel illius impuritatẽ ſanctiſsimum hoc omnibus nomen profanaret, ipſumq; totius mundi conditorem Deũ, qui apud Græciæ totius Chriſtianos poëtę nomine ſanctè colit, inceſſere videretur. Nam quẽ nos factorẽ cœli & terræ dicimus, Græci dicunt ποιητὴν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς.

SILENTIVM.

CONtrà verò, vt vnde diſceſsimus reuertamur, inuenias ſilentiũ ſignificari etiã per Rubetam ranam illam grandiſsimã, quæ geminis veluti cornibus inſignita eſt, propterea quòd obſeruarũt magi, ſi ea in multitudinẽ vociferationib. obſtrepentẽ inferatur, ſilentiũ fieri. Eoq; ſpectare nonnulli putant Ranam illam Mecœnatis celebratiſsimã, qua is literas & tabellas obſignare ſolitus erat, vtpote qui ea quę literis crederet, ſilentio inuoluenda eſſe cõmoneret. Sede nim

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cùm Rana, non rubeta, in omnium ſermone, ego eò potius rem ſpectare dixerim, quaſi Meccœnas id in Auguſti gratiam factitarit, de quo etiamnum infantulo illud fertur, quòd in auito ſuburbano obſtrepentes fortè Ranas ſilere iuſſerit: cui quidem commento adeò fauit vetuſtas illa, vt ex eo negentur ibi Ranæ coaxare, quaſi etiam adhuc tanti Principis imperio obſequantur. Voluiſſe igitur Meccœnatem hieroglyphico eo ſchemate taciturnitatem polliceri, in iis quæ Auguſtus eius fidei credidiſſet, non ſecus ac Ranæ ipſæ moroſa adeò garrulitate inſignes, illi adhuc infantulo paruere. Nam Sextus Aurelius & Eutropius ſcribunt Meccœnatem præcipuum amicorum Auguſto fuiſſe, ob taciturnitatem, quam tamen in eo nonnunquam deſideratam ab Auguſto Tranquillus ait. De Ranis id fertur, quòd in frigidiores coniectæ fontes obmutescant; tranſlatæ in tepidiorem paludem vocales fiant.

RVSTICITAS.

QVæ verò Rana in paruulo numo quodã Romæ apud Maffæos habetur, cùm ab altera numi illius facie Dianę pharetratæ ſimulachrũ dubio procul inſpiciamus, facilè in eam coniecturã ferimur, vt fabulam eam commõſtret, qua ruſtici & maligni homines aduerſus eius matrẽ Latonã vſi ſunt, atq; ideo diuæ illius imprecationibus omnes in Ranas cõmutati. Vel cùm dea ſit humoris domina, animal illi maximè omnium aquaticum dedicetur: nam & adagium eſt, aquam Ranæ, cùm quid cuiquam quod maximè placeat, & voluptati ſit, donatur. Sunt verò Ranæ conuitiatrices, & agreſtem illam aſperitatem egregiè præ ſe ferunt, tamq; olim importunæ, vt inito cum muribus fœdere, Abderitarũ regionem incolis inde expulſis deſolarint: in quorum ingentem multitudinẽ quæ cladem huiuſmodi fugiebat, Caſſander Antipatri cùm incidiſſet, eos in ſocios recepit, agrumq; illis in Macedoniæ finibus aſsignauit.

PIERIVS VALERIANVS BELLVNENSIS AD PAVLVM IOVIVM NVCERINORVM EPISCOpum, de iis quæ per aliquot piſcium genera ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

ERam omnino commentariũ hoc de piſciculorum aliquot ſignificationibus, Paule Ioui doctiſsime deſerturus, quòd multa in eo piſcium genera continebantur ex quibus neminẽ ætate noſtra frugem vllam colligere poſſe ſuſpicabar: ita quæ fuerãt olim piſcium nomina, vulgò hodie deſiderantur. Metuebam verò labores in horum ſignificationibus meos minimè gratos ideo futuros, quia in nonnullis non ſatis mihi conſtabat, qua ratione vel exemplo poſſent eorum imagines deſcribi, quarum bona pars eſſet mortalibus ignota. Naturas quidẽ & ſignificata prout apud veteres autores inueneram, facilè poterã explicare: ſed quorundam nomina tam Græca quàm Latina, non videbar ita poſſe reddere, vt in foro cetario quis poſſet huius vel illius piſcis ſpeciem deprehendere. Quod ſi ea de cauſa hieroglyphica hæc conſcripta ſunt, vt eorum quis vti poſſet imaginibus, irritus hic plerunq; futurus conatus videbatur, quoniam hoc præſtare me poſſe minimè confidebã. Videbam ad hæc multos qui prouinciam hanc ſuſcepiſſent, in tam multis hallucinari falliq;, eamq; cõtrouerſiam de pleriſque piſcibus tot ab hinc annis agitatam, eruditorum penè omnium defatigatis ingenijs, adhuc ſub iudice pendére, neque liquere prorſus, per varias nõ incurioſorum hominum opinio-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

opiniones, eorũ multa quæ vel quotidie in menſam apponuntur, quo fuerint apud Latinos aut Græcos nomine nuncupata. Poſtea verò quàm eam te ſuſcepiſſe prouinciam intellexi, vt multa piſcium genera, quo nomine apud veteres vocarentur, edoceres, in eã ſum erectus ſpem, vt & tu, qua inſignis es doctrina, ſolicitudine atq; diligentia, neq; non alij in tãta ætatis noſtræ eruditione, quanta non aliàs vnquã milleſimo ab hinc anno floruit, facilè conſequamini, vt vniuſcuiuſq; piſcis nomen ex vulgo redimere poſſimus, & obliteratam penè huiuſce rei ſcientiam per vos reſtitutam intueamur. Quare quod perdere deſtinaueram commentarium adſeruaui, te vno fretus, qui bonã eorum partem tam accuratè cæperis indicare, idq; tibi dedicandum duxi, vt ſi quid in eo eſſet, quo quis vti vellet, te potiùs quàm me piſcium magiſtrum agnoſceret, & qua quiſq; pictura faciendus eſſet edoceretur, atq; ita laboris huius particeps fieres, dum piſcem ego interiorem, tu exteriorem condîre procurares. Sed iam, ſi quid ab hiſtoriarum, quas tanto cum lepôre, tanta cum fide ſcribis, occupationibus ocij tibi ſupereſt, naſſam hanc noſtram inſpiciamus.

DE TORPEDINE.

B MAXIMAM omnibus admirationem in primis afferre videtur magica propemodum vis in Torpedine conſiderata: ſed nos ea ſuper quid Ægyptij ſenſerint, enarremus.

MVLTORVM ASSERTOR.

EVm qui multos ſeruaſſet, Ægyptij ſacerdotes per Torpedinem pictam ſignificari inſtituerant, ſiue quòd opem ferat piſciculis natandi et emergendi adhuc imperitis, eos ad ſe recipiens, quod præcipuè obſeruatũ eſt in fœtu proprio, quem & emittit, & intra ſe recipit: viſaq; interdum Torpedo eſt grandis, quæ fœtus intra ſe octoginta haberet: ſiue, vt ipſi Ægyptij tradidere, quòd vnà cum piſcibus alijs in verriculo deprehenſa, omnes plerunq; ſoſpitet, cùm ne vis quidem hominum innumera poſsit verriculum educere, manibus & pedibus penitus obtorpeſcentibus: quia venenum quod effundit, per retia dilapſum in funes omnes quantumvis longos ad manus vſq; piſcantium irrepit, & vniuerſum mox occupat corpus. Quin autores ſunt qui pro comperto tradãt, Torpedinem hamo captam malum illud ſuum in lineam tranſmittere, inde per arundinem, moxq; in piſcatoris brachium diffundi, quo protinus obſtupefacto, ve-
C natio in irritum cedat. Si quando tamen piſcibus alijs obuolutæ contrahuntur è mari, torporem experti ſunt multi quamprimùm piſcem virga tangere voluerint, quare in Anconitano mari maximè cauent ne rete in altum iaciant, piſcatoribus ea incommoda ſæpe ſubeuntibus. Quæ quidem vis torporem infundendi, cùm non in appropinquantium tantùm corpora, cominúſve eam attingentium, verùm è longinquo, vel ſi haſta, vel arundine tentetur, lacertos quantumlibet validos cogat obtorpeſcere, pedes ad curſum velociſsimos alliget, & obſtupefaciat, argumentum dedit vt hominem ignauia egregiè præditum, per hieroglyphicũ eius indicari commodiſsimè poſſe plerique dicerent. quodq; magis mirum eſt, piſces etiã quos attigerit, eodem torpore afficit: idq; non in piſces tantùm, ſed in vnũquodq; animal præſtare affirmat Plato, ita de Torpedine in Menone loquens: καὶ γὰρ αὕτη τὸν ἀεὶ πλησιάζοντα καὶ ἀπτόμενον ναρκᾶν ποιεῖ. Vehemens enim virus illud inſuperabili frigore præditum, vbi duriorem aliquam materiam nactum fuerit, quippe vel vimen, vel funẽ, illi pertinacius & copioſius adhæreſcit, circumfuſumq; aëra facilius contaminat, atq; ita perrepit, non ſecus ac flamma ipſa per incenſum filum vehementius tranſmeat, quàm ſi cum torre iactetur. Sic

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

& aqua fluuialis capite vno in eam declinato ſenſim aſcendit, & totum denique madefacit. quod tamen in craſsiori elemento ſenſim atq; contanter fit, in aerio quamocyſsimè fieri contingit.

DE REMORA.

ADmirabilis eſt & Echeneis, qua nõnulli, vt indicat Ariſtoteles, vtuntur ad iudiciorum cauſas & amatoria veneficia, & quę non vt teſtudinis pes nauigijs importatus tarditatem nauigationis inferre dicitur, ſed naues ipſas attactu ſolo ſiſtere, ac veluti anchora infrænare: vnde moræ alicuius iniectæ naſcitur hieroglyphicum.

IMPEDIMENTVM.

NAm ea de cauſa impedimentum & obiectam tardationem per eam ſignificari prodiderũt, quòd piſciculus is non maioris ferè quàm pedalis magnitudinis, limacis magnæ ſimilis, nauigia ſtare cogat, nullo ſuo labore, non retinendo, neque alio modo quàm adhærendo: infrà enim carinæ applicitus pinnis, quas etiam tenues admodum habet, in tranſuerſum dilatatis, tanti roboris eſt, vt ruant venti licet, diceret Plinius, & ſæuiant procellæ, imperet furori, ac vires tantas compeſcat, quosq; non vlla interdum vincula, non anchoræ pondere irreuocabili factæ præſtare queant, quantumlibet magnos ipſe paruulus adeò infrænet impetus, & mundi rabiem domet. Echeneidi nomen à tenendis nauibus inditum: vnde etiam epigrammatarij quidam veteres anchoram Echeneida vocitarunt, Latini Remoram dixerunt. Huius habita impedimenti ratione Plautus ait: Nam quid illæ me tam diutius remorantur remeligenes? eo enim nomine Remoram appellat. Locum citat Feſtus ex Patina, Comœdia.

SALVS.

MVtianus muricem appellat, qui nauem à Periandro Cnidum miſſam cum mandatis, vt pueri nobiles caſtrarentur, tandiu in medio mari retardarit, donec principẽ ſceleris pœnituiſſet, ac alia quæ decretum abrogarent mandata præveniſſent: remq; eo probari teſtimonio, quòd eius piſcis conchulæ Veneri Cnidiæ dicatę, facti memoriam diutiſsimè propagarint.

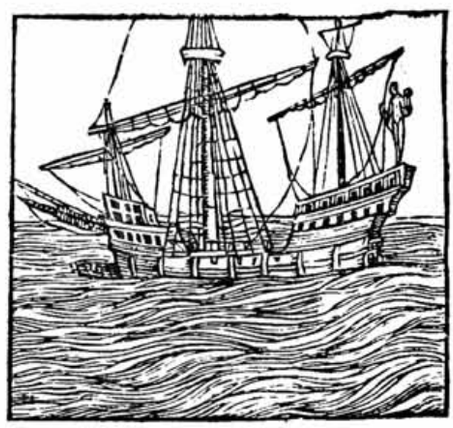

PARIVNDI FACILITAS.

SVnt qui ex piſciculo hoc pariundi facilitatem ſignificari dicant, quòd exemptus aquis, ſalęq; duratus, in eum vſum aſſeruetur, vt grauidis alligatus partus facilitate iuuet, vnde ὠδινολύοντα, quaſi ὠδινοῤ λύοντα eum appellauere Græci. Non ab re verò me facturum exiſtimo, ſi calumniam obiectam Plinio, quòd Ariſtotelem arguerit imperitiæ, ſuſtulero, ſimulq; præſtantes hos autores, quos librariorum imperitia cõmiſit, conciliauero. Locus eſt apud Plinium de Remora: Pedes eum habere arbitratur Ariſtoteles, ita poſita pinnarum ſimilitudine. Sedenim apud Ariſtotelem, vnde locus hic de hiſtoria animalium lib. 2. cap. 14. deſumptus eſt, non ita habetur: quin eorum is errorẽ arguit, qui pedes eum habere prodiderunt, quibus omnino caret: ſed

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſed quoniam pinnas habet pedibus ſimiles, hinc fit vt pedibus inſtare videatur. Sed cur non ipſa Ariſtotelis verba ponamus: ἔστι δ' ἰχθύδιόν τι τὴν περαίων ὃ καλοῦσί τινες ἐχενηίδα. Paulo autem infrà: ὄφεων δ' οἱ μὲν φασιν ἔχειν πόδας, οὐκ ἔχειν, ἀλλὰ φαίνεται διὰ τὸ τὰς πτέρυγας ὁμοίας ἔχειν τοῖς. Sed quoniam impium propemodũ eſſet credere Plinium Ariſtotelis verba ad verbum penè transferentem, quod præ omnium oculis erat, inficiatum eſſe, aut autorem immeritò vellicaſſe, crediderim ego dictionem Ariſtotelis ſubditiam & adulterinam eſſe, fuiſſe tamen in alicuius codicis margine notatam à quopiam, qui Pliniana verba Ariſtotelis eadem agnoſcebat, vt ita lectores admoneret, Plinium ex Ariſtotele illa decerpſiſſe: poſtea verò librariorum imperitia intertextam eam locutionem, vt pleraq; id genus alia toto opere deprehenduntur. Legamus igitur cum Ariſtotele Plinium conciliantes: Pedes eum habere nonnulli arbitrantur, cùm minimè habeat, ſed ita videri propter pinnas, quæ ſunt pedibus ſimiles. cui ſententiæ meæ, ſpero, vnumquenque peritum virum procliuiter acceſſurum.

B

DE ANTHIA.

PLutarchus eo libello quo diſſerit, vtrum aquatica an terreſtria animalia magis prudentia præſtent, quem piſcem Homerus ἱερὸν, id eſt, ſacrum appellauit, Anthiam eſſe videtur opinari. Euſtathius tamen ἱερὸν, magnum interpretatur, vt ἱερὸν μέγα, & ἱερὰν ὑδρηλήψιαν, cui Athenæus etiam accedit. Alij ἄφετον καὶ ἐλεύθερον, hoc eſt, emeritum exponunt, veluti ſacrum bouem dicimus, qui ſit à iugo in poſterum dimiſſus. Cæterùm Homerus eo verſu qui legitur, ιλιάδ. ω.

ὡς ὅτε πὶς φὼς
Γέτρῃ ἐὼν πρόβλητι καθήμενος ἰχθῦν ἀγρώ
Ἐκ πόντοιο δύρασε λίνῳ καὶ οἴνοπι χαλκῷ·

In procurrente vti quiſquam
Caute ſedens ſalſo ſacrum de gurgite piſcem
Extrahit æratis hamis, linóq; prehenſum:

ſacrum ideo piſcem appellaſſe videtur, quòd maritima omnia fuerint antiquitùs ſacra, & piſcari religioſum eſſet: veluti Vlyſsis ſocij nõ niſi magna fame coa-
C cti ad piſcationem confugiunt: ita enim Homerus:

ΑΛΛ' ὅτε δὴ νηὸς γ' ὀιζύφιλος κίε πανία
Καὶ δὴ ἄγρῃ ἐφέπεσκον ἀλητεύοντες ἀνάγκῃ
Ἰχθῦς ὀρνίθας τε φίλας, ὅ, τι χεῖρας ἵκοιτο
Γναμπτοῖς ἀγκίστροισιν, ἔτειρε δὲ γαστέρα λιμός·

Sed poſtquam in ratibus penus eſt exhauſta, marino
Quærere venatu victum coguntur iniquum,
Piſcéſq; volucréſq;, manus quò intendere poſſent
Incuruis captant hamis, vis nanq; adigebat
Imperioſa famis. Huc & Theocritum citant Bereniçe, Leucum piſcem appellaſſe ſacrum. Eratoſthenes putat Chryſophryn potius ſacrum appellari, & hoc aiunt ſentire Galatea Callimachum. Theocritianus piſcator aureum, quem cepiſſe ſomniauerat, piſcem Neptuno chariſsimum eſſe religioſiſsimè veretur. Sed multi Elopem, nonnulli Pompilum dicunt. Et Delphinum etiã ſacrum volunt. Plinius Planos omnes ſacros exiſtimari autumat. Vtcunq; tamen autores aliſs atq; aliſs faueant, bona eorum pars in Anthiam conſentiunt, rarum inuentu piſcem, frequentiorem tamen circa Pamphiliam, de

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quo habita raritatis ratione dixerit Martialis Epigrammatarius: D

Ad palatinas acipenſera mittite menſas,
Ambroſias ornent munera rara dapes.

Quem ſanè inter ſelectiores cibos ponit M. Tullius Tuſculanis, neq; non libro De finibus bonorum & malorum. Neq; ſum neſcius, qui reperitur in Arethuſa fonte, alium forma eſſe, & alia de cauſa ſacrum. Cur verò tam multa ſuper Anthia quæſierimus, ea fuit cauſa, quòd hieroglyphicum eius ſignificatum poſituri, noluimus quempiam à nobis contendere, piſcis eius formam & nomen noſtro ſeculo cognitas, cùm omnis anteacti temporis curioſitas in re perveſtiganda defeſſa, nihil adhuc certi protulerit.

SECVRITAS PERICVLIS LIBERA.

ID autem noſtri fuerit inſtituti, dicere quemadmodum per Anthiæ piſcis figuram ſecuritas à periculorũ omnium timore libera proponitur. Hieroglyphici cauſam afferũt, quòd quo is in loco ſit, nullam ibi belluam reperiri cõfeſſum eſt: eum ſiquidem non aliter vitant belluę, quàm ſuem Elephanti, gallũ leones: quo iam indicio ſecuri ſpongiatores vrinantur. Quod verò diximus Planos omnes E
Plinio ſacros eſſe, certiſsimã ait ille ſecuritatem vidiſſe Planos piſces, quia nunquam ſint vbi maleficæ beſtiæ, qua de cauſa vrinantes ſacros eos appellant.

SECVRITAS OTIOSA.

QVoniam verò perdifficile eſt certam piſcis huiuſmodi formam adinuenire, cùm ætate noſtra vel ignotus mutato nomine inter alios obrepat, vel indignatus alios ſibi præferri ſponte ſolum verterit, neq; maria noſtra inuiſere amplius dignetur, non ab re me facturum exiſtimaui, ſi quandoquidem in ſecuritatis hieroglyphicum incidimus, neq; ſatis de piſce conſtat, alias quaſdam eius ſpecies, quæ vſui cuipiam fortè futuræ ſint, ex numis veterum ſubſtituiſſem. In numo enim Neronis dea eſt ſella ſedens, dextera manu ad aurem appreſſa, ſiniſtra trophæum in virgula tenens, crure ſiniſtro, quàm longum eſt, exporrecto, cuius inſcriptio eſt, SECVRITAS. Et quantum pertinet ad dexteram eo modo ſitam, Plinius Epiſtola quadam ad Romanum ait: Nihil quod in dexteram aurem fiducia mei dormias. Quod verò ad exporrectum crus pertinet, Lucianus libello De ijs qui ſalario conducti degunt: Vt illud quod in votis omnium eſt, extenſis pedibus tandem accubare poſsis. Tale quiddam apud Ariſtopha- F
nem, Pluto. In altero Neronis eiuſdem dea ſedens, ara antè poſita, radium læua tenet, dextera caput ab occipitio ſuſtentat. de quo geſtu Terentius: Faciam in vtram vis aurem ocioſus vt dormias. Baſilius & Menander id de ocioſo dici volunt, turpiq; qui ſit deſidiæ deditus. Inſcriptio verò numi, SECVRITAS, vt in ſuperiori. In numo verò Imp. M. Iul. Philippi Aug. dea ſedet, dexteraq; ſagittam tenet, lęuam ſupra caput tollit innixã ſellæ. Hieroglyphici inſcriptio, SECVRIT. ORBIS. In numo Antonini Pij Aug. Brit. dea ſedens cum radio in læua, dextera capiti & ſellæ innititur. Inſcriptio, SECVRITATI PERPETVÆ. In numo Lucillæ Auguſtæ nutrix eſt ſedens, tribus infantibus appoſitis, quorum vnus lactens in gremio eſt, duo ante pedes vnà colludunt: inſcriptio, SECVRITAS. In numo, circa quem literæ, IMP. M. OTHO CÆSAR AVG. TR. P. à læua dea ſtans, quæ lęua ſcipionem tenet, dextera aquilam: literæ, SECVRITAS P. R. Sedenim partim hæc in Sellæ commentario, atque vbi de Aquila ſaxum geſtante diſſeruimus, neque non in Anchora, repetuntur.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE CEPHALO.

IEIVNVS.

SVNT qui ieiunum hominem oſtendere volentes, Cephalum ex mugilum genere tranſlittoranum pingant: is enim non niſi mucore veſcitur ſuo, quamobrem ipſe ſemper ieiunus: atque hinc illa inteſtini ganeæ adeò expetita ſuauitas. κεφαλὸς à Græcis appellatur, à nonnullis Plotes. Atque inſuper adagium circunfertur, κεφαλὸς κεφαλοῦ, de ieiunis. Tantiq; ſtuporis is eſſe fertur, vt in metu occultato capite, deliteſcere corpus reliquum arbitretur: eoq; nonnulli non illepidè prouerbium trahunt.

VITANDI PERICVLI SOLERTIA.

PEr eundem Ceſtrea qui modò ſtuporem præ ſe ferebat, vitandi periculi ſolertiam ſignificari comperio: ſiquidem is, vt luculentiſsimè ſcripſit Oppianus, cùm ſe retibus circumventum ſenſerit, in ſublime ſeſe alacri iaculatur ſaltu, totoq; virium conatu in ſummam vndam affectat emicare, ac plerunq; accidit vt ſubera tranſiliat, quibus retia ſuſpenduntur, atque ita capturam euadat.

B Secus tamen accidit in ſtagnis Venetis: noctu enim eos potiſsimum capiunt, incenſa igne fornacula, quam in cymbulæ prora ſtatuunt. Eam duæ, vel interdum plures cymbæ à dextera læuaq; adhærentes, leui tacitoq; lapſu comitantur. Cephali tum ſiue metu perculſi, vibrantibus in aquarum ima radijs, ſiue candicanti eo ſplendore allecti (nam cura eſt vt illuſtris admodum flamma ſuccendatur) pernici ſaltu delphinorum in morem extra vndas ſeſe quà flamma micat eiaculantur, atq; ita ſponte in paratas ad id cymbas décidunt, captura ingenti ad ſatietatem plerunq; exuperante, ſpectaculo autem maximè delectabili.

DE SCARO.

PRVDENS CAPTIVITATIS DECLINATOR.

C ATT magna eſt prudentia Scarus, per quem callidum captiuitatis declinatorem ſignificari tradunt. Is enim, inquit Ouidius eo volumine quod Halieuticon inſcribitur, quod opus olim à Nigidio elucubratum aiunt, ſi naſsis incluſus fuerit, non fronte erumpit, nec infeſtis viminibus caput inſerit, ſed auerſus caudę ictibus crebris fores laxat, atq; ita retrorſum erumpit. Apud Ælianũ legas, eum ſimulac caudam extra naſſam protulerit, à ſocijs mordicùs apprenſa cauda foras extrahi: ſi verò protulerit caput, adeſſe qui cauda ſua porrecta anſam effugiendi præbeat.

INGLVVIOSVS.

HOminem voracem & ingluuioſum, lamia quippe laborantem, ait Horus, per Scarum pictum intelligebant, tum quia ſolus in genere ruminat, quàm etiam, quia obuios quoſq; piſciculos depaſcitur. Ariſtoteles quoq; ſolum hunc inter piſces quadrupedum ritu ruminare creditum autumat, diuerſaq; omnino ab alijs ſpecie ventris eſſe, cuius inteſtinum ſimplex etiã ſe replicat, & in vnum continuumq; reſoluitur. Aſsimilatur is Auratis ſpecie ſquamarum, ſed colore atq; ſapore præſtat, vt qui Sapphiri gemmæ radiolos imitetur, tãtæ apud veteres exiſtimationis, vt Ennius eum Iouis cerebrum appellarit. Eum autem ideo ruminare aiunt, quòd dentes neque ſerratos, neq; vtrinq; conſertos habeat, ſed altera tantùm oris parte planos. Nam & animalia reliqua quæ ruminant, parte

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

altera dentium carent: proviſumq; à natura, vt quod malè manſum eſt, ea repe- D
titione conteratur, atq; ita confici poſsit.

DE MVLLO.

DIANA LVCINA.

ET Diana illa ſyluicultrix marino culta ſimulachro eſt: nam ea per Mullum piſcem, quæ Græcis omnino Trigla eſt, exprimebatur, alie-niſsimo, vt multis videt, hieroglyphico. Cauſam ponit Euſtathius, quòd piſcis huiuſmodi ter, vt poëta Cilix ait, anno pariat. Dianam verò leuandis partibus inuocari, Lucinæ nomen indicat: ea ſiquidem, vt apud Catullum, Lucina dolentibus, Iuno dicta puerperis. Meritò itaque cui ſit ter anno ſoluendi partus facultas data, Dianæ gratum, & cumprimis familiare ani-mal exiſtimatur. Nam quòd tria ſint virginis ora Dianæ, quid ſibi velit, alibi declaratum. Athenæus Triglam Dianæ dicari propter venationem putat: illæ enim marinos lepores hominibus letales, perinde ac terreſtres hos venatici ca- E
nes inſectantur, neq; ab eorum viru mali quicquam patiuntur vel ob impedien dæ Veneris vim, quam ferunt ineſſe vino in quo ſuffocata fuerit, quod Ther-ſicles apud Athenæum ait epotum viro Veneris vſum adimere, mulieri con-cipiendi facultatem inuidere.

DE SARGO.

ALIENI LABORIS FRVCTVS.

HOminem ex aliorum laboribus ſibi fructum & gloriam vſurpantem, & alienam, vt ita dicam, meſſem demetentem, ſignificare qui volunt, Sar-gum & mullum pingũt: ſequitur enim Sargi reliquias mullus, atq; vbi ille luto excitato abierit, fodere enim poteſt, mullus deſcendit, & paſcitur. Na-ſcitur Sargus in Ægyptio mari ferè: vnde Lucilius,

Quem præclarus Elops, quem Aegypto Sargus mouebit.

Sedenim Brunduſinum maximè commendat Ennius. F

DE PASTINACA.

PARRICIDÆ SVPPLICIVM.

EVm qui parricidij pœnas dederit, ſignificare ſi vellent Ægyptij, piſca-torium hamum Paſtinacã piſcem attrahentem pingebant: ea ſiquidem venatu detenta, ſpinam quam in cauda geſtat, in raptorem eiaculatur, ictu maximè letali, niſi coagulo leporis vel hœdi vel agni drachmæ pondere ex vino ſuccurratur, quod & huiuſmodi, & aliorum marinorum ictibus præſenta-neo eſt remedio. Hoc verò κατὰ παροιμίαν dictum ea de cauſa opportunum fuerit, quòd cuiuſcunq; incommodi remedia, paſſa ſunt, vt vulgus ait, palma vbique proferenda. Eſt verò Paſtinaca, quem Græci πυγόναι vocant. Eam aculeo vim ineſſe tradit Ælianus, vt ſi quis eo frondentem arborem pupugerit, haud ita multò pòſt folia omnia decidant, arborq; veluti magnis ſolis ardoribus exi-cata prorſus exareſcat.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE NEBRIADE.

VORACITAS INSATIABILIS.

HOminem cibum immodicè ſumptum euomentem, ac nihilo ſecius inſatiabiliter mox crapulantem ſignificaturi, marinam muſtelam pingebant, quæ Nebrias eſt nonnullis: ea enim ore, vt Ægyptius interpres Horus ait, parit, innatansq; mox quæ pepererat conuenatur, atque depaſcitur. Sepias itidem ac lolligines ore párere ſunt qui velint: id redarguit Ariſtoteles, partus foueri ore dicens, & emitti, propterea q; putari eas ore párere.

DE FVCA.

REI DOMESTICÆ STVDIOSVS.

DOmeſticæ rei ſtudioſum hominem qui ſignificarent, Fucam piſciculum, his ſimilem quas vulgò Tincas appellamus, ſed colore ſubuiridi, pingebant; ea enim ſola ex marinis piſcibus nidum ſibi conſtruit,

B & in ſtragula parit.

DE RAIA.

CAPTATOR.

CAptatorem hominem notare ſi vellent, Raiam pingebant: geſtat enim illa ante oculos ſuos gemina fila, in capilli ſpeciem, extrema quorum rotundis quibuſdam præpilantur quaſi eſcæ cauſa additis: his ea, vbi locis arenoſis aut fæculentis obturbato ſolo ſe abſconderit, piſcatur, attollens fila illa ſibi præpendentia. Dum enim piſciculi occurrunt, & capita machinamenti penſilis pulſant, ipſa ſenſim fila ſubducens eos allicit, donec ad os admoueat, atque ita repentè corripiat. Sepia quoque hoc eodem vtitur machinamento, in cancris alliciendis, quorum auidiſsima eſt.

DE SCOLOPENDRA.

ANIMVS A' VITIIS DEPVRGATVS.

C HOminem qui animum ſuum à vitijs affectibuſve cruciabilibus depurget, quæq; ſe lædant, eximat & expellat, ſignificare ſi vellent, Scolopendram effigiabant: eam nonnulli Centipedam vocant. Ea autem vbi hamo deprehenſa fuerit, quamlongiſsimè poteſt ſeſe exporrigens, hami lineam abrodit, quo deuorato, interiora ſua foras euomit, donec hamum eijciat, dein recipit intrò ac valet ea qua prius ſalubritate.

DE PHOLI.

PARTO FRVENS.

HOminem ijs quæ ſudore proprio compararit fruentem indicaturi, Pholim piſcem pingebant. Ea enim mucorem quem ipſa emittit ad altam craſsitiem ſibi obducit, vt tota viſco delibuta videatur, ita vt in eo quaſi cubili conquieſcat, vnde illi nomen: φωλεύειν enim nidificare eſt. Videndum verò, an hæc ſit Auſoniana Tinca ita paſsim hodie nuncupata, quam natura ipſa videtur in vulgi pauperisq; plebeculæ ſolatium protuliſſe.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Squatina, etc.

DE SQVATINA.

D

FABER LIGNARIVS.

ET Squatina meruit inter huiuſmodi ſignificata recenſeri, per quam fabrum lignarium intelligi volebant. Eſt enim piſcis tam aſperæ, ſcabręq; ac validæ cutis, vt ebur eâ, neq; non ligna quantumlibet dura, poliantur. Nam ex mari fabriles quoq; vſus veniunt, vt omittamus fabrilia inſtrumenta omnia in huius piſcis capite deprehenſa. Quin & ſerram conficere didicimus ex huius piſcis oſſe ita crebrò mucronato, qualis longa annorum ſerie ſuſpenſa fuit tholo ante D D. Petri & Pauli conditorium, priuſquã à Iulio II. illa venerandæ antiquitatis monumenta ſolo æquarentur, iactis mox tam ingentis machinæ fundamentis, quam neq; nati natorum, nec qui naſcentur ab ipſis, vllo vnquam tempore conſpecturi ſunt.

DE CLVPEA.

E

LVNARE CORPVS.

IN Arari Galliæ fluuio piſcis eſt quem vocant Clupeam, Veneti Chieppam, Romani Lacciam. Sed quantum Romæ carnis & mollitudine & bonitate præſtat, tantũ apud Venetos vilior, plebeiusq; habetur, vt qui in eiuſmodi ſtagnis minimè pingueſcat, ſpinarum verò multitudine atq; denſitate faſtidio ſit. Sed vtcunq; apud nos ſit, in eo Galliæ fluuio ita Lunæ naturam imitatur, vt ea creſcente candeſcat, decreſcente verò nigreſcat. Accidit verò ei, vt cùm corpus nimium auctum fuerit, ſpinæ quoque, quæ per vniuerſam carnem continuatis quibuſdam ordinibus porriguntur, & ipſæ quoq; adcreſcant, adeoq; extendantur, vt animal id interimãt, quod in mirabilibus Italicis tradit Heliodorus. Qui quidem piſcis ſi Ægyptijs innotuiſſet, nimirum Lunæ eum hieroglyphicum poſuiſſent. Aiunt etiam in eius capite lapidem grano ſalis ſimilem, qui faciat ad quartanas.

DE APVA.

F

EST piſciculorum genus quod ex ſola pluuia procreatur, Apuam Latini vocant, aſpiratione Græci vocabuli repudiata: ἀφύω enim illi πρὸ τοῦ ὕδατος eam dicunt. Liguſtica Tyrrhenaq; omnis ora, cum plurimùm p literam in ch vertat, vulgò Anchuam vocitat, n etiam litera ad incitatiorem primæ ſyllabæ ſonum adiecta. Sunt qui has in halecularum genere connumerent.

FESTINANTIA.

ERat is piſciculus feſtinantiæ ſignum: nam vbi vel minimum concaluerit, coctus eſt: vnde adagium, Ad ignem Apua, cùm quid celerrimè factum, vel ipſo temporis momento ſignificamus, de quo in Auguſto apud Tranquillum. Et prouerbio dictum ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἀφύα, quaſi ſatis ſit ad eius cocturam ſpectaſſe tãtùm ignem. Hanc Veneri ſacram ait Athenæus, quam Stilpon philoſophus Megarenſis Neptuno cùm immolaſſet, promeruit vt ea ciuitas magno Apuarum prouentu fuerit à Deo locupletata.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE HIRVDINE.

Hirudo quoq; aquatile animal, cuius plurimus in medendo vsus significata quædam habet hieroglyphica.

SANGVINARIVS.

CRudelissimum siquidem hominem, & humani cruoris auidissimum, per eam significari notius est, quàm adnotare oporteat. Et Cimæta apud Theocritũ, Pharmaceutria, quam poëta transtulit ex Euphorionis Mimis, non aliter ab amore sibi sanguinem exuctum lamentatur, quàm si limosa Hirudo corpori suo applicita fuisset:

Αἶ αἶ ὅρως ἀνιαρὲ τί μευ μέλαν ἐκ χροὸς αἷμα
Ἐμφὺς, ὡς λιμνᾶ τις ἅπαν ἐκβδέλλα πέπωκας·

Heu crudelis amor nostro saturate cruore,
Summæ affixa cuti velut hunc suxisset hirudo.

INSATIABILITAS.

B VErùm ea etiam insatiabilitatis est signum, quandoquidem ad suctum admota non prius ab opere desistit, quàm tota sit supra modum sanguine tumefacta: quod ita expressit Horatius:

Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.

DE LEPORE MARINO.

MINIMA DE CAVSA EXANIMATVS: vel, DAMNA MVTVA.

QVi marinum Leporem pingunt humano tactum digito, mihi videntur significare voluisse, vel hominem minima de causa exanimatum: quandoquidem ferunt eum qui non modò digito, verùm etiam virga Leporem marinum attigerit, quamprimùm eum exanimascere, & nisi promptuarium sit remedium, etiam mori. Vel mutua damna ex eadem pictura libet interpretari: nam hieroglyphicum hoc apud veteres non inueni: quia humanus attactus Lepori etiam est exitialis, in Indico præsertim mari, vt à Licinio Macro traditum ait Plinius. Ita nusquam non mollis Lepus. Nam & per ruricolam, mollitiem quandam effœminatam intelligi suo loco diximus inter quadrupedes, tum ob timiditatem, tum ob pulpamenti copiam, quorum vtrunque fœminarum proprium, cùm audacia virilis omnino sit. Caro enim pars fœminea dicitur. Neq; postremi nominis philosophi sunt, qui ossa à mare, carnem à fœmina procreari velint, & ad embryi coagmentationem vtriusq; concurrere genituram. Facit præterea ad effœminationis significatũ, quòd Hippon Philosophus ex seminibus tenuibus magis fœminas, ex densioribus mares fieri contendit: quod tamen eorum dissertationi relinquimus, qui naturæ secreta altiùs rimantur. Nam cùm sint qui totam hanc fabricam ex mare constare dictitent, neque fœminam præter fomentum quicquam aliud conferre de suo, Anaxagoras tamen, Parmenides, Empedocles & Epicurus aliquid etiam ex parte matris ad generationem accedere asseruerunt, præcipuè verò Alcmæon: sed vt Censorinus ait, is non definitè se scire confessus est, ratus neminem posse perspicere.

C

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Spongia, etc.

SPONGIA.

D

SEd cur Spongiam prætereamus, quæ & ipſa inter aquatica enumeratur animalia, vtpote quæ refugiat ad tactum, ſeq; in anguſtum colligat? Vtcunq; verò, ſua hæc habet hieroglyphica.

BIBACISSIMVS.

VVlgatiſsimum enim eſt, naturæ bibacioris hominem per Spongiam ſignificari, ea quæ omnibus in promptu eſt cauſa, attactu ſolo tantum humoris exugendi. Quo accedit feſtiuum vulgi dicterium in Veſpaſianum iactari ſolitum, quod dictitabat eum procuratoribus pro Spongijs vti, quòd quaſi ſiccos madefaceret, & exprimeret humentes. Credebatur enim procuratorem rapaciſsimum quenq; ad ampliora officia ex induſtria promouere, quò locupletiores mox condemnaret, atq; ita ille eorũ rapto frueretur. Quòd verò ſcriptores hic ſiccos pro pauperes ponunt, cum Horatiana facit elocutione: vt Epiſtolis,

Sin prodeſſe tuis paulóq; benignius ipſum
Te tractare voles, accedes ſiccus ad vnctum.

B

quippe, vt palàm eſt, pauper ad locupletem.

ABOLITVS.

AB Auguſti tempore receptum eſt, vt pro abolitione Spongia capiatur, ex quo ille Aiacem ſuum, quam tragœdiã penitùs aboleuerat, in Spongiam incubuiſſe reſpondit, ad enſem alludens, in quem Aiax ſponte ſua incubuerat.

MOLLITIES.

ALij mollitiem etiã per Spongiam ſignificari voluerunt: de quo Plutarchus opuſculo eo, quo docet, qua ratione internoſcere adulatorẽ ab amico poſſimus, Comici, cuius non ponit nomen, dictum citat: αὖ μὴ ποιήσω σπογγιᾶς μαλακώτερον τὸν πρόσωπον, Niſi corpus ſpongia mollius reddidero, de verberibus loquens, quibus eum cædendum interminabatur.

DE GLANI.

VErùm agè inter minutos hos proceriorem vnum aut alterum inferamus, vt ita piſciculorum, qui præmiſsi ſunt, ſordes emendentur.

F

PATERNA DILIGENTIA IN FILIIS EDVCANDIS.

PAternam in filijs educandis diligentiam, eamq; accuratiſsimam exprimere ſi vellent, piſcẽ Glanim pingere inſtituerãt. Oua enim is quæ fœmina deſtituerit, perſeueranti cuſtodia tutatur ad quadrageſimũ & quinquageſimũ vſq; diem: ab ijs denicq; non abſcedit, donec ita coaleſcat ſoboles, vt ab reliquorum piſcium iniuria ſe tueri valeat. Tantumq; eius affectum eſſe ferunt, vt dum oua deſerere minimè patitur, à piſcatoribus ea trahentibus in vada facillimè capiatur, tam ardenti animo, tamq; pertinaci ſtudio apud illa permanere contendit. Hæc Ælianus, qui Glanim etiam Siluri ſpeciem ſimilitudinemq; habere dicit.

DE SILVRO.

IStverò Silurus, vt veteres omnes autores tradũt, beſtia maleſica, quæ, vt inquit Plinius, & homines & equos deuoret. Sed & Glanim Pauſanias ait hominum eſſe deuoratorem. Nequaquam verò Sturio eſſe poteſt neq; Glanis, neq; Silurus, cùm minimè fera eſſe poſsit Sturionis natura, tam molli delicatoq; ore prædita, quæ ſiue ex porculetis in eam euadat magnitudi-

nem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A nem, siue alterum sit genus, ἀρὴ τοῦ ὑὸς pisci nomen ὕνα apud Athenæum. atq; is inter grandiores. Idem verò autor, & Porcos, & Siluros inter Nili pisces enumerat. Et Hispania omnis Sturionem Sulium vocat, literis trãspositis, quasi velint Suilum dicere, hoc est, Hycam. Sunt quidem in Danubio Siluri celebres, sed nõ minus hyca, qua de re aliquid dicit Hermolaus: sed hæc alij viderint.

DE THVNNO.

DE Thunno, cuius vsus tam recentis, quàm sale durati, frequentissimus per vniuersum terrarũ orbem est, cùm nullo nõ in littore capiatur, nihil aliud inueni quod hieroglyphicis inseri posset, nisi vel strabonem, vel limis oculis prospectantem, ex eo significari.

LIMI OCVLI.

LÆuo enim ille oculo plus cernit, vtroq; hebete: quare Byzantij frequentissima est eorum captura quo tempore transfretant, quia micantissimi lapidis, qui ab imo freti lucet, fulgore perculsi, in sinum qui ab læua est, numerosis-
B simo diffugiunt cœtu. Apud Æschylum legas, sinistrum oculum intorquere Thynni more. Sed hoc pertinet ad prouerbia.

PIERIVS VALERIANVS AD MAXIME REVERENDVM COSMAM GERIVM, DE IIS QVÆ PER PISCEM IN VNIVERSVM SIGNIFICANTVR, DE'QVE MARI mox copiose, ex sacris Ægyptiorum literis.

SUperiori anno cùm te & amicos alios Patauij philosophantes inuisissem, deq; vestris & nostris studiis (si modò mea in vllo studiorum genere censeri possunt) multa contulissemus, quibus explicandis scripta ego nescio quæ mea vobis legenda proposuissem, animaduerti Cosma studiosissime, pro tuo erga me amore, magna te affectum lætitia, quòd eum quem sciebas per longa temporum interualla multis & inuisis occupationibus à literarum studijs auocatum, audentem tamen inspiceres de literis aliquid reminisci, proindeq; veluti Entellum aliquem, cui iam gelidus tardante senecta sanguis hebesceret, in certamen accenderes & excitares, orare discedentẽ me cœpisti, vt istius-
C *modi generis scripta sæpius ad te legenda transmitterem. Ego tamen etsi te nostris nihil indigere existimabam, quem vniuscuiusq; doctrinæ præceptis & institutis abundare oportere persuasum habebam, qui apud eruditissimum Romulum Amasæum tota educatus adolescentia, nunc Bonamicum, Lampridium, & alios istic habeas, à quibus veluti ab oraculo, tuis omnibus satisfieri cogitationibus potest, neq; me quicquam tam reconditum, tam rarum de Musarum arcanis afferre posse, quod illis & tibi, qui eos audis, non longè sit exploratius, quàm ego per interrupta totiens literarum studia potuerim obseruare, constitui tamen aliquid ad te mittere, quod meæ in te obseruantiæ signum & monumentum esset, idq; præcipuè delegi, quod si non doctrina, certè ipsa rerum varietate delectare posset. Nam cùm piscium quasdam species ex hieroglyphicis decerptas, & tui & mei amici quidam accepissent, supererat adhuc de piscibus in vniuersum, quid veteres illi sacerdotes Aegyptij sensissent, dicere. Id commentarium adhuc à nemine occupatum veluti τηλυγέτης υἱὸς apud me diligentius asseruabatur, quod tibi dedicandum existimaui. Tu quicquid id fuerit, pro tua comitate hilariter suscipias velim. Videbis verò hîc quantæ fuerit abominationis apud Aegyptios Piscis, quem nos tanto mox honore prosecuti sumus, quantum inter mortales super eo sit vniuscuiusq; ferè nationis iudicio variatum. Sed ne tam longa morer epistola, rem ipsam hinc auspicabimur.*

N

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Mare.

PROPHANVM.

D

PROPHANVM in primis atq; abominabile per piſcem apud Ægyptios ſacerdotes ſignificari proditum, quem & pollutum aiebant, & à menſis ſuis amouebant, in eo ſcilicet piſcium genus damnantes, quòd hi plurimùm alter alteri graſſatur cibi cauſa: præterea quòd nullius ſit nutrimenti, tanquam facilè computreſcat, vt cùm minimè aſſeruari poſsit, prouerbium in ſordidos emanarit, Piſcis repoſitus. & apud Plautum dicterium vulgatum, Piſcis nequam niſi recens. Quinetiã conſtat Æthiopas illos qui ſola piſcium alimonia victitarũt, breuioris omnino vitæ quàm nos eſſe. Denicq; vt in Phædone eſt, apud Platonẽ, nihil naſci in mari Ioue dignum exiſtimabãt. Sanè Zoroaſter vnà cum Magis, inter animalia quæ bonis malisq; genijs obnoxia ſint, diſcrimen poſuere, vt bonis dedicata opinentur, veluti canes, & volatilia, & teſtudines terreſtres: malis verò, aquatica omnia: eumq; beatum putant euaſurum qui plura enecet.

DVÆ MORTALIVM CONDITIONES.

ILlud ad hanc vſq; diem à Iudæis magna religione ſeruari manifeſtum, vt ex E
Moſaicæ legis præcepto piſcem non attingant, niſi qui pinnatus ſit, & ſquamoſus: lubricos verò læuesq; omnes auerſentur: id quod ita interpretatur Adamantius, vt per aquas, mare vitę huius intelligat, in cuius fluctibus mortales aſſiduè volutamur: in hoc mari noſtro piſces qui pinnulis iuuantur, & ſquamis muniuntur, ad ſuperiora facilè ſuſtolluntur, & aëri huic viciniores fiunt, veluti qui libertatem ſpiritus quærant. Talis eſt ergo ſanctioris vitæ vir quiſq;, qui intra retia fidei concluſus, bonus piſcis ab Aſſertore noſtro nominatur, & in vas conſeruationis immittitur. Squamoſi verò quorſum? per hos intelligit idem autor homines qui parati ſint vetera indumenta deponere, nouumq; hominem induere, & vt Gregorius Nazianzenus diceret, ἀνακαινίζεσθαι. Latini Græcam ſecuti locutionem, encæniare dixerunt, vt ita omni mentis duritia depoſita, animum Deo tractabiliorem offeramus. Qui verò neq; pinnas neq; ſquamas habent, ij in imis ſemper verſantur vadis, & in cœno plurimùm volutantur, veluti ſunt anguillæ, rhombi, & huiuſmodi reliqua, quæ nequeunt ad aquæ ſummitatem aſcendere, ad ſuperiora quippe peruenire: atq; ij ſunt qui luto, hoc eſt, turpitu- F
dini & vitijs inhæſitantes, ad vitales auras ſuperioremq; ſpiritum attolli nequeunt: adeò carne turgidi, & vndecunq; oppleti confertiq; ſunt, vt neq; deponere facilè quicquam poſsint, neq; ſe attollere, aut ab ea cui affixi ſunt fæce ſubleuare, hoc ita terreſtrium affectu grauati, vt nullam cœleſtium curam ſuſcipiant, crapulæ tantùm, libidinibus, cupiditatibusq; ſuis implicati: quibus quidem voraginibus hauſti, ſimulatq; ceciderint, nihil quicquam conantur emergere, ſed ita recumbentes, in eodem quo hæſerint luto volutari delectantur. Eodem inuoluuntur cœno philoſophi qui naturæ tantùm principijs inſiſtunt, ad naturæ verò ipſius autorem, cuius ſpiritus ſuper aquas fertur, nunquam attolluntur. Eodem implicantur Iuriſconſulti, qui leges non iuſtitiæ ſtudio, ſed lucri tantùm cupiditate profitentur. Eodem volutantur ſacerdotes, qui cæremonias ore tenus proſequuntur, quid verò per cæremonias intelligi fieri ve debeat, aſpernantur. Quin etiam Oratores, neq; non Poëtæ qui facundiæ tantùm vbertatem, affluentiſsimosq; verborum fluctus, ingentemq; vocum ſtrepitum, canorasq; nugas admirantur, quæ verò ad integræ vitæ inſtitutionem faciunt, nihili pendunt, vnà cum ſuperioribus in imo huiuſmodi fundo, quippe vbi liuidiſsima maximeq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A maximéq; eſt profunda vorago, ſupini detinentur. Atque hoc eſt illud profanum, quod vetus illa pietas tantopere auerſabatur. Gentes tamen aliquas inuenies (vt alienigenarum quoq; inſtituta conquiramus) quibus piſces ſacrificare mos fuerit, veluti Bœotij faciebant, qui ſelectiores quaſdam anguillas ex eo genere quæ Capaides appellantur, præcipuæ commendationis in Eubœa, dis immolare conſuerant. Paſsim verò piſcatores Neptuno Thunnum, qui maximus eſſet, ſacrificabant ſpe capturæ. Et Phaſelitæ Lyciæ populi ſalſamenta Cylabræ cuidam heroi offerebant, eius condituræ piſces ita puros arbitrati, vt deos etiã alios piſciculis huiuſmodi ſale conditis placari opinarẽtur. Sunt verò qui apud eos id ea de cauſa inſtitutum ſcribant, quia regio illa ab origine prima ſalſamentis ex piſce factis empta fuerit.

PVRIFICATIO.

QVòd verò Ægyptij mare profanum arbitrabantur, alij longè ſecus exiſtimarunt. Nam M. Tullius vbi rationes de parricidæ pœna commemorat, oratione pro Sex. Roſcio Amerino, ea potiſsimùm de cauſa inſui reos culeo dicit, ne cùm in flumen abiecti delati eſſent in mare, ipſum polluerent, quo cætera, quæ violata ſunt, expiari putantur. Ad hæc Proclus tradit, ſulfur & maris aquã ad purificationem adhiberi. Et Euripides Platonem ſecutus in Ægyptum, cùm morbo quodam implicitus, ſacerdotũ ſuaſu mari ſe expiaſſet, incolumitati redditus eſt: eaq; de cauſa verſum hunc ille iſtius rei memor ſuis poëmatibus inſeruit, θάλασσα κλύσει πᾶίπα τ' ἀνθρώπων κακά. Ariſtophanes quoq; tale aliquid attigit, cùm dixit: πρῶτον μὲν αὖθις ὠδὶ θάλασσαν ἥγομαι, ἔπειτ' ἐλθεῖν. Neq; ritum ignorauit huiuſmodi Catullus, vbi ita canit:

Ecquid ſcis quantum ſuſcipiat ſceleris?
Suſcipit ô Gelli quantum non vltima Thetis,
Nec genitor Nympharum abluat Oceanus.

Neq; temerè Clemens inducit Petrum, antequam cibum ſumeret Tripoli lauiſſe in mari, alibiq; libenter eum in eodem lauare. Et apud Homerũ Telemachus Palladi ſupplicaturus, in æquore manus lauit: quę quidem purificatio omnium gentium conſenſu de mari ſumpta, baptiſmum ab omnibus præuiſum nationibus indicat, quæ ſola vera eſt purificatio. Diuinæ enim literæ per mare vnitatis numero baptiſmum intelligũt, vt Theologi docuerunt. Nam & Michæas propheta mare baptiſmum appellaſſe viſus, cùm dixit: Tu peccata noſtra in profundum mare demerges. Mare verò lauacrum huiuſmodi ea de cauſa nuncupatur, vt ſentit Euthymius, quòd animarum ſordes, quæ illic eluuntur, recipit, & quia purgat: omnia autem quantumlibet lutulenta flumina inuehutur in mare, lateq; ab eo admittuntur, ſed tamen nihil intra ſe continet ſordidi, fæcesq; omnes ad littora, ſed eas perpurgatas, continua reiicit alluuione.

DAMNVM ET VTILITAS.

ALunt verò qui ſacerdotum Ægyptiorum cõmenta curioſius ſectantur, Tritonem ideo biformem pingi ſolitum, ſuperiori quidem parte hominem, inferiori verò piſcem, vt ex humore nos & vtilitatem & damnum conſequi moneremur, cùm illi ex humana natura bonũ atq; proficuum, ex piſce non niſi perniciem interpretarẽtur. Sed enim de Tritone alibi. Quamvis autem apud Ægyptios perniciem piſcis ſignificaret, in oſtentis tamen boni ominis habitus eſt nonnunquam: vt qui Auguſto pridie quàm Sicilienſem pugnam claſſe committeret, in littore deambulanti exilijt è mari, & ad pedes procubuit, quaſi nuncius

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Neptuni, amicitiam eius sibi cõciliantis: tanta fuit eorum hominum in quos colebant deos vanitas & impudentia.

SILENTIVM.

SVnt verò qui Pythagoræ præceptũ, quo edixit ipse, ἰχθύων μὴ γεύσασθαι, propter ἐχεμυθίαν quã religiose adeò præcipere cõsuerat, factũ putent: piscium enim taciturnitate nihil est quietius, prouerbio inde desumpto, Pisce taciturnior: quapropter visi fuerint pisces Pythagoræ quodammodo contubernales. Et Lucianus Alcyone, ἄφωνα γὰρ δὴ πάγκακθ' ὕδατος διαιτώμενα: muta, quæ aquã incolunt. Ita Lucretius mutas eos natãtes appellauit. Ex piscibus autem, vno excepto boca, cui à boando, id est vocem emittẽdo nomen inditum, reliqui omnes dubio procul taciturni sunt. Et quamvis, vt apud Ælianum est, quidam, vt lacerta, chromis, aper, grunnire videantur, sibilare chalcis, & cuculum imitari coccyx, tenuia tamen ita sunt ea vocis indicia, vt inter vocales recenseri minimè mereantur. Nisi verum illud est quod Pausanias Arcadiæ fluuiũ memorat, in quo pisces nascantur quos Pæcilias vocant, qui turdorum auium voces edant, quodq; similes in Aorno fluuio Philostephanus Cyrenæus memorat, quosq; vocales in Clitore fluuio ponit Mnaseas Patrensis. Taciturnitatis verò huiusmodi quæ sit in piscibus, ita Flaccus meminit:

O' mutis quoq; piscibus Donatura cygni si libeat sonum.

Quàm appositè autem & Claudianus silentiũ hoc piscibus attribuit, dum Rhadamanthum ait loquacissimos viros, & qui ausi sunt arcana prodere, in pisces indui apud inferos iubere his versibus:

Qui iusto plus esse loquax, arcanáq; sueuit
Prodere, piscosas fertur victurus in vndas,
Vt nimiam pensent æterna silentia vocem.

Atqui Piscibus orientibus genitos, dicacissimos futuros ait Manilius quarto:

Néve sit vt primos animo præcedere pisces,
Garrulitas odiosa datur linguaq; venenum,
Verba maligna nouas mussantis semper ad aures,
Crimina per populum populi fert ore bilingui.

Sed vt ad Pythagoram redeamus, Plutarchus, Sylla, eum ait vesci solitũ ijs quæ dis immolata fuissent: cùm verò piscium nullus ad sacrificiũ idoneus haberetur, ea quam profitebatur religione ab eis abstinendũ censuisse. Sed quantũ pertinet ad sacrificiũ, non cõstare id multis docuimus exẽplis. Idẽ Pythagoras mare Saturni lachrymas esse dictitabat, quasi vellet ex hoc eius impuritatem innuere.

HVMANÆ VITÆ CONDITIO.

AEgyptij sacerdotes igitur, vti propositum est, mare perniciem vocabant, ea præsertim de causa, quòd cùm totius alimenti sui beneficia ex Nilo consequerentur, corrumpi eum simulac mari commiscebatur animaduertebant: atq; ita mare dicebant quod in humano genere vitale est vitiare. Vt verò scripturæ hieroglyphicę speciem aliquam oculis subijciamus, in Sai pro vestibulo templi, quod Palladi dedicatum erat huiusmodi visebatur argumentum: Infans, senex, accipiter inde, mox piscis, postremoq; omnium fluuialis equus: quod humanæ fragilitatis conditionem indicat à pueritia vergentis in senium, ac iterum repue rascentis: accipiter verò Deum, ac perinde amorem, quodq; in nobis diuinũ est, ac vitã ipsam vitalem ostendebat. Piscis, odium simul atq; mortẽ, propter mare, quod exitium atq; perniciem appellitabant. Equus verò fluuialis impudentem

violen-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

violentiam notabat, vt qui nec patri quidem parcat ſuo, verùm eũ interficit, vt matris ipſe connubio potiatur. atq; ita propémodum concors ea diſcordia, quæ corporum temperaturam conſtituit, cùm diſſidere penitùs cœperit, atq; vnum in alterum violentius graſſari, mors inde ſequatur neceſſe eſt. Fluuialis enim equus ideo pro diſsidio ponitur, q; in duobus cõtrarijs elementis viuit, aqua & terra: noctu enim egreſſus aquis ſegetes depaſcit: & binis eſt vngulis præditus, vti boues: de quarũ quidẽ vngularũ diſtinctione in Sue ſatis ex diuinis literis diſputatũ.

ODIVM.

ODium itaq; per piſcem interpretabãtur, maritima q; demum omnia tanta religione & horrore proſequebantur, vt ne nautas quidem alloquerentur, rati vel ex eorum ſermone ſe contaminari: ita eos arbitrabantur à communi omnium aliorum victu & moribus diſſentire, cùm ex mari, quod Homerus nullius frugis eſſe dicit, victum hi tamẽ & neceſſaria ſibi compararent, quæ Theon grammaticus apud Plutarchũ diſputat Sympoſiacis: cumq; elementum id ab humana natura non ſolùm alieniſsimum, verùm etiam illi inimiciſsimum aſſeuerarẽt, nullum cum ijs commercium habere voluerũt, quod vel in mari gigneretur aleretúrve, aut id inhabitaret. Neq; tamen ignarus ſum Plutarchũ de mari præclarè ſentire, vt eorundem Conuiuiorum habetur decade quarta: ſed nos hoc loco Ægyptiorum dicta, quę interpretanda deſumpſimus, in primis cõmemoranda cenſemus. Nam illi cùm tam pertinaciter mare abominarentur, mosq; eſſet in ſacrificijs ſal adhibere, ne marino vterentur, id ex Hammonis fonte depoſcebant: afferebatur enim inde ſal è palma contextis ciſtulis, quod purum arbitrabantur, quia ex ipſo fonte, non ex mari proueniebat, cuiuſmodi ſalis vis magna in Noricis Rhæticisq; iugis atq; conuallibus circa fontium margines concretum vulgò reperitur, neq; alterius ferè tota Germania ſalis habetur vſus.

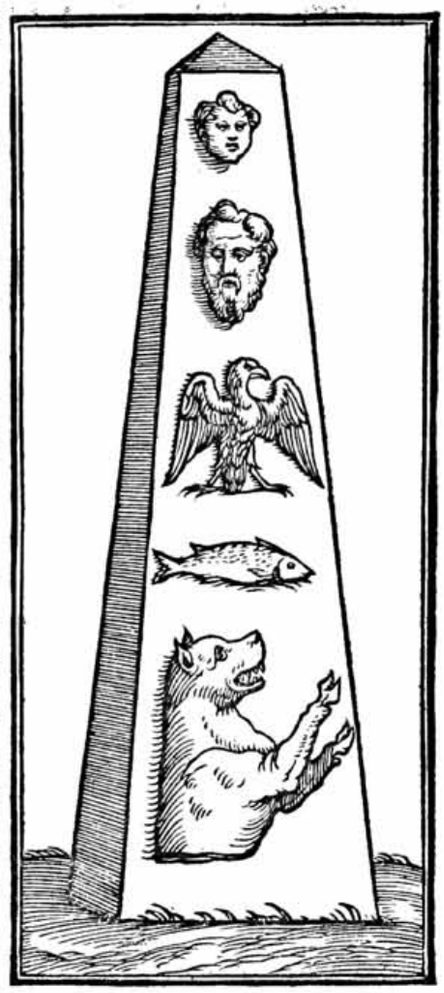

A *Naſcimur*
B *Seneſcimus*
C *Viuimus*
D *Morimur*
E *Naturæ diſſidio.*

DIVINORVM AB HVMANIS SEPARATIO.

FVerunt è veteribus, qui ſegregationes aquarũ ab aquis, apud Moſen, ita interpretati ſunt, vt animos quoſdam ſpiritu ſuo vegetos expertesq; corporis aſſererent ſignificari per aquas, quæ ſupra cœlos in firmamento longè alijs præſtantiores cõſediſſent: infrà verò, in ipſis quidem terrenis locis deteriores malignosq; morã traxiſſe, atq; etiamnũ trahere: idcircoq; dicũt, eas aquas quę ſupra cœlos collocatæ ſunt, Deum laudare: per aquas autem eas quæ ſub cœlis ſunt collocatæ genios interpretantur, quantum ſpiritu naturaq; ſua conari poſſunt, improbiſsimos, ab ea nimirum altitudine, quæ ad probitatem ſecundum naturam accommodatur, in ipſum imum prauitatis fundum, vitijq; ſentinam deturbatos. Eas verò aquas vt turbulentas, vt ſeditioſas, vt affectuum perturbationumq; procellis & turbinibus fluctuantes exæſtuantesq;, maria nõ iniuria nuncupatas fuiſſe, propter mutationis facilitatem, & momentorum voluntatis ele-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ctionisq́ motuũ instabilitatem. quam quidem interpretationẽ vt altè nimis re- D
petitam, & paucissimorum ingeniorum intellectui peruiã, Basilius haudquaq̃
magnifacere videtur. Ægyptijs tamen argumentũ placuisse, indicium est, quòd
cœlũ rore pluuiũ venerabantur, quòd humor huiusmodi à probis illis naturis
defluere videretur, quæ propter mentis puritatem dignæ essent, quæ decentem
accõmodatamq́ Deo creatori laudem redderẽt, disciplinamq́ illã cœlestem in
inferiora sparsim diffundere proseminareq́ viderent. Minimè igitur mirũ est si
mare sacerdotes illi vsqueadò abominabile existimabant, q̃ cœlestis roris puri-
tatem cõtaminaret, & amaritudine sua dulcedinem eam omnem peracerbã red-
deret, eiusq́ indignationis ergò tantum in maritima omnia odium, vt etiã insu-
lares vti profanos auersarentur. Et mox receptum apud scriptores, insulares o-
mnes malos esse, Lerios autem pessimos: quod in Siculos haudquaquã meritò
nõnulli detorsere, perinde ac in Leriorum locum Chios alij quidã substituerũt,
nulla carminis habita ratione. Nam, vt hoc obiter explicemus, epigrãma est ve-
tustum admodum, quod in vulgus prodijt, vulgatis in exemplaribus:

καὶ τόδε δημοδόκου χῖοι κακοὶ, οὐχ ὁ μὲν, ὅς δ' οὐ, E
πάντες, πλὴν προκλέους, καὶ προκλέας ἢ χίος.

Non sum nescius Chios hominũ nequissimos olim habitos, quod vt credatur,
satis est Theophrasti iudicium, qui eos ait oratorem quendam senem ad Lace-
dæmonios destinasse, qui quòd eum puderet senectutis, canitiem succis fucaue-
rat, cumq́ is publicè dicere incœpisset, surrexit Archidamus in ea tum Repub.
longè princeps, dixitq́: Quã obsecro sermonis incolumitatẽ habiturus est hic,
qui mendacium non in anima solùm, verùm etiam in capite circumfert? Strabo
tamen, decimo, carmen hoc Phocylidæ adscripsit, Leriosq́, nõ Chios, ponit, vt
legendum sit, λέριοι κακοὶ, & in fine, καὶ προκλέας λέριος: cui lectioni ego magis faueo,
quo χῖος, pro χίος primam κατὰ συναίρεσιν producit. Quidam eruditissimus alioqui
vir Patroclum pro Proclea reddidit. Carmen itaque in hunc modum vtrobiq́
restituendum:

καὶ τόδε φωκυλίδου, λέριοι κακοὶ, οὐχ ὁ μὲν, ὅς δ' οὐ,
πάντες πλὴν προκλέους, καὶ προκλέας λέριος.

Id nos ita Latinum fecimus: F

Hoc quoq́ Phocylidæ dictum, Lerij mali, at illud
Non ita vti dicas, hic malus, ille minus.
Praui omnes inquam, Procleam si dempseris vnum,
Et tamen ipse etiamnum est Procleas Lerius.

In quam quidem poëtices amœnitatem quamvis κατὰ πάρεργον, ideo tamen defle-
ctere collibuit, quia dum hæc commentarer venit in mentem mihi epigramma-
tis Cornelij Castalij Feltrensis, Iurisconsulti in foro Veneto clarissimi, quod ne-
minem eruditum legisse pœniteat:

Afrani & Capito fratres, Neptunia proles,
Quorum iam tota est aurea facta domus:
Ambigitur multùm de vobis, peior vter sit:
Nam nemo id dubitat ne sit vterq́ malus.
Iudice me Capito tu longè es pessimus omnium,
Et tamen est frater te quoq́ deterior.

Quod quidem scomma desumptũ est ex epistola Phalaris ad Adimantum, quã
cõmodi tui causa libuit adscribere: ἀκούω σὲ διαφέρεσθαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ὁπότερος ὑμῶν ἐστὶ χεί-
ρων, σοῦ μὲν ἐκεῖνον λέγοντος, ἐκείνου δὲ τ' οὔμπαλιν σὲ. ἐγὼ δὲ οἴομαι, μᾶλλον δὲ καλῶς πέπεισμαι, τὴν μὲν ἄλλων
ἁπάντην

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ἀπολυτὴν ἐκεῖνος εἶναι κακίω· σὺ δὲ, ὅτι ἐκεῖνον, ὅτι ἄλλως ἀπάντως ὀδυνᾷ· Audio te cũ fratre tuo altercari, vter veſtrûm peior ſit, cùm tũ quidẽ illũ dicas, contrà verò ille te: ego verò exiſtimo, imò perbellè mihi cõpertũ eſt, illum vtiq; aliꝭ omnibus, te verò vno, neq; illum neq; aliorum hominum quempiam eſſe peiorem. Addam illud vnum, ſi non ſatis nugarum eſt, quod ad Phocylidæ nomen epigrammati Græco inſertum pertinet, videndum an eò ſpectet id falſe dictum à Cicerone epiſtola ad Atticum libri quarti nona, καὶ πόδε φωκυλίδε, vbi Pompeium perſtringere videtur, qui licet egregiè de Repub. loqueretur, parum tamen aut nihil differret à cęteris. Vnde illud ad eundem Atticum lib. VII. Epiſt. Dionyſius vir optimus, ego quos tu bonos eſſe dicas nõ intelligo, ipſe nullos noui: id quod probando latiſsimè proſequitur. Sed nos iam ſatis.

NEQVITIA.

QVoniam verò mare ipſum in primis ſalſum eſt, & ſal inde plurimum conficitur, totumq; illud elemẽtum ſi exiccari poſſet, in ſal abiturũ eſt, Ægyptij ipſum quoq; ſal ita auerſabantur, vt ne pane quidem ſalito veſcerentur: quippe
B cùm viuendi, vt ſæpe dictum, puritatem in primis adamarent, id fixum immotumq; animo gerebant, vt omnia nequitiæ irritamenta ſummouerent: itaq; ſal ipſum ſummo ſtudio reijciebant, quod meram eſſe nequitiã intelligebant, cùm propter calorem ſal irritare libidinem, ſeminalemq; vim expergefacere & acuere feratur: vnde ſalacitas petulantiæ nomen. Exemplo verò ſint oſtrea & cõchylia in hunc vſum à nepotibus ſummo ſtudio conquiſita. Quin etiã mures abroſo ſale prægnãtes fieri tradit Ariſtoteles: ἁλιγενὴς prętera Venus, illiq; ſalacitatis ergò fanum ad portum maris aruſpices poni apud veteres iubebant. Et marini Dei omnes laſciuiores fœcundioresq; ponuntur à poëtis. Nimirum & illa Cœli virilia Saturni falce reciſa, & in mare prolapſa, Venerem gignunt, quippe omnes fructuũ vires abſciſæ, atq; in humores viſcerum veluti in mare proiectæ, ſicut illic Venerem, ita hìc libidinem gignunt. Theologi noſtri ſenſu longè ſeciore ſal accipiũt pro doctrina Euãgelica, idq; ſibi velle quod capite Leuitici ſecundo dicitur: Quicquid obtuleris ſacrificij ſale cõdies, nec auferes ſal fœderis Dei tui de ſacrificio tuo: in omni oblatione offeres ſal. quaſi dicere velit legiſlator,
C quodcunq; docueris, quodcunq; correxeris, in quacunque virtute verſatus fueris, ad Apoſtolicam æmulationem atq; imitationem tete accommoda: ſal enim terrę Apoſtoli, Domini ipſius teſtimonio. Nam ſicut omnis cibus ad nutrimentum aptus, diceret Heſychius, omni modo ſale condítur, ita omnis ſermo vtilis ad iuuandum, Apoſtolicæ omni modo ſapientiæ neceſſarium habet condimentum. Sed vt ad mare reuertamur, fluxum id atq; lubricum, non vti ſal, ſolidum, & frugalibus vſibus commodum. Minimè prætereundus hic in diuinis literis locus, vbi legere eſt Iordanem fluuium retrorſum fontem verſus curſum ſuum reflexiſſe, quod, vt D. Ambroſius opinari videtur, ſignificat mollitudinem animi ad maris laſciuiam profluentem curſum tenuiſſe, & ad fontem, quippe ad originem, hoc eſt, Deum animi ipſius autorem cõuerſum eſſe. Quoniam verò ſcriptum eſt partẽ aquæ Iordanicæ defluxiſſe in mare, partem verò conuerſam ſubſtitiſſe, Adamantius qui per Iordanem baptiſmum intelligit, ſententia priori non abſimili figuram hanc eſſe dicit, vt per ſubſiſtentes aquas accipiamus eos, qui eo abluti lauacro in pietatis dulcedine perſeuerãt: per eam verò partem quę defluat in mare, intelligamus eos, qui licet ad baptiſmũ venerint, in vitiorum tamen amaritudinẽ dilabuntur, eaq; ſalſugine corrupti, ſynceræ vitæ ſuauitate ca

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

reant, cùm manifeſtum ſit in tota hominũ vita nihil dulcius innocentia reperiri, D
peccato verò nihil amarius, etiam ſi quædam aſpectu primo dulcia videantur.
Sic apud Salomonẽ legitur Eccleſiaſte: Nam in nouiſſimis, inquit, amarius felle
inuenies, quod initiò dulce videbatur. Faciũt ad hoc & Græcorũ fabulæ. Nam
Arrianus in Indiæ deſcriptione fuiſſe ait inſulam incultã in Erythræo mari, No-
ſolam nomine (ſed Noſorã apud Stephanũ legere eſt) centũ fermè ſtadijs à lit-
tore diſtantem, quam indigenæ Soli ſacram eſſe affirmarent, in quã nemo tranſi
ret, aut ſi tranſiſſet, nõ amplius appareret, quoniã eam vna Nereidum incoleret
obſcuro nomine, omnibus viris qui eò nauem appuliſſent, commiſceri ſolitã, ac
eos poſtea in piſces conuerſos in mare dimittere: quo ſcelere iratum ei Solem ex
inſula migrare iuſsiſſe, neq; eam renuiſſe, precatam tamen vt inſita ſibi voluptа-
tis appetentia euaneſceret, Deumq; optatis annuiſſe, ac omnes, quos illa veneſi
cijs mutarat in piſces, in homines rurſus ex piſcibus cõmutaſſe, vnde Ichthyo-
phagorum genus emanarit. Ouidius tamen ait eam in piſcem mutatã, eoq; mo-
do libidinis pruritus extingui potuit, ſi modò hæc eo loco intelligenda:

Nais, an vt cantu, nimiumq; potentibus herbis, E
Uerterat in tacitos iuuenilia corpora piſces,
Donec idem paſſa eſt. IIII. Metamorph.

Atq; alibi apud eundem autorem piſce legas Venerem latuiſſe: fuſus enim fuga
tusq; Veneris ardor, quonam euadat niſi ad frigidam piſcium naturam, in qui-
bus nullus alimenti fomes, quo iterum ſuccendi queat? Hinc noſtris etiam ieiu-
nijs piſcis apponitur, vt eius cibo laſciuiæ calor tepefiat, atq; hinc etiam occaſio
aliqua caſtimoniæ requiratur. Neq; obſtant quæ ſuperius de maris & maritimo-
rum ſalacitate diſſeruimus, quia piſcium genus, vt nonnulli diſputant, tametſi
degat in mari, ἀπρύγετος tamẽ ea de cauſa mare ſæpius Homero dicitur, quòd fru
ctum nullum gignat, ſed fluuiorũ & imbrium dulcis humor per antiperiſtaſin
amaritudinis corruptus, atq; in ſeſe collectus, veluti calor in aëre frigidiore de-
prehenſus, per frigidioris venti colluctationem in fulmẽ abit, ita hîc frigida ma-
teria quæ nõ nihil terreni ſecum traxerit, intra calidam comprehẽſa, varia piſciũ
genera producit, quorũ inſitum frigus tepore inde maris facilè cõfouetur. Non
enim omnia piſcium genera progenerant, argumento eſt, quòd ſimulac in mare F
pluuiæ deciderunt, Solq; flagrantius per ſudum irradiarit, extemplò videas ſu-
perficiem maris innumerabilibus piſciculorũ animulis pullulare, in quibus infi
nitus Apuarũ numerus, quę à Græcis ἀφύαι, quòd ex pluuia generantur, nomen
accepere: oſtrea tamen ac cõchylia, quæ libidinoſa diximus, plus aëris admittũt,
ac perinde ſpumoſiora ſunt, & ſalſugini coalita & applicita, quare minimè mirũ
ſi accidat hęc ſalaciora fieri. Atqui nõ hìc teſtacea neq; cruſtacea inter piſces aſſu
mimus, ſed duo illa tantũ genera quę initiò poſita ſunt, vel lubrica, vel ſquamo-
ſa: in his enim noſtra plurimũ dictio verſata eſt. quanq; Manilius eos qui Piſces
horoſcopum habuerint, libidinoſos futuros præſagit Aſtronomicôn IIII.

Scilicet in piſcem ſeſe Cytheræa nouauit,
Cùm Babyloniacas ſummerſa profugit ad vndas,
Anguipedem alatos vngues Typhona ferentem,
Inſeruitq; ſuos ſquamoſis piſcibus ignes.

AMICITIA FIRMA.

ALioqui ſal amicitiæ ſymbolũ fuit, durationis gratia: corpora enim ſolidio-
ra facit, & diutiſsimè cõſeruat, vnde hoſpitibus ante alios cibos apponi ſo-
litum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A litum, quo amicitiæ firmitas ac perſeuerantia ſignificetur. quare plericq; omino-
ſum habent, ſi ſal in menſam profundi contigerit: contrà verò fauſtum, ſi vinum
atq; id merum effuſum ſit. Vel, quia velut ex aquis ſal multis & fuſilibus in vnũ
quoddam & ſolidũ coit, ita ex diuerſo conuenientes in vnum animi coaleſcant,
fiatq; Platonicum illud, μία ψυχή.

A' MVSIS ET GRATIIS ALIENVS.

SEd vt ad piſcem reuertamur, cùm animalia reliqua tam terreſtria quàm vola
tilia, multa dẽt & ingenij & docilitatis experimẽta, ſoli piſces indociles pror
ſus & ſtupidi ſint, præter pauca admodũ, quæ vel in Delphino, vel in pauciſsi-
mis aliquot admiramur, mos apud Ægyptios inoleuerat, vt cognomento piſcis
hominem à Muſis & Gratijs alienum cauillantes appellarent. Sed qui piſcium
partes tuentur, multa etiam in eo animantium genere deprehendunt, quæ men
tis aliqua veſtigia præ ſe ferant, ſed propter habitationis diſsidentiã, ea homini-
bus minus cognita: terreſtria ſi quidem & aëria domi propémodũ & in noſtro
ferè omnia municipio cõtemplamur, quare multa facilius licuit explorare: Ægy
B ptijs verò ea minus innotuiſſe quàm alijs, qui nullum cum piſcibus cõmercium
habere voluerint. Nam vt reliqua huiuſmodi multa diſsimulem, in Eloro Sici-
liæ fluuio, qui vrbem Eloram à ſe ita nuncupatã præterfluit, cicurũ genus piſciũ
fuiſſe tradit Apollodorus: inclamati enim accedebant, & cibum è porrigentis
manu placidiſsimè capiebant. Citat Stephanus Chronicon primum, vbi hęc ab
Apollodoro memoriæ demandata fuerint. At veterum parſimonia nunquam
ſatis laudari poteſt: nam apud Homerum nõ Græcos ſolùm, quo tempore circa
Helleſpontum militabant, piſcibus abſtinuiſſe comperias, ſed & Phæacas, Ho-
ratij etiã noſtri teſtimonio, helluones procosq; ipſos Penelopes ſola ganea no-
biles, quamvis inſulares eſſent, marinum obſonium nullum appetijſſe. Vlyſsis
verò ſocios videas nõ niſi extrema neceſsitate coactos expiſcari, quippe cõmea
tu omni abſumpto, ne Solis boues attingerent, nõ obſonij cauſa, ſed vt famis fe
rociam, quę ob ingenitã importunitatem maleſuada dicitur à poëtis, aliquo pa-
bulo mitigarent. Videas apud Satyricos piſcium eſculenta, vtpote quæ tantùm
ad luxũ & ingluuiem ſpectẽt, ſæpius improbari. Neq; lautiora aliter Romanis,
C vbi ſe delicijs dedere cœperunt, cõuiuia fuere, quàm opiparè piſcibus inſtructa,
eo inquã tempore quo illis omni turpitudinis genere laſciuire licentius ſibi per-
mittebant, priſtina prorſus abolita diſciplina, quod Satyricus poëta carpit:

Atq; ita defecit noſtrum mare, dum gula ſæuit
Retibus aſsiduis penitus ſcrutante, macello
Proxima nec patitur Tyrrhenum creſcere piſcem.
Inſtruit ergo focum prouincia.

Ne verò quæ Seneca in Romanorum lu-
xuriam libro Quæſtionum tertio refert, hîc ſtomachoſius repetam, Catonẽ me-
ritò admirari ſolitũ accepimus, quomodo ciuitas ſalua eſſe poſſet, in qua piſcis
pluris quàm bos venundaretur: quod in hac quoq; temporum miſeria paſsim
fieri, manifeſtum eſt.

GANEA.

NEq; quidem ſatis fuit piſcibus in eſcarum principatũ admitti, verùm eò im-
probitatis & petulantiæ proceſſere, vt ſoli ſibi obſonij nomen vſurparint:
nam veteres ὀψοφάγους, hoc eſt, obſonatores, vt Latini vocabulũ à Grecis mutua-
ti dixerunt, eos appellabant, qui piſces vndecunq; conquiſitos ſtudioſius com-
pararent. Demoſthenem aiunt cùm Philocratẽ cupediarię impudicitiæq; crimi

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

naretur, eum ex auro proditorio & ſcorta & piſces cõmercatũ accuſaſſe. Quin D
etiam pro Cteſiphonte, cùm quidam in comitijs eſſe iam comedendi horam cla
mitaret, Nullo, inquit, pacto bone vir nos hodie piſcedulos reddes: quaſi lur
cones & ganeones ex vno piſcis eſu notare vellet. Antagoram poëtam Antigo
nus Rex increpuit meritò, cùm eum deprehendiſſet in Congro piſce cõdiendo
diligentius intentum, quamvis ipſe regis curioſitatem conuerſo cauillo illuſerit
non infacetè: Antigonus enim dixerat, Putas'ne Antagora, Homerum cùm illa
ſcriberet, in Congro condiendo vnquam occupatum fuiſſe? cui Antagoras: Pu
tas'ne Antigone Agamemnonem cùm illa faceret, quo quis modo congrũ con
diret, ſolicitum fuiſſe? Piſcem igitur pro ganea poni nõ ignarus Horatius, cùm
Iccium ad frugalitatem hortaretur, eumq; commendaret quòd tali eſſet animo
præditus, vt neq; rerũ opulentia moueretur, neq; vilioris cibi frugalitatẽ aſper
naretur, quippe qui in medio poſitorum abſtemius herbis viueret, his tamen
ita contentus eſſet, ita ſibi rerum omnium opulentiam redundare putaret, ac ſi
eum liquidus fortunæ riuus inauraret, id mox adiungit:

Verùm ſeu piſces ſeu porrum & cæpe trucidas: E

hoc eſt, ſiue lautiore victu, ſeu parco delectaris: per piſces delicatiores, vti dictũ,
epulas, per porrum & cæpe, frugalitatẽ intelligẽs. Omnis enim caro, inquit He
raclitus, corpus eſt, vel corporis pars: maritimorũ verò vis tanquã anima cõpa
cta, gratiã & voluptatẽ illis cõparauit. Sanè Plato, qui nihil ex Ægyptiorũ opi
nione in mari naſci Ioue dignum dixit, marina ipſe corpora Dis amiciſsima arbi
tratus eſt: quare nonnulli aſſerunt Ægyptios ſacerdotes nõ alia ratione mariti
mis abſtinuiſſe, niſi vt piè caſteq; viuerẽt, veriti forſan, qui delicias omnes auer
ſarentur, ne piſcis & cibus eſſet ſimul & condimentũ. Beatos enim illos tantùm
iudicabant, qui ſimplicem ac neceſſarium cibum delicijs quibuſcunq; præfere
bant, quod & ſaluberrimum eſſe Plinius atteſtatur. Diodorus tamẽ primum ex
radicibus, ſecundum ex piſce cibum apud Ægyptios fuiſſe contendit. Cęterùm
nos de ſacerdotibus, nõ de prophanis loquimur: nam & Horus ipſe autor Ægy
ptius, alios omnes dicit piſce veſci ſolitos. Neq; neſcimus ex lacu à Myride fo
ſo tantã fuiſſe piſcium capturã, vt argenti talentũ ſingulis diebus vectigalis no
mine reginæ perſolueretur. Aliarum verò gentiũ ſacerdotes non modò piſcem F
non abhorruerũt, ſed & loca quædã Dis ſacra eſſe cõmenti ſunt, vt ſolis ipſis pi
ſces inde capere liceret: cuiuſmodi erant Rhiti in Attica regione iuxta Eleuſino
rum fines aluei quidem ipſi tantùm fluminũ, cùm aqua omnis, quæ illic flueret
ac reflueret, marina eſſet, quæ loca Cereri & Proſerpinæ ſacra dictitabãt, ac per
inde ſolis ſacerdotibus deberi. Quinetiã ætate noſtra, fluminum, ſtagnorum la
cuumq; plurimorũ expiſcationes ſacerdotũ tantùm ditioni addictę ſunt. Quo
niam verò pleriſq; locis mordet Eraſmus Chriſtianiſmi mores ſuper eſu piſciũ
& ieiunijs, dum modò ita dicit: Cùm olim præcipuus gurgitũ luxus fuerit in pi
ſcibus, mirum eſt hodie religionis cauſa vulgus piſcibus veſci. Alibi: Olim veſci
piſcibus pro delicijs habebat, & infami vocabulo dicebantur opſophagi: nunc
ea res magna eſt ſanctimonia. Alibi his mordaciora cõminiſcitur, quaſi velit o
ſtendere, adactos eſſe nos legibus, vt ieiuniorũ tempore piſcibus veſci cõpella
mur. Reſpondemus ad hæc ex ſanctiſsimorũ patrum ſententia, piſces nõ ex edi
cto nobis oggeri, ſunt enim multa & frugum & olerũ genera, quibus nutriri va
leamus: neq;, vt per argutos ſalſoſq; iocos ritum perſtringit, ad ſanctimoniam
vllius cuiuſpiam opinione ſpectare: ſed cùm Chriſtiano homini tum ſemper,

tum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tum in ieiunio maximè lasciuiæ omnis abstinentia proponatur, cibíq; in primis affluentia luxusq; corrigatur, pisces tamen ad ieiuniorum consolationem indultos esse, qui quidem delectare aliquantulum, saginare verò aut obesum corpus reddere minimè possint: nullius enim, vt sæpe dicimus, aut parui sunt nutrimenti, ideoq; cibus est corporibus, quod non Platonica tantùm, sed nostra etiam sibi philosophia deposcit, debilitandis idoneus. Sed Gregoriũ ipsum audiamus. Epistola eius est ad Augustinum Britanniarum præsulem, in qua quantum ad ieiunia pertinet, piscium esum ait ita homini Christiano indultum esse, vt hoc ei infirmitatis solatium, non luxuriæ pariat incendiũ: monetq; insuper, vt qui carnibus sibi abstinendum constituêre, sumptuosiora marinarum belluarum conuiuia instruere haudquaquam velint. Decret. dist. IIII. c. denicq;. C. & post pauca. Atqui ganeam ex pisce nõ ea tantum causa significari dicendũ, quòd auidius à lurconibus expetatur, q; quòd ipse quoq; piscis natura vorax est, quã quidem Virgilius notat, Ciri, propterea quòd Thetis Scyllã Nisi eius opem implorantem in piscẽ vertere noluerit, verita scilicet ne actutũ ab alijs piscibus deuoraret:

B *Nam miseros mutauit virginis artus*
Cæruleo pollens coniux Neptunia regno:
Sed tamen externam squamis vestire puellam,
Infidosq; inter teneram committere pisces
Non statuit, nimium est auidum pecus Amphitrites.

ANIMÆ.

NOn ignorandum verò pisces eruditioribus animas esse, quòd ex puriore quodam constent elemento, neq; multum concretus aliorũ morentur, primiq; animatorum à Deo creati, vt obseruat Philo, quodammodo animalia, & non animalia, vel vt ita dicam, mobilia inanimata, quibus ad solam corporis incolumitatem Deus animalem spiritum afflarit, veluti sal carnibus ne putrescat adhiberi solet. Apud Festum Pompeium legas genus piscicolorũ maiorum pro animis humanis Vulcano dari solitũ, quotannisq; piscatorios ludos trans Tyberim in area Vulcani mense Iunio celebratos. In quo illud animaduertendum, vulgatos Festi codices in damno esse, cùm in antiquo manu scripto legerim, q
C id genus piscicolorum viuorum datur ei Deo pro animis humanis: non autem genus piscicolorum maiorum: nam si maiores, quomodo piscículi? Est & alterũ eodem loco mendum, quòd scriptum est eos ludos fieri solere à pop. Rom. cùm vetus codex habeat, à prætore Rom.

INNOCENTIA.

NEq; desunt qui piscem innocentiæ hieroglyphicum esse contendant, cùm omnino sint innocui, neq; elementũ suum ad insidias alijs inferẽdas transgrediantur. eoq; spectare dicunt Pythagoræ præceptum, qui abstinendum esse piscibus edicto cauerit, ne persequerentur insontes.

DÆMONES IMPROBI.

ALij per animalia quæ in aquis degũt, improbos dæmones significari tradiderunt, vt in sacris literis Ionethes Chaldæus interpretatur: & superius vbi segregatas aquas ab aquis exposuimus, aliorũ quorundã sententiam idem sentientiũ recitauimus. Sanè Magi dæmonas aqueos dicũt lasciuiæ libidiniq; præfectos: & marinos deos vetustas omnis pro hieroglyphico lasciuię posuit. Et pisces maris Euthymius ait positũ pro dæmonibus, qui inter vitæ nostræ fluctuationes versantur, & in amara prauorum salsugine vitam ducunt.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

GENTES.

D

IN Chriſtianę verò pietatis inſtitutionibus, gentes quę diuinum cultum nondum ſuſcepiſſent, per piſces indicabantur. Atqui gentes huiuſmodi dæmonũ cultui paſsim deditæ erant, quare piſcatoribus hæc à Deo prouincia demanda, vt piſces in ſacerdotum imperia redigerentur. Porrò Aſſertor noſter Euangelio piſces aſſos comeſt, quod indicat, ſacrificium quod offertur Deo, non elixum, ſed aſſum eſſe debere, fidem quippe veluti igni probatã, & ſancto feruentem ſpiritu offerẽdam. Eodem reſpicit, Ambroſio teſte, Seruatoris eiuſdem noſtri dictum Euangelio, ſimile eſſe cœli regnum reti miſſo in mare, quod piſcium genus omne congreget, quæq; ibidem ſubſequuntur: vbi nimirũ de mortalium animis ſermo eſt, quæ ad ſanctioris vitæ inſtitutionem attrahant. Quin & Propheta cùm de piorum congregatione loqueretur, ſuper maria fundatam eam dixit. Apertiſsimè Eſaias: Ecce, inquit, gentes quaſi ſtillæ ſitulæ. LXX ſic reddidere, Sicut aquæ multæ, quod idem eſt.

IGNORANTIA.

E

SQuamatum quidem & pinnulatum piſcium genus ſatis expoſitũ eſt ex Origene, quæ ſcilicet eius hominis hieroglyphica ſint, qui veterem poſsit hominem exuere: ideoq; omne quod habet ſquamas & pinnulas, tam in mari quàm in fluminibus & ſtagnis, electo populo comedere conceſſum eſt. Illud addendũ ex Heſychio, ſquamas ignorantiæ hieroglyphicum eſſe, quæ quidem opera beneficioq; ſcientiæ excuti amoueriq; poſſunt. Id in Paulo liquidò commonſtratum, qui cùm veritatem ignoraret, cæcus factus eſt: addita verò Chriſti doctrina, quã Ananias ei prędicauit, ceciderũt vt ſquamę ab oculis eius, & mox vidit.

AQVÆ.

ASſyriorum verò religio fuit, vt piſcibus abſtinerent in Rheæ veneratione, quæ quidem ea illis dea erat, quæ pluuijs potiſsimùm dominatur: ῥέω enim fluo eſt: putabant enim illi ex aqua & aëre naturam rerum præcipuè conſtare, proq; vnda piſces, pro aëre columbam venerabantur: de qua ſuo loco dictum.

FACELITIS.

F

QVamvis alij factum hoc in Facelitidis deæ, quæ Veneris fuiſſe filia perhibetur, cultum aſſerunt, eamq; olim in piſcem cõmutatam, quam Syrij pro dea coluere, atq; in eius honorem Baſſo referente piſces argenteos in templa detulere. Chalon amnem in Syria ponit Xenophon, in quo magni & manſueti piſces, quos Syri veluti ſacroſanctos habent, eosq; violari, æquè ac columbas, nefas putant.

DERCETO.

QVin & Derceto, ſiue vt tradunt alij, Atargaten, muliebri effigie, quæ in piſcem ab vmbilico deſineret, ſummæ venerationis deam in templis apud Aſcalonem habuere. Et vt his finem imponamus, Oxyrynchitæ Ægypti populi piſcem vrbis ſuæ cognominem ſummo cultu pro dea coluerunt, hicq; canem & mactare & eſſe ſoliti ſunt in Cynopolitarum ignominiam & opprobrium, quòd illi piſcem Oxyrynchum apud ſe pro deo habitum, comedere non verecundarentur. Cynopolitarum enim deus Anubis fuit, quem canino, vt ſuo loco dictum, capite faciebant.

HIEROGLYPHICORUM TOMI primi finis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

HIEROGLYPHICORVM

IOANNIS PIERII VALERIANI Bolzanii Bellunensis, Commentariorum, siue de sacris Aegyptiorum, aliarúmque Gentium literis,

TOMVS II.

In quo adiecti sunt à CAEL. AVGVSTINO CVRIONE *duo libri, multa pulcherrima Hieroglyphica, quæ à Ioanne Pierio aut prætermissa, aut non satis explicata fuerant, continentes.*

BASILEAE.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ILLVSTRI AC GENEROSO

Aheroi D. Ioanni Iacobo Fuggero, Kirchbergæ, Vveissenhorni, &c. domino, literarum præsidi, ac studiosorum omnium Mecœnati, Ioannes Pierius Valerianus

S. P. D.

Um ea munera, quibus humanum genus Deus liberalissimè honestatũ voluit, mecũ ipse cõsidero, IO. IACOBE Fuggere heros ornatissime, in eam opinionẽ adducor, vt existimẽ nullũ maius reperiri posse, quàm literarũ flagrans studiũ, vel discendi cognoscẽdíve cupiditatẽ potius, ex quibus & rerũ bonarũ voluntatem excitari, & verarũ intelligentiã nasci perspicimus, nihilq; in rerũ natura existere, quod ita tum mores erudiat, tum viam quasi muniat ad summũ splendorẽ consectandum, quàm παιδείαν humanitatẽ inquã atq; doctrinã. Idem planè te sentire video, qui cùm omnem semper excellentẽ in societate humana virtutẽ memorabilẽ extitisse cognoueris, tum ingenij, doctrinæ, sapientiæ honores præcipuã habuisse erga mortale genus famam ac cõmendationẽ non ignoras. Hanc vt verã & expressam minimèq; adumbratã tibi cõparares, nihil prætermit-

B *tendum putauisti quod ad verũ ingenij cultũ, animúmq; doctrina informandũ pertineret. Lustrandam itaq; primò vnà cum fratribus Galliã eruditissimis hominibus & liberalibus studiis affluentẽ, mox Italiã omniũ bonarũ disciplinarũ altricẽ censuisti: ac inde eam sapiẽtiæ morúmq; laudẽ paulò pòst ad tuos reuersus vestræ Germaniæ ostendisti, vt iam omnes cognoscerẽt te nõ solùm eximiã ad recta vitæ instituta progressionẽ fecisse, sed eos etiã aditus quasi adaperuisse, quibus lætos vberésq; fructus ad genus humanũ redundaturos et sperarẽt, et iam etiã cernerẽt: eámq; spem et expectationẽ de præstanti cõsilio tuo, successus planè cõfirmauit et auxit. Videmus enim admirabilẽ illam tuam virtutẽ non modò elegantissimarũ artiũ institutione, scientia ac iudicio cõmendari, sed etiã animi magnitudine, clientelis, munificẽtia, liberalitatéq; mirũ in modũ illustrari, vt cõmoda, quæ ex tanta tua fortuna & amplitudine omnino maxima sperabamus, longè maiora nos iam cõsecutos fateamur. Quamobrẽ vt multa prætermittã, egregia quadã ac planè inuicta animi celsitudine te præditũ declarasti, cùm maximas opes profunderes, vt bibliothecam magna librorũ Latinorũ, Græcorũ, Hebraicorũ, aliarumq; linguarũ multitudine ex Italia, exterisq; prouinciis cõportata cõstrueres & exornares, vt quàm multorũ hominũ studia laudatissimo exẽplo ad dignitatẽ, ad rectiorũ disciplinarũ cultũ excitares. Tua enim semper laus e-*

C *rit, tibiq; acceptũ referre debebũt studiosi, quòd multis cõmodis fruũtur, et quòd animũ optimarum artiũ scientia disciplinarũq; studijs excolere possint. Verùm his in omnes collatis beneficijs, quæ maxima sunt, acquiescendũ tibi minimè iudicasti, quin potius maiora moliris, ac alterã illam planè regiã benignitatẽ adhibendã, dum afflictos recreas, iacẽtibus dexterã istam tuã pietate præstantẽ porrigis, de bonorũ cõmodis & ornamẽtis cogitas: dum omnes deniq; liberalitate immortalibusq; beneficijs tibi deuincis. Siquidem existimasti te pro tua fortuna posse, pro acerrimo singulariq; iudicio debere, vt curares tenuiores, felicioribus tamẽ auspicijs natos adolescẽtes, tuis sumptib. in Germania, Italia, & Gallia benignè tantisper fouendos & sustentandos, dum eos in omni bonarũ artiũ genere progressus fecissent, vt docendi alios munus iam suscipere ac obire possint. Quo quidem instituto nullũ illustrius, nullum ad cõmemorationẽ nominis tui cum omni posteritate adæquandã aptius esse iudicamus: hac enim ratione declaras te maximo semper honore dignũ, teq; perstudiose ea sequi, ex quibus vera, non adumbrata, laus nascitur, & nomen tuũ tot etiã & tam præclaris testimonijs virtutisq; monumentis ad omnẽ memoriam cõmendatũ celebrabitur. Nam quæcunq; accuratius nunc scripta & expolita Germanorum opera sunt, ea ferè omnia ad te missa, & tuæ felicitati credita legũtur: & si nõ autorum cõmendatione, vel tuo saltẽ nomine sunt in manibus. Tibi debetur (de alijs eruditissimorũ virorũ lucubrationibus, quæ satis*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

multæ sunt, nihil dico) quòd Demosthenẽ, Aeschinem, Isocratem, Pausaniã, ad nostrorũ hominum cognitionẽ translatos habémus, dum eruditione præstãtem virũ Hieronymũ Vuolsium in clientelam susscipis, ac præmijs ornas. Hæc cùm sermone omniũ ad nos perferuntur, cùm in editis libris videmus et legimus, felices eos iudicamus, quib. Dei beneficio datum, vel vsu familiaritatis, vel officijs aliquib. tibi cõiungi, qui à tantis ornamentis cõmendationẽ ducis. Quapropter ego primus fortasis eorũ, qui ne de facie quidem te norint, accuratè operã dedi, vt aliqua in re animũ tibi atq; obseruantiã probarẽ meam. Nam Hieroglyphicorũ meorũ cõmentariorũ alterũ Tomũ ad te mittendũ censui, vt vnicum studiosorũ ornatorẽ, cunctarumq; artium bonarũ præsidem: adductus nõ solũ humanitate ac benignitate tua, plurimis quidẽ & ampliſsimis officijs perfecta studiosis omnib. verùm etiã, vt iã dixi, opinione quæ apud me est, de egregia tua erga literas promouẽdas volũtate. Cui quæso aptius ac cõueniẽtius huiuscemodi scripta mitti possunt, q̃ei qui ita illa semper amauit & excoluit, vt in his ipsis vel tractãdis, vel iudicandis longè omnib. præstet, ac maximè insignis habeatur? Acceſsit huc et similitudo quædã, quã te habere video cũ ornatiſsimo Florentinorũ principe Cosmo, qui cùm familia Medicea ortus sit, hoc est, sapiẽtiæ stirpe, auita quadã benignitate solus hoc tempore in Italia inuentus, literarũ, venustatis, elegantiæ, atq; adèo virtutũ omniũ vindex. Quamobrẽ cùm singulos fere Commentarios amicis varijs inscripsissem, priorẽ Tomum in vniuersum huic optimo Principi tuendũ cõseruandumq; permisi. Pari ratione satis feliciter agi cum hoc altero Tomo iam existimaui, si eum in tuam clientelam de me absente, deditiſsimo certè, tanquã præsente susceperis, quod te facturum pro singulari tua humanitate minimè dubito, cùm iam Fuggerana domus in ipsa Germania nõ solùm singulos ac vniuersos debitis officijs cõplectatur, sed virtutis ipsius quasi seminariũ existat. Præterea si requirendus erat literarũ patronus, quis hoc tempore citius comparandus, apud quem tanquã portum, ipsæ contra barbariam opem et patrociniũ inueniant? Equidem quod ad me attinet, quotiescunq; ad ingenium, studia, & instituta, tua inquã et Cosmi Medicei cõsideranda animũ confero, non possum nõ cõfiteri me maximo cumulari gaudio, cùm propter multa, quæ et sapiẽter facitis, et optimè ratione temporũ habita statuitis, tũ quòd in tanta bonorũ Principũ orbitate, tãtaq; beneficorũ & liberaliũ hominũ inopia, qua hodie passim in orbe Christiano (quod pudet dicere) laboramus, pro humanitate, piesantia liberalitate prolixa, alijs libentiſsimè ea largimini, quæ magnis laboribus singulari industria consecuti estis: quodq; omnes intelligũt vos in beatis & omni copiarũ genere florentibus ciuitatibus principem locum tenere, in summa tamen vestra fortuna virtutis laudem magis enitescere, quàm fortunæ gratiam. Quæ iam tuæ ἰδιοχειρ adferimus, explicationẽ continẽt eorum quæ sacerdotes Aegyptij ἱερολογικῶς circa corporis humani fabricam commẽti sunt, auspicati à capite longè nobiliſsima parte: ne quis existimet hos ipsos Aegyptios ita brutorũ cultui deditos, vt non etiam hominẽ qua meretur veneratione susceptũ reliquis omnibus prætulerint, ac μικροκόσμον agnouerint. Nam si multa eruditi viri admirati, quæ illi in eo animantiũ genere quod nos rationis expers ducimus, obseruaſsent, longè ea plura sunt, quæ solo ex homine sacrarũ apud eos literarũ materiã ad sua illa hieroglyphica suppeditarint, quippe cuius membra singula in huiusmodi mysteria receperunt. Hasce meas lucubrationes separatim eo nomine tibi deberi intelligebã, quo studioſi & boni omnes cõmuniter ingenij sui monumẽta tibi deberi profitentur. Et certè si iusti rerũ æstimatores esse volumus, literati, optimisq; studijs dediti, nulla alia ratione maiorẽ suorum laborũ commendationẽ sperare possunt, quàm si in eius Principis nomine illas apparere fecerint, in cuius autoritate et iudicio præcipua proborum doctorumq; pars acquiescit, & qui animi magnitudinem diligentia, integritate & consilio sustinet, atq; tum literarum gloria, tum etiam sapientiæ laude fruitur. Vale.

10-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A IO. PIERII VALERIANI HIEROGLYPHICORVM COMMENTARIORVM, AD IOANNEM IACOBVM FVGGERVM, DE IIS QVAE PER CAPVT SIGNIFICANTVR, EX *sacris Aegyptiorum literis.*

PRINCIPIVM.

RÆCIPVVM quidem Capitis hieroglyphicum apud omnes fuit, vt ex eo principium intelligeretur: id vel frequentissimus autorum vsus, vel nominis ipsius indicat originatio: siquidem ita vocatum ait Varro, quòd ab eo capiant initium & sensus, & nerui. Vel cotidianus sermo apertè declarat, dum aliquem esse huic vel illi rei caput dictitamus: dum à capite aliquid exordiri: dum in proB uerbijs, piscem à capite primùm putere, Græci dicunt, cùm malorum publicorum & priuatorum causam in reipublicæ vel familiæ cuiusquam principe consistere profitentur, ad id Platonicum scilicet innuentes, tales esse ciues, quales qui primatum inter eos obtinent. Et Cicero, caput esse ad beatè viuendum securitatem ait. Pro præcipuo verò, ad Appium epist. An tibi obviam non prodirem? primùm Appio Claudio, deinde Imperatori, deinde more maiorum, deinde, quod caput est, amico. Sed quid alienis adeò immoremur, cùm nostris abundè vti possimus? Ipso statim Bibliorum principio, Bereshith, Aquila vertit, ἐν κεφαλίδι, in capitulo, quòd caput initium custosq; rerum sit: vulgata editio fecit, In principio, quod hieroglyphici esset interpretamentum. Alij dixerunt, in capite, in Filio: nam mundus per ipsum factus est. Quod verò in Esaiæ visione habetur de Seraphim duobus, qui senis singuli alis præditi, binis caput Dei velabant, binis alteris eiusdem pedes obtegebant, per adopertum caput, exordia Dei incomperta esse interpretatur Adamantius: per obtectos verò pedes, nouissima non comprehendi: sola media in conspicuo C esse, opera quippe eius, diuinæ indicia prouidentiæ, cœlorum motus varios, Solis, Lunæ, stellarumq; progressus, terræ, maris, & aëris vicissitudines, & quecunq; in rerum natura suo sunt ordine disposita: sedenim quæ ante ista fuerint, nouit nemo. Ex ijs quæ sunt, Deum intelligimus: post hæc quæ futura sunt, credere quidem possumus, sed scire nequimus. Vnde legas apud concionantem in diuinis literis Regem: Annunciate mihi priora, & nouissima quæ erunt, & dicam vos esse Deos.

DIVINITAS.

IN Deo sanè Caput cùm ponimus, id quod in eo constat diuinitatis intelligimus, quæ cuncta scilicet præcedit, & cui omnia subiecta sunt, diceret Eucherius. Idem & Hieronymus tradit eo libello, in quo, quid sit diuinitas, explicat. Tam insano verò cultu Ægyptij caput omne venerabantur, vt à capitibus & armis brutorum prorsus abstinerent, diuinitati iniuriam facere arbitrati, si quis illa esitasset. Platonici tradunt humanum caput ad mundani orbis similitudinem compactum, in eoq; duos animæ diuinos circuitus interlocatos, esseq; membrum diuinissimum, ac reliquorum omnino princeps: reliqua, vt capiti seruiant adiuncta. Caput, ait Hierosolymitanus Hesychius, vt hoc obiter addamus,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vniuſcuiuſque animalis ratione pollentis mens dicitur, cuius ſedes cerebrum: D
vnde caput, & cuncta quæ adhærent iecori, ſuper altare in holocauſtum pone-
re iubemur: nam & cor & iecur cõcupiſcentiæ noſtræ impetum, motumq́ꝫ con-
tinẽt. Hinc Paulus nobis bene precatus, Pax, inquit, Dei quæ exuperat omnem
ſenſum, cuſtodiat corda veſtra, & intelligentias veſtras. Idem Heſychius huc
adnectit illud ex Eſaia: Omne caput languidum, & omne cor mœrens, à planta
pedis vſqꝫ ad verticem non eſt in eo ſanitas: quod enim in nobis eſt rationis, vt
dictum, in vtroque habitat, & corde & cerebro. Non decet autem mentem ſo-
briam diuidi, ſed eſſe veluti vinculum, quod affectus noſtros ad ſanam rationẽ
adiungat atqꝫ deuinciat.

DOMINIVM.

ET quamvis per ſe caput principatus indicium ſit, longè tamen ſignificãtius
hieroglyphiceq́ꝫ magis id oſtendit, ſi faſcia redimatur, ſiue ea corona, ſiue,
vt apud Græcos, diadema vocetur. Nam & coniectores eo redimiculo caput
inſignitum per ſomnium viſum, dominij ſignum autumant. Sed enim diadema-
ti ſuus eſt locus inter veſtimenta, vbi reliqua tractamus inſignia: nunc de capite E
ſimpliciter verba facimus.

MVNDI MOLES.

SErapidis ſimulachrum apud veteres autores celeberrimum, cœlum habere
caput dicebatur. Vnde Euſtathius eruditè primo Iliados, veteres ait cœlum
pro capite accepiſſe: atqꝫ ita Pallas de cœlo deſcẽdit, incitatiorem Achillis iram
compreſſura. Sed quoniam multa ſuper eo toto opere dicẽda ſunt, quòd id ſibi
numen Ægyptij pro rerum natura confinxere, nõ importunum fuerit loco hoc
totam hieroglyphicam eius effigiem, per quam mundi totius moles indicatur,
ſemel eo modo deſcribere, quo exhibita eſt ab oraculo, quod vt fertur ipſe de ſe-
ipſo in Nicocreontis Cyprij regis gratiam his carminibus enunciauit:

εἰμὶ θεὸς τοῖος δέμασι οἷος κἀγὼ εἴπω,
οὐρανίος κόσμος κεφαλὴ, γαστὴρ δὲ θάλασσα,
Γαῖα δέ μοι πόδες εἰσὶ, τάδ' οὔατ' ἐν αἰθέρι κεῖται,
ὄμματα τηλαυγὲς λαμπροῦ φάος ἠελίοιο.

Sed quoniã in Macrobianis aliquot codicibus pro lectione quæ eſt, τοῖος δέμασι, F
legere eſt caſtigatiore verſu, τοῖές δε μαθεῖλε, ſi cui ea magis arrideat, dicamus:

Sum Deus, vt diſcas, talis, qualem ipſe docebo,
Cœleſtis mundus caput eſt, mare venter opacum,
Terra pedes, aures verſantur in æthere ſummo,
Lux, oculi, quam ſolis habet ſplendentis imago.

Vbi animaduertẽdum, ventrem pro mari, & vice verſa, mare pro ventre etiam
apud alios accipi, præſertimq́ꝫ apud coniectores. Nam Hippocrates Cous ho-
rum ſententiam ſecutus, eum ægrotum qui per nocturnã imaginem mare per-
turbatum viderit, morbo ventris tentari conijcit, idq́ꝫ minimè contemptui ha-
bendum iudicat, qui adhibitis remedijs, quo nutricatu is curandus ſit, ſtatim do
cet. Quin apud nos etiam in ſacris literis aliquid in hanc ſententiam de Deo le-
gere eſt. Nam, vt Cyprianus ait, mali dæmones ita per fabulas ea deprauabant,
quæ manifeſtiſsimis paſsim verbis in diuinis literis explicantur: vt illud in hanc
ſententiam apud Eſaiam LXVI. Quam mihi ſedem ædificabitis? aut quis lo-
cus ad requiem mihi? cœlum mihi thronus eſt, terra autem ſcabellum pedum
meorum. quod, quo ſit intellectu accipiendum, videris apud Adamantium ſu-

per

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A per Geneſi, homilia prima. Apud Hieremiam XXIII. Non'ne cœlum & terram ego impleo? Et Prouerb. XV, In omni loco oculi Dei ſpeculãtur bonos & malos. Hinc Cyprianus idem, in abditis & ſecretis vel ſemotis locis, in cubiculis etiam ipſis, orandum monet, idq; magis fidei conuenire, vt ſciamus Deum vbiq; eſſe præſentem, audire omnes & videre, & maieſtatis ſuæ plenitudine in abdita quæq; & occulta penetrare. Cùm itaque veteres per Serapin vniuerſam mundi molem, & ipſa rerum principia intelligerent, certatim eum templis magnificentiſsimis honeſtarunt: cuiuſmodi ea fuerunt quæ in Memphi & in Alexandrea celebrabantur. Pauſanias Athenis etiamnum templum Serapidis fuiſſe narrat Ptolemæi in gratiam ſtructum. Inuaſerat autem Ptolemæum Lagi ſuperſtitio ex dæmonis apparitione, qui iuſſerat, vt apud Euſtathium eſt, mitti nauem, quæ appulit, Phocidi, & accepto inde oracuło Sinopen acceſsit, indeq; Iouis Serapidis ſimulachrum tranſtulit, quod quidem cuiuſnam eſſet materiæ diſcerni non poterat, nempe vt chaos ipſum, cuius ſymbolum erat, præ ſe ferret. Et quod illi ſimulachrum in templo Alexandreæ ita vaſtum erectum eſt, vt de-
B xtera vnum parietem, alterum læua perſtringeret, ex omnibus metallorũ lignorumq; generibus compoſitum ferebatur, vt nihil non cõplecteretur quod terra vel proferat, vel intra viſcera abditum occultarit.

LOCVPLETATIO.

EA autem potiſsimum de cauſa Serapis in cultu erat, quòd perſuaſum mortalibus fuit, inde locupletiores diuitias obuenire. Ait enim Pſellus, dæmonas nobis ſæpe diuitias polliceri. Porphyrius magnorum dæmonum principes Serapin & Proſerpinam agnoſcit. Nam omnino qui apud Ægyptios Serapis, apud Græcos Pluto eſt, & Pluto idem qui diuitiarũ deus. Hinc auariſsima meretrix apud Catullum ſolicita eſt vt ad Serapin deferatur, cui preces alleget, diuitias & opes petitura, quòd is dæmonum princeps locupletandis ſupplicibus dare operam, eius ſuperſtitionis errore crederetur, atq; ideo geſtare calathum, de quo paulo pòſt plura, vnde bona hæc liberaliſsimè depromerẽtur: nunc pauca hæc pro re ſufficiat attigiſſe.

C

LVCRVM.

EST & lucri ſignum caput, verùm id apud cõiectores: illi enim capitis magnitudinem inſolitam, per nocturnã imaginem oblatam, diuitiarum acceſsionem ſignificare tradunt, propterea quòd vulgò numi, vt apud Artemidorum eſt, capita vocantur.

SALVS.

RECeptum etiam eſt apud omnes, vt caput pro ſalutis hieroglyphico ponatur, idq; in extremo diſcrimine cõmendare, id adiurare, id deuouere. Hinc totiens apud Homerum ea loquendi figura, ἐπ' ὀδυσσῆι κάρη, ἐπ' ἐμοῖο κάρη. Hinc Tib. Gracchus cùm ſalutem ſuam populo commẽdaret, manu capiti ſuperpoſita ire perrexit in Capitolium, quod illi malè vertit, interpretantibus inimicis, eum eo ſigno diadema ſibi depoſcere. Tale aliquid apud Ariſtophanem Acharnanibus legas, dicente Dicæopoli: Et ſi non iuſta profatus fuero manu ſupra caput impoſita, quæq; vniuerſus approbet populus. Sed & portenta huic ſubſcribunt ſignificationi: tacta ſiquidem de cœlo Cæſarum æde, capita omnibus ſtatuis ſimul deciderunt: quo quidem oſtento præmõſtratum eſt, Cæſarum progeniem vnà cum Nerone eius gentis vltimo defecturam.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Caput.

DOCTRINA IMPERIO'VE PRÆSTANTES.

ANtiquum autem fuit inſtitutum, eos honore numiſmatũ decorare, qui vel doctrina vel imperio cæteris antecellerent. quare Mitylenæi Sapphûs imaginem numis impreſſere, Homerum Chĩj, autore Strabone. Horum exemplum ſecuti Mantuani principes, Maronis ſui ſpeciem in numis aliquandiu expreſſere, non immeritò ſibi alumno eo applaudentes, qui Venetiam vniuerſam ſui nominis celebritate ſempiternæ gloriæ commendarit. Plurimùm verò principum imagines poſteritati per eiuſmodi monumenta innotuêre, neq; numis tantùm, verùm etiam gemmis expreſſæ: vt tot ſtatuarum memoriam, quibus non ſuam tantùm ſimilitudinem humano habitu inſignem eſſe voluerunt, verùm etiam facies ſuas dĩjs adſcribi, vt'q; ipſi eorum nominibus vocitari ſe iuſſerint, prætereamus. Longè illud ſimplicius, quòd Octauianus Auguſtus numum cuſit in quo ſingula ex vtraq; facie capita, atq; ea quidem pulcherrimè elaborata: eorum alterius inſcriptio eſt, DIVOS IVLIVS. alterius AVGVSTVS DIVI F. quam quidem inſcriptionem multis alĩjs in monumẽtis vſurpauit, vt in lapidibus qui ruinarum iniuriam effugerunt, paſsim Romæ legitur: cui vt adblandiretur Maro, Æneidos ſexto, Diui eum genus appellauit: in antiquiſsimis enim Romanæ bibliothecæ codicibus habetur, AVGVSTVS CÆSAR DIVI GENVS. Idem cùm Sphingem repudiaſſet, qua tabellas ſignare ſolitus erat, non ſine multorum conuicĩjs, qui ænigmata illũ miſsitare cauillabantur, Alexandri aliquandiu imagine ſignauit, quoad ſua demum vti collibuit, cùm autoritatis iam validiſsimè corroboratæ, clariſsimus'q; haberetur. Quin ea ſignare, qui quoq; ſubſecuti ſunt principes, perſeuerarunt.

PROSPERITAS.

QVod verò pertinet ad Alexandri imaginem, perſuaſum olim fuit, peruulgata inter homines opinione illi proſperè omnia ſucceſſura, omnes'q; eius actiones adiuuari, qui Alexandrum vel auro vel argento expreſſum geſtitaret, adeò vt Macriana familia, quam ſuo tempore nobiliſsimam Romæ fuiſſe Trebellius atteſtatur, Alexandri effigiem cõſueuerit habere quaſi familiarem, apud viros quidem in auro vel argento, apud mulieres in reticulis, & dextrocherĩjs, & in annulis, & in omni ornamentorum genere. Quin & Antoninus Seueri filius Alexandri ſtudioſiſsimus fuit, cuius imagines cùm paſsim renouaſſet, mortales, vt huic eius ſtudio adularentur, ſtatuas aliquot erexere, quæ vno corpore facies duas geſtarent, Alexãdri ſcilicet & Antonini. Quam quidem ſuperſtitionem Chryſoſtomus acerrima inſectatur increpatione: nam & eo tempore abuſus huiuſmodi circumligandi aurea Alexãdri Macedonis numiſmata capiti vel pedibus, auferri nondum potuerat.

DIVINA PROVIDENTIA.

IN Theodoſĩj & aliorum qui eo ſeculo fuerunt Imperatorum inſignibus, in atrio præſidis Thebaidos nuncupati, argumentum hoc pictum ſpectabatur, cuius exemplum in quodam eius militiæ ordinum officiorum'q; canone deſcriptum Romæ apud Maffæos inſpexi. Tabula eſt libris quodam ordine diſpoſitis onuſta, quorum nonnulli ſyllabarĩjs quibuſdam notis inſcripti ſunt, quibus per compendium contentæ in eis rationes indicabantur: alĩj nihil præſcriptum habẽt. Supra tabulam faſtigium attollitur, in media cuius facie genĩj duo latum ſuſtentãt orbem, in quo caput inſtar humani, cuius ita inſcriptio eſt, DIVINA PROVIDENTIA. In angulis verò tabulæ quæ deſcriptos, vti diximus, libros continet,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A continet ſingulis capita ſingula ſunt appoſita, quorum ſuperius à dextera inſcri
ptionem circunductam oſtendit, VIRTVS. alterum à læua, SCIENTIA. infe
rius à dextera, AVCTORITAS. quartum à læua, FELICITAS. Quod qui-
dem, vt puto, innuit rerum omniũ gerendarũ ſummã à Deo primùm emanare,
eumq; conciliandũ in primis, vt noſtra omnia fortunentur. Mox neceſſariã eſſe
virtutem, quippe animoſum, aptum, & idoneum eſſe debere hominem qui præ-
clara ſit facinora aggreſſurus. Verùm virtutem ſolam parum prodeſſe, niſi ac-
ceſſerit & diſciplina, cuius ſcientia eruditi, & tempora & occaſiones internoſca
mus. Sedenim & hæc & illa vix ſufficient, niſi & autoritas adiuncta fuerit, qua
milites populiq; ſub imperio contineantur, iuſſaq; non contanter exequantur.
Vnde legas de Veſpaſiano, cùm eſſet iam à militibus ſalutatus Imperator, auto
ritatem & quaſi maieſtatem quandam inopinato ſcilicet & adhuc nouo princi-
pi defuiſſe, quæ nõ prius acceſſerit, quàm è plebe quidam luminibus orbatus,
item alius debili crure, ſedentẽ pro tribunali pariter adiiſſent, orantes, vt Tran-
quillus ait, opem valetudinis demonſtratã à Serapide per quietem, reſtituturũ
B oculos, ſi inſpuiſſet: confirmaturũ crus, ſi dignaretur calce cõtingere: cumq; vix
fides eſſet rem vllo modo ſucceſſurã: ideoq; ne experiri quidẽ auderet, extremò
hortantibus amicis palàm pro cõcione vtrunq; tentauit, nec euẽtus defuit, atq;
ita, quod primùm deſiderabatur, autoritatẽ indeptus eſt. Sed & quarta neceſſa-
ria eſt, felicitas quippe: licet enim animis valeas, experientia ſis eruditus, autori-
tateq; cõmunitus, niſi tibi res feliciter cedat, ruere plerunq; omnia, & elabi in ir-
ritum experieris. Addita huic & altera tabula cum eiſdem libris & librorum no
tis & geniis in faſtigio orbem cum capite ſuſtollentibus, ſed angulares circuli af
fixi adſcripta habent nomina ſingula ſinguli, VER, ÆSTAS, AVTVMNVS,
HYEMS, vt ſcilicet admoneamur, diligenter nos animaduertere debere, vt ſuo
quæq; tempore agantur, procurentur ve.

M V S A.

NVdum autem mulieris caput, quale Nympharum fingunt, nullis geſtami-
nibus appoſitis, quæ hieroglyphici notitiam afferre ſolent, ſed quod comã
habeat nonnunquam ab occipitio nodo comprenſam, nonnunquam in hume-
C ros negligenter diffuſam, Diodorus Muſæ hieroglyphicum eſſe contendit, cu-
ius dicto ſtandum, cùm in huiuſmodi rebus indagandis non incurioſus fuerit,
tametſi nonnunquam ſententiam ex vulgo mutuatur.

T E R R O R.

MVliebre ſimulachrum horrifica ſpecie fabrefactum apud Corinthios, ima
go terroris erat, de quo Pauſanias lib. II. Atq; huc nonnulli trahunt Me-
duſæ caput, quam Domitianus pro pectore ge-
ſtare gauiſus eſt, vt ſui admirationem apud om-
nes incuteret. Quamvis non deſint, qui factum
id ab eo in gratiam Palladis, quam vnicè cole-
ret, interpretantur. Sedenim de Meduſa plenius
in Anguium commentario.

ADVERSARIVS.

APud mathematicos faciem inuenias collo,
ore, oculis, & toto capitis geſtu tortuoſam,
idq; cõtradicentem aduerſariũ ſignificare: cuiuſ-
modi ſimulachrũ in X. Scorpij gradũ intulere,
eoq; ſupra horizontem aſcendente in lucẽ editũ,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ceruicis fore indomitæ, opinionisq; destinatæ, futurum esse præsagiunt. D

ROMA.

MVlieris verò caput galeatum in plerisq; numis Romam ostendit, non tantùm quia Romani nihil nõ armis arrogarint, aut quia suam ad Martẽ originem referre voluerint, quàm vt arcanum illud suum de Romæ nomine publicari vetito, peritis quidem rerum patefacerent, vulgo verò tenebricosius obscurarent, re ad interpretationem aliam distracta. Gergithius enim autor minimè contemnendus, antiquum Romæ nomen Cephalon fuisse tradit, quæ quidem

Tantum alias inter caput elatura esset,
Quantum lenta solent inter viburna cupressi.

Sed nos quid soliciti sumus, quibus rationibus Roma sit caput, cùm Dominus Deus noster Christus Petro prædixerit, nomen illi Cephas cõuenire, quem scilicet Romæ principatui destinasset. Aliàs verò cùm eum Petrũ nominat, ad Capitolij immobile saxum alludit, ac perinde omnium, non Romanorum tantùm, sed quaqua tota terra habitabilis extẽderetur, caput futurus esset. quod dictum volui, vt Oecolampadij cõuersio diligentius expenderetur, qui cùm Theophylactum Latinum faceret, verba illa, πάσης τῆς οἰκουμένης, videtur prætermisisse. B

DE BICIPITIO.

CVSTODIA.

DVo verò humana capita, quorum alterum maris, quod intrò aspiceret, alterum fœminæ, quod extrà prospectaret, custodiam significare Ægyptij tradiderunt, propterea quòd hieroglyphici huiusmodi beneficio sese à nullo dæmonum infestari posse persuasum habebant: & vt Horus ait, figura hæc satis superq; ad tutelam sufficere credebatur, nullis vel literis, vel imprecationibus appositis, quæ infortunium amolirentur.

DI MANES.

INuenias plerunq; in veterum monumentis capita duo, duabus additis infernè literis D. M. quod DIS MANIBVS, hoc est, defunctorum tutelaribus sacrum vel cõmendatum intelligas. Cæterùm, vti dicebamus, Ægyptij id ipsum F innuere volentes, & tutelam significantes, nullas addebant literas. Manes verò & superos & inferos, augures dicebãt, inuocabantq; eos ita nuncupatos, quòd per omnia ætheria terrenaq; manare arbitrabantur.

ANIMADVERSIO SEVERA.

TEnedium numum memorat Pollux, ab vna cuius parte duo essent capita, ab altera securis, cusa. Seueriſsimæ hoc animaduersionis signum, vt in Armis alibi diximus, habebatur, qua Tenediorum Rex filium percuti iussit adulterij conuictum, lata prius ab eo lege, vt in adulterio deprehensi mas & fœmina eodem supplicio securi subijcerentur. Quo iudicio cùm neq; filio pepercisset, rem eo monumento iussit insigniri. Meminit huius legis etiam Aristoteles in Tenediorum republica. Et prouerbium in acerbos iudices inde factum, Tenedia securis.

PRVDENTIA.

QVòd verò bicipitium Iani apud Romanos celeberrimũ fuit, sunt qui prudentiam solertiamq; regis præ se ferre autument: prudentis enim hominis est præterita noscere, futura verò multò antè præuidere. Hinc illa apud Persium

excla-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A exclamatio, cùm hominis neſcio cuius prudentiam deſideraret:

O Iane, à tergo quem nulla ciconia pinſit.

Eodem fermè ſignificato Anteuorta Poſtuortáq; diuinitatis aſſumptitiæ comites colebantur.

ANNVS INIENS.

NEque tamen deſunt, qui bicipitium hoc ad munus occludendi aperiendiq; anni referant: nam & Cyprianus bifrontem eum exprimi ſcribit, quòd in medio cõſtitutus, annum incipientem pariter & recedentem ſpectare videatur. Quæ verò ſuper hoc Ouidius latè deſcribit, apud eum videnda prætereo. Imberbe Iani bicipitiũ in numo quodam eſt, ab cuius altera parte quadrigæ ſunt, cum Ioue fulminante: inſcriptio literis foſsilibus, ROMA, quod nimirum ipſius Reip. ſigillum fuerit. Geminus verò Ianus vtraq; facie barbatus in argenteo numo eſt, in quo literæ, L. F. M. F. O. V. R. I. Ab altera parte trophæum eſt cum flagello & ſceptro, cuius apex ſerpentinus: Roma iuxtà, quę coronam ciuicam trophæo ſuperimponit.

SATVRNI BENEFICIA.

B IAnicolos pleroſque numos videas capitibus geminis vna ceruice contentis, vna parte ſignatos, altera naui. Sunt qui ex hieroglyphicis huiuſmodi Saturni beneficia ſignificari tradant, Ianumq; eo monumento Saturno gratiam relatam voluiſſe, qui naui ex Ægypto in Italiam vectus agriculturam commonſtrarit: nam à ſatu illi nomen apud Latinos fuit. De ratico verò huiuſmodi numo ita Ouidius:

At bona poſteritas puppim ſignauit in ære,
Hoſpitis aduentum teſtificata Dei.

Hunc verò fuiſſe primum numum cuſum, & à Iano ipſo ſignandi æris morem inuentum, plericq; memoriæ prodidere. Sed & Cecropis effigies biceps facta, quòd linguas duas calleret, Græcã & Ægyptiacam. Porrò fama eſt Athenienſes Ægyptiorum colonos fuiſſe, è Sacenſi ciuitate duce Cecrope deductos, vt Nazianzenus in Monodia Baſilij.

BENE CONSVLTORVM ſtabilitas.

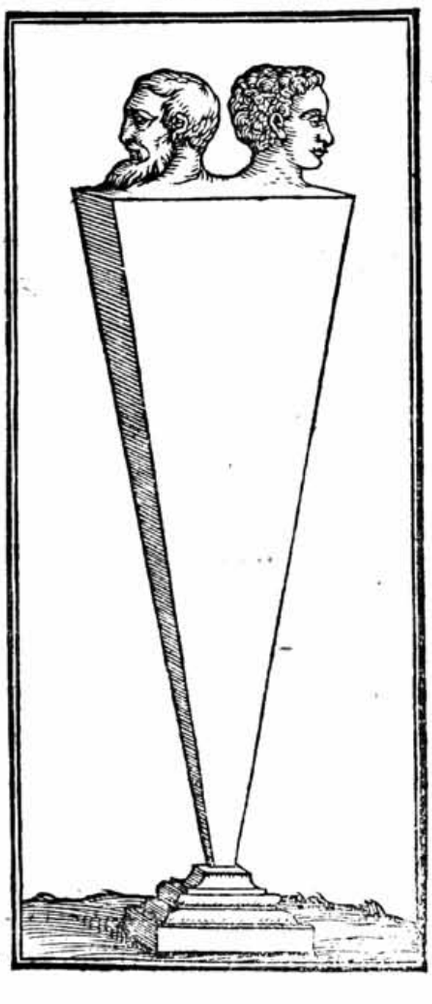

INCONSTANTIA.

ALioqui Mathematici bicipitium inconſtantiæ hieroglyphicum poſuere. Nam tertio ſupra vigeſimũ Leonis gradu bicipitis hominis ſimulachrũ oriri confinxere, quòd eo aſcendente gradu natum, inconſtantis ac leuiter mutabilis voluntatis atq; ſententiæ fore præſagiunt.

CONtrà verò quos Ianos huiuſmodi bicipitio inſignes pleriſque locis videas, ſed ſine manibus ac ſine pedibus, quadrangulari quodam ſcapo ita præciſo, vt ab humeris vbi in quadrum abire incipit, deorſum verſus magis ac magis anguſtetur, per hieroglyphicum hoc ſunt qui firmitudinem & ſtabilitatem eorum denotari dicant, quæ ſapienter & maturo conſilio gerantur. Quòd verò manibus & pedibus careant, vim diuinam oſtendit, cui nihil

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

horum opus vt quod facere deſtinarit efficiat: Deus enim ſimul & annuit, & totum nutu tremefecit Olympum. Et alter, Dicto citius tumida æquora placat. Illa præterea dilatatio quæ fit à baſi ſurſum verſus aſcendendo, oſtendit humana omnia, quo diuinitati propius accedunt, eo auguſtiora amplioráq; fieri. Vnde apud Maronẽ Dido apotheoſin ſibi, ob res à ſe præclarè geſtas pollicita, dicit:

Et nunc magna mei ſub terras ibit imago. de quo alibi latius.

DE TRICIPITIO.

GERYONES.

PEr tricipitium verò Geryonem in primis ſignificari paſsim inuenias. Quid autem ſibi Geryones velit, & vtrum hiſtoricũ an fabuloſum fuerit cõmentum, vt adhuc in ambiguo ſit, ſcriptorum varietas efficit: vulgatior tamen ea eſt opinio, tris in Hiſpania fratres vnanimi concordia imperiũ obtinuiſſe, quos Hercules oppreſſerit. Græci, vt ingenio ſunt ad comminiſcendum noua promptiſsimo, alia atq; alia ſuper Geryone tradiderunt: ſed inter eos Hecatæus Geryonem affirmat loca circa Ambraciam & Amphilochos tenuiſſe, E indeq; abactas boues, quæ ſpecie mira reperiantur in ea regione valdè herbida, & paſcuis lætiſsima. Alĳ in Euxino ponto vrbem τειχαγλωίαν memorant, cuius principem Geryonem Hercules ſuſtulerit, cumq; boues ſpecioſiſsimas eius abigeret, interroganti cuius illæ fuiſſent, reſponſum, Geryonæ Tricareni, quod tricipitis ſonat, inde datum locum fabulæ.

HISPANIA.

SAnè vt Hiſpania, quę tripartitò diuiſa eſt, per hieroglyphicum Geryonis intelligatur, tum autores plericq;, tum Imp. Hadriani tertium Conſulis numus oſtẽdit, in quo ſimulachrum triceps haſtæ innixũ, quod dubio procul factum ob Hiſpaniam peragratã, ſiue vt originationem ſuam oſtenderet, quòd Gaditana eſſet matre genitus, vt apud Spartianum eſt.

LVNA MENSIS'VE.

INterpretes Heſiodi τειχέφαλον γηρυόνην Lunam ſignificari contendunt: alĳ tempus præſens, præteritum & futurum: alĳ triplicem menſis diuiſionem, quæ ternis apud Græcos denarĳs diſpeſcitur, apud Latinos in Nonas, Idus, & Calendas diuiditur. Græcorum nuncupationes ſunt, ἱσταμένου, μὲν δέκα, φθίνοντος, quarum nuncupationũ vltima, dierum numeri Romano more retrocedunt.

AVXILIARES.

NEq; me præterit Plutarchũ in libro De ciuilibus inſtitutionibus ad Traianum, aſſerere Geryonẽ multis oculis, multis manibus & pedibus prædituũ ea de cauſa vulgò dictitatum, quòd in negotĳs obeundis conſilio vno, multorũ opera vti cõſuerit, quod in principe vel alio quopiam, cui reipub. ſumma credita ſit, cõmendabile plurimũ habetur. Non enim omnia poſſumus omnes. Idcircóq; Pelopides laudatur, qui legationẽ initurus, cùm ſe ad dicendũ parum idoneum intelligeret, adiutorẽ ſibi ſociumq; muneris Epaminondã cooptauit. Sic Nicias cũ ad labores tolerandos imbecillo admodũ corpore & inexperto eſſet, Lamachũ ſibi & robuſtũ & induſtriũ ſociũ accepit. Quòd verò ait Plutarchus Geryonẽ pluribus oculis manibusq; prædituũ, eundẽ & quadricipitẽ legas apud Ari-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Ariſtophanem, vbi de Lamacho loquitur, βῶλε διαμάχεσθαι γηρυόνη τετραπίλῳ.

TRriceps quoq; Serapidis imago in numiſmatis quid ſibi velit, in brutorũ commentariis ſparſim attigimus: ſed id nunc locupletius explicandum eſt. Tricipitiũ eſt ex tribus animalibus, quorũ in medio eſt leonis caput vaſtũ admodũ, dextra parte canis applaudibũdi blandientisq;, læua lupi: ſupernè calathus inſidet: quæ ſpecies vniuerſa anguis ambitu complexa eſt. Qui Solem hinc interpretantur, ex capite Leonis tempus præſens indicari volunt, quòd eius conditio inter præteritum futurumq; actu præſenti valida feruensq; ſit. Præteritum ex lupi capite coniiciunt, quod animal eſt admodum obliuioſum: obliuio autem de præterito eſt. Futurũ ex adblandientis canis effigie, quod eſt indicium ſpei, quæ nobis ſemper adblanditur: ſpes verò ſemper
B de futuro eſt. Competit verò Soli temporis cõſideratio. Quid verò ſibi velit ſerpens, vt Deus ſit, vt temporis autor, alio cõmentario ſatis explicatũ eſt: alibiq; oſtendimus huiuſmodi tricipitium prudentiæ conuenire. Calathum verò loco hoc aiunt altitudinem ſideris commonſtrare, vimq; refertiſsimam ac opulentiſsimam, quia in eum omnia terrena redeunt, dum immiſſo calore rapiuntur.

SOL.

IVPITER ÆQVVS.

QVamvis qui Serapin Iouem eſſe dicunt, modium eius capiti ſuperpoſitum ea de cauſa figurari autumãt, q; omnia ſint æquis diſtributionibus ab ipſo rerũ omniũ arbitro moderata. Nã vt optimè Maro, Rex Iupiter omnib. idem.

ET Dianæ ſimulachrũ tribus inſigne capitibus celebratur, quorũ vnum equinum, caninum alterum, tertium humanum, ſed facie admodum ruſticana. Vnde Maro,

Tergeminámq; Hecaten tria virginis ora Dianæ,

dixit. Apud Æginetas tamen vna tantùm facie & vnico corpore fingi Hecatẽ, talemq; apud eos
C ſtatuam ſe obſeruaſſe Pauſanias tradit, Alcamenemq; primum tria illa ſimulachra inuicem connexa excogitaſſe. Quid verò ſibi velit equus, canis & ruſticana illa facies, in eo ſimulachro alibi docuimus.

DIANA.

QVADRIFRONS.

QVATVOR ANNI QVALITATES.

CVr verò Ianus quadrifrons pleriſq; locis informari ſolitus ſit, ea fuit cauſa, quòd illi rerum omnium principia finesq;, introitus exitusq;, dedicati eſſent: quin & quæ illi templa erigebantur, quadrata ſpecie fiebant. Et mercatorum ſtationes trapezitarumq; menſæ, in eiuſmodi Ianis habebantur, de quibus apud Horatium:

Hæc Ianus ſummus ab imo perdocet.

Ad id etiã ſpectabat ea effigies, vt quatuor anni qualitates indicaret, quas Græci Latiniq; horas vſitatiſsimo vocabulo appellarunt. Horatius de Ioue: Variisq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mundũ temperat horis. Et quoniã in horas incidimus, erat apud Megarenses Iouis simulachrũ, supra cuius caput & Parcæ & Horæ statutæ erãt ea de causa, inquit Pausanias, ꝙ fata in Iouis omnino potestate consistãt: Horas verò, quippe quæ nos anni tempora dicimus, arbitrio suo disponat. Cæterũ quod ad Parcas attinet, Æschylus Iouem quoꝙ ipsum fato subiectum esse dicit, ita super eo locutus: οὔκουν ἂν ἐκφύγοις τὴν πεπρωμένην. Atꝙ hinc fortè Parcę illi supra caput insident.

IANI FILIÆ IIII.

CRitolaus tertio τῶν φαινομένων, Iani simulachrum ideo quadrifrontem figurari dicit, quòd filię eius quatuor laqueo gulam fregerint, Iani patris desiderio, quem agricolæ lapidibus obruissent: vbi de Iano illo loqui videtur, qui Saturni filius perhibetur, qui vino finitimis agricolis cõmunicato, cùm ij suauitate illecti plus æquo hausissent, in somnumꝗ prolapsi diu iacuissent, experrecti demùm, venenumꝗ sibi propinatum arbitrati, consurrexerunt in Ianum, eumꝗ lapidibus oppresserunt. Hæc eadem à Plutarcho referuntur.

QVINCVCEPS. MANASSES.

QVinis verò frontibus neminem præter Manassem formatum legi, qui Rex Hebręorum posteaquàm prophetam Esaiam sustulit, quincuplici facie statuam sibi posuit, vt longè plura se perspicere indicaret, quàm Prophetę, qui Videntes appellabantur.

SEPTICEPS.

MVLTISCIVS.

MAthematici, si Petri Aponensis inuenta sumus admissuri, quæ vnde desumpta sint, quamꝗ antiquum sit argumentum illud, alibi declarauimus, hieroglyphicum septem capitibus insigne, quintodecimo Geminorum gradu statuêre, inde significantes, sub eo graduum numero in lucem editum multiscium fore: quippe nullum doctrinæ genus, artem nullam, nullam denique linguam esse celebrem, quam is non sit optimè consecuturus: eundem tam publicis quàm priuatis rebus agendis aptissimum, & inter mortales admirabilem omnino fore pollicentes.

DE COMA.

CApilli verò cùm ad caput pertineant, hieroglyphicis eius postulant adscribi, qui nimirum in diuinis literis cogitationes quibus ornatur anima, mensꝗ contegitur, significare ferunt̃ à venerandæ antiquitatis theologis: anima enim ipsa cogitationes generat, perinde ac caput sibi capillos profert, quibus ornetur & obtegat̃. Hinc illud, Capillos capitis nostri numeratos esse, cogitatus quippe nostros omnes Deo patescere. Tondere aũt, superfluas & inutiles cogitationes summouere significat, quæ nisi tondeantur, vel obcęcant, vel aliquod aliud afferunt impedimentum. Eucherius pilos veterũ cogitationum indices esse dicit: ideoꝗ imperatũ à Moyse, vt Leuitæ abradant omnes corporis sui pilos. In Nazaręis autem non tondere, neꝗ quidem pati vt eorum caput à nouacula tangatur, indicium est, eos cogitatus suos, atque omnem vitæ rationem, ita Deo dedicasse, vt nihil in eis superfluum appareat. Nam & qui sacerdotibus mandauerunt vt barbã nutrirent, quod in Nazaræorum quandam similitudinem olim Concilia pleraꝗ statuerunt, fieri hoc intellexerunt,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tellexerunt, vt hi dum barbam capillo'ſve vel viderent vel attrectarent ſuos, ſui identidem officij recordarentur, cogitatus quippe ſuos in Deum dirigendos, totum eſſe ſanctum debere ſacerdotem, bono ſemper vti conſilio, & in ſe nihil admittere, quod vel mutare vel ſummouere ſit opus. Quis eſt hic, dicet aliquis, vt laudem Deo demus? Eſto vel nullus, vel quamrariſsimus, admonitio tamen hæc ſub oculos aſsiduè obuerſata, proficere aliquid poteſt, veluti reliqua quoq; ſacerdotis ornamenta geſtaminaq; aliquid præ ſe ferunt ſingula, quę per hieroglyphicū quæq; ſuū, hominem integritatis admoneāt. At decies in die vel iuſtum cadere clamitabunt, ideoq; tondendum identidem, vt auellendarum cogitationum prauarū memores identidem ſimus: ſeducere enim ſeipſum hominem, qui ſe ſine peccato eſſe profeſſus fuerit. Atqui ſanctius eſt longeq; laudabilius, in eo mentem cogitationēq; omnem collocare, ne potius peccemus, quàm quotidie peccare, vt emendationis admoneamur. Sedenim quantū ad comam attinet, modum his moribus Gregorius ſapientiſsimè præſcripſit, qui quarta & vigeſima libri primi epiſtola, capillos ipſe quoq; in capite ait exteriores cogita-
B tiones indicare, & præſentis vitæ curas exprimere, quæ quidem ex negligēti atque torpeſcente ſenſu coortę, quia minus opportunè prodeūt, nobis quaſi non ſentientibus pullulant. Igitur alijs qui præficitur ſacerdos, neq; prorſus debet ſolicitudines exteriores à ſe projcere, neq; illis multum inhærere. Coma itaq; nequaquam deglabretur, ſed ne immoderatius excreſcat, diligenter attondeatur. Quod verò de non abradenda in rotundum facie capillorum, lege prohibitum eſt, vel vt LXX reddidere σπόδω, facere more barbarico, quod nonnulli denſioris capilli tædio factitant, ob paganorum inſtituta nonnulli vetitum putant, apud quos voueri comas, & puerorum capita dæmonibus offerre mos fuit.

C Æterùm raſitatio capitis apud Græcos pariter & Latinos diu ſeruitutis indiciū fuit. Ideoq; Agrippæ Poſthumi ſeruus nomine Clemens magna auſurus, vt pro Agrippa iam necato, cui nonnihil omnino ſimilis erat, ſeſe ferret, & res nouas in repub. concitaret, furatus domini cineres, Coram Hetruriæ promontorium
C vectus ignotis ſeſe abdidit locis, donec (inquit Tacitus) crinem barbamq; promitteret: nam ſerui caput raſitabāt. Apud Ariſtoph. Auibus, Piſtotherus admiratur poëtam, qui ſe Muſarum ſeruum dixerat, comatū eſſe. Et apud Latinum Comicum, tanquam mirum de ſe futurum dicit Amphitryone ſeruus Soſia,

SERVITVS.

Vt hodie abraſo capite caluus accipiam pileum.

LIBERTAS.

ONirocritæ frontem capillis glabram imaginari, indicium eſſe autumant liberationis à moleſtijs & impedimentis. Quin & caluitium ipſum, accerſitis in iudiciū, aut ſupplicium timentibus, effugium oſtendit. Idcirco verò Lacedæmonij frontes abradi, capillum à tergo demitti iuſſerunt, vt longè tutiores in bello eſſent, adimereturq; hoſti facultas in pugna capillum apprehendendi. Nam & barbam etiā ea de cauſa, prę̄ter Græcorū aliorum morem, raſitare conſuerunt. Quòd ſi fugam meditarentur, inſtabat à tergo vinculum atque anſa, quo capi poſſent: atq; ita præ capturæ metu deſtinatiore animo conſiſtebant,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

aduerſiq; dimicabant. Pollux Euboicos opiſthocomas vocatos ait: & Hecto- D
rem Timæus ea per terga fuſa coma inſignem deſcribit, id quod Abantes pri-
mos omnium excogitaſſe Homerus tradit. Idem Homerus κομόωντας Græcos
ea de cauſa vocat, vt antiqui eius interpretes tradunt, quòd moris eſſet apud
Græcos comas nutrire, in ſignum fortitudinis: Theſeaq; primum aiunt anterio-
rem capitis comam Apollini Deliaco dediſſe.

MOLLES.

ALioqui coma tam apud Græcos, quàm apud Latinos, mollitiei ſemper ſi-
gnum fuit: comatum enim puerum Græci probri cauſa dicunt. Et Cicero
paſsim, capillum nunc compoſitum & delibutum, nunc comptum & maden-
tem, nunc calamiſtratam in vnguentato Conſule comam inceſsit. Vituperat &
Maro madentem crinem Mæonia ſuffultum mitra.

DE SEMICRINITO CAPITE.

SIris nõ ſemel dicẽdus eſt nobis, tot & tanta fuerũt ea quæ ſuper homi
nis celebritate veteres memoriæ prodiderũt, dum commentũ alij, hiſto
riam alij conſectant, veluti de ſemicrinito eius capite varia traduntur. E

OSIRIDIS PEREGRINATIO.

NAm eam effigiem in Oſiridis memoriam fieri, autor eſt Xenophon, quiſ-
quis ille fuit qui ſcripſit Æquiuoca, quod nonnulli peregrinationem eius
oſtendere interpretantur. Ita verò habebat ſimulachrum huiuſmodi, vt qua
parte crines & barba promittebantur, ita prolixi ſinerentur, vt alteram oris
partem omnino cooperirent. Cauſam hanc afferunt: quòd toto expeditionis
tempore quo Gigantas bello perſecutus eſt (id decennium in Italia fuiſſe ferũt)
capillum & barbam nutrierit, quam mox in Ægyptũ reverſus depoſuerit. Vn-
de mos inoleuit apud Ægyptios, vt peregrinantes barbam & comam nutrirẽt.
Superioribus annis facies huiuſmodi dextera parte capitis crinita, læua abraſa,
Viterbij antiquo lapide viſebatur: egoq; apud Petrum Melinum virum Rom.
nobilitate & literarum peritia inſignem marmoreum capitulum vidi à ſiniſtra
parte capillatum, à dimidia altera glabellum.

MARIVM INTERITVS.

COniectores (nam libenter hos in comitatum accipimus, quòd eorum di- F
ctata magnum cum Ægyptiacis hieroglyphicis ſimilitudinem habẽt) rem
aliter interpretantur. Nam dexteram capitis partem capillis denudatam imagi-
nari, oſtendere aiunt mares conſanguineos extingui debere: quòd ſi nullos ha-
buerit, damnum nihilo ſecius aliquod extimeſcendum.

FOEMINARVM INTERITVS.

SI verò læua capitis pars ſine capillis eſſe viſa fuerit, cui hoc acciderit, fœmi-
nas, ſi quas habet conſanguinitate iunctas, interituras oſtendit. Si non ha-
beat, alicunde damnum omnino obuenturum: cognatorum enim hi ſignifica-
tiuum caput conſtituũt. Dexteras verò partes mares, ſiniſtras fœminas, in Tau-
ri commentario non ex coniectorum tantùm opinione, ſed & medicorum &
philoſophorum & aſtronomorum etiam traditionibus indicauimus.

SOLIS VIÆ.

QVi demum Oſiridis rem curioſius interpretantur, Solem aiunt apud Ægy
ptios Oſiridis nomine acceptum, & manifeſto naturas ipſius argumento
læuas partes abraſas oſtentare, dexteras verò hiſpidas. Nam quo tempore
dexteras,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A dexteras, hoc eſt, ſeptentrionales mundi partes inambulat, virent omnia, herbis, fruticibus, arboribusq; tum pubeſcentia, tum hiſpida: quo in læuam vertente, abradi omnia videntur.

SENECTVS MISERA.

OCcipitium verò caluum, vt ijdem coniectores opinantur, ſenectutem indicat inopem & infelicem.

IACTVRA.

QVòd ſi toto capite caluitium eſſe viſum fuerit, amiſsionem eorum quæ ad vitæ ornamenta pertinent, præmonſtrari tradunt. Quin & abradi caput, niſi ſacerdotes ſint, aut ſcurræ, aut quòd id facere conſuerint, malum portendit, bona quippe eorum vi auferenda: nauigantibus naufragium, morbo affectis periculum extremum, citra mortem tamen, quòd moris ſit naufragio facto capillum deponere, neq; non à morbo conualeſcentibus.

SVPERFLVA SVMMOTA.

B QVòd verò ſacerdotes Ægyptij quotidie raſitabant, neq; vllum capillorũ veſtigium toto capite cerni patiebantur, hieroglyphicè ſignificare volebant, ſuperflua omnia ſummouenda, cuiuſmodi ſignificatum habetur XXI Deuteronomij, vbi ſi mulierem quis ex hoſtico viderit approbauerit q;, ita vt eam vxorem ducere concupiſcat, iubetur inter alia caput eius detondere, vngues q; præcidere: hoc eſt, vt Cyrillus interpretatur, ſi quid in profanis diſciplinis deprehenderimus, quod approbemus, id q; in vſum noſtrum transferre cupiamus, dandam operam vt ex his quæ ſuperflua fuerint, amputentur.

VIRTVTIS DECOR.

IN diuinis denicq; literis multa leguntur de Samſonis coma, quam ſtudioſiſſimè nutriuerit, propterea quòd dum ea capiti eſſet applicita, quo diffuſior erat, eo ipſe viribus valentior, & ad iniecta quælibet vincula diſrumpenda robuſtior efficiebatur: ea verò detonſa, deficiebat viribus, & toto robore deſtituebatur. Intelligitur verò Samſon Nazaræus, vir aliquis Deo dicatus: comam enim is ordo religioſiſsimè, vti dictum, nutribat: per quam ampliſsimæ virtutis ornamentum accipimus, quæ caput, hoc eſt intellectum noſtrũ decoret, quæ quo magis excreſcit, eo fortiores aduerſus aduerſarios motus efficimur. Per alieni-
C genas qui vincula contendunt inijcere, humanos affectus & cõcupiſcentię vim intelligimus: id enim innuunt preces ſacræ, dum parci nobis ab alienis ſupplicamus. Quòd ſi eueniat vt humana victi fragilitate mulieris Dalidę, hoc eſt corrupti ſenſus amore corripiamur, declinamus in ſomnum, & in eius gremiũ obdormiſcimus, obliti ſcilicet eorum quæ rationis lumine irradiati vigilantes operabamur, iam facti deſides ignauiq;, bona opera intermittimus: ita mulieris dolo tondemur, hoc eſt, voluptatis inſidijs illecti ſpiritus fortitudinẽ amittimus, & in hoſtium ita poteſtatem incidimus, qui nos vexent, exagitent, & ludibrio habeant. Nulla enim re magis cruciatur homo, quàm rerum humanarum cura: aut enim ſimulac huic deditus fuerit, auaritia, aut amore, aut odio, aut inuidia, aut alia quapiam lue moleſtioneq; malè affectus aſsiduè laborat. Vbi verò reſipiat (id enim eſt vbi expergefactus fuerit) errorem agnoſcit ſuum, pœnitentiamq; adductus amiſſam ſtudet comam reparare, paulatimq; vires ita reſumere, donec priſtino recuperato robore, peccato iam moriturus, cum vniuerſo inimicorum conuentu exitialem in ſe ruinam trahat, extinctaq; omni cupiditatum & vitiorum manu, mundo etiam ipſe moriatur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Canicies & Barba.

DE CANICIE.

D

SENECTVS.

SVperuacuum videtur per canos ſenectutem locorũ vbiq; ſignificatam dicere, ſed illud cõmemoratione non iniucundum fuerit, quod in hanc ſententiam oſtenta olim prẹmonſtrauere. Galbæ ſiquidem, cùm is prouinciam Hiſpaniam Tarraconenſem ingreſſus ſacrificaret intra ædem publicam, accidit vt puero è miniſtris acerram tenenti capillus repentè toto capite caneſceret: quod rerum mutationem ſignificare aruſpices reſpondere, ſucceſſurumq; iuueni ſenem. Nam is Neroni Claudio ſucceſsit, qui alterum & XXX natus annum ſublatus eſt, ipſe tertio & ſeptuageſimo ætatis anno Imperium adeptus. Sedenim coniectores ominoſum habent, ſi vel puer vel adoleſcens in ſenem mutari ſibi viſus fuerit: mortis enim propediem affuturæ ſignum hoc volunt. Neq; lætum eſſe, ſi contrà ſenex fieri ſe puerum imaginatus fuerit, portendere enim hoc imprudenter eum aliquid facturum, quod ei nocumentum afferat, propterea quòd, vt Homerus ait,

αἰὲὶ δ' ὀπλοτέρων αἰδρεῖοι φρεσὶν ἠρήρεθονται.

E

DEVS PATER.

INuenies in diuinis literis Deum viſenda canicie figuratum, vt apud Danielem: Capilli capitis eius quaſi lana munda. Angelos hinc Eucherius, & albatorum multitudinem ſignificari tradit. Alij ad humanæ naturæ ſimilitudinem transferentes, ideo fieri autumant, vt dierum antiquitas inde ſubinnuatur: Deo enim nihil antiquius. Quod ea de cauſa libentius adnotaui, quia ſcio eſſe pleroſque etiam quantivis precij viros, qui Deum patrem ea canicie inſignem pingi nequaquam approbent.

DE BARBA.

DE barba verò alijs atq; alijs temporibus, apud alias & alias gentes varia ſemper fuit inſtitutio, neq; conſtans vnquam vſus. Verùm de ritibus nũc dicere ſuperſedebimus, quòd materiam huiuſmodi perpetua nuper declamatione percurrimus, vbi rationes explicuimus, cur ſacerdotibus comam nutrire vetitum ſit, barbam verò abradere non concedatur. Verùm hic ſignificata tantùm proſecuturi ſumus.

F

VIR.

VNum ergo atq; id præcipuum eſt barbæ hieroglyphicũ, vt virilitatis indicium ſit. Nam etſi alia ſunt ſigna quæ marem à fœmina ſecernunt, quia tamen pleriq; viri dicuntur effœminaſcere, mulieresq; identidem virum induere, barba viri illius ſignum apud veteres habitũ, qui non ſexu, ſed virtute ipſa longè alius à fœmina reperitur. Nam & mulieres, ſi quæ virtutem hanc conſecutæ ſint, viriliter agere dicunt. Vnde Horatius de Cleopatrę animis ait: Nec muliebriter expauit enſem. Quòd verò virum barba ſignificet, multa ſapientũ dicta teſtantur. Nam barbam ſe ideo geſtare Diogenes reſpondebat, vt ſe virum eſſe ſubinde recordaretur. Haliabas & pleriq; philoſophi admodũ clari, barbam dixere viris à natura ornamenti dignitatisq; cauſa contributam. Inde Artemidorus, filios tantũ ornamenti patribus afferre dicit, quantũ ori barba decoris addit. Cynicus apud Lucianũ tam deforme putat eſſe ornatum barbæ auferre viris, quàm leoni iubas attondere. Theſea perhibent tondere barbam nunquã voluiſſe, vt virtutem ipſe ſuam eo profiteretur indicio, qui tamen omnium primus

ante-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A anteriorem capitis comã Apollini Deliaco dedicauit. Sed hæc tam multa ſunt, vt ſi omnia complecti velim, nunquam habitura ſint finem. Ad noſtra igitur reuertamur. Sed nec radetis barbam, inquit qui Dominus eſt: vel, vt LXX, Non corrumpetis barbæ faciem, quia perfectionis noſtræ ſignum eſt barba, Hieroſolymitanus ait Heſychius. Neq; enim eſt congruũ, virtutes, quarum barba ſymbolum gerit, corrumpere, agentes nos nõ ſub vero, ſed ſub falſo & ficto habitu. Theologi veteres, quos imitatur Eucherius, eo loco Regũ, vbi Hanno Ammonita nuncijs Dauidicis, qui de patris obitu Regem conſolaturi aduenerãt, barbas abſtulit ad ignominiã, hiſtoriam ad myſticum ſenſum deducentes, Hannonem iniurioſum diabolum eſſe dicunt, qui ſubinde bene facere volentibus barbam abradit, hoc eſt, fortitudinem adimit. Ita apud eos barba erat fortitudinis hieroglyphicum, quia ſcilicet virum indicat. Atq; vbi Dominus XXI Leuitici cap. repetit ad ſacerdotes filios Aaron: Non radent caput, neq; barbam, inquit, caput & barba, ait Heſychius, ſapientiæ eſt & perfectionis noſtræ ſignum.

B CVr verò intonſa ſemper barba ſit Æſculapio, cùm tamen pater eius Apollo impubis paſsim oſtentetur, capillo eius tantummodo luxuriante hieroglyphicum philoſophi ſic explicuerunt. Nimirum ille rerum autor viridi ſemper fruitur iuuenta: verùm omnia quæcunq; generantur, in ſeniũ ocyus aut ſerius vergunt. Sed quamvis ita paſsim barbatus Æſculapius figuraretur, apud Sicyonios tamen ſimulachrũ eius imberbe ex auro & ebore confectum fuiſſe, Pauſanias tradit.

ORTA SENESCERE.

FAcere mihi videtur ad inſtitutum negotium (vt id etiã addamus) quòd ſacerdotes illi imperitum hominem, eumq; præſertim qui vniuerſum vitæ tempus domi ſeſsitarit, nec aliorum mores hominum peregrinaſve vrbes inſpexerit, vt ita rerum ignarus ſit, ne

C rei cuiuſpiam rationem norit, non amicitiæ, nõ hoſpitalitatis iura ſuſceperit, ipſe quis ſit, vtrum ſit, an non ſit, id quoque neſciat, per aſinum caput humano appoſitum trunco ſignificabant. Aſinum enim eſſe imperitiæ hieroglyphicum, ſuo ſatis commentario declaratũ eſt. Solitos verò Ægyptios humana corpora brutorum capitibus inſignire, provt hoc vel illud animal alia atque alia præ ſe ferebat ſignificata, teſtimonio ea multa ſunt, quæ in gemmis, in marmoribus, in æs, ad hanc vſq; diem monumenta ſuperauerunt, quorum intellectus ad ſimplicium ſignificationes referendus eſt. Hæc enim hoc loco perſequi, infiti laboris eſſet, & reliquis commentarijs de animalium ſignificationibus deriperet argumentum.

IMPERITIA.

DE CERVICE.

ADiuncta capiti ceruix eſt, ita vt caput rarò ſine ceruice proponatur. Ea autem vel ſola aliquod habet hieroglyphicum. Nos igitur & naturã &

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

hominum mores ſecuti, aliquid etiam ſuper ea referemus. Neque enim fruſtra illa modò mollis atque ſummiſſa, modò rigida erectaq́; , ſed veluti ex habitu geſtuq́; aliquid præ ſe fert quod omnibus manifeſtum videatur, ita non indiligenter veteres ſua inde ſignificata deſumpſere.

SVPERBIA.

IN diuinis ſanè literis pro arrogãtia atq́; ſuperbia ceruix accipitur: quare Pſalmo trigeſimo ſupra centeſimum, impiorum conciſas ceruices legas, pro edomita ſuperbia. Quamvis eo loco non deſunt qui funes, hoc eſt, vincula legendum aſſeuerant, quæ ſcilicet inſolentes iniecturos ſe minitabantur. Pro elati verò animi ſigno: Filiæ Sion ambulauerunt extento collo.

FEROCITAS.

NOſtri ferocitatem per ceruicis hieroglyphicum exprimere maluerunt: vnde Horatius Epiſtolis:

At vos Seu calidus ſanguis ſeu rerum inſcitia vexat Indomita ceruice feros.

Et elatæ rigideq́; ceruicis homines phyſiognomici ſuperbos eſſe dicũt. Et apud Eſaiam cap. XV, contumax huiuſmodi vitula, ſternax, & indomita, pro ingenij noſtri documento notatur. Et Pſalmo XXVIII ſupra centeſimum: Dominus iuſtus concidet ceruices peccatorum.

AVDACIA.

PRo audacia, multa apud Ciceronem, vt illud in Verrem: Tamen ſi qui erũt tantis ceruicibus recuperatores, qui audeant in prouincia, cùm prætor adſit, contra voluntatem eius iudicare: & huiuſmodi pleraq́;.

SVMMISSIO.

CONtrà verò ſummiſſum animum appoſito iugo ſignificat, eſtq́; hieroglyphici huiuſmodi metaphora apud ſcriptores vſitatiſſima. Cic. in Ant. Dandæ ceruices erunt crudelitati nefariæ: legiones ad vrbem adducere, & eas in ceruicibus noſtris collocare cogitat. Et de natura Deorum, Itaq́; impoſuiſtis in ceruicibus noſtris ſempiternum dominium. Abſque iugi verò ſigno in obſequij ſignificatum vitula eſt Oſeæ X. quæ trituram amare docta, ſuper Ephraimei colli pulchritudinem tranſitura ſit.

DE DORSO.

CEruici ſubijcitur dorſum. In dorſo gibber eſſe ſolet. Gibberoſus homo hieroglyphicum eius eſt, qui, vt in diuinis literis habetur, reijcitur à ſacris, eumq́; ſignificat qui flagitiorum ſarcina oneratus eſt, neque tamen errorem aut delictum intelligat ſuum, vtpote qui non videat manticæ quod in tergo eſt. Vide verò illud, Quid operatur gibberoſus quaſi rectus? ab Rege Iſraël dictum in Regem Syriæ.

FVGA.

DOrſum autem fugæ manifeſtum eſt hieroglyphicum. Vnde primo Regum, vbi de Dagonis idoli caſu ſcribitur, Arca Domini iuxtà locata, noctu fractum diſſilijſſe, maneq́; dorſum eius tantùm inuentum: quod indicium fuit, veri numinis aduentu falſum eiectum, & in fugam actum. Nam qui fugiunt, perſequentibus dorſum dant. Eadem ſententia Pſalmo ſcriptum: Quoniam pones eos dorſum: hoc eſt, coges eos arrepta fuga dorſum obvertere. Id noſtri dixere, terga dare.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE HVMERIS. VIRES.

HVmeri dubio procul vires & fortitudinem, vt Eucherius ait, in sacris literis indicant. Vnde propheta cùm magni arcani onus crucem ipsam gestandam prædiuinaret, Potestas, inquit, super humerũ eius. Cic. de Senectute: Cùm humeris bouem sustineret viuũ. Et orat. pro Flacco: Respub. quam vos vniuersam in hoc iudicio vestris humeris, vestris inquam humeris, Iudices, sustinetis. & ita sæpius.

PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS, AD VRBANVM BOLZANIVM PATRVVM, DE IIS QVÆ PER Oculos, Aures, Nasum, Os, & in eo partes significantur, ex sacris Ægyptiorum literis.

B *FAcilè meminisse potes, honoratissime Patrue, quarto ab hinc mense cùm Venetijs essem, téq; viri illi clarissimi, Daniel Ranerius, Nicolaus Leonicenus, & Leonicus Thomæus adijssent, Græcas adhuc literas ætate tam confecta docentem inspecturi, quænam illa fuerint, quæ super oculis ex totius antiquitatis eruditione repetisti, quæq; illi ad propositum argumentum addidere, quid super auribus, quid super ore & eius partibus examinarint. Nam eum tu diem, ob eorum amicorũ conventum, & tam variam rerum eruditionem inspectam, quæ hinc inde emicuit, inter totius vitæ tuæ iucundissimos recensuisti. Comperimus verò te in honestissimo studiosorum cœtu Pindari oracula interpretantem, fortéq; locum illum explicabas, Nemeis, Diniæ, μασθὲν δὲ καὶ τόξοις ὀφθαλμὸν ἀθρεῖ πίσυνος· hîc tu horum aduentu plurimùm exhilaratus, opportunè de lætitia, quæ statuerit in oculis fidem, disseruisti. Cestit enim, interpretabaris, voluptas ex oculis fidem facere: lætitiam scilicet oculi patentioris figura hieroglyphicè apud Aegyptios significari, in ijsq; iucunditatis præcipuam esse sedem, quia gaudium se primùm ab oculis prodat. Eorum enim tum intentione, tum remissione, tum coniectu, tum hilaritate, motus animorum explicari, atque vt nostri aiunt, eos nimis argutos, quemadmodum animo affecti sumus, loqui. Polemonis dictum haberi, oculos esse tanquam fores animi: per oculos quidem animum emicare, indidémque animum introspici: ex quo nonnulli oculum verum cordis nuncium dictitarunt. Usqueadeò verò totã corporis vim in oculis incumbere, vt Zamolxis & Abaris philosophi totius corporis curatione opus esse dixerint, si quis oculis mederi vellet, quòd si corpus curare quis affectaret, animum in primis depurgandum. Subiecisti mox: Essent autem multa ex Aegyptiorum doctrina in oculorũ hieroglyphicis: sed ne vos κατὰ πρῴρηνος importunè demorer, reliqua Pindarica prosequar. Imò, respondit Ranerius, peropportunè, Vrbane pater, in hunc sermonem incidisti, vt de literis Aegyptiacis loquerere. Nam per totum hesternum atque hodiernum diem hospites hosce meos Leonicenum atque Leonicum fatigaui, super huiusmodi generis doctrina eos percontatus, qui quidem multa eruditissimè, tanquam sacra Cereris aperuerunt. Sed quod ad singulorum partes faceret, hærere se aqua in plerisque ingenuè professi sunt. Causa autem huius inquisitionis erat, quòd tabulæ cuiusdam ob antiquitatẽ admirabilis exemplum ad me Roma misit Bembus meus, obeliscorum etiam plurimas notas, quæ illic reperiuntur, quas quia ex Aegypto olim aduectas manifestum est, túq; Aegyptum peragrasti, vbi magna est inscriptionum huiusmodi copia, & quæ tua semper fuit in antiquitate omni cognoscenda cura, studium, & diligentia, putamus te rerum huiusmodi non ignarum. Ad hæc Horum Aegyptium à Philippo quodam Græcè redditum accepimus, qui materiam hanc*

C

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tractauit: sed codicem huiusmodi, quamvis ab Aldo nostro publicatum, plurimis locis mutilum & imperfectum inuenimus, non vtique Aldi, viri diligentissimi, negligentia, sed exemplarium vitio, quæ rarissima reperiuntur, atque ea in damno omnia. Eáque de causa nunc ad te conueneramus, si quid horum nosti, à te libenter audituri. Et quoniam oculi iam hieroglyphica commemorare cœpisti, ea rogamus (vt etiam pro amicis his meis loquar) ne nobis inuideas. Hîc tu: Grauissimum viri optimi onus ceruicibus meis imponitis, cùm pauca admodum ea sint, quæ præstare possim, vt vestro respondeam desiderio: siquidem argumentum hoc in tot pyramidum & inscriptionum antiquarum memorijs, quas non in Aegypto tantùm, verùm & Romæ, & plerisq; alijs in locis aspexi, me quoq; diu multúmq; torsit, cùm rerum harum obseruationes apud scriptores diligentissimè conquisierim, interpretationes autem, præter leuia quædam, nusquam repererim, eásq; tantùm nutu veluti quodam indicatas, vt asseritis: Niliacíq; opusculum, in quo talia promittuntur, lemmata summatim quædam attigerit: atque ea, qualiacunq; sint, in manus nostras corruptissima peruenerint: quare, vti dicebam, quid super hac re polliceri possim, quod satis vobis faciat, non habeo: pudórq; non minimus me absterret, de secretioribus literis apud eos loqui, quos nihil, quod sciri possit, ignorare, compertissimum habeam. Ne tamen rusticitatem vllam induisse videar, quæ paucissima mihi cognita sunt, proferam, ea spe, vt à vobis & meliora & reconditiora sim magno meo cum fœnore recepturus. Et ne tempus in excusationibus quantumvis honestis conteram, quæ de oculorum hieroglyphicis recitare possum, quando ita vos iubetis, vt vt in memoriam venerint, explicabo. quod eo libentius facio, quia dum vos charissimas animas conspicio, succurrit illud Euripidis: E

Ὄμματ' εὔνου φωτὸς βλέπειν γλυκύ·
Suaue est viri beneuoli oculos intueri.

IVSTITIA.

APVD Ægyptios sacerdotes primùm omnium iustitiæ seruatorem per oculi patentis hieroglyphicum significari compertum est: frequensq; dicterium apud Græcos, quod minimè ignoratis, δίκης ὀφθαλμός. Tum Plato Legum nono, iustitiam speculatricem atque vindicem appellat. Chrysippus oculos iustitiæ acres, rectos, atque immotos facit, quòd eum, qui rectè iudicaturus sit, non oporteat huc aut illuc oculos ab honesto deflectere. Illud etiam nostis ex Diphili Comœdia: F

ἔστιν δίκης ὀφθαλμὸς ὃς τὰ πάνθ' ὁρᾷ· quod Nepos meus ita reddidit:
Est qui tuetur cuncta iustitiæ oculus.

Apud epigrammatarios, qui temporis iniuriam peruicere, pulcherrimum habemus pentametrum:

Ὄμμα δίκης καθορᾷ πάντα τὰ γιγνόμενα· quod Nepos idem:
Cernunt omnia quæ fiunt lumina iustitiæ.

Hinc aliqui in facienda dictis fide, iustitiæ oculum attestantur. Orphei quoque id de Sole dictum, Ὄμμα δικαιοσύνης, cui iustitiam in primis veteres dedicassent. Vnde Bithynni, quod scribit Arrianus, iudicia ex aduerso Solis sedentes exercere consueuerant. Et veteres Theologi iustitiam prodidere, vt Proclus ait, è medio Solis throno per cuncta propagari, omniaq; veluti Sol ipse omnium moderator est, dirigere.

MODE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

MODERATOR.

MArcus Tullius vester Solem mundi mentem & temperationem appellat, Scipionis somnio. Et vetustissimi illi sacerdotes moderatorem hieroglyphicè significaturi, oculum & sceptrum facere soliti sunt: nonnunquã in sceptro ipso ramusculos complicare, vt in complexum coëuntes oculi speciem in medio spectandam informarent: eaq; specie Osirin, quasi multoculum dicere vellent, intelligebant. Nam OS Ægyptiaca lingua, multum: IRI verò oculum significat: cuius interpretationis & Plutarchus lib. de Iside & Osiride, neq; non Eusebius meminere.

SOLIS VIS.

IMaginẽ enim Osiridis apud Plutarchũ fulgenti admodũ amiculo vestitam habemus, ex quo Solis vis intelligebat. Apud Eusebium εἶναι μὲν τὸν ὄσιριν πολυόφθαλμον εἰκότως. Hinc Homericum illud:

ἠέλιος θ' ὃς πάντ' ἐφορᾷ, καὶ πάντ' ἐπακούει.

Quem secutus Maro dixerit:

B *Sol qui terrarum flammis opera omnia lustras.*

Illud verò non ignoratis, eundem esse Osirin & Dionysium: vnde Eumolpus,

ἀστροφαῆ διόνυσον ἐν ἀκτίνεσι πυρωτόν.

CVSTOS.

QVin etiam ab officio in vniuersum corpus præstito, custodem ex oculo hieroglyphicè significari comperimus. Vnde oculos nonnunquam geminos totidem capitibus incumbentes aspeximus, quod DIS MANIBVS interpretantur. Capita enim Manes apud Ægyptios, oculos verò diuinitatem præ se ferre manifestum est. Maximè verò admirandam esse custodiam, quam oculus pupillæ præstat, ex Euthymio didicimus: siquidem Psalmo XVII philosophatur, Tunica super tunicam, & alia quædam integumenta eam muniunt, quorum alia tenuia & translucida sunt, ne vllam pupillæ, quæ suapte natura humida est, ac perinde mollis, inferant asperitatem: alia verò exterius crassiora, vt palpebrarum tunica, quæ duobus est semicirculis distincta, vt pulueris atq; aëris incursum, & paruula quæque animalia in oculos inuolare solita, repellat
C atq; summoueat. Quin pilis etiam vallatæ sunt, vt sudorem propè fluentem aliò auertãt, neq; in oculum influere permittant. Acutũ enim et salsum sudorem esse, ac perinde molestum & cruciabilem, si oculum attigerit, futurum.

DEVS.

PRęclara autẽ illa sunt, quæ de Deo ipso per figuram nuncupationémve oculi cõmonstrato, intelligebant: veluti scilicet in minori mundo oculi sunt articulorum omniũ præstantissimi pulcherrimiq;, ac omnium actuum moderatores, ita Deum illum optimũ maximũ, mundi oculum, patrem luminum à Iacobo nuncupatum, omnia formositate transcendere, omniaq; gubernare, atq;, vt ait Apostolus, nihil eum latêre, cuius oculis omnia nuda & aperta sint, atq; ita bonos & malos speculetur: & vt quæ pro facie sunt homo videt, ita quæ delitescunt in imo corde prospicit Deus, & perscrutatur. Hinc eruditorũ opinio est, θεὸν ἀπὸ τοῦ θεάομαι dictum, quippe quòd omnia prospiciat, vt inquit Eucherius: quiq; oculi in diuinis literis Deo attribuuntur, eius sunt signum intelligentiæ, cui porrò nihil occultum sit. Cyrillus libro nono Apologiæ, qua Iuliani Apostatæ maledicta cauillationésque in pietatem nostram refellere aggressus est,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vbi ille Moſeos ænigmata reprehendit, qui verbis, non occultis rerum inuolucris, humanum genus erudire debuiſſet, is omnes qui antiquitùs habiti ſunt ſapientes, huiuſmodi inſtitutionis genere vſos indicat: cumq; Ægyptios memorat, eos dicit per oculum, & adiectum ſcipionem, vt paulò antè diximus, Deum intelligere voluiſſe, quippe ſummam ſuper omnia naturam, quæ ſcilicet omnia conſpiceret, ac omnium dominaretur. per ſceptrum enim paſsim Regiam intelligi dignitatem. Quinetiam abſque oculi pictura pleroſq; veterum reperimus Deum per ſtantem baculum figuraſſe. Cur verò ex humanis membris oculum illi pro Dei ſigno deſumpſiſſent, eam afferunt rationem, oculum humanum miſtura ſuæ materiæ aliquid lucis poſsidere, quod in nonnullis tam efficaciter exploratum eſt, vt per medias noctis tenebras, oculis repentè patefactis clarè cernant: id quod præcipuè Tiberio imperatori contigiſſe prædicant. Et ætate noſtra M. Antonium Sabellicum, dum apud nos Græcè diſceret, de ſe affirmãtem audiui, quotieſcunq; noctu excitaretur, aliquandiu & libros & inſtrumentum cubiculi vniuerſum liquidiſsimè diſcernere ſolitum. Quo conſtituto, cõgruum identidem erit, vnicum ac primarium illud lumen, quod omnem ſupereminet lucem, cùm ſit ſeditione fulgentiſsimi ſplendoris potens, eiusq; omnino dominus, pro luce meritò nominari, eum mundi lucem profiteri, ac per oculum, lucis receptaculum figurari.

ANGELI.

QVatenus verò noſter oculus, licet alicuius ſit particeps lucis, alterius tamen luminis indiget, ſi videre velit, eum Diuos, ſiue Angelos, ſiue vt veteres plurimùm dicebant, genios referre autumant, qui quidem ſine ſuperioris luminis, hoc eſt, Dei ipſius irradiatione, obire per ſe proprium munus intelligentiæ nequeant: intellectum enim quaſi oculum videri, qui non ex ſe, ſed lucis participatione videt. Oculum porrò, hoc eſt, ipſum intellectus vigorem, non omnino eſſe ſimplicem, alioqui aduentantis lucis compoſitionem concretumq; minimè pateretur. Hinc communis eſt autorũ ſententia, conſtare angelos ex actu & potentia: quod altiori quadam inquiſitione elucidari deberet, niſi ſolam hieroglyphicorum commentationem mihi demandaſſetis.

SERMO.

VT cœptum igitur proſequamur argumentum, eundem Oculum inuenimus eſſe ſermonis hieroglyphicum apud Ægyptios, ſermonemq; ipſum dupliciter conſiderari. Vno modo, quatenus loquendi facultatẽ à natura conſecuti ſumus: altero, quo in hoc vel illud idioma linguã inflectimus, & in proprio artem & elocutionem adhibemus. Simplicem itaq; ſermonem illum per linguã tantùm figurari: ſed ſi cultum & elegantiam acceſsiſſe innuere vellent, linguæ oculum ſubſanguineũ ſubijciendum. Vigorem enim in eo quendam ita oſtendebant, aut animæ principatum, cuius in ſanguine ſedes eſſe fertur. Sic autem perfectos animæ ſermones effinxiſſe viſi, ſimilitudine à nobilitate ſumpta, quæ vt præcipuè oculis ineſt, ita etiam ſermoni congruit, caſuum quippe multiplici deſinentia, pronunciationis varietate, accentuum tenore, alio atq; alio oris, ac totius demum corporis motu, vel ab arte, vel à natura concurrentibus.

CONTEMPTOR DIVÛM.

ALicubi videmus in ſolea inſculptum oculum, quod iuniores pro animo Deo ſubiecto, & ad eius obſequia parato, poſuerunt, quod ego aliorũ iudicio reliquerim. Scimus nos ſoleam ſimpliciter calcandi ſupprimendiq; indicium

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cium esse, ipso vno, quod satis est, Virgilio dicente:

Atq; metus omnes, strepitumq; Acherontis auari
Subiecit pedibus. Ideoq; diuûm contemptorem, impium & perditum hominem intelligi, videri conuenientius.

FAVOR.

NEq; desunt qui oculũ fauoris & beneficentiæ signũ dicant: & in sacris verbum Aspicere, significare se propitium & benignũ ostendere. Videmus enim apud Maronem, vbi Iupiter Libyæ defixit lumina regnis, reginã ritè quietum accipere in Teucros animum, mentemq; benignã. Contrà verò de Pallade acriter irata, Diua solo fixos oculos auersa tenebat. Hunc verò fauorem, qui per oculum indicatur, theologi nostri gratiam vocãt. Vnde quos Deus aspicit, fortunari: quos auersari videtur, derelinqui, & infelices esse profitemur. Et quoniã nutus plurimũ in palpebris cõsistit, sunt qui palpebras attributas Deo, locutionis eius quæ in diuinis literis habetur, hieroglyphicum esse dicant. Vnde de incõprehensibilibus eius sacramentis atq; iudicijs, diceret Eucherius, Psalmo, di-
B ctum: Palpebræ eius interrogant filios hominũ. Hieronymus quoq; ijsdem verbis palpebras ait incomprehensibilia iudicia Dei esse eodem citato versu.

CASSVS LVMINE.

IN diuinis literis, vt hoc subijciamus, obcæcatus pro eo ponitur, qui Dei nullam habet cognitionẽ, neq; vllã veritatis lucem intueri potest. Quod verò Assertor noster ait de oculo, qui mentem infestet atq; seducat, eruendo, ineptè quidam, imò impiè atq; Iudaicè carneũ oculum re ipsa effodiendum abijciẽdumq; intelligunt: vnde nonnulli, nacta hinc calumniandi ansa, in Christiani iugi suauitatem, onerisq; leuitatem, dura nimis præcepta Christi vocauerũt. Cæterùm si tam stupidi sunt vt Euangelicæ lectionis sensum nõ intelligant, sciant Chrysostomum, Cyprianum, & Hilarium, doctos probosq; alios plerosq; omnes de amicis illis declinandis intelligere, quorum nobis pernitiosa sit cõsuetudo, dum vel exemplo, vel etiã adhortationibus abducere nos à bonis moribus & à vitæ integritate cõnitunt. Omnia enim fatemur amico deberi, sed vsq; ad aras. Atq; hîc subticuisti mi Patrue, profatus tantùm, ne reliqua prosequerere, honorẽ ha-
C bere te auribus grauissimorum hominum, cùm lepidè THOMÆVS coniectari se professus est, cur tibi tacendum imperasses, addens in explicanda rerum natura, obscurioribusq; scriptorum locis in lucem eruendis, sibi, vtpote viro philosophiæ studijs dedito, nullam esse debere verecundiã. Nam tu, inquit, oculũ amoris lasciui etiã esse signũ ideo dicere noluisti, ne Venerẽ ex obscœno carmine lumine esse pæto probare cogereris. Atqui poteras Venereũ huiusmodi oculum ex Hesiodi Theogonia proferre: hunc enim, vt nosti, poëta vetustissimus ἑλικβλέφαρον appellat, quasi lasciuiæ amorisq; plenum, & mobilitate lubrica quoquo se facilè vertentẽ, hominisq; mentem, in quem inspexerit, tenacissimè complicantem, sumpta Hesiodiani vocabuli à clauiculis vitiũ metaphora, quasi aspicientes laqueis & vinculis deuinciãt atq; constringãt. Hìc tu Patrue: Scio quid me deceat. Sed ea potius de causa finẽ feci, quòd nuper prælegendo, & nunc dicendo, lassulus mihi videbar: quare nisi vobis graue est, vos reliqua ꝓsequimini, οἱ μοῦ φόρτοροι ἐστὲ κρίνεσθαι καὶ λέγειν. Hìc Thomæus multa de te honorificè locutus, admittendã lassitudinis excusationẽ dixit. Vt verò dictionẽ tuam prosequeret lepidus senex, multa super amore ex Musæo & Platone disseruit, quẽadmodũ is ex pætis amati corporis oculis in amãtis pupillas inuolet, ibiq; aperta sibi via in

Q

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mediũ vſq; cor penetret atq; tranſiliat, ſiue ſpiritus, ſiue ſanguis ſit tenuiſsimus, D
qui corpus in alienum tam lubricus illabatur, idcirco q; ſignatè admodum inue
recundi, ac maximè petulantis hominis hieroglyphicũ fieri ex oculo ſubſangui
neo, obſeruatum ab ijs, qui phyſiognomiæ ſcientiam tradidere; quare apud Lu
cianum de laſciuo & admodum improbo adoleſcente dictum, habuiſſe eum
ὕφαιμον ὀφθαλμόν. Neq; temerè Ouidiũ inter laſciuiæ ſigna poſuiſſe, purpureas ge
nas pollice tangendas, cuius hæc ſunt carmina:

Cùm tibi ſuccurret Veneris laſciuia noſtræ,
Purpureas tenero pollice tange genas.

LIBIDINOSVS.

ITaq; ſi hominem Veneris vſui intemperãter deditum ſignificare quis volue
rit, eius aiebat oculos glabris ex toto palpebris effingẽdos, quarum pili tunc
defluere incipiãt, cùm res venerea cœperit exer
ceri, eoq; magis décidunt, quo amplior accidat
eius rei vſus.

PRAESTANTIA.

B

ADdebat denicq; ad ea quę de amore aut pul
chritudine, aut alia quapiã charitate quę af
fectum excitet, diſſeruerat, oculũ eſſe vbicq; hie
roglyphicum rei quæ maximè præſtet, quæq;
chariſsima omniũ habeat: Catullianaq; illa tot
exempla, quę toto paſsim opere comperiuntur,
rei locupletiſsimũ facere teſtimoniũ. Sed quòd
inſularum peninſularumq; omnium ocellum di
cit, ex Pindaro deſumptũ, qui Agrigentũ Sicilię
oculum vocet, Olympijs, ode ſecunda, σικελίας τ' ἔραν ὀφθαλμός. Atq; in hanc ſententiã Tullius: Hi
duos oculos terræ maritimæ effoderunt.

VITA MORSQVE.

F

PEr adapertũ autem oculũ hieroglyphicè vi
tam ſignificari, veluti per eum clauſum, mor
tem. Hinc apud Homerũ totiens, intueri ſolem,
pro viuere: hinc claudi lumina, apud eundem,
neq; non apud noſtros vbicq;, pro mori. Oculos
enim morientibus operire, rurſusq; in rogo pa
tefacere, Quiritum magno ritu ſacrum fuiſſe le
gimus, ita more condito, vt neq; ab homine ſu
premùm eos ſpectari fas eſſet, & cœlo nõ oſten
di nefas, autore Plinio.

METEORA.

IAm & monoculos Cyclopas hieroglyphicè
cõfictos ea de cauſa, quòd eorum officiũ circa
fulgurationes, & fulmina, & huiuſmodi alia ver
ſari cõmentum fuit, quæ quidem in aëre fieri ma
nifeſtum. Aër autẽ cùm in medio ſit ſitus, datus
eſt locus fabulæ, vt oculo vnuſquiſque vno tan
tùm in media frõte ſito præditus haberet. Ita in
terpretes Heſiodi Theogonia cõmentati ſunt.

IOVIS PROVIDENTIA.

STatuam demum Iouis in ſubdiali ara, ad quam Priamum Troia capta incen
ſaq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A saq́ confugisse proditum, tribus insignem oculis fuisse ex Pausania cognitum: id'q́ simulachrum à Sthenelo Capanei filio Argos translatum. Hieroglyphicè verò indicasse triplicem eius prouidentiã, qua cœlestia, maritima, & inferna curat: ætherium enim eum passim, & ab omnibus appellari. Quòd maris imperium gerat, & nostri sæpius, & Æschylus atq́ alij apud Græcos ostenderunt. Quòd infernus etiam sit, Homerus καταχθόνιον eum vocat. Atq́ idem de Iunone apud Maronẽ: Iunoni infernæ dictus sacer. Atq́ hîc cùm Leonicus & screatu

& pituitę abstersione paulùm substitisset, RANERIVS excepit: Quantũ ex ijs quæ hactenus allata sunt obseruaui, pauca admodũ & ieiuna propémodũ ea esse conspexi, quæ veterum traditione ad hieroglyphicorũ explicationem extare cõperimus. Animaduerti verò te Thomæe cautè admodum ad Græcorum &
B Latinorum eruditionem cõfugisse, vt rem ipsam locupletares, abundãtiorem'q́ redderes: quod & Vrbanus egregiè fecerat, cùm ad sacras pręcipuè literas deflexisset. Nam quamvis rerum effigies pro verbis positæ sint ab Ægyptijs, in ijs tamen, vti video, philosophorum, poëtarum, historiarum, & diuinarũ etiam disciplinarum sententiæ delitescunt: quæ'q́ illi angustis oculorum spatijs inclusere, reliqui ea per latissimos eloquentiæ campos produxere: vnde ansa datur cõmodissima, rem amplificandi, & quaqua libuerit, cum simile nusquã desit argumentum, peruagandi. Rectè quidem Raneri doctissime iudicas, respondit LEONICENVS, Ægyptiorum argumentum hoc latissimè diffundi posse. Nam & Hetruscorũ doctrinam de prodigijs, & ipsa Onirocritarum cõmenta, cùm physica magna sui parte sint, ab Ægyptijs emanasse crediderim, qui pręsertim videã ipsum Hippocratem nostrum tantæ claritatis medicum, decumbentiũ suorum somnia vsqueadeò magnifacere, vt ad hanc vel illam imaginem, quę videri visa fuerit, morborum, quibus affligerentur, naturam explorauerit, sedulo'q́ his animaduersis, opportuna remedia singulis adhibuerit: quę quoniam ab eo diligen
C tissimè descripta sunt, superfluum fuerit commemorare. Tum RANERIVS: Habendæ mihi sunt tibi Leonicene gratiæ non vulgares, qui coniectores mihi chariores esse facis, dum eos Ægyptiacum quid sapere docueris, quibus sum ab ineunte ætate mirificè delectatus. Dum'q́ Vrbanus, atq́ mox Thomæus loquerentur, titillabat me cupiditas quædam, vt ad ea quæ dicebant, de somnijs quædam nõ incongrua subijcerem: sed verebar sermonis tam iucundi cursum interturbare. Atqui, inquit LEONICENVS, opportunè vir clarissime partẽ hanc de somnijs tractasses, nobis'q́, si horũ ego animos perspectos habeo, rem gratissimam fecisses: quare omnes te obsecramus, vt quæ dicturus eras, iamiam incipias explicare. Subsecutus est RANERIVS. Cum oculo, de quo hactenus multa sunt dicta, cilia cõponenda mihi videntur, neq́ non supercilia. De cilijs Leonicus, dum palpebrarum tangeret nuditatem, optimè.

SEVERITAS.

SVperciliũ ego pro seueritatis hieroglyphico positũ video, cuius vos eam affertis rationẽ, senibus peculiarẽ esse seueritatẽ, eos'q́ passim ita habitos. His verò superciliũ maximè nutriri, & plerũq́ ita hirsutũ haberi, vt tondendũ sit, vnicuiq́ manifestum: quod propterea euenit, vt vester tradit Aristot. quia super-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cilia compagini sunt appositа ossium, quæ senescente ætate laxantur, & ita plus D
humoris transmitti patiuntur, vnde supercilijs alimentum affatim impendatur.

HILARITAS.

SEd longè secus inuenimus Onirocritas sentire, qui supercilium hilaritatis indicium esse posuerunt, bonique alicuius aduentantis præsagium, si & densum & bene coloratum apparuerit: maximè verò si mulier ea fuerit, quæ per somniũ id se videre imaginata sit: fœmellis enim id studium accuratius, vt etiam intinguant, ad venustatem augendam. Solere nos præterea & serenitatem frontis, & animi iucunditatem, ex supercilij relaxatione interpretari.

LVCTVS.

GLabellum verò supercilium somniare, luctus esse significationem, ijdem Onirocritæ commenti sunt: cuius signi causam afferunt, quòd veterũ mos esset supercilium in luctu vellicare.

IVNO.

ID quoque mihi videtur obseruatione dignum, quod apud Sex. Pompeium habetur. Oculi superius integumentũ in tutela Iunonis esse, quòd eo protegan- E
tur oculi, per quos luce fruimur, quam ab Iunone tribui putabant, atque inde Lucinam eam dictam. Et partem eam capitis illi dicatam tradit Varro.

NVMEROSA PROLES.

APud eosdem cõiectores, eum qui tris oculos habere se vel plures imaginatus sit, si ducturus vxorem sit, bene illi euenturum portenditur: filios enim quos quæsierit, breui suscipiendos. Indicium enim filiorum esse oculos, Artemidorus tradit, somniorũ oraculis explicandis, propterea quòd & amabiles sunt, & instar oculorum chari, neque non senescentibus parentibus duces, ministrique agendorum. Quod enim ad amorem facit, in promptu est dictitare nos, ferre in oculis eos, quos charos habemus, & vnicè diligimus. Præterea dixisse Ciceronem ad Atticum: Oderat, nunc fert in oculis. Et apud Catullum, nil charius esse oculis: Ni te plus oculis meis amarem, & huiusmodi multa.

ORBITAS.

SI verò quispiam vtroque oculo per nocturnã imaginem obcæcari se visus fuerit, eum aut filijs orbandum, aut fratres, aut parentes amissurum aiunt. Fra- F
tres quidem, propterea quòd oculi inter se germanitate quadam coniuncti censeantur. Parentes, quoniam lucem præ se ferunt, in quam nos eorum beneficio prodierimus. Quin etiam filios, ea quæ superius allata est causa.

CÆterùm si quis compeditus sit, aut alia quapiam calamitate circunseptus, bene illi euenturum, si obcæcari sibi videatur: securitatis enim id esse indicium, propterea quòd mala quæ circunstent, minimè sit inspecturus.

SECVRITAS.

CÆCITAS.

NEque dissimulandum id quod ab eodem Artemidoro traditum est: Oculum in aure situm in somnijs videri visum, cæcitatis indicium esse, quippe quod ostendit, auriũ tantùm beneficio percipi, quæ oculis legi consuerunt. Idemque significari, si per singulos manuũ digitos oculos quis dispositos inspexerit, propterea quòd cæci tentabundi, manibus oculorũ vice

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A vice vtantur. Quæ quidem commenta cùm mecum, iam à Leoniceno monitus, reputare cœpi, Ægyptiorum inuentis tam similia esse conspicio, vt inter hieroglyphica non immeritò locũ habere posse videantur, quòd & pictura commodè possunt exprimi, & certam rei rationem suscipiunt. Ad hæc THOMÆVS: Vera quidem, & nulli nõ approbanda sunt hæc, ornatissime Raneri, quę dicere commentus es: atq; ego in ea sum sentẽtia, vt nihil ferè differre putem, vtrum talia quæ recitasti, an vetusta ea hieroglyphica pręponi debeant. Sed quoniam in aures incidisti, venit in memoriam mihi, in ijs etiam esse multa, quæ doctrinam sapiant Ægyptiacam: qualia quæ sint, si permittant socij, libenter enumerem. At quid (responderunt omnes) acceptius & iucundius sit nobis futurũ, hoc præsertim sermone suscepto, polyhistor noster Thomęe Leonice, cùm quanta qualisq; sit eruditio tua ignoret nemo? Tum ILLE: Vestræ hoc est benignitatis dictũ, nam nostra quàm pedestria sint satis intelligo: sed qualiacunq;, dicã tamẽ.

ÆQVVM DOMINIVM.

B APud Græcos in Creta simulachrum Iouis absq; auribus fuisse fertur, argumento, vt qui cæteris iura daturus est, neminem vllum priuatim auscultare debeat, sed omnibus publicè consulere. Eaq; de causa sapienter Alexander verè Magnus, alteram præbere aurem accusatori, alteram reo reseruare solitus erat. Quòd si quis eum, aut iudicem aliquem, aurem vnam vel auertentem, vel manu appressa obturantem effinxerit, ad huiusmodi significatum non inconcinnum, vt puto, fecerit hieroglyphicum.

SAPIENTIA.

C QVatuor verò aures, manusq; totidem, quibus Lacedęmonij simulachrum Apollinis præditum esse voluerunt, vero nimirum hieroglyphico, nihil aliud significabant, nisi sapientiã, cuius Deus ille symbolum esset. Eam autem & multarũ rerum auscultatione, & operibus identidem agendis cõparari. Non enim dignè sapientem eum dixeris, qui se rerum cognitioni tantùm emanciparit, nisi & facta, quæ probes, inspicias, quæq; is & diligẽter & probè examinarit, in vtile aliquod vel sibi vel alijs opus promulgarit. Res enim gerere, & captos ostendere ciuibus hostes, attingit solium Iouis, noster ait Horatius. Neq; me fugit alios esse qui hieroglyphicum hoc Lacèdæmoniorum summo Deo attribuunt, quia summa rerum sit Pythagorica πεντακτύς, de qua multa dicenda essent, sed enim non sunt hìc ad cõmemorandum necessaria.

DE NASO.

SAGACITAS.

QVoniam verò Nasus est inter aures, interq; oculos medius, non est hîc prætereundus. Eius autem hieroglyphicum præcipuum est, sagacitatem indicare. Nasutiq; vocabulum Festo sagacem notat, quòd vniuscuiusq; rei odorẽ statim explorat, & prius scilicet sentiat quàm inspexerit. Sic auritum, ab audiendi curiositate dictum. Sic oculatum, qui exprompto oculi vtitur beneficio. Sic cordatum, qui corde præstet. Tu verò VRBANE pater, quia sacræ literæ odoratum sæpe Deo Opt. Max. attribuunt, quo sensu sit nobis accipiendum, explicare ne graueris precor. Tum tu Patrue:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

De Naſo quidem vnum tantùm nũc ſuccurrit, quod ad hanc rem facere videa- D
tur. Nares quippe in Deo perſcrutationẽ eam ſignificare, qua ipſe corda homi-
num odoratur: eoq; ſpectare illud ex lib. Regũ: Aſcendit fumus de naribus eius.
Alibiq; in ſacris literis, odorari, cuius & indicium & inſtrumẽtum eſt naſus, pla
cere ſignificat. Ita Noe ſacrificante odoratus eſt Dominus Deus odorẽm ſuaui-
tatis: hoc eſt, placuerunt illi ſacra, quæ vir ille probus obtulerat. Idcirco Lex ho
minem qui vel paruo, vel magno nimis, vel obtorto naſo fuerit, ab altari ſancto
ſummouet, ne ſcilicet accedat ad miniſterium eius. Tales ſunt, quibus vel pauca
admodum habentur in diuinis inſtitutionibus quæ ipſi probent, vel quibus o-
mnia nullo diſcrimine tam bona quàm mala placẽt, vel illi, quibus mala prauaq;
tantùm placent, diceret Heſychius. Deinde ad Ranerium conuerſus: Scio verò
coniectores hac parte ſuper multa commentos, quæ tu recenſere potes Raneri,
qui partem hanc tibi agendã ſuſcepiſti. Libentiſsimè, reſpondit RANERIVS.
Et quando incidimus in naſum, vt ordinem ſequar tuum, apud Onirocritas Vr
bane pater, eum qui ſe magno naſo per ſomnium viderit, magna in rebus agen-
dis ſagacitate prudentiaq; fore promittitur. Hinc etiam emunctæ naris viros di E
ci eos vſitatum, qui acri ſunt iudicio conſpicui.

MORS.

SI verò aliquis morbo decumbat, & abſq; naſo ſe imaginetur, futurã illi mor-
tem inde præſagiunt, quòd ea pars actutùm abit à cranio.

SERVITVS.

VT verò ad aures redeamus, id in primis io-
coſum eſt quod apud eoſdem Onirocritas
habetur de auribus aſininis, quas qui ſe habere
per ſomnium imaginatus fuerit, ſeruitutem ij at-
que ærumnas ingruere homini præſagiunt, niſi
fuerit is philoſophus, cui tantùm eam ſpeciem
proſpera ominari tradũt, ob tardiorem aurium
motum, quæ cõtanter in huiuſmodi animali mo
uentur, quemadmodum firmam eſſe debere phi
loſophorum auſcultationem volunt.

LONGA SERVITVS. F

QVinetiam humanæ aures apud eoſdem coniectores ſi ſeruo homini plu-
res acceſsiſſe viſæ fuerint, longæ ſunt ſeruitutis indiciũ: multa enim oſten-
dunt extare imperia, quæ ſomniator is ſit auditurus.

AMPLITVDO FAMILIÆ.

CONtrà verò ſi paterfamiliâs is fuerit qui plures habere ſe aures imaginetur,
familiæ huic aiunt amplitudinem ſignificari, propterea quòd plures filios
& ſeruos dicto parentes ſit habiturus.

LVCRVM.

OPificibus autem inſomnium idem lucrum apportat: audiet enim multorũ
voces opera locantium. Verùm hæc & huiuſmodi pleraq;, vt ingenuè fa-
tear quid ego ſentiam, ingenij humani argutias potius oſtendũt, quàm ſolidio-
rem vllam ſapiant diſciplinam. His dictis ad te Patrue conuerſus addidit: Nunc
tu autem Vrbane pater, ſi quid ſacratius habes ſuper auribus, in medium affer-
re potes. Tum tu nihil contatus:

CONTEMPLATIO.

DVm de ſupercilio diſputatum eſt, vnum mihi videtur eſſe præteritum, per
quod

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A quòd homo intelligitur ſublimium diuinarumq; rerum contemplatione deten
tus, propterea quòd ſupercilia eminẽtiori ſunt loco ſita, circaq; organa quæ ſen
ſum contineant, qui mentis agitatione moueatur. Is verò nimirum ſedem habet
in cerebro. Neq; negarim apud profanos ſuperciliũ pro faſtu poni, faſtuoſosq;
ſupercilioſos dici.

OBEDIENTIA.

SEd ad aurem potius tranſeamus, quę ĩiſdem in ſacris literis hieroglyphicum
eſt obedientiæ, vbi præcipuè Moyſes ſecundo immolato ariete, ſacrificio
quod Explicationis LXX dixerunt, aliĩ Conſummationis, vel vt vulgata habet
editio, in conſecratione ſacerdotũ. Is aliĩs ritè factis, inſuper de hoſtiæ huiuſmo-
di ſanguine extremum dexteræ auriculę tum Aaronis, tum filiorum eius tetigit:
quod, vt interpretantur Theologi, ad obedientiam refertur, quam præſtare de-
bemus Domino, memores ſcilicet Adamum propter relictam abiectamq; obe-
dientiam paradiſo eiectum, & ſolum vertere coactum. Agnouere hieroglyphi-
cum hoc noſtri etiam poëtæ, vt Horatius:

B *Nemo adèo ferus eſt, vt non miteſcere poſſit,*
Si modò culturæ patientem accommodet aurem.

Atq; illud etiam Sermonibus:

Demitto auriculas vt iniquæ mentis aſellus.

CONTVMAX.

COntrà verò veluti auris adaperta obedientiæ ſignũ eſt, ita & obturata hie-
roglyphicum eſt cõtumaciæ, hominisq; mandata detrectãtis, idq; ſibi vel-
le, quod apud Eſaiam legimus: Surdi clamãtem audite. Abſciſſam eam, ſunt qui
idem ſignificare aſſerant, ſummoto quippe obedientiæ miniſterio.

CALVMNIATOR.

ADhæc, præter huiuſmodi contumaciam Theologi per amputatam aurem
accipiunt eum quoq; qui detractionibus & calumniis in alios oggeſtis de-
lectantur, & turpium impudicorumq; ſermonũ laſciuia capiuntur: proba verò
conſilia, & admonitiones de honeſta & homine digna ratione viuendi, cane pe
ius & angue protinus auerſantur. Carpocrates porrò hæreticorum ſceleratiſsi-
C mus, qui mala & bona omnia, non natura mala neq; bona, ſed opinione homi-
num ita vocari diſputabat, vt quodcunq; adlibuiſſet, id identidem licere perſua
deret, meritò diſcipulos ſumma dexteræ auris inuſta particula pręſignabat. Nã
eodem modo, ſed ſtygmate longè grauiori, eorum omnium non aures tantùm,
ſed oculi etiam, & naſus, & os, atq; lingua inuri deberent, qui delirĩs huiuſmodi
audiendis tempus inſumunt. Hîc, cùm aliquantulum incenſus eſſe videreris,
LEONICVS commotiunculam eam ſedaturus ita ſermonem excepit. Dum
de extrema auris particula loquereris Vrbane, venit in mentem mihi Recorda-
tionis hieroglyphicum, quod per pollicem & indicem ad infimã aurem appreſ-
ſos figuratur. Nam inter agalmata Ferdinandi ſecundi Neapolitani Regis nu-
mus erat, in quo auris manu apprendebatur. Commentum literæ ab altera par-
te declarabant, MNHΣΘH, vltima tamen litera parum conſpicua: quod cum Ma
roniano quadrat carmine,

Cynthius aurem vellit, & admonuit. Conſecrata enim auris eſt Memoriæ. Hinc
illud apud Plinium: Eſt in aure ima memoriæ locus, quẽ tangentes atteſtamur.
Eſt poſt aurem æquè dexteram Nemeſeos, quę dea Latinum nomen ne in Capi
tolio quidem inuenit, quo referimus tacto ore proximũ à minimo digitũ, veniã

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſermonis à Dijs expoſcentes, ne ſcilicet eius memores nos vlciſci velint. Obſer- D
uaui verò aurem in gemma quadam inciſam, cuius extremã partem expaſſa manus pollice atq; indice tantum leuiter comprehendebat, literis identidem, quæ rei facerẽt interpretationẽ, adſculptis, ΜΝΗΜΟΝΕΥΣΩΝ. Id nonnulli alijs gemmis imitari conati, cũ literas neſcirẽt, ΕΥ diphthongi charactêres inuertêre. Sed quòd vltima ſyllaba ϡ Σ per M Latinam literã expreſſere, ſæpe in quibuſdam numis eam pro Σ poſitã inſpeximus, & ϡ Σ vice verſa loco M Latinæ. In numis autem multæ aliæ literæ deiectæ cõſpiciunt̃, vt ⌓ pro B. ⌔ pro E. & ſimilia: quod ideo dictum volui, ne fallant impoſtores, qui noua interdum opera, atq; ea quidem deprauata, pro veteribus venditare non erubeſcunt. Vt verò Fuſcus frater meus referebat, apud Angelum Colotiũ Baſſum antiquarium Latinè Græceq; eruditiſsimũ Romæ viderat gemmam eodem ſculptam ſigno, cuius inſcriptio erat, ΜΝΗΜΟΝΕΥΕ, vti etiam ſuperior. Ad huius hieroglyphici figmentum reſpexiſſe mihi videtur Ouidius eodem loco, quem ſuprà citauimus:

Si quid erit de me tacita quod voce loquaris,
Pendeat extrema mollis ab aure manus. E

FVTVRVM OPVS, VEL QVID AGENDVM.

ESt & futuri operis indiciũ auris ad audiendũ intenta, ab eius dubio procul officio, in quo eſt rei quędam formula. Auſcultatio enim initiũ eſt & imago quædã operis quod aggreſſuri ſumus: eoq; ſpectãt numiſmata tot cũ inſcriptione, ADLOCVTIO, in quibus milites obuerſis intentisq; adſtare auribus conſpiciuntur.

DOCILITAS.

ILla verò quæ de figura aurium à phyſiognomicis traduntur, docilitatem, benignitatem, manſuetudinem ex auribus extantibus ſignificare, faciũt quidem ad eorum doctrinam, ſed ad negotium noſtrum parum afferunt vtilitatis.

INDOCILITAS.

PErinde ac etiam preſſas aures, & ſimiarum inſtar temporibus adhæreſcentes, ſtuporis & imperitiæ, quæ doctrinam nullam admittant, ſignũ eſſe perhibent: quæ ſi quis in hieroglyphicorum vſum trahere voluerit, integrum vnicuiq; dicimus, ſuo iure ludere.

F

DE LINGVA.

SEd vt ad linguam conuertar, iam res exigit: quandoquidem quod ſuperius Vrbanus de oculo linguæ ſubiecto ad perfectam ſermonis rationem indicandam dixit, alterius ab eo non alieni admonet hieroglyphici. Lingua hæc eſt manu prætenta. Nam qui per linguã ſermonem articulari voce coagmentatum intelligebant, adiecta manu quæ illam comprehenderet, eloquentiam ſignificabant. Sanè quidem Hebræi per Laſon, quæ lingua eſt, ſermonem intelligunt, vnde fortè λαλεῖν Gręcis. A' Dico verbo nimirum Latini Dinguam olim appellauere: inde D litera in L mutata, Æolum more, linguam fecimus: vt etiam Sellam, quæ prius à ſedeo, ſedda dicebatur. Aiunt tamẽ Grammatici veteres, Pompeium Magnum dinguam ſemper ſcribere ſolitum. Eſto igitur ſermo lingua: verùm ꝓnunciatio manu, hoc eſt, artificij ope indiget, vt in vſum deducatur, & appareat eloquentia. Nam manum operis eſſe ſymbolum vnicuiq; manifeſtũ eſt. Quicquid verò vel in iudicando, vel in demonſtrando, vel in deliberando cõtingit, nequaquã ſolo cogitationis termino cõtinetur, ſed actione ipſa perficitur. Opus autem facere cùm ſit proprium manus, et ab ea

præro-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A prærogatiua poteſtatem etiam indicet, non abſurdè linguam manu rectam effinxere, in eloquentiæ ſignificatum, quæ quidem, vt Maro canit, regat dictis animos, & temperet iras. Speciem eam in aliquot obeliſcis obſerues: priuatim verò manum quæ linguam comprehenſam tenet, ex marmore vetuſtiſsimo, ex aliqua ſtatua nimirum auulſam, apud Viuem Hiſpanum Pontificium medicum Romæ Fuſcus frater conſpexiſſe fatebatur. Sed vt ea quæ ad hanc rem pertinẽt proſequamur, non improprio quorundam inuento excogitatum eſt, hanc dicendi vim per linguam perforatam, à qua catenulæ quamplurimæ religatæ ad aures ſubſequentis multitudinis applicarentur, ſignificare. Nam Herculem Gallis ſenem admodum, corpore tamen præualido, crudo, viridiq; faciebant, leonis ſpolio, claua, pharetra, & arcu intento præditum, armatumq; eo geſtu vt ingredi videretur, facie tamen in humerum conuerſa ad numeroſam multitudinem, quæ greſſum eius ſubſequeretur, ad quorum omnium aures catenæ ſingulæ aureæ adiunctæ eſſent, quæ mox in vnum quaſi nodum collectæ, in perforatam Herculis linguam immittebantur. Contemplari verò erat in ea pictura vultum
B Herois blando manſuetoq; geſtu hilarem, ipſosq; cœtus hominum ita catenis tractos ſponte properare, quaſi alius alium præuenire concertarent. Quod quidem ſiue Gallorum fuit inuentum, ſiue Lucianus ipſe, qui rem conſcripſit, qua erat ingenij felicitate, fabulam ex ſe cõmentus eſt, nihil meo iudicio ad eloquentiæ vim exprimendam ſignificantius excogitari potuit, neque magis hieroglyphicum. Nam quod ad Gallicanum figmentum ſpectat, Cornelius Tacitus Gallos ait duas ſemper artes ſtudioſius exercuiſſe, militarem quippe, & diſceptandi rationem. Reliqua ad hanc rem pertinentia, quid ſingula ſibi velint, apud Lucianum ipſum inſpicienda. Et quoniam eloquentia tam boni quàm mali cauſa fuit, eſtq; quotidie, meritò Anacharſis quid eſſet in homine peſsimum, quidq; optimum, interrogatus, Lingua reſpondit.

MERCVRIVS.

LIngua porrò Mercurio ſacra, quam ab eo regi ſidere Mathematici tradunt, velut ſplenem à Saturno, hepar à Ioue, à Marte ſanguinem, cerebrum & cor à Sole, à Venere renes & genituram, ſtomachum à Luna. Sermonis itaq; præſes
C Mercurius, vnde apud Homerum Deus hic ad fluuij Xanthi ripam, Deorum inter ſe orto certamine, Latonæ committitur, ſermo quidem rerumq; memoria aduerſus obliuionem. Quid enim magis inter ſe contrarium, quàm orationis vis, & obliuio? Aiunt verò Ægyptij, Mercurium primùm omnium verba in ordinem redegiſſe, multisq; rebus indidiſſe nomina: literas eius inuentum fuiſſe, Deorumq; cultum inſtituiſſe, quæ ſine magna vi eloquentiæ mortalium mentibus inſinuari minimè potuerint. Apud alias quoq; gentes in honorem Mercurij, qui Deorum præco fingitur, lingua in ſacris diſſecta præconi tradebatur. Facit ad hoc nominis ipſius interpretatio: nam Hermen ἀπὸ τοῦ ἑρμῆν καὶ μήσασθαι, quod omnino loqui ſignificat, deductum aiunt. Quiq; veterum figmentorum rationem explicant, per Mercurium nihil aliud intelligi volunt, quàm ſermonem ipſum, quo ſolus homo ex terreſtribus animalibus honeſtatus eſt. Vel Hermes nuncupatus eſt ἀπὸ τοῦ ἕρμα εἶναι, quòd humano generi ſermo ſit veluti præſidium quoddam & munimentum, vnde διάκτορος initiò παρὰ τὸ διαλέγειν fuerit appellatus: eaq; de cauſa linguas illi dedicarint, quòd ea corporis noſtri pars, intelligentiæ noſtræ conceptus apud propinquas animas differendo explicet. Eſt etiam illi cognomentum ἐριούνιος, quòd magnę cuiuſdã ſit vtilitatis, ſummaq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ope eos adiuuet, penes quos sit illius facultas. Vnde etiam σῶκ@ dictus: nõ enim D
sermo in perniciem aut detrimentum, damnum' ve vllum, mortalibus datus, sed vt hominem sospitet atq; tueatur. Quocirca salutem, id est, canis imaginem ad custodiam adhibitam Mercurij simulachro semper adijciebant: atq; illi ædem in foro, vbi eloquentiæ vsus plurimùm viget, statui monet Vitruuius ex aruspicum disciplina.

DISCIPLINÆ.

NEq; verò mirum, si omnia Mercurio scripta, inuenta, meditationumq; suarum argumenta, Ægyptij soliti sunt inscribere, solumq; illum & sapientiæ & eloquentiæ arbitrum iudicarunt, quando is, autore Seleuco, tota rerum vniuersalia, siue principia malimus dicere, viginti millibus voluminũ (quæ reperimus, quæ accepimus, damus) explicauit: vt verò Manethus asseuerat, triginta millibus: quibus etiam addidit sex millia quingenta, & vigintiquinq;, in quibus libros de dijs empyreis centum, de æthereis totidem, mille de cœlestibus elucubrauit, quæ si membranæ tot cõuolutæ essent, vix fidem facerent: facit tamẽ horum mentionem Iamblichus, magnæ vir apud Græcos autoritatis. E

SOMNVS.

ERat & lingua in ara posita, quæ somnũ significabat, quod Apollonius Argonauticón primo indicat, vbi dicit:

τέως ἐπί τε γλώσσῃσι χαίοντο
Αἰθομένῃσι, ὕπνον δὲ λιγὰ κνέφας ἐμμαίοντο·

quæ tuus Vrbane nepos ita Latinè reddidit:

Interea exustis libamina linguis
Spargebant, nigra captantes nocte soporem.

Quoniam inquit interpres, antiquis mos erat somnum captantibus victimarũ linguas adolere Mercurio, propinatisq; crateribus vinum superlibare, idq; ex antiqua philosophia, quandoquidem sermo esse Mercurius perhibetur, cuius instrumentũ est lingua, quæ quidem somno incidente quiescit tacita. Atq; hinc repertũ est eam adolere Mercurio, quod & Homerus ipse tetigit, γλώσσας δ' οἱ πυρὶ βάλλον, Linguas imponit in ignem. Qui verò fabulas consectantur, historiam huiusmodi à Direchida in Megaricis traditam recitare solent. Alcathum Pelopis F
ob Chrysippi cædem in exiliũ actum, peregrè profectum, vt alibi verso solo degeret. Accidisse verò vt leoni fieret obuiam, qui Megara deuastabat, in quem & alij complures à Megarensium Rege missi fuerant: sed Alcathus aggressus feram, eã cõficit, linguaq; eius in ara posita, Megara euestigiò reuersus est: cumq; ij qui à Rege missi fuerant nunciassent se monstrum debellasse, Alcathus feram elinguem ostendens, mendacij eos redarguit. Atq; hinc apud Megarenses institutum aiunt, vt sacrificijs quæ fierent in posterum, linguæ aris imponerentur. Philochorus libro de sacrificijs ea de causa linguas Mercurio adoleri dicit, quoniam in corpore pars optima sit, quæq; sibi rerum vendicat principatum.

SILENTIVM.

ADdemus & illud ex Homero, præcisas linguas indicium esse silentij: ille enim, vt nostis, ait, ἀλλ' ἄγε τίμνετε γλώσσας, iamdudum incidite linguas, pro, silentium capesite, vt interpretes exponunt. Quo quidem admisso omine, cùm iam satis superq; nugatus fuerim, opportunè mihi silẽtium imperabo. Tu verò
IMPVRVS. mi Patrue, hominis suscepto ioco, At nolim, respondisti, virum tam probum, tam modestum, tam eruditum, in abscissæ linguæ turpissimam ignominiam inci-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A incidere: siquidem ea præcisa in diuinis literis, impurum indicat hominem, qui sordidam, nefariam ac profligatissimam vitam viuat, atque ideo repellatur à sacris, ab omni piorum moderatorumq́ hominum conuentu turpiter & ignominiose reiectus: de quo Dauid: Peccatori autem dixit Deus, quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? Tu verò odisti disciplinam, & quæ sequuntur. Quòd verò coniectas in ignem linguas apud Homerum citasti, nostras cuperem ego in flammam eam inijceremus, quam Assertor noster accendit, cùm XII comites ab eo electi, afflati sunt, igneis linguis ab vniuscuiusque vertice promicantibus. Huiusmodi enim linguæ splendore tanto conspicuæ, omnino significarunt eam orationis vehementiã, ardorem illum, illamq́ fandi vim cœlitùs illis affuturã, vt quæ à diuino Magistro præcepta acceperant, per vniuersum mox terrarũ orbem persuasibili (penetrat enim ignis) sermone disseminarent, sanctissimisq́ monitis mortale genus incenderent, aberrantesq́ latè mentes, & inscitiæ torpore frigescentes, pietatis ardore succẽsas, ad hostiæ puræ atque immaculatæ sacrum incitarent, essetq́ eorum fulgurum B sonitus in omnem terram exiturus: sonitus inquam fulgentium earum linguarum, quas ad incudinem fabricatas diceret Pindarus, qui linguam ferream, Pythijs, veritatis indicium ponit: ἀψευδεῖ δὲ πρὸς ἄκμονι χαλκεῦε γλῶσσαν. Nam dubio procul lingua si fabricata fuerit ad incudinem, ferrea erit: si ferrea, solidissimæ firmitatis. Mendacia enim imbecilla sunt, quia tempus veritatem in lucem adducit, atq́ ita mendacium euanescit. Sanè quidem hodie vel vulgò dicitur veritatem ad malleum durare, quod idem ferè est, quod Pindarus ad incudinem dixit. Possent autem alia multa sermone super hoc examinari, atque hinc ad Apollinis plectra, & multiplices Musarum choros sterni via, si præcipuè dentes ad linguam socij conferantur: sed quoniam ego iam edentulus nullam eis amplius gratiam debeo, cur mihi sit pro eis laborandum nusquã video. Præter hæc cùm reliqua linguæ disputatio de gustu nos appellet, eaq́ sit potius physica quàm historica, ad Leonicenum hæc meo calculo transtulerim. Consensere reliqui, neque inuitus ille ita loqui cœpit.

C DE GVSTV.

NEmpe, vt susceptum prosequar argumentum, si de oculis, de auribus, de naribus, quid præstare queant, disseruimus, gustatus quoq́ his accedit, seq́ tractari postulat, ne per ignominiam præteritus videatur. Est autẽ hic duplex apud Ægyptios, quorum sacerdotes si delibatum aliquid leuiter, neque tamen plenius gustatum significare vellent, hieroglyphicum linguæ inter primores dentes nonnihil exporrectæ proponebant. Sed si absolutam gustus plenitudinem ostendere curassent, primores gutturis partes, quæ intimæ adhærent linguæ, figurabant. Asserebant enim illi, quod Medici nostri etiam nonnulli prodiderunt, perfectum gustum in linguę radice consistere: inde enim neruos quosdam, & sentiendi vim illam prouenire. Neq́ tamen sum ignarus, esse multos, qui gustatus prærogatiuam attribuunt palato. Sanè Diogenes explorari saporem aiebat propter fungositatem mollitiemq́ linguæ, perq́ commissas illi corporis venas, perfundi sapores ad sensum elicitos, nõ aliter atq́ spongia exuctos. Huiusmodi verò sensum in anima sedem suam posuisse. Quamvis verò dicat Alcmæon, humore teporeq́, atque adeò mollitie linguæ sapores internosci, Ægyptij nequaquam cognoscendi saporis instrumentũ solam linguam esse con

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſenſerunt, ſed cum multis aliȝs, palatū præcipuè participem agnouere: & in nō-
nullis, quæ gutture carent, ſimile quidpiam linguæ eſſe, vt in quodam piſcium
genere qui ventrem habent ori propinquum, ineſſe intus ſentiendi facultatem.
Sunt & aliȝ rerum naturalium ſcriptores, qui linguā aiunt ſapores quidem ſen-
tire & iudicare: eorū verò ſuauitatem amaritudinemq; in deſcenſu, vnde deglu-
tiuntur, exploratò ſentiri. Quare Philoxenus magis fortè quàm philoſophi ga-
neæ peritus, gruis gulam optabat, vt voluptas illa longius deglutiendo produ
ceretur. Quātum verò ad palatū pertinet, ſcimus Catonem guſtus ſedem in eo
eſſe credidiſſe. Nam cùm lurconi cuidam ambienti, vt inter eius familiares reci-
peretur, negare vellet, ei dixit, nō poſſe ſe cum eo viuere, qui plus palato quàm
corde ſaperet. Aduerſus tamen Ægyptiorum, & horum omnium opinionem
inſurgit Ariſtoteles, qui linguam in primore ſui parte vim perfectius ſentiendi
ſaporem, obtinere contendit: nam interiore ſi tangat, minus illam ſentire: quod
in catapotiȝs ex aloë, vel amariore aliquo ſucco paſtillo ve deuorandis, manife
ſtius experimur. Nam cùm illa intra duorum digitorū ſummitatem contenta in
imas fauces immiſerimus, vix tantillū ſentimus amaritudinis, quę ſi quis lingua E
vel ſumma lambat, vix ferre poſſet. Videtur verò natura ipſa, vti rectè reliqua,
ita hoc ſapientiſsimè cōſtituiſſe, vt hæc ſentiendi vis iuxta labia, & in prima con
ſiſteret lingua, quò ſapores omnes admittendos exigendos ve, anteaquàm ori
demandarentur, exploraremus. Quòd verò quiſpiam dicat eo vehementiorem
eſſe ſaporis guſtatum, quo magis cibus ingeſtus ori opulentius & contantius
mandatur: reſpondent periti homines, non ideo maiorem guſtandi vim in radi
ce linguæ inſitam eſſe, ſed propter diuturniorem moram, & affluentiorem ſapo
ris copiam vehemētius ſentiri. Hæc atq; alia multa priſci philoſophi inter ſe diſ-
ſidentes prodidere, vt minimè mirum ſit eos de rerum principiȝs, & aliȝs à ſenſu
remotis diſſentire, ſi re ſuper omnibus tam explorata diuerſi abeunt, nec certi
quicquam conſtituere potuerunt.

DE ORE ET DENTIBVS.

SEdenim vt iam ad totius oris fabricam conuertamur, Ariſtandri Tel-
meſij ſententia eſt, os & eius partes eſſe quaſi hieroglyphicum quod- F
dam domus, dentes cumprimis incolas oſtendere. Hoc verò dupliciter accipi: aut enim domeſticos eſſe, aut alienigenas. Itaq; ſuperiores dentes do-
meſticorum incolarum ſigna eſſe, propterea quòd pars illa ſuperior toto ferè ca
piti adglutinata eſt atq; cognata. Inferiores verò alienos ideo commonſtrare,
quòd maxilla ea, quæ illos ſuſtinet, tota ſit mobilis, atq; ita aduentitium neſcio
quid præ ſe ferre videatur.

DETRIMENTVM.

SVnt autem qui detrimentum per dentes putent ſignificari, in iȝs quæ in ſer-
mone vel voce cōſiſtunt, eiuſq; famam dilacerari obtrectantium calumniȝs
obiectā. Nam & poëtæ oratoreſq; omnes hinc mordere, carpere, rodereq; me-
taphoricè dixerunt, quoties cuiuſquam nomen ſcurriliter traductum, aut hoſti-
liter infamatum innuere volunt. Sed quòd planos tantùm in huiuſmodi ſignifi
catum coniectores ponunt, Satyrici noſtri ad acriorem vim amplificandam ge-
nuinum adhibuere, & aliȝ caninos etiam immiſcuerunt.

VERECVNDIA.

APud philologos hieroglyphicū verecundiæ os videtur eſſe: vnde de impu-
den-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

dentibus dici solet, eos os non habere. Hinc Cato Maior Lentulo, qui sputũ in eius faciem eiaculatus fuerat, abstersa tantùm facie dixit: Affirmabo omnibus Lentule, falli eos qui te negant os habere, argutè vulgatam hominis impudentiam notando, quamvis de sputi copia dicere videretur.

AMOLITIO.

NEq; nescius sum pro amolitione, vt ita nunc dicam, veteres expuendi gestũ vsurpasse: vt Theocritus, ὡς μὴ βασκανθῶ δὲ τρὶς εἰς ἐμὸν ἔπτυσα κόλπον. & multa apud alios huiusmodi, quæ recitare superfluum esset. Nam quæ maximè abhorrebant, quæq; opprobrio habebant, ea ignominia designabant. Quin & veteribus Christianis mos fuit, estq; adhuc, ad immunda verba expuere, quodam veluti expiationis modo. Ita illud apud Tertullianum lib. ad vxorem altero, accipiendum: Cùm aliquid immundum flatu expuis.

HOROSCOPVS.

SEd vt os tandem comprimam, vno adhuc hieroglyphico illud obturabo, quod apud Horũ Niliacũ habetur, vt cibo super aliquid attingamus. Nam illic per hominem qui horas comedat, hieroglyphicum explicari tradunt horoscopum intelligendo: nõ quia horas comedat homo, quod fieri minimè potest, sed quia ab horis alia atq; alia humano generi alimenta subministrãtur. Huiusmodi verò horarum pastum commodè fortè exprimere poterimus, si ex vniuscuiusq; horæ prouẽtibus aliquid decerpserimus, puta, rosas, spicam, & pomum aliquod, quæ in vnum fasciculum colligata, ori adaperto admoueantur. Horas porrò hic intelligendum tris eas anni partitiones, quæ suo quæq; tempore singula maturant, ver quippe, æstatem, autumnũq;: quæ tempora Ægyptij, quatuor vnumquodq; mensibus nostris complexi sunt, ex Hori regis partitione, à quo his etiamnum nomen horis inditum, vt quadrimestris esset vnusquisq; eorum annus: de quo diffusius alibi. Quin Persę atq; Assyrij, quos nos annales, horas vocitarunt, & Græci horographos eorum scriptores. Apud Lucianũ enim legimus, ὁ μὲν κύρος παλαιὸς τῶν περσῶν βασιλεὺς, ὡς δηλοῦσι οἱ περσῶν καὶ ἀσσυρίων ὥροι. Cùm verò Horus ab Ægyptijs Apollo esse prędicetur, nostri vnà cum Gręcis nomen idem ad quatuor & viginti horas transtulere, quas Solis esse filias Homerus dicit: de quibus, vt hoc κατὰ πάρεργον ponã, veterem habemus fabulam, Horomazen, cùm in mundi fabrica, reliqua digessisset, quatuor & viginti deos in ouum inclusisse. Id cùm Arimanij gnati ludo perforassent, bona malis immixta prodijsse, atq; ita quantacunq; fruamur iucunditate, quocunq; simus gaudio exhilarati, serus quid vesper vehat, nos nescire. Hic cùm finem facere visus esset Leonicenus, ad inclinatum iam solem aspectans Ranerius: At nos, inquit, quid serus vesper aduexerit probè scimus, qui bonam huius diei partem tam iucundis sermonibus exegerimus. Vtinam verò sæpe daretur occasio istiusmodi conuentus celebrandi: & cum dicto, salute dicta surrexit: quod & alij fecere, die prius constituto, quo iterum essent conuenturi: illi domum, ego in nauim abij, mox Florentiam, quò fueram, vt scis, per Iulij Card. domini mei literas accersitus, atque ibi primo quoq; tempore, tam ea quæ ex te audierã, quàm quæ viri illi eruditissimi disseruissent, quæq; convenire mihi visa sunt, in commentaria mea Ægyptiaca transtuli, vestra ope fretus & latius et plenius explicandi multa, quę curta & angusta nimiũ compererã apud autores posita: neq; verò siuit me temporis breuitas quæ quisq; disputasset ad amussim dirigere, & ipsa quę audissem verba repræsentare, quod nonnulli ex amicis à me postulabant: id enim nego-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tium multũ mihi temporis abſtuliſſet, nec meæ me occupationes id facere per- D
miſiſſent. Satis igitur à me factum puto, ſi res ipſæ breuiter, quantum memoria complecti potui, recitatæ ſint. Verùm agè benigniſsime Patrue, Ariſtarchum indue, atq; hunc caſtigandi laborem minimè grauem ducas: quę́q; me rectè meminiſſe compereris, aſteriſco inſignias: quæ ſegniter & oſcitanter excepta, obelo defodices, vt ego hæc alijs communicaturus, iudicio adiutus tuo, audentius id facere confidam. Vale.

AD SEBASTIANVM CORRADVM DE IIS QVÆ PER HVMANVM COR, ET GENITURÆ vaſcula ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

*Ecce tibi Cor meum, Corrade iucundiſsime, cui etiam addidimus genituræ vaſcula, eáq; mundiſsima pudiciſsimáq;. Cor quidem à meo deſumptum, qui ſummã erudi tionem tuam, frugaliſsimũ ſtudium, acutum deniq;, quo polles, iudiciũ, et multum admiror, et plurimũ diligo. Cenituræ verò vaſcula, cauſa tua, à quo fruges tot pro- E
ficiſcuntur, quibus ſtudioſi omnes auidiſsimè paſcuntur: quémq; hactenus cibum vel putridũ vel adulterinum ſæpe mandere coacti ſunt, tua nũc cultura, tuo ſtudio diligentiáq; valeant iam recenti, maturo, legitimóq; frui. Neq; fructus huiuſmodi ex Ciceronianis tantùm hortis electi, ſed ex totius Latini nominis poſſeſsionibus agríſq; decerpti, quorum hactenus arbores vel teredinibus, vel erucis, vel viſco, vel vlceribus, conductorũ plurimùm negligentia, neſcio qua, vitiatæ fuerant, per te nunc perpurgatæ, cultæ, ſarritæq;, in priſtinam rediere viriditatem, vberrimam incolumémq; feracitatem. Sed quod etiam pertinet ad vaſcula tam in diuinis noſtrorum literis, quàm in ſacris Aegyptiorum, neq; non apud Græcos, præter ea quæ à corde deſumuntur ſignificata ſermonis ipſa quoque indicia ſunt. Qui cum igitur ego libentius ſermocinarer, quàm tecum, qui ſponte me in tam vtilium ſermonum tuorum partitionem admiſiſti, qui clariſsimo Egnatio collegam conſularem me in Quæſturæ tuæ cognitione creari procuraſti? Quare mihi videbor non ſine magnæ voluptatis ſenſu loqui tecum, quotieſcunq; memor ero ſcriptorũ meorum, qualiacunq; ſint, aliquid à te legi, non id fortaſſe ingenio & eruditioni tuæ reſponſurum, aliquod tamen daturum mei erga te animi teſtimonium.* F

DE CORDE.

VIRI PROBI SERMO.

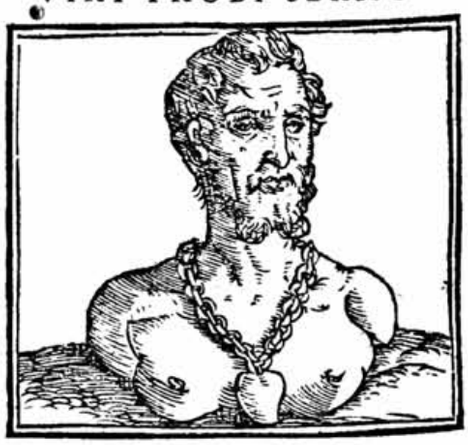

VT verò à corde exordiamur, perid ita concinnatum vt loro catenulá- ve ſuſpenſum à gutture propende- ret in pectus, probi hominis oratione indicabant, vt qui mentiri aut fallere neſciret, ſed vti vulgò dici ſolet, ea ex ore proferret, quæ corde concepiſſet: ea ſcilicet loqueretur, quæ ipſe ſentiret, omni fuco mendacioq; procul. Hoc ipſum Cicero, toto pectore, de ſyncritate loquens, dicit. In pectore enim ſedẽ habere cor, manifeſtum. atq; illud, Aperto pectore, frequentiſsimo eorum vſu, qui citra fucũ loqui ſe profitentur. A' quo loquendi candore Mercurius fuerit ἀργειφόντης appellatus, candidũ enim veteres ἀργὸν dicebant.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cebãt. Præterea pectus pro receſſu quodam accipiť ſapientiæ. Vnde Horatius:

Non tu corpus eras ſine pectore.

Et in hanc ſententiam accipit Ambroſius, quòd Apoſtolus ille, qui ante alios diuina ſapientia donatus eſt, ad CHRISTI pectus reclinet in cœna caput.

CONSILIVM.

ATque hæc illa eſt bulla, quæ puerilis ingenuitatis inſigne fuit, de qua multa ſuo diximus commentario. Quoniam verò cordis erat eius figura, admonitos inde pueros volebant, vt frugalia ſemper conſilia ſecuti, corde pręſtare conarentur: corculum enim veteres pro ſolerti & acuto dicebant. Et animæ partem rationis participem, cor appellari ſolere dicit Adamantius. In huiuſmodi ſignificatum accipi locum illum Pauli, epiſtola ad Rom. Qui oſtendunt opus legis ſcriptum in cordibus ſuis. Quis enim putet, quòd dicit, in cordibus, in membro corporis quod cor appellatur, tanquam in membrana aliqua legem ſcriptam intelligi? vnde enim caro tantos prudentiæ ſenſus concipere vel oſtentare poſſet? aut tanta memoriæ receptacula continere? Nam & quòd diuinæ literæ cor Dei ſæpe nominant, intelligendum ex eo arcanum illud diuinæ ſapientiæ, quæ à patre eſt: vt Pſalmo, Eructauit cor meum verbum bonum, innuens filium IESVM Chriſtum altæ illius ſapientiæ myſterio genitum. ita Eucherius.

VITA.

ITa verò in conſiliŋ ſignificatum accipi cor plerunqꝫ ſolet, vt humanæ etiã vitæ rationem præ ſe ferat, quod ex pernicioſo auſpicio Cæſaris exploratum. Ille enim quo primùm die in ſella aurea ſedit, & cum purpurea veſte proceſſit, valde conſternatus eſt cum Spurina aruſpice ſuo, corde in extis bouis optimi non inuento: aiebat enim ille, vereri ſe, ne conſiliũ & vita Cæſari deficeret, quorum vtrunqꝫ à corde proficiſcitur. Nam philoſophorũ omnium conſenſu, nullum animal ſanguine præditum, ſine corde & iecinore inuenitur: qua de re quæſtio magna inter eos fuit qui diuinationis præcognitionẽ eiuſmodi profitebantur, potuerit ne hoſtia ſine corde viuere, an ad tempus amiſerit? quanquam Cęſar id eluſiſſe fertur, audacioriqꝫ animo reſpondiſſe lætiora quædam, neqꝫ pro oſtento ducendum, ſi pecudi cor defuiſſet: quod quidem non ſemel, ſed bis ei ſacrificanti, quod meminit Plinius, accidit, vt cor in extis non inueniretur. Neque Cæſari tantùm non inuentum in hoſtiis, peractum vitæ tempus oſtendit, ſed & Heluio Pertinaci eo die, quo occiſus eſt, ſacrificanti, negatur in hoſtia cor repertum, & cùm id vellet procurare, caput extorum non deprehendit. Et Theologi noſtri ſecuti Prophetarum dictata, conſilium in corde reſidere dicunt, in eóque agendorum omnium radicem ſtatuunt, docente Domino, in corde eſſe quod coinquinat hominem: & vbi mundo corde ſacræ literæ habent, ſynceras intelligunt cogitationes. Quaqꝫ ratione conſiliŋ ſymbolum eſt, eadem pro illa intellectus parte, à qua regimur, figuratur: vt illud: Quare cogitationes aſcendunt in corda veſtra? aſcendunt, dominantur, primum ita locum aſciſcunt ſibi, vt veſtra omnia conſilia conculcent. Ita verò facit cor ad animam, quæ vitæ noſtræ materia eſt, vt priſci vates illi animæ receptaculum eſſe cor ſignificaturi, id hieroglyphicè animæ ventrem appellarint: atqꝫ ita intelligendum eſſe illud apud Hieremiam: Ventrem meum, ventrem meum doleo. Heſychius ait: Nam quem ventrem? Ipſe ſubinfert: Et ſenſus cordis mei conturbati ſunt: ideoqꝫ inteſtina huiuſmodi aqua lota offerre admonemur in holocauſtum, hoc eſt, abditas latentesqꝫ cogitationes eluere, & diligenter abſtergere.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

NILI DILVVIVM.

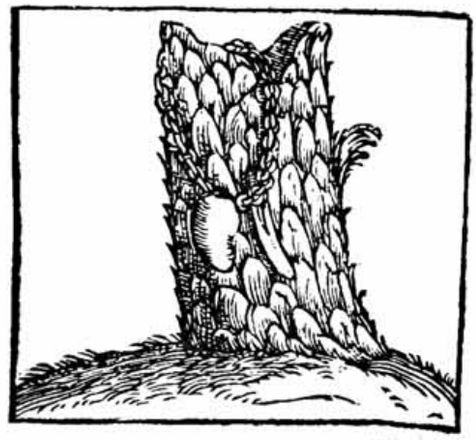

D

SAcerdotes Ægyptij cœlum & terrã diluuio liqueſcentes, exundationẽ quippe Nili, quę tam à terra quàm à cœlo eſſet, vti alibi diſputatum, oſtendere cùm vellent, cordis ſimulachrũ proponebant, cui lingua eſſet applicita: ex corde quidem Nilum ipſum intelligentes, qui ſua potens vi affluentiſsimã humoris copiam è terræ viſceribus educeret, vti motus omnis à corde principiũ habet. Sanè illi, cordi totius corporis principatum, præfecturam, arbitriumq; tribuunt, ac perinde Nilum Ægypti dominum agnoſcũt, neq; quicquã aliud eam eſſe, quàm Niliacæ alluuionis vliginem profitentur. Per linguam verò confluentes vndecũq; imbrium eluuies, quas eo quo plurimum inturgeſcit tẽpore in Æthiopia maximas fieri compertiſsimum habebant, quibus in Nilum collabentibus cataclyſmo facto Ægyptum vniuerſam ſub aquis merſari, veluti lingua humore vndecũq; ad ipſam confluente, ſemper in vdo eſt, & aliquo ſemper corriuio irrigatur alluiturq;. Quoniam verò illis ſertiliſsima rerum omnium vbertas à Nilo eſt, rerum itidem cauſas omnium originem q; in humorem referebant, omniumq; parentẽ, omni reiecta controuerſia, celebrabant. Quorũ opinionẽ Thales Mileſius ſecutus, ex aqua omnia ſenſit eſſe, & in aquam viciſsim reditura: principium quippe animantiũ omnium eſſe genituram, eandemq; humidam: ex quo ſimile eſſe veri iudicabat, ex humore oriri omnia: quæ ratio fuit vt maritum Græci potionis nomine nuncuparent: πόσις enim vtrunq; horũ ſignificat. Præterea ſtirpes omnes humido aluntur, humido ad fruges euadunt, humoris autẽ penuria interim exareſcunt. Solis ad hęc ignis, ſiderumq; omnium aquarum exhalationibus alitur: quinimò & mundus ipſe, vt præſtantiſsimi philoſophorum aſſeuerant: quod quidem apud Aegyptios tam perſuabiliter receptum erat, vt Solem & Lunam non curru, ſed nauigio vti dicerent, ad nutrimentum ſcilicet & generationem eorum hoc referentes.

E

AEGYPTVS.

F

PRæcipuam autem Aegypti effigiem ex imagine cordis in ardenti ara thuribulo've cõſidentis, oſtẽdere conſuerũt: calida enim ac humida eſt Aegyptus, in Auſtralibus pręſertim locis, quemadmodum & cor: idemq; in ſiniſtram hominis partem toto declinat turbine. Alibi verò Antarcticas regiones, ſiniſtras ab eis appellari docuimus: in illis autẽ oriri Nilum, in quo ſumma eorũ religio, & à quo paulò antè omnia proficiſci, ex eorũdem inſtitutis dicebamus. Quod verò pertinet ad thuribulum, Hippon philoſophus, vt ex Cratete didicimus, fabula cui titulus πανόπτου, cœlum veluti præfurnium eſſe dixit, homines verò carbones. Sed hæc melius ex Homero declarabuntur: ait is, nullius diſciplinæ quantumlibet remotæ neſcius, Iouem cum reliquis dijs, Solẽ quippe ſtellasq; omnes ad Æthiopũ epulas inuitatos accedere, quaſi velit id, quod paulò antè dicebamus, innuere, hauriri ex vdo nutrimenta ſideribus. Accumbunt verò apud Aethiopas, quia circa Oceani oram non niſi Aethiopes habitãt, quos vicinia Solis, vel diuturna parallelorum mora vſq; ad nigri

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nigri coloris ſpeciem exurit. Oceanũ autem quemnã alium hic intelligamus, niſi Nilum, cui antiquiſsimũ id cognomentũ fuit, propterea quòd Nilum illi, vti dictũ, totius humoris fontem arbitrarentur, Ægyptumq; ipſam ſuapte vi tãtam aquarum redundantiã euomere. Erit itaq; cor Ægypti inſtar, hoc vti ſanguinis, ita hęc primariũ totius humoris receptaculũ: thuribulum verò conuiuas ipſos, vtpote ſacrificulos, indicabit hoſtiarũ ſuper ignẽ poſitarũ nidore exhilaratos.

ARDENS ORATIO.

SEd cur nõ potius dicamus, cor ita in thuribulo poſitũ ſignificare orationes, preceſve, quæ puro ex corde proferuntur ad Deũ? idq; eſſe thus illud mundum, quod ſibi Deus offerri mandat in diuinis literis, ex quo ſcilicet odorem capiat ſuauitatis. In Euangelio Matthęi, vbi Dominus perperàm agere Phariſęos inquit, qui nõ obligare iuramentũ, quod per altare fieret, arbitrabant, ſed quod per donum altari illatum: Adamãtius cor hominis inter alia ſignificata idem & altare intelligit: per votum verò, recti alicuius operis deliberationem, quod faciundum ſimulac inſederit animo, oblatũ, vti votum, interpretatur. Nam & Latini vota alia cõcepta, alia nuncupata vocãt. Priora illa ſunt de quibus hic intelligit Adamantius. Quoniã verò multi palàm dona hæc eleemoſynarũ, precum, ieiuniorũ, offerunt corde, tamẽ ſunt alieni à Deo, hi Phariſæi ſunt cęcorũ duces, qui quæ exterius perpendunt, quæ verò interius ſunt minimè contuent: ita per dona iurandũ cenſent, non per altare, à quo donis ipſis accidit ſanctitas. Monet igitur Dominus vt cõſideremus cuiuſmodinam ex corde eleemoſynæ, vel pſalmi, vel preces, vel ieiunia offerant: atq; ita qui teſtẽ altare, hoc eſt, cor & cõſcientiã appellat, per altare iurat, ac perinde omnia quæ continent in eo, cõplectitur.

COELVM.

PLutarchus hanc cordis effigiem ſubiecto in foco ſuccenſam, cœlũ indicare contẽdit, animumq; illum, qui propter ęternitatẽ nulli vnquã ſenecturi obnoxius eſt. Et Apuleianus Triſmegiſtus ab Hippone nõ admodũ diuerſus, Ægyptũ cœli agnoſcit imaginẽ, ijſq; omnibus ęquiparari, quę in cœlo gubernant, exercenturq; et ſi dicendũ ſit verius, terrã eam totius mundi templũ eſſe. Quinetiã inuenias apud nõnullos, vniuerſum terrarũ orbẽ in diuinis literis nõnunq; Ægypti nomine nũcupatũ: vt eo Pſalmi loco, Veniẽt legati ex Ægypto: ꝓptereaq; vniuerſam terrã eodem, quo Ægyptus, modo coagmentatã imaginentur.

CLIBANVS.

CONSCIENTIA IGNE EXAMINATA.

TAcit verò ad hanc cordis ſignificationẽ Clibanus in diuinis literis paſſim propoſitus, cui cor hominis aptiſsima cõfertur ſimilitudine, de quo tam frequens in Moſaicis libris, et Prophetarum aliorum oraculis mentio reperitur, ſiue per ſimilitudinem, ſiue ſit pro inſtrumento ſacrorum poſitus. Clibanus enim pręfurnium eſt apud Latinos: per eius figurã interpretes cor hominis, vti dictũ ſuperius, intelligunt. Nam quædã Deus apud maiores noſtros, veteres inquam Prophetas apponi ſibi vult Clibano cocta, hoc eſt, tacita mẽtis agitatione examinata, cũ ſcilicet nos erroris pœnitet, et cõſcientia noſtra ardore quodam occulto intra ſe ſuccendit, vitiũq; ipſa ſuũ paulatim exurere contendit.

SACRORVM ARCANA.

ADamantius putat ex Clibani forma, quæcũq; in diuinis literis profundiora vel inenarrabilia ſunt, ſignificari, quippe quæ recondita deliteſcunt in

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſenſu mẽtis, neq; facilè ad imperitum vulgus proferri poſſunt: ſunt enim multa huiuſmodi, ſicuti de Camelo, & Sue, altero quidem ruminante, ſed qui pedem integrum habeat: altero verò bifidam prę ſe ferẽte vngulam, ſed qui minimè ruminet. Ita etiam de Adamo per Euam aſtu ſerpentis deceptã, in præuaricationẽ adducto, quarum hiſtoriarũ myſticum ſignificatũ locis ſuis expoſuimus ex Philone. Apud Ezechielem, vt ad Adamantium reuertamur, quæ de Cherubino vel de Deo media ſui parte ſuccẽſo, vel de admirabili illa viſione, ſunt literis demandata, niſi coquantur in Clibano, neq; quidem mandi, neq; deuorari, ita vt ſunt cruda, poterũt: hoc eſt, vt cruditatem hanc interpretemur, niſi qui latet interius ſenſus diuini calore ignis molliat, excoctusq; ita cibus fiat vt mandi poſſit, & ad nutrimentum aſſumi, aliquid ſemper occurſabit, aſperitate ſua difficile, quod ab eorum guſtu mortales auertat. Oſeæ dictum eſt: Corda eorũ ſicut Clibanus incaluerunt: quod longè ſeciore à ſuperioribus ſenſu tunc fieri intelligendum eſt, cùm vitiorum ardor cor ipſum interius exurit, quippe cùm mortales flagranti cupidine incenſi, ſuam ipſimet perniciem affectantur: in medio enim hæc poſita ſunt, vtrum res ad ſacrificiũ coquere, an exurere potius inutiliter velimus. Atq; ita Clibanus varia interioris affectus habet ſignificata, proq; ſenſu myſtico figurat. Minimè verò prætereundũ videtur, quod Hieroſolymitanus Heſychius hieroglyphicè ſuper Clibano philoſophatur eo Leuitici loco: Cùm autem obtuleris ſacrificiũ coctum in Clibano de ſimila. Nam per Clibanũ Mariæ virginis vterum ſignificari tradit: Clibano enim ignis ſuperponit, qui ſupponitur in craticulæ miniſterio. Veluti enim Clibanus & ignem & panem coquendum deſuper accipit, ita Dei genitrix ſpiritum ſanctum, & Dei verbum in vtero ſuo conficiendum maturandumq; ſuſcepit: & quæ multa in hanc ſententiam proſequit. Eſt verò Clibanus, tum furnus, tum ſartago, aut teſta quædam grandior, operculo vel ferreo, vel ex ære prẽmunita, ſupra quod ardẽtes prunæ ingeruntur, vt quod intrà poſitum eſt, coquatur, cõdiatúrve. alicubi totum hoc opere figulino conficitur. Ad huius autem ſimilitudinem formata eſt pectoris concauitas, per quam ſpiritus vltro citroq; commeat. Columella ſcrobem Clibano ſimilem fieri monet, vt imus quàm ſummus ſit patẽtior, quo radices latius euagari poſsint. Ex hac itaq; forma nonnulli Prophetarum ſcripta Clibano ſimilia dicunt, quæ plus habeant in receſſu, quàm ore ſummo polliceantur.

DE SARTAGINE.

EST & Sartago ab hieroglyphicis huiuſmodi non abſimilis: nam eodem penè ſignificato, ſacrificium Deo facturi, quædam in ſartagine frígere iubemur.

RESIPISCENTIA.

EA tamen differentia, quòd in Clibano tacitæ conſcientię ſtimulus adurit, in ſartagine culpam agnoſcimus, eãq; noſmetipſos incuſando ream facimus, quasq; mereri nobis videmur pœnas vltrò depoſcimus, & modò hũc modò illum errorem ſolicita repetitione verſantes animo, quæ ſatisfaciendi ratio nobis reliqua ſit, agitamus. Alij rem eò trahunt, vt prophetarum oracula toto mentis ardore verſanda ſubmoneãt: inde enim fieri, vt repetita ſæpius, & inter ſe cõglobata, facilè intelligi & explicari poſsint, vt hinc eam ſaltẽ quæ ad mores pertinet doctrinam aſſequamur. Alio verò modo ſartago apud Heſychium accipitur pro cruce Chriſti: ſiquidem cibus, qui prius ineptus erat ad mandendum, ſimulatq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mulatq; sartagini fuerit incoctus, mandi potest: ita corpus Christi antequã pateretur si foret esui exponendum, vt ipse de se sæpe futurũ aiebat, abominabantur humanæ aures, respondebantq; omnes, durus est hic sermo: quomodo potest hic corpus suum apponere vt manducetur? post crucem verò patefactũ est, id diuino munere dispensationeq; fieri posse: nam totũ illud mysterium in Christi passi commemorationem institutum est.

DE CRATICVLA.

CRaticula tota prorsus Hebræorũ esse videtur, sedenim Cyrillus hieroglyphicum in ea agnoscit Ægyptiacum.

IRA.

ALt enim eam subiecto igni, & corde superimposito, furoris & indignationis apud sacerdotes illos indicium fuisse, vt ex eo scilicet cordis bile succensi excandescentiam ostenderent.

POENITENTIA.

B NOstri hoc sanctius intellexere, qui Craticulam pœnitentiæ signum posuere (liceat verò mihi Theologorum dictata sectanti, eorum interdum vocabula vsurpare) non tamen hinc tacitam mentis exulcerationem intelligentes, sed amaritudinem conscientię minimè simulatam, manifestissimis verò conspicuam argumentis: quippe vbi luctu, lachrymis & lamentatione conficimur ob ea, quę nequiter, improbè atq; iniquè patrauerimus, vnde mox fletus ex intimo cordis fonte prorumpens carnem maceret, ieiunia debilitent, abstinentia comminuat, atq; arefaciat. Hæc enim est illa in propatulo posita sui conflictatio, quę succensos diuini amoris igne carbones omnibus ostẽdit, exemplumq; alijs præbet, qua se quis ratione possit abnegare. Hinc nonnulli quos ardens inuitat ad æthera virtus, non flagrantem modò animum præ se ferunt, verùm & corpus ipsum tormentis obiectare non dubitant. Talis olim pientissimus Laurentius fuit, qui dum edaci corpus igne torreretur, longè magis animo in ipsius Christi amorem accendebatur, sacrificiumq; Deo sanctum & immaculatum, interius cor, exterius corpus, in vera craticula vstulatus offerebat. Neq; tamen sum nescius Adamantium hæc, quæ de craticula dicta sunt, ad diuinæ lectionis in-
C quisitionem adducere, cùm ea scilicet ardenti studio consectamur, quæ nullo obtecta velamine vnicuiq; sunt intellectui peruia, cuiusmodi scilicet est sensus, quem historicum Theologi nominarunt. Qua verò ratione craticula Christi mortem & resurrectionem significare possit, apud Hesychium videndum, Leuit. 11. eo loco: Si autem in craticula fuerit sacrificium.

CONDITORIVM.

EX eo autem quòd cor in abscessu pectoris latitat, & intra pręcordia se reducit, diuinæ literæ cor plerunq; non tam pro ijs quæ in abdito profundoq; mentis recessu conduntur, quàm pro quarumcunq; rerũ receptaculo, vbi hæ in diuturnum tempus asseruandæ reponuntur in occulto, per cordis effigiem exprimere consuerunt. Vnde in sepulchri etiam significatum cor accipiunt. Christus enim Euangelio manifestè sepulchrum cor terræ nuncupauit: Sic erit, inquiens, filius hominis in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus.

CONCORDIA.

NEq; verò me pigeat iuniorum etiam inuentum antiquis his subtexere, qui cõmenti sunt in concordiæ significatum duo corda vinculo colligata figu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

rare, quod à corde vocabulum, non à citharæ chordis deductum existimarunt.

DE SPINA DORSI.

OSsa quin etiam & neruos aliquot Aegyptij inter hieroglyphica retulere: cuiusmodi os illud est, quod à summa ceruice multis distinctum internodijs per vniuersum dorsum excurrit.

TITILLATIO.

PEr eius enim picturam, nequitiam petulciorem, concitatamq́ titillationem significabãt: siquidem humanam genituram à cerebro delabi, perq́ id ossis defluere, non Aegyptiorum modò, sed multorum etiã aliorum opinio fuit, Alcmæonis verò pręcipua, quam vnà cum Hippocrate poëtarum aliquot autoritas confirmauit. Sentire hoc ipsum Plato videtur, dum seminij vim vertebralis ossis defluuium esse tradit. Hinc Maro:

Exoriare aliquis nostris ex ossibus vltor.

quod ad Anaxagoræ ὁμοιομερίαν nonnulli referunt, cuius opinionem Lucretius acriter incessit, quòd putarat is,

Ossa videlicet ex pauxillis atq; minutis
Ossibus, & sic de pauxillis atq; minutis
Visceribus viscus gigni, sanguenq́ creari,
Sanguinis inter se multis coëuntibus guttis.

Democritus eam ex totis prodire corporibus, pręcipuisq́ eorũ partibus, veluti carnosis, fibris, & ossibus, arbitratus est. Cæterùm philosophorum & medicorum plurium diligentia secus rem inuenit, qui genituram minimè esse ossis vllius medullam, sed sanguinem potius asserunt: quibus Pythagoras etiam adstipulatur, dum eam probatissimi sanguinis spumam esse contendit, ac alimenti nutrimentũ. Huiusmodi porrò sanguis ab hepate ad renes immittitur, per meatus inde ad id aptos flexuoso quodam tramite ad testes dilabitur, quod in dissectionibus apertissimè compertum est. Vnde Anchises apud Maronem paterna impulsus charitate clamat:

Proice tela manu sanguis meus.

Quod ad imitationẽ Pindari dixisse videt̃, qui Nemeis ita, τιλαυγεὺ ἄρ̃αρε φέγγος αἰακιδᾶν αὐτόθεν ζεῦ, τεὸν γὰρ αἷμα. Quidam philosophorũ rerum venerearum libidines in iecinore contineri arbitrati sunt, quod à Lactantio quoq́ memoratur lib. de Artificio. Et Mathematici iecur à Venere regi autumant, in eoq́ amoris sedem poëtę omnes agnoscunt, dum Cupidinem iecur sagittis appetere vlcerareq́ cõqueruntur. atq́ ita VII. Prouerb. Salomon: Donec trãsfigat sagitta iecur eius. Verùm aliud est concupiscere, aliud cõmoueri ad procacitatem: alterum enim mentis, alterum corporeæ munus est viuacitatis. Quæ verò ad iecur pertinent, in Vulture satis examinata sunt. Sedenim cùm renes ossi, quod suprà posuimus, adhærescant, non imperitè figmentum hoc suum Aegyptij cõmenti sunt: nam & Astronomi renes & genituram in Veneris potestate cõstituunt. Renes ait Varro ita dictos, quasi riui ab his obscœni humoris oriantur. Quòd verò & lumbi eidem ossi adiacent, Aegyptij per lumbos Venerẽ innuebant: hinc apud Comicos & epigrãmatarios poëtas vbi quid lasciuius enunciandum fuerit, frequens adeò de lumbis mentio, dum fluctuantes eos alij, alij exporrectos, alij aliter dicunt. Tangit & Persius hoc, vbi lasciuorum poëmatum recitationem incessit, dicens: Cùm carmina lumbum intrant. & inferius: Summa delumbe saliua. Habemus & in sacris cõcentibus, vsq́ ad noctem renes increpuisse, et imple-

tos

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tos illusionibus lumbos. Et Gen. XXXV. Reges de lumbis tuis egredient. Præterea vbi Paulus de Leui ad Hebræos scribit: Adhuc enim, ait, in lumbis patris erat, quãdo obuius ei factus est Melchisedech. Neq; tamẽ inficias ierim, aliquot diuinarũ literarũ locis lumbos poni pro virtute, vt XII. cap. Regum tertij, qui tamẽ apud Hebræos primus inscribitur, vbi Roboam seniorũ spreto consilio salutari, adolescẽtiorũ, in quorũ adulatione fuerat educatus, animos prætulit, qui ferociores erant: suaserunt enim illi vt rex iuuenis & imperitus rerũ, fortẽ se atq; terribilem populo ostentaret, & ita loqueretur ad eos: Minimus digitus meus cõpactior est lumbis patris mei. quo responso amaritudinis pleno factũ est, vt statim à tribubus decẽ desertus fuerit, regno quod pater auxerat, ad duas tantũ tribus imminuto. Quamvis verò diuinæ literæ lumbis plurimũ tribuãt, vbi de genitura mentio sit facienda, nõ illæ tamẽ ossa ipsa ex Ægyptiaca disciplina reijciunt. Nam vbi Laban accipit hospitio Iacoben sororis suæ filiũ agnitũ, significare volens etiã ex patris consanguinitate eũ sibi coniunctũ esse, Os, ait, meũ es, & caro mea: quasi ad id respiceret, quod veteres plerique philosophi tradidere
B ossa ex virili semine in embryone gigni, ex materna verò genitura virili circũfusa, carnẽ ipsam fieri. Sed quòd alicubi Lũbos, in vulgatis habetur editionibus, Symmachus vertit latera: sed eodem vtrunq; significato, concupiscibilis animę pars, signatur: iuxta enim latera renes sunt. In lumbis sanè maxima, aiunt interpretes, esse solet incitatio ad concupiscentiam, aduersus quam renes nostros & cor nostrũ aduri, in sacris adorationibus suppliciter imploramus, quippe vt & naturali appetitui, & voluntati simul obsistere valeamus. Hac de causa dicebat Apostolus: State præcincti lũbos vestros, vero tamen cingulo, hoc est, voluptate ea, quę vera sit, quę scilicet à castitate & cõtinentia oritur: quod dubio procul est à Domino desumptum, vbi præcinctis nos iubet esse lumbis. Nam & apud Romanos cinctus armatũ strenuũq; significat, vt discinctus contrà imbellem & effœminatũ. Iam & hostiæ renes ignibus traditi, dubio procul significant genitalium partiũ ardores extinctos esse: quicq; omne quod pingue est de renibus & omnibus interioribus obtulerit, tũc verè purgatus omni libidinis vitio, pro delicto hostiã iugulauerit. Sed quoniã hęc in diuinis literis & sępe & multipliciter habentur, non importunũ fuerit, quod ad hanc sententiã facit, locũ ex Leuitico
C repetere, vbi de pacificorũ sacrificijs agitur: vbi sanè legislator iubet duos renes cum adipe quo teguntur ilia & reticulum, siue, vt alij edũt, fibras iecinoris cum renunculis, adoleri super altare in holocaustum: ex his, vt ait Hierosolymitanus Hesychius, legislator vult nuptiarũ desiderium offerri Deo, vt prolis causa, non fornicationis, proveniat, & honorabile sit coniugiũ, & torus immaculatus. Iungit verò iecur renibus, quia delectatio sine concupiscentia in eo sedem habere fertur: hepate verò in renes vim operationis suæ ministrante, quod per desiderium quam Græci ἐπιθυμίαν vocant, motum fuerat, ad desiderium effectus concitatur, quæ duo simul adolenda sunt, vt scilicet neq; praua nobis proponamus, & si quo modo suggerãtur, abolere festinemus: & vt verbis vtar Hesychij, quia in hepate concupiscentiæ requiescere putantur, propterea pinnã, hoc enim ex LXX desumit, hoc est, summitatem cum renibus auferri præcipit, & offerri ad altare, vt ab omni mala delectatione mundemur, scientes quòd primitiua cogitationum nostrarum Deo necesse habemus auferre. Demũ vt à gentibus quoque arma nobis mutuemur, Poëta venustus in hanc sententiam ait:

Principijs obsta, sero medicina paratur, Cùm mala per longas inualuere moras.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Pudenda.

TEMPERANTIA.

NImirum in ſacris noſtrorum literis id erat temperantiæ ſignum, quòd in ſalutari victima lumbos eximi mos erat, tanquã impuros, ait Philo, propter concitandæ libidinis titillatum, ſemine per eos irriguo. Diuino autẽ præcepto lumbos præcingi iubemur, cùm ſacra illa ſolennia ferimus, quæ tunc temporis inſtituta ſunt, cùm exeuntes ex Ægypti captiuitate, hoc eſt, ex voluptatũ & delitiarum illecebris, agnum, hoc eſt, puritatẽ edere admonemur, & in caſtimoniæ conuictu diſcumbere. Apud Nilum autem huiuſmodi lex de temperantia lata eſt, qui, vt Ambroſius, Geon eſt, vnus ex quatuor Paradiſi fluuijs, qui virtutem hanc ſignificare dicit, de quo ſatis in Accipitris cõmentario diſſeruimus. Quod verò de vaſculorũ perplexitate dicebamus, admittit id etiã Ariſtoteles, qui teſtes libramenta quędam eſſe dicit, quorũ beneficio ſemen ad penem cõmodè labatur: neq; id ſemel aſſeruit, dum eorũ aduerſatur opinioni, qui teſtes ſolos genituræ receptaculum putant. Innititur verò is exemplo tauri, qui iam exectus vaccam impleuerit. Quendam etiã ait Albertus Magnus euiratũ, prolificam in coitu operam nauaſſe: licet Galenus ab Ariſtotele diuerſus eat, teſtesq; omnino ſeminis receptacula eſſe contendat. Quin etiam Auerroes in hoc à ſuo diſſentit Ariſtotele. Quibus reſponſum fieri poſſet, ſit teſtes in hũc vſum à natura tributi eſſent, animalibus vticq; omnibus id officij ſubminiſtrarent, neq; vlla eſſet abſque illis propagatio: ſecus verò plerunq; repertũ, vt quæ recitauimus exempla teſtant. Cadunt igitur cauſa, qui ſolis, quos oggerunt, teſtibus innituntur. Ab hac ſpina cauda exit: ea curta, in diuinis literis oſtentat eos, quibus nulla de futuris cura, qui diem nouiſſimum, futurũq; Dei iudicium aſpernanur, qui ſubinde dicunt Edamus & bibamus, pereat qui craſtina curat: cras enim fortè moriemur, quia mors aurẽ vellens, viuite ait, venio. Eſt enim cauda pars corporis extrema.

DE PVDENDIS.

PVdendorum ſignificata his adiungere neceſſariũ eſt. Nam vetuſtas illa vt minus vitioſa fuit, ita ſimplicius apertiusq; de vnaquaq; re philoſophata eſt: neq; erat tunc temporis in humano corpore quicquã, quod vel viſu, vel nuncupatione ſua, turpe iudicaretur. Prauis verò moribus ſuccreſcentibus, multa decernenda fuere tam factu eſſe quàm dictu turpia, vt qui rebus ſuis modũ præſcribere neſcirẽt, ipſius ſaltem turpitudinis infamia abſterrerentur. De antiquiſsima igitur diſciplina dicturus, quæ ad ſignificationem figuræ illius, quæ tam viſu quàm dictu obſcęna iudicatur, pertineãt, veniam mihi dari poſtulo, ac in eam hæc accipi partem cupio, propter quam & prius excogitata à veteribus illis fuerunt, & à me nũc in communem vſum propalata, eo quidem conſilio, vt hæc illis ſcriberentur, qui ſanctius inſtituti, rerum viſcera & intimas medullas, non verborum ſuperficiem, examinarent.

MAGNANIMITAS.

ESto igit prima pudendi virilis ſignificatio, quæ tot columnis inciſa, tot obeliſcis notata, tot alijs veterũ monumẽtis inſculpta, magnũ & erectũ viri fortis animũ oſtẽtarint. Extant adhuc columnarũ fruſta aliquot in Seſoſtreos memoriã erectarũ, quę literis Ægyptiacis inciſę ſunt, in quibus vtriuſq; ſexus naturę inſculptæ conſpiciunt. Seſoſtrẽ enim hunc Theopõpus lib. III appellat, quẽ Seſonchoſin aliqui nominarunt, qui ſcilicet Ægypto regnauit vniuerſæ, imperiũq; in Europã protulit, de quo apud Herodotũ multa. Vbi igitur in columnis

aut

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A aut obeliſcis ab eo poſitis virilia pudēda conſpexeris, bellicoſos, ſtrenuos, & magnanimos viros armis ab eo ſuperatos intelligas. Nam & cōiectores, mulierem quæ virum & liberos habeat, ſi cōmutatam ſe in marem ſomniauerit, viduam breui futurā conijciunt, atq; ita viri muneribus functurā. quæ verò liberos non habeat, mares parituram. quæ virgo ſit, futurum vt primo quoq; tempore matrimonio elocet̄. Ita ſemper ea humani corporis pars aliquid ſemper indicat, quod ad negotia virilia pertineat.

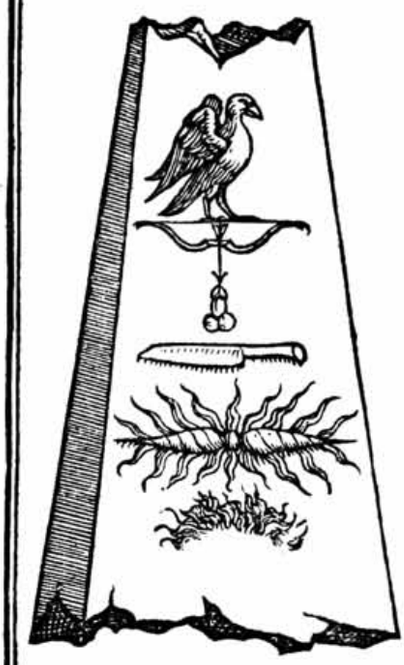

Vicit armis ſtrenuos, vicit fama inertes.

FORMIDOLOSVS ET IMBELLIS.

VBi verò in monumentis ijſdem muliebria videris inciſa, argumentum eſt, imbelles, molles, & inertes homines ab eo ſubiugatos, cuius nomē vel nota ſuperpoſita fuerit. Ad quod dubio procul re-
B ſpexit Homerus, cùm Therſitem Græcorum puſillanimitatem increpantem his verbis inducit, κακ' ἐλέγχε ἀχαιΐδες, οὐκετ' ἀχαιοί. Id quod ad Numanum ſeſe & ſua glorioſe iactantem non inuenuſtè tranſtulit Maro, dum eum, ô Phrygię (neq; enim Phryges) in obſeſſa Troianorū caſtra dicentē inducit. Alibi virorum negotia ita pręſcribit, vt hi bella pacemq; gerere deberēt. Et Horatius virilē Cleopatræ animū obſtupeſcit, quæ generoſius perire quęrens, enſem haud quaquā muliebriter minus expauerit. Apud eūdem Tyrtęus poëta non mulieres, ſed mares potius animos in Martia bella verſibus exacuit. Ouidius quoq; in Eunuchū, cùm militem virū eſſe debere aſſereret, Iſta mares tractāt, dixit, tu ſpes depone viriles. Ad hęc Onirocritæ dicūt, ſi princeps quiſpiam in fœminā ſe degeneraſſe per nocturnā ſit imaginē arbitratus, futurū vt loco deijciatur, propterea q; mulieres plurimū imperijs virorū ſubijciuntur.

INNOCENTIA. CRIMEN.

C NOn eſt hoc loco prætereundus ſacrificij veteris mos, vbi maſculi vocabulum inſontem, & nulla criminis macula notatū intelligi debere autumant Theologi, per fœminam verò crimen. Cyrillus enim Leuitico, homilia prima, ſiue ea ſit Origenis, vbi agitur de vitulo maſculo ſine macula offerendo, maſculum ait intelligi, qui peccatū ignorat, propterea quòd fœmina ſit peccati ſymbolum. Labilis enim, mollis, & ad delinquendū procliuis admodū eſt mulier. Maſculum igitur ſit munus quod Deo offers, hoc eſt, muliebre nil habeat, concupiſcentia vacet, fragilitatem aufugiat, nihil molle, nihil diſſolutum meditetur. Et maſculi deniq; nuncupatio in diuinis literis virū indicat virtutibus perfectum, qui præſenti fortiq; animo ſemper eſt, cùm mulier contrà tātæ ſit infirmitatis, vt Salomon Sapientia dixerit, Melior eſt iniquitas viri, quàm mulier benefaciēs. Et mares tantū ſtirpis Aroneæ iubet Dominus veſci ſacrificato, quia ſcilicet nō omniū eſt de Deo diſputare, ſed eorū tātùm qui nihil fœmineū, nil fluxū in cogitationibus habeāt. Demū, ne de Deo diſputare præſumamus, quādiu per quaſdam declinationes diffluentes, vel domeſticas curas, vel inania negotia, à maſculorum dignitate vigoreq; exciderimus. Similiter in victima peccati, maſculus tātùm de genere ſacerdotali veſcetur carnibus eius: ad pœnitentiam enim forti

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

opus eſt ſenſu, ait Heſychius, & intentione virili. Cui Pſalmographus ita ſuccinit: Viriliter age, vigorẽq; audacter amplectere, & in quãcũq; prouinciã te delegauerit Dominus, eã & alacriter ſuſcipe, & non ignauiter adminiſtra. Porrò vir qui teſticulos auulſos habeat in diuinis literis, hieroglyphicũ eſt hominis qui vitam prius piè ſanctèq; inſtitutã habuerit, iuuentutemq; omnẽ bonis operibus exercuerit, ingraueſcente verò ætate ad nequitias & inquinamenta declinarit. Nam cùm teſtes, vti ſuperius oſtenſum eſt, virtutis indicia ſint, euiratio mollitiem dubio procul effœminationẽq; ſignificat, ipſo ſe vocabulo prodente. Vel, vt Heſychij ſententia eſt, ſecuiſſe ille abſtuliſſèq; ſibi teſticulos videt, cuius impius animus ſceleratáq; mens timorẽ Domini verãq; abiecerit pietatem, perinde ac ſi crudelis manus ſemetipſum abſciderit, hoc eſt, ſeſe à Dei coniunctione, quę ſita eſt in virtutibus, abſtulerit, & bonę frugis prole fœtificationeq; priuauerit, ipſo qppe abiecto ſigno, per quod vera virilitas in homine cognoſci poſsit. D

ERGA PARENTES ingrati.

E

ANtiquorum autem religione inſtitutũ fuit Gallos, euiratos quippe ſacerdotes, Deûm Matri miniſtrare, perpetuæ eius ſeruituti addictos, quòd qui patris, matríſve nomen violauerint, eo ſupplicio damnandi viderentur, ne poſſent ipſi vnquam fieri parentes: in qua ſententia fuiſſe Lucretium, hæc eius carmina declarant:

Gallos attribuunt, quia numen qui violarint
Matris, & ingrati genitoribus inuenti ſunt,
Significare volunt indignos eſſe putandos,
Viuam progeniem qui in oras luminis edant.

COELI FOECVNDITAS.

QVæ verò de Cœli pudendis à Saturno falce abſciſis et in mare deiectis veteres fabulati ſunt, ſententiã prę ſe ferunt à diuinis literis non admodũ alienã, Deũ quippe omniũ rerũ ſpecies cõformaſſe, moxq; pręcepiſſe, vt cõiugio quęq; ſuo creſcerẽt, replerẽtq; terras: id quod & pleriq; philoſophi dixere, rerũ ſemina cœlitùs delapſa tempore quæq; ſuo coaluiſſe, inde ad eas propagãdas naturam vſum Veneris indicaſſe. Iam & Oſirim Ægyptij ſuum, de quo ſæpe alibi, humana effigie pudendis obſcœnius excitatis faciebant, inde generis noſtri cauſam (Sol enim Oſiris) & per quem capite geſtabat calathum, educationis beneficium ſignificaturi. F

MERCVRIVS, VEL efficax ſermo.

SErmonis efficaciã perſuadendiq; vim oſtentare veteres ſi voluiſſent, Mercurij ſimulachrum grandiori iam ætate, barbatum, & effœto propemodum corpore, natura tamen obſcœnius excitata, eaq; tantùm parte validiſsimum faciebant, cuiuſmodi ſignum Cyllenis fuiſſe Pauſanias tradit: atq; ego ſigillum ea ſpecie æneum apud Fabium Caluum Rauennatem Romæ vidi: cui quidem ſigno, præter hæc veſtis erat ſuffarcinata, in cuius ſinum poma, fœturæ ſcilicet indicium, condebantur, nempe quòd ſermo cuius omnino ſymbolum eſt Mercurius, in grandiori, prouectioriq; ætate vim quandam propemodum generandi, tranſigendiq; aliquid habeat, vt quod in conſul-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

consultatione propositum est, deliberet, persuadeat, ac omnino conficiat. Artemidorus Onirocrita scribit, se quoq; Cyllenis vidisse Mercurij simulachrum, cuius species non alia erat, quàm pudendi virilis effigies: eaq; de causa coniectores super sermone disserunt, quæ quis per eius partis imaginem somniauerit.

INVETERATA NEQVITIA.

ADdi solita est Hermæis huiusmodi vestis longo syrmate tracta, quorũ quidem similitudinem Theophrastus Eresius in homines nequam & intemperantes detorquebat, propterea quòd syrma, ventrem, pudenda, & barbam tantùm haberent: ita illi vestem traherent fœminarũ more, ventri dediti essent, atq; libidini, nequitiam in ætatem etiam grandiorem producerent, cùm vitia quædam, vt Satyricus monet, cum prima sint barba resecanda.

SERMO INANIS.

INanem verò sermonem ostendere volẽtes, Mercurium eundem iuniori speB cie ac prorsus impubi cùm effinxissent, attracta illi pudenda vel desidentia faciebant: in his enim qui nondum ex ephebis excessissent, infœcundam & imperfectam esse orationem animaduerterant, vtpote quòd ætas illa ad prudentiam nondum esset idonea. Huiusmodi verò signum vidi Neapoli in magnificentissimis Mactaleonum ædibus.

PROVENTVS.

IAm & Priapi simulachra in hortis statui ab antiquis solita, ne multum in his immoremur, prouentus qui deposceretur significatum habebant. Ea verò de causa fieri consuesse ait Varro, quòd horti omnes in tutela sunt Veneris, quę totius est generationis Dea.

CONTINENTIA.

FRænum libidinibus atq; nequitiæ impositũ & imponendum esse, admonere cùm vellent Ægyptij sacerdotes, genitale viri manu cohibitum atq; coercitũ pingebãt, quippe hominis cõtinentiã eo gestu describentes. In appendicibus vtiq; ad Virgilianũ opus adiectis, cuiuscunq; illi fuerint ioci, sapienter quidem cõpedibus VeneC rem cõstringendam inuenies, quantumq; natis creandis seruiat adeundã, vt corruptũ ibi locum ex Lactantij Firmiani lectione corrigamus: ita enim apud eum legas:

Vna sitim sedent, natis Venus alma creandis
Seruiat, hos fines transiliisse nocet.

Approbesq; interim eorũ fortitudinem, qui potius excastrari voluerint, quàm illicito coitu contaminari: cuius facti fidem apud Cyprianũ & Origenem quærito. Præcipuum autem illud in Christianorũ institutis præceptum ponit Eusebius, γαστρός τε καὶ τῆς ὑπὸ γαστέρα κρατεῖν, ventrẽ quippe, quæq; sub ventre sunt, coercẽda. Sanè Anacharsis Scytha cõuiuio acceptus apud Solonẽ, ita mox decubuit cõpositus, vt vna manu pudẽda, altera verò os obsignaret, palma ad id appressa, daturus quippe per huiusmodi gestum cõtinentiæ atq; silentij monimẽta. Eã verò toto vitæ tempore cõtinentiã à delicijs omnib. alienã secutus est Anacharsis, quare statuis eius inscriptum erat, ΓΛΩΣΣΗΣ, ΓΑΣΤΡΟΣ, ΑΙΔΟΙΩΝ ΚΡΑΤΕΙΝ. quippe, linguã, ventrem, mentulam cõpesce. Nam ille nimirũ ante omnes probus est, qui tribus his egregiè sibi tẽperarit. Neq; verò paruã huius cõtinen-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tiæ laudem meruiſſe videtur Alexander Macedo, cui adhuc iuueni cùm puella, D
noctis bona parte peracta, deducta eſſet, vt cũ eo dormiret, quærenti regi tardi-
tatis cauſam, reſpondit illa, expectaſſe ſe donec maritus cubitum iret: cõmotus
Alexander miniſtros acriter obiurgauit, reducite, inquiẽs, hanc: parũ em̃ abfuit
quin veſtra culpa factus fuerim adulter. Quin & captiuas Darij puellas quanta
integritate ſeruauerit, ignorat nemo. Exẽpla hæc adoleſcens, ætate feruidus, dè-
licijs affluens, adulatoribus vndiq; circũſeptus, ſponte præſtitit, vt nos qui mo-
nitis dubio procul ſanctioribus eruditi ſumus, aliquando cogeret erubeſcere.

VENVS VERECVNDA.

NOn defuiſſe verò vnquã qui verecundiã adamarẽt, tot Veneris ſimulachrá
in antrũ abdita, de quibus alibi meminimus, indicio eſſe poſſunt. Adhęc iu
xta Mantineã Nigræ Veneris ſacellũ apud Meliaſtas fuit, ad verecundiã quip-
pe, qua præditum eſſe debet humanum genus, indicandam. Reliqua enim ani-
mantia die plurimùm & in propatulo, homines verò & clàm & plurimũ noctu
liberis dare operam ſolent. Simulachri huius meminit Pauſanias lib. VIII.

EXTINCTA LIBIDO. E

APud Ægyptios genitalia à Titanibus deſecta, & in fluuiũ demerſa compe-
rias, quòd libidinis ardorem extinctũ, aut extinguendũ eſſe, myſtico eo ſa-
cro intelligendũ. Græci Herûs & Leandri fabulam cõmenti ſunt, vt extincto lu
cernæ lumine, calore quippe naturali deficiente, iuuenilis quoq; concupiſcentię
ardorem extingui ſignificarent, atq; ita tam marem quàm fœminam gelida ſene
ctutis procella exagitatos in aquas immergi, ac deniq; ſuffocari. In ſacris noſtro-
rum literis ſententia huic fabulæ non abſimilis de flore amygdalæ, de locuſta &
cappari habetur, quam loco ſuo ſatis explicauimus. Neq; tamẽ illud cõtemnen-
dum, quòd Græci extinctos cõpreſſosq; nequitiæ ſtimulos à viro forti, hoc eſt,
virtute prædito, indicare volentes, Anteum illum ſuum Terræ filium ab Hercu
le colliſum fingunt: nihil enim aliud eſt Anteum à terra procul ſublatum eneca-
re, quàm à libidinoſo tactu manus & mentem procul amouere.

COELESTE RERVM OMNIVM PROM-PTVARIVM.

PAnos vrbs in Ægypto fuit, in qua huius etiam dei coloſſus viſebatur ingui- F
ne procaciter extento, qui flagellum in Lunam à dextra eius ſitam attolle-
ret. Pana enim illi ad Lunæ ſimulachrum addere voluerunt, quòd omnia mor-
talium vſui neceſſaria putarent à Luna ſuppeditari. Sed quid hoc ſibi vellet ar-
gumentum, facilius ex Cabaliſticæ diſciplinæ ſignificationibus eruemus. Aiunt
enim eius myſterij ſapientes, omnem ſiderum vim, quæ rerum procreationi cõ-
parata ſit, in lunare prius corpus infundi, tanquam in penum aliquã promptua-
riam, mox illam pro rei vniuſcuiuſq; materia formã vnicuiq; ſuam fideliter ero-
gare: idq; ſibi velle videtur in Panos manu flagellum, quaſi accepta eo geſtu do
ceat expendere.

SOL.

IN Sudæ collectaneis legas Priapi ſimulachrũ, quẽ Horũ Ægyptij eſſe dicunt,
læua penem arrectum continere, dextera ſceptrum diſco & pennis inſignitũ,
quę omnia Solis vim oſtentẽt: ex genitali ſiquidem obſcœnius attrectato ſigni-
ficari aiunt, quę abdita ſunt in viſceribus terræ ſemina, vi ſolis erumpere: per ſce
ptrũ verò imperiũ, quod in cœleſtibus & terreſtribus gerit, cuiusq; opera & ter-
ra & mari patefacta ſeſe mortalibus exhibuere, vſusq; & cõmoditates rerũ om-
nium

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A nium ſubminiſtrarunt. Diſcus orbem quo circunfertur indicat: pennæ verò velocitatem, totius cœli ambitu quatuor & viginti horarum ſpacio cotidie decurſo. Sic illis philoſophatum eſt temporibus, vt rem tam ſeriam, et omni modeſtia & verecundia tractandam, ad nequitiæ turpitudinisq; imaginationes traherẽt. Sic Iudæi quoq; Beelphegori nonnunquam initiati ſunt, ignominiæ quippe ſimulachro, quem Priapum Latini vocant, Moabitarum de more ferentes ſacra, grauiſsima contra ſe numinis omnipotentis iracundia concitata. Sic Athenarũ eruditio arcanaq; myſteria vniuerſum orbem eluſere. Atq; huc demùm in Eleuſinæ Cereris ſacris tormentum illud cæremoniarum, ad occluſas portas diuturnior mora, linguæ obſignatio, & tot habituum & ornatuũ, quot Apuleius enumerat, varietas tendebat, vt poſteaquam per quinquennium anxij anhelabundiq; magni alicuius oraculi cognitionem expectarant, & rei cuiuſpiam diuinæ maieſtatem quandam, diceret Tertullianus, ſe viſuros concepiſſent, ſub naturæ ſignificatione ſimulachrum virilis membri tot faſcijs, tot integumentis tandiu coopertum, reuelatum tandem intuerentur, quodq; quotidie ad naturę requiſi-
B ta non ſemel tangere cogerentur, vidiſſe ſe pictum aut ſculptum, ſub religioſiſsimi iuſiurandi prohibitione profiteri vetarentur. quodq; longè magis ignominioſum eſt, huc philoſophi, huc principes, huc ipſi Romanarum rerum domini Auguſti, leuitate neſcio qua pellecti perhibentur.

DE VMBILICO.

QVoniam verò vmbilicus quædam communia habet cum genitalibus, exigit locus ipſe, vt quæ partis eius ſignificata ſunt, explicentur.

PATRIA.

VMbilici ſignificata alij alio modo acceperũt: ſunt enim qui Iouem, ſunt qui mediũ, ſunt qui finem per ſimulachrũ eius intelligãt. Iouem quidem ex vmbilico ſignificare videas apud Curtiũ lib. IIII, cuius effigies ſmaragdo & gemmis alijs coagmẽtata erat. Et hoc idem indicat numus quem apud clariſs. patritium Venetum Stephanum Tepolum vidi, cuius inſcriptio eſt, ΣΕΛΕΥΚΕΩΝ ΠΕΙΕΡΙΑΣ ΖΕΥΣ. ibi enim quædam huiuſmodi ſpecies habetur. Medium ve-
C rò, vt qui dixit Delon orbis vmbilicum. Finem Martialis, cùm ſcripſit:

Iam peruenimus vſq; ad vmbilicum.

Sed eo loco intelligendus eſt voluminis terminus, qui cùm volumẽ explicatur, in fine omnino eſt: cùm verò idem obuoluitur in ſpiram collectum, medium tenet locum. Sedenim Onirocritæ per vmbilicum dubio procul patriam intelligunt, vnde ſcilicet educationis auſpicia ſuſcipiuntur: & per ea quæ vmbilico accidant in ſomnijs videri viſa, de patria vaticinari ſolent.

MEDIVM.

VIdetur verò patria vnicuiq; homini orbis medium eſſe, cùm ab eo loco, vbi quiſq; lucem auſpicatus eſt, & terrarum ſitum, & mundi ſpatia metiri incipiat, et quoquo verſum iter arripuerit, patriam ſemper quaſi centrũ ſtatuat. Sed apertiſsimè Cicero vmbilicũ pro medio poni oſtendit in Verrẽ actione VI. Et raptam eſſe Liberã, quã eandem Proſerpinã vocãt, ex Ennenſiũ nemore, qui locus, quòd in media eſt inſula ſitus, vmbilicus Siciliæ nominat. In homine quoq; vmbilicus medio totius corporis loco cõſtituitur, ſiue circulũ circunduxeris lacertis manibusq; exporrectis, ſiue ad quadræ figuram factum eum imagineris. quanq; de medio hominis diuerſa eſt & Vitruuij & Varronis opinio: hic enim

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

inguen in homine maſculino medium agnoſcit, vmbilicū ille. Apud Martialem D
medios lambere comperias, quod ad Varronis ſententiā accedit: nam fœminæ
inguen eſſe medium, idem quoq; Vitruuius confitetur.

FINIS.

CVm autem & finem ſignificet vmbilicus, oſtendendum quid vmbilicus in libro ſit, de libro enim loquitur Martialis, cùm ſe peruenisſe dicit ad vmbilicum vſq;, vti paulo antè dicebamus. In quo quidem multi hallucinantur, dum alij vmbilicos eſſe putant, defenſacula ea ænea quibus librorum anguli ornātur ſimul & muniuntur: quandoquidem cornua etiā eodem errore vocari credide-rint à poëtis, præcipuè verò bullam in libri medio affixā. Alij ſigna eſſe quędam arbitrantur, quibus antiqui librorum fines concludere ſoliti eſſent: ideoq; Porphyrionem citant, qui ad vmbilicum, ad finem interpretetur, apud Horatium:

Deus deus nam me vetat
Incæptum celeres promiſſum carmen iambos
Ad vmbilicum ducere.

Alij clauos ad ſimilitudinem bullæ, qui pro ornamento affigi ſoleant tabulis quibus libri cōglutinantur, intelligunt. Alij, vt ex errore E
vno in aliū trahantur, rati ſe apertè rem indicaſſe, locum Ciceronis ex tertio de Oratore citant: Sed tum ita ſolet narrare Scæuola, conchas eos & vmbilicos ad Caietam & Lucrinum legere cōſueſſe: ibi per vmbilicos, lapillos intelligunt lotos & politos, ita enim ſcriptis prodidere, cùm hæ buccinorū quorundam teſtulæ ſint, quæ turbinatim cōuoluuntur, in faſtigiū acuminatæ vmbilici forma, qui ex lapide olim fieri conſueuit, ad vmbilici noſtri ſimilitudinem. Vt verò & Martialem & Horatiū idem dicentes, neq; non Catullum & Ouidium etiam intelligamus, qui vmbilicū hunc eodem omnes ſignificato poſuere, ſciendum libros olim fieri ſolitos ductu plurimùm perpetuo, vna quippe pagina, nō vt nos illis diſſectis, & in quaterniones quos dicimus conſertis: & quia complicabantur ad inſtar ſpiræ conuoluti, inde volumina dicta ſunt à voluendo. In extrema autem pagina firmitudinis ergò paruus admodū bacillus, ex cedro quippe, aut buxo, cupreſſo' ve, vel ex ebeno, vel ex ebore adglutinabatur, ad latitudinis modum, quà membrana præciſa erat, hunc vmbilicū appellabant, cuius quidē capita volumine complicato hinc & inde proſtarent: ſolebantq; ea ex argento, vel auro, F
vel etiamnum gemmis ad ornatum præmuniri: atq; ea ſunt quæ cornua nōnulli vocitarunt, vt Ouidius ad librum Epiſtola Triſtium prima:

Candida, nec nigra cornua fronte geras,

hoc eſt, neq; ebore, neq; argento, aut nitida vlla gemma vmbilici præmuniātur, cuius facies atrata luctum præ ſe ferat. Martialis XI.

Explicitum nobis vſq; ad ſua cornua librum.

Sic apud eundem, vti ſuperius dictum, quod & apud Horatium, vmbilicus pro fine ponitur: quia principiū libri eſt vbi à titulo incipit explicari: finis, vbi tota reuoluta pagina peruentum eſt ad vmbilicū. Huius ego generis volumina multa vidi, eaq; vetuſtiſsima, alia ex membranis, alia ex Nilotica papyro, alia Grecis, alia Hebraicis, alia etiam Arabicis literis perſcripta. Non præteribo papyracea illa monumenta, quæ in arcis Æliæ theſauris Romæ aſſeruantur, in quibus archetypa eſt Conſtantini Imperatoris donatio, papyraceum eſſe textum, glutine quodam delibutum, mox aut aprina ſana, vel vitro exæquatum ac perpolitum, vt & ſcripturæ patiens fuerit, neq; vlla calamū aſperitate offenderit, miro quippe læuore complanatum.

CASTI-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A CASTIMONIA E' CONCVPISCENTIA.

EXcisus vmbilicus apud Diuinarum literarum interpretes castimoniam significat: eo enim modo quo præcisum præputium circuncisionis illius est signum qua libidinem atq; nequitiam à corde resecare debemus, ita in fœminis vmbilici amputatio castimoniam indicat: virtus enim eius in vmbilico est. Hinc de profanatis prostitutisq; Hierosolymis Ezechiel ita lamentatur: In qua die nata es, non est excisus vmbilicus tuus, vuluæ igitur matris adhæresci: hoc est, nihil quicquam anima ab originatione separatur, sed patriæ coalita est, & applicita mollitudini, vt minimè mox mirum sit eam, quæ omnia subsequuntur, turpia perpetrare. Nam quod ex Iobe dicebamus, virtus eius est in vmbilico. sub vmbilico ventris legere videtur Eucherius, vt per hoc fœminæ significet genitalia, sicut in viro lumbos dicimus. Nam vmbilicus dubio procul est concupiscentię signum.

DE VENTRE.

B NAm Venter quoq; sua continet hieroglyphica, eaq; ab vmbilico, de quo nunc dicebamus, non admodum aliena: quare nusquã de eo quàm post vmbilicum, possumus commodius meminisse.

PRINCIPIVM.

ABsolutũ perfectumq; opus significat, vti diximus, vmbilicus. Contrà venter, in sacris præcipuè literis, nunc principij, nũc originis indicium est, cum scilicet quis vel à natiuitate, vel ab eo quo sapere cœpit tempore, factum incœptum'ue aliquid ostendere voluerit, ex vtero, ventre'ue dicet. Ita Iobes: Si non ex ventre matris meæ dux illis fui: de misericordia loquens, qua pauperes ab ætatis initio prosequi cœpisset.

MARE.

IN Serapidis descriptione figuráve, de qua plenius alibi, γαστὴρ δὲ θάλασσα legitur: venter quippe mare est. &, vti superius notauimus, Hippocrates decumbentem quempiam, qui mare conturbatum in somnijs sibi sit videre visus, morbo eum ventris tentari conijcit, similitudine puto à mari sumpta, quòd veluti flumi
C na fontesq; omnes in se recipit, ita venter omnia consumat.

INSATIABILITAS.

VNde poëtæ ventrẽ pro ganea, & insatiabilitate, vorationeq; parasitica ponunt, vt apud Horatium Epistolis:

Quicquid quæsierat ventri donabat auaro. Sed ibi apertius:
Scilicet vt ventres lamnâ candente nepotum
Diceret vrendos. Epimenidis in Cretenses obiurgationem Paulus Apostolus repetit, qui γαστέρας ἀργὸς, ventres quippe ignauos eos appellat. Versus verò ille ita in codicibus aliquot antiquis habetur:

Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ κήτεα, γαστέρες ἀργοί·

Semper mendaces Cretes, cõmercia pessima, ventres ignaui. Iam &, Viuite ventres, Lucilius dixit. Et quod apud Terentium legitur, Pugnos in ventrem ingere, Donatus de toto parasito ventrem intelligi posse dicit. Apud Sudam, & in alijs prouerbiorum collectaneis parasiti cuiusdam responsum habetur, qui ventris opprobrium obiectum sibi ita refellit, vt probrum id omnium pulcherrimũ existimare se dicat: præstare enim eo ventrem alijs rebus, quòd plenus, leuis agilisq; sit, atq; strenuus: inanis verò, grauis, & invtilis. De adipali sanè lautitia ga-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

neaq; verbum apud Græcos γαστρίζεσθαι. In Diuinis literis Pſal. XVI, impletum D
ventrem legas, pro inſatiabilitate atq; ingluuie. Quiq; gulæ & nequitiæ imperandum præcipit philoſophus, ventri, vti ſuperius dictum, temperãdum, & his quæ ſub ventre ſunt, inquit. Sanè quidem Ægyptij mortuorum ventres eximere, & in Sole diſcindere ſoliti ſunt, vt qui ſcelerum omnium cauſa eſſent, atq; ita vel expiarẽt, veluti de impulſore pœnas ſumere viderentur. Verùm hæc plericq; dictu quidem ſpecioſa dicant, non tamen imitanda ſibi proponent, lepidumq; orationis Catonianæ principium in diſſuadenda lege agraria ita exordientis obijcient: Arduum eſſe ad ventrem verba facere, qui careat auribus: nam & in hanc ſententiam Græcum eſt prouerbium, γαστὴρ ὦτα οὐκ ἔχει.

HVMANA DELICTA.

SAnè ventres, Leuitico, modò aqua eluendi, modò extra caſtra exportandi, apto admodũ hieroglyphico, reatus, maculas quippe noſtras indicant: quia Fimus in Diuinis literis pro delictis accipitur: ea verò vel corrigi poſſunt, atq; ideo elui: vel expiabilia ſunt, eaq; procul deportanda, ne contagione vlla pars, quæ ſyncera eſt, contaminetur. Qui verò Deo venter in Diuinis literis attribuE
tur, ſecretam ſubſtantię eius originem indicat: vnde illud Pſalmo, Ex vtero ante lucem genui te. Significat alibi iudicia eius incomprehenſibilia, diceret Eucherius, quæ rimari nulli datũ eſt, de quo Iobes: De cuius vtero egreſſa eſt glacies? & gelu de cœlo quis genuit? Idem Eucherius, qd' apud Abacunta legitur, Venter meus turbatus eſt in me, ita interpretatur, vt per ventrem hieroglyphicè rationis vas & receptaculum intelligat. Apud Hieremiam, vbi, Ventrem meũ doleo, pro mente accipit. Quòd autem de ſpiritali, nõ de corporeo loqueretur, indicium eſt quod ſequitur, Senſus cordis mei conturbati ſunt. Manifeſtè autem Euangelio: Qui credit in me, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ. Contrà verò de ventriloquis inuenias in ijſdem Diuinis literis: nam vbi Leuitico legitur, Ne declines ad magos, LXX reddiderunt, Ne ſequimini ventriloquos: per hos Theologi falſos Prophetas intelligunt, qui Deum profeſsi, à Deo aliena quæq; docent, falſasq; doctrinas & prophetias comminiſcuntur, cõtra quos dixerit Ezechiel: Væ prophetis inſipientibus, qui ſpiritum non diuinum, ſed ſuũ ſequũtur. Maxima eſt enim omnino, inquit Heſychius, diabolici erroris & frauF
dis ſpecies, ventriloquorum inuentum, & quæ multa ſuper hoc exequitur.

DE PELLE.

TRahit ad ſe venter pellem, quadã propémodum ſimilitudine, qua ſuper in Diuinis literis aliquot inuenias hieroglyphica, cuiuſmodi ſunt hæc:

VEXATIO.

PElles hieroglyphicè in Sacris literis vexationes ſunt, quæ hominem ad mortem vſq; commacerant, imbecillumq; reddunt: diſtractæ enim illæ in vſus varios, in vaſa, in opera multa, patiendo probatæ laudem à Domino conſequuntur. Nam, vt Paulus ait, afflictio patientiam generat, patientia probationem, probatio ſpem, ſpes virtutis firmamentum, & inconcuſſam in operibus bonis ſtabilitatem.

MORS.

SVnt qui locum ex Geneſi, Et fecit eis tunicas pelliceas, eo interpretentur hieroglyphico, vt mortalitate conueſtitos eſſe eos intelligi velint. Nam cutis omnino eos indicat, qui ſolis exterioribus intenti, interius emarceſcunt. Apud

Plutar-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Plutarchum lib. de Iſide & Oſiride, tympanum humanam ſapit naturam, atque ideo mortalitatis hieroglyphicum eſt. Conficitur verò tympanum ex pelle plano, latoq; circulo circumducta.

SCORTA.

INuenies & pro meretrice pelles poſitas Leuitici XV, Veſtem & pellem quã habuerit, lauabit aqua. quem locum citat Hieroſolymitanus Heſychius, ſententiæ huius interpres. Iam & apud Romanos meretrices ſcorta dicũtur, à ſcorteis pellibus, quibus pro ſtrato vtebantur. Idem pellem pro diuitijs poni dicit, & pro cognatione alicubi.

CASTRA, VEL BELLICVS APPARATVS.

ALio ſignificato pellis pro tentorio & caſtris ipſis ponitur, propterea quòd vetuſti moris fuit, tentoria ex conſutis pellibus cõfigere. In Abacuntis cantico: Pro iniquitate vidi tentoria Æthiopiæ, turbabuntur pelles terræ Madian: hoc eſt, Madianitarum caſtra vertentur in fugam & diſſipabuntur.

B PIERIVS VALERIANVS AD IO. MANARDVM FERRARIENSEM, DE IIS QVÆ PER MANVS ET PEDES SIGNIFICANTVR, EX SACRIS Ægyptiorum literis.

SUmma quidem ingenij amœnitas tui, raraq; admodum eruditio, iudiciumq; in omni diſciplinarum genere exactiſſimũ acerrimumq;, quibus te præditum ſuperioribus diebus animaduerti, cùm apud Cælium Calcagninũ cœnaremus, effecere vt doctiſſimæ illius cœnæ nunquam immemor ſim euaſurus. Sed quoniam parum eſt gratum animi affectum in corde tacitum fouere, niſi vbi facultas datur, eum palàm feceris & in propatulum expoſueris, cùm nihil mihi commodius nunc ad meum erga te amorem explicandum occurrat, quàm earum rerum commentarium, de quibus plurimus ea cœna ſermo fuit, id quamprimùm ad te curaui tranſmittendũ: ibi enim tu per abditiſſima philoſophorum arcana medicorumq; ſapientiam ingreſſus, nihil obſcurũ reliquiſti, quod ſuper pulſu, venis & arterijs quæri poſſet: quamq; neceſſarium eſſet, medici non modò cor, verùm

C *etiam manus ipſas eruditas eſſe, manifeſtiſſimè docuiſti: fruſtra enim eſſe mentis diſciplinam, & ſcientiam, niſi eam manus opere facto comprobarẽt. Cumq; medicamina plurima, quæ manibus tuis ipſemet confeceras, recenſuiſſes, opportunè Vincentius Caprilis conuiua noſter lepidiſſimus acclamauit, Manardum te deniq; eſſe à manuum ardore diuinitùs appellatum: itaq; tunc manum Cælius, & alij, qui accumbebant omnes, ſuis quiſq; laudationibus in cœlum extulere. Ego verò aliam ingreſſus ſemitam, nihil à re, quæ præ manibus erat, abſcedens, eadem hæc, quæ nunc deſcripta ad te legenda miſi, ad verbum propémodum manu ſuper declamaui: quæ quidem ſi legenti tantum placuerint, quantum audienti probare videbantur, minimè putabo me oleum & operam perdidiſſe, ſperans ſcilicet inde aliquid futurum, quod initam hanc ex literis amicitiam apud poſteros faciat teſtatiſſimã. Neq; tu illa ſupprimes, ſi rectè diligentiam tuam perpendi, quæ ad humani generis vtilitatem pauciſſimis antea cognita reſeraſti. Facit hoc idem Cælius noſter, qui quotidie aliquid de Muſarum penetralibus eruit, & in promiſcuũ vſum exponit, inde perpetuam ſibi laudem, & amicis nomen comparaturus. Noſtra verò hæc qualiacunq; ſint, ſi non vtilia, vti veſtratia, certè aliqua ex parte ſpero fore delectabilia. Tu igitur quod auribus libenter haurire viſus es, oculis nunc & mente perfruere.*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Manus.

DE MANV.

QVę fuerint manu ſuper hieroglyphica apud Ægyptios ſignificata, quiſq; honos ei habitus ab eius nationis ſacerdotibus, Manarde mi, diceba- mus: ea nunc in hunc modum, vti dicta fuerant, repetemus. D

OPVS.

MAnus apud Ægyptios ſacerdotes operis in primis hieroglyphicum fuit, eaſq; picta ſculpta ve, hominẽ ædificationis ſtudioſum ſignificabat, quip- pe qua in operibus faciundis plurimùm vtimur, cuiusq; beneficio rerũ artificia conſtant, & conceptæ in animo excogitationum imagines oculis ſubiiciuntur. Vt verò ait Hippocrates, in vnaquaq; arte manus vnuſquiſq; ad opus, quod fa cere deſtinarit, accommodat: natura enim, vt ait Cic. dedit homini manus mul- tarum artium miniſtras. Artemidorus coniector artes ex manu ſignificari ea de cauſa dicit, quòd earum opera artes exerceãtur. Iam & oblatę in ſomniis manus ſi pulchræ formoſæq; ſint, felicem rerũ agendarũ ſucceſſum indicant, & iis præ- cipuè, qui manibus opus faciũt, vt idem tradit Artemidorus. Et Pindaricũ illud Olympiis celebratur ode IIII, χεῖρες δὲ καὶ ἦτορ ἶσον. vbi per manus opera, per cor E audaciã intelligendã interpres Triclinius obſeruat. In ſacris quoq; noſtrę pieta- tis libris, manus operis hieroglyphicum habentur, eo præſertim loco vbi Deus Moyſi mãdat, vt ſerpẽtis caudã apprehẽdat manu. Actionẽ hîc per manũ ſignifi cari tradit Philo: ſiquidẽ nullo fieri modo poteſt, vt voluptates, quas per ſerpen tẽ ſignificari alio cõmentario diximus, coërceri, opprimi ve valeãt, niſi prius ma nus, hoc eſt, ſynceros animi affectus, vtpote rectorũ operum miniſtros expedia mus, & in omne pietatis miniſterĩ promptiſsimas habeamus, atq; ita demũ ar- reptus intrepidè ſerpens virga fiat, hoc eſt, voluptas in diſciplinã, quę per virgã figuratur, vt in Caduceo declaratũ eſt, quamprimùm abeat, atq; ita abſolutã ve- ritatis cognitionẽ partim intelligẽdo, partim experiũdo, cõſequatur. Apertius verò manus opus eſt eo loco, Exod. XIIII, Et viderũt Ægyptios mortuos ſu- per littus maris, & manũ magnã quã exercuerat Dominus cõtra eos. Huiuſmo- di ſignificationem etiam Græci veteres admiſere. Nã Lacedęmonii ſic inuocan dos deos exiſtimabãt, vt manũ etiã admoueremus, noſtrã ſcilicet operã adden- tes; neq; enim eos aliter exaudire. In quã ſententiã Saluſtianus Cato: Nõ votis, F neq; ſupplicijs muliebribus auxilia deorũ parantur: vigilãdo, agẽdo, bene cõſu- lendo, proſperè omnia cedũt: vbi ſocordiæ te & ignauiæ tradideris, nequicquã deos implores, irati infeſtiq; ſunt. Sed vt ad noſtra redeamus, Pſal. LXXVIII, Deum exquiſiui manibus meis nocte corã eo: quamvis apud eos qui Hebræos ſequuntur, nulla hìc de manibus mentio. Verùm alii exponunt, manibus, id eſt, bonis operibus, quæ tamẽ nocte, hoc eſt, occultè, & in Dei tantùm cõſpectu fie- rent. Nam & Aſſertor, Neſciat, inquit, lęua, quid dextera agat tua. Dum attollit Moyſes manus ſuas, vincitur Amaleches: hoc eſt, vt interpretatur Adamãtius, opera & actus ſuſtollit ad Deũ, nõ humi iacẽs, obrepẽsq; reptiliũ inſtar terrę ap plicitus, ſed ad Deũ porrectos, inq; cœlum ſurrectos. Quodq; Leuitico præci- pitur, Manus eius offerãt hoſtiã Domino, Theologi per manus opera interpre tantur. κατ' ἰσχὺν verò quandã, manus Dei pro ipſo accipitur Filio, per quem fa cta ſunt omnia, vt Eucherius & alii plerique interpretant illud Eſaiæ: Omnia hæc manus mea fecit. Sed longè manifeſtius alibi vates idem clamat: Brachiũ Domi ni cui reuelatũ eſt? vbi Theologi, vt apud Heſychiũ eſt, Filiũ dubio procul intel ligi debere profitentur, Patri ſcilicet ὁμοούσιον, quod ne cui ambiguũ relinqueretur,

labores

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A labores eius pro nobis ſuſceptos ſtatim ſubiícit, vir extra omniũ aleam diuiniſſimus: ait enim: Labores noſtros ipſe tulit, & dolores noſtros ipſe portauit, ipſe aũt vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, afflictuſq; eſt propter ſcelera noſtra. Diſciplina pacis noſtræ ſuper eum, & liuore eius ſanati ſumus. Pſalmo ſanè LXX, Donec annunciem brachium tuum generationi omni, quæ ventura eſt. Theologi ſubiectam antiquitùs interpretationem huic verſui memorãt, potentiam tuam, & iuſtitiã tuam, id eſſe brachium. Vbi verò hoſtiæ ſalutaris brachiũ dextrũ ſeparari, dariq; muneri ſacerdoti præceptũ eſt, Cyrillus, vel Adamantius potius, per huiuſmodi brachiũ à vulgo ſeparatũ ſignificari ait, pontificẽ debere dextera quæq;, hoc eſt, proba & honeſta facere, vt qui tanquã lampas illuceſcit in atrio, exemplo reliquis eſſe poſsit, nõ opinione tantùm, verùm etiã operibus, quam quiſq; viam ad virtutem & pietatem ingrediatur: cõtrà verò ſiniſtra, hoc eſt, praua & turpia non attingat, vitaq; ſit omnino integra & inculpabili.

INNOCENTIA.

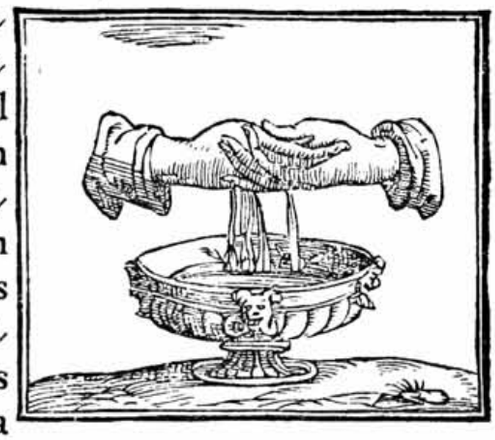

E Vthymius vbi de manuũ puritate ſermo fit in diuinis literis, per manus actiones operaB tionesq; inquit ſignificari, eò quòd per eas opera fieri ſoleant. Earũ autem puritas dubio procul inſontẽ oſtendit: vnde etiã abluendarũ manuum geſtus innocentiæ ſignũ eſt, quaſi illas non contaminatas habere profiteamur. Antiqui enim quando cõteſtari volebant ſe alicuius innoxios eſſe ſceleris, neque impuris ſe facinoribus immiſcuiſſe, aſſenſum've præbuiſſe, in multitudinis conſpectu manus abluebant, vt ſcilicet ex illa manuum munditia animæ identidem puritatem indicarent. Inde Deut. cap. XXI. vbi cadauer in agro cæſum quis repererit ignorato cædis autore, ſeniores ciuitatis quæ loco ita polluto proxima fuerit, accerſiri iubentur, & in deſerta ſterilique conualle vitula facere, ſuper quam lauent manus, vt ita expientur & ipſi & ciuitas, populusq; omnis abſoluatur. Sic circundaturum ſe altare Domini Pſalmographus vates profitetur, cùm vnà cum innocẽtibus manus ſuas abluerit. Et PiC latus cùm iniquæ ſententiæ crimen in Hebræos reiícceret, innocentiã ſuã atteſtaturus, manus publicè lauit. Datas aũt homini manus ideo ait Athanaſius, vt ad rerũ neceſſariarũ vſum inſeruiãt, & ad preces Deo porrigendas attollãtur: atq; vti palàm eſt, manus eſt quæ cibũ & alimenta omnia legit, condit, inſtruit, & ori admouet: manus eſt, quæ præclara facinora in pugnæ vel diſcriminũ cõflictu facit: ab ea eſt ſcribẽdi cõmoditas & elegãtia, quã Propheta honeſtauit, de Deo dicens, Calamus ſcribæ velociter ſcribẽtis, quo ſcilicet diuinę vocis oracula exprimuntur. Manus ſacra infert altaribus, & pietatis omne munus peragit, ſacramẽta cœleſtia nobis ſubminiſtrat, & myſteria reliqua ritè perficit & operat: eam dignatus eſt Dei filius cõmendare, cùm dixit: Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltauit me. Manus denique eſt, quæ omnia cõfecit, omnipotẽtis Dei teſtimonio, per prophetã dicẽtis: Nónne manus mea fecit hæc? Manus eſt totius corporis propugnaculũ: quæ dum illud totũ oberrat, totũ defendit, totũ comit, totũ veſtit, totum ornat, vniuerſę eius molis dominã ſe re ipſa profitetur.

AVTORITAS.

H Inc manus autoritatemq; & poteſtatẽ ſignatiſsimè indicat, vt in ſacris pietatis noſtræ canimus, in manu Dei eſſe omnium poteſtates, & iura regnorũ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

omniũ. quo ſignificato dictũ à Pſalmographo, Exaltet manus tua, vt Theologi D
ſunt interpretati. Iam apud Hieremiã: Sicut lutũ in manu figuli, ſic vos in manu
mea domus Iſrael: de ſumma Dei potentia. Et illud minimè diſſimulandũ, quod
poëta Cæcilius ait: Deũ quis nõ ſummũ putet, cui in manu ſit quẽ eſſe dementẽ
velit, quem ſapere, quem inſanire, quem in morbũ inijci, quẽ contrà amari, quẽ
auerſari, quem expeti? Sic ad Terentiã Cic. Verùm hęc nõ ſunt in noſtra manu.
Et aruſpices, nulla quamvis ſanctiore imbuti diſciplina, cùm prãdenti Veſpaſia
no humana manus triclinio illata fuiſſet, & ſubter menſam ſubiecta, præſagium
fuiſſe reſpondere, rerum poteſtatẽ ad Veſpaſianũ aliquãdo peruenturã. In Dei
verò manu eſſe omnes fines terræ, ſacra piorum vatum oracula teſtãtur, quî fie-
ri poſſet admirantium, vt aqua longè altior terra, ita ſuſpenderetur, ne continen
tem omnem obrueret, quoquo verſum circunfuſa. Tametſi non defuerunt anti-
quorum ingenia, quæ natura fieri hoc cõmentarentur. Ptolemæus quippe Al-
mageſto, triginta ſe neſcio quas ſtellas Arctico polo affixas deprẽdiſſe profitet,
quę cùm ſiccæ frigidęq; naturæ ſint, vi ſua repellant aquas: terram autem ea par
te, qua illę micant, vt ſibi natura ſimilem, & temperatura quadã à Saturni ſidere E
copulatam exerant, & ſuſpenſam teneant. Alij Magneti hoc attribuũt, quo lapi
de tota illa pars, quæ ad Arcticum verſa eſt, incruſtata quodãmodo cõperitur:
tantamq; illi vim dum ſe ad polum erigit eſſe dicũt, vt vniuerſum terræ corpus
eodẽ trahat, atq; ita bonam eius partẽ vndis extare faciat. Alij alias atq; alias ſu-
per hoc rationes cõminiſcũtur, cõcauitates ſubterraneas, oualem figurã, protu-
berationes, & cõmenta alia ingenioſe magis quàm verè excogitata, quæ omnia
ſi ſuſcepti operis ratio pateretur, facilè refelli poſſent, vtpote quæ tam validiſsi-
mis naturæ rationibus, quàm hodiernæ nauigationis exploratione, falſa depre-
henduntur. Sed hęc illi viderint. Baſilius Magnus totum hoc ad architecti ſum-
mi Dei ſapientiã refert, admirationemq; omnem dirigere nos ad eius prouidentiam adhortatur.
Nam & apud Hieremiam Prophetã ipſe rerum opifex clamat: Vos igitur non timebitis me, qui
poſui arenã terminum maris? quaſi nulla alia in re magis potentiam viresq; ſuas oſtentarit. Ille e-
nim cùm abyſſos circumuallaret, legem impoſuit aquis, ne datos tranſiliant fines, ſignatisq; termi-
nis coerceantur.

IGNAVIA.

F

EXpedita autẽ manus, & in propatulum pro-
lata, ita opus, autoritatem, atq; poteſtatẽ in-
dicabat: contrà verò, nihili hominem, ignauum
& ocio deſidiaq; torpeſcentem ſignificare ſi vel-
lent, manus eius in ſinum conſertas effingebant:
qui porrò ſtatus ignauiſsimi nebulonis eſt, cùm
præſertim Anaxagoras ideo ſapientiſsimũ om-
niũ animantiũ videri hominem dixerit, quia ma
nibus inſtructus foret. Quod dictũ Plutarchus
in Moralib. repetit, neq; diſsimulat Ariſtoteles.

FVRACITAS.

APud autores aliquot inuenias læuã manum
pro furacitate poſitã. Nam Plautus, Perſa,
vbi Sophoclidiſca lena Pechnij pueri manũ de-

poſceret,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A poſceret, atq; ille dexterã porrexiſſet, reſpondit ea: Vbi illa altera eſt furtifica læua? Ita & Catullianum illud intelligitur de Marrucino, qui manu ſiniſtra nõ bene vtebatur, ſed in ioco atq; vino tollebat lintea negligentiorum.

PLAVSVS.

PLauſum autem, lætitiæq; & gratulationis ſignum, manibus in eum geſtum figuratis vt ſeſe complodere viderentur, ſignificare, theatra Romana, et poë tarum pulpita ſæpius oſtenderũt. Id autem in Sardanapali ſtatua, quæ Tharſi erat, exprimebat, cũ inſcriptione, quę modis omnib. laſciuiendũ eſſe cõmoneret.

IMPEDIMENTVM.

COmplicatas verò manus digitis pectinatim inſertis, adeò vetus illa religio impedimenti ſignum eſſe credidit, vt parturientiũ nixibus obſtare, ne partum edere poſſent, quandiu manus eo geſtu tenerentur, perdita admodum ſuperſtitione perſuaſum habuerint.

LIBERTAS.

B QVemadmodũ verò per manus ita complexas impedimentũ ſignificabãt, ſic per eas explicatas libertatem innuebant. Numus eſt Tib. Claudij Cæſ. in quo videre eſt ſigillum, quod dextera pileum tenet, læuam quàm latè poteſt diſcapedinatã exporrigit, cum inſcriptione, LIBERTAS AVGVSTA. quamvis verò pileus per ſe ſit libertatis ſignũ, manus ea tamen ita paſſa ſignificatũ adauget. Sedenim vt de parturiẽtiũ faſcinatione per implexas manus dicebamus, ita contrarium eſt in numo Iuliæ Piæ, vbi partus felicitas explicatur, in quo Venus læua haſtæ innititur, dexteram expanſam oſtendit, cum inſcriptione, VENVS GENETRIX. Romani enim genus à Venere, propter Æneam eius filium, ſe ducere aſſeuerabant, maximè verò gens Iulia.

VENVS GENETRIX.

QVæ quidẽ cõdente & dicãte Iulio Cæſare, templũ erexit Veneri Genetrici, cuius rei Plinius, Tranquillus & alij meminere. Legimus & Cæſaris teſſeram fuiſſe, Venus Genetrix: vt Syllæ, Apollo Delphicus: Marij, Lardeus. Obſeruandũ autem in numo ſcriptum eſſe GENE-
C TRIX per E media ſyllaba, provt veteres grammatici ſcribendum monent, cùm tamen genitor per I notandum agnoſcant.

LIBERALITAS.

EST & illud frequentiſsimo latinitatis vſu dictitatũ, Manus remittere, liberalitatis et donationis ſignificato, quo loquendi modo luſores præcipuè vtunt: nam remittere manus, eſt cõdonare colluſori iactum, quem ſua ipſe manu damnoſum feciſſet, debueritq; ob id numos exſoluere. Hinc legere eſt in epiſtola Octauiani Auguſti ad Tiberiũ: Ego perdidi viginti millia numûm, ſed cùm effuſè in luſu liberalis fuiſſem, vt ſoleo plerunque: nam ſi quas manus remiſi, cuicq; exegiſſem, aut retinuiſſem quod cuicq; donaui, viciſſem vel quinquaginta millia: ſed hoc malo, benignitas em̃ mea me ad cœleſtem gloriã effert. Præcipuè verò dextrã liberalitatis & erogationis indiciũ eſſe voluerunt, vtpote quæ, vti prompta eſt, & ad capiendũ expeditiſsima, ita & ad porrigendũ erogandumq; vſitatiſsima. Vnde Græci δῶρον illud ſuũ menſuræ de manu ſumptæ vocabulũ, de quo alibi locus ſuus, deductũ volunt, quòd ſcilicet inde dona porrigant. Sed quoniã tã liberalitatis q̃ libertatis ſignificatũ in dex-

tera

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tera ponunt, huiuſmodi diſciplinam longè melius ſacræ noſtrorum literæ pro- D
diderunt: veteres enim Theologi qui diuinorum nominum ſignificata perſcru-
tantur, eam ineſſe vim in Dei dextera intellexere, vnde pulchra, grata, lætaq; o-
mnia prouenirent, proprioq; nomine Michaelem vocari. at Græcorũ Theolo-
gia Michaelis vim in Deo eam eſſe dicunt, quam Mathematici Veneri dedica-
runt. Pſal. decimo ſupra centeſimũ iubetur Chriſtus ſedere à dextera Dei patris,
vbi Theologi per ſeſſum requiem, & fruitionem diuini imperij, & patri & filio
propriam, & honore parem intelligũt: per Dei verò dexterã effuſiſsimã eius be-
nignitatem interpretantur. Læuam demũ Aramei eam in Deo vim eſſe dicunt,
vnde fortia, dura, & caſtigantia procedãt: idq; numinis Gabrielem appellatum,
quod Aſtronomi ex Græcorum Theologia Martem eſſe dixerunt.

APud Græcos Latinosq; poëtas plerunq; re- VER. HYEMS. SOL.
perimus centimanũ Briareũ, centimanumq; Gygẽ: quin & Homerus Solem ἑκατόν χειρα nuncu
pauit: quorũ ſignificata cum hieroglyphicôn in-
ſtar interpretẽtur, nõ importunum fuerit hîc ex-
plicaſſe. Interpretes Heſiodi, per Briareũ vernũ
tempus dici tradunt, ob herbarũ, florum, & fron
dium copiã, quam affluẽter adeò ſumminiſtrat.
per Gygem verò hyemẽ, & ipſum centimanũ, ob
ea multa, quæ iamdudũ collecta cõgeſtaq; in va
rios mox vſus diſtribuit, & negocijs quæq; ſuis
accommodat. Quòd verò & Sol centimanus Homero ſit, multa & innumerabi
lia eius officia, quę magis aperta cognitaq; ſunt, q; recenſere oporteat, effecerũt.

B

OFFICIA MVTVA.

CEſſit & in prouerbiũ mutui beneficij, officijq; ab officio prouocati, Manus
manũ ſcabit, ex Epicharmi Comici verſiculo, quẽ in ore fuiſſe ſemp Prodi-
co Sophiſtę, Socrates apud Platonẽ memorat, Axiocho. Erat verò huiuſmodi:

χεὶρ χεῖρα νίζει, δὸς τι καὶ λάβοις τι·
Næ manus manum fricabit, Da quid, auferes quid.

Sedenim illud vulgatum magis: χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλοι δὲ δακτύλους· F
ſic enim manu ſcripti codices habẽt, quod alij ſuo freti ingenio corrigere volue
runt, quæ trimetri eſſet ratio minus animaduertentes:

Manus manum, digiti interim digitos lauant.

OPEM FERRE.

EAdem dextera, quæ pullaria Plauto dicitur, paſsis digitis opis ferendæ fuit
hieroglyphicum, cuiuſmodi ſpecies in Opis deæ ſimulachro aliquot in nu-
mis obſeruatur, quaſi ea opem omnibus velle ſe ferre polliceatur. Quinetiam &
nunc vulgò, & apud veteres vſurpatũ illud τὴν χεῖρα ἐπιβάλλειν, manum admouere,
quotiens operam noſtrã alicui negocio adiutricẽ adhibemus. Hinc apud Maro-
nem Palinurus ad Æneã clamat: *Da dextram miſero, & tecum me tolle per vndas.*
Sanè illud ſumptũ à ſacris, in quibus quiſpiã adueniens admota victimæ manu,
fiat & ipſe particeps ſacrificij. Sed hoc frequentius apud noſtros, cum infantes
ab originali labe per ſanctas aquas expiãtur, luſtricusq; eorũ dies celebrat: qui-
cunq; enim manus admouerint ad infantẽ, dum ſacrũ id peragitur, paternis ſeſe
obligant officijs, & arctiſsima pietatis neceſsitudine & nato & parentibus con-
iunguntur, propemodumq; affines fiunt. Quod verò de manibus ſacrificio ad-
motis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

motis dicebamus, quod theologi noſtri interpretant eo Leuitici loco, Quicũq; illa attigerit, ſanctificabitur, id dicũt oſtendere, q; in diſputationib. quæ de Deo ſunt, theologicis q; myſteriis, ſufficit nobis tantũmodo tãgere, quẽadmodũ qui vult igne calefieri: nam is ſi interius manũ immittat, pro eo quòd poterat et ſatis erat calefieri, cõburitur: ſic qui ꝓfundius, vel altius de Deo diſputare præſumit, pro eo q; glorioſius aliquid oſtentare affectat, in blaſphemiam cadit, dum diuinorum dogmatũ nequit ſublimitatẽ aſſequi. Ea de cauſa populus Iſraëliticus nõ aſcendebat in mõtem Domini, ſed iuxta radices corona ducta deſidebat: quod vtinã ſuperioris ſeculi tẽpora animaduertiſſent, nõ eim ſanctiſsima hęc doctrina tot ineptorũ hominũ, ne ignauorũ dicã, nugis atq; cœno implicata eſſet & cõtaminata. Sed Deo Max. gratia, qui noſtra demũ ætate tot autorũ veterũ theſauros aperuit, vt in vnaquaq; diſciplina proficere volentibus, verã, facilẽ breuẽq; viam patefacere dignatus eſt. Quod verò ad hãc rem facit, monet Paulus, haud facilè cuiquã manũ imponendã, de ordinibus nimirũ cõmunicandis, quorũ vis & ratio in ſpiritus ſancti cõtributione cõſiſtit, iuxta ritũ, quo impoſitis ſupra ca
B put manibus ſacerdos dicit, Accipe ſpiritũ ſanctũ. Id verò diligẽtius examinandum imperat Paulus, ne indigno, vel improbo, vel imperito talia conferantur.

FLAGELLVM.

SIgnificat etiã flagellum manus in diuinis literis, vt apud Sophoniam: Extendam manũ meam ſuper Iudam, & ſuper habitantes Iſraël, & diſperdam de loco hoc reliquias Baalis. Et beatus Iobes de calamitatibus, plagis, & infortunijs ſuis loquẽs, Manus Domini, inquit, tetigit me. Et illud, Tradentur in manũ gladij, caſtigabũtur gladio ſignificat, vtpote qui occidione occidẽdi ſint. Iam quod alibi legitur, Firmaſti ſuper me manum tuam, de caſtigatione intelligendum eſt.

PIETAS.

IN Antonini numo pietas ipſa dexterã exporrigit expanſam, læua donarium in ſubiectam aram porricit. In L. Ælij Cæſaris numo aureo, dextera ſigilli eodem eſt geſtu, læua donũ tenet, cum inſcriptione, PIETAS. Quod verò dictum eſt in Cynocephalo, paſſas in cœlum manus adorationẽ ſignificare, videas id in Gordiani Pij numo, in quo ſigillum eſt paſſas hinc inde manus ad cœlum attollens cuius inſcriptio eſt, PIETAS AVGVST. Et Iarbas apud Maronẽ dicitur
C *Multa Iouem manibus ſupplex oraſſe ſupinis.*

Iam & Salomõ Trecenſis nõ ignobilis ſacræ Scripturæ commentator, ſacerdotes, inquit, cùm ſanctum BENEDICTVM pronunciant, nomen inquam id ſanctum XII. literarum, extendunt manus ſuas.

SVPPLEX.

APud nationes aliquot inuenias, reiectas poſt tergũ manus, eas q; connexas, ſupplicẽ hominẽ ſignificare. Eam formã in huiuſmodi ſignificato peculiarem apud Aſſyrios fuiſſe tradit Ammianus, vbi lib. XVIII. Antonius ab Vrſicino agnitus in hoſtili acie, obiurgatorio ſono vocis increpitus, proditor & nefarius appellatus, ſublata tiara, quã capiti ſummo ferebat honoris inſigne, deſilijt equo, curuatis q; membris humũ vultu penè contingens, eum ſalutauit, patronũ appellans & dominũ, manũ poſt tergum cõnectens, Ignoſce mihi, inquit: & quæ pro criminis depulſione ſubſequuntur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CAPTIVITAS.

SEdenim apud Romanos huiuſmodi ſpecies manuũ poſt terga reuinctarũ, captiuitatis nimirum indicia ſunt, & Virgiliano confirmatur carmine, D

Ecce manus iuuenem interea poſt terga reuinctum
Paſtores magno ad regem clamore trahebant.

& multis vbiq; terrarum monumentis, ex ære & marmore dedicatis, paſsim intueri licet. Ita lib. de Amicitia Cic. de eo qui litigare ſe ſimulãs blandiat̃, atq; ad extremũ dat manus, vinciq; ſe patitur, vt is qui illuſus ſit, plus viciſſe videatur. Talem Aſtronomi figurare ſolent, vbi oſtendere volunt eum ab inimicis ſuperandum, & in eorum poteſtatem redigendum, qui XIII. Sagittarij gradu lucem auſpicatus fuerit.

PACIFICATOR.

QVæ verò ſpecies in M. Catonis Proprætoris numo cernitur, vbi victoria eſt ſedens, manu exporrecta, pollice ſummiſſo, quod puto victoriam conſilio partam ſignificare, vt illud, quod alibi explicatum eſt, Romanos ſedendo viciſſe, huc accommodetur. Ille porrò geſtus in manu res compoſitas oſtendit, qui habitus in ſtatuis pacificatorum exprimi ſolet: vt in equeſtri coloſſea ex ere B M. Aurelius, in area Lateranenſis baſilicæ viſitur, de qua in Digitis.

RESTITVTOR.

IN alio IMP. SEV. ALEXANDRI AVG. numo ſimulachrũ eſt læua haſtæ innixũ, dexteram porrigens, vola & digitis demiſsis, pollice pendente, in quo literas eas tãtùm inſpexi quæ RESTITVTOR dicerẽt, reliquas diſcernere non potui. Verùm apertius in Gratiano numo porrigitur manus mulieri altero genuflexæ genu, cum inſcriptione, REPARATIO REIPVB.

SALVTATIO.

ERat & ſalutationis indiciũ, dextera iuncta dextræ, quod apud Varronẽ, atq; etiã apud Callimachũ Æthijs habetur. Vnde Virgilius in eandẽ ſententiam Æneam inducit cum patre in Elyſijs loquentem ita queri: Cur dextræ iungere dexterã non datur. In hunc ſanè diem mos hic perdurat, vt hoſpites & peregrinos, & quoſcunq; notos peregrè venientes, dexterarũ coniunctione ſalutemus.

ADORATIO.

NEq; verò tantũ porrectis in cœlum manibus adoratio fieri ſolita, ſed et auerſa manus ad oſculum expoſita, adorationis indiciũ eſt. Hinc illud apud Plinium, quandã eſſe in dextera religionẽ, quæ oſculis auerſa appetit̃. Qui adorãt, inquit Hieronymus in Ruffinũ, ſolent manũ deoſculari. Vnde Hebræi deoſculationẽ pro veneratione vſurpant: eiuſmodiq; loquendi forma per totã iam Italiã, ex quo Hiſpanos in dominationẽ admiſimus, inoleuit, cùm prius id honoris nõ niſi Pontificibus deberet̃. Et nõnulli Catuli ſomniũ de Auguſto referunt, quaſi Iupiter cõpluribus prætextatis tutorẽ à ſe poſcentibus, vnũ ex eis demonſtraſſet, ad quem omnia deſideria ſua referrent, eiusq; oſculũ delibatũ digitis ad os ſuum retuliſſet. Alioqui, vt in Cynocephalo dictũ, ſublatæ in cœlũ manus adorationis indiciũ ſunt. Apud Ciceronẽ Quæſtionib. Academicis admirationis id ſignũ eſt, vbi dicit̃: Hortenſius autẽ vehementer admirãs, quod quidẽ perpetuò Lucullo loquente fecerat, vt etiã manus ſæpe tolleret: nec mirũ, nam nunq; arbitror contra Academiã dictũ eſſe ſubtilius. Peruulgatũ verò eſt Catullianũ illud in hanc ſententiã: Admirans, ait, hæc manusq; tollens, Dij boni, & quæ ſequunt̃.

CONSENSVS.

IN militaribus verò allocutionibus ſublata manus, cõſenſus et approbationis hiero-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

hieroglyphicũ eſt. Vnde totiens apud Xenophontem, ſi, quod propoſitũ eſſet, ſcitum facere ſe profiterentur, manus tollere iubebantur. Sedenim hoc ritu Hebræorũ prius inſtitutũ fuit, quod pleriſq; locis habetur: & Aaron Leuitico, tollens manum, populo bene precatus eſt. Ita nobis quoq; faciundum imperauit Paulus: Orate, inquiẽs, in omni loco attollentes puras manus. Et Tertullianus, vbi de oratione pro ſalute Imperatoris agit: Illuc ſuſcipiẽtes (ait) Chriſtiani, manibus expanſis, quia innocuis: capite nudo, quia non erubeſcimus: denicq; ſine monitore, quia de pectore oramus: & quæ ſequuntur in hanc ſententiam.

FOEDVS.

SEd neq; Pythagoricũ illud prętereundum, μὴ παντὶ ἐμβάλλειν δεξιάν, non vnicuiq; dexterã porrigendam: quippe non temerè eſſe quempiã in amicitiæ familiaritatiſq; fœdus admittendum. Citat hoc ſymbolum in hanc ſententiam Plutarchus eo commentario, quod de multorum amicitia conſcripſit: & Solonis dictum illud in primis fertur, φίλους μὴ ταχὺ κτῶ· οὓς δ' ἂν κτήσωμαι, μὴ ἀποδοκιμάζειν: Amicos ne citò cõpares: quos autem acquiſieris, ne reijcias, contemnáſve. Mos verò adhuc
B eſt noſtris pręſulibus, in admittendis in clientelam amicis manũ porrigere exoſculandam, quod firmũ quaſi fœderis & conciliationis ſignum habetur. Obſer ues etiã apud Amianum, rerum geſtarũ lib. I. ſuprà XX, Nebridium, qui cõtra Conſtãtium vnus omniũ iurare noluerat, metu militũ, qui ferrum in hominem ſtrinxerant, ad Iulianum profugiſſe, ſuppliciterq; oraſſe, vt timoris leuandi cauſa ei dexteram porrigeret. cui Iulianus: Ecquid, ait, præcipuũ amicis ſeruabitur, ſi tu dexterã attigeris meã? Plutarchus in Catone Vticenſi morem tangit oſculandi manus Imperatoris apud Romanos: neq; id quidem omnibus, ſed paucis admodum honoris gratia conceſſum. Vnde etiam in diuinis literis legitur: Tua dextera me ſuſcepit. quod ita interpretantur Theologi: Mos eorũ eſt qui opem alicui ſint allaturi, dexterã porrigere, in qua & vis, & aptitudo, agilitasq; magis promptuaria, quàm in læua. Et Pſal. LXIII, Tenuiſti manum dexterã meam: id eſt, optimi Aſſertoris inſtar manũ meam apprehendiſti, meq; de terra & ſeruitute Babylonica eduxiſti. Alij ſic exponunt, vt per dexteram manũ à Deo tentam, meliora ac laudabiliora opera intelligantur, quæ benigno Deus animo ſuſceperit. In ſacrificijs demum manuum impoſitio nũc benedictionem miniſtra-
C bat, nunc peccatorum remiſsionem, nunc Sancti ſpiritus aduentum, nũc expiationes, quas ſolo percipimus intellectu, ait Heſychius.

FIDES.

QVia verò fides in fœderibus primũ expetitur, Numa Romanorũ Rex conſtituit, vt manus eæ quæ fidei ſacra facerent, ad digitos vſq; inuoluerentur, quod fidei tutandæ indicium eſſet, cuius pręcipuè ſedem in dextera eſſe docuit: vel, vt arcana in abdito habeantur. Porrò fidem in manibus Arabes adeò colebant, vt fœdus nunquam facerent, niſi ſanguine ex vola iuxta maiores digitos eorum qui fœdus inirent, lapide quodam eliſo, intinctoq; inde flocco ac lapidibus ſeptem, qui forent in hunc vſum cõparati, illitis, ſuis interim Oratal & Allat numinibus vnicis inuocatis. Agnoſcit & Maro fidem per dexteram ſignificari, quare Dido apud eum exclamat:

En dextra, fidéſq;, Quem ſecum patrios aiunt portare penates.

Atq; hoc eſt quod Achemenidi Anchiſes

Dat dextram, atq; animum præſenti pignore firmat.

Velamen verò illud, quo fidei ſimulachrũ, vel manus ipſę obtegerentur, album

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

fuiſſe cõſtat. Vnde Maro canam fidem appellauit, vt nonnullorum eſt opinio: D
quamvis & literatiſsimi viri ſunt, qui canam ideo fidem à Virgilio dictam putant, quòd primum omniũ templum Fidei fuerit à Roma Æneæ filia conditum, vt in fragmentis Pompeĩ, diuino illo numine rerum opifice iam tum Romanæ originis initio, quod futurum olim erat, præmonſtrante, vt quod imperium ibi ſine fine permãſurum parabatur, fundamentũ pietatis in fide iecíſſe tot antè ſeculis conſtaret. Horatius tamẽ velaminis albi mentionẽ facit, vbi dicit: Et albo Rara fides colit velata panno. Id enim ad ſinceritatẽ, quæ requiritur in fide, indicandã excogitatũ: à fide enim fucus omnis abeſſe debet, neq; vllo ſubterfugĩ colore candor eius violari. Quapropter iuſtè magnanimiterq; Romani fidem hoſtibus etiã ſeruandam rati, Cannenſi clade accepta, cùm Hãnibal quibuſdam captiuis redimendi ſe poteſtatẽ feciſſet, fide ab eis accepta redeundi, niſi res confici poſſet ea quam propoſuerat conditione doloſe illi vnius diei iter progreſsi, ſimulato negotio, in caſtra hoſtica redierunt: inde quaſi ſacramento ſoluti, tanquam liberi eſſent, ſecuri cõfidentesq; Romã ſe contulerunt. Indignatus Hannibal, dum eos ſibi dedi poſtularet, ipſe etiã S. P. Q. R. factum ægerrimè tulerũt, B
neq; vllis ciuium ſuorum precibus aut lachrymis vinci potuerunt, quin publicè ad Hannibalem remitterentur. Sed quid vetuſtiorum malè praueq; facta cõquirimus, ſi recentioribus ſeculis doloſa huiuſmodi fide deceptum Adelbertũ Bauemburgi Regulum legimus, turpi noſtrorum principum ignominia, quẽ Atto Maguntiæ archiepiſcopus blanditĩs pellectum, ad Ludouicum Regẽ capitalem eius hoſtem attraxit, iuramento pollicitus ſe procuraturũ, vt quemadmodum eum ſaluum de munitiſsimo, vbi erat, loco educebat, incolumẽ identidem reduceret. Cùm itaque paulùm extra portas prodĩſſet, Atto coniectis in Solem oculis, iter longum & horam iam tardam cauſatus, ſatius fore dixit redire, commodùm vt corpus aliquo cibo curarent, itineris laſsitudinem ita leuaturi. Cui Adelbertus, nihil ſuſpicatus mali, non difficulter aſſenſit. Reuerſi igiť, ſumptoq; ientaculo, dant ſe iterum in viam, ac ſimulatq; in Ludouici conſpectu conſtitere, Adelbertus in manus Regis deditur: quo proditionis Attonẽ audacter incuſante, iuramento, inquit Atto, tũc planè ſatisfactũ, cùm te impranſum eductum, intrò vt prãderes reduxi. Sed hęc improba barbari hominis facta prę- F
eamus, & ad fidem reuerſi, haberi eam dicamus in Hadriani numo quodam, lęua tenentẽ orbem planum: id nonnulli ſpeculum eſſe contendunt, nam id quoq; ſignificatũ habet fidei, additaq; eſt erecta columella, ob fidei quippe tum rectitudinem, tum firmitatẽ. Multò verò manifeſtius duæ manus iunctæ, fidei ſunt hieroglyphicum, quod in pleriſq; numis antiquorum obſerues, inſcriptionibus etiã additis, modò FIDES EXERCITVVM, modò FIDES ROMANORVM. Sed huiuſmodi manus iunctæ ad alia etiam extenduntur ſignificata.

FELICITAS.

QVandoquidẽ alicubi ſimulachra duo dexteras iungẽtia felicitatis hieroglyphica ſunt, caduceo pręſertim appoſito: rebus enim pacificè cõpoſitis, congruum eſt publicã priuatamq; ſubſequi tranquillitatẽ. In Hadriani numo tenet ipſa dea caduceum manu vna, altera Imperatorẽ apprehendit: inſcriptio eſt, FELICIT. AVGVSTI. Vbi verò idẽ Imp. genibus quendã procumbentẽ ſublevare videtur, quid ſibi velint iunctæ dexteræ, declarat inſcriptio, RESTITVTORI GALLIÆ. Quod verò ſuperius dexteram ſalutationis ſignũ eſſe diximus, in numo qui TRAIANVS HADRIANVS inſcribiť, Imperatorẽ ipſum

videas

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A videas dexteram Dei ſedentis dexteræ iungentem, cum inſcriptione ſub baſi poſita, ADVENTVS AVG.

IVDEX.

SEd & abſciſæ manus ipſę hieroglyphicum ſuum habuere, quod minimè fuit prętereundum. Spectari enim ſolitas Thebis iudicū ſtatuas abſq; manibus, Plutarchus ait: & eam quæ Principem referret auerſis eſſe oculis, vt iuſtitiam & à donis alienam eſſe debere, & nulla mulceri facundia oportere ſignificarent. Nam Stratoclem & Dromoclidem quis iniquo animo nō ferat, quorum ſermo omnis cùm de Reipublicæ negotio aliquo capeſſendo, deq; tribunalibus collo querentur, erat, vt ſe inuicem ad auream meſſem inuitarent.

DEI VIS.

SAnè Ianum, de quo plura alibi, veteres bicipitem, ſed abſq; manibus & pedibus effingebant, quadrato lapide ab exili baſi in latum exurgente. Indicabat id Dei vim, cui neq; pedibus neq; manibus opus eſt, ad ea quæ iuſſerit efficienda, vtpote qui nutu ſolo totum poteſt mundum tremefacere, & vt apud Poë-
B tam, dicto citius tumida æquora placare. De ſtatua verò Iani, quæ numerum CCCLXV dierum digitorum geſtu indicaret, ſuo loco dicetur.

PROVENTVS.

QVamvis verò ita veteres iuſtitiam informarint, apud cōiectores tamen reperias virum agendis cauſis nobilem, iudiciaq; & leges fama optima conſectantem, qui plures ſe habere manus ſomniauerit, proſpera expectare, q̄ id portendat & clientum, & amicorum, atq; etiam pecuniarū prouentum exuberantē,

VINÇVLA.

IMperitis tamen, maleficis & ſceleratis hominibus, id ſomnij vincula minitatur, multas ſcilicet manus ad eorum coërcitionem expediri. Sed quoniam incidimus in prouentū, ſuccurrit id ex Pſalmo CXVII, Labores manuū tuarū comedes, apud Græcos τῶν καρπῶν ſcriptum eſſe: quare bene periti quidam, fructuum potius quàm manuum reddidere: καρπὸς enim tametſi nō quidem manum, non palmam, ſed iuncturam palmę cum
C brachio ſignificat, vt apud Homerū legas Venerem à Diomede vulneratam ὠλὴ καρπῷ, vbi non pars pro toto, ſed locus letalis, & conuulſioni obuius de induſtria deſignatur, ad criminis atrocitatem augendam: pro fructu tamen paſsim ponitur, & multa inde in huiuſmodi ſignificatū vocabula. Erit itaq; ſenſus, fructibus ſuis veſcetur is qui timet Dominum, nec impius hæc tam culta noualia miles habebit.

SPES IRRITA.

INuenias & operum inefficaciam per præciſas manus ſignificari, quæ vanas nonnunquam irritasq; cogitationes, ſpesq; hominum inanes indicant, quòd ita ſcilicet opus ad finem qui fuerat inſtitutus, perduci minimè poſsit. Et mathematici, nullius vtilitatis & haudquaquā frugi hominem in lucem edi ſub XVII Geminorum gradu oſtendere cùm vellent, hominem eo loco vtraq; manu mutilum pingunt, atq; eum ignauiter conſiſtentem.

MINISTERIVM.

SEd lōgè alia de cauſa Mycerinus Ægyptiorū Rex viginti coloſſos ancillarū circa filiæ cadauer circunſtātium, truncis manibus, ijſq; humi ante pedes ia-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

centibus erexerat: ijs enim vxor manus abſciderat, q̃ adulterij tam nefarij mini- D
ſtræ fuiſſent, vti ſcilicet pater ſceleratiſsimo exemplo cõplexu filiæ abuteretur.
Quod verò in diuinis literis primo Regũ habetur, vbi Arcã Domini Palæſtini
prędam abduxerãt, & in Dagonis idoli ſui templo poſuerãt, manè repertus Da
gon prolapſus cõfractusq́, abſciſis manibus: interpretes loco hoc, abſciſis mani
bus, intelligũt, fore tunc præmonſtratũ, vt cùm Domini noſtri doctrina ad gen
tes perveniſſet, idolorũ manus abſcinderent̃, hoc eſt, præſtigiæ quibus morta-
les omnes eludebãt, deſiturę eſſent, neq; vlla vlterius decipiendi poteſtas dęmo
nibus relinqueretur. In huiuſmodi ferè ſignificatum Leuitico legas, vbi de victi
mis agitur: Si nõ poterit manus eius inuenire, hoc eſt, ſi propter egeſtatẽ emere
non poterit, ſi precium erogare nequiuerit. Alioqui, ſideratæ, attritæ, vel etiam
abſciſæ manus, neq; non pedes, actiones indicãt deprauatas: ſtudioſum quippe
hominem eorum tantùm quæ vel ab auaritiæ, vel ſuperbiæ ſpiritu ſuggerũtur.
Quare Dauid ita deprecatur: Non veniat mihi pes ſuperbiæ, & manus pecca-
toris non moueat me, diripientis ſcilicet aut violantis: ſuperbi enim hoc eſt, aua
ri illud. Eodem & brachia ſignificato accipiuntur. Nam vbi Pſal. XXVI. delin-
quentis hominis brachium cõteri legitur, impurorũ hominũ brachia debilitata E
ſignificari ait Origenes, quandoquidẽ ad nullum miſericordię aut beneficentię
opus exerceant̃. Nã manus & brachiũ, inquit is, operis eſt indiciũ. Sed eo loco
Euthymius adimi perperã agendi autoritatem, viresq́ confringi interpretatur.

AVARITIA.

SVnt tamẽ qui hoc ad auaritiã pertinere cenſeant, interpretamentũq́ huiuſ-
modi ex Theocritiano carmine mutuentur, νονίκη δ' ὑπὸ κορδέων, πᾶς δ' ὑπὸ κόλπου
χεῖρας ἔχων, & quæ ſequuntur in hanc ſententiam. Neq; deſunt qui manum tãtùm
ſiniſtram digitis cõpreſsis pro tenacitate & auaritia pingant: nam & coniecto-
res læuam lucri, & augendæ rei ſignum ponunt, quippe quæ ad cuſtodiendum
magis idonea ſit, vtpote ſegnior, & tenacitati accõmodatior. Ad hoc facit quod
Diogenes, vt nonnulli tradunt, dicere ſolebat, nõ eſſe tradendas amicis manus
complicatas: quod interpretantur, benignitatẽ addendam comitati. Auaritiam
& ille geſtus in manu ſignificat, cùm exporrecta capedunculam aſsimilat, quo
geſtu Philemonis Romæ ſignum vidi, cùm in altera volumen complicatum ha
beret, idq́ tenaciter reſtrictum, vt qui precium ſibi depoſceret, nõ niſi eo nume- F
rato librum exhibiturus. Ferunt enim eum Comœdiarum ſcriptorem, ære gra-
ui ſolitum lucubrationes ſuas venundare. Inſcriptio ſanè erat ΦΙΛΗΜΩΝ. Apud
Ariſtophanem iocus eſt Cõcionatricibus, vbi Phidolus deos exemplo ponit,
quibus cùm ſupplicamus boni alicuius gratia, ſtare eos ſupinã manũ porrigen-
tes, non vt quid dent, ſed aliquid accipiãt. Hinc
quoq; Athenienſium in aucupãdis lucris auidi-
tas dicterio carpit̃, ἀττικὸς ὑπέχει τὴν χεῖρα κ' ἀποθνήσκων,
manum etiã dum moritur Athenienſis porrigit.

SERMO.

POrrò aũt orationem vnamquãq; tradunt ex
manu ſignificari, quamvis alio loco prenſam
manu linguã id facere dixerimus. Ea tamen diffe
rentia habetur, quòd ſpecies illa non orationem
tantùm, ſed eloquentiã indicabat. Manus verò
vnumquẽq; ſermonẽ per ſe ipſa ſignificat, quòd
vnà cũ ſermone manuũ etiã motũ expetimus, vt

ait

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ait Artemidorus: hiſtriones enim vel celebres inuenias ſolœciſmi redargutos, quòd geſtu manuū aliquando peccaſſent: de quo alibi. Contrà verò erant Hermea ſigna quadrata ſine manibus & brachijs, ſolo quippe inſignita capite, eaq; pręcipuè apud Athenienſes, ſed in quorū medio virilia etiā adſculpebātur. Sermonis hæc erant indicia, vt in Pudendis etiā oſtenſum, Mercurijq; quippe ipſius vim oſtendebant. Nam is & Cyllenius ideo vocatur, quòd κύμους Græci vocant eos, qui ſine manibus ſunt. Oſtēdit verò hoc, ſermonem ſuapte vi pollere, & ſine manibus ōmnia conficere. Cur verò ſigna illa quadrata fierēt, in quadra iugeris dictū. Sedenim cùm Ariſtoteles duplicē ſermonis ponat intellectum, vnum ſcilicet primæ intentionis, alterum ſecundę, vt noſtri interpretantur, ſermonem illum qui per Hermea figurat virilibus arrectis, primæ dixerim intētionis quaſi mente conceptum: ſecundæ verò, qui per manus ſignificatur: is enim per vocis inſtrumenta expreſſus, opus quodammodo conficere videtur. Hic verò ſermo plurimùm apud eruditos aut per dialecticā in anguſtias intruditur, aut per eloquentiā in latiores campos explicatur: vnde Zeno Stoicæ diſciplinæ princeps
B commentus eſt, per manū vtrunq; diuerſo geſtu porrectā ſignificare: quod quidem inuentū cùm manifeſtū ſit hieroglyphicū, minimè fuerat diſsimulandum.

DIALECTICA.

DIalecticam enim oſtendere cùm vellet, manum pingere ſolitus eſt digitis in pugnū compreſsis, anguſtias hinc ſcilicet & argumentorū breuitatem, quibus illa cohibetur, oſtendens, quòd ſimplex vniuſcuiuſq; rei qualitas tribus plurimùm propoſitionibus comprehendatur, axiomate, aſſumpto, & illatione, vel partibus his etiam breuioribus.

ELOQVENTIA.

ELoquentia verò latè diffuſa patenti decurrens planitie, quaq; libuerit peruagata, per diductos digitos dilatatamq; manum ab eodem exponebatur. Reprehendit ſanè Quintilianus eos, qui orantes vlla in cauſa manū ſub pallio cōtinent, quaſi res ignauiter agatur: noſtri tamen inſtituti eſt, cùm apud Pontifices inter ſacra ſermonē habemus, manus intra palliū cohibere, frugaliq; tantùm pronunciatione vti. Quoniā verò Theologi finiunt aliud orare eſſe, aliud adorare, ſtatus ad cultum, manus ita ſurrectæ ad adorationem facere videbuntur.

C

PRECES.

IN Hetruſcis quoq; inſtitutis hoc geſtu manuum ad preces vtebantur, neque non in devouendis ciuitatibus, evocandisq; dijs: cumq; Iouem dicebant, manus ad cœlum ſuſtollebant, vt eo etiam loco apud Virgilium eſt:

Multa Iouem manibus ſupplex oraſſe ſupinis.

Sanè, quod ad hāc rem facit, Polemonem ſophiſtam legimus Olympicis ludis, qui Smyrnæ olim celebrabantur, inepti cuiuſdam actoris ſolœciſmum manu factum reprehendiſſe, cùm in exclamatione, ὦ χθών, manus ad terram protendiſſet. Cùm verò ὦ γαῖα pronunciaret, faciem ad cœlum erexiſſet. Sed quantum ad Iouem pertinet, eundem morem vetuſtiſsimo ritu apud noſtrę pietatis Pontifices obſeruari videmus: quotiens enim vel DEVM, vel DOMINVM enunciant, gentem ſanctā bonis verbis expiaturi, proſperaq; & felicia mortalibus precaturi, manus ſub eam locutionē ſupinas in cœlū tollūt. Quin etiā ἱερεύειν, quod ſacrificare eſt, etymologici grāmatici nōnulli dictū putant, q; qui ſacrificant, precantur ve Deos, ὀρέγουσι τὼ χεῖρε, manus quippe protendunt. In numo Gordiani Pij ſimulachrum eſt, quod paſſas hinc inde manus ad cœlum tollit, cum inſcriptione

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ad rem accommodata PIETAS AVGVST. Illud addam, antiquum precandi modum noctu sub dio Pindarũ posuisse, Olympijs, ode secunda, apud quem νυκτὸς ὑπαίτριος ob hanc cansam inscribitur. D

DE PEDIBVS.

HÆc quidem manu super memini, Manarde, tibi disseruisse: sed quoniã Caprilis velle se de pedibus audire similia dictitabat, quæ super his à me tunc dicta fuerunt, visum est subiungere.

IRRITVM.

Fleri minimè posse aliquid, aut inconstans irritúmve futurũ, quod cœptum actúmve fuisset, ostẽdere si vellent Ægyptij sacerdotes, pedes in aquę superficie inambulãtes pro hieroglyphico faciebãt. Nemo enim est qui nesciat, nulla id humana ope ingenióve fieri posse: nihil enim magis irritũ cedit, quàm si quis plantas super aquę superficiem firmare sibi persuaserit. Ad hoc respexit Cicero, cùm libro Officiorũ tertio, fluxas, labiles & inconstantes Epicuri rationes esse dissereret, quippe quæ minus in solido consistant, quòd aqua hærent, vt aiunt. E Sunt qui elocutionẽ hãc, In hac causa mihi aqua hęret, rem nondũ peractã significare contendãt, dubiumq́ aliquod superesse, quod nondũ fuerit explicatũ, aut sibi re super adhuc dicendũ esse, sumpto à clepsydris, in quibus aqua, temporis dati index, per tot horas stillatura statuebat̃ argumẽto. Et hoc esse quod ad Q. Fr. Cicero ita scribit alterius libri epistola v. Quod idibus & postridie fuerat dictum de agro Campano, nõ est actum, in hac causa mihi aqua hęret. Vbi tamen damnat Epicurum, cũ Ægyptiorũ hieroglyphico videtur cõvenire, vtpote qui argumentorum eius infirmitatẽ omnino redarguit. Nam ingredienti vnicuiq́ animali, vt palàm est, solo opus est, diceret Aristoteles, cui firmiter innitat̃: id aũt homini, vtpote grauiori animali, neq́ in aëre, neq́ in aqua cõcedit̃, et ea de causa pedes suam habent nuncupationem, quòd τὸ πέδοις, id est, solum sibi deposcunt.

VACILLATIO.

CVM Ægyptiaco consentit hieroglyphico quod Psalmo LXXIII legitur, Mei penè moti sunt pedes. Gręca lectio habet ἐσαλεύθησαν, quippe vacillarũt, siue potius fluctuarũt: maris enim turbatio, fluctuũq́ cõmotio, σάλος. Hic verò pedes pro cogitatione ponunt̃ quę scilicet animi nostri pietatẽ pedum instar regit, & sustinet. Penè igit̃, inquit, cogitatione peruersus, ac penè lapsus sum, vt crederem Deo nullã inesse prouidentiã, incertóq́ casu mortalia defluere, aut quid huiusmodi. Ita ibi legit̃ psal. XXXVIII, ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας μου. vbi si verbi maritimi & fluctuantis ratio est habenda, Latinè dicemus, cùm fluctuare cœpissent pedes mei. F

FVNDAMENTVM.

COntrà verò pedes in solido constituti, iactũ ostendunt fundamentũ. Hinc apud Iuriscõsultos legas, ponere pedẽ, pro fundamentũ iácere. Hinc illud apud Tulliũ De finibus IIII. Quid enim? sapientia vbi pedẽ poneret nõ habebat, sublatis officijs omnibus. Alibi pedem ponere significat occupare. In Deo aũt pedes virtutis eius firmitatẽ ostendũt, & solidi fundamenti stabilitatẽ, Esaia dicente: Cœlũ mihi sedes est, terra aũt scabellũ pedum meorũ. Alibi pedes Dei hieroglyphicè accepti, humanitas Christi est: nam sicut caput Pater, ita pedes Filius, qui eò quòd terreno mixtus est, diuinitate ipsa inferior est. Quod verò scriptum est Deuteronomio, Qui appropinquãt pedibus eius, de doctrina illius aliquid assequẽtur: sunt qui ex mysticis hisce pedibus abeundos intelligãt sanctos interpre-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A interpretes, & qui diuinã prędicant ſapientiam. At ꝙ Pſal. ſtantes pedes hieroglyphicè ponuntur, mentis atꝙ fidei ſtabilitatẽ ſignificãt. Nam contrà de malefidis Propheta, Cur claudicatis vtroꝙ pede? Et Pſalmographus pſal. XVII, Claudicauerũt aberrãtes à ſemita. Porrò vitiatus pes, aut mutilus, aut intortus, in diuinis literis hominem ſignificat qui à recta diuinæ inſtitutionis ſemita declinat: quandoquidem pedes pro actionum, vt dictum eſt, progreſſu ſæpe ponuntur: Theologiꝙ omnes hunc vitę noſtræ curſum viã appellare conſueuerũt, de qua Dauid pſal. 118, Beati immaculati in via, qui ambulant in lege Domini: hoc eſt, qui dum hanc viuunt vitam, ea faciunt quæ lex Domini præcipit atꝙ mandat.

PVRIFICATOR.

SI verò pedes altius in aquam merſos effinxiſſent, purificatorem ſignificabãt. Nam et alibi aqua & ignis in defęcationis ſignificatum accipiuntur, ꝙ rebus his labes omnis eluatur & eximatur. Hîc verò de ijs ſermo eſt, quæ leui ſint macula contaminata, quibus vnda ſatis ſuperꝙ ſit ad depurandum. Apud Horum legas fullonem hic ſignificari, quod tantundem eſt: nam id eſt fullonis officium,
B vt res depurget, & munditiem veſtibus inducat. Alij commenti ſunt γεωφία pro γναφία apud Horum legere, vt ſcribam ex hac pictura cõmentarentur, propterea quòd hoc à Mercurij ſimilitudine deſcriptum apud Horum vulgatum legerant: ſed non animaduerterũt eo loco non ὄρμου, ſed ὄργυ legi, quod exponi debet, ab operæ videlicet ſimilitudine, vt ſcilicet geſtus ille deſcriberetur, figuraretuꝙ, qui fullonis eſt veſtimenta pedibus in aqua preſſantis.

TAntali verò ſpecies in aquam demerſi ramis fructiferis ad frontem vſꝙ, & ob oculos dependentibus, quos fruſtra carpere, & hãc hauire irrito caueẽ euentu, quanã meliori pateſcat interpretatione, q̃ luculẽtis his Petronij verſibus?

Nec bibit inter aquas, nec poma patentia carpit
Tantalus, infelix quem ſua vota premunt.
Diuitis hæc magni facies erit, omnia latè
Qui tenet, & ſicco concoquit ore famem.

DIVES AVARVS.

SERVITVS.

C APud Onirocritas pedes ſeruorum indicia ſunt, vtpote qui totius corporis pondus ſuſtineãt, vti opera domi ruriꝙ facienda ſeruis incumbunt, & quæ perperã egerint compedum ſupplicio puniuntur.

TRIVMPHATOR.

QVoniam verò Regum triumphantiũ mos erat captiuorũ corpora pedibus cõculcare, ſubiectionis ſignum: triumphabundũ hominẽ per ita poſitũ pedem Romana peraꝙ ſigna ſignificãt. eoꝙ ſpectat verſiculus ex Pſal. LXVI, Impoſuiſti homines ſupra capita noſtra, hoc eſt, de nobis triumphũ alijs cõceſſiſti.

VIA.

AB officio quoꝙ pedes in diuinis literis vię profectionisꝙ ſignificatũ habẽt. Vnde plerunꝙ videas vetuſtis in imaginibus Deum pingi pedibus intra nubes abſconditis, quod fatidici vates noſtri volentes carnis à Deo aſſumptæ viam (eam Theologi noſtri aduentũ dicũt) arcanã, obſcurã & incogniã fore ſignificare, eam prędicebant ſpecię. Hinc Dauides offuſam ad diuinos pedes caliginem canit Pſal. XVIII. Sed quod idẽ alibi canit, Pes meus ſtetit in via recta, dictũ volunt veteres Theologi propterea, ꝙ nõ ſolùm manus, ſed etiam pedes

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

pro actione, progreſſuq; negotiorũ accipiunt. Et Leuitico, vbi ſacrificiũ fertur D
pro ſacerdotũ conſecratione, pollices manuum & dexterorũ pedum, hoſtię ſanguine oblinuntur: dexteras quidem partes obunctas ponũt, quia bonorum hæ ſunt operum indices, cùm ſiniſtræ pro prauis accipiant. Nam & Maro, dextera ait eſſe iter ad Elyſium, At læua malorũ Exercet pœnas, & ad impia tartara mittit. Quòd verò vnctionis mentio facta eſt, ea ſanè vigoris, conſeruationis, & ſalutis aſſecutionem ſignificat. Vnde etiã apud Gentes athletæ non niſi oleo delibuti certamen inibant. Non vngi verò, in diuinis ĩſdem literis deſolationẽ, ruinam, & perditionẽ indicat. Sic in Ægypto ſublati ſunt vna nocte omnes, quot quot limina poſtesq; intinctos agni ſanguine non habuere, vt Heſychius.

SOLSTITIVM HYEMALE.

SOlis curſum in hyemali ſolſtitio ſignificare ſi vellent Ægyptĩj ſacerdotes, pedes duos compedibus implicitos, atq; ita progredientes (niſi codex impreſſus mendoſus eſt) effingebant, quòd Sol tũc lentius, & quaſi pedicis coërcitus ingredi videatur. Sed enim huius rei longè aliam picturam eſſe diximus in commentario Polypi, vbi manu ſcriptos Hori codices, duos Polypos inuicem colligatos, non pedes duos, habere monuimus. E

VOLVPTARII AFFECTVS.

PHiloſophi antiquiores, quiq; doctrinã eorum ſecuti ſunt, pedes pro cõtemptiſsima parte ponunt: eſſeq; in anima pedes aiunt voluptarios affectus, venereæ mollitudini mancipatos. Quiq; Achillis figmentum intrepretantur, fuiſſe illum inuiolabilem præter talos, qui Stygis aqua illini nequiuerint, quòd ea parte manu matris tẽtus fuerit, cùm ab ea eſt fatalibus vndis immerſus, ea autẽ parte ſaucium perĩſſe, id ſibi velle fabulam dicũt, quòd fortis alioqui homo aduerſis caſibus omnibus animoſus, nullaq; fortunæ iniuria deiectus, libidini tamen ita interdum ſuccumbere deprehendatur, vt inde ſibimet exitium paret. Nam & Orpheus principem libidinis locũ talum ait, ſed idem myſticè, vti ſuus eſt mos. In cœna Domini diſcipulorum lauantur pedes, vt ſcilicet ablutis animorum ſordibus, ad Euchariſtiæ donum mundi nitidiq; procederent. In Iacobis & Eſaus partu philoſophatur Philon, firmiſsimæq; mentis, quippe optimi luctatoris eſſe opus ait, tenere calcaneum: nam id animum indicat qui vitio dominetur. Calcaneum enim, vt alibi ſæpe, infirmæ vitioſæq; naturę indicium eſt. F

FINIS.

ESt etiam pes abſoluti operis indiciũ: ad calcem enim dicimus, cùm ad finem peruentũ eſſe vel operis, vel negocij, volumus indicare. Et Adamantius, vt alibi dictum, nouiſsimum in Deo nobis incognitum eſſe, apud Eſaiam oſtendi eo argumẽto dicit, quòd Seraphin duo alis inferioribus Dei pedes obtegebãt.

INIQVITAS.

ANguineos alibi diximus Gigantum pedes effingi, cruraq; obtorta, & quodammodo deluxata, propterea quòd tota aberrãt via, qui cœlo bellum inferre parant. Pedes igitur ita malè affecti, iniquorum operum indicia ſunt. Nam vti recti pedes quatuor animaliũ in diuinis literis apud Ezechielem memorantur, ob eorum quæ in Euãgelĩs habentur veritatem, ita retorti pedes de prauis dicitur ingenĩs atq; maleficis: non enim rectè pedes dirigunt, diceret Ambroſius, qui poſteaquàm ſemel in viam rediere, ad ſcelera mox & iniquitatem reuertuntur, & tanquam ſus lota primo quoq; tempore repetunt luti volutabrum, & vt Lucretius ait, *Inſatiabiliter toti voluuntur ibidem.*

Sane

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Sanè apud Pſalmographum, impiorum ambulationes obtortas eſſe, ambagibuſq; circumactas, inuenies.

AGGRESSIO.

IN ſtatuis verò pes lęuus antè porrectus, aggreſsionis indicium eſt, quo ita firmato, geſtum aiunt ad inuadendum aptũ, quòd dexteri pedis agilitas ictum, quoquouerſum quis incubuerit, iuuet. Siniſter enim ſua quadã peculiari tarditate, totius eſt veluti corporis firmamentũ, ac quaſi centrũ, circa quod alterius pedis alacritas & prõptitudo verſetur exerceaturq;, & quaſi rotæ curuatura axi per radios innixa circumagatur, parti vnicuiq; laboranti opẽ allatura, quod nõ ignorauit Maro noſter, vbi X. Lucagus Æneã ferire parat: proiecto nam pede læuo aptat ſe pugnæ. Hoc etiam in numis, vbi Martis vltoris inſcriptio eſt, ſæpe cõperias: nam & philoſophi conſentiũt, motũ à dexteris partibus oriri. Atq; ego Romæ in Mediceis ædibus pulcherrimi operis ſtatuam obſeruaui, quę ſpeciem hanc in aliquem inuadendi, læuo proiecto pede, præ ſe ferebat. Militaris præterea diſciplinæ Magiſtri commonent, ſi miſsilibus agatur, ſiniſtros pedes
B antè haberi à peditibus, ita enim vibrandis ſpiculis vehementiorem eſſe ictum. At ſi res, inquiunt, agatur gladio, dexter pes proferendus, vt propinquior dextera ſit ad vulnus inferendum. Sed vtcunq; illi, apud Maronem tamen eodem ipſo congreſſu, quem paulò antè dicebamus, ſtrictũ rotat acer Lucagus enſem.

REGRESSVS.

NOn ierim tamẽ inficias, regreſſum dextero porrecto pede figurari: quia qui loco ſe moueat neceſſe habet à dextero pede motum auſpicari. Ita ſignari videas numos FORTVNÆ REDVCI cuſos.

IGNAVIA, VEL REQVIES.

ET quoniã geſtus ab hiſtrionibus in primis obſeruabantur, inde factũ vt hieroglyphica nõnulla inde deſumpta ſint: quale illud pro otio et deſidia, pedẽ ſupra pedem ſtatuere: qui geſtus in aliquot ſepulchrorum imaginibus, ſed pro quiete habetur. Sanè Ariſtophanes cùm ociantem meditabundũq; Euripidem deſcriberet Acharnanibus, famulus eius interrogante Diceopoli an intus eſſet Euripides, reſpondit, Ipſe intus pede ſupra pedem poſito tragœdiã meditatur. Et Pluto, Mercurius: Nunc aũt eſuriẽs pede ſupra pedem poſito altũ requieſco.

C

DE CALCANEO.

CAlcaneum quamvis ſit pedis pars, à pede tamen, quantum ad hieroglyphica pertinet, ſeparatur.

SENTENTIA PRÆPOSTERA.

CAlcaneum quidam hieroglyphicè accipere videntur pro infirma, falſa, atq; prępoſtera illa ratione, qua nos vitia noſtra excuſamus, et nimiũ plus ęquo noſmetipſi nobis indulgemus. Vnde Deus Geneſi ad ſerpentem, qui voluptatis eſt ſignum: Homo ipſe tuum obſeruabit caput, & tu illius calcaneũ, imbecillitatem ſcilicet mentis, quæ facilè ſeducatur, & quicquid adlibuerit ſibi permittat. Siue, vt alibi diximus ex Philone, calcaneum ea pars animæ eſt, quę terrenæ adhæreſcit naturæ, in ſenſum voluptatesq; prona & labilis. Ideoq; Aſſertor noſter diſcipulorũ pedes lauiſſe dicitur, vt ſignum eſſet, dilutum eſſe maledictum illud calcanei, quò ab ipſo rerum primordio ſerpentis morſibus patebat aditus. Nam alibi dictum inuenias, Ecce dedi vobis poteſtatem calcandi ſuper ſerpentes & ſcorpiones, in hanc ſententiam.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

TERMINVS.

D

INterdū accipitur pro actionis termino, ſumpto à ſaltatoribus more, in quorum ſaltu extrema pars veſtigij, quam calcaneū preſſerit, ſignat. hinc Pſalmo: Ipſi calcaneum meum obſeruabunt. quod proximè accedit ad id, quod inquit Ouidius,

Sed ſcilicet vltima ſemper
Expectanda dies homini eſt, dicíq; beatus
Ante obitum nemo ſupremáq; funera debet.

Latinus quoq; ſermo calcem accipit pro termino. Sic videt Cicero calcem, ad quem decurſum eſt. & ad calcem peruenire, & ſimilia paſsim habentur.

DE GENIBVS.

ADdam & Genua, ſine quorum auxilio parum aut nihil agerēt pedes, alterius ſic altera poſcit opem res, & coniurat amicè.

IMPEDIMENTVN.

E

ESt in his quoq; ſignificatū impedimenti, ſi poplites alternis genibus impoſiti figurarentur, qui quidem geſtus nullo magico ſuſurro ſimpliciter inter veneficia recenſentur: eo enim partus detineri, & omnem actum impediri, maiorū religio, decretis etiam inhibitorijs, vt perhibet Plinius, teſtata eſt.

MISERICORDIA.

CÆterùm genu miſericordiæ ſedem eſſe, antiqua omnis ſuperſtitio cōfitetur, vt memorię auris, irriſionis naſus habetur: quamvis Thebanus Crates religionem eam, vti reliqua facere ſolebat, eluſerit. Nam cùm pro quodam Gymnaſij principem ſupplicaret, procumbens coxam illius pro genibus attigit, principeq; præ faſtu indignante, Quid, inquit, an non hæc tua ſunt, ac genua? Apud Ciceronem legas oratione poſt reditum, vbi L. Piſonem acerbiſsimè compellat: Tu meum generū, propinquum tuū, tu affinem tuam, filiam meam, ſuperbiſsimis & crudeliſsimis verbis à genibus tuis repuliſti. Iam verò illa, Ad pedes iacére, & accidere ad pedes, eodem ſignificato notiſsima ſunt.

F

DEpoſitum genu humilitatis & ſuperiorem agnoſcentis indicium eſſe, nulli non innotuit. Hinc apud Horatium:

HVMILITAS.

Ius, imperiúmq; Phraotes
Cæſaris accepit genibus minor.

In diuinis literis, Reliqua mihi ſunt ſeptē millia virorū, qui ante Baalem genua nō curuauerūt. & alibi, Flecto genua cordis mei, & huiuſmodi pleraq;, id vno verbo dicitur procidere. atq; ita etiā noſtri Pſalmo LXXII reddidere: Coram illo procident Æthiopes. Multò verò plus procumbere, & terram lingere, vt ibidem: Inimici eius terram lingent.

PROCLIVIS AD VITIA.

NEq; negarim alicubi flectere genua eſſe hieroglyphicū ad terrā, hoc eſt, ad vitia declinantiū, & humanæ cedentium fragilitati, impuriſq; affectibus inſeruientium, aduerſus quos niſi ſteterimus, nullam ex hoſte victoriam ſperare poſſumus.

LEVA-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A LEVATI PARIENTIVM LABORES.

VIsebantur olim in Capitolio ante Mineruæ cellam ſigna tria Nixidia nũcupata, quæ genibus nitebantur, ſed ea de cauſa ita dicta, quòd parientium nixibus præſiderent: quod eo libentius retulimus, quòd vulgata exemplaria Feſti corrupta ſunt, in quibus ſcilicet pro Nixidia, Noxĩ dĩ ſcriptum inuenias. Sunt qui ſigna hæc Antiocho Rege Syriæ ſuperato, à M. Attilio ſubtracta prodiderint, ab eoq́ Romam apportata: alĩ capta Corintho aduecta, quę ibi mẽſæ ſubiecta fuerint. Sed iam de manu, deq́ pedibus, & genu, hæc dicta ſufficiant. Videor enim mihi nullam neq́ tui, neq́ publici commodi rationem habuiſſe: tui, quia philoſophum ſcio nolle deſidibus & ſuperuacaneis lectionibus detineri, eaq́ tantùm lectitare, quæ ad ſanam doctrinam facere videantur. In publica verò commoda me peccaſſe vereor, quia dũ te his detinui nugis, boni aliquid ad alicuius ægroti ſalutem excogitaſſes. Quicquid tamen in hoc erratum eſt, totũ id tua culpa factum, qui cicadæ, vt dicitur, vterum ſcabere non dubitaſti.

B PIERIVS VALERIANVS ERVDITISSIMO VIRO FRANCISCO ROBORTELLO, IN ACADEMIA PATAVINA BONARVM LITERARVM PVBLICO PROFESſori, de digitis & menſuris ad Aegyptiorum Hieroglyphica.

CVm nuper ſcripta tua omnifariæ doctrinæ pleniſſima, & vtriuſq́ linguæ ornatiſſima, ſumma cum voluptate legerem, incidiſſemq́ in obſeruationes eas quas doctiſſimo viro Ioanni Sico inſcripſeras, duplici ſum dolore affectus: ob amici memoriam, qui tam miſerabiliter nobis ereptus eſt, noctu in habitatione ſua clàm trucidatus: deinde commentario eo amiſſo, quod amicitiæ noſtræ pignus paulo antè illi recognoſcendum dederam, ſed adhuc abſq́ titulo: ita duplici hac iactura & amici & libelli facta ſummopere dolere cogor, quòd potuiſſes doni eius hæres eſſe. Ne verò amplius hoc accideret, cœpi ante omnia commentarijs omnibus titulum inſcribere: & cùm magni nominis philoſopho Bernardino Tomitano de digitorum numeris libellum inſcripſiſſem, ſupereſſe vidi al-

C *terum de digitorum menſuris, eumq́ ne amicos nimium obtunderem, tibi Franciſce Robortelle doctiſſime commendaui: quamvis partem hanc præteriturus eram, quòd ea parum ſuauis videbatur, verebarq́ ne imago ferè eadem toties repetita, ſatiaret potius quàm oblectaret. Partem tamen hanc omni iure tuam nõ modo legendam, verùm etiam examinandam tibi commendabo, quòd id in animum induxi meum, euenturum, vt quemadmodum ego doctrinam tuam mihi laudi fore perſuadeo, tu quoq́ pro animi tui candore putes ad rem tuam facere, vt quicquid ego ſcribere ſim aggreſſus, id tum tua, tum aliorum amicorum opera politius fiat. Veræ enim neceſſitudinis ea lex eſt, vt amicorum exiſtimationem non ſecus ac ſi eadem nobiſcum inuehatur naui, nobiſcum identidem & ſeruari, & omne periculum adire iudicemus.*

DE DIGITO COMMVNITER.

DEbuerant quidem digiti in Manuum commentarium inſeri: ſed quoniam tam varia tamq́ multiplex eſt eorum materia quam cõprehenderunt, vt ĩdem ipſi vno nequiuerint commentario coarctari, neceſſe fuit eorum argumenta diuidere: quorum alter liber circa numeros verſaretur: cumq́ numeri quoq́ ipſi ſua gerant hieroglyphica, ſeparatim de numeris per digitorum geſticulationem ſignificatis,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

& quorundam etiam numerorum intellectu myſtico, diſſerẽdum fuit. Alter hic D de digito communiter, ad mera pertinet hieroglyphica. Demùm, quia digitus idem dimenſionem præcipuè ſignificat, eamq; creat, addenda erunt dimenſionũ & ſpecies, & ſignificata, cùm quæ peculiariter quiſq; ſibi digitus comparauerit, ad calculum examinauerimus.

ALMVS SPIRITVS.

VT verò rem auſpicatius exordiamur, ad almum conuerſi ſpiritum, qui nos afflet, eum dicimus in diuinis literis per digiti hieroglyphicum & intelligi, & nominari. Euãgelio autem, omni ſummota dubitatione, vt cùm Aſſertor noſter dicit: Si in digito Dei eijcio dæmonia, profectò venit in vos regnum Dei. Quo loco diuus Gregorius ex eo manifeſtum eſſe ait digitum pro ſancto ſpiritu accipi, quòd cùm Marcus poſuerit, Si in digito Dei, alius Euãgeliſta dixerit, Si ego in ſpiritu Dei. Porrò in precibus, quas certo anni tempore almo huic ſpiritui allegamus, dexteræ Dei digitum eum appellamus. Præterea D. Hieron. eo opuſculo cui de Diuinitatis eſſentia titulus eſt, digitum vnitatis numero, pro almo eo diuinoq; ſpiritu accipi debere profiteẽ, quo lex in duabus tabulis in mon E te Sina ſcripta fuerit: Ipſe enim, vt idem ait, ſcripſit, qui & dictauit.

PROPHETÆ.

NVmero verò multitudinis digiti ſunt Prophetæ, per quos ſpiritus idem almus libros Legis afflatu ſuo cõſcripſit. vnde Dauides: Videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum: vbi per cœlos ipſam Prophetarum incitationem accipiunt, qua correpti admirãda tot oracula de diuinis humanisq; rebus in poſteros conſparſere. Sunt qui Pſalmographum dicant ad hiſtoricum ſenſum ſimpliciter reſpexiſſe, per digitum tamen virtutem Dei exponant. Vnde Magi Pharaonis cùm Moſeos miraculis cederent, digitus Dei eſt, dicebant, vbi pars pro toto, digitus pro manu: nam omnino manus, vt loco ſuo dictum, cõfecti operis hieroglyphicum eſt. In mundi verò totius fabrica, nihil cœlo ipſo admirabilius.

QVòd ſi hominem digitos aut vngues ſuos commordentem pictum ſculptum ve inſpexeris, ſcias eo geſtu, aliàs quidem meditationem, profundumq; ad eceſtaſin vſq; cogitatũ intelligendum: aliàs verò pœnitentiam facti, vlciſcendi ve minas. Illud ſignificatũ apud Perſium & Horatium habes, quorum alter dicit:

Nec pluteum cedit, nec demorſos ſapit vngues.

alter & in verſu faciendo,

Sæpe caput ſcaberet, viuos & roderet vngues.

vltimum apud Propertium habes:

Ungue meam morſo ſæpe querere fidem.

ſed hæc omnibus notiſsima præteribimus.

MEDITATIO, VEL vltio.

F

LASCIVA MOLLITIES.

ASpicies fortè ſtatuam ſaltatorio geſtu poſitam, ritu barbarico adornatam, digitis ſupra caput veluti argutum aliquid crepitantibus: ea hieroglyphicè laſciuas mollities, & eneruatę nequitiæ delicias indicat. Et vno digito caput ſcalpere, delicatæ admodum mollitiei ſignum eſt: quod Gn. Pompeio vitio datum, vſq; ad inimicorum publicum cauillum, ait Plutarchus. quo ſuper geſtu Iuuenalis etiam mordaciter iocatus, cùm dixit: Qui digito ſcalpunt vno caput. Plu-

ribus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ribus verò modis hæc in digitis mollities notata, gesticulatione, munditia nimia, ornatu gemmarum anulorumq; sumptuoso, motuq; ad mimicum propius accedente. Quare Chilonis Lacedæmonij dictum est, inter loquendum manū moueri non debere. Et Hebraico prouerbio dicitur, stultum digito loqui.

SOCIETAS.

LIcet in duabus cōsertis manibus fidei fœderumq; hieroglyphicum locupletius habeatur, non est tamē illud dissimulandum, quod de pollicibus est à Cornelio Tacito traditum: morem quippe fuisse Regibus quorundam barbarorum, quotiens in societatem coirent, applicare dexteras, pollicesq; inter se vincire, nodoq; perstringere, & vbi mox sanguis in artus extremos peruenisset, leui vulnere cruorem eliciebant, atq; inuicem lambebant: idq; fœdus arcanū, quasi mutuo cruore
B sacratum haberi solitum.

FVRIÆ ORESTEÆ.

QVi verò digitus lapideus paruo olim tumulo superpositus erat inter Megapolim & Messeniam, in regione Mania nuncupata, à quo quidem digito tumulo nomē fuit, non alia de causa erectus fertur, autore Pausania, nisi quia Orestes furijs agitatus vnum ipsemet sibi à manu digitum abroserit, remq; eo monumento notare voluerit.

PACIFICATIO.

SEd quoniam ad pollicem reuersi sumus, qui aliorum dux est & dominator, super eo quædam, quæ hieroglyphicum sapiunt, apponemus. Hic inter alia significata compositæ pacis hieroglyphicum apud Romanos habitus, eo quippe gestu, vt manui porrectæ subijceretur. Rem tangit Quintilianus Rhetor, vbi ait: Qui gestus in statuis pacificatorum esse solet, qui inclinato in humerum dextrum capite, brachio ab aure prætenso, manum inflexo pollice extendit: quod perperàm in codicibus aliquot impressis legitur, infesto pollice, quod nihil est.
C Atq; hinc locus apud Papiniū Sylua prima intelligitur, Dextera vetat pugnas: vbi de gestu hoc dubio procul accipiendū: de quo quia multa alij, rem ego breuiter substrinxi. Hunc gestum periti antiquitatum agnoscunt in Marci Aurelij statua, quæ nunc ante Lateranas ædes, ex ære, magnitudine colossea, equo insidens visitur: dexteram enim porrigit resupinam, & aliquantulum inclinatam, digitis disiunctis, pollice deorsum verso.

FAVOR.

FAuor autem assensusq; alienæ victoriæ præstitus, aut cùm aliquem strenuè facientem laudare vellent, per sublatum pollicem exprimebatur. Hinc illud apud Horatium:

Fautor vtroq; tuum laudabit pollice ludum,

hoc est, maximè tibi fauebit. Quippe si pollicum alter satis est ad fauorem indicandum, vterque in eum gestum adhibitus quammaximè fauere profitebitur. Nam & qui certabāt, cùm succumbere se, & hosti victoriam cedere fatebantur, pollicem sustollebāt. Vnde illa in victos apud Græcos imperitatio, αἶρε δάκτυλον, quod alio de more nostri herbam dare dicere maluerunt. Nostro verò tempore cum vniuersa Italia, & tota etiam Europa altervtri ex duabus factionibus dam-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nata ſit, moris eſt, his pollicem, illis indicem attollere, ſi cui faueant factioni, atte D
ſtari voluerint: idq; vtinam ſtudio nō tam perdito fieret: non enim Italia omnis
ſibimet aduerſaria, omnium hinc prædæ expoſita, tot clades, direptiones, incen
dia, deſolationesq; ſuarum iam omnium vrbium tam continenti per tot annos
bello pateretur, ſeq; mox ob ſolam ſuorum pertinaciam, implacabileq; diſsidi
um, ruituram miſerabiliter deploraret.

TRVCVLENTIA.

QVem verò verſum pollicem apud Iuuenalem & aliquot alios legas, nihil
habentem cum fauore ſimile, ſciendum eſt id tyrannorum quorundam ſi
gnum fuiſſe temporarium, vt eo ſcilicet tempore ſicarij percuſſoresq; in cædem
trucidationemq; populi debacchari inciperent, cùm ſignum id verſi pollicis ab
Imperatore datū obſeruaſſent. Qua de re, ſcholis omnibus nota, & nihil ad hie
roglyphica pertinente, plura dicere non puto neceſſarium.

ROBVR.

ID potius referemus, robur validasq; vires per pollicem ſignificari, ſi ſurriga
tur, quatuor reliquis ad volam appreſsis. Nam ea de cauſa ἀντίχειρ à Græcis di E
citur, quòd pari cum reliqua tota manu robore cōtendat, alteriusq; manus vice
fungatur, vt Galenus interpretatur. Apud Latinos autem, quòd præcipuè pol
leat, nomen habet: is enim dominatur in manu, nec in ſiniſtra ceſſat, quamvis ea
tota ſit ignaua, neq; minus quàm tota manus ſemper in officio eſt. Quin & vete
res hunc præſtare aliis intelligentes, hallum eum appellabant, quòd in reliquo
rum dorſa vnus omnium inſiliret: aſpirationem enim loco S literæ poſitam nō
nunquam ab antiquis inuenias, & vice verſa, S pro H. Sed longè ſimplicius eſt
hallum ab ἅλλω vel ἅλλομαι deducere, id enim ſalire eſt.

INVTILIS BELLO.

HOminem bello invtilem oſtendere qui volunt, manum abſciſſo pollice fa
ciant: digitus enim hic ſummotus, hominem actionibus & preſertim bello
invtilē reddit. Eaq; de cauſa legas grauiter animaduerſum in nonnullos qui bel
lum detrectādi cauſa ſponte ſibi pollices amputaſſent, vt à Senatu in C. Voctie
num, vel vt alibi legitur, Votienū. A Cæſare etiam Auguſto in quendam equi
tem Rom. qui duobus filijs adoleſcentibus, cauſa detrectandi ſacramenti polli F
ces amputauerat. Marcellinus cùm Gallos militiæ ſemper obuios & expoſitos
oſtendere conetur, noſtrā verò ignauiam, quod Græcanici vir ingenij libenter
admodum facit, inceſſere, reprehenſionicq; obiectare, neminem vnquam apud
eos ait, quod in Italia plerunq; accidit, munus Martium pertimeſcentem polli
cem ſibi præcidere. Sanè verò Athenienſes, crudeli admodū atq; immani exem
plo, Æginetarum iuuētuti pollices præciderunt, ne populus qui claſſe valebat,
deſcendere ſecum poſſet in virium maritimarum certamen.

DE INDICE.

POllici proximus eſt index, ita dictus, quòd eum porrigere ſolemus indican
do. Sunt qui eum Salutatorium etiam appellent, ſunt qui Medicū, neq; de
ſunt qui Lichanon eſſe velint: ſed horum proſequi controuerſias, noſtri non eſt
inſtituti, qui ad hieroglyphica feſtinamus. Satis igitur fuerit eum indicem Ro
mano nomine nuncupare.

SILENTIVM.

PRæcipuum igitur digiti huius hieroglyphicum eſt, ſilentium indicare, ſi ori
appreſſus figuretur: quo geſtu Titi Liuij Patauini imago ſupra fores prę
torij

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rĳ in eius vrbe patria dicata, nempe quòd is ſcribendo adeò multa complexus, ſcriptoribus alĳs ſilentium indixiſſe videatur. Hinc apud Apuleium libro primo Metamorph. legas: At ille digitum à pollice proximum ori ſuo admouens, & in ſtuporẽ attonitus, Tace, tace, inquit. Et Pontianus Pontifex epiſtola quadam: Si eſt tibi intellectus, reſponde proximo: ſin autem hæſitas, ſit manus tua ſuper os tuum. Ita & Eutychianus, quæ verba ſunt ex Salomonis dictis. Et Damaſus epiſtola de coëpiſcopis: Digitum ori imponite: hoc eſt, nihil vlterius loquamini. Ita & apud Ioben: Principes ceſſabant loqui, & ori ſuo digitum ſuperponebant. In omnibus verò templis, vbi colebatur Iſis & Serapis, ſimulachrum erat, digito labris impreſſo, quod multi interpretantur, tacendum eſſe, illos itidem mortales fuiſſe. Sed quę fuerit Harpocratis effigies apud Ægyptios, literarĳs ludis omnibus innotuit. Figmentum hoc porro totum Ægyptiacum fuit, quod digito labĳs impreſſo, ſilentium ſignificaret de dĳs immortalibus habendum: in quos ne licentioſi loquendo ſimus, à Platone etiã monemur, Legibus. Aliàs Harpocratis ſigillum in anulis geſtari ſolitum à veteribus ea de cauſa tra-
B dit Plinius, vt ſilentium de agendis rebus indicarent. Angeronæ autem effigies obligato obſignatoq; ore fuit apud Romanos, vt ſilentio prętereundum innueret, in cuius tutela numinis Vrbs Roma eſſet, quodq; proprium illi nomen, ob eam ſcilicet ſuperſtitionem, ne tutelares dĳ ſacris quibuſdam auocarentur, deuouerentur ve. Hinc Valerium Soranum neci traditum conſtat, quòd arcanum hoc propalare auſus eſſet. Eaq; de cauſa Plinius de Roma loquẽs ait: Cuius nomen alterum dicere arcanis cæremoniarum nefas habetur. Quod verò ad obſignatum os facit, Alexander Macedo cùm matris epiſtolam accuſationis in Antipatrum plenam, vnà cum Hephæſtione legiſſet, detractum è digito ſignatoriũ anulum ori illius appreſsit, ſilentĳ monumentum.

EX PATIENTIA VOLVPTAS.

SEd nihil ferè tam eruditè traditum à quopiam eſt, vt non ingenia inuenta ſint, quæ aliorum commentationes euertere conarentur. Inuentus eſt ſiquidem ſcriptor Maſurius nomine, qui Angeronæ ſimulachrum, quod Romæ in ſacello Volupiæ obligato, vti ſuperius, obſignatoq; ore viſebatur, propterea
C confictum ait, quòd qui ſuos dolores anxietatesq; diſſimulat, patientiæ beneficio ad maximam perueniat voluptatem. Nam & Verrius Flaccus Angeronam dici ait, quòd angores ac animorũ ſolicitudines propitiata depellat. Sed quamvis alia atq; alia etiam ſuper Harpocrate commẽtati ſint ingenioſi viri, illud ego minimè diſſimularim, quod ſummæ eruditionis autores approbaſſe videntur, ſummum Deum ex eo figmento ſilentio coli debere, quod & in Piſce, & in Crocodilo, & alibi ex Iamblichi monitis aperuimus. Et in pietatis Chriſtianæ ſacris preces pleræq; ſunt, quas ad Optimum Maximumq; Deum nulla emiſſa voce dirigere iubemur. Super Harpocrate demum Plutarchus multa, quæ quoniam multorum commentarĳs vulgata ſunt, ea non exiſtimaui hîc ad commemorandum neceſſaria. Illud vnum minimè præteribo, traditum ab Ægyptĳs Oron & Harpocratem digito ad labia appreſſo coalitoq; in lucem editos, eodemq; modo & Heraiſcum, magnæ apud eos celebritatis viros. Iam apud Romanos ſilentĳ nota fuit S, prima eius nominis litera, quæ triclinĳs, & diætarum foribus ſuperponi conſueuerat, vt inde ſilentium conuiuis indiceretur, quando multa inter bibendum dici ſoleant licentius atq; liberius, quæ palàm efferre nefas. Vnde Flaccus Torquato ad cœnam inuitato cauturũ ſe pollicetur, ne fidos inter ami-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cos ſit, qui dicta foras eliminet. Et cõuiuas memores odio habendos eſſe, Græ- D
co, quod Martialis ponit, adagio monemur, μισῶ μνήμονα συμποτήν Procille. Vino
enim libertas, vnde Lyæi nomen, attributa. Apud Comicos nonnunquã inue-
nias ad S literam, T quoq; adiectam, vt Phormione Terentius, S T.

DE MEDIO.

MEdius à ſitu ipſo nomen accepit, ab officio Medicus, à loquendi vſu infa-
mis & impudicus. Sunt qui hunc nõ hallum, ſed Lichanon velint, πρὸ τοῦ λείχειν, quod nos lãbere dicimus, vt ita exploratis vniuſcuiuſq; rei ſaporibus, quid
ad ſtomachũ faciat, quid ve ab eo repudietur, intelligamus. Apud Procopiũ le-
gimus, ſummo quid digito guſtatũ, cùm tamen in digito nulla guſtandi vis eſſe
poſsit: intellexit tamen ille, ſublata digiti extremitate ori aliquid admotum.

STOMACHVS.

SAnè quidem Ægyptij ſacerdotes, vt apud Horum habetur, ex digiti pictura
ſtomachum hieroglyphicè intelligebant: ſed neq; certus illic digitus, neq; cur
id fecerint, explicatur. Dici fortè poſſet ab officio, quia ſolent qui grauantur ex
crapula, auxiliũ alleuationemq; ab eo plurimùm depoſcere, quo ſcilicet in ſum- E
mum gutturis immiſſo, incitata nauſea euomere cõpellantur, atq; ita ſibi incom
modi eius remedium comparant. Vel quia Medici ſtomachum totius corporis
regem appellant, quippe qui omnibus portiones ſuas certa quadam dimenſio-
ne impartiri videatur. Digiti verò præcipuum hieroglyphicũ eſt, menſurã præ
ſe ferre, de qua multa paulo pòſt loco ſuo. Ea verò à medio potius, quàm ab alio
quopiam deſumitur, vtpote perfectiore. Primùm enim is ab internodio medio
ad extremum vnguis, & ad radicem ſuam, æqua dimenſione diuiſus, alterutra
pollicẽ & auricularem æquat, circino ad interiores cutis angulos appreſſo: mox
frontem, naſum, aures, & pleraſq; alias humani corporis partes dimetitur, cuius
quidem rei ſtudiũ ad pictores & ſtatuarios delegabo. Neq; me latet, eſſe qui Li
chani nuncupationem in anularem transferant, ſed ipſi ſententiã ſuam probent.
Quem nos medium & medicum dicimus, hic nimirum eſt, qui etiã impudicus.

INFAMIA.

EXporrectus enim medius, reliquis in pugnum attractis, virilis pudendi ſpe
cies quædam oſtenditur: eoq; geſtu infamiæ eſt hieroglyphicum, de quo F
Satyricus:

Cùm fortunæ ipſe minaci Mandaret laqueum, mediumq; oſtenderet vnguem,

de Diogene dictum, qui hoſpitibus quibuſdam Demoſthenem videre cogno-
ſcereq; anxiè quæritãtibus, eum oſtendit, medio digito, pro indice, porrecto, vt
ſcilicet illum impudicitiæ aut ignominiæ cuiuſpiam notaret. Mitto illa nota ni-
mis: Et impudicum oſtendis digitum.

DE ANVLARI.

ANulari, qui minimo proximus eſt, nomen dubio procul inditum ab anulo,
quo digitus is inſigniri ſolitus. Cur id inſtitutum, variæ ſunt autorum opi-
niones, ex quibus nos, pluribus alijs omiſsis, quas in Gemmarum commẽtario
recenſuimus, eas quæ potiores videbuntur afferemus.

COR.

ILlud autem primum omnium manifeſtum eſt, anularem digitum cordis eſſe
hieroglyphicum: eaq; de cauſa inſtitutum ab Ægyptijs, vt ijs anulo tanquam
corona honeſtaretur. Eundẽ ſacerdotes cùm circa deorum ſuorum aras opera-
bantur, confectis odoribus illinebãt: eiuſmodiq; honores illi ea de cauſa haberi
ſolitos

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A solitos aiunt, quòd dissectionum periti neruulum quendam à corde natum, per dorsum ad cor tendere, & in eo desinere compertum habuere. Sanè solebant in eiusmodi anulis eorum etiam imagines fieri, quorum memoriam colerent atq; obseruarent ij, qui eas gerebant, ita nos sibi præcipuè esse cordi, cum quadam etiam ambitione, omnibus ostentantes. Vnde Cicero libro De finibus, Epicuri studiosos memorans, Epicuri imaginem, inquit, non modò in tabulis, sed etiam in poculis & in anellis habebant.

CONIVGIVM.

HIc porrò digitus anulo insignis, coniugij est hieroglyphicum, eaq; de causa sunt qui eum pronubum appellent. Hinc Maro vincla iugalia posuit pro connubio. Et in diuinis literis inditum sponsalitijs anulum, arrhabonis indicium, nuptiarum causa legimus: eumq; morem & institutum omnes Christianorum cõuentus semper obtinuerunt. Vnde Septimius Florens digitum hunc & pronubum appellauit, & anulum quoq; pronubum, eo loco: Nam & mulieres, parcissima patrum sobrietate aurum minimè nouerant, vno excepto digito, quem B anulo pronubo sponsus oppigneraſſet.

VINCVLVM.

IVgalia illa vincla monẽt, vt qua de causa anulus inter alia significata, vinculi etiam fuerit hieroglyphicum, aperiamus. Ea sic fertur: Promethea olim Saturni lege perpetuis vinculis ab Ioue damnatum, ea mox conditione liberatum, vt inde anulum lapide & ferro compactum gestaret, ne omnino exolutus pœna videretur, indeq; anulorum vsum propagatum. Indignationem autem Iouis inde ortam aiunt, quòd Prometheus Parcarũ sortem de Thetidis filio, qui patre maior & clarior futurus esset, patefeciſſet, atq; ita Iouẽ ab eius congressu deterruisset, ne se præstantior filius nasceretur. Sed enim cùm eiusmodi legis silentium in Iouis perniciem euasurum esset, fabulatorũ desidero prudentiã, qui velint Iouẽ pro imperio & autoritate sibi conseruata, Promethea ita malè multare voluisse.

SERVITVS.

QVòd verò anulus sit seruitutis hieroglyphicum, tam maritale signum attestatur, quod addictam esse viro sponsam indicat, quàm Pythagoræ sym-
C bolum exponit, dum nos arctum anulum gestare vetat, quod ex diui Hieronymi interpretatione, non esse anxiè viuendum admonet: quippe cauendũ, ne nos in eam seruitutem conijciamus, quæ dura sit, & incommoda. Habet verò secum vinculi significatum anulus, quòd tota eius nominis originatio, quantũ ad etymon attinet, ab AN particula desumitur, quæ circum significat, atq; ideo vinculum, aut compedum manicarum ve oppressionem. Essent verò super anulo plura commentanda, sed hîc de anulari digito, non gestamine vel ornamento, scribere institutum est meum: quare longè plura in cõmentarium id reijcimus, quo insignia pleraq; ordine locoq; suo interpretati sumus.

VENIA.

PEtitam à dijs sermonis veniã, cum obsecratione, ne nostri memores delicti, vlcisci cogitarent, eo exprimebant hieroglyphico, vt proximum à minimo digitum ad aurem dexterã referrẽt, quod tacto prius ore fieri institutũ. Est enim locus ille Nemeseos, quam gestu hoc, vt in aure ostensum, cõciliari crediderũt.

DE AVRICVLARI.

SVper auriculari nullum hactenus hieroglyphicum inueni: id tantùm apud chiromanticos deprehendi, eum qui breuiorẽ hunc habeat quàm legitima

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

menſura depoſcat, id eſt, ad tertium anularis nodum non perueniat, indicium D
eſſe eum illegitimo concubitu ſuſceptum: ſed quoniam ex diuinatricibus, conie
cturalibuſq; diſciplinis, ſi modò diſciplina eſt talia profiteri, nulla eſt hac magis
fallax, his omiſsis, ne digitus prætereatur indictus, ad ea me conuertam, quæ de
numero cuius is prȩcipuum eſt hieroglyphicum, ſuperius fuerant examinanda,
niſi præ voluminis magnitudine moroſitatis notam declinare viſum eſſet. Is igi
tur cùm, vti ſequenti commentario explicabitur, & vnitatem & quaternarium
alio atq; alio geſtu præ ſe ferat, ſeptenarium, quantum fieri poteſt, in extremam
volam exporrectus oſtentat. Numeri autem huius hieroglyphicum eſt, vt præ-
ter ea quæ loco ſuo commemorata ſunt, multiplicitatem, aut frequentem ſigni-
ficet iterationem.

FREQVENS ITERATIO.

HEbræi autem in primis, vt Ægyptiacæ linguæ diſcipuli, SEPTEM de re
pluries repetita ponere conſueuerunt. Vnde argentum ſepties purgatum,
pro ſæpius, Pſalmo vndecimo dictũ: hoc eſt, vt Euthymius explicat, donec quic
quid in eo terreni fuerat igne abſterſum exhalarit. Et Pſalmo nonò ſupra ſeptua E
geſimum, Redde vicinis noſtris ſeptuplum: interpretes aiunt, ſeptuplum He-
bræorum more poſitum pro multiplici, quemadmodũ & ſeptem, ſæpe pro mul
tis. Nam & Regum primo Theologi ponunt illud, Sterilis ſeptem peperit: itidẽ
& eccleſias ſeptẽ, pro multitudine. Iam Chryſoſtomus actione in Iudæos quin-
ta, ſeptenarium numerum ait in diuinis literis infinitæ multitudinis ſignum ha-
bere. Et ita fortè Virgilianum illud accipiendum:

Septem illum totos perhibent ex ordine menſes
Rupe ſub aëria deſerti ad Strimonis vndam
Fleuiſſe. & alibi, *Immania ſeptem Terga boum.*

& eodem modo pleraq;.

SANCTVS SPIRITVS.

ESt & ſancti Spiritus prȩrogatiua ſeptenarius: de quo, vt infinita alia prȩter-
eamus, Eſaias: Et requieſcet ſuper eo ſpiritus Domini. dein dona eius VII
enumerat: ſpiritus ſapientiæ & intellectus, ſpiritus conſilij & fortitudinis, ſpiri-
tus ſcientiæ & pietatis. Et replebit eum ſpiritus timoris Domini. F

PERFECTIO.

QVæ verò plurima & Philon, & Hierocles, & alij ſuper ſeptenarij perfe-
ctione diſputãt, nunc miſſa faciemus: illud quod noſtri temporis inuentũ
eſt, minimè diſsimulabo, multarũ rerũ, ne de argento ſolo dictum hoc exiſtime-
mus, quæ per ignis iterationẽ depurgantur, perfectionem in ſeptima decoctio-
ne conſiſtere, veluti quotidie cernere eſt in ſaccharo purgando: nam vbi ſepties
igne id examinaueris percoxeriſq;, nihil quicquam vlterius proficit, ſed lapide-
ſcit penitus, ne vlterius eliquari poſsit. Vnde prouerbium vulgò vſurpatum de
re, quæ ſummam adepta ſit perfectionem, Septimæ decoctionis ſaccharum, vbi
ſagaciſsimum quempiam atq; vaferrimum hominem deſignamus.

HVMANÆ VITÆ CVRSVS.

ADdemus & illud, ſeptenarium numerũ totius humanæ vitæ curſum ſignifi
care, vt theologi declarant eo Leuitici loco: Septem diebus comedetis azy
ma. de quo Paulus: Epulemur non in fermento veteri, neq; in fermento malitiæ,
& nequitiæ, ſed in azymis ſynceritatis & veritatis: & nõ ad tempus, ſed omni no
ſtra vita ab huiuſmodi prauitatis fermento mundi eſſe debemus. Nam ſi ſeptem

diebus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A diebus holocauſtomata, vt LXX reddunt, offerre debemus, neceſſe eſt diebus ſeptem nos puros permanere, quia non debent qui ſacra ferunt celebrantq́, criminis cuiuſpiam ſibi eſſe conſcij.

DIMENSIO.

NOn eram autẽ ſuper digito quicquã vlterius philoſophaturus, niſi mihi venisſet in mentem, in menſuris quoq; multa deliteſcere hieroglyphica, eaq; plurimùm de diuinis. Menſurã verò ipſam digitorum eſſe filiam. Nam Ægyptij menſurã ex digito poſito ideo ſignificabant, q; tota metiendi ratio à digito principium capiat. Mẽſura enim, vt apud Ariſtotelẽ, à minimis oriri debet: atqui digiti ſunt omniũ membrorũ minimi. Neq; me præterit, nouiſsimos quoſdã menſuræ principiũ, perinde ac etiã ponderũ, à grano tritici deſumpſiſſe, vt ſcilicet cohærẽtia grana quatuor, digiti ſpatiũ expleãt, cuius ratione reliqua mox ad menſum veniant. Cæterùm cùm veteres ab humanis membris menſurã inchoarint, ſatis cõſtat ex eorũ traditione, digitum omnium menſurarum eſſe minimam. Ita apud M. Iunium Nypſum legas, qui de limitib. agrorũ luculentũ reliquit opus,
B cuius de digito verba ſunt: Minima pars earum menſurarum eſt digitus. quod & Iulij Frontini ſententię conſonat: ſi quid enim infra digitum metiamur, partibus reſpondemus, vt dimidiã aut tertiã partẽ digiti. Hinc illud apud oẽs vſurpatiſsimum, Latum vnguem, aut tranſuerſum digitum non ſecedere, cùm minimũ quodq; ſpatiolum intelligi volũt. & illud, Leonẽ ex vnguibus æſtimare, cùm ex minimo quoq; vel indicio, vel argumento, vel cauſa, rei totius ſummã intelligimus. Id inde ſumptum, quòd memorię proditũ eſt Phidiã ex viſo Leonis vngui totã feri faciem magnitudinemq;, magna artis ſuę cõmendatione repręſentaſſe. Qua verò ratione certa digiti dimenſio nationib. omnibus præſcribi poſsit, adhuc incõpertum eſt mihi. Nam apud autores digitus, & quę inde menſurę deſumunt, proportionis potius regulã, modum ve quendã, quàm certũ vllum menſuræ terminũ oſtendere videntur. Quæq; Romæ atq; alibi vel in æs, vel in antiquis marmoribus menſurarũ exemplaria ſignata reperiũtur, nationibus omnibus non inſeruiunt. Ad hæc, hominũ facies pro locorũ & regionũ ſitu, perinde ac aliorum etiam animalium corpora, tum exilitate, tum proceritate, tum craſsi-
C tudine diuerſa diſsimiliaq; naſci manifeſtum eſt, id quod Baſilius Magnus à veteribus traditum, à ſe verò diligenter obſeruatũ aſſeuerat. Tritici quoq;, ſi menſuram inde quis maluerit exordiri, & pondere & magnitudine, non prouinciæ tantũ, ſed regiones ſingulæ, & vel modico inter ſe diſtãtes interuallo, ac plerũq; etiam cõtigui agri variant. Perq; ætates, & ſecula ſingula, corpora noſtra imminui, Homerus, & ab eo Virgilius & Horatius vnà cum philoſophis tradidere: id quod & maiorum noſtrorũ oſſa paſsim eruta teſtatiſsimum relinquunt. Rari enim, qualia nunc hominum producit corpora tellus, vt apud Poëtã eſt, vel Plinij teſtimonio, patribus proceriores fiunt cõſumente vbertatẽ feminũ exuſtione, in cuius vices nunc vergat æuum. Quare certa exactaq; digiti dimenſio, quę pari ſit apud omnes mẽſura, nuſquã poteſt reperiri. Quoniã tamen veteres in eã cõueniunt ſententiã, vt digitus ſit menſuræ principiũ, quę inde mox diſtribuuntur menſurarũ nomina loco hoc recenſere libet, argumentum quidem ab Ægyptiorum ſacerdotum inuentis non alienum: ſiquidem in menſuris etiam hieroglyphica quædam inueniuntur, quæ ſuo ſe loco prodent. Menſuræ autem his præcipuè capitibus diſcernuntur, vt loco primo ſit digitus, ſecundo vncia, mox ſextans, inde palmus, doron, dochme, ſpithama, pes, cubitus, gradus, paſſus,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

orgyia, vlna, hexapus, decempeda, plethrum, actus, iugerum, ſtadium, hexaple- D
thron, diaulus, hippicum, milliarium, dolichus, paraſanga, ſchœnus, funiculus, ſtathmus: quorum omnium rationes afferre perdifficile fuerit in multa ſcriptorum diſſenſione. Ne tamen Chryſippi Medeam penitùs exſcribam, ea tantùm colligam, quæ à probatioribus tradita videbuntur.

DIGITVS.

EStò igit̃ digitus vel ex granis tritici quatuor cohęrentib. ſpatiũ collectũ, vel mẽſura omniũ minima, vnde rerumpublicarũ decreto reliquas aſtruere neceſſe ſit. Quæ verò ſuper eo ſint hieroglyphica, longa iam narratione ſuprà diſſeruimus.

VNCIA.

CErto autem dato ſpatiolo, quod digito attribuatur, vncia ſeſquidigito conſtat: ea verò octaua palmi portio, ita tamen vt palmum hîc accipiamus pro menſura ea, quæ σπιθάμη Græcè dicitur. Sedenim ex dimenſione Nypſi, vncia ſupra digitum nihil plus occupat, quàm tertiam alterius digiti partem, dum palmum ait quatuor conſtare digitis, easq; eſſe vncias tris: & ita Frontinus etiã tradit: quare vncia pars erit pedis duodecima, vt rectè menſores ponunt. Quòd ſi E
vncia ſeſquidigito fieret, pes in digitos decem & octo produceretur. De quo verò palmo & hîc & illic intelligendum, paulò inferius explicabimus.

SEXTANS.

SExtans ſexta pars aſsis omnino eſt, vncię quippe duæ, vt pondera ad menſuras accõmodantur: quę quidẽ vnciæ, vti ꝓpoſitũ ex nonnullorũ traditione, in triũ digitorũ ſpatiũ porriguñt: quanq;, vti dicebamus, Nypſi nonnihil variet mẽſura. Nimirũ verò loco hoc aſſem pro pede, vt inferius patebit, intelligendũ.

PALMVS.

PAlmus ex Vitruuij deſcriptione quatuor cõſtat digitis: ex aliorũ verò ſentẽtia digitos continet XII. Nypſus hunc menſuræ modũ ſextã appellat, & dodrãtẽ etiã vocitari aſſerit, quę ſcilicet palmos tris cõtineat, vncias quippe nouẽ, qui ſunt digiti XII. Cauſam verò cur ita diuerſi autores ierint in aſsignanda palmi dimenſione, eam eſſe crediderim, quòd Latini appellatione palmi tria dimẽſionũ genera cõplectũtur, quæ ſuis apud Græcos nominib. diſcernunt̃. Ea ſunt, δῶρον, δόχμη, σπιθάμη.

ΔΩΡΟΝ. F

ESt verò δῶρον, ſiue δῶρα fœm. gen. (vtrunq; enim dicitur) menſura, quam alio nomine παλαιστὴ appellant, vt interpretes Heſiodi verſu illo enarrant:

τεισσπίθαμον δ' ἄξιν πάμψαι δεκαδόρῳ ἀμαξῃ, *Inde apſin curru decadoro cæde tripalmum.*

Sedenim hoc Heſiodi loco quædã oboritur difficultas, quã anteaq; vlterius ꝓgrediamur, ne quod nobis negotiũ faceſſat, fortè nõ importunũ fuerit explicaſſe. Quatuor apſidibus currulis rota cõficitur. Ad huius verò rotæ diametrũ Heſiodus pro modulo decadorũ currũ vocat, vt vnaquæq; apſis triũ ſit ſpithamarum: atq; ita neceſſe eſt vniuſcuiuſq; rotæ circumferentiã, ſiue curuaturã dicere malimus, duodecim eſſe ſpithamarum. Hæ verò doræ ſunt XXXVI. ſpithama enim doras, quippe palæſtas tris cõtinet: & palæſta, vti dictũ, quatuor eſt digitorũ: ſi ergo, vt oſtenſum eſt, circumferentia circuli qui rotã ambit, XXXVI doris conſtat, & diametrũ vnũquodq; tertia pars eſt circumferentię, cur nõ dodecadorum diametrũ poſuit potius, q; decadorũ? ne geometrię terminos excederet, veritatiq; ipſi videret̃ aduerſari. Cui difficultati reſpõdetur, decẽ illas diametri doras ab interiore circuli parte deſumendas, de quib. hìc intelligit. Duę verò doræ computãtur ab interiore parte rotæ, vſq; ad circumferentiã exteriorẽ: vna

quip-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A quippe dora ab vtraq; rotæ parte. Alij ita soluũt, vt digitos octo, qui doræ sunt duæ, expensos intelligant in ea quæ ligularia dicuntur, siue compages dicere velimus, quibus vnaquæq; apsis inuicem adacta conseratur, hoc modo:

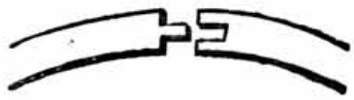

Pręcipuè verò παλαιστὴν mensurã esse quatuor digitorum, inde colligimus, vbi Nicander basilisci corporaturã describit: quẽ enim Plinius duodecim nõ excedere digitos affirmat, Nicander eo super τρία δῶρα φέρων μῆκός τε καὶ ἰθύν. Interpres eius, τρία δῶρα, inquit, ἴγουν παλαιστὰς, δῶρον γὰρ ἡ παλαιστή. Tria itaque dora duodecim explebunt digitos, & Plinij basiliscum.

VITÆ BREVITAS.

IN diuinis literis, vt multorum theologorũ est interpretatio, παλαιστὴ vitæ breuis est quasi hieroglyphicum. Nam Psalmo nono supra trigesimum, qui apud aliquos trigesimus octauus est, in Græco canitur, ἰδοὺ παλαιστὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου. Traductione, quam Ruffinus citat, scriptum est: Ecce veteres posuisti dies meos. Illi enim qui ita reddiderũt, visi mihi sunt, aduerbij παλαὶ, quod antiquitùs apud La
B tinos est, significatũ ex vocis similitudine sequi. Ita & Romanorũ exemplar habet, quod & Cassiodorus agnoscit, & in ea locutione plurimũ immoratur. Qui Hebræos sequunt, alij breues, alij positos à Deo dies in mensura digitorũ IIII aiunt: alij palmi longitudine cõstitutos dies, alij pugillares dies datos, atq; ij minimæ etiã mensuræ mentionem faciunt. Paraphrastici: Veluti in digitis numeratos habere paucissimos dies meos. Sed illud, velut in digitis numeratos, nihil ad rem: de mensura enim hîc est sermo. quare vulgata traductio, cõmẽsurabiles habet, sed sensum non exprimit integrũ τῆς παλαιστῆς. quare id fortè melius quod ex Adamantio cõijcere possumus, si legamus, Ecce quàm breues admodũ posuisti dies meos: quippe cùm quatuor digitorũ mensura breuis admodum sit, ac perinde vitæ nostræ breuitatem significet. Hinc clamat Iobes: Nihil enim sunt dies mei. Vt missum faciamus Hippocratem, vitam quidem breuem, artem verò longam esse cõquerentem: & quæ multa in hanc sententiã dici possent. Euthymius quoq; palæstã quatuor digitorũ coniunctione fieri, spithamæq; tertiã esse partẽ dicit, ac perinde minimã omnino mẽsuram, eoq; nomine paucitatẽ dierũ, quos
C viuimus, intelligi. Sed quoniam id nomen ἀπὸ τῆς πάλης deduci possit, interpretari etiam posse dicit contentiosos, seu laboriosos dies, hoc est, luctæ pugnæq; plenos: in lucta enim labore ac contentione multa vtimur. Ideo verò dori nomine mensurã eam appellari dicũt, quòd eorum plurima quæ donantur (id enim est vocabuli significatũ) ab eodem digitorũ loco amittantur, quo παλαιστὴ constat, à quatuor quippe digitis. Plinius antiquos ait Gręcos vocasse δῶρον, quem nos palmum. Vitruuius quoq;, quem nos palmum, δῶρον ait à Græcis dici, quòd munerum datio Græcè δῶρον appellatur. Id autem semper per manus geri.

ΔΟΧΜΗ.

DOchme dimensio est decem digitorũ. Sunt tamen qui δοχμὴν mensurã eandem esse putent cum doro, quatuor quippe digitorum in exporrecta manu cohærentiũ, ita vt δοχμαὶ tres, σπιθάμην efficiant. Atqui apud aliquos inuenias σπιθάμην δοχμὴν etiam appellari, atq; id apud Hesiodi commentatores.

ΣΠΙΘΑΜΗ.

ΣΠιθάμη omnino duodecim est digitorũ, quippe quòd à digiti auricularis vngue ad extremũ vsq; pollicẽ occupamus. Plinius libro VII. cap. altero, vbi de Pygmęorum statura loquitur, ternas eos spithamas longitudine, hoc est, ter-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nos dodrantes nõ excedere dicit. Dodrãtem poſuit Plinius ratione pedis habita, ex quo ſi dematur quadrãs, reliqui erunt digiti XII. eaq; pars quę tribus conſtat quadrantibus, dodrans nimirũ appellatur. Frontinus ſpithamã etiã ſextantem dici ſcribit, habereq; palmos tres, vncias nouem, digitos duodecim. D

DEVS.

ADducit hæc rerum ſeries in memoriam id, quod Prophetæ, qui plurimùm hieroglyphico, ſi nõ charactêre, idiomate certè hieroglyphicis perquàm ſimili vtuntur, Deum appellatione Spithamæ vocitarunt, penes quem ſcilicet ſit rerum omnium facultas, ſupremaq; autoritas, manu paſſa propemodum occupata, qua ſingula ordine tenoreq; certo temperat ac moderatur, neq; non fines æquis terminis diſtributos, dimenſionesq; omnibus, quæ in vniuerſo mundo ſunt rebus lege ſua dipartitur. Moris enim eſt oblatarum rerum magnitudinem ſpithamis, quę nobis promptuaria eſt menſura, dimetiri. Quod verò dictum de omnipotentia Dei, ſufficiat vnus ex quadrageſimo cap. Eſaiæ locus: Quis menſus eſt pugillo aquas, & cœlum palmo ponderauit? & quæ ſequuntur. Vbi Hieronymus: Quod autem pugillum vocat & palmum, humanæ cõſuetudinis verbis vtitur, atq; menſuris, vt Dei potentiam per noſtra verba diſcamus. Et paulo pòſt: σπιθαμὴ autem, hoc eſt, palmus, extenſam ſignificat manum à pollice vſq; ad extremum digitum. Quę verò ibidem poſita ſunt de lichano guſtatore, vt idem interpretatur, digito, ac perinde minimo, alij viderint. E

VITA BREVIS.

IN Spithama autem, vti ſuperius dictũ, vitæ breuis hieroglyphicon habetur: quod à Græcis autoribus poſitum eſt, vt minimum vitæ ſpatiolum menſuræ eiuſmodi paruitate ſignificaretur: vſurpaturq; plurimùm ad vniuſcuiuſq; rei breuitatem indicandam, præſertim vbi in pumiliones cauillum vertitur, vti de Pygmæis dictum, quos in deriſum triſpithamos ſcurræ vocant.

PES.

PEs nemine diſcrepante digitis conſtat ſexdecim: quare qui ſcribunt eum palmis quatuor confici, palmum accipiunt vt Vitruuius πόδον. Diuiditur verò huiuſmodi dimenſio in vncias XII. & eſt ſexta pars altitudinis in humano corpore. Frontinus pedem ita deſcribit, vt eum dicat habere palmos quatuor, vncias XII, digitos XVI. F

CVBITVS.

CVbiti quoq; ratio ideo varia eſt, quia palmus variè accipitur. Nã qui duobus eum conſtare palmis dicunt, digitos omnino quatuor & viginti cõmorant, dum cubiti ſpatium id eſſe dicunt, quod ab extremis vnguibus in medium brachij angulum protenditur. Id nimirum ſeſquipedale eſt, & Græcis pygon dicitur, vnde Pygmæi Euſtathio. Ita palmi illi duo pro totidem dodrantibus accipiuntur. Neq; diuerſus erit à Nypſo & alijs Vitruuius, qui cubitum ſenis, more ſuo, palmis dimetitur, cùm dubio procul palmos quatuor quenq; digitis porrexerit. Cubitum pictores quartam corporis noſtri partem eſſe volũt. Apud Herodotum cubitum inuenias viginti digitorum tantùm, differreq; ab eo qui dicitur πηχύς: de quo videris apud Suidam. Eſt etiam cubitus regius, qui maior eſt cõmuni tribus digitis, de quo idem Herodotus primo. Eſt & cubitus geometricus, qui dimenſione vna ſex cubitos è noſtris æquat, vt Origenes & Auguſtinus retulerunt.

TEM-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A TEMPERANTIA.

HIeroglyphicum verò cubiti vnà cum fræno manu prætento, temperãtiam præ ſe fert: vnde Nemeſeos ſimulachrum inſignibus his conſpicuum habebant, cuius hæc erat inſcriptio:

Ἡ νέμεσις πολέγει τῷδ' πήχει τῷτε χαλινῷ,
Μήτ' ἀμετρόντι πριεῖν, μήτ' ἀχάλινα λέγειν·

Vna manus cubitum oſtentat, gerit altera frænum:
Illa, modum ſerua: hæc admonet, os cohibe.

DELICIOSVS.

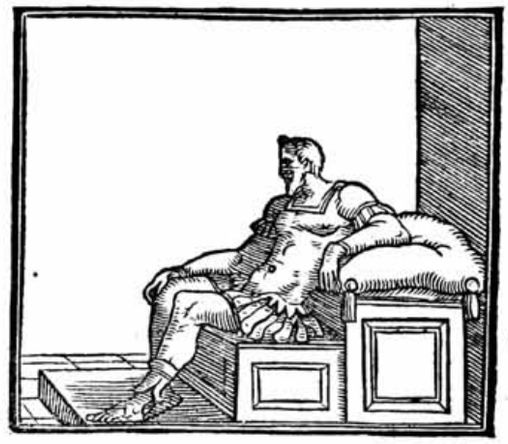

SVnt qui delicioſum molliculumq; hominẽ, ne hieroglyphica hæc elabantur, ex cubito ceruicali innixo notẽt. Signum, inquit Adamantius, mihi videtur voluptatis carneę ſub cubito manuum ceruical aſſutum: ſumptum id ex Ezechiele, qui dicit: Væ ijs qui aſſuũt ceruicalia ſub omni cubito manuum: nimirum eos intelligẽs, qui propter animi corporisq; mollitiem à virili
B recedunt fortitudine, & nequiter effœminãtur. Forſitan autem, addit Adamantius, ſermo diuinus per iſtiuſmodi figuram & argumẽtum eos culpat magiſtros, qui per vaniloquentiam, & falſæ beatitudinis promiſsiones (quod noſtro, quippe corrupto tempore, ſupra modum inualuit) multitudinẽ audientium libidini, vitijs, voluptatiq; ſummittunt. Addit etiam Propheta de capitis velamine quædam, quæ quoniã his præcipuè temporibus valde ſuſpecta ſunt, conſulto præteribimus, quæ ſi quis curioſius appetierit, eiuſdem Origenis homiliam legat in Ezechielem tertiam, decq; temporum noſtrorum proceribus dicta omnia interpretabitur.

GRADVS.

GRadus, quem alij greſſum dicere malunt, quem ſcilicet Græci τὸ βῆμα, vno conſtat cubito & pede, quod ſpatium tantundem eſt ac pedes duo ac ſemis, vel digiti quadraginta.

PASSVS.

C PAſſus à paſsis manibus dici videtur. Alij paſſum quinis tãtùm pedibus conſtare putant, quo ſpacio greſſus duo recenſeantur, ſintq; digiti octoginta. Nam ſpatium quod paſsis manibus occupamus, in ſex & nonaginta digitos exporrigitur, quæ integra eſt quadrati corporis proceritas.

ORGYIA.

ORgyia Herodoto ſex pedum eſt. Mẽſura eadem à pedũ numero hexapus dicit. Orgyiæ ſpatiũ Sudas inter expanſas manus capit, quæ quidem menſura cùm par ſit proceritati humani corporis, nulli dubiũ & Sudam & Herodotum idem ſentire. Lib. Pandect. X. tit. Fin. reg. cap. vlt. fodienti puteũ paſſum à vicino limite abeſſe oportere, interpres Latinus poſuit. Lex ea Solonis à Caio recitata, Græcè ſcripta eſt in codice Piſano, qui Florentiæ aſſeruatur, & ὀργυὰν hic habet, quæ quidem menſura vna plus pede creſcit, & aliàs, vti oſtenſum, ἕξαπους vocatur. Theodorus ex Ariſtotele interdum paſſum vertit. Sed cùm orgyia, vti dictũ, vno plus pede ſupra paſſum porrigatur, non ſatis rectè videtur expoſitũ, vt paſſus à paſsis manibus dicatur: id autẽ ſi admittatur, rectè Theodorus. Sed enim omnino variat ipſa paſſuum menſura, pro regionum ritu & inſtitutis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

VLNA.

D

VLnam Seruius & plerique alij eandem cum ea quam memorauimus orgyia videtur interpretari: neque tamen inficiatur, longè minori spatio ab alijs describi. Sunt verò qui vlnam orgyiæ dimidium esse velint, nomenque id, atque ea ferè trium pedum mensura in plerisque Italiæ locis permansere. Quare quod apud Plinium legitur lib. XVI, cap. XLI, de abiete, cuius crassitudo quatuor hominum vlnas complectentiũ implebat, hominibus quatuor admotis arboris ambitum vlnis octo complexum intelligendum. Si verò vlnas altero modo maluerit quis intelligere, nihil laborauerim. Sanè huiusmodi amplitudo mihi non est miraculo, qui & abietes & larices & arbores alias vastitatis incredibilis inspexerim in Noricis Alpibus enatas.

DECEMPEDA.

DEcempeda, quę Gręcè δεκαπὸς, suo se prodit nomine. Ea verò & Acęna est, Thessalorum quidem inuentum, vt apud interpretem Apollonij Argonauticis legimus. Porrigitur nimirum ea in digitos centum sexaginta, qui duo passus essent, non tamen orgyiæ. Eo dimensionis nomine sæpe vtitur Cicero, E & decempedatorem, metatorem appellat. Eo ferè spacio à vicino abesse lege XII. tabularum iubetur is, qui ficum aut oleam in agro plantauerit: nam si quid aliud seuerit, satis est quinque abesse pedes. Quanquam super huiusmodi limitatione lib. Pandectarum X, tit. fin. reg. Solonis lex à Caio recitata, non satis ex fide Latinis reddita. Nam quod interpres reddidit, Oliuam autem aut ficum nouem pedes ab extrema regione plantet, alia autem ligna quinque pedes: in Pandectis quæ tanta veneratione Florentiæ custodiuntur, ita Græcè scriptum reperi: ἐλαίαν δὲ ἢ συκῶν ἐννέα πόδας ἀπὸ τοῦ ἀλλοτρίου φυτεύειν, τὰ δ' ἄλλα δύο πόδας. Ex quibus verbis manifestum, oliuam quidem vel ficum pedes nouem procul ab alieno solo plantandas, cæteras autem arbores duos tantùm pedes abesse posse. Sunt & alia eadem lege, quæ aliter habent in Pisano codice ipso, quàm passim in impressis voluminibus præstitum, de quibus alibi disserendum: nunc nostrum sequamur institutum.

ACTVS.

ACtus pedibus cõstat centũ & viginti, qui passus essent quatuor & viginti.

IVGERVM.

F

IVgerum, vt Varro finit, constat ex actibus duobus quadratis. Vnde Quintilianus ducentos & quadraginta pedes ponit in longitudinem, dimidium in latitudinem, quod vno iugo boum in die arari potest: de quo, quia pleni sunt omnes Grammaticorum libri, non est vt plura inculcem.

STADIVM.

STadium dupliciter consideratur: alibi pro spatio cursoribus in agone destinato, alibi certum est mensuræ genus limitibus agrorũ metandis comparatum. Atque hoc plurimũ centum vigintiquinque passibus nostris terminatur, qui pedes essent DCXXV. Ea summa octies cõputata mille facit: quæ dimẽsio proximè accedit ad eam, quã ponit Herodotus II, vbi de labyrintho, αἱ δ' ἕκατον ὀργυίαι δίκαιαι εἰσὶ στάδιον ἑξαπλεθρον, Orgyiæ centum iustæ stadium conficiunt hexaplethrũ. Quod verò ad agones pertinet, Græci stadium suum ducentis pedibus metiuntur. Sed Herculeũ ducentis quantumlibet pedibus dimensum ab Hercule, alijs omnino maius. Vnde mathematum periti herois staturam ex eo stadio, quod ipse suis pedibus metitus est, prodidere. Italicũ porro pedes continet CXXV.

auto-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A autore Censorino. Erat & stadium Pythicum, quod pedibus mille constitisse tradunt: at Olympiacum, quadringentis tantùm. Sic colligimus ex his, stadium non fuisse certæ mensuræ spatium, sed partis illius, quæ alicubi breuior, alicubi longior fuerit, agonibus destinata.

PLETHRVM.

PLethrum verò mensura est centum pedum, sexta quippe stadij pars, vt apud autores Græcos passim habetur, πλέθρα ἓξ στάδιον ἑξακοσίων ποδῶν ποιοῦσι. Tantundem verò est, centum id constare orgyiis dicere, cùm, vti superius dictum, orgyia sex occupet pedes.

DIAVLVS.

DIaulus mensura est duorum stadiorum. Cæterùm varietas stadiorum effecit, vt diaulum nonnulli ducentis constare cubitis tradiderint. Quin & cubitus ipse, vt suo loco dictum, plurimum habet varietatis.

HIPPICVM.

B HIppicum, quo scilicet equi ad cursum admittebantur, duplo maius diaulo fuit: nam quatuor id stadia comprehendisse, Plutarchus autor est.

MILLIARIVM.

MIlliarium, vt Iunius Nypsus, octo stadijs constat: vt Vitruuius, pedibus quinquies mille: atq; ita stadium id assumitur, quod CXXV passibus nostris terminatur, quos pedes esse diximus sexcentos quinque & viginti, quinis vnicuiq; passui pedibus adnumeratis.

DOLICHVS.

DOlichus, vt nonnulli ponũt, stadia continet duodecim, vnum quippe milliarium & semis. Qui verò quatuor & viginti aut vno minus ponunt, quę tria essent milliaria, recursus rationem habuisse mihi videntur: erat enim locus, vbi equi sunt cursu exerceri soliti, cursu septies iterato, quare à flexu locus ita nuncupatus. Apud Pindarum inuenies, & octies & duodecies iterationem eiusmodi fieri solitam, pro equorum, qui iungebantur, modo: de quo in commentario de Metis diximus. Ita patet illud apud Chrysostomum in epistola ad
C Philippenses homilia prima: Etenim qui postquam decem dolichos cucurrit, si pòst deficiat, omnem amisit laudem: dictum, quia scilicet duo adhuc dolichi erant decurrendi.

PARASANGA.

PArasanga, mensura Persica, in stadia triginta porrigitur. Herodoto ea essent tria milliaria & semis, qua dimensione in itineribus transalpinæ nationes plurimùm vtuntur, vulgò Leuguam appellantes. quanquam & Leuguæ spatium, pro locorum regionumq; situ plurimùm varient, quippe quæ inter Alpes, breuiores, in Germaniæ verò atque Galliarum campis longius protrahuntur. Denicq; eam mihi videntur rationem habuisse, vt quantum itineris vna hora obequitando confici posset, id ea nuncupatione appellarint: ideoq; cùm difficilior ac perinde tardior sit ingressus per Alpes, Leuguas identidem breuiores constituerunt.

SCHOENVS.

SChœnus duas occupat parasangas, quæ septem essent milliaria. Hæc inter Ægyptiacas mensuras adnumeratur ab Herodoto. Nõnulli stadia eũ quin-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quaginta continere tradunt. Plinius ex Eratoſthenis ratione quadraginta tantùm, qui paſſus eſſent quinquies millia. Aliqui ſtadia XXII ſingulis ſchœnis attribuere. Atq; ita menſurarum huiuſmodi inconſtantiam diuerſitas autorum facit, ſiue loca, ſiue tempora rationem hanc omnem variarint, quemadmodum in ponderibus tanta ſcriptorum diſſenſione omnia conturbata. D

HÆREDITARIA PORTIO, SORS'VE.

INuitat verò me nominis ſimilitudo, vt quid ſchœni vocabulo ſibi velint diuinæ literæ, aperiamus. Apud Hebræos enim menſuræ genus erat ſub funiculi nomine nuncupata, per quem portionem eam indicabant, quæ in agrorum diuiſione huic & illi obveniſſet, tranſibat'q; vocabulum ad hæreditates & patrimonia. Vnde Moſeos cantico, Deuter. Funiculus hæreditatis ſuæ Iſraël, & Pſal. 77. Et ſorte diuiſit eis terram in funiculo diſtributionis. Et 47. Ezechielis: Ioſeph duplicem funiculum habet: & paſsim multa huiuſmodi. Ægyptijs porrò mos, ait Prodicus, vt apud Max. Tyrium eſt, terram metiri funibus: quod & Hieronymus agnoſcit tertio Ioëlis cap. vbi Septuaginta ait tranſtuliſſe, χείμαῤῥον τῶν σχοίνων. quod alij torrentem ſpinarum fecerant, funiculum ait σχοῖνον, aut iuxta Ægyptios menſuram certi itineris. Vnde in Pſalmis: Semitam meam & funiculum meum inueſtigaſti. In Nilo enim, ſubijcit, flumine, ſiue in riuis eius ſolent naues funibus trahere, certa habentes ſpacia, quæ appellant funiculos, vt labori defeſſorum recentia trahentium colla ſuccedant. E

VITÆ PROGRESSVS.

QVia verò verſiculum obiter ex triceſimonono ſupra centeſimum Pſalmo citauimus, τὴν τρίβόν μου καὶ τὴν σχοῖνόν μου σὺ ἐξιχνίασας, Semitam meam & funiculum meum tu inueſtigaſti: tranſtulerunt quidam, examinaſti, à veſtigio tamen eſt ἐξιχνιάζω. quamvis qui Hebraicam ſequuntur lectionem, grabatum ex iunco factum, non funiculum, intelligere videantur, dum τὴν σχοῖνόν μου ἐξιχνίασας, accubitum meum euentilaſti, reddunt. Quinetiam Chaldææ Arabicæq; lectionis traductio in hanc ipſam ſententiã habet. Sed &, quando ambulauero in via, aut quando accubuero ad ſtudendum, legi. Sed quoniam Græca lectio iam recepta eſt, quam, vt pleriſq; locis apud Hieronymum video, eam eſſe arbitror quam LXX tranſtulere, eam ſecuti, quid in ea hieroglyphici contineretur, expoſuimus. Quã verò ſchœni funiculi've menſuram apud Ægyptios & Perſas eſſe Euthymius tradit, eandem ait noſtri propemodum ſtadij longitudinem æquare. F

STATHMVS.

STathmus, quod itineris diurni ſpacium eſt, produci fertur ſtadijs centum et quinquaginta, quæ milliaria eſſent vndeviginti, quadrante minus. Nam & Iuriſconſultorum tabulę viginti milliaria diurnis itineribus conceſſerunt. Iocoſe verò Lucianus ὑπὲρ νεφέλῳ ludit, οὐκοῦν τρισχίλιοι μὲν ἦσαν ἀπὸ γῆς στάδιοι πρὸς τὴν σελήνην, ὁ πρῶτος ἡμῖν σταθμός; Nũquid tria millia ſtadiorũ ſunt à terra, ad Lunã vſq;, qui primus nobis ſtathmus, id eſt, quod itineris ſpacium vno die peregimus? Sed vt fabulas omittamus, ſatius fuerit, tot decurſis ſpacijs cõmodùm quieſcere: quamvis adhuc digiti quoquouerſum accepti quaſdam habẽt dimenſiones, quarum norma modo'q; reliquum totius humani corporis dimetimur, menſura in hoc vel illo membro nunc parte pari, nũc geminata, in pluribus triplici: quippe pollex expeditus, vt ſuprà innuimus, eiuſdem menſuræ eſt cum infamis dimidio, aure, cum naſo, cum fronte & ore, cum infima brachij latitudine, & partibus pleriſq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A risq; aliis. Verùm cùm hęc ad pingendi sculpendiq; artem potius, quàm ad susceptι operis negotium pertineant, eam artificibus operam relinquentes, imaginum significata, non artem pingendi, exponere prosequemur.

CLARISSIMO BERNARDINO TOMITANO, PVBLICO BONARVM ARTIVM IN ACademia Patauina professori, de Digitorum numeris & significatis, ex sacris Ægyptiorum literis, per Pierium Valerianum.

Micare tecum digitis libet, TOMITANE *honoratißime. Micare mecum? inquies. Nempe quantacunq; sis grauitate præditus, micare tamen libet. Quid enim aliud is, qui per digitorum motus varios, numerorum significationes explicare aggressus fuerit, facere videatur, quàm ridiculis propemodum articulorum omnium gesticulationibus, modò eos porrigendo, modò contrahendo, colluderé ne dicam, an pueriliter ineptire? & tamen ipsa rei cognitio aliquid habet, quod eruditi quantumlibet viri* B *minimè sint aspernaturi. Quare ausim dicere, aliquid omnino in digitis meis vel ipso Tomitano non indignum, quódq; forsitan emunctißimam eius narem ad libri totius lectionem posßit allicere. Multa enim ex eo tempore sunt, quæ temporibus illis beatioribus, quibus industria & ingenium in precio fuerunt, minimè contemnenda videbantur. Sedenim vt quid de huiusmodi argumento sentiam, ingenuè fatear, habet omnino aliquam rerum copiam, & varietatem: Sed exactißimam diligentiam illam, omnia perquirendi, quæ in huiusmodi sententiam dici posßint, neque me præstaturum polliceor, cui pleniorem esse, per otium, & tam frequenter infestam podagram, minimè licuerit. Neq; tu, qui omnem vitæ meæ rationem optimè nosti, id ab occupationibus meis efflagitabis, eo vno contentus, quòd hoc, qualecunq; sit, mei erga te amoris & obseruantiæ argumentum esse voluerim. Cognosco autem ingenium philosophi, qui tam multa quæ minimè oculis conspicua sunt, ita spectare videatur, ac si rerum suarum imaginibus conformata, suisque coloribus picta proponerentur. Animam nemo vidit, quam philosophus ita intuetur, & ad amußim factam agnoscit, ac si colossus ingens aliquis aut fabrica quævis admirabili membrorum artificio elaborata esset.*

C

DIGITORVM DIVISIO.

RATIONI consentaneum videtur digitos primùm diuidere, & quod illi munus singuli suscipiant explicare, vt ita mox quæ in illis significata reperiuntur aperiamus. Illi enim alio atque alio gestu dispositi, nunc contracti, nunc porrecti, vti profati sumus, modò hac, modò illa manu varias habent significationes, ac omnem ferè numerorum rationem explent, cuiusmodi plurima in antiquorum statuis reperiuntur, & apud scriptores passim offeruntur, quæ non paruam inferant hæsitationem, nisi aliqua eorum ratio, quod facere proposuimus, expendatur. Tota igitur supputationis ratio in tris partes diuisa est, quarum prima digitus, articulus altera, tertia compositus numerus appellatur. Digitus est quicunque numerus sub denariò profertur: & huiusmodi puncta vsq; nouem, prærogatiua quadam, etiam sub numeri nomine singula continentur. Articulus, qui nullo redundante diuiditur in decadas, è quorum vtroque compositus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

numerus reſultat, quotienſcunq; ſcilicet articuli, ſiue denarij numerum aut hũc D
aut illum ſibi aſſumunt. Numeri ſedem in inferioribus tribus digitis habent. Ar
ticuli coniunctim in indice, pollicéq;. Compoſiti & hos & illos, provt vſui ve
nit, aut explicant, aut inflectunt ſocialiter. His ita conſtitutis, operę precium eſt,
quos quiſq; digitus, quos cuiuſq; digiti geſtus, numeros oſtendat, aperire. Pri
mum autem omnium illud conſtat, læuam manum omnia indicare puncta ab
vnitate, vſque nouem & nonaginta: dexteram verò à centenario, vt ita dicam,
vſque noningenta. Sed quibus digitis millenarium à centenario diſtinguatur,
magna eſt inter eruditos controuerſia, dum alij Bedam, virum quidem non in
eruditum, ſequuntur, alij probabiliorem quandam rationem amplectũtur. Be
das enim, ſi modò ille ita ſcripſit, centenarium à lęua in dexteram ita transferri
tradit, vt quo geſtu, quibuſcq; digitis X in læua numerauimus, eo centum in
dextera deſignemus: inde ad millenaria deſcendamus, & quibus geſticulationi
bus in læua numeros vſq; nouem oſtenderimus, ijſdem in dextera totidem mil
lenaria proferamus. Alij naturæ ordinem ſecuti, vti minores numeri maioribus
ſubiiciuntur in lęua, ita minores ſummas maioribus in dexteras ſubditas agno E
ſcunt: ea enim proportio eſt numerorũ ad decadas, quæ centenariorũ ad chilia
das. Congruum igitur eſt eorum quoq; hieroglyphicorũ figuras ad eorum re
gulam accõmodari. Quare perplexitate, quę in ijs quę Bedæ attribuuntur men
tes implicat & obturbat, euitata, ita manus ſtatuendę, vt veluti in lęua cœptum
eſt ab auriculari pro vnitate & ſociis, ita in dextera ab eodem digito centenariũ
exordiamur, vſq; noningenta. Millenaria verò per pollicem & indicẽ exprima
mus. Atq; vt in læua à numeris per inferiores tris digitos aſcenſum eſt ad articu
los, ita in dextera per eoſdem inferiores à centenariis ſurrigamur ad millenaria,
quo ſcilicet geſtu quibuſq; digitis in læua X oſtendimus, per eoſdem in dexte
ra millenaria explicare incipiamus, quæ circa pollicem & indicem longè cõmo
dius & conuenientius hoſpitantur. Cuius rei teſtem appello ſummæ multipli
ciſq; doctrinæ virum Irenęum Theologum ex antiquioribus, qui aliquot ętati
bus ante Bedam claruit: apertè enim hic ſcribit, VNIVS numerum, quo geſtu
ſignificabatur in ſiniſtra, tranſlatum in dexteram centena conficere. Sed ponam
eius verba ſuper hoc geſtu, in Valent. libro primo, capite decimotertio: A' nu
mero nonageſimonono, qui fuit in lęua per VNIVS ſignificationem, transferri F
in dexteram, & ibi centena conſtitui. Huius ſententiam Greci, & vniuerſus re
centiorum vſus admiſit, quos inter egregiè princeps Lucas Minoritanus, qui
Arithmeticam & partes eius abſolutiſsimè conſummauit, eiuſq; opus vno o
mnium ore probatiſsimum, multis abhinc annis venit in manus hominum, &
habetur in primis. Fuerunt & alij, qui manibus ad hanc ſeriem, quam ponit Ire
nęus figuratis, libellos ad mortalium inſtitutionẽ edidere. Pręterea tota huius
hieroglyphici ratio cum Chaldęis ad amuſsim congruit, mirificéq; reſpondet. Il
li enim totam hanc computandi diligentiam per lineas expreſſere, ita inter ſe di
ſtinctas, vt apicibus ſolùm quibuſdam additis, ſitu tantùm numerorum varie
tatem indicarent, quaternæ tamen ita poſitæ, vt prima digitos, ſecunda articu
los, tertia centena, quarta millenaria commonſtrarẽt, eo quidem ordine, vt qui
apex ſurrectus lęuorſum vnitatem oſtenderat, dextrorſum verſus centena præ
ſe ferret: iidem, ſed infernè vergentes, læuorſum X, dextrorſum
mille ſignarent, in eum, quem ſequenti vides
pagina modum:

Ad

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

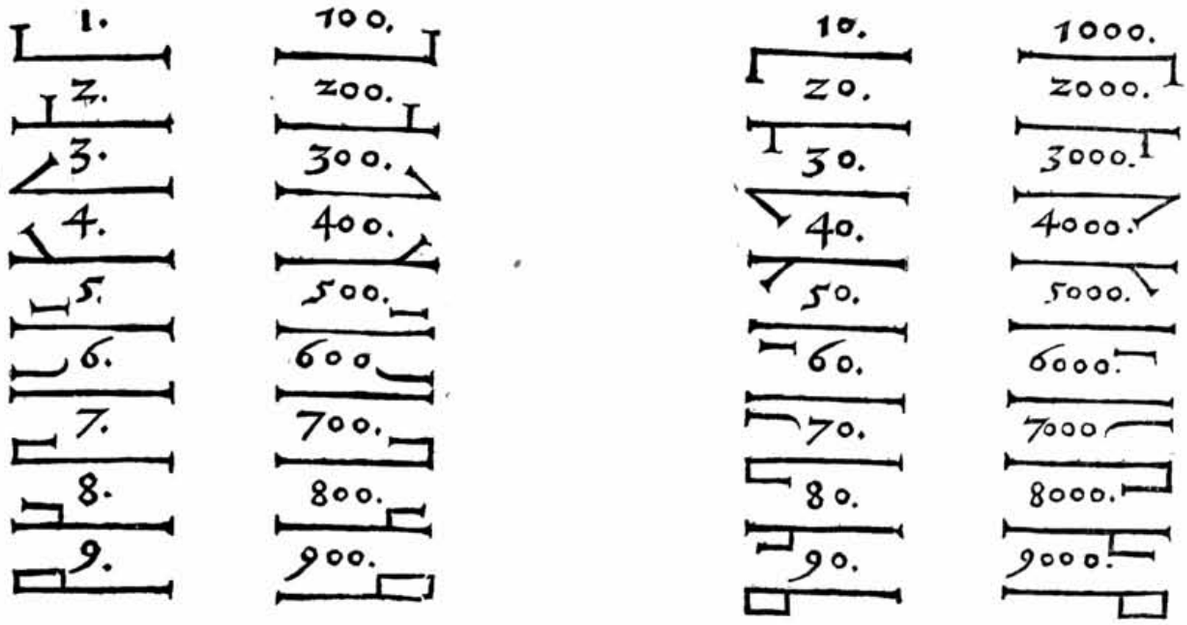

Ad Chaldęorum igitur normam, manuum digitorumq; ſupputationes accom
B modabimus, earum volis altera alterius è regione paſsis, vt vnitates cẽtenariis, decades millenariis, ad ſuperiorum hieroglyphicorum inſtar, opponantur.

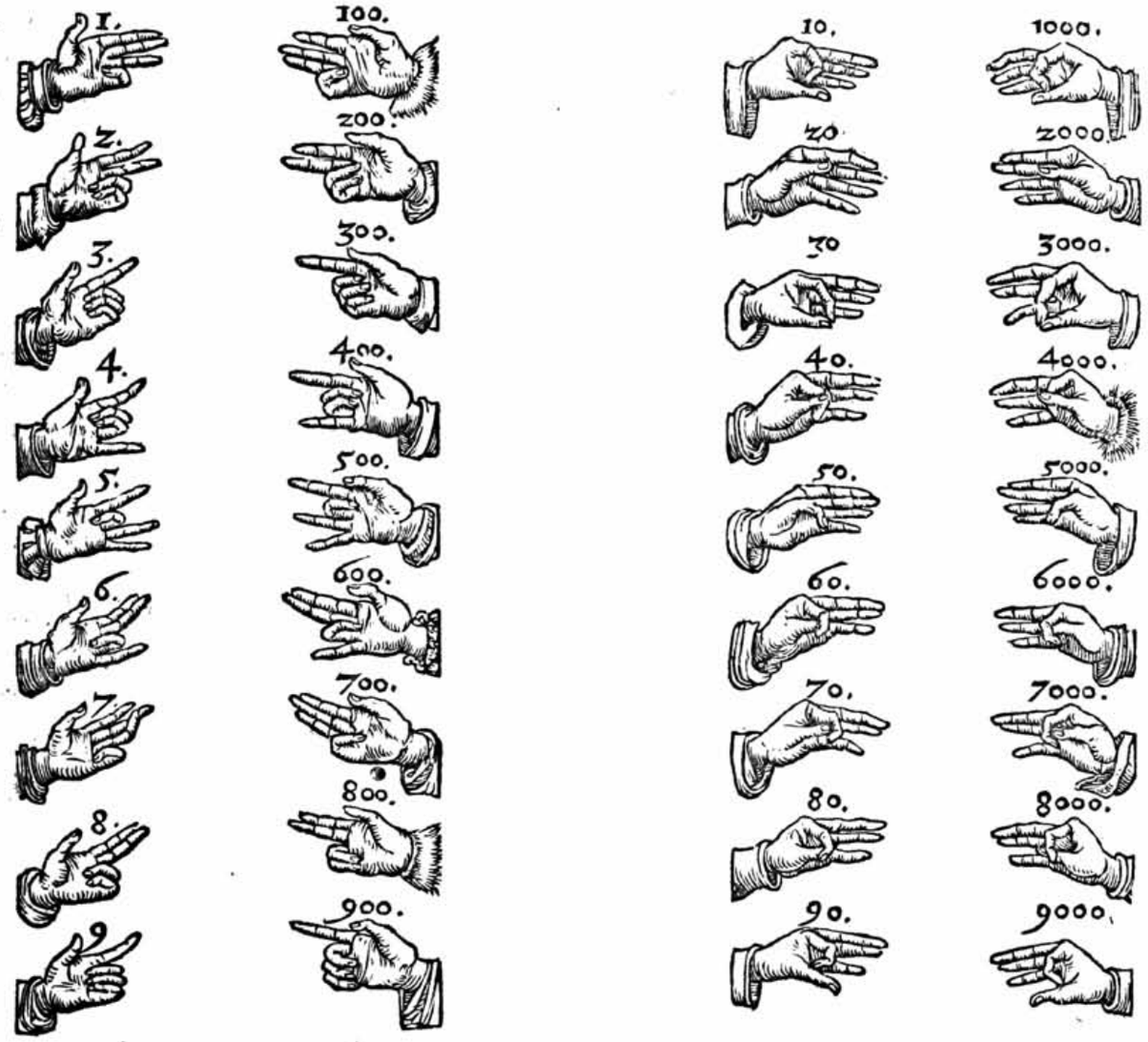

C

Quòd verò Orontes Regis Artaxerxis gener, qui ob eius indignationẽ quandam & honoribus amotus, & a d ignominiam redactus eſſet, dixerit: Quemadmodum ſupputatorum digiti nunc myriadas, nunc vnitates præ ſe ferunt, ita Regum amici nunc plurimum, nunc minimum præſtare poſſunt: non eſt vt quiſpiã hoc ad Bedæ rationes trahat, quaſi Orontes intellexerit de dexteræ lę-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

uæq; auricularibus, in quibus hinc vnitates, inde millenaria conſtitui debeant: D
inſulſa enim eſt imaginatio, cùm Orontes myriadas hic confuſim ad amplifica-
tionem oratorio more dixerit, non quòd myriadum hieroglyphica vnitati ſi-
gillatim opponere cogitarit, ſed in vniuerſum hinc læuæ digitos, illinc dexteræ
deſignauit. Obſtaret Chaldæis & Perſis, Irenæo & alijs, Quintilianus, quem
nõnulli ex libro vndecimo citant, eo loco: Geſtus poculum poſcentis, aut ver-
bera minantis, aut numerum quingentorũ pollice flexo efficientis. Quæ ſunt à
quibuſdam ſcriptoribus notata, ne in ruſticis quidem vidi. Sed ijdem ipſi, qui
quingentorum poſitum volunt, inficiari non poſſunt, quin eo loco eruditi ple-
riq; viri quinquagenarium potius agnoſcant. Non ſum verò neſcius nonnullos
eſſe, qui lectionẽ apud Bedam defendere aggrediantur, quippe quæ in læua de-
naria ſunt, ijſdem digitis in dextera centena ſignificare, atq; ita per eoſdem pol-
licem & indicẽ per decadum aggregationem ad noningenta vſq; procedẽdum:
mox cùm millenaria fuerint indicanda, ad eiuſdem dexteræ inferiores digitos
deſcendamus, quod vel natura ipſa videtur abhorrere. Sanè Hieronymi verba
ſunt: Porrò centeſimus numerus (diligenter quæſo Lector attende) de ſiniſtra E
transfertur ad dexterã, & ijſdem quidem digitis, ſed nõ eadem manu, quibus in
læua nuptæ ſignificantur & viduę, circulũ faciens exprimit virginitatis coronã.
Ego, ni fallor, ex his verbis Hieronymum puto eadem tradere, quæ docuit Ire-
næus, dum modò loco ſuo ſentẽtia cõmatis adlitis diſtinguat. Sententia quidẽ
Hieronymi eſt, diligenter attendendũ. Quid attendamus? Centeſimũ numerũ
de ſiniſtra transferri ad dexterã, & ijſdem quidem digitis, nõ eadem manu circu
lum facientẽ exprimere virginitatis coronã. At explicauit ſe aptius, inquiunt, di
cens, quibus in lęua nuptæ ſignificantur & viduæ. Scimus quidem in læua vn-
guem pollicis, ad vnguẽ indicis, quaſi ad oſculum molliter applicatũ, maritalis
coniũctionis hieroglyphicũ ab eo viro doctiſsimo poſitum, quod loco ſuo ple-
nius cõmentati ſumus. Viduas aũt per ſexageſimũ oſtendi, qui numerus per in-
dicem eiuſdem læuæ, qui extremũ pollicis articulum arctè complectatur, expri-
mitur. Idem fatentur omnes. Sed Hieronymus, ne fallamur, admonet, transferri
numerum centeſimũ ab læua in dexteram, per digitum & geſtũ ſcilicet, qui vni-
tatem in læua conſtituit, in dextera centena cõficiat. atq; ita de cæteris. Atq; hoc
eſt quod ait, Sed non eadem manu. quam manũ? eam intelligit qua non vtimur F
in centenis, cuius ſcilicet digitis nuptæ ſignificantur & viduę, quarum manuum
hieroglyphica ſuperius & explicauerat, et ingenioſe interpretatus erat. Sed quo
modo corona hæc, dicet aliquis, circumflectetur in auriculari? Reſpõdemus: ſi
digitum eum ita inflexeris, vt digiti eius vnguis mediæ palmæ tuberculũ appe-
tere videatur: id ita coronæ plexũ imitabitur, ac ſi arboris cuiuſvis ramulum ita
flexeris, vt cacumen eius ad locũ vnde germinare cœperat, inflexeris. Nã geſtus
hic, vt quod neceſſe eſt identidem repetamus, in læua vnum ſignificat, cẽtum in
dextera, vt ſingula copioſius ſuis quęq; locis enarrabũtur. Nunc quoniã lecto-
rem aſpera & moroſa forſitã diſceptatione delaſſauimus, libet in huius geſticu-
lationis ſententiã lepido Nicarchi epigrãmate aures animum've aliquãtulũ deli
nire. locat enim is in Cotyttarin annoſam vetulã, quæ pręcano cùm eſſet capite,
multæq; dicacitatis, ac Neſtori comparata, nondũ eum ita grandæuũ eſſe ſine-
ret, quæ ceruos annis ſuperaſſet, ea ætatẽ ſuam læua manu verã diſsimulans inci
peret numerare, tamen & viueret, & luminis beneficio frueretur, & firmis ingre
deret pedibus, ęquè ac ſi eſſet adoleſcẽtula. Quare maximè verendũ ne Plutoni

ſiniſtri

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſiniſtri aliquid acciderit. Sed Nicarchum ipſum audiamus, quem falſò quidam Nicandrum vocant:

Ἡ πολιὴ κροτάφοισι κοτυτταρὶς ἡ πολύμυθος
γραῖα, δι' ἣν Νέστωρ οὐκ ἔτι πρεσβύτατος,
ἡφάος ἀθρήσασ' ἐλάφου πλέον, ἡ χερὶ λαιῇ
γῆρας ἀριθμεῖσθαι δεύτερον ἀρξαμένη,
ζώει, καὶ λεύσουσα, καὶ ἀρτίπος οἷά τε Νύμφη
ὥστε με διστάζειν μή τι πέπονθ' ἀΐδης.

Quòd ſi quis epigrãma ipſum Latinè ſibi cani poſtularit, id huius eſt ſententiæ:

Multùm garrula anus, caput omne Cotyttaris alba,
Propter quam Neſtor non ſit adhuc ſenior,
Quæ ceruos annis ſuperarit, quæq; ſiniſtra
Vitæ iterum cœptet connumerare dies:
Viuit adhuc, cernit, pede firma eſt, virginis inſtar,
Plutonem vt dubitem paſſum aliquid grauius.

Et quoniã in Neſtoris ætatem incidimus, ſynepeia poſtulat, vt quatuor etiam Iuuenalis carmina ſubiungamus:

B *Rex Pylius, magno ſi quicquam credis Homero,*
Exemplum vitæ fuit à cornice ſecundæ.
Felix nimirum, qui tot per ſecula vitam
Diſtulit, atq; ſuos iam dextera computat annos.

VNITAS.

SEd iam ſtrato itinere, ſopitisq; controuerſiis, ad ea quæ liquida manifeſtaq; ſunt procedamus, digitosq; ipſos erumpere geſtientes è carceribus emittamus, primiq; ſpacia corripiant auriculares, alter & alter: quorum qui in lęua eſt, vno omnium conſenſu vnitatis indicium eſt, ſi vnguiculum ad medium volæ tuberculum aduertat, quaſi coronam quandam flectere meditetur. Itaq; ſi faſces à dextera alicuius ſtatuæ fuerint, læua verò eo geſtu prætendatur, primi Conſulatus hieroglyphicum apparebit: vel ſi alia fuerint inſignia alicuius honoris indices, primùm eo potitum oſtendet, atq; ita de reliquis.

CENTVM.

AB hoc læuæ digito ad eundem dexteræ conuerſi, eodem geſtu quo illic vnum, hic centum, vt iam conſtare poteſt, ſignificari profitemur. Ne-
C que id prætereundum, quòd centenarius numerus virginalis, vt ſacrarum literarum interpretes tradunt, appellatur: de quo apud Matthæum habetur cap. XIII. Quandoquidem ijs qui vitam rectè, piè, ſanctéque inſtituerunt, tria ſunt propoſita præmia, vel fructuum proventus, alijs tricenarius, alijs ſexagenarius, alijs centenarius. Tricenarius quidem ijs qui maritalem ſecuti vitam, eam coniugio minimè contaminato peregere: nam numerus ille, vt loco ſuo dicetur, aptus nuptijs. Sexagenarius ijs, qui viduitatem aut cœlibatum incorruptè atque integrè cuſtodierunt. Et ſexagenarium annorum numerum viduitatis eſſe identidem oſtendimus. Centenarius demum ijs, qui virginitatem intaminatam incolumemq; ad vltimum vſq; vitæ terminum ſeruauere. Eucherius centenarium hoc præmium non tantùm ad virginum merita, verum etiam ad martyrum mercedes præmiaq; propoſita contendit. Hieroſolymitanus Heſychius, perfectiſsimum, ait, centeſimum ideo concipimus, quia quinquageſimus, quæ ſpiritus ſunt, amplectit, vnde Pentecoſte ſpiritui ſacra. Bonorum verò operũ fructus, qui meſſem omnem excellit, in Euangelica lectione ad

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

centesimū vsq; cumulatur. Adamantius quoq; numerū hunc plenum in omnibus atq; perfectum autumat, aitq; totius rationabilis creaturæ sacramentū intra se continere. D

DVO.

AD læuam autem, vnde digressi sumus, reuertentes, si, vti de vnitate dicebamus, aut Consul, aut Imperator, aut Dictator, vel quid huiusmodi fuerit, qui dignitatem eandem sibi accessisse indicare voluerit, non insulse statuam ponet, in cuius manu læua anularis digitus eodem inflectatur modo, atque eodem loco cum ipso minimo applicetur. Duo enim vel bis, vel iterum, eo gestu exprimi manifestum.

CORPVS, VEL IMMVNDITIA.

IPse verò dualis numerus mystico significato corpoream indicat naturam, & pro immundis accipitur in sacris, quòd is numerus sociandis generandisq; corporibus aptari solet: de quo videndus Adamantius lib. tertio in epistolam Pauli ad Romanos, vbi de propitiatorio loquitur. Summonet D. Hieron. in hanc sententiam aduersus Iouinianum, animaduertendum esse iuxta Hebraicam veritatem, in primo, & tertio, & quarto, & quinto, & sexto die, expletis operibus singulorum, subiectum esse, Et vidit Deus quòd esset bonum: in secundo verò die hoc omnino subtractum, vt admoneremur non esse bonum duplicem numerum, quòd ab vnione diuidat: nam vnitas tota Dei est, dualitas verò significet hieroglyphicè fœdera nuptiarum, quibus vbique Hieronymus paulò se infensiorem ostentat. E

DVCENTA.

EOdem verò ipso gestu quo in sinistra DVO, in dextera digitus idem DVCENTA significat.

III.

MEdius autem, quem nonnulli Medicum, plures infamem & impudicum appellant, ita penes duos inferiores adcuruatus, ac si citharæ cuiuspiam filo vna serie gestuq; apprimendi essent, ternarium effingunt numerum. Quódque superius de titulis & honoribus attigimus, vbi tergemini cuiusquam notandi essent, hoc assumi potest hieroglyphicum.

ANIMA, DEVS'VE.

SEd ipse etiam numerus suum habet significatum, quippe qui incorporeæ naturæ consecratus, nunc animæ, nunc Dei simulachrum, hieroglyphicumq; est: de quo multa Pythagorici, multa etiam veteres Theologi disputarunt, quæ breuitatis causa sunt prætereunda. Illud tamen non omittam, Propitiatorium in diuinis institutionibus longitudine duorum cubitorum & semis fieri demandatum, vt id Christum hominem significaret, quod & apud Paulum epistola ad Romanos habetur: qui quidem licet verus esset homo quem proposuit Deus propitiatorium per fidem in sanguine eius, aliquid tamen habuit quod humanam excederet naturam, tria tamen non exæquaret: nam pater eo maior est. Sed si quis hæc apertius declarari sibi voluerit, ad eius epistolæ interpretes accedat. Quòd verò paulò antè binarium malum esse dicebamus, sacerdos Heli, cap. III primi Regum, dualem numerum pessimi spiritus esse suspicatur, vti Dei ternariū. Nam cùm angelus Domini Samuelem bis vocasset, tertiam vocationem expectandam duxit, vt vocem diuinam esse cognosceret. F

CCC.

EOdem gestu digitoq; quo tria in sinistra, CCC in dextera significant. Sed & vocabulū ipsum suas habet significationes. Trecenta siquidē pro magno admo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A admodum numero ponũtur: vt apud Catullum: Expecta hendecasyllabos trecentos, Quos simul complexa tenet trecentos. & multa hũiusmodi, etiam apud alios: Et tercentenas erroribus impleat vrbes. Tercentũ niuei tondent dumeta iuuenci. Tercentum tonat ore deos. Sanè cùm superius centenarium plenũ atq; perfectum numerum esse ostenderimus ex Adamantio, eundem triplicatum supremum quid significare nulli dubiũ relinquitur. Sed tercenteni in arcæ longitudine cubiti, ostendunt hominem qui sit à centenario lapsus, hoc est, qui à tota rationis summa per ignorantiam deciderit, facilè posse per Patris, & Filij, Sanctiq; spiritus cognitionem in trècenta restitui. Hic autem animaduertendũ est, posse nos gestuum conformationibus illud coniectari quod ait Plininius libro XXXIIII, ca. VII, Ianũ à Numa rege dicatũ digitis ita figuratis, vt CCCLXV dierum nota, per significationem anni, temporis, & æui se Deum indicaret.

CCCLXV.

CVm itaq; Plinius dicat digitis ita figuratis, verisimile non est, quod nõnulli putant, in dextera insculptã fuisse literam T, quæ apud Grecos trecenta B significat: in læua vero Ξ & E, quæ sexagintaquinq; supputant. Dicamus igitur eius statuę dexteram eo gestu figuratam, vt ea exporrecta tris inferiores digitos graduum in morem incuruatos haberet, qui gestus, vti dictum, trecenta signat: læuam autem, vt paulò inferius patebit, ita conformatam, vt index pollicis vngui circunductus, arctissima eum circulatione complecteretur, infamis verò mediam palmam versus adcuruaretur, duobus reliquis extantibus quantulumcũque porrigi potuerint: ita enim quinq; & sexaginta describi: annum enim ad huiusmodi dierum numerum intelligi debere ciuiliter Pandect. vltimo Paulus ait. Et intercalarem, quo scilicet bis sexto calendas Martias dicimus, quarto quoq; anno nihilo secius eodem dierum numero supputari, manifestum: quia duo illi dies vnius vice habentur: nec interesse ait Celsus, vtrum priore an posteriore die quid actum sit.

IIII.

TRium igitur numerorum gestibus ita positis, insequentium aliorum trium ridicula propemodum sese offert gesticulatio. Nã quatuor exprimere cùm volumus, minimum sustollimus, reliquis in incuruatione sua permanentibus. C Ita quartùm Cos. Imp. Dict. & reliqua.

CCCC.

EAdem ratione modoq; in dextera ijdem compositi digiti, CCCC constituunt. Nec super hoc aliud ad negotium.

V.

QVinq; autem, aut quinquies ostendere qui volunt, anularem & minimum exporrigunt, impudicum palmam versus incuruant, vti in Iani statua dicebamus. Neq; quidem hoc tantùm signo quinarium significabant Ægyptij, verùm etiam per sculptæ Stellæ hieroglyphicum, propterea quòd, vt Horus ait, ex innumerabili stellarum multitudine quinq; tantùm sunt ea prærogatiua præditæ, vt mundi, quod illi aiebant, curam gererent, humanis rebus omnibus consulerent, nihilq; apud mortales fieret, quod ab earum arbitrio non pendêret. Ego, si mihi dicere liceat, desumptum puto à radiorum numero, quo Stella piscis insignita est, quod & Naturalis historiæ scriptores tradunt, & ego in Anconitanum littus eiectas magno numero conspexi, & manibus meis attrectaui. Sedenim de hac plura loco suo in Cœlestibus enarrabuntur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

SENSVS.

SEd & ipſe quinarius numerus quomodocunq; deſcriptus figuratúſve, ſuam habet hieroglyphicam in ſacris ſignificationẽ: pro quinq; enim ſenſibus accipitur. Vnde illud Ambroſij peruulgatum de quinq; virginibus prudentibus, & totidem fatuis. In antiquioribus verò Moſaicæ legis præceptis, qui peccaſſet in ſanctis, tantundem reddere iubebatur, & ad illud quintas adijcere, quod in exemplaribus Græcis ἐπίπεμπτος legitur, vt ſcilicet ita intelligamus: Si quis de ſacris vel oblationibus vel muneribus in vſum pauperum erogatis, aut pro templi ædificatione, alteriúſve voti operis deſignatione datis, quinq; intervertiſſet, oportere eum quinque ſarta tecta reddere, mox peccati veniam imploraturum ἐπίπεμπτος adijcere, hoc eſt, & altera quinq;, & aliquid inſuper auctarij. Quã ſententiam Cyrillus examinans ita meditatur: Si quis, inquiens, quinq; ſenſuum opus perverterit, & debito honeſto'q; vnumquenq; officio defraudauerit, oportere eum ſynceros illos, & integros Deo reſtituere, mox alios quinq; interiores adijcere, & horum omnium denicq; ſummam & ſolidationem quandam ſuperaddere, firmũ ſcilicet bene agendi propoſitum, ſi Deo ſatis ex aſſe facere voluerit. Eodem facere videbitur, quòd ab vno menſe ad quintum vſq; annum didrachmæ quinque, hoc eſt, vt Hieroſolymitanus Heſychius interpretatur, quinq; ſenſuum perfectio, ſit oblatio, quæ ideo per geminatum numerum exprimitur, vt intelligamus, ea quæ puer ſenſibiliter audit, videt, guſtat, odoratur, & tangit, ea etiam conduplicet, dum ad intellectum ea acccommodare fuerit inſtitutus.

QVINGENTA.

IDem geſtus ex ijſdem digitis in manu dextera, quingenta ſupputat.

VI.

ANularis verò in læua ſolus incuruatus, auriculari & alijs exporrectis, ſenarium oſtendet: de quo multa apud Macrobium libro ſexto.

SEXCENTA.

IN dextera verò eodem depoſitus modo ſexcenta colligit: qui numerus apud Latinos pro maximè ingenti copia, numeroſiſsima'q; multitudine, ac propemodum infinita, hieroglyphycè proferri ſolet. Ad Atticum Cicero: Venio ad epiſtolas tuas, quas ego ſexcentas vno tempore accepi. Ad eundem idem: In quo multa moleſta, diſceſſus noſter, belli periculum, militum improbitas, ſexcenta præterea alia. Lepide'q; Plautus, Captiuis, Sexcentoplago nomen fecit illi, cui plagæ innumeræ nunciabantur. Sed ne ſexcenta eiuſmodi proferam, ad reliqua enarranda progrediar.

VII. DCC.

BIs iam trium digitorum ſpatijs decurſis, tertium iterabimus, quod palmam moueat. Facta igitur ad auricularem repetitione, eum dicimus, quantulumcunq; porrigi poteſt, ad imum vſq; palmæ tuberculum appreſſus, ſeptenarij numeri ſignum eſſe. Et in dextera, ſepties centeni. Eo verò geſtu componendo medius quoque adflecti cogitur, ac veluti gnomon horarius ſupra anularem prominere, vt ea ſit eius digiti figura, quam trapezitæ nunc in ſeptenario notando delineant, in hoc ſcilicet ſignum 7.

CENTVRIO.

AC, ne leue quid attigiſſe videamur, eadem trapezitarum nota in pleriſq; veterum monumẽtis adſculpta, centurionis ſignũ habebatur. Oſtendit mihi

Romæ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Romæ vetustũ admodum monumentum ex marmore Thomas Petrosanctius, vir antiquitatum huiusmodi studiosissimus, in quo & signum id incisum erat, & verba rem interpretantia, in hunc modum addita.

SIGNVM CENTVRIONIS, 7.

ET Bononiæ inscriptionem vidimus ad D. Petronij ædem, in qua signum idem eodem significato incisum spectatur. Romæ etiam apud Paulum Cæsium Cardinalem inscriptionem vidi eius notæ, quæ sic incipit:

M. POMPEIO. M. F. ANI ASPRO 7 LEG. XV.
APOLLINAR. 7 COH. III.

& quæ multa ibidem insculpta sunt militaria, de quibus in Armorum commentario abundè meminimus.

DEVS.

NOn erat autem otiosum septenarij nomen, quod hieroglyphicum esse Dei Philolaus asseuerat, quippe quòd ea sit eius numeri prærogatiua, vt ipse sibi similis, alter ab alijs sit, veluti Deus dux & princeps vniuersorum solus sem-
B per, singularis & immobilis. Inter enim ea quæ intellectu percipiuntur, septenarius sine motu est, neq; quicquam patitur. Nam alij numeri partim generant nõ geniti: partim generantur, cùm minimè generent: alij vtrunq; obeunt munus: solus verò septenarius vtriusq; conditionis immunis. Vnitas quippe à nullo prorsus genita, numeros omnes quotquot habentur, generat. Octo verò generãtur à bis quatuor, nullum autem generant. Nam numeri hic infra denarium intelliguntur. At quaternarius eorundem & parẽtum & liberorum ius obtinet, octonarium quippe gignit, à bis duobus ipse genitus.

PALLAS.

QVorum cùm nihil accidat septenario, quòd sine matre sit, quod'q; virgo Palladi assimilatur, & quorũdam symbolico hoc vtentium idiomate mos fuit summi Dei sapientiam vocabulo signo'q; Palladis interpretari, quanquam vbi figuras mathematicas aliquot hoc commentandi genere declarauimus, ternarium & æquilaterum triangulum præcipuè Palladi dicatos ostendimus. Sed quoniã alibi, quæ septenarius significata habeat in Diuinis literis, dicenda sunt,
C hic satis fuerit pauca hæc attigisse.

OCTO. OCTINGENTA.

MEdius itaq; auriculari adiectus, ita vt vnà cum eo extremam volæ partem apprimat, octonarij numeri hieroglyphicum erit in læua: in dextera octies centena recensita indicabit.

IX. CM.

MEdius demũ ad extremã palmæ volã vnà cũ duobus inferioribus applicatus, ita vt totã obtegãt, nouẽ in sinistra cõstituit, in dextra nouies centena.

MVLTITVDO.

ESt etiam nouenarius ipse numerus hieroglyphicus, quippe qui se non intra cutem contineat, sed effusus plurimos significet: quod Theon obseruat in Arati carmine, ἐννεαγηρα κορώνη: nõ quòd nouem, inquit, ætates viuat, sed quòd perquandiu, vt Tibullus, *Viuere cornices multos dicuntur in annos.*

Apud Nicandrum ἐννεάκεντρον legas, pro, aliquot præditum aculeis. Idem ἐννεαδέσμους σφονδύλους in Scorpij cauda ponit, cùm septem tantùm in ea compages enumerentur. Pro multis igitur nouem posita interpretes agnoscũt, de quo satis in Scorpij cõmentario. Quin & Alcæus hydrã ἐννεακέφαλον eadẽ ratione dixit, cum

Y

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Simonides eam πεντηκοντακέφαλον tradat. Quem imitatus Maro, ita ſuper ea: D
Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra. Ad hoc etiam facit, quòd Heſiodus nouem inquit noctes Iouem cum Mnemoſyne iacuiſſe, vnde Muſarũ prolem ſuſceperit. Oportere enim, aiunt interpretes, eum diu ſtudijs incũbere, qui ſit mox aliquod ingenij atq; doctrinæ memorabile teſtimonium relicturus:

Nam decem bos luca per annos
Parturit, ingentem prolem paritura, nitensq;
Dentis ebur, decora ampla virûm, decora ampla Deorum.

D E N A.

POſtquam igitur digiti tres inferiores triplici decurſu ludi ſui partes peregere, athletas nunc ſpectabimus, pollices quippe, indici vnumquenq; ſuo cõmiſſos, varia quorum colluctatio à læua theatri parte per decadum campũ, altera verò ad dexteram lucta per numeroſiſsimas chiliadum arenas exercebitur. Erit igitur cõflictus primus, læuæ index in primam pollicis ſui ſuffraginem vnguem affigens, quem attractus pollex ita vrgeat, vt colluctatorem ſtrangulatione quadam elidere videatur. Hieroglyphicum hoc denarium, alterum verò par E
ad dexteram millenarium recenſebit. De denario locus pateſcit apud Apuleiũ, Apologia: Si triginta annos pro decem dixiſſes, poſſes videri pro computationis geſtu erraſſe, quos circulare debueras digitos aperuiſſe. Quo verò pacto digiti in tricenario aperiantur, loco ſuo dicemus. Apud Horũ Niliacum inuenias lineam vnam ſurrectam cum alia ſupernè deiecta, vel incumbente, decem linearum quæ in plano ducendæ eſſent, hieroglyphicum eſſe. Puto ego hunc exprimere voluiſſe denarium numerum, cuius ſcilicet denę vnitates per lineas totidẽ ſignificari, tanquã per puncta, ſolitæ eſſent, quæ apud Ægyptios eiuſmodi tantùm figura comprehenderentur: compendioſam enim rationem aliquam in numerorum notis nationes omnes, quæq; ſuam, excogitarũt. Omnino enim codices quos inſpexi, omnes eo loco mendoſi ſunt, pręſertim impreſsi, qui ſic habẽt: γραμμὴ ὀρθὴ μία ἅμα γραμμῇ ὑπικεκαμμένῃ δέκα γραμμὰς ὑπιπέδας σημαίνουσι. Sed & in manu ſcriptis aliquid deſideratur, quorũ minus corrupti ita habent, γραμμὴ ὀρθὴ μία ἅμα γραμμῇ ὑπικεκλημένῃ, ἢ (hic vacuum relictum) ἢ δέκα γραμμὰς ὑπιπέδους σημαίνουσι· quorũ hæc eſt ſententia: Linea vna recta, vnà cum altera ſupernè ſibi adſcita linea, vel F
(hic vacuum) vel decem lineas planas ſignificãt. Puto autẽ lineas illas ita ducendas $\overline{\text{I}}$. Nam aliquid ſimile apud nos eſt, cùm linea plana ſupernè ducta, cui puncta numeralia ſubijciantur, quæ ſingula vnitates oſtendãt, duplicatum numeri tantundẽ ſignificat, quot ſunt ſigna, quæ planæ illi lineæ ſubdita conſpiciunt, vt I$\overline{\text{II}}$I VIR. aut I$\overline{\text{III}}$I. VIR. pro Sex. vir, & Decemuir. In Ægyptiaco verò ſigno, ſuperior illa linea producta oſtendere videtur, licet vna tantũ ſignata ſit, X. tamen ſibi vnitates adſciſcere. Quod verò de duplicãdis pũctis dicebamus, multis poteſt veterum inſcriptionibus confirmari, ſed vnã tantũ exẽpli loco ponam, quã Venetijs apud clariſsimum virum Danielem Ranerium ſenatorem, antiquo lapide ita notatam inſpexi. I$\overline{\text{III}}$I VIR. quod tantundem eſt, ac ſi DECEMVIR ſcriptum eſſet. Intelligendũ enim eſt pũcta illa quatuor, linea illa ſupernè ducta, duplicari. Quod verò ad Horum attinet, id ideo appoſui, vt caſtigatiorẽ codicẽ quærendũ admonerẽ. Nec me latet Probũ de notis antiquorũ, eius lineę ſupernè ductæ ſignum, ad millenariũ vſq; prouehere, ſed in eo libro multa ſunt multorũ arbitrio, atq; etiã errore, inculcata: neq; rei cuiuſpiã ſana intelligẽtia magis noſtro tẽpore deſideratur, quàm inſcriptionum eiuſmodi vera cognitio. Ad id

verò

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A verò quod ſuprà læuæ pollicem indici, quippe decadas chiliadibus, reſponde-
re aſſerebamus, Romani quoq; ad Ægyptiorũ, Chaldæorũ, Perſarumq; imita-
tionẽ, cùm decẽ ſignarent, per X duplicẽ literã ſuam, ꝙ decuſſatio, qua inſignis
eſt, locutionem denarij ſaperet: Millẽ facturi, litera eadem in ſuo iure cõſeruata,
capita tantum à dextera læuaq; oppoſitis ſemicirculis, cuiuſmodi alij apoſtro-
phos, alij, vt Victorinus, ſicilicos appellauerũt (eſt enim ſicilicus ponderis certi
menſura, quæ ſigno hoc ☽ figuratur) coniunxere. At ita ex X litera, vt dictũ eſt,
ſua ∞ millenarium hieroglyphicum formauere, vti quo geſtu læuę digiti de-
cem oſtendunt, eodem dexteræ mille proferunt. Quamvis Priſcianus, qui nihil
non arrogat græcitati, id ſecundum Atticos, quibus χίλια mille ſunt, factum ve-
lit: atq; ideo, veluti illi ad hunc numerum prima tantùm nominis litera vſi ſunt,
quippe X ita nos M pro mille poſuerimus. Sed hoc nõ vincit, quin notam eam,
quam ſuprà poſuimus, à ſua potius litera quàm à græcanica Romani deſumpſe-
rint. Non eſt autem hìc prætereundus Ciceronis locus, epiſtola ad Tironem,
quæ incipit: Quid igitur? nõ ſic oportet? vbi in vulgatis codicibus ſcriptũ, Hel
B luo nequiſſimus ſeſtertia C C dabat, nullo aprico horto, nullo emiſſario, nulla
maceria, nulla caſa. In venerandæ antiquitatis codice bibliothecæ Mediceæ, ita
Florentiæ ſcriptum obſeruaui: Helico nequiſſimus ℋS. ∞ dabat: id, ſeſtertia
mille dabat, indicat. Idem hieroglyphicum in multis antiquorum memorijs ani
maduerti, notumq; eſt Rauennæ marmor vetus ita inſcriptum:

OB MEMORIAM PATRIS SVI DEC. VII. COLLEGII FABR.
M. R. ℋS. ∞. N. LIBERALITATE DONAVIT. & quæ ſequuntur: hoc
eſt, Decurionibus ſeptimi collegij fabrum municipij Rauennatis ſeſtertia mille
numũm. Hæc verò etiam apud antiquarum inſcriptionũ impreſſores ineptiſsi-
mè corruptiſsimeq; edita ſunt. Idem in antiquis inſcriptionibus indicant Ω. &
Ψ. de quibus loco ſuo, vbi quinquagenarij numeri hieroglyphicum proſeque-
mur. Sunt qui millenarium numerum, per miliariæ ſpicæ hieroglyphicum indi-
cent: neq; quidem autores abſunt, qui genus id ſegetis nomẽ à maximo grano-
rum numero, mille ſcilicet, accepiſſe tradant, vt in ſpica dictum.

XI. XII. & reliqua.

C HIs igitur eo geſtu conſtitutis, vbi accidiſſet vt denarijs reliqui etiam nume-
ri infra X adiungendi eſſent, trium illi, vt oſtenſum eſt, inferiorum digito-
rum flexionibus porrectionibus ve ſignificabantur: Vndenarius quippe, indi-
ce ac pollice pro decem circulatis, auriculari mox eo loco, vbi vnũ ſignificat, ad-
flexo: Duodenarius, firma denarij circulatione permanente, annulari ad auricu
larem adiecto. Ita reliqui numeri vſq; ad vnum de viginti, provt per inferiores
digitos oſtendi, ſatis explicatum.

XVI.

QVoniam verò ſextodecimus numerus inter hos collocatus eſt, eiusq; ſi-
gnificatio magni apud Ægyptios momenti fuit, & iam conſtat numerum
eum per medium molliter inflexum, & indicem & pollicem circulatos ſignifica-
ri, nunc quid ipſe ſibi velit numerus, videamus.

VOLVPTAS.

SAnè quidem Ægyptij ſacerdotes per eiuſmodi numerũ eo, vti veriſimile eſt,
geſtu ſignatum, voluptatem, pręcipuè venereã indicabant. Ab eo ſiquidem
annorum numero adoleſcentuli ad muliebres conſuetudines, & oblectamenta
nequitię incœptant animum applicare: licet ad ter ſeptimum vſq; annum ſemen

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

infœcundum esse dicit Aristoteles. Quod si prolificũ sit, vel exigua, vel imperfe- D
cta generari autumat. A' bis septimo autem anno pruritu Veneris incitari vult: à quo etiam tempore pubescere primùm incipit, stirpesq́ imitari, vt Alcmæon Crotoniata ait, quæ semen laturæ florescũt prius. Atq; hic ille est ætatis flos, de quo sæpius apud autores: vt apud Terentium: Anni? sexdecim, ætatis flos ipse. Et Ouid. philosophię istiusmodi non ignarus, cùm Narcissum ostendere vellet eius esse iam ætatis, vt amoribus dare operam posset, ait:

Iamq́ ter ad quinos vnum Cephisius annum Addiderat.

Indicium autem incœpti coitus est vox crassior & inæquabilis, quæ secũda ferè omnibus hebdomade, vel saltem incipiente tertia, euenit, & subalaris odor. Aristoteles id τραγίζειν appellat. Antiqui nostri, vt Censorinus ait, hirquitillare dixerunt, & quibus corpus olere incipiat, hirquitallos. Nam annorũ quatuordecim vel παῖδα, vel φῆβον appellabant, ad sexdecim verò ἔφηβος, vt Terentianũ illud obiter interpretemur, Postquam is excessit ex ephebis. quanquã ἐξέφηβος quoq; vnica locutione Græcis dicitur de grandiore iam adolescentia. Adstipulantur huic Ægyptiorum cõmento Astronomorũ traditiones super ætatum affectibus: illi E
enim Lunam ad quintum vsq; annum infantem propémodum ductare dicunt: decenniũ inde Mercurio adscribunt, vnde illud eius ætatis studium rerum plurimarũ, & mutabilitas, & inconstantia, vt modò hoc, modò illud appetant: hinc gestiunt paribus colludere, temereq́ iras colligunt atq; ponunt, &, vt Horatius ait, mutantur in horas. Mox hominem sextodecimo ætatis anno in Veneris ditionem deuenire asserunt. Ad hunc vsque annorũ numerum & Seruius Tul. & Terentius Varro pueritiam protraxere. Nam Rex in Institutionibus suis pueros ad sextumdecimũ vsq; ætatis annũ appellauit, ad quintumdecimum Varro. Iuniores ille à sextodecimo ad sextum & quadragesimũ vsq; dicit, adolescentes hic ad trigesimum vsq;. Quod reliquũ est ætatis apud illum seniores habentur. Apud Varronem à tricesimo ad quintũ & quadragesimũ, iuniores, inde seniores, ac demùm senes appellantur. Diuersa hæc aliquantulum ætatis descriptio apud Pythagoram, qui vitam hominis quatuor ætatibus dispescit, viginti vnicuiq; annos impertiens, pueritiæ quippe, adolescentiæ, iuuentuti, quam Latini virilitatem potius appellarunt, ac senectæ demum: quas totidem anni tempori- F
bus æquiparauit, vt suo loco singula tractauimus.

EXCESSVS.

PRæterea sciendum est, hunc quoq; numerum ex eorum esse classe, qui multitudinem excessum' ve significant. Cùm enim dicimus sedecim pedibus superare, intelligimus maximo excedere interuallo. Vsurpatum ab Aristide, qui Periclẽ dixit ἑκκαίδεκα πόδων αἰρίναι τοὺς ῥήτορας ἐν τοῖς λόγοις. Ab Eupoli, vt Bruto ostendit Tullius.

XX.

CVm verò XX significare vellent, pollicarem vnguẽ infimæ indicis suffragini (vt hoc pro re vtar vocabulo) adprimebãt, vbi scilicet index ab infami incipit separari. Bedas verò, cuius codicem in damno esse suspicor, nõ enim adduci possum virum tam eruditum ita scripsisse, vt infamem hieroglyphico eiusmodi admisceret, quippe qui apud eum scriptũ legerim, impudici summitatem inter nodos indicis & pollicis arctè figẽdam esse: quod si quis facere meditetur, id subsequetur incõmodũ, vt neq; quo pacto possis tria & viginti commõstrare, neq; vnum de triginta repræsentare, & alia multa eiusmodi, cùm in XXIII

osten-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ostendendis tres illi inferiores digiti arctius contracti, lineæ, quæ palmæ eiusdē flexu media fit, ita applicandi sint, vt trium graduū speciem præ se ferant. In nouem verò & viginti notandis, ijdem digiti quantū exporrigi possunt, ad palmæ vsq; radicem apprimantur. Quare necesse est decadas omnes, indicis & pollicis tantùm gesticulationibus explicari, nullo eorum in societatem admisso digito, qui partem eam quæ numerus vocatur, indicent. Ac ne quis autoritate cuiuspiā decipiatur, Erasmus ille multiscius, qui scholijs in Hieronymū ad Iouinianum, vbi de virginitatis agitur hieroglyphico per coronam expresso, inepta quædā somniauerat, quæ nemo vnquam eruditorum cogitasset: cùm errorem mox recognouisset, dum cognitiora, vt ipse dicit, traditurum se profitetur, loco hoc impegit in Bedam, imò in vitiatum Bedæ codicem. Eandem iacturam fecit in quinquagenarij nota cùm apud Bedam scriptum sit corruptissimè de ę Græcæ literę similitudine, quod loco suo suæ dabitur luci.

VOT. XX.

B CVræ precium mihi videtur, anteaquā vicena hæc amittam, quid sibi velint notæ VOT. XX. in numis & aris, vel vt vulgus ait, triūphalibus arcubus, explicemus. Dicimus itaq; fieri solitum id in salutis augurium, cùm scilicet S. P. Q. R. vouebat hæc vel illa sacrificia se laturos, ludos ve celebraturos, aut ædes dedicaturos, si præscripto annorum spatio Respub. in eodem statu permansisset, quo tunc florebat cùm vota suscipiebant. Hinc apud Cornelium Tacitū legas, salutis augurium quinq; & viginti annis omissum repeti, ac deinde continuari placuisse Claudio Imperatori. Fuisse verò salutis augurium in hunc modum, ait Dion, vt si Deus permittat, salutem populo poscerēt: quasi ne salutem quidem à dijs petere fas sit, nisi prius hoc ipsum dij concesserint. Obseruabatur autem quotannis dies vna, in qua nullus ad bellum exercitus proficisceretur, nemo contra hostem se pararet, nemo pugnaret, quod in bellis ciuilibus haudquaquam obseruari poterat: hoc salutis auguriū, cum alijs cæremonijs iam abolitis, restituit & Augustus Cæsar. Apud Liuium sæpe reperias vota eiusmodi facta. In ara siue arcu Constantini Romæ VOT. XX. scriptum, aspicias. In numo Maximiani Pœni VOT. XX. in media laurea positum. Ita plerisq; alijs locis &
C numis, VOT. X. alibi, VOT. XXX. votis quippe decennalibus, votis vicenalibus, tricenalibus, reatum scilicet voti solutum, quod ita postea posteritati commendabant, factis aut ex ære aut marmore monumentis.

MVLTITVDO.

ILlud autem scitu non indignū, quòd vicenalis numerus multitudinis significatum habet, de quo apud Theocritum legas:

οὔθ' ἕκτωρ ἑκάβας ὁ γοραίτορος εἴκατι παίδων·

Viginti natorum Hecubæ neq; maximus Hector.

vbi poëtam numero abusum aiunt interpretes, pro multorum, propterea quòd sit numerus multitudini maximè congruus, quod etiam apud Simonidem obseruarunt. Homerus in eiusmodi significatum vndeuiginti posuit, quod Latini vno minus viginti dicere consuerunt.

DVO MILLIA.

VIgena superius eo gesto figurari ostendimus, cùm pollicis læui vnguem in eum indicis & infamis infimū locum, vbi digiti illi duo diuaricari incipiūt, affixerimus. Idem gestus ijsdem digitis in dextera duorum millium est hieroglyphicum. Neq; vltra repetemus, quæ super hoc gestu perperàm à quibusdā alijs

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

excogitata sunt: sed ad calcem festinantes, triginta iam & ter millia proferemus. D

X X X.

TRiginta, vti ex Apuleio dicebamus, in denario indicabãtur, indice & pollice adapertis, ita tamen vt vtriusque vngues ad osculum quodammodo coirent blando inquit amplexu Bedas: Hieronymus, eorum digitorum coniunctione molli.

N V P T I Æ.

ESt verò numerus tricenarius nuptiarum hieroglyphicũ, vt sacri Euangeliorum interpretes, Matthæo, affirmant, quod non multum abest ab eo numero per quem Ægyptij maritalem copulam, siue, vt apud Horum est, maris & fœminæ congressum significabant, geminæ quippe voluptatis interuentu. Nam cùm numerus, vt paulo antè dictum est, X V I voluptatis signum haberetur, illi mox duo atq; triginta nuptiarum hieroglyphicũ esse constituerunt. Nuptiæ verò coniugalisq; coniunctio eodem hîc significato accipiuntur. Qui quidem congressus vtriq; voluptuosus, cùm, vt Ouidius diceret, vtrinq; resoluat, geminari identidem poscit ipsum voluptatis signum. Atq; hoc illud est in diuinis quoq; li E teris, quòd trigesimus annorũ numerus pro maritali copula ponitur. Vnde fructus ille trigesimus, qui offertur Deo; cùm coniugalis vita castè puriterq;, & nulla alterutrius partis iniuria cum fide peragitur. Cõmodè verò fecerimus, si rem huiusmodi sculpturi, eam non ex duplicatis X V I, vel ex integro X X X I I fecerimus, at manum ipsam ea specie composuerimus, vt X X X I I repræsentet, vnguibus, vti dictum est, lævæ mànus duobus illis ad osculum coëuntibus, anulariq; & auriculari in flexum palmæ appressis, vt duo significent addita tricenis.

T E R N A M I L L I A.

IDem gestus in dextera, qui X X X in læua commonstrarat, tria millia significat. Quæ fuerint verò apud Romanos millenariorum notæ, quæ paucissimis ætate nostra patuerunt, quæ earum ratio, in quinquageno & quingenteno numero copiosius explicabimus.

X L.

QVòd si pollicis eiusdem suffragio lateri vel dorso in læua eiusdẽ indicis superinducta sit, ita vt signo ✝ facto digiti ambo quantũ fieri potest exten F dantur, indice tanquã horologij cuiuspiam gnomone prominente, quadraginta significabant. Atq; hoc illud est quod apud Apuleiũ habetur: Cùm verò X L quæ facilius cæteris porrecta palma significantur, ea X L tu dimidio auges, non potes digitorum è gestu errasse, nisi fortè triginta annorum Pudentillam ratus, binos cuiusq; anni Consules numerasti. Hæc ille disputat oratione secunda pro seipso, vbi Pudentillã quadragesimũ annum non excedere contendit, quã Æmilianus iam sexagenariam deposuerat, ideoq; nefas esset eam ad nuptias solicitare: quando, vt sacri etiam interpretes aiunt, sexagenarius numerus viduitati sacer est, vt paulo infrà loco suo plenius. Facit & ad virum hic annorũ numerus. Nam Philon problemate proposito, Quare Isaac quadragenarius Rebeccã duxit? tempus id congruũ maritali copulæ ait sapienti viro: idq; fieri boni ominis causa, quia semen in vulua reconditum quadragenis diebus in masculum figuratur. Esaus quoq; quadragenarius Iudithen vxorem accepit.

I G N O M I N I A.

APud Hebræos verò in flagris quadragenarium numerum vel vno excedere infame habitum, & pro ignominię nota accipiebatur. Vnde illa in Actis

V,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A V, Illi autem ibant gaudentes à conſpectu Concilij, quòd digni habiti eſſent qui pro nomine IESV contumeliã paterentur. Verbum autem Græcum illud ἀτιμαζθῶσι, habet in ſe aliquid, quod infamia notatum indicet, ſed & inteſtabilis ſit, & ad honores non amplius idoneus haberi poſsit. Apud Hebræos enim lege cautum erat, vt ſi quis vel vnam plagam ſupra quadragenas accepiſſet, ad honores & dignitates conſequendas nõ amplius idoneus haberetur. Hinc locus ille cap. XI. ſecundæ ad Corinthios epiſtolæ pateſcit: A' Iudæis quinquies, quadragenas, vna minus, accepi. Cur, vna minus, quærit Theophylactus: atq; ea citata lege iuſsiſſe ait Iudæos tot numero plagas, vna minus, infligi, ne illi cederet ad ignominiam, ſi fortè percuſſor vltra conſtitutum numerũ prouectus eſſet. quod ſi errore, vel caſu aliquo accidiſſet, eam eſſe voluerant quadragenam: cupiebant enim eum per eiuſmodi caſtigationes ad ſe trahere: quod ſi facere potuiſſent, par erat, vt hominis doctrina, ingenium, & fandi vis, honores ſibi depoſcerent, quos nequaquam deferre recuſaſſent. Cauebant verò ne ad repulſam locus eſſe poſſet ignominiæ. Sunt qui ſimpliciter rem accipiant, quia Iudæi literæ tantùm
B addicti, habebant in lege, non excedendum in flagris numerum quadragenæ. Sed nos illud, vna minus, penſitamus. Necq; neſcimus Moyſem illum plagarum numerum ideo non excedendum inſtituiſſe, ne fortè qui caſtigandus tantùm eſſet, nimia flagrorum repetitione exanimaretur. Cuius verba ſunt Deut. XXV, Sin autem eum qui peccauit dignum viderint plagis, proſternẽt eum, & coram ſe facient verberari. Pro menſura peccati erit & plagarum modus, ita duntaxat vt quadragenarium numerũ non excedant, ne fœdè laceratus ante oculos tuos obeat frater tuus.

REDEMPTIO.

EST & ea quadragenarij numeri cõſideratio in diuinis literis, quòd à V anno vſq; ad vigeſimũ, qui ſe Deo vouerit, redimere ſeſe poteſt fructu quadragenario, ſiclis quippe XX, ſiue vt Septuaginta reddidere, didrachmis. Siclus em̃, vt ſæpe dictum, duabus æſtimatur drachmis. Illæ igitur drachmæ ſunt XL. Cuiuſce rei hieroglyphicũ ſignificatum eſt, vt præter ſenſuum caſtigationem, poſſit ea ætas ieiunijs interim & orationibus vacare, donec eò perueniat, vt opulen
C tioris doctrinæ fiat idonea. Ad operis cuius quandam ſimilitudinem Moyſes per XL dies ieiunus orationi operam dedit.

QVATERNA MILLIA.

AC ne idem ſæpius repetendo moroſus fiam, qui geſtus, quæ've digitorũ collocatio in læua fuit, cùm IIII notaremus, eadẽ figura ſtatusq; idem in dextera quatuor millia cõputabit. Quia verò polliciti ſumus loco hoc rationẽ reddere, cur Romani millia hęc per rectã lineolã, & ſicilicos (ea eſt certi põderis nota, ad apoſtrophi, quo nũc plurimũ vtimur, ſimilitudinẽ) hinc inde adalligatos figurarint, oſtendendũ eſt. Manifeſtũ eſt millenarij numeri notam, quę tot antiquis in marmorib. inſpiciẽ, hac fuiſſe figura, ↀ. duo millia verò ſicilicis ad rectã lineolã duplicatis ↀↀ: tria millia, triplicatis ↀↀↀ: quaterna millia quadruplicatis ↀↀↀↀ. Pręteribo millenariũ, quòd id ſignũ & à Priſciano & alijs agnitũ pleriſq; locis in cõſpicuo eſt. Duo millia, Mediolani videas in hortis q olim Zichi Simonetę fuerũt, porta Comẽſi, ea inſcriptiõe, cuius initiũ eſt, C. VALERIVS C.F.O.V.F. & q̃ ſequunt̃. Cai fil. ob votũ fecit. Deniq; HS. ↀↀ. ARBITRATV VALERIÆ C.F.SORORIS. & Rauennæ apud Petrinũ Sueſſanũ, MONVMENTVM HS ↀↀ EX TESTAMENTO. Sed impreſſores nõnulli

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſignum vitiarunt, vtpote qui H S. C. C. T. Ↄ. Ↄ. imperitiſsimè fecerunt. Terna ve D
rò millia hac ratione ſignata conſpiciuntur in antiquiſsimo codice Mediceæ bi-
bliothecæ Florentiæ nunc, ad D. Laurentij dicatæ per Clementem VII. P. M.
epiſtola ad Caninium Salluſtiũ, quæ libro II. incipit: Literas à te mihi Stator.
eo loco: Quod ſcribis ad me de drachmis C C C L I I I. notatũ eſt. De drachmis
 , quod cõputat tribus millibus. Ac nè in quatuor millibus ſimiliter ſignan
dis immorer, ſcilicet , hæc vt ſemel dicam, demũ erit regula, vt quotienſ-
cunq; ſiue apud Plinium, ſiue Liuium, & alios, præcipuè verò in Verrinis, L. v.
num inueneris duobus C C præpoſitis, totidem verò II ſubiectis, C C L I I, in-
terdum etiam hoc modo per X. denariam notam, C C L X X, tu facito, nul-
la dubitatione impeditus. Vbi C C C L I I I. vel C C C L X X X, tu . Vbi
C C C C L I I I I, vel C C C C L X X X X, tu . & millena tot firmiter credas.

QVINQVAGINTA.

QVinquaginta verò hieroglyphicè per digitos indicandis, læuæ pollicem,
palma tota paſſa, deorſum inflectes, & Γ tertiæ apud Græcos literæ ſimili-
tudinem effinges: non autem, vt Eraſmus ex deprauato Bedæ codice ſcripſit, cũ E
quinquaginta pollicem exteriore arcu inſtar Græcæ literæ ϱ incuruatum ad pal
mam inclinabis. Sed iam ad huius numeri hieroglyphica veniamus.

REMISSIO, VEL INDVLGENTIA.

ERat autem hic numerus remiſsioni & indulgentiæ conſecratus. In veteri e-
nim lege quinquageſimo anno cuiuſq; obligationis remiſsio cõdonabatur:
quippe ſi quis poſſeſsionem diſtraxiſſet, recipiebat: ſi liber in ſeruitutem incidiſ-
ſet, libertatẽ aſſequebat: indulgentiã debitor accipiebat, exul in patriã redibat.

EFFOETVS.

PEr eos qui alterum à quinquageſimo vitæ annum exceſsiſſent, cur nonnulli
effœto iam corpore, mentis quoque & ingenij debilitatem ſignificari dixe-
rint, non ſat ſcio: niſi Ariſtotelis dicto freti ſint, qui Politicis ait, poſt annos L I I
ingenij vigorem euaneſcere. Vnde etiam Euripides Bacchis dixerit:

τὸ γᾶ, ας ὑμῶν εἰσορῶ, νοῦς οὐκ ἔχει·
Cerno, ſenecta veſtra mentem non habet.

Atq; alius non minus dicax, ait: F

πολιὰ χρόνου μείωσις, οὐ φρονήσεως·
Cani indicant ætatem, haud prudentiam.

Sed enim ad hæc ampliſsimus erit alibi reſpondendi locus.

PLVRIMI.

ETHic quoq; numerus multitudinem ſignificat, quo libenter vtitur Maro:

Quinquaginta intus famulæ.
Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra.

Quam tamen & Simonides πεντηκοντακέφαλον appellauit, cùm Alcæus ἑκατονκέφαλον
dixerit, vti ſuperius meminimus. Vtcunque autem quinquagenarius numerus
deſcribatur, ſpiritalis vitæ hieroglyphicum eſt, & animi eius qui diuinis inten-
tus, ſublimia quæq; mente concipiat & contempletur, perinde ac duplicatus in
cẽtenarium, negotioſam ſignificat. Quinquageſimo enim poſt reſurrectionem
die Sancti ſpiritus afflatus aduenit. Et operum noſtrorum fructus vberrimi atq;
pinguiſsimi, ad centenarium vſque numerum cumulantur, eorum inquam, qui
vitæ integri, ſcelerumq; puri peregrinationis noſtræ curſum piè ſanctéq; per-
egerunt. Hic verò numerus centenarius non ſine myſterio per quinquagin-

ta

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ta potius didrachmas, quàm per drachmas centum exprimitur in significato huiusmodi: sed quinquaginta bis ideo complectitur, quia nullum bonum, integrum & perfectum opus esse potest, absque ipsius Sancti spiritus ope auxilioq;. Ad similitudinem autem quandam gestus eiusmodi, qui quinquaginta præ se fert, factum putarim, vt Latini eius numeri notam L esse voluerint: quanquam non desint ingenia, quæ re super ea sic philosophẽtur, aut ratiocinentur potius. Numeri à punctis prius originem traxerunt, sed quia erant adeò exilia, puncta ipsa aliquantulum producere cœperunt ad instar vocalis mediæ, · : ⁝ :: ⁘ I. II. III. IIII. Sed si ita processissent, vt vsq; ad nouẽ lineolis totidem vnumquenq; numerum notarent, molestam & inconcinnam rationem fore suspicati sunt: ad compendia igitur animum verterunt, & pro quinario, ne quinque lineas facerent, vna signata, reliquas quatuor per obliquã vnam à tergo ductam, V, fecerunt. Mox vsui placuit, vt expeditior esset scribendi ratio, pro nota ea V vocalem quintam statuere, moxq; vsq; nouem vnitates eas addere, provt numerus quisq; postulabat. Ad denariũ cùm venissent, quinq; duplicarunt, ita ta-
B men vt secundum inuerterent, & subiícerent priori, vnamq; facerent notam per decussationem. Tribus his notis processum est vsq; ad quadraginta & nouem. Visum est inde facere ad commoditatem, quam ex compendio aucupabantur, quinquaginta notandis, signũ illud ex vna obliqua linea pro quatuor rectis & quinta adalligata surrigere, vt staret quæ pendebat in latus, quæ stabat in planum deiceretur. Ita ex L notata sunt quinquaginta. Ventum mox ad centena, quæ per primam eius nominis literam intelligi voluêre. Ad quingenta cùm veniissent, rectam lineolam quæ iacebat in quinquaginta, in semicirculum adcuruatam surrexere in hunc modum, Ↄ. quam notam imperiti superiori capiti coniunxere, quartam Alphabeti literam arbitrati. Atq; hoc illud sicilicũ est, de quo facta mentio in millenarijs, quod à tergo quingentorum ↀ ita applicitum ↀↀ, mille facit, & ita reliqua, vti suprà dictum.

QVINA MILLIA.

QVina verò millia, quo gestu L in læua, eodem in dextera composito figurantur.

SEXAGINTA.

C SI verò pollicem eo gestu inclinatum, quo quinquaginta per se significat, toto indice circunducto diligenter à fronte præcingamus, sexaginta constituemus. Hinc errore fieri non potuisse dicit Apuleius, vt Æmilianus, contra cuius accusationem causam suam agit, sexaginta pro quadraginta protulerit, quia longè diuersus est vtriusq; numeri gestus.

VIDVITAS.

PEr numerum sanè sexagenarium, vti dicebamus, viduitatem veteres significabant, quòd mulier id ætatis nata haudquaquã amplius idonea est ad conceptum, propterea quòd ab eo annorum numero claudi vuluam philosophi naturæ contemplatores tradunt: ideoq; vlterius illi nubere nõ licebat. cui legi plurimùm nititur Æmilianus contra L. Apuleium. Si qua verò, quod aliquando accidisse ferunt, natu tam grandis concepisset, ostenti loco habitum. Quare Helisabetis conceptus grandæua ea ætate pro miraculo adducitur à diuino nuncio, vt virgini Deiparæ fidem faceret, posse Deum quæcunq; naturæ vim excedunt efficere. Sara etiam cùm à summo numine sibi iam nonagenariæ promitti conceptum audisset, risit, vtpote quæ id naturæ lege fieri minimè posse cogno-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſcebat. Paulus quoq́, qui ſexagenarium numerum viduitati dicatum agnoſce- D
bat, illi inquam viduitati, quæ viduitas eſt, caſtaq́, ſyncera & intaminata in ſoli-
tudine perſeuerat, vbi probatã mulierem eligi mandat, quæ iunioribus præſit,
Vidua, inquit, eligatur non minor LX annorum: ad eum vſq́ numerum ſcilicet
perfectionem in muliere deſignans. & quia eſt viro infirmior, non niſi ſexageſi-
mum fructum colligit in diuinis literis. Ideo ſi ſe redemptura ſit mulier, Leuiti-
co, didrachmas XXX offert, id eſt, fructum ſexagenarium. Eruditeq́ admodũ
D. Hieronymus cauſam, cur ſexagenarius numerus ad viduas referatur, expli-
care volens, ad numeri ipſius hieroglyphicum ſe confert, in quo ſcilicet pollex à
ſuperiore digito deprimatur, arcteq́ cinctus ab eo, in quantis affligatur angu-
ſtijs ipſa viduitas, oſtentet, quæ ita ſit vndecunq́ cohibita. Mox illud addit ad
conſolationem: Quanto ſcilicet maior eſt difficultas expertæ quondã voluptа-
tis illecebris abſtinere, tanto maius propoſitum eſſe præmium.

LXX. ET SEPTENA MILLIA.

VT verò & reliquas tris decadas attingamus, ſeptuaginta exprimebantur,
vt Bedas tradit, indice vt ſuprà circumducto, pollice verò ita exporrecto, E
vt in medium indicis artum affigatur. Neq́ aliud ſuper hoc numero myſticum
adinueni. Idem geſtus in dextera, ſed non ex Bedæ ſententia, ſeptena millia com
putabat.

OCTOGINTA, ET OCTONA MILLIA.

INdex identidem circumflexus, pollexq́ protentus, ita tamen vt eius vnguis
extra medium indicis articulum prominens appareat, octogenarij numeri eſt
hieroglyphicum in læua, in dextera octona millia ſignat.

ADORATIO.

QVi quidem geſtus ad os admotus, adorationis hieroglyphicum eſt: de
quo Apuleius IIII. Metamorph. Et admouentes oribus ſuis dexteram,
priore digito in erectum pollicem reſidente, vt ipſam prorſus deam Venerem
religioſis adorationibus venerabantur.

NONAGINTA, ET NOVEM MILLIA. F

PEr inflexum autem læuæ indicem, ita vt eius vnguis ad radicem pollicis ap-
plicetur, pollex liber extet, qui ſuperiore numero, toto extremo articulo op-
preſſus erat ab indice, nonagenarius exprimitur. In dextera geſtus idem, millia
nouem. Ita cùm ad nouem & nonaginta peruentum eſt, manus omnis ita clau-
ditur, vt pugnum faciat, pollice ſuperextante, & ad medium infamis dorſum ex-
porrecto. Qui ſi pugno ita includatur, vt cum vngue ſuo totus occultetur arti-
culus, ſexaginta nouem adſtruet.

TACITVRNITAS.

SVpereſſet de myriadibus dicere, quæ per manum varijs geſtibus modò ad
pectus, modò ad femur applicatam indicantur, de quo apud Plautum:

Pectus digitis pultat, cor credo euocaturus foras.
Ecce autem auortit nixus læua in fœmore habet manum,
Dextera digitis rationem computat feriens femur.

Sed quoniam intentio noſtra fuit hieroglyphica cõquirere, non artem omnem
numerandi tradere, & argumentum id non indiligenter à Beda explicatum, &
iam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A iam in omnium manibus verſatur, finem huic dictioni facturus, quo numero taciturnitatem Ægyptij ſoliti ſint indicare, non eſt animus præterire. Erat is vtiq; MXCV: mille ſcilicet & nonaginta quinq;, qui partim dextera, partim læua deſignabatur. Mille, vti ſuperius oſtenſum, dexteræ manus indice, ad primam ſui pollicis ſuffraginem appreſſo, ſummoq; eiuſdem articulo ſuper indicis vngue inclinato. Quinq; verò & nonaginta, in læuę tribus inferioribus digitis, inflexo infami, anulari & auriculari porrectis, indicis autem vngue ad infimam pollicis ſuffraginem affixo. Cauſam verò cur eo numero taciturnitatem Aegyptij ſignificarent, eam afferunt, quòd compertum eſt eo dierum numero, qui annos tris complectitur, niſi cœperit puer effari, linguam eius præpeditam eſſe, neq; vllam ſupereſſe ſpem vt amplius loquatur. Sunt qui Pythagoram triennale ſilentium dicãt hinc inſtituiſſe, vt naturæ ſpecies exprimeretur in diſcipulis, quos, vt tunc primùm natos, alendos educandosq; animi cibo ſuſcepiſſet. Sed nos in taciturnitatis mentionem illapſi, eius demùm memores, ne hominem grauioribus occupatũ ſtudijs & diſciplinis, ih leues adeò nugas auocare videamur, dicti illius
B ſapientiſsimi, MANVM DE TABVLA, non fruſtra vulgati, memores, nihil vlterius ſuper digito loquemur.

PIERIVS VALERIANVS AD ILLVSTRISS. AC REVERENDISS. DN. D. HERCVLEM GONZAGAM CARD. MANTVANVM, QVA RATIONE LITERAE ET DIſciplinæ Hieroglyphicè ſignificentur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

EVrnius tuus, Antiſtes illuſtriſſime, vir planè probus, & diſciplinis optimis peruditus, cuius tu opera non ſolùm ad doctrinam, ſed ad rerum tuarum etiam adminiſtrationem vteris, proximis hiſce diebus cùm Romam aduenisſet negocia tua curaturus, impendiò me rogauit, Leonem meum illum Aegyptiacum, quem olim Amplitudini tuæ dedicare cogitaſſem, ſibi videdum traderem. Re-
C *ſpondi, fuiſſe quidem olim id conſilij, ſed pro re nata captum, quia ſcilicet clariſſimus adoleſcens diſcipulus meus, Hippolytus Medices, quo tempore Florentiæ in honore erat, leænæ fœtũ qui expectabatur in dies, ad Illuſtriſs. Principem Fridericum fratrem germanum tuum mittere decreuerat, marem & fœminam orituros. Id enim frater ipſe tuus propagandi ſeminij cauſa, maximè cupiebat. Ita volebam ego, dum leunculorũ illud par ſplendidiſſimo fratri tuo oblatum in propatulo ſpectaretur, haberes & tu Leonem alterum interiorem, quem vnà cum eruditiſſimis, quos domi alis, amicis attrectares: multa enim inſunt Leoni, quæ ſtudioſorũ omnium ingenia ſemper exercuerũt. Verùm accidit vt ſpem falleret leæna, quia vtranq; fœminam edidit, quare ſublata mihi quoq; eſt mittendi Leonem meũ occaſio, quia neq; fœtura illa iam erat tranſmittenda, ſine qua ſi meus veniſſet Leo, importunè accedere viſus eſſet. Cœperam tamẽ cogitare, nunquid aliud inuenire poſſem, quod ad ingenij tui ſublimitatẽ videretur accõmodatius, cùm opportunè de ſtudijs tuis ex ipſo eodẽ Furnio, quæ mihi mirificè placuerũt, intellexi. Aiebat enim te philoſophiæ & diuinarũ literarum lectionibus incumbere, maximè verò pietatis noſtræ ignibus incenſum, cogitationes omnes tuas ad eiuſmodi diſciplinã conuertiſſe: qui quidem nuncius mihi accidit iucundiſſimus: quandoquidẽ, ſi quid ego huiuſmodi ſcribere inſtituiſſem, quod ad hoc ipſum, quod tibi adeò cordi eſt, argumentũ facere videretur, ſperabam me tibi rem longè iucundiorẽ effecturum. Erat verò mihi tunc præ manibus, De literis & diſciplinis commentarium, quod ad expli-*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

canda Aegyptiorum, atque adeò maiorum etiam noſtrorum quædam ſuper his myſteria con- D
ficiebam, quibus ſcilicet imaginibus, per hieroglyphica ſacerdotes Aegyptij, per myſtica mox
verba veteres Hebræorum patres literas eſſent indicare ſoliti, quibus diſciplinas, quibus de-
mùm ſapientiam ipſam figuraſſent. Interrogaui Furnium, an commentarium hoc, pro Leo-
ne miſſum, vlla tibi eſſet in parte placiturum. Legit, &, vt animo eſt egregiè candido, ap-
probauit, ſuaſitq; vt omni ſummota contatione, libellum omnino mitterem. Cuius ego iudi-
cio fretus, nam eum palati tui optimè callentem arbitrabar, quamprimùm per occupationes
licuit commentarium abſolui, tibiq; ſtatim, quicquid id eſſet, dedicaui. Videbis igitur An-
tiſtes honoratiſsime, quæ de literarum ſtudijs, deq; humana diuinaq; diſciplina vetuſtas illa ſub
rerum verborúmve quorundam inuolucris occultauerat, quòd peritiſsimi quiq; inter ſe hoc ve-
lut ænigmatum genere vti conſueuerunt. Et niſi me ſuſcepti operis fallit amor, ſpero te conſen-
ſum hunc multorum eruditorum, qui per huiuſmodi ſculpturas Aegyptiorum inuenta ſecuti
ſunt, aliqua cum voluptate ſuſcepturum: tuumq; tibi inſtitutum tunc longè magis placiturum,
cùm ex ijs, quæ ſumus allaturi, nationum penè omnium ſententiam, in eam quam ſequeris ſtu-
diorum rationem conuenire perſpexeris. Sed anteaquàm ad illam deueniamus, de literis quæ-
dam ſimpliciter prius dicere neceſſarium eſt. E

Apud Aegyptios ſacerdotes librorum bibliothecarúmve facies iuncorum faſciculo, cui ap-
penſa eſſet ſepia cribrumq; illi ſubditum, hieroglyphicè ſignabantur. Et literatorum hominum
memoriæ, vel marmore, vel ære conſpicuæ, his ijſdem figuris inſculpebantur: & quicquid ad eru-
ditionis monumentum faceret, hoc elaboratum erat ornamento.

LITERAE AEGYPTIACAE.

EA verò ſpecies literas, præſertim Ægyptiacas, vt apud Horum eſt, ſignificabat, propterea quòd & iunco illi, & atramento huiuſmodi de ſepia exempto ſcriptitabant, neq; ad hunc vſum alio vtebantur inſtrumento. Quod autem ad ſepiam attinet, quæ pro theca atramentaria poni ſolita ſit, ac perinde literas ſignificet, non apud Ægyptios tantùm, verùm & apud noſtros quoq; habetur. Perſius:

Tum queritur craſſus calamo quòd pendeat humor, F
Nigra quòd infuſa vaneſcat ſepia lympha.

Atramentum ſanè Græci σηπιοπικὸν appellant. Sunt & alia pleraque ſepiæ ſignificata, ſed ea inter piſces conuenientiori loco memorauimus. Cribrum verò ſub ſepia ponere ideo commenti ſunt, quia ea prima ſunt arma, quibus in pane conficiundo vtimur, atque id apud Ægyptios ex iunco contexi ſolitum: nam ὁλόσχοινον, quem ſoloiuncum appellare poſſumus, vtiliſsimus ad naſſas marinas, vitiliumq; nexus elegantium. In Ægypto verò, vti Plinius tradit, cribrorum longitudinem implet. Admonebat autem ea cribri cælatura, ita iunco & ſepiæ ſubiecta, eum qui victui neceſſaria comparaſſet, literis dare operam poſſe. Cui verò deſit prouiſæ frugis in annum copia, alij dedatur arti, aliam've ſequatur induſtriam neceſſe eſſe. In hanc Ægyptiorum ſententiam Simonides interrogatus, vtrum diuitiæ, an ſapientia prius optari deberet, neſcire ſe, reſpondit: id verò exploratum omnibus eſſe, ſapientes diuitum fores frequentare. Opinionem tamen hanc interpretatione callida eluſit Ariſtippus, qui à Dionyſio illo ſuo interrogatus, vnde fieret, quòd philoſophi diuitum limina tererent, non illi philoſophorum: reſpondit, Quia philoſophi norunt,

quibus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A quibus egeant, illi autẽ minimè. Sed vt ad Ægypti mores reuertamur, illud conſtat, anteaquàm pollutionum contage contaminarentur, & à priſtina caderent diſciplina, primariã apud eos nobilitatem dignationemq; eorum fuiſſe, qui literas callerent, cùm literis non niſi locupletes operam darent. Nam & Athenienſes morem hunc ab Ægyptijs acceptũ aliquandiu ſeruauere, vt is primas in Republica partis obtineret, qui & eruditione & ſapientia maximè præſtaret. Et quantum ad inſtitutionẽ attinet, Romani artes honeſtiores omnes, & quæ literarum ope comparantur, Liberales appellauerùnt, quòd earum doctrina ad ingenuos ſpectaret. Hinc illud apud Terentiũ: Fac periculum in literis, fac in palæſtra, in muſicis. Quæ liberum ſcire æquum eſt, ſolertem dabo.

INSTITVTIO.

SAnè apud Ægyptios inſtitutio, ſi quos habuimus codices, in dãno nõ ſunt, SBO núncupabatur, cuius interpretationem plerique ponunt, victus opulentus, vel ad neceſsitatem idoneus: id ſcilicet innuentes, literarum ſtudia rem paratam ſibi depoſcere. Qua in ſententia fuiſſe etiam Ariſtotelem ex eo manife-
B ſtum eſt, quòd eum nullius rei egenum eſſe cupit, qui philoſophiæ ſit operam daturus. Et Zachariæ Chimios inter Hebræos nominatiſsimi dictum circumfertur: Si farinam habueris, legem capeſſere poteris: ſi legem aſſecutus fueris, farinæ non egebis. Legis enim appellatione, literas intelligũt Hebræi, & farinam pro frumento annonaq; omni ponunt. Quod quidem cum eo quadrat, quòd Iſidem, ſiue Cererem malis dicere, legum inuentricem fuiſſe memorant, cùm eadem fruges etiam humano generi commonſtrarit, de qua loco ſuo plenius. Ad huiuſmodi rem Ariſtotelis ſcomma eſt, quo reprehendere ſolitus eſt Athenienſes, qui iam à priſtinis moribus & ſtudijs deciderent, cùm tamẽ ſe frumenti perinde ac legum inuentores fuiſſe gloriarentur, frumento quidem plurimùm, legibus verò minimùm vterentur. Sedenim magis facere ad Ægyptiorum ſapientiam videtur, ſi quæ alij de corporis cibo, deq; rerum opulentia intellexerũt, ad animi paſtum, & doctrinæ fœcunditatem referamus, cum dubio procul illi per cribri ſignum ἱερογλυφικῶς inſtitutionem interpretarentur. Nam & azymorum calathus, qui Leuitico ab Aarone & filijs eius offerendus erat, linguam, hoc eſt,
C ſermonem, vel eloquentiam potius diuini numinis ſignificaſſe fertur. Sicut enim panis nutrimentum eſt corporis, ſic & lex, & doctrina Dei, nutrimentum eſt animi. Cùm verò ſæpe cibus pro doctrina poſitus ſit, non apud Ægyptios ſolùm, ſed apud nationes omnes quæ literis & diſciplinis clarę habentur, cuiuſnam ſermo vel eloquẽtia pleniorem perfectiorem ve doctrinam induxit, quàm is qui copiæ totius & perfectionis autor eſt? Ille ille cibus animi verus, ille paſtus ſuauiſsimus, ille ferculum & lautiſsima doctrinæ totius menſa, ſuper mel & fauum optatiſsima. Et huiuſmodi ſenſu panes illi duo primitiarũ dicti, ex duabus decimis ſimilæ fermẽtatæ, quos XXIII Leuit. offerri ſibi iubet Dominus, nouo ſacrificio legem & Euangelium indicant. Panes enim hi ſunt fidelium animarum cibus. Quòd verò ex duabus ſimilæ decimis conficiantur, admonet hęc geminata perfecti numeri deſignatio, condi eos ex doctrina, quæ perfectam in Chriſto diuinitatem, perfectamq; humanitatem tradit: nec aliter coqui, niſi per huiuſmodi doctrinam poſſunt. Sed ipſe demum Dominus Aſſertor noſter, hieroglyphicum hoc explicauit, cùm aſtuto dæmoni reſpondit, hominem non alì pane ſolo, verùm etiam quocunq; verbo, quod ex diuini numinis ore procederet. Animaduertendum verò in diuinis literis per cibum ipſum modò pecuniã,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

modò rem domeſticam, modò annonam genus omne intelligi: atq; omnes has D
locutiones identidem accipi pro doctrina: vt cùm præcipit Deus, ſimulac in ter
ram Canaam ingreſsi fuerimus, eaq; & expiata, & ritè perpurgata fuerit, ne ve-
teres incolas expellamus, ſed cohabitare nobiſcum permittamus, quin & pecu-
nia noſtra eos ſubleuemus. Hieroſolymitanus Heſychius pecuniam hîc hiero-
glyphicè pro doctrina noſtra poſitam intelligit. LXX hîc Cibos ponunt, quod
idem eſt cum fructibus & annona. Nam cùm aliquem à ſceleribus ad virtutem
& bonos mores, ab impietate ad Dei cultum atq; timorem adductum, & in di-
tionem noſtram redactum inſpexerimus, eum, quia perditus fuerit, nequaquam
abominabimur, ſed doctrina ſubleuabimus, & honeſti commercij, laudabiliſq;
conſuetudinis exemplo paſcere, educare, confirmareq; pernitemur. Miſſum fa-
cio fermentum in farinę ſata tria abſconditum, vbi Eucherius farinam pro ſcien
tia poſitam tradit. Quinetiam miſſos facio non modò panes, verùm & totam
meſſem, & patentes campos in diuinis literis pro ſacrę doctrinæ hieroglyphico
poſitos, de quibus idem Eucherius dictum ait: Et campi tui replebuntur vber-
tate, atq; de paſcuis idem. Vnum illud minimè præterierim, quod vtili admodũ E
documento apud Maximum Tyrium habetur, ſermones ſimilitudinem cibo-
rum gerere, ſicuti concentus odorum, cùm ea ſit ciborum natura plurimùm, vt
fœcundiſsimè nutriant: odor aër ſit vaporatus, vt ſonus aër ictus, quorum vter-
que cùm in re tenuiſsima conſiſtat, aut nullam, aut minimam habeant paſcendi
vim. Appetendas itaque monet epulas nutrientes, ſermones quippe de virtute,
atqueadeò diuina in primis philoſophia: paruiq; ideo faciendam eloquentiam,
eam inquam quæ præter aurium oblectamentum, nullam aliam afferat vtilita-
tem: ſermonesq; illos eſſe potiores, qui animum rebus optimis cibi inſtar enu-
triant. Apud Abacunta Prophetam legas boues non adſiſtere ad præſepia. Bo-
ues Euthymius Iudæos intelligit hieroglyphicè poſitos, qui olim virtutis culto-
res fuerint: per præſepia, ſacros & diuinos libros, qui pabuli nihil eis in poſte-
rum allaturi eſſent. Et Pſalmo LXIII, Super oues paſcuæ tuæ. Interpretes per
paſcuæ vocabulum ſacram intelligunt lectionem, qua illi animum opiparè nu-
trire ſibi videntur, qui ex diuina lege viuunt. Ita nonnulli Pſalmo LXIX, Fiat
menſa eorum in laqueum. Menſam eſſe volunt diuinę inſpirationis ſcripta, quę F
Iudæis implicationem mentis afferunt, non doctrinam. Idq; ſibi velle laqueum,
in quem Propheta menſam huiuſmodi tranſmutari poſcit. Mox & tormentum
addit, & multam, qua caſtigati ſunt ob deſtinationem ſuam: inde ſcandalum,
propter priſtini ſtatus diuiſionem, totiusq; gentis diſsipationem. Denique vt à
menſa demum ſaturi recedamus, Simandius Ægypti Rex bibliothecam inſcri-
pſit, ANIMI ALIMENTVM, cùm id, quod cibus corpori, ſtudium literarum
animo ſubminiſtret. Et noſter Tullius, Tuſculanis, vbi de Archimede loquitur:
Eius mens, ait, rationibus agitandis exquirendisq; alebatur, cum oblectatione
ſolertię, qui eſt vnus ſuauiſsimus paſtus animorum. Idem paſci ſe Fauſti biblio-
theca alibi dicit. Alibi contemplationem, animi pabulum vocat. Alibi ſe vora-
re literas profitetur.

SACER SCRIBA.

VT verò cribrum etiam expediamus, ex eius hieroglyphico Ægyptij ſacrũ
etiam ſcribam intelligi volebant: ea enim nuncupatione eos, qui futura
præſagirent, appellabant, vti Prophetam Hebræi Videntem. Nam veluti cri-
brum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A brum vtilia ab invtilibus disiungit, ita per signa quędam sacerdotes illi mortem à vita discernebant. Et τὰ πὶ κοσκίνῳ dici solitum de ijs, quæ vera compertaq́ viderentur. Sanè librum Horus apud Ægyptios fuisse tradit, qui Ambres nuncupabatur diuinationum plenus, ex quo præcipuè decumbentem ægrotum, vtrum victurus nec ne, an moriturus esset augurabantur: idq́ ex ægrotantis decubitu præcognoscebant. Nam & alij plura id genus obseruarũt, vti fimbriarum in lodice complicationes, aduenientes molestè ferre, eorum cõspectum auersari, obtutus solito toruiores, & alia, non tamen cum arcanis illis conferenda. In antiquis Hebræorum scriptis mentionẽ inuenias de libro quodam arcano, in quo scripta designataq́ essent omnia, quæ vniuerso mortaliũ generi euentura sunt: adduntq́ eum & Adamo diuinitùs ostensum, atq́ etiã Moysi: sed hæc illi supremi numinis aspiratione accidisse crediderim, oraculumq́ huiusmodi ob quandam docendi similitudinem, librum appellatum. Hinc sapientissimi viri Maronem volunt ad huius quasi libri formulam dixisse illa super posteritatis Æneiæ futuro successu:

B *At pater Anchises penitus conualle virenti*
Inclusas animas, superumq́ ad lumen ituras
Lustrabat, studio recolens, omnemq́ suorum
Fortè recensebat numerum, charosq́ nepotes,
Fataq́ fortunasq́ virûm, moresq́, manusq́.

Nam & Romani, dum à fando fatum dicunt, edicta decretaq́ huiusmodi, veluti relata in deorum acta, intelligere visi sunt.

PERFECTÆ VIR SAPIENTIÆ.

ALij dicunt per cribrum consummatum virum significari, sapientem quippe, qui de diuinis humanisq́ rebus sciat appositè disputare, quòd veluti eius instrumenti munus est apludas à frumento secernere, ita doctrina, rerumq́ vsus & experiẽtia faciat, vt bonum à malo, rectum à curuo discernamus: vt meritò à Marone dictum sit, Mystica vannus Iacchi. Huc nonnulli trahunt Antisthenis dicterium, absurdum esse lolium à tritico non repurgare: hoc est, invti-
C les ciues non secernere ab vtilibus, milites ignauos à strenuis: quod dictum alibi latius interpretati sumus. Apud Galenum prouerbiũ est, Stulti ad cribrum, cùm illi notantur, qui rem, aut negocium, quod vires exuperat, aggrediuntur. Nõ enim stultorum est naturæ secreta inuestigare. Quamvis alij putant id ideo dictum, quia si Thessali velit errores omnes corrigere, vel dictione prosequi, numero superatus in scomma prouerbij decidat, quod est, Stulti ad cribrum: hoc est, Stultorũ conatum esse velle singula totius cribri foramina obturare. Apud nostros D. Ioannes Præcursor, doctrinam cœlestem summam sapientiam in Christo præmonstraturus, in hanc sententiam clamat: Ventilabrum in eius est manu (sunt qui cribrũ, eadem omnino sententia transtulerint) aream itaq́ suam purgabit, vt quæ nullius sunt fructus, à fructuoso discernat, triticumq́ in horreum condet, paleas verò igni exuret inextinguibili. Cuius mysterij significatum, ne nos morosi simus, latè explicatur ab Adamantio, capite in Lucam tertio, homilia XXVI.

TERMINVS, META'VE.

PEr idem quod superius posuimus hieroglyphicũ, terminũ etiam metam've significari proditum, propterea quòd is qui strenuè decurso spatio profece-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

rit in literis, ad tranquillum iam vitæ portum applicuerit, eumq; ſcias poſſe de- D
mùm habere ſuæ vitæ modum, neq; hallucinari amplius in ijs, quæ mortalium
generi accidunt mala. Ita is omnium quæ ſunt, quæ fuerint, quæ mox ventura
trahantur, cognitionem aſſecutus eſt, vt vndecunque prudentiſsimus effectus,
neq; ſecundis intumeſcat inſolenter, neque aduerſis perturbetur: in vtranq; ve-
rò fortunam ita ſe compararit, vt æquum & inſuperabilem ad omnes caſus ani-
mum præ ſe ferat.

HVMANÆ DISCIPLINÆ.

A Cribro ad panificia deuenire, non admodum importunum fuerit. In pa-
nificijs autem fermentum non vltimum habet locum. Id in ſacris literis
multa ſignificat: ſed nos id quod ad rem, quæ præ manibus eſt, facit, interim de-
ſumemus. Aiunt verò fermentum inter alia ſymbola humanas etiam diſcipli-
nas indicare. Scientiarum ſiquidem, vt plerique diuidunt, nonnullæ humanæ,
nonnullæ diuinæ perhibentur. Humanæ ſunt, quæ ſermonis variationi ſubij-
ciuntur: vnde vulgò etiam humanitatis ſtudia dicuntur. Diuinæ, quæ perpe-
tuo conſtantiq; tenore quodam perſeuerant, eodemq; ſemper habent modo, E
atq; parte hac ipſam referunt diuinitatem. Quod enim ſemel iuſtum eſt (de per-
fecto loquor) ſemper iuſtum eſt. Qui ſemel calefacit ignis, calefacere nunquam
deſinit, dum ignis eſt. Neque diuina deficit prouidentia, neq; perpetua mundi
gubernatio. Ita Moralis, Phyſica, & Theologia, cum diuinitate conſentiunt.
Humanas autem diſciplinas appellabant, Grammaticam, Rhetoricam, & Dia-
lecticam. Atque hoc illud eſt, vt ſentit Origenes, quòd fermentum in ſacrificia
non admittitur. Per fermentum enim, vti dicebamus, Theologi humanas has
intelligũt diſciplinas, quarum quidem vis & materia in locutionibus ipſis om-
nino conſiſtit. Accedunt tamen ad miniſterium, quia ſermo purus, quem do-
cet Grammatica, eloquentiæ ſplendor, vis atque copia, quam per Rhetoricam
aſſequimur, & diſputandi ratio, quam indicat Dialectica, miniſtri ſunt omnium
ſcientiarum.

DIVINÆ DISCIPLINÆ.

QVo igitur hieroglyphico humaniora ſtudia ſignificentur, expoſitũ eſt: ſu-
pereſt de diuinis, quibus ea ſignis hieroglyphicisq; figurarentur, explica- F
re. Diuina verò quod primum ſibi ſignum poſcant, niſi quod ipſam indicat di-
uinitatem? cuius circulus eſt hieroglyphicum, vti latius in figurarum mathema-
ticarum commentario diſſeruimus: nempe quòd in ea figura neq; principium,
neq; finem inuenire ſit, quod æternitatis eſt propriũ. Cuiuſce rei ratione habita,
Ægyptij Deum ex circuli figura intelligebant. Perſæ verò cùm Iouem cœli cir-
culum dicerent, ſacrificia illi ſe facere putabant, vbi celſiſsimam ſpeculam con-
ſcendiſſent, Iouemq; cœli circulum nuncupaſſent: & quæ multa eo loco tracta-
uimus, hîc ad repetendum minimè neceſſaria.

ENCYCLOPÆDIA.

NOn temerè igitur Ægypti ſapientes, Græciq; antiquiores, qui priuſquam
ſophiſmata mortalium mentes implicuiſſent, ſimplicius ac fortè melius
philoſophabãtur, quarundam diſciplinarum complexum Encyclopædiam vo-
cauerunt, nempe quòd per circulorum quorundam colligationem inter ſe co-
pulatæ, ab ampliori quodam circulo complecterentur, cuius nomen eſt Theo-
logia, intra quem tres alij circuli centris & circumferentijs adeò inuicem com-
pliciti

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

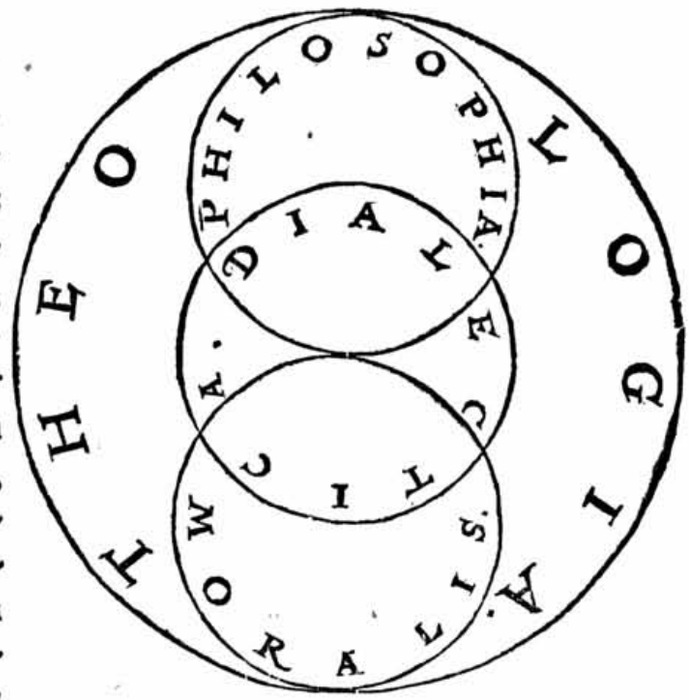

Apliciti designabantur, vt vnius centrum alterius principium & circumferẽtia esset, in hunc scilicet modum: per illos quidem interius ductos, alia quadam ratione quàm superius dictum sit ex Origene, humanas disciplinas indicantes, quæ moribus, ratione rerum, quæ naturæ vi, instituta, considerata, examinataq; mortalium mentibus insedere: per illum verò qui latiori ambitu expatiatus, reliquorum centra & circumferentias in semetipsum amplectitur, diuinam ostendebant. Verùm eadem hæc Leuitico intelliguntur ex ornaB tu Pontificio, qui totus est hierogly phicus: ibi enim Pontifex humeros primùm præcingi iubetur, hoc est, moribus optimis atque castigatissimis ornari, praua scilicet opera cohibendo: mox logium assumere, quod dubio procul rationis intelligentiam suscipiendam indicat: inde quam vocant manifestationem, quæ quidem rerum est disciplina videlicet philosophia, per quam naturæ secreta omnia perueſtigamus, & veluti cerberum quendam ex imis penetralibus extractum in lucem exponimus: quarto loco veritatem, quæ dubio procul ipsa est Theologia. Obseruat verò Cyrillus ordinem in ornamentis his assignandis: quoniam non prius de ratione verborum disputare debemus, quàm mores composuerimus, ne nos malè imbuti animi prauitas à recto diuertat, & vero cognoscendo minus idoneos reddat: neque rerum cognitionem prius aggrediendam, quàm sermonum rationem prius intellexerimus: neq; Deum & cœlestia contemplari posse nos manifestum, priusquàm per mores, per rationem, per rerum cognitionem, quosdam veluti gradus, per quos ad veritatem in sublimi considentem erigi possiC mus, nobis præparauerimus. Vt verò alij rem copiosius tradidere, moralem in primis discere debemus, quæ in humanę degendæ vitæ ratione modoq; occupata est, effrænis quippe excursionibus iræ, animisq; contundendis, sordibusq; omnibus excutiendis, quando memorabile illud in diuinis literis dictum, in malignum animum non intrare spiritum sapientiæ. Neque enim polluti, qui scilicet morali disciplina minus instituti essent, in tabernaculum admittebantur apud Mosem, sed cum plebe sub dio habitabant, sese interim expiantes. Præcipuè verò hoc præstare possunt oratoria & poëtica facultates, cùm Oratoris sit proprium, bonum esse virum, & Poëtica omnis laus & exemplar virtutis habeatur, vt Magnus Basilius inquit. Sed hæc dicimus ad eos, qui sunt adeò imbecilli, vt diuinorum voluminum pondera sustinere nequeant, ideoq; validiorem cibum omnem auersantur, quare modò per fabulas, modò per historiarum exempla deducendi sunt. Quòd si eueniat vt tandem ablactati firmitatem à Deo, & à fide consequantur, tunc ordeacei quinque panes, quinque scilicet Mosaicæ, diceret Cyrillus, institutionis libri gustu asperiores, & pisces duo pro pulmentario, hoc est, Euangelica & Apostolica disciplina, pabuli longè suauioris, satis superque futuri sunt ad omne bene instituti animi

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

robur confirmandum. Quamvis non deſint, vt varia ſunt mortalium ingenia, D
qui partem hanc de moribus (hoc κατὰ πάρεργον afferemus) è diſciplinarũ cho-
ro ſummoueant, tum quòd mores ad cuiuſque populi libitum cõponantur, e-
xemploq; potius & vſu ipſo, quàm ratione vigeſcant: tum quòd non eadẽ apud
omnes iuſtitia, neq; fortitudo, neque vllum ferè virtutis genus, quod non alibi
vitium, alibi virtus exiſtimetur, conſtareq; prorſus id in opinionibus incola-
rum. Nam quòd apud Athenienſes iuſtiſsima omnium eſt lex Pelargica, de pa-
rentum ſenecta renutriẽda, qua etiam apud Lacedæmonios nihil ſanctius: apud
Chios honeſtiſsimum atq; ſanctiſsimum habitum eſt, eos qui ſexageſimum æta
tis annum impleſſent, trucidandos inter ſe publicè committere: quod moris in
Iulide Co inſulæ vrbe Menander fuiſſe notat, vt apud Stephanum, de quo ple-
nius in Ciconiæ cõmentario. Quodq; in huiuſmodi diſsimilitudinis ſentẽtiam
in Inſtitutis Theophili Græcè legi, Athenienſes aduenas & hoſpites omni offi-
cij genere proſequebantur, apud ſe permanere adhortabantur, ciuitate dona-
bant, ad honores & Reipublicæ participatum cooptabant. Lacedæmonij con-
trà aduenas non admittebant, hoſpites vnius tantum noctis mora receptos, vr- E
be mox ejjciebant. Vnde quod Paulus Iuriſconſultus ait de candelabro argen-
teo in argento relatum, ideoq; pro argento, nõ autem pro ſupellectili habitum,
indicat nihil aliud eſſe quàm humanum placitum, totamq; Iuriſprudentiam in
ſola denicq; hominum voluntate conſiſtere roborariq;.

DIALECTICA.

SEd rem nos noſtram proſequamur. Addiſcenda ſtatim à morali poſtmodũ
eſt rationalis diſciplina, quam ipſam Dialecticen, hoc eſt, ſermocinatricem
vocant, quæ rationis turbas inter orationis pugnacitates captionesq; anxiè tu-
multuantes pacificè componat, & clara nitidaq; ſyllogiſmi ſerenitate tranquil-
let. Nam etſi mores Moſaici compoſuerant, eſſentq; in ſanctuarium recepti, ſa-
cra tamen nondum attrectabant, niſi prius dialectico famulatu ſeduli Leuitæ ſa
cris miniſtrarent.

NATVRALIS PHILOSOPHIA.

NAturalem inde philoſophiam aggrediebantur, quæ de mundo, aut de ijs F
quæ ſunt in mundo, quærit. Hæc autem diſciplina opiniones, lites & diſsi-
dia, quæ inquietum hinc inde animum vexant, diſtrahunt, lacerantq;, molliter
ſopit atque componit, vt ita demùm ad ſacra admiſsi, nunc ſuperioris regiæ
multicolorem, id eſt, ſidereum aureum ornatum, nunc cœleſte candelabrum ſe-
ptem luminibus diſtinctum, nunc pellicea elementa in philoſophiæ ſacerdotio
contemplemur.

THEOLOGIA.

POſtremò Theologia eſt amplectenda, quę, vti dictũ eſt, omnes amplectitur
diſciplinas, cuius munus eſt ſolidam præſtare pacem, quam neq; mores hu-
manę fragilitatis ſanctiſsimè quantumlibet inſtituti, neq; colloquiorum curioſa
cognitio, neq; naturæ totius perueſtigatio præſtare potuerunt. Tunc verò pax
hæc firmiſsimo nobiſcũ eſt fœdere ſancita, cùm motus omnino nullus aduerſus
rationis imperium diſceſsionem vllam meditatur, cùm omnia cogitationũ no-
ſtrarum diſsidia compoſita ſunt, ſopiti ſenſuum impetus, diſcuſſa oppreſſaq; pe
nitùs cupiditatum coniuratio. Hæc illa eſt Pythagoreorum amicitia, quã totius
philoſophiæ finem autumant. Hæc nos in templi adyta & adducit & recipit,

vbi

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A vbi nullo imaginis intercedente velo, diuinitatis gloria perfruamur. Per ſcalarū itaq; gradus philoſophantes, à centro ad centrum omnia peruadentes, & quæcunq; ſunt in vnum contrahentes, nunc vnum quaſi Oſirin, admirandus diceret Picus, in fruſta plurima vi Titanica diſcerpētes, ire pergamus, donec in ſinu patris, qui ſupra ſcalas eſt, tandem quieſcentes, Theologica felicitate conſummemur, indiuiduaq; mox copula complexu've non modò Deo conciliemur, ſed admirabili quodam modo vnum penitùs euadamus. Vt verò quædam à Pici ſententia non aliena ſubiungamus, à quatuor his doctrinæ partibus circumdari Deum, Maximus Tyrius mihi videtur intelligere. Circundatur autem is, qui coràm, retrò, ad dexteram, atq; ad ſiniſtram, aliquos habet circumfuſos. Eorum verò qui Deum circundare videntur, illi retrò eſſe dicuntur, qui per virtutem illam, quæ ad actiones pertinet, Deum ſequi perſiſtunt. Ea verò plurimum in moribus ſita eſt. Dedit autem is exemplum nobis, vt quæ ipſe egerit imitemur. Ad ſiniſtram illi conſtitui videntur, qui naturalem ſecuti philoſophiam, vſum eius in ſpiritualem dirigunt intellectum, perq; inferiorem indaginem, ad ſuperiorū
B cognitionem peruenire connituntur. Ad dexteram illi eſſe intelliguntur, qui ſublimium, & à materia ſeparatarum, humanumq; viſum excedentium, rerum ſcientiam perſcrutātur. Coram denicq; Deo eos eſſe dicimus, qui ob immenſum diuinæ pulchritudinis amorem digni effecti ſunt, vt Dei ipſius conſpectu perpetuo perfruantur, faciēq; quodammodo in faciem intenta, veræ felicitatis participes facti, diq; quoq; & ipſi fieri mereantur. Ea enim perfecti tetrade, vt Pythagoræ vocabulum interim vſurpem, ritēq; inſtituti, animam vndecunq; puram, ſanctam & immaculatam Deo videntur aſſerere: atq; ita mente optima, manifeſtiſsima ſcientia, opinione firmiſsima, ſenſuq; abſolutiſsimo præditi, ſoli hominum ſuper hominem euecti, terq; quaterq; beati efficiuntur.

TRIAS.

QVatuor itaq; circulis huiuſmodi deſcribitur inſtitutio, in quatuor ipſa diuiſa partis. Sedenim Salomon, qui diuino afflante ſpiritu diſciplinarum ordinem primus excogitauit, quem plerique Græcorum ſapientes, qui eius inuenta ſibi vendicant, non temerè ſecuti ſunt, tris tantummodo totius diſci-
C plinæ partes agnoſcit, moralem, naturalem, & contemplatiuam: quas per tria identidem volumina pertractauit, Prouerbia, Eccleſiaſtem, & Canticorum canticum: mores vtique per Prouerbiorum præcepta docens, naturam rerum per Eccleſiaſtem, per Canticum autem ſpeculationem. Neque enim Logicen diſtinctam ab his portionem arbitratus eſt, quæ in vnaquaque diſciplina per ſe ipſa conſeritur, & inſtar ſtaminis ad firmitatem contexta, cuiuſcunque ſubtegminis laborem admittit, ſiue pexum, ſiue plumatile, ſiue beluatum opus intexere volueris. Nam cùm inſtitutio omnis per ſermonem fiat, quomodo quiſpiam probabilem ſermonem ſuum efficiat, niſi ita loquatur, vt ipſius rei quæ in promptu eſt ratio, veriſimilitudo, ipſa denique veritas depoſcere videatur? Vnumquenq; igitur ſermonem dirigit Dialectica. His ſimilia videntur quæ de Deo Abraham, Deo Iſaac, & Deo Iacob habentur in ſacris literis. Nam quod Abraham vbiq; locorum ſe morigerum & obſequentem Deo prębuerit, moralem innuit. Iſaac dum ſcientiæ puteos fodit, profundaq; & abdita quæq; rimatur, naturæ indicat philoſophiam. Cōtemplationis verò munus Iacob oſtendit, tum ex ipſo nomine, quòd Iſraël ob diuinorum contemplationem appellatus fuit: nam mentem quæ Deum intueatur, nomen id ſignificat: tum ob inſpe-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ćta cœli caſtra Dei ſedes, & angelorũ vias, ſcalas quippe à terris in cœlum vſq; D
ſurrectas, de quibus in hanc omnes ſententiam tam Hebræi, quàm Græci, Latiniq; Theologi plurima diſputarũt. Quinetiam ipſa elementorum natura quandam iſtiuſmodi inſtitutionis figuram oſtendere videtur, terra ſcilicet vnà cum aqua, inde aër & ęther, quorum mutuus complexus certos in diſciplinis gradus cõſtituere perhibetur: terra quippe, & illi applicitus humor, magiſtram morum hiſtoriam, in his enim mundi partibus res geſtæ continentur: atq; illę vel priuatæ, vel publicæ, vnde œconomia, atq; politica, ex eorum qui ſapientiores habiti ſunt, exemplo deſcribuntur. Facit verò hiſtoria hæc ad inſtitutionem, quoniam exempla ipſa per euentus varios aut hortantur ad imitandum, ſi præclara ſint: aut abſterrent à perperàm factis, ſi malè tractata malè ceciderint. Hoc verò amplius, aquæ varijs ventorum flatibus agitatæ, mores in humana natura varios & inconſtantes indicant. Quo igitur pacto cogitationum procellis, & conſiliorum tempeſtatibus obuiam ituri ſimus, per orationis fluxum inſtitutio moralis edocebit: atq; pars hæc illa eſt, quam Ethicen Græci dicunt, quam vnuſquiſque hominum debet ſecum diligenter examinare, inde ſibi, & ſuis, & patriæ, & vni- E
uerſo demùm mortalium generi profuturus. Terræ pariter atq; humori vndequaq; circunfuſus eſt aër, atq; vnà cum duabus quę ſimul adhæreſcũt partibus, naſcentium omnium atq; morientium naturas amplectitur: atq; ita aër naturalis indicium eſt ſcientiæ. Extra hæc omnia quæ variationi ſunt obnoxia, æthereus ille ardor igneus eſt, in empyreum vſq; cœlum, vt multorum ſapientium eſt opinio, diffuſus, quæ quidem eſt naturæ diuinæ cõtemplatio, quam Græci theologiam nominant, vltra quam nullus procedit intellectus. In qua quidem diuiſione Dialectica non immeritò præterita eſt, cùm ea minimè particularis ſcientia eſſe videatur, ſed tanquã ſpiritus harum vnicuiq; partium inſita, coalita've: per eam enim hiſtoriã ſcribimus veriſimilem, per eam morum rationes varias edocemus, per eam naturę vim perſcrutamur, per eam demùm ipſam diuinarum rerum imaginem intelligimus. Quare, vti ſuperius dictum, etiam illi qui diſciplinas ad elementorum ſimilitudines diuiſerunt, dialecticam, vtpote quæ cuiuſlibet inſtitutionis miniſtra ſit, in partem non admiſere.

F

DE IIS QVÆ PER COELVM RORE PLVVIVM *& aliquot aquarum genera ſignificantur.*

AEgyptij quidem de diſciplinis hoc modo in vniuerſum diſſerere conſueuerunt. Quatuor verò illas, Arithmeticã per ſurrectos digitos, Geometriam per arundinem, Muſicam per dentes IIII lingua percuſſos, Aſtrologiam per maculoſam hinnuli pellem, & figuras alias indicatas, nunc omittimus, quòd aliįs ea cõmentarijs ſunt à nobis explicata. Atq; vt ſuſceptum ſemel negotiũ peragamus, quamvis alia nunc circumacti via, eandem tamen metam contingere procurabimus. Theologi ſiquidem noſtri cùm antiqua Ægyptiorũ dictata conſpexiſſent, qui cœlum imbre rorulento liquidum in doctrinæ ſignificatum pingere inſtituiſſent, Moſemq; ex ea quam adoleſcens in Ægypto didicerat lingua, figuris huiuſmodi paſsim vſum animaduerterent, ea multa quæ de pluuijs, de fontibus, de fluminibus, de mari, deq; aquis reliquis paſsim in diuinis literis reperiuntur, ad huiuſmodi vetuſtatis exemplum interpretati ſunt: quorum ego commentationes proſequutus, aquarum de doctrina ſignificationes poſt Ægyptiacas illas explicare congruum exiſtimaui.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

INSTITVTIO.

A VTi igitur profati sumus, cœlum Ægyptij rore pluuium cùm pinxissent, disciplinam institutionisq́ laborem & operam intelligebant: mira etenim est vtriusq́ rei similitudo. Nam veluti ros in herbas, frutices, plantasq́ omnes decidens, ea omnia quæcunq́ molliri apta sunt, humectat, pascit, & liberaliter educat: contrà verò in ijs quæ natura proprietateq́ sua obturata, dura, solida atque repugnantia fuerint, proficere nihil quicquam potest: ita in hominibus erudiendis instituendisq́ euenit, quorum ij qui prompto, acuto, & docili sunt ingenio, minimo negotio erudiuntur: cõtrà verò si plumbeum & obtusum, atq́ honestis artibus & disciplinis auersum, instituere aggrediaris, nihil prorsus efficias: inuita siquidem Minerua nihil rectè fieri, dici've potest, vt apud Horatium. Ita demum disciplina contumacem nacta naturam, frustra omnino laborabit: sed idonei fundi compos, lætissimæ frugis opulentia lętabitur. Sanè Pindarus eius rei, quæ plurimùm ad fœcunditatem faciat, ratione habita, irrigationi similem esse laudationem dixit. Nam quemadmodum illa plantarum vim auget, & vt lætius
B proueniant efficit, ita virtus dignis poëtarum scriptis commendata mirificũ suscipit incrementum: laudatam enim virtutem gliscere vulgò etiam dictitatum: contrà verò loca quæ aquarum beneficia non suscipiunt, plurimùm infœcunda sunt. Et diuinæ literæ vbi agri cuiuspiam sterilitatem, desertaq́ & inhospita tesqua notare volunt, inaquosum dicunt, vt Psalmo LXXVII, Exacerbauerũt altissimum in inaquoso. eodemq́ modo sæpius. Quod verò facit ad doctrinæ sapientiæ've significatum, in ijsdem literis cùm Psalmographus desiturum in aduentu Christi promptuariũ illud vaticinationis donum præuideret, neq́ diuinationem ipsam quicquam amplius producturam, Psal. CVI, terram frugiferã in salsuginem vertendam oraculo haudquaquam vano præsagiuit. Marina autem aqua ἀτρύγετὲς Homero dicitur, quòd nullum ex ea fructũ possis decerpere, propterea quòd adeò est salsuginosa.

DOCTRINA GENTIVM.

EIusdem salsedinis atq́ amaritudinis causa, marina aqua doctrinam gentium significabat, propterea quòd sine fructu esset, & propter rerum quæ sacris eiusmodi adhibebantur amaritudinem, intractabilis, dum neq́ quidem huma-
C nis hostijs abstinebant, & alia dictu fœda faciebant, sceleraq́ ac turpitudinem omnem dijs etiam suis adscribebãt, quorum exemplo lasciuire, & mollia quæq́ sectari mortales sibi permitterent. Tot pręterea deorum marinorum lusus nihil aliud sunt, quàm mera lasciuia, profanis quippe & impuris ea dulcis & delectabilis, pijs verò syncerisq́ inuisa & amarissima. Fortè autem Herculis columnæ in habitabilis terræ finibus erectæ, virtuti documento sunt, nõ esse à duris terræ laboribus ad vndarum mollitiem atq́ lasciuiam dilabendũ. In has autem aquas Abacûs Propheta armentum à Deo inducendum canit, accessurum quippe cultum, & polituram: hoc est, Apostolos per omnem terrarũ orbem profecturos, qui omnia commitigarent, mansuefacerent, & habitabilia frugiferaq́ redderẽt, amaritudine omni dulcium aquarum corriuio delinità.

DOCTRINA COELESTIS.

PIndarus plerisq́ locis hieroglyphico vtitur hoc dicẽdi genere, vt cùm canit, χαρίτων ἄρδοντι κάλλιστα δρόσῳ, hoc est, optimo pulcherrimo've Gratiarum rore irrigant: id quod odarum luculenta lepiditate dictum interpretes exponunt, vt deniq́ per rorem eloquentiæ lepôrem intelligamus. Sed quid egemus Pindaro, cùm Mosem audimus cœlum ad audienda quæ loquitur, ac terram etiam ip-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſam inuitantem, doctrinamq; ſuam vti pluuiam concreſcere augurantem, elo- D
quium vti rorem pluere meditantem, eſſeq; quaſi imbrem & ſtillicidia ſuper herbam & gramina, quæ manifeſta ſunt doctrinæ cœleſtis ſymbola? Quin & Angelici chori aquæ vocabulo deſignantur, vt Pſalmo: Et aquæ quæ ſuper cœlos ſunt laudent nomen Domini. Vnuſquiſq; autem Prophetarum ſimulacros adaperuit, terram irrigat vniuerſam, hoc eſt, vt interpretatur Adamantius, diſciplinam in aures & in corda hominũ infundit. Dauides autem noſter per lignũ propter aquarum fluenta plantatum, fœtiferum & opportuno prouentu lętum reddi hominem intelligit, qui diuina præcepta ſuſceperit, quibus ingenia non aliter quàm plantæ aquis irrigantur. Sanè Moyſi diuinitùs ab aqua nomẽ inditum facilè crediderim, qui vberrima diuinarum humanarumq; rerum omnium doctrina mortale genus in æterna eſſet ſecula inſtituturus: moys enim Ægyptiȷs aqua dicitur: quamvis euentus nomini cauſam dederit, quòd à Thamura Pharaonis filia ex profluente, in quem à parentibus acerbiſsimi edicti regiȷ metu proiectus erat, diuinæ ita prouidentiæ commendatus, in ciſtula iacens exemptus eſſet. Antiquitas demùm tota diſciplinam aquis cõparauit: hinc Pegaſeus, E
hinc Caſtalius fons, hinc vndæ Cephiſides, hinc Permeſſus, Iliſſus, Termeſſusq; fluuiȷ, totaq;, vt ſemel dicam, Aonia aquis irrigua: vnde, vt fit in fabulis, non tamen inanibus,

Vatum Pieriȷs ora rigantur aquis.

Apud Virgilium cùm Damœtas & Menalcas ingeniȷ & artis doctrinæq; ſuæ periculum alternis cantando feciſſent, Palæmon vtriuſq; virtute commendata, demum ait:

Claudite iam riuos pueri, ſat prata biberunt.

Muſicam porrò Pindari cõmentatores ex aqua fieri autumãt. Et Varro tris Muſas ponit, vnam quæ mera tantum voce conſiſtat: alteram, quam aëris icti ſonus efficit: tertiam, quæ ex aquæ motu naſcitur. Hinc percuſſa iuuant fluctu littora: hinc dulce etiam petra riuus qui ſtillat ab alta, vt Theocritianũ illud imitemur: ἆδιον ὦ ποιμαὶν τὸ τέον μέλος, ἢ τὸ κατα χὲς τᾶν ἀπὸ τᾶς πέτρας κατα λείβεται ὑψόθεν ὕδωρ. Cùm verò tam noſtri quàm Ægyptiȷ pluuias plurimùm in doctrinæ cœleſtis ſignificatum acceperint, cauſa ea eſſe videatur, quòd imbres longè fœcundiores aquis aliȷs F
eſſe, magisq; nutrire, & celerius confici experimento compertum eſt. Hinc Heſiodus, Theogonia, fœcundũ cœlum dixit, propterea quòd, vt interpretes eius aiunt, & Virgilius affirmat, Plurimus vt cœlo deſcendit Iuppiter imbri, omnia terra naſcentia fœcundantur. Hinc Menander:

ἐρᾷ μὲν ὄμβρου γαῖα, *Amore tellus imbrium peruritur.*

Eodem modo doctrina ea quæ cœlitùs inſtillatur, longè fœcundior eſt, quàm quæ ab hominũ opinionibus emanauit. Huiuſmodi autem imbribus affluenter omnes alluimur, quicunq; Chriſtianã ſequimur inſtitutionem, ex quo tempore ſuper Hebræos decidere olim deſiere: quod non temerè præmonſtratũ libro Iudicum eo loco legimus, vbi Gedeon Ephraimita, qui & Hierobaal, Madianitarum Amalechitarumq; & Arabũ viribus Iſraëlitas omnes opprimẽtibus, ſignũ petiȷt à cœleſti numine, quo ſe populũq; adhortaretur ad virile aliquod facinus aggrediendum, & ſe ſuosq; de montiũ ſolitudine liberaret, in quibus, patriȷs expulſi finibus, extorrẽ vitã rerum omniũ inopia laborantes agitabant: excitatus itaq; Gedeon oraculo minimè cõtemnẽdo, cui tamẽ haud facilè fidẽ adhibuerat, ob ita acciſas res, vt facile eſſet omnia deſperare: Sequar te, inquit, ſanctiſsime,

tuæ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tuæ erga nos propẽſæ voluntatis ſignũ id aſſecutus, ſi ros ſcilicet ceciderit ſuper lanę vellus in area ſtratum, & terra circùm arida perſtiterit: id quod vti petierat, factum eſt. Subiecit mox Gedeon atteſtatum: Si ros, inquiens, ſuper terram deciderit, eaq; tantũ aſperſa, ſtratũ vellus minimè madefecerit: cui petitioni Deus cùm iterum annuiſſet, plenus animis negotium aggreſſus victoriam eſt feliciſsimam conſecutus. Hîc, vt interpretantur ſapientes, vellus lanæ populum indicat Iſraëliticum, terra verò Gentes reliquas eius eo tempore pietatis ignaras. Qui verò ros cœlitùs dẽcidit, Dei doctrinam oſtendit, quæ prius Iſraëlitis diuinitùs indulta eſt: hos enim ſolos ros diuinæ legis prius irrigabat: reliquus autem terrarum orbis nulla iſtiuſmodi humoris gutta madefactus, arida prorſus ſiccitate laborabat. Poſtea verò quàm ſecundum accidit poſtulatum, aruit vellus, terra irrorata eſt: Hebræis quippe adempta eſt Prophetarum pluuia, nobis verò per Chriſti doctrinam diuini eloquij fontes adaperti. Tale aliquid tangit Chryſoſtomus Pſalmo LXXI: ſed rem copioſe tradit Adamantius. Eodem modo Tertullianus etiam interpretatur locum illum, Et mandatum eſt nubibus ne plue-
B rent imbrem ſuper vineam Soreth, hoc eſt, cœleſtibus beneficijs ne proueniret in Iſraëlis domum: ſubtractis enim chariſmatum roribus, lex & Prophetæ ceſſauerunt, neq; vltra Ioannem proceſſerunt. Quod verò ad gentes facit, aſſentitur huic ſententiæ Cyprianus, qui prænunciaſſe Deum per Prophetam ait, apud gentes in locis quæ inaquoſa prius fuiſſent, flumina poſtmodum redundatura: & Chriſtum ait, vt doceret, oſtenderetq; futurum vt populus gentium ſuccederet, & in locum quem Iudæi perdidiſſent, merito fidei perueniret, de aqua vinũ feciſſe, vt ad Chriſti quippe & Eccleſiæ nuptias Iudæis, qui fuerant inuitati, venire ceſſantibus, euenturum oſtenderet, qualiter non temerè, neque contanter plebs gentium è plateis & triuijs, vt ſe quiſq; obtulerat, conuocata conflueret & conueniret: vinea enim Domini ſabaoth domus erat Iſraël. In eandem ſignificationem aquam vino inſtillare inſtitutum ſacrificio noſtro, quæ modico temporis momento vinum fiat, vt receptos ad nos populos ſentire & facere nobiſcum intelligamus. Quamvis longè ſublimiore ſignificato, preces quę huiuſmodi myſterio adhibentur, humanam naturam indicent aggregari ad diuinam, vti diui-
C na humanam ad ſe traxit. Hinc Irenęus de Ebionitis loquens, qui vnionem Dei & hominis non recipiebãt: Reprobant, inquit, hi commiſtionem vini cœleſtis, & ſola aqua ſecularis eſſe volunt. Alio tamen modo ſententiaq; longè ſeciore aquam vino mixtam aiunt ab Eſaia, Caupones tui miſcent vinum aqua, vt id ſcilicet innueret, quòd auſtero amarioriq; Dei præcepto iam tum Iudæi illi ſeniores aquæ dilutionem immiſcere cœpiſſent, multaq; laxare, & in commodum ſuum indulgere ſibi, legem adulterantes, cùm alioquin legem obſeruare fingerent, & quæ minimi momenti eſſent, religioſiſsimè cuſtodirent, quod eis pluribus locis obiectum eſt à Domino: vt de menthæ decimatione, & cameli deuoratu. tum illud apertiſsimè: Quare vos tranſgredimini præceptum Dei propter traditionem veſtram? Nam, vt inquit Irenæus, nõ ſolùm per præuaricationem fruſtrati ſunt legem Dei, miſcentes vinum aqua, ſed & ſuam legem contrariam ſtatuerunt, quæ Phariſaica vocabatur, in qua quædam quidem auferebãt, quædam verò addebant, & ex libidine ſua interpretabantur, & vt ait Eſaias, & Pſalmographus ſubſcribit, labijs Deum honorabant, cor autem eorum à Deo procul aberat, eumq; fruſtra colebant, cùm doctrinas & præcepta hominum edocerent.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

AQVÆ RELIQVÆ.

QVoniam verò varia admodum eſt aquarum cõſideratio, operæpreciũ videtur, priuſquàm huic cõmentario finem imponamus, aquas diſtinguere, ſingularumq; mox ſpecierum ſignificata pertractare. Primæ autem omnium videntur eſſe pluuiæ, de quibus abundè eſt à nobis diſputatum. His nubes neceſſariò coniunguntur: harum igitur ſignificationes ſtatim ſubiiciemus. Subſequentur inde fontes, mox fluuii, in quos naturæ ipſius impulſu torrentes inferentur: dein conſtruenda erit cataracta. Hinc ſe offeret mare vaſtum & magnum, cuius pars nobis erit perſulcanda: iiſq; demùm quę in conſpicuo ſunt enumeratis, deſcenſus erit in abditam puteorum profunditatem. In vniuerſum autem aquę ſingulæ vel limpidæ tranquillæq; reperientur, vel turbidæ atq; procelloſæ: quo cõſtituto, ſingularum hieroglyphica commodius exequemur.

NVBES. PROPHETÆ.

NVbes in diuinis literis Prophetarũ ſignificato paſsim poſitæ, in quas ſcilicet Dei veritas extenditur: atq; hæ dicuntur mandatum Domini audire, & quo tempore quo ve loco pluuiæ ſint effundendæ, cognoſcere, & à quibus etiã eas ſuſpendere ipſa res exigat. De quibus, vti ſuperius habetur, Eſaias: Et mandabo nubibus meis ne pluant ſuper eam imbrem. Domũ enim Iſraël vineam appellat vates diuiniſsimus, mandatumq; ait nubibus ne ſuper eam pluerent, hoc eſt, ne Prophetæ oracula ſua vlterius in Iſraëliticum populum conſpergerent. Quod autem ad nubem facit, manifeſtum eſt eam fuiſſe multa obſcuritatis caligine circumfuſam: arcanumq; illud de Chriſto myſterium, vnde noſtra omnis doctrina defluxit, per tenebroſas aquas, denſiſsimis quippe nubibus collectas, Pſal. XVII. indicari theologi monuerũt. Nam vbi, Et nebulæ puluis pedũ eius, Eucherius nebulas pro myſteriorũ velamẽto hieroglyphicè poſitas ait. Nam & caligo in id accipitur ſignificatũ, vtpote quæ diuinorũ ſecretorum operimentũ intelligatur, vt Pſal. Caligo ſub pedibus eius. atq; alibi, Poſuit tenebras latibulũ ſuum. Eſt & vbi ſignificant perperàm admiſſorum abolitionem: vt apud Eſaiã: Deleui vt nubem iniquitatẽ tuam, & quaſi nebulã peccata tua. Eucherius idem, vbi legitur, Velut nubes pertranſiuit ſalus mea, iniquorũ ait tempora ſignificari. Quinetiã propter eandem prophetiæ duritiẽ atq; difficultatem, doctrinamq; ſolido velut quodam corpore concretã, ac minimè diffluentem, ex grãdinis metaphora ſignatam Pſal. VII, viri iidem diuina mente præditi tradidere. Alioqui nix, glacies, & grando, in diuinis literis plurimùm ponunt pro duritia atq; rigore delinquentiũ. Et quod ait Dominus, Orate ne fuga veſtra fiat hyeme vel ſabbato: ſunt qui per hyemẽ, ſordidum quippe & ignauũ tempus, intelligant hieroglyphicè humanã vitam in peccatorũ immunditiis occupatã, ſcelerumq; voraginibus immerſam atq; detentã: per Sabbatũ autem ceſſationis diem: innui verò dicant, cauendũ identidem ne cùm dies illa ingruerit, deſides & à bonis operibus ceſſantes deprehendamur. Non enim ſufficit non peccare, niſi bona etiam opera faciamus: quia tam rebellis eſt vetita cõſectari, quàm contumacis facienda relinquere. Ac de niue, & omni glacie, ſentit idem Eucherius: de pruina verò ſecus, quippe quam abſtinentiæ ſymbolũ eſſe tradit, propterea quòd ea ſit in cauſa vt calor corporis ad ſalubritatẽ refrigeſcat: eaq; de cauſa dictũ, Factus ſum ſicut vter in pruina. Et quoniã huc incidimus, LXVII Pſal. vbi legitur, Et virtus eius in nubibus, Theologi Apoſtolos identidem per nubes interpretant, veluti procul extantes, & ſupra terrena omnia negotia in altũ euectos, diuiniq; inſuper

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſuper ſpiritus aqua plenos, qua mox arua, campos, & vniuerſam terram inundarent, vnde fœcundiſsimos bonorum fructuum proventus obveniret. Huiuſmodi enim pluuiam decidere, & rorulentũ imbrem terram irrigare, noſtra pietas per preces poſcere conſueuit.

FONTES. LIBRI.

SEquuntur fontes, de quibus Pſalmo ſexageſimo ſeptimo legimus, Ex fontibus Iſraël Dei laudes in Eccleſiis emanare: quod ita Theologi accipiunt, vt intelligamus, ex Legis & Prophetarum libris, veluti ex quibuſdã fontibus perennibus, Iſraelitico olim populo Dei doctrinam atq; cognitionem affluxiſſe: ex quibus fontibus viri illi ſanctiſsimi ac Deo pleni multa haurientes, hymnos in Dei laudem componebant. Apoſtolos etiã, primos Chriſtianæ pietatis doctores à Chriſto electos, per aquarũ fontes qui repẽtè apparuerint, interpretes plericq; deſignarũt, vbi Euthymius vnanimẽ veterũ ſententiã ſecutus, ſæpenumero ait per aquã euangelicę prędicationis doctrinã ſignificari. Iam quod Dauid ait, Inter montes tranſibunt aquæ, potabũt eas omnes beſtiæ agri: oſtẽdere voluit,
B nulla tã alpeſtria, tamq; inacceſsibilia loca fore, in quę doctrina diuinæ legis nõ ſit penetratura: nam per beſtias pleriſq; ſacræ Scripturæ locis impij ponunt, & qui nullam adhuc rerũ diuinarũ doctrinã audierunt. Et quòd Leuitico legislator vaſa omnia pollui dicit, in quę pollutorum morticinium inciderit, exceptis, inquit, fontibus aquarũ, per fontes quippe & ciſternas, & caſtella, & collectiones aquarũ, doctrinã intelligens, & Magiſtros, qui q; prauis nonnunquã moribus polluti ſunt, non tamen prorſus abominandi: de quibus ſcilicet Matthæus: Omnia quęcunq; dicunt vobis, facite & cuſtodite, ſecundũ autẽ opera eorũ nolite facere. Ad hęc ſextis Hebręorũ caſtris per XII aquæ dulcis fontes ad Elim repertos, Hieronymus Apoſtolos XII interpretatur, de quorũ fontibus deriuatæ aquæ, totius terrarũ orbis ſiccitatẽ rigant. Cõmuni verò ſcriptorũ omniũ cõſenſu, dulcedo aquis præcipuè fontanis attribuitur, quamvis in optima aqua neq; ſapor neq; odor vllus à Phyſicis requiratur. Quia tamen ſitientibus, cùm ſcilicet ſicco ſpuit ore viator, aquæ potus ſuauiſsimus accidit, factum vt poëtæ dulcis aquæ ſaliente ſitim reſtinguere riuo, inter oblectamenta ingentia poſuerint. Ita illud Deuteronomij cantico expreſsit, mel de petra dictum ſuper Moſe,
C hoc eſt, tam ſuauẽ tamq; dulcem & amabilem aquã, vt melli ſimilis eſſe videret. Chryſoſtomus quoq; aquæ ſuauitatem pro melle ex petra proſiliente intelligit, cùm nuſquam legatur mel à Moſe de petra vnquam eductum. Apud Dauidem verò Pſalmo LXXX, Educto de petra melle ſaturauit eos, interpretes ita dicũt: Pauit Chriſtus IIII millia hominum ſeptem panibus, quia potauit eos mellita doctrina ſua vſq; ad ſaturitatem. Res enim omnes ab eo geſtæ, præter hiſtoriam, myſticum etiam ſenſum ſecum trahunt. Quàm dulcia (canit pietas) faucibus meis eloquia tua, ſuper mel ori meo. Petra igitur illa vnde fluebat aqua, vt Apoſtolus ait, erat Chriſtus. Atque hic fons ille fertur de quo cecinerit Dauid: Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum. Eſaias, patentem fontem dixerit appariturum. Hieremias, fontem aquæ viuæ derelinquendum conqueratur.

FLVVII. CHRISTVS.

SEdenim in fluuiorũ metaphoris longè frequẽtius eſt in diuinis literis Chriſti ſignificatum: vt eo loco, Fluminis impetus lætificat ciuitatem quam incolit Deus: vbi noſtri Theologi flumen Chriſtum eſſe dicunt, propter dulciſsima eius fluenta, de quibus Pſalmo primo multa diſſeruêre. Hinc apud Prophe-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tas legas: Ecce ego ad eos delabor quaſi tranquillũ flumen. Et Eccleſiaſtici 24. D
Ego ſapiẽtia effudi flumina: ego quaſi trames aquę immẽſæ de fluuio: ego quaſi fluuius Dorix, & ſicut aquæductus exiui de Paradiſo: & quæ ſequunt in hanc ſententiam. Quinetiam ait Dominus, flumina aquę viuæ de ventre eius qui crediderit emanatura: quo ſapientiam & facundiam intelligi voluit, Ambroſio interprete, quam aſſecuti erant ij qui diuino afflari ſpiritu meruiſſent. Itaq; Apoſtolorum doctrinã et inſtitutionẽ prę uiſam à Pſalmographo, Theologi eo loco volunt, vbi Extulerunt flumina Domine, extulerunt flumina voces ſuas, habetur. Et per amnes qui per eoſdem alueos decurſuri erãt, ſubſecutos doctores accipiunt. Non negarim verò quod tradit Eucherius, flumina nõnunquã pro populo accipi qui nondum in fidem receptus eſſet: in quam ſententiam corriuat ille flumina Babylonis. Iam & Apoc. 17. Aquæ quas vidiſti, ſuper quas meretrix illa ſedet, populi & turbæ & gentes ſunt, & linguæ. Eôdem tendit Eſaiæ dictũ, cùm beatos appellauit eos, qui ſuper omnes aquas ſeminarent. Apud Abacũta prophetã legas, fluminũ terra ſcindetur, quod de Hieroſolymis dictum Græci tradũt, quæ ſcilicet fuerit Prophetarũ patria, qui fluminũ inſtar eam irrigabant, E
ſed ad IESV Chriſti aduentũ hiatura eſſet, & rimis aperienda, omnisq; humor alueo ita fatiſcente defluxurus, penitusq; defecturus, futurũ ſcilicet vt priſtina exareſceret vaticinatio, quod euentus cõprobauit. Quod verò ſexto ſupra centeſimũ Pſalmo legitur, Deſerta reddidit flumina, et aquarũ fluxus in ſitim tranſmutauit, flumina ſcilicet exiccauit, & quæ terra prius erat irrigua vliginoſaq;, ita deſertam reddidit, vt prorſus ſterileſceret, & aquarum venas abundantes ita obturauit, ne vlla inde potio, ſed ſitis potius proſiliret, Euthymius Græcus ipſe ad Græcos philoſophos referri dicit, qui ſcilicet cùm eloquentiæ quaſi fluminibus & diſciplinarum varietate & copia redundarent, omni demùm ſapientia deſtitui viſi ſunt, cùm illiterati ac piſcatores homines eos repreſſerunt.

TORRENS.

ACcedit huc torrens, cuius ſignificatũ ita refertur ad eloquentiã, vt torrens facundia veterũ ſcriptorũ ſententia dicta ſit ea dicendi vis, quæ magno dictionis impetu decurrit, quã in Pindari cõmendationem ita deſcribit Horatius:

Monte decurrens velut amnis, imbres
Quem ſuper notas aluere ripas, F
Feruet, immenſuſq; ruit profundo
Pindarus ore.

In diuinis verò literis mentio fit de quodã deliciarũ torrente, Pſal. ſupra XXX quinto, pro quo pleniſsima Chriſtianæ doctrinæ fluenta intelliguntur. Torrentem autem dixit Pſalmographus, ob tempeſtiuã doctrinam, quæ à Chriſti ore loco & tempore diffluebat, propterq; eius in ſuadendo & arguendo vehementiam, affluentiſsimãq; vim. Quin & propterea ea multa, quæ de propheticis ſermonibus collecta in vnũ adducebat: fluit enim ad tempus torrens, & vehemẽs eſt ac violentus, & ex multiplici aquarũ cõcurſu corriuatur: vnde ait Eucherius, per torrentes inſignium prædicatorũ eloquentiam ſignificari. Alioqui torrens in ijſdem diuinis literis pro concupiſcentiæ ſtimulo ponitur, quæ vel difficulter ſuperetur, vel in profundum trahat, de quo plura inferius. Nam hic præterire nõ eſt animus locum in Pſalmo, Sicut torrens in Auſtro, quã exultantis eſſe vocem, inquit Eucherius, & ex vitiorum vinculis ad libertatem, conuerſionemq; redeuntis, qua poſtulat vt diuinę aſpirationis auxilio atq; ope, ex peccatorũ captiui-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ptiuitate soluatur, sicut constricti glacie torrentes, Austri tepore soluuntur.

CATARACTA.

ESt & diuinarũ literarũ proprium, vehementiã vel in sermone, vel in opere, aut alia quapiam vi, per cataractã significare: atq; hęc ea est cataractarũ vox, cuius mentio habetur Psal. LXI. Est verò cataracta, aquatici cuiusdã aluei coarctatio, vbi aqua in angustum vel natura, vel arte collecta, aut spõtè, aut artificis arbitrio, magno inde impetu atq; etiam fragore prorumpit. Sedenim quæ à natura est cataracta, nihil aliud quàm strepitum & impetum præ se fert: eaq; est naturalis eloquentia sermonisve copia, nullo studio, spontè profluens. Quæ verò arte construitur, & vim & efficacem operum vtilitatem suggerit: atq; huiusmodi est dicẽdi facultas, arte, labore, diligentia, iudicio atq; exercitatione cõparata.

MARE.

QVemadmodũ autem fontesq; fluuijq; omnes in mare decurrunt, ita nos dictionis ordo deuexit in pelagus. Vt verò loco hoc ea prætereamus, quæ multa super mari ex Ægyptiorum doctrina in Pisce disseruimus, contenti nunc erimus aliquot tantùm locis, quos ex diuinis literis eruemus.

B PERDITIO.

ID verò cum primis proprium est maris significatũ, vt perditionis indiciũ sit, ob ipsam quippe profunditatẽ, vtpote quę idonea admodũ sit ad suffocandũ. quanquã alia de causa mare apud Ægyptios pro pernicie ponebat̃, vt suo loco docuimus. Quod ad perditionẽ attinet, eo significato Theologi Prophetã aiũt Psal. XVII canere, se de aquis multis eductum. Passim verò interpretes, exundantes fluctus pro calamitatum excessu accipiunt: & per turbulentas aquas suprema quædã doloris ostendit̃ vehementia, quæ omnem respirandi facultatem exuperat: vt Psal. LXVIII affixum se clamat in profundo luto, vnde nulla se vi possit expedire: rapidissimis demum vorticibus deuoratum, in imam maris sedem deiectum esse, in quem vsq; locum tẽpestas etiã accedat, quę arenas omnes æstu cõmisceat atq; perturbet: qua quidem nulla maior describi potest inquietudo: primò enim aquarum, in quas deciderit, ponit altitudinem: mox limũ, cui affixus inhęrescat: inde maris amaritudinem, & immensas vndas: postremò eas sæuis tempestatibus agitatas: meritò itaq; paulò pòst se de profundo huiusmodi liberari supplicat, ne tanta rerum vexatus perturbatione deficiat.

C HOSTILIS IMPETVS.

APud eundẽ hostilis impetus, & subitaria quędã oppressio, per aquã indicatur, Psal. CXXIII, Cùm exacerbatus eorũ furor in nos debacchare t̃, sanè aqua demersisset nos. quod vt magis exasperaret, addidit: Torrentẽ pertrãsiuit anima nostra: vbi impetuosos inexpectatosq; hostiũ insultus incursu repẽtino proruentes, torrenti turgido cõparauit, quem tamẽ auxilio Dei fretus tutò pertransierit. et quasi parũ adhuc dixisset, superaddidit: Sanè pertransiuit anima nostra aquam intolerabilem, ingentes quippe rerum difficultates atq; pericula. Tale aliquid apud Maronem legas: *Diluuio ex illo tot vasta per æquora vecti.*
Idemq; alibi nubem belli dixit, vtrunq; desumptum ex Pindaro. Isthmijs enim ἐν πολυφθόρῳ σαλαμὶς διὸς ὄμβρῳ. & alibi: ὅστις ἐν ταύτᾳ νεφέλᾳ. Adud oratores historicosq; turbines & procellas sæpe pro bello positas inuenias. Causa verò cur aqua vehementiores indicet ærumnas, ea est, quòd pericula casusq; reliqui corpus soleant ex vna aliqua parte labefactare: aqua verò vniuerso statim corpori circũfusa, omnibus evestigiò membris impedimento est, atq; vndiq; oggerit difficultatem atq; molestiam.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ÆRVMNÆ.

HInc Pſal. LXXXVII, vbi legitur, Omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me: interpretes per fluctus, perturbationes & ærumnas omnes intelligũt, quę cunqꝫ affligere poſſunt humanũ genus, quibus omnibus Chriſti eſſet humanitas obnoxia: in eius enim perſona dictum id autumãt. Fluctuare autem verbum ſæpe pro perturbari ponitur. Sedenim aliquando pro timore poſita fluctuatio, vt Pſal. LXI, Ecce enim ipſe Deus meus aſſertor meus, & adiutor meus eſt, quare non amplius fluctuabo: id eſt, nihil eſt quod vlterius pertimeſcam. D

DILVVIVM.

ACcedit huc diluuium, de quo Pſalmo XXVIII, Dominus diluuiũ inhabitare facit: ſiue vt alij reddidere, Diluuiũ ſedat: vel, Tempore diluuij regnũ obtinuit. Vtcunqꝫ, ſignificatum ad humanam pertinet ſalutem: quoniã hic gentes intelliguntur quæ in ſuarum inundatione cupiditatũ, in vitiorum pelago & humanorũ affectuũ voraginibus demerſæ detinebantur, quæ mox à Domino exemptæ ſeruatæqꝫ ſint. Alio verò loco, pſalmo quippe XXXI habetur, Diluuium aquarum multarum proximè ad eum non accedet: per huiuſmodi aquas ſupra modum exundantes, cùm ſcilicet excreſcentia ripas flumina prætereunt, vel mare turgidum per littora ſpatiatur, quas ſuprà memorauimus calamitates intelligi volunt. Ita Euthymius, & plericqꝫ alij ſentiunt. E

ABYSSVS.

EOdem modo vbi fit de abyſſo mentio, vaſtũ calamitatis pelagus figuratur: vt Pſal. XLI, Abyſſus abyſſum invocat: quod ita accipiunt, profunda atqꝫ vaſta calamitas vaſtiorem aliam ſemper vocat calamitatem, quod alij dixerunt malorum hydram, cùm ſcilicet aduerſæ res cladesqꝫ continenter ingruunt, ac velvt vnda ſupervenit vndæ, aliæ poſt aliam ſuccedunt. Sunt qui dictum ita interpretantur, vt vniuſcuiuſpiam rei magnitudo alterius invocet magnitudinẽ: vtpote, peccatorũ cumulo neceſſarium eſſe ingentem cumulum miſericordiæ. Alij per abyſſos hos nouam & veterem diuinarũ inſtitutionum doctrinam intelligunt, profundiſsima enim vtraqꝫ eſt, & altera alterius indiget auxilio: ita enim Eucherius, pſalmi dictum huiuſmodi citans, profunditatem inquit Scripturarum inde colligi. Necqꝫ illud non probat, vt vetus Teſtamentũ noui egeat auxilio, & veteris nouum. Quin & humanam mentem vnicuicqꝫ abyſſum eſſe dicit, quia nequeat ſemetipſam ipſa cõprehendere, niſi ſuperioris abyſsi ope ſubleuetur, vnde ſcilicet affulgeat lumen quo alti profundi tenebras diſcutiat. F

LACVNA FOSSAQVE.

AB abyſſo haud multum diſsimilis eſt alia aquarũ ſpecies lacunoſa, eaqꝫ plurimùm turbida, cœnoſa atqꝫ fæculenta, quæ nimirũ pro cladibus & ærumnis accipi ſolet. Ita dictũ Ezechielis interpretantur, vbi Dominus ad Hebræos: Aperiam ſepulturas veſtras, & educã vos de Babylone. frequenter enim in diuinis literis pro vna eademqꝫ re ponũtur, ſepultura, vorago, infernũ, abyſſus, foſſa, lacus, & ſimilia. Pſalmo XXVII, Similis deſcendẽtibus in lacũ, nõnulli profundiſsimas foſſarum altitudines intelligunt, vnde non detur emerſus: nõnulli ſepulchra foueis excauata. Sedenim Pſal. XXIX, Seruaſti me ne deciderẽ in lacum, quod foueam alij, alij puteũ vertêre: Euthymius ineuitabile periculum exponit, quippe voraginẽ, in quam qui fortè inciderit, ſuis ipſe viribus nequaquã poſsit euadere. Alibi exauditum ſe ait Propheta, vt de lacu profundiſsimo ſordidiſsimoqꝫ extraheretur, quod maxima vitæ diſcrimina, quæ diuinitùs euaſe-

rat,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rat, declarat. Et quod ibidem dicitur de luto limi, liuidiſsimam loci putredinem oſtendit: ea verò eſt quæ animas noſtras eò demerſas tenaci velvti cœno implicatas detinet. Hinc Dauides orat ſe de luto eripi, ne affixus in palude putoreq; illo perpetuò recumbere adigatur. atq; hæc de turbidis.

LIMPIDÆ.

AQuæ verò limpidæ perſpicuæq; omnes, dubio procul pro doctrinæ ſymbolo, vti oſtenſum eſt, accipiuntur. Doctrina autem omnis vel in cõſpicuo eſt, in ore quippe ipſo, vel in mentis receſſu. Hinc ea quæ manifeſtè patent, perſpicuis & nitidis, neque admodum altis profluentibus comparamus: quæ verò in arcanis habentur, aut ſolo concipiuntur intellectu, ea vel nubium, vti ſuperius, denſitati, vel puteis, vel altioribus vndis ſimilia ſunt. Transfertur autem commodiſsimè hæc aquæ claritudo atq; obſcuritas ad humanum animum: eaque metaphora, quod ſyncerum, apertum, manifeſtumq; & perſpicuum eſt, candidum appellamus: propterea quòd huiuſmodi propemodum eſt aquę puræ conditio, vt ſuperficiem habeat claram atq; perſpicuam. Hinc Pindarus Py-
B thijs, Arceſilao candida præcordia dixit, λευκαῖς πιθήσιν τα φρεσίν. Contrà verò quæ abdita, incognita, & in intima mentis penetralia recondita, ab eiuſdem aquæ ſimilitudine, obſcura, nigra, vel alta nuncupamus: vt quæque enim in aquis profundiora ſunt, eo videntur obſcuriora. Ita Homerus nigra inquit præcordia, φρονας quippe μέλαινας, ob taciturnitatem, & conſiliorum occultationem. Et Virgilianus Æneas premit altum corde dolorem, quem nullo ſcilicet ſigno manifeſtabat.

PVTEI.

ET in huiuſmodi ſignificatum diuinæ literæ puteos plurimũ ponere conſueuerunt. Hinc Iſaac puteos tot fodit, tot purgare aggreditur, tot nouo labore aperit, quæ omnia myſtico ſenſu vitæ, quam ſequi debemus, doctrinam indicant. Nam & Philo eo loco, Quę foderant pueri patris eius, ingeſto rudere obſtruunt Palæſtini, foſſuras puteorum auſpicia eſſe diſciplinarum ait. Eæ verò in pacatiſsimo contemplatiuæ philoſophiæ receſſu commorantur, vbi tranquillę, placidæ, leniterq; fluentes aquæ caſtiſsimè laſciuiũt. Non negarim autẽ puteum in diuinis literis eſſe etiam vxoris hieroglyphicũ: nam eò Theologi noſtri tra-
C hunt Salomonis præceptum, Bibe aquam de vaſis tuis, & de puteorũ tuorum fontibus. Iam Berſabee nomen ſeptimus puteus interpretatur, quæ ſeptima fuerit Dauidis vxor. Propter aquas educatum ſe Dauides plurimum gloriatur, ſed perſpicuas, viuas, dulces, & placidè prolabentes aquas: quæ nobis quoque ſunt identidem adeundæ, ſi modò illos adeamus puteos in quos Palæſtini terram non ingeſſerint, in quos ſcilicet, vt hoc obiter interpretemur, inuida ac periniqua hæreticorum factio ſuæ turpitudinis cœnum nõ admiſcuerunt: quicunque enim ſuam vberrimis his limpidiſsimisq; vndis ſitim expleuerit, aut cœleſtem exceperit rorem, fontes melle fluentes hauſerit, nubium harum imbrem collegerit, inq; auctos ijſdem imbribus fluuios demerſus lauet & volutetur, æſtuoſos is cupiditatum ardores extinguet, membris morbos qui ſenſum obſtupefaciunt, expellet, animiq; podagram, bonorum quippe operum impedimentum, elidet, omniq; demum labe perpurgatus, nulla corporis fęce ſordidus, ſitu obſitus nullo, nulla deniq; labe contaminatus, ipſam æthereæ puritatis claritatem induet, & ſuperis par effectus, immortalitatis etiam conditionem diuinæ decreto liberalitatis aſſequetur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Iſis.

PIERIVS VALERIANVS AD M. ANT. D PASSEREM, PATAVINVM PHILOSOPHVM probatiſs. de iis quæ per Iſidem, & iugeris quadram, & picturas aliquot alias ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

NOlim putes, eruditiſſime M. Antoni, dedicationem hanc meam de Iſide, déque iys quæ ſimilitudine quadam ad Iſidis argumentum in comitatum ſeſe adiunxere, ideo tibi factam, vt ſperarem te aliqua hinc obligatione mihi deuincire, cùm mihi potius perſuaſerim, multum me acquiſiturum, tibíque plurimum debiturum, ſi commentationes has meas, qualeſcunque ſint, ſuſcipere dignatus fueris. Nam quid ego vel meditari, vel continua lectione conſequi vnquam potuerim, quod eruditionis cuiuſpiam nomine venditari mereatur tibi, cui totus ſit calathus ille domi, vnde omnia poſſis largiſſimè depromere? Non enim te ſolis medicinæ philoſophiæq; terminis cohibuiſti, ſed longè vlterius progreſſus, variarum inſuper rerum minimè protritarum doctrinam ita tibi comparaſti, vt de quacunq; re propoſita, & eruditè loquaris, & eruditionem ipſam mira ſermonis iucunditate noueris conuestire. Quin poëtas, hiſtoricos, polyhiſtoráſque omnes ita tibi familiares effeciſti, vt nihil tota in encyclopædia ſit, quod te lateat, quod non in promptu habeas, próq; loco & tempore vtaris quàm feliciſſimè. Quare nihil aut parum legendis noſtris profecturus es, niſi quantum amici virtutibus tuis deditiſſimi nugas amas: & qui amant, Ouidianum illud obiectare ſolent: E

In facie næuus cauſa decoris erat.

Sit vtcunq;, non debui ego, quantulumcunq; præſtare potui, quin ad te mitterem hæſitarè, aut propemodum expaueſcere, qui ſcirem quantum inde lucri facturus eſſem, qui rem quidem imbecillam admodum & infirmam offerrem, ſed quæ apud tam peritum, tam prudentem, tam probum, eundémq; humaniſſimum amicum ita accipi poſſit, vt vigorem firmiſſimáſque vires ſit conſecutura.

DE ISIDE.

ISIS dea quæ fuerit, quantoq; cultu à veteribus veræ pietatis neſciis, ſed rerum humanarum peritiſſimis, ſuſcepta, quot ſuperſtitionibus celebrata, iam omnibus innotuit: quare nos circa hieroglyphica eius tantùm immorabimur. F

QVADRIENNIVM.

PEr eius effigiem inter alia ſignificata Ægyptij annum ſuum, qui ſcilicet quatuor annis ſolaribus conſtabat, indicabant. Erat verò muliebre ſimulachrū patrio paludamento veſtitū, vt paulò pòſt dicetur, quod & anni, & ipſius Dei ſignum habebatur. Iſis in cœleſtibus aſtrum eſt, Sothis Ægyptiaca lingua nuncupatum, ἀστροκύων Græca, quaſi aſtrocanem dicas. corruptam eam dictionem multis in locis invenimus. Is idem apud nos Sirius eſt, eademq; Canicula, quæ ſtella ſub mento Canis eſt, vt Aratus obſeruauit: quamvis alibi ex Euſebij obſeruatione diximus, Solem & Sirium eundem accipi. Simpliciter verò ſtellam hanc in Iſidis honorem Ægyptij colebant, quòd ortu ſuo ingentes apud ipſos pluuias concitare ſolet, quibus Nilus creſcat, vnde ſibi victui neceſſaria comparabāt: qualem honorem & Leoni habitum eadem de cauſa, ipſo Leonis cōmentario declarauimus. Cur verò annū ex hieroglyphico huiuſmodi intelligerent,

cauſa

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A causa est, q Ægyptij annũ ab istius sideris ortu auspicabant. Oriri verò in Ægypto solitus XII. circiter Cal. Augusti. Sed hoc de vertente, de proprio inferius.

LVNA.

PLutarchus verò & Eusebius, qui veluti Solem Osirin, ita Isidem Lunam ex Ægyptiorum dictatis esse contendunt: eam hoc hieroglyphico describunt, vt cornua taurina, veluti nouæ Lunæ speciem gestet, nigraq; amicta palla, per latebras & obscura loca Solem appetere, atq; vnum ipsum concupiscere videatur. Vnde factum est, ait Plutarchus, vt in amatoriis, quemadmodum apud Theocritum est, Lunam inuocarent. Eudoxus enim Isin rebus amatoriis opitulari dicit. Hinc apud Ouidium, Arte amandi, legas:

Multas illa facit quòd fuit ipsa Iouis.

Porrò Luna cùm sit noctis domina, noxq; voluptarijs illecebris & Veneri sacra, quæ, vt alibi dictum, latebris & spelæis gaudet, hieroglyphicè plurimùm cum ijs quæ Veneri attribuuntur, congruit. Amatores enim apud Maronem,

Secreti celant calles, & myrtea circùm Sylua tegit.

B Hinc legas apud Eusebium, voluptates, atq; eas quæ fortè omniũ maximæ censeantur, si aspexerimus, aut quod risu dignum, aut visu turpissimum est, advertimus: quocirca vel erubescimus, vel occultare properamus. Id autem impendiò cauemus, vt hæc omnia nocti concredamus. Celari enim, vt elegans poëta dixit, vult sua furta Venus.

MATERIA FORMA'QVE.

CVm verò Isis materiam etiam mysticè significet, Sol verò formã, vel agentem vim, Lunaq; Solẽ ita suũ obseruet, eiusq; semper radios excipere quærat, quibus illustretur, videor Platonis illud intueri de sponsa, quæ veluti prostituta sponsum expectat auidissima, vnde rerum species, atq; nouatus concipiat, & loco reddat, vti Luna lumẽ acceptũ mutuò, quò potest studio restituit. Atq; hæc ita obscura hieroglyphicum est materiæ, quæ nullam adhuc formam susceperit. Figuræ autem variatio in Lunari globo materiam apertè satis commonstrat, quæ veluti cera mollis, nunc hanc, nunc illam impressionem ex quocunq; sigillo suscipere apta sit. Hinc tęniæ illæ variæ multicoloresq; Isidi dicatæ, nõ septem tantùm eas Lunę facies, quas Græci φάσεις dicunt, ab Heliodoro ita nuncu

C patas, Ἰώδους, γένναν, ἀνατολὴν, μηνοειδῆ, διχότομος, ἀμφίκυρτον, καὶ πανσέληνον, sed etiam vim eius quæ circa materiam versatur, indicant, qua scilicet gignit omnia, & omnia concipit: lucem quippe, tenebras, diem, noctem, vitam, mortem, principium, finem. Quis enim assiduam in Lunari facie varietatem non admiretur, dum eam nunc euanescentem, vt Heliodori sententiam interpretemur, nunc corniculatã, nunc diuiduam, nunc protumidam, nunc plenam cõtemplatur? Ignium deniq; facie varia, quanto longius facessit à Sole, tãto largius collustrari, parte luminis compotem, parte altera cassam, proq; oris circumversione fulgoris speciem variare, siue id alieno irradiata lumine faciat, siue proprio præpetiq; candore, vt Chaldæi arbitrantur. Cleomedes enim libro De cœlestium orbium contemplatione scribit, inter Berosi placita cõtineri, corpus Lunæ pilam esse dimidia parte candidam, altera cæruleam: partemq; illam candidam proprietate quadam τῆς συμπαθείας ad Solem semper converti, vnde quo magis illi succedit, luminosam illam partem à nobis auerti magis: quo verò longius abscesserit, eo magis oculum nostrum in amborum medio sisti, partemq; candidam nobis aduersam fieri, ac perinde sese exhibere conspicuã. Tangit idem Apuleius in Deo Socratis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PRINCIPIVM. D

OSiridis verò tæniæ nulla fucabantur vmbra, ſed vndecunq; micantiſsimę ſplendorem nitidum præ ſe ferebant. Nam cum illæ principij ſymbolum eſſent, idq; virtute ſua purũ nitidumq; ſit, neq; vllius rei admiſtione labefactetur, nihil præter candorem oſtentare par erat. Sacerdotes autem illi cùm has ſemel in manus ſuſcepiſſent, eas eueſtigiò recondebant, nõ amplius videndas attrectandáſve: Iſiacis verò ſæpius vtebantur. Tænias autem Græcam vocem ſic interpretatur Verrius, vt dicat ornamentum eſſe laneum capitis honorati. Hinc Ennius Alexandro:

Volans de cælo cum corona & tæniis.

Sed vt rei philoſophiã in albis hiſce tænijs explicemus, manifeſtũ eſt rerum omnium principium ab omnibus ſanæ mentis hominibus ad Deum referri. Album autem eſt prima veluti materia quædam, in quam colores, quotquot volueris, perinde ac in vniuerſalem illam poſsis omnes ſpecies inducere. Hinc ad Dei cultum alba plurimùm indumenta omnium penè nationum conſenſu adhiberi ſolent, ſemperq; albus color ſacris accommodatus. Atq; ideo ait Perſius: E
Quamvis albata rogarit. Sed quid indigemus Perſio, ſi Aſſertoris noſtri indumenta, cùm gloriam ſuam vellet diſcipulis patefacere, alba ſicut nix apparuêre? Apud Ciceronem II. de Legibus: Color albus pręcipuè decorus Deo eſt, tum in cæteris, tum maximè in textili. Et noſtra pietas canit, vt linteas, easq; puriſsimas induti tunicas, ſacra Deo caneremus. Sed quoniam pręcipua annorũ, menſium, & dierum hieroglyphica tam ſignificata quàm ſignificantia, deſumuntur à vario cœli motu, præteritis multis, quæ per figuras varias indicabantur, nec vulgo tamen, ſed ſolis ſacerdotibus Ægyptijs innoteſcebant, ad cœlorum perindeq; circulorum conſiderationem progreſsi, reliqua quæ de temporibus ſignificantur, per horum figuras explicabimus.

DE CIRCVLO.

CIrculi ſignificata non apud Ægyptios tantùm in vſu fuêre, ſed & apud nationes alias multifariam accepta: quare ſeparatim ſuum, hoc eſt, hũc locum ſibi depoſcere viſi ſunt.

ÆTERNVM PERPETVVM'QVE. F

NAm quod modò in Oſiridis tænijs dicebamus, has vtpote albas principiũ indicare, vnus quippe circulus deſcriptus, aut ſimpliciter, aut alteri cuipiã picturæ ſigno've circumductus, nunc ſemper, nunc perpetuum & æternũ, nunc omnia, quippe τὸ πᾶν ſignificabat, nempe quòd in ea figura neq; principium neque finem inveniri ſit, quod æternitatis eſt proprium: & quia omnium eſt figurarum capax, vniuerſitatem ipſam intra ſe complecti videtur. Ab huiuſmodi autem circulari ambitu exactè peracto, videlicet cùm Sol à matutino horizonte digreſſus, eodem redierit vnde ferri cœperat, diuinæ literæ tota die pro perpetuo poſuerunt: vt Pſalmo LXXI, Vt cantem gloriam tuam tota die: vbi Symmachus, pro lectione quæ eſt, Tota die, Perpetuò reddidit.

DEVS.

CVius etiam principij finisq; nuſquam apparentis ratione habita, Ægyptij Deum ex hieroglyphico circuli intelligebant. Perſæ verò (quod non abſurdum eſt repetere) cùm Iouem cœli dominũ dicerent, ſacrificia illi ſe facere putabant, vbi celſiſsimã ſpeculam conſcendiſſent, Iouemq; cœli circulum nuncupaſſent.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A passent. Transiit idem mos ad Turcas. Hinc ab alta quaq; turri matutinales illæ acclamationes, quarum sensus est, Deum fuisse semper, futurum q; semper: neq; quicquam aliud, nisi quòd suum etiam salutant Mahometum. Sarraceni quoq;, & pleræque aliæ nationes Deum circulum appellabant: atq; hinc sempiternum exprimi contendebant.

ADORATIO.

EA de causa Pythagoras circumactu corporis adorandum iubet, his verbis, προσκυνεῖν περιφορόμενον. quod Plutarchus ad imitationẽ cœli perpetua vertigine circumacti fieri putat: quanquam nõnulli dictum ad rerum humanarum varietatem, assiduam q; mutationem, in quibus nihil stabile, perpetuum q; sit, arbitrantur. Sed enim quod ad corporis conuersionem pertinet, multarum is gentium mos fuit; id q; Propertiani loci aperit intellectum, libro primo:

Ante tuos quoties verti me perfida postes, *Debitáq; occultis vota tuli manibus?*

Quod dubio procul adorationẽ ritè factã innuit. Tale aliquid apud Suetoniũ invenias, vbi de Lucio ait, de Vitellij progenitoribus loquẽs: Idem miri in adu-
B lando ingenij, primus Caium Cæsarem adorari vt Deũ instituit, cùm reversus ex Syria nõ aliter adire ausus esset, quàm capite velato, circũ vertens q; se, deinde procumbens. Fuit verò Numę institutum, vt adorantes Deos, in orbem sese verterẽt, deinde verò sederẽt. Prętera cõuersio illa, & totius corporis circumactio, nobis documento est, nihil ex humanis rebus firmum esse & stabile, & vt cunq; vertat Deus, reuoluat q; vitam nostram, id iucundè ac libenter admitti oportere. De sessu autem in Cynocephali commentario dictum, sitũ huiusmodi ad diuina pertinere. Id verò minimè prætereundum, fieri solitam eam corporis conuersionem à siniſtra in dexteram, ad ipsius mundi imitationem, cuius ortus, vt & Plinius & nonnulli alij tradidêre, ab læua parte est in dexteram præceps. Quare iocat Plautus, Gurgulione, dicente Phædromo: Quò me vertã nescio. subiungit Palinurus seruus: Si Deos salutas, dextrouorsum censeo. De Camillo memoriæ proditum est, cùm se ad dexteram conuertisset, vt mos erat Romanis adorantibus, subito eum lapsu cecidisse, quod omen ad damnationem, qua postea oppressus est, pertinuisse creditũ, omnia eo populo superstitiosius ęquo perpendente. Quod q; ad huiusmodi circuitum in adoratione pertinet, notũ ex
C historijs est, quàm prudenter Marcellus ad Capidium Cisalpinæ Galliæ vicum se gesserit. Nam cùm impetũ in Gallos faceret, retroactus ab equo ob hostium clamorem perterrefacto, circuitum eum adorato Sole, vt Romanis in pugnæ principio facere mos erat, de industria fecisse simulauit, ne apud suos mali ominis religionem excitaret. Econtrariò Galli siniſtrorsum, & in læuam partem religiosius fieri ab adorantibus conuersionem corporis arbitrabantur, de quo ita Plinius: In adorando dexteram ad osculum referimus, totum q; corpus circumagimus, quod in læuum fecisse Galliæ religiosius credunt.

PERFECTIO.

DEniq; apud veteres obseruabatur, vt facto sacrificio, circulum in ara illinerent ex hostiarũ sanguine, quẽ phiala religiosissimè collegissent. Id q; erat sacrum illud verbum πλείωσις, quod perfectionis indicium esse dicebant, quòd figurarum ea sit vndecunq; perfecta.

ANNVS.

QVi verò per circuli designationem annum intelligi volunt, vt manifestiora prętereamus, eius potissimũ aurei circuli ratione inniti videntur, quẽ de Si-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mandij ſepulchro & Cambyſes & Perſæ ſuſtulerũt: erat enim ille trecentorũ & D
ſexaginta quinq; cubitorũ ambitu, cubiti vnius latitudine,ſingulis anni diebus in ſingulis cubitis exculptis, per aſtrorũ ortus occaſuſq;, quidq; ea ſecundũ Aſtrologos obſeruata ſignificarent: cuiuſce rei quędam propemodum vmbra habetur Patauij in Palatini palatij aula, vbi corona ſupernè circũcirca ducta,Zodiaci primùm totius figuris inſignis,mox gradibus ſuis diſtincta, quorum vnicuiq; adpictæ ſunt certæ rerũ imagines, quæ pueri gradus eius emerſu nati,modò ingenium,modò ſortem indicent: quarũ ego teſtimonijs ſæpe vti ſoleo hieroglyphicis meis fide facienda: nam Ægyptium quid omnino ſapere videntur.

POEMATIS GENVS.

AD anni autem ſimilitudinem poëmatis etiã genus Circulus appellatur, cuius Ariſtoteles Analyticis meminit. Id alij alio expoſuerunt modo.Sed nimirũ poëma illud Circulus appellat, cuius finis idem eſt cũ principio: cuiuſmodi eſt Catullianũ epigramma in annales Voluſij, & alterũ in Noniũ Strumã, & vnum etiam in Mamurrã & Cæſarem. Euthymius ſanè circulares eos pſalmos vocat,qui eodem finiunt verſu quo cœperãt,cuiuſmodi eſt decimuſoctauus ſupra centeſimũ: Cõfitemini Domino quoniam bonus, quoniam ſempiterna eſt E
eius miſericordia. Fieriq; ſolet,vbi ſententiã aliquam inſigniorem quærimus in audientis animo quaſi aculeum quendam è repetitione productum affigere, vtq; tenacius memoriæ inhæreſcat,affixum ita relinquere.

CONTRARIETAS.

MOtus verò qui eſt in circulis natura conſiderata, in cauſa fuit vt periti Mathematicarũ, contrarietatem hieroglyphicè ſignificare volentes,duos iuxtà ſeſe contingentes circulos deſcriberent,quales in quibuſdam machinis fieri videmus propter vnius incurſationem aduerſo motu alterum circumagi, atque ita manifeſtam diſcordiam apparere: quam in adoleſcentiæ noſtræ delictis, amore in indignationem conuerſo,ita ex Ariſtotele deſcripſimus:

Non aliter motas concurrere ad oſcula vidi,
Hinc atq; hinc geminæ ſi coiere rotæ,
Quæ ſimulac primis ſeſe tetigere labellis,
Pars ea quamprimùm, quæ veniebat, abit: F
Fitq; ex concurſu facies contraria primæ,
Machina verſa meo qualis in igne fuit.

SVMPTVS PVBLICI PRIVATI'QVE.

ORbiculi quidam numiſmatũ ſpeciem referẽtes, quos in aliquot pyramidibus & obeliſcis exciſos videas, pecuniã indicãt in opere conſtruendo erogatam: qui ſi fuerint in orbem diſpoſiti, ſumptũ eius operis ſignificare aiunt publicum fuiſſe: ſin parallelari quodam ordine ſculpti, priuatam impenſam ſignificare contendunt: quę tamen interpretamenta iuniorum quorundam eſſe nõ inficior: nã apud veteres nihil tale interpretatum inveni. Exigeret hic locus, vt de circulis quibuſdã mutua cõplicatione cõiunctis, qui diſciplinarũ hieroglyphicũ conſtituunt, rationẽ ſubiungerem: ſed quoniam argumentũ illud alio cõmentario, quod Illuſtriſsimo reverendiſsimoq; Herculi Mant. inſcripſimus, latè ſatis explicatũ eſt, ad ſphęrã nunc, & figuras aliquot iſtius cogitationis cõuertemur.

DE SPHÆRICA FIGVRA.

PEr circulum ſuperius Deũ à nonnullis intelligi docuimus. Cæterùm ſi qua

Deo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Deo forma ſimilitudo'ue adſcribi poſsit, longè cõuenientius ſphęrica illi figura accommodabitur. Meritò itaq; Xenophanes mundum illum archetypum ſphęram appellauit: veteresq; pleriq; veræ theologiæ ſcientiam nondum aſſecuti, nihil eſſe aliud Deum, niſi cœlum ipſum, & cœleſtia iſta arbitrabantur. Sed & Salomon ad Deum conuerſus, Exaudi ô cœlum, dixit. Deos tamen, vt noſtrorum interim oracula miſſa faciamus, neq; menſura, neq; forma vlla cõprehendi poſſe dicit Iamblichus, & omnes qui aliquo veræ doctrinæ lumine irradiati fuerunt.

ÆTERNITAS.

ITaq; rectè cùm per hieroglyphicum ſphęræ Deum intelligerent, ęternitatem quoq; eadem figura deſcripſerunt. In numo enim Fauſtinæ, quam retulerant inter diuos ſuos, ſigillũ eſt cũ ſceptro ſuper ſphærã ſedens, dextera exporrecta, cum inſcriptione, ÆTERNITAS. Eadem inſcriptio in numo altero, vbi dea ſummis læuæ digitis pallam tollit, dextera ſphęrulam porrigit. Cùm verò mundi ipſius figura in orbem conglobata perhibeatur, pleriq; veterũ eo ſigno credidêre, mundum identidem principio caruiſſe: quodq; in diuinis Græci reddide-
B runt ἀϊ ἀρχῆ, ab æterno hi ſunt interpretati. Quibus Magnus Baſilius egregiè reſpondet, atq; inter alia, figuræ huiuſmodi principium, quod incompertũ illi putant, & ſcholis omnib. declamitant, à centro is eſſe demõſtrat. Apud Romanos quoq; perpetuitas eſt per ſphęram indicata: vt in ſphæra illa quæ cũ caduceo & pharetra tranſuerſis, virgaq; cui palliolum appenſum eſt, dexteræq; conſertę, in numo quem Cęſari cudit L. Buca, in cuius altera facie inſcriptio eſt his literis, CÆSAR DICT. PERPETVO. Sanè perpetuitas ex ſphęra, autoritas verò Dictatoria quæ illi conſenſu atq; concordia ciuium demandata fuerat, per inſignia reliqua ſignificantur, de quibus ſigillatim dicere non eſt hîc locus.

COELVM.

EAdem pila Solis & Lunæ ſignis cõſpicua, cœlũ ſignificabat. Alij per huiuſmodi ſpeciẽ, CVNCTA, veluti etiam in circulo, interpretabant: ſiquidem circumflexu cœli, quẽ alio nomine mundum appellamus, cuncta tegi cõprehendiq; manifeſtũ eſt, quippe qui totus in toto ſit, imò verò ipſe totũ, extra intraq; in ſe cuncta cõplexus. Quin non modò pila, ſed ſimplex rotæ curuatura cœlum apud Ægyptios indicabat. Ita enim apud Cyrillũ legas libro nono contra Iulia-
C num, quod pręcipiti quidã ingenio pro apſide aſpidem tranſtulerunt. Huius picturæ eam Ægyptij tradebant cauſam, quòd cœlum in circuitum aſsiduè ferat.

FORTVNA.

VVlgatiſsimum illud inter hieroglyphica, Fortunã nunc rotulæ, vt vulgus, nunc ſphęræ alicui, vt Cebes, inſiſtentẽ pingere: ſiue vt eam rerũ dominam oſtentent, qua etiam de cauſa Apelles eam in ſedem collocauit: ſiue vt eius inſtabilitatem inde coarguant. Quin à volubilitate nomen etiam illi: nam quæ prius Vortuna à vorto dicebatur, digammi mox mutatione in F affinem literã, quod in pleriſq; factũ eſt locutionibus, in Fortunã abijt. Cuius pręcipuũ opus eſt, ima ſummis, & ſumma imis commiſcere, rerũq; omniũ viciſſitudinẽ inducere: cuius quidem vertiginis ergò φερεσσόλῳ τύχη Pindaro nuncupata. Nam ſi Fortuna proprium hoc habet vt viciſſitudinum autor ſit, quos modò claros effecerat, mox obſcuret, fouereq; deſinat: quos verò premebat, iam erigat, & illuſtres efficiat: quęq; antiquiſsimus Heſiodus ſuper his de Ioue dixit, iure ipſa ſuo propemodũ adminiſtret, quid in rerũ natura mutabilitati huic & apertiſsimæ rerũ viciſſitudini magis ſimile reperiatur, quàm circuli rotæ'ue motus? conſtant enim hæc

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

primùm, simulac fiũt, ex re ipsa, contrariis simul manentibus, & integris, curuo D
scilicet & concauo, ex stante & moto, centro scilicet & circumferẽtia: ac simulac
impelli cœperint, vna eademq; linea, vti superius dicebamus, abit et redit, ascen
dit atq; descendit, eodemq; motu, quod primum erat, vltimũ, quod vltimũ, pri
mum euadit, vt nihil denicq; in vna re quapiã variantius excogitare possis. Vn
de meritò dixerit Aristoteles, circulum miraculorũ omnium esse principium.
Id verò minimè prætereundum, Ægyrenses eiusdem mutabilitatis ergò Amo
rem atq; Fortunam eodem in delubro venerari consueuisse. Constat igitur pi
lam atq; rotam volubilitatis hieroglyphicum esse, & luculento apud Græcos
epigrammate Posidippi de Occasione, quæ idem ferè cum Fortuna officiũ exer
cet. Ea enim cur rotulæ insistat interrogata, Stare loco nequeo, respondet. Au
guralis autem disciplinę obseruatione proditũ est, sphæram æream de Cæsaris
Maximini statua, quæ in vestibulo Regiæ locata erat Antiochiæ, excussam re
pentè Iouiano Imperatore vrbem eam ingrediente, turbarum quæ subsecutæ
sunt in eius perniciem, portentum habitam, quòd aruspices rerũ volubilitatem
id significare asseuerarent. Et Constãtius Imp. paulò antè quàm moreretur ima
ginari per quietem visus est, cernere se patris effigiem quæ pulchrũ infantem of E
ferebat, quem vbi gremio suscepisset, proiecit is longius sphærã de manu ipsius
Imperatoris excussam, quod temporũ permutationem portendere, euentu mi
nimè irrito ab aruspicibus responsum est. Quod verò dicebamus, Fortunam
sphęrę insistentem pingi solitam, apud plerosq; variat huius argumenti species:
vt in numo P. Septimij Getæ Cæs. sigillum ab altera parte est cum radio in læ
ua, cum sphęrula in dextera, quam exporrigit, vti colossea quædam manus ahe
nea in Capitolio habetur. Vidi etiam Fortunæ simulachrum pilæ insistens cum
nouacula, cum nauali clauo, & cornu copiæ: in qua, nouacula felicitatis indicat
amputationem: pila facilem eius volubilitatem, vt passim: clauus, vitæ nostræ
sub eius ditione cursum: cornu copię, bonorum largitionem. Sanè Plutarchus
commentario de Fortuna Romanorum, Fortunam ait traiecto Tybri, positis a
lis, exutis talaribus, abiecta instabili & vestigia fallente pila, ita Romam ingres
sam: quod indicium esset eam ibi constanter permansurã, necq; aliò in posterum
abuolaturam: illud scilicet Maronianum secutus, quod de Romanus ait:

His ego nec metas rerum, nec tempora ponam, Imperium sine fine dedi. F

TERRARVM ORBIS.

QVo pacto autem terrarũ orbem pila descripta significent, rudi etiam inno
tuit plebeculæ. Orbem enim linea quadã, veluti finitore circulo dissectũ, al
terũ quoq; ex hemisphęrijs, quippe superiorẽ, quasi meridiano circulo produ
cto diuidunt: à meridiano autem quasi coluri partem ad occidentem Solem ver
tunt, atq; inde Asiam, hinc Africã & Europã intelligunt, cùm tamen poëtę terrã
ἀπείρονα dicant. Cuius vocabuli si vim simpliciter interpretemur, infinitã expone
mus. At Ioan. Grãmaticus Aristotelis interpres accuratissimus, σφαιροειδῆ mauult
interpretari: omnino enim necq; sphęra, necq; circulus finem principiúmve vllum
prę se ferũt. De figura verò terræ quàm varia alijs atq; alijs credatur, videndum
apud Plutarchũ libro de Philosophorũ placitis altero. Sed nos in hoc antiquis
feliciores sumus, q; non vniuscuiusquã testimonio, sed iam innumerabilium de
visu referentiũ, vniuersum hunc orbis globũ terra mariq; & habitabilem & per
meabilem accepimus, & quotidiana in hanc & illam partẽ suprà & infrà nauiga
tione, manifestior fit in dies. Sed quod ad orbem nostrum attinet, videre est in

Fau-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Fauſtinæ numo quodam ſphæram pro terrarum orbe poſitam: ibi enim Cybele leoninæ inſidet ſellæ, ſphæramq; inter manum atq; genu continet: inſcriptio, quæ ad hanc rem facit, eſt, MATRI MAGNÆ. In numo Germanici Imp. Cæſaris Aug. Victoria ſphæram mouere videtur, in qua literæ, S. P. Q. R. quaſi terrarum orbem Senatui populoq; Romano adiudicatum iam eſſe ſignificare velit. Sanè autem Imp. Neruæ Cæſ. Aug. ſphæra S. C. adcuſa eſt, cũ adiecto temone, quod orbis gubernationem dubio procul indicat. Et eodem ſignificato Imperatori Veſpaſiano Aug. P. M. P. P. P. COS. VI. Vtrunq; numo æreo ſignum idem dedicatum. Grati verò Imperatores qui Dis acceptum referrent quòd regnarent, id deorum prouidentiæ adſcribentes, rem numiſmatũ monumentis teſtati ſunt. Nam in M. Antonini Pij numo ſimulachrum muliebre videas, quod ſtans læua contum tenet, dextera radium, quo præiacentem pilam verſet. Inſcriptio, PROVIDENTIÆ DEORVM. In altero eiuſdem ſimulachrum idem læua manu baculo innititur, cuius apex in lituum flectitur, læua pilam radio attingit, quaſi eam verſaturo, aut leges illi cõſiſtendi præſcripturo. Inſcriptio, PRO-
B VIDENTIA. Eadem pila in manu dextera exporrecta in numo L. Veri Aug. cum inſcriptione, PROV. DEOR. TR. P. III. COS. At in Maximini, ſimulachrum cum cornu copiæ, radioq; in eius manu dextera pilam à pedibus verſante, cum inſcriptione, PROVIDENTIA AVG. In Antonini verò Pij numo ſphæra cum cornu copiæ, FELICITATIS adſcriptionem habet. Dicata etiam eſt cum iaculo, Philippi filio. Inſcriptio, PRINCIPI IVVENTVTIS.

MVTABILITAS.

QVod autem ad rerum mutabilitatem facit, non pila tantùm, verùm etiam rota in huiuſmodi accipitur ſignificatum. Pſalmo enim LXXXIII legit: Deus meus pone eos vt rotam: hoc eſt, tam facilè felicem eorum ſtatũ conuerte, quàm volubiliter rota ipſa conuertitur. Ita Euthymius, Eucherius, & alij.

DE ROTA.

C IT quoniam res ipſa nos ad rotam iterum reduxit, cùm aliquot adhuc ſuper ea reliqua ſint ſignificata, quæ diſtinctio ſit in rotis primùm enarrabimus, mox quæ ad ſignificatum attinent exequemur.

DEORVM ROTÆ.

SCiendum enim rotas plurifariam à radiorum numero diſtinctas eſſe. Nam quæ dijs attribuuntur, octo radijs inſignes figurantur: propterea quòd rerũ cœleſtium motus in octauam vſq; ſphæram, quantum humani oculi vis porrigi poteſt, obſeruantur.

HVMANÆ ROTÆ.

HOminum verò rotæ ſex tantùm radijs compingi debent, tot enim ſunt humanæ naturæ motus: in anticã, in poſticã ingredi, vel retrocedere, in dexteram aut in læuam ferri, ſurſum aut deorſum aſcendere, vel deſcendere.

INFERORVM ROTÆ.

QVæ verò Ixionis rota fertur, quatuor tantùm radijs cõpacta fingitur: vnde Pindarus dixerit, πτεράκναμον ἔου ὅλεθρον. In ea verò ita diſtrictus fingitur Ixion, vt manus ſingulę ſingulis radijs affixæ eſſent, totidemq; alijs pedes ſingu li. Qua de re apud Pindarũ legas Pythijs, Ode ad Hieronem altera. Neruæ Traiani numus eſt, à cuius vna parte ipſe pro ſuggeſtu populum alloquitur, toga-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tus verò populus ſublatis in cœlum dextris applaudit: inde in extremo margi- D
ne meta eſt, iuxta cuius baſim Nympha iacet humi fuſa ſiniſtro brachio ſupra rotam exporrecto. Sunt qui ex hoc Circum inſtauratum à Traiano interpretentur, quia rota circumagi videatur.

AQVA TRAIANA.

SVnt qui, vt mihi videtur, longè rationabilius aquam Traianam intelligant. Nympha enim humorem, humi præſertim fuſa, dubio procul indicat: innixa verò rotæ, aquæ curſum nõ incongruè ſignificare poſsit. Alibi vidi Nympham ipſam in eiuſdem Traiani numis cum rota ſupernè ſita, & inſcriptione, VIA TRAIANA. quorum vtrunq; artificioſe, maximeq; propriè figuratum. Nam in via rota ſupernè voluitur: in aqua curſus ab imo eſt. Alius item numus eiuſdem Traiani, in quo ſignum idem penè humi proſternitur, læua ramum frondibus veſtitum, dextera currulem rotam iuxta genu tenens, ſub baſi cuius literæ ſunt, VIA TRAIANA. S. C. circumcirca verò, S. P. Q. R. OPTIMO PRINCIPI. In alio, in quo eædem literæ circumductæ, aquæ ductus habetur in ſemicirculum fornicatus, idemq; ſimulachrũ humi fuſum cum harundine infrà, & literis in hunc modum diſpoſitis:

E

VITÆ NOSTRÆ PROGRESSVS.

SEdenim VIA etiam ſua habet ſignificata in diuinis literis, quippe quę vitam hanc quam viuimus indicat: vnde omnes à die natiuitatis ad extremũ vſq;, viatores, hoſpites, & peregrini dicimur, vtpote qui ſolum hoc extra patriam incolimus, vbi nulla cõſiſtendi firmitas, perpetua verò ſemper agitatio animi, vbi demùm rerum aut ſententiæ conſidendum ſit examinantis. Diſtinguũt inſuper theologi viam à ſemita: per viam mandata ea peragenda intelligentes, quæ vniuerſo mortalium generi data ſunt: per ſemitam verò, quæ huic vel illi perſonæ, ordini, collegio, nationi' ve præcipiuntur.

THEOLOGIA.

SVnt qui per rotam currulem in diuinis literis Theologicæ doctrinæ hieroglyphicum intelligant, propterea quòd rota ea terram ima tantùm attingat ſuperficie, reliquum in ſublime tollatur, & aurigam animũ ſemper terra procul F
ſurrigat. Idem præterea eſt officium rotæ, quod & Theologi, vt ſcilicet à terrenis imisq; rebus ad ſublimium cœleſtiumq; naturarum ſpeculationem attollatur, inde mox à diuinis ad humana deſcẽdat, quoq; inter ſe vinculo colligentur oſtendat: qui quidem eſt rotæ motus. Sed quoniam proprio commentario multa de vniuerſo curru diximus ex diuinis literis, deq; myſticis eius rotis, tũc cùm terreſtre iter eamus, Traiana procedemus via.

IMPERITORVM PRÆCIPITIVM.

SEd cur id diſsimulem, quod in diuinis literis imperitorum præcipitantiam per rotam ſignificari comperimus? & in hanc ſentẽtiam à Pſalmographo dictum citauerimus: Deus meus pone illos vt rotam. Rota quippe poſteriore parte attollitur, anteriore cadit. Poſteriora ſunt bona fortunæ, quæ quia noſtra nõ ſunt, ea nobiſcum tranſportare non poſſumus, ideoq; à tergo relinquuntur. Anteriora ſunt æterna, & quæ nos aſsiduè comitantur, imò nos præcedunt, ſeq; duces, quò progrediendum ſit, exhibent. Impurus igitur & imperitus rerum, cùm fortunæ bonis augetur, auerſus retrò faciem quæ æterna ſunt obliuiſcitur, atq; ita fit vt anteriore parte neglecta, præceps eat; nam poſterioris, quæ attolli

vide-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A videtur, admiratione captus, in quam rapiatur voraginem animaduertere nequaquam poteſt, atq; ita præcipitatur.

DE QVADRATO.

B egregiè mobili figura ad maximè ſtabilem tranſire quodam veluti antipathiæ loco viſum eſt, quippe vt vario eo delaſſatus motu, firmitatis iſtius occaſione quietem aliquam aucuparer. De quadrangulari igitur figura diſſeremus, quę multipliciter deſcripta, multas idem tidem præ ſe fert ſignificationes.

ANNVS SOLARIS.

QVarum prima illa eſt, quam initio cõmentarij ſuper Iſide tetigimus, Ægyptios quippe duas anni rationes habuiſſe: vnã qua vertẽtem, CCCLXV diebus, & horis ſenis, agnoſcebãt: alterã, qua Sotheos ortũ quarto quoq; anno quadrantibus illis diei quatuor in vnum cõtractis, obſeruabãt ſupputationi huiuſmodi reſpondere. Cùm verò iugerũ centum cubitis dimetirentur, quartã iu-
B geris, quæ ſcilicet cubitis XXV claudebatur, pro ſex horis quę vnoquoq; anno ſuperabant, accipere cõſueuerunt, ac perinde vertentem annũ intelligebant, cui quarta illa diei pars addita, quarto quoq; abſoluto, dies etiam vnus intercalaris ex quartis illis adauctus adijciebatur. Sed quoniã & hæc & alia multa ſuperius ſuper anni ratione diſſeruimus, ea repetere ſupervacaneum eſſet & importunũ.

SAPIENTIA.

VEluti verò Fortunam rotundo lapidi inſidentem pingere veteres inſtituerunt, ita Sapientiam in quadrato ſtatuebant: ex hoc hieroglyphico volubilem illam, vti paulo antè diximus, huius verò ſedem firmam & inconcuſſam indicantes. Et noſtri quadrata ligna quæ ad arcæ Noes fabricam parari diuinum iuſsit numen, doctores & magiſtros in Eccleſia ſignificare dicunt, quorũ ſapientia incluſi intus populi conſeruantur, & ab incurſantibus hæreticorum procellis muniuntur. Ex quadratis enim lignis conſtruere debere nos Bibliothecam admonet Adamantius, non ex agreſtibus, rudibus, & impolitis: quippe ex Pro-
C pheticis & Apoſtolicis voluminibus, in quibus ſolis vera continetur ſapientia, vtpote qui vitijs omnibus reſectis exciſisq;, quadratum vitæ iuſtioris tenorem, & ex omni parte libratum præ ſe ferant.

MERCVRIVS.

CVmq; apud veteres Mercurius ſapiẽtiæ Deus haberet, Hermæa illa apud Athenienſes fieri ſolita, quadrati quippe lapides, quos tum in priuatarum, tum in ſacrarum ædium veſtibulis ponere conſuerant, vt ſignificaretur, rationẽ & veritatem perinde vt forma quadrata rectam ſemper ſtare. Nam rationis & veritatis Deus Mercurius antiquis erat.

IVPITER.

APud Arcadas nõ Mercurij tantùm, ſed & Iouis, & aliorũ deorũ ſimulachra quadrantalia fieri ſolita, Pauſanias autor eſt, nempe vt eorũ inde ſtabilitas ſignificaret. Iupiter enim ipſe manẽs ſtabilis, dat cuncta moueri, vt veteres poëtæ canũt. Nam & Hermæis à firmitudine nomen, quòd herma fundamentũ ſit.

VIR PROBVS.

QVantum verò pertinet ad virtutes, quadrata forma virũ ea de cauſa probum dicimus, quòd cubicę figuræ ſpecies quoquo verſum iacta verſataq; fuerit, recta ſemper conſiſtit, quatuor lineis, & totidem angulis ſemper inſignis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hinc illud, ἀγαθὸς ἀληθῶς καὶ τετράγωνος ἀνὴρ λόγῳ. Quadrangulus reuerà probus, nul D
licq; obnoxius vituperationi, quod tangit Aristotel. Ethic. primo. Et ad Theo-
dectem III, quadratum simpliciter virum per translationem dictum autumat,
& perfectum significare. Sanè quidem cùm tres in corporibus staturæ consi-
derentur, rotunda, quadrata, teres, humanum corpus quod à pictoribus & statua-
rijs commendetur, sex & sexaginta digitos excedere non debet, quippe quod
quatuor cubitorũ altitudinem æquet: & quatuor & viginti digitos cubito ad-
scribi, suo commentario probatum est. A quatuor igitur cubitis quadratũ cor-
pus denominatum, quod laudatissimæ staturæ sit. Infra horum digitorum nu-
merum, quos fortè ab vniuscuiusq; corporis proportione accipimus, quo quis
magis contrahi, ac propémodum desidêre videtur, eo magis ad rotundam spe-
ciem accedit: & corpus illud rotundum appellari potest, quod digitis aliquot
est quadrato breuius, vel cuius altitudo extremos brachiorum quammaximè
porrectorum digitos non exequat. Teres verò, cuius proceritas supra sex & no
naginta digitos ascendit, altior ve sit eo mensuræ modo, quem vti dictũ, expor-
recta brachia designant. Staturam hanc alij oblongam, alij gracilem appellaue- E
re, & rotundiorem illam obesam dixere. Cornelius Celsus corpus illud habilis-
mum dicit, quod quadratum est, neq; gracile scilicet, neq; obesum. Nam longa
statura vt in iuuenta decora est, sic maturiore conficitur senectute: solere enim
homines huiusmodi supra modum mox incuruari, tam philosophorum ratio-
nes, quàm historiarum exempla ostendunt, si quæ cotidie oculis offeruntur mi-
nus animaduertimus. Et Antoninum Pium eiusmodi fuisse tradit Iulius Capi-
tolinus, vsumq; eum ad emendandum vitium tabellis ex tilia, quibus pectus ad
sustinendum pondus adstrictum fascijs obligaret.

CLARI VIRI.

QVod tamen de certa hominis altitudine dictũ est, non negarim procerio-
res statuas ijs eregi solitas, qui vel victoria aliqua, vel præclaris alijs faci-
noribus supra reliquorum mortalium gloriam euecti sunt: vt Diagorę Rhodio
Olympionicę statua decreta est quinq; supra quaterna cubita digitis. At Dama
geto eius filio paterna minor vno, cæteris maior digitis quatuor. Sunt qui ha-
bitam in his rationem putent, vt recta proportio oculis repræsentaretur, quo- F
niam huiusmodi statuæ in columnas sublatæ, dum suspiciuntur, nisi naturæ lon
gitudinem excedant, in monstrosam quandam obesitatis speciem declinare vi-
deantur, spatio fallente oculum. Sed vt hoc non negarim, ita etiam plures sta-
tuarum ordines fuisse, non ignorãdum dixerim: pariles quippe, magnas, maio-
res, atq; maximas: alias benemeritis & sapientibus viris, alias Regibus, Impera-
toribusq;, alias heroibus, Dijs alias fieri solitas. Sed in ijsdem ipsis statuis nõ ea
mensuræ consideratio, qua de nos agimus, perpenditur, cùm in illis sua cuique
proportio adiudicata esset, qua opus perfectissimum redderetur. In ratione ve-
rò nostra cùm obesum, quadratum, aut procerũ corpus dicimus, rationem eam
inspicimus, quæ ad digitorum & numerum & proportionem quadret, vt hæc
ab illa distinguatur. Hinc illud apud Tranquillum intelligi potest de Flauij Ve-
spasiani habitudine quadrata: & quod apud Palladium est, Sint boues nouelli,
quadratis & grandibus membris.

MVLIEBRIS STATVRA.

QVoniã verò decet muliebrẽ habitudinẽ graciliorẽ esse, atq; ea de causa ma
tronales virginalesq; colũnæ, quarũ ratio ad hũani corporis similitudinẽ

primùm

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A primùm excogitata fuit, proceriores quàm Doricæ, quæ viriles nuncupantur. Hinc fit, vt quę virum decet quadrata facies & habitudo, dedeceat mulierem: & qui virum probum quadratum dicimus, mulierem quadrantem, & quadrantariam. Alia tamen ratione proſtitutam intelligimus, de quo apud Plutarchum in M. Tullij vita, & apud Tullium oratione pro M. Cælio: quod nõ à corporis dimẽſione deſumptum, ſed ab exigua ea ſtipe, qua parabilis habetur. Sedenim Siculi ad hæc vſq; tempora meretrices vulgò quadratas dicunt: eaſdẽ Itali reliqui, vel ab obſequio, vel ironicè, bonas fœminas appellitare conſueuerunt.

ROMA VETVS.

ET Roma olim quadrata, eaq; ſpecie primùm ædificata, diuq; permanſit vt quadrata Roma diceretur, præcipuè locus in palatio ante tẽplũ Apollinis, vbi repoſita erant quæ boni ominis cauſa in vrbe condenda adhiberi ſolita. Saxo autẽ munitus erat in ſpeciem quadratã. Eius loci meminit Ennius eo verſu,

Eſt nunc, & quis erat Romæ regnare quadratæ.

B

DE META.

IAm metarum pyramidumq; ratio nos appellat, quarum ſignificata referamus: & quoniam & quadrangulares & triangulares metæ reperiuntur, de quadrangularibus prius dicere incipiemus, argumento eo, quod præ manibus erat, inuitati.

FINIS.

FInem hęc, aut operis cõſummationem, abſolutumq; modum oſtendit: ſiquidem myrias, qui decem millium numerus eſt, metam aſtruit. Numerus verò is ab vnitatibus multiplicatus, & maximus, & perfectiſsimus eſt, adeò vt ſumpto ab vnitate principio, ſit in myriadem finis. Pyramidis enim baſis, vt apud Philonem eſt, longitudine pedum centum, ac totidem latitudine conſtituitur, quibus iuxta quadrati naturam multiplicatis, in quem diximus numerum reſultat: quem quia perfectiſsimum eſſe dictum

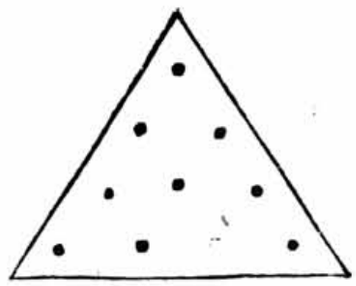

C eſt, finem itidem & exactum opus meta, ex ter multiplicato denario conſtituta, ſignificare dicitur. Decadis autem vis eſt quaternarius numerus: ſecundum enim compoſitionem à monade ad quaternariũ punctis in vnum contractis ac ſupputatis, decas fit. Decies autem decem, centum: decies cẽtum, mille: millia decies, ſumma perfectiſsima. Adſtipulatur huic perfectioni architectorum etiam commẽſus, qui perfectionem in denario, quem antiqui τέλφιν appellant, collocaue runt. Et Romulus, nõ ille quidem inter paſtores, vtputat vulgus educatus, ſed Stabijs oppido non incelebri literis inſtitutus, & vt Plutarchus atteſtatur, liberalibus artibus & diſciplinis eruditus, ad eam quę ſubſecuta

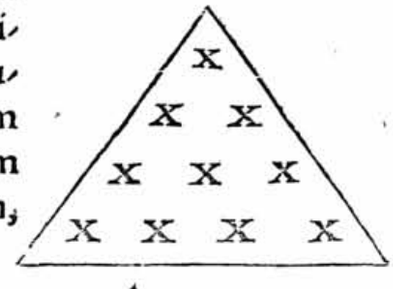

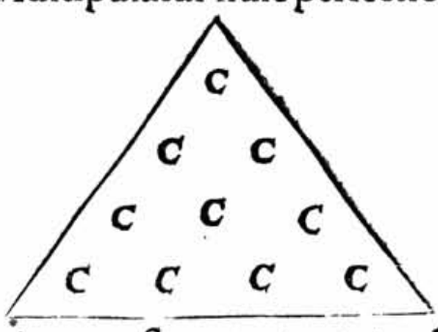

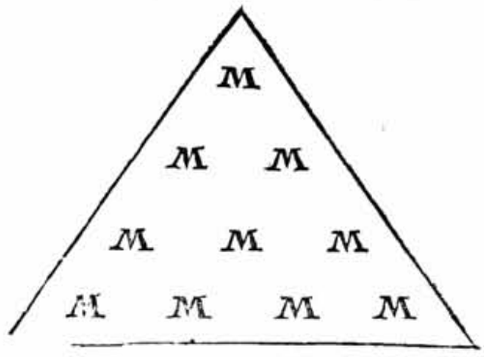

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

est felicitatem ausu minimè temerario via sibi adaperta, confirmatis iam rebus, D
regnoq́ iam constituto, quæcunq́ fecit & instituit, denario finiuit numero: vt
puta senatores in X decurias, vrbem in curias XXX, in totidem decurias equi-
tes. Principes hastatas & peilanos denario finiuit. Annumq́ demum in menses
X terminauit, quod ad nostram vsq́ diem tributo militibus erogando perdura-
uit. Addunt nonnulli, non temerè esse denarium numerum tam pedum quàm
manuum digitis attributum, & os capitis à mento ad frontem summam, & ma-
nus palmam ad medij vsq́ digiti summum, mensura decies repetita, perfectam
cuiusq́ hominis altitudinem dimetiri. Quòd verò Mathematici, qui altius phi-
losophantur, numeri perfectionem alij in senario, alij in septenario posuerunt,
alterius est cõsiderationis, quam in Digitorum commentario delibauimus: sed
ad hos numeros illa nihil attinent. Huiusce perfectionis ergò Ægyptij, reges
suos, qui mortales reliquos gloria præcessissent, honorare metis & pyramidi-
bus, quæ sepulchris eorum superponerentur, consuerunt, de quibus cùm pleni
sint historicorũ libri, neq́ plura super Ægypti rebus miracula celebrẽtur, quàm
molium huiusmodi amplitudines, aliquot etiam ad hanc vsq́ diem perduranti- E
bus, rem adeò notam verbosius prosequi superfluum existimaui, si vnum illud
addidero, Nazianzenum minimè respuere eorum opinionem, qui pyramides
eas in Ægypto celebriores ab Iosippo Hebræo exædificatas putant, vt frumen
ti conditoria essent: & nomen rei consentire dicit, quod πυρὸν triticum vocant.
Nam & apud Stephanum, in ijs quę Hermolaus Byzantinus compilauit, legas,
dictas eas ἀπὸ τῶν πυρῶν. Sed fabulam subiungit, οὓς ἐκεῖ συναγαγὼν ὁ βασιλεὺς, εἴδειαν ἐπρίησε
σίτου, κατὰ τὴν αἴγυπτον, à tritico scilicet quod vndiq́ congestum Rex eò contulerit, pe-
nuriaq́ Ægyptum affecerit, cùm Iosippi consilium salutare fuerit, ne mortales
fame, quę per tot annos futura erat, absumerẽtur. Illas porrò vulgus adhuc gra-
naria Pharaonis vocat.

DE TRINO.

INter hieroglyphicas has imagines, & trinum, triangularemq́ pyra-
midem nonnulli adnumerant, cuiusmodi obelisci bases aliquot Ro-
mæ vidi: quod mysterium enodare, etsi profundioris ingenij, altio- F
risq́ disciplinæ opus esse non ignoro, in quo omnia ad hoc vsq́ tem
pus ingenia præstantissima defatigata sunt, nõ absurdè tamen me facturum exi-
stimo, si modicum quid vmbræ ad cõmenti huius rationem ex philosophorum
Theologorumq́ vetustiorum dictatis pro re nata breuiter tetigero.

TRINITAS RERVM.

TRes aiunt hi in rebus vnitates considerari, ita tamen mutuò connexas, vt ab
vnitatis simplicitate minimè discedant. Est enim primùm ea in rebus vnitas,
qua vnumquodq́ sibi est vnũ, sibiq́ constat atq́ cohæret: cui quidam ex veteri-
bus adeò fauere visi sunt, vt numerum ex natura rerum amouere cogitarint. Est
ea secundò, per quam altera alteri res vnitur, & per quam demùm omnes mun-
di partes vnus sunt mundus. Tertia atq́ omnium princeps, est, qua totũ vniuer-
sum cum suo opifice, quasi exercitus cum suo duce, est vnum. Adest tripartitò
considerata vnio hęc vnicuiq́ rei per suam vnam simplicẽ vnitatem, deriuatã ab
vno illo, quod & primũ vnum, & trinũ simul, atq́ vnũ est, à Patre inquã, Filio,
& almo Spiritu. Nam & Patris potestas omnia producẽs, suã omnibus largitur
vnitatẽ. Et sapiẽtia Filij ritè omnia disponẽs, omnia inuicẽ vnit & copulat. Mox
Spiritus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Spiritus amoris ſui vinculo ad Deum omnia conuertens, totũ opus opifici nexu charitatis adiungit. Hinc illud Deo inditum amoris cognomentũ, quo mortales affecti, primò Deum ipſum ſupra nos, ſupraq; omnia diligere debemus: ſecundo loco nos ipſos: tertio proximum, ſicut nos ipſos.

CVBVS.

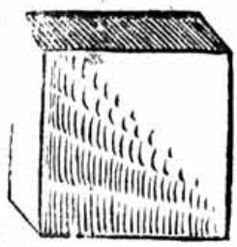

ACcedit huc Cubus ex trigonalibus figuris, quatuor compactus triangulis, cuius hieroglyphicum eſt SVPREMVM NVMEN. Nam cùm in Mathematicorum datis punctum referatur ad monadem, linea ad dyadem, vtpote quæ ab aliquo tendat ad aliquid: ſuperficies verò ſit ternarius, qui figuras inter rectilineas principium habetur, ac quoddam veluti elementum, inde ſi corpus ſolidum conficiatur, cubus erit, triangulis quippe quatuor rectilineis in corpus vnum coagmentatis atq; compactis: ita prima pyramis inter ſolida emicat, cuius baſis tres oſtentat angulos. Quartus in ipſius figuræ ſummitate poſitus, vt numinis formam, ita & nomen apud Pythagoricos accepit. Addunt Ma
B gi, ſimplex quoq; triangulum æquilaterum diuinitatis indicium eſſe, ſiue rerum cœleſtium effigiem, vtpote quod ſit ſibi ipſi æquale, difficulter moueatur, & ad malum declinare non poſsit.

IVSTITIA.

VT verò trini proſequamur ſignificata, ternariũ veteres, vt alibi etiam oſtendimus, iuſtitiæ dedicarunt, vt de Pythagoricis diſciplinis Plutarchus ait. Iniuria ſiquidem afficere, neq; non affici, cùm extrema ſint, & idcirco vitioſa, iuſtum æqualiter vtrinque reductum in medio reſidet. Sanè Pythagorici non numeros tantùm, verùm etiam figuras deorum nominibus dedicarunt: quippe qui triangulum æquilaterum Mineruã appellabant: Verticigenam & Tritogeniam propterea, quòd tribus perpendicularibus lineis ab angulis tribus diſſecetur.

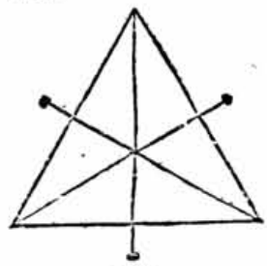

MINERVA.

C QVod verò pertinet ad Mineruam, trigeminã eam nõnulli faciunt, propter anni tempora, quæ vt ſæpe dictum, apud Ægyptios tria tantùm fuere, quippe, ver, æſtas, & hyems. Huic etiam tertium vniuſcuiuſq; menſis diem dedicarant, cùm à Lunæ coitu menſem auſpicarentur, vt Sthenis autor eſt. Pallas enim, vt in eorum eſt theologia, die tertia orta eſt. Et eandem & Pallada & Lunã plerique interpretantur. Hæc verò nõ prius quàm tertio à coitu die ſe videndam exhibet. Quanquam non deſunt qui Tritogeniam ea de cauſa dictam aſſerant, quòd è Iouis capite orta prædicetur: Tritò enim Bœotiorũ lingua caput appellatur. Sanè Diodorus Pallada aërem eſſe dicit, eumq; incorruptibilem, eaq; de cauſa & virginem deam, & Iouis è vertice editam, confictum eſſe. Ad hoc facit Horatianum illud:

Proximos illi tamen occupauit Pallas honores.

Nam cùm aër tertium ex elementis locum obtineat, Æthræ, quæ pro Ioue accipitur, omnino proxima eſt, & ternarius illi numerus rectè datur. Miſſa facio quæ multa & varia de palude Tritone Græci fabulantur. Sed illud minimè diſſimularim, quod Democritus dixiſſe fertur, Pallada Tritoniam ea de cauſa nuncupatam, quòd præcepta tria ad humanam vitam bene beateq; degendam neceſſaria propoſuerit: bene quidem conſulendum, rectè iudicandum, iuſtè

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

denique agendum. In quem terminum omnis disciplinæ sanctioris finis dirigitur. D Meritò igitur ternarius, & triangularis figura ea, quę lineis æqualibus describitur, & Palladi est, & iustitiæ dicata.

HVMANITAS.

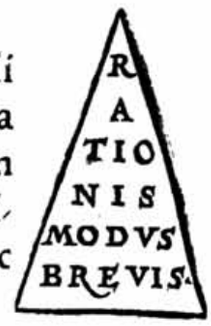

SVnt & alia figurarum triangularium significata, quæ Psellus libello De dæmonibus interpretatur. Ea libenter apponã, quia cæteris hieroglyphicis videntur minimè dissimilia. Æquicrurem enim humanitatis symbolum aiunt: quod quidem vna breuiori linea descriptum, indicat rationis modulum contractiorem esse, ac perinde multa effugere, quæ percipi non possint.

MORVM DISSOLVTIO.

VEl si vna sit linea latiore productioreq́; aberrare significat ab institutis, & à recta via, & plus æquo indulgeri quædam cupiditatibus.

CORRECTIO.

QVæ tamen lineæ si notentur cõtractæ ad aliarum normam, ostendit, ex perperàm actorum pœnitentia vitæq́; solutioris correctione, fieri nos posse longè meliores quàm anteacta vita fuerimus.

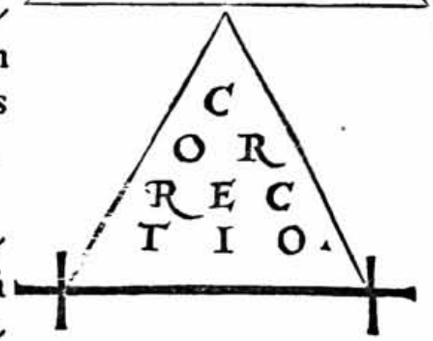

E

DÆMONIACA NATVRA.

SCalenus autem dæmonum & malarum potestatum figura dicitur, vsqueadeò inæqualis est, & à bono & æquo remotus. Componitur autem ex senario numero, sed imperfecto, qui corporeis, & mundi huius inferioris rebus obnoxius est, quòd in eo circumscriptiones corporeæ sitæ sunt: per eumq́; mundus hic inferior compositus esse imperito eo seculo putabatur. Ideoq́; aiunt sex genera dæmonum infra lunarem globum inueniri: quorum primũ per sublimiorẽ aëra vagari tradũt, LELIVRON appellatum, quàsi velint igneum significare. Secundũ aëreum, quòd in crassiori nebulosaq́; regione sedem habeat. Tertium terrenũ. Quartum aquatile vel marinum, à locis & regionibus in quibus oberrant, & quarũ curam gerunt. Quintum verò subterraneum, quod vel noctu, vel in puteis, & antris, & huiusmodi locis frequẽter apparet: ne antrum Nursiæ fabulosum esse credamus, aut quem Diui Patricij puteum in Hybernia memorant. Nam & Cumis & alijs plerisq́; locis responsa in antris dari solita, totius antiquitatis testimonio persuasum est. Sextum & vltimum est lucifugum, imperscrutabile ac tenebricosum penitùs, algoriq́; perpetuo damnatum. Id verò dæmonum genus modis omnibus mortales infestare creditur, Stygiosq́; latices haustos spargere, vnde calamitates, pestes & fames consequantur. Addunt́q; huiusmodi rerũ periti nomina, Actęum, Megalesium, Ormenon, Lycum, Nicona, Mimona, Alastoras alios, alios Palamnæos appellatos, à quibus omnia in homines incommoda cõgerantur. Sed hæc fortè plus nimio homini sublimium rerum cupidissimo, cùm πάρεργα futura sint omnia quę de dæmonibus loco hoc afferre voluerimus. Multiplices tamen eorum figuras & apparitiones, varijs rerum & animalium imaginibus conspicuas, toto opere, vbi hieroglyphicum tale aliquid deposcat, minimè dissimulauimus.

F

PIE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

PIERIVS VALERIANVS AD IANVM VITALEM PANORMITANVM, DE IIS quæ per veſtes aliquot ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

NOn parua quidem de cauſa, Iane mi iucundiſſime, Leo X. Pont. Max. quam primùm tuum de Trinitate poëma legit, ingenio & eruditione tua delectatus, pietateq; in primis commendata, præclara tibi munera dari iuſſit, in quibus fuit & Palatinæ veſtis ornatus, vt inter amicos admiſſum eſſe te, virtutis & optimarum artium ergò, omnibus innoteſceret, tuq; ad diſciplinarum ſtudia in dies magis incitarere. Quæ mihi tam iucunda acciderunt, ac ſi omnia & ijs longè maiora in me collata eſſent, qui tot annos amorem erga me tuum habuerim exploratiſſimum, quemq; ego ſemper ob ſummum ingenium, ſuauiſſimos mores, ſingularem animi tui integritatem, fratris loco dilexerim. Itaque cùm ex remuneratione huiuſmodi, quæ tibi obtigiſſet, magnam ego lætitiam concepiſſem, incenſus ego quoque ſum tanti Principis æmulatione, vt ipſe quoque gra-

B *to erga te animo eſſem, pro voluptate ea, qua me tuo de commodo, addam etiam honore, affectum ſentio. Qualeſcunque igitur eſſent opes meæ, ex ijs aliquid ad te mittere decreui. Atquè vbi horrea aperuiſſem, veſtes aliquot hinc tibi deprompſi, non eas quidem Luculliano ſumptu magnificentiaq; comparatas, neque Mileti textas, neque vt Pontificiæ illæ veſtes erant, Tyria purpura ſaturata, ſed quales ex Aegypto me attuliſſe non ignoras, in quibus ſcilicet mira conſpicitur parſimonia. Sunt enim veſtes hæ labore omnino curaq; aliqua contextæ, ſed materia admodum parca, iunco quippe omnes papyraceo, vt facilè contemni poſſint ab ijs qui noſtri temporis luxum deliciasq; conſectantur, quibus nil facere videtur ad cultum, niſi quod cariſſimè vænierit. Vtcunque tamen, habendæ tibi ſunt qualeſquales fuerint: quas ſi foris in conſpicuo vti verecundabere: certè, quæ tua eſt moderatio, domi tibi vſui eſſe poterunt. Non enim puto te ita repentè ſuperbum euaſiſſe, vt quamvis Pontificia in purpura tibi meritò placeas, ſi quid tamen manibus meis elaboratum acceperis, id ſis aſpernaturus. Sed iam quid hoc ſit ſupellectilis, explicemus,*

C

DE PILEO.

QVEMADMODVM in vnaquaq; re nihil eſt capite prius, ita veſtium aliquot ſignificationes dicturi, à pileo, quod præcipuum eſt capitis integumentum, conuenienter incipiemus.

NImirum verò is apud Græcos nobilitatis indicium fuit, hiq; ea de cauſa Vlyſsis caput pileatum fieri ſolitũ autumãt, quòd magna ſcilicet ab vtroq; parente nobilitas illi obtigiſſet. Nam apud Ouidiũ eam ita in Aiacem oggerit:

Nam genus & proauos, & quæ non fecimus ipſi,
Vix ea noſtra voco: ſedenim quia retulit Aiax,
Eſſe Iouis pronepos, noſtri quoq; ſanguinis autor
Iuppiter eſt, totidemq; gradus diſtamus ab illo,
Nam mihi Laërtes pater eſt, Acriſius illi,

NOBILITAS.

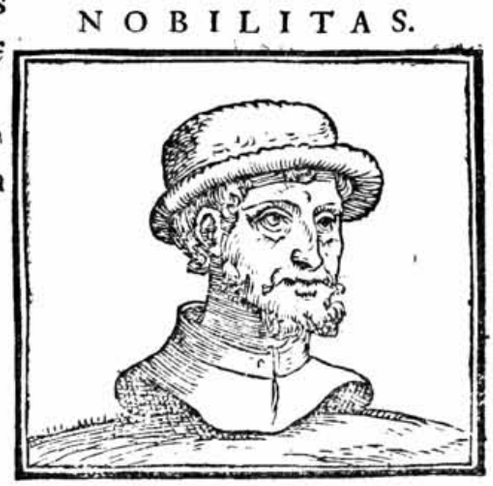

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Iuppiter huic: neq; in his quisquam damnatus & exul. D
Est quoq; per matrem Cyllenius addita nobis
Altera nobilitas: deus est in vtroq; parente.

Quòd verò Castorum quoq; capita pileata pingerentur, nil aliud sibi velle tradunt, nisi vt indicio esset, eos fuisse Lacones. Hos verò pileatos pugnare mos fuit, quò indomitum animum aduersus barbaros Reges & tyrannos significatione libertatis ostentarent. Quiq; aliquot abhinc annis Venetias confugerunt Græci, extorres à Turca facti, nobilitatem suam & ingenuam libertatem vnanimiter pilei illius sui gestatione profitentur.

LIBERTAS.

PAssim enim in numis videas pileum ipsum cum inscriptione LIBERTATIS, vt in numo TIB. CLAVDII, in quo simulachrum est dextera pileum gestans, læuam expassam habens, cuius inscriptio est, LIBERTAS AVGVSTA. In Antonini item numo pileus à manu dextera pendet, læua hastam tenet, inscriptio, LIBERTAS COS. IIII. Sed in Caracallæ numo libertas ipsa præter virgam & pileum, stellam etiam habet antè sitam. Aliter Libertatis argumentum figurabant per sigilla quatuor, expeditis pedibus gradientia, quorum secundum & quartum fasces & secures alligatas gestarent, cum inscriptione, BRVTVS. Vnde apud Virgilium legas,

E

Animámq; superbam Vltoris Bruti fascésq; videre receptos.

Ab altera parte fœmineum caput est, cum inscriptione, LIBERTAS. Sed hoc nimirum in historiæ memoriam, quòd exactis Regibus, partaq; libertate, Consularis magistratus annuus autore præcipuè Bruto sit constitutus.

LIBERATORES PATRIÆ.

QVòd verò in alterius Bruti numismatis cernere est pugiones duos adiecto pileo, Dion ex hoc Brutum & Cassium patriæ liberatores indicari dicit. Nam pugio cædem patratam omnino significat, pileus verò libertatem. In F
numo quodam argenteo venerandæ antiquitatis obseruaui fœminea capita ab vtroq; latere singula, simplici quodã modo capillos collecta, in quo nihil aliud scriptum quàm LIBERTAS. In numo Ser. Galbæ simulachrum est cum iaculo & pileo, cuius inscriptio est, LIBERTAS PVBLICA. Eadem in Neruæ numis aliquot habentur. Apud historicos legas seruos nonnunquam ad pileum vocatos, vt apud Liuiũ XXXIIII. Postero die serui ad pileum vocati; hoc est, promissa concessa´ve seruis libertas.

SERVILIS IMPROBITAS.

SEcus verò intelligendum de seruo pileato. Nam cùm impositio pileo venundabantur, nequã & improbum esse seruum innuebat: significabat enim venditorem dominum nihil super eo polliceri velle, quod postmodum ad præstandum cogi posset, exoluebatq; ita se ab omni vinculo, quod posset ad redhibitionem trahere: de quo vide apud Cælium Sabinum, & alios.

THEO-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

THEODOSIANI.

A SPectandum etiam erat trium ordinum Theodoſianorum inſigne, ſub mili-
tum Præſentiali merentium, qui dimidium quiq; ſimulachrum humanum in
clypeo geſtabant, idq; manibus ab vtraq; parte porrectis, quorum dextera vin-
culum, ſiniſtra pileum prætendebat, quaſi vellent innuere, contumacibus ſe vin
cula iniecturos, obſequioſis libertatem donaturos. Sedenim de primis in Vul-
pis commentario diximus.

SECVNDI THEODOSIANI.

IN eodem Canone, quæ apud inſignes Maffæos Romæ vidi, geſtamen erat
luteus taurus ad viridantis monticuli radices pictus: in ſummo verò collis
vertice dimidius Æthiops dextera manu lorum, læua pileum prętendebat, paſ-
ſis hinc & inde manibus: id ipſi quoq; indicantes, in ſua eſſe manu captiuos face
re, & libertatem indulgere. Geſtabant inſigne hoc ſecundi Theodoſiani. Ipſa ve
rò parmæ facies hyacinthina, quaſi cœli colorem præ ſe ferebat.

TERTII THEODOSIANI.

B ERant & tertij eiuſdem nominis, eiuſdemq; ductoris, quorum parma in hũc
modum facta præferebatur. Margo hyacinthini coloris circulo aliquantu-
lum lato circumductus, ſub quo alter contiguus anguſtioris ſpatij: inde facies
media rubra, ab ima cuius parte albus erigebatur cippus in anguſtum ſupernè
deſinens, qui Lunæ ſpeciem cornibus ſurſum verſis ſuſtentabat. In medio par-
mæ inſidebat Lunæ albus identidem circulus, cuius centrũ latè fuſum nigri co-
loris erat. Supra circulum hunc album oſtentabatur à medio ſurſum Æthiops
eodem modo quo ſuperior manibus exporrectis, eadem dextera loro, ſiniſtra
pileo munitis. Illud addam, eos imperatoris triumphãtis currum pileatos ſequi
ſolitos, qui fuerant è ſeruitute manumiſſi.

TRIPLEX LIBERTAS.

ANimaduertendus apud Auſonium locus, eo verſu,

Triplex libertas, capitiſq; minutio triplex:

quod nonnulli legendum arbitrantur, capitis minutio triplex, pro tribus pilei
ſpeciebus, vel triplici eorum cõditione, qui pileum aſſequerentur. Sedenim mi-
nutio, vt inferius oſtendemus, longè caſtior eſt lectio. Quod verò attinet ad li-
C bertates, tris manumittendi rationes erãt. Prima, qua maiorem & iuſtam liber-
tatem conſequebantur, ita vt etiam ciues Romani fierent. Altera, qua Latini fie
bant, ex lege Iulia Norbana. Poſtrema, qua in ordinẽ dedititiorũ ex lege Ælia
Sentia adſcribebant. Tris has manumittendi ſpecies tangit Boëtius primo To-
picorum commentario. Apud Tacitum duas tantùm inſtitutas reperias. Quas
verò Boëtius enumerat, ſunt, cenſus, vindicta, teſtamentum, de quibus apud Iu
riſconſultos copioſius. de his Plautus, Caſsina: Tribus, inquit, cõduci non poſ-
ſum libertatibus, quin ego hodie illis comparem magnum malum.

FLAMINES.

SAnè pileus apud Romanos ſacerdotij ſymbolum ſemper fuit. Nam Flami-
nes à Numa cõſtituti, quaſi pileamines dicti: quamvis nonnulli arbitrentur
à flammeo, quod eſt capitis tegumentum, appellatos. Nam & infulæ, & mitræ,
& amictus alij atq; alij ſacrificulis attributi. Sedenim vt in ſacerdotio pileũ præ-
ſtare fateamur, Fabij Pictoris autoritas facit, qui Flaminem ait nõ poſſe eſſe ſub
dio ſine pileo, ſub tecto autem, vt libebat: quem quidem morem in ſacerdotio
etiam noſtro ſeruari nemo non videt. Domo enim prouehi pręſulem ſine pileo,
nefas habetur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Pileus.

HIPPOCRATES.

ANte alias autem antiquorũ ſtatuas Hippocratis ímago pileata celebratur, eoq́; habitu multis locis erecta. Ex eo nonnulli hieroglyphicè interpretati ſunt partem eam cuſtodiẽdam, in qua, tanquam in domicilio, princeps animus reſideret, totaq́; intelligendi vis collocata eſſet. Alíj ex Græcis ſolã hominis nobilitatem inde intelligi volunt, vtpote qui cognationem ab Apolline & ab Hercule traheret. Nam eum ab Æſculapio oriundum ſenatus Athenienſis teſtatus eſt publicis etiam monumẽtis. Id verò ſi ad libertatem referamus, cui potius Liberatoris nomen accommodare debeamus, quàm illi, qui tot mortalium corpora morbis tot obnoxia liberauit, & bonæ reſtituit valetudini, ſitq́; humanæ incolumitatis autor appellandus, ſi merito eum titulo honeſtare voluerimus? Nõ defuêre tamen qui rem malignè admodum interpretarentur, & quod illi honoris cauſa datum erat, modò caluitium, modò imbecillitatem capitis, modò quid íjs inanius tradiderint inde ſignificari. Quod quidem de Pericle memoriæ proditum eſt, qui ea de cauſa pileo vti conſueuerit, quia capite eſſet ſupra modum acutiore, vnde ab æmulis σχινοκέφαλος appellabatur. Hinc etiã, vt alibi diximus, ſtatua eius cum caſside poſita. Formam tamen hanc, quæ dedecori nõnullis adſcribitur, Genuenſes honorificam, & adeò ingenuam ducunt, vt obſtetrices ſtatim nato puero nihil diligentius curent, quàm infantuli caput tenerum, palmis, digitorum complexu complicatis, adſtrictum producere, & faſcíjs colligatum, donec ſolidius fiat, conſeruare.

FORMA PILEI.

ANtiqua verò forma pilei eſt, quam Lucianus in Dipſade deſcribit, dimidiũ quippe corticis alicuius oui. Nam apud Garamantas ex ſtruthiorum ouis ſingulis in æquas partes diſſectis, bini fiunt pilei. Tanta ibi eſt eius oui magnitudo, eoq́; capitis tegumento populi illi ſibi plurimùm applaudunt. Ea porrò pilei figura eſt in numo, quem Imper. Gordianus Pius Fel. Aug. cuſit, cum ſigno ab altera parte, cuius læua haſtæ toto cubito ſurrecto innititur, dextera pileum ea qua dictum eſt forma prætendit: inſcriptio, LIBERTAS AVG. Non negarim tamen in aliquot monumentis, vbi ſigna maiora ſunt, extremum pilei marginem paululum ſurſum verſus inflecti, vt in ſtatuis aliquot obſeruauimus, præſertimq́; Mercurij. Sed & numiſmata pleraq́; eam penè ſpeciem oſtendunt. Variatum autem apud has & illas nationes, vt alíj marginẽ dilatarint, tam pluuíjs amoliendis, quàm ſereno vmbris captandis: alíj cauã partem preſſerint, alíj altè ſuſtulerint, eamq́; acuminatã alíj produxerint, alíj planam eſſe maluerint. Neq; tamen neſcius ſum pilea apud Romanos ex lacernis cæſis conſui ſolita, quod & apud Papinium & Martialem habetur: quem morem longo antiquatum tempore, noſtra ætas reuocauit, pileaq́; elegantiſsima ex conſutis panni fruſtulis quatuor, tam ad ornatum capitis, quàm etiam ad vmbellæ vſum fecit: non ea tamen oui ſingula dimidij ſpeciem referẽtia, ſed quatuor veluti coſtis ad quatuor inſtar mundi cardinum aſſurgentibus diuiſa, ita tamen vt quarta deſideat in plicam, quaſi polum deſcribat, quem

Sub pedibus Styx atra videt manesq́; profundi:

argumento, nos cœli ſemper memores eſſe debere, cuius figura quadam capita contegamus. Sacerdotes verò hoc plurimùm vtuntur capitis tegumento.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE INDVMENTIS.

QVantum verò ad reliqua pertinet indumenta, cùm multi materiam eam pertractarint, nobis non est consilium singula recensere, sed pauca admodum quæ vel remotiora, vel ab alijs diuersa videbuntur, & aliquid sapiant hieroglyphicum.

ROMANVS.

MIssam itaq; faciemus togam, cuius figuram Quintilianus satis explicauit, cùm nulli non innotuerit per eam ita Romanum ciuem indicari, quemadmodum per pallium Græcum hominem. Vnde Latinæ Comœdiæ, in quas scilicet Latinæ personæ inducuntur, togatæ vocitantur: palliatæ verò, quæ per Græcas personas aguntur. Sed hoc Virgilius explicauit, cùm dixit:

Romanos rerum dominos, gentémq; togatam.

CIVILIS.

B AT eum quidem Romanum per togam intelligebant, qui ciuilia negotia tractaret: siue, vt diceret Horatius, ciuilibus vndis mergeretur. Vnde Martialis: Toga rara, mens quieta. Nam Marcellus vestimentum eam esse tradit, quo amicimur in foro negotiaturi. Cæterùm toga non solùm viri, sed etiam fœminæ vtebantur. Varro de vita populi Romani, vt apud eundem citatur, de togis loquens: Antè enim olim fuit commune vestimentum, & diurnum, & nocturnum, & muliebre, & virile. Hinc apud Propertium legas:

Siue togis illam fulgentem incedere Cois.

Tertullianus cùm notaretur, quòd indumenta Romana fastidiret, pallioq; potius vir tantus vteretur homo minimè ambitiosus, causam tuetur suam, euitaréque se eo habitu & impensam & incommodum respondet, cùm toga vestis sit admodum onerosa. ait enim: Conscientiam deniq; tuam perrogabo, quid te prius in toga sentias, indutum, an ne onustum? habere vestem, an baiulare?

PAX.

QVoniam verò ea quæ domi fieret reipublicæ administratio, vel ciuilis vitæ negotiatio, longè diuersa videretur à bellicis negotijs, inde factum vt pro pace nonnunquam toga acciperetur, quippe cùm de ea vitæ ratione di-
C catur, quæ pertinet ad forensia.

BELLVM.

SEd sagum cùm militare omnino sit indumentum, cuius scilicet vsus expeditiorem ad itinera & negotia hominem reddit, pro bello poni solitum. Ita arma togæ opponuntur, de quo celebre illud Ciceronis dictum: Cedant arma togæ. Nam ad hunc vsque diem nationes pleræq;, præseritm Galli, viros militiæ deditos breuis indumenti vocabulo designant, cùm sacerdotes, legum professores, ac negotijs ciuilibus deditos, longæ vestis nuncupatione describant, ita duplex hominum genus distinguentes, quemadmodum veteres per togam & sagum varia hominum studia significabant. Facit ad hoc Tullianũ illud ad Cæsarem iuniorem lib. Epistolarũ primo: Pridie nonas Febr. cùm ad te literas manè dedissem, descendi ad forum togatus, cùm reliqui consulares sagati vellent descendere. In Canone autem illo, vt hoc κατὰ πάρεργον, non importunè tamen inseramus, qui apud Maffæos Romæ habetur, De Militum Romanorum ordinibus, nũcupationibus, vexillis, & gestaminibus, ad Theodosium & Valentinianum inscripto, lata de thoracomacho indumento laneo Libycis pellibus coo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

perto mentio eſt. Sed vſitatiſsimus ſemper fuit coriꝫ vſus in militaribus tegu- D
mentis. Hinc apud Maronem nonnulli

Lupi de pelle galeros
Tegmen habent capiti: veſtigia nuda ſiniſtri
Inſtituere pedis, crudus tegit altera pero.

PLEBECVLA.

TVnica autem, plebeculæ ſignum erat, eaꝯ etiam ſerui vtebantur. Vulgatiſ-
ſimum enim eſt, per tunicatum, aliquem ex Romana plebe ſignificari. Vn-
de Horatius:

Vilia vendentem tunicato ſcruta popello.

Quæ verò eſſet tunicæ ſpecies, Nonius explicauit, cùm ſine manicis eam eſſe
dixit: & plurimùm talarem ſine manicis eſſe oſtendit, indumentum aptum ad
opera facienda: eaꝯ gens otiꝫ propemodum neſcia erat. Hinc Virgilius vulgo
gratulaturus, manicatos irridet, vtpote minus idoneos qui bella, negotiáve, aut
artes vllas tractent. Numanum enim Latinum hominem ſui generis ſtrenuita-
tem iactantem, & imbelliam Phrygibus obiectantem, ita loquentem inducit:

Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ. E

ILITHYIA.

SEd vt antiquiora repetamus, Athenienſium inſtitutum fuiſſe Pauſanias tra-
dit, vt Ilithyiæ ſimulachra ad imos vſqꝫ pedes contegerentur. In diuinis ve-
rò literis tum tunica, tum color eius hieroglyphicè conſideratur. Pontifex enim
prꝫter interiorem tunicam, quæ fit ex lino, materia quippe terreſtri, podere e-
tiam vel hypodyti dicamus hyacinthino induebatur. Cœleſtis enim color, du-
bio procul eſt hyacinthinus, monimentoꝯ eſt cœleſtia demùm meditanda, cœ-
leſtia tractanda, cœleſtia diſcutienda, totamꝯ mentis agitationem circa ea quæ
cœli ſunt exercendam. Sunt verò interpretes qui non hypodytin, ſed epandy-
tin edidere, quod indumentum ſignat quod ſuperinducitur: nimirum enim hy-
podytis interior eſt tunica, quæ primã noſtram indicat generationem, vt apud
Hieroſolymitanũ Heſychium. Aliꝫ exponunt, quia hominem oſtendit interio-
rem: aliꝫ tunicam huiuſmodi Iuſtitiam interpretantur.

DE PODERE.

ESt autem poderes, vt Eucherius, ſacerdotalis lintea corpori penitus adſtri- F
cta, eademꝯ talaris, ὀχὴ τὴν ποδῶν appellata ποδήρης, quæ & ſubucula dicit. Per
hanc igitur, quippe quæ veſtimentis aliꝫs ſubiiciebatur, doctrinam ſacratiorem
intelligi veteres theologi tradiderunt. Exodo: Et fecerunt veſtimentum pode-
rem ſub vmbone, opus textile, totum hyacinthinum.

PVDICITIA.

QVòd verò in numis & monumentis aliis antiquis velatæ nonnunquam fa-
cies obſeruantur cum inſcriptione PVDICITIÆ, non tam ob flammeũ,
quo nouæ nuptę faciẽ obnubere ſolitę ſunt, cùm ad virũ traducerentur, vnde il
lis nuptarũ nomẽ, q̃ ob hiſtoriã inſtitutũ crediderim vt ita fieret. Ab Icario enim
Penelopes patre ſimulachrũ eiuſmodi dedicatũ Pudori ferunt, Grꝫciꝯ hiſtoriã
ſuper hac re huiuſmodi cõſcripſere. Cùm Icarius ab Vlyſſe fruſtra contendiſſet,
vt Lacedæmone habitare mallet, id demum filiæ perſuadere conatus eſt, cumꝯ
acrius inſtaret, ne ſe deſereret, Vlyſſes iuſsit vt ea ſponte ſequereť, aut cũ patre, ſi
grauaretur, Lacedęmona rediret: Penelope obtecta facie, nihil quicquã reſpon-
debat: quare pater intellecta filiæ ſententia, eam dimiſit, & in facti monumentũ,

eo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A eo loco Pudoris ſimulachrum erexit, quod in Laconia ſpectabatur. In numo, cuius inſcriptio eſt, SABINA AVGVSTA HADRIANI AVG. ab altera parte dea ſedens velo faciem cooperta, digito dexteræ indice ad iugulum admoto, conſpicitur: cuius inſcriptio eſt, PVDICITIA. In alio Herenniæ muliebre ſigillum ſedens cum conto in læuam vlnam iacente, dextera velum ante faciem obducit: inſcriptio eſt, PVDICITIA AVG. In eo quoq; , cuius literæ ab vna parte ſunt, MARCIA OTACIL. SEVERA AVG. ab altera ſigillum eſt, quod velum in faciem prætendit, cũ ſimili inſcriptione, PVDICITIA AVG. In altero eiuſdem Otacillæ cũ eadem inſcriptione & ſpecie, quæ velum eodem modo prætendit, læua radium tenet: ſed nomen ita ſcriptum eſt, MARTIA OTACIL. SEVER. AVG. cùm in altero MARCIA per C literam in ordine quarta, habeatur: quod quidem oſtendit, eo quoque tempore eandem fuiſſe pronunciationem literæ T, quæ nunc eſt, cùm poſt I vocalis altera ſubſequitur. Quamvis ætate noſtra fuerint publici non poſtremi nominis profeſſores, qui longè aliter ſentirent, bleſitatemq; eam in T litera ſuapte vi ſonora, peruica-
B citer abhorruerint. Sedenim puto ego variatum in numis, quia alij Marciæ nomen à Marco, alij à Marte deductum exiſtimarint. Sed vt ad flammeum redeamus, quo noua nupta olim cooperta ducebatur ad virum, crocei coloris id plurimùm fuiſſe comperio, vt apud Maronem, Cyri:

Vt tibi Corycio glomerarem flammea luto.

Idem alibi pro maximo negocio habet, venerabile matronalis ornatus donum celebrare,

Circumtextum (quippe) *croceo velamen acantho:*
Ornatus Argiuæ Helenæ, quos illa Mycenis
Pergama cùm peteret: inconceſſóſq; hymenæos
Extulerat, matris Ledæ venerabile donum.

Neq; ſatis ſemel hoc dixiſſe, ſed paulò pòſt mirari Tyrios ait,

Pallámq; & pictum croceo velamen acantho.

Hoc illud eſt quod Cyprianus ait, continentiam & pudicitiam non in ſola carnis integritate conſiſtere, ſed etiam in cultus & ornatus honore pariter & pu-
C dore. Solicitus admodum in hac re Tertullianus mihi videtur, qui non ſolùm velamen huiuſmodi armaturam pudoris vocat, verecundiæ vallum, ſexus fœminei murum, qui nec ſuos emittat oculos, nec admittat alienos, verùm etiam modum præſcribit, ad quem velaminis iſtius forma produci debeat: Quantum, inquit, reſoluti crines occupare poſſunt, tanta eſt velaminis regio, vt ceruices quoque ambiantur. Ipſæ enim ſunt quas ſubiectas eſſe oportet, propter quas poteſtas ſupra caput haberi debet. Velamen iugum illarum eſt. Denique bonum eſſe ait, vt mulier vſque ad lumbos à capite veletur. Iudicabunt nos, addit, Arabiæ fœminæ ethnicæ, quæ non caput, ſed faciem quoque ita totam tegunt, vt vno oculo liberato contentæ ſint dimidiam frui lucem, quàm totam faciem proſtituere: mauult enim fœmina videre quàm videri. Nam & qui flammeum deſcribunt, veſtem alij, tegmen alij eſſe dicunt, quo matronæ capita tegebant: dictumq; volunt à Flaminica, quæ vxor Flaminis erat, boni ominis cauſa, quippe cui vſqueadeò iniuncta erat pudicitia, vt vni illi diuortium facere non liceret. Sanctiſsimúmque præceptum eſt apud Chriſtianos fœminis, ait Adamantius ex Paulo, vt cùm orant, habeant velamen ſupra caput, pro-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

pter angelos, qui ſanctis aſsiſtunt, & in Eccleſiis verſari delectantur: quos quidem nos, qui ſumus peccatorũ ſordibus inquinati, videre nequaquã poſſumus. D

ALBATÆ.

IPſi verò colores etiam hieroglyphicum quid ſapere videntur. Nam flamen, vt Varro tradit, cùm Ioui ſacra ferebat, totus albatus erat, & pileum etiam geſtabat album. Magi ſanè in Perſide dicebant, Deum ipſum non delectari niſi in albis veſtibus: quod ego ex Salomone deſumptũ crediderim, qui dum morum candorem, & animi puritatem perſuadere intendit, In omni tempore, inquit, candida ſint veſtimenta tua, vtpote qui ætatem nullam, officiũ nullum, nullum otium & negotium toto vitæ tempore ſynceritate & innocentia vacuũ eſſe debere præcipiat: ita enim ſacræ literæ veſtimenta accipere conſuerunt: ita veterem hominem exuere admonemur: ita qui nuptiali veſte nõ ornatus, conviuio nuptiali Regis diſcumbere auſus erat, ad cruciatum in vincula coniicitur.

VESTALES VIRGINES.

QVæ verò ſuffibulo amictæ ſacrificabant, virgines Veſtales erant. Fuit verò ſuffibulum veſtimentum album, prætextum, quadrangulum, oblongum, E
quod illæ in capite ſacrificantes habebant, idq; ſub mento fibula comprehendi ſolebat, vnde nomen. Eadem penè ſpecie qua ſuffibulum erat, Romanæ matronæ nunc vtuntur, cùm domo exeunt, pudicitiæ ſimul & pietatis, quæ duo in illis egregiè vigent, indicia & vera & manifeſta.

LIBERTAS.

LIbertos manumiſsione accepta, alba veſte decorari ſolitos id oſtẽdit, quod apud Tertullianum legitur de famulo libertate mutato. Atqui & veſtis albæ nitore, & aurei anuli honore, & patroni nomine ac tribu menſaq; honoratur. & alibi talia, vt aduerſus Marcionem libro quinto: Et ſacræ tinctũræ candidatis mos fuit albam veſtem induere, de quibus eleganter Pontius Paulinus:

Inde parens ſacro ducit de fonte ſacerdos
Infantes niueos corpore, corde, habitu.

Neq; minus luculenter Fortunatus:

Candidus egreditur nitidis exercitus vndis,
Atq; vetus vitium purgat in amne nouo.
Fulgentes animas veſtis quoq; candida ſignat, F
Et grege de niueo gaudia paſtor habet.

Et quoniã per hebdomadã Paſchatis vnà tingi plures conſuerũt, ea de cauſa feriæ illæ, quæ ad hoc omnes inſtitutę ſunt, & quę ſubſequitur hebdomada, In albis adhuc appellatur. Erat verò ſignum quoddam manumiſsionis, de quo ſuprà dictum.

MODESTIA.

ERat & modeſtiæ ſignum alba veſtis, animiq; qui præſentibus æquus, nihil vlterius tentare videatur: vti purpura ambitionis, animiq; ſublimis & vaſti, amplitudinis, magiſtratusq; ſummi. Sanè cùm apud Alexandrum quidam Antipatri parſimoniam atq; modeſtiam commendaret: Foris, inquit Alexander, albo vtitur pallio, intus verò totus eſt purpureus: fictam notans in homine ambitioſiſsimo, qui maxima quæq; appeteret, parſimoniam.

LEGES, VETVS ET NOVA.

SEd vt ad noſtra redeamus, Canticorũ cantico legitur, Fratruelis meus albus & rubicundus: quo loco diuinarũ literarum interpretes, per colorem albũ, legem veterem intelligũt, per rubicundum, prædicationem Euangelij: vtrunq; autem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A autem in Christo: ipsius est enim Lex, ipsius Euangelium. Sanè vbi Leuitico de cicatricibus agitur, albam aiunt cicatricem Legis transgressionem significare. Ita illa omnia hieroglyphicè sunt intelligenda.

DE STOLA.

STolam apud veteres invenias matronalis pudicitiæ signum: de qua Tertullianus plura. Ouidius amoris & impudicitiæ præcepta daturus, quò se tamen verecundum assimularet, ait:

Este procul vittæ tenues, insigne pudoris,
Quæq; tegis medios instita longa pedes.

BAPTISMVS.

EVangelij verò locum, Citò proferte stolam primam pro iuuene perdito, qui redierat in viam: veteres aliquot Theologi accipiunt prò baptismo, vt apud Eucherium. Suprà verò exeuntibus à baptismatis tinctura, vestem albam parari ostendimus.

DE ATRATIS.

B

SACERDOTES ÆGYPTII.

CONtra verò nostrorũ mores, sacerdotes Ægyptij, cùm supplicabãt, nigris vtebantur vestibus: neq; alias quàm nigras vestes eum decere arbitrabantur, qui diis preces allegaret: quippe vt terram ipsam supplicare significarent, ex qua mortales conformati sumus. Ea verò apud ipsos nigra figurabatur.

CERES ET FALACRALIS FLAMEN.

ET Cereri nigra vestis apud Arcadas induebatur. Et Falacralis flamen nigro vtebatur pileo: erat enim Plutonis, cui cùm immolabant, vestibus vtebãtur nigris, quem colorem aiunt inferis diis dedicatum. Et lugentium vestis maximè nigra erat, vnde eas Varro anthracinas vocat, quasi carbonarias velit dicere. ἄνθρακες enim Græcè, Latinè carbones appellantur.

ÆRVMNOSVS.

APud Hebræos luctus supremæq; mœstitiæ indicium vestis erat saccus, & saccium appellata, humilis illa quidem, abiectæ vilitatis, & informis: quæ quidem induta calamitatem, qua quis oppressus esset, indicabat: conscissa verò
C lætitiam. Genesi: ἔδυ Ιακὼβ σακκίον ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ τῇ λύπῃ βαρὺς ἐκαθέζετο· Iacob autem saccium indutus, magnitudineq; mœroris oppressus, humi assedit. Sunt qui cilicium interpretentur. Sed & Græci sacci vocabulum vsurpant. Vtcunque, vestem huiusmodi indueꝛe consuerant, cùm in ærumnas, quæ omnem superarent consolationem, incidissent, qua demum leuati saccum discindebant. Vnde Psalmo XXXV legas: Ego autem cùm mihi molesti essent induebar sacco, & macerabam ieiunio animam meam. Eodem autem significato color niger luctum, & quam Theologi nostri facti pœnitentiam vocant, indicare pleriscq; locis manifestum. Nam atratas in luctu vestire, à rerum primordio ad hoc vsq; tempus vnanimi omnium consensu factum. Tum illud Leuitico celebratur, Si non capillus niger fuerit: quod exponunt, si nullum pœnitentiæ signum per lachrymas dederit, aut aliquem omnino mœrorem præ se tulerit.

MAPPA.

ET mappa veli genus, quod mensis insternimus, quoq; abstergendis manibus vtimur, hieroglyphicum suum adepta est: siquidem ea signum erat in

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ludis, quo equi de carceribus excitati curſum arripiebant: mittebat enim prętor D
eam cùm ſignum daret, quod nũc clangore tubarum ſignificatur: de quo apud Martialem habes:

Cretatam prætor cùm vellet mittere mappam.

Nero libertos ſuos id facere voluit, quod tãto apud veteres honori ducebatur. Nam apud Liuiũ legas VIII ab Vrbe cond. L. Plautio prætore graui morbo detento, Dictatorem creatũ fuiſſe, qui ludis Romanis ſignum daret quadrigis emittendis: qui eo miniſterio functus, Dictatura ſe abdicauit. Hodie quoq́, mi Iane, Romę munus id ad ornatiſsimos viros defertur. Nam, vt nõ ignoras, Angelus Cæſius Aduocatorũ facilè princeps, & Cardinalis pater, & nobiliſsimus vir Petrus Melinus, tam eruditione, quàm domeſtica celebritate inſignis, duo S. P. Q. Romani Cancellarij (is enim titulus apud omnes Europæ Principes inter honoratiores hodie celebratur) inter alia præfecturæ tam præclaræ munera, curſorum in ſtadio emittendorum etiam negocio præficiuntur.

PALVDAMENTVM.

TRibunum, vel præfectũ, aut præſidem aliquem ex habitu ſignificare qui vo E
lebant, imaginem eius paludamento inſignem faciebant. Erat enim paludamentum veſtis militaris, quo Duces, Tribuniq́, & præfecti ad id munus electi, cùm in provinciam proficiſcebantur, vti conſuerunt, indeq́ Paludati dicebantur, quemadmodum milites præcincti. Paludamentum Nonius chlamydem mox appellatam dicit: ſed id quoque antiquum nomen. Sedenim omnia militaria ornamenta, paludamenta dicebãtur. Vnde Verrio libris auguralibus, Paludati, armati ornatiq́ ſunt.

RVBICVNDA.

RVbicunda veſtis, tunica vel pallium deprompta, pugnæ acieíve committendæ hieroglyphicum apud Romanos habebatur: de quo in Marcello, & in Pompeio, & in M. Bruto, Plutarchus.

LÆNA.

ET læna veſtimentum militare, quod ſupra omnia veſtimenta inducebatur: de qua Maro:

Tyrióq; ardebat murice læna.

Id vocabuli à Græcis dubio procul mutuò ſumptum, qui genus id indumenti F
λαίνας, dicunt.

VERSICOLORIS.

VErſicoloris veſtis adoleſcentiæ hieroglyphicum eſt. Eaq́ de cauſa veteres Comici adoleſcentis perſonam verſicolori veſte indutam, in ſcenam inducebant, vt ſcilicet ingenij volubilitatem, cupiditatúmque varietatem, in ea ætate præcipuam commonſtrarent. In Ioſippo verò puero per verſicolorem veſtem, doctrinarum & virtutum copiam, quæ iam ex eius indole concipiebatur, intelligit Adamantius. Quòd verò lex noſtra præcipit, veſtem ex duobus textis non induendam, eò reſpicit, quòd minimè debeas Chriſtum adorare ſimul & dæmonas: id enim eſt abominabile veſtimentum. Non vult enim hominem ſemel Deo dicatum, diabolicis ſeſe immiſcere negocijs, neque ſimul orationibus incantationibuſque vacare, & huiuſmodi alia quæ in ſpiritus contumeliam quotidie fiunt. Neque vetat hoc lex in textis tantùm, verùm etiam diuerſi generis animalia commiſceri prohibet, circunciſionem quippe, atque baptiſmum, vt ait Heſychius, non eſſe commiſcendos.

LIN-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

LINTEA.

LIntea veſtis alba ſupra cæteras veſtes inducta, puellaris ætatis indiciũ fuit, quòd eo genere amiculi apud veteres puellæ ante duodecimum annum vtebantur. Hinc illud apud Afranium citatur: Puella non ſum, ſupparo ſi induta ſum. Vult verò Nonius ſupparum linteum eſſe femorale, vſq; ad talos pendẽs, dictum q; ſubtus appareat. Sunt etiam puellares veſtes ex Varronis iuſſu, chlamydes, encobomata, ac parnacides, quas iubet vt puellæ habeant, potius quàm togas. Vtcũq;, lõga veſtis omnino fœminea eſt, aut citharœdica: de qua Maro,

Necnon Thraicius longa cum veſte ſacerdos
Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum.

Ita Propertius libro II: *Pythius in longa carmina veſte ſonat.*

FIDES LVBRICA.

NOnianũ verò ſupparũ adducit in memoriam mihi linteum alterũ, quo mulieres hodie paſsim vtunt domi. Id infra thoracẽ accingit, & ad pedes vſq; propendet, anteriores q; tantùm partes velat: vulgò nõ impropriè gremialia vo
B cantur. Habet hoc veſtimenti genus hieroglyphicũ ſuum. Nam & proverbium eſt, Nec mulieri, nec gremio credi oportere, q; & illa incerti & leuis animi ſit, & in gremio poſita plerunq; cũ in obliuionẽ venêre, illis temerè ſurgentibus, prócidunt.

FIDEI CREDITVM.

SInum hunc Latini mihi videntur appellaſſe, quamvis eius locutionis latè patet vſus, præſertim q; vbi poteſtatem aut quid fidei creditum ſignificat, vt altero & vigeſimo Pandect. lib. Tit. III. Scæuola: Titio C. do, lego, quæ mihi pertulit: quæ ideo ei non caui, quòd omnes fortunas, & ſubſtantiam, ſi quam à matre ſuſceperat, in ſinu meo habui, ſine vlla cautione.

PRÆTEXTA.

PRætextam nonnulli putant togam fuiſſe, quæ ad talos vſq; produceretur, dictam quòd in ea purpura prætexeretur. Per eam honorem intelligebant, qui eſſet cuipiam habitus: honeſtorum enim prætexta erat, ait Pædianus, toga viliorum. Alij nomine hoc purpuream quandam faſciã valde latam intelligunt, quæ tamen multipliciter plicata in anguſtũ contraheretur, atq; ita ſupra alia veſtimenta nunc ab humeris, nunc à pectore in faſciæ modũ circunduceretur, nũc
C eius capita vtrinq; ab humeris in pectus demitterentur: cuius generis amicula Romæ pleriſq; antiquorum ſtatuis inducta conſpicias. Et in Veneta nobilitate qui togati incedunt, eo omnes amiculi genere vtuntur, eo excepto, quòd purpurea apud eos in vſu non eſt, ſed ex nigro panno plurimũ. Purpura enim non niſi magiſtratibus conceditur, hiſq; inſignioribus. Nuptialibus quoq;, & cùm primi honores, quos procuratorios vocant, alicui deferuntur (ſunt verò hi ſacrarum largitionum præfecti) tunc conſanguineis & cognatis & affinibus licet per aliquot dies vti purpura in lætitiæ gratulationis q; ſignificatum. Sed admonet me color purpureꝰ, vt quid in diuinis literis manus coccino præligata ſibi velit, exponam: Zaræ manus inquã Iudæ filij, quæ ſe de matris vtero porrexit: nulli enim dubium, eſſe id hieroglyphicum, per quod theologi, vt apud Irenæũ eſt, Iudaicum populum ſimplicibus legis operibus & circunciſionis ſanguine inſignem, qui prius apparuerit, ſe q; mox retraxerit, loco alteri fratri, qui & ipſe in vtero matris erat, dato interpretantur: & per Pharea Chriſtianos, qui ſecundo loco cogniti hereditatis primigeniæ meſſem abſtulerint. Sed vt Romam repetamus, antiquiſsimũ apud Rom. quoq; fuit, vt magiſtratus prętexta vterentur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Nonius quoq; ait prętextam insigne Romanum esse, quod supra tunicas hono- D
rati quiq; iumerent. Et prætextatæ fabulæ dicebantur, vt apud Festum legas, quæ res gestas Romanorũ continebant, in quibus scilicet Imperatorum negotia agebantur, Reges q; Romani vel Duces inducebantur.

PALMATA, ET TOGA PICTA.

IOuis quoq; imago toga prætexta insignis dedicabatur, cui & palmatam tunicam, & togam pictam adiiciebant, quo habitu triumphales etiam viri conspicui incedebant, vt apud Liuium legere est lib. X. Et apud Iuuenalem triumphantem vides in tunica Iouis superbire.

PVDOR.

QVantum verò pertinet ad pueros, præcipuum prætextæ significatum fuit, vt pudorem indicaret, quem scilicet ætas ea, quæ Prætextata dicebatur, sibi proponere deberet: eius q; rei indicium esse purpureum colorem, vnde admonerentur verecundiam in dictis factis q; omnibus amandam. Quòd si nuptialibus, de quibus apud Catullum, ad aliqua petulantius dicenda adhiberentur, quò id facere liceret prætextæ iure minimè violato, eam in id tempus abiiciebant. Hinc pro lasciuo sermone atq; licentioso, aliqui prætextatum dixêre. Sunt E
verò hæc quæ tangit Seneca, Medea:

Festa dicax fundat conuitia Fesceninus. Ita Catullus:
Nec diu taceat procax Fescenina locutio.

Ea verò qualis sit, ad multos qui subsequuntur versus explicatur.

MANIPVLARIS.

CAliga quoq; suum habuit hieroglyphicum, vt scilicet eius ordinis militem indicaret, qui manipularibus præfectus esset: eo enim calciamenti genere vtebantur. Subiecti erant hi centurionibus, & caligati dicebantur, vnde apud Tranquillum legas de Augusti facilitate, qui vallares murales q; coronas sæpe etiam Caligatis tribuerit. Inter hos infimæ notæ milites quia & enutritus, & assiduè versatus erat C. Cæsar, qui Tiberio successit in Imperio, ab eo calciamenti genere Caligula vocitatus est. Qui verò esset manipularis ordo, & quo militum numero constaret, quo q; signo turma huiusmodi cognosceretur, minimè dissimulandum. Apud Liuium enim numerus XXX militum sub manipulo cogebatur, vno quippe vexillo. Manipulus verò præcipuè dicitur fasciculus ali- F
cuius rei, quia manu capitur. Romulum quippe aiunt manipulos fœni pro vexillis habuisse, quòd repentino tumultu excitatus id signi genus prætulerit, rec q; bene gesta, boni inde ominis causa manipulos instituisse.

PENVLA.

PEnula militaris vestis, quam cœlo pluuio gestare consuerant, quam Horatius solstitio nihil prodesse dicit, Tribunitiæ potestatis insigne fuit. Hadriano autem Tribuno facto, Imperij omen fuisse penulas amissas, quas Tribuni gestare soliti pluuiæ tempore, Imperatores verò nunquam, ait Spartianus. Potestas verò Tribunitia, quia sacrosancta erat, ab Imperatoribus vsurpari solita, vt quæ maxima esset pars Regalis imperij, vt apud Vopiscum est.

ZONA.

VIrginitatem per zonam significare tam Grecorũ & Latinorũ est, quàm etiã Hebrcorũ. Trœzeniorũ autem virgines zonã Palladi Apaturiæ ante nuptias dedicabãt, sicuti crines Hippolyto, cui Diomedes templũ excitarat, quòd Aurigam in cœlo positum Hippolytum crederent, autor Pausanias. Sed nos ad

zonam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A zonam. Denicq; pleriſcq; locis diuinæ literę zonam pro fortitudinis hieroglyphi co ponunt, eaq; Pontificem ſacra facturum præcingi iubent. Sed quòd variari cum opere plumatili prę̃cipitur, non rectè nonnulli pro plumatili topiario ſubſtituendum putant: multa enim adhuc huius antiquitatis veſtigia extant, ab extremis præcipuè noui orbis nuper inventis partibus allata, vbi tam indumenta, quàm geſtamina, ſcuta etiamnum, & diuerſi generis vaſa pleraq; omnia, pſittacorum, & phœnicopterum, & aliarum pictarũ auium plumulis intexũtur, opere tam venuſtè variato, vt nihil delectabilius poſsit oculis offerri. Nam quod ſuperius dicebamus hãc pro fortitudine poni, cinctus ipſe apud Romanos ſtrenuum ſignificat, vti diſcinctus imbellem, & ignauum, ac nihili hominem notat. Tertulliano zona tormentum eſt. Hilario, efficax in omne opus bonum apparatus, vt ad omne miniſterium Chriſti voluntatis cingulo ſimus accincti.

VINCVLA IVGALIA.

IVgalia verò vincula quæ ſint, apud poëtas omnes vulgata ſunt. Noua ſanè nupta cingulo præcingebatur ex lana ouilla facto, quod vir prima nocte, in
B Deæ virginalis honorem, ſponſæ accubans in lecto ſoluebat. Vnde Homerus, λυσὲ δὲ παρθενίλω ζώνλω. Et apud Ouidium:

Caſtáq; fallaci zona recincta manu.

Eoq; ſpectat Catullianum illud:

Qui zonam ſoluit diu ligatam.

Indicabat verò hieroglyphicum hoc, vt ſicut illa in glomos ſublata cõiuncta inter ſe eſt, ſic vir ſuus ſecũ cinctus iunctusq; eſſet. Cingulumq; hoc Herculaneo nodo vinctum, vir ominis gratia ſoluebat, vt ſic & ipſe in libris ſuſcipiendis felix eſſet, quemadmodũ Hercules fuit, qui liberos ſeptuaginta reliquiſſe fertur.

PVERPERIVM.

QVin etiam zonæ ſolutio puerperij fuit hieroglyphicum: olim ſiquidem ſoluere zonam dicebantur, quæ primò pariebant: eaq; de cauſa leuatę partu mulieres, zonam Dianæ dicabant. Vnde fanum Soluizoniæ Dianę Athenis fuit, de quo apud Apollonium Argonauticis.

TEMPERANTIA.

C HAbent & diuinæ literæ hieroglyphicum quod per zonam cingulúmve ſignificent, præcipuè verò temperantiam & moderationem, qua fluxæ animorum cupiditates coërcentur, luxuriantia compeſcuntur, et modus denicq; imponitur rebus; vt quinto ſupra quadrageſimum Pſalmo legas, Regis filiam in cingulis aureis conſpicuam, quod alij in fimbriis tranſtulere. Apoſtolus tamen præcincti circa lumbos zonis aureis dixit, quod pro cordis munditia nonnulli interpretantur: alij veſtem auro contextam ſimpliciter accepêre. Verùm Euthymius zonam agnoſcit, & pro temperantia atq; modeſtia, quæ concupiſcibilem animæ partem coërcet, interpretatur, non hoc dicturus, ſi veſtem ſimpliciter agnouiſſet. quanquam & fimbriarum non reſpuit ornatum, & virtutum inde multiplicitatem non auerſatur.

DE PERA.

POſita zona, viſum eſt κὴ πήρωσιν & perã apponere: nam & zona ipſa ſæpe pera eſt, vt apud Horatium:

Ibit eò quo vis qui zonam perdidit.

Hęc tam apud Græcos quàm apud Hebræos hieroglyphicũ habet

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

id, quod pro cura & ſolicitudine victus accipitur: vnde theologi transferunt ad D
impedimenta humanæ vitæ, quæ animum alioqui paratum ad diſciplinas in-
terturbant. Græci ſuper hoc dicunt, Diogenes cui pera penus, cui ſcilicet mini-
ma harum rerum cura. Euangelium quoque, Non peram in via, cùm nec qui-
dem ſolicitos eſſe de craſtino imperauerit Dominus. Eo'dem facit & ſacculus,
quem habere non licet: hoc eſt, in hac peregrinatione minimè theſaurizandum
eſſe. Quod ibi apertius: Facite vobis ſacculos qui non veteraſcunt.

HIEREMIÆ CINGVLVM.

Eiuſmodi eſt & cinguli ſignificatum, quod ex lino factum, eoq; cingere ſe iuſ-
ſus eſt Hieremias. Quod quidem vt manifeſtius intelligatur, exigit lo-
cus vt de lino quędam altius repetamus. Linum enim ex terra naſcitur, ſatumq;
prius in gramen pullulat, mox vt flore laſciuierit, vellitur, aqua immerſum ma-
ceratur, exiccatum mox frangitur, & quoquoverſum perdomatur, inde pecti-
tur, atq; netur, neq; tamen prius, quàm feruenti mordaciq; ſubindè lixiuio per-
purgatum ſit, effectumq; candidum, texitur, vt veſtes inde conſuantur, quas in-
duti ante faciem Domini preces allegemus. Hęc omnia nobis diligenter inſpi-
cienda ſunt, huiuſmodiq; ſegetis herbæ've cura ante oculos proponenda, quip E
pe quæ probatioris caſtigatioriſq; vitæ ſcenam quandam pingere videatur. Si-
quidem nos è terra geniti, luxuriare ineptiis ſtatim incipimus: magiſtra igitur
diſciplina auellendi à terra ſumus, & lachrymarum aqua macerãdi, ad ſacerdo-
talem Solem mox exponendi, laboribus inde & perperam factorum pœniten-
tia domãdi, inde per omnes conſcientię ſcrupulos quàm diligentiſsimè pecten-
di, vt ita ſordes excutiantur omnes, nihilq; relinquatur, quod in filo vitæ produ
cendo poſsit officere: quod quidem filum longa bonorum operum continua-
tione nendum eſt, mordaciq; ſubinde lixiuio dealbandum, vt eluto ita tetro illo
colore, quem à terrena contraxeramus origine, candidiſsimũ nobis amiculum,
puta cingulum contexamus, quod tamen ad Euphratem minimè defodiamus,
ne ibi computreſcat, inutileq; reddatur, hoc eſt, Aſſyriorum & Babyloniorum
moribus corrumpamur, ſed eo & integro & nitido cuſtodito, clericos, qui ve-
rè ſint per ſortem electi, profiteamur. Atq; hæc eſt ſuper ſacerdotum amictu ra-
tio nulla non hora repetenda. In vniuerſum autem linteas veſtes ſacerdotibus
attributas habilitatem ſignificare veteres plericq; Theologi dixerũt. Inde lintea F
tunica iuſtitiam, femoralia identidem lintea caſtitatem oſtendunt: nempe id in-
nuentes, quòd veluti linum res eſt admodum parabilis, ita virtutes, modò eas
appetierimus, minimo negotio comparantur.

PVRITAS.

HErodotus, vt Gentes quoq; nobiſcum in puritate vitæ ſentire cõmonſtre
mus, nefas ait apud Ægyptios laneas veſtes in ædes ſacras inferre, proin-
deq; linteis vſos: de quibus ita Martialis,

Linigeri fugiunt calui, ſiſtratáq; turba, Inter adorantes cùm ſtetit Hermogenes.

Vnde apud Tertullianũ de Chriſto: Cùm linteo circũſtringitur, propria Oſiri-
dis veſte. At Plutarchus libro de Iſide & Oſiride, cur eorũ ſacerdotes linteis tan
tùm veſtibus vterentur, vnicam eam eſſe cauſam exiſtimat, quòd immortalibus
diis omnia pura munda q; conveniant: nõ enim eſſe fas, Platone teſte, pura deo-
rum numina impuris & contaminatis rebus coli: quare cùm linum iis quas ſu-
perius recitauimus cauſis maximè purum fiat, ſitq; ad eluendum expeditiſsimũ,
ſacrificis Deûm cultoribus ante omnia congruere cenſuerunt. De nigris verò
veſtibus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A veſtibus, quas tunc induerent cùm Deos precibus placare inſtituiſſent, ſuperius dictum eſt.

FATVM.

ADdemus & illud, receptiſsimũ apud poëtas eſſe lina pro fato ponere, quod neſcio quid ſapit hieroglyphicũ. Nam vt Parcarum ſtamina prętereamus, quæq; ſuper his alibi dicenda ſunt, cur linum pro fato poëtæ ponãt, cauſam affe runt interpretes Theocriti, quia ſcilicet terræ fœtus eſt linum, quemadmodum etiam mortales: idq; abruptum, ſignificat hominem rurſum ad terram redire.

CASTIMONIA.

SEd vt ad vitæ redeamus integritatem, moresq; caſtos, nihil aliud ſibi diuina noſtrorũ monumenta volunt, dum ſacerdotalia memorant indumenta, quibus Campeſtre adnumerant, quod alij femoralia dixerũt, niſi vt hinc caſtitatem etiam nos aſſumere commonerent, indumentum quippe quo pudenda cooperiamus, & renes etiam conſtringamus: eo enim ſacerdos pręcingi iubetur, in hoc locauſti faciendi lege, hoc eſt, vt Cyrillus interpretatur, fluxæ libidinis luxuriam caſtitatis cingulo coërcere. Sacerdos enim qui ſacris aſsiſtit altaribus, id
B præcipuè curare debet, vt caſtus & intaminatus operetur.

PROFECTVS ORATIONIS.

TAmetſi Origenes ſublimiore quadam cõtemplatione raptus, cùm octo ponantur, Exodo, ſacerdotis indumenta, cur Leuitico ſeptẽ tantũ recenſeãtur, inquirit, hoc ſcilicet Campeſtri poſthabito: eoq; rem deducit, vt veluti de Mercurio nationes reliquæ veteres intelligebant, per genitale nos quoq; ſermonem accipiamus, qui quidem tunc exerceri debet, cùm ſpes profectus aliqua viſa fuerit affulgere, fœturamq; minimè irritam futurã. Cùm verò nos nulla profectus ſpes inuitarit, ſed auerſas à bono aures, auerſa hominũ ingenia perſpexerimus, Campeſtria ſubliganda, orationi quippe nihil quicquam profuturæ frænũ imponendum. Sunt verò campeſtria, perizomata, vt Eucherius, quibus iuuenes qui nudi exercebantur in campo, vti cõſuerunt, pudendis cooperiendis. Iam & illud continentiæ ſignificatum eſt maximè proprium, & admodum hieroglyphicum, niſi oculos verecundiorum offenderet, quo pudendum fibula cohibitum oſtentatur. Vſitatiſsimum autem apud veteres fibulam apponere, præcipuè his, quos ad Muſicam educarent, ne ſcilicet Veneri operam dantes rauce-
C dinem contraherent. Vnde & fibulare, & eius contrarium, refibulare, verba.

RERVM PROGRESSVS PER CALCEVM.

SEd neq; calceus eſt inter indumenta contemnendus, qui progreſsionis indicium eſt: pro viatoribus enim excogitata ſunt calceamenta: proq; expeditionum auſpiciis in diuinis literis calceamentum ponitur. Inde Pſalmò LX dictum volunt: In Idumæam extendam calceamentum meũ: hoc eſt, in Idumæam progreſſus, eam mihi ſubiiciam. Sanè veteres Theologi, vt Eucherius tradit, veluti per pedes humanitatem Chriſti ſignificari dicunt, ita eum aduenisſe, & corpus noſtrum induiſſe, per calceamentum ita porrectum interpretãtur: & quòd poſitum eſt, in Idumæam, in plebem gentilium hanc manifeſtatum iri pollicentur. Quod quidem dictum, Iane mi, Ægidius noſter cùm tempora, quibus hæc futura ſint, dinumeraſſet, rem multis diuinorum vatum oraculis comprobauit. Reliquũ eſt, vt quæ futura ille magnus omnino vir prædixit, nos aſsiduis precibus, ab Optimo Maximo fatorum Rege depoſcamus, vt tu argumentum habeas ingenio tuo dignum, quod ſcriptis illuſtrare aggrediaris.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Bulla.

PIERIVS VALERIANVS BELLVNEN. AD ORNATISS. PATRITIVM VENETVM IO. CORNE-lium Fantini Clariſsimi F. de iis quæ per Bullam, Anulum, inſignio-res aliquot gemmas, & geſtamina quædam ſignifican-tur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

CVM primùm intellexi, Magnificentiſsime Ioannes, te præſtantiſsimi viri Aloiſij Cornelij generum effectum, clariſsima quippe Clara eius filia in vxo-rem accepta, ſtatim Venetias aduolaui, de tam felici matrimonio tibi coràm gratulaturus. Inueni verò domum totam exultantem gaudio, & auſpicatiſsi-mis nuptijs bona commodáq; omnia ominantem, te verò cum inſtitoribus age-re de muliebri mundo, de bulla aliqua pereleganti, aureóq; torque, & anulo pronubo, in quo non ſplendorem tantùm, ſed et pulcherrimum aliquod ſignum quod antiquitatem ſaperet quæ-ritabas: ideóq; aduentu meo lætatus, ſuper his multa interrogare cœpiſti, quòd circa rerum hu-iuſmodi cognitionem me diu verſatum noras: de quibus cùm multa dicta fuiſſent, longéq; pluri-ma dicenda eſſent, rogaſti me, vt per otium ea ſcripta tibi traderem, vt hæc quietius examina- B
res. Bullam autem præcipuè petebas, anulúmq; cum gemma aliqua inſigniori, præclaráq; anti-quorum opera, quæ non temerè olim & magiſtratibus, & iis qui fortiter aut ſapienter ſe geſſiſ-ſent, honori fuerint condonata. Hæc igitur ego quoque per otium in vnum tibi congeſti com-mentarium. Quid enim ego antiquiſsimus domus tuæ cliens negare potuiſſem, quod tu tam honeſtè poſceres, quódq; ad ingenij tui elegantiam facere mihi videretur? Antiquiſsima enim eſt imaginum diſciplina, & gentibus omnibus quæ ingeniis & eruditione claruere, in primo ſemper honore habita. Idem de Regiis, de Romanorum faſcibus, de ſella, déq; ornamentis aliis dici poſſet, cuius potiſsimùm rei ratio ab Aegyptiis primùm deſumpta, reliquis mox nationi-bus communicata. Volui itaque vt pars hæc meum erga te ſtudium, amorem, obſeruantiámq; declararet: eo enim conſilio ſcripſi, vt hæc qualiacunque ſint, iſtiuſmodi mei erga te cultus te-ſtimonium eſſent manifeſtum. Ingrati ſiquidem animi eſſet, non aſſiduè eſſe memorem benefi-ciorum, quæ in me domúmque meam vniuerſam, clariſsimus patritius Fantinus pater tuus ſummæ vir integritatis aſſiduè contulit, quæ quidem è memoria vitáque mea nunquam euel-lentur. Accedit ad hæc, quòd tu quoque iure quodam hæreditario eadem benignitate patroci-nium erga nos idem ſuſcepiſti, méq; præcipuè vel à teneris vtriuſque noſtrûm vnguiculis in ami- F
citiam tuam acceptúmne dicam, an in domo tua compertum, fouere, ac omni officiorum gene-re proſequi nunquam deſtitiſti, diſciplinam liberalitatémq; eam quam à patre ſapientiſsimo atque optimo viro acceperas, egregiè conſecutus. Auxerunt autem tot merita ſummum inge-nium tuum, ſuauiſsimíq; mores, probitas dubio procul ſingularis, quæ vt te ſemper mirabiliter & amarem & colerem, effecerunt: nam & tu aliquid dignum maiorum tuorum gloria cogi-tas, futurúmq; eſt, vt inde virtutis etiam tuæ lumen eluceſcat. Sed quoniam tam claræ ſunt laudes tuæ, vt meo non indigeant teſtimonio, eaq; ſuapte vi omnibus innoteſcunt, iis nunc dimiſſis ad negotium quod explicari quæris, accingamur.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE BVLLA.

BVLLAM apud Romanos cordis effigiem habuisse, multi profitentur. Hetruscorum sanè gestamen illud ab Lucumone Hetrusco duce, quem Romulus tam condendæ quàm instituendæ vrbis socium habuit, acceptum. Eum verò Pythagoricum fuisse Ausonius ostendit, vbi Samij Lucumonis acumen celebrat. Sedenim Pythagoram Tyrrhenum fuisse, Aristoxenus, Aristarchus, & Theopompus asseuerant, quos Theodoritus id ipsum sentiens autores habet: quamvis vnus Neanthes eum Tyrium fuisse suspicetur. Multa verò huiusmodi excogitata sunt à Pythagora, quia non solùm originatione motus, quòd multæ olim in Hetruria ciuitates ab Ægyptijs fundatæ constitutæq; dicuntur, sed quòd ipsos etiam Ægyptios adierit, à quibus sacri sermonis rationem, obscuritatem in loquendo symbolicam, & disciplinas alias reportauit. Cur verò Samium nonnulli eum fuisse dixerint, alibi disputatum.

CORDE PRAESTANDUM.

B ERat verò apud Romanos gestaminis huius hieroglyphicum significatum, vt ingenui pueri figurã huiusmodi de collo suspensam ante pectus inspicientes, se tum demum homines futuros cogitarent, si corde prestarent. Ideoq; Tarquinij Prisci filium, quatuordecim non amplius annos natum, virili edito facinore, hoste quippe in acie cæso, Bulla primum omnium ea ætatula donatum aiunt, quamvis & Hersiliæ filiũ adhuc infantulum, quòd primus ex raptis coniugibus ortus esset, eo gestamine decoratum, proditum sit: puerumq; Papyrium ob tacendi simulandiq; peritiam, qua in eludenda matris importunitate, quæ senatus ab eo secreta perscrutabatur, vsus est, ea maximè nobilitatũ. Sunt autem qui vocis secuti significatum, ἀπὸ τοῦ βουλῆς, id est, à consilio Bullam dici voluerint, ideoq; datam pueris gestandam, quòd ætas ea alte-
C rius sit cõsilio regenda. Puerile enim omnino gestamen fuisse, Persiani ad Cornutum versus ostendunt:

Cùm primùm pauido custos mihi purpura cessit,
Bullaq; succinctis laribus donata pependit.

Apertius verò Tullius Verrinis: Bulla in toga prætexta erat ornamentum puritiæ, indicium atq; insigne fortunæ.

CONSILIVM.

ALij significare voluisse dicunt, consilium à pectore proficisci, ideoq; Bullæ hieroglyphicũ in eam partem residere. De consilio verò per figurã cordis à gutture pendentis expresso, in Cordis ipsius Commentario satis disputatum.

VERITAS.

AEgyptij sanè cùm veritatẽ ex humano corde gutturi appenso ἱερολογικῶς indicari dicunt, Bullã hanc intelligunt: insignemq; sanè hoc gestamine prædicant iudicem illum, quem in Simandij monumentis fuisse tradunt, cuius à collo suspensa veritas pendêret, oculisq; esset in sinum deiectis, octo legum libris circunstantibus: quod nos admonere dicũt, Iudices integros esse debere, & solam inspicere veritatem. Quòd verò esset compendiosum veritatis hieroglyphicum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Bulla.

PIERIVS VALERIANVS BELLVNEN. AD ORNATISS. PATRITIVM VENETVM IO. CORNElium Fantini Clariſsimi F. de iis quæ per Bullam, Anulum, inſigniores aliquot gemmas, & geſtamina quædam ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

CVM primùm intellexi, Magnificentiſsime Ioannes, te præſtantiſsimi viri Aloiſij Cornelij generum effectum, clariſsima quippe Clara eius filia in vxorem accepta, ſtatim Venetias aduolaui, de tam felici matrimonio tibi coràm gratulaturus. Inueni verò domum totam exultantem gaudio, & auſpicatiſsimis nuptijs bona commodáq; omnia ominantem, te verò cum inſtitoribus agere de muliebri mundo, de bulla aliqua pereleganti, aureóq; torque, & anulo pronubo, in quo non ſplendorem tantùm, ſed et pulcherrimum aliquod ſignum quod antiquitatem ſaperet quæritabas: ideóq; aduentu meo lætatus, ſuper his multa interrogare cœpiſti, quòd circa rerum huiuſmodi cognitionem me diu verſatum noras: de quibus cùm multa dicta fuiſſent, longéq; plurima dicenda eſſent, rogaſti me, vt per otium ea ſcripta tibi traderem, vt hæc quietius examinares. Bullam autem præcipuè petebas, anulúmq; cum gemma aliqua inſigniori, præclaráq; antiquorum opera, quæ non temerè olim & magiſtratibus, & ijs qui fortiter aut ſapienter ſe geſſiſſent, honori fuerint condonata. Hæc igitur ego quoque per otium in vnum tibi congeſſi commentarium. Quid enim ego antiquiſsimus domus tuæ cliens negare potuiſſem, quod tu tam honeſtè poſceres, quódq; ad ingenij tui elegantiam facere mihi videretur? Antiquiſsima enim eſt imaginum diſciplina, & gentibus omnibus quæ ingeniis & eruditione claruere, in primo ſemper honore habita. Idem de Regiis, de Romanorum faſcibus, de ſella, déq; ornamentis aliis dici poſſet, cuius potiſsimùm rei ratio ab Aegyptiis primùm deſumpta, reliquis mox nationibus communicata. Volui itaque vt pars hæc meum erga te ſtudium, amorem, obſeruantiámq; declararet: eo enim conſilio ſcripſi, vt hæc qualiacunque ſint, iſtiuſmodi mei erga te cultus teſtimonium eſſent manifeſtum. Ingrati ſiquidem animi eſſet, non aſſiduè eſſe memorem beneficiorum, quæ in me domúmque meam vniuerſam, clariſsimus patritius Fantinus pater tuus ſummæ vir integritatis aſſiduè contulit, quæ quidem è memoria vitáque mea nunquam euellentur. Accedit ad hæc, quòd tu quoque iure quodam hæreditario eadem benignitate patrocinium erga nos idem ſuſcepiſti, méq; præcipuè vel à teneris vtriuſque noſtrûm vnguiculis in amicitiam tuam acceptúmne dicam, an in domo tua compertum, fouere, ac omni officiorum genere proſequi nunquam deſtitiſti, diſciplinam liberalitatémq; eam quam à patre ſapientiſsimo atque optimo viro acceperas, egregiè conſecutus. Auxerunt autem tot merita ſummum ingenium tuum, ſuauiſsimíq; mores, probitas dubio procul ſingularis, quæ vt te ſemper mirabiliter & amarem & colerem, effecerunt: nam & tu aliquid dignum maiorum tuorum gloria cogitas, futurúmq; eſt, vt inde virtutis etiam tuæ lumen eluceſcat. Sed quoniam tam claræ ſunt laudes tuæ, vt meo non indigeant teſtimonio, eaq; ſuapte vi omnibus innoteſcunt, ijs nunc dimiſsis ad negotium quod explicari quæris, accingamur.

DE

A

DE BVLLA.

BVLLAM apud Romanos cordis effigiem habuiſſe, multi profitentur. Hetruſcorum ſanè geſtamen illud ab Lucumone Hetruſco duce, quem Romulus tam condendæ quàm inſtituendæ vrbis ſocium habuit, acceptum. Eum verò Pythagoricum fuiſſe Auſonius oſtendit, vbi Samij Lucumonis acumen celebrat. Sedenim Pythagoram Tyrrhenum fuiſſe, Ariſtoxenus, Ariſtarchus, & Theopompus aſſeuerant, quos Theodoritus id ipſum ſentiens autores habet: quamvis vnus Neanthes eum Tyrium fuiſſe ſuſpicetur. Multa verò huiuſmodi excogitata ſunt à Pythagora, quia non ſolùm originatione motus, quòd multæ olim in Hetruria ciuitates ab Ægyptijs fundatæ conſtitutæq; dicuntur, ſed quòd ipſos etiam Ægyptios adierit, à quibus ſacri ſermonis rationem, obſcuritatem in loquendo ſymbolicam, & diſciplinas alias reportauit. Cur verò Samium nonnulli eum fuiſſe dixerint, alibi diſputatum.

CORDE PRAESTANDUM.

B ERat verò apud Romanos geſtaminis huius hieroglyphicum ſignificatum, vt ingenui pueri figurã huiuſmodi de collo ſuſpenſam ante pectus inſpicientes, ſe tum demum homines futuros cogitarent, ſi corde præſtarent. Ideoq; Tarquinij Priſci filium, quatuordecim non amplius annos natum, virili edito facinore, hoſte quippe in acie cæſo, Bulla primum omnium ea ætatula donatum aiunt. quamvis & Herſiliæ filiũ adhuc infantulum, quòd primus ex raptis coniugibus ortus eſſet, eo geſtamine decoratum, proditum ſit: puerumq; Papyrium ob tacendi ſimulandiq; peritiam, qua in eludenda matris importunitate, quæ ſenatus ab eo ſecreta perſcrutabatur, vſus eſt, ea maximè nobilitatũ. Sunt autem qui vocis ſecuti ſignificatum, ἀπὸ τῆς βουλῆς, id eſt, à conſilio Bullam dici voluerint, ideoq; datam pueris geſtandam, quòd ætas ea alterius ſit cõſilio regenda. Puerile enim omnino geſtamen fuiſſe, Perſiani ad Cornutum verſus oſtendunt:

C

Cùm primùm pauido cuſtos mihi purpura ceſſit,
Bullaq; ſuccinctis laribus donata pependit.

Apertius verò Tullius Verrinis: Bulla in toga prætexta erat ornamentum pueritiæ, indicium atq; inſigne fortunæ.

CONSILIVM.

ALij ſignificare voluiſſe dicunt, conſilium à pectore proficiſci, ideoq; Bullæ hieroglyphicũ in eam partem reſidere. De conſilio verò per figurã cordis à gutture pendentis expreſſo, in Cordis ipſius Commentario ſatis diſputatum.

VERITAS.

AEgyptij ſanè cùm veritatẽ ex humano corde gutturi appenſo ἱερολογικῶς indicari dicunt, Bullã hanc intelligunt: inſignemq; ſanè hoc geſtamine prædicant iudicem illum, quem in Simandij monumentis fuiſſe tradunt, cuius à collo ſuſpenſa veritas pendêret, oculisq; eſſet in ſinum deiectis, octo legum libris circunſtantibus: quod nos admonere dicũt, Iudices integros eſſe debere, & ſolam inſpicere veritatem. Quòd verò eſſet compendioſum veritatis hieroglyphicum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nullum corde ipſo commodius inuenimus. Adamãtius vbi Ezechielis dictum D illud interpretatur, Et catena circa collum tuum: Si me, inquit, poſteaquam iuſticię opus adimpleuero, intellectu ornauerit veritas, tunc mihi ornamentum nuptiale, tunc catena collo decora circundatur. Nam & Platonici, qui iuſtitiam volunt actionem eſſe quandam animæ propriam, ei locum etiam circa pectus attribuunt. Nos verò cùm veritatem eſſe quid ingenuum, et mendaciũ ſeruile quiddam addidicerimus, ἐλεύθερος γὰρ ἀνδρὸς τ' ἀληθῆ λέγειν, Ingenui opus viri eſt vt vera proferat, eamq; Bullam ingenuos tantùm geſtare ſolitos, quid illud fuerit geſtaminis, quod veritatis indicium à collo penderet, præterquam Bullam hanc, ſuſpicari nequimus. Sanè Diodorus ſignum id variis ornatũ gemmis fuiſſe profitetur. Leuitico etiam, vbi de pontificis ornatu agitur, veritatis ſignum inuenias in pectus incubuiſſe: de quo alibi ſuo loco diximus. Sed & Salomonis dicteriis cap. III. veritatem gutturi circundare commonemur.

INVIDIÆ AMVletum.

E

ERat & triumphantium geſtamen Bulla, quã in triumphis præ ſe geſtabãt, incluſis in eam remediis, quæ aduerſus inuidiam pollere credebantur. Illud adnotandum ex Aſconio, Bullam ſuſpẽdi in collo infantibus, ingenuis auream, inuenio etiam apud alios argenteam, libertinis verò ſcorteam, eſſe ſolitũ, vt illud apud Iuuenalem aperiatur, Signum de paupere loro. Sanè noſtrę etiam ętatis mos eſt, vt ſi quis torquem aureum, catellam' ve geſtare voluerit, neq; tamẽ equeſtri, vel, vt aiũt, militari, aut alia quapiam dignitate, cui geſtamen illud competat, ſit inſignitus, ligulam ex loro geſtamini eiuſmodi alligare compellatur.

GLORIOSVS.

NEq; tamen vbiq; Bullæ nomen pro geſtamine accipiendum, ſed & probaſtheorum, & forium, & aliarum plurimarum rerum ornamentis: vnde pars hæc pro gloria faſtuq; ponitur, vbi quis non aliter gloria turgeſcere videatur, quàm Bullæ ipſæ inturgeſcentis cuiuſdam figuræ ſpeciem præ ſe ferunt. Vnde F dixit Perſius:

Non equidem hoc ſtudeo bullatis vt mihi nugis Pagina turgeſcat.

Id quod alia metaphora alibi dixit, Ad populum phaleras. Bullæ autem in zonarum ornamentis tanquam claui affixæ, baltheis dedere nomen, quaſi bullatei vocitentur. Et clauorum capita tumentiora, qualia templorum, & priuatarum aliquot ædium valuis ornamenti cauſa affigi ſolent, Bullæ nuncupantur, quas Cicero ait Verrẽ, quęcunq; aureæ eſſent, omnes auferre non dubitaſſe. Et apud Plautum, Aſinaria, Leonida ſeruus in Atriani Sauriæ perſona, Iuſsin', inquit, in ſplendorem dari Bullas has foribus noſtris? Idq; nominis eſt ſimilitudine inde ſumpta, quòd perquàm ſimilia ſunt bullis, quas aqua in aquam decidua ſuſcitat.

HVMANA FRAGILITAS.

QVoniam verò tumorculi illi perexigui, qui ſtillicidiis in aqua fiunt, citò prætereunt, ad humanæ vitæ fragilitatem oſtendendam hieroglyphicum factum eſt prouerbium, Homo bulla: cuius meminit Varro libro De re ruſtica primo: quamvis nonnulli de iis tantùm dictum volunt, qui iam ſaturi annis propè caſuri ſunt, & morituri.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE ANVLO.

FIDES.

PRæcipuum anuli ſignificatū hieroglyphicumq; verum eſt, ingenui hominis fidem indicare, quandoquidē anulum veteres nō ornatus, ſed ſignandi cauſa circumferebant, nec plus habere q̄ vnum licebat: quamuis laudatiſsimū eiuſmodi morē, ſuccreſcente poſtmodum luxu, & diuitiarum oſtentatione, delicioſi populi labes violarit. Scimus enim inuidioſum Sergio cuidam, nobilialioqui viro, cognomē additū, vt Orata diceret, propterea quòd duobus anulis aureis & grādibus vteretur: vulgus enim aurum, orum, vt nunc paſsim dicitur, enunciabat. Sed erat hoc ad gemmarū etiam oſtentationē, quarum mox luxus creuit in immenſum. Nam ſignū in vno tantū habere permittebatur, nec cuiq̄ niſi libero, quos ſolos fides decerneret, quæ ſignaculo cōtinere tur. In diuinis quoq; literis anulus eſt fidei ſignum: quo ſpectare Euangelicū illud Theologi aiunt, Date anulū in manū eius. & quod Pſal. legit: Signatū eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine. Nam & Paulus vltimo Digeſtorū, anulum
B huiuſmodi ſignatorium inter ornamenta recenſeri negat. De hoc Cic. ad Q. fratrem: Sit, inquit, anulus tuus nō miniſter alienæ voluntatis, ſed teſtis tuæ. Sanè apud veteres teſtamentorū tabulæ, ſeptem teſtiū ſignis anularibus muniebant, quæ facti teſtamēti fidem facerēt. Quòd verò ſeruis atq; libertis ius anulorū negaret, quo tamē impetrato, ingenuitas ſimul impetrata intelligeret, X L Digeſtorū lib. Papinianus, Neratius, Paulus, & Vlpianus oſtendêre. Hîc verò quæſiuiſti à me, quid ſibi vellet in ſcenis anuli aurei legatus vſus, quo non alibi, q̄ in ſcena liceret vti. Reſpondi, locū eum ex Pandectis deſumptū eſſe, ſed fædiſsimè vitiatū eorum imperitia qui literas nunq̄ attigerūt. Nam quòd vulgata habēt exemplaria: Proinde etſi ſcenicæ veſtis vſus fructus legetur, aut anuli aurei, vel alterius apparatus, alibi q̄ in ſcena non vtetur: legendū ex antiquiſsimo Piſano codice qui Florētiæ cuſtodit: Proinde ſi ſcenicæ veſtis vſus fructus leget, vel aulæi, vel alterius apparatus, alibi q̄ in ſcena non vtet. Habes em̄ veſtem ſcenicā, habes aulæa, habes reliquū apparatū. Ac de aulæis huiuſmodi apud Horatium legas, Auditoris egent aulæa manētis, in huiuſmodi ornatus ſcenici ſignificatū.
C

COR.

SEd hæc vtcunq; habeant, illud manifeſtum eſt, digito qui minimo læuæ proximus eſt, anuli geſtandi munus demandatū, eaq; de cauſa nomen illi inditū anulari: erat enim is cordis indicium, ideoq; inſtitutum ab Ægyptijs, vt anulo tanquam corona honeſtaretur. Eundem ſacerdotes ad deorum aras operantes confectis odoribus illinebant: idq; propterea fieri ſolitū aiunt, quòd diſſectionum periti neruulum quendam à corde natum per dorſum ad eum tendere, & in eo deſinere compererint. Sanè ſolebant in huiuſmodi anulis eorum etiā imagines fieri, quorum memoriā colerent & obſeruarent, quòd eos ſibi præcipuè cordi eſſe, qui eas gerebant, cum quadā etiam ambitione omnibus oſtentarent. Vnde Cicero lib. de Finibus, Epicuri ſtudioſos memorans: Epicuri imaginem, inquit, non modò in tabulis, ſed etiam in poculis & in anellis habebant.

IGNAVIA HONORATA.

ALij putant anulum in hunc digitū immiſſum, ne aurū tam facilè obtereret. Ignauiſsimū em̄ eſſe eum inter omnes digitos, manifeſtū eſt, ideoq; ad auri & gemmarum incolumitatē aptior videt. Non em̄ exporrigi ſine aliorū comitatu poteſt, vnde minus attritui obnoxius eſt, Itaq; nō deſunt qui per eum digitū

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

anulo honeſtatũ, honores ignauo cuipiã habitos interpretari velint. Sed quan- D
tum pertinet ad locũ, ſubſecuta ętas nihil intereſſe iudicauit, quo geſtaret articu
lo, ſed vt quiſq; vellet, quacũq; manu, quo've libêret digito, ferre permiſſum eſt.

NOBILITAS.

SEd vtcunq; illi philoſophentur, apud Romanos anulus omnino ſignum no
bilitatis fuit: nam vt apud Liuiũ libro ſecundi belli Pũnici tertio, Mago, qui
Cannenſis victoriæ nuncius Carthaginem miſſus erat poſt rerum geſtarum ſe-
riem enarratam, ad rerum tam lætarum fidem, effundi iuſsit in veſtibulo Curiæ
ingentem illum anulorum aureorum aceruum: deinde verbis adiecit, quò maio
ris cladis indicium eſſet, neminem niſi equitem, atq; ipſorum primores, inſigne
id geſtare. Et in calce noni ab Vrbe condita: Tantùm, inquit, Flauij comitia in-
dignitatis habuêre, vt plericq; nobilium anulos aureos & phaleras deponerent.
Et vbi Cicero oratione quarta obĳcit Verri, quòd indigniſsimos in concione
anulis aureis donaſſet, Honori, ait Aſconius, & lucro ſunt, vt haſtæ, vexilla, pha
leræ, coronæ ciuicæ, item anuli aurei ingenuitatis ſigna.

DE DIADEMATE. E

AB anulis & gemmis, caſu neſcio quo, ad diadema progreſſum eſt: quo
in ſermone, quòd faſciam eſſe diadema dicerẽ, & in numis aliquot eam
gemmatam oſtenderem, admirari videbâre: cuius rei fidem afferebam,
Ægyptios ſacerdotes ſi principẽ hominem oſtendere voluiſſent, hieroglyphicè
canem ſolitos facere faſcia velatum: de quo ad Florium loco ſuo plura.

REGIA POTESTAS.

IDem Regię poteſtatis ſignificatum à faſcia etiam apud Romanos acceptum,
exemplis tibi plurimis confirmaui. Apud Ammianũ enim Pompeio legimus
obiectũ ab obtrectatoribus, quòd eſſet rerũ nouarũ cupidus, & Regiæ maieſta
tis affectaret inſignia, quia crus faſciola candida obligatũ, tegendi vlceris cau-
ſa, geſtauerit aliquandiu: nihil enim intereſſe, iactitabant illi, quam quis partem
corporis redimiret Regię maieſtatis inſigni. Nam et Fauonius, vt Valerius ait,
dicere ſolebat, nihil referre, qua in parte corporis ſit diadema, cùm ita Pompeiũ
eundem carperet. Eoq; Senecæ ſententia nimirũ ſpectat, vbi dicit: Faſciã ſolue,
multum enim mali ſub illa latet. Libro de Alexandri virtute Plutarchus ait, Ti- F
granem Armeniũ candidam faſciam, quod inſigne regni eſt, ad Pompeĳ pedes
abieciſſe, regnumq; fœdiſsimè depoſitum in prædam cõceſsiſſe. Cuiuſmodi ve
rò eſſet ornamentum hoc in numis vidimus, in quibus eius Regis caput impreſ
ſum eſt, cum inſcriptione, ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΤΙΓΡΑΝΟΥ. ab cuius altera parte hoſtẽ
ipſe proſtratum calcat, palmamq; dextera prætendens, hoſtis ſceptrum ſuſtolle
re videtur. Ibi verò diadema ita figuratum eſt, vt præalta faſcia opere Phrygio,
floribus et alitibus ſuperadditis, elaborata, à fronte ad occipitium circundatur,
duæq; à temporibus hinc inde tæniæ, ipſæ quoq; à medio deorſum ſciſſæ in hu
meros vſq; dependeant, gemmis per omnẽ marginem bacchantibus. Et cidarin
Regis Perſarũ inſigne, quod Darius capite geſtabat, cærulea faſcia albo diſtin-
cta circumibat. Ad diadema verò facere faſciã, Antigoni dicteriũ indicat, vſur-
patum à Seneca. Ille enim vetulæ cuidam felicitatem eius admiranti reſpondit,
Si noſſes, ô mater, quanta quo'tve mala panni fruſtũ hoc obtegat, diadema cõ-
monſtrans, illud quidem vel è fimo tollere minimè dignareris. Sanè cùm Cæſa-
ris imagini quidam ex adulatorũ numero, vt Appiani more loquar, coronam
lauream candida faſcia præligatam impoſuiſſet, Tribuni Epidius Myrillus Ce-
ſetiusq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A setiusq́ Flauus, vt apud Tranquillum est, coronæ fasciam detrahi iusserunt, hominemq́ qui id fecerat, duci in vincula mandarunt, simulantes & in hoc Cæsari rem gratam facere, qui ad Regni mentionem subirasci consueuerat, atq́ ijs qui aliquando eum circa portas regem salutassent, cùm populum vocem eam indignè ferre atq́ ingemiscere animaduertisset, respōderit, se Cæsarem esse, non Regem quasi illi ad nomen eius aberrassent: cùm tamen Myrilli factum adeò ægrè tulerit, vt in Senatu grauiter conquestus insidias sibi strui per Myrillum, qui calumniam affectatæ ab se tyrannidis astutè commentus esset, cùm eum morte dignum censeret, id demum obtinuit, vt magistratu priuaretur, senatuq́ summoueretur. Quòd si quis adhuc dubitet diadema fasciā fuisse, qua principatus insigni Reges vti soliti sunt, si quæ retulimus ambiguum quidpiam habent, illud apertè dilucideq́ declararit, quod super Alexādro Macedone fertur, olim eum diadema sibi dempsisse, causa vulneris alligandi, quo Lysimachus in fronte vulneratus fuerat: quod auspicium regalis potestatis Lysimacho fuisse rerum scriptores prodidêre. Tradunt verò Græci, fasciam huiusmodi candidam pro insi-
B gni Regum esse, & à Libero patre fuisse primùm institutum.

VICTORIA.

EAdem fascia in victoriæ significatum nonnunquam adhibita: vt quæ Corinnæ puellæ poëticis studijs clarissimæ, data capiti fascia traditur, quòd Pindarum Thebis melico certamine superauerit: eius enim picturam capite tænia vincto, hieroglyphicum dubio procul huiusmodi victoriæ argumentum, in Tanagræorum gymnasio fuisse Pausanias autor est. In quo tamen, vti illi victoriam, ita nos principatum interpretari possumus. Nimirum fuit hæc Corinna illa, de qua Propertius noster,

Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ.

Et in vulgatis à Io. Lascari antiquorum epigrammatis:

καὶ σὲ κόριννα θοῦριν ἀθηναίης ἀσπίδα μελψαμένην·

Vnde nos in nugis nostris puerilibus: *Inclytæ, quæ Mineruæ clypeū canit, Corinnæ.*
Quòd verò gestaminis huius inuentū Libero patri Græci adscribere voluerūt, manifestum est Ægyptios eo multò antè vsos, neq́ in Cane tantùm, sed in alijs
C quoq́ simulachris, vt in Isidis tænijs, alio Commentario latius declarauimus.

DE TITVLO.

ERat & amiculi, siue redimiculi species, cui nomē Tutulo prius, mox Titulo fecerunt: ornamentum quippe capitis in sublime surgens, purpurea vitta redimitum, instar coni, galeri've rosarum.

SACERDOS.

EO sacerdotiū hieroglyphicè significabant. Quin & vxores & ministræ Flaminis, eo erant gestamine insignes. Petronius ait Titulum à Numa Rege factum, fuisseq́ palliolū ex lino, quo sacerdotes in sacris vterentur. Alij per Titulū mitras siue fascias accipiūt, quorū vsus esset sacerdotibus ad ornamentū, nō illę tamē ociosæ, neq́ temerè appositę, cum sua præ se ferāt significata. Κίδαριν Eucherius pileum sacerdotalē ait ex bysso, quē Græci & nostri tiaram dicunt: quidam etiā mitrā vocāt: eamq́ incorruptā dicit Apollonius, cùm integrā & incolumē intelligit pudicitiā, propter fascias scilicet quib. id gestaminis præligat̄. Vtcūq́, ornamētum hoc capitis, vt Hierosolymitanus Hesychius interpretat̄, sapientiæ signum est, propterea quòd in capite cerebrū sapientię organū. Sed antiquioris illius Tituli species hodie quoq́ in vsu est sub regni nomine, quo quidem Pont.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

maximi caput, maximis quibuſq; ſacrorũ ſolennitatibus inſignitur: & vt ſumma D
eius poteſtas eo geſtamine ſignificetur, triplici faſcia, auro, gemmisq; ditiſsima, ornamentum illud redimitum conſpicitur. Sed apud Hebrẽos nullum venerabilius geſtamen erat, quàm Petalũ, aurea lamina in fronte Pontificis, quæ Dei nomen illud, quod nulla lingua mortali enunciari poteſt, quatuor Hebræis literis ſcriptum præferebat, quod Tetragrammaton adhuc appellant.

REGIA CLARITAS.

IN antiquiſsimis Ægyptiorũ monumentis cernere eſt mulierem quãdam tribus regijs caput inſignitam. Significare aiunt id, eam regis filiam, regis vxorem, ac regis matrem fuiſſe. Ea verò Simandij clariſsimi Regis mater fuit, de qua ſcriptores rerum plurima: quorum ſi nos diligẽtiam ſequeremur, tale aliquid in Blancam Philippi magni Mediolanenſiũ Ducis filiam decerneremus, quæ Franciſco Duci nupſit, quæ Galeatium Ducem genuit, de qua cultiſsimũ extat Epitaphium à doctiſsimo eius temporis viro Bartholomæo Lampridio Lyrici noſtri clariſsimi patruo editum. Id eſt huiuſmodi: E

Tres Italos proceres terris ego Blanca Latinis
Regnantes vidi, filia, nupta, parens.

In alijs Ægyptiorum Regijs varias geſtaminum formas inſpicias, quæ Regum capitibus imponerẽtur. Leonis quippe, aut Tauri, aut Lupi, aut alterius cuiuſq; feræ priores partes, draconum etiam capita, inſignia principatus, pro virtutis, aut operum conditione, quo quiſq; in argumento clarum aliquod facinus edidiſſet, quo've rerum ſtudio teneretur: quorũ quidem ſignificata de ſimplicibus eorum Commentarijs, quæ conſcripſimus, requirenda ſunt. Neq; verò ſum neſcius, coria ſerpentum pleriſq; populis tegumentorum bellicorum vſum præſtitiſſe, quibus plurimùm Amazones in Libya vti ſolitæ, vnde, quod nonnulli tradunt, Meduſæ figmentum emanarit.

PALLAS.

SAnè Phidias draconẽ Palladi appoſuiſſe perhibetur: quod cùm optimè cal- F
leret Maro, dracones illos geminos à Tenedo in terram elapſos, poſt facinus in Laocoonta & eius liberos perpetratum, ad ſumma Palladis delubra confugiſſe dicit, ſub pedibusq; deę, clypeiq; ſub orbe locũ tutelæ ſibi delegiſſe. Quod vt manifeſtius intelligatur, operæprecium eſt quę Pauſanias de ſimulachro Palladis tradidit explicare. Ait enim ſimulachrum Mineruæ Athenis fuiſſe talari veſte, Meduſæ capite eburno pectus obtegente, cum victoria, cubitorum quatuor, & haſta in manu: ad pedes verò clypeus appoſitus erat: iuxta haſtam draco obuolutus cernebatur, quem ipſe Erichthoniũ ſuſpicabatur eſſe. In baſi, quę ſtatuam ſuſtentabat, Pandoræ hiſtoria ſculpta erat, quæ mulierum omnium prima fuiſſe traditur ab Heſiodo, & in vltionem ſurrepti ignis, in humani generis perditionem emiſſa.

PROTEVS.

INter inſignia reliqua ſpectare eſt nõnunquam arborem, nonnunquã ignem flammulis promicantem, quandoq; flores, quãdoq; plumas in varias criſtarũ ſpecies diſpoſitas, quæ modò ad decorẽ, modò ad ſtuporẽ cõparabantur. Quibus cùm Proteus Ægypti Rex nominatiſsimus variè vteretur, datus eſt fabulæ

locus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A locus, vt in tot ſe vultus cõmutaret. Quamvis non ſum neſcius Prothei figmentum in longè ſeciorem intellectum ab antiquis interpretibus acceptum.

VERITAS.

QVippe qui per eiuſmodi fabulam, ſi quis hieroglyphici locutionẽ abhorreat, difficultatẽ eam oſtendi dicant, quam in aſſequenda veritate rerum experimur, tot ſunt quę nos eludunt ſpecies, ſophiſtarum decipulæ, atq; ſubter fugia dialecticorum poſita, quæ veritatis ſpeciem præ ſe ferant, oratorum inductiones atque ſoritæ multis argumentorum aceruis in immenſum congeſtæ, vt multùm diuq; laborandum ſit, anteaquàm Proteus ipſe humana, hoc eſt, vera ſe facie ſpectandum exhibeat.

INSIGNIVM CAVSÆ.

ALunt verò nonnulli, inſignia hæc ideo prius olim excogitata, vt Principis et ductoris ſui ordinem milites in bello ſeruarent: quibus verò res proſperè ſucceſſerat, animal conſecraſſe, cuius auſpicijs victor euaſiſſet, cùm animalia ſingula ſingulis genijs & cœlorum virtutibus credita, perſuaſum haberent, quos
B omni cultu ſibi propitios reddere, & ſeruare curabant, cuius aliquando numen voti compotes exploraſſent. Quam opinionẽ magnus etiam Iamblichus, ac plerique alij Platonicæ factionis proceres enixiſsimè fouere contendunt, eſſe quandam in rebus inferioribus congruentiam, vt nunc ita dicam, cum ſuperis aſſerẽtes, ideoq; ad ſacrificiorũ efficacitatẽ cõferre. Neq; animata tantùm id præſtare, verùm etiam inanima, colores, figuras, numeros: veluti hexagonarius numerus cum Sole cõgruit in Crocodilo, in Cane rurſus, & canicipite Simia. Quædam à natura profectæ rationes, & vires, pari cum Luna temperatura deprehenduntur: ita demũ colores, figuras, formasq; omnes, cuipiam ſuperiorũ cõuenire, vel animaliũ membra ſingula, vt galli cor ad ſolares genios cõciliãdos efficaciſsimũ.

ANIMALIVM CVRANDORVM CAVSA.

ANimalia verò apud Ægyptios ideo, dicit Iamblichus, alebantur, quia dum conſeruarentur tenerenturq;, familiarem proprietatem ad deos augerent, vimq; cõmunionis inter homines deosq; conſeruarent. Quare Mathematici ſu
C per hoc multa tradiderunt: ac noſtris quoq; temporibus plerique non poſtremæ eruditionis viri, certis quibuſdã ſiderum momentis imagunculas huiuſmodi ſignãt afflatu captato, vt aſtri genij ve illius tutela, quib. ſe vel à geneſi, vel à profeſsione, vel etiã ab euentu aliquo cõmendatos credunt, fortunatiores ſimul ac beatiores fiant. Sed enim omnia hæc irrita fiunt, ac penitùs ſummouentur, cùm ſanctiſsimũ Chriſti nomẽ in omnes huiuſmodi deluſiones opponitur: inde enim omne bonũ, inde felicitas vera, & incaſura beatitudo. Sed vt ſuſceptũ proſequamur negotiũ, in honore plantæ etiã fuerunt, ne legumina tantũ, ex ijs quæ terra naſcerentur, cultu ſuſcepta exiſtimemus. Phœnices enim plantas diuinis honoribus coluêre, vt apud Euſebiũ: & caſu aliquo auulſas terra, aut alio quopiã euẽtu intermortuas, miſeratione, luctu et deploratione, ex patrio ſacrorũ ritu proſecuti ſunt. Ad horũ ferè imitationẽ nõ arborũ tantùm, verùm herbarũ atq; florũ obſeruationes alias alia de cauſa excogitauit terra Græcia: vti laureã pro triumphantibus, & ijs qui immortalitate dignũ aliquid perpetraſſent: quernã pro ijs qui ciuem ſeruaſſent: oleaginã & alia quædam pro Gymnicis, de quibus multa paſsim Græci tradidêre. Nanq; hi Pandorę primũ caput ponũt coronatũ à Charitibus. Saturnũ Pherecydes ante omnes coronatũ ait. Iouẽ Diodorus poſt euictos Titanas. Idẽ Priapo tænias dat, et Ariadnę ſertũ. Iunoni vitẽ Callimachus,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

de quo alibi ex Tertulliano. Hercules nunc populum, nunc oleaſtrum, nunc a- D
pium capite præfert. Suam Apollo laureã, poſt Delphicum draconem interfe-
ctum, de quo Pindarus, atq; Callimachus, Liber hederã: cuius rei cauſam loco
ſuo, ex Harpocratione recitauimus: quamvis idem India triumphata lauream
tulit: nanq; is, vt Saturninus, triumphorũ Deus habitus. Milites idem ait etiam
myrto, quæ propria Veneris eſt, coronari ſolitos: quanquã & olea, quæ Miner
uæ debetur in primis, redimiti aliquando proceſſere. Prætereo caſtrenſes, mu-
rales, & nauales ex auro dari ſolitas, & quæ latè habentur apud Gelliũ, Sueto-
nium, & alios, & quę vulgatiſsima ſunt de inſignioribus Græcię certaminibus,
Olympijs, Iſthmicis, Argiuis, & Pythijs, quorũ præmia oleaſter, pinus, apium,
& malum. Vnde illud apud Max. Tyrium: Minimè fas eſt oleaſtro malo've co-
ronari, qui ſecum ipſe decertet: vt victor præconio declareris, opus eſt æmulo.
Sed ne videamur immemores Ægyptiorũ, Iſis prima repertas ſpicas capite cir-
cuntulit, quod Leo ſcriptor Ægyptius tradit. Et vt noſtrarum quoq; literarum
monumenta proſequamur, Eua omnium prima, diceret Tertullianus, pudenda
ſua folijs coronauit. Sed qui plura ſuper his petierit, Claudij Saturnini librum, E
quem de coronis edidit, inquirat, qui, Tertulliano teſte, & origines, et cauſas, &
ſpecies, & ſolennitates earum ita ediſſeruit, vt nullam gratiã floris, nullam læti-
tiam frondis, nullum ceſpitẽ aut palmitem nõ alicui capiti inuenias conſecratũ.

LEGES.

AD coronarũ demùm hieroglyphica reuerſi, coronam dicimus legum indi-
cium eſſe, propterea quòd certis eſt vinculis cõplicata, quibus vita noſtra
veluti religata coërceat. Atq; hęc diui Hieronymi ſentẽtia eſt, qui στέφανον μὴ ῥήγνυε,
Pythagorę ſymbolum interpretatur leges nõ eſſe dilacerandas, ſed in vigore et
incolumitate ſua conſeruandas. Et quoniam ſepes complicatione quadam am-
bituq; certo coronis quodammodo ſimiles habentur, eadem ratione factũ, vt
in diuinis literis ipſæ quoq; ſepes ſint legum hieroglyphicum.

HILARITAS.

ROſeam tamen & florulentam præterire noluimus, quæ quidem corona hi-
laritatis erat indicium: veteres ſiquidem conuiuia celebrantes ornare ſe co-
ronis conſueuerunt, cuius rei principiũ à diademate ſimplici fuit, vt ſcilicet fron F
tem faſcia conſtringerent, quod inſtitutum eſt ſalubritatis cauſa, vt tradit Athe
næus, propterea quòd conuiuiorum mos ſit, ſeſe ad bibendum liberius inuita-
re. Ne igitur vinum æquo largius ſumptum moleſtos ad caput vapores attol-
leret, experimento compererũt plurimùm prodeſſe frontem ita colligare. Poſte
ritas verò ſalubri huic inuento decus & ornamentum adiecit, atq; ideo faſcias il
las floribus perueſtire cœperũt, quæ res procliuiter admodum in effuſiſsimum
mox luxum euagata eſt.

CORNVA.

QVæ verò corona Regium eſt geſtamen, eam à cornu dictam volunt: paſ-
ſimq; in diuinis literis cornu pro Rege poſitũ inuenias: cõueniuntq; ſimi-
litudine quadã inter ſe, cornu, radius, et corona. Vnde Moſes cornuta pingitur
facie, quæ radiata eſſe deberet. Diuini enim Solis afflata lumine, radijs quibuſ-
dam igneis promicare videbatur: quem ſplendorẽ cùm Iſraëliticus populus fer
re non poſſet, precibus ab eo contendit, vt velata ad eos facie loqueretur. Coro
næ porrò Regiæ ex inſtituto veteri, radiorũ referunt ſimilitudinẽ, vt non teme-
rè olim inſtitutum ſit eas in Apollineo capite XII. precioſis lapillis confici, qui

ſplen-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſplendore ſuo fulgentes caput vniuerſum radijs illuſtrarent: atque, vt in Ceruo rem hanc totã latius explicauimus, vetuſti numi, marmoreæ aheneæq; Regum ſtatuæ pleræq; duodecim conſpicuę radijs oſtenduntur. Hinc apud Virgilium Latinus rex fœdera certaminis inter Æneam & Turnum ſancturus,

Quadrijugo vehitur curru, cui tempora circum
Aurati bis ſex radij fulgentia cingunt, Solis aui ſpecimen.

M V R I.

ET frequentiſsimus autorũ vſus coronam pro muris vrbium vſurpauit. Pindarus Alcimedonti Olympijs, ὠδὶ στέφανον τοῦξω, metaphoricè aiunt interpretes mœnia: muri enim vrbium tanquam coronæ ſunt. Hinc Anacreon:

Νυν δ' ἀχὴ μὲν πόλεος στέφανος ὄλωλεν,
Nunc diſſipatæ ſunt coronæ ab oppido. Vel, *Vrbis at iamiam periit corona.*

Quòd verò coronas Regias non eſſe diſcerpẽdas Pythagorã admonuiſſe dicebamus, ſunt qui eodem argumento dictũ exiſtimãt, quo ignem non eſſe gladio fodicandum edixit: quippe non eſſe vt quiſquã principibus negotiũ faceſſeret.

B Quod verò de regno dicebamus, per cornu ſignificari, cùm id paſsim in diuinis literis habeat, ſuperfluũ eſt ijs diutius immorari: vt, Exaltauit cornu Chriſti ſui. & quę huiuſmodi dicta ſunt in Cerui commentario. Illud hieroglyphicum ante omnia videt, quod apud Ezechielẽ Cherubim humano primùm capite pingit, eoq; quatuor cornibus bubulis inſigni: humeris inde alatis, & pectore leonino: qua in ſpecie theologi noſtri, vt apud Hieroſolymitanũ Heſychium legere eſt, inſigniores virtutes quatuor, per totidem vituli cornua intelligunt. Humana quippe facies ſapientiam indicat, quã philoſophi aliquot prudentiam dixerũt, ſed ſublimius atq; diuinius quid in ſapientiæ nomine, Leonina nimirum fortitudinem. Per partem eam quæ vitulum exſcribit, iuſtitiam interpretantur, de qua nõnulla in Bouis cõmentario. Aquilæ ſpecies caſtitatem præ ſe fert, quæ ſublimi volatu in cœlum ſeſe erigit: nam Ioannes, qui omnino aquila eſt, ſcriptorum omnium conſenſu intaminata fuiſſe caſtitate perhibetur. Animaduertendũ tamen eſt in Heſychiano codice vulgato deſiderari quædã, & perperàm eſſe poſitum, In perſona leonis ſapientia, nulla de perſona hominis facta mentione.

C V I R E S.

IAm quòd alibi per cornua vires ſignificari diximus, antiquum inſuper dicterium eſt, πρὸ τότε σε ὦμω κέρατ' ἔχειν, olim putaſſem te habuiſſe cornua, cùm quis fortis antea habitus, ſpem mox per ignauiã fefelliſſet. Et Horat. de Baccho: En addis cornua pauperi. Quem ſecutus Ouid. ait:

Tunc veniunt riſus, tunc pauper cornua ſumit.

Alibi verò ſuper eodem dixerat, In prælia trudit inermem. Et Dialectici ſyllogiſmi ſpeciem, dilemma dictum, quòd hinc & inde feriat, cornutum appellant.

DE SCEPTRO.

SCeptrum Regium diademati & coronæ addere res ipſamet poſtulat, de quo tamen toto opere, vti varijs imaginibus inſigne apud hos vel illos haberi ſolitũ, pro loco, & ſigno, quod occurrebat, multa diſſeruimus: nunc verò ſuper eo quædam generatim ediſſerenda ſunt.

R E G N V M.

APertiſsimè quidem ſceptrum ſiue virgam, hieroglyphicum eſſe regni, illud in diuinis literis oſtendit, quòd ſceptrum de manu Iudæ non auferendum pollicetur Dominus, donec veniret qui mittendus erat. Regiũ quippe nomen

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

in Iudæis tandiu duraturũ, dum veniret Christus. Nam & Psal. virga regni tui D
habetur, & huiusmodi multa passim. Ponunt verò Theologi differentiam inter virgam & baculũ, quòd virgula in diuinis literis plerisq; locis sit castigationis, correctionis, & disciplinæ signum, vt virga æquitatis, baculus cõsolationis, auxiliꝝ, sustẽtationisq; : vt eo loco, Virga tua & baculus tuus ipsa me cõsolata sunt. Pro sustentaculo, Thob. Baculum senectutis meæ. Latini in huiusmodi significatum scipionem protulere. Inuenitur & pro defensione, vt de Cleomene Athenien sium duce fertur, qui cum propter omnium in se odium effectus esset insanus, baculo se aduersus insultantes muniuerit.

DE TORQVIBVS ET PHALERIS.

SVbsecutus hinc sermo est de torquibus, phaleris, armillis, quæ præmia fuisse militaris virtutis Plinius, Gellius, & quidã alꝝ tradiderũt: quippe Siciniũ Dentatũ donatũ torquibus ter & sexagies, phaleris vicies quinquies.

VIRTVS SOLIDA.

TOrquem aureum solidę virtutis præmium fuisse traditum à Vegetio, quem qui meruisset, præter laudem duplas consequebatur annonas. Species tor- E
quium in marmore incisas Brixiæ videris cum inscriptione huiusmodi:

L. ANTONIVS L. F. FAB.
QVADRATVS DONATVS TORQVIBVS ET ARMILLIS AB T. CÆSARE.
BIS
LEG. XX.

Bini enim hinc, & inde alteri torques cum literis, quæ vigesimæ eum legionis fuisse declarant: inde duo signa militaria quadrata, ad cognomentũ eius exprimendum, aut fortè legionis nomen. Et species quædam candelabri in tridentis modum figurati, in medio sita, de quibus in Armis.

OPERA LAVDABILIA.

TOrquis quidem significatũ aperuit Vegetius, de armillis nihil meminit: eas laudabilium operum præmium esse indicat Adamantius, dum in ea Ezechielis verba, Et imposui tibi armillas circa manus tuas, paraphrasim huiusmodi subiungit: Cùm mihi dederit Deus occasionem bonorum operum, armillas F
circundat manibus meis. Diffundebantur ad posteros gestamina hæc, quò minores ad imitandas maiorum suorum virtutes inuitarentur. Hinc apud Tranquillum legas, C. Caligulam vetera familiarum insignia nobilissimo cuiq; adempsisse, Torquato torquẽ, Cincinnato crinem, Gn. Pompeio Magni cognomẽ.

ARMILLAE.

ARmillæ nõ humeris tantùm decus afferebant, verùm & brachia decorabant. Eas verò ita dictas volũt veteres etymologici, quòd antiqui humeros cũ brachijs armos vocabãt: inde arma, quæ cunq; ab illis dependent vel ijs alligata sustinent. De armillarũ donis habetur apud Liuium X ab Vrbe cond. post victoriã è Samnitibus ad Aquiloniã, à Papyrio quippe Sp. Nautiũ, Sp. Papyriũ fratris F. & quatuor centuriones manipulũq; hastatorũ armillis aureisq; coronis donatos. Idem ibi centuriones, militesq;, atq; equites, corniculis armillisq; argẽteis donat. Et Decius tribunus ob seruatũ ex obsidione præsidiũ Romanum, dissipataq; Samnitiũ castra, aurea corona ab A. Cornelio Cosso donatus. Aurea verò corona erat quæ castrensis, ex auro quippe in valli speciem fabrefacto, quæ dabatur ei qui hostium castra pugnando primus introisset.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE ADAMANTE.

HInc sermonem transtulimus ad Adamantem, quo super multa vltrò citroq́ dicta sunt, dum tu ea quæ passim prædicantur, quæq́ lectione laboreq́ tuis super acquisieras, commemorares. Verùm ea quæ tu meministi, quæq́ tuopte studio consecutus es, hîc repetere superfluum iudicaui: quare ea tantùm quæ paucissima illis ego addideram, recensebo.

FORTITVDO.

NOn temerè scilicet Adamantem pro fortitudine proponi, cui robur indomitũ, visq́ insuperabilis, nomen meritò fecisset, quippe qui limæ, scalpro, & malleo duritia inenarrabili resistat: quodq́ omnium maximè admirandũ est, cõtra etiam ignis violentiam incolumis lapillus euadat, neq́ calore quidem admisso: vnde Græci ex ipso nomine à re imposito, gemmam indomitam intelligi voluêre. Per hanc verò ea fortitudinis virtus ostentatur, qua quis ea quæ aduersa acciderint ferendo peruincat, secundis nihil quicquã immutetur, atq́ vt apud Horatium est, rebus angustis animosus atq́ fortis appareat, idemq́ vento secun
B dissimo turgentia vela contrahere sapientia duce didicerit. Quin etiam id insitũ diuinitùs habere fertur Adamas, vt mentem animumq́ gestantis vano metu liberet, vt superbæ etiam fortunæ responsare suadeat.

INEXPVGNABILIS.

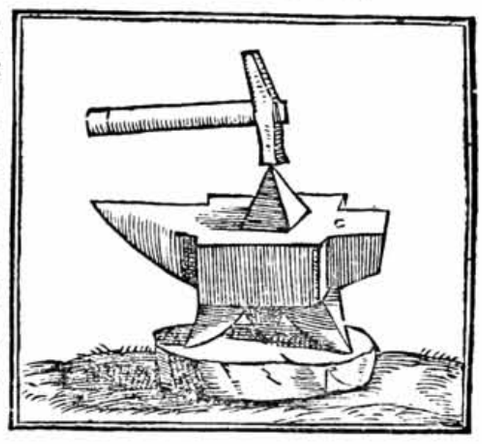

TRansit & in cõmunem locum significatũ huiusmodi, vt tã de animi fortitudine, quæ virtus sit, hoc est, honesti iustiq́ causa concepta, q̃ etiam de obturata aliqua mentis destinatione, quæ nulla queat ratione loco dimoueri, possit intelligi: eaq́ de causa Ditis pectora adamantina fingi, & apud inferos solido ex Adamãte portas & columnas esse, atq́ ita demùm omnia dura & implacabilia, eius lapilli elogio significari. Adamanta quidem Plutonem Theocritus manifestè nuncupauit, Pharmaceutria:

Τύδ' ἄρτεμι καὶ τὸν ἐν ᾅδᾳ Κινήσαις ῥ' ἀδάμαντα.

C Propterea enim dictũ hoc nomine aiunt interpretes, quòd durus sit & inexorabilis: aiunt enim loco hoc ρα particulã intentionis esse, atq́ ita Plutonẽ mirum in modum inexorabilem exponunt. Sed vt ad eam partem quæ virtutis est redeamus, qua scilicet quis munitus ærumnosissima quæq́ patiẽtissimè perferat, nulliq́ calamitatũ generi succumbat, Adamantius vbi causam quærit, cur corpus etiam Iobis viri iusti piiq́, Deus in potestatẽ dæmoni concesserit affligendum, comparationẽ ab eo desumit, qui boni Adamantis dominus, eum cuivis periculis omnibus cõcedat explorandũ, dicatq́, tolle, proba, experire, tormentisq́ omnibus examina: sic omniũ cognitor atq́ prescius, qui optimè nosset Iobẽ Adamantum inuiolabilem, poscenti diabolo eum dedit in potestatẽ, sibi quidem satis cõscius Iobẽ verũ Adamentẽ esse. Mox illa de Christo subiecit: Sic nanq́ & singularis ille et diuinus, cœlestis atq́ incorruptibilis Adamas vnigenitus Deus à patre ad terras missus, de quo dicit Deus Pater: Ecce ego ponã Adamantẽ in medio populi mei, quẽ neq́ ignis tentationũ in deserto cõminuet, quẽ ictus, verbera plagæq́ impiorũ in cruce nõ atterent cõminuéntve, quem neq́ sepultura, neq́ descensus ad inferos vel minimùm violare poterũt, sed enim omnia superabit, seq́ diuinũ et incorruptibilẽ probabit Adamantẽ. Et ne quis fabulosa putet

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quę de hircino ſanguine, cui rerũ vni cedat Adamas, memoriæ produnt, memo D
ratu digna ſunt quæ ſuper hoc D. Cyprian. lib. de duplici martyrio diſſerit, cùm efferas nationes quas Romani nunc̃ frãgere vel domare potuerint, Chriſti ſanguine indicat emollitas. Qui naturę cauſas ſcrutantur, ait, narrãt Adamantẽ nulli chalybis duritiei cedẽtem, hircino ſanguine maceratum, ictu mox malleorum diſſilire. Nullus autem Adamas corde ſaxeo peccatorum durior. Hoc igitur cor ferreum, cor ſaxeum, cor pluſquàm Adamantinum emollit ſanguis Chriſti.

LITATIO.

IN Hebræorũ ſacris Adamas litationis ſignum habebat: quia quæ foret ſummi numinis de mortaliũ reb. ſentẽtia, manifeſtabat. Geſtabat enim eorũ Pontifex ornamentũ quoddã ante pectus opere pulcherrimo elaboratũ ex auro, nõ vltra palmi magnitudinẽ, in cuius medio veluti ſtella quædã aurea eluceſcebat, duo vtrinc̃ Smaragdi, quorũ vnus tribubus ſex, totidem alter ex XII Iſraëliticis inſigniti erant. Inter Smaragdos medius Adamas erat. Sacerdos igitur Deũ de re quapiã cõſulturus, precib. ritè prolatis, ſupinis in cœlũ manibus porrectis, oculos in id operis cõiiciebat, dec̃ ꝓpoſita re Deũ interrogabat: qui ſi proſpe- E
ra ſecunda c̃ pollicereť, Adamas ardentiſsimo ſplendore promicabat, radijs c̃ fulgẽtiſsimis coruſcare quodãmodo videbat. Sin aũt ex voto nihil promitteba tur, lapillus nihil quic̃ immutatus, ſua ſe ſpecie continebat. At ſi Deus populũ cædi deſtinaſſet, ſanguineus apparebat. Si mors cuiquã impẽdebat, nigro obfuſcari cõſpiciebatur: id c̃ geſtaminis EPHVD illi appellitabãt, de quo tota ſacra hiſtoria plurima. Sedenim & genus veſtis ſacerdotalis erat Ephud, quę aliter ſuperindumentũ, vel ſuperhumerale appellat: cuius veſtimenti duo erant genera: vnum lineũ & ſimplex, quod ſacerdotes habebant: alterũ diuerſis coloribus, ex auro, purpura, & byſſo, hyacintho gemmis c̃ ſuprapoſitis ornatũ, quo ſoli Pontifices vtebantur. Logium quoc̃ inter ornamenta Pontificia celebre, noſtri Rationale appellitarũt, de cuius ſignificato alio cõmentario diximus, contenti hîc formam eius ex Eucherio prodere. Erat verò pannus exiguus, ex gemmis & auro coloribus c̃ varijs, qui ſuperhumerali cõtra pectus Pontificis adnectebatur.

SAPPHIRVS.

IMPERIVM, AVT SVMMVM SACERDOTIVM. F

SApphirus & apud veteres & apud iuniores, omni ætate, magna ſemper in celebritate fuit: ſiquidem per eum imperium, aut ſummũ ſacerdotium ſignificari manifeſtum eſt. Cauſam nonnulli eam cõminiſcuntur, quòd lapillus is cœlitùs à Ioue & à Saturno vim quandam contrahat, vt ad eiuſmodi euenta viam præparet, & faciliora hæc affectantibus omnia reddat: ita ab Ioue regnũ, ab Saturno ſacerdotium impetrari. Sedenim pietas noſtra ſanctiora patrum documẽta proſequẽs, Sapphirum in ſimilitudine Throni figuratum apud Ezechielem agnoſcit, id c̃ Dei Opt. Max. ſedem ſignificare cõtendit. Eucherius hinc cœleſtes formas, ipſos c̃ angelos intelligit, ita per ſerenum cœlum electorũ cõuentus oſtendi. Nec c̃ diſſimilia Heſychius ſuper tunica coloris hyacinthini.

COELVM DECIMVM.

SPecies tamẽ ea Sapphirei throni, vt ab Iſaache philoſopho explicat, decimũ cœlorũ orbẽ deſignat, empyreũ ab alijs vocitatũ: ex colore ſiquidẽ ſapphiri nitorẽ intelligunt illius lucis, q̃ omnẽ ſupereminet lucẽ. Throni verò ſimilitudo immobilitatẽ eius indicat: ſiquidẽ orbis ille fixus manẽs, & quietus eſſe perhibeť. In diuinis ſanè literis legere eſt, Intuebũť pij quę ſub pedib. Dei ſunt, quaſi opus

lapidis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A lapidis ſapphirei. Quinetiam profanæ religionis autores Iouem in throno ſtatuebant, quod firmæ apud eum perennitatis indicium eſſet,

Qui ſtabilis cùm permaneat, dat cuncta moueri.

SMARAGDVS. VIRGINITAS.

Vnt qui perpetuo claroq; Smaragdi virore conſiderato, ſignum id eſſe virginitatis velint: idq; inſuper argumento addunt, in patranda re venerea, quod experimento compertum eſt, ſi quis lapidem attingat, eum ſponte frangi. Cæterùm Aſtronomi Smaragdum Veneri cœleſti dedicarunt, et ad impetrandũ eius numinis afflatum perquàm idoneum eſſe profitentur. Nihil autem cœlitùs non vndecunq; purum, honeſtum, & candidum, mortalium animis, ſi Platoni & veritati credimus, inſpiratur.

IASPIS. GRATIA.

B Aſpidem pro gratia poni autores tradunt. Sumptum ab eius vi, quòd mortalibus perſuaſum eſt gemmam eam hominum gratiam conciliare erga geſtantẽ. Vnde non otioſe dictũ à Virgilio volunt,

Illi ſtellatus Iaſpide fulua Enſis erat:

quo præcipuè tempore Didûs gratia expetebatur, cuius amore detentus,

Carthaginis fundabat arces, ac tecta nouabat.

VENVSTAS.

SVnt qui gemmas omnes in ornatu Veneri deberi putent, quòd ſcilicet eam maximè comptam eſſe deceat, & deliciis omnibus affluentem. Operæpreciũ verò eſt apud Tertullianum legere, quæ de moroſa gemmarum cura diſſerit, dum noſtras miſeratur ineptias, qui tam anxiè in re tam inani occupemur: Tardè (ait) teruntur vt niteant, ſubdolè ſubſtruuntur vt floreant, anxiè forantur vt pendeant: & alia in hanc ſententiam. Vniones tamen cùm ad ornatũ præcipuè comparentur, venuſtatis ſignificatum ſibi ante alias vſurparunt: lapilli enim reliqui non de pulchritudine tantum, ſed de dotibus etiam alijs cenſentur: in vnione nitor & læuor tantum expetitur. Quòd verò fuerint qui eos etiã devorare magnificum exiſtimarint, id improbitati potius, quàm vlli ſit liberalitatis ſplendori tribuendum. Diuinæ literæ per hieroglyphicum margariti, præ-

C mium oſtentant quod rectè facientibus offertur. Euangeliſta: Inuento autem vno precioſo margarito abiit, & vendidit omnia quæ habuit, vt id emeret.

VNIONES. LACHRYMÆ.

ILlud magis receptũ, vnionem eſſe lachrymarũ indicium, ſumptum quidem à coniectoribus, qui viſos in ſomnis vniones lachrymarum profluuiũ portendere tradiderũt: aiunt enim, δηλοῖ μαργαρίται δακρύων ῥόον, vt apud Sudã eſt, Artemidorũ, & alios. cuiuſmodi ſomniũ cùm nobis aliquando contigiſſet, reſq; poſtmodum ſubſecuta eſſet, ita cecinimus:

Viſus eram niueos manibus tractare lapillos,
Vnio in his, lætis gemma inimica viris.

AMETHYSTVS. SOBRIETAS.

NEq; deſunt qui Amethyſtũ pro ſobrietate poni dicãt, quòd eiuſmodi lapidem cõtra ebrietatem ſtare compertũ eſt: non enim vino tentari, qui eum geſtet: in quo præter nomen, quod eius eſt ſignificatio-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nis, nihil certi habeo, plerisque tamen, qualecunque sit, commentum placet. D

DE PECTINE.

ERam hic finem facturus, cùm tu vt prosequerer ita hortatus es: Mulierem nobilem gemmis aliquot ornauimus, sed ea nisi caput cõpserit, parum profecerimus: addamus igitur & pectinem, & speculum, vt si qua eo vti velit, non aliunde quæsitum eat. Subieci ego:

VENVS.

VEneri quidem pręcipuè sacer est pecten, eiusq́ Deæ statua cum pectine aliquãdo Romæ dicata est, soluto quippe voto, quod mulieres Romanæ vouerant, comis propter insuperabilem pruriginis ardorem abrasis: quo quidem incommodo atq́ cruciatu liberatæ, statuam huiusmodi Veneri erexêre, quæ comas restitueret. Eandem etiam barbatam statuerunt, quòd vtroq́ sexu prædita sit Venus, quã à lumbis ad superiora, marem, ad inferiora fœminam esse dictitabant. Atq́ huc spectat Maronianũ illud, Discedo, ac ducente Deo. quãvis non contemnendi autores vtrunq́ sexum diis attribuant. Sed super hoc alibi. Sanè quod ad pectinem attinet, Naso eum Cytheriacum dixit: E

Sæpe Cytheriaco deducit pectine crines. Metamorph. vbi de Salmaci.

Ea enim propria est muliebris curæ vanitas, vt in comendo ornandoq́ capillo, studium omne suum exerceant. Quare in numismatis videas Faustinæ caput multis & diuersis capillorum concinnitatibus sæpe variatum. Sanè Seleucus meritò duodecim eos versus sustulit, quibus Hesiodus inducit Palladem, Theogonia, Pandoræ satagentem, comendo eam & ornando: indignum ratus sapientiæ deam tanto studio circa muliebris ornatus curam occupari. Versus illi XII hi sunt:

Ζῶσε δὲ καὶ κόσμησε θεὰ γλαυκῶπις ἀθήνη,
Ἀργυφέϊ ἐσθῆτι, κατὰ κρῆθεν δὲ καλύπτρην
Δαιδαλέην χείρεσσι κατέσχετε, θαῦμα ἰδέσθαι·
Ἀμφὶ δὲ οἱ στεφάνους νεοθηλέας ἄνθεσι ποίης
Ἱμερτοὺς παρέθηκε καρήατι παλλὰς ἀθήνη:
Ἀμφὶ δέ οἱ στεφανὴν χρυσέην κεφαλῇφιν ἔθηκε,
Τὴν αὐτὸς ποίησε περίκλυτος ἀμφιγυήεις
Ἀσκήσας παλάμῃσι, χαριζόμενος διὶ πατρί,
Τῇδ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τετεύχατο, θαῦμα ἰδέσθαι, F
Κνώδαλα ὅσσ' ἤπειρος τρέφει, ἡ δὲ θάλασσα.
Τῶνς ὅγε πολλ' ἐνέθηκε, χαρίς δ' ἀπελάμπερο πολλὴ
Θαυμασίη, ζωοῖσινς ἐοικότα φωνήεσσινς.

DE SPECVLO. EXPLORATIO.

SVnt autem qui speculum explorationis signum esse velint, propterea quòd & næui & rugæ, & vniuscuiusq́ color, & alia quæ forent incognita, indice speculo deprehenduntur.

FALSVM.

SEdenim sapientius illi rem expendisse mihi videntur, qui falsum ex speculo significari tradiderunt, in quo scilicet quamvis similitudo quædã appareat, eo tamen falsa est, quòd in speculo quæ læua sunt, dextera: quæ dextera, læua referantur, atq́ ita veritati fucus fiat.

HYMNVS.

ALioqui speculum Pindaro est hymnus, in quo scilicet res pręclarè gestas, virtutesq́ cuiuspiam celebres possimus intueri.

AD

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

AAD ILLVSTRISS. PRINCIPEM D. NICOLAVM RODIVILVM OLICÆ ET NESVESII DVcem, Palatinum Vilnenſem, ac magni ducatus Lituaniæ ſummum Mareſcalcum & Archicancellarium, Breſſenſem, Saulenſem, Boriſſouienſemq; Capitaneum, De iis quæ per arma ſignificantur,

EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS

PIERIVS VALERIANVS.

CVM iam varios commentariolos diuerſis miſiſſem amicis, dediſſemq; operam vt argumenti ratio vnicuique non inconueniens eſſet, diligenter diſpicien dum mihi putaui, cui nam hanc noſtrã de Armis elucubratiunculam inſcriberem. Verùm cùm arma acri mittenda viro non ignorarem, tu certè Nicolae Rodiuille Magnanime princeps, animo ſtatim obverſabare meo: téque vnum è multis delegi, in cuius patricinio ac tutela, noſter qualis is cunq; eſſet in hac re inſumB ptus labor, conquieſcere deberet. Nam cùm multæ ſeſe offerrent cauſæ, quæ quemvis ad te vel amandum, vel ſuſpiciendum allicere poſſint, vt animi tui celſitudo cum ſumma coniuncta clementia & moderatione, ingenium facile & apertum, nulla maleuolentia ſuffuſum, nullaque auaritia inquinatum, bellicæ laudis militariſque gloriæ flagrans ſtudium, tum illa in primis Caroli V. Imp. Sigiſmundiq; Sarmatiæ regis (quos maieſtatis cauſa nomino) de inſigni tua virtute teſtimonia tot tantáque fuere, vt alter te Ducem renunciaret, ab altero multis maximiſque Lituaniæ imperiis & adminiſtrationibus ornatus longè clariſſimus eſſes, dignúſque habitus qui in fortium bellicoſorúmq; populorum vel flore vel robore ſummam poteſtatem haberes, & in quo omnes rebus ſecundis animi æquabilitatem & religionis propagationem agnoſcerent, aduerſis inuictum robur cernerent, & diſciplinam militarem prudentiámque in adminiſtrandis diſponendiſque ſingulis ſequerentur, & autoritatem ampliſſimam libenter retinerent. Hæc cùm in te ſint dona, coneríſque tam pulchro laudabilique exemplo ad eorundem lucem alios multos adducere, & quaſi normam boni gubernatoris dirigere, meritò te omnes ſtrenuium iſtic hominum florem, ditionum iſtarum firmamentum, boníque principis ornamentum exiſtimant: meritò quoque nos T. Excellentiæ hoſce noſtros de Armis commentarios C nuncupamus & conſecramus. Arma certè huiuſcemodi mittimus ad bellum ita delectabilia, vt eadem vel domi ſedens, in alto contrectare poſſis ocio, cùm in iis ipſis & diſciplinarum cultum, & variæ eruditionis totiúſque antiquitatis imaginem honoratiſſimam ſis agniturus. Hæc qualiacunq; à me conſcripta, meæ in te perpetuæ obſeruantiæ teſtes, probata ad alios venire patieris: equidem nec dubito, quin tuo patrocinio defenſa, gratiora omnibus futura ſint. Faxit Deus Opt. Max. vt poteſtas & voluntas quas tibi dedit, eos exitus habeat, qui & illi maximè gloriæ ſint, & Chriſtianis vtilitati, & tibi dignitati. Vale.

IVS IN ARMIS.

DEORVM, vt hinc exordiamur, ſimulachra armis ornata, autoritatem, vimq; armorum indicant. Nam Græci præcipuè deos omnes in vniuerſum ferro accinctos fingere conſuerũt, ex eo ſcilicet innuere volentes, armis omnia parêre, in armis ius eſſe: cùm tamen Phœnices, vtpote mercatores, & aſsiduis dediti negociationibus, deos cum loculis & crumenis bene pecunioſos omnes effingerent,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nempe quòd rerum omnium vim penes aurum & diuitias eſſe arbitrarentur. D

MVLIEBRIS VIRTVS.

QVòd verò Lacedæmonij Veneris armatæ ſimulachrũ dedicarint, virtutis id hieroglyphicum, quæ pręnituit in mulieribus. Nam cùm Lacedæmonij bello cum Meſſeniis congreſsi eorum impetum ſuſtinere non poſſent, pedesq; ſenſim retroferrent, vxores eorum hoc animaduerſo, repentè arma corripiunt, impetuq; in hoſtes facto non tantùm lapſam maritorum aciem reſtituêre, verùm & Meſſenios ipſos fugauerunt. Eas inde amplexi Lacedæmonij, provt erant armati, cum armatis promiſcuè, vt Lactãtius ait, concubuêre. Atq; ita mox armatam Venerem colere cœperunt. Neque tamen Venerem tantùm, quam μορφὼ vocitabant, ſed deos, deasq; omnes cum lancea figurabant, vt eas ita redderent honeſtiores. Nihil enim apud eos ignauia turpius, nihil bellica virtute præſtantius habebatur. Alia verò ratione armatæ virgines in ſacrificiis adhibentur: eas enim in numis aliquot, atque etiam in lapideis ſignis atq; memoriis videas lacinia toga in humerum reiecta figuratas. Hę ſunt virgines quæ Armatæ dicebantur, quòd in armum ita veſtes coniicere ſacrificij ritus depoſceret. Vnde etiam poma ex alieno in armum legere, legibus prohibemur, tanto ſcilicet numero aſportare, quantum humerorum onus ſit. Hoc quidem κ' παροιμιακὸν fatemur, ſed hoc loco neceſſarium. E

MARS VLTOR.

VIdere autem eſt pleriſq; locis, atq; etiam in numis, ſigna Martis Vltoris cum ſcuto & haſta, quæ nimirum belli indicia ſunt, cùm omnis eius ornatus in eo verſetur, vt arceat à ſe cladem, & hoſtibus inferat calamitatem. Hinc prouerbiũ illud emanauit, ζωὴ δόρει, ζωὴ ἀσπίδι, cùm quid omni conatu aggrediendum innuimus. Huiuſmodi verò ſtatuã ſibi Seſoſtris erigi curauit ſupra quatuor cubitorum magnitudinem, vt ita mortales reliquos ſuperaſſe geſtarum rerũ gloria teſtaretur. Nam eorum quæ præclara geſſerit Rex hic Ægypti, pleni ſunt omnes antiquitatis libri.

F

BELLVM INDICTVM.

APud Romanos indicti belli ſignum erat haſta ferrata prævſtaq; fecialis manu prætenta, quam vbi primùm in hoſtium fines emiſiſſet, tribus puberibus præſentibus, cauſa prius expoſita, bellum iuſtum indictum, fieriq; cœptum intelligebatur. Hinc apud Maronem Turnus primus iaculatum intorquens emittit in auras Principium pugnæ.

TVMVLTVS.

ARCVS ET SAGITTAE.

AEgyptij ſanè ſacerdotes tumultum, aut belli principiũ eſſe factum, ſignificare cùm vellent, armatũ hominem figurabant, qui telum arcu cõtenderet, & ad feriendũ paratus videretur. In diuinis tamen literis per arcum & ſagittas ab improbis hominibus paratas, interpretes totũ belli apparatũ accipiũt: & huiuſmodi ſignificatione Pſal.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A LIX. Dedisti metuentibus refugium, vt declinare valeant arcum. quamvis in Hebraicis codicibus LX longè alia lectio reperiatur. Ita tamen legit Euthymius, & hic arcum recipit Ecclesia.

SOLARES RADII.

IN Apollinis verò Dianęq́ꝫ simulachris arcus & sagittæ vibratilem radiorum vim ostendunt. Vnde Lucretius hieroglyphicè ita eos expressit:

Non radij Solis, neq́ꝫ lucida tela diei.

Eædem in Sagittario cœlesti signo, vim eius à remotissimis etiam locis in plantas & herbas permeare, quæ quidē vbivbi sunt, solari omnino vi viuidæ, & incolumes conseruantur. In Gallieni sanè numis Sagittarij signum est, quale cœleste illud fingitur, cum inscriptione, APOLLINI CONS. AVG.

DE PHARETRA.

MInimè verò prætermittendus est locus in carminibus diuinis Psalmo X, Siquidem impij arcum sæpius intenderunt, promptuariis sagittis pharetram impleuerunt, quas in quempiā probi cordis hominem immitterent. Non-
B nulli Paraphrastæ, dum nouitati forsan plus æquo student pro eo quod apud Græcos est, ἡτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν, sagittas ad neruum accommodarunt, ponere maluerunt, nempe quòd ita id exponendum codex Hebraicus admoneat.

COR, CONSILIVM'QVE.

ADamantius tamen Græcam secutus lectionem, ita pharetram agnoscit, vt quid habeat hieroglyphici, etiam interpretetur: per eam enim cor intelligit: per sagittas, consilia, & cogitationes: per arcum, os & labia. Nam & alibi dicitur, Cor impij repletum est veluti pharetra sagittis venenatis. Consilia enim cogitationesq́ꝫ pessimæ, impiorum sagittæ sunt: arcus verò, os & labia: quo distento, quippe adaperto, virulēti cordis spicula depromūtur ad vulnera. Quòd verò dictum est è latebris, nō otiose appositū: siquidem hi cùm lucem odio prosequantur, in tenebris delitescunt, & in cæca malignitatis atq́ꝫ ignorantiæ latibula sese abdunt. Iam verò apud Lucianū legas, πολὺ τῶν ὠδὶ μισθῷ συνόντων, stare aliquem in insidijs incognitum, qui arcu semper intento speculetur, qua latus exeras, vt ea te quamprimùm parte conficiat. Vbi nimirum delatorum intelligas malignitatem, qui dicta factaq́ꝫ explorant tua, ac simul aliquid exciderit impru-
C denti, collectum statim ad dominum deferunt, vt aliquod inde tibi detrimentum accedat. Olympiis quoq́ꝫ Ode secunda, tela pro verbis, pharetram pro sententiis à Pindaro positas invenias, in hunc modum: πολλά μοι ὑπ' ἀγκῶνος ὠκέα βέλη ἐντὸν ἐντὶ φαρέτρας φωνᾷντα συνετοῖσιν: Multa mihi tela velocia sub cubito in pharetra sonantia exaudiuntur, propter orationis acumen, & laudationum opportunitatem, inquiunt interpretes. Præclara enim esse debent, neque ab obtuso ignauoq́ꝫ ingenio prolata, quæ dicuntur, sed ea opportuno etiam loco disposita. Alibi diximus, mysticæ philosophiæ interpretes Plutonis cor ab Herculea sagitta vulneratum, hieroglyphicè significare velle, nullum esse tam abditum in rerum natura locum, quò non pervenerit philosophia: eius enim scientię latebras multi memorant. Nam & Nazianzenus Basilium ait philosophiæ latebras omnes penetrasse.

VVLNERA AMORIS.

AMori verò arcus in primis dedicatur, propterea quòd eo vulnere saucij, semper eminus feriuntur, veluti sagitta quadam ab amatis oculis emissa, & in amantium oculos recepta. Sunt verò illi, vt philosophatur Plato, radij

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quidam tenuiſsimi, qui ex intimo cordis expirant, vbi vitalis ſanguis dulciſsimus calidiſsimusq; ſedem habet, viaq; ſibi, vt Muſæus ait, per oculos patefacta, per amantis identidem oculos illapſi, ad intimum eius cor penetrant, accenſoq; interim magis ac magis ſanguine, bilis etiam inflammatur, vnde ille ſequitur dolor, quem affixum eſſe cordi amantes omnes profitentur, quicunque illos euentus, aut durus, aut facilis ſequatur. Hinc etiam adiectæ ad amorem faces, de quibus alio loco diſſeruimus. D

AMOR.

APud coniectores ſanè, ſi quis ętate florida vir aut fœmina pectus ſibi tranſfixum imaginatus fuerit, amorem ſignificat. Non æquè id in grandæuo, ſiquidem huic id ſomnij triſte aliquid, & illetabile nuncium affert.

POENITERE.

IN diuinis verò literis ſagittæ ſæpiſsimè ponuntur pro doloribus, qui ex rerum perperàm actarum conſcientia cor ſtimulant, compungunt, exulcerãtq;. Ita Pſalmo octauo ſupra XXX, Quoniam ſagittæ tuæ infixæ ſunt mihi: Attigerunt me, tranſtulit Symmachus. E

COELVM.

SEdenim philoſophi cùm amoris cognomento cœlum intelligant, non ociose commenti ſunt & alas & ſagittas velocitatis indicia figurare, ſimulq; faces, vtputa ignem, quo cœlum ipſum maximè ſpectabile eſt: ac puerum denicq;, cùm ſenium auferant à cœlo. Amorem inſuper primum omnium genitum autumant, & cœlum initiò creatum à Deo ſacræ teſtantur literæ.

VELOCITAS.

ESto igitur ſagitta velocitatis etiã hieroglyphicum, cuius ergò Virgilius iuuenibus curſu pedum certaturis cùm equum primò præmiũ propoſuiſſet, alteri Amazoniam pharetram, plenamq; ſagittis pollicetur. Et Armenij ſagittam Tigrin vocant, vnde & velociſsimum animal Tigris, & fluuius rapidiſsimus, qui ex Armenia in Meſopotamiam labitur. Ibi enim ſagitta Tigris dicitur. Et Pſal. ſeptimo, quòd minatur propheta futurũ vt Deus gladium ſuum expediat, & arcum intendat: interpretes per gladium acerbitatem, per arcum celeritatem mortis indicari tradunt. Ab hac ſagittarum velocitate vulgus totius Italiæ hodie cùm quid properandum eſſe innuit, vocabulum formauit Affrezzare, ex quo ſagittam frezam vocant. Sanè Abarin genere Hyperboreũ apud Scythas tantæ velocitatis hominem fuiſſe tradit Nazianzenus, vt cùm ſagittam, veluti fabulantur, accepiſſet ab Apolline, emiſſam eam pari curſus pernicitate conſequeretur: quo ſigno populos circumiens reſponſa dabat, inde ſibi fidem acquirens, quòd conatus ille longè ſupra humanas vires eſſe putabatur. Sed non fabuloſe apud nos dictum, Sicut ſagittę in manu potentis, ita filij excuſſorũ: per quas Eucherius Apoſtolos hieroglyphicè ſignificari tradit, qui orbem terrę volatu perniciſsimo peragrantes, doctrina ſua mortalium, qui nõdum Deum norant, corda penetrarunt. Filij verò excuſſorum, quia de prius excuſsis telis, hoc eſt, Prophetis, Apoſtoli geniti ſunt. De iis Pſalmographus ait: Miſit ſagittas ſuas, & alios aliò delegauit. Pleriſq; enim locis ſagittæ verba diuina ſunt, quæ penetrabili charitate corda noſtra cõfigunt. Hic arcus ille erat, quem tetẽderat, paratumq; ad feriendum aſſeruabat: quamvis hoc nonnulli ad minas referant, quòd arcus inter alia ſignificata, minarum etiam ſignum ſit. Vnde Horatius: F

Nec ſemper feriet quodcunq; minitabitur arcus.

CON-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

CONTRARIETAS.

VBi tamen ſagittæ duę parallelari poſitu iacentes animaduerſæ fuerint, quarum cuſpides altera ad alterius pinnas viciſsim conuertantur, præſentaneæ contrarietatis ſignum eſſe volunt.

FRACTA BELLI FEROCIA.

QVemadmodum verò arcus intentus belli ſignum eſt, ita fractus ſublatam belli ferociam oſtendit. Et in oſtentis eodem accipitur ſignificato: veluti quod in recentiorum hiſtoriis legitur, ea nocte qua Rex Attila ſanguinis eruptione, quæ profluuio effuſiſsimo de naribus emiſſa eſt, ſuffocatus & extinctus eſt, ſupremum numen Martiano Imperatori apud Conſtantinopolim agenti apparuit in ſomnis, arcumq; Regis defuncti relaxatum, vt alij, fractum, oſtentare viſus eſt, quod de bellica eius ferocia iam extincta ſignum fuit. Et in diuinis literis ſcriptum eſt, Deum eorum conterere arcum, & arma confringere, qui pietate poſthabita ſpem omnem in ferocitate ſua poſuere.

PERSÆ.

B AB eo verò armorum genere, quo Perſæ plurimùm vtuntur, ſagittas numis Darius impreſsit, ſiue ita gentem ſuam ſignificare voluerit, ſiue potentiam ſuam latè diffuſam indicare. Nam & in Artoxerxe ſagittarius miles cuſus erat, eaq; de cauſa numi illi Sagittarij vocitabãtur, vt Plutarchus Apophthegmatis. Vnde non infacetè dixerit Ageſilaus, triginta ſe millibus Sagittariorum Aſia pulſum, cùm ea ſumma Rex corruptis per Timocratem Athenienſibus effeciſſet, vt bello aduerſus Lacedæmonios concitato is prouincia decederet. Quod quidem dicterium proximè accedit ad Gylippi Noctuas, de quibus loco ſuo.

PESTILENTIA.

SAgittas autem Apollinis in Græcos immiſſas, peſtilentiam manifeſtiſsimè ſignificaſſe nulli dubium: de quibus latè apud Homerũ. Hæ verò hieroglyphicè ſolares radios indicãt corrupto cœli tractu contagem illam diſpergentes. Et Chriſtiana pietas è diuorum numero Sebaſtianum ſagittis impetitum, dum Chriſto fidei teſtimonium præſtat, aduerſus peſtilentiam ſibi tu-
C telarem propoſuit.

DAMNATIO.

SVnt qui telum in ſagittæ cuſpidem ita figuratũ, damnationis ſignum eſſe autumẽt, aut explodendum ſummouendúmve aliquod ineptè dictũ in ſcriptis, id quod Ariſtarchi ſummi Grammatici iudicio inter hieroglyphica receptum eſt, quòd eo ille ſigno vſus ſit in adulterinis apud Homerum carminibus ſummouendis.

DE HASTA. SAPIENTIÆ VIS.

QVòd Palladem armatam vbicq; conſpiciamus, indicat, arma parum proficere, niſi quæ per ſapientiam adminiſtrantur. Nam ſtulto præcipitíq; ingenio Imperatores, quot & quantas & ſibi & Reipublicæ calamitates attraxerint, vt alia diſsimulẽ, clades illę inſignes ad Trebiam, ad Thraſimenum, ad Cannas acceptæ, facilè oſtenderũt. Porrò autem hasta in manu Palladis, ingenij vim atq; promptitudinem oſtendit. Vnde apud Martianum legas: *Haſta etiam vibrans penetrabile monſtrat acumen.*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

FAMA. D

AD hæc lancea in quacunq; videatur imagine, præter militiam ipſam famæ etiam celebritatem indicat. Quare Lyſippus, vt Plutarchus ait, eam in Alexandri manu poſuit, fulmen quod alij fecerant, aſpernatus, vtpote qui celebrem eum vna vix ætate exiſtimaret, dummodo quis veritatis ſtudioſus, ea tantũ quę re vera geſta fuiſſent ab Alexandro collegiſſet. Quod verò ad extenſionem in longinquum facit, telum appellant quicquid à manu iacitur, quòd πλῆ & πλόϑι procul apud nos ſonat. Quanquam apud Caium Iuriſconſultum telum vulgò appellaretur, quod ab arcu tantùm mitteretur.

HOSTIS INFENSISSIMVS.

INfeſtiſsimum hoſtem, qui omnes, quò maximè lædat, vias exploret, nõnulli ſignificare cùm volunt, iaculum terræ appreſſum cuſpide in eius lęua ſtatuũt, dexteram verò ori obiiciunt, eo geſtu, vt in eam inſpuat, nempe quòd perſuaſum ſit, ictus aggrauari ſaliua in manum ante conatum ingeſta. Id verò ea de cauſa fit, quia manus ita magis ſolideſcit, & maior in vibrando vis accedit, non autem quòd ea quædam ſit faſcinatio, vt Magi putant. E

OFFENSIONIS ILLATÆ POENITENTIA.

NAm illud forſan pertineat ad Magiam, quòd à iactu, ſi quem inferendæ iam iniuriæ pœnituerit, in mediam expuendo manum, qua vibrauerit, leuari percuſſum à pœna prodiderunt. Alioqui pleraque alia expuere, contra omnes faſcinationes & pericula amuletum eſſe creditur. Vnde apud Theocritum τρὶς ἐς ἐμὸν ἔπτυσα κόλπον, ter in ſinum meum inſpui. Meminêre huius rei & Plinius, & autores alij plerique.

SVMMVS HONOR.

SEdenim ne Lyſippum adeò malignũ aut inuidum in Regem ſuum, vt paulò antè dictum, fuiſſe ſuſpicemur, ſciendum haſtæ geſtamen haud quaquam inter vulgares honores habitum, tantæq; apud veteres venerationis fuiſſe, vt loco diadematis pro inſigni Regio haberetur. Neq; temerè Virgilianus Æneas,

Bina manu lato criſpans haſtilia ferro, Ingreditur. Et Regis filius Pallas apud eundem, telo rapto volat obuiús ipſe Æneæ. Neq; quidem ea ſolùm donari ſolitos tradunt qui fortiter in bello feciſſent, verùm & Iunonẽ Curitin ab ea nuncupauerunt: Curis enim haſta Sabinis erat, quod iam apud omnes pervul- F gatum eſt.

STRENVVS.

EOrum qui fortiter feciſſent inſignia, more quodam hieroglyphico apud veteres fuiſſe reperio haſtas puras, quibus milites ab Imperatoribus donari ſoliti: eaq; de cauſa Sicinium Dentatum, Plinio referente, haſtis puris duodeviginti donatum. Haſtas verò puras, Donatus & Seruius interpretantur, ſine ferro, eo præſertim Maroniano verſu:

Ille, vides, pura iuuenis qui nititur haſta:

qui quidem futurus erat Rex, multorumq; Regum parens.

BELLVM.

APud Carthaginenſes, genus intractabile bello, belli haſta erat indicium. Hinc cùm bellum velle ſe cum Romanis profeſſuri eſſent, Romam ad eos haſtam ſuæ voluntatis ſignum miſerunt. Sedenim apud Macrones, dare acciperęq; lanceam, ſanciti fœderis ſignum fuit; cuius rei meminit Xenophon De reditu Græcorum IIII.

SVM-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A EA verò de cauſa viros fortes haſta donari putat Feſtus Pompeius, quòd haſta ſumma armorum & Imperij eſſet, captiuoſq; ſub ea venidi morem fuiſſe: proindeq; rei fortiter geſtæ ſignum erat. Et ſub iugum mittere, qui ſuperati eſſent, quiq; per vim ſub Imperium deveniſſent, apud hiſtoricos frequentiſsimũ. Conſtabat verò iugum ex haſtis tribus, duab. quidem fixis, et alia in tranſverſum ad eas alligata: ſub his enim diſcinctos tranſire cogebant, inquit Feſtus, vbi diſcinctos intelligendum, armis ſpoliatos. Hinc etiam mos apud Romanos fuit, vt nuptarũ capita cœlibari haſta comerentur, propterea quòd quæ nuberet, imperio viri ſubiiceretur. Cœlibarem autem haſtam vocabant, quæ in corpore gladiatoris abiecti occiſiq; ſtetiſſet.

SVMMA IMPERII.

CONIVNCTIO MARITALIS.

B ALiunt verò nonnulli coniunctionem maritalem hieroglyphicum id ſignificaſſe, vt quemadmodum haſta ipſa in corpore gladiatoris hæſiſſet, coniunctaq; fuiſſet, ita debere ſponſam viro coniungi, vt, quod noſtrę monent diuinæ literæ, duo ſint in carne vna. Alij boni tantùm ominis cauſa factum autumant, vt vota hinc oſtenderentur, fore vt viros fortes genituræ eſſent.

DII.

PRæterea, vt Iuſtinus ex Trogo memorat, ab origine rerum pro dis immortalibus veteres haſtas coluêre, ob cuius religionis memoriam haſtæ adhuc, ait ille, Deorum ſimulachris adderentur. Quinetiam ſimplex baculus ſurrectus apud Ægyptios diuinitatis hieroglyphicum fuit. Atq; hoc illud eſt quod Pędianus ait in Diuinationum commentario, nõ placere ſibi eorum opinionem, qui delubra exiſtimant ligna delibrata, id eſt, decoriata, pro ſimulachris deorum more veterum poſita. Id fieri ſolitum à veteribus Cyrillus inquit, quòd natura diuina nullo modo neque deiici, neq; labefactari poteſt, ſed inconcuſſa firmaq; ſuo ſe robore communiat, ſuſtinereq; omnia, & omnium fundamentũ eſſe perhibetur. Sed vt ea etiam quæ ad ineptias vſq; facta ſunt in hoc genere commeC moremus, Alexander Phereus haſtam, qua Polyphranẽ auunculum interemerat, conſecrauit, additis etiam corollis, eiq; tanquam Deo rem diuinã fecit. Tantum verò haſtę à veteribus tributum eſt, vt ſceptrum illud Agamemnonis, multorum Regum ſucceſsione apud Homerum celebre, Chæronei Bœotiæ populi diuinos illi honores meditati, quò cultus eius fieret auguſtior, haſtã appellitarent. Colebant verò illud vti numen, ſingulis diebus hoſtiis à ſacrorum antiſtite immolatis. Cui etiã (tanta fuit hominum veſania) menſa variis inſtructa carnibus parabatur, omniformiumq; placentarum libis referta ſemper adſtabat. Iam & Cenea illum, quem ex fœmina in virum à Neptuno commutatum Græci fabulantur, primum omnium aiunt comites ſuos iuſsiſſe per haſtam ſuam iurare. Vnde mox proverbium, Haſta Cenei: de quo apud interpretem Apollonij, & alios, Argonauticis, plura reperias.

DII PENATES.

ET Penates, qui apud Romanos tanta religione colebantur, armatos, haſtatos quippe fuiſſe, memoriæ proditũ eſt. Dionyſius enim duos ait adoleſcentes fuiſſe militari habitu, & vetuſto opere, qui ſederẽt, & peila in manibus tene-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

rent, cuius rei teſtimonium titulus ſubeſſet, DII PENATES. Eos Nigidius putat eſſe Apollinem & Neptunũ, quòd in Apolline calor & aritudo, in Neptuno humor & frigus intelligatur, quæ noſtræ cõpoſitionis principia perhibẽtur. Et quoniã Penatibus Magnorũ Deorũ cognomentum attributũ eſt, vnde Maronianum illud:

Cum ſociis natóq; Penatibus & Magnis diis,

eruditiores particulam, &, ad expoſitionem poſitam volunt. Alij eos Iouem & Iunonem eſſe voluerunt. horum enim præcipuum eſſe munus, iuuare mortales, atque inde vtrique nomen. Alij Caſtorem & Pollucem Deos magnos vocari perſuaſum habuêre. Sed quoniam in nullo Deorum magis, quàm in dis Penatibus & poëtæ & hiſtorici occupantur, tum ipſa vetus Romanorum religio tam multa, tam ſæpe de his in medium protulit, haudquaquam ab inſtituto negotio alienum fecero, ſi ſuper his aliquid ex remotiore vetuſtate repetiero. Pallantis filiam legimus, cùm Dardano in Arcadia nuberet, dotis nomine munera Palladis attuliſſe, ſcutum quippe breue cœlo lapſum, quod Palladium appellarunt, cumq; huiuſmodi ſcuto Magnorum Deorum ſimulachra. Orta autem ſeditione in Peloponneſo, Dardanum inde cũ vxore & magna Arcadum manu vertiſſe ſolum, atque in Samothraciam nauigaſſe, vbi dotalibus muneribus templum erexit, quibus occultas inſtituit cæremonias, vt ſacra ea ſepararet à vulgi cognitione. Simulachra itaque in ſubterraneo ſpecu condidit, quæ mox cùm inde in Aſiam tranſmigraret, ſecum abvexit, & in Dardania à ſe nũcupata collocauit. Ilus cùm Ilion ædificaſſet, eò Deos ipſos tranſtulit. Æneas ex incendio Troiano ablatos in Italiam vexit, eosq; Lauinij poſuit. Aſcanius in ſuam Albam traduxit, pulcherrimo illis templo ædificato. Verùm aiunt ſequenti nocte Penates, nullo ferente, Lauinium rediiſſe, oſtia clauſa inuenta, parietes integros, & tectum nulla in parte violatum: quo miraculo motum Aſcanium, aiunt ſexcentos curatores Lauinium miſiſſe, qui ſacra cuſtodirent, præfectumq; his antiſtitem Egeſtum nomine. Iidem demùm Romã translati cùm vrbem approbaſſent, nequaquam abierunt. Cumq; eos Romani in vrbis imperiiq; ſui cuſtodes admiſiſſent, ne per vim aut dolum auferri poſſent, eos in ſubterraneo, vt Dardanus fecerat, ſpecu, templo ibi dedicato, poſuerunt. In quo quidem templo id præcipuè religionis obſeruabatur, vt ſpuere nefas eſſet. Ad hoc ſpecu, & priſtinum Dardani inſtitutum, Virgilius alluſit, cùm ſcripſit:

Aeternúmq; adytis effert penetralibus ignem.

Nam ſacra Penatibus ſine Veſta nunquam fieri ſolita, ſed vnà cum Veſta ſemper illi colebantur. Quid verò Veſta foret, declarat Naſo:

Nec tu aliud Veſtam, quàm viuam intellige flammam.

Et Sinon apud Virgilium, vbi ſe Penatum offenſam vereri ſimulat, ſi patriæ ſecreta hoſtibus prodat, cuius cura Penatibus credita:

Vos æterni ignes, & non violabile veſtrum Teſtor numen, ait.

Sed quoniam de Veſtali igne, & dis Penatibus, alibi etiam diſſeruimus, hæc pro loco commemoraſſe ſufficiat.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DII TVTELARES.

ID verò tutelares eos esse ostendebat, quòd sederent, quòd peila gestarent, quòd adolescentes essent. Nam sessio hieroglyphicè firmitatis & constitutæ rei consiliíve signum habetur. Peila propulsationem malorum, incommodorumq; significant. Adolescentia incrementum, quod Imperio esset in dies accessurum. Quod verò genus teli peilum sit, à Vegetio ita describitur: Missilia pedestris exercitus peila vocabant, ferro subtili præfixa trigono nouem vnciarũ, siue pedali, quæ scutis infixa nõ possent abscindi, & loricã facilè perrumperent.

DE FRAMEA.

FRameæ vocabulum, & id genus teli, Germanicum est, de quo Cornelius Tacitus in Germanorũ moribus in hunc modum scribit: Hastas, vel ipsorum vocabulo frameas, gerunt, angusto & breui ferro, sed ita acri, & ad vsum habili, vt eodem telo provt ratio poscit, vel cominus vel eminus pugnent. Ita eques scuto frameaq; contentus est.

B

MORS.

IN diuinis literis Framea, vt & alia telorum genera, mortis hieroglyphicũ habetur. Ita Theologi eo Psalmi loco: Erue à framea Deus animam meam.

DE SCVTIS.

LOcus exigit vt hastis scuta etiam adiiciantur, quorũ varia sunt hieroglyphica, quia variæ sunt eorum species, varij etiam vsus, neq; facile est omnium rationes exquirere in tam varia tamq; frequenti armorum penè omnium mutatione, quæ vnaquaq; ætate facta est: eas tamen nos formas amplectemur, quas in numis, aut veterum monumentis figuratas obseruauimus.

STRENVVS II.

PAri honore cum hasta scutum fuit, quo inter præmia reliqua militaria donari soliti sunt qui strenuè feciissent, cuius rei exempla passim apud historicos. Et apud Virgilium Æneas clypeum efferri iussit, quo iuuenem egregium
C Nisum præstanti munere donaret. Præcipuum verò honorificum apud Argiuos fuit scutum Enhippi, puero, qui tale aliquid meruisset, gestandum tradere, eoq; inserto pompam ducere. Argiui porrò primi omnium scutis ligneis vsi, eo prælio quod inter Prœtum & Acresium fratrem gestum est, pro tyrannide occupanda. Sed enim de honoribus inferius.

SALVS.

CVm Palladium superius cœlo lapsum, scutũ fuisse diceremus, significatum eius ad Imperij tutelam spectare interpretati sumus. At identidẽ obseruatũ est peltæ quoq; significatũ salutis esse, quod ab interpretatione Numæ desumptum est: is enim delapsam cœlo peltã salutẽ Vrbi immissam interpretatus est, cùm octauo eius anno pestilẽtia per vniuersam Italiã debacchata, Romã quoq; vrbem inuasisset. Vtrum verò grauis alioquin autor peltam propriè nec ne dixerit, quod scutum Numæ tempore cœlo delapsum fertur, & lapsa ancilia cœlo Maro dixerit, alij viderint. Legi tamẽ de Saliorum ornatu, consuesse illos capite gestare pileum instar coni, non obrotundum, vt vulgò: thoraca aheneum in-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

duere, dextera manu ancile, læua peltam aheneam circumtuliſſe: quamvis, vti D dictum, & læua ancile gerebat, legamus.

PELTÆ FORMA.

QVoniam verò pelta Maroni lunata dicitur, operæprecium me facturũ crediderim, ſi figuram eius ex antiquis monumentis deſcripſero. Nam ea Romæ multis locis aſpicitur, nuſquam tamen ſpecioſius quàm in marmoreo quodam conditorio, quod nũc in hortis Pontificio Palatio ſubiectis pro aquæ temporariæ alueo ab Leoniana porticu ſpectatur. Ibi pugna quędam Amazonum inciſa mira quadem arte, ſiue ea Troiana ſit, ſiue, quod potius reor, quæ ab id genus erraticis in Scythia commiſſa eſt. Ita viri mulieribus parcere, inuitiſq; obuias ſauciare videntur, cupereq; eas potius captiuas facere, quàm lædere. Omnes illæ peltis armatæ ſunt, quarum ſpecies in hunc modum deſcribi poteſt, vt ſcilicet circulus deſcriptus linea diametrali diſſecetur, pars altera quantum cubiti manusq; miniſterio inſeruiat, relinquatur, altera duobus à lateribus excauetur, ita vt in eorum medio ſpatium ſit inſertando brachio, cuius hoc ſit propugnaculum. Extrema ad ſcuti marginem lunentur in cornua. Orbes illi duo hinc inde exempti, inſertandæ ſi opus ſit haſtæ alter commodus, alter ad inſpectandum inſeruiat.

E

PRIMA ARMENICA.

VAriabat verò peltarum forma qua parte manus erat inſerenda: vt in prima Armenica, inciſura erat rectangularis.

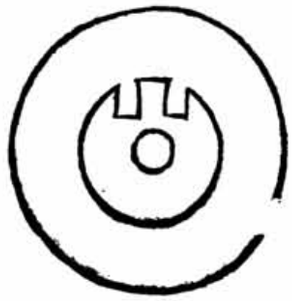

SECVNDA ARMENICA.

QVæ in ſecũda, orbicularis fieri conſuerat. Tum etiam coloribus, cùm pelta primæ cæruleo colore eſt, in alba parma: ſecundæ verò purpurea, in parma ipſa cærulea: in vtraq; verò pelta aureus vmbilicus.

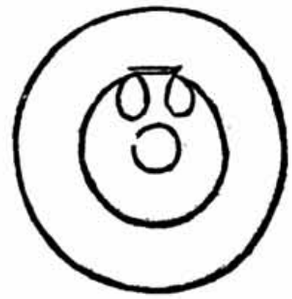

F

MENAPII.

MEnapiorum autẽ pelta rubra erat in alba parma. Sed infra in eo albo ſub pelta canis lutei coloris, pedibus ad curſum quantum fieri poſsit, exporrectis, vtero ad peltam verſo, dorſo parmæ ſuperficiem ſpectante.

VESONTES.

VEſontes, qui ſub illuſtri viro Magiſtro peditum militabant, parmam habebant peltis quatuor cæruleis inſignem, quadrangulari ſitu intra parmæ marginem & centrum diſpoſitis: centrum autem in partis quatuor decuſſatum, quarum duę albæ, cæruleæ duæ. Circa centrum coloris rubri circulus, & in parmæ ambitu alter itidem ruber conſpicitur.

ANCILIA.

EIuſdem omnino ſignificati Ancile eſt, cuius figura, vt ex veterum numis habe-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A habetur, oualis est, ductu quidem oblongiore, quod, ne cui dubium relinquamus, ex Antonini Pij numo didicimus, ab cuius altera facie scuta tria vna serie disposita, ea qua diximus figura conspiciuntur, quibus inscriptio subiecta est, ANCILIA.

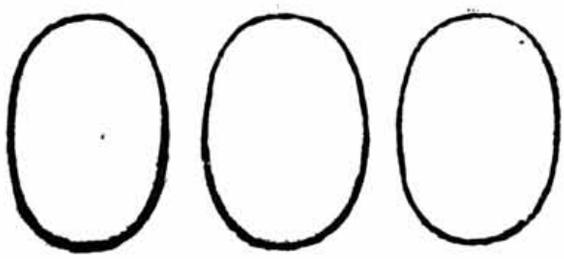

In altero Antonini eiusdem numo scuta sex habentur anciliorum specie, vt paria duo, vno super alterum sublato, partem interiorem ostentent, qua scilicet brachium insertatur: mox singula vtrique pari appensa, quæ vmbonem spectandum obijciant, in eum quem vides modum. Literæ nonnullæ in eo quem attrectaui numo detritæ sunt, vna excepta locutione, SVPERATO. vbi etiã duo prima elementa ita curta sunt, vt vix discerni ab oculatissimo quo

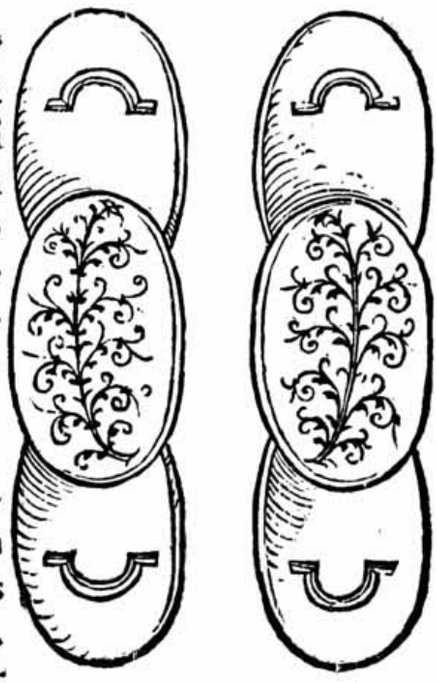

B que possint.

SAPIENTIA.

EA plurimùm forma scuta sunt, quę Palladi dedicantur: quamvis non negarim orbiculari etiam specie nonnunquam facta, cuiusmodi est Argolicus clypeus, quem Maro cum Phœbea cõfert lampade. Hieroglyphicum verò id esse plerique volunt, vt orbem indicare videatur, qui sub clypei specie regatur à sapientia. Quare Martianus Capella, qualisqualis autor est, ita de Pallade:

Hinc tibi dat clypeum sapientia, quod regat orbem.

PAVITATIO.

DE Medusa verò, quæ sit in vmbone medio figurata, idem sentit, quod in Serpentis cõmentario diximus, vbi de Domitiano loqueremur, qui Medusæ signum gestare solitus est ad stuporem, quem affectabat de se inter mortales concitari. Martiani versus de Medusa:

C *Quod pauidum stupitet sapiens sollertia vulgus.*

DEFENSIO.

ITa verò scutum pro defensione ponitur, vt milites eos ignominiosè notari passim videas, qui plus salutis & spei in scuto q̃ in gladio posuissent, Scipionis præcipuè dicterio notum, cùm militi, qui clypeum elegantius ornauerat, dixit: Non miror quòd clypeum tanta ornaris cura, in quo plus præsidij statuas, quàm in gladio. Scuto verò nos coronatos ait Psalmographus, pro tuto circũseptos munimine: munitiones enim plurimũ in orbem circunduci consuerunt.

DEDITIO.

EST & deditionis signum clypeus, si caput ei summittatur, quod apud Appianum legas, vbi Afranij & Petreij turmæ quædã à Cæsare circumuentæ, capita clypeis subiecêre deditionis indicio. Alibi scuta supra caput sublata, & huiusmodi iunctis vmbonibus progressus, oppugnationẽ ostendit, qualia Romę passim in columnis & triumphalibus arcubus, aris, clypeisq; conspiciuntur.

INITIVM PVGNÆ.

SCuta verò hastis illisa pugnæ initiũ significabant: siquidem moris erat cum primùm hostes collatis signis in propinquũ ita processissent, vt iamiam pu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

gna eſſet ineunda, ad concitandos militum animos, vno eodemq; tempore ſub D datum ſignum ſcuta percutere haſtis, ſtrepitu quammaximo poſſent excitato: quem morem apud Marcellinum inuenias. Eundem morem hunc à Græcis obſeruatum tradit Xenophon, ſed ad equos incitandos fieri ſolitum. Apud Philoſtratum etiam, vbi de expiationibus ad Achillis tumulum agitur, legere eſt, milites qui ad tumulum ſuccederent, poſt hymnum, quem cecinissent, ſcuta haſtis ſolitos incutere, quemadmodum in bello fieri ſoleret, cuius hæc ſunt verba: πε-σελθόντων ὑπὸ τῷ σήματι μετὰ τὸν ὕμνον, ἀσπὶς μὲν ὥσπερ ἐν πολέμῳ πρὸς ἀσπίδα ἐπεῖτο.

PLAVSVS.

QVòd verò milites initio pugnæ facere conſuerunt, togati, fabula vel concione, quam ſpectatum vel auditum veniſſent, abſoluta, ſcabellorum crepitu faciebãt, eo ſcilicet plauſu actoribus gratulati. Hinc apud M. Tullium oratione pro Cælio legas: Deinde ſcabella concrepant, aulæum tollitur. Dictumq; illud de Caligula apud Suetonium: Et quondam tres conſulares ſecunda vigilia in palatium accitos, multaq; & extrema metuẽtes ſuper pulpitum collocauit: deinde repentè magno tibiarum & ſcabellorum crepitu, cum palla tunicaq; talari proſiliit, & decantato cantico abiit. E

HONORES.

CLypeis, vnde nomen, incidi deſcribi ve facta pulchra moris fuit: vnde qui nihil adhuc ſtrenuè in bello geſsiſſent, alba vtebantur parma, de quo Virgilius: Parmaq; inglorius alba. Donabantur ab Imperatoribus honori militibus, atque etiam diis: quare ſæpius apud Liuium legas, argentea clypea templis illata, ac diis dicata. Hinc nonnulli vocabulum à ſculptura factum voluẽre, quòd in his omnino imagines haberentur, in qua quidem ſententia Plinius eſt: ſcutis enim, ait ille, qualibus apud Troiam pugnatum eſt, continebantur imagines, vnde & nomen habuerunt clypeorum, non, vt peruerſa Grammaticorum ſubtilitas voluit, à cluendo deduci. Sed quoniam in Grammaticos incidimus, inter clipeum per I, & clupeum per V, differẽtiam ponit Cornelius Fronto, clupeumq; per V, quæ omnino Y pſilon Græca eſt, imaginis eſſe dicit, per I verò armorum. Apud Virgilium tamen, Mutemus clypeos legas, vbi de armis dubio procul intelligẽdum. Sed & in iis imagines fuiſſe, Seruius atteſtatur, qui F Græcorum in clypeis Neptunum, in Troianorum Mineruam pictam fuiſſe dicit. Sed nihil ſit horum, quomodo ſe pro Troianis venditaſſent, niſi Troianorum inſignia in clypeis apparuiſſent? Sed enim alij ſunt, qui genus, non ſcriptionem, differentiam facere putarint: ait enim Labienus, clypeum neutro genere imaginem ſignificare, virili verò inter arma poni. A quo diuerſus eſt Pomponius dubij ſermonis libro ſecundo, vbi Clypeus & Clypeum indiſtincto genere dici ait, ſed litera differre, vt pugnatorium per I, clipeum dicamus, imaginem verò per V, clupeum: vt etiam ex Cornelio dicebamus. Eam verò differentiam improbat Chariſius, qui clipeus per I, & clupeus per V, non alia ratione dici aſſeuerat, quàm Maxumus & Maximus, Optimus & Optumus, propter communionem I & V literarum. Sanè clypeum vtroq; genere pro ſcuto Virgilium poſuiſſe, agnoſcit Nonius Marcellus, non malus autor: Ardentes quippe clypeos. & ita alibi, & nono: Clypeum ſuperintonat ingens. Clypeum ingens recto caſu indubitatò legit Nonius, cui Seruius aſſentitur, dum per hoc expreſſum ait illud Homericum, ἀμφὶ δὲ τεύχε' ἐπ' αὐτῷ, quod etiam alibi Virgil. expreſſit, Sonitum ſuper arma dedere. Sed vt has Grammaticorum altercationes omit-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A omittamus, quamvis hæ tibi doctissime Nicolae, nunquã displicuere, de significato rei potius agamus. Dedicabatur sanè Clypeus ijs, qui graue aliquod periculum à Rep. propulsassent, sustulissentq́ penitùs ꝓpugnationis defensionisq́ memoriam: isq́ rem gestam imaginibus explicabat. Deniq́ hoc non tantum de militaris clypei forma intelligendum est, quantum de quacunq́ dedicatione in alicuius pręclari viri memoriam posita, & vel sculpta vel inscripta ad posterorũ memoriam: cuiusmodi marmoreæ æneæq́ tabulæ & Romæ & alibi adhuc superant, quæ omnia clypei cognomentum vsurparunt. Trahit verò me gestæ rei tam præclaræ magnitudo, vt κατ' πάρεργον, sed forsitan non importunè dicam, qualia nam essent, quæ clypeos huiusmodi mererentur. In longa sanè tempora spectatus est clypeus aureus in Romana Curia collocatus, qui senatus totius iudicio in D. Claudij honorẽ affixus erat, quòd ille vt primùm Imperator salutatus est, tricena XX millia Barbarorũ, qui aduersus Imperium Romanũ arma sumpserant, nauiumq́, si Pollioni credimus, duo millia felicissimo successu deleuit, adeoq́ attriuit, vt paucos ad solum patriũ redire permiserit. Extat adhuc exem-
B plum eius epistolæ, quæ ita scribitur: Claudius Broccho: Deleuimus trecenta XX millia, duo millia nauium mersimus, & quæ sequuntur. Adducit hoc in memoriam quod duodecimo de bello Macedonico apud Liuium legitur: clypea ærata ab ÆDD. CVR. P. Claudio, & P. Sulpitio Galba posita. In codicib. vetustis manu scriptis clypea aurata legi. Quod verò ad arma pertinet, Pœni quoq́ clypeos ex auro factitauere, sculptis imaginibus, & secum in castris tulere.

LACONES.

ET literæ nõnunquam singulæ, hieroglyphicorum munus expleuere. Apud Romanos id frequentissimum, in omnibus ferè familijs appellandis. Sedenim de his dicere, tam longum quàm superfluum esset. Id vnum, quod ad arma pertinet, dicam, Λ literam in Lacedæmoniorum scutis notatam, populum eum significasse.

MESSENII.

AT in Messeniorum clypeis, qui & ipsi clarissimi olim extitere, τὸ M descriptum erat, sui & ipsum populi significatione.

C MOROSITAS.

QVod ideo non sum referre grauatus, quia arrepta hinc occasio est in argutum Dionysij dictum illabendi. Erat in antiquorum sortibus M litera morositatis & stoliditatis signum, vnde prouerbiũ, ἔλαχες τὸ M, obuenit tibi M: obiectumq́ aliquando Dionysio cauilli vice, cui sors obuenerat M, μορολογεῖς Διόνυσε. cui tamen & vafrè, & vero de se præsagio respondit ille, μοναρχήσομεν δῆ. Quanquã ex eo quòd res optimè successit Dionysio, prouerbium illud, Sortitus es M, de callidis, & longè maiora quàm in hominum spe aut opinione fuerint attentantibus, dici mox cœptum.

DE Σ ET K.

ADdemus illud, Σ signum in equos impressum apud Gręcos curiosiores, indicasse eius generis equos, qui Samphorę vocabantur. Imò quia Σ illis inustum fuerat, eo sunt nomine nuncupati, vocabulo ipso notę huiusmodi signum præ se ferente: vti Koppatiæ, quibus K generis erat signum. Fuerunt enim, ait Eustathius, qui καππα literam κοππα nominarent, vti nunc Theutones pleriq́ omnes Papa scribũt, & Popa enunciant. Ita Dorienses Σιγμα, Σαν dicebãt, vt apud Athenæum. Samphora igitur à ferendo Σιγμα.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

NEFASTVS. D

ET ne singulas literarum notas alieno loco cõmemorem, subsequentis in ordine literæ N significatum in Pontificum libris tantùm liceat addidisse: per eam siquidem nefasti dies notabantur. Notum illud, N. L. prò non liquere, positum in iudicijs. Et N. D. neci datum interpretari, quod mihi non satis constat. Verùm illud non importunè addiderim, neci datum intelligi, sine vulnere mortuum, vtputa veneno, aut fame: sed hæc tamen autores confudêre.

SALII.

DE Salijs, quorum insigne esset thorax aheneus, & ancile in dextera manu, in læua verò pelta, cùm historia sit scholis omnibus notissima, superuacaneum iudicaui plura repetere.

E

DE GLADIO.

POst arcum & sagittas, iacula, peilaq; & scuta demùm, Gladius locum habeat, cuius plurimus ex omnibus armis vsus.

CRVDELITAS.

ID verò præcipuum eius erat hieroglyphicum, vt pro crudelitate poneretur, cuiusmodi nuncupatione Ægyptij Ochum appellare soliti sunt, qui quidem Persarũ Rex omniũ crudelissimus, ac maximè formidabilis, cæde omnia fœdauit, quacunq; per Ægyptum progrederetur: quodq; apud eos inexpiabile facinus habebatur, Apin ipsum iugulauit, & amicis epulandum apposuit: atque ita vniuersam Ægyptũ vnius animalis cæde luctuosam fecit: tanto is odio gentem eam prosecutus est.

SCELVS.

PRæsectum gladio sinciput, scelestum indicabat facinus: ita enim αἰσοπότητα interpretabimur ex Hori Niliaci dictatis.

OCHVS PERSARVM REX.

QVare apud Ægyptios machæræ nomen imagove, in Regum nomenclatura pro nomine Ochi hieroglyphicè exponebatur, atq; ita recensebatur, F ab instrumento eo tam letali sumpta similitudine. In Asino sanè dictũ, quoniam argumento Persarum Magi crudelitatem in eo ab initi Regni principio præsagiuerint: quia scilicet Artaxerxe patre defuncto, in ingressu regni lautiori, vt fit, mensa ex pluribus eduliorum cõdimentis apposita, Ochum animaduerterunt manus primùm ad cultrum iniecisse, mox ad panem, & carnes, quas auidè & immoderatè comedit.

VERBA.

DIogenes verba gladio comparauit, cùm adolescẽtem formosum admodũ turpia quædam fabulantem audiuisset: Non te, inquit, pudet ex eburnea vagina plumbeum gladium exerere? Inuenies verò passim de maledicis, verbis proscindere: & eloquentiam ipsam esse gladium: & gladium in ore aliquem gestare, qui, vt ait Horatius, sit

Quælibet in quemvis opprobria fingere sæuus.

Et sacræ nostrorũ literæ linguam gladio sæpe comparant, vt Psal. LVIII, Lingua eorum gladius acutus. & subsequenti: Exacuerunt vt gladios linguas suas. vbi quidem de calumnijs & insidijs sermo est, quę ab hostibus parabantur. Aliter

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ter apud Paulum, cum ait, viuum esse Dei sermonem, & efficacem, & omni gladio ancipiti acutiorem, penetrabiliorémq;.

PERICVLOSVS.

QVòd verò declinandum subterfugio acutũ gladium Pythagoras monuerit, dicens, ὀξεῖαν μάχαιραν ἀπὸ στόματος, plericq; symbolicum sensum secuti, à periculosis negocijs abstinendum interpretantur.

IVSTICIA.

IVniorum autem inuentum est, iusticiæ seueritatem atque rigorem, per exertũ ensem manu virginea prætentum significare: cui ad æquitatis indicium, trutinam etiam addidêre. Sedenim apud veteres aliter traditum inueni, qui iusticiam cum libratis omnino lancibus in læua figurabant, sed in dextera non ensem, sed fasces cum adalligata securi statuebant, merita æquaq; ex huiusmodi hieroglyphico præmia merenti-
B bus impendi atque distribui, hinc scelerum conuictis castigationem impendêre significantes. Sedenim species hæc duas secum mulieres captiuas trahit, vnam quæ fractum ensem manu prætendit, alteram quæ conto innititur, duo ex hoc figmento vitia domita indicantes, vt ex vtriusque medio virtutem ipsam adstruerent, per fractum scilicet ensem seueritatem nimiam retusam cohibitámve intelligentes: per contum, lentitudinẽ ad ferulam reuocatam, qua iudicia plus æquo producebantur. Inde enim contatio, quæ retardationem significat. Lenti verò sunt, qui nullo atroci quantumlibet scelere concitantur, neque publicis neq; priuatis iniurijs commouentur. Sunt tamen & alia iusticiæ hieroglyphica, quæ locis suis, prout res exigit, exponuntur. Apostolus tamen ait, iudicem esse Dei ministrum, ideoq; non sine causa portare gladium, vindex enim in iram ei qui malè operatur. Et quoniam satis constat gladium seueritatis animaduersionisq; indicium esse, prætereundum non est quòd in diuinis literis sæpe mentio fit ancipitis gladij, cuius hieroglyphicum est, quòd in iu-
C dicio corpus atque animam punire simul potest: vel, quòd & supplicio præsentis pœnæ, & futuræ metu puniat. Ita accipi ancipites gladios in sanctorum manibus. Nam vt & Eucherius ait, qui mundi peripsemata, quisquiliæ creduntur, de nationibus ac Regibus iudicabunt.

IRRITATIO.

IGnem verò gladio dissecare, quid sibi velit apud Pythagoram, non facilè fuerit augurari, cùm in eiusmodi symboli enarratione diuersi abeant preclari admodum viri. Nam D. Hieronymus, atque etiam Cyrillus, impudentem, ac ira percitum animum, asperitate verborum (is enim gladius est) non esse lacessendum exponunt. Diogenes, potentiorum iracundiam non incitandam interpretatur: cui sentẽtiæ subscribit etiam Plutarchus. Et Flaccus Horatius cùm in Sermonibus dixit, atq; ignẽ gladio scrutare, nihil aliud prorsus sibi voluit, nisi admonere nos, ne magnorum hominum indignationem aduersus nos prouocaremus, lacesseremus ve.

NVLLIVS FRVGIS OPVS.

REm quæ neq; vsui, neq; efficaciæ respondere possit, non solicitandam attendam ve, Lucianus, Basilius, & Plato, hinc significari arbitrati sunt: quo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

rum ſi qua eſt autoritas, aptè admodum, qui ſtudium in nullius frugis opere in- D
ſumptum ſignificari voluerit, hominem pinget flammam gladio diſſecantem. Cui ſimile dicteriũ illud, Aquam in mortario tundere: neq; nõ Laterem lauare.

CÆSAR.

QVòd verò fabulantur Cęſarem per cultrum ſignificari, iuniorum inuentũ eſt, non infelix tamen. Nam cultrum pro diſſoluendi, incidendi'ue ſignificato poni apud Iamblichum reperias, in ijs quæ ſcripſit ad Porphyrium.

PONTIFEX.

IAm & inter inſignia Pontificum Flaminum'ue, cultri ſpecies aſpicitur oblonga, manubrio, quod ex ebore fieri ſolebat, & ex auro vel ex argento, rotundo, ſolido, ad capulum iuncto, fixo clauis æreis, ære Cyprio, vt apud Pompeium legitur, cui à ſecando ſeceſpita nomen fuit.

SPIRITVS SIBI REDDITVS.

QVinetiam Pontificis noſtri IESV CHRISTI gladius celebratur, qui vt celebri pentametro fertur,

Non venit pacem mittere, ſed gladium. E

quod apud Marcum præcipuè legitur. Apud Eſaiam verò Dominus intentato gladio nos viſitare fertur. Per hunc Adamantius diſſectionem Spiritus à carne videtur intelligere. Carnis enim ſunt, fornicatio, immunditia, adulteria, veneficia, idolorũ ſeruitus, & quæcunq; dictu factu'ue fœda perhibentur, quæ omnia Dominiq; Deiq; noſtri ſeceſpita abſcidit abſtulitq;. Antea enim quàm ille nos inuiſeret cœlo delapſus, non erat enſis hic inter mortales, neq; caro quicquam aduerſus ſpiritum concupiſcebat, neq; Spiritus aduerſus carnem. Aduentu verò eius edocti ſumus, quæ carnis eſſent propria, quæq; ſpiritus: doctrinaq; eius quaſi gladius vibratus carnem à ſpiritu diſſecuit, diſſeparauitq;, vt inde viueremus in ſpiritu, neq; rerum noſtrarum ſummam in carne, ſed in ſpiritu ſtatueremus, non corruptionem à carne, ſed beatorũ vitam à ſpiritu in lucro repoſituri.

MORS.

APud Scythas, qui multa Ægyptiorum more confinxerunt, à quibus, vt veteres quidam autores tradunt, etiam inſtituti ſunt, gladius mortis erat ſymbolum: fuitq; maximum omnium illis iuramentũ, ventum & acinacem atteſtari: F
(acinaces enim vt Medorum, ita eorum gladius eſt) per hunc quidem interitũ, aut ſalutem: in eo enim ſalutis ſuæ præſidia ſtatuebant: per ventum autem animam, hoc eſt, vitam interpretantes, quòd ſcilicet tandiu viuamus, quoad vitales auras carpere permiſſum eſt. Pari modo in oſtentis mali hominis & cædem minitantis habitus: vt Heluidio Pertinaci accidit, qui ante triduum quàm occideretur, in piſcina ſibi viſus eſt videre hominem, à quo gladio infeſtaretur. Eodem ſignificato formidabilis minabundusq; Galba, cognita Neronis nece, ſuſceptaq; Cæſaris appellatione, iter ingreſſus eſt paludatus, pugione ante pectus à ceruicibus dependente, vſu togæ non prius recuperato, quàm omnes qui res nouas moliebantur oppreſsiſſet. Quid verò libelli duo, qui reperti ſunt in ſecretis C. Caligulæ poſt eius necem, in quibus notæ nominaq; continebantur mortis deſtinatorum? præſcripti enim erant diuerſo titulo, alteriq; Gladius, alteri Pugio nomen erat: per hunc eos qui clàm opprimendi eſſent, intelligebat: per gladium, quos palàm cædere deſtinaſſet. Moliebatur enim Princeps carnificinæ deditus, electiſsimum quenq; vtriuſque ordinis interimere, mox Antium, inde Alexandream commigrare.

IM-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A IMPERIVM.

IAm & potestatem & imperium ex gladio significari, à nostræ pietatis fundatoribus accepimus. Nam quod responsum à pio discipulo est, Ecce duo gladij, sacræ Legis interpretes humanarum diuinarumq; rerum potestatem sub Christianæ Reipublicę principem peruenturam præmonstratum aiunt. Apud Chaldęos idem indicatum, cùm Darius vaginam acinacis, quam gestabat, Persico ornatu conspicuam haberet, longè antè quàm Alexander è Græcia moueret in Asiam, eam ornatu Græcanico cõmuniri iussit: quo facto Chaldęi responderunt, Imperium, quod Darius obtinebat, in eorum ius venturum, quorum arma imitatus esset.

DE SECVRI.

EST & Securi à secando nomen: quare Demosthenes Phocionem orationum suarum securim appellabat: breui enim ille, sed acuta oratione, Demostheni plurimum aduersabatur. Et Hieremias, sermones Domini sicut securim ait, quæ vel petras incidat.

B

LYDIÆ REX.

EA non Romanos tantùm Consules insignes faciebat, verùm & Lydiæ Reges, quorum gestamen erat. Inde Iouis Labradei simulachrum, quòd securis labrys Lydorum vocabulo dicebatur.

ROM. COSS.

ROmanarum verò securum significata cùm scholis sint omnibus admodum vulgata, plurimiq; vnà cum Plutarcho rem interpretati sint, eas ad scelus, quod emendationem non reciperet, excidendum comparatas, vlterius ego de his quicquam in medium afferre supersedebo.

ANIMADVERSIO.

NEq; enim apud Romanos tantùm, sed etiam apud aliquot Græcorum gentes securis seuerissimæ fuit animaduersionis hieroglyphicum, vt in Tenedio numo, de quo Pollux, cernere est. Tenediorum enim Rex cùm legem eam tulisset, vt in adulterio deprehensi mas & fœmina eodẽ supplicio securi subijcerentur, neq; filio pepercisset suo, rem eo monumento iussit insigniri, quo Tenedius numus signatus est: de quo Aristoteles in Tenediorum Rep. vna quippe parte securis est cusa, altera capita duo.

C

DVRATVRA MEMORIA.

IN antiquorum memorijs plerisq; securim & asciam, sed hanc frequentius, videas adsculptã, addito etiam elogio, Sub asciam dedi vetuit, quotiens defunctus non obliterandam de sepulchro memoriã cauet, auersaq; ideo scalpitur ferri acies. Sed in diuinis literis per asciam simpliciter prauorum hominum in insectandis abolendisq; proborum operibus studium & conatum intelligimus, vt Psalmo: In securi & ascia deiecerunt eam.

DE FALCE.

FAlx præcipuè in Saturni manu, temporis, quod vniuscuiusq; rei maturitatem attulerit, hieroglyphicum est, quod & nomen ipsum δρέπανος præ se fert. Nam apud Græcos δρέπειν vindemiare est, atque metere. Tempus autem edax rerum, omnia demetit.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

AGRICVLTVRA.

VT verò Cyprianus sentit, rei rusticæ, quam Saturnus docuisse fertur, signũ fuit. Nam finis eius industriæ est, metere, fructusq; colligere.

CASTIGATIO.

QVam verò falcem in custodis hortorum manu veteres posuerũt, ad fures arcendos, auesq; ne fructus læderẽt deterrendas, antiquum inuentum est, castigationis quippe hieroglyphicum. Apud Zachariam Prophetam siquidem legas cap. IIII, Falcem quam videre visus est, longitudinis cubitorum viginti, latitudinis decem, contra fures eam, & contra periuros exacutam, inferriq; eam in domum furis, atq; periuri.

DE SERRA.

INter instrumenta secandi & Serra est, eadem militare vocabulum. Ea sanè in Ægyptiorum obeliscis frequens habetur: cęterùm apud eorum autores, quos viderim, quid ea sibi velit, traditum non inueni.

MALEDICENTIA.

PLaciades maledicentiam, siue vt ipse scribit, maliloquiũ, per Serram significari obseruauit, siue id ob dentium seriem, quæ mordacitatem innuere videatur, siue ob inuisum stridorem, maximeq; auribus infensum, quem in nodos præsertim illapsa reddit, acerbo, vt inquit Lucretius, horrore concitato.

ANcipitem verò pugnam, victoriam alternatim modò in hãc, modò in illam partem, vicissitudine sæpius variata, inclinantem, significare qui volunt, Serra pugnare dicũt, aut præliari. Id esse tunc, Festus ait, cùm frequens est cõsertæ pugnæ vicissitudo, cumq; assiduè acceditur & receditur, neque vllo consistitur tempore: quod quidem ab secandi gestu desumitur, serra quippe modò in hanc, modò in illam partem assiduè tracta.

ANCEPS PVGNA.

SVBSIDIVM.

IN militari disciplina serra subsidium significat, de qua apud Fl. Vegetium: Si ducenda sit serra, ex abundantibus ducendam esse, propterea quòd si de loco suo ordinatum militem transferre cœperis, vniuersa turbabis. Serra enim à strenuis directa, ante frontẽ hostibus opponitur, vt turbata acies reparetur: sitq; ad similitudinem A literæ, vel libellæ fabrilis. Fuit etiã Serra Germanici numi nota, de quo apud Tacitum legas, eaq; de causa Serratus dictus.

DE GALEA.

QVoniam de armis ad offensionem comparatis est dictum satis, nunc de galea & thorace, quæ ad defensionem accipiuntur, dicendum aliquid.

PRINCIPIA OCCVLTA.

GAlea, qua Plutonis caput in primis tegitur, significat occulta esse principia generationis. Plutonem autem Solem interpretantur, eo tempore quo per hyemem remotas à nobis mundi partes circuit: vnde etiam Proserpinam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A nam rapuisse confinxêre, de cuius rei significato passim habetur. Illud addam, sceptrum illi & breue & aduncum figurari, quod inferioris regni indicium habetur.

ROMA.

ROmæ quoq; caput galeatum in numis passim, & alijs veterum monumentis. Id quanam alia de causa fieri dixerimus, nisi vt fuisse eam omnino Martiam intelligamus?

THELESILLA.

ET Thelesillæ Argiuæ poëticis studijs claræ statuã se vidisse Pausanias affirmat, quę vna manu galeam, altera velitarem hastam teneret, libris circa pedes appositis, ob præclarum scilicet facinus, quòd illa cæsis acie ad vnum Argiuis à Cleomene Spartano, senes & pueros armatos mœnia tueri iusserit, ipsa cum valida mulierum
B manu hostem ad vrbis direptionẽ incursantem exceperit, fuderit, fugauerit q;.

PERICLES.

CVr verò Periclis statuę casside tegerentur, si quęsierit quis, sciendum id à sculptoribus ea de causa excogitatum, vt eo remedio capitis vitium emendaretur: capite enim is fuisse traditur oblongiore, nec cæteris partibus respondente, quod deformiorem hominẽ reddebat. Constat eum ab obtrectatoribus ea de causa σχινοκέφαλος appellatum, vtpote qui caput iunci instar acutum notarent. Quo vocabulo nonnulli decepti, κωφοκέφαλος apud Plutarchum legi credidêre, cõmenti etiam causam, sed ineptam & importunam, id ei nominis datum ob agẽdi fandiq; libertatẽ, quam is, vt ijdem aiunt, ad impudentiam vsq; vendicasset.

DE THORACE.

MVNIMENTVM.

C THorax porrò munimẽti signum ponebatur: vitalia enim defendit vniuerso pectori circumfusus. Deq; hoc Antisthenes Philosophus dicere solebat, ἀναφαίρετος ὅπλον εἶναι τὴν ἀρετὴν, virtutem, quòd auferri minimè posset, munimentum esse. Nam & ensis & clypeus excuti, amittiq; possunt: sapientiæ arma, quæ quis accinctus fuerit, firma sunt & stabilia. In pectore autem ita habere sedem sapientiam, vt pro sapientia pectus ipsum aliquando ponatur, ostendit Horatius, vbi dicit Epistolis:

Non tu corpus eras sine pectore.

PVGIONES.

QVæsierit aliquis, quid in numis Bruti pugiones duo significent, adiecto pileo. Sed quoniam inter vestimenta vbi de pileo agitur explicatum est ex Dione, pugiones cædem, pileum verò libertatem significare, proindeq; ex numo illo, Brutum & Cassium per cædem patratam patriæ liberatores indicari, non esse hæc duximus vlterius repetenda.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Caſtra.

DE CASTRIS.

D

INter caſtrenſia ornamenta honoresq́, inuenias pleriſque locis non tantùm ſigna, verùm etiam & arcas pullarias, & caſtrorum ipſorum modulos, & ſignorum tum loculos & coronas: quæ quoniam obſeruatione digna ſunt, & eruditis iucunda, minimè grauatus ſum quædam ſubtexere, qualia vno marmore apud Paulum Cardinalem Cæſium animaduerti.

Caſtra quidem huiuſmodi quam adpinximus contignatione fabricata erant, tignis octo pro parte qualibet ita compactis, vt tribus quæq́ locis in tranſuerſum conſerta, clauis ſiue fibulis leonina capita præ ſe ferentibus coniungerentur: quorum quidem clauorum hieroglyphicum in primis erat, vt in Leone ſuo loco dictum, Vigilandum eſſe. Supra huiuſmodi caſtrorum ſpeciem capita duo adſculpta erant, velo quodam à dextero vſq́ in læuum protento, & ſuperinſidente. Supra vtrunq́ caput ſingulæ laureæ. A' Caſtrorum angulis, inferiore parte, loculi duo, vnus hinc, inde alter, qui quadrata forma, intus vacui, in acutam cuſpidem deſinebant. Hi terræ impingebantur pro theca, mox ſigni pars ima in eum inſerebatur. Ibidem erat & pullaria cauea cum duobus pullis paſcentibus: inter quam & caſtra ſignum Aquilæ conto præfixum. Idq́ manifeſtè oſtendit, qua ratione fieret, cùm exemptus loculo contus ſuſpenſus videatur, loculo vacuo apparente. A' lateribus longiſsimi conti duo, ſignis, præmijs, & geſtaminibus militaribus inſtructi: in quorum ſummo cuſpis ad loculorum formam: ima pars ferro præmunita, capulisq́ prædita, vt commodè ſiſti & auelli poſſent. Sed iam & inſcriptionem harum rerum indicem, & faciem ipſam marmoris repræſentemus.

E

M. POM.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

M. POMPEIO. M. F. ANI ASPRO Ϙ.
LEG. XV. APOLLINAR. Ϙ. COH. III. PR.
PRIMOP. LEG. III. CIREN. PRÆ F. CASTR.
LEG. XX. VICTR.

ATIMETVS LIB. PVLLARIVS
FECIT ET SIBI ET

M. POMPEIO M. F. ET CINCIAE
COL. ASPRO SATVRNINAE

FILIO SVO ET
M. POMPEIO.
ASPRO FIL.

VXORI SVAE
M. F. COL.
MINORI.

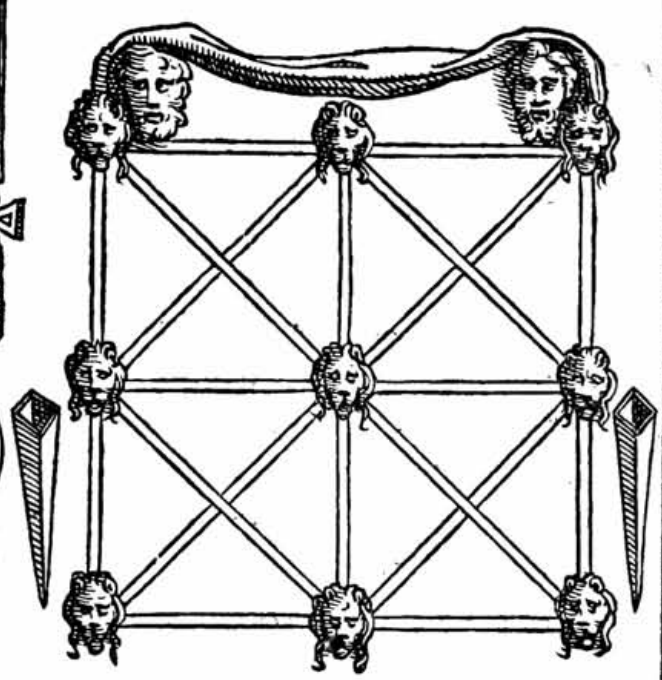

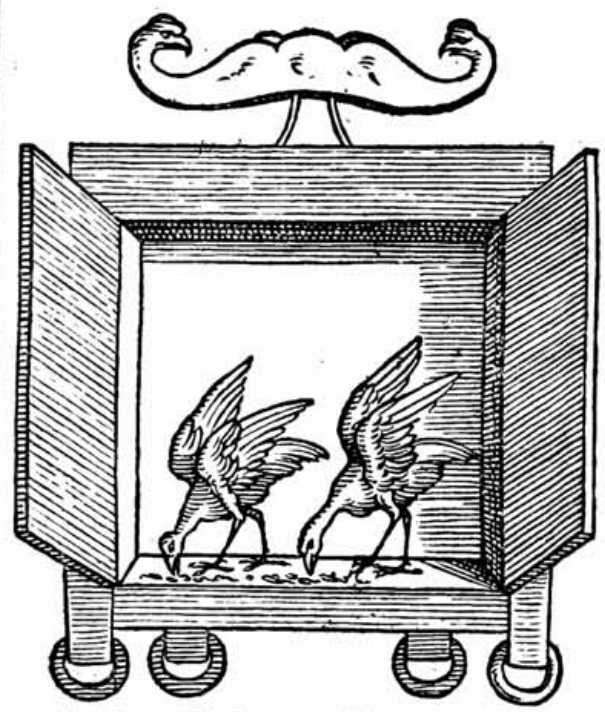

Apud Dionem leges de loculo paruo, in quo Aquila aurea collocaretur, eum longissimo conto præfixum in exercitu à signiferis gestari, qui vt facilius impingi terræ posset, in acutam cuspidem

spidem desineret. De quo videndus etiam Cornelius Tacitus, in expeditione Germanici, vbi de hoc loculo, siue de sistendis signis loquitur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Sed quoniam superioris marmoris inscriptio quædam habet quæ interpre- D
tatione indigeant, vt ☞. Centurionis signum apud veteres vsitatissimum, & alia in dictionibus concisa, operæprecium visum est, ne quid à quoquam desideretur, totam eam explicare.

MARCO POMPEIO, MARCI FILIO, ANISIO ASPRO CENTVRIONI LEGIONIS DECIMÆ QVINTÆ APOLLINARIS, CENTVRIONI COHORTIS TERTIÆ PRÆTORIÆ, PRIMO PILARI LEGIONIS TERTIÆ CYRENENSIS, PRÆFECTO CASTRORVM LEGIONIS VIGESIMÆ VICTRICIS,
ATIMETVS LIBERTVS PVLLARIVS FECIT
ET SIBI ET
MARCO POMPEIO MARCI FILIO, ET CINCIÆ COLLIBERTÆ ASPRO SATVRNINAE FILIO E
SVO ET VXORI SVAE MARCO POMPEIO MARCI FILIO COLLIBERTO ASPRO FILIO MINORI.

PIERIVS VALERIANVS AD REVERENDISS. PATREM NICOLAVM SCOMBERGVM CARD. CAMPANVM, DE IIS QVAE PER SELLAM, currum, & fulmen significantur, ex sacris Ægyptiorum literis.

MAximè vereor, sapientissime Pater, ne aliquando me tacito cogitationis conuicio verberaris, quòd tuæ erga me beneficentiæ tibi conscius, totq; insuper meritorum, quæ à te summa semper alacritate profecta sunt, nullum adhuc grati F
animi signum in me cõspexeris elucere. Scias tamen accidisse, non negligentia, non rusticitate, nõ vlla tuorũ erga me meritorũ obliuione, sed ob eximiam commodorum, quæ abs te sum assiduè consecutus, magnitudinem. Ea quippe vel singula, pro quibus immortales tibi agere gratias debuissem, ingenium ita meum obruere videbantur, ne potuerim vlla vnquam meditatione parem verborũ copiam excogitare, aut vlla mihi in parte satisfacere. Dicendũ enim erat, quãta me semper humanitate vir tantus amplecti perseueraueris, vt mearum omniũ rerum patronus extiteris officiosissimus: vt vitæ dignitatisq; meæ rationem omnem fauore præsidioq; tuo tuendam, iuuandam, sustentandã, ornandamq; etiã susceperis: deniq; autor fueris vt illustris adolescens Hippolytus, quem à summo Pontifice eius patruo mihi regendũ, instituendumq; mandari procurauer as, me tandem egere vetuerit: vnde factum, vt aliquando me mihi asserere, & intermissa per tot annos studia repetere licuerit, quodq; parturiebam opus absoluere demùm sperem, quod omnium meritorũ maximum semper appellabo. Nam etsi alia periucunda sæpe mihi fuerant, nullum tamen hoc neq; opportunius accidit, neq; cõmodius. Cuius quidẽ consilij mei maiorem in dies singulos fructũ voluptatemq; percipio. Hinc enim euenit, vt multa in amicos, quos mihi paria literarũ cõmercia cõciliauerant, nõ obscura forsitan extarent officia, daretur q; interim occasio, vt meum summũ erga te studiũ inciperem omnino patefacere,

quod

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *quod omnium maximè cupiebam. Parum enim existimabam talia mecum cogitasse, quæ menti semper firmiter inhæserant, nisi res ipsa aliquo, vtvt fieri poterat, signo cæteris omnibus innotesceret. Visum itaq; est vnum è commentarijs, quæ per datum à te mihi otium conscripsi, de mysticis Aegyptiorum literis tibi, si quid hoc ad rem facit, dedicare. In eo continentur Currus, Sella, & Fulmen. Sella, vt quies demum aliqua laboribus detur tuis, quos vt rempub. Christianam pleriſq; locis conuulsam firmares, bonam orbis partem ambiendo, quæq; vbiq; labefactata cerneres, prudentia consilioq; tuo resarciendo toleraſti. Currus, in quo doctrinæ sapientiæq; tuæ sublimitas prouehatur. Fulmen, quod tuæ sit indicium claritatis & famæ. Dicent aliqui, impudenter à me factum, qui de picturis, de signis, de artificum operibus instituerim cum eo fabulari, quem consiliarium, quem socium, vbi arduæ quæq; res inciderint deliberandæ, maximi quique principes sibi adsciscere contendant: agnosco quidem hanc culpam, & ineptè feciſſe profiteor, qui te nugis his obtundere cogitarim: sed malui & à te & ab alijs desiderari prudentiam meam, quàm nisi hoc qualecunq; est, feciſſem, memoriam, fidem, amorem, cultum & obseruantiam, officium deniq; ipsum forsitan exquiri.*

B

DE SEDE.

SVmmorum principum ornamenta, insigniaq; & multa & varia fuisse alibi recensuimus, sed nullum vnquam sella sublimius, neq; augustius, neq; venerabilius habitum. Reliqua enim ad humanæ tantùm amplitudinis decus facere videntur, hoc ad diuinæ propémodum maiestatis honores proximùm accedit. Quare minimè arbitror me operam elusurum, si multa quæ de sellæ dignitate tradita sunt à veteribus, in commentarium hoc collecta, si quis huiusmodi rerum cognitione delectetur, in promiscuo vsu fecero, measq; super his lucubrationes studiosis omnibus communicauero.

PERENNITAS.

PORrò perennitatis, æternæq; quietis hieroglyphicum esse sellam, pleriſq; locis toto opere disputatum est ex Ægyptiorum sacerdotum institutis, eoq; præsertim loco, vbi sedentis Cynocephali significata percurrimus: sic enim eum statuebant, cùm æquinoctij quietem æqualitatemq; describebant: quæ quidem
C necesse est ibi sit, vbi nihil subsultat quod alterum inquietet, sed omnia firma stabiliaq; in æquilibrio conquiescant. Quin etiam veteres Deum infantili ætate, vtpote vnicum atq; perpetuum rerum omnium principium nullo conficiendũ senio, inter loti arboris ramos conquiescere profitebantur, vtpote qui diuinitatem ex ipso sedentis habitu internoscebant, quem nulla vnquam posset inquietatio solicitare. Numa Pompilius Ioui flaminem assiduũ sacerdotem instituit, cui præter alia ornamenta sellam etiam decreuit, & duos illi comites Martialem & Quirinalem. Quod verò ad firmitatem attinet, eiusdem Numæ præceptum fuit, vt post adorationem sederẽt, boni ominis causa, vt Plutarchus arbitratur, quò scilicet preces esse ratas augurarentur. Religionem hanc sella super, secuti plurimum sunt Romani principes. Hinc Macrinus Imp. cùm Bassianum Antoninum inter diuos referri procuraret, tum multa alia, tum præcipuè duas etiam statuas sedentes ciuili habitu illi decreuit, diuos eos, ex eo quòd sederent, interpretatus. Nasamones autem, quòd ab obitu ad Deos euolare se arbitrabantur, quò fierent dijs ipsis propiores, cùm morituri erant, inter expirandum sedere, ac sedentes etiam sepeliri volebant.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ÆTERNITAS. D

SEllam hanc æternitatis signum oculata fide perspicimus in numo quodam, in quo Romæ simulachrum est in sede cum ancili & inscriptione, ROMÆ ÆTERNITAS. cui scilicet Iupiter apud Virgilium fateatur nec metas rerum nec tempora posuisse, sed imperium sine fine decreuisse. Nam & ipsum Romæ vocabulum, nationes nonnullæ ex patriæ linguæ significatione æternitatem interpretantur. In numo cuius inscriptio est, CLOD. SEPT. ALB. AVG. idem simulachrum est sedens, dextera genium porrigens, læua verò iaculum terræ affigens, cum eadem Æternitatis inscriptione.

VESTA.

EAdem æternitatis significatio effecit, vt & Vesta per sedem exprimeretur, vel sella illi ante omnia dedicaretur. Itaq; dijs reliquis apud Platonem, Phædro, duodecim ordinibus domo digressis, ac alatum Iouis currum subsequentibus, sola Vesta residet domi, eaq; vbiq; sedēs sculpi & pingi solita. Nam in Caligulæ numo gemmata sella sedens, dextera pateram porrigit, sinistra contum terræ affigit, cum eadem inscriptione, VESTA. In alio Titi Vespasiani, ipsa eadem sedens cum conto, dextera genium sustentat: literæ, VESTA. In numo hoc inscriptio infernè, in altero supernè posita est. E.

DIVVS.

EAdem species, vti superius de Bassiano dictum, relatū quempiam in Deorum numerum ostēdit, quod ex inscriptione, quæ est, DIVVS, intelligitur. Numus est cuius inscriptio, DIVVS AVGVSTVS. ab altera facie, DIVA AVGVSTA, ipsa sella sedens conto innixa, dextera duas spicas porrigit. In Iuliæ Augustæ numo Dea signata est sella sedens, pinum dextera prætendens, leone accumbente: inscriptio, MATER DEVM. In diuæ Faustinæ Piæ simulachrum muliebre est sedens cum lancea, signis antè affixis, quod pilam cui aquila insidet porrigit: inscriptio, MATRI CASTRORVM. Nam M. Antonius eius maritus Faustinam subito morbo exanimatam, diuam à Senatu appellatā gratulatus est. Matrem verò castrorum ideo ipse vocitare solitus, quòd eam secum & in æstiuis habuerat.

SECVRITAS. F

CVm verò proprium Deorum sit perpetua frui quiete, neq; vllos humanæ vicissitudinis casus in posterum expauescere, securitatem inuenias hieroglyphicè plurimùm sella composita. In M. Aurelij Antonini Brit. numo dea sedens caput manu suffulcit, dextera radium tenet: quæ verò manus caput sustentat, eadem sellæ innititur. Inscriptio est, SECVRITATI PERPETVÆ. In altero Imp. M. Iul. Philippi Augusti, dea sedens est, quæ dextera sagittam tenet, læuam supra caput tollit innixam sellæ. Inscriptio, SECVRIT. ORBIS. In numo quodam Imp. Neronis Cæsaris Aug. P. M. TR. P. P. P. dea sedens ara apposita, radium læua tenet, dextera caput ab occipitio sustentat, cum inscriptione, SECVRITAS AVGVSTI. quod mihi reducit in memoriam dictum illud, In vtranque aurem quiescere.

CON-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

CONGIARIVM.

IAm & congiarium dari ſolitum ſimulachris tribus prò tribunali ſedentibus, in numo Cloᵭij Pupieni cernitur. Et in numo Domitiani COS. XIII. congiarium ipſe ſedens populo elargitur, cum inſcriptione, LVD. SÆC. Ædes verò iuxtà ſita eſt, & in tribunalis facie literæ appoſitæ ſunt, S. V. F. P. D. quarum ſententiam ita reperi à nonnullis interpretatam: Sedem vouit firmam primo decennali.

ÆDITVMVS.

AEditumum quoq; ſignificaturi ſacerdotes ijdem Ægyptij, hominem pro templi foribus in ſede ſtatuebant, eo amictum indumento, ijſq; geſtaminibus ornatum, quæ latè Euſebius libro vndecimo de præp. Euang. recenſet, vbi templum Serapidis deſcribit, & cuſtodes hos ipſos paſtophoros enumerat, ab ſacerdotali ſcilicet habitu ſic cognominatos, à Latinis aliàs ædítumos quaſi ædium intumos, aliàs ædituos à tuendis ædibus appellatos, vt apud Chariſiũ eſt. Præuidit Dauides principes ſacerdotũ è Iudæis futuros, qui aduerſus Chri-
B ſtum inſurgerent, cùm dixit: Aduerſum me loquebantur qui ſedebant in porta. Nam & idem mos pro templo ſeſsitandi, apud Hebræos etiam fuit. Sed cur ab Ægyptijs, à gentibus ve alijs exempla quærimus, cùm diuinæ vbiq; literæ de throno Dei tam multa protulerint? Vidit enim Michæas Deum Iſraël ſedẽtem in ſede ſua. & Eſaias, Dominum ſedentem ſuper thronum excelſum atq; ſublimem. & apud Hieremiam, thronus gloriæ, exaltatus ab initio locus, ſanctificatio noſtra, ſuſtentatio Iſraël: quæ quidem omnia firmum & ſtabile Dei ſignificant imperium: & vt inquit Adamantius, ſiue de Chriſto volueris iſta intellige-re, non peccabis: ſiue de Patre, non impiè ſenſeris: eſt enim thronus glorię excelſus, & à principio, Aſſertor noſter: propterea regnũ eius & ſanctificatio noſtra Chriſtus eſt, quia & ille ſanctificans, & nos ſanctificati ex vno omnes ſumus. Ideo verò eum ſedere dicimus, ait Euthymius, quòd hinc Regiam eius dignitatem, ſtabilitatemq;, & venerabilem iudicis autoritatem imaginamur. Ita ſedere ſuper ſedem ſuam dicitur Deus, qui latè Dominus ſuper omnes gentes regnat. Quin & malignus cùm Scythas, Turcas, & pleroſq; alios à Septentrione barba-
C ros, alios impios, alios hæreticos ſibi addicendos præſagiſſet, Ponam, inquit, thronum meum ad Aquilonem: inde enim mali genus omne, per tot ætates, per tot ſecula, in quietioris vitæ prouincias continenter effluxit. Cùm verò ſuper Cherubim ſedere ponitur Deus, intelligitur de ſumma ſciẽtiæ plenitudine, quæ tum angelis, tum viris inſigni pietate præditis ſuperaſtitit, de qua Salomõ Prouerbijs: Anima eius ſedes ſapientiæ. At ſcabellum à ſcamno ſede deminutum, humilitatis & ſubiectionis, inquit Eucherius, indicium eſt: vt Pſalmo, Donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum. Accipitur & pro Chriſti humanitate: vt, Adorate ſcabellum pedum eius. Nam & pedes pro Filio ponũtur in diuinis, ſicut caput Pater, de quo loco ſuo.

DOCTRINA.

PLeriſq; verò hieroglyphicis cathedra doctrinæ ſignificatũ habet: atq; ita diuus Hieronymus & plerique omnes interpretantur locũ Euangelicũ: Super cathedram Moyſi ſederunt ſcribæ & Phariſæi. Ita illud Pſal. primo: Et in cathedra peſtilentiæ nõ ſedit. quod pro doctrina non ſana interpretatur Euthymius, hæreticorũ ait Eucherius: beatiq; porrò illi habentur, qui pro ſceleratis nõ ſtetérint, & cũ impijs atq; peruerſis minimè ſederint. Quãvis pro peſtilentia nõnulli

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

accipiant, deriſores, & pro cathedra, ſocietatem ponant: vt ſit, neq; cõmercium D
habuit cum ijs quorum ingenium & doctrina omnis eludendis decipiendisq; mortaliũ animis exercetur. Quòd verò Paraphraſtæ nonnulli ſcripſerint, neq; ſocius fuit eorum qui ſtudio faciunt malè, multò minus eò dementiæ peruenit, vt impoſtorum illi vita placuerit. Latinũ eſt omnino, Aſsidere cuipiam, pro ſocium eſſe, vel ſimilem, vel imitatorem. Hinc Horatius Epiſtolis:

Parcus ob hæredis curam, nimiumq; ſeuerus
Aſſidet inſano: hoc eſt, par, vel ſocius, aut ſimilis eſt inſano. Sunt qui cum ſuperiore ſignificato conſentientes, per cathedram hoc loco perſeuerantiã & firmitatem in malis operibus ſignificare velint. Nam deſidere, vnde deſes & deſidia, contationem indicat huiuſmodi.

CONSVLTATIO.

QVin & conſultationem per ſeſſum ex Ægyptiaca doctrina ſignificari manifeſtum. Vulgatumq; apud nos illud de Romanis, ſedendo eos viciſſe: quod ad conſilia referunt eruditi, vt apud Plautum is qui nimio plus ſapere ſe ſedentem aſſerit. & quod apud Maronẽ, Turnus ſacrata valle ſedebat, legitur, E
exponit Seruius, ſedere, eſt conſilium capere. Multaq; apud alios etiam in hanc ſententiam. Non otioſe poſitum eſt in ſacris concentibus Pſal. XLIX, Sedens aduerſum fratrem tuum obloqueris: id enim καταλάλεις indicat. Sedens, hoc eſt, conſultò, non ſubita ira aliqua percitus, non dolore concitatus, non repentina aliqua re commotus, ſed animo conquieſcente, & ſpontè de calumnijs agitante, vel aliquid, quod obeſſe poſſet excogitante.

CESSATIO.

NEq; deſunt, qui ſedere pro ceſſare ponunt, Horatium ſecuti, qui de puſillanimo dixit:

Sedet qui timuit, ne non ſuccederet.

Vti ſtare, ad expeditionem paratum eſſe, interpretantur. Ita Maro:

Stat ferri acies mucrone coruſco, Stricta, parata neci.

Ita pro deſide ſedentem, vel qui nihil attentet, intelligunt.

OPIS IMPLORATIO.

ILlud non omiſerim, implorantium opem fuiſſe morem apud hoſpites, quos F
adijſſent, in foro ſeſsitare: quod apud Alcinoũ feciſſe Vlyſſem Homerus ſcribit, neq; diſsimulauit Apollonius. Et Martium Coriolanum patria profugum, Actij Tullij Volſcorum principis ſupplicem factum, ad focum ſedentem ſcribit Dionyſius Halicarnaſſeus. De Themiſtocle quoq; in exilium abacto, talia inuenies apud Græcos hiſtoricos.

ÆDILIS CVRVLIS.

ERat verò ſella eburnea propriũ Ædilium Curulium hieroglyphicũ, quod quidem quoniam alijs aliquot magiſtratibus debebatur, animaduertendũ apud Plutarchum, Mario, duos apud Romanos Ædilium ordines fuiſſe, quorum alter ſella, quę curuos pedes haberet, vtebatur, in qua ſedentes ius dicebãt, huicq; honori aderat magiſtratus nomen. Inferiorem alterum popularem vocabant. Quòd ſi quis à maiori honore decidiſſet, rurſus ad alterius petitionem accedere cõſuerat. Paulòq; infrà, Marius cùm ad Herennium reſponderet, huiuſmodi ſellã ἀγκυλοπόδα memorat, quæ cuiuſmodi eſſet in numiſmatis intueri licet: duæ enim huiuſmodi cuſæ habentur ſuper tribunali, in M. Plætorij Æd. Cur. numo, vt omnino inde qua fieri ſpecie ſolerent ſellæ illæ, cõſpicuum ſit. Magna autem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A autem ambitio Romanis fuit eburneis huiuſmodi ſellis ad clariſsimos quoſque Reges, quorum amicitiam ſibi cõciliaſſent, dono miſsitandis. Inter ampla quippe dona, quæ Maſsiniſſæ Numidarum Regi miſſa ſunt, ſella etiam Curulis fuit. Ad Syphacem quoq; cum donis alijs ſella miſſa, cùm is ſe Carthaginenſibus inimicum, Romanis amicũ per legatos profeſſus eſſet. Et Ptolemęo Ægypti Regi cùm legati ad commemorandam renouandamq; amicitiam miſsi ſunt, tulêre dona, togam, & tunicam purpuream, cum ſella eburnea. Et cõſules cùm magiſtratum inibant, in ſella eburnea ſedere ſolebant. Vnde apud Ouid. Faſtis,

Et noua conſpicuum pondera ſentit ebur.

Sed hæc miſſa faciamus, quæ omnium ſunt hiſtorijs peruulgata, in currumq; protinus à ſella ipſa inſiliamus.

DE CVRRV.

B ROximus ad ſedem accedit currus, multis & ipſe hieroglyphicis inſignis, quę commemorare infiniti propémodum operis labor eſſet: ſed enim ea tantùm recenſebimus, quę vel in numis, vel autorum de vetuſtate libris comperiuntur, & ſi qua facient ad pietatem, ea nequaquam diſsimulabimus.

TRIVMPHVS.

SAnè conſtat apud Romanos & gentes alias currum triumphi ſignificatum habuiſſe, cuiuſmodi victoriarum monumenta paſsim in numis, in aris, in arcubus conſpiciuntur. Iis autem qui triumphaſſent, ſtatuæ in curribus ponebantur, quæ ob id triumphales appellatæ ſunt. Earum verò ſtatuarum ornamenta erant, quæ Liuius enumerat, corona aurea, ſella Curulis eburnea, eburneus ſcipio, toga picta, & palmata tunica. Sellam autem Curulem ea de cauſa dictã volunt, quòd curru honoris gratia ſoliti erant in Curiam vehi Senatores qui Curulem magiſtratum, hoc eſt, maiorem honorem geſsiſſent, in quo curru ſella eſſet, ſupra quam conſiderent.

AMPLIATOR IMPERII.

C TRiumphalis autem effigies Romę ijs omnibus decreta eſt, qui fines Imperij ampliaſſent. Auguſtus verò memorię ducum, qui populi Romani Imperiũ ex minimo maximum reddidiſſent, proximum à dijs immortalibus honorem præſtitit, itaq; & opera cuiuſq; manentibus titulis reſtituit, & ſtatuas omnium triumphali effigie in vtraq; fori ſui porticu dedicauit, profeſſus edicto, commẽtum id ſe, vt illorum veluti exemplar & ipſe dum viueret, & inſequentium ætatum principes exigerent à ciuibus.

MARITIMA VICTORIA.

IN numo M. AGRIPPÆ COS. III. ab altera facie Neptunus eſt, equos agens flagello ſublato, ipſe currui cymbæ ſpeciẽ præ ſe ferenti inſiſtens. Cymba inter vtrunq; equũ ſita. In puppi eius nauigij auis eſt alis ſurrectis, quę aquilæ ſpeciem refert. Literæ, HIC OMNIPOTENS ÆCORIS. Vnde apud Horatium illud, Suſpendiſſe potenti Veſtimenta maris deo. Vbi animaduertendum eſt, C literam apud nos ordine tertiam, pro Q poſitam more maiorum, qui Q literam olim excluſere, vt Velius Longus atteſtatur, neq; à Nigidio Figulo in commentarijs ſuis vnquam poſita eſt, teſte Victorino. Numi verò huius ſpecies nimirum victoriam ab Agrippa contra Sex. Pompeium partam oſtendit, quam Maro etiam celebrauit in Scuto:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Parte alia ventis & dijs Agrippæ secundis D
Arduus agmen agens, cui belli insigne superbum
Tempora nauali fulgent rostrata corona.

Sunt etiam numi alij in victoriæ huius memoriam cusi, in quibus triremes tridentalibus rostris præditæ conspiciuntur, vt tandem aliquãdo Virgilianum illud incolumitati suæ restituatur, Rostrisq́ tridentibus: de quo in ijs quæ circa Virgilianæ lectionis castigationem olim elucubrauimus, plerique dubitant.

IMPERIVM.

IMperium autem, aut summam rerum, speciosioresq́ magistratus, aruspicina quoq́ per currum significauit. Nam Tarquinius cognomẽto Superbus, cùm adhuc Romæ regnaret, & Iouis Capitolini templum penè absoluisset, currum quendam fictilem Thuscis quibusdam ex Veiorum gente fingendum locauerat, quem cùm iam cõfectum figuli in fornacem intulissent, nõ vt reliqua fictilia humore expresso exilior euasit quàm impositus esset, sed fermẽtati panis instar intumuit, eoq́ magnitudinis concepto robore duritiaq́ increuit, vt vix sublato fornacis culmine, parietibusq́ disiectis, educi potuerit. Consulti super hoc aruspices responderunt, apud quos eiusmodi currus asseruaretur, felicitatem & imperium ijs portendi. E

NVPTIÆ.

EIusdem boni ominis causa, & aucupandæ felicitatis affectatione institutum apud veteres erat, vt noua nupta curru vecta traduceret̃, quod Hesiodus, siue is Aristophanes Grammaticus fuit, Scuto Herculis ita describit:

τοὶ μὲν γὰρ ἐϋσώτρου ἐπ' ἀπήνης ἦγον
Τ' ἀνδρὶ γυναῖκα, πολὺς δ' ὑμέναιος ὀρώρει·
Hi curru inuectam geniali virginem amanti
Traduxere viro, passimq́ hymen hymenæus *Excitus cantu.*

Et ligneum spõsæ simulachrum Citheronis cõsilio fabrefactum, pro Asopi filia suppositum, & in curru constitutum ab Ioue reperias, quò Iunonem, quę diuortium fecerat, illuderet. Eo verò nuptiali curru tris tantùm vectari solitos, sponsam quæ sederet in medio, sponsum & parochum, Pausanias tradit. Parochum eum nimirum intelligens, quẽ nos hodie anuli maritalis cõpatrem appellamus. F

πάροχοι γὰρ παραβάται παραλήμπτοι, καὶ οἱ συμπορεύοντες τῇ νύμφῃ ἐπὶ τοῦ ζεύγους καὶ πρὸ ἀνύμφοι.

TERRA.

QVòd verò Cybelem curru inuehi finxerunt, cùm eadem & tellus sit, terræ ipsius libramentum in aëre pendentis indicare Lucretius putat:

Hanc veteres Graiûm docti cecinere Poëtæ,
Sedibus in curru bijugos agitare Leones,
Aëris in spatio magnam pendere docentes *Tellurem.*

Illud addam, ex ijs quas rerum natura partes habet, vni illi veteres maternæ venerationis merito cognomen indidisse, quãdo ita hominũ illa mater, vt cœlum deorum, habita est. Hęc nos nascentes excipit, natos alit, semelq́ editos sustinet semper, nouissimè complexa gremio iam à reliqua natura abdicatos, tum maximè vt mater operiens. Quòd si quis & causam quæsierit, cur turrito capite conspicua sit, eam Lucretius rationem in hunc modum expressit:

Muraliq́ caput summum cinxere corona,
Eximijs munita locis quòd sustinet vrbes,

Quo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Quo nunc insignis per magnas prædita terras*
Horrificè fertur diuinæ matris imago.

In editis enim & excelsis locis vrbes ponere antiquis mos erat, non tam alterius diluuij metu, qui diu mortalium mentibus insedit, quàm vt difficilior hostibus accessus foret.

BATTI NAVIGATIO.

ERat Delphis Batti effigies in curru, quem Cyrenenses dedicarunt, postea quàm is nauibus in Libyam traiecit. Auriga erat Cyrene: Libyæ verò capiti coronam imponebat. De Batto autem qui Thera insula pulsus, Apollinis oraculo in Libyam profectus, Cyrenaicis rebus originem auspicatissimè dederit, alio loco diximus copiosissimè.

CIRCENSES.

LVdos Circenses per bigas & quadrigas, quæ tot numis signatæ sunt, significari, satis omnibus innotuit, vniuersa Græcia cum Romanis eo spectaculorum genere per multa secula detentis. Id autem honoris habitum aurigarum
B factionibus, vt in victoriarum eorum memoriã numi ipsi & bigati & quadrigati cuderentur, de quibus in vita Veri apud Iulium Capitolinum legas, postulatum interdum à populo Prasinianorum aureorum modium propter equum ex factione Prasina, cui Verus impotenter fauit. Vbi cauendum ne, vt aliquot habent codices, Parsimanorum legas, aut quid hac locutione corruptius: sed veluti Capitolinus à Veneto, Venetianum fecit, ita Prasinianum à Prasino deduxit.

AVRIGA COELESTIS QVIS.

IN cœlo quoq; Aurigę species ostenditur, de quo ita Theon in commentarijs Arati: Fabularum scriptores, inquit, Aurigam eum, qui cœlo adscriptus est, imaginem esse dicunt Bellerophontis, vel Trochili, qui Callitheæ filius fuit: solenniaq; huius rei sacra in Argis primũ instituta, quòd primus iunxerit currum. Sunt tamen qui putent Myrtili, sunt qui Cillantis qui Pelopis auriga fuit, sunt qui Oenomai figuram esse contendunt. Atq; ita Græcia demùm est in vnaquaque re contentiosa.

C

DIVINA MAIESTAS.

SEdenim cur nos mortaliũ fabulas æquo curiosius prosequamur, cùm Deus Opt. Max. sua se conspicuum autoritate nobis exhibeat? cuius summa maiestas, qualisq; videri cœlicolis & quanta solet, inuehitur curru, non eo inquam Platonico, in quo ὁ μὲν μέγας ἡγεμὼν οὐρανῷ ζεὺς πτερωθεὶς ἄρμα πορεύει, sed de curru loquor quem Hetruscorum monumenta obseruanda nobis vetustate ostendêre, quem ex Arameorum arcanis profundissimæ doctrinę vir Ægidius Viterbiensis in Circum ætate nostra primus induxit. Verùm super hoc quędam altius repetenda sunt. Aramei vnum eundemq; librum duas esse leges dixerunt: alteram scriptam, alteram à Deo Moysi traditam: illam populis, hanc sapientibus: illam prouerbij rerum humanarum, hanc lucis rerum diuinarum formam gerentem: in illa historiam orbis conditi atq; administrandi, in hanc formulã adumbratæ atq; ad effigiem expressæ diuinitatis ostendi. Duo itidem Plato regna commemorat, Iouis & Saturni, regnumq; Saturni regno Iouis tanquam felicius antepo nit: siquidem sub Ioue actio vitaq; humana, sub Saturno verò cõtemplatio diuinorũ significatur. De quorũ temporũ felicitate Platonicam ita sententiã Maro mihi videtur expressisse, vt cum Platone currum agitet ad palmam. Ait enim:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Ante Iouem nulli ſubigebant arua coloni, D
Nec ſignare quidem aut partiri limite campum
Fas erat, in medium quærebant, ipſaq́ꝫ tellus
Omnia liberius nullo poſcente ferebat. Mox de Ioue:
Ille malum virus ſerpentibus addidit atris,
Prædariq́ꝫ lupos iuſſit, pontumq́ꝫ moueri,
Mellaq́ꝫ decuſſit folijs, ignémq́ꝫ remouit,
Et paſſim riuis currentia vina repreſſit,
Ut varias vſus meditando extunderet artes
Paulatim, & ſulcis frumenti quæreret herbam,
Et ſilicis venis abſtruſum excuderet ignem.
Tunc alnos fluuij. & quæ plurima de humanis ferè omnibus negotijs ſubſequuntur. Hunc imitatus Naſo, vtriuſq́ꝫ regnum ita deſcribit:

Aurea prima ſata eſt ætas, quæ vindice nullo,
Sponte ſua ſine lege fidem, rectúmq́ꝫ colebat. E
Pœna, metúſq́ꝫ aberant, nec verba minantia fixo
Aere ligabantur, nec ſupplex turba timebat
Iudicis ora ſui, ſed erant ſine iudice tuti. & quæ multa proſequitur.

Sed vt ad rem noſtram conuertamur, vtrunq́ꝫ duobus nominibus appellat Hebræus, illud opus BRESCIT, ac creationis, hoc opus CVRRVS, & arcanę intellectionis. Legis igitur ſecundæ huius, quæ arcana eſt, per Meſsiã & ſuos aperienda, per ſpeciem Currus apud eos conſcribitur ἱερογλυφικῶς. Currũ hunc Ezechiel quatuor ex imaginibus excogitauit: vidit enim in diuina luce tanq́ꝫ ideas quatuor, atq́ꝫ ijs veluti gemmis ac ſigillis, formati à Deo ſunt angeli quatuor, omnium cœleſtium mentiũ & duces & principes. A' dextera Dei gemma ea prima eſt, vnde pulchra, grata, lætaq́ꝫ omnia proueniũt: eamq́ꝫ vim Michaëlem vocant. A' læua gemma altera eſt, vnde fortia, dura, caſtigataq́ꝫ manant: ea Gabriel nuncupata. Mixtum ex ijs medicina & temperamentũ Raphaël. Quarto deniq́ꝫ loco Vriel terræ proximus, horum trium veluti diſpenſator. Ita Michaël & Gabriel pro duabus rotis, Raphaël pro ſella quæ ſit media inter rotas poſita. Quarta Vriel pro axe, circa quẽ fabricæ huius eſt totius fundamentũ. Duo illa priora nonnulli brachia vocant: tertium & pectus & zonam: quartum tanquam vel pedes, vel pedum ſcabellum. Idcirco dictum aiunt de Imperio Romano Hieroſolymæ euerſore, Donec ponam inimicos tuos ſcabellũ pedum tuorum. Græca Theologia Michaëlis vim in Deo vocat Venerem, Gabrielem Martẽ, Raphaëlem Iouem, cui ſella propriè dicata eſt: & Solem quartum, fœminæ mariſq́ꝫ vim habẽtem, omnis planè generationis initiũ, & Vrielem nominat & Adonin Hebræus. Orpheus ea quatuor vno refert verſu, quòd mas, quòd fœmina, quòd rerum genitura, quòd Adonis: F

Κούρη καὶ κόρε σὺ πᾶσι θάλος αἰὲν ἄδωνι.

Vt non ita cõmentitia eſſe videantur ea quæ Plutarchus de Bacchi cultu apud Iudæos obſeruauit, & Sympoſiacis latè diſputauit. Eorum enim ſcenopegia in Bacchi celebritatem fieri putat, Adonimq́ꝫ & Bacchũ eundem eſſe. Rotis quatuor, ſiue gemmas, ſiue currus ipſius partes, aut membra libeat appellare, quinto adijciunt loco Nurielem tanquam temonem, cui alligatus trahitur currus. Atq́ꝫ quinq́ꝫ hæc diuini currus nomina alto myſterio vna locutione ſcribuntur

in

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A in Canticis; eam noſtri aſcenſum purpureum interpretati ſunt. Salomon ſcribit currum hoc modo, ARGAMAN. Prima litera fit Vriel: per A enim illi ſcribũt. Sequẽti R, Raphaël. Tertia G, Gabriel. Quarta M, Michaël. Quinta N, Nuriel. Nec ſum neſcius, Hebræorum quorundam iuniorum ſuper angelis, Planetisq; & ſignis, quibus imperitent, commentationes longè diuerſas eſſe, aliterq; tradi in diurnis illis ſupplicationibus, quæ ſecundum doctrinam Cabaliſticam inſtitutæ dicuntur: cæterum Aſtrologos hi potius quàm Theologos ſecuti mihi videntur, qui Michaëlis in Deo vim ita interpretantur, vt numen incomparabile ſignificare dicant. Vnde illud in Pſal. citant: Deus quis eſt ſimilis tibi? Mercurium è Planetis huic miniſtrum eſſe, fandi & agendi potentem, diuinæq; & humanæ naturæ totius interpretem: cuius lætiores receptus ſint, ſiue vt Græci dicunt, οἰκοδεσπότου, è cœleſtibus ſignis Gemini atq; Virgo: huiuſmodiq; genio die quarta preces allegandas. Et noſtri Michaëli munus illud attribuũt, quod Mercurio Græci veteres, qui ſcilicet animas cœlo inferat, atq; alias ſub triſtia Tartara mittat. Ad hæc trutinam in manu eius ſtatuunt virgæ loco, vtpote qui meri-
B ta inquirat, bona malaq; compenſet, proindeq; vtvt quiſq; apud ſuperos vixerit, aut pœnis, aut præmijs afficiatur. Sed anteaquàm à Michaële diſcedamus, quamvis cuipiam κατὰ παράδοξον dictum videatur, præterire nolo id quod Rabi Tedacus Leui lib. de duodecim numerationibus ait, Michaëlem occidentali vento præpoſitum, vt magna mihi de cauſa inſtitutum à Gallorum pietate videatur, quod ad noſtra tempora magno cultu perdurat, honoratiſsimum ordinem cohortis Regiæ diuo Michaëli dicatum eſſe. Sed vt reuertamur, Gabrielem iſti Deum fortem interpretãtur, minoris tamen cuiuſdam fortitudinis eſſe. Lunam è Planetis huic miniſtrare, cuius gratiſsimũ hoſpitium Cancer eſſe perhibetur, ſecundaq; illi die ſupplicandum. Ex Raphaëlis nomine atque vi, rerum aiunt omnium medicinam emanare. Eſſe hunc Solem ipſum, qui & Phœbus. Nam is apud Ouidium dicit: Inuentum medicina meum eſt. Leonis vnius domicilio gaudere: prima illi die vota concipienda, nuncupandaq;. Ac, ne Apollinis & Æſculapij fabulas irrideamus, Iouis filius Apollo cenſetur, huius verò Æſculapius: ipſa nimirum Theoretice, quæ intellectum illuminat, Apollo eſt,
C Æſculapius ars ipſa. Vnde Maro:

Tum pater omnipotens aliquem indignatus ab vmbris
Mortalem infernis ad lumina ſurgere vitæ,
Ipſe repertorem medicinæ talis & artis
Fulmine Phœbigenam Stygias detruſit ad vndas.

Ars igitur Æſculapio attributa, per quã bona cõparatur valetudo, vtpote quæ in curatione ipſa verſetur. Eſt & Zamaël, cuius munus vlciſcendi, venenaq; diſpergendi eſſe perhibent, vberrimæ illi bonorũ omnium largitioni ſemper oppoſitus. Martem hunc eſſe Græci volunt, Arieti & Scorpio præfectum: tertia illi die preces faciendas. Nanaëlem mox enumerant, in nomineq; id eſſe ſignificatum autumãt, vt Deum benignè nobis omnia reſpondere, ac omnia ipſo horreo mortalibus elargiri interpretentur. Eſſe hunc Venerem, qui Tauro Libraq; delectetur: ſexta illi die ſupplicãdum. Zadchielem inde deprehendêre, qui Dei iuſtitiam, & quintæ diei ſacrificia, precesq; procuraret: vnde nonnulli quinarium iuſtitiæ dedicarint. Eſſe hunc Iouem: nam vt Maro, Rex Iupiter omnibus idem. Isq;, vt illi commenti ſunt, Sagittario atq; Piſcibus præficitur. Caphzielem demum ſeptimæ lucis curam gerere, eaq; mortalium preces ſibi depoſcere,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Ab eo vim frigidam emanare, qua ſcilicet ſingula in inferiori mundo concreta D
cõdenſentur. Nam vti calidi eſt diſſoluere atq; rarefacere, ita frigoris eſt ſolida-
re coagulareq;. Saturnum hunc noſtri vocant, qui Capricornum & Aquarium
ſedes habet. Sedenim vt in curru ſatis expatiati, metamq; ipſam ritè circumue-
cti, eõdem vnde curſum auſpicati ſumus reuertamur. Id aliqua egere videt elo-
cutione, quòd à Platone regna duo poſita diximus. Is ſiquidem multo antè tem
pore præſagiſſe videtur, quæ nunc demum ſperamus euentura. Mundi circui-
tum is ab Oriente ad Occidentem Iouis eſſe, ac perinde fatalem dici. Apparitu-
rum verò olim alterũ ſub Saturno huic oppoſitum, ab Occidente ſcilicet Orien
tem verſus, in quo ſpontè naſcantur homines, & à ſenio in iuuentutẽ regredian-
tur. Id ita Platonici interpretantur, vt Iouem mundi animam intelligi velint, cu-
ius lege fatali manifeſtus hic manifeſti mundi ordo diſponatur. Præterea ani-
morum vitam in corporibus cõcretis ab Ioue eſſe, ſenſibusq; & rerum agenda-
rum ſtudio deditã. Saturnum verò ſupremum inter angelos intellectum, cuius
radijs animi etiam vltra angelos illuſtrentur accendanturq;, & ad intellectu pol
lentem vitam continuè pro viribus erigantur. Quæ quoties ad vitam huiuſmo B
di cõuertuntur, ſub regno Saturni agere creduntur. Sub Ioue verò, cùm rerum
humanarum negotijs implicantur. Plotinusq; regnare nos ait ſub hoc vel illo,
prout ſecundum hunc vel illum egerimus. In hac autem vita ſpontè regenerari
dicimur, rurſumq; iuueneſcere, ac in dies magis effloreſcere, cùm ſana bene inſti
tutæ mentis optione ad meliora contendimus, de quo Paulus Apoſtolus: Ho-
mo interior renouatur in dies. Atq; paſsim in diuinis literis de iuuẽtute noſtra,
quæ ſit vt Aquilæ renouanda. Quòd ſi vllo vnquã tempore ſpes affulſit vt mor
tales hæc eſſent conſecuturi, nunc ſperandum maximè, cùm eorum omnium in-
genia, quæ aliquem veræ lucis fulgorem conſecuta ſunt, maiorum noſtrorũ er-
rores, qui tot annos vni tantũ ſenſui adhæſere, deprehendere iam incœptarunt,
omnemq; ſtudiorũ ſuorum conatum ad veritatem ipſam conuertere, ſanctio-
resq; diſciplinas adamare. Adiuuant inſuper hanc proborum hominum volun
tatem, ſanctiſsimorum autorum ſcripta, lucubrationesq; & documenta, quæ de
vetuſtatis eruta voraginibus cotidie prodeunt in lucem. Et iam ille minimè cen
ſetur eruditus, quantumlibet Græcè Latineq; ſciat, qui Iouem ſcrutaturus cœle F
ſtem non inſiliat in currum, qui ſacra non attigit, qui diuina non eſt imbutus di-
ſciplina, qui Chriſtum, atqueadeò Chriſtianæ inſtitutionis volumina non aſſe-
ctatur: quid myſteria ſibi velint, non exquiſierit, quaq; ratione Deo animum aſ
ſerere poſsit, inſpicere neglexerit. Verùm ille omnium optimè peritus, qui luto-
ſas, fæceq; conglutinatas alas in profluente puriter abluerit, perpurgauerit q;, à
terraq; ſublatus cœleſtium Circenſium pompam comitatus eò peruenerit, vbi
ſparſas manu veri Iouis fruges donariaq; percipiat, opipareq; & ipſe & iugales
excepti, amœniſsimi lautiſsimiq; diuerſorij otio perfruantur: quod qui fecerit,
dubio procul intelliget reliquas doctrinas omnes, ſtudiaq; omnium reliqua, ni-
hil aliud niſi ſummam eſſe vanitatem.

DE FVLMINE.

IOuem igitur in alta ſede conſpicuũ alato inuecti curru cõſecuti ſumus.
Quo verò eum eſſe Iouem agnoſceremus, nullũ manifeſtius ſignũ fuit,
quam fulmen eius manu prætentũ: quare cùm id geſtaminis ad Iouem

præci-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A præcipuè pertineat, non ſecus ac ſella, de fulmine dicere minimè alienum eſt ab inſtituto negocio futurum.

IVPITER.

OMnibus vtiq; vulgatum eſt hieroglyphicum illud, Fulmen ſupremi Iouis geſtamen eſſe. Sed vt nunc fabulas diſſimulemus, veram figmenti cauſam afferamus, ſiquidem hoc ipſius fulminis naturam exprimere videtur: quod quidem ita fit. Calor interdum per refrigeratum à ventis aëra conſperſus, vbi contrariæ naturæ viribus ſolicitari cœpit, ſeſe in globum colligit, & aduerſus algorem validiſsimè reluctatur: vrget algor ventis ingruẽtibus, ille ſeſe magis ac magis adſtringit, quoq; anguſtius premitur, eo validior euadit, ac ſimulac extremã intentari ſibi vim intelligit, totis erumpit viribus, craſsioreq; aëre, qui circunfuſus eſt, diſrupto, viam ſibi cum ſtrepitu & incendio patefacit. Suprema verò illa pars elementorum, vnde calor emanat, cùm Ioui ſit attributa, ideo illum vetuſtas fulgura & fulmina ciere confinxit. Signaq; Iouis paſsim cum fulmine fieri cõſuerunt, cum vno quidem frequentiſsimè: ſed & cum duobus fulminibus ali-
B quando Ioui ſtatua poſita eſt, vt apud Elidem Olympiæ Iouis Horcij nuncupata: ea quidem ſeuera minacíq; effigie, vtraq; intenta manu fulmina tenebat, iuxta quam pugiles in certamen deſcenſuri ſuper mactati porci exta iurabant, nihil ſe dolo malo facturos, aut ſecus quàm Olympiæ leges paterentur auſuros.

FAMA LONGÈ LATÉQVE PROPAGATA.

ILlud verò præcipuum fulminis ſignificatum eſt, vt vocem procul auditam, hoc eſt, famam rerum geſtarum longè lateq; per immenſa terrarum ſpatia diffuſam expatiatamq; præ ſe ferat. Tranſit & illuſtrem præclari facinoris memoriam, in longam annorum ſeriem propagatam. Ægyptij enim ſacerdotes huiuſmodi gloriæ amplitudinem oſtendere ſi vellent, vocem, vt ipſi dicunt, aëris quippe tonitrum, hoc eſt, ipſius fulminis imaginem deſcribebant. Nihil enim magis, nihil validius nec terribilius tonitru ſonare conſtat. Eáq; de cauſa Apelles pictor, vti in Armorum commentario diximus, cùm Alexandri effigiem pingeret, fulmen in eius manu poſuit, quo nominis eius amplitudinem ex re-
C bus ab eo geſtis longè lateq; propagatam, & memoria nunquam intermoritura celebrem indicaret. Poſita ea tabula, vt Plinius ait, in templo Dianæ Epheſiæ, XX talentis auri picta. Eo verò artificio fuit, vt digiti eminere viderentur, fulmen extra tabulam eſſe. Sedenim Lyſippus ſtatuarius factum vt adulationis plenum improbauit, quare haſtam ipſe in manu Regis poſuit: qui quidem, ſi vera quis de Alexandro, non fabulas conſcripſiſſet, famam eius ne vna quidem ætate ſuperfuturam iudicaret, nedum id aſſequi meritus ſit, vt diuini honores ei decernerentur, datis ad Græciæ ciuitates literis, vt ſe decreto publico Deum inſtituerent. Ea res cùm matrem Olympiam etiam offendiſſet magnę integritatis fœminam, Rex ipſe vt incœptum excuſaret, & inſtitutum ſuum approbaret, inſigne volumen ad matrem ſuam conſcripſit, vt apud Cyprianum legi, quo rationes multas oſtendit, Regibus ſuis Apotheoſin decernere, atque hinc maiorum Regum memoriam ſeruari, indeq; colendi & ſacrificandi ritum inoleuiſſe. Sane quidem Athenienſes ipſi, qui doctrina & ſapientia ſemper inſignes habiti ſunt, cùm XII tantùm deos antea colerent, Alexandrum tertiumdecimum appellauêre, honoresq; illi adhuc viuenti inſtituêre, qui tamen vulneribus ſæpe confoſſus, morbisq; tentatus, ac poſtremò vita functus, ſe

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mortalem oſtendit, qui deorum interim concilio adiectus erat. Quare Lacedæ- E
monij literis acceptis, argutè libereq; admodum more ſuo reſponderunt, ἐπειδὴ
ἀλέξανδρος βόλεται θεὸς εἶναι, ἔστω θεός· Alexander quandoquidem vult eſſe Deus, eſto
Deus. quo decreto id declaratum voluêre, nullam aliam fuiſſe cauſam, neq; me-
ritum aliud cur deificatio eſſet Alexandro decernenda, niſi quòd ipſe ita vellet.
Cæterùm is qui adhuc viuẽs diuinis honoribus inhiabat, ne communibus qui-
dem poſt obitum iuſtis honeſtabatur, ad grauiſsimam vſq; Olympiæ matris la-
mentationem. Peruulgatum tamen apud multos populos & nationes fuit, Re-
ges ſuos, vt nuper dicebamus, pro dijs colere. Nam & Romani non tantùm Re
ges pleroſq; ſuos, verum etiam eorum vxores diuinis honoribus honeſtarunt,
& nonnullis templa, & ſacra etiam inſtituerunt. Quantum verò pertinet ad ful-
men, eo tolerabilius id Alexandro concedendum, quo inſolentius Lyſimachus
ab Alexandri morte particulam eius regni ſortitus, non quam armis virtute ve
vlla ſua ſubegiſſet, ſed ex Regis tabulis adeptus eſſet, lancea cœlum tangere ſe ia
ctabat: quod tantundem erat, ac ſi famã aſtris terminare ſe diceret. Qua de cau-
ſa Paſiades Byzantinus hominis vanitatem irridens, ad ſuos conuerſus ait: Ca- E
uendum ne is lanceæ mucrone cœlum medium pertundat. Quodq; impatien-
tius aliquis ferat, Clearchus Heracliæ tyrannus fulmen geſtauit, & ex liberis
vnum Tonitrum appellauit. Quanta verò Cliti, quanta Demetrij fuit inſolen-
tia, quorum iſte non magna admodũ regni parte ab Alexandro accepta, Iouem
ſe vocari paſſus eſt, reſponſa ſua pro oraculis haberi gauiſus: ille quatuor ad
ſummum nauibus demerſis, Neptunus vocitari voluit, tridẽtemq; geſtauit. Vt
minus iam Salmonea miremur eò prouectũ inſaniæ, vt flammas Iouis, & Olym
pi ſonitus imitaretur. Nam vt apud Maronem:

Quatuor is inuectus equis, & lampada quaſſans,
Per Graiũm populos, mediæq; per Elidis vrbem
Ibat ouans, diuũmq; ſibi poſcebat honores
Demens, qui nimbos, & non imitabile fulmen
Aere, & cornipedum curſu ſimularet equorum.

Longè verò felicius atq; tutius Numa Pompilius eliciendorum fulminum ra-
tionem inuenit. Nam cùm quædam occulta ſacra ad fulmina expianda noſcere F
cuperet, Egeriam conſuluit, quæ reſpondiſſe fertur, vt Auentinum peteret, &
fontem qui in antro quodam erat, melle & vino generoſiore inficeret, quò ſole-
bant hora certa dæmones duo ſitibundi conuenire. Hi erant Picus & Faunus.
Curaret verò ille ſibi latebras, in quas abditus ab aduenientibus illis non con-
ſpiceretur, ipſe tamen fontem intueretur, diſponeretq; per fontis marginem
retia, prout opportunum ſibi videretur. His peractis dij venerunt, & potus
allecti ſuauitate multum ebiberunt: tandem ſopore grauati, ibidem, vbi con-
ſtiterant, ſomno ſe proſtrauêre, quos ita grauatos Numa implicuit in rete, qui
videntes ſe captos, in varias ſe formas transformabant. Sed cùm nihil quic-
quam proficerent, ad veras tandem effigies rediere, Numamq; vt retia ſolueret,
orauerunt. Rex ſe non prius retia ſoluturum dixit, quàm de placando Ioue do-
cerent. Illi & hoc docuerunt, qua ſcilicet ratione cœlo Iupiter eliceretur, quoq;
modo fulmen expiaretur. Vnde Ioui Elicio nomen datum, cuius templum in
Auentino poſitum, vbi res hæc contigerat. Scio fabulam importuno loco po-
ſitam, ſed quia non ita vulgata eſt, minimè fuit diſsimulanda. Ne verò nos alie-
næ gloriæ detractoribus fauere videamur, Alexandro fulmen meritò attributũ

dixe-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A dixerim, ea de cauſa, quòd annos vix tres & triginta natus, celeritate mira Orientales ferè omnes nationes ſubegerat, & Oceanum ipſum enauigauerat, vt nō immeritò Cæſar, qui pari ſaltem animo ad eam rerum amplitudinem adſpirabat, cùm Gades veniſſet, animaduerſa apud Herculis templum Magni Alexandri imagine, ingemuerit, atque vt Tranquillus ait, pertæſus ſit ignauiam ſuam, quòd nihil tum à ſe memorabile actum eſſet in ætate qua iam Alexander orbem terrarum ſubegiſſet.

CELERITAS.

EST enim fulmē ante omnia velociſsimæ omnino celeritatis indicium, quam poëtæ cùm volunt exprimere, dicūt, fulminis ocyor alis. Idem ex antiquorū numis manifeſtum eſt: vt in eo cuius inſcriptio eſt, Q. PILIPVS, equus habetur in pernicem curſum admiſſus, cauda exporrecta, fulmine ſubſequente, lancea protenta: quod innuere videtur, prouinciā ſuſceptam ſumma celeritate peragratam, negociumq; quamocyſsimè confectum. Nam & Ptolemæus, vnus ex Ægypti regibus, promptitudinis & audaciæ cauſa κεραυνὸς appellatus, ait Pauſa-
B nias. Facit huic rei fidem numus alius, in quo caput humanum eſt, capreæ coopertum ſpolio, ſub cuius iugulo fulmen eſt, & arcus ab occipitio: ab altera verò parte Pegaſus, cum ſagitta ſubiacente, omnia, vti palàm eſt, velocitatis indicia, cùm præſertim inſcriptio ſit, L. PAPI. De quo quidem Papirio, qui ob mirificam in agendis rebus feſtinationem atq; celeritatem, Curſoris cognomentum meruit, multa rerum ſcriptores memoriæ prodidêre. Equorum porrò velocitatem in curruli certamine fulguri comparat Heſiodus Herculis ſcuto, vbi dicit:

ὠδὶ δ' ἱππείᾳ νόῳ ἐφθὸ ἴκελοι ἀστεροπῇ πατρὸς διὸς αἰγιόχοιο.

quem Statius ſecutus ait:

Ilicet igne Iouis lapſiſq; citatior aſtris.

Et inferius idem Heſiodus de equis in curſum à Pallade concitatis:

τοὶ δ' ἄμυδις προγέοντ' ἴκελοι πνοιῇ ἠὲ θυέλλῃ.

quod proximè accedit ad Papinianam ſententiam.

CELEBRITAS.

IN augurali diſciplina fulmen tam in publica quàm in priuata opera vibratū, atq; etiam per nocturnam imaginem in ſomniis viſum, celebritatē nominis,
C & magnarum rerum auſpicia facit. Nam Olympiæ Alexandri matri fulmen per ſomnium oblatum, futuræ in filio claritatis indicium fuit. Illa enim priori nocte qua ſe viro adiunxit, exiſtimauit facto tonitru in vterum ſibi fulmen illabi, ex cuius ictu magno excitato incendio, in flāmas inde latè diffuſas abire viſum. Quid verò hîc memorem Iuliæ filiæ Cæſaris monumentum ictum fulmine? quid Euripidis poëtæ Tragici, atq; Lycurgi ſepulchra de cœlo tacta? Quid Veliternum murum? quid Eutimi Pictę, aut Horatij Coclitis, aut Probi Imperatoris, aut Taciti & Floriani ſtatuas eodem modo afflatas? quæq; huiuſmodi exempla plurima declamatione, quam olim de fulminū ſignificationibus edidimus, explicata ſunt, quorum ſignificata in hanc nominis amplitudinem accepta, tam Aruſpicum reſponſis, quàm euentis poſtea comprobata reperiuntur.

ELOQVENTIÆ VIS.

QVod verò de claris eloquentia viris dictum, vt de Pericle et aliis reperimus apud antiquos, eos ciere tonitrus, & fulgura diſpergere ſolitos, cùm orarēt, tanta erat animorum perculſio & in dicentiū ſententia motus, tanta verborum autoritas, de ſacra dubio procul lectione metaphoram ſumpſere. Pſalmo enim

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

centeſimo ſupra quartum & trigeſimum canitur: Educit nubes ab extrema ter- D
ra, fulgura vertit in pluuiam. Vbi per nubes viri ſancti intelliguntur, per fulgu-
ra verò perſuadendi vis, per pluuiam eloquentia: de quo plura alibi. Et quòd
alibi Dauid, Vox, ait, tonitrui tui in rota, eo hieroglyphico ſignificat Euange-
lij voces, quæ de cœlo diuinitùs intonaturæ eſſent, & vniuerſum terrarum or-
bem (id enim rota eſt) commoturæ, attonitumq; reddituræ. Eodem modo per
fulgura verba Chriſti ſignari tradit Eucherius: eoq; ſpectare pſalmi dictum, Et
fulgura multiplicauit, & conturbauit eos, de Iudæorum confuſione, qui ei nulla
in re vnquam reſiſtere potuerunt. Et Hieronymus primis Hebræorum caſtris,
Rameſem, tonitrui gaudium interpretatus, diuina verba, & quæ voces ſunt in
ſacris literis, per tonitrum accipi docet, quòd cœlitùs editæ excipiantur. Ful-
minis verò radij deſcripti, quæ ipſæ coruſcationes ſunt, ad eiuſdem Euangelij
pertinent claritatem & famam, de quibus Pſalmo: Illuxerunt coruſcationes tuæ
orbi terrarum.

CLEMENTIA.

IN Antonini Pij, atq; etiã in aliquot Neruæ numis cernere eſt fulmen in toro E
collocatum, quod manifeſtum & pulchrum admodum eſt clementiæ ſignum:
arguit enim offendendi poteſtatem penes ipſum Imperatorem eſſe, verùm ob
eius clementiam quieſcere: quod perinde eſt atq; illud, quòd apum regem aiunt
aculeo quidem præditum eſſe, verùm eum in vulnus nunquam exeri. Primam
verò huius virtutis laudem ætate noſtra tulit Iulius Medices princeps noſter,
qui ſimulac bonorũ in eum ſtudiis inclinatis Pont. Max. electus atq; ſalutatus
eſt, omnium ſtatim, & earum quidem atrociſsimarum iniuriarũ oblitus, ijs om-
nibus eueſtigiò pepercit, quos aduerſarios habuerat iniquiſsimos, quos hoſtes
totæ vitæ curſu perpeſſus erat infenſiſsimos, quiq; non bonis tantùm & fortu-
nis eius, ſed & vitæ modis omnibus inſidiati ſæpius fuerant. Quare Clementis
nomen, vt tantæ manſuetudinis pignus, perpetuumq; monumentũ, aſſumpſit:
ita ſumma totius vitæ moderatione conſeruauit, req; probauit, vt Chriſtianum
demum Pontificẽ mortales intueri ſe profiterentur. Sed enim cùm nobis de tan
ti principis laudibus loqui non liceat, qui eius auſpiciis annos aliquot in homi-
num luce verſati ſumus, negocium aliis relinquemus, eam fuiſſe noſtri principis
clementiam profeſsi, vt vel hoſtes ad eam æternis literarum monumentis cele- F
brandam impulſura ſit.

PIERIVS VALERIANVS AD IO. BAPTI-STAM MONTANVM, DE IIS QVÆ PER SOlem, Lunam & Stellas ſignificantur, EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS

Scribis, Clariſsime vir, vidiſſe te lemmata quædam mea in breue admodum compendium redacta, de Hieroglyphicis quæ per Stellam apud Aegyptios ſacerdotes in doctrinarum ſuarum arcanis habentur: quod vt ad ſe mitterem, Reuerendiſsimus Cardinalis vtriuſq; noſtrûm alumnus Hippolytus Medices, tantopere flagitauerat. Addis inſuper, cognouiſſe te rei iſtiuſmodi argumentum non in ea tantùm ſchedula contineri, ſed à me longè copioſius conſcriptum. Rogas itaque, vt rei totius Commentarium ad te mittam. Nam quicquid illud erat, ad figurarum tantummodo formam ſpectabat, quibus pictor

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *pictor vteretur in Iulio illo ſidere adornando, cuius celebritatem Hippolytus ipſe tanto ſtudio fouet. Nimirum video te, Montane eruditiſsime, leonem ex vnguibus æſtimare voluiſſe: ſed in re mea non leo, ſed muſculus continetur, qui ſe olim apud mythologos pro leone auſus eſt venditare. Quantulumcunq; tamen id ſit quod ego præſtare potuerim, officij mei fuit, omni poſthabita contatione, obſequi viro tum à primis ſtudiorum noſtrorum annis amico, tum ætatis totius demùm curſu mihi ſemper admirando, tam in philoſophiæ quàm artis Medicæ peritia, quàm etiam in cultioris eruditionis elegantia, ſeu Græca ſeu Latina quis poſcat, politiſsimo. Accipies igitur Stellarum hieroglyphica prout à me fuerunt interpretata. Sed noſti ſtellas ſine Luna deſolatas quodammodo videri. Nam quò illæ rerum quæq; ſuarum ſemina conſpergant, niſi in Lunaris orbis paratiſsimum, vt ita dicam, horreum condantur, quæ poſtmodum illa quaſi ſequeſtra terris demum indulgeat, aut potiùs vberrimè largiatur? Sed neq; Luna neq; ſtellæ ſine Sole ſui compotes eſſe poſſunt: quare Sol quoq; his adnumerandus, imò anteponendus. Ridebis, ſcio, non erubeſcere me, quòd auſus ſim de Sole, de Luna, de ſtellis apud talem tantúmq; virum totius Encyclopædiæ decus & ornamentum verba facere: ſed id me conſolatur, quòd tu, vt hæc ad te darem, iuſſeris: quare ſi quid hæc attulerint tædij vel moleſtiæ, vni tibi qui crabrones irritaris imputato.*

B *Vtcunq;, ſi leges hæc quæ ſunt per nos in vnum veluti corpus hinc inde collecta, opto non ea tantùm quæ me longè accuratius legeris, in memoriam tibi reducant, verùm etiã te Pierij tibi deditiſsimi memorem aſsiduè faciant.*

DE SOLE.

COELESTIVM corporum quæ die noctéque micant ſignificationes dicturi, rationi conſentaneum eſſe duximus à Sole ipſo dictionem auſpicari: quando, niſi Sol eſſet, neq; Luna, neque ſtellæ vllæ conſpicuæ eſſent, vt & doctrina eſt Aſtronomorum, & res ipſa indicat. Cùm itaq; Sol reliqua huiuſmodi corpora lumine illuſtret ſuo, noſtriſq; videnda oculis offerat, ab eo vtpote lucis arbitro, initium meritò faciemus.

DEVS OPT. MAX.

THeologi tã vetuſtæ religionis, quàm noſtræ pietatis interpretes, Deũ Opt. Max. & vnum, & lumen, & bonum appellauerunt. Eaq; ratione Sol cùm ſit vnus, vnde illi nomen, quippe à ſolitudine: ſit lumen, vt ſenſu manifeſtum eſt: ſit bonus, vt quotidiano cernitur experimento, Dei ipſius hieroglyphicum, nullo

C alio ſigno addito, perhibetur. E' profano verò cultu ante omnes Perſæ, reliqua deorum omniũ, quam gentes ipſæ venerabantur, caterua reiecta, Solem Deum eſſe vnicũ arbitrabantur, ita vt nulla diis templa condenda eſſe crederent, ea inducti ratione, quòd vni Soli, quem colerent, vix mundus ipſe ſufficeret. Pythagoras tanta eum veneratione proſecutus eſt, vt aduerſus eum nefas eſſe dixerit lotium effundere, vtpote quem omni cultu dignum arbitraretur. Et Heſiodus præceptum hoc ſumma religione obſeruandum adhortatur. Omnino autem Gregorius Theologus id eſſe Deum dicit inter intellectuales creaturas (his enim locutionibus vtuntur qui diuina tractant) quod Sol inter ſenſibiles. Quæ verò de Solis ſimilitudine cum Deo referuntur ab Ioanne, à Paulo, ab Hierotheo, abſolutiſsimè verò à Dionyſio, qui horum documenta literarum monumentis quamdiligentiſsimè cõmendauit, cùm ea quotidie per templa ſcholaſq; omnes cõmemorata recitentur, ea hic ego duxi prætereunda, Phœnicum interim & Ægyptiorum inuentis gratulatus, qui primi omnium, vt Euſebius memoriæ proditum ait, Solem & Lunam & ſtellas ita eſſe deos intellexêre, vt eos

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tantùm gignendarum abolendarumq́ rerum omniũ causam affirmarent: quod D
iis congruit, quæ Plato Legum XII, de Parcis philosophatur. Nam & Anaxagoras Solem μυδρὸν esse, hoc est, ferrum candefactum arbitratus est, atque ita omnia ex eo gigni conformariq́ affirmabat. Ferrum enim ita dispositũ, in quod volueris opus informabis. Magnificentius Euripides Anaxagoræ discipulus, cũ eodem sentiens, Solem aureã glebam appellauit. At Socrates apud eruditissimum optimumq́ Xenophontem eos reprehendit, qui Solem Deũ posuere, lumenq́ eius & formã ad Deum Opt. Max. refert, quòd omnis eius potestas & magnitudo à Deo sit, à quo vnà cũ Luna fuerit creatus. Eaq́ ratione reprehendit & Homerum, & cæteros omnes, qui Solem vnicum esse Deũ crediderunt.

VNITAS.

SI quid autem est in rebus, quæ nostris obiiciuntur oculis, quod vnitatem significare possit, nempe Sol is est: id quod, vti dicebamus, locutionis etiam etymon attestatur à solitudine deductum, siue potius à Sole ipso fiat solitudo. Sapienter itaq́ Alexander Macedo Dario amicitiã petenti respondit, nec mundum duobus Solibus posse regi, nec duo summa regna saluo statu terrarum ha E
beri posse. quam sententiã ex Aristoteleis Ethicis sibi desumpserat, qui discipulo adulaturus, tum hæc, tum illam præcipuè Homeri sententiam prætexerat:

Οὐκ ἀγαθὸν πολυκυρανί, εἷς κύρανος ἔστω, εἷς βασιλεύς.

Quòd verò Solem in rebus egregiè vnum esse dicebamus, extra res Deus quoque vnus, & τοῦ ἑνὸς cognomento ab Orpheo, à Platone, & à nostris agnoscitur.

VERITAS.

ET qua ratione Sol vnus est, eadem est veritatis hieroglyphicum: duplicia enim et multiplicia sunt veritati cõtraria. Simplex igitur sit necesse est, quod verum censeri debeat. Hinc nudum effingitur ipsius veritatis signum: & quia omnia habet in conspicuo, ex eo pręcipuè veritas est. Hinc Pythagoras πρὸς τὸν ἥλιον τετραμμένον quempiam loqui non debere monuit, facie scilicet cõtra Solem versa, quod non esse manifestis repugnandum significare contendunt: neq́ hominem loqui ferè posse, quod vndecunq́ verum sit, cùm omnem hominem diuinæ literæ mendacem esse dicant. Sanè de iis quæ liquidò patent, apertamq́ in se continent veritatem, dici solet, Meridiana esse luce clariora.

CHRISTVS. F

AT sacræ passim literæ CHRISTVM per Solem imaginari tradunt: vt illud, In Sole posuit tabernaculum suum. Et: Exiit de tribu Iuda, cuius signũ est leo solare animal. Plato in Repub. vt solet mysteriis suis inhærescens, & Prophetarũ quos adiit, & audiuit, oracula depromens, Solem visibilem Dei filium appellat, quippe qui Deũ ipsum excribere non audeat, & à quoquã fieri posse diffidat. Atq́ identidem intelligendum, quòd vbiq́ Christus ipse profitetur hominem imaginem esse invisibilis filij: qui si lux est vera, quæ mentem omnem illustrat, expressissimũ habet simulachrum hunc Solem, qui est lux imaginaria illuminans omne corpus. Hic patiente Christo aduersa Luna deficiens, consensum nobis suę naturæ perspicuè cõmonstrauit: nosq́ iure optimo diem, qui Soli à Mathematicis adscribitur, eũ Domini vocitamus, & eius cultui sacrũ dedicamus, vel hinc ostendentes, nõ esse cur amplius corporeũ Solem, vt olim Gentes, colamus, quasi Regem cœli, & dominum, atq́ moderatorem, posteaquàm Soli invisibilis, coæternus Patri & coæqualis, per quem & cœlum & terra cõdita sunt, sitos in vmbra mortis homines illuminauit, estq́, vt cũ Simeone absoluam,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A uam lumẽ, quod è gentium oculis tenebras diſcutiat, & electo populo gloriam afferat nullo vnquam tempore defuturam. In aliquot antiquorũ numis cernere eſt humanum caput radiis circũquaq; diffuſis, cuius inſcriptio eſt, ORIENS. Siue igitur pro Sole, ſiue pro regione, vnde Sol oritur, imago ea recipiat̃, vtroq; hieroglyphico Chriſtũ referre videbitur, de quo Zacharias Propheta: Ecce vir, ORIENS nomen eius, qui dominaturus eſſet ſuper ſolio ſuo. Alter quoq; Zacharias antiquũ hoc dictũ atteſtaturus, In quibus nos viſitauit, ait, Oriens ex alto, vt eos qui ſedẽt in tenebris & in vmbra mortis, illuminaret. Ideoq; tam vox, quàm imago Orientis, Aſſertorem noſtrũ ſignificat, ait Eucherius. Exorientis autem Solis imago altera erat apud Ægyptios ſacerdotes, Lotos quippe arbor aquatica, vbi infantem in ea conſidentẽ figuraſſent. Hinc vtiq; vapores illos matutinos, qui à Sole mouentur, ſtrictiori quadã aura refrigerantes potius quàm aduentes intelligi volebant. Cęterùm ego ſignificatũ hoc, vt exortũ lotos indicet, inde ſumptum crediderim, quòd ea ante Solis emerſum implicata folia habeat, quæ quidem ita ſenſim exſinuantur aperiunturq;, vti magis ac magis tolli-
B tur iubar Solis. Maximè verò panduntur, vbi mediũ is iter emenſus eſt. Eodem verò decedente, folia ipſa viciſsim contrahuntur, complicariq; incipiunt ac inſinuari, veluti nulli patêre velint præterquàm numini quod venerantur: atq; ita quibus liceat modis, eo abeunte, ſeſe intra clauſtra cohibeant. Quod, vt Proclus ait, obſeruatum à Magis, vt ſacram omnino eam Apollini crederẽt, effecit.

RESIPISCENS.

HAbet & Aurora ſuum hieroglyphicum, quod aperire non pigeat. Per eam ſiquidem vir oſtenditur, qui de voraginibus emergens prauorũ operum, & erroris cæcitatem derelinquat, & ad iuſtitiã & lucis puritatem euehatur: quæ ſententia eiuſdem eſt, quem ſuprà citauimus, Eucherij.

CLARITAS.

A Solis verò claritate, viros omnes inſignes, qui vel rebus pręclarè geſtis patriam illuſtrarunt, ſiue ſublimiori aliqua doctrina mortale genus (quod egregiè tu facis) inſtituerunt, aut vitæ ſanctioris exemplo reliquis fuêre documento, quò veram poſſent aſſequi beatitudinem, LVMINA nuncupare mos eſt. D. Ambroſius Luminaria, ſanctos inquam homines, inter mortales verſa-
C tos ait. Illi enim verę participes lucis, eas animas quas erudiebant ab ignorationis tenebris educentes, luminaria nõ iniuria nuncupati ſunt. Ita gentes reliquæ viros qui præclari nominis eſſent, nomine Luminis appellarũt, vt Latinus Rex apud Maronem queritur, Lumina tot cecidiſſe ducum.

IMPERII MAIESTAS SVMMA.

APud eoſdem, quos paulò antè nominauimus, Perſas, quorum quidem diſciplina recentior omnino fuit, deducta ad res humanas ſimilitudine, Sol eum, penes quem ſumma eſſet imperij maieſtas, indicabat, Solemq; in eius ſublimitatis homines ſigna dare perſuaſum habebant. Vnde etiam apud Maronem:

Ille etiam extincto miſeratus Cæſare Romã *Tunc caput obſcura nitidum ferrugine texit.*

Et vltimo Domitiani tempore corona quædã iridi ſimilis Solem circundedit, quæ lumen eius ac radios obſcurabat: quod portendebat, vt Arioli interpretabantur, fore vt is Imperator à Stephano iugularetur.

HVMANA VITA.

TAntus verò eſt Soli cum humana vita conſenſus, vt is claritate ſua inſignis, vitæ identidem noſtræ tranquillitatẽ: obſcurus autem obnubilatusq; rerũ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

noſtrarum perturbationem oſtentet. Hinc apud coniectores inuenias, quod e- D
tiam veſter Hippocrates Medicis non ocioſe obſeruandum prȩcipit: Si viſus
Sol in ſomniis obſcurari, occultarive, aut nuſquam apparere, periculum inſtare
vt ægrotus vitam amittat. Si verò vim alicuius inſequẽtis ipſe Sol aufugiat, de-
cumbentem in furorem agi præcipitem: mentis enim lumen eo ſigno labefa-
ctari, inquietari, ac loco exturbari ſuo. Quæ cùm quis imaginatus fuerit, ſolici-
tus admodum eſt Hippocrates, vt ægroto certa victus ratione obviam eatur.
Tantam verò Sol prærogatiuam in iis quæ ad nutriendi rationem ſpectant, ha
bet, vt Phyſici omnes ex calore et humore noſtrum conſtare incrementum aſſe-
rant. Nam & Heſiodus poſteaquàm fluuiorum quorundam nomenclaturam
abſoluit, ſubiecit mox, hos eſſe qui mortale genus enutrirent, vnà cum Sole. In-
terpres addit: Aquæ enim & Sol nutriendi vim habent, eorumq; beneficio res
aluntur & gliſcunt. Inde Catullus de flore quodam viuido:

Dum mulcent auræ, firmat Sol, educat imber.

ANNVS.

APud aruſpices Sol annorum ſignificatum habet, quorum ipſe Dominus
eſt. Quodq; ad hanc rem facit, Cyri ſomnium memoratur, qui ſcilicet ima- E
ginatus per quietem ſit Solem ter manibus apprehendere fruſtra appetiiſſe, ſi-
quidem convoluebat ſe Sol, & elapſus abire videbatur: hinc Magi dixerunt,
eum triginta annos regnaturum, quo ſcilicet tempore Saturnus Solem eodem
aſſequitur puncto, vnde ſimul deferri cœperat. Id vtcunq; interpretatum fue-
rit, tamen ipſis commentum placuit.

GRÆCI.

AEgyptij vates per Solis imaginem Græcos in prodigiis intelligi tradidêre,
cuiuſmodi rei nota eſt hiſtoria. Cùm Alexander Macedo Tigrin fluuium
ſuperaſſet, paulò pòſt Luna prima vigilia defecit, deinde ſanguinis colore ſuffu
ſo, lumen omne fœdare viſa eſt: quod Macedones laborum pertæſi dirum arbi-
trabantur, resq; ad omniũ deſperationem proceſsiſſet, niſi vates Ægyptij, quo-
rum doctrina omnis per rerũ imagines explicabatur, affirmaſſent, bene ſperan-
dum eſſe, quòd Sol Græcorum, Luna Perſarum indicium eſſet, ideoq; ruinam
ſtragemq; eo oſtento illis gentibus portendi, quorum ſignum laborare viſum
eſſet, quod effectus poſtmodum comprobauit. Interſerere autẽ hieroglyphicis F
prodigia, ſomnia & oſtenta licet, quia manifeſta inter ſe congruũt germanitate.

PATER, MATER, LIBERI.

SEd vt ad hieroglyphica noſtra redeamus, cùm Sol generationis arbiter exi-
ſtat, Luna veluti lac humorem ſufficiat ad nutrimentum, liberi vitæ lumen à
patre ſortiantur, nõ temerè apud Hebræos Ioſippus puer imaginatus eſt ſopo-
re preſſus ſe à Sole Lunaq; & ſtellis vndecim adorari: nam quòd patrem ſimul
& matrem, ac fratres totidem id olim facturos, tunc oſtenſum, eventu poſtea
comprobatum, cùm illi annonæ præfecto, & maxima quæq; negocia Regis in
Ægypto adminiſtranti, cùm nondum eum agnoſcerent, procubuerunt.

PRÆGNANTIA.

SEd quod ad partus attinet, manifeſtiſsimo hieroglyphico id Ægyptij figu-
rare conſuerũt, apud quos bipartitus Solis orbis, in media cuius ſciſſura ſtel
la impoſita eſſet, humanũ fœtum in prȩgnantis mulieris vtero ſignificabat, non
ea tãtùm de cauſa, quòd vterũ in corpore medio ſitum ſolari corpori ob rotun-
ditatem ȩquipararent, ſed quia Sol cõceptus omnes irradiatione ſua viuificat, à

quo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A quo vitalis virtus præcipuè demanat, quod quidem Aristoteles Physicę auscultationis secundo affirmat, gigni hominem ex homine & Sole professus. Veluti verò stella lumen à Sole mutuatur, ita fœtus in vtero alimentum à matre consequitur. Neqꝫ huius eruditionis imperitus Lucretius, cùm Epicurũ illum suum mortalibus vitę tranquillæ initia dedisse conaretur ostẽdere, mortales reliquos stellas dixit, Epicurum verò Solem appellauit, his versibus:

Ipse Epicurus obit decurso lumine vitæ,
Qui genus humanum ingenio superauit, & omnes
Restinxit stellas, exortus vti aërius Sol.

At dicet aliquis: Si Sol exortu suo stellas omnes extinguit, quomodo illis lumẽ mutuatur? Quibus respõsum facio, accidere id ex oculi nostri imbecillitate, qui luce illa omnium maxima perstricti, minora nequeant lumina conspicari.

DE LVNA.

B ATque hæc de Sole dicta sufficiant: non enim omnia prosequi volui, quæ super eo dici potuissent ab instituto hoc non aliena, sed occupationum tuarum ratio mihi habenda fuit, publicæ quippe professionis, lucubrationũ tuarũ peculiariũ, solicitudinis quam pro laborantibus, quotquot opem implorãt tuam, benignissimè suscipis atqꝫ accuratissimè: à quibus si longiore sermone auertere te voluissem, in alicuius omnino commodum peccassem. Ad Lunam igitur breuiter examinandam aggrediamur.

NATVRA HVMANA.

SOle pro sublimioris naturæ imagine constituto, fuere qui per Lunæ hieroglyphicum naturam humanã exprimi dissererent. Nam quòd hęc è limo terra've constat, terra etiam lunaris globus esse perhibetur. Pythagoras enim Lunam modò terrã cœlestem, modò terrestre cœlum appellabat: ac terræ similem eam dicit Aristoteles. Varia est præterea Lunæ facies, diebusqꝫ singulis immutata conspicitur: neqꝫ variantiæ quicquã magis obnoxium, quàm rerum humanarum conditio. Quinetiam si vniuscuiusqꝫ hominis vultum intueamur, nunquam aut rarissimè hac & illa vice eundẽ esse conspiciemus, modò enim iratũ, modò lenem, modò tristem, modò hilarem, modò hoc, modò illo affectu per-
C turbatũ comperiemus, ac provt diuersæ rerum imagines animum perculerint, ita varias in vultu figuras conformabunt. Hinc inter magna naturæ miracula de Socrate fertur, eum eodem semper vultu conspectum. Ad hæc, vt quæ tam manifesta sunt missa faciamus, cupida lucis Luna, cupidum intelligẽdi (ea enim lux est) mortale genus. Eam modò Soli suo adiunctam, modò abeuntem, modò redeuntem aspicias. Animus quoqꝫ noster nunc ipsius veritatis lumini copulatur, nunc longè recedit, nunc ad veræ rationis intellectum facta repetitione revertitur. Aberrare enim hominum est, & septies in die vel iustus cadit. Luna ea semper parte clara, conspicua, & illustris est, qua Solem aspicit: obscura verò, caua & inanis parte ea qua divertit à Sole. Homo qua se parte convertit ad Solem suum, micãtissimis radiis velut alter Moses illustratur: ab eo verò auersus aliò, turbulentissimis omnium errorum tenebris obfuscatur. Hinc dies à Deo dictus Neomeniæ, nouę quippe Lunæ, quem festum celebrare debeamus. Quod eò spectat, vt intelligit Adamantius, quando lex vetus vmbra futurorum est, quod Apostolus Paulus ait, eandem ipsam memorans Neomeniam, vt intelligamus iustitiæ Solem Christũ esse, Lunam verò Ecclesiam, quæ lumine ipsius

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

repletur, ac cùm Soli ſuo iuncta fuerit, eiq; penitùs adhæſerit, tum feſtum diem agit Neomeniæ. D

PIORVM COETVS.

IGitur Theologi, qui Chriſtum Soli æquiparant, in quo ſit ſenſibilis humanitas, & diuini luminis imago, iidem per Lunam piorum, vti dictum, vniuerſitatem intelligunt, cùm nulla ſit gens, nulla natio, nulla ſectæ cuiuſlibet congregatio illuſtrata lumine, niſi quæ vt in Sole Luna, Chriſti radio verberatur. Eucherius quoq; Lunam Eccleſiæ dicit hieroglyphicũ, nempe quòd in hac mundi nocte reſplendeat. Et quoniã defectibus menſtruis imminuitur, & faciem quotidie variat, noſtræ ſit etiam ſymbolum imbecillitatis, de qua ſuperius.

ÆTERNITAS.

APud Gentes præcipuum erat Lunæ ſignificatum, æternitatis hieroglyphicum haberi, propterea quòd, cùm defeciſſe videtur, noua iterũ fit, ſæpiusq; anno toto iuueneſcit. Quare ſcitè admodum Horatius, cùm breuem & imbecillam humanæ vitæ conditionem lamentatur, ait:

Damna tamen celeres reparant cœleſtia Lunæ.

In Fauſtinæ numis aliquot ſimulachrum eſt, quod læua pallam ſuſtinet, dextera auiculam cum Luna ſuperſidente porrigit: inſcriptio, ÆTERNITAS. Alibi enim diximus eam in Marci adulationem relatam inter diuos à Senatu. In numis etiam aliquot Seueri Alexandri Aug. ſimulachrum videre eſt, quod dextera nouam Lunam attollit in ſublime, inſcriptione addita, PERPETVITATI AVG. Ægyptius autor Horus ad huius hieroglyphici ſupplementũ & Solem adiecit. Et Catullus noſter, quæ de Luna dixit Horatius, ipſe de Sole dixit: B

Soles occidere & redire poſſunt.
Nobis cùm ſemel óccidit breuis lux,
Nox eſt perpetuò vna dormienda.

Cauſa verò cur per hieroglyphicũ Solis & Lunę Ægyptij ſacerdotes perpetuitatem ſignificarent, ea perhibetur, quòd eos perpetua eſſe rerum elementa arbitrabant, quippe quæ virtute propria inferiora omnia generarent, conſeruarẽt, & perennare facerent. Huius ergo perpetuitatis, quæ ſemper fuit, eſt, & futura eſt in Chriſto, Pſalmographus memor, futurum ſcripſit, vt Chriſtum populi omnes revereant per generationes omnes, quandiu Sol & Luna circuitu ſe convoluerint. Et Cabaliſtæ vigeſimam illam intelligentiã agnoſcunt à perpetuitate deſumptam, quæ per meatum Solis & Lunæ quotidie continuatur. Vita porrò noſtra (vt id identidem repetamus) eorum regimine ducitur, cuius cùm duæ præcipuè partes ſint, eęq; maximè propriæ, ſentire, & creſcere, quorum alterum Græci αἰσθητικὸν, alterum φυτικὸν dixêre, ſentiendi vim à Sole, creſcendi à Lunari globo ſortimur: atq; ita vtriuſq; luminis beneficio hęc nobis conſtat vita qua fruimur. Deniq; humore vnius, & alterius calore ſuſtentatæ rerum ſpecies prorogantur, æternæq; fiunt. Ad hoc faciunt plericq; Corneliæ Saloninæ Auguſtę numi, cuius caput ex noua Luna prodire videtur, à quorum tergo modò FOECVNDITAS, ob id quod modò dicebamus: modò IVNO, quòd eadem Lucina eſt: modò PVDICITIA, quòd Iuno, Luna, Diana, & idem Proſerpina numen. Horum omnium ſummam Catullus ita breuiter colligit: F

Tu Lucina dolentibus *Dicta lumine Luna.*
Iuno dicta puerperis, *Tu curſu dea menſtruo*
Tu potens Triuia & notho *Metiens iter annuum,*

Dicta *Rufti-*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Rustica agricolæ bonis Tecta frugibus exples.*

Quod verò ad huiusmodi fœcunditatem facit, plerique cœlum omnium terra nascentium patrem arbitrati sunt, terram verò matrem. Ipsum autem æthera propterea patrem, quòd aquarum lapsus inde cadentium seminis vicem præbeant: terrãq; matrẽ, quòd matris vice has excipiat, & inde pariat. Eadem de causa Lunam, quippe quę totius humoris domina perhibeatur, quasi virilem operam in eo sumministrando præstet, à multis Lunum virili genere vocitatum reperias, quod professus est etiam Tertullianus. Et Cornelius Seuerus, quem Charisius citat, Phœben epitheto generis masculini adiecto dixit:

Ignea iam cælo lucebant sidera, Phœbe Fraternis successor equis.

Quamvis nõ desint Grãmatici, qui eruditionis fortè istius ignari, putent SVCCESSOR fœminino etiã sexu dictũ ab antiquis: vt, Autor ego audendi, de Lunone. Verùm illud probabilius est, quod aliquam sapit eruditionem. Sanè inueteratum esse cõstat apud Carrenos Mesopotamiæ populos, eum qui Lunã muliebri nomine ac sexu nuncupandam putasset, eo supplicij genere damnatum iri
B à Natura rerum omnium arbitro, vt is mulieribus addictus eis semper seruire cogeretur. Qui verò marem eam esse credidissent, futurum vt vxori semper suæ dominaretur, neq; vllas vnquam muliebres insidias pateretur. In Hebræorũ arcanis, quæ Cabalistica vocant, omnes siderum idearum'q; cœlestium virtutes lunari corpore suscipiuntur, à quo postea, vti diximus, in inferiorem materiam vt genitale semen immittuntur, rerum species, fructus, animantia, nouatúsque omnes per elementa singula progeneraturæ. Alibi simulachrum Panis, quod Panopoli visebatur, attigimus, eo gestu factum, vt Lunam à dextera sitam flagello verberare videretur, quippe vt quæ apud eam quasi in penum quandam reposita essent, rerum semina loco & tempore depromi flagitaret.

MENSIS.

QVòd si Lunam Ægyptij deiectis infrà cornibus pinxissent, hieroglyphico eo mensem significari prędicabant, cùm palàm sit eam in ortu cornua surrigere sursum versus, eo pręcipuè tẽpore, quo signa Zodiaci vel recta cadunt, vel oriuntur, quòd pars inferior tãtùm, eaq; oculis nostris minima, propinquo occidente Sole cõspicua sit. Ad coitũ verò properantẽ, sub septimũ & vigesimum
C itineris decursi diem planè manè cõspectã deorsum cornua demittere: duobus enim reliquis, quos in assequendo Sole, eo'q; mox prætereundo cõsumit, omnino latet, tertio sese incipit ostentare. Hoc eodẽ significato poëtæ quoq; mensem intelligunt, vt illud: Luna quater latuit. atq; eodem modo apud alios passim.

ÆGYPTVS.

IN T. Antonini Aug. Pij PP. numo, qua parte inscriptio est, ALEXANDRIA, videre est humanæ figurę signum, quod ambabus manibus Lunam affectet apprehẽdere, siue sit is adorationis gestus. Ea autem cornibus infrà deiectis sita est, tribus in convexo tuberculis, duobus infernè, quæ veluti guttulæ pendẽtes sunt. A' pedibus postica parte spicę tres fructu prægraviđę cõspiciuntur: ab antica crocodilus humi repit, capite in simulacrũ id reflexo. Quæ omnia, vt hæ partes alibi declaratæ sunt suis quæq; locis, Ægyptum ipsam significare, etiamsi non adesset inscriptio, Alexandriæ, nulli dubium relinquitur.

SOPHISTÆ.

VArietas autem Lunæ, mutatis quotidie faciebus, adeò cõspicua, ansam dedit, vt nonnulli sophistas per Lunę hieroglyphicum intellexerint; & Ægy-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ptij ſophiſtæ, quando Luna Ægypti ſymbolum eſt, cuius prouinciæ Iſis domi- D
na perhibetur, toto opere notantur. Alia tamen ratione Clitomachus, vt apud Stobæum legere eſt, Dialecticam Lunæ æquiparauit, quæ nunquam eadem facie ſeſe mortalibus oſtentet, nunc accretione, nūc diminutione luminis aſsiduè variante, nunquam interquieſcat.

INSIPIENTIA.

NOſtri huiuſmodi varietatis ergò inſipientiam per Lunæ ſimulachrum indicarunt, quippe cùm propter vniformitatis effigiem, veritatem, & propter lumen in Solis corpore, ratione firma præditum intellectum innuerent. Contrà per Lunę varietatem, & nothum lumen, inconſtantiam mentis accipiebant. Vnde Salomon, Sapientia: Sapiens ſicut Sol permanet, inſipiens autē ſicut Luna mutatur. Et Matthæi locus de iuuene lunatico, qui nonnunquam in ignem, nonnunquam in aquam cadere conſueuerat. Quod ſi trahas ad ſpiritum, animaduertas in talibus impetus quoſdam quaſi bonorum operum ſurrepentes, ita vt laudandi videantur, ab iis tamen qui dilucida in eis interualla non agnouerunt: rurſus enim eos minui videas, quodq; videbatur in eis lumen, non eſt diurnum, ſed nocturnum lumen, quod quidem vſqueadeò imminuitur, vt iam E
penitùs deficiat. Atq; ij nonnunquam in ignem cadunt, id eſt, in ardorem concupiſcentiæ, in veteres excandeſcentias, vlciſcendiq; cupiditatem, in pecuniarum amorem, & vitia reliqua. Nonnunquam in aquam, hoc eſt, in lubricas mortalium curas, in perſeuerandi deſperationem, in ambitionis fluctus, ciuilesq; vndas perpetua inſtabilitate exagitatas. Humana enim vita, vt alibi oſtenſum, marinæ inſtabilitati plurimùm aſsimilatur.

PERSÆ.

QVod verò Luna Perſarum hieroglyphicum eſſet, ſuperius ex oſtento dictum, & quid ſuper eo ſenſerint Ægyptiorum Magi.

NOBILITAS.

PErvulgatū & illud eſt, Lunæ geſtamen apud Arcadas nobilitatis hieroglyphicum fuiſſe: qui quidem Proſelenes ea de cauſa nuncupati ſunt, quòd ab Deucalioneo diluuio primi ipſi Lunam inſpexiſſe naſcentē ſe credidêre: quodq; putarent vniuerſum humanum genus aquis obrutum periſſe, & à ſe rurſus originem propagationis emanaſſe. Erat verò geſtamen id, quo vti ſoliti Arcades, F
fibula in Lunæ cornua porrigentis ſpeciem, qua calceamenta connectebantur: de qua ſcommaticum Herodis dictum fertur in Bradeam vxoris fratrem, qui cùm generis ſui nobilitatē æquo verboſius apud Romanos oſtentaret: Næ tu, inquit Herodes, generis tui nobilitatem in aſtragalis geſtitas. Quin & Romanis, qui nobilitate præſtarent, geſtandi lunulas morem fuiſſe Plutarchus tradit: niſi ſatis ſit Martialis dictum, lunatam pellem appellantis calceum in hanc ſententiam. Et de Quintiliano Rhetore apud Iuuenalem habetur:

Et nobilis, generoſus
Appoſitam nigræ Lunam ſubtexit alutæ.

Sunt qui cauſam huius geſtaminis eam commenti ſunt, vt ſic admonerentur conſiderandam eſſe rerum viciſsitudinem, quæ præſertim in Luna ſpectabilis eſt, ne ſolo nobilitatis nomine nimium turgeſcerent.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE STELLA.

SEd iam locus exigit, vt ſtellas tuas aggrediamur, quarum ſignificata recenſere, rationemq; reddere, noſtræ potius fuerit indaginis, quàm alterius cuiuſpiam inuentum, cùm præſertim in reſtituendo cõtextu pauciſsimorũ admodum verborum, quæ ſtella ſuper apud Horum Ægyptium tradita inueniuntur, cura laborq; non defuerit. Sed eſt omnino in damno libellus ille tam in vulgatis Aldina impreſsione, quàm etiã in manu ſcriptis exemplaribus, quorum nobis copia fuerit. Sed iam ad rem ipſam.

VNIVERSI DEVS.

APud Horum igitur legas ſtellam hieroglyphicum eſſe Dei, neq; ferè quid amplius: quare neceſſe eſt rem ipſam, paucis his incluſam verbis, manifeſtius & latius aperire. Etenim cùm Ægyptij luctamen & concertationem, quam Deus Opt. Max. in cœleſtibus orbibus, aduerſo motu atq; eo etiam vario concitatis, inſtituit, contemplarentur, neque id alia quapiam ratione deprehendiſſent, quàm ſtellarum motu, earumq; præcipuè, quas vices aſsiduè variare manifeſtum, rapiq; vniuerſam mundi ſuperioris machinã ab exortu occaſum verſus, vertigine ſupra mentis captum citatiſsima, ac niſi res ipſa quotidie fidem faceret, prorſus incredibili: obniti verò contrà ab occaſu exortum verſus ſphęras octo ex iis, quæ nobis innoteſcere potuerunt, easq; provt magis minuſve à centro diſtant, pro ratione ſua eo ſegnius aut velocius ad metam properare, nimirum fieri hæc abſq; Deo minimè poſſe crediderunt. Quis enim tantarum molium rector conſtitueretur, qui certo temporum ſpacio omnia gubernare, niſi mens ſuprema omnium arbiter haberetur? Cùm igitur per ſtellas potiſsimum in Dei ipſius cognitionem perveniſſent, ipſius vniuerſi Deum, per ſignũ idem ipſum, quo rem deprehenderant, ſignificare inſtituerunt. Ideoq; ſtellæ hieroglyphicum pro mundi totius Deo ponere voluerunt. Sententiam verò hanc Romanis etiam placuiſſe poſſumus ex eo coniicere, quòd in Pertinacis numo ſimulachrum eſt, manibus verſus ingentem ſtellam ad cœlum ſublatis, cum inſcriptione, PROVID. DE OR. COS. II. Ita ille diis gratias agere profeſſus, quorum prouidentia rerum potitus eſſet.

B

C

PAN.

ATq; ea potiſsimũ ratio eſt, cur Pana Deum ex hieroglyphico ſtellarum intelligi contendebant: quin & pectus eius variis inſigne ſtellis effingebant, cùm omnino per Pana totam rerum naturam interpretarentur: qua de cauſa & fiſtulam ſeptem calamis compactam, propter erronum totidem concentum, ori eius apprimebant: de quo apud Orpheum plura. Probo autem idem & Pan & Iupiter eſt, quòd πᾶν omne, vniuerſam quippe, vt dictum eſt, naturam ſignificet. Propterea verò & hinuleæ pellis varietate tegi ſolitum aiunt, vt ex maculis referri ſtellæ videantur, de quo in Serpentis commentario plura: quod quidem iſti forſan de ſacris noſtrorum literis deſumpſere, in quibus legitur, Extendit cœlum vt pellem: quamvis Adamantius dictũ de ſapienti anima interpretatur. Nimirum illa extenſio in modum pellis, tanquam literis inſcriptę luminaribus & ſtellis, dicitur Rakia: & ῥακὸς Græcis corium eſt. Nos verò tentorium illud, firmamentum appellamus: & aulęa picturata vulgus etiam vbiq; hodie Racia nuncupat. Porrò cœlum propter micantes ſtellas à cælatura appellatũ Probus idem putat, vnde ſcilicet Luna bigis ferri incipit, in ſuperiorem vſque cœ-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

leſtium orbium partem, quæcunque cõtinentur, ea Græcè ab ornatu κόσμῳ, à pu D
ritia Latinè mundus vocatur, ait Varro.

CELEBRITAS.

NOn temerè itaq; in ſomniis, vt apud Philiſtum legere eſt, Satyriſcus eſt celebritatis hieroglyphicum. Nam Dionyſij mater, eius qui Syracuſanorum tyrannus fuit, cùm prægnans eum ipſum aluo contineret, per nocturnam imaginem viſa ſibi eſt Satyriſcũ peperiſſe. Ex quo galeatæ Siculi coniectores interpretati ſunt, eum quem illa peperiſſet, clariſsimum Græciæ ſidus, ad diuturnum cum Fortuna fore. Hinc Naſo etiã ſidus pro nobili claritate generis poſuit, vbi Maximũ, ad quem de Ponto ſcribit, ſidus Fabię gentis appellat. In diuinis quoque literis, doctorum & pietate inſignium virorũ lumina per ſtellas ſignificantur: vt apud Danielem, Docti tanquam ſtellæ fulgebunt. Et quæ progenies Abrahæ promiſſa diuinitùs eſt, tanquam ſtellæ, nõ tam ad numerum innumerabilem refertur, quàm etiam ad rerum, quibus poſteri eius illuſtrandi eſſent, claritatem. Præcipuè verò Hyades in huiuſmodi celebritatis hieroglyphicum delectæ, vt admonet Eucherius: ſiquidem ortu ſuo ſolent pluuiam inducere, atque E
ideo per id ſidus ſacræ diſciplinæ doctores interpretantur. Cur verò pluuia diuinæ ſit inſtitutionis hieroglyphicum, ſuo commentario eſt abvnde diſputatũ.

PROSPERITAS.

ARuſpicum autem obſeruationes ſtellam aſſerunt proſperitatis, ac læti alicuius euenti ſignum eſſe, ab Atteio Capitone traditum, quod, vt Feſtus ait, acceperat à P. Seruilio augure. Hinc locis inaugurandis ſtella ex lamella ærea, qua ſpecie reliquæ ſpectantur in cœlo ſtellæ, præfigebatur. Diſciplinam hanc ſecutus Virgilius, feliciſsimum Troianæ poſteritatis ſucceſſum Anchiſæ ita præmonſtratum ait:

Subitóq; fragore Intonuit læuum, & de cælo lapſa per vmbras
Stella facem ducens multa cum luce cucurrit.

Neq; immeritò Cæſar Auguſtus crinitam ſtellam viſendæ magnitudinis, quæ Iulio Cæſare ſublato ſtatim apparuit, cum paucis admodum ſententiam ſuam profeſſus, felicitatis, quæ ſe depoſceret, oſtentum interpretatus eſt. quamvis palàm Iulij Cæſaris animam in eam ſtellam commigraſſe dictitare ſolitus eſſet, remq; teſtatus ſit numiſmatum monumentis, ſtella ſcilicet impreſſa in eo nu F
mo, cuius inſcriptio eſt, CÆSAR AVGVSTVS. Ab altera verò facie, DIVOS IVLIVS. Adiectum etiam eſt id inſigne capiti ſtatuæ eius in foro poſitæ. Et alij plerique numi Cæſaris caput ſtella ſupra frontem præfixa conſpicuum oſtendunt. Et Dionei Cæſaris aſtrum Virgilius hac de cauſa celebrauit. Veluti etiam Horatius micare dixit Iulium ſidus, velut inter ignes Luna minores. In numis verò quos Metius Macer in honorem Cæſaris cuſit, Cometa ab occipitio Cæſariani capitis appoſita eſt, vt ab eius obitu ſignum id ſubſecutum innuat. Fuerunt autem ex iunioribus nonnulli, qui per ſtellam tantùm Iulium Cæſarem intelligi voluerint, picturis publicatis. Verùm hæc conſignificat, non autem ſimpliciter ſignificat.

FATVM.

ADiecere ſacerdotes Ægyptij, Fatum per ſtellam ſignificari, quoniam id ex ſiderali diſpoſitione cõſiſtere vulgata doctorũ opinione creditur. Per motum enim ſtellarũ negotia tranſiguntur, vt Heſiodi interpres ait ſuper Aſterie. Nã & Parcæ illæ, Clotho, Lacheſis & Atropos, vt alibi ex XII. Legũ Platonis

oſten-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A oſtendimus, nihil aliud ſibi volunt, quàm tardum in primis Saturni motũ, quo ſingula maturantur: & multitudinem virtutum, quæ in firmamento ſunt, per quas tanta rerum varietas in inferioribus generatur: ac reliquorum deniq; erro num motũ, quo ſuo quæq; tempore perficiũtur. Quamvis enim à Solis & Lunæ beneficio vita conſtet qua fruimur, noſtra tamẽ negotiatio tam ad ipſa duo lumina, quàm ad quinq; vagas ſtellas refertur, vt vulgus Aſtrologorum putat. Quinetiam nullum in cœlo ſidus, lumen nullum, otioſum volunt. Et Cabaliſtę, nullam eſſe herbam plantámve in orbe hoc dicunt, quæ non ab aliqua firmamẽ ti ſtella irradietur, foueatur, & ad incrementum adiuuetur. Erronum verò va rijs coniunctionibus & aſpectibus, vt vocant, ea rerum viciſſitudo in humanis rebus eſſe perhibetur, quæ fati cognomento à pleriſq; nuncupatur. Tametſi cla riſſimi ætate noſtra fuêre viri, qui acriter in Mathematicos inuecti, huiuſmodi veterum cõmentationes plurimas euertere conati ſunt. Cæterùm vt diuos Auguſtinum & Ambroſium ac pleroſq; è noſtris alios miſſos faciam, qui lapidem hunc voluêre, Plotinus è veteribus nihil vi & poteſtate ſiderũ hominibus eue-
B nire contendit, ſed ea quę decreti neceſsitas, quam noſtri prædeſtinationem vo cant, in ſingulos ſancit, ita per horum ſeptem tranſitum, ſtationem, receſſúmve monſtrari: vt aues ſeu præteruolando, ſeu ſtando, futura pennis vel voce ſignifi care dicebantur, ipſæ tamen rerũ indociles, ac quid agant prorſus ignaræ: quarum volatus, aut ſtatus, aut garritus, provt fauſta infauſta ve, commoda vel incommoda portendere exiſtimabantur, ita ſalutares aut terribiles habitos, cùm à ſe ipſæ neq; ſalutem, neq; terrorem vllum afferant.

DE SIRIO.

QVam tamen præ ſe fert ſtella Sirius præſagiturã, non leui de cauſa, ſed ex grauiſsimis philoſophorum obſeruationibus adinuenta eſt. Aiunt enim Ætæos ortum Caniculæ diligenter quotannis obſeruare ſolitos, cõiecturamq; inde capere, ſalubris ne, an peſtilens annus futurus eſſet. Ea enim ſtella ſi obſcurior ac caliginoſa propémodum extitiſſet, pingue, ac concretum eſſe cœlum, ac perinde afflatum eius grauem & peſtilentem futurum abominabantur: ſin illu-
C ſtris atq; pellucida apparuiſſet, cœlum identidem tenue purumq; conijciebant, futuramq; inde ſalubritatem præſagiebant.

COELESTES SPIRITVS.

CÆterùm nos cum piè ſimus inſtituti, cur nõ etiam piè loquamur? Sanè cõſtat apud Theologos, & Dionyſium præcipuè, tris angelorum eſſe hierarchias, quibus in firmamento ſedes præcipuè conſtituta. Harum ſuprema ſoli contemplationi vacat, Deumq; perenni ſono, continuaq; aſsiduitate nullo vnquam tempore defutura collaudat. Medius autem ordo cùm ſit cœleſtibus officijs atq; muneribus delegatus, per firmamentũ, quod ab excellentia Cœlum appellãt, ſignificatur. Poſtrema verò hierarchia, etſi natura ſupra omne corpus eſt, ſupraq; cœlum, curat tamen ea quæ ſub cœlo ſunt. Et cùm diuidatur in principatus, archangelos et angelos, omnium horum munus circa ea tantùm verſatur, quæ ſub Luna ſunt. Principatuum cura circa reſpublicas, principes, ac Reges, vt ex Dauide cognoſcimus. Archangelorum circa myſteria, & ſacras cæremonias. Angeli priuatis ſtudent rebus, & ſinguli ſingulis hominibus adhibentur. Euthymius porrò Iudæorũ fuiſſe cuſtodem Michaëlem nominat, vbi verba citat ex oratione Azariæ, libro Danielis: Angelus autem Domini deſcendit ſimul cum Azaria & ſocijs in fornacem: cùm tamen archangelus ſit. Sedenim

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſæpe admodum in quotidiano ſermone omnes ordines Angeli nuncupatio- D
nem vſurpant. Cùm igitur tertius ordo huiuſmodi res humanas tueatur, & ad incorruptibile ſuperioris dominĩ decretum dirigat, cuinam potius quàm huic ordinĩ Fati cognomentum dabimus? Qui demum cùm octauæ ſphæræ, hoc eſt, ſtellato inſideat orbi, à ſoli eius excellentia ſtellæ ſignificatum Fato congruere meritò videtur. Neque tamen abſurdum eſt Angelos per ſtellas intelligi, qui ſtellarum præſides habeantur: veluti cùm apud Salomonem pro cœlo Deum intelligimus. Scriptum eſt enim hiſtoria Regum, Exaudi ô cœlum: vbi non cœlum tamen, ſed cœli, & terræ rectorem ac Dominum, ex Theologorum interpretatione, Deum appellat. In Moſeos etiam traditionibus, vt ſummi viri locum interpretantur, per ſtellas Angeli ſignificantur. Demùm Angelorum munera cùm ſint, purgare, illuminare, perfectum reddere: ſi Parcis hæc, vt fortè non incongruum videatur, adſcribere voluerimus, ne penitiora hæc documenta ſublimius æquo perſcrutemur, Fatum id omnino eſſe conſtabit. Cui quidem opinioni ſubſcribit Chryſippus (hos enim autores citare compellor, propter noſtrorum quorundam literatorum peruicaciam, qui pro- E
fanis autoribus maiorem adhibent fidem, quàm Chriſto, & à Chriſto patreq; eius omnipotente Deo illuminatis.) Igitur ſi Græcis philoſophis magis quàm Paulo vel Apoſtolis alĩs credunt, Chryſippum præcipuum ex antiquioribus audiant ita dicentem, Fatum eſſe potentiam ſpiritalem, certa quadam ratione vniuerſi conſtitutricem. Atq; alibi: Fatum, inquit, eſt mundi ratio: vel, lex eorum quæ in mundo prouidentia conſtituuntur: aut ratio ad quam omnia quæ fuere, facta ſunt. Quin & Poſsidonius, dum Deum Iouem primum appellat, ſecundum Naturam, tertium Fatum, ſi quæ de Angelis retulimus, & alia Theologorum ſcripta conſiderare voluerimus, idem hoc, aut non multùm diſsimilia ſentire deprehendetur.

TEMPVS.

AD hæc ſtella temporis etiam eſt hieroglyphicum, quia nihil in mundo toto ſtatam temporis legem magis obſeruat, quàm cœleſtia corpora, quæ ſua quadam lege iterũ ac ſæpius mota, eodem ſemper temporis interuallo, certiſq; periodis eò redeunt, vnde ferri cœperant. F

EXPLORATIO.

STella eadem apud Ægyptios circuitionis indicium habetur: quod ſiue ad orbicularem motum, ſiue ad cœli ipſius figuram, ſiue ad ea quę de temporũ repetitionibus modò dicebamus, quis retulerit, omnia quadrabunt. Sed enim quam hi circuitionem ponunt, explorationem potius ego dixerim, propterea quòd ſtellæ peruigiles facta conſiliaq; noſtra omnia videntur explorare. Vnde apud Catullum legas:

Aut quàm ſidera multa cùm tacet nox,
Furtiuos hominum vident amores.

Apertiſsimè verò apud Plautum exploratores per ſtellas intelliguntur, ſi cui non ſatis eſt Chriſti ipſius teſtimonium dicentis, vel puerulorum Angelos facta eorum omnia referre coram patre ſuo. Nam ſtellas paulò antè Angelorum hieroglyphicum agnoſcebamus. Apud Plautum igitur Arcturo ſtella in ſcenam introducto, hæc, Rudente, recitantur:

Qui eſt imperator diuûm atq; hominum Iupiter,
Is nos per gentes alios alia diſparat,

Qui

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Qui facta hominum, mores, pietatem, & fidem*
Noſcamus, vt quenq; adiuuet opulentia,
Qui falſas lites falſis teſtimonijs
Petunt, quiq; in iure abiurant pecuniam,
Eorum referimus nomina excripta ad Iouem,
Cotidie ille ſcit quis hîc quærat malum.

Romani enim veteres hæc de ſtellis opinabantur, quæ nos officia Angelis attributa noſcimus, cùm animi illi, olim iam electi ad pietatem, & religionem, cultumq; Dei, in rerum diuinarum curam, qua poterant, ante omnes propenſi eſſent: quare hi de ſtellis, quæ nos ſuperius de Angelis ex ſapientiſsimorum hominum ſententia retulimus, intelligebant. Huiuſcemodi autem explorationis ergò C. Caligula nouum quod excogitauit coronarum genus, Solis & Lunæ, ſiderumq; ſpecie diſtinxit, easq; coronas nouo etiam nomine exploratorias appellauit, vtpote qui per Solem diurnos, per Lunam & ſtellas nocturnos explo ratores intelligeret. Cur verò noctem ſacerdotes ijdem ex ſtella picta ſignifica-
B rent, manifeſtius eſt, quàm reddi cauſam vllam oporteat.

CVSTODIA.

VIdere eſt in numo quodam cuius inſcriptio eſt, VRBS ROMA, ſpecum in arcum productum, cum lupa et geminis infantibus circum vbera in medio ſitis. Ab vtroq; autem ſpecus latere aſſurgũt pueri duo colludentes: ſupernè ſtellæ totidem, ſiue pro genijs illæ ſint, quorum auſpicijs infantes qui fuerãt in fluuium abiecti, ſoſpitati ſint, mox famelicam lupæ rabiem nõ effugerint modò, ſed ab ea perhumaniter etiam fuerint educati: atque ita argumentum hoc omne CVSTODIÆ ſit hieroglyphicum, quæ diuinitùs fuerit infantibus prę-parata. Nam & apud nos certæ ſunt preces, quibus Angelum nobis cuſtodem dari depoſcimus. Siue celebritatis, neq; non apotheoſeos, quæ ſubſecutæ ſunt, ſtellæ illæ ſigna ſint. Siquidem Romulus fratris nomẽ etiam poſt mortem eius publicis actis adſcribebat. Vnde Virgilius dixit, Cum fratre Quirinus iura dabant, commentus quidem id Romulus, vt Remi fratris manes placaret, quibus terrificis imaginibus ſæpius infeſtabatur.

ANIMA.

C ESt etiam id apud Ægyptios ſtellæ ſignificatum, vt defuncti iam hominis animam oſtendat, quod in manu ſcriptis codicibus habeẽt: quod dubio procul animæ immortalitatẽ indicabat, quæ ſcilicet deficiente corpore vim atq; vigorem ſuum efficaciſsimè conſeruaret. Atqui vim luminis manifeſtam anima ipſa videtur obtinuiſſe, quam ſcintillam maſſæ ſtellaris Heraclitus Phyſicus aſſeuerabat. Timæus verò Locrus vnicuiq; animę collegam eſſe ſiue conſertam ſtellarum aliquam tradidit, quod non diſſimile eſt à genio ſoſpitali atque cuſtode, quo de ſuperius diſſerebamus.

MORBVS GRAVIS.

HIppocrates medicus obſeruauit, ſtellas per ſomnium in mare, vel in terram cadere, atq; euaneſcere viſas, graues indicare morbos ei apparatos qui ſibi videre id viſus fuerit: cùm contrà, claræ, & exortum verſus currentes, ſanitatis affuturæ indicia ſint.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CREPVSCVLVM. D

ADdunt Ægyptij ſacerdotes (quod in impreſsis codicibus non habetur) crepuſculum ex micantiſsimæ ſtellæ ſimulacro ſignificari, propter Heſperi Phoſphoriq́ notabilem fulgorem, vt puto: quæ quidem eadem Veneris ſtella eſt, nonnunquam Solem præcedens, nonnunquam ſubſequens: itaque per aliquot dies ante Solis exortum ſtellarum omnium maximè ſplendeſcit, aliàs occidente eo, luce ſua alijs pręmonſtrata, atq́ his quaſi valere iuſsis, ipſum mox Solem ſubſequitur. Vel quia tota ſtellarum ratio inter vtrunque crepuſculum, veſpertinum ſcilicet & matutinum, munus peragit ſuum. Veſpertino ſiquidem excitatæ crepuſculo, ſimulac matutinum aduenerit, ſuo quaſi perfunctæ excubiarum munere, Soli ſua data vice ſtellæ recedunt omnes. Et vt tandem ſtellarũ commentationem cum vtroque crepuſculo abſoluamus, earumq́ principium & finis terminetur, pauca quædam ſubiungam ex diuinis literis, in quibus Nox ſuum habet hieroglyphicum, cùm præſentis vitæ tenebras, & hallucinationem ſignificet: matutinum verò tempus pro futuro ſeculo ponatur: de quo Paulus, Nox præceſsit, dies autem appropinquabit. Eoq́ ſpectare dicit Heſychius Hie E roſolymitanus præceptũ illud Leuitici, Ne de carnibus ſacrificij ſalutaris quicquam in matutinũ relinquatur, quippe ne vitam noſtram deprehendi ſinamus imperfectam, quo ſcilicet tempore intercipiatur agendi facultas, quippe vbi miſericordiæ opus nullum cuiuſpiam alterius virtutis aggredi poteris, vel exercere. Quare quinq́ illæ virgines parum prudentes, ante oculos nobis proponendæ ſunt, quæ dum lampadum ſuarum oleum comparaturę retrocedunt, aduentu interim ſponſi clauſa ianua excluduntur, non amplius admittendæ. Idem admonemur ex prouerbijs à Salomone: Ne dicas amico tuo, Vade, & reuertere, nam craſtino tibi dabo, cùm ſtatim poſsis dare: neſcis enim quid pariat ſuperuentura dies. Ad hoc ita Heſychius: Feſtina, neque quicquam differas, ne fortè in eas coarcteris anguſtias, vnde expedire te nequeas, eoq́ difficultatis adigaris, vt eueſtigiò rerum omnium, quas tractaueris, rationes reddere cogaris. Epicurus qui pleriſq́ in alijs, res alias agere deprehenditur, in eo verſu prudentiſsimè ſe geſsit, cùm dixit:

Ἕκαστος ἡμῶν ἀχρλούμενος ἀχρθνῆσκει· F

Nemo hominum eſt, qui non inter agendum obeat.

Quòd ſi quis ætate noſtra, præter bonorum omniũ ſpem oppreſſus, inter agendum obijt, quis vnquam maiore totius Romæ luctu deſideratus quàm noſter Hippolytus? qui parata ære ſuo priuata triremi, fortiq́ militum manu ad Carolum Imperatorem, qui Libyam debellabat, Chriſtoq́ aſſerebat, priuſquàm inſtructam nauem, explicataq́ vexilla illa Iulij ſideris videre poſſet, medio itineris veneno letali, quo perditiſsimus miniſter ferculum infecerat, nobis tam iuuenis, tam Cæſari charus, tam eius gloriæ cupidus, miſerabiliter interceptus eſt. Paucisq́ pòſt menſibus, nepos eius Alexander Florentię Dux, Imperatoris ipſius gener, à cõſanguineo ſibi coniunctiſsimo nõ minori ſcelere mucrone crudeliſsimè dum dormiret trucidatus. Sed nolo vulnera tam atrocia refricare, potiusq́ tibi næniam, qua infeliciſsimum vtriuſq́ caſum, iacturamq́ & luctum noſtrum deploraui, pro libelli huius Coronide ſubiungam.

HIPPO-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

AHIPPOLYTI MEDICEI CARD. ET NEPOTIS EIVS ALEXANDRI FLORENTIÆ DVCIS, MISERABILES EXITVS deplorantur.

VT cùm potenti deciderit Iouis
Dextra, ſuperbæ inſigne latus domus,
Et ſtrage & ingenti fragore
Cordà hominum attonita obſtupeſcunt:
Mox, dum miſertum eſt puluere grandia
Cæmenta ſolui, parte alia latens
Erumpat improuiſa flammæ
Uis, reliquumq; operis ruina
Inuoluat oppreſſum, cinis omnia
Puluisq; fiant, prætereuntium
B Honore & admiratione
Tecta prius celebrata, puncto
Uno auferantur temporis, omnium
Mortalium per corda pauor meat,
Conſiderantum quàm caduca
Sint ea quæ aſſerimus beata:
Sic duplicato concidimus malo,
Quicunq; claras Mediceæ domus
Stellas colebamus, fideli
Obſequio, officijsq; chari.
Nam vix cicatrix illa coiuerat
In altum adacti vulneris, intima
Per oſſa lapſi, cùm peremptum
Eximium Hippolytum abſtulit mors.
C Qui dum cohortes cogeret impigras,
Arma & triremes ære parans ſuo,
Hanc vltrò opem allaturus oræ
Cæſari opes Libycæ prementi,
Roma profectus Parthenopeium
Nauale iturus, de media viâ
Improuidè interceptus atro
Fraude dato opprimitur veneno.
Hinc mille & illinc mille per auia
Sparſi locorum, ſiue domi in ſitu
Fletuq; lugebamus, ægra
Pectora per, lachrymis profuſis.
Cùm fœda clades huic ſuperaddita
Oppreſſit incurſu ſubito omnium
Mentes, & vnda vndæ niuoſis
Alpibus incubuit refuſa.
Maiora aperto vulnere vulnera
Nunc facta ſunt, conſanguinea vt manu
Confoſſum Alexandrum in cubili
Fama tulit, medioq; noctis.
Sic heu miſella hæc vita hominum omnibus
Iniuriarum obiecta periculis,
Quouis dieq; horaq; noſtro
Aßiduè capiti ingruentum.
Mens nulla prudens eſt adeò, vt queat
Obſtare fatis, vel petulantias
Ictusq; fortunæ cauere,
Aut varios ſubitosq; caſus.
Sed magna Regum ô progenies, Ducem
Quæ Petrum Athenis magnanimũ inclytis
Olim dediſti, totq; honorum
Muneribus titulisq; fulges,
Quàm clari eratis, quàm prius improba
Turcæ tyrannis & Scythicum genus
In Græciam inuaſiſſet, alta
Ui ſuperûm imperio potita.
Fato Quiritum ſcilicet Ilium
Euerſa, Romanum Imperium extulit.
Gens veſtra Athenis pulſa, vt orbis
Conſuleret ſtatui vniuerſi.
Atq; hinc duorum Pontificum decus,
Amplum Leonis, mox venerabile
Clementis: idq; iſdem tiaris
Continuis propè colligatum.
At non potentes dicere Coſmidas,
Laurentiúmq;, & nobilium virûm
Prouentum honoratum, Camœnis
Lugubribus licet, atq; mœſtis,
Sed flere ademptorum miſerabiles
Uices, in ipſo limite gloriæ, &
Primo rudimento inuidendi
Nominis, egregiæq; laudis.
Heu quò iuuentus, & validus vigor,
Et promptitudo mentis, & ingeni
Atq; indoles illa educata
Auſpicijs ſapientum auorum.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Nænia.

Quo purpuratus Hippolyto decor
Splendorq; rerum, seu patruo comes
Puer senem adiuuaret, ingens
Pondus & imperij subiret.
Quem Cæsar alto in puluere Pannonum
Vidit paratum cernere principem,
Contra superbarum cateruas
Gentium, & horribiles phalangas,
Cùm Turca nunquam pluribus antea
Instructus armis, crederet Italas
Vires Iberumq; robur
Et Tamesin domitare, & Albin,
Quem tota circùm vis Asiatica
Nilíq; latè gens vaga turgidi,
Et Græciæ totius arma,
Atq; Scythæ, atq; Arabes obibant.
Verùm explicatos vidit vt ordines
Nostrorum ita acri prælia spiritu
Poscentium, aufugit, reductis
Retrò equitum peditumq; turmis.
At qui virum se præstiterat foris,
Haudquaquam inerti pectore erat domi,
Quem multo abundantem Senatus
Consilio iuuenem probabat.
Qui sæpe Romam seditionibus
Tumultuantem, irasq; Quiritium
Pacasset, irrumpens in arma
Fronte hilaro, eloquióq; dulci.
Qui splendidas tot diuitias, opes
Tantas, amicis atq; clientibus
Vellet paratas, se exhiberet
Ditem alijs, sibi pauper vni.
Siue apparatu Regifico penum
Elaboratum apponeret omnibus
Aequaliter, parcissimo ipse,
Et tenui & facili vteretur.
Sed quis modum vitæ omnis, & integram D
Synceritatem narret? Hic omnibus
In posterum exemplo futurus,
Tam viridi excipitur iuuenta.
Immitis aufert Parca eadem Ducem
Illustrem Alexandrum iuuenem inclytum,
Florentiæ, Hetruscíq; regni
Omne decus, columenq; summum,
Quo iustum & æquum Principe floruit,
Seruata morum est integritas, fides
Intaminata. At vis scelesta
Pulsa procul, pudor ipse tutus.
Hic glorioſi Caroli erat gener
Selectus omni de grege. Filio
Hic Regio Henrico sororem
Coniugio celebri elocarat. E
Hæc obfuerunt, perniciem hæc bonis
Traxere, vestræ nomina gloriæ
Vos abstulerunt. Hæc amarum
Inuidiæ stimulum incitarunt.
Laborioſum scilicet est opus,
Tutum esse Regem, qui violentiæ
Obstet suorum, vllúmq; fraudi
Esse locum vetet, & rapinis.
Sic Pertinacis mens bona: Seruij
Sic victa virtus cæde nefaria:
Sic multa vbiq; exempla, quorum
Iam numerum hoc etiam obtinebit.
At vos meum vnum præsidium ac decus,
Si quid clientis Musa erit, ibitis F
Nunquam vel ignotis, vel vllis
Illachrymabilibus recensi.
Non vos ego inquam perpetiar mori,
Dum vis mihi adsit, perpetuum quibus
Debetur excelsa in columna
Nomen, honos, statuæ, æsq; fusum.

NÆNIÆ FINIS.

PIE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

APIERIVS VALERIANVS AD REVERENDISSIMVM D. THOMAM CAMPEGIVM EPISCOPVM FELTRENSEM, DE IIS QVAE PER NAVEM ET ALIQVOT eius partes ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

NVnquam putaſſem, Colendiſsime Præſul, accidere poſſe vt mihi de Iure tecum diſſerendum eſſet, quod nũc caſus tulit, & neceſsitas poſcere viſa eſt. Nam cùm mecum cogitarem aliquod tibi Commentarium de ſignificatis Aegyptiorum, pro meo erga te cultu & obſeruantia, dedicare (non enim vir tantus prætereundus eras, qui ætatem omnem & Iure publicè profitendo, ſententijs Romæ dicendis, ſacroſancto Concilio præſidendo, & in principum negotijs procurandis, inſumpſeris) argumentum quærebam quod ad huiuſmodi Perſonæ nomen accommodari poſſet: opportunéq; piſcium meorum hieroglyphica commentaria præmanibus habebam, quæ præſulibus quibuſdã, quos præcipuè colo, honoratiſsime Antiſtes, cœperam diſtribuere: atq; cùm non tam ipſi piſces, B quàm etiam inſtrumenta quædam nautica interſerenda eſſent, Anchora tibi deberi viſa eſt, quæ quòd firmatæ Chriſtianæ Reip. præſidio aliquando fuerit, antiquæ clariſsimæq; nobilitatis Campegiæ domui pro inſignibus argentea hinc & inde geſtare conceſſum eſt iam ex illo, quo Vgolinus ipſe Campegius Piſanæ claſsis Imp. maris imperium ab impijs infidelibus inquinatum, pacificum reddidit. Sed priuſquam de Anchora dicere incipiamus, ex re me facturum puto, ſi animaduertendum dixero locum libro Pandectarum xiiij, titulo, de exercitoria actione, capite ſtatim primo, altero mox paragrapho, perperam interpoſitam eſſe Anchoræ locutionem. Accurſium hallucinari puto, quia corruptum ſit codicem nactus: ibi enim Vlpiani ex libro ad edictum verba ita notata ſunt: Magiſtrum nauis accipere debemus eum cui totius nauis anchora mãdata eſt, ſcilicet à domino. Nuſquam verò legi ego Anchoram pro gubernatione poni, quod quidem munus pertinet ad clauum: vſitatiſsimáq; omnium autorum metaphora, temonem aut clauum aut gubernaculũ regiminis loco poni paſsim obſeruaui. Sedenim in Vlpiani verbis nulla erit ambiguitas, ſi veluti in Piſano habetur codice antiquiſsimo illo qui Florentiæ aſſeruatur, ita legerimus, Cui totius nauis cura mandata eſt. Caſtigatiſsimámq; lectionem hanc & in meo C perueteri, & in aliquot codicibus manuſcriptis, in quos nemo manus iniecerit, deprehendi. Elegi itaq; te iudicem, vt quæ aliena eſſent, legitimos agnoſcerent poſſeſſores, réſq; omnis nautica legitimè tractaretur. Tu quod Iuris eſt videris: nos Anchora iam ablegata, quando hîc ſtandum minimè neceſſum fuerit, ad iter inſtitutum peragendum nauim iam ipſam aſcendamus.

DE NAVI.

NAuis, atq; eius partes aliquot, armamentaq; ipſa multis locis in veterum monumentis ſculpta, & in numis cuſa, non leue cogitationis argumentum ſpectantibus exhibuêre, dum quid hæc ſibi velint pleriq; omnes inueſtigãt, quorum bonam explicaturi partem à numo omnium antiquiſsimo exordiendum duximus. Quid igitur ſibi Iani numus velit examinemus.

ADVENTVS, VEL MIGRATIO.

ROſtrum nauis, aliàs autem puppis, vel interdum integrum nauigium in æs ſignatum, Iani nauigationem in Italiam oſtendit: ex altera enim numi parte Ianus geminus, ex altera roſtrum nauis, inquit Plinius, & nos inſpeximus. Ouidius etiam ita interpretatur:

At bona poſteritas puppim ſignauit in ære,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hospitis aduentum testificata Dei. D

Quinetiam Onirocritæ obseruant, quotiescunq; quis vel nauem vel ratem imaginatus fuerit se videre per quietem, nuncium ex longinquo peregrè confestim affuturū. Antiquissima verò est illa numi species, quadrans scilicet Raticus nomine, in quo ratis. Mosq; inde durauit, vt pueri in aleæ lusum denarios in sublime iactantes exclamarēt, aut capita, aut nauim, quorū altero post firmatum numum cōspicuo, eius esset victoria, qui diuinasset, lusu teste vetustatis. Quanquã & altero vsi sunt numo, ouem bouemq; insculptos habente: quod numi genus documento erat veteres gregibus & armentis abundasse, quippe quorū omnis res in ouibus & bubus collocata erat, vt autor est Plutarchus, Problematis.

FELICITAS.

ADhæc nauis in aliquot veterum monumentis felicitatis hieroglyphicum est, vt in Hadriani numo, quæ remigio vecta, pulcherrimeq; elaborata visitur, cum inscriptione, FELICITATI AVG. Sub naui verò S. C. COS. III. PP. In numo etiam Augusti cernere est nauim longam cum remigio, cuius eadem inscriptio, FELICITATI AVG. B

SALVS.

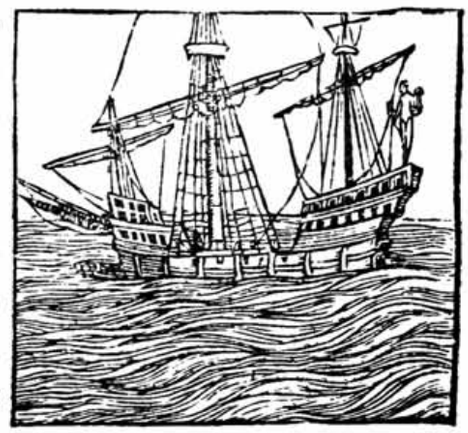

QVæ verò nauis apud Athenienses erat SALVTIS indicium, in Thesei memoriam coli consueuerat, singulisq; annis Delon mittebatur Apollini cultū allatura, suscepto olim à Theseo voto huiusmodi, si ciuibus suis vnà secū saluis reuersus esset. Eoq; interim tempore, quo sacerdos Apollinis nauis eius puppim coronauerat, & Delon ea profecta esset, pelagoq; remenso in patriam redijsset, cautum erat Athenienſium lege, ne quenquam publicè interficerēt. Eaq; de causa scribit Plato in Phædone, longum temporis interuallum interiectum esse inter iudicium Socratis, & mortem eius, quòd sententia pridie quàm spectaculi auspicium fieret, lata erat.

CHRISTIANÆ PIETATIS SVCCESSVS.

HAbet & Christiana pietas felicissimi successus sui signū, nauē cum piscatore Petro, tam in familiari summi Pontificis anulo, quàm in aureis Apostolici fisci numis expressam, manifestissima eius quæ subsecuta est felicitatis indicia, tot annis antea præmonstrata. Nam quod Ouidius dixit, Hospitis aduentū testificata Dei, sumptum omnino est ex altiori disciplina, qua prisci Romani diuinitùs admoniti essent, hospitem aduenturū, qui verum Dei cultum afferret, siue Noam nauigio ereptum vndis, siue Ianum salutaria tot præcepta Italiæ daturum, naui ad nos vectum, ac naui mox insignem in numis, siue ipsum nostræ pietatis autorē fluctuanti nauiculæ affuisse meminerimus. Hoc verum ac vnicum est aduersus sæuientis maris rabiem sospitamentum: hic vnicus salutis nostræ portus, quem eiusmodi nauis auxilio occupare festinauerimus. Sapientissimè Ioan. Scholasticus vigesimosexto scalarum suarum gradu pericula recensēt, in quæ per mare hoc magnū & spaciosum nauigātes incidimus, scopulos, vertigines, inundationes, piratas, belluas, siphones, procellas ventis fluctibusq; commistas, singulorumq; adijcit interpretationes: vt per scopulos, feram præcipitemq; iracundiam intelligamus. Per vertiginem, res eas, quæ præter spem oblatæ mentē circumsistunt, delirioq; agitant, & in desperationis profundum rapi- F

dè

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A dè deuoratos trahunt. Per inundationum tumores, ignorantiam, quę boni ſpecie decipit. Malus enim & egregiè ſuperbus eſt, ſibiq; omnia arrogat, quicunq; eſt imperitus. Per piratas, gloriarũ ſatellites, qui noſtras opes omnibus vitæ incommodis partas, interuentu ſubito diripiunt. Per belluas, noſtrũ hoc corpus graue, brutũ, & efferatũ, ac perdifficile cicuratu, vtpote quod ventri tantummodo deditũ, ſolã ſibi finem conſtituit voluptatẽ. Per ſiphones, elationis noſtrę impetus, per quos ad cœlũ vſq; ſuſtollimur, vnde mox deturbati, in ꝓfundiſsimã tartari voraginem pręcipitamur. Huius inquam pelagi cauſa nauis illa tot olim numis cuſa, diuinitùs aduenturã miſeris mortalibus ſalutem indicauit. Ac ne de præſagio dubitemus, in ipſius Iani numis, tam gemino capite barbato, q̃; etiam imberbi, vti habetur in argẽteo, in quo etiam nauis cum rectore, literæ ſuperne C. FONT. Neq; non in alijs videre paſsim eſt inſcriptionem, ROMA. Romæ enim pietatis noſtrę principatum, & in togata præcipuè gente conſtituendum, vt Euangelicã interim veritatem prætereamus, vel Maro ipſe ſupremæ intelligentiæ actus ſpiritu diuinauit, dum Iouem inducit aſſerentem,

B *Romanos rerum dominos gentemq; togatam.*

Cui quidem imperium ſine fine conceſsiſſet, quippe quòd eorum inſtitutiones eſſent in omnem terrarũ orbem, vt Theophylacti verbis vtar, exituræ, neq; vllo vnquã tempore defuturæ. Neq; verò mirum in Marone homine diuini muneris experte, & qui verũ pietatis ritum adhuc abditũ ignoraret, diuinationis lumen illuxiſſe, quia veriſimile eſt eum in huiuſmodi vaticinio, ex veterũ arcanis aut Marci, aut Sibyllæ, aut Hetruſcorũ, prædictionẽ illam excerpſiſſe. Vel, quoniam ſummus ille ſpiritus nullum hominum genus, nullam vnquam nationem aſpernari cõpertus eſt: quare Balaana legimus, hominem & alienigenã, & piorum hoſtem, præclara tot ſuper Iſraëlitarum ſucceſſu diuinaſſe.

SOSPITAMENTVM.

IN Q. Naſidij numo nauis eſt cum velo, & ſtella in antẽna, & ab altero latere caput cũ tridente, & inſcriptione, NEPTVNI, ſubaudiendũ, ope vel auxilio ſeruatos. Hoc enim ſtella ſignificat in antẽna ſita, de qua loco ſuo inter cœleſtia.

C QVoniam verò obiter in velum incidimus, minimè prætereundum videtur quod dici ſolet, velificatione plena in quempiã ferri, quod eſt aperto Marte, inimicitijs minimè diſsimulatis, rem aggredi, hoſtemq; laceſſere.

MANIFESTA OPpugnatio.

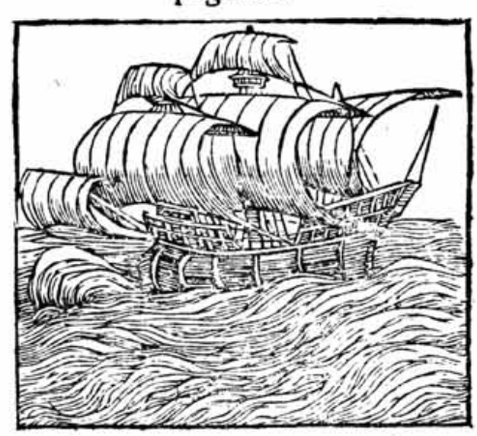

OCCVLTA OPPVGNATIO.

HVic contrarium eſt, conto, remulco've nauigare, cum tacitè quiſpiam inſidiatur, atq; vt vulgò etiam dici ſolet, ſubaquanea vti opera. Locũ hunc ad hanc propémodum ſententiã interpretatẽ Ammianus rerum geſtarũ lib. XVIII, dicens: Nõ conto, neq; remulco, vt aiunt: id eſt, non flexiloquis ambagibus, vel obſcuris, ſed velificatione plena in rempub. ferebatur. quamvis aliter expoſitũ ſit in collectaneis Suidæ, prouerbio κοντῷ πλεῖν. quod quiſquis ille fuerit exponit, ἅπαν προσηκόντως ζῆν.

LVNÆ VECTATIO.

QVòd nauigiũ in Iſidis honorẽ Ægyptij coluerint, ſunt qui raptã eam ab Ioue naui, cuius inſigne vacca eſſet, arbitrentur: ſed cõmentitiũ hoc mihi vi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

detur. Magis autem ad Ægyptiorũ eruditionem quadrat quod Plutarchus ait, D Lunam apud eos nauigio vehi fictam. Hanc Isidis nauem Apuleius multis donarijs ornat. Diodorus fabricatam à Sesostri nauim ex cedro octuaginta cubitorum ait longitudine, deauratam exterius, interius verò deargentatam, quam dono obtulit Deo qui Thebis Ægyptijs colebatur. Is Isis erat.

NAVIGATIONIS AVTORES.

IN Tyriorum numo nauis est cusa, nimirum ea de causa, quòd ipsis Tyrijs cõmentum placet, nauigationis primæ se autores haberi. In huiusmodi eorum numo legitur ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΥΡΙΩΝ. Est & alius cum eadem naui longa numus, in cuius altera facie caput est cum corona irradiata: inscriptio, ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΣΙΔΩΝΙΩΝ. Ita demum Phœnices inuentæ nauigationis laudem asciscunt sibi.

VICTORIA NAVALIS.

IN Agrippæ numis nauis illa tridentali rostro insignis, qualem scilicet Maro sæpe describit, dum non vno loco ait, rostrisq; tridentibus, partã ab eo victoriam indicat maritimo prælio, quod aduersus Sex. Pompeium cõmisit: id quod E Maro in Augusti gratiam ita immortalitati commendauit:

Parte alia ventis, & dis Agrippa secundis
Arduus agmen agens, cui belli insigne superbum
Tempora nauali fulgent rostrata corona.

Aliquot in monumentis videas & Varronis insignia naualia, qui Proprætore sub Pompeio Piratico bello militauit, à quo ob res bene gestas nauali corona donatus est.

DE ANCHORA.

HIeroglyphicum anchoræ non Ægyptiorum tantùm est, sed à Græcis & à Romanis principibus vsurpatum: vt minimè importunum sit rem à plerisq; tractatam repetere, vt quæ sectamur significata loco suo manifestentur.

MATVRANDVM.

CIrcumuolutus anchoræ delphinus, quod signum in aliquot Titi Vespasiani numis obseruauimus, maturandum, vt Latini vna locutione dixerunt, F omnino significat. Sed quoniã rei causam in Delphino satis explicuimus, & res iam æuo nostro lippis & tonsoribus innotuit, plura super eo dicere supersedebimus. Id pro pictura animaduertendum est, anchoram quæ in numo Titi habetur extrema dentiũ in vomeris speciem dilatare, cuiusmodi figurã Aldus noster imitatus est in omnibus quos impressit libris. Alia verò forma esse, dẽtibus quippe in acutum recto ductu mucronatis, quam in numo veteri apud eruditissimũ virũ Romulum Amasæũ vidimus.

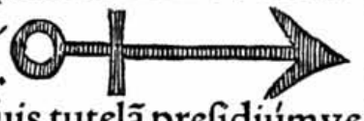

TVTELA REFVgiumq;.

HOminem qui rebus suis tutelã prẹsidiúmve parauerit opportunũ, per nauem & anchoram significabant. Quòd si sola anchora manu prætenta figuraretur, refugium indicabat, quasi vellet innuere pictura hæc, si aduersa ingruerit tempestas, resq; nostræ fluctuare cœperint, paratum esse profugium vt posimus ita seruari.

Estq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Estq́ dicteriũ apud Gręcos in hanc sententiã celebre, quo Demosthenes vtitur oratione pro Ctesiphonte. Et Propertius eruditionis elegiacæ columen ad hoc innuens ait: Anchora iacta mihi. Idem sermo apud Paulũ, rei nullius ignarũ, epistola ad Hebræos, cap. 6. Qui confugimus vt spem propositã teneremus, quam veluti anchorã habemus animæ cùm tutam, tum firmã. Et Chrysostomus de supremo firmoq́ profugio, cõcione in Lazarum IIII, hæc ait: Sunt diuinę sapientiæ opera, hæc maxima illius prudentiæ sunt argumenta. Conscientiæ increpatio sacra est anchora, quę nos nequaquã sinit in peccatorũ profundũ absorberi.

STABILIMENTVM.

QVòd si firmitatem, ac immobile stabilimentũ rei cuiuspiã significare vellent, anchoras duas adpingebãt, similitudine sumpta à nauibus, quæ tunc

Ventorum temnunt rabiem fluctusq́ sonantes,

cùm duabus anchoris innituntur. Qua similitudine vtitur Aristides Panathenaicis. Sedenim Pindarus duabus innixum anchoris dicit, qui duas habet patrias: vnde prouerbium, οἰκόθεν οἴκαδε, Domo domum, de cõmodè peregrinanti-
B bus, quippe de ijs qui arrepto itinere quotidie apud amicos aut necessarios diuertunt. Nam pro firmitate Pindarus idem vna etiam vtitur anchora, Isthmijs, ἤδη πρὸς ὄλβου βάλλετ' ἄγκυραν. Iam anchorã ad felicitatem iecit: hoc est, firmitatẽ iam ad vitæ tranquillitatẽ assecutus est. Vitæ porrò nostræ tumultus, perturbationes, cladesq́ omnes, marinis fluctibus, tempestatibus vorticosisq́ æstibus solemus æquiparare, quemadmodum Archilochus facit, qui cùm in Thracenses calamitates incidisset, bellum marinis fluctibus ita comparauit:

Γλαῦχ' ὅρα, βαθὺς γὰρ ἤδη
Κύμασι παράσσεται πόντος,
Ἀμφὶ δ' ἄκρα γύρεον ὄρπηξ
Ἵσταται νέφος, σῦμα χειμῶνος
Κιχάνει δ' ἐξ ἀελπτίης φόβος.

Myrsilus quoq́ Mitylenæorum infortunia tyrannicasq́ procellas ita describit:

Τόδ' οὖ τε κῦμα τῷδ' προτέρῳ νέμῳ στίχει,
Παρέξει δ' ἄμμι πόνων πολὺν ἄντλην.

Atq́ ijs vrgentibus infortunijs ad sacram, vt aiunt, anchoram confugiendum.
C Sapientes enim ferè omnes hieroglyphico vtuntur anchoræ, tam scribendo q̃ loquendo: vt Pythagoras, quem Phocion ait super humana vita ita disserere solitum, ὅτι χρὴ βίον αἱρεῖσθαι ἄριστον. quę si primùm amaritudine aliqua prędita videatur, suauem ipsam redditura sit consuetudo. Diuitiæ si optentur, sciendum eas infirmam admodum esse anchoram. Gloriã, etiamnum infirmiorem. Quæ corporis sunt, eiusdem esse tenoris. Principatus, honores, omnia hæc imbecillia, & nullo robore suffulta. Quæ firmæ igitur anchoræ? prudentia, magnanimitas, fortitudo, quas nulla procella discutiat. Nam diuina lex est, virtutem solam atq́ vnicã habere robur, reliqua omnia nugas esse.

INTERPRES.

APud nationes aliquot anchora fuit interpretationis signum, quo scilicet caduceatores & internuncij pro gestamine vterẽtur. Præcipuè verò Indi anchoram pro caduceo habuêre, propterea inquit Philostratus, quòd omnia tentet, ac peruestiget. Eaq́ de causa cùm Apollonius ad locum, quem Indi sapientes incolebant, appulisset, seq́ cum comitibus intra stadium cohibuisset, adolescens eum adijt à sapientibus missus qui auream anchoram pro caduceo manu gestabat, perq́ eum in colloquium adductus est.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Anchora.

FRÆNVM.

AD hæc anchora moderãdi cõpeſcendiq; ſignũ eſt, frænumq; indicat, quod quidẽ ex Pindaro deſumiẽt. Ille eñ πυθιῶν, ode quæ inſcribiẽt, Ἀρκεσιλάῳ κυρσαίῳ ἅρμα π, frænum Argûs nauis dixit, vbi interpres ait, Anchorã ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ ἵππου ληπτὸν τὸ ἐπέχειν τὰς ναῦς οἷον χαλινῶ, ſumpta ab equis trãſlatione, q̃ ea naues compeſcat fræni inſtar.

SELEVCI GENVS.

EXtant Seleuci numi anchora ſignati, propterea quòd is anchora ſignatũ femur habuit ab ipſa origine: filiiq; & nepotes eius eodem inſigniti modo, anchoram in femore veluti notã generis naturalem habuêre. Et vt Grẽci ſunt ad figmenta promptiſsimi, fabulã etiã adiiciũt, Laodicen Antiochi nuptã Apollinis cõgreſſum per quietẽ pati viſam, qui anulũ ei quendã veluti cõcubitus præmiũ donarit, iuſſeritq; vt mox filio eundem redonaret, futurũ eum aliquãdo feliciſsimi euentus auſpiciũ: repertumq; prima luce anulũ in lecto, cuius ſignũ anchora erat, admirationi fuiſſe, Seleucumq; mox natu grandẽ, tradito anulo à matre, de origine ſua, deq; futura felicitate edoctũ, cùm mortuo iam Alexandro, quem in Perſicã militiã ſecutus fuerat, regnũ ipſe Orientis occupaſſet, gemmæ iſtiuſmodi memoriã conſecraſſe. Nam & cùm vrbem Antiochiam patris nomine condidiſſet, campos vicinos vrbi Apollini vti originis autori dicauit. Hæc Trogus. Appianus indignum ratus fabulas hiſtoriis admiſcere, rem aliter tradit in Syro, Apollinẽ quippe Laodicæ per ſomniũ mandaſſe, vt quem anulũ aliquãdo reperiſſet, filio ſtatim geſtandũ daret: fore nanq; vt quibus in orbis locis Seleucus anulũ eum amiſiſſet, eam ipſe poſtmodũ regionẽ imperio ſuo ſubiiceret. Is igiẽt cùm Alexandrũ ſequereẽt, anulũ iuxta Euphratẽ fluuiũ amiſit, factusq; eius prouinciæ prẽfectus in diuiſione regni poſt Alexandri mortẽ, moxq; inde deturbatus ab Antigono, Ptolemẽi, cui Ægyptus obuenerat, auxilio in regnũ reſtituiẽt.

POSSESSIO.

EST & obtinendæ poſſeſsionis ſignum anchora, cuiuſmodi eiuſdem Seleuci fuit interpretatio, reperto quẽ iam amiſerat anulo, in quẽ anchora inciſa fuerat. Cuius quidẽ rei huiuſmodi ferẽ hiſtoria, quẽ ad futurũ auguriũ ab Apolline promiſſum facit. Seleucus cùm eiectus Babylone, Ptolemẽi mox copiis adiutus poſſet quidẽ vti vi, ex amiſſo tamẽ anulo in ſpem regni omnino erectus, omnia prius q̃ armis experiri conſtituit, ne populũ, quẽ per benignitatẽ ſibi allexerat, belli metu exacerbaret. Internũciis ad rem vſus, ciuiũ cõperit ſtudia erga ſe propenſiſsima, itaq; feſtinatione opus eſſe admonitus, paucis admodũ, ſed iis impigris & fideliſsimis electis, Babylona verſus quanta poteſt celeritate proficiſciẽt. Accidit verò vt inter gradiendũ pede lapidẽ offenderet, euelleretq;, ex cuius impulſu tanto dolore affectus ſit, vt ibidẽ eueſtigiò ſubſiſtere, ac humi reſidere cogereẽt. Ecce verò tibi amicis pedẽ demulcẽtibus, & euulſum lapidẽ inſpectantibus, anulus ille affulſit, qui ſublatus attrectatusq;, magnæ inter ſocios mœſtitiæ argumentũ fuit. Id quid rei eſſet cùm Seleucus ſciſcitareẽt, ſignatã illi anchorã in anulo reperto mœſtitiæ cauſam dediſſe reſponderũt, ex qua captiuitatẽ portẽdi interpretabãtur. Tũ Seleucus, Bono, inquit, animo eſtote omnes: nam quã terram calcamus, & retẽturi ſumus, & firmiter poſſeſſuri: & cũ dicto doloris immemor proſilit, iterq; arripit alacriter. Cui paululũ progreſſo adfuêre obuiam qui tuta & pacata omnia nunciarent, exceptusq; ita omniũ ſtudiis, dignitatẽ priſtinam & regnũ illud obtinuit. Mox Indiã & Aſiam omnẽ ſubiugauit. Anuli verò memor, vrbem in Oriente cõdidit, & gemmã originis memoriam conſecrauit.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE TEMONE.

A IN naui autem primas omnino partes tenet temo, de quo multa sunt apud veteres significata, quæ tamen omnia in vnum coëunt intellectū.

REGIMEN.

NAm regimen per figuram eius significari manifestum: & cuius arbitrio res agūtur, is gubernare, & gubernaculum temo ipse dicitur. Hinc Iuuenalis, Aut de temone Britanno décidet Aruiragus, dixit, cùm Domitianum Britānia potiturū præsagit adulator ille Veiento, expulso inde Aruirago, qui totius insulæ imperium obtinebat. Nam ad ea tempora Britannia nondum venerat in ditionem Romanorum, tentata bello sæpius, licet cum eorum aliquot Imperatoribus fœdera iunxisset, quæ nostri plus æquo forsitan extulerunt. Contrà verò Nero, paucos ante dies quàm moreretur, vidit per quietem eum sibi nauem regenti extortū, trahiq; se ab Octauia in arctissimas tenebras, quod aruspices respondêre, eum administratione deiectum mortem infelicissimam moriturum.

FORTVNA.

B QVapropter veteres cùm Fortunę plurimū tribuerent, camq; negociorum penè omnium, quæcunq; mortales gererent, arbitrum opinarentur, simulacrum eius dextera clauū, sinistra cornu copiæ tenere finxerunt, quòd bona & cōmoda ab eadem omnia proficisci crediderunt: vnde diuitias & opulentiam, fortunas appellauere, vni illi regendi elargiendiq; facultatē concessam arbitrati.

INCONSTANTIA.

VT verò inconstantiā eius notarent, vtpote quæ, vt Horatius ait, possit imo tollere de gradu mortale genus, vel superbos vertere funeribus triūphos, & valet ima summis mutare, sedentem eam in pila sculpebant, quod tum in marmoreis monumētis, tum in numismatis antiquis obseruauimus. Talis eius species est in numo Neruæ Traiani, cum inscriptione, FORT. RED. S. C. vbi etiā legas, SENATVS POPVLVS QVE ROMANVS, literis omnibus expressis, quod rarò inuenitur.

FORTVNA REDVX.

C EIusdem Fortunæ Reducis simulacrum est in altero eiusdem Imperatoris numo, vbi dea ipsa sede sedens temonem manu regit, qui à pedibus surrigitur: inscriptio est, FORTVNÆ REDVCI. Atq; hac eadē specie & inscriptione literisq; habetur in Hadriani numo, vbi temo insidet pilæ: in nonnullis abest pila. Eadem verò sedens cum temone & cornu copiæ est in numo Septimij Getæ, cum inscriptione, FORT. RED. Sed illud obseruatione dignum, quòd eadem species cum temone, & cornu copiæ in Domitiani numo, quē apud Bembum vidimus, FVRTVNA AVGVSTI scriptum est, prima syllaba per V vocalem vltimam, quæ passim in ea locutione per O vocalem quartam enunciari solet. Eadem penè inscriptio speciesq; cornu copiæ & temonis pilæ insistentis in manu Fortunæ stantis habetur in numo Antonini Pij. De pila verò atq; rotula alibi erit locus suus, vbi Fortunæ ipsius ornamēta copiosius explicabimus.

DE RETIBVS.

PEtrum in naui superius inspeximus: sed habebat idem retia quę tractaret. Huius rei memoria nos quoq; traxit ad sagenam, ad hamos & tridentes: quare priusquàm exiliamus è naui, an possimus aliquid expiscari, videamus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

SILENTIVM.

PEr retia ſilentium ſignificari tradunt, ea quidem ratione, quòd præcipuũ eſt præceptũ piſcatoribus, vt dum gregem circundant, ſilentio quam maximo nauigẽt. Piſces præterea altiſſimo ſilentio præditos eſſe compertiſſimũ eſt, pauciſſimis exceptis, ac precipuè Cane marino: vnde etiam prouerbium emanarit, ἀφωνότερον τῶν ἰχθύων. Sic eruditus Horatius eos mutos vocat. Sic Lucretius mutas natantes appellauit.

PERSVASIO.

IN diuinis autem literis retia ſunt perſuaſionis hieroglyphicũ, qua ſcilicet homines in veritatis cognitionem inducuntur, atq; ita capi videntur. Ad hoc facere Euangelicum illud ait Eucherius, Mittite retia in capturam.

INSIDIÆ.

ANtiquiſſimum eſſe reperio, inſidias per rete ſignificari, neque ea tantùm de cauſa quòd eius opus omne ad inſidias comparatur, quantum etiam ex hiſtoria deſumptum eſt. Nam Pittacum memorãt, vnum ex ſeptem Sapientibus, aduerſus Phrynonem Athenienſiũ ducem validiſſimi corporis hominem, Pancratiaſten ſcilicet & Olympionicam, de finium controuerſia, quæ inter Atticos & Mytilenęos erat, ſingulari certamine dimicaturum, rete ſecum in occulto ſub clypeo abditum tuliſſe, quo, cùm tempus viſum eſt, iacto Phrynonem impedierit. Hiſtoria eſt apud Verrium, in ijs quæ Feſtus defloravit: neq; ea tamẽ in vulgatis codicibus, ſed antiquo manu ſcripto, cuius partem vltimam Romæ comperi. Hinc ſanè ludus à Pittaco inſtitutus, quo Retiarius Mirmillonem in certamen prouocabat: cui adcantabatur, Piſcem peto, nõ te peto, quid me fugis Galle? Erat autem eodem autore Feſto, Mirmillonicum genus armaturę Gallicum: ipſiq; Mirmillones antea Galli appellabãtur, in quorũ galeis piſcis erat effigies.

DESOLATIO.

EST & deſolationis ſignum retis genus, quod verriculum appellatur: ad multa ſiquidem id ſpatia in mare demiſſum, reſtibusq; longiſſimis hinc atq; inde attractum, quantumcunq; ſpatij complexum fuerit, totum abuerrit, neq; vlli piſcium exitum patêre permittit. Tranſijtq; miſerabile genus hoc venationis in vrbium & agrorũ deſolationes. Accidit enim plerunq;, vt edicto vniuerſali oppreſſorum exitio agri ſint euerriculati. Fiebat autem euerriculatio in hunc modum. Viri manus ſibi mutuò tenentes, quaſi reſtim vnam texũt, occupatisq; terræ, quam deſolatam volunt, extremis finibus, ita latè extenſi progrediuntur, latentesq; paſsim incolas venando excipiunt, nihilq; reliqui faciunt, quoquouerſum peragrantes. Quod olim exemplum à Darianis militibus editum in Chio, Lesbo, Tenedoq; inſulis vi captis, atq; euerriculatis. Eretrienſes quoq; legas à militibus Xerxis eadem euerriculatione omnes abductos.

DE HAMO.

HAbet Hamus cum Anchora ſimilitudinem quandam, ſi figuram inſpectes. Sed quantum eſt in Anchora officij, tantum in hamo malignitatis atq; perfidiæ: quæ cuiuſmodi ſit, hinc apparebit.

DECEPTIO.

SVnt qui non imperitè, neque impropriè, deceptionem per hamum pictum ſignificari tradant: ſiquidem decipere, eſt vnum oſtentare, & aliud præter opinionem inferre. Ita hamus eſcam eſurienti offerre porrigereq; videtur, ſaturita-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ritatemq; polliceri, mox apprehendit, alligatq;, & captiuũ facit eum, qui eſcam illam appetierit. Hoc habemus apud Horatium de cœnipeta:

Hic vbi ſæpe Occultum viſus decurrere piſcis ad hamum.

Et hunc ſecutus Lucianus eo opuſculo quod in Romanorum inuidiam de Aulicorum vita conſcripſit, in hac plurimum ſimilitudine immoratur, dum ſpes illas clientium, qui admiſsi ad principũ amicitias, montes ſtatim aureos ſibi pollicentur, hami iſtiuſmodi vorationi ſimiles eſſe contendit. Et de lenone in fraudem prolabente, Meus eſt, hamum vorat, apud Plautum. Longè verò aliter in diuinis literis hamum accipi videas, per quem ſanctiſsimum Chriſti corpus ſignificatur, de quo apud Ezechielem Theologi dictum aiunt, Et extraham te in hamo meo, & extendam te ſuper terram, campos implebis, & à volucribus omnibus impetêris, perindeq; omnes terræ beſtias tuo paſtu ſaturabo. Sicuti enim ſi hamum eſca coopertum piſcis rapiat, non ſolùm eſcam ab hamo nõ ſuſtollit, ſed ipſe de profundo eſca alijs futurus educitur: ita mũdi Princeps, penes quem erat mortis imperiũ, rapuit quidem in mortẽ corpus Adamiaci IESV, cum ſub
B eo hamum diuinitatis incluſum minimè ſentiret, quo deuorato hæſit ipſe continuò, deq; profundo tractus, eductus eſt vt eſca fieret ijs, quibus calcandi ſuper ſerpentes & ſcorpiones poteſtas à Deo data fuerat. Idem apud Iobem XL reperias: Aut adduces draconem in hamo, aut capiſtrum circa nares eius appones.

DE TRIDENTE.

ET Tridens inter piſcationis arma connumeratur, ſed cum hamo parum congruit.

APERTA VIS.

HAmus enim per fallaciam quicquid acquirit aucupatur, ſed tridens aperto marte, medio veluti campo aduenientem hoſtem excipiens, eum aggreditur, ſolaq; fretus agilitate, conficit. Sed quid is in Neptuni manu, quid in Trœzeniorum numis, & in Mantineenſium ſcutis ſibi vellet, alio Commentario docuimus. Hæc verò plus quàm ſatis eſſe, quæ ad occupatiſsimum virum & ocij neſcium mitterentur exiſtimaui. Vale.

C

PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS AD MAGNIFICVM VIRVM BENED. AGNELLVM, DE VRNIS NILI, LVCERNA ET FACIBVS, TVRIBVLO, ET phiala, demum igne & aquis.

ANtonius Agnellus patruus, Vir magnifice, tuus, cùm eſſet olim Venetijs apud clariſsimum eruditiſsimumq; Io. Laſcarin, ea tunc in ciuitate Ludouici Galliarum Regis oratorem, tanta mihi familiaritate deuinctus erat, vt amicitia nulla coniunctior eſſe poſſet, quàm ea, quam communia ſtudia inter nos conciliauerant. Incumbebam ego tunc in prima literarum tyrocinia, audiebamq; in arte dicendi Prunulum, in eloquentia Sabellicum, in variâ rerum eruditione Georgium Vallã: ſed rariſsimum Laſcarin obſeruabam in primis, in quo magna optimarum artium ſcientia, ſumma vetuſtatis inueſtigatio, reconditarumq; rerum ſtudium atq; cognitio nõ vulgaris, atq; vt ſemel dicam, vir erat omni liberali doctrina politiſsimus. Hunc itaq; frequens inuiſebam, probatiſsima eius conſuetudine melior in dies euaſurus. Quòd ſi Laſcarin occupationes diſtinebant,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

aderat illic Patruus tuus, qui diem sine linea præterire minimè permittebat: semper enim noui D
aliquid de Musarum penu depromebat, nunc epigrammatum, quæ faciebat, argutias, nunc
hendecasyllaborum amœnitates, nūc huius vel illius numeri poëmata, in quibus multum inerat
leporis & elegantiæ. In eo verò præcipuè conueniebamus, quòd ille numismatum antiquorum si-
gnis mirificè delectabatur, quorum festiuam copiam habebat à Lascari: ad quem quicquid in
huiusmodi rebus venerandam saperet antiquitatem, id à nobilitate illa sponte conferebatur.
Idem propémodum studium ab Urbano patruo meo erat mihi quodammodo hæreditariū, qui
cùm magnam orbis partem pererrasset, multorumq; nosset hominum mores, de peregrinationi-
bus suis, Aegyptijs, Arabicis, Palæstinis, semper habebat noui aliquid, quod scitu dignum &
vtile communicaret mecum. Quotidie igitur cùm simul esse dabatur, Agnellus aliquid habe-
bat, quod super numismatis alicuius gestaminibus aut titulis disputaret. Ego si quid diceret
quod ad Aegyptiaca faceret hieroglyphica, in eo summo opere delectabar. Quodā verò die tuus
hic Patruus imagunculam quandam ex orichalco protulit, cuius gestus erat, vt corpore reliquo
decumbente, caput manu dextera sustineret, cubito ad basim appresso: manu altera aquam ex
tribus vrnis vna tantùm ansa coniunctis effunderet: ad hæc pueruli minutissimi operis numero
sexdecim circumfusi, pueriliter hac & illac per vniuersum corpus lusitare videbātur. Super hoc E
Agnellus, qui argumentum huiusmodi haudquaquā temerè factū arbitrabatur, quid hoc sibi
vellet curiosissimè percontabatur. Respondi ego, imagunculam esse Nilum amnem: tris vrnas,
causas itidem tres incrementi: puerulos XVI, totidem cubitos, quibus cresceret ad fertilitatem.
Vix hæc summatim dixeram, & horum omnium rationem reddere parabam, cùm affuit ta-
bellarius à Gallijs, quo cum literis ad Lascarin ingresso, Agnellus quoq; accersitus est eueſtigió.
Ego eo digresso domum redij, ac triduo pòst Patauium à Patruo missus, vbi Leonicū audirem:
neq; ex eo amplius Agnellum videndi facultas fuit, qui Principū negocijs addictus, statim ipse
quoq; alìo migrauit. Tantùm id, non multò pòst tempore, eum diem suum obijsse renunciatum
est. Postea verò quàm calamitosissimis totius Venetiæ temporibus Romam me recepi, vbi locu-
pletior mihi copia facta est huiusmodi rerum, quas alibi difficulter inueniebam: ibi verò tum pu
blicè tum priuatim toto calatho suggerebantur, incubui alacrius in idem studium, quo me sem-
per oblectaueram, & ἱστορικῶς plura ad amicos Commentaria conscripsi: cumq; in Roma
media vidissem effodi marmoreum Nili Colossum cum XVI illis pueruls circùm lasciuienti-
bus, de quibus in imaguncula Patrui tui meminimus, subiit statim Agnelli memoria, præq; ho F
minis mihi suauissimi desiderio lachrymas cohibere non potui, quòd ereptam mihi videbam oc-
casionem, ne huiusmodi rerum Commentarium ei dedicare possem, qui si fuisset in humanis, ni-
hil illi optatius accidere potuisset, neq; ego quicquam libentius feciſsem. Venit autem in mentem
mihi, posse me saltem renouare memoriam eius, quem vnicè adhuc colerem, si rem omnem ad
te conuerterem, qui nepos eius esses, in quo præsertim non alienam ab ipsius Patrui genio vigere
mentem animaduertissem, videremq; si memoriam eius apud te suscitarem, id iucundum mi-
hi, tibi verò gratissimum fore, cùm hoc à me deposcere viderentur integritas humanitasq; tua
dubio procul singularis, & reliquæ virtutes tuæ, quibus apud omnes clarus es & insignis, &
quarum ergò coluerim ego te semper, & obseruarim. Habe igitur & antiquæ amicitiæ
meæ cum Patruo tuo monumentum, & meæ erga te obseruantiæ si-
gnum, vt ipsemet spero confiteberis, mani-
festum.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE TRIBVS VRNIS.

A FLuuiorum sanè fontiumq; simulacra cum vrnis dedicari solita, magis apertum & obuium vnicuiq; est, quàm vlla indigeat interpretatione. Cur verò Nilus cum tribus vrnis figurari soleat, non ocioſe quærendũ est. Nam Ægyptij illi sacerdotes cùm incrementum Nili tribus præcipuè de causis fieri putarent, reliquis aliorum opinionibus abiectis, quæ propémodum essent innumerabiles, quò sententiam ipsi suam perpetuis testarentur monumentis, tris vrnas Nilo attribuerunt, cùm reliquis fluminibus singulæ singulis adhiberentur: vt illud apud Maronem,

Celataq; amnem fundens pater Inachus vrna.

Harum verò trium causarum primam illam asserebant, quòd tellus ipsa Ægyptia aquam ex se ipsa progigneret, vberrimeq; proferret, sui ipsa humoris altrix. Vnde Timæus Mathematicus Nili fontem phialam appellarit, quasi ipsa intra se contineret eam aquæ vim, neq; aliunde mutuaretur. Est tamen eodem vocaB bulo in Nilo locus à figura sic appellatus, quod nihil facit ad Timæi phialam. Phidias inter sculptores celeberrimus, vel ipse rerum peritus, vel ab ijs qui ætate illa peritissimi erant admonitus, cùm Victoriæ signũ in Marathone sub Nemeseos velamento confingeret, in dextera eius statuæ phialam exculpsit, in qua Æthiopes cælati videbantur, propter Oceanum, qui Nemeseos pater habitus est: & Nilum Oceanum vocari multa veterum dicta monuerunt. Quòd verò gignat Ægyptus aquas, ex eo, aiebant ipsi, facilè conijci posse, quòd in quovis alio climate fluuiorum exundationes circa hyemem plurimum accidunt, nunc imbribus coactis, nunc niuibus liquefactis: sola verò terra Ægyptiaca in medio terræ habitabilis constituta, quemadmodum in oculo pupilla, peculiari quodã aquarum profluuio æstatem mediam irrigat. Alteram Oceano causam adscripsere, à quo aquam in Ægyptum exundare incrementi tempore fama est, quæ quidem præcipua fuit Euthymenis opinio, Ægyptiorumq; in primis sacerdotum, vt Diodorus attestatur, qui rei fidem non aliam faciunt, nisi quòd satis sit eorum autoritas, vt sibi fides adhibeatur, qui rerum scientiam per manus à paC rentibus traditam, longa annorũ serie obtinerent. Iuniorum inde diligentia exploratum est, Nilum ab Oceano ex Atlante monte primùm emanare, ibiq; Dyrin appellari: Heptabolum inde lacum stagnare, inde cognomento Nigrin effluere, mox Coloëm paludem efficere, inde Astasobam & Astaboram flumina, donec ad cataractam peruenies erumpat, ac per Ægypti campos diffluens, Nili demùm cognomentum accipiat. Tertiam causam imbrium esse dicunt, qui australibus in Ægypti regionibus, Etesijs nubila, vt ait etiam Democritus, illò ferentibus ex orbe reliquo, eo maximè effunduntur tempore, quo Fertilis æstiua Nilus abundat aqua. Atq; vti tradit Eudoxus, Ægyptij sacerdotes imbres eos ibi fieri ob antiperistasin arbitrantur: cùm enim æstus nobis est qui viciniora Cancro loca incolimus, tunc hyems ijs qui Capricorno propinquiora habitãt. Addit ad hæc Thales, mare in ora agi vltro, Etesiarum ex aduerso fluminis flantium repercussu, de quibus ita Lucretius:

Aut quia sunt æstate Aquilones ostia contra
Anni tempore eo, quo Etesiæ esse feruntur,
Et contra fluuium flantes remorantur, & vndas
Cogentes rursus replent, coguntq; manere.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Nam dubio procul hæc aduerſo flabra feruntur D
Flumine, quæ gelidis ab ſtellis axis aguntur.

Incipit verò creſcere Luna noua, quæcunq; poſt Solſtitiũ eſt, ſenſim modicéq;, Sole Cancrũ tranſeunte: abundantiſsimè autẽ dum in Leone progreditur: mox reſidet in Virgine ijſdem quibus accreuit modis. Quãta verò feracitate vniuerſam Ægyptum beet alluuione fœcunda, multi prodidêre: vnde eum Poëtæ modò fertilem, modò pinguem, modò potu fœtiferũ dicunt, & animalia, quę ex eo bibunt, & pinguiora, & obeſiora fieri cõpertum eſt: quare ſuũ illum Apim tanta cura cultúq; nutritũ, ex Nilo bibere quàm religioſiſsimè vetuerũt: ſiquidem & macilentiã & gracilitatem omni pondere vacuã, diuinitati propiorẽ arbitrantur, vt Plutarchus aſſeuerat. Quinetiã ſacerdotes eadem cauſa plurimo vti ieiunio & abſtinentia conſueſſe, Porphyrius atteſtatur, vt eorum copia liberati, eorumq; pondere leuati, quæ intromittuntur in corpus, animi oculus à fumo fluctúq; corporeo foras emicaret, neq; cõmemoratione, neq; demonſtratione iam indigeret, ſui compos, viq; pollens ſua, ob naturalem ſui ſolertiam otij neſciam.

AGRICVLTVRA. E

VEteres aũt legimus agriculturã hieroglyphicè per Nili ſimulacrũ indicaſſe. Cuiuſmodi verò eius eſſet effigies, lepida deſcriptione Philoſtratus indicauit. Laſciuire enim eum cubitulis ait circunludentibus: huic enim ſeſe ab vndis attollenti, magnitudinis quippe iſtiuſmodi pueri ridibundo adblandiuntur occurſu, ſexdecim numero, quot itidem cubitis ad fertilitatem facit exundatio: infantilisq; ætas ea creſcendi eſt hieroglyphicũ. Circumſiſtunt verò Nilum huiuſmodi pueri propémodum garrientes, quorũ alij humeris inſident, alij de cruribus pendent implicati, in vlnis alij cubitant, luſitant circa pectus alij: ipſe verò pater flores ſuaueolentesq; herbas de ſinu depromit, & in eos ſpargit: ex ijs alij coronas contexunt, alij ſeſe illis obuoluunt, ſtratiq; per flores ſomnum captant: ſiſtra quatiunt alij, alij ſubijcientes alteri cuipiam humeros, ſcalarum vicem officioſe ſubminiſtrant, alteriq; alteris catena veluti iuncta ſuſtolluntur: neq; abſunt qui plauſum ſonitumq; ab aquis excitent, applosis manibus. Crocodili verò & fluuiales equi procul hinc ſummoti, imo ſe condunt fluuio, ne puerulos perterrefaciant, & numinis ſui luſum interturbẽt. Hanc ſpeciem Philoſtratus, & agri- F culturæ fœcunditatem, & rei nauticæ lucrum, & cõmunicatam longinquis regionibus & prouincijs opulentiam ſignificare teſtatur. Sexdecim verò ponuntur cubiti, quia ſi infra XV ſubſederit auctus, bona Ægypti pars non irrigatur, ac perinde redditur ad ſerendum invtilis. Si ſupra ſexdecim attollatur, quanto altius inturgeſcit, eo magis fames expectatur: quia diutius aquis immorãtibus, ſerendi præterit tempus, neq; ſata poſſunt ad frugem maturitatem ve peruenire. Auctu demùm intra XV & XVI conſiſtente, omnia ex voto ſuccedunt, ſeminibus latè iactis, & opportuno tempore maturatis.

NILVS.

ILlud etiam adnotatu dignum, quòd ſimulacra fluminibus reliquis ex lapide candidò fieri ſolita, vt vndarum nitorem exprimerent, Nilo verò ex nigro, vt Pauſanias ait, propterea quòd ex Æthiopia delabitur,

Vſq; coloratis amnis deuectus ab Indis, ait Poëta.

Et ipſe fluuius à nigrore Melonis olim cognomentum habuit. Vnde Catullus eum ait æquora colorare, latè enim lõgeq; inficit mare, quia limoſus eſt, & vnda turbidiore, quare in mare delapſus aquam nactus nitidiorem, per longa ſpatia colorem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A colorem ſeruans expatiatur. Qui tamen Nili coloſſus antiquus Romæ a Leone X. in Citriorum ſpecula dicatus, ex Pario marmore factus eſt.

DE LVCERNA.

SEd vt reliqua prætereamus, quæ plurima Nilo ſuper dici poſſent, ad igniaria iam deueniamus, quæ quidem hieroglyphica multa ſecum trahunt, quæ tam à lumine, quàm ab ignis ipſius natura deſumuntur: ea quæ & qualia ſint, explicare iam cura fuerit: proindeq; lucernam, fidam ſtudiorum vigiliarumq; noſtrarum comitem, ſeligamus.

VITA ANIMVSQVE.

PRimum quidem lucernæ ſignificatū eſt, vt pro vita figuretur, cui oleum ad luminis viuacitatē infuſum, vitalem eum humorem oſtendit, quo paſcitur calor, vt corpus viuificet: quo deficiēte, & calorē ſimul & corpus extingui neceſſe eſt. Inde apud Euripidem pleriſq; fabulis vitam relicturi dicūt, χαῖρε φίλον φῶς. Quam opinionē Plutarchus ſequitur, dum lucernā corpori, animę quippe rece
B ptaculo, ſimilem dicit, lumē verò animo. Nam & ſacerdotes in captandis augurijs lumine minimè cooperto clauſo'ue ideo vti ſoliti, ſummaq; aëris tranquillita te frui, quòd animū, qui certi aliquid conijcere velit, tranquillū ab omni ventorum turbine, hoc eſt, ab impuris affectib. liberū eſſe deceat, ne veluti aues aëriæ tranſuerſæ plerunq; vi ventorū aguntur, ita internæ mundi noſtri aues, quippe mentis agitatio ſolertiaq;, & huiuſmodi pleraq;, errore perplexo diſturbentur.

ANIMAM SPONTE NON EXTVRBANDAM.

HInc illa apud veteres ſuper igne religio, vt eum porrò extinguere nefas eſſet, quem potius per ſeſe languentē deficere ſinebant. Tale quid in nobis, veluti per hieroglyphicum indicantes, ne vi animam exturbaremus, nobiſmetipſis mortem conſciſcentes: animam enim, inquit Plato, nobis cuſtodiæ creditam tandiu obſeruare debemus, quoad à Principe repetatur, ne ſi fractis ergaſtulis, perfoſsisq; carceribus effugerimus, diuinas leges quotquot ſunt in nos, nullo relicto defenſioni loco, conuertamus.

LIBERORVM PROPAGATIO.

C LOngè verò apertius ſexto de Legibus animā lumini cōparauit, vbi ciues ait oportere liberis generandis atq; educandis operā dare, vt vitā quam ipſi à maioribus accepiſſent, viciſsim quaſi tędas ardentes poſteris tradāt. Hunc ſecutus Lucretius, vbi de animantib. agit quę ſucceſsione propagant, vita per vices aliȷs in alia transfuſa, huiuſmodi hieroglyphico rem oculis ſubȷcere viſus eſt:

Et quaſi curſores vitai lampada tradant.

De ludo verò lampadū, quem dicunt à Prometheo inſtitutū, legendum apud interpretes Ariſtophanis, Ranis: apud Platonē lib. primo de Repub. apud Pauſaniam, Atticis: apud Herodotum, Vrania: & in Rhetoricis ad Herennium.

HOMO.

EOdem argumento Hercules humanas victimas in lumina totidem Saturnalitijs ſacris commutauit, impietate oraculi per hunc modum perhumaniter emendata: nam Pelaſgos tradit Varro poſt longos errores peruenisſe in Italiam, ibiq; ex oraculi Dodonæi monitis decumatos homines Diti atq; Saturno ſacrificaſſe. Oraculum fuit, vt L. Manius ſe vidiſſe dicit ſuper tripode quodam in templo Iouis priſcis characteribus,

ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΣ ΑΪΔΕΙ ΚΑΙ ΤΩΙ ΠΑΤΡΙ ΓΕΜΕΤΕ ΦΩΤΑ. quod ita Latinum fiet:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Plutoni capita, ast hominem ſacra mittite patri. D

Sedenim Hercules ex Hiſpania rediens, rei non ſacrę, ſed execrabilis immanitate offenſus, cùm deos hos lumina, non homines ſibi depoſcere docuiſſet, quòd φῶς cõmune vtriq; nomẽ, & lumen & hominẽ ſignificaret, oraculumq; ita interpretandum, *Plutoni capita, at genitori lumina dentur,* obtinuit vt Diti oſcilla, & Saturno lampades dedicarentur: atq; ita Saturnalia inſtituta, in quibus præter ſigillaria mos fuit cereos etiam miſsitare. Sanè humanas hoſtias Saturno immolare multarũ gentium mos fuit, ſed immanius apud nullas, quàm apud Carthaginenſes, qui, vt Diodorus tradit, præſtantiores ex filijs ſuis ſacrificare conſuerant. Cæterùm cùm aliquando exuta feritate humanitatem demũ induiſſent, aliorum filios aut clàm ſurreptos, aut emptos, pro ſuis educare, ſacrificioq; ſupponere cœperũt. Euenit verò vt ab Agathocle Sicilię tyranno poſt Alexandri Magni interitũ grauiſsima obſidione premerentur, atq; vti mos eſt in calamitatibus, aut ad Deos, aut ad pietatem, nonnunquã etiam ad ſuperſtitionẽ confugere, ſuſpicari cœperũt Saturnum iratũ, quòd honore ſacrificij, quod fuiſſet à patribus inſtitutum, fraudaretur, tot in eos clades immiſiſſe: E cumq; res palàm facta eſſet, multiq; inuẽti eſſent, qui pro nobilibus & ingenuis ſacrificabant, antiquũ ritum inſtaurandũ cenſuerunt, quoq; deos placarent, ducentos ex nobiliſsimis adoleſcentibus publicè ſacrificarũt: quamvis, vt in Porco ſcripſimus, apud Diodorum & aliquot alios variat hic ſacrificatorũ numerus aduſq; C C C. Sed hoc parui refert, hiſtoria reliqua cõcorde. Plutarchus lib. de Superſtitione, vbi de huiuſmodi religione meminit, eos ait qui ſine liberis forent, pueros à pauperib. in hunc vſum emptitaſſe. Id genus ſacrificij tangit Plautus, cùm dicit: Faxo vt bubulis corijs onuſtus ſis Saturni hoſtia. Q. Curtius id à Tyrijs vſq; ad vrbis excidiũ ſeruatũ tradit. D. Auguſtinus iuuenes Saturno ſacrificari etiam apud Gallos morẽ fuiſſe dicit. Carthaginenſes tamen Gelon Siciliæ tyrannus legibus adſcribere coëgit, vt ab infanticidio deſiſterẽt, cùm eos apud Himerã debellaſſet. autor Plutarchus Apophthegmatis. quodq; alij tradidere immanem hunc morem Cambyſes rex Perſarũ abolere aggreſſus, mox & Alexander Macedo, nihil quicquã profecerũt, ſed Hadrianus demùm ſuſtulit.

VITA DIVINA. F

AT Veſtalis ignis ille, quem tanta diligentia Romanæ virgines nutriebant, ſublimiorẽ diuiniorem q; vitam præ ſe ferre videbatur: hunc itaq; & cuſtodia, & nutrimento adiuuabant, quòd ſuperioris illius vitæ ſymbolum æternum videretur. Atq; inter portenta, vt & Dionyſius & alij referunt, vrbis perituræ præſagium habebatur, ſi caſu aliquo accidiſſet eum extingui. Hinc Camillus ad Quirites ait: Quid de æternis Veſtæ ignibus, ſignoq; quod Imperij pignus cuſtodia eius templi tenetur, loquar? & Maro:

Aeternumq; adytis effert penetralibus ignem.

Cernere eſt nonnunquam lucernam in baſi alicuius ſimulacri: id æternitatem ſignificare, nonnulli interpretantur.

INSIGNE AVGVSTALE.

OBtinebat ſanè primas ignis inter inſignia auguſtalia, vt ex Herodiano cõijci poteſt, ita in Commodo ſcribente, quòd conſiliũ ſuũ ad Marciã retulit, vnam è ſuis cõcubinis, cui ſcilicet plurimùm deferebat, ac propè vxoris eam loco habebat, ſic vt præter ignem omnes honores illi velut Auguſtæ tribuerentur. Extant quædã Theodoſianę militiæ, & eorum qui Theodoſiũ aliquot antè annis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A annis præceſſerunt, monumenta, prouinciarumq́, & prefectorum, & ordinum, & manipulorum omnium, qui tunc Romano Imperatori parebãt, quodam veluti rationario nomina & inſignia deſcripta. In his videas præfectorum abacos paſsim cum candelabris ſuperimpoſitis figuratos: in pleriſq; etiam ara eſt in magni proceriq́ tripodis ſpeciem ex ære fabrefacta: quod nimirum ad huiuſmodi dignitatis participationem referri debet.

DOCTORES.

IN diuinis literis ſæpe inuenias diſciplinarum profeſſores, myſteriorumq́ interpretes, morumq́ moderatores, per lucernam intelligi, quam Aſſertor noſter hieroglyphicè monet ſuper candelabrum ſtatuendam, vt domeſticis omnibus illuceſcat, diſcuſsisq́ tenebris ad obeunda munera cuiq́ ſua lumen ſubminiſtret. Addit & alibi, nõ occultandã eſſe lucem hanc, ſed in frequenti quouis hominũ cœtu proferendã. Quicunq́ igitur lucem de ſe daturus eſt, debet prius omniũ vitiorũ ſordes perpurgare: neq́ enim vnquã clarũ præſtabit lumen fæculenta materia. Quòd ſi lux vertatur in tenebras, vt rectè Climace ſua Scholaſti-
B cus, tenebræ ipſæ, hoc eſt, homines ij qui ſacris initiati non ſunt, in quantã tenebrarum profunditatem coniecti cæcutient atq; hallucinabuntur.

SPLENDOR NOMINIS.

ANtiqui omnes lumen pro homine, qui vel ingenij vel corporis viribus frẽtus præclara facinora edidiſſet, hieroglyphicè ponere conſueuerunt. Vnde Maro, lumina tot cecidiſſe virũm dolet. Et eadẽ ſynepeia, Geminos terrarũ lumina Reges, vir, quem citare minimè pigeat, eloquẽtiſsimus Pontanus poſuit. Sed noſtra potius afferamus. Paraui lucernã Chriſto meo, legas Pſal. CXXXII; ibi interpretes per lucernam, gloriam exponunt, hoc eſt, ſplendorem nominis, præclaramq́ famam, & victuram in illuſtri luce poſteritatis ſuæ celebritatem. Alij tamen per lucernam Euangeliũ intelligunt, alij Io. Baptiſtam, qui etiam lucerna ardens dictus eſt. Lucernæ quippe erant & alij Prophetę, ſed illunes propémodũ, quia ænigmaticè ferè omnes loquebantur. At Ioannes manifeſtiſsima declaratione Chriſtum ipſum intento digito cõmonſtrauit. Eucherius plerunq́ bona opera per lucernam in diuinis literis accipi tradit: vnde dictum ſit Euan-
C gelio: Sic luceat lumen veſtrum, vt videant bona opera veſtra.

MORTES DVÆ.

CVm verò in hominibus duæ ſint occumbendi rationes, vna quæ vi fit, altera quæ natura ipſa contingit: extinctum identidem ignem vi, violentã mortem ſignificare dicebant, quàm ſcilicet quis, vti ſuperius dicebamus, manus ſibimet inferret. Quantum verò pertinet ad mortis rationem quę natura fieret, eſſe huius ſimulacrum volebant ignem, quem ita ſponte deficere permiſiſſent: cautum enim erat lege, ne cui prorſus ignem extinguere liceret: neq́ quidem alimenta adijciebãt, ne fruſtra nutriretur: extinctum porrò nulli ex mulieribus licebat intueri. Sed qui veterum inſtituta eludunt, non alia de cauſa cultum apud Romanos ignem aſſerũt, quàm apud Ægyptios vel Canis, vel Crocodilus, vel Lupus enutriretur.

PIETAS.

PLeriſq; verò monumentis ignis eſt pietatis hieroglyphicum. Quòd ſi inferiora hæc vlla nos ſuperioribus conciliare poſſunt, nihil eſt quod maiore ſit cum animo ſimilitudine, cùm lumine polleat, & illuſtret omnia, ac perinde genios ac Deũ ipſum nobis repræſentare videatur. Adde quòd nihil aliud viuen-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ti magis congruit animali, animal & ipſe à nonnullis exiſtimatus, nõ ea tantùm D
cauſa quòd vt animalia cætera nutriatur, imò etiam omnivorus ſit & inſatiabilis, ſed quòd etiam ſenſu pollere videatur, quod tunc præcipuè cùm extinguitur apparet, quippe qui veluti principij vitalis expers minimè ſit, inclamat, excandeſcit, vlciſci ſtudet, reluctabundusq; reſiſtit, veluti reliqua faciunt animantia, quæ violenta morte perimuntur.

PERDITIO.

IGnem alioqui belluam animatam eſſe Ægyptij ferebant, quæ quidem omnia abſumeret, omnia depaſceretur. Hinc apud aliquos videas ignem ſymbolum eſſe perditionis, cùm ita omnia conſumat. Animal verò eſſe indicio eſt, mori eũ deficiente pabulo: quare, vt alibi dictum, cadauera apud illos cremare nefas, vtpote quæ ita belluis deuoranda tradi viderentur: ideoq; in ignominiam combuſtum Amaſios cadauer à Cambyſe.

BELLVM.

VSitatiſsimum etiam eſt ignem pro bellorum ſignificato ponere. Hinc Hieremias ollam ſuccenſam videt ad Aquilonẽ, vnde ſcilicet tot in vniuerſum E
terrarũ orbem bellorũ eſſent incendia motibus aſsiduis effundenda. Hinc tanti incendia belli, legas apud Maronem: &, Italiam ardere bello, apud Ciceronem. Hecuba verò face prægnans, ignes enixa iugales eſt, in futuri belli, quo patria caperetur concremareturq;, ſignificatum. Aruſpices enim ignem in huiuſmodi ſæpe portentum accepêre. Cuius non ignarus diſciplinæ Virgilius, de Lauinia, cuius cauſa bellum adeò funeſtum excitandum erat, ita cecinit:

Præterea caſtis adolet dum altaria flammis,
Et iuxta genitorem adſtat Lauinia virgo,
Viſa (nefas) longis comprendere crinibus ignem,
Atq; omnem ornatum flamma crepitante cremari,
Regalesq; accenſa comas, accenſa coronam
Inſignem gemmis, tum fumida lumine fuluo
Inuolui, ac totis Vulcanum ſpargere tectis,
Id verò horrendum, ac viſu mirabile ferri:
Nanq; fore illuſtrem fama, fatisq; canebant F
Ipſam, ſed populo magnum portendere bellum.

SIGNA MILITARIA.

APud Romanos inter alia militaria ſigna nonnunquam & flammulas ruffas inuenio geſtari ſolitas: fuiſſeq; flammam proſperæ euentus ſignum vbiq; legas: veluti pugna quam Romani cum Sabinis ad Heretum commiſere, vbi ferunt militares Romanorum haſtas ad altam noctem pertinaciter ardere viſas, nec, cùm omnia conſumat flamma, ex ijs quicquam eſſe detritum: quo facti audentiores, veluti Deorum aliquis victoriam pollicitus eſſet, vbi primùm illuxit in Sabinos illati, qui multitudine longè præſtabant, inſigni eos victoria profligarunt.

VMBRÆ.

HInc etiam ſuperſtitibus animis vmbrarum nomen, quia fumus adhuc vel torri, vel carbonibus pertinaciter inhæreſcens, diutiùs vaporat, nutrimento adhuc reſiduo. Vulgò enim creditur eorum diutiùs errare animas, qui ante diem violenter occubuerint. Quare ita Dido Maroniana minitatur:

Sequar atris ignibus abſens,

Et

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Et cùm frigida mors anima ſeduxerit artus,*
Omnibus vmbra locis adero.

MVLIERIS AMOR.

APud Onirocritas legere eſt lucernam ardentem eſſe mulieris ſignũ, quæ ſit amore capta, propterea quòd leuis, inconſtans, & infirmus admodũ ſit earum amor, qui lucernæ inſtar, minimi flatus impulſu extingui poteſt.

LVCVBRATIO.

VVlgatiſsimum verò eſt lucernã pro lucubrationibus ponere: vnde Demoſthenis illæ, ac Ariſtophanis Grammatici, & Cleanthis lucernæ celebratiſſimæ, atq; illa Epicteti tam frequenter à noſtris & à Græcis autoribus decantata, vt nulla apud omnes celebrior, nulla precioſior habeatur. Sanè quidem à Pythea obiectum Demoſtheni, quòd eius enthymemata lucernam olerẽt, quippe quòd is nihil ex tempore diceret, ſed meditatione & vigiliꝭs ſingula elucubraret: neq; ſegnis in reſpondendo Demoſthenes, qui non eodem precio ſibi & illi conſtare lucernã ſubiecerit, nocturna ſcilicet illi conuiuia exprobrans, quibus il
B le plus indulgeret, quàm Demoſthenes ſtudio. Æſchines quoq; nimiã hanc hominis diligentiam inceſſens, λογογράφον eum appellat, ſiue quòd ſemper, vti dictum, ex ſcripto diceret: ſiue quòd, vt nonnulli aiunt, in vtriuſq; partis fauorem aliquando ſcriptitarit. Vnde iocus ille apud Ariſtoph. Erine, de lucernarum fabro, & quòd omnia iam conſilia ſint ad lucernã cõſultaturi. Sed vt ad lucernam redeamus, Plato cùm ſummi boni quà poterat cognitionẽ perueſtigaret, id minimè explicare poſſe contendit, ſed ex diutino cõtubernio, tanquam ex igne ſtatim proſiliente, ſuccenſum ait lumen animam irrepere. Sed longè ante Platonẽ magnus dixerat Propheta: Lucerna pedibus meis lex tua, & lumẽ ſemitis meis. Et: Signatum eſt ſuper nos lumen vultus tui Domine. Et: In lumine tuo videbimus lumen. Hinc illa Eſaiæ celebris adhortatio: Illuminare, illuminare Hieruſalem, quia venit lumen tuum, & pleraq; huiuſmodi de aduentu IESV, qui verum & vnicum eſt lumẽ. Paſsim verò apud hos ignis fidei ſymbolũ eſt, lucerna ſcientiæ, quas in manibus habendas diuina inſtitutione commonemur. Et Pſalmo
C XVIII, illuminandam à Deo lucernam prædicitur, vbi nonnulli interpretes per lucernam intellectũ, per tenebras corpus exponunt. Cedunt verò tenebræ, vbi veræ ſcientiæ lumẽ effulſerit. Quòd verò pro lucubratione lucerna accipiatur, in cauſa ſunt nocturnæ vigiliæ, quæ meditationi maximè cõmodæ ſunt, & ad excogitandum propter ſilentium aptiſsimæ. Vnde illud, plus olei, quàm vini quoſdã abſumpſiſſe. qua de cauſa poëtæ noctẽ δὶ φεγλὼ, à meditationis promptitudine vocitant. Epicharmi dictum eſt, ſi quid ſcitu dignum quæras, nocte meditandum: & vt ſemel dicam, nihil ad ſtudia nocte cõmodius. Quare nõ incongruum lucubrationis ſymbolum eſt lucerna, cùm præcipuè frequens Ægyptiorum mos fuerit, per inſtrumenta ſæpius eorum vſum ſignificare.

DE FACIBVS.

ADdemus lucernæ faces, vtpote quæ in eundem cum lucerna veniant vſum: nam & Cicero aliquid ſe ad ligneum lychnum non ſine delectatione ſcripſiſſe profitetur.

AMOR.

AEgyptij ſacerdotes, qui odium per aquas intelligebant, ſub hoc tamen nomine mare ipſum accipientes, per ignem amorem exprimi voluerũt, ideoq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

faces paſsim Cupidini dedicarũt: notum enim illud de amore captis, vri eos in- D
timis medullis. Et apud Maronem: Regina cæco carpitur igni. Alibi: Eſt mollis
flamma medullas. Atq; eadem Vritur infelix Dido; ardet amans Dido. Cyrus
apud Xenophontem, ignem ait vrere homines, qui eum tangant: amorem verò
non præſentes tantùm, verùm etiam longè abſentes inflammare. Meritoq; Por-
tius Licinius dixit hominẽ ob amorem non eſſe ignitum, ſed ipſum ignem, cùm
ait: Quæritis ignem, ite huc: quęritis, ignis homo eſt. Vulgatum & Iſidori dictũ
autoris Græci de amore loquentis, ea de cauſa cum facibus & alis amorem pin-
gi ſolitum, quòd nonnunquam cupiditate impatientius exurat, nonnunquam
verò præ ſatietate abuolet. Nam & Propertius alas illi in huiuſmodi vſum tra-
ditas arbitratur, vt eius oſtendat inſtabilitatem, dicens:

Idem non fruſtra ventoſas addidit alas,
Fecit & humano corde volare Deum,
Scilicet alterna quoniam iactamur in vnda,
Noſtraq; non vllis permanet aura locis.

Sed cùm amorem firmiſsimam in ſe vno tantùm poſuiſſe ſedem indicare velit, E
ita ſubiungit:

Sed certè pennas perdidit ille ſuas,
Euolat is noſtro quoniam de pectore nuſquam,
Aſſiduusq; meo ſanguine bella gerit.

Sed quod ad faces pertinet, Heſiodus cùm terram, aquam & aërem genitos po
ſuiſſet, quarto loco amorem genitum ſubiecit, per quẽ interpretes hieroglyphi-
cè igneum elementum intelligunt.

AMOR MVTVVS.

DVæ faces vinculo conſtrictæ diuaricataq;, nimirum indicia ſunt amoris
mutui, quem Græci ἀντόρωτα dixerunt, vti ἀντήνορος πολύφημος Homerus. Pin-
guntur verò hæ accenſa parte ſurſum verſus erecta.

AMATORES MORTVI.

QVæ ſi pingantur inuerſæ, amatorum funera indicant, vt in elegia, qua Ti-
bulli mortem deflet Naſo, legere eſt:

Ecce puer Veneris fert euerſamq; pharetram, F
Et fractos arcus, & ſine luce faces.

Sed rem Ægyptiacã, qua ratione quis euaſiſſe de amoris ergaſtulis indicare poſ
ſit, in Erycinæ Veneris templo ſculptã idem admonuit, II de Amoris remedio:

Eſt prope Collinam templum venerabile portam,
Impoſuit templo nomina celſus Eryx.
Eſt illic lethæus amor qui pectora ſanat,
Inq; ſuas gelidam lampadas addit aquam.
Illic & iuuenes votis obliuia poſcunt,
Et ſi qua eſt duro capta puella viro.

Erycinæ verò Veneris templum nõ tantum loco hoc ad Erycis filij memoriam
reſpicere videtur, quam verum tacitè innuit Græci nominis ſignificatũ, hoc eſt,
aſſertricis, quippe ab ἐρύκω & ἐρύομαι, aſſero, libero, defendo: vnde ἔρυμα, munitio,
propugnaculum. Inde etiam Eryci epitheton celſus, quòd editioribus locis ar-
ces olim fieri ſolitæ.

NVPTIÆ.

ERat & nuptiarũ index fax illa, quam prætextatus puer apud Romanos pa-
trimus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A trimus matrimusq; præferebat, duobus aliis eiuſdem ordinis & cõditionis nuptam deducentibus. Noctu autem, prima aut ſecunda hora ducere mos erat, ominis cauſa, quòd ita optima ac ſecundiſsima euentura ſibi proponebãt: quod nonnulli tradunt in honorem Cereris inſtitutum. In hoc autem ſacro ea ſuperſtitio acceſſerat, vt fax ea ab vtriuſq; amicis raperetur, perfuncto munere, quòd ea inceſſerat religio, ne aut vxor eam ſub lecto viri ea nocte poneret, aut vir in ſepulchro cumbvrendam curaret, ſiquidem vtroq; mors propinqua alterutrius captari, putabatur. Addemus, tametſi πρῆγος, inſtitutum apud Romanos fuiſſe vt virgo, cum ad virum tradebatur, de matris gremio, aut aliqua, quę proxima neceſsitudine eſſet, rapi ſimularetur, eo ſcilicet omine, quòd ea res feliciter Romulo ceſsiſſet. Hinc illa apud Catullum:

Heſperæ qui cœlo lucet crudelior ignis,
Qui natam poſsis complexu auellere matris,
Complexu matris retinentem auellere natam,
Et iuueni ardenti caſtam donare puellam,
Quid faciunt hoſtes capta crudelius vrbe?

B Sed vt ad facẽ revertamur, apud Grę cos ad id miniſterij ancillæ adhibebantur, vti cernere eſt in Herculis Scuto apud Heſiodũ: opus enim id antiqui illius eſſe Apollonius & Steſichorus agnoſcunt. Ibi nouam nuptã plauſtro vectã videas:

Τῶλε δ' ἀπ' αἰθομένων δαΐδων σέλας ἠλύφαζε χερσὶν ὑπ' ἀμφιπόλων·
Ardentes late ſpargebant lumina tedæ, *Quas manibus famulæ geſtabant.*

Quanquã moris etiam inuenio apud eoſdem Græcos fuiſſe, vt mater nuptiales eas faces prætenderet: vnde apud Euripidem,

ἀτὼ δέ γ' οὔτι σοι πυρὸς αὐγὴν φῶς
Νόμιμον οὐ γάμοισ ὡς πρέπει μητρὶ μακαρίᾳ·
Atqui nec ignis prætuli lumen tibi,
Nempe vt beatam in nuptiis leges monent *Decere matrem.*

Æneas apud Virgilium cùm ſe maritali coniugio devinctum abnegaret, ait:

Nec coniugis vnquam prætendi tedas.

CERES.

EST etiam Cereris geſtamen fax, in eius enim manu alicubi cernitur, quam aiunt ab ea incenſam in Ætna, cùm filiam perquirere inſtituiſſet.

C ILITYIA.

QVinetiam Ilithyiæ hieroglyphicum eſt, cum face in vna manu, altera paſſa & exporrecta, à capite ad pedes tenuiſsimo panno cõtectum, provt apud Æginenſes fuiſſe Pauſanias meminit. Fax verò illa, vel partum, ob dolorem, ignis violentiæ aſsimilari oſtendit, vel lucis illius quam naſcentes indipiſcimur, indicium eſt. Exporrecta diſcapedinataq; manus eo ſignificato ponitur, quòd ſolui grauidam partu dicimus. Amictus per ſe patet.

DE TVRIBVLO ET PHIALA.

QVoniam verò multa ſuper Vrna prius & Phiala dicta fuerunt, contrariaq; his addita Lucerna, & Faces, conſentaneũ eſt viſum, vt quid vtrunq; ſimul iunctum ſignificet, videamus. Propoſita autem ſunt pro hieroglyphico Turibulum & Phiala.

DISCORDIA.

SVnt enim qui turibulum, aut aliquod aliud vas igniariũ cũ aquario pictũ,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

vnde ſcilicet ignem & aquam ineſſe perſpiceretur, quippe ſi ex vno ignis promi D
caret, in altero aqua deſideret, diſcordiæ ſignum eſſe tradant, quòd ea naturæ
ſint maximè contrariæ. Vnde ignem aquæ permiſcere dictum de iis, qui ſe ea
præſtituros pollicentur, quæ fieri nequaquam poſsint.

PVRITAS.

SEdenim Ægyptij ſacerdotes per ignem et aquam, quippe turibulum & phia
lam, labes maculaſve deterſas elutasq; optimè ſignificari volebant: quinetiã
ignorationẽ hallucinationẽq; doctrinæ ope ſummotã, vbi præſertim ita illæ of-
ficerẽt, ne quis diſcernere aut internoſcere potis eſſet, vbi veritas latitaret, quòd
per huiuſmodi elementa rerum omnium defæcatio peragatur, ac puritati ſuæ
reſtituatur, vt qualis ſit appareat: aqua enim maculas eluit: quæ verò aqua effi-
cere non poteſt, ignis exequitur. Hinc illa apud veteres aliarum quoq; gentium
appellata ſuffitio, quotiens qui funus proſecuti fuerant, quòd polluti haberen-
tur, ignem aqua ſparſi ſuperingredi conſuerunt, purgationem ſcilicet hinc fieri
perſuaſum habentes, & quavis pollutione infectos ita liberari. Vnde nonnulli
per aquas quę ſuper cœlos ſunt, purificatorias virtutes, vt ait Ambroſius, inter- E
pretati ſunt. Aquas verò ſuper orbes ætheris eſſe, idem die ſecunda validiſsimè
contendit. Doctè autem Catullus, cùm in aqua puritatem hanc intelligeret, di-
xit: Aut quilibet, qui puriter lauit dentes, hoc eſt, aqua ſola lauit, vnam eam al-
lutionibus aptam non ignarus, humores verò reliquos aut inficere, aut medi-
camentum eſſe. Ignis autem, vt noſtri veteres tradidêre, purgat, aqua expiat, lu-
ſtratq;. Hinc ille Plautinus iocus Aululariа:

Quid impurate, quanquam Volcano ſtudes,
Cœnæ'ne cauſa, aut mercedis gratia
Nos noſtras ædes poſtulas comburere?

Et apud Lycophronẽ legas Thetim indignatã, ſe deam mortali Peleo in matri-
monium collocatã, filios quotquot oriebãtur in ignem exurendos coniicere ſo
litam, quòd ita rebatur mortalitatẽ exuri, & quod immortale eſſet perpurgatũ
conſeruari, veluti aurũ ære cõfuſum ignis ope purgatur, poſteaquàm quicquid
admixtum erat ęris, in fumum & ſcoriam verterit. Atq; ita ſex iam filios abſum-
pſerat, donec ad Achillem ventũ, quem pater ſuperveniens ab igne exemit, Chi
roniq; curandum cõmendauit. Sacræ verò literæ apud nos Deum eſſe ignem F
conſumentẽ aſſerunt, igneosq; fluuios hunc prȩcedere: quin & eundẽ ipſum in-
ſtar ignis omnia cõflantis incedere: in quo nimirũ nequitia intelligit, quę à Deo
cõſumatur, cùm omnis ab eo ſit purificatio, nempe vnum quodq; opus quale ſit
probat ignis. Referta autem eſt natura humana tum plumbo, quo animi noſtri
pergrauati ad terrã inclinant: tũ aliis impurioribus metallis, quę rubiginẽ indu-
cunt, vel auri & argenti naturã adulterant, vt ait Adamantius: quare diuino illo
igne opus eſt, vt quę vndequaq; immixta eſt animi nequitia deleatur. In quã ſen
tentiam peccanti populo dictum in ſacris literis: Habes carbones ignis, quibus
inſideas, hi erunt tibi in auxiliũ. Sed nuſquã apertius q̃ in Eſaię viſione purgatio
hȩc oſtenditur, vbi vnus de Seraphin à Deo mittit, qui pruna de altari incenſo for
cipe apprehenſa, Eſaię labra tetigit dicẽs: Ecce abſtuli iniquitates tuas, & pecca-
ta tua circũpurgaui: labia enim immũda ſe habere profatus erat, & in medio po-
puli labia immunda habentis habitare. Transfert nimirũ ignis ad turibulũ, per
quod in diuinis literis linguam Dominicã intelligunt: lingua verò ignis, in quo
ſpiritus. Vnde Dauid: Carbones ſuccenſi ſunt à Deo, qui ſcilicet nos calefaciãt

ad

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ad pietatem, impellantq; mentis noſtræ impetum ad doctrinã Dei, vt oratio noſtra in conſpectu eius tanquã thymiamatis odor aſcendat. Aromata enim ſuper ignem impoſita, hieroglyphicè orationem ſpiritalis doctrinæ ſignificant, vt traditum à Theologis oſtendit Hieroſolymitanus Heſychius. Præcipuè verò thus gratiarum actiones & oblationẽ ſignificat, non ſolùm quia dicatũ eſt Deo, ſed quia, vt Medici dicunt, multas oculorũ ſanat ægritudines. Quòd verò thus, idq; lucidiſsimũ, ſuper XII propoſitionis panibus XXIIII Leuitici poni iubetur, LXX Sal reddiderunt, quod Apoſtolorũ doctrinã ſignificaret: illi enim ſal terræ. Hebraica tamen lectio Lebone habet, hoc eſt, thus. In iiſdem diuinis literis mẽtio fit de carbonibus deſolatoriis: eos eſſe dicit Eucherius, qui peccata diſſoluunt: huiuſmodiq; fuiſſe illũ, qui ad labia Eſaiæ prophetæ appreſſus eſt, vt quæ is cõtraxerat vitia, perpurgaret. Ponũtur etiã pro igne charitatis, aut exemplorum, aut pœnitentiæ. quanquã de carbonibus his aliter in Iunipero traditũ. Facit ad hũc locũ id etiã quod apud Ezechielem legimus, Deũ vti corpus viſum, à cuius lumbis vſq; ad pedes membra omnia igne conflagrabãt, à lumbis verò
B vſq; ad caput electri ſpecies erat, quo nihil magis eſt hieroglyphicũ. Nimirũ indicat hoc, renes lumboſq;, & quæ partes ad terrã tendunt, exvrendas eſſe illecebras quippe, nequitiam, et voluptarios affectus omnes perpurgandos: ita enim quæ à renibus ſupernè exiſtũt, ſupraq; mollitudinis & nequitiæ opera attolluntur, in puriſsimam electri materiam euadere: electrum enim auro precioſius eſſe contendunt. Si noſtrum igitur corpus, Dei corpus eſſe volumus, vitia eius igne percrememus, eo quippe quẽ Deus immittit, vt ita ſordibus exvti, loti, perpurgatiq;, electri ſpeciem, per ea quæ ad ſapientiam pertinent exhibeamus.

VESTA.

DVplex verò apud veteres erat ignis conſideratio, quippe qui materialem hunc noſtrũ longè diuerſum à ſuperiore illo dictitabãt. Eum ſanè in ſublimi poſitum, Volcanum appellantes, quaſi Volicanum dicere voluiſſent. Veſtam verò aiebant domeſticum hunc noſtrum eſſe, vt alibi dictum, autore Varrone: quamvis Ægyptij tranſlucidum & purum illum ignem Palladem eſſe volebant, hunc verò qui materiæ applicitus eſt, Vulcanum intelligebãt. Sed huius argumenti conſideratio examinatur in Vulture locupletius. Quantum autem
C pertinet ad Veſtam, ſimulacrum eius ſtrongilari figura, obrotunda quidem, & in acutum prominente, quæ circa medios humeros reſideret, cuiuſmodi eſt coagmentatæ figura terræ. Eadem & ſedentis habitu ſtatuebatur, & apud Græcos ἑστίαν παρὰ τὸ ἑστιᾶσθαι, τὸ ἱδρύεσθαι, quod ſedes ponere ſignificat, appellatam aiunt. Seſſum verò ad diuinitatis perpetuitatem ſpectare, alibi commodius differendum eſt. Quod verò περὶ τῦ ἱδρύεσθαι dicebamus, qui vulgi dicta conſectantur, ab ea tradunt ædificationis principium eſſe. Scriptores enim rerum affirmant artes nullas à mortalibus inuentas, priuſquam ignis repertus eſſet, quo deprehenſo, eiusq; vſu cognito, reliquæ omnes artes inde in dies magis ac magis profecêre, cùm vnuſquiſq; ignis commoditate adiutus noui aliquid ſemper excogitarit, & modò hoc, modò illud opus mortalium vſui propoſuerit.

NVPTIALIA, VEL PVRITAS MARITALIS.

QVod verò purificatione ſuper dicebamus, nõnulli aiunt inde ſacris nuptialibus ignem & aquã præferri ſolitam: nam & huiuſmodi donaria nouæ nuptæ apponebantur, quæ ſcilicet vxorẽ puram & caſtã permanere oportere docerẽt. Qui verò inſtituti huiuſmodi rationẽ altius rimantur, naturæ vicem hinc intel-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ligi interpretatur. Ignem ſiquidem aiunt actionis vim obtinere, & agendi ele- D
mentum eſſe, aquam verò patiendi. Hinc philoſophi non defuêre, qui rerũ for-
mas ex aqua, per admixtionem ignis, produci exiſtimarint, atq; ita auſpicatiſsi-
mè ignis & aquæ ſacramento nuptiarum fœdera ſanciri. Apponebantur verò
hæc in limine domus, quà ſponſus & ſponſa intraturi eſſent, vt ea oblata ſpe-
cies, memores eos redderet quorſum eſſent huiuſmodi ſacris initiati.

ÆRVMNÆ.

SEdenim Græcus poëta quidam acerbè nimium rem huiuſmodi interpreta-
tus eſt, cùm dixit:

Θάλασσα, καὶ πῦρ, καὶ γυνὴ, κακὰ τρία·

tria quippe accidere mortalibus ærumnoſa, mare, ignem, & fœminã. Et Theo-
logi noſtri ignẽ in diuinis literis pro ærumnis & calamitatibus, quæ probẽt ho-
minis fortitudinẽ, poni dicunt: in eamq; ſententiam dictũ autumant Pſal. LXV,
Igne nos examinaſti, ſicut examinat̃ argentũ. quodq; ibidem eſt, Tranſiuimus
per ignẽ & aquã, calamitates quaquauerſum ingruentes, omneq; genus ærum-
narũ vno impetu effuſum intelligi volunt, quaſi nihil iam atrocius, neq; miſera- E
bilius eſſe poſsit, in vllo malorũ genere, quod exantlatũ non eſſet: alterum enim
horũ atrociſsimo cruciatu cõficit, alterũ inimiciſsimo animæ mortis genere ſuf-
focat, quippe quę cùm ignea ſit, nihil indignius pati ſe poſſe putat, q̃ per aduer-
ſariũ ſui violentiã exturbari. Ita & illud Euãgelio: Frequẽter eum & in ignẽ & in
aquã miſit, vt eum perderet: quod pro periculoſis eventis poſitũ ait Eucherius.

NECESSITAS.

SEd vt ad nuptias revertamur, lõgè honeſtius Metellus, qui de vxore ducen-
da ſententiam interrogatus, vxorem eſſe malum haudquaquã inficiatus eſt,
malum tamen id eſſe neceſſarium: igitur per ignem & aquam neceſsitatem in-
terpretabimur, quæ ducere vxores iubet, non tantùm ob ſobolem, quæ præci-
pua cauſa eſt, verùm etiam vt ſit, quæ domus & familiæ totius curam ſuſcipiat,
& quodam veluti gubernaculo adminiſtret ac regat.

VITA.

VTcunq; verò ſenſerint alij, ſcimus ignẽ & aquã vitæ prius auſpicia dediſſe,
vitamq; quandiu vitales auras carpimus, conſeruare. Quis verò ignorat,
ſine maritali copula breui periturum eſſe humanum genus omne, cæterorumq; F
animalium ſpecies defuturas? Quare exules, qui vita cenſebantur indigni, aqua
& igni priuabãtur. Sanè poëtæ cùm fingunt Saturnum amputaſſe genitalia pa-
tri Cœlo, eaq; in mare abieciſſe, indeq; natam Venerem, id ſignificare volunt,
igneum ſemen admixtum cum humore, generationis fuiſſe principium.

CONIVGII COMMODA.

NOn abſurdè etiam voluptatem, & vſum, quæ ſoleãt ex vxoria conſuetudi-
ne, vnanimiq; concordia percipi, qualem Homerus mirificè commendat,
per huiuſmodi ignis & aquę fercula interpretabimur, cùm nihil ferè ſit in rerum
natura igne iucundius, nihil vtilius aqua, quæ ſola ex rebus omnibus, neceſsita-
tibus innumeris opem affert. quare aquam Pindarus optimã, Ariſtotele etiam
comprobante, nuncupauit, igneum etiã ardorem auri pari elogio proſecutus.

MAIORIS LVMINIS VIOLENTIA.

ET ne lõgius à Pindaro recedamus, argumentũ is pulcherrimo hieroglyphi-
co ſubminiſtrauit, ode Olympiorũ prima, vbi fulgorem ignis celebraturus
inquit, αἰθόμενον πῦρ ἄτε διαπρέπει νυκτί: non ignarus ſcilicet, ignem ſoli expoſitum
amittere

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A amittere omnem ſplendoris gratiam, quæ noctu ſuam habet cõmendationem. Elegantia igitur ingenia virtutem cuiuſpiam, præſtantioris alicuius interventu obnubilatam labefactatámve, ſignificare cùm vellent, ignem Soli expoſitũ pingere cogitarunt: ſiquidem ignis ſplendor, vt palàm eſt, Soli expoſitus, vim amittit ſuam, noctu verò prævalet, & vt in ſuo regno pervigeſcit. Atq; hoc eſt quod Pindarus ait, λαμπέτει νυκτί.

NVMEN.

CVm tot igitur ſint ex igne vtilitates, totq; magnarũ & admirabiliũ rerum ſimilitudines habeat, non immeritò à Perſis in primis, & ſacer, & æternus vocabatur, quẽ quacunq; rex exercitũ duceret, magni numinis inſtar argenteis altaribus impoſitũ præferebant. Super hoc Maximus Tyrius: Perſę diariũ ignẽ adorant, nimirũ diuinitatis ſignũ, inſatiabilem, voracem. Huic cùm ſacrificãt illi alimentũ præbentes his verbis vtuntur: Ede ignis domine. Neq; Perſarũ tãtum eſt ignem colere, vt idem Tyrius, ſed Lyciorũ etiam, apud quos Olympus ignẽ emittit, hunc ſacrũ habẽt. Ferũt aũt ignis, quo Zoroaſter cõflagrauit, reliquias, tanquã ignis diuini à cœlo delapſi, à quodã ſuſceptas, ad Perſas, vt perpetuis ex-
B cubiis ſeruaretur, eſſe delatas: atq; hinc apud eos ignis cultũ habuiſſe principiũ. Fuit verò Zoroaſter is, vt à veterib. accepimus, Chamis filius Mezraim nomine, qui Magia per manus à patre accepta, ſigna quędam veluti ſtellarũ ſcintillas de cœlo deducere, & alia huiuſmodi oſtentare ſolitus, diuinitatis ſibi nomen aſſerebat, donec fulmine tandem ictus interiit: mortaliũ tamen imperitia, qui tunc erãt, ita raptum eum fulmine & cœlo illatũ credidit, mutatoq; nomine Zoroaſtrum, quaſi viuũ aſtrum appellauit, ſubſecutaq; deinde ætas omnia quæ fulmine tacta eſſent, ſacra exiſtimauit. Sanè Orpheus, à quo noctem alibi diximus luminis parentem appellatam, æthera πύελπνοις vocat, quippe igneum ſpiraculum. Euripides aũt: Vides excelſum, qui illum infinitũ ætherem & terrã vndequaq; circumplectitur humentibus vlnis, hunc crede Iouem, hunc arbitrare Deum. Quem ſecutus Ennius: Aſpice, inquit, hoc ſublime candens, quem inuocant omnes Iouem. Veteres hunc Dieſpitrem, & Lucetiũ dixêre, Gręci ζῶα à ζῶ, quod viuere eſt. Vnde Ioannes: Vita erat. Plato Cratylo δία dum vocat, transfert ad præpoſitionis vim, vt Ioannes idem, Per quem omnia facta ſunt. De ſplendore verò: Et erat facies eius ſicut Sol. vt apud Malachiã: Orieť vobis timentibus ſol
C iuſtitiæ. Sed quæ plurima pertinent ad Solis hieroglyphicũ, cùm ea cõmodiore loco plenius dicta ſint in cœleſtium corporum cõmentario, breuiter hæc tacta ſufficiant. Quàm verò attonita propemodum veneratione apud Perſas coleretur ignis, ex eo manifeſtum eſt, quòd grauiſsimus apud eos mos ſupplicandi fuit, cùm quis igne in manus accepto ſupplex interminabatur, eum ſe in aquam iniecturum, ſi voto excidiſſet: non eſſe illi fas ducebant eum reiicere, qui ſic preces allegaſſet. Sedenim vt impudentiæ nonnullorum modus imponeretur, neq; vlli violandi ignis occaſio permitteretur, lege inde ſanxerunt, vt qui eo ſupplicandi genere vſus eſſet, ſupplicio multaretur. Autor Plutarchus.

TENTAMENTVM.

FVit & apud quoſdam è noſtris populos, iuramenti atq; iudicij ſpecies ſuper ferro candenti, ſuperſtitioſe potius quàm piè per æditumos templi in Liuonia pręſertim obſeruata. Nã ſceleris alicuius accuſati, ad ferri candẽtis iudicium vocabantur, & id ſubire nonnunquã vel inuiti cõpellebantur. Id erat eiuſmodi, vt criminis reus ferrum candens è mediis prunis exemptum, in manus caperet,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

accusatoribusq́ & iudicibus ostentaret, siq́ advstione nulla subsecuta illæsus D
esset, absolueretur: si vim eam pati non posset, obiecti criminis ita convictus damnaret. Purgabāt verò se prius ieiuniis, cōfessione, & Eucharistia, mox ad horrificum illud experimentum accedebant: id, quia periculosum erat, & insontes aliquando ex eo condemnabantur, præcipuè verò contra Christianæ pietatis mores erat, Deusq́ tentari videbatur, Honorius III. fieri per grauissimum edictum vetuit, vt Decretalium lib. V, tit. XXXVI de iniuriis, cap. III. habetur.

DE FVMO.

AC, ne fumum etiam prętereamus, postquam super igne multa diximus quod fumi significatum esset, iam aperiemus.

IGNIS.

ORtus à terra fumus, & in cœlum sese attollens, ignem, ait Horus, significare perhibetur. Porrò ignis Aristoteli nihil aliud est, quàm fumus incensus: & apud Homerū totiens fumus expetitur, vnde ignem ac mox habitabilem esse regionem cōiicere detur. Eò verò hieroglyphicū fumi tendere videtur, vt suspicionem aliquā non temerè obortam esse intelligamus. Nam cùm rumor aliquis E
in vulgus emanat, dici solet, absq́ igne fumum nullum oboriri. Et Petrus apud Clementem: Fieri minimè potest, inquit, vt consurgat fumus, vbi non sit ignis. Quinetiam vbi Pindarus, Nemeis, inquit, ὕδωρ καπνῷ φέρειν ἀντίοις, certet aquam apposuisse fumo: fumum, ait interpres, pro igne posuit, ex sequela scilicet signum quod præcedit indicans. Et Psalmo XVII legas, fumum ascendisse in ira Dei, & evestigiò ignem exarsisse: vbi quidam aiunt interpretes, invectū quidem primò in dæmonis pervicacia comprimenda, mox ad vitia reliqua extirpanda aggressum. Alij fumum hoc loco initia futuræ compunctionis intelligi volunt, & ita sentit Eucherius, quod ad Ægyptiacum accedit hieroglyphicū: quanquam & Dei cōminationes significare posse non inficiatur. Nam, vt etiam apud Plautum, flamma fumo est proxima. Quę omnia nostri multò antè literarum monumentis mandauêre. Sic Ecclesiastici XXII legas, Vaporem fumūq́ emanare in altum ante ignem, ita & contumelias & minas sanguinis esse prævias.

PERDITIO.

PErditionem multi per fumū intellexêre: & mos est, opes diuitiasq́ magnas, Regna, & vnamquāq́ rerum amplitudinē in fumū abiisse dictitare, cùm ita F
consumpta fuerint, aut ita collapsa defecerint, vt ne vestigium quidem pristinæ maiestatis relinquatur. Iocatur in hanc sententiā Horatius, vbi Menniū paternorum maternorumq́ bonorū abliguritorem omnia in fumū ac cinerē vertisse dicit. Ad hoc succurrit Demonactis philosophorū omnium festiuissimi dictū, qui à quodam interrogatus eludēdi causa, vt plerique literatos ita tentare solent, quot fumi minæ ex mille lignorum minis combustis educi possent: cineres expendendos esse, respondit, reliquū in fumum abiisse. quod ea ratione supputatur, qua Archimedes detractū fraude aurum à redemptore ex votiua Hieronis corona deprehendit, qua de latè apud Vitruuium. Quod verò ait Hesiodus:

αἶψα καὶ πηδαλίοις μὲν ὑπὲρ καπνοῦ καταθεῖο·

Quamprimum fumo properes clauum imposuisse:

præclari admodū interpretes, posteaquā combusseris, exponūt, vtpote qui nolit fratrem vlterius rei maritimæ dare operam, sed solam exercere agricolationē.

SOLICITVDINES.

SVnt tamē qui loco hoc Hesiodiano philosophari malint, & pro fumo vitæ nostræ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A noſtræ ſolicitudines accipiant, quæ intellectū ac rationem ipſam obtenebrant. Difficulter enim poſſe nos pura ſenſuum claritate, hoc eſt, trāquillitate frui, vbi illa ingruerint quæ mentis oculos lancinent, & cæcutire faciant.

BONA VOLVNTAS PER ERROREM OBFVSCATA.

SVnt qui per fumum bonam proficiendi voluntatem, quæ tamen ſit erroris tenebris obfuſcata, interpretentur: cui ſi fomes adhibeatur, hoc eſt, ſi recta accedat inſtitutio, flatuq; verborum adiuuetur, ignem promicaturum, hoc eſt, rectorum operum effigiem apparituram. Hinc Eſaias, lignum à quo vel tenuis admodū fumus exhalet, minimè extingui debere præcipit: vbi fumus, tantillæ illius pietatis quæ ſit in delicioſo diuite, ſignum eſſe videtur. quam ſententiam acutiſsimus etiam Scotus claro fretus lumine cognouit.

IMPERITIA.

SAnè fumus eſt etiam imperitiæ ſymbolum, cùm lumen ſit doctrinæ ſignum: cuius contrarium eſt caligo ipſa: vnde caligare errātes dicimus: fumus verò eſt, qui caliginem inducit. Transfertur & ad vitia, vt Alexandrinus Clemēs, vi-
B tia, ait, veluti fumum immenſum eſſe, qui vniuerſam mundi huius domum repleuerit, atq; hæc inſtitutionē malam, ſodalitates peſsimas, conſuetudinem improbam, colloquia praua, opinationes haudquaquā rectas invexiſſe, vnde primùm error, inde contemptus, tum infidelitas, atq; malitia, paratáq; ſemper ad nocendum verſutia, auaritia, vana iactantia, atq; alia huiuſmodi exoriantur.

PIERIVS VALERIANVS AD MARCVM MANTOVM IVRISCONS. PRÆSTANTISS. de iis quæ per Lyram, & arma quædam alia muſica ſignificantur,

EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS.

SCribonius Libo magnæ olim apud Romanos celebritatis, inter opera multa quæ magnifica & præclara poſteris reliquit, numum eum argenteum ſignauit, in quo putealis, quod pro foro iudiciali fecerat, exemplum expreſsit, victurū operis à ſe inſtituti monumentum. In eo verò multi non incurioſe quæritare ſolent, quid ſibi ve-
C *lint lyræ, ad ſingulos putealis angulos adſculptæ. Quorſum enim, aiunt, lyra ad litigioſa diſsidia, diſcordéſq; contentiones? aut quid putealis aquæ ſilentiū & quies, ad vllam facit harmoniā, aut clamoſi ſtrepitum fori? Quibus ego reſpondere ſoleo, ſapienter à Libone ornamentū illud eo loco excogitatum, vtpote qui ob oculos ea poſuerit, quæ his, qui locum eū frequentarent, & vtilia & ſalutaria viderentur. Litigantibus quidem, vt concordiæ memores, ad pulcherrimum ſuauiſsimúmq; eius fructum oculos intenderet, quo quidem nihil humano generi accidere poſsit vtilius, neq; commodius. Cauſidicis, ſi clientibus conſultū vellent, congruentia ſuſceptæ materiæ dicerent, ab iis quæ incōgrua & diſcrepantia eſſent, abſtinerent. Qui autē iudicaturi conſediſſent, rationum & argumentorum, quæ allata eſſent, conſenſum, veritatem, aut non leuem ſaltem veriſimilitudinem acriter inſpicerent. In cuiuſmodi ſermonem cùm proximis diebus apud communes amicos incidiſſem, euenit vt iucundiſsima tui recordatio è re nata ſurreperet, quòd antea diu multúmq; cogitaueram aliquod ex hieroglyphicis meis commentarium tibi Marce præſtantiſsime deberi, quando te potiſsimum impulſore labor hic omnis ſuſceptus eſt & exantlatus. Ipſa autem Lyra magis conveniens viſa eſt, quàm res alia quæpiam, quæ tibi donaretur, quam tu ſcilicet ſuauiter adeò, ſeu linguam cauſis acuas, ſeu ciuica iura reſpondere paras, concentu tam*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

mirifico reſonare facis, vt omnium mentes tanquam Amphion alter quoquò velis trahas, neq; ſaxa tantùm moueas, ſed vel adamantina deſtinatorum hominum corda quotiens adlibuerit arbitrio verſes tuo, ſiue diſertiſſimè diſcutiendo de cathedra intones, ſiue in foro agendo fulmines, ſiue mare terráſq; publica vel priuata tempeſtate perturbatas, clariſſima ingenij tui ſerenitate tranquilles. Sed quoniam multi longè quàm ego ſim facundiores in laudes incumbunt tuas, ego ne decus tuum culpa deteram ingenij, ab aliorum me prouincia cohibebo, & quod tibi deſtinaui commentarium procurabo. D

CONCORDIA.

IGITVR, vt palàm eſt, Romani veteres per Lyræ hieroglyphicũ concordiam figurarunt: cuius tamen alia quoque ſunt ſignificata, eaq; multis antiquorum tum poëtarũ, tum philoſophorũ præconiis celebrata: ſed nos ea tantùm ſeligemus, quę ad hieroglyphicum inſtitutum facere videbuntur: tamen, vti meus eſt mos, ſi res exigere videatur, numum quo de meminimus, diligentius examinabimus. Eius inſcriptio eſt, PAVLLVS LEPIDVS CONCORD. à cuius altera parte legitur, PVTEAL SCRIBON LIBO. Ibi figurã Putealis videas, de quo ſcriptores plerique meminêre. Huic autem à ſingulis angulis lyræ appenſæ ſunt, corymbis & ſertis medio interuallo dependentibus. Aiunt verò Libonem primùm tribunal & ſubſellia prope Arcum Fabianum collocaſſe. Hinc Horatius: Forum putealq; Libonis mãdabo ſiccis, quia ſcilicet forenſia negotia præcipuè ſibi depoſcunt ſobrietatem. Et Ouid. de Remedio:

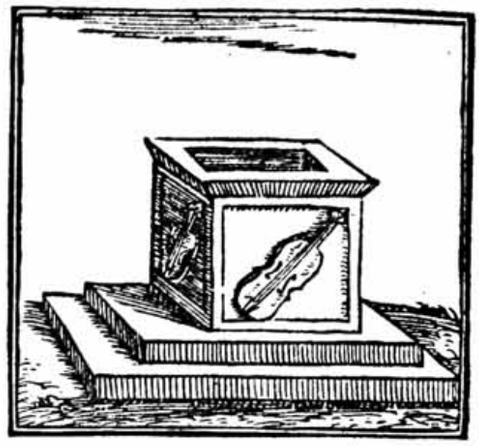

E

Qui puteal Ianúmq; timet celeréſque calendas:

hoc eſt, qui ſe rapi timet in ius, & qui alienum paſcit æs, quod ſcilicet calendis ſingulis efflagitatur. Neque illud diſsimulandum fuerit, in numi ipſius inſcriptione duo eſſe obſeruatione non indigna: in Scribonij nomine B literam iacentem atque ſupinatam, & PAVLLVS gemino LL notatum ex Terentij Scaurij ſententia atque præcepto, neque non ex antiquorum vſu, quod in pleriſq; monumentis obſeruaui: neque proprium tantùm nomen, verùm & aduerbium PAVLLVM eadem lege ſcribendum Grammatici veteres cenſuere, vt illud Romæ, HOSPES QVOD DEICO PAVLLVM EST ASTA ET PELLIGE. & huiuſmodi plæraque. F

IVDICIVM COMPOSITVM.

ATq; illud in Lyra prę cipuũ, quòd hominem compoſiti iudicij, quiq; aures eruditas haberet, ſignificabat: ea ſiquidem diuerſas componit voces, & cõcordi omnes tono temperat: quod munus in diuerſæ rationis affectibus componendis videtur homo præſtare, vt non immeritò Diogenes Cynicus carpere ſit ſolitus Muſicos, qui cùm Lyræ chordas congruenter temperarent, animi mores inconcinnos haberent. Eadem mordacitate Iſidorus Cynicus Neronem tranſeuntem in publico clara voce corripuit, quòd Naupli mala bene cantaret, ſua bona malè diſponeret, neque vllum in vitæ tenorem temperamentum adhiberet.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A STatuebat & in Mercurij manibus lyra, idq; hieroglyphicũ oſtendebat, concentũ omnẽ ex vocũ inęqualitate cõſtare: cõcentus verò hominũ eſt, cũ varię voluntates in conſenſum vnũ contrahuntur. In ſingulis verò mortalium concentus ille, quo quis beatitudinem aſſequit, vbi ſcilicet res & cõgruenter temperarit, et ad amuſſim explorarit. Plato animam in Timæo cõcentum, & concordiam vocat. Ariſtoxenus & Dicęarchus harmoniam dixerunt. Lyrę igitur meritò dominus Mercurius,

Qui animas nunc evocet orco Pallentes, alias ſub triſtia tartara mittat, vt Maro.

INÆQVALIVM concordia.

EST & Muſarũ inſigne lyra. Muſas Euſebius à μυέω dictas arbitratur, quod ſignificat honeſta bonaq; diſciplina inſtituere: easq; Orpheus
B et Proclus in hymnis religionẽ hominibus commonſtraſſe dicunt. quemadmodum & Orpheo id attribuunt, vt ſuauiſonæ teſtudinis concẽtu, hoc eſt, placidis & aptè cõpoſitis verbis fera hominum corda mitigarit, agreſtes mores expoliuerit, & diſperſos vagosq; mortales in cœtum vnum cõgregarit. Apud Ariſtophanem legas, per citharæ callentem, hominem ſapientem, & Gratiis omnibus ornatum, à veteribus indicatũ. Diuinæ quoq; literę citharam pro morali virtute acceperunt, vtpote quæ in actione conſiſtat. Et in huiuſmodi ſignificatum theologi dictum volunt Pſal. XLIII, In cithara tibi confitebor.

BONA DISCIPLINA.

RATIO.

ATHanaſius in iis quæ contra gentiles ſcripſit, rationem lyræ comparauit, vbi de anima, mente et ſenſu differit: quippe id lyrę haud diſsimile videri ait, quæ rectè temperata ſit, & Muſico, qui eam reſonare faciat, non imperito. Eſt enim in lyræ neruis ſuus cuiq; ſonus, grauis, acutus, medius, argutus, atque alius
C aliis. Concentus autẽ nullus diſcerni aut internoſci poteſt, niſi fidicinis ars accedat. Tunc verò modulatio & varia ſoni ſuauitas oſtenditur, cùm qui Lyram tenet, neruis increpuerit, ſingulosq; aptè percurrerit. Eodem modo, cùm ſenſus in corpore ſint tanquã lyra cõpoſiti, ſi docta mens illis imperauit, diſcernet animus, quid abſonum, quid concinnum ſit, quale ſit vnicuiq; rei temperamentum adhibendum, vt nihil deniq; facere, aut meditari aggrediatur, quod modulis & tonis non reſpondeat, vnde concors concentus exaudiatur. Et nonnulli conchordiam inde dici putant, q; chordæ variæ in vnam conveniunt harmoniam: tametſi alij concordiam à corde deductã malunt, qui Tullio innituntur Tuſculanarũ primo dicenti: Aliis cor ipſum animus videtur, ex quo excordes, vecordes, concordesq; dicuntur, vt in Cordis commentario diſputatum: eamq; afferunt rationem, quòd id locutionis in monumentis antiquis aſpiratione careat. Qui chordis inſiſtunt, concordem à Græcis σώφρονα dici opponunt, conſueſſeq; aiunt veteres è locutionibus pleriſque in Latinitatis vſum receptis, adiectam conſonantibus aſpirationem ſummouere, quatuor tantùm admiſsis, quę Scaurus enumerat.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

MATRIMONIVM CONCORS. D

SEd nos vt ad concordiæ significata redeamus, illud ex Onirocritarũ disciplina deprompsimus, vt si quis nuptiarum tempore lyram per somnium videre imaginatus fuerit, concordiam id inter maritũ & vxorem futuram significare.

MVSICA.

QVæ verò lyra est in Neronis numo, studiũ eius in arte Musica, & victoriam ex certamine eo partã significare crediderim. Fidibus enim eum oblectatũ ad insaniam vsq;, & in theatris Musica decertasse non sine maiestatis Imperatoriẹ dedecore atq; ignominia, scriptores eorũ temporũ omnes prodiderũt. Nam is præter numos ea nota percussos, statuas etiã sibi citharœdico habitu posuit.

POMP. MVSA.

ESt & Pomponij Musæ numus, à cuius altera parte muliebre signũ est cum lyra & plectro: id quid sibi aliud velit, quàm eius cognomentũ, non video, siue is Pomponius poëta fuerit, de quo apud Pliniũ: siue qui bello Mithridatico captus, cùm multis vulneribus saucius ad Mithridatẽ adductus interrogatus ab eo esset, an amicus futurus esset, si opera iussu Regio daret, vt curaretur: respõdens, Si tu, inquit, populo Romano amicus fueris, aliter me quoq; semper inimicum habebis. E

AMOR.

QVoniam verò voluntatũ, studiorumq; consensus atq; similitudo amorẽ parit, celebrat à Platone lyra inter amatoria monumenta, libro de anima. Proclusq; vbi Venerẽ Cythereã ab Homero & Hesiodo appellatã exponit, aduersat Hesiodo, neq; dictã ὅτι προσέκυρσε κυθήροις, οἶδε μὲν γὰρ τὰ κύθηρα, κυθερεία δὲ ἡ κεκυθομένην ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ πάσης τῆς ἐρωτικῆς φιλίας. Non assentit, inquã, Proclus, vt Cytherea dicta sit à Cytheris, vbi illi templũ, aræq; tot frequentissimo mortaliũ cõventu colebant: quia, inquit, κύθηρα vocantur insulæ illẹ, & alta Cythera etiam apud Maronẽ, cuius scilicet vocabuli syllaba media per η vocalem longã perscribat. Dictam verò Cytheream ait, ꝙ vniuersæ consuetudinis amatoriæ vim intra se occulat. Nam & alij Cythereã ab occultãda turpitudine dictã voluere: & illi in abdito templũ fuisse alibi diximus. Lyra autẽ cùm omnẽ in se suauitatẽ complectatur, quandã cum Amore, cum Venere, cũ Gratiis similitudinẽ præ se ferre videt, pariq; cum iis illecebra homines illectare. Demumq; hæc illa videtur Amphionis lyra, cui sponte saxa etiam paruisse perhibentur: cuius rei mentionẽ facit Apollonius Argonauticis, & Antimenidas primo, donatamq; Amphioni lyrã eam dicit à Musis, quamvis Dioscorides ab Apolline, à Musis tamen etiã Pherecydes historiarum libro decimo. F

SEDATVS ANIMVS.

RIdiculum fortè nostris videatur, si quis non vnum hominem tantùm armis instructum, quippe Achillem cithara canentem pinxerit, verùm & vniuersum exercitum in aciem descendentem, ad citharæ modulos progredientẽ fecerit, quoniam neq; citharœdi quicquã cõmune cum armis habere iudicant, neq; milites, ferocesq; homines vllam hodie liberalium artium disciplinã assequi dignantur. Verùm si Lacedæmoniorũ disciplinam & instituta respiciamus, inueniemus eos ad lyram citharęq; sonum acies instruxisse, reiectisq; tubis, & classicis aliis, ad eiusmodi modulationis sonum pugnam inire solitos, id quod indicat illos sedatiori quodam animo prælium aggredi cõsuesse. Nam & Homerus strepitum & tumultum in congressu primo barbaris dedit, cùm Græcos sensim & taciturnos progredi dixerit. Hanc tamen in Pompeio contationẽ reprehendit Cæsar, cùm in Pharsalia victor evasisset.

HV-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

HVMANA VITA.

QVi verò per lyram humanæ vitæ rationem exprimi dixerunt, tam eorum quæ ſuperius de ſenſibus, atq; anima, deq; mortalium inſtitutis attulimus, rationem habuiſſe mihi videntur, quàm etiã de naturæ noſtræ conditione rem ipſam perpendiſſe. Nam cùm in lyra ſeptem diſcrimina vocũ celebrari comperiſſent, humanæ vitæ tenorem eadem aſsiduè agitari varietate animaduerterũt: ſeptima enim hebdomada mas in vtero fabricatus exiſtit: ſeptima poſt partum hora manifeſtum aut vitæ aut mortis argumentum affert: ſeptimo pòſt die vmbilicus aſtringitur, ac ſolideſcit: poſt bis ſeptem manifeſtũ eſt luminis indicium: poſt ſepties ſeptem obtutus firmitas, atq; cognitio. Videmus mox à menſe ſeptimo dentes pullulare, poſt bis ſeptem ſeſsionem eſſe tutam, poſt ter ſeptem verborum articulationẽ, poſt quater ſeptẽ inceſſum, poſt quinquies ſeptem lactis horrorẽ ſuboriri, poſt annos demũ ſeptem primoribus dentibus expulſis validiores enaſci, ac perinde vocis ſonũ integrũ fieri: ſecundo verò ſeptenario pubeſcentiã, ac emittendę genituræ facultatẽ, roburq; iam ad virilitatem ſpectare:

B tertio lanuginẽ, & creſcendi finem: quarto robur, & membrorũ plenitudinem. Quinta verò hebdomade cùm viriũ augmentũ, quantũ vnicuiq; eſſe datur, abſolutum ſit, congruũ nuptiarum tempus à Platone conſcribi, quod ſeptimo Legum habetur. Sexta autẽ partas collectasq; vires incolumes ſeruat, ac prudẽtiæ vigorẽ affatim ſubminiſtrat. Septima diminutionem quippe viriũ, ſed perfectũ intellectus & rationis incrementũ habet: quare ſoliti ſunt milites ea ætate rude donari, & cõſiliis rebusq; pub. adhiberi. Atq; hac de ratione Horatius ad Mecœnatẽ ſcribit, ſe iam donatũ rude: nã qui vndenos Decembres quater iam, vt ipſe de ſe dicit, expleuerat, per ſeptimã hebdomadã deferri iam occeperat. Octauo mox ſeptenario perfectionem & in intellectu, & in ratione videre eſt, qualis maior in vnoquoq; iam ſperari debeat. Nonus humanitatẽ ac manſuetudinem adducit. Decimus vitã finiendi plerunq; deſideriũ: quæ omnia verſibus elegiacis Solon luculentiſsimè complexus eſt, lyramq; ſuã ita temperauit, vt humanæ vitæ concentũ ſonoramq; vocalitatem anno ſeptuageſimo terminaret, quẽ vbi mortales exceſſerint, deſipere iã, & chorda modò hac, modò illa ſubinde videntur aberrare. Neq; multum alienũ ab huiuſmodi cõſideratione, quòd Magnus

C Baſilius per citharã corpus interpretatur: nam & alij Theologi Pſalmo LVII, Exurge pſalterium & cithara, per pſalterium animã, per citharam corpus intelligi volunt, quod ita pluribus eſſe locis acceptum Euthymius obſeruauit.

LYRÆ FORMA.

SI quis verò lyram, quã fuerit apud antiquos ſpecie, intueri velit, nõ ignoret cõſtare illã ex binis cornibus, iugo, teſtudineaq; teſta: talem enim, vt in Amphione Philoſtrati eſt, Mercurius excogitauit, cõpegitq; qua poſteaq;, vt aiũt, Apollinẽ & Muſas honeſtauit, Amphionẽ etiam, vti dictum ſuperius, donauit. Cornua verò illa ſublimipetæ capreæ fuiſſe volunt, quibus Muſici, anteq; ligni vſus ad hoc cõmodus haberetur, ad lyras conficiendas vterentur. Ex lignis verò quæ lyræ apta cenſeantur, buxum maximè laudant, vtpote quæ ſolida ſit materia, & ad polituram aptiſsima. Potentiores huc ebenum adhibuerunt. Rhæti atq; Norici acerem arborem egregiè criſpatã exhibuêre, vtpote quę mirificè colorum varietate delectet, quæq; fiſſa non fallat, neq; excauata diſsiliat. Elephas, ait Philoſtratus, nihil ad lyrã: quocirca ſciti viri neq; animal ipſum magni quicq; faciunt, neq; cornibus eius vtuntur: quanquã noſtri, pectine pulſat eburno, li-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

bentissimè dixerint. Videtur verò natura ipsa opera perquã diligentissimè de- D
dita, testudinis testã, vt huic inseruiret vsui, fabricasse, ita illam excauauit, & vas veluti quoddam vocum repercussioni collectioniq; prẹparauit: vacua quẹdam foramina hinc inde fecit, in quẹ vmbilici inseri possent, atq; alter alteri apprimi: chordæ enim ex vna parte, quippe in imo, quadræ suæ applicant̃, ex altera vmbilicis obuoluunt̃. Atq; hæc in illis ratio potissima consideraṫ, vt rectè in lyram ductæ ẹquis inter se distent interuallis, & parallelos binæ quæq; efficiant: quæ quidem species in hodiernis adhuc quodammodo refertur, quãvis cornua non in vacuũ, vt olim, sed in ipsum lyrẹ corpus inflectantur. Atq; hæc ea quidem species, de qua Græci scriptores, & Romani Grẹcos secuti, inventionis laudẽ partim in Mercurium, partim in alios cõferunt. Sed Hebrẹorũ literæ Tubalem appellant, qui primus omniũ & huiusmodi instrumenti, & musicæ inuentor fuit. Sedenim quã lyram à Mercurio inuentã tradunt, trium tantùm chordarũ fuisse dicunt: voces enim ab eo tris, trium instar temporũ inuentas aiunt, acutã quippe, grauem, & mediã, pro vt tria tantùm apud Ægyptios fuere tempora, æstas, hyems, & ver, singula quadrimestria. Sic æstati acutus sonus attributus, hyemi E
grauis, veri medius. Thebarũ tamen portas ea ratione septem institutas Græci dicunt, vt totidem in lyra tonos repræsentarent. Et memorabile illud Emerepis Lacedæmonij factũ celebraṫ, qui cùm Ephorus esset, cuius scilicet magistratus cẽsuræ Græcia vniuersa olim acquiescebat, Phrynidi Musico duas è nouẽ chordas bipẽni excidit, dicẽs, Musicã ne depraues: de quo nono Symposiacôn apud Plutarchũ. Ad hẹc ipsa hominis constitutio cùm sit quatuor ex elemẽtis, & anima, & quaternarius numerus multis de causis corpori cõpetat, ternarius verò animæ, de quo alibi copiosius, iuncta hæc, & in concentũ excitata omnem reddunt harmoniã, quẹ tam ex operibus quàm ex cogitationibus nostris percipiṫ: vt nõ immeritò humanã vitã tot septenariis variari paulò antè disputauerimus.

DE FISTVLA.

FAcit ad hoc & fistula, vt chordis lyra septem, ipsa quoque septem compacta cicutis: cuius forma conspicua est passim in Panos & Satyrorum manibus.

RESIPISCENTIA. F

HOminem Ægyptij diu quidem mente captum, postea verò quasi somno excitatum, ad intellectus officia redeuntem, & vitæ suæ iam modum imponentem, significare si vellent, fistulam, inquit Horus, pingere consuerunt: huius enim munus, animum ab odiosis & grauibus atq; etiam impuris cogitationibus auertere, & curarũ obliuionem, vt diceret Hesiodus, inducere, & vt exemplo Pythagoræ comprobatũ est, impotentiores etiam lasciuientis animi sedare motus, dum composita soni suauitate animum arbitrio suo versat & moderatur. Facit hoc ad illud Antiphanis, sive vt alij, Bionis, qui Bucolica scripsit, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς τεχνᾶσθαι σίριγγα, πέλει δέ τοι εὔμαρες ἔργον, Tu tibi fistulam ames cera coniungere, quando non labor aut opus hoc magnum.

ADVLATIO.

EAdem verò, vti alibi dictũ, cum ceruo picta, perniciosam indicat adulationem, ob historiã scilicet quẹ super ea & ceruo fertur, animal id eius suauitate modulisq; mulceri, & ad stuporẽ vsq; delectari: vnde accidat, vt dum ceruus intentior in eam incumbit, incauto illi abalienatoq; mors inferatur.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE TVBA.

SEd iam altius insonemus, neqꝫ semper in molli lyra aut fistulis immoremur, sed & tubam strepitu procul ære canoro exauditam, ad musica instrumenta reliqua adꝺiciamus.

CELEBRITAS.

SIgnificat tuba famam & celebritatem: vnde Romani in Saturniæ ædis fastigio Tritonas tubicines imponebant, caudis abditis & absconditis, id scilicet eo hieroglyphico significãtes, quòd historia gestarũ rerum ab Saturni commemoratione ad nostram vsqꝫ ætatem in obliteranda celebritate, nota, clara, & quasi vocalis esset: quæ verò ante Saturnum gesta fuerint, obscura & incognita in tenebris delitescere: idqꝫ sibi velle Tritonũ caudas ad humum inclinatas, abscõditasqꝫ. Erãt verò tubæ Marti dicatæ, vti etiã nunc sunt: in acie enim mos est

Aere ciere viros, Martemq́ accendere cantu.

ERIGENDÆ MENTIS SIGNVM.

B IN sacris verò literis tuba suum habet intellectum. Nam quæ memoria tubarum celebrãda mandat à Deo prima septimi mensis die, nihil aliud sibi vult, vt interpretantur Theologi, nisi debere nos Prophetarũ oracula memoria repetere, Euangelicas voces omnino recogitare, Apostolorũ prædicationes cœlestium tubarum instar, quarum sonus in omnes terræ fines exire destinatum erat, reminisci: & ita initio mensis tuba canamus, & in Psalmis Deo iubilemus.

DE TIBIIS.

SEd tibiæ Veneri sacræ ferebantur, eaqꝫ de causa in ouatione tibijs & myrto Romanos vti solitos Plutarchus ait, Marcello.

EÆdem Pani, perinde ac etiam fistula, attributæ, quippe quem sensilis mundi rectorẽ intelligebant: sonus enim nõ nisi sensu percipitur. Atqui Apollinem etiam aiunt à Pallade doctũ libenter tibijs ceciniſſe: & in alte
C ra simulacri eius, quod Deli erat, manu, tres insidebant Gratiæ, quarum vna lyram, alia tibias, fistulam, quæ inter has media erat, gestabat. & dona legas ab Hyperborijs Delum missa, Cithara, tibijs, & fistula comitantibus.

SENSVS.

SACRORVM TEMPVS.

TIbia sanè rei sacræ signum erat, precationumqꝫ faciendarum tempus indicabat, quasi adesse iam Deum per eam admonerentur, qui sacris adsistebant. Nos quoqꝫ cùm in sanctis ædibus sacra facimus, æris tinnuli sono diuini libum mysterij adorandũ innuimus. Sed quod ad tibiam spectat, minimè recens, neqꝫ imperitæ plebeculæ dicteriũ est de cessantibus, tibicinẽ expectare, sed antiquũ & nobile, quippe quo Scipio minor vsus est in Pompeiũ, qui tibicinis filius credebatur. Pompeius enim C. Lælio Consulatum ambiente, cui Scipio maximè fauebat, negauerat Scipioni se petiturum, adfuturum verò Lælio, eumqꝫ deducturum: quem dum expectarent, auditum est eum iam candidatum prehensare obuios. Tum Scipio ridens: Næ, inquit, nos egregiè stulti sumus, qui perinde ac Deos, non homines precaturi simus, tempus terimus tibicines expectantes.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hinc anſam arripuit Cornelius Tacitus, vbi lib. XIIII de Octauia Meſſalinę fi D
lia loquens: An quia, ait, veram progeniem penatibus Cæſarum datura ſit, mal-
le populum Romanum tibicinis Ægyptiȷ̃s ſobolem imperatorio faſtigio indu
ci? Nempe propter Pompeium, qui, vti dicebamus, tibicen à Scipione vocatus
eſt, Octauia verò à Scribonia Auguſti vxore deſcendebat.

DE TYMPANO.

TYmpano etiam & choro laudari gaudet Deus. Per tympanum Gre
gorius lib. Epiſt. ſexto ad Anaſtaſium, abſtinentiæ tenuitatem ἱερο-
μυρικὴς interpretatur, à materia ſcilicet ipſa, qua conſtat tympanum:
nam id dubio procul corium eſt ex pelle iam arefacta, quæ tamen
prius diu fuerit macerata: ita vir ieiunio confectus, ab omni luxu alienus, parcè
& duriter viuens, qui laudes Deo canat.

DE TINTINNABVLO.

CIere ad ſe nos videtur etiam tintinnabulum, quod Moſaicus Sacerdos,
de quo XXVIII Exodi, ornatu Pontificio geſtare iubebatur: ad imas E
enim tunicæ fimbrias aurea tintinnabula, malaȼ punica alterna appen
debãtur, vt eorum ſonitus, quotieſcunȼ Pontifex ingrederetur egrederetur ve
Sanctuarium, exaudiri poſſet. Significabat id, oportere ſacerdotem, vt etiam in
Cane dictum, aſsiduè vocalem eſſe, nunc docendo, nunc arguendo, nunc exhor
tando, ſæpiſsimè verò conſolando, quod noſtra ſibi fragilitas depoſcit, oppor-
tuna remedia cõquirendo. Itaȼ tintinnabulũ prædicationis eſt & inſtitutionis
hieroglyphicum, de quo plura Gregorius idem lib. primo, Epiſt. XXIIII. Tin-
tinnabula huiuſmodi antiqui operis domi habemus: ſunt aũt ex orichalco, me-
ſpili caui forma, cũ fibula ſupernè ad appẽſum apta. Intra concauũ ærea immiſſa
pilula eſt, quæ motata ſonum impulſu reddit argutum, atȼ admodum ſuauem.

DE LITERIS SEPTEM.

ATȼ vt ad Muſicã redeamus, alĩs quoȼ ſignis ea pingi ſolita eſt, non
ĩs tantũ, quæ propria ſunt illius inſtrumenta: quare ſupereſt vt quid
Ægyptiȷ̃ per vocales numero VII ſignificarẽt, afferamus, & ita Mu-
ſicos hos numeros abſoluamus. F

MVSA.

ILli ſiquidem digitos duos literis ſeptẽ inſignitos præferentes, Muſam, vt Ho
rus ait, ſignificabãt. In quo aduertendum, vulgatos Hori codices fœdè depra
uatos circumferri, qui πράγματα ſeptem, non γράμματα habent. Cur verò nos Va-
ticanæ bibliothecæ codicẽ, in quo γράμματα ἑπτὰ, non πράγματα, ſcriptũ eſt, caſtio-
rem iudicauerimus, ea in cauſa ſunt, quæ apud veteres tradita reperimus ſuper
ſeptem vocalium ſignificato, quibus Muſica omnis exprimi ſolita. Nam Deme
trius Phaleræus in Cõmentariȷ̃s περὶ ἑρμηνείας, Ægyptiorũ fuiſſe morem ait, ſeptẽ
vocalium modulata enunciatione Deos collaudare. Septem porrò vocales Plu
tarchus Muſicæ totidem vocibus accommodat. Et Phurnutus ex veterum di-
ctatis obſeruat, ſeptẽ eſſe diuerſos tonos, quibus olim tota modulatio cõſtaret.
Vox verò ipſa ſeptem patitur qualitates, acutam, grauem, circumflexã, denſam,
tenuem, longã, breuem. Ac veluti eſt apud Philonẽ, ſeptenariȷ̃ numeri propor-
tio eſt valde Muſica, quippe qui ſex ad vnũ ſexcuplarẽ habeat: ſexcuplaris verò
ratio maximũ in re propoſita interuallũ facit, quo quidem acutiſsimũ à grauiſ-
ſimo ſeparatur. Cęterũ & quinȼ ad duo vim plurimã in harmonia demonſtrãt,

ipſi

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ipſi τῷ ἡμιολίῳ ferè æmulam. Et vt ſemel dicã, hebdomada cùm externario qua ternarioq; conſtet, harmoniã omnem amplexat, quippe ἡμιολίων, ἡμιολίου, & ἡμιολίων. Omnes quoq; proportiones, arithmeticã, geometricã, & Muſicã. Quod verò diximus ex Plutarcho, vocales eas fuiſſe literas quibus fortè vterentur Ægyptij, ne qui Græcè neſciunt dictum mirent, ſciendũ apud Latinos vocales duas, E ſcilicet & O, figura vnamquanq; eadem, vi tamẽ & tempore & enunciatione diuerſas eſſe: quarum vnaquęq; apud Græcos ſuo inſignis eſt charactêre, atq; ita ſeptẽ omnino eſſe, ad humanæ ipſius vocis cõditionem excogitatas. Ex his notũ eſt A ſedem habere in imo barathro pectoris, quam enunciatã palma ad pectus admota ibidem trepidare ſentimus. E in faucibus, quam manu itidẽ deprehendimus. atq; illa duplex, acuta, & grauis. Grauis enim (nam eam ſono E Latinæ literæ veteres enunciaſſe, paulò pòſt in B litera oſtendemus) vocalis hæc tunc exaudit, cùm ſpiritus aliquãto inferius cõtrahi videt, & ſuppreſſo quo dammodo ſono enunciat. Acuta verò ſub ſigno ε apud Græcos, E vel e apud Latinos, cùm ad aperta vſq; labra porrigit, & vocaliore ſono ſe prodit. I tanq;
B columna quædam, ad cuius imaginem figurat, palatum medium inhabitat, idq; ſuſtentare quodammodo videtur. O item duplex, acuta, & grauis. Acuta, cùm emiſſum ab imo pectore ſpiritũ circa dentes ſiſtit, & expedito eum ore reſonare facit. Grauis, cùm vſq; ad dentes emiſſum interius reuocat, & aliquantulum remoratur, quod ex ipſa etiam figura quodammodo replicata, ω vel Ω Græci conſtare voluerunt. V dubio procul in labijs tota cõquieſcit. Vocalis ea apud Græcos non habetur, ſed eius ſoni vice diphthongum ponunt ου, quam Latini cùm vno charactere ϑ ſæpe ſcribi obſeruaſſent, contracta in acutum parte inferiori, V ſuam fecêre, per quam ſuum illum vſitatiſsimũ peculiaremq; ſonum exprimerent. Verùm multa etiam quæ Græci per υ ſcriptitant, ipſi per vocalem hanc ſuam ſignare inſtituerũt, vt δυο, duo: πύῤῥϑ, Purrus (ita veteres ſcribebant, vt antiquæ indicant inſcriptiones aliquot) nos ad Græcos redimus, & Pyrrhus facimus. Quod ne dictu leue adeò videat, Verrius Flaccus ita cõmentatur: Quod illi dicunt κύμινον, nos cuminum: quam illi κυπάρισσος, nos cupreſſum: illi κυβερνήτης, nos gubernatorem. Neq; negarim cum Scauro, Græca nomina plurima in no-
C ſtrum ſermonẽ admiſſa, τὸ ψιλὸν ſonum & figuram conſeruaſſe, vt, hymnus, hyacinthus, Satyrus, de quo plura Victorinus. Sed vt argumentũ ſuſceptum proſequamur, ex literis mutæ nouẽ (tot em̃ Græci ponũt) eodem autore Plutarcho Muſis totidem dicatę. Octo inde ſemiuocales, voces muſicas reliquas abſoluũt vnà cum vocalibus ſeptẽ, quas natura ipſa cõmodè variare poteſt, ad quintũdecimũ vſq; gradum aſcendendo. Neq; verò hîc Sophiſtas audio, neq; ſuperſtitioſa multorũ conamina in hoc albo repoſuerim, qui ad vnũ & vigeſimũ vſq; gradum aſcenſum dari diſputant, qui quidẽ ſtridor potius eſt, q; humanę vocis ſonus. Verùm ego ſatis habiturus ſum, ſi cũ Iuſquino Muſico ætate noſtra clariſsimo ſenſerim, qui materiã hanc in Theoreticis lucubrationibus ab Ægyptijs, à Plutarcho, & à Marone minimè diuerſas, accuratiſsimè pertractauit.

MVSÆ CVM APOLLINE.

VErùm hæc alij viderint, nos ad Muſarũ hieroglyphica reuertamur, quorũ illud prȩcipuũ, vt ſi lingua dentes quatuor è regione oppoſitos incutiat, eo geſtu Muſæ cum Apolline ſignificentur: dentes enim Muſarum inſtar ſunt: per linguã verò, quę illos pultet, Apollinem vti plectrũ aliquod intelligimus. Nam & Romani linguam ſimilem plectri, dentes chordarũ dicere ſolebant, vt lib. de

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Natura Deorum Cicero. Et Ambroſius Hexamero, linguam veluti plectrum D
eſſe dicit. Tranquillus de Claudio: Plectra linguæ titubantia. Sedenim cur quatuor tantùm Muſæ poſitæ ſint, altior inquiſitio eſt, cùm ſemper multiplices habitæ ſint apud eruditos. Cur autem eas nonnulli nouem poſuerint, non lingua tantùm, aut dentes quatuor, ſed tota oris facies diſcutienda: quia ſic eas per totidem oris inſtrumẽta repræſentari tradidêre, quę ſunt dentes, quos nominauimus, quatuor: labia mox duo, quæ cymbalorum vſum ad augendum ſonitum præbent: inde palatus, in cuius concauitate ſonus inturgeſcit: gutturis fiſtula, quæ ſpiritum immittit: pulmo denicꝫ, qui veluti æternus follis ſpiritum concipit, & pro vſu rei temperatiſsimè remittit: denique in medio reſidens Phœbus omnia complectatur. Singula hæc contarentur, nihilꝫ proficerent, ignauia veluti quadam torpeſcentia, niſi ſedulæ linguæ plectra excitarentur, & ad ſolicitam operis properationem accenderentur: quorum omnium rationem Anaximander Lampſacenus, Leophantes Heracliopolita, Piſander Phyſicus, & Euximenes latius explicuerunt. Neque tamen deſunt qui nonarium numerm pro
pluralitate poſitum cõtendant, vt apud Nicandrũ, vbi de Scorpĳ cauda σφόνδυ- E
λοι ἐννεάδεσμοι, quaſi cauda eius nouẽ eſſet ſpondylis compacta, quę nodis ſeptem tantùm inſignis eſt. Quinetiam Nicander idem ἐννεάκεντρον dixit de eo, qui duos tantùm aculeos haberet: obſeruatum ab Apollodoro. Sic apud Maronem, nouies Styx interfuſa, & porrecta nouem per iugera corpus: & quod obſeruat Theon in Arati carmine, ἐννεάμηρα καρώνη, nõ quòd nouem, inquit, ætates viuat, ſed perquàm diu. Et apud Alcæum hydra ἐννεακέφαλος, quę πεντηκοντακέφαλος eſt apud Simonidem, quem imitatur Maro:

Quinquaginta atris immanis hiatibus hydra.

Itacꝫ qui Muſarum numerũ ſupra nouem augent, eo nitunt argumento, quòd ſcientiæ plurimæ ſunt, non autem nouem tantùm: vnicuicꝫ enim ſcientiæ ſuam eſſe Muſam præſidem oportere. Ex eorum verò numero qui tres tantùm Muſas ponunt, eſt Eumilus Corinthius, qui etiam earum nomina hæc prodidit, Cephiona, Apollonida, & Euryſthenida, quas Apollinis fuiſſe filias fabulat. Aratus quinto de aſtris quatuor enumerat, Argen, Meleteam, Thelyonem, Aæten. Qui has quinꝫ poſuêre, nomina his à quinꝫ ſenſibus indidêre. Epicharmus in F
Hebes nuptĳs ſeptem ait, & filias Pieri Pimpleidosꝫ Nymphę, quarũ nomina, Nilus, Tritone, Aſopus, Heptoporta, Achelois, Titoplus, & Rhodia. Apud Heſiodum Theogonia nouem ſunt, hæꝫ Latinis iam celebres, quarũ inuenta ſunt toni tres, ἀσπὸς, μέσος, ἰαχὺς, plenus, medius, tenuis. Accentus totidem, acutus, grauis, circumflexus. Tempora itidem tria, præſens, præteritum, & futurũ. quæ ſi ad Muſicam referantur, præteritum longi temporis inſtar erit, quod ab eo cotidie longius abſcedamus: futurum pro breui accipiet, quòd illi cotidie propinquiores efficimur: preſens verò communis, quam Græci μέσον vocant, inſtar erit ſyllabæ: inſtantis enim temporis natura eſt, vno eodemꝫ momento prætereuntia venientibus coniungere. Alĳ hunc Muſarum numerum alio atꝫ alio modo interpretantur: atꝫ ex his qui quatuor ſtatuunt, nõnulli linguarũ quatuor differentiam excogitarunt, vtpote quòd Muſarum inuentum fuerit, Ionicam, Atticam, Doricam, & Aeolicã linguã à cõmuni diſtinguere: & pleraꝫ inſuper quaterna ad oſtentationem vſꝫ dinumerant. Qui quinariũ earum numerum recenſent, quinꝫ, vti dicebamus, ſenſus ab eis animaduerſos, diſtinctæꝫ cognitioni traditos prædicant. Qui ſeptẽ, ſeptichordem lyram, ſeptemꝫ compactã cicutis

fiſtulam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A fistulam, climata septem & Planetas totidem, vocalesq; vti initio cõmonstrauimus, memorant. Qui nouem esse cõtendunt, historiam Cliûs inuentum aiunt, plantandi rationẽ Thaliæ, coniugalia & saltationẽ Euterpes, agriculturam Polymniæ, Astrologiã Vraniæ, Calliopes Poeticã, atq; ita demùm vnicuiq; inuento, quod ad mortalium vsus faceret, sua est cuiq; Musa excogitata, vnde necesse est infinitũ earum numerum cõstituere. Sed hæc nullo apud Græcos fine disputantur. Apud Ægyptios, vti palàm fecimus, compendiosius colliguntur, ambagibusq; evitatis, rectà per planissima toto constrato itinere traducuntur.

A.

CViusmodi verò essent literarum characterês apud Ægyptios, si quæsierit quispiã, putarim ego partim instrumentorũ aliquot, plurimũ verò animalium effigies fuisse. Illud enim ex Plutarcho constat, Mercuriũ, qui primus literas Ægyptijs cõmunicauit, Ibin primã esse literã voluisse. Refert quidẽ ea in ingressu triangularẽ effigiem, cruribus ita dispositis, vt loco suo dictũ. & quæ prima apud nos, & Grecos litera est, ad isosceli trianguli faciem accõmodat. Atq;
B ita conijcere possumus, reliquas quoq; literas, vel X V, vel quotquot fuerint, alicuius animalis effigie membro've figuratas, quæ tam longa inde annorum serie sint abolitę, atq; ab eo præsertim tempore quo Ptolemęi Græcas literas in Ægyptũ deduxêre. Ægyptiacorũ porrò characterũ formæ, vna hac excepta, ferè omnes obsoleuêre.

B.

QVòd si eiusmodi exemplis insistendũ esset, fortè B per pictam pecudẽ figurari possit, aut membrũ statumq; eius aliquem qui ouem saperet, quòd proprium est illi literam eiusmodi articulato proferre sono. Agnoscunt hoc interpretes etymologici, Cratinumq; citant διονυσαλεξανδρῳ, eo versu:

ὁ δ' ἠλίθιος ὥσπερ πρόβατον βῆ βῆ λέγων βαδίζει·

Stolidus tanquam pecus, be be dicens ambulat.

Atque ita nonnulli, vti paulò antè monuimus, H tertiæ apud Græcos vocalis sonum per E grauem pronunciant, quod Latini receperunt, Penelope, Anchises, Aristoteles, naturæ quidem in oue sonum imitati.

Γ.

C QVinetiam Γ aliquid habet quod hieroglyphicè notari possit: siquidem autores Græci literæ huiusmodi etymon παρὰ τὸ ἀμᾶν, quod metere est, deduci volunt, & simulacrum eius falcem ponunt.

Δ.

DElta dubio procul per stellas tris æquidistantes ferè, easq; in trigonum sitas notant: & ea de causa signũ cœleste inter æstiuũ & æquinoctialem circulum supra caput Arietis Δέλτωδες vocant: & Ægyptum Græci à triangulari forma nuncuparũt. Verùm hæc curiosioribus relinquemus: id vnũ dicam, signũ id æquis esse lateribus duobus, vno breuiore, sed propè reliquis æquali.

DE PENTALPHA.

QVoniam verò incidimus in literarũ notas, & cũctarum rationes reddere difficillimũ, & inexhausti laboris opus est, & quod fortasse fastidiũ potius quàm delectationem vllam sit allaturũ, πεντάλφα inter has minimè præteribimus, ex qua præter delectationem, vsum etiam & vtilitatem aliquam percepturi sumus. Signum id ex alpha quinq; numero complicitũ: lineis enim à pentagoni

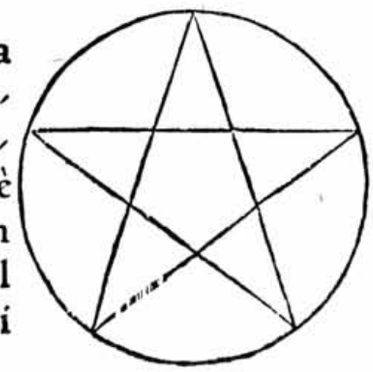

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

recti punctis alternatim ductis ea prosilit figura, de qua multa scitu digna mini- D
mè sunt dissimulanda. Antiochum ferunt cognomẽto Soterem, antiquũ illum, à quo reliqui Syriæ Reges Antiochi mox dicti, cùm aduersus Galatas acie decertaturus esset, per nocturnam imaginem videre visum adstitisse sibi Alexandrum, qui mandaret vt militibus tesseram daret ὑγιαίνειν. cuius dicti hieroglyphicum olim iam adinuentũ erat triplex triangulus inter se complicitus, ex quinq; paribus lineis sese inuicem in puncto cõtingentibus: quo non cunctanter à se facto, pentagrammoq; huiusmodi tum in vexillis imposito, tum & singulis, & reliquis militaribus indumentis superaddito assutoq;, admirabilem mox est à Galatis victoriam cõsecutus. Antiochi porrò numus argenteus passim habetur, istius rei memoria sempiterna, in quo nota ea impressa est, additis singulis per angulorũ interualla literis ΥΓΕΙΑ, in eum quem hîc vides modum. In militia verò Imperatorum, qui præcipuè Byzanti daruerunt, ordo qui sub illustri viro Magistro peditum merebat, propugnatores nomine, cæruleam præferebant parmam, cuius margo purpureus erat, viridis aũt vmbilicus intra πενταλφα huiusmodi contentus. quicquid autem erat spatij reliquum inter vmbilicum & lineas quæ pentalpha illud describebant, purpureo erat colore illitum. Meritò autem propugnatorum ijs nomen datum, quorum opera salus exercitui comparabatur. Sed quoniam hæc parum fortè suauia videantur, multa huiusmodi præterire consilium fuit: tum etiam, quia non æquum erat virum grauioribus deditum rebus, exilibus his legendis occupare. Sed illud minimè dissimulare possum, posse nos in veræ salutis significatum accipere quinq; CHRISTI vulnera, pectoris vnum, manuũ duo, totidem pedum, quæ in propatulo posita, pentalpha ipsum cõmodè cõstituunt: patefactis enim manibus, quæ deorsum à lateribus porrigantur, pedibusq; ipsis modicum diuaricatis, puncta æquidistantia quatuor assignantur, quintũ verò in ipso pectore costas inter: à quibus punctis lineæ quinq; numero æquales omnes, quæ altera in alterius punctis se contingant, πενταγραμμον faciunt, duę quippe à pectore ad vtrunque pedem, duæ alteræ in chiasmi ferè modum decussatæ à dextera manu ad pedem læuũ, atq; læua ad dexterum, quinta ab alterutra manu ad alteram. Neq; πάρεδρον id fuerit, si **quę** de salutatione Lucianus collegit, saluti subiecerimus. χαίρειν ait ille, hoc est, gaudere, antiquam fuisse salutationem, cuius exempla complura ponit. Platoni demum visum esse amicabilem hanc compellationem in εὖ πράττειν, quod bene agere est, conuertere: vnde noster Horatius vtrunq; complexus morem, epistolam ad Celsum ita exorditur:

Celso gaudere, & bene rem gerere Albinouano,
Musa rogata refer. Verùm Archytas Pythagoram secutus vnà cum plerisq; alijs eiusdem sectæ, χαίρειν atq; εὖ πράττειν repudiatis, ὑγιαίνειν induxêre, quod mox alter alteri scribentes vsurparunt. Latini horum sententiam approbantes, SALVTEM, vt apud Tullium & alios frequentissimũ, perscripsere. Existima-

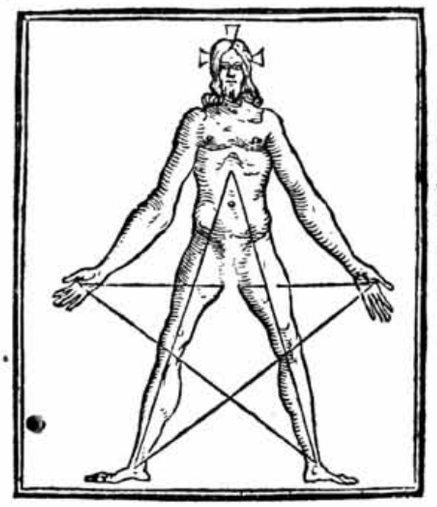

runt

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A runt verò sapientissimi viri compellationem huiusmodi & animæ & corpori esse maximè cõgruentem, & simul omnia intra se mortaliũ bona complecti. Quin etiam Epicurum ferunt, qui voluptatem maximè omniũ adamauit, in quibusdam doctis admodum epistolis non χαίρειν, sed ὑγιαίνειν præscripsisse.

INFINITVM.

SEd vt iam ad priores illas vocales redeamus, earundem literarum numerus infinitum significat, si quem sequimur codicem fidelis est, quod alij vulgata exemplaria secuti, rudem, alij inexpertum traduxêre, quod ἄπειρον apud Horum habetur. Neq; sum nescius ἄπειρον dici posse παρὰ τὸ μὴ ἔχειν πεῖραν: verùm ijsdem autoribus etymologicis dicitur etiam παρὰ τὸ μὴ ἔχειν πέρας, quòd finem aut terminum non habeat. Hori verò autoritate dicunt ἄπειρον significare tunicam, quæ non habeat exitum, eoq; significato Sophoclem in Polyxena dixisse:

χιτῶνος ἄπειρος ἐνδυτήριος κακῶν·
Malorum amictus tunica te exitu carens,

subintelligendum, perdet. Et apud Euripidem Oreste:

B Ἡ πόσιν ἀπείρῳ περιβάλλουσ' ὑφάσματι·
Texto maritum impermeabili induens.

Est & alia ratio cur hîc infinitum significare locutionẽ eam cõtendamus, quam ex ipsius numeri ratione desumimus, quem Pythagoras immobilem dixit, suaq; firmitate solidum, adeoq; plenum, vt quod infinitũ in rebus est, ipse cõprehendat. Sedenim super hoc loco suo in numerorum hieroglyphicis locupletius.

PRINCIPIVM ET FINIS.

ET ne ab infinitate hac discedamus, quæ germana est æternitati, minimè prętereundum videtur, quòd hieroglyphicum primę huius apud omnes literę significatũ, quod in diuinis habetur literis, principium exprimit, veluti Ω apud Græcos vltima, finis est indiciũ: vnde illud iam omnibus cognitum: Ego sum alpha & Ω. Apostolus autem epistola quam ad Ephesios scribit, Deum proposuisse dicit in semetipso, ad dispensationem adimpletionis temporũ, ad caput, id est, ad initium reciprocare vniuersa in Christo quæ sunt super cœlos et super terras in ipso. Et duas Græciæ literas, primam scilicet & vltimã, sibi induit Do-
C minus, initij & finis concurrentiũ in se figuras, vti quemadmodũ Α ad Ω replicatur, ita ostenderet in se esse, & initij decursum ad finem, & finis recursum ad initium, vt omnis dispositio in Ω desinens, per quem cœpta sunt, per verbum scilicet Dei, quia caro factum est, proinde desinat quemadmodum & cœpit, & à Deo in Christo omnia reuocarentur ad initium. Repetuntur hæc à Tertulliano lib. de Monogamia, vbi secundas impugnat nuptias. Apud Hebræos, quorum tam multa cum Ægyptijs communia sunt, magna est significationũ sylua singulis in literarũ characteribus: sedenim hæc quia latissimè apud Cabalistas explicantur, ne actum agerem, præterire consiliũ fuit: ea siquidem nos tractanda desumpsimus, quæ per rerum figuras, non per literas scribi consuerunt.

FATVM.

ADdunt & Fatum, siue Parcas, per eandem vocalium designationem intelligi, non tam ob Planetas septẽ, qui Fatorum ministri sunt, vti latius in Stella disseruimus, quàm ob id quòd imago Dei habetur Septenarius, dux idem & princeps vniuersorum, immobilis, indomitus, omnium victor, gubernator omnium, de quo plura eo loco habentur, vbi de numerorum significationibus ordine suo disputatum est.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Liber.

DE LIBRO.

A Literis ad librum transire ipsa rei natura compellit: literæ siquidem locutiones adstruunt, locutiones orationem, librum oratio.

ANTIQVITAS.

DEscripta folia, codicilli, vel liber quomodocunq; compaginatus obsignatusve, antiquitatis hieroglyphicum esse perhibetur. In manu enim scriptis Hori codicibus παλαιότητα δηλοῖ legitur, non παλαιότητος. Folia quidem codicillique, propterea quòd antiquorum mos fuit in foliis & quarundam arborum corticibus scribere, vnde & codicis & libri cognomenta permansere. Et apud Maronem Æneas orat, ne Sibylla foliis mandet nomina,

Ne turbata volent rapidis ludibria ventis.

Ideo verò obsignatus liber, vt superius, quòd in eo vel veteres sapientum disciplinæ, vel res gestæ, longæ posteritatis memoriæ commendentur, atq; ita liber, vt diceret Horatius, Longum scriptori prorogat æuum. Stesichori poëtæ statuam senilem, incuruam, cum libro, temporibus suis fuisse in Sicilia tradit Tullius Verrinis. Et nos Romæ apud Raphaelem Vrbinatem marmoream Phile- E
monis statuam validæ senectutis vidimus, qui vna manu volumen replicatum continebat, alteram ad mercedem operis passam porrigebat: de cuius auaritia in scriptis suis venundandis alibi meminimus. Sed quoniam de literis sermo fuit, quæ Musicam significant, Musica verò tam animi quàm morum concordiam & concinnitatem ostendit, vt in Lyra commonstrauimus, succurrit mihi quàm memorabile sit commentum illud Athenodori philosophi, qui Augustum Octauianum docuit philosophiam. Nam cùm videret hunc ad iracundiã facilè commoueri, ne asperum aliquid statueret ex quo postea pœnitentia subsecutura esset, eum monuit, vt vbi irasci cœpisset, quatuor & viginti illas Græcas literas memoria recenseret, vt illa concitatio, quæ momentanea est ac breuis (vt Horatius ait) furor, aliò traducta parui temporis interiectu langueſceret: quod & alij Augustum imitati non sine fruge factitarunt. Saluete igitur literæ verè sacræ, verè cœleste donum beneficio summo mortalibus elargitum, siue vos Musicam, siue concordiam, siue animi concitationis impetum componatis. At quanta mox in dictionibus, quanta in orationibus virtus, si pura ipsa, nuda, sim- F
plicia, & inania propémodum elementa tantum habent virium, vt soni, quem singulæ reddunt, commemoratione saltem, à perperàm factis incœptisq; abstinere compellunt?

PIERIVS VALERIANVS ADº ERVDITISSIMVM ARNOLDVM ARLENIVM, DE IIS QVÆ PER INCVDEM, MALLEVM, ARATRVM, FLAGELLVM, FRAENVM, LAqueum, Catenas, Iuga, & Vncum, significantur, ex sacris Ægyptiorum literis.

NOn sum nescius, Arnolde eruditissime, vbi commentarij huius tibi dedicati titulum inspexeris, animo te concitatiore ac subirato forsitan dicturũ esse, quorsum mihi incudes has & malleos, aratra, flagella, fræna, laqueos, catenas, iuga, & odiosum vbiq; nomẽ vncũ, id genus? an ego veluti Vulcanus alter fabrile facere iubeor? an alia quæris vincula mihi superinijcere, quàm quibus opprimor, tot Aegyptiorũ nugis, vt recta & castigata prodire possint, procurãdis? Tolle tolle ista, et exquire aliquid

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *aliquid & excude quod me deceat, vel vnde optatissimum mihi possim otium cōparare. Responsurus sum, Bona verba quæso Arnolde mi, nullum hinc tibi bellum intentatur, nullum paratur incommodum: mea hæc instrumenta sunt eius generis, vt vel sedens, vel stratus, nullo labore singula possis attrectare: quòd si quid in his laboris desumendum fuerat, id à me iam exhaustum tibi persuadeas. Memineris tantùm Pierium tui memorem esse, nihilq; cogitasse quod tibi vel molestum, vel iniucundum accideret, aut minimè liberale: voluisse verò in hac commentariorum suorum diuisione, te sibi vnanimi amicitia necessarium, in adoptionem ad rerum suarū participationem admittere herciscundæ familiæ iure. Quod verò instrumenti tibi euenisset, ne vlla hæredum cauillatione auferri posset, donationis etiam nomine censeri: sed quæ simplex donatio sit, nulla eius Homeriaci carminis additione facta,*

δὴ τότε μοι χαίροντι φέρεις πρὸς δώματα.

Sed hæc plus nimio, cùm amicitiæ nostræ simplicitas omnia boni consulere debeat, nullaq; indigeat ratiocinatione quicquid dictum factumq; sit. Quid verò sibi velint instrumenta tot, facile disces ex eorum vnoquoq; quod in manum sumpseris.

B

DE INCVDE.

INter instrumenta primum non iniuria locum occupant Incus & Malleus, quorum quidem opera ea fiunt instrumenta quę faciundis reliquis ministerium præbent. Ab incude igitur prius exordiamur.

DVRANDVM.

IVniorum inuentum esse putaram olim, vt ad casuum damna ferendo vindicanda, Incudem quis proponeret, sed posteaquam in Græcum distichon incidi, luculentum quidem, sed incerti autoris, figmentum hoc antiquum quid sapere perspexi. Est id huiusmodi:

ἄγμως μέγιστος οὐ φοβεῖται τοὺς ψόφους,
καὶ νοῦς ἐχέφως πάσας ἕλκουσαν βίας·

Strepitus nec incus maxima horrescit, neq;
Mens firma quaqua traxeris, violentiam.

C Incus igitur hieroglyphicum fortissimi ponatur animi, siue pro præcepto, quo in aduersis durandum admoneamur, neq; vllis procellarum sæuiētium tempestatibus moueamur, sed contra Fortunæ quantūlibet iniuriosæ ictus enitamur, ne vllus labefactādi locus illi relinquatur. Neq; aspernatus est Cicero hieroglyphicam huiusmodi similitudinem lib. de Orat. secundo, vbi dicit, Assiduis vno opere eandem incudem diem noctemq; tundentibus, de ijs qui perstante, vt Lucretius ait, labore vincunt, quod designarunt facere.

TERRA ET AQVA.

SEd quæsierit hîc fortè aliquis, quid sibi voluerit Homerus per incudes duas, quas Iupiter se Iunonis pedibus appendisse dicit, quam prius aureo funiculo suspenderat. Atqui fabularum vbiq; aërem per Iunonē intelligimus. Funiculus autem aureus æthram stellarum globis conspicuam ostendit. Incudes verò duæ terram & aquam, inter quæ Iuno ipsa suspensa confingitur. Hinc Fulgentius ex autoritate Theopompi in Cypriaco carmine, & ex Hellanico ἐν τῇ τοῦ διὸς φιλολογίᾳ, Iunonem ait ab Ioue vinctam catenis au-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

reis, & incudibus ferreis degrauatam. quamvis prauè quidam, deprauatam legunt: sed longè fœdius interpretantur, dum exponunt devirginatam: & quod magis rideas (animaduerte hominis phrasin, & impudentiam) depudicatam, imminutam, incudibus veluti stragulis & lecto geniali præpositis, ob nimij tendoris & libidinis impatientiam (sic ille stolidus insanit, & enormia longè magis sibi confingit super angelis.) Nec tamen me præterit, alicubi legi angelos quosdam deprauari, & compedibus coërceri: sed ibi deprauari non significat depudicari, vt stupor iste putat, sed gratia luminéq; Dei priuari. Homeri autem carmina, vnde hæc à Theopompo & Hellanico desumpta sunt, habentur Iliad. o.

ἢ οὐ μέμνει ὅτι κρέμω ὑψόθεν, ἐκ δὲ ποδοίοιν
ἄκμονας ἧκα δύο, περὶ χερσὶν δὲ δεσμὸν ἴηλα
χρύσεον ἄῤῥυκτον, σὺ δ' ἐν αἰθέρι καὶ νεφέλῃσι
ἐκκρέμω· ἠλάστεόν δὲ θεοὶ κατὰ μακρὸν ὄλυμπον, λύσαι δ' οὐκ ἐδύναντο·

Non memor es cùm te de summo pensilem Olympo
Demisi, vtq; pedes geminas graue pondus ad imos
Appendi incudes, manibúsq; tenacia vincla
Ex auro inieci: aëris tu in nubibus altè
Pendebas, fremuere Dei per ahenea cœli
Templa indignantes, neq; te dissoluere quisquam *Eualuit.*

DE MALLEO.

INcudi Malleus, vti diximus, non indecenter adiungitur: de quo quidem apud Ægyptios nihil habetur, apud diuinarum literarum autores multa reperiuntur.

MALORVM IRRItamentum.

VIdetur verò Malleus pro malorũ irritamento accipi: arma siquidem, pugiones, cuspides, & cultros malleus excudit, vnde mala tot in mortales oboriuntur. Eo etiam fiunt tubę ductiles, per quarum clãgorem animemur in bellum. Eo franguntur opera, & quæ solida sunt conteruntur. Quare nonnulli diuinarum literarum interpretes Zabulum per mallei figuram intelligunt, à quo malę omnes procedũt cogitationes, prauaq; consilia, & bonorum operum perturbationes. Hunc malleum hieroglyphicôs vniuersæ terræ confractum contritumq; intelligit Hieremias aduentu Christi, subindéq; confringi quotienscunq; prauis posthabitis operibus, ad rectam viuendi rationem conuertimur. Vnde ait Apostolus: Deus autem conterat satanam sub pedibus vestris quamocyssimè. Sed super hoc plura legas homilia tertia in Hieremiam apud Adamantium. Zabuli verò nomen, quo Theologi veteres plurimũ vtuntur, idem est quod diabolus, vti Zacynthus per resolutionẽ Diacynthus. Theocritus, καλὰ πόλις ἁ διάκυνθος, quod & alibi notauimus.

DE SISTRO.

SIstrum in Cleopatræ manu Virgilius statuit. Idem in Isidis sacerdotũq; & Regũ aliorũ manibus spectatur, mysticũ quidẽ instrumentũ, sed quo crepitum admodũ sonorum prociebãt, de quo apud Maronem legas:

Regi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Regina in mediis patrio vocat agmina ſiſtro.*

Interpretes quidem ſitulam & ſiſtrum Niliaci acceſſus & receſſus hieroglyphica fuiſſe dicunt. Sed enim neceſſe eſt hoc altius atq; diffuſius explicare.

RERVM VICISSITVDO.

SIſtrum itaq;, cuius vſus totus erat in motu, eam rerum viciſsitudinem, quam iuniores alterationem vocant, cõtinuumq; formandi deformandiq; motum indicabat: nam eius quaſſatio aſsiduum rerum motum oſtendebat. Cæterùm quia quæri ſolitum à pleriſq;, ſiſtri ſpecies quænam eſſet: pro re fecerim, ſi priuſquàm partium eius ſignificata tractare aggrediamur, formam inſtrumenti eius à Plutarcho traditam deſcripſero. Erat ſiſtri ſpecies orbicularis, & æquè caua, in cuius circumferentia mobilia quatuor veluti tintinnabula appendebantur. Portio ſiquidem ea, quæ generationi corruptioniq; obnoxia eſt, lunari ſubijcitur globo, infra quem omnia commutantur, alternantq; vices variabilis æui, quippe quæ ſint ex elemẽtis quatuor, igne, terra, aqua & aëre cõflata, & in hanc vel illam ſpeciem conformata. In apſide verò, ſummo verticis loco, felem effin-

B gebant, quæ faciem humanam haberet: infrà verò ſub motabilibus illis orbiculis, hinc Iſidis, inde Nephthyos effigiem: quibus quidem figuris ortum & obitũ indicabant, cuiuſmodi ſunt elementorum quas vocant alterationes & motus. Quid verò ſibi feles vellet, ſuo commentario dictum, vt ſcilicet Lunæ ſymbolũ eſſet, quòd animal id temperaturam cum Luna perquã ſimilem habeat, ſiue coloris varietatem, ſiue aſtum, ſiue nocturnam potius quàm diurnam exercitationem, ſiue procacem admodum ſalacitatem cõſideremus. Quid verò illud quod aiunt, felem vnum primo partu edere, ſecundo duos, ac ſingulis ita vicibus vſq; ad ſeptenos vnum addere, vt tot denique tota vita pariat natos, quot in Luna dies connumerantur? Iam verò pupillarum incrementa decrementaq; pari cum Luna conſenſu omnibus innoteſcunt. Humana verò facies nihil aliud ſibi volebat, ait Plutarchus, niſi vt intelligeremus animal id peritiam & rationem mutationũ quæ lunari globo accidunt, habere, quando vni homini per rationem intelligere datum eſt.

XXVIII.
. . . . . .
. . . . . .
. . . . .
. . . .
. . .
. .
.

C

DE TRIDENTE.

EX ſiſtri figura igitur elementarem omnem plagam intelligimus: ex inde, terram & mare. Si verò quis mare tantùm hieroglyphice ſignare voluerit, habebit ex numis vnde figuram ſibi deſumat.

MARE.

IN promptu ſiquidem eſt tridens, qui in Neptuni manu poſitus, ſymbolum, vti Plutarchus ait, erat tertiæ regionis ab igne: qua de cauſa ita & Amphitritem & Tritonas appellant. In numis ſanè paſsim pro ſymbolo Maris ponitur, vt multis eſt locis cernere.

TROEZENII.

ALiquot verò numi tridentis nota ſignati, Troœzeniorum indicant reſpublic. Siquidem cùm illi Neptunum religioſiſsimè colerẽt, hieroglyphicum tridentis in numis cultus ſui teſtimonium imprimebãt. autor Plutarchus idem. Et ποσειδωνιὰς aliquando Troœzen ipſa dicta, hoc eſt, Neptunia, vt apud Stephanum habetur: tametſi ea ſit olim alijs atque alijs nominibus appellata, quippe

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nunc Aphrodisias, nunc Saronia, nunc Apollonias, & Anthanis. Peloponne- D
siacam autem hîc intelligo: nam alia est omnino Trœzen iuxta Massiliam, quæ pertinet ad Italiam, à qua prouincia etiam ipsa Trœzenis olim nuncupata. Sed vt ad priorem reuertamur, Pausanias Palladem & Neptunum de regione ea certamen iniisse tradit: pugnam Iouis sententia diremptam, qui regionem cõmunem vtriq; eorum esse sanxerit: eaq; de causa Palladem apud ipsos πολιάδα καὶ ἀθηναίαν nuncupatam, Neptunum verò βασιλέα, essecq; in eorum numis vna parte tridentem, in altera autem Palladis ipsius caput.

MANTINEA.

IN Mantineensium etiam scutis tridẽs signatus erat, quare eius vrbis ciuis per gestamen id cognoscebatur, vt apud Pindarum.

LEGIO VIGESIMA.

SPectare est Brixiæ antiquo in monumento tridentem in insignium quorundam militarium medio positum, in candelabri quodammodo speciem figuratum, supra quem literæ sunt, LEG. XX. Inscriptio est, quæ Lucium E
Antonium Fab. Quadratum in torquibus & armillis ab Tito Cęsare bis donatum indicet.

DE ARATRO.

TAnta fuit olim agriculturæ reuerentia, tantusq; honos illi semper habitus, vt veteres sceptra Regia in Aratri formã effigiarẽt, quo & ipsi quoque sacerdotes perinde ac Reges vtebantur.

SCEPTRVM REgium.

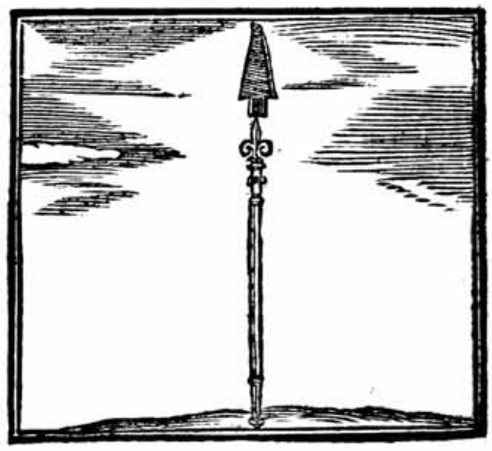

F

DEMOLITIO.

CIrcunducendi verò aratri obseruatio non in cõdendis tantùm vrbibus reperitur, verùm etiam in euertẽdis delendisq;. Quare illud apud Modestinum Digestis lib. VII. tit. Quibus modis, &c. obseruandum: Aratro in ciuitatem inducto, ciuitas esse desinit, vt passa est Carthago. Eoq; spectat Horatianum illud primo Carminum:

Imprimeréq; muris
Hostile aratrum exercitus insolens.

Et secunda Philippica M. Tullius: Vt vexillum videres, & aratrum circumduceres, cuius quidem vomere portam Capuæ penè perstrinxisti.

AGRICVLTVRA.

NImirum etiã est aratrũ agriculturæ frumentariiq; prouentus signum, vt in numo argenteo cernere est, cuius inscriptio est ab occipitio, SCIPIO IMP. cuius caput elephantino est insigne capite, quod dubio procul Africanũ signat: infernè aratrũ pulcherrimè factũ. Ante faciem spica, inde literæ, Q. METELLVS. Ab altera facie sigillũ nudũ, cuius dextera innitit femori: læua supra magnã spicam toto brachio exporrigitur: literę hinc, REG. F. C. inde, EPIVS. De frumentaria verò Africæ feracitate alibi sæpe dictum. Quod verò Prophetæ olim dixerunt, ex Sion procedet lex, & verbum Domini de Hierusalem, corrigetq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rigetq; vim magnam populorum, vt concidãt gladios ſuos in aratra, & frameas ſuas in falces: Irenæus lib. in Valentinũ quarto, pacificum Chriſti dogma præmonſtraſſe tradit. Chriſtiana igitur inſtitutio ad pacem, ad cõcordiam, ad vnanimitatem comparata eſt. At quò nos decidimus? quæ nobis tempora deſtinata ſunt? quibus quæ plurima tam publicè quàm priuatim Chriſtianis accidunt mala, non aliunde ſint, quàm ab ipſis Chriſtianis.

DE FLAGELLO.

AVGVSTVS MENSIS.

VNiorum inuentum eſt, per flagella duo frumentaria in tranſuerſum alterius alterum poſita, Auguſtum menſem indicare, quòd eo potiſſimum tempore tritura peragatur, inter meſſem ſcilicet & vindemiã, niſi hoc fiat, agricolis vix, quod agant, habentibus. Sed enim cùm nõ eadem ſit regionibus omnibus triturandi ratio, hieroglyphicum hoc iis tantùm inſeruiet, quibus id inſtrumenti vſui eſt.

IMPERIVM.

B ID receptius apud veteres eſt, vt per flagellum imperium ſignificetur, quod ſæpe in Conſularibus numis cuſum obſerues. Quinetiam in coniecturali diſciplina nihil ab hoc diuerſum notat, quod vel ipſius M. Tullij Ciceronis ſomnio ſatis innotuit, cùm is C. Cæſarem in Capitolium proſecutus, Auguſto viſo, affirmauit ipſum eſſe, cuius imago ſibi ſecundum quietem obverſata, cœlitùs aurea catena demiſſa, cui Iupiter flagellum obtuliſſet.

TOLERANTIA.

EST & tolerantiæ ſymbolum per ſe manifeſtum ſatis flagellum ipſum, quo vno ſigno Laconum patientia verberibus tolerãdis aſſueta, clara & illuſtris habebatur. De qua Tertullianus: Certè Laconum flagella, ſub oculis etiam hortantium propinquorum acerbata, tantum honorem tolerantiæ domui conferunt, quantum ſanguinis fuderint.

DE FRAENO.

REX.

C AB officio verò gubernandi regendiq;, habenæ quoq; in Regis ſignificatum veniũt. Hinc frænum nonnulli in Fortunæ manu ſtatuunt. Hinc pleriſq; locis eadem clauum tenet nauigij gubernaculũ. Sed habenas tenere, pro regere, paſsim apud autores vſurpatũ. Quia verò funẽ ex corio primũ fuiſſe cõſtat, vt naues apud Homerũ σχεπτοῖσι βόεσσι ligant, funes interdũ habenas vocitari cõperias. Et noſtri Bellunẽſes, toto agro, validiſſimos funes ex crudo corio in ligulas longas ſecto, in tricasq; mox arctè cõplicato conficiunt, quos etiã ruſticorũ vulgus funes appellitat. Quin & Virgil. vetuſtatis amator dixit, claſsiq; immittit habenas, cùm funes intelligeret velo regendo aptos, vt Cælius Vrbanus antiquus grãmaticus interpretatur. Quanq; eruditiſsimi noſtro tempore ſint, qui eo loco habenas metaphoricè pro clauo poſitas arbitrentur.

TEMPERANTIA.

EAdem porrò ratione qua clauus in naui moderationem ſignificat, frænum tum moderationem, tum quam Theologi noſtri temperantiam appellant, ſignificare dicunt. Nam quod temo nauibus, id equis frænũ eſt. Iocatur in hãc ſententiã Plautus, Rudente, nauem pro equo intelligens, vbi ſacerdos ad puellas eiectas ait: Nempe equo ligneo per vndas cæruleas eſtis vectæ. Camus &

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

frænum idem ſunt, quamvis camus ad inflectendam ceruicem comparatur, fræ- I
num ad oris, ac perinde totius corporis regimen. Horum ſignificatum eſt, ma-
larum incitationum coërcitio, vt exponunt Theologi eo loco, In camo & frẽno
maxillas eorũ conſtringe, qui non approximant ad te. Dicitur autem κέμΘ ab
inflexione παρὰ τὸ κάμπω, quod domare eſt. Huiuſmodi enim fræni genere deſulto-
res vtuntur ad pullorum ceruices intactas edomãdas. Nemeſeos porrò ſignum
ab antiquis celebratum, inſigne cubiti menſura manu prætenta, necꝫ non fræ-
no, in hunc ſcilicet modum:

Ἡ Νέμεσις πολέϊ μὲν πήχεϊ, τῷ δὲ χαλινῷ,
μή τ' ἀμετρόν τι ποιεῖν, μή τ' ἀχάλινα λέγειν· de qua ita nos:
Una manus cubitum oſtentat, gerit altera frænum:
Illa, modum ſerua, hæc admonet, os cohibe.

DE TVRBINE PVERILI.

HAbenarum mentio turbinem in memoriam attraxit, quia turbinis conci-
tatio ab habena eſt. De hoc autem Græci Latiniſꝫ potius, quàm Ægyptij,
quantum inveſtigare potui, meminerunt. Quoniam verò clari admodum viri
ſimilitudinem à rhombo, qui turben eſt, deſumpſere, quid in eo lateat hierogly- E
phicum, exponere viſum eſt operæprecium.

VEHEMENS MENTIS AGITATIO.

ESt autem rhombus, vt hinc exordiamur, lignum buxeum, vel ex ſolidiore
aliqua arbore tornatũ, plana lataꝫ primùm baſi, cono ſenſim in anguſtum
abeunte, cuius apex clauo armatur ferreo. Vſus eius in puerilibus ludis cùm
antiquiſſimus fuerit, Florentini, apud quos plurimùm exercetur, eum vulgò Pa
læon appellant, vocabulo ipſo vetuſtatem indicante. Implicatur is à cuſpide
prælongo loro, atꝫ ita ludo puerili, quanta vi fieri poteſt excuſſus, baſi ſuper-
nè, cuſpide infernè verſa ſolo alliditur: dum verò ab intorto ſe loro explicat, in
rapidiſſimam concitatur vertiginem, atꝫ ita volubiliter rotatus, ſpatiis ampli-
ter curuatis hac illac fertur: pueri ſuperinſtantes flagello illum exagitant, acriſꝫ
intorta plaga impetum vehementiorem adiiciunt: Turben hic à Tibullo, à Ma-
rone autẽ turbo, vt Soſipater Chariſius obſeruauit, dicitur. Ob eam igitur con-
citatiſſimam vertiginem agitationemꝫ, poëtæ mentis volubilitatem, quæ nul- F
lo poſsit loco conſiſtere, rationéve ſedari, quod plurimum in furore accidit, ex-
preſſere. Atque ita Tibullus amatorio furore exagitatus, de ſe dicit:

Nanꝫ agor vt per plana citus ſola verbere turbo,
Quem celer aſſueta verſat ab arte puer.

Ludum hunc Maro dilucidius pinxit, vbi correptam furiis amatam reginam
nuſquam conſiſtere poſſe, ita luculenter oſtendit, vt verſus hi, vel decies repeti-
ti, nullius vnquam tædio recitentur:

Ceu quondam torto volitans ſub verbere turbo,
Quem pueri magno in gyro vacua atria circum
Intenti ludo exercent: ille actus habena
Curuatis fertur ſpatiis, ſuper inſcia turba
Impubéſꝫ manus mirata volubile buxum
Dant animos plagæ. Non curſu ſegnior illo
Per medias vrbes agitur, populóſꝫ feroces.

Quoniam verò inter furoris ſpecies quinque à Platone memoratas amatorius
locum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A locum obtinet, rhombum Magi alliciendis amatoribus aptum veneficiis adhibuêre: de quo apud Theocritum, Pharmaceutria.

DE COLV ET FVSO.

NEq; quidem in myſtico hoc ſcribendi genere contemnendæ ſunt colus & fuſus, cùm ex iis antiquiſsima quædam referantur ſignificata.

FATVM.

PEr colum autem & fuſum ſignificari fatũ, longè manifeſtius eſt, quàm vlla debeat cõmentatione vlterius explicari: plena ſiquidem ſunt poëtarum volumina, fatum ipſum per ſtamina, per fuſum, per colum, per fila vbiq; ſignificantium. Tris verò Parcas illas huius negocij arbitras, qua de cauſa vetuſtas finxerit, Platonem latiſsimè interpretatum alibi diximus. Tris autem illas eſſe, quarum vna colum ſuſtineat, altera neat, tertia adactis in fila forficibus modò hæc, modò illa occet: ita rebus quotquot in mundo ſunt, ortum, auctum, interitum eſſe proprium, ignorare neminem crediderim. Si verò tabulæ huius ſeriem quis deliniari ſibi cupierit, ita picturam digeramus, vt Clotho veſtem induta verſicolorem, cum corona ſeptem ſtellis inſignita colum teneat ingentem
B admodum. Lacheſis veſte paſsim ſtellata inſignis, manibus in pendentium magno numero fuſorum fila immiſsis, modò hunc, modò illum torquere videatur, vtraque palma ad torturam compoſita. Atropos atrata inſultet filis forfice detruncandis. Fuſi ſolo paſsim iaceant, alij modico, alij plurimo obvoluti ſtamine. Fila variis ſint picta coloribus. Minimè verò diſsimulanda ſunt, quæ filo ſuper ex diuinis literis tradit Heſychius: ſubtegmen quidem mortalium intentionem indicare, ſtamen verò Dei nutum, vtpote firmius, eaq; gratia quæ ſtabilis atque incommutabilis in nobis permanet, quæ noſtræ intentionis ſubtegmen admittit, vt boni operis indumentum contexatur.

NVPTIÆ.

QVòd verò colus & fuſus nouam nuptã indicet, aliquis fortè dubitarit. Sciendum autem id inde ſumptum boni ominis cauſa, quòd .ɔ. Cæciliæ, quę alio nomine Tanaquil Tarquinij Priſci vxor fuit, lana cum colo & fuſo in templo M. Anci diutiſsimè adſeruata perdurarit, cuius rei mentionem facit Varro. Et quoniam res
C Tanaquili feliciter ceſsit, inſtitutũ vt nubentes virgines comitaretur colus compta, & fuſus cum ſtamine. Hinc gratulari libet antiquitati patriæ meæ, vbi toto territorio mos adhuc huiuſmodi obſeruatur, vt poſtero die quo noua nupta traducta fuerit, mane præſtò ſunt domeſtici cõiunctiores ſponſo, cũ colo & fuſo, quos nouæ nuptæ offerãt, armaq; alia, quibus opus aliquod domeſticum fieri ſoleat. quanquã vulgus interpretatur id ea de cauſa fieri, quaſi ſubinnuere velint, heſternum quidẽ diem & genialem & feſtum fuiſſe, poſtero autem ad officia muliebria redeundum. Nam & alibi de olla meminimus, quã noua nupta poſtero à nuptiis die iubebatur à ſocru petere, quam illa peracerbè conviciis etiam ſuperadditis abnegaret. Sed enim tã pervulgatus de colo fuſoq; mos, antiquitatẽ illã ſapere mihi videt.

PAVLATIM QVID EFFECTVM.

SEparatim autẽ per fuſum glomo obvolutũ, ſunt qui paulatim quid effectum intelligant, quod apud veteres nuſquam inueni. Nam fila ipſa dum nentur,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

paulatim coëunt, ſenſimq; torquentur, & ex molli vellere lino've per patientiſ- D
ſimam contationem in eam ſoliditatem ac firmitudinem, quæ operibus faciendis apta ſit & idonea, coaleſcunt.

MORS.

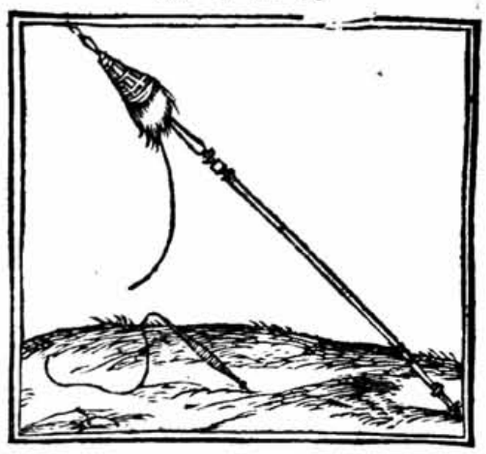

AT colus atq; penſa tantùm, ſtaminibus abruptis, mortis habere ſignificationem tradunt, vulgata quam citauimus Parcarum fabula, quarum munus eſſe diximus, ſuum vnicuiq; rei finem præſcribere, inde etiam ficto nomine, quòd, vbi fatalis advenerit dies, nemini parcãt. De vi autem earum, quam ἀμεταστροφους eſſe dicit Plato, nos inconvertibilem dicere poſſumus, quoq; pacto non circa ſtabilem corporis ſanitatem tantùm, verùm etiam ad animos in legum cultum & obſeruantiã inducendos munus exerceant ſuum, quin legibus & ſanctionibus firmam præſtent incolumitatem, duodecimo Legum libro circa finem Plato differit: ibidemq; interpretes de fixarum E
ſtellarum orbe multa. Lacheſin quippe firmamentum eſſe (vt ſuperiorem fabulam apertius interpretemur) in cuius ſtellis vires ſortesq; inferiorum omnium contineantur. Clotho verò Planetarum cœtum, in evoluendis rerum ſortibus firmamento ſubminiſtrantem. Atropon denique Saturnum, qui ſtabilitate ſua eductas in effectum ſortes immutabiliter cõfirmet: quæ quoniam latè apud eos diſputantur, à me nunc prætereuntur.

DE LAQVEO.

HÆc verò Parcarum lina in opus deducta, laqueum neuêre, artificiq; aſtu compoſuerunt: de quo dicere non fuerit importunum.

AMOR.

LAqueus vel vinculum, nunc rete, nũc decipula quælibet, amorẽ hieroglyphicè ſignificat, quippe qui artibus his homines cõvenetur, tacitéq; aggreſſus incautos in inſidias trahat. Addunt etiam nonnulli hamum, de quo loco ſuo dictum. Quod ad laqueum facit, aliqua ſpe propoſita voluptatis ita decipimur, veluti feras quoq; appoſita eſca, ſpe boni capere moris eſt. Neminem F
enim facilius decipias, & arbitrio colligaris tuo, quàm amantem: vnde etiã vinculum, & vinciendi, & captiuum reddendi, ſignificatum habet.

VENVS.

IPſi verò Veneri amoris genitrici à vinculo nomen inditum: ſiquidem à viere, quod ligare eſt, dictam ait Varro. Quod verò apud Lacedæmonios Venus cognomento Morphò, pedicis circa pedes obvolutis oſtendebatur: nam Tyndarum ferunt conieciſſe Venerem in vincula, quò filiarum opprobria, quę impulſu eius acciderant, vlciſceretur. Sed enim Pauſanias figmentum hoc à vulgi fabula ſummouet, remq; eruditius hieroglyphicè interpretatus, ea ſpecie ſignificari tradit, quòd debeant mulieres erga viros ſuos in fide firmiter & conſtanter permanere. Noſtri in vniuerſum caſtitatem & ſobrietatem ita cõparandam monuêre, ſi tali vtamur hieroglyphico, dum aiunt,

Compedibus Venerem, vinclis conſtringe Lyæum.

DIANA.

APud eoſdem Lacedæmonios Dianę ſimulacrum, quod Iphigenia & Oreſtes

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſtes ex Taurica regione detulerũt, vitice colligatum colebaẽ, nempe quòd eam auferẽtes viticũ faſciculo obuolutã occultauerint. Huic quondã homines ſortę ductos immolabãt, quod ſacrificij genus Lycurgus in Epheborũ flagra cõmutauit, ſimul vt aram Dianæ, quod ipſa oraculo ſibi depoſcere viſa erat, humano ſanguine conſpergeret, ſimul vt plagarũ cõtemptu fortiorẽ redderet iuuentutẽ.

APud Caphyatas Arcadiæ populos, Dianæ ſtrangulatæ ſimulacrum, atq; eidem templum erat. Significabat id, non hieroglyphicè, ſed hiſtoricè, rem ſuper ea geſtam, propterea quòd pueri quidam circa templum ludentes funiculum repertum ſimulacri collo iniecerunt, ſe Dianã ſuſpendiſſe dicentes, quos Caphyatæ lapidibus obruerunt, oraculo inde moniti eos ſepelire, & ſacra quotannis facere, cùm eorum vxores omnes abortiuos partus ederent. autor

B Pauſanias.

DIANA STRANgulata.

FIRMITAS.

SVum verò ὠνάλιον Lacedæmonij pedibus vinctum colebant, cuiuſmodi vetuſtiſsimã apud eos ſtatuam fuiſſe Pauſanias atteſtatur, ne ſcilicet aliorſum ab vrbe ſua ſecederet, ſed in ea firmus ſtabilisq; permaneret. Cuiuſmodi inſania Tyrios etiam vexauit, quo tempore ab Alexandro Macedone obſidebantur: nam & Apollinis ipſi ſui baſin aurea catena religarunt, cùm quidam in concionem progreſſus affirmaſſet, viſum ſibi per nocturnam quietem Apollinem dicere, velle ſe tranſire ad Alexandrum: poſt quod vinculum iniectum, eum inſuper Tyrij Alexandrinum cognominarunt. Sedenim aliorum quoq; deorum ſtatuis Plutarchus ait Problematis Tyrios vincula ſolitos iniicere, id ſcilicet indicantes, quòd lento gradu in ſcelerum caſtigationem ferantur. Et Horatij locum de pœna quæ claudo incedit pede, in hanc eandem ſententiam Porphyrio interpretatur.

IVNONIVS.

C ET ahenea Milonis ſtatua in Olympia fuit, quæ ſuper diſcum poſita vinctis ſimul pedibus inniti videbatur. Malum aũt Punicũ ſiniſtra tenebat. Dextęræ digiti recti, & rigentibus ſimiles apparebant: vittaq; caput habebat redimitum. Rem ita interpretatus eſt Philoſophus Tyaneus, vt Milonem athletam dixerit Iunonis ſacerdotem à Crotoniatis inſtitutum, idq; mitram & redimiculum indicare. Arborẽ verò malum Punicã ſolam in Iunonis honorem plantari.

FORTITVDO ATQVE TEMPERANTIA.

QVanquã alij eruditionis hieroglyphicę non ignari, dicunt pedes colligatos id ſignificare, quòd fortiſsimus is athleta nullius viribus ex eo loco, vbi ſemel conſtitiſſet, dimoueri poſſet. Malum manu comprehenſum, digitorum eius fortitudinem indicare, quod identidem nullius conatu auelli poſſet. Porrectionem verò digitorum eodem roboris argumento ſignificaſſe, quantũ illi virium ineſſet, quòd à quoquam vel robuſtiſsimo, neq; inflecti, neq; dimoueri potuerint. Per vittã verò temperantiã hominis aiunt indicari: athletæ enim vires ſuas ea potiſsimùm ratione cuſtodiebant, quòd ab iis quæ corpus eneruant libidinibus ſtudioſe admodum abſtinebant.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

NEq; quidem Dianæ tantùm ſimulacrũ obligatũ erat apud Arcadas, verùm etiã Mineruę ſignum obligato crure oſtendebat. Significabat id vulnus, quod ipſa à Teuthi Arcadum duce acceperat, dũ illi ſuadere, & obſtare conatur, ne Græcorũ ſocietatem deſereret, quam ipſe ob ſimultatem in Agamemnonẽ repudiauerat. Teuthis autem apud Arcadas colebatur, & certamen id cum Minerua illi laudi adſcribebatur. De ſtupore verò & imperitia Arcadum, qui nihil cum Minerua commune aut ſociale habuerint, in Quercu, atq; etiam in Aſino, ſatis dictum.

MINERVA ARCADICA. D

SEMEN IN VTERO.

SAturnum Apollodorus alligari ait per annum laneo vinculo, & ſolui ante diem ſibi feſtum menſe Decembri: atq; inde prouerbiũ, Deos habere pedes laneos. Hinc verò ſignificari ſemen in vtero animatum (nam à ſatu Saturno nomen) in vitã grandeſcere, ac donec erumpat in lucem, quod decimo fieri menſe, & Virgilij & aliorũ teſtimonio, iis quę rectè ferunt, comprobatur, mollibus interim naturæ vinculis detineri. Sunt verò qui referant id ad tempora, quæ certa naturæ lege connexa ſunt: vel quòd fruges omnes vinculis nodiſq; quibuſdam alternentur: vel quòd in Tartara cõiectus, propter loci, in quo verſatur, profunditatem, quaſi quibuſdam ibi vinculis detineatur, vt deportatus. Alij fictum volunt ob motus tarditatem, de quo alibi. E

ARTIFICIOSVM OPVS.

QVæ verò vincula ſtatuis, quas Dædalus elaboraſſet, iniici ſolita ſunt, id ſibi volunt, artificioſe adeò fuiſſe fabrefactas, vt abire viderentur, quocirca vinculis compeſcendæ eſſent. Meminit huius rei Plato in Menone, Dædali ſigna, inquiens, ni religata fuerint, abire & fugã arripere: vbi verò revincta ſunt, conſiſtere. Proinde ſi quis aliquod eius habeat, et ſolutum eſſe ſinat, incertã eam eſſe poſſeſsionem, perinde ac quis ſeruum habeat fugitiuum. Et primo Politicorum Ariſtoteles Dædali ſtatuas memorat, quas vulgus ſponte moueri, & opus facere dictitaſſet. Neq; deſunt qui ligneam Venerem à Dædalo fabricatam F autument, quæ argento viuo infuſo moueretur. Hinc quotiens opera huiuſmodi & pulcherrima & abſolutiſsima eſſe oſtendere voluerimus, ſi Platonis ſententiam approbemus, eorũ pedibus, aut quæ opportunior fuerit parti aliquid adalligabimus.

NEQVITIA.

IVniorum inccœptum eſſe volunt nonnulli quantivis precij viri, amorem obligatis oculis pingi: neq; id antiquam ſapere eruditionem, cùm eum ipſi dicant oculatiſsimũ. Plericq; tamen veterũ, vt Theocritus, Menander, Archilochus, & è noſtris præcipuè Virgilius, amori cæcitatem attribuerunt, eum ſcilicet amorem intelligentes, cui aſsidua eſt comes nequitia. Affectũ enim in turpitudinem cæcum eſſe, nemo non dixerit. Appetentia enim quæ ab oculorũ ſenſu eſt, intellectum concitat ad voluptatem: ea verò tali orta principio, quæ putat in cõſpectu eſſe bona, ea tãtùm concupiſcit, addictaq; ſenſui à cõtemplatione auertitur, neq; ſui compos eſt vt poſsit eligere. Impetu igitur raptatur, & in furorẽ fertur. Furor dubio procul intellectum obcæcat: quicq; ita affectus eſt, is cæco carpitur igni.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A igni. Qui verò electionis eſt compos, auream colit Venerẽ, nihilq; prius curat, quàm cæci ſtimulos auertere amoris: cęci, quia dubio procul affectus ille à ſenſu rectus, aut exoculatus eſt, aut ita oculos habet obligatos, vt nec quę attingũt ad rẽ, nec ſumptus videat. Quòd verò ſint qui, Cęco carpitur igni, exponãt, cæco, validiore, quia dixerit Ouidius, Quoq; magis tegitur, tanto magis æſtuat ignis: cur nõ dixere potius, cęco, intellectus & rationis lumine priuato? Id tamen actiuè, quia non videbat omnino Dido quò rueret, quò raperetur, in quantũ ærumnarum tragœdiam ſe præcipitaret. Amat Scyllam Glaucus: Scylla lupis eſt canibusq; ſuccincta, quod meretriciam proteruitatem & impudentiam oſtendit. Glaucus idem vel cæcus, vel vt ſignificantius loquamur, luſcitioſus, & glaucoma cæcitas Latinis eſt. Sed cur non ea etiam de cauſa laqueum amoris inſigne dixerimus, quòd vbi quis perditè inſanire cœperit, extremo ſibi aufugio, & miſeriarum liberationi laqueũ agnoſcat? vt elegantiſsimus ille monet ſenariolus:

Ἔρωτα πεῖνα σαύῃ λιμὸς· εἰ δὲ μή, χρόνῳ.
Ἐάν δὲ μήδε τοῦτο τὼ φλόγα σβέσῃ,
Θέρος πέπεισον τὸν λοιμὸν ἢ τὴν θῶ βρόχῳ.

B quod ita Latinè reddere poſſumus:

Fames amorem ſedat: hæc ſi non poteſt,
Non grande ſaltem tempus efficit: niſi
Præſtare tempus hoc queat, reliqua ſalus
Eſt laqueus, aptes quem tibi.

Paſsim verò poëtę amoris retia decantãt, quę ſtatim declinare ſtudeamus. Nam vt ſapientiſsimè admonet Lucretius:

Vitare plagas in amoris ne iaciamur,
Non ita difficile eſt, quàm captum retibus ipſis
Exire, & validos Veneris perrumpere nodos.

VENATOR.

SEdenim cũ venationis præſes Diana fingatur, iure illi & laquei & retia ſunt attributa, vtpote præcipua venatorum arma. Vnde Pſalmo XC ſcriptum: Libera me de laqueo venantium. Et CXXV canitur: Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantiũ. vbi animaduertendũ eſt, apud Græcos quidem C θηρευόντων legi, quam literam noſtri ſecuti ſunt: ſed apud Hebręos vocabulũ eſſe, quod aiũt ſignificare Sidonios, populum Iudęis ſemper infeſtiſsimum: venatores enim Sidonij, inquit Adamantius. Neq; ignorauit hoc Maro noſter, apud quem Venus mater Æneæ filio *Media ſe fert obvia ſylua,*

Virginis os habitúmq; gerens & virginis arma Spartanæ.
Nanq; humeris de more habilem ſuſpenderat arcum
Venatrix, dederátq; comam diffundere ventis,
Nuda genu, nodóq; ſinus collecta fluentis.

Curq; hoc venatricis habitu incederet, cauſam mox infert:

Virginibus Tyriis mos eſt geſtare pharetram,
Purpureóq; altè ſuras vincire cothurno.

ANNONA.

QVinetiã ipſa venationis locutio aliquid præ ſe fert hieroglyphicũ: ſiquidem venatio tum victum, tum annonã, & quicquid in humanæ vitę vſum cõparat, ſignificare dicit. Venatu enim primę ciborũ delicię cõparatę. Quare videas locũ Pſalmographi, Viduã eius prȩcipuè benedicã, quod in antiquis Græcorũ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

exemplaribus θήρων, non χήρων legitur, quod venationem ſignificaret: ex qua locu D
tione Theologi omne ciborum genus quod ad pulpamenta comparatur, acci-
piendum dicunt. Nam & qui Hebraicam lectionem ſequuntur, aliquid ſimile
deprehendêre, cùm pro, viduam eius benedicens benedicam, annonam illius:
alij, prçcipuè benedicam: alij, amplificabo, copioſiſsimamq; faciam, reddiderũt.

DOLI OCCVLTI.

SEd vt ad laqueum revertamur, id inſtrumenti occultos dolos & callidita-
tem inſidiarumq; indicat cogitationes. In occulto enim tendi ſolent inſi-
diæ, quemadmodum & laquei: & in eiuſmodi ſententia à fatidico vate Dauide
poſitum inuenias. Idem alibi mortis laqueum memorat, pro morte per inſidias
intentata. Nam quod laquei venatoribus aduerſus feras, id inſidiæ in hoſtes
præſtant. Dubio procul enim vbi Pſalmo legitur, Laqueum parauerunt, dolos
omnino ſignificat. Eucherius. Atq; alibi in iiſdem ſacris literis de meretrice le-
gas, vinculum in manibus eius de vitiis: Dirumpamus vincula eorum, & proii-
ciamus à nobis iugum ipſorum, vt contrito laqueo liberemur. Nam hæc quan-
diu rupit Sampſon, inimicos vicit.

DE CATENA. APERTA VIS. E

CAtena verò vim apertã ſignificat, quia victis palàm iniiciuntur, neq;
vllam exigunt occultationem.

VITIA.

THeologi noſtri veteres, catenas vitia ſignificare contendunt,
quòd vitia ſe invicem gignere atq; arctiſsimè complecti conſueuêre. Nam qui
de moribus diſputant, neceſſe aiunt multa illi ineſſe vitia, in quo vel vnum tan-
tùm fuerit in conſpicuo: vſqueadeò peccatũ eſſe, tranſire lineam, finiuêre. Sic à
manibus Petri Apoſtolorum principis catenæ ceciderunt: ſic illi ſoluendi ius
diuinitùs attributum. Hoc tamen ſignificato iuniores laqueos libentius dixêre.

SVnt tamen & maritalis vitę indicia, proprię' CONIVGIVM.
que ſimilitudines catenę, quę pedibus, quęq;
manibus iniiciuntur. Nam pedicæ vitæ liberio-
ris progreſſum impediunt, hominemq; intra cer
tæ rationis ergaſtula cohibent, neq; licentius e-
uagari permittunt. Manicæ verò ſunt negotio-
rum impedimenta, quibus implicari neceſſe eſt
familiæ patrem, ſi rem, liberos, domũq; ſuam re-
ctè adminiſtratã, inſtitutã, conſeruatamq; velit.

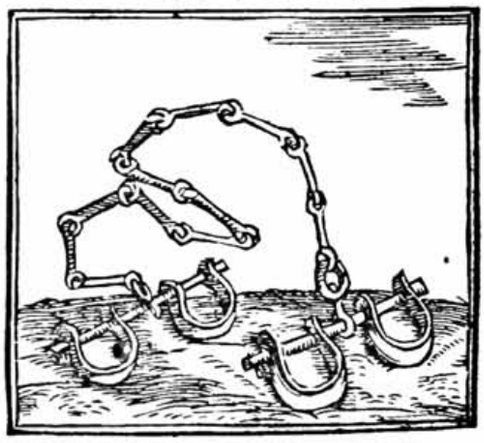

F

DE IVGO.

INter vinculorum genera & iugum eſt, cuius varia omnino ſunt ſi-
gnificata. Sed quoniam de maritali vinculo loqui cœpimus, eidem
hoc adiiciemus.

PAR COPVLA.

PRo vita coniugali, vel ipſo nomine rem indicante, honeſtiori argumento iu
gum accipi. Ea ſiquidem eſt coniugatio & copula maximè maritalis, vnde
coniugium & vincula iugalia, & parem denique conatum, curam, amoremq;, et
ſtudium in conſortibus eſſe debere indicat, atq; hoc eſt quod apud eruditos di-
ctum inuenias, Pari iugo.

SVB

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

SVBIVGATIO.

APud Horatium iugum aheneum pro violenta ſubiugatione poſitum reperias, vt eo loco:

Sic viſum Veneri, cui placet impares
Formas atq; animos ſub iuga ahenea
Sæuo mittere cum ioco.

Nam & ſubiugare, militare verbum, & ſub iugum mittere, paſsim apud hiſtoriæ ſcriptores inuenias. Erat verò huiuſmodi iugi ſpecies, vt in Armorum commentario diximus, ad ſimilitudinẽ Π Græcæ literæ, duabus ſcilicet haſtis in terra defixis, tertiáq; ad ſummum earum deligata, ſub qua victi hoſtes omnibus armis exuti, ſubeuntes tranſire per ignominiam iubebantur.

INuenias & pro ſeruitute iugũ poni, ac perinde pro fatigatione: vnde ſubdere colla iugo, pro trahi in ſeruitutem & labores, paſsim apud poëtas, à bobus nimirũ ſumpta metaphora, qui

B ad hoc iunguntur vt laboribus exerceant. Hoc ſignificato Aſſertor noſter, qui calicis amaritudinem ſuis alibi pollicetur, de promptæ voluntatis alacritate loquens, ſuaue eſſe iugum ſuum, & onus leue profitetur.

SERVITVS.

LEGES.

SVnt qui per eiuſmodi dictum leges intelligi putent, q; appellatione iugi legum onus fuerit etiam à Dauide nũcupatum. Omnino verò leges pro ſubiugatione & imperio viciſsim à Marone dictũ: Legesq; viris & mœnia ponet. Nam qui legibus parent, ſimilitudine quadam colla iugo ſubdere videntur: & qui potentiorum arbitrio ſubiiciuntur, ſubire iugum identidem.

PATIENTIA.

SVnt qui iugum ſignificato patientiæ præferant, quo plurimum inſigni gauiſus eſt LEO X. P. M. Cùm enim ab ineunte ætate Virgilianum illud admirari cœpiſſet, quòd ſolitus ille, vt aiunt, dicere, nullam homini virtutem patientia commodiorem eſſe, eam ſententiam ita carmini mox inſeruit:

C *Superanda omnis fortuna ferendo eſt.*

Nullum vnquam is opus neque publicum, neque priuatum, etiam cùm ad pontificatum evectus eſſet, faciundum locauit, cui iugorum inſignia non appoſuerit, cum inſcriptione, SVAVE, vt ſcilicet ad virtutis eius fructũ percipiendum alacrem eſſe neceſſariam voluntatem innueret, iugumq; id ſuaue futurum, quod libenti animo toleraretur. At contrà nihil tam facile, quin difficile appareat, quod inuitus facias. Poſtea verò, cùm is rerum potitus eſſet, ad inſigne id ea accommodata eſt interpretatio, quæ orta eſt ex re ipſa, eo ſcilicet principe iuſtam & clementem atqueadeò ſuauem humano generi ſeruitutem obtigiſſe.

IVPITER.

SEd quid illud, quod ipſius Iouis ſymbolum eſt, iugum? Iugare ſiquidẽ Iouis inventum eſſe veteres tradiderunt, & à Iouis nomine Græci ζεύξαι deduxerũt. Ipſum autem aiunt primùm iumenta iunxiſſe, vt ea in frugum ſatu frugalem nobis operam præſtarent. Nam *Ante Iouem nulli ſubigebant arua coloni.*
Nec ignorauit hoc Naſo, cùm ſcripſit de Ioue ipſo:

Semina tum primùm longis cerealia ſulcis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Obruta ſunt, preſſiq; iugo gemuere iuuenci, D
Poſtquam Saturno tenebroſa in Tartara miſſo,
Sub Ioue mundus erat.

DE CLAVO.

HAbet quid ſimile cum iugo, cumq; laqueo, clauus, quantum pertinet ad colligationem, applicationem, vnionem: quare locus exigit, vt ſuper eo quoque aliquid diſſeramus.

SISTERE.

CLauus vtiq; ſiſtendi firmandiq; ſignum habitus apud antiquos. Et dea ipſa Neceſsitas adamantino clauo inſignis fingebatur, quæ vbi quid faciundũ decreuiſſet, non licere vel diis ipſis intercedere, Homerus ait. Hinc apud Horatium Fortunam ipſam, quæ rerum humanarum domina fingitur, ſemper anteit ſæua Neceſsitas, ſiue, quod in antiquiſsimis codicibus obſeruaui, ſerua Neceſsitas, E

Clauos trabales, & cuneos manu
Geſtans ahena, nec ſeuerus
Uncus abeſt, liquidúmq; plumbum.

Eodem vtitur hieroglyphico Tullius Verrinis, vbi ait: Et vt hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clauo figeret, cum conſilio cauſam Mamertinorum cognoſcit, & de conſilij ſententia Mamertinis ſe frumentum non imperaſſe pronunciat.

SOSPITAMENTVM.

QVi verò clauus aheneus, nonnunquam & ferreus in poſtico pariete templi, quod Mineruæ dicatum erat, in Capitolio viſebatur, præſentanei remedij ad mala quæ impendêre viderentur, ſignum habebatur, atq; amuletũ erat præcipuè contra peſtilentiam, eoq; vim morbi ſiſti perſuaſum fuit. Figebat eũ Conſul ſolenni ſacro. Et aliquando Dictator ſolius figendi claui cauſa creatus eſt: quo in albo Cincius Manlius, Gn. Quintilius, & alij nomẽ habent apud rerum ſcriptores. Cuiuſmodi rei adhuc Romæ extat monumentum hoc: F

M. ORATIVS CONSVL EX LEGE
TEMPLVM IOVIS OPT. MAX. DEDI-
CAVIT ANNO POST REGES EXACTOS.
A CONSVLIBVS POSTEA AD
DICTATORES, QVIA MAIVS IMPE-
RIVM ERAT, SOLENNE CLAVI
FIGENDI TRANSLATVM EST.

ANNVS.

ERat & alterius generis clauus, qui Septembribus Idibus figebatur per annos ſingulos in ſacrarum ædium parietibus, ad annorum numerum colligendum, quia paruus tunc erat literarum vſus: iſq; clauus annalis appellabatur.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE CVNEO.

COntrà verò Cuneus, quæ vel natura ſunt ſolida, vel arte compacta, conglutinata & applicita ſunt, diſcutit atq; diſſoluit, diſciſſaq; ſeparat, & à clauo totus diuerſus abit. Ideoq; inter inſtrumenta neceſsitatis, quæ fortunæ operam ſuam ſubminiſtrat, adpingitur. Super eo eſt igitur diſſerendum.

DISSOLVTIO.

POſito ſiquidem firmandi ſigno, quod per clauũ indicatur, vbi ſcilicet fortuna quippiam ſtabiliuiſſe videat, cùm & eiuſdem munus ſit, ea quæ firmiſsima iudicentur, in humanarũ rerum ludibriũ diſſoluere, loco dimouere, diſcutere, atq; diſiicere, additus eſt ad neceſsitatis inſignia cuneus, qui nimirum, vti dictum, diſſoluendi, diſcindẽdi, atq; ſeparandi ſymbolũ eſt. Et veluti per clauũ firmatũ aliquid oſtẽdimus, ita per cuneũ, infirmatũ aut loco dimotum indicamus. Additũ & ahenea hęc geſtari manu, vt viciſsitudinis huius perpetuitas nunquã defutura cõmonſtretur: ſiquidem, vt ſæpe alibi docuimus, perpetuitatẽ indicat
B æs, propterea quòd rubigine nõ abſumitur: ideoq; Vegetius probat ęreos clauos configendis nauibus, quos ferreis anteponit, ꝙ eos tẽpore & humore celeriter rubigo cõſumat: illos etiã in fluctibus permanere incolumes manifeſtũ ſit.

DE VNCO.

QVæ verò de Vnco & Plumbo ſubſequuntur apud Horatium, ad eandem faciunt ſententiã: ſiquidem vnco trahi, qui loco deiecti fuerint, læſæ præſertim maieſtatis rei, ſolitum, apud rerum ſcriptores ſæpe legimus: quare congruit vncus cuneo.

DE PLVMBO.

PLumbum verò clauo perquam ſimile eſt, propterea quòd eo infuſo, & ſtatuæ, & aliæ operum ædificiorumq; moles cohęreſcunt, & firmitate ſtabiliuntur: & ſuapte natura eſt adeò ponderoſum, vt etiam ſi non ad operis adhibeatur firmitatem, quam difficulter loco dimoueas, per ſe valeat ſignificare.

HEBETVDO.

C ALioqui plumbum hebetudinis indiciũ eſt. Nam cùm velociſsima eſſe debeat mẽtis agitatio in eo qui acutioris ingenij laude cõmendandus ſit, vbi quẽ tardiorẽ ad ea excogitanda, cõſulenda, cõſtituẽda, adeunda, peragendáve, quæ vſu veniũt, inſpexerimus, à contatione ipſa, vel ab immobilitate, plumbeũ ingeniũ per cauillũ exprobramus. Vnde Tuſculanis Cicero: Niſi ſanè in Phyſicis plumbei ſumus. Et pro inefficaci, & inutili, atq; inani ſermone, plumbeũ gladiũ aut pugionem plumbeũ apud eundum Tulliũ inuenias.

ILlud etiã in diuinis literis obſeruatur, quòd iniquitas per plumbum intelligitur. Iniquitas enim, ſecundum Zachariæ Prophetę viſum, ſuper plumbi talentũ ſedet. Vetus enim ponderis modus eſt talentũ. Ideoq; Pharaonis exercitus, vtpote qui in iniquitate permanſit, tãquã plumbum in imas aquas peſsũ iit, ibiq; ſupinus in cauo profundi alueo recubuit, vt ait Adamãtius.

INIQVITAS.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Vectis & Clauis.

DE VECTE.

QVid pondus significaret indicauimus: sed reliquũ est instrumentum ponere, quo magna quantumlibet pondera facilè moueantur.

ARS NATVRÆ VICTRIX.

IS vectis est, per quem, artem humana industria comparatam, quę naturam longè vincat, indicamus, negotia ve perdifficilia minimo conatu cõfecta. De vecte sanè, deq; aliis machinis Antipho poëta senariolo eo, quem citat Aristoteles Mechanicis, arte nos ea superare docet, quibus rei natura ipsa repugnare videbatur. Magnas enim rerum moles loco dimouemus adacto vecte, hypomochlio, quẽ nostri Suppressam vulgò vocant, centri loco summisso, pondera supra omnium, qui rem non inspexêre, fidem tollimus, & eorum qui inspexêre, sed causam non intellexêre, admiratione, huc illuc arbitrio nostro promouemus. Atq; hoc est quod in primis admirabile dicit Philosophus, quod quispiam pondus virium imbecillitate loco mouere non potest, id ipsum facilè commouere, & hac illac q; ducere, adiuncto vectis pondere tam exiguo, si reliquæ molis motæ magnitudinem contempleris.

DE CLAVI.

DRæstat vtrunq; clauis, quod & cuneus & clauus: eadem enim aperit & claudit, hoc est, ligat & soluit, & in manu Iani prę cipuè statuebat.

DE qua quidem multa poëtę nostri. Sed vt figmenta, vbi agitur seriò, prætereamus, Fabij Pictoris, si modo legitimum est id opusculi, interpretationem afferemus, qui Ianũ dicit ad pudorẽ & sanctimoniam, domorũ primùm valuas, seras & claues excogitasse, ab eoq; ianuas appellatas: vnde claues in simulacris, in beneficij huius memoriam gestet.

PVDOR.

SECVRITAS.

ALij dicunt securitatis eius signum esse, quæ passim eo regnãte fuit: domos enim omniũ religione ac sanctitate munitas fuisse prædicant. Alij à cludendi aperiendiq; anni officio, quod munus eius esse Dei putabant, claues additas arbitrantur: eaq; de causa Clusium & Patultium appellatum. Ad huius instar Apollo cognomento θυρεάτης colebatur apud Græcos, quòd ineuntis & exeuntis anni arbiter haberetur. Ianum verò eundem esse ac Solem, à multis vbique disputatum.

PORTVNVS.

NEq; tamen Ianus tantùm cum clauibus, verùm & Portunus cum claui figurabatur in manu: nam & portarum Deus esse putabatur.

PARTVS.

ERat etiam olim ritus, vt nuptialibus inter alia clauis quoque mulieribus traderetur. Id aiunt boni ominis causa fieri solitum, ad partus scilicet facilitatem illis comprecandam. Et hoc significato in sacris literis sæpe inuenies, Vuluam aperire.

PIE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

APIERIVS VALERIANVS AD MAGNIFICENTISS. VIRVM ALOISIVM CORNELIVM, DE IIS QVÆ PER LAPIDEM, ET ALIQVOT AEDIFICIORVM PARTES ſignificantur, ex ſacris Ægyptiorum literis.

CVM mecum reputo, Vir magnificentiſſime, nulla verò nō hora reputo, quantus ſit tuus erga me amor, quæ beneficentia ſemper extiterit, ſuffundi me verecundia neceſſe eſt, quòd tibi nunquā alia ratione reſpondere cogitarim, quàm redamando, beneficentiæ verò hactenus immemor mihi fuiſſe videar. Nā quod ad amorem attinet, cōmune id eſt cum plurimis, cùm tu innumeros alios, imò quotquot ſemel allocutus fueris, ad te amandum, colendumq; trahas, & iucundiſſimo ſuauis naturæ tuæ blandimento nouos quotidie amicos pares: adeò ſingularis eſt integritas illa tua dubio procul incōparabilis. Sedenim quamvis hoc maximi faciendum ſit, longè maioris ponderis apud me eſt benignitas, qua me ſemper es tam liberaliter proſecutus: cui ſi parem referre gratiam nō
B poteram, ſaltem eius prædicatione liberarē me à diſſimulationis ſuſpicione, quæ meritò ſuboriri poterat, niſi aliquando eam confeſſus eſſem. Nunc igitur cùm labores meos in Aegyptiorū hieroglyphica, qualiacunq; ſint, publicare conſtituerim, pro amicorum moribus & ingenijs conuenientis materiæ commetaria in hunc & illum diſtribuere conſilium fuit, atq; ita hoc de Lapide & fabricis nonnullis, tibi deberi exiſtimaui, quando hodie nemo priuatorum hominum fabricæ rationem, pulchritudinem & elegantiam te vno melius intellexit, intellectamq; in vſum & artem euexit. Quòd ſi digna magnanimitatis tuæ ſors fato aliquo tibi obtigiſſet, ætas noſtra nulli veterum in rei tam præclaræ amplificatione cedere iudicaretur. Accipies igitur Lapides meos primam ædificiorum omnium materiam, eóſq; ita tractabiles, vt vel in aëre manſurum opus ædificare poſſis, quod contra fulminum caſus incolume reſiſtat, nullam fluuiorum illuuiem pertimeſcat, terræ motus, hiatus, eructationeſq; omnes aſpernetur: quæ ſi tibi aliqua parte arriſerint, magno ego beneficio affectus mihi videbor, qui multis olim à te commodis acceptus, per nugarū mearum diſtributionem obligationis illius meæ partem aliquam tibi depenſam exiſtimaueris.

C DE LAPIDE.

ANteaquam ad ædificia aggrediamur, de Lapide prius dicere conſentaneum eſt: non enim quiſpiam niſi materia prius comparata, fabricare incipit. Sedenim & rudis lapis ſua apud antiquitatem omnem habuit ſignificata. Neq; fortè Romani temerè Iouem lapidem iurabant, apud quos futurum erat vt veræ pietatis fundamentum ex petra ſolida iaceretur. Petra enim erat Chriſtus, de quo paulò inferius dicturi ſumus: nūc enim à Gentibus incipere viſum eſt. Multipliciter ſiquidem apud hos & illos lapis in cultu fuit: vt apud Thraces colebatur ſaxum, in quo veſtigiū Herculis impreſſum eſſe perſuaſum habuêre. Et Arabes, vt legere eſt apud Maximum Tyrium, tetragonum colebant lapidem. Apud Romanos lapis altera extra portam Capenam erat, qui cùm ſiccitas temporis frugibus officeret, intra vrbem ſolenni pompa ferebatur, & ſtatim pluuia, vt memoriæ proditum eſt, cadebat: propterea q; Manalis appellabatur, quòd eius beneficio impetraretur, vt aquæ è cœlo manarent.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PERPETVITAS. D

APud eosdē lapideus Terminus in Capitolio diuinis est honoribus celebratus: autoresq; sunt, saxum illud fuisse, quod Saturnus deuorare non potuerit propter magnitudinē, cùm Iouem deglutire se crederet. Nam vetusta illa superstitio omnis, cōminiscendis fabulis implicabatur. Cassiodorus, vt quæ recepta sunt ponam, meminit aruspicem interrogatū, quando imperium Romanū casurum esset: respondisse, quando saxum Capitolij cadet: addidisseq; insuper, si eueniret vt vnquam caderet, futurū vt post XXX annorum millia iterum resurgeret: tanta eius artis fuit impudentia: nisi aruspex is per tantæ multitudinis numerum perpetuitatem intellexerit, quam apertius explicuit Maro:

His ego nec metas rerum, nec tempora pono, Imperium sine fine dedi.

Atq; alibi: *Capitoli immobile saxum.* Nam & serpens apud Homerum post nouē passeres deuoratos in lapidem mutatus, significasse dicitur, captæ euersęq; Troię gloriam nullo vnquam tempore perituram, vt scilicet Calchas attestatus erat, ὃ κλέος οὔποτ' ὀλεῖται. quanquam super hoc aliter alibi.

FIRMITAS FOEderum. E

SEd vt significationes, quod nostrum est institutum, prosequamur, illud omnibus constat, lapidem fœderum firmitatis hieroglyphicū fuisse, quòd teste lapide apud veteres fœdera sint firmari solita, quæ vt homines rata scirent fore, Fecialis agnum læua manu, dextera silicem retinens, si falleret, Iouem cęterosq; precatus Deos, ita se mactaret, quemadmodum ipse agnum: & secundum imprecationem saxo caput pecudis elidebat: quæ latius explicata sunt apud Polybium libro tertio in fœdere cum Carthaginensibus primùm icto, quod æneis tabulis inscriptum in æde Capitolini Iouis diutissimè permansit. Et tale aliquid VII Epistolarum, quas vulgus Familiares vocat, apud Tullium, epistola eius libri prima, vbi de histrione Æsopo loquitur. Erat & iuramenti species per lapidem simpliciter, vt Athenienses iurare soliti, quod Aristoteles & Philochorus subinnuunt: & Demosthenes contra Cononem, τῶν τε παρόντων καθ' ἕνα ἡμῶν οὑτωσὶ τὸν λίθον ἄγοντες, καὶ ἐξορκοῦντες. Id quod sacratissimum intra se continet veræ diuinitatis arcanum: nam apud Hebræos, AB, pater: BEN, filius: ABEN, lapis. Hic verò lapis ille est, si mysticum sensum introspicias, quem non temerè propheta memorat, & Petrus principibus populi & senioribus obiectat, quòd eum reprobauerint ædificantes, atq; mox cōstitutus fuerit in anguli caput. F

FIRMA PROSPERITAS.

NOn præteribo illud, lapidem è cœlo lapsum felicissimi constantisq; successus in gerendis rebus aliquando fuisse signū: vt qui ad Ægos flumen visendæ magnitudinis è cœlo delatus traditur paulò antequā Lysander angustissimo temporis spatio, tam magna, tam cōtinua felicitate, tam gloriose faceret aduersus Athenienses. quamvis perniciosum auguriū Aristotimo Æliensium tyranno præstitit saxum è sublimi loco ab aquila demissum in eam tecti partē sub qua tyrannus cum vxore cœnam, quæ instruebatur, opperiebantur: nam paulò pòst ab Hellanico & alijs ciuibus fœdissimè trucidatus est.

PIETATIS NOSTRÆ STABILITAS.

SEd quod ad saxum ab ea volucre demissum facit, in Aquilæ Commentario statu

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſtatutam firmiter ſedem per Lapidem in nido ab ea alite poſitum ſignificari do
cuimus: quicq; & cuiuſmodi ille lapis eſſet, quæ que ex eo vtilitates haberentur,
antiquorum ſecuti opiniones, cõmemorauimus. Vt verò nunc Ægyptiorum
cõmentum magis approbemus, quidnam aliud Petra quàm firmamentũ & ſta
bilitatem affert? Vnde Pſalmo XXX qui apud Hebræos XXXI eſt, habetur:
Quia petra mea & munitio mea, quippe veluti arx in rupe ſita, et turribus muni
ta. In vulgatis, robur legitur: interpretes alij, fortitudo mea: Romanus firma-
mentum habet. Nam cùm nos paſsim Chriſtũ aſſertorẽ noſtrum petrę nomine
accipi legamus, per petram nimirum pietatis noſtræ ſtabilimentum intelligi-
mus, ſuper qua Eccleſiam ipſe ſuam ædificauerit, quòd verè ſit diuinitùs decan-
tatum paſsim, Capitoli immobile ſaxum. Romano enim Pontifici hæc promiſ-
ſa ſunt, quippe Petro, qui Romę (nemo hoc inficiari, niſi imperitus, auſit) ſedẽ fi
xit: cui, vt Euangelia teſtantur, poteſtas data eſt in orbem vniuerſum: quem lo-
cum etiam Theophylactus diligẽter examinans, non vnius inquit Eccleſiæ, nõ
vnius prouinciæ imperium eſt Petro & ſucceſſoribus eius demandatum, ἀλλὰ
B πάσης τῆς οἰκουμένης, ſed vniuerſi, ait, terrarum orbis. Ad hanc ſententiam facit Nabu-
chodonoſoris ſomniũ, quem ναυοκοδόσορος appellat Strabo, qui per quietem ima
ginatus eſt, ſe ſtatuam cernere viſendę magnitudinis, cuius caput aureum eſſet,
humeri & brachia argentea, ex ære venter, & femora: crura & pedes ferrei, luto
ferruminati: ac ſaxum mox ingens, impulſore nullo, repentè iugo montis auul-
ſum in ſtatuam procubuiſſe, eamq; incurſu eius proſtratã & attritam in pulue-
rem abijſſe, qui ventorum mox flatu diſsipatus eſt: ſaxum mox adeò creuiſſe, vt
totam ſua magnitudine terrã occuparet. Cuius quidem ita conſpectæ ſtatuæ ſi-
gnificatum Daniel, qui & Azarias, Propheta potius quàm coniector, ita expli-
cauit, vt per caput aureum diceret Aſſyrium regnum demonſtrari. Brachia &
humeros argenteos, duos eſſe Reges, qui imperium illud euerſuri eſſent, atque
horum alterum æramento ſimilem, moturũ ab Occidente in huiuſmodi regni
perniciem & euerſionem. Mox rerum ſummam ferreum excepturum, lateq; o-
mnia obtenturum. Alij poſt rem geſtam faciliore coniectura, imò animaduer-
ſione potius oblata, ex ſubſecuto rerum euentu ita ſtatuæ rationem accepêre, vt
C dicerent aureum illud caput Aſſyrium quidem regnum ſignificaſſe, quod pri-
mum omnium fuit in terris conſtitutum. Sed per argentea brachia, hinc Arba-
cem Medum, illinc Cyrum intelligunt, quorum àlter Aſſyrio ſublato imperio,
regnum Medicum, alter Perſicum conſtituerit. Per ventrem & femora ahenea,
Alexandrũ Macedonẽ, qui rubicũdo colore fuit, ſignificari, qui ab occaſu pro
fectus Orientẽ ſubegit: cuius regnum poſt eius mortem à ſucceſſoribus, quos
per femora poſsis intelligere, ſciſſum eſt. Per ferreos pedes Romanos interpre
tantur, qui magis adhuc occidui quàm Macedones fuêre, Macedonumq; opi-
bus euerſis, latè ſunt terris omnibus dominati. Hæc quidem illi tam verè, quàm
etiam ingenioſe, omnibus dubio procul approbanda protulêre.

CHRISTVS.

SEd quod ad ſaxum pertinet, neq; hi exequuntur, neque Ioſephus explicare
voluit, conſultò ſe interpretamentum illud præterire ſilentio profeſſus, quo
niam ex hiſtorica lege, præterita ſcriberet, non futura. Quod quidem homo Iu-
dæus ideo mihi videtur ſubticuiſſe, ne quæ de Chriſto ſubſecutura manife-
ſtè conſpicere poterat, prodere cogeretur. Cui enim dubium ſit, per ſaxum il-
lud, quod vniuerſam ſtatuam, atqueadeò totum vniuſcuiuſq; ſtatuæ cultum ſu

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſtulit atq; diſsipauit, Chriſtianã intelligi pietatẽ, cuius ſonus, peruulgata quip- D
pe doctrina, in omnem terram eſſet exiturus, pontificemq; ſummum Petrum, et
ſucceſſores, non vni tantùm prouincię imperaturum, ſed, vt Theophylacti ver-
ba repetamus, vniuerſo terrarum orbi leges & ſalutifera præcepta præſcriptu-
rum: quod etiam tradit Cyprianus lib. cõtra Iudæos altero, cap. 15. 16. 17. Quod
verò dictum eſt à Daniele, lapidem ſine vllius manibus impulſum, id porrò eò
ſpectare ait Heſychius Hieroſolymitanus, quòd ſine congreſſu viri & mulieris
conceptus eius proceſsit, & partus. Ita alibi: Quòd ſi altare lapideum feceris mi
hi, non excitabis illud de ſectis lapidibus: ſi enim cultrum admoueris ei, pollue-
tur: neq; enim ſecta, neq; dolata eſt Chriſti caro ab vlla hominis manu. Apud
Eſaiam quoq; celebre eſt, Chriſtum hieroglyphicè per lapidem intelligi, vt eo
loco, Ecce ego mitto in fundamenta Sion lapidem precioſum, electũ, ſummũ,
angularem, honorificum: quæ omnia agnoſcit & Petrus epiſtola prima, addi-
to, futurum vt qui crediderit in eum, minimè ſit aberraturus. Ipſa ad Eſaiæ ver-
ba ait Irenæus, vti non ex voluntate viri, ſed ex voluntate Dei aduentum eius,
qui ſecundum hominem eſt, intelligamus. Nam & quod Daniel lapidem ſine E
manibus exciſum ait, hoc idem ſignificat: id enim ſine manibus eſt, quod nõ o-
perantibus humanis manibus, hoc eſt, virorum illorũ qui ſolent lapides cæde-
re, nulla ſcilicet viri opera eius in hunc mundũ aduentus futurus erat: hic enim
lapis à terra ex virtute & arte cõſtat Dei. Et apud Hebręos Pſal. XXVII, primo
ſtatim verſu: Clamo ad te Domine, qui petra, arx, & præſidiũ meum es, quò ſci-
licet hoſtes nunquam accedere potuerũt. De petra hac Tertullianus, vbi circũ-
ciſionem vtranque comparat: Circumciſis, ait, nobis petrina acie, id eſt, Chriſti
præceptis: petra enim Chriſtus, multis modis & figuris prædicatus eſt.

QVoniã verò, vt Theologi conſentiunt, pe-
tra Chriſtus eſt, animaduertendum in pſal-
mis, vbi de paruulorum alliſione ad petram ſer-
mo eſt, id nobis omnibus ita faciendum, vt ſcili-
cet cogitationes, affectuum prauorũ plenas, pue-
riles & fatuas, priuſquàm adoleſcãt firmitatemq;
conſequantur, deliberationiq; adhæreſcant, eſſe
quamprimum ad Chriſti petram allidendas. ita
ſentit Euthymius, idemq; prius dixerat Adamã
tius. Hic ille omnino lapis eſt, vt ſæpe dictũ, qui
ad anguli ſtatuitur caput, quem ĩj reprobauerũt,
qui vſum eius non agnouerunt. Repudiabant e-
nim eum inter Iudęos ſacerdotum principes, & vt Samaritanum explodebant,
ſeductoremq;, & nouarum rerum autorem criminabantur: cùm ecce in ædificij
angulum à Deo translatus eſt, ibiq; poſitus, & firmiter ſtabilitus, duos coniun-
xit parietes. Iudæorum vnum, eorum inquam qui pietatem hanc ſecuti ſunt, &
Gentium alterum, qui baptiſmum ſuſcepere.

PRAVARVM COGITA-
tionum excuſsio.

F

SENSVVM EXPERS.

PLerunq; autẽ per lapidem expertẽ ſenſus hominẽ intelligimus: vnde illud
apud Comicũ, Quid ſtas lapis? Et Amaryllis à Theocritiano paſtore tota
lapis dicit, q; nullis amiculi, vt idẽ ait, precib. moueat. In hanc verò ſententiã vir
ſanctitate ante alios mortales omẽs inſignis, vatesq; ſummus, clamat in deſerto,
ſolitarioq; receſſu: Poteſt Deus è lapidib. iſtis ſuſcitare filios Abrahamo: quippe
de

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

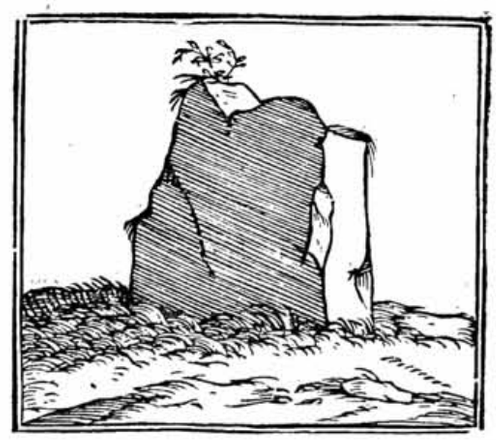

A de ſtupidis, penéq; brutis hominibus, qui nihil adhuc diuinum ſapiunt, propterea q; tanquam lapides ſine ſenſu ſunt. Nam qui lapides adorabant, lapidibus ſimiles, vt in Pſalmo eſt, euadebant. In Exodi cantico ſcribitur, Vertantur in lapides, donec pertranſeat populus tuus Domine: quem locum ita interpretatur Adamantius, vt intelligat de gentibus dictum, quas tantiſper lapideſcere ſupplicetur, donec pertrãſeat populus Iudæorum, cùm illud ſubſecuturum eſſet, vt deletis illis, & à Deo recedentibus, gentes lapidem exuturæ eſſent, proq; duro & ſtupido corde, viuentem, ſenſusq; & intelligentiæ participem rationem, per Chriſtum ſuſcepturæ. Nam & Cyprianus, epiſtola libri ſecundi tertia, Euangelium illud, ex lapidibus excitari filios Abrahæ, de gentibus colligi ex Ioannis ipſius verbis interpretatur. Græcis quidem, qui lapides totiens in populos mu-
B tari fabulantur, anſam dedit vocabulorum vicinitas & ſimilitudo, quibus λάας, λάϑ & λάαϑ, lapis eſt, λαὸς verò populus, cùm fortè exiſtimarent tam facilem eſſe mutationem ex lapidibus in populos, quàm paruo momento λάϑ paroxytonus in λαὸς oxytonum tranſire poteſt. Sed ioci ſatis. Sanè apud Eſaiam primo ſupra quinquageſimum capite in huiuſmodi ſimilitudinem legas, Attendite ad petram vnde exciſi eſtis: quod paulo pòſt explicat, Attendite ad Abraham patrem veſtrum. Vt verò ad Euangeliũ redeamus, Eucherius ſecutus Origenem, ipſe quoq; de inſipientibus dictum intelligit, cùm præſertim alibi dicant diuinę literæ, Auferam cor lapideum de carne veſtra. Irenæus ita ſuſcitari filios Abrahæ ex lapidibus, cùm nos à lapidum religione remouit, à duriſq; & infructuoſis cogitationibus tranſtulit ad potiora, & fidem Abrahæ ſimilem in nobis conſtituit atq; firmauit.

DE MOLA.

C ET Mola lapis eſt, vnde molares lapides pro ingenti maſſa & pondere. Ipſa verò in diuinis literis hieroglyphicum habet ſuum minimè cõtemnendum.

HVMANÆ VITÆ COMMERCIA.

SVnt enim qui per molam humanæ vitæ cõmercia ſignificari velint, propterea quòd molæ ſemper duæ, atque alterius altera ita ope indiget, vt ſingulæ opus nullum faciant: vnde amicitiæ noſtræ neceſsitudines appellantur, quòd vnicuiq; neceſſe ſit habere amicum, cum quo ſua conſilia conferat, qui ſe mutuò adiuuent, & alter alterius officijs ſubleuetur. Vnde rectè, Væ ſoli, dictum. Eucherius locũ Euangelij, Duæ molentes in mola, eò trahit, vt per molas vtrunq; intelligatur teſtamentum (vtar enim eius verbis quæ per annorum millia in diſciplinæ noſtræ traditione receptiſsima ſunt, & maximè propria) quarum ſilicet molarum opera, labore quippe diſſerentium, veteris Teſtamenti triticum in farinam, quippe paſtum Euangelij, conuertatur.

DE ARIS, AEDIBVSQVE ET IANIS.

SEdenim ædificationem iam incœpturi, nihil prius quàm aras excitare videmur admoneri, vt quod auſpicatum eſſe cupimus, à diuũm immortalium cultu principium aſſumat.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

SI tamen prius id explicuerimus, cur in diuinis Hebræorum literis aquæ de petra profiliũt: Petra, inquit Philo, firmam Dei ſapientiam demõſtrat, vnde firma identidem exhauritur doctrina. Nã aquæ paſsim in diuinis literis, vt ſuo docuimus Commentario, ita pro diſciplina accipiuntur, vt apud Ægyptios ros pluuius, id quod etiam de manna pluuio in ſolitudine affatim redundante poſſumus interpretari. Sed hæc alibi, nos ad Aram.

PIETAS.

EA verò præcipua eſt aræ ſignificatio, vt noſtræ erga Deum pietatis indiciũ ſit, precesq; noſtras igne, vt veteres opinabãtur, internuncio ad Deum deferat. Vnde apud Maronem, Tango aras, mediosq; ignes, dictum, quòd inter humanam naturam & cœleſtem, ignis medium ita obtineat, vt merito dici poſſit internuncius. Materiæ autem adhæreſcit, & in ſublime ſemper fertur, tanquã rerum omnium noſtrarum conſcius, inferiora hæc cœlicolis manifeſtare videa- E
tur. Hinc ſacrificiorum ritus eo tempore quo naturæ tantùm leges obſeruabantur, non temerè inſtituti ſunt, & poſteaquàm clarior illuxit veritas, ignis ita ſacris noſtris adhibitus, vt ſi abſque igne Deo preces allegemus, vix litare poſſe nos perſuaſum habeamus. Quòd ſi, vt alibi latius diſſeruimus, inferiora hęc vla nos ſuperioribus cõciliare poſſunt, nihil eſt quod maiore ſit cum animo ſimilitudine, vtpote qui & lumine pollet, & illuſtrat omnia, ac perinde genios, ac Deum ipſum nobis repræſentare videatur. Quamvis impia improbaq; perditorum Anabaptiſtarũ factio tẽpore hoc, non igñes modò, ritusq; ſacros omnes in pietatis noſtræ ſignum exhibitos, extinguere, perdereq; conentur, ſed & etiã bonos mores, ipſumq; Dei cultum profanare aggrediantur. Dedicata verò nimirum ara ſacrificijs faciendis, & precibus allegandis, quibus diuũm animi nobis concilientur. Qui tamen eſſet apud veteres probatus ſacrificandi ritus, pauci admodum prodidêre. Deo ſiquidem Deorum omnium ſupremo, mente & intellectu ſolo, ſine ſermone, ſine ſono ſacrificabant. Vnde Crocodilus, quòd elinguis eſt, diuini ſilentij ratione habita, cultus apud Ægyptios. Spiritibus & F
beatorum animis laudes adhibebant. Cœleſtibus materia conſtantia, quæ ſcilicet ſimilitudine aliqua ad eos facere viderentur, vt ignem Soli, & huiuſmodi pleraque toto hoc hieroglyphicôn opere perquiſita: malis verò dæmonibus ne nocerent, vel vt eorum impuritas arceretur, libaminibus & nidore carnium faciebãt. Cæterùm Ægyptij veteres pecudibus aut ſanguine placare Deos ſemper abhorruerunt, precibus & thure ſolo contenti. Adegerunt verò eos Ptolemæi, ſacra Saturni Serapidisq; ſuſcipere, quod facere coacti, fana eorum extra pomœria poſuerunt, quibus hoſtiæ de more mactari debebant. Quanquam illaudato Buſiridis exemplo, homines poſtea immolari occeptum, cùm is apud proxima Nilo loca tyrannidem occupaſſet. Sed quod ad aras & pietatem attinet, in numis T. Ælij Cæſaris Antonini ſimulacrum eſt vtraque manu paſſa, ara appoſita, cum inſcriptione, PIETAS. Manus porrò paſſæ, vt in Cynocephali Commentario docuimus, adorationem ſignificant. In Hadriani Aug. idem ſimulacrum eodem habitu, ab cuius vno latere ciconia adſit, de qua loco ſuo: ab altero ara eſt corymbis ornata: inſcriptio, PIETAS AVG. In numo Diuæ Auguſtæ Fauſtinæ ſimulacrum eſt, quod læua pallam ſuſtentat,

alte-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A altera in ignē, qui de pulcherrimè facta ara promicat, libamina porricit, cum inscriptione, PIETAS. Est & ara posita ante signum, in cuius manu patera est libationi parata in numo Lucillæ: inscriptio, PIETAS. Eadem inscriptione pietas ipsa in Antonini numo dexterā exporrigit passam, læua in subiectam aram libat. Illa porrò passa dextera, adorationis, vt alibi loco suo declarauimus, indicium est. Supplicationes porrò fieri solitæ, aut cùm vota facimus, aut cùm damnati votis, gratias agimus. Hinc aliæ atq; aliæ inscriptiones in numis inueniuntur, omnes tamen ad pietatem ipsam referuntur, siue diuini numinis auxilium imploremus, siue vota persoluamus. In Iuliæ Piæ Felicis Aug. numo signum est læua pallam in vlnā sustollens, dextera in aram porriciens: inscriptio, VOTA PVBLICA. At in Hadriani numo cernere est duo simulacra, quorum stat vnum ipsius Imperatoris effigie, alterum læua palmę surculum tenet, dextera pateram offert Principi: inscriptio, ADVENTVI AVG. Est & Domitiani numus cum ara & igne superaccenso, cuius inscriptio est, PRINCEPS IVVENTVTIS. Pulcherrima verò omnium quas viderim ara est in ipsius Cæsa
B ris Domitiani numis, in quo ansas illas, vnde arę nomen nonnulli volunt, apertissimè licet intueri.

PROFVGIVM.

FVisse verò aras apud veteres, vti etiam nunc sunt, sanctioris asyli loco, nulli nō exploratum est. Hinc apud Maronem Priamus, omni alia salutis spe abiecta, ad aram confugit, cui dixerat vxor, Hæc ara tuebitur omnis. Et M. Tullij dictum pro Roscio Comœdo: Sicut in aram confugit ad huius domum. Et apud Terentium: Nemo te accusat Syre, ne tu aram tibi, aut deprecatorem pararis. Et Ouidius de Tristibus:

Unica fortunis ara reperta meis.

MISERATIO.

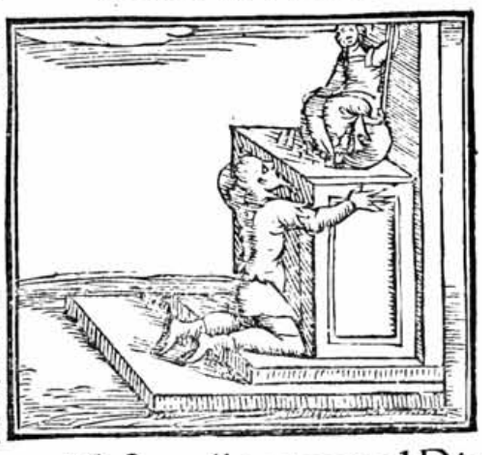

APud Athenienses ara peculiaris fuit miserationi sacra, de qua Papinius poëta, & Lactantius grammaticus, neq; non Apsinis in Rhetoricis meminêre: & Plutarchus lib. de Superstitione, φεύξιμον βωμὸν eam appellat. In profugij sa-
C nè significato Vestam pro ara poni apud Xenophontem inuenias rerum Græcarum libro secundo: ἀκούσας ταῦτα ὁ θεραμένης ἀνεπήδησεν ἐπὶ τὴν ἑστίαν· Hæc cùm Theramenes audisset, ad Vestam sibi profugium parauit. Et sacrificalis ara Vesta est Polluci, præcipuè verò quę in Prytaneo fuit, vbi inextinctus ignis asseruabatur. Et triginta curiarum Vesta collocata apud Dionysium Halicarnasseum antiquitatum secundo. Tale quiddam & apud Tranquillum in Tiberio.

XII IANI COLONIÆ.

QVòd verò arę XII Iani simulacro adsculpi solitæ sint, sunt qui ob id factū putent, quòd Ianus pomœria & aras duodecim Hetruriæ colonijs sacrasset. Alij aras illas XII ad mensium numerū dedicatas aiunt, quòd Ianus pro anni tempore sit Romanorum religione pingi solitus. Nam de CCCLXV diebus, quos gestu manuum referret, alibi disseruimus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ROtundam ædem Veſtæ Numa Pompilius Romanorum Rex conſecraſſe fertur, quòd eandem eſſe terrã, qua vita hominũ ſuſtentaretur, crediderit. Eam pilæ formã eſſe, vt ſui ſimili templo dea coleretur. Pro eorũ verò ſententia, qui per Veſtam nil aliud quàm puram flammam intelligebant, de ſtrongilari lapide, qui deam figuræ ſimilitudine referret, alibi diximus.

TERRA. D

MVNDVS.

ET mundo ædem veteres ea qua conſpicitur forma poſuerunt, mundumq; eam appellauêre, ab eo mundo, inquit Cato in cõmentarijs Iuris ciuilis, quę Feſtus citat, qui ſupra & infra nos eſt. Eius inferiorem partem veluti Dis manibus cõſecratam, clauſam omni tempore cuſtodiebant, neq; niſi ter in anno, patefaciebant, vt ait Atteius Capito, quippe diebus his, poſtridie Volcanalia, & ante diem ſextum Idus Nouembris, & ante diem tertium Non. Octobris: quos dies, ait Feſtus, etiam religioſos iudicauerunt, propterea quòd eo tempore, quæ occulta & abdita religionis deorum Manium eſſent, veluti in lucem adducerentur, & nihil eo tempore in Repub. geri voluêre. Itaq; per eos dies non cum hoſte manus conſerebant, non exercitus ſcribebatur, non comitia habebantur, non aliud quicquã in Repub. niſi quod vltima neceſsitas admittebat, adminiſtrabat. Volcanalia autem antiqua monumẽta in Circo Flaminio X. Cal. Sept. celebrare ſolita comperimus. In alijs, Fer. Volca. N. X. Calend. Iunias. Ibiq; N litera diem nefaſtum notat, apud Ouidium. Tubiluſtria Volcano XIII. Calend. Iun. E

DII OMNES.

OMnibus verò Dijs, Agrippa templũ rotundo ambitu Romæ dedicauit, eaq; de cauſa Pantheon appellauit: in quod quidem minus quàm in alia veterum monumenta ſæuijt ipſa vetuſtatis iniuria: idq; nunc Virgini Deiparæ dedicatum, magno mortaliũ concurſu inuiſitur, & ab ea qua factum eſt forma, nomen habet. Sanè Auguſtus Cæſar, qui templum id excitauit, licet Agrippæ inſcribi dedicatione ipſa voluerit, nulla commodiori forma deos omnes complecti poterat quàm orbiculari: de qua quoniam alibi dicturi ſumus, vlterius nunc de figura huiuſmodi loqui ſuperſedebimus: ſi tamen id dixero, Ariſtotelis dictum eſſe, veteres gauiſos dijs templa rotunda ſpecie dedicare, cuiuſmodi ſanè multa Romæ ſupereſſe adhuc, vel magna ex parte diruta, vel noſtræ pietatis dijs inſtaurata conſpeximus. F

IANVS.

IAno cõtrà, templa quadrata ſpecie dedicari ſolita, quatuor quippe pilis, quæ totidem fornicibus iungerẽtur, peruiosq; à frontibus quatuor aditus patefacerent, qui tamen in primario Iani templo ſolenni ſacro pacis tempore claudebantur.

MENSARII.

ERant autem & alij Iani, in quibus trapezitarum menſæ, vbi mercatorũ conuentus, & omnium quæ ad rem pecuniariam pertinent negotia tractabantur: de quibus Horatius:

O' ciues ciues, quærenda pecunia primùm,
Virtus poſt nummos: hoc Ianus ſummus ab imo

Perdo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Perdocet: hæc recinunt iuuenes dictata, senesq;*
Læuo suspensi loculos, tabulamq; lacerto.

Huiusmodi generis ædificia plurima Romæ erant, nunc vnum minus dirutum in velabro perdurauit iuxta ædem quæ D. Georgio dedicata est.

PAX. BELLVM.

QVod verò Iani templum in numis habetur, quadrata & ipsum specie, sed clatris, repagulis, & foribus præmunitum, ipsi tantùm Deo dedicabatur. Clausum hoc, pacem indicare: adapertũ, belli tempus, non tam ex Vergilij carmine cantatissimo, quàm etiam ex numis passim in conspicuo est. Sed illud præcipuum numisma tum opere tum etiam inscriptione spectabile, in quo legitur, PACE P. R. TERRA MARIQ. PARTA IANVM CLVSIT. Fuit verò is, vt ex altera numi parte habet, IMP. NERO CLAVD. CÆSAR AVG. GERM. TR. P. P. P.

PROVIDENTIA.

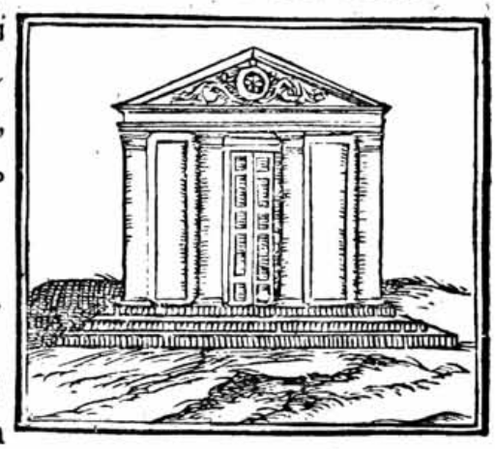

ALia etiam atq; alia templorũ exempla multifariam in numis habentur, quæ prosequi
B ad fastidium potius, quàm ad delectationem inclinaret. Illud dicã, in numo cuius inscriptio est, DIVVS AVGVSTVS PATER, ab altera parte legi PROVIDENT. Idem templum est in Imperatoris Constantij numo, cuius inscriptio est, PROVIDENTIA AVG.

SALVS. IVNO. DIVVS.

IN Domitiani numis templum est SALVTI AVGVSTI inscriptũ. In Volusiani, Dea in delubro sedens cum inscriptione, IVNONI MARTIALI, de quibus dicere hîc nullum est operæpreciũ. Neq; verò veteribus tantùm Dis, sed & iis quos apotheosi cõsecrabant, templum etiam dicare mos erat, vt videre est in Antonini numo, in quo templum est cum inscriptione, DIVO PIO.

SVBDIALES QVIBVS.

C TOta verò ædium sacrarum forma antiquitùs pro conditione numinis ædificari solita, quare ex ipsa statim ædis facie numinis qualitas intelligebatur. Iouis siquidem, fulguri, cœlo, Soli, & Lunæ, subdiales, vt Vitruuius monet, ædes, quę Græcè ὑπαίθρα dicuntur, ædificabantur, quorum numina, potestates, vimq; ac effectus omnes sub dio spectamus.

DORICÆ QVIBVS.

MIneruæ autem, Marti & Herculi numinibus, vt idem ait, virtute ipsa memorandis, ædes opere Dorico erigebantur: nullis quippe delicijs, neq; lasciuioribus florum ac foliorum ornamentis, neq; denticulatis coronis, ac guttis latis metopis, sed rudi ac hispido potius aspectu, qualis dignitas in viris expetitur, à peregrino omni cultu aliena.

CORINTHIACÆ QVIBVS.

AT Veneri, Floræ, Proserpinæ, & fontanilibus Nymphis, numinibus quippe delicatioribus, ob mollitiem atq; nequitiam Corinthiacæ constituebantur, genus quidem ædificij tum gracilitate operis, tum florum ac foliorum lasciuia, volutarumq; multiplici perplexitate, triglyphorum, ac aliorum ornamentorum varietate visu admodum delectabile.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

IONICÆ QVIBVS.

IVnoni verò, Dianæ, ac Libero Patri, cæterisq; eiusdē ordinis numinibus Ionicū adhibebant opus, medio quodā inter Doricū et Corinthiū temperamēto, quippe quod neq; horrorē & austeritatē ipsa operis simplicitate prę se ferat, neq; quidē eneruatā illam mollitiē ex tot ornamentorū luxuria cōmonstraret.

DE COLVMNIS.

NEque quidem templa tantùm, verùm etiā columnæ nō sine mystico aliquo intellectu fieri consuerunt, quarum & causas et rationes retulisse nō incōgruū videatur: siquidem hæc haudquaquā sunt ab Ægyptiacis inuentis dissimilia, dum aliæ firmitudinis, aliæ rei præclarè gestæ, famæq; supra mortalium conditionem advsq; cœlum attollendæ, aliæ captiuitatis, aliæ profligationis, aliæ opprobrij sint indicia.

TERMINVS.

CÆterùm antiquissimū fuit per columnā terminum significare, quòd columellas in terminis ponere mos fuerit. Hinc regionū multarum fines terminosq; columnas appellamus, vt in Hispania Herculis: eo enim vsq; & imperiū et labores ille suos extendisse fertur. Eodem modo in Africa sub Atlante mōte, & in Asia ad Euphratem fluuiū, & supra Armeniam terminos Romani Imperij columnas dixerūt, & eo significato Atrides Protei Menelaus advsq; columnas exulat, apud Virgiliū legas, quod pro Ægypti finibus positum notat Seruius.

GLORIÆ SVBLIMITAS.

INsepulchris verò, neq; non monumentis reliquis columnarum ratio fuit, vt cuius nomini dicatæ essent, gloria supra cæteros mortales attolleretur. Hinc illa Ennij de Scipione verba: Quantā statuā faciet populus Romanus, quantam columnā, quæ res tuas gestas loquatur? Hinc in argenteo numo videas columnam, cui medię ancile affixum est, vrna in summo superpositā, duabus hinc et inde laureis appensis, quā Senatus Diuo Augusto Vespasiano decreuit. Sed vt reliquas prætereā, duæ adhuc Romæ visuntur, quæ Romanæ potentiæ atq; splendoris testimonium faciunt, Traiano vna, altera Hadriano erecta, ad summam quarū altitudinē, quæ admodum excelsa est, per interiores gradus coclitis in modum circunductos cōmodissimus est ascensus: nō enim in re tam omnibus obuia nobis immorandum est. Decretæ autem in columnis statuæ à Senatu plerisque fuerunt, quos enumerare nostri non est instituti: rerū enim quæ tractandæ sunt multiplicitas, breues nos esse cogit. Illud admonuero, quod apud Plinium legitur, senatum Galbæ vt primùm licitum fuit statuam decreuisse rostratæ columnæ superstantem, placere nonnullis vt striatæ legatur. Antiquam autem esse celebritatem statuarum in columnis, ex eo manifestum, quòd C. Menenio supra columnā statua dicata est, qui Latinos priscos deiecerat vnà cum Camillo collega, quæ res, inquit Liuius, rara illa ætate fuit. Et illa adeò celebris Traiani columna colossum habuit superimpositum, cuius rei fidem faciunt eius numi.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE OBELISCIS.

HOrum loco Ægyptij suos erexerunt obeliscos, & Græci ἄξιον ὀβελίσκου dixerunt, cui maximi quiq; honores deberentur. Non ineptum autem fuerit animaduertere Ægyptiorum statuas, quę antiquitatem sapiunt, graciliores esse, & truncis oblongis propémodum similes, quod quidem non est artificum vel stupori vel imperitiæ imputandum, sed eorum potius diligentia studiumq; considerandum, quippe qui ita facerent, vt diuinitatem minimè corporatã esse ostenderẽt. Quare Euphranor pictor, idemq; fictor nominatissimus, quem in omni specie admirandũ perhibent, non ita fortè reprehensioni obnoxius, propterea quòd in vniuersitate corporum exilior fuerit, capitibus articulisq; grandior, cùm is præsertim primus dignitates, ac heroum insignia dicatur expressisse.

HEROES.

SEd quoniam in Heroas incidimus, id minimè dissimulabo, quòd Romani Græcos potius quàm Ægyptios imitati, heroũ statuas, & eorũ qui bene de
B repub. meriti essent, eo maiores faciebãt, provt eos maiori honore dignos arbitrabantur: de quo apud Macrobium. Hinc iocosum illud M. Tullij dictũ in fratris statuam: nam cùm in Prouincia, quam ille rexerat, clypeatã eius imaginem conspexisset ingentibus lineamentis vsq; ad pectus de more pictam, erat autem Quintus staturę paruæ, Frater, ait, meus dimidius maior est, quàm totus. Apud Virgiliũ verò Dido cùm voluntariã mortem excusat, quasi ea omnia absoluisset officia quæ à se exigi potuerint, nihilq; à se vlterius expectari posse, quod ad apotheoseos gloriam pertineret, ita secum ratiocinatur:

Vixi, & quem dederat cursum fortuna, peregi,
Et nunc magna mei sub terras ibit imago.

Cur verò magnam speret, enumerat merita:

Vrbem præclaram statui, mea mœnia vidi,
Vlta virum pœnas inimico à fratre recepi.

Oppida autem condere, inter ingentia ea facta recensetur, propter quæ Romulus & Liber pater, & cum Castore Pollux, Deorum in templa recipi meruerũt,
C vt apud Horatium. Cùm itaq; maiores iusto statuæ vita functis fieri solitæ essent, Onirocritæ, qui, vt sæpius ostendimus, hieroglyphicis adhærescunt, vbi quis supra humani modi staturam fieri se magnum conspexerit per quietem, mortem illi præsagiunt affuturam: & qui filium paruulum ad virilem magnitudinem imaginatus fuerit excreuisse, eius identidem mortem expectandam. Hinc Virgilianum illud super oblata visui defuncti corporis anima, Et nota maior imago: nempe quòd corporeis claustris veluti prælis exoluta anima post mortem latius dilatari videatur. Sedenim illa de honoribus opinio & verior est, & probabilior.

CHRISTI VICTORIA.

ILlud minimè prętereundum, sextidecimi psalmi inscriptionem apud Gręcos esse στηλογραφία: alibi aureum insigne Dauidis, vbi interpretes antiquorũ repetunt morem, qui columnas, imagines, aut statuas ijs qui strenuè feliciterq; militiam exercuissent, erigere consuerant. Id verò laudis victori Christo attributum, eo Psalmo declarari.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Columnæ.

APud autores Græcos locum Athenis fuisse legas, Ceramicum appellatũ, columnis vndecunq; frequentem, quæ in eorum memoriam erectæ erant qui pro patria pugnando cecidissent, inscriptione adiecta quo quis prælio oppetijsset.

PRO PATRIA OCCISI.

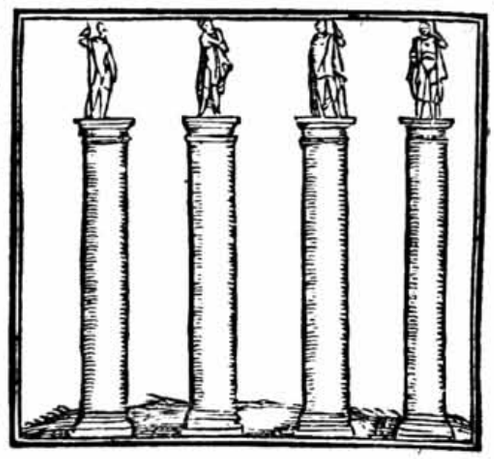

D

CLARITAS EX POETARVM SCRIPTIS.

PIndarus Timarcho Æginetæ Nemeis:

στάλαν ἀγλαὰν πρὸ δόμων λίθου λευκοτέρα κίονος.

Ponatur altè structa saxo Candidior pario columna:

vbi interpretes per columnam poëma intelligunt. Nam statim subdit ipsemet poëta, quantum claritatis addant poëmata in præstantis alicuius viri laudem elucubrata.

TELESILLA.

TElesillæ Argiuæ poëtica facultate celebri, galeata statua erecta est in columna, libris circa pedes adiectis, vt alibi diximus, quod maribus Argiuorum, qui prodierant ad bellum, ad vnum cæsis, fœminas armarit, & cõtra hostes eduxerit, eosq; vrbis diripiendę spe profectos retrocedere coëgerit. Exemplum muliebris virtutis inter pauciſsima sæpe commemorandum.

E

ISOCRATES.

ISocrati verò eloquentiæ magistro, statua in columna decreta est ab Atheniẽsibus, quòd octoiam & nonaginta natus annos, ab institutione nunquam cessauisset.

APOLLO AGYIEVS.

COnspicuæ fuerant apud Græcos columnæ quædã in coni formam desinẽtes, quas ante fores erigebant Apollini sacras, vt verò quidam dicunt, Baccho, vt plerique alij, vtrique: nam idem vtriusq; numen esse, ostensum alibi. Hinc Apollinem Horatius Agyieum nuncupauit. Eas nonnulli aras vocauerunt, sed columnarũ omnino habere speciem non inficiantur.

F

De his apud Sophoclem:

Ignibus odoris aræ Agyienæ nitent, Suffitu halantes myrrhæ lachrymas barbaro.

Sed cur non Græcos potius versus apponimus?

λαμπει δ' ἀγυιὰς βωμὸς ἀτμίζων πυρὶ σμύρνης σταλαγμὸς βαρβάρου θυώματος.

Ea verò de causa Agyieus dicebatur, quòd huiusmodi columnæ in compitalibus vicaneisq; vijs erigi consuerunt: ἀγυιαὶ enim viæ quæ ab vtraque parte exitus habent.

VICTORIA DE Persis.

EXcogitatæ etiam sunt columnæ trophæorũ vice, quæ victoriam ostenderent, cuiusmodi porticus cognomento Persica Lacedæmone visebatur, victorię illius index, quam Pausanias Agesipolidos filius consecutus est Platæo prælio, vbi parua manu ingentes hostiũ copias profligauit, in cuius pręclari facinoris memoriam statuas habitu Persico pro columnis porticu subiecêre.

CARY-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A CARYATARVM OPPROBRIVM.

SImile in Caryatas Peloponnesi populos exemplum editũ, quorum mulieres matronali habitu, stola quippe ad pedes vsq; demissa, in captiuitatem abductæ sunt, viris prius ad vnũ cæsis, totius Græciæ in eos cõspiratione facta, quòd Persicas partes aduersus Græciam secuti essent. Historiã in exemplo posuit Vitruuius.

BELLVM.

ALiqua etiam columna belli significatum habuit, vt quæ Romæ olim erat ante Bellonæ templum, super quam, quotiescunq; bellum cuipiam indiceretur, hastam iaciebant, eius scilicet ominis causa, quòd spes esset per huiusmodi susceptum bellum aut hostes à finibus summouendi, aut vltra prescriptos fines imperium proferendi. Ea autem columna Bellica dicebatur.

SECVRITAS.

INuenire est in numis aliquot columnam ad securitatẽ additã, vt in eo quem IMP. CÆS. VAL. HOS. MES. QVINTVS AVGVSTVS cusit. Ibi enim muliebre signum molli & B eneruato habitu stans, lęua columellę innititur, dextera palmæ surculum tenet supra verticẽ exporrectum: inscriptio, SECVRITAS AVG. Quæ quidem species cùm fortè antiquitùs fieri soleret, facilè credendum purpureos Tyrannos hinc ab Horatio dictos,

Metuere Fortunam Iniurioso ne pede proruat,
Stantem columnam, Atq; ita sublimi deiiciantur loco.

FIRMITAS.

NAm vetustissimũ omnino columnarum inuentum ad firmitatem fuit, quæ præsertim viriles appellatæ sunt, quas alio mox vocabulo, vti superius dictum, Doricas vocauerunt. Nam cùm Græci olim in colonias missi per Asiæ loca Caribus finitima regionibus quibusdam occupatis ædem Apollini Panionio ædificare statuissent, nullaq; adhuc esset symmetriæ proportio, nulla dimensionis norma, cõmenti tamen sunt à pedis mẽsura, quæ sexta pars est virilis corporis, columnas dimetiri, rati sic firmitatem ædificiis duraturã apposuisse: easq; C columnas nudas, sine vllo prorsus ornatu, vt virilem omnino speciem prę se ferrent, erexêre. autor Vitruuius. Sedenim & in diuinis literis colũna pro firmitate accepta, vbi prophetico ore dicit Dominus, Ego cõfirmaui colũnas eius, de terra loquens, non vtiq; quòd eam columnis subnixam esse diceret, sed virtutẽ, quæ terram in medio rerum omnium sitam suffulcit sustinetq;, per eam loquendi figuram symbolicam, seu dicere maius hieroglyphicã, nobis indicauit. Eam vtiq; firmitatem columnas appellari Basilius etiam interpretatur, & aliis sæpe locis instrumenti veteris eodem significato columnæ accipiuntur.

MVLIEBRES COLVMNÆ.

CVm verò Dianæ etiã ædem construere vellent, gracilitatẽ in columnis ad muliebris corporis effigiem cõmenti sunt, easq; octaua parte crassitudinis produxêre, spira etiam pro calceo supposita, capitulo volutisq; vti capillamẽto concrispatis, atq; aliis muliebrem mundum referentibus ornamentis additis.

VIRGINALES COLVMNÆ.

ADditæ his virginales etiamnũ columnæ, quæ Corinthiæ nuncupatæ sunt, & gracilitate & ornatu, propter ętatis teneritatẽ, & hilariores, & venustio-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

res. Puellæ ſiquidem & ſumptuoſius, & magnificentius ornari ſolent, quàm matronæ, quas cum vittis ſtola ſatis deceat ad honeſtatem. Neq; negarim, ſuccreſcente in dies hominum diligentia, aliis atq; aliis dimenſionibus columnas excidi cœptas. D

CALATHVS CERERIS.

OBſeruatio calathi, qui locorum vbiq; Cereris capiti ſuperponitur, de quo multa in alio cõmentario, cur id facere conſueſſent Ægyptij, diſſeruimus. Effecit itidem vt capitula in calathiſcorum effigiem columnis præſertim Corinthiacis ſuperaddi placuerit, quamvis Græci omnia ſuis inuentis libenter adſcribunt, & Callimachũ quendã cognomento Catatechnon prędicãt, qui genus id capituli primus excogitauerit, veriſimili etiã fabula, vt ad confingendũ feliciſsimi ſunt, adinuenta: Mulierem quippe Corinthiã quandã, amiſſa filia corpus ſepulturæ mandaſſe, ac ſuper tumulum calathum rebus iis oppletum, quibus maximè nata dum viueret, oblectabatur, ſtatuiſſe, atq; demum teſta ſuperimpoſita coopertũ reliquiſſe: accidiſſe verò vt calathus ille caſu ſuper acanthi radice ibi nata inſideret. quare verno adveniente tempore gramen id pullularet, & calathum foliis primùm amiciuerit, mox & floribus ornarit, cumq; cauliculi procreſcerent, obſtaculo ſuperſtratæ teſtæ concuruati, capreolos in volutarũ ſpeciem complicarunt: quo quidem obſeruato, ingenioſus faber venuſtam eam capitulorum ſpeciem meditatus ſit omnium applauſu cõformare. Commentum quidem hoc eo fauore legentium exceptum eſt, vt architecturæ magiſtri ſine vlla prorſus contatione illi aſſenſiſſe videantur. E

DE MVTILIS.

OBſeruare etiam eſt in omnibus ferè veterum ædificiis imagunculas quaſdam nunc virili, nunc bouilla, nunc alterius animalis facie, quæ vel mutilos, vel coronas ſuſtentant. Id ab Ægyptiacis inuentis non omnino alienum ſuo legitur ſignificato.

ATLAS.

NAm quantum ad humanã pertinet effigiem, Atlantem, totius quippe ponderis patientem, id ſignificare dicũt: & huiuſmodi ſuſtentacula nimirum à Græcis Atlantis nomine nuncupantur, quæ cur à Latinis telamonas vocari nonnulli dicunt, & antiquis architectoribus, & nobis incompertum eſt: ſi quid tamen ariolari licet, τλαμῶνας ſcimus eſſe lora, quibus ſuſtinetur clypeus, quibuſque brachium inſertatur, atq; etiam vinculum, quo enſis vel appenditur, vel manui nonnunquam, ne vehementiori aliquo excutiatur ictu, adalligatur: quare crediderim à ſuſtentando deſumptum nomen: τλάσται enim, τολμήσαι καὶ τλῆναι eſt, quod pati, & tolerari Latini dicunt. Illud ſuper Atlante vulgatum, geſtare eum humeris vniuerſam mundi machinam, de quo Maro: F

Vbi cælifer Atlas Axem humero torquet ſtellis ardentibus aptum.

Inde ſcilicet fabula conficta, quòd is omniũ primus Solis & Lunę curſus, ſyderumq; omnium motus, ortus & occaſus, certa quadam moueri lege deprehendiſſe creditus, eaq; diligenter obſeruata mortalium vſui promulgaſſe. Quòd verò pro Atlantibus bouilla etiam capita fieri ſolita dicebamus, vidimus id apud Melinos Romæ: habet enim Petrus compater meus bouillum caput aheneum quatuor circiter vnciarum magnitudine, pulcherrimè fabrefactum, eo geſtu vt aliquid omnino ſuſtentaſſe videatur, de quo tamen alibi diximus.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE PERPENDICVLO.

A

QVando verò in hæc ædificiorum opera prouecti ſumus, quid ſibi velit etiam Perpendiculum, explicemus.

ÆDIFICATIO, VEL POSITVM.

AEdificationem, vel poſitū aut conſtructum opus, per id appenſum linea, libratumq́, denotabant. Nullo enim pacto erigi poſſent ædificia, niſi facierum angulorumq́ rectitudo per perpendiculorum indaginem explorarẽtur: eaq́ præcipua eſt obſeruatio in ædificiis moliendis, vt ſtructuræ omnes perpendiculo reſpondeant, neque proclinationes, vt vocabulo vtar Vitruuiano, in partem vllam habeant.

RECTVS TENOR.

TRanſit & ad res alias id ſignificatum, & ad perpendiculum amuſsim adiiciunt, cùm quid vndecunq́ & quoquoverſum delibratum directúmve ſignificare voluerint: vtriuſque enim munus eſt, vt iuſtus tenor, ipſaq́ rectitudo adinueniatur. Sed perpendiculum in iis deſeruit, quæ ſurrigenda ſunt: amuſsis,
B & planis & obliquis, & omnibus denique vniuſcuiuſque corporis lateribus, per quæ recta linea fuerit deducenda.

DE CARDINE.

AD fabricam omnino pertinet cardo: quare ſi quid ſuper eo dicendum ſit, hoc potiſsimùm loco differendum.

AVTORITAS VEL SVMMA.

HAbet verò ſignificatum ab eo munere, quod in valuis, oſtiisq́ ſuſtinendis præſtat, ita vt nunc dignationem, nunc autoritatem, nunc rei ſummam ſignificet, ex arbitrio ſcilicet aut miniſterio cuius res vnaquæq́ pendeat, cuiq́ rerum pondera innitantur. Hinc in litibus & cauſis tale aliquid appellatur cardo, à quo ſcilicet tota perſuadendi ratio pendére videatur, quóve omnia congeruntur argumenta, ſitq́ ſtatus is, circa quem tam rei quàm accuſatoris conatus omnis vndecunq́ exerceatur.

CARDINALES SACERDOTES.

HAbet & pietas noſtra dignationis gradum à cardine nuncupatum. Nam veluti cardines in oſtiis admittendi excludendiq́ arbitri vident, ita illi ad-
C mittendorum exigendorumq́ operum, quæ ad Chriſtianam faciant pietatem, conceſſamq́ ſummo Pontifici autoritatem poteſtatemq́ tuendam, autores honorificentiſsimi perhibentur. Fratres hos appellat Põtifex M. decretaq́ omnia, legesq́ in comitiis iſtius ordinis perlatę, de conſultatione eorum, tametſi omnia per ſe poſsit, ſancire ſe profitetur. Is enim honos eis habetur, vt huiuſmodi ſententiarum rogationes in acta ſumma cum fide referantur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Palma.

PIERIVS VALERIANVS AD HIERONYMVM FRACASTORIVM, DE IIS QVÆ PER Palmam & Laurum significantur, EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS.

QVamvis parua admodum inter nos consuetudo fuerit, eóq; secessu Oliuetano Veronensis agri, quo mihi per continuum triennium frui temporum eorum permisit quies, dum tu Veronæ tuis, ego ibi meis tum studiis tum negotiis incumbebamus, vix ter facultas data, vt esse vnà possemus: neq; antea te Patauij, quò me ad Philosophiæ studia contuleram, videre licuerat, quòd inde paulò antè discesseras, quàm ego advenissem: tua tamen te virtus ita mihi ex eo tempore conciliauerat, vt quem ob summum ingenium, summámq; doctrinam plus te vno diligerem, certè neminem haberem, omnium enim voce cõmendationeq; politissimis literis, & liberalium omniũ artium studiis florebas, clarúsque & celebris habebare, vnde meus erga te, quem adhuc ex facie non agnoscebam, cœpit cultus, qui mox cum ætate accreuit simul, maioribus scilicet in dies ad virtutem profectúmq; tuum additis incrementis. Ab eo verò tempore quo bella illa calamitosissima, tam aspera, tam continua, me non modò ex tranquillo eo secessu exturbauerunt, verum tota etiam patria expulerunt, quandiu foris profugus, errabundus, inops vixi, tui semper memor, atque solicitus fui, quòd vicem etiam tuam, & bonorum omnium ingemiscebam, & vbicunque locorum ciues tuos dispersos etiam ipsos comperissem, nunc per Aligeros fratres Petrum & Ludouicum, nunc per Alithæum, Zauarisium, Turranios, nunc per alios amicos tuos, quos doctrinæ nomine veneror, curabam vt meus erga te amor tibi fieret perspectissimus: idq; officij ab aliquibus ex his mihi non indiligenter præstitum confido. Sed quoniam vel his testibus tam locupletibus mihi nondum satisfaciebam, decreui tandem quaqua ratione possem, aliquod huiusmodi mei erga te animi signum manifestius exhibere. Igitur cùm labores meos in Aegyptiorum hieroglyphica explicanda recenserem, pluráq; id genus cõmentaria in amicos distribuerem, túq; non in postremis esses, plantas duas insigniores elegi, Palmam & Laurum, eásq; à nostratibus longè diuersas, ex Aegyptiorum quippe lucis à me primùm in Italiam translatas, quas tibi dono mitterem. Palmam quidem, ob sublime illud ingenium tuum, quod ad excelsa quæq; prospero euentu sese attollere contendit, cuius euectus pennis toto primùm cœlo Epicyclos summouisti, tótq; priorum Astrologorum machinas demolitus, facilem & permeabilem Planetis viam complanasti. Laurum autem, quia tu re optimè in cœlo gesta, ad infima mox terræ loca descendisti, tanquam Hercules alter triumphabundus: sed qui in superiorem orbem non, vt ille, de visceribus terræ Cerberum traxeris, qui aconitum ad mortalium perniciem euomeret, sed ab Antipodibus Siphylum illam tuã admirandi vigoris plantã asportares, quæ morbis omnibus, tam cognitis, quàm incognitis, præsentanea remedia, & incolumitatem efficacissimè conferret. Quod verò ad plantas attinet, spero eas à te benignè suscipiendas, déq; earum surculis amicitiæ nostræ firmitatem colligari posse, quam diuturnam perpetuámq; fore mihi persuadeo: quia meus erga te amor, cultus, & obseruantia, talia mihi pollicentur: túq; vt ameris ab omnibus, ingenij, doctrinæq; tuæ monumenta, vno doctorum omnium ore celebrata deposcunt: quorum quidem operum, studiorúmq; tuorum omnium felicitatem agnoscimus, & omnium posteritati celebrem & illustrem fore plurimùm & ex animo gratulamur.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE PALMA.

PALMÆ ſignificata plurima traduntur, quorum præcipuè quatuor ex grauiſsimis autoribus ſeligere viſum eſt: quippe annum, menſem, iuſtitiam ſiue æqualitatem, atque victoriam: quorum ſignificatuum cauſæ diligentius examinandæ ſunt. Reliqua, vtpote manifeſtiora, ſponte, nulla ſolicitata cura, provenient.

ANNVS MENSI'SQVE.

CAuſę verò cur annũ Palma ſignificaret, tris eſſe perhibentur, eaq; omnium prima, quòd ſola omnium arborum per ortus Lunę ſingulos, ramos ſingulos progenerat. Atq; ita etiam ſignificatum menſis obſeruauerunt, vt per ſingulos Palmæ ſurculos, menſes totidem adnumerarẽt. Par itaq; vt ſi annus exprimi debeat, Palma duodecim ramis prædita figuretur. Sedenim, etiam ſi hæc nõ adfuerit curioſitas, annum omnino ſignificabit, vel quantum ad menſem attinet, quòd in oſsiculis eius ea maximè figura expeteretur quæ lunata eſſet, quam contra faſcinationes pollere plurimùm arbitrabantur. Lunam aũt maximè cauam, qualis eſt cùm octo & viginti dierum numerũ expleuit, cornibus ſcilicet infernè deiectis, menſis indiciũ eſſe in cœleſtibus loco ſuo dictũ. Dianaq; ipſa apud Homerũ Apollinis hymno, menſis & anni arbitros paritura, Palmã amplexata deſcribitur. Altera cauſa eſt, quòd Palma, vti Babylonij tradunt, referente Plutarcho, trecẽtas & ſexaginta vtilitates mortalibus elargitur, ideoq; anni ſimulacrũ & inſigne: tot enim diebus annus conſtat, intercalaribus quinque, de quibus in Vulture, ſubductis. Alia ratio eſt, quòd palmæ ſatus quatuor ex lignis, ſiue oſſa ea maluerimus appellare, quæ, vti paulò antè dictũ, in eius fructibus inſunt, fieri ſolet, quæ bina iuxtà compoſita ſubter, binaq; ſupernè colligantur, pronaq; omnia ſeruntur, quorum inde radices amplexu mutuo connectuntur, atq; ita primi ortus promiſcui coaleſcunt, & vnus ex cunctis caudex conficitur.

Annus quoq; ſolaris quatuor qualitatibus conſtat, quæ tamen ita mutuò cõnecti videntur, vt fallente de die in diem qualitatis ipſius mutatione, vnus quaſi caudex fieri videatur.

TEMPORIS DIVTVRNITAS.

NOn diſsimulabo quaſi κ' πάροδον, quod Quintius Græcus autor aſperum quendam locum, & admodum editum, ſuperatuq; perdifficilem ponit, in cuius vertice Palma conſurgat, cuius in cacumine inſideat virtus: ex montis vtique aſperitate labores varios, ex Palma temporis, vt Heſiodi interpres ait, diuturnitatem innuens. Non enim putabat quempiam ad perfectam aliquam virtutem pervenire poſſe, niſi per labores, quos diu toleraſſet. Temporis autem diuturnitas quo convenientius ſigno figuretur, quàm per id, quod anni & menſis habetur hieroglyphicum adeò manifeſtum? Sententiam hanc ita ſibi deſumpſit Quintilianus: Deſinit in aduerſa niti qui pervenit ad ſummum, ſcandenti circa ima labor eſt. Quod nos in adoleſcentia ita retulimus:

Incipit oppoſitam pedibus quirepere molem,
Eximio ſuperat grande labore iugum.
Vt tenet aërei placidiſsima culmina montis,
Languida felici membra quiete leuat.
Paſtus amaritiem rigidæ radicis acerbam,
Molliculi glutit dulcia mella faui.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hoc ſophiæ aſperioris iter Superantule pergas,
Dummodo poſt fellis pocula nectar habes.

D

ÆQVALITAS.

AEqualitatem verò ea de cauſa ſignificabat, quòd cùm initio Soli dicata fuerit ante laurũ, grauiſsimi autores aſſerunt, & Phœbum & victores hac, non alia quapiam arbore coronari ſolitos. Quę cùm ęquale eſſet victorum omnium præmium, æqualitatis inde ſymbolum aſſecuta eſt. Sanè Plutarchus & Pauſanias autores ſunt, Palmæ precium, qua multis in certaminibus victores ęquè coronarentur, à Theſeo primùm inſtitutum, cùm à Creta reuerſus in Delum appli cuiſſet, & Apollini ludos edidiſſet. Siue ea de cauſa ſit excogitatum, quòd arbor ea foliis ſit maximè æqualibus, ideoq́ victoribus conveniret, quòd æqua eorum laus atq́ præmium eſſet.

IVSTITIA.

FRuctum præterea reddit pari cum foliis æquilibrio, atq́ hinc iuſtitiã ſignifi cari voluerũt. Præter hæc incorrupta eſt Palmæ materies, ac propemodum ſenij neſcia, perinde ac decet incorruptos eſſe, neq́ vnquã temerè flecti aliorum E quorunquã arbitrio, iuſtitię adminiſtratores. Folia demùm, niſi vi tollant̃, nunquam amittit, quare illam congruenti epitheto ἀείφυλλον, atque etiam ἐμπεδόφυλλον appellauerunt, cùm & laurus, & oliua, & myrtus, ac aliæ quædam, quibus eſt perennis foliorum viror, ſuccreſcentibus aliis priora decutiant. Eademq́ immobilitas expetitur in iuſtitia. Quòd verò ponderibus reſiſtat, & in aduerſum incuruetur, facere idem Iudices debent, atq́ reluctabundi, ſeductores pellacesq́ omnes detrectare, neque muneribus, neq́ violentiæ cedere. In hanc ſententiam Leuitico celebrandis feriis XV menſis ſeptimi, Palmarum ſurculos, quos Græci ſpathalas à gladij forma vocant, legislator ſumendos præcipit. Theologi per eos iuueneſcentia iuſtitiæ germina interpretantur. Iuſtus enim, ait Pſalmographus, ſicut Palma germinabit, propterea quòd nihil eſt in vniuerſa Palma, quod reſpui debeat, ita tota ab intima medulla ad extremum vſq́ folium humanæ neceſsitatis vſibus eſt commoda, idq́ multipliciter, perinde ac in iis qui iuſtè viuunt nihil reperias, quod non vndecunq́ vtile ſit ac commendabile.

SOL.

NEque quidem ea de cauſa tantùm Palma Solis hieroglyphicum eſt, quòd F anni viciſsitudines referat, quantum quòd figuram ſolarium radiorum imitari quodammodo videatur. Vnde ſacerdotij veteris autores, qui vt Proclus ait, à rebus apparentibus ſuperiorum virium cultum adinuenerunt, ab hac ſimilitudine ſolare quid in Palma eſſe arbitrati ſunt. Et apud L. Apuleium legas, myſtico eo ſacro quo initiabantur Iſidi, caput, ad ſolarium radiorum ſimilitudinem oſtendendam, Palmæ candidæ foliis in modum radiorum proſiſtentibus redimitum.

VICTORIA.

VIctoriæ demùm in Palma ſignificatũ, ex numis, picturis, ſculpturisq́ omnibus vniuerſæ iam plebeculæ manifeſtum eſt. Eaq́ elocutio toties vſurpata Ciceroni: Docto oratori Palma danda eſt. In quadrigis qui Palmam primus acceperit. Quam Palmam vtinam dij immortales tibi Scipio reſeruent. & ſimilia. Et cauſam multi prodidêre, præcipuè verò Plutarchus Sympoſiacôn octauo, quam etiam poſuerat Ariſtot. nempe ſi ſuper arboris eius lignum, magnum quantumlibet pondus imponas, Palma minimè deorſum cedit, nec infrà flecti-

tur,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tur, ſed aduerſus pondus reſurgit, & ſurſum nititur in contrariũ fornicata. Eaq́; de cauſa in certaminibus Palmam ſignum eſſe placuit victoriæ, quoniam, vti dictum eſt, ingenium eiuſmodi ligno eſt, vt vrgentibus prementibusq́; non cedat. Videre verò eſt Palmam caudicibus ſurſum verſus collectis in numo Neroniano, vbi idem ipſe aprum impetit veru, victoriæ nimirum, quam de confecta fera conſecutus eſſet, hieroglyphicum. Et felicis augurij cauſa Auguſtus Palmam inter iuncturas lapidum enatam ante domum ſuam, in compluuium deorum Penatium trãſtulit, vtq́; coaleſceret magno opere curauit, Cæſaris factum ſecutus, qui caſtris locum capiens, inter ſyluas, quas cędebat, repertam Palmam conſeruari vt omen victoriæ iuſsit. Ad hæc Cæſarianæ victoriæ aduerſus Pompeium in Pharſalia prælio commiſſo Trallibus Palma oſtentum dedit, exorta repentè eodem fermè tempore, quo hæc geſta ſunt, penes Cæſarianæ ſtatuę baſin, quę in templo Victoriæ dicata erat: quamvis omnis circa ſtatuam locus natura ſolidus, & duriſsimo lapide inſtratus eſſet. atq́; huius generis oſtenta multa apud veteres memorãtur. Minimè verò prætereundus eſt numus æreus cum
B ingenti Palma, eaq́; dactylis fœcunda, cuius inſcriptio eſt, AL. Æ. quæ dubio procul victoriam Alexandriæ Ægyptiacæ ſignificat: quod vt magis explicetur, ab altera facie ſpica eſt cum inſcriptione KAIΣAPOΣ.

IVDÆA.

DEſumũtur hieroglyphica plerunq́; à rebus quas egregiè aliqua regio ferat: vt Cyrenaica per ſilphium, quod in Batti numis cuſum videas. A Palmarum verò feracitate Iudæa eius arboris pictura ſignificatur. Sanè in Titi numis paſsim videre eſt eius provincię ſimulacrũ arbori Palmæ adalligatũ, cum inſcriptione, IVD. CAP. Vbi verò inſcriptio eſt Cęſaris Veſpaſiani, atq́; ibidem IVDÆA CAPTA, mœſta ſedet ipſa manu quaſi faciem complodens, adſtat ipſe iuxta Palmam. In alio cum eadem inſcriptione ſignũ eſt, quod dextera altè innititur pilo, læua ſceptrum geſtat, læuumq́; pedem iacenti galeæ ſuperponit.

IACTVRA.

COntrà verò, vel deiecta, vel caſu aliquo vitiata, iacturæ imminentis prodigium habebatur: veluti ęnea illa quam Athenienſes in Delphici Apollinis templo dedicarant, rei aduerſus Medos feliciter geſtæ monumentũ. Paulò antè
C quàm aduerſus Syracuſanos mouerẽt, infauſtæ ſignum expeditionis fuit, quòd eius fructus, qui ex auro conſtabant, corui alites inauſpicatæ pluribus diebus impetierunt, eosq́; partim deuorarunt, partim deiecerunt.

NVPTIÆ.

SEd cur nuptiarum etiam ſignificatum in palma diſsimulemus? qui picturam huiuſce rei tam elegantem legerimus apud Philoſtratum, Imaginibus, qui paludibus & fluuiis hoc ſuperaddit ornamentũ, Palmarum quippe veluti fornicibus ductum, pontem fluuio ſuperiniectum. Nam cùm Palmarum alia mas, alia fœmina ſit, inuicemq́; maritali quadam copula coniugentur, maresq́; attrahant ad ſeſe fœminas, neque illæ congreſſum, quantumcunque adniti poſſunt, aufugiant, ſed vltrò ramis ab vtraque viciſsim contrà ad oſculum quodammodo exporrectis, manifeſta dent mutui deſiderij ſigna, is duas, & huius ſcilicet & illius ſexus Palmas in ripis fluuij oppoſitas è regione ſtatuit. Hic verò mas amore correptus plurimùm incuruatur, altéq́; ſeſe ſupra fluuium protendit. Fœmina verò, quantumlibet procul ſita ſit, neq́; apprehendi poſsit, inclinat ſe tamen, & obſequij quoddam & ipſa ſtudium præ ſe fert. Aquã itaq́; quodã veluti ponte

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

coniungunt, difficili tamen & inacceſſo tranſitu, propter foliorum aſperitatem. D
Hanc vtiq; ſpeciem ex Philoſtrato qui pinxerit, nuptiarum & cõiugalis amoris hieroglyphicum, ex ipſius naturę gremio deſumptum, ſumma etiam cum venuſtate deſcripſerit. Quò verò maior huic argumento ſit fides, eam palmarij diligentiã adhibent, vt mares eo ſaltem interuallo à fœminis diſtent, vt puluis ventorum flatibus à foliis ſublatus in fœminarũ folia incidat, quod ſatis ad fœcunditatem facere compertum eſt. Sed mirum dictu, quòd ſi qua procul à mare abſtiterit, vt neque puluis, neq; aura, odórve eius ad eam permeare poſsit, excogitauerunt coloni funem à mare religatum ad fœminam vſq; producere, atque ita quaſi maritali vinculo copulatam, maſculo viru clanculum per funem irrepente fœcundã fieri, quæ prius in ea ſterileſcebat ſolitudine. Diophanes autor Græcus, Florentinum citat, qui ſuis in Georgicis multa de Palmę amore conſcripſit, contabeſcere eam maris deſiderio, quod nulla diſsimulatione profiteatur, modò radices verſus eum porrigens, modò verticis in eum proclinatione, fructum ferre pernegando, agricolamq; demum cogi amantẽ huic inueſtigare, qui multas Palmas mares manu amplexuq; cõtingat, mox ad amore perditam rediens, E
eam amplexetur, attrectetq; manibus. Flores quoq; mari prius impoſitos tollat, & ſupra fœminæ verticem imponat. Quæ ne quis fabuloſa ſuſpicetur, iſtiuſmodi amoris exemplum atque coniugij noſtro dedere tempore. Siquidem vir clariſs. Iouianus Pontanus, homo minimè futilis, & quem fabulas pro hiſtoria, de re maximè ſuo tempore omnibus conſpicua, ſcribere puduiſſet, duas celebrat Palmas, marem vnum Brunduſij, fœminam alteram Hydrunti, quæ diu ſteriles permanſerint, donec ſcilicet paulatim ſuccreſcentes, nondum alterã altera contueri poterat: vbi verò tantum adoleuêre, vt ſeſe inuicem conſpicere potuerint, longo quantumlibet multorum ſtadiorum tractu diſsidentes, fœtificare cœperint. Sed cur non ipſum audiamus?

Brunduſij latis longè viret ardua terris
Arbor, Idumæis vſq; petita locis.
Altera Hidruntinis in ſaltibus æmula Palma,
Illa virum referens, hæc muliebre decus.
Non vno creuere ſolo, diſtantibus agris, F
Nulla loci facies, nec ſocialis amor.
Permanſit ſine prole diu, ſine fructibus arbor
Vtraq; frondoſis & ſine fruge comis.
Aſt poſtquam patulos fuderunt brachia ramos,
Cœpere & cœlo liberiore frui,
Frondoſiq; apices ſe conſpexere, viriq;
Illa ſui vultus, coniugis ille ſuæ,
Hauſere & blandum venis ſitientibus ignem,
Optatos fœtus ſponte tulere ſua.
Ornarunt ramos gemmis, mirabile dictu,
Impleuere ſuos melle liquente fauos.

Eſt idem amor in Piſtaciis, ex quibus ſemina cùm panguntur, mas & fœmina committi debent coniunctis naturis, ita tamen vt mas ad Fauonium dorſum vertat, vt monet Demageron.

INNO-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

INNOCENTIA.

NE verò noſtratia prætereamus, in ſacris noſtrorum literis eo loco vbi, Statura tua ſimilis facta eſt Palmæ, legitur, Ambroſius ſignificari ait viriditatem pueritiæ, atq; naturalem eius innocentiam, quam à vitæ primordio recepe-rimus, ſeruandam eſſe, & vt fructum nullo foliorum defluuio ſuo tempore maturemus, admoneri. Idq; de Aſſertore noſtro piorum conventus canere, Iuſtus vt Palma florebit. Tardè verò proficit Palma, ſed diu in viriditate perſiſtit, ait Eucherius: ita Eccleſia ſancta per multas difficultates ad firmum fidei ſtatum venit, auctaq; iam & propagata, ſtatura nimirum diu.

PIORVM VITA.

SIgnificat & piorũ vitã Palmæ ſpecies, propterea quòd ſicut interior eius cau-dex & tenuis eſt, & corticũ ſcabritie perplexitateq; viſu minimè iucundus: ſuperior verò pars viſenda, tum trunci tum ramorum amplitudine, amœnaq; pulchritudine viriditatis expanditur, ita piorum conditio prima facie contemptibilis videtur, ſed in mirificã demum exit morum virtutumq; pulchritudinẽ. Sed
B cur non ipſa Eucherij ſanctiſsimi doctiſsimiq; viri verba ſubtexam, in hanc ſententiam? Habet quiddã aliud Palma, quo à cunctis arborũ generibus differat. Omnis enim arbor quæ in ſuo robore iuxta terrã vaſta ſubſiſtit, creſcendo ſuperius anguſtior euadit, & quantũ pauliſper ſublimior, tãto in altũ redditur ſubtilior. Palma verò tenuis ab imo inchoat, & iuxta ramos aut fructus ampliori robore cõturgeſcit. Quibus itaq; alia arbuſta niſi terrenis mẽtibus aſsimilari poſſunt, inferius vaſta, ſuperius anguſta: quia nimirũ omnes mortaliũ in hoc ſeculo degentiũ delectationes in terrenis rebus ſunt fortes, in cœleſtib. debiles. Pro temporali enim gloria vſq; ad mortẽ appetunt deſudare: pro ſpe verò perpetua ne parum quidem in labore ſubſiſtũt. Pro terrenis lucris quaslibet iniurias tolerant, & pro cœleſti mercede vel tenuiſsimas vnius verbi contumelias ferre non poſſunt. Vt terreno iudici totos dies aſsiſtant, fortes ſunt: in oratione verò corã Domino, vel vnius horę momento laſſantur. Sæpe nuditatẽ, vigilias, famẽ pro acquirendis diuitiis & honoribus tolerãt, & multa ſe abſtinẽtia cruciant: quod bis aut ſemel in hebdomada pati pro ſalute animi, grauiſsimũ ducũt. At contrà ex æqualitate Palmarũ deſignant iuſti, qui vita proficiũt, qui nequaquã in terre-
C nis ſtudiis ſunt fortes, & in cœleſtibus debiles, ſed longius atq; diſtãtius ſtudioſos ſe Deo exhibent, quàm ſeculo fuiſſe meminerũt. Rectè itaq;, vti ſuprà dictũ, Iuſtus vt Palma florebit. Illud addam ex ſextis Hebræorum caſtris apud Hieronymũ: Veluti XII dulcis aquæ fontes ad Elim reperti, XII indicarũt Apoſtolos, de quorũ fontibus aquę deriuatæ, vniuerſi terrarum orbis ariditatẽ affluenter irrigarunt, ita Palmę numero ſeptuaginta cibum oſtenderunt, quẽ mortales à totidẽ ſecundis Apoſtolis appoſitũ eſſent accepturi. Cibus enim doctrina, vti ſæpius dictũ. Quoniã verò Crux Domini, quæ Palma ea eſt, in quã aſcenſurum eſſe Dominũ Prophetæ prædixerant, longo ſtipite & in altũ ſurrecto, in tranſverſumq; latè porrecto fuiſſe ferẽt, ſignificaſſe etiã videẽt illud antea dictũ, Cùm exaltatus fuero, omnia trahã ad me: ipſa eñ manuũ extenſio duos populos Iſraëliticum & Gẽtilem ad Deũ trahere, & in vnũ cõgregare videbaẽ, vt ſeniores dixiſſe ſcribit Irenęus: nõ ab re fuerit, vt piis quacũq; ratione poſſumus ſatisfacere ſtudeamus, ſignũ id & victorię et ſalutis, quo pacto pij veteres figurarint, adſcribere. Cõtus erat prælongus, cuius apex in ę Gręcæ literæ ſimilitudinẽ incurua-batur: inde paulò infra χ Græca identidẽ litera ſua inſignis decuſſatione addita

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

erat, id Christi nomen ostentat. Inde qui Crucis signũ faceret bacillus transversus, cui velũ aut mappula solebat appendi velxilli loco. Hæc duo significabant apud Græcos, quorum characteribus signata erant, CHRISTVS PASSVS, aut CRVCIFIXVS. Inde pro delubro pedamento q̃ aliquo, vasis alicuius forma, orbiculis, aut ouis, aut aliis gestaminibus castrẽsi more altero super alterũ suffixis subiiciebantur, in hũc scilicet modulum. Quod vltimo loco subiecimus, forma loculi est, in quem vexilla figebantur, de quo alibi plenius. Agitè verò qui signum hoc sequimini, & in eius imperium iurastis, salutẽ vobis atq; victoriam inde certissimam pollicemini. Non enim tumultuarium hoc, aut temerè concitatæ cuiuspiam multitudinis fortuitum est signum, quod elemẽta porrò omnia, quod humana omnis natura, quod bruta, quà licet, exprimere conãtur. Dissecatur terra punctis quatuor, à quibus ductæ lineę crucem figurant. Puncta, Oriens & Occidens, Septentrio, Meridies. Sãctius in ea animal Homo, brachia cùm precatur in crucem extendit, vel saltem pectus signat à fronte ad vmbilicum, vt descensum à cœlo in terras nostri numinis indicet, mox ab læua, à corde quippe ad dexterã papillam (in dextera enim bonorũ operũ motus) crucem delineat. Per mare verò quæ volitãt nauigia, si optatũ cursum arreptura sint, antennas malo in crucis effigiem applicãt: quę q̃ cœlum alites secãt, passis alis crucem ostentant. Nos igitur faciem & pectus cruce signati, tutius & animosius vnũquodq; virtutis opus aggrediamur, fluxarum cogitationũ inundationes transeamus incolumes, prępetiq; volatu supra cœlũ attollamur, adminiculo signoq; crucis omnia feliciter executuri, stratisq; & superatis dolosissimi hostis insidiis, eiusq; conatibus euersis, in Domini nostri cruce tantum gloriati, trophæa, more veterum, victoriarumq; triumphos ipsa cruce designata suspendamus.

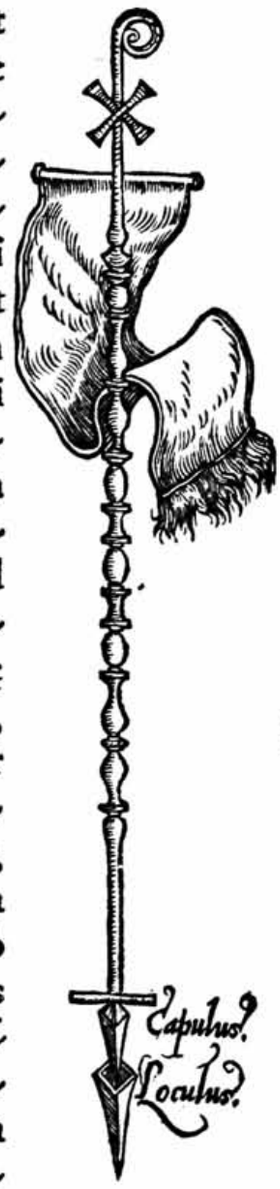

D

E

DE LAVRO.

F

VVlgatum illud est, Laurum Apollinis insigne perhiberi, eiusq; fronde, Palma iam posthabita, eius simulacra coronari. Neq; tantum ea de causa, q̃ Laurus in ore palumbi vim medicã indicet, quæ plerisq; volucribus præsentaneo est remedio, quantum quia sit, vt Eusebius ait, ignea, ideoq; à dæmonibus maximè odio habetur. Vsta præterea resonat, quòd quandam prędicendi vim habet. Ignispicium enim nõ tantùm splendore, verùm etiã crepitu portendit, frequentissimo poëtarũ omniũ assensu. Ferunt verò Empedoclem, qui animã esse igneã statuebat, Lauri natura cõsiderata dicere solitũ, si homini sit in animaliũ quodpiã transmigrandũ, optandũ maximè vt in leonẽ transiret, cõmodissimum enim id animæ quę hominẽ incoluisset hospitiũ futurũ. Sin verò arbor esset subeunda, in nullã cõmodius q̃ in Laurũ fieri transmigrationẽ. Pindarus atq; Callimachus Apollinẽ memorãt interfecto Delphico dracone Laureã induisse quasi supplicẽ: erant enim supplices coronati apud Veteres. Aristophanes dominũ et seruum oracula consulturos coronatos inducit, Pluto. Quin & Liber Lauro coronabat, in qua ex Indis triumphasse fertur: diesq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A diesq́ in illum ſolennes, magna olim corona dicebantur, vt tradit Tertullianus. Laurea itaque Apollini & Baccho ſacra, illi vt Deo telorum, huic vt Deo triumphorum. Quanquam & Myrto milites redimiri ſoliti: ita Claudius Saturnius, qui librum edidit de coronis. Eſt & alia ratio cur Laurus Apollini ſacra dicatur: legimus enim apud Serapionem Aſcalonitam, Lauro ad dormientium caput appoſita, vera videri ſomnia. Id ipſum Antiphonem, Philocrum, & Artemonem, qui de ſomniorum interpretatione ſcripſerunt, aſſeueraſſe cõperimus. Neq́ quidem Euſtathij interpretamentum ſuper hoc, parui fecerimus, qui Daphnen ideo dictam ait, quòd δα intenſionis particula, & φανεῖν, quod loqui & canere eſt, in compoſitionem accedant. Apud Heſiodum interpres Theogoniæ, Laurum ait ἐνεργεῖν πρὸς τοὺς ἐνθουσιασμούς. Hinc vaticinantes Lauro coronari ſolitos ait interpres Ariſtophanis. Et qui bella ſequebantur vates, in ſumma galea Lauri conum geſtabant.

VATICINIVM.

B QVocirca non imperitè Aphthonius Laurũ vaticinij ſymbolum eſſe dicit, quã μαντικὸν φυτὸν Dionyſius in pręceptis de Panegyricis ſcribẽdis appellat. Nam quòd vates δαφνηφάγοι vocitarentur, non ex eo tantùm, quòd ille dixerit, Laurumq́ momordit: & Sibylla apud Tibullum, Sic vſq́ ſacras innoxia Lauros veſcar, deſumptum eſt, verùm etiam ex Sophoclis Caſſandra dicentis, δάφνην φαγὼν ὀδόντι πρίετο στόμα. Eodẽ modo Lycophron, δάφνην φαγὼν φοίβαζεν ἐκ λαιμῶν ὄπα. Porrò Daphnem puellam, vt Plutarchus ſcribit in Agide, Paſiphaës nomine Spartani coluerunt, quæ oracula, vt aiunt, certiſsima ſit dare ſolita.

CVSTODIA.

PRo cuſtodia verò Laurũ poni, & incolumitatis eſſe ſymbolum ex Proclo didicimus, qui veteres ait Laurum tutelæ conſecraſſe, & in ſacrificiis, & in locis vbicunq́ vel ſata, vel affixa fuerit, incolumitatem præbere. cuius rei nõ ignarus Ouidius, tutelæ huius ergò illud de Lauro dixit: Mediamq́ tuebere quercum. quod ita mihi libet interpretari, vt ad ciuicæ coronæ ſoſpitametum & tutelam ſtatueretur: id quod ex numis quibuſdam intellexi, in quibus ciuica poſita eſt, quam duo laurei rami circumplectuntur, non ipſi in coronam deducti, ſed ad oſculum quodammodo adcuruati. Literæ, OB CIVIS SERVA-
C TOS. Duo huiuſmodi ſunt apud me, in quorum vno literæ circumductæ, C. GALLIVS. C. F. LVPERCVS. III. VIR. AAA. FF. In altero, L. NEVIVS SVRDINVS. III. VIR. AAA. FF. Quid verò ſibi velint elemẽta illa, quippe A triplex, & F geminũ, ſi quis quęſierit, ſciat id ſignificare, Auro, Argento, Ære, Flando, Faciundo. Inueniuntur verò & in Auguſti numis, & alibi. Eadem verò ſpecie ciuicam eam fuiſſe crediderim, quam Auguſti foribus affixam Ouidius ſcribit, quamvis nonnulli arbores ipſas ſatas putant, quia ita ſcriptum à poëta ſit:

Poſtibus Auguſtis eadem fidiſsima cuſtos
Ante fores ſtabis, mediámq́ tuebere quercum.

Idem ſibi vult numus argenteus in quo duo Lauri ſurculi cum radicibus, in quorum medio erecta eſt columna Ionica, ſupra cuius capitulum carcheſium eſt, in medio parma affixa, cum literis S. C. Nam ab vtraq́ columnæ parte in albo ſingulatim literæ E. X. adſcriptæ. Altera inſcriptio eſt, DIVVS AVGVSTVS VESPASIANVS. quod apotheoſin ipſam ſapit. Sed ex his ſatis ſuperq́ eſt oſtenſum, Laurũ pro cuſtodia & tutela poni, & eorum quæ perpetuò

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſoſpitari, conſeruari, ac viuere volumus, ſignum. Accedit & illud ad ſoſpitamen D
tum, quòd eius arboris folia fulmen non icit: eaq; de cauſa Tiberius cùm fulmi-
na coruſcationesq; ſupra modum expaueſceret, cœlo turbido Laureã ſibi ſoli-
tus eſt imponere, non ſecus ac eadem de cauſa Auguſtus ex vituli marini pelle
cingulum geſtare.

POETICA VIS.

QVæ quidem perennitatis aut diuturni tẽporis vita cũ à nullo magis, quàm
à poëtis ipſis expetatur, meritò Laurus vnà cũ hedera, cuius circa vetuſta-
tem opus omne, poëtis dedicatæ ſunt: aliorum enim ſcriptorum autoribus non
tam fama quàm vtilitas etiam quæſita, ſola poëtis gloria, & victuri nominis cu-
piditas inſita eſt, nec, vt eleganter & verè dixit Ouidius, petitur ſacris niſi tantũ
fama poëtis. Quòd verò datum ſibi laureum ſceptrum à Muſis canit Heſiodus,
laborem & diligentiã ſcribentis indicat, propterea quòd veluti ſunt amara lau-
ri folia, ita virtutis ſudor, vel ipſo eodem teſte laborioſus. Vnde chartas Corne-
liq; laborioſas Catullus pro magna laude celebrat. Nam cùm Heſiodus paupe-
ribus fuerit parentibus genitus, veriſimile eſt eum non ſine magna difficultate
proficere potuiſſe. Ita enim Zezes, quòd Muſę nouem eum Lauro coronarint, E
labores & amaritudinem eius in doctrina comparanda commonſtrant.

AVTORITAS IMPERATORIA ET TRIVM-PHALIS HONOS.

ESſe verò Laurum inſigne triumphantium, non ex eo tantùm quod apud
Ouidium legitur,

Tu ducibus lætis aderis, cùm læta triumphum
Vox canet, & longas viſent Capitolia pompas,

quantum ex multis veterum monumentis innoteſcit. Illud quoq; ſatis conſtat,
Imperatores triumphi Lauream ad Iouem Capitolinum ferre ſolitos, atq; eam
in eius gremio relinquere. Laureata verò Imperatorum capita in numis paſsim
habentur. Atq; hîc non incongruum fuerit ea quę de Laureto, vnde triumpha-
turi laureas ſibi decerpere conſuerant, memoriæ prodita ſunt, repetere. Liuiam
quippe olim poſt Auguſti ſtatim nuptias Veientanum ſuum reviſiſſe, ibiq;
tum illi gallinam albam, quæ ramulum Lauri roſtro tenebat, à prætervolanti
aquila, quæ illam rapuerat, in gremium demiſſam, cúmque nutriri alitem pan- F
giq; ramulum placuiſſet, tantam pullorum ſobolem proveniſſe, vt Tranquil-
lus ad ſua vſque tempora villam eam Ad Gallinas vocitatam atteſtetur. Tale
verò Lauretum fuit, vt triumphaturi Cæſares inde Laureas boni ominis gratia
decerperent. Fuitq; mos triumphantibus, alias confeſtim eodem loco pange-
gere. Adeò verò Laurus triumphantium propria fuiſſe videtur, vt obſerua-
tum ſit in huiuſmodi Laureto ſub cuiuſque obitum arborem ab ipſo inſtitutam
elanguiſſe. Ex quo etiam prodigij cauſam intelligas, quod Iulij Cæſaris cædem
præmonſtrauit, cùm pridie Idus Martias auis Regaliolus cum laureo ramulo
Pompeianæ Curię ſeſe inferens, à varij generis volucribus ex proximo nemore
perſequẽtibus ibidem diſcerpta eſt. Nouiſsimo verò Neronis anno, in quo Cę
ſarum progenies defecit, ſylua illa Veientana radicitùs omnis exaruit, & quic-
quid ibi gallinarum erat, interiit. Tali portento fuit Alexandro Seuero Laurus
alia ingens & antiqua, quæ in palatio cuiuſdã ciuitatis, à qua proficiſcebatur ad
bellũ quod contra Germanos parauerat, ſubitò collapſa, mortis itidẽ eius indi-
ciũ habita. Contrà non temerè boni ominis Lauri folia, quæ circa Põpeij faſces

illigata

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A illigata fuerant, cùm longo itinere per arida & inculta loca iam exaruiſſent, eo tempore quo in vico quodam Galatię cum Lucullo in colloquiũ deſcendit, detracta, & à Lucullianis lictoribus recẽtia & viridia, quę penes eos plurima erãt, liberaliter ſuffecta: quod ſummã gloriæ, rerum à Lucullo geſtarũ ad Pompeiũ tranſituram interpretatum eſt, vt paulò pòſt ſubſecutũ. Et Romæ lamentabunda Luculli vox audita, Pompeius res meas in Aſia geſtas eleuauit.

PVRGAMENTVM.

SExtus ait laureatos milites currum triumphantis ſequi ſolitos, vt quaſi purgati à cæde humana intrarẽt vrbem: proindeq; ſuffitionibus omnibus Laurum adhiberi ſolitam fuiſſe, vel quòd medicamento ſiccíſsima ſit, vel quòd omni tempore viret, boni ominis cauſa perpetua reipublicę viriditas hinc optabat.

VICTORIA.

QVantum ad aruſpicinã pertinet, Laurus victoriã aliquando præmonſtrauit: vt ea quæ in domo Alexãdri Seueri iam infantuli nata iuxta Perſicum arborẽ, intra vnũ annũ Perſicũ ipſam incremento mirabili ſuperauit: vnde aru-
B ſpices futurum prędixêre, vt puer is olim Perſas euinceret, quod euentu poſtea comprobatũ eſt: ſub eo enim primò Perſæ ſerui apud Romanos fuêre. Quare apud Virgiliũ ex ea deſumptũ doctrina legas de victore: Viridiq; aduelat tempora lauro. Notum illud eſt, ſolitos eſſe imperatores Romanos, re bene geſta literas Lauro reuinctas mittere, victoriarũ & lætitiæ nuncios, quæ Laureatæ dicebantur, quod Epiſtolis ad Atticum, & alibi habetur. Hinc Ouidius:

Non ego victrices Lauro redimire tabellas,
Nec Veneris media ponere in æde morer.

Apud Marcellinũ, vbi de vanitate Conſtantĩj loquitur, ſuorũ ducum victorias ſibi adſciſcẽtis, laureatas literas miſsitatas inuenies. Quare Plinius XV, Laurus Romanis præcipuè lætitiæ victoriarumq; nuncia, additur literis, & militũ lanceis, pilisq;. Vnde legere eſt in Pompeĩj geſtis, cùm is in Arcadia equeſtre certamen ageret, ludi gratia aduenìſſe tabellarios ex Ponto, geſtantes iaculorũ cuſpides Lauro coronatas, ex quo læta nunciare antequam literas redderent cogniti ſunt. Mithridatem enim ſibi mortem conſciuiſſe nunciaturi venerant. Vi-
C ctores Delphis Pithĩjs certaminibus ea peculiariter lauro coronabantur quæ Delphica nominabatur, cuiuſmodi genere & triumphantes Romæ: ea enim longè viridior eſt, maximis baccis, atq; ex viridi rubeſcentibus: vnde nonnulli commentati ſunt, in quatuor certaminum præmĩjs quę recenſentur ab Archia, per malum grandiores has Pythiæ Laurus baccas intelligi, de quo apud Lucianum videas de pomis in templo Apollinis decerptis.

IVRGIOSVS.

QVòd verò iurgioſum notari per Lauri ramum alicuius manu prætentum nonnulli dicunt, Græcorum cõmentum eſt, non Ægyptiorũ: idq; deſumptum ex hiſtoria. Nam Bebrycia Laurus erat in Amyci portu, à qua ramũ quicunq; decerpſiſſet, tandiu fieri iurgia ſolebant, quoad abĩjceretur: quod traditũ eſt ab Apollodoro libro primo de Ponticis heroibus. Sedenim particularia hæc inter hieroglyphica locum nõ habent, quia neceſſe eſt, quod rectè ſit exprimendum, id vniuerſo generi competere, vnde ipſa deſumitur ſignificatio.

REMEDIVM.

QVę verò de ſcipione laureo memorantur, ſignificare id remedium contra pericula & inſidias, quæ à quopiam intententur, vt apud Sudam legitur, nõ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ea tantùm causa est, quòd contra venena pollere Laurus credit, sed huc faciunt D
ea omnia quæ superius recitauimus, vbi tutelam & custodiam per Laurum significari docuimus. Quin & Æsculapij caput Laurea redimitũ non alia de causa dicunt, nisi quia ea arbor plurimorum sit remediorum. De medicina verò diuinitùs reuelata, quæ per Lauri ramum, aut folium in columbæ rostro ostenderetur, in alitis eius Commentario diximus. Præstant & hordeo condito incolumitatem Lauri folia, si sicca grumis immisceantur, aut supernè sternantur, diuq; à vitio conseruant, vt Demagerontis præcepto admonemur, in ijs quæ à Constantino Cæsare selecta sunt. Quin Romani, vt apud eundem Cæsarem, Laurum boni genij plantam sunt appellare soliti: persuasumq; habuêre, locum, vbi Laurus esset, neque à sacro vllo morbo, neque à dæmone infestari. Et salutaris ominis gratia folia ipsius à populo Calendis Ianuarij magistratibus offerebantur, vnà cum caricis.

DE CEDRO.

AD Palmam & Laurum pro poetis & Cedrum & Myrtum adiungere gloriosum est, cùm de pręstantibus insigne dictũ illud proferri soleat, Et Cedro digna locutus. Ante alias enim arbores Cedrus æternitatis hieroglyphicum est, quia materia eius neq; putrescit, neq; cariem patitur. Hinc Arca fœderis ex Cedro fabrefacta est. Et Cedro digna loqui dicuntur illi, qui ea scribunt quæ nulla temporis iniuria sit abolitura. E

EXCELLENS.

ALibi diuinis in literis excelsioris potentiæ viros indicat, Psalmo: Sicut Cedrus Libani multiplicabitur. Et alibi, Confringet Dominus Cedros Libani, hoc est potentiores. De medulla verò Libani ablata à Rege barbaro, pro nobilitate protrita, dictum in Aquilæ Commentario. Sed iam ad Myrtum.

DE MYRTO.

GENIVS ET VOLVPTAS.

SAtis quidem exploratum est omnium ferè poetarum lectione, Genium & Voluptatem ex Myrto significari. Arbusculam eam omnium delicatissimam aiunt, perpetuo tam virore spectandam, quàm foliorum specie, suauissimoq; odore præstantem: vt non immeritò sit Veneri deæ omnium delicatissimæ dedicata, vnde meruerit Pelops Hippodamię nuptijs potiri certaminis victor auxilio Veneris, quòd ei simulacrum ex pullulante Myrto fecisset. F

VENVS.

NAm qui Venerem pingunt, libenter illi myrteam coronam imponũt, quo coronatam eam in iudicio Paridis astitisse, Nicander ait Alexipharmacis, atq; ea de causa huiusmodi arbusculam & Iunoni et Palladi odio habitam in posterum. Apud quem animaduertas Dictynnam Palladem appellari, quamvis glossemata quædam aliter exponant. Neque verò dissimulandum, Myrtum pudendi muliebris habere significatum. vnde apud Aristophanem legas, οὐδὲ τῷ μύρτῳ θίγειν ἐῶντι, πρὶν ἐξενὸς λόγου σπονδὰς ποιησόμεθα ποτὲ τὰν ἑλλάδα· quod ita reddemus: Neque rem aggredi veneream, priusquam Græciam fœdere iunxerimus. Sed Myrtum Pollux carunculam intra pudendum muliebre ponit lasciuo quodam motu interim subsultantem: quò forsitan spectat Aristophanicus ille iocus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A cus, vbi chorus ſenum Lyſiſtrate ait: Enſem poſthac geſtabo in Myrti ramo. In Commentario Serpentis Hecates fabulam recitauimus, quam multis modis Faunus pater ſolicitauerit ad ſtuprum, cùm eam paternæ petulantiæ reluctantem modò virga myrtea verberaret, modò vini tormentum adhiberet, mox in anguem conuerſus ſpiris totam implicuerit, atq; ita voti compos euaſerit. Ibiq; virgam myrteam, nequitię imaginationem, vinum mentis hilaritatem, anguem multiplices voluptatis nodos hieroglyphicè ſignificare oſtẽdimus. Nam quod ad Myrtum attinet, apud Maronem,

Quos durus amor crudeli tabe peredit,
Secreti celant calles, & myrtea circum Sylua tegit.

OVATIO.

MYrtea verò corona triumphantiũ militum capiti geſtata, rem bellicam ſine ſanguine confectam ſignificabat: vel cùm quid bello nõ indicto per occaſionem captum fuerat: tunc enim ouatio decernebatur, nõ triumphus, atq; ita myrtea vtebantur corona, facilitatis indicio, cùm in triumpho ob victoriã cum
B labore partam laurea geſtari ſolita eſſet, de qua ſuperius.

HILARITAS.

ERat & hilaritatis indicium ramus myrti, quem veteres inter vina alter alteri porrigebant. Mos enim fuit in conuiuijs eo circumlato ramo vnumquenq; diſcumbentiũ ad cantandum excitare. Singuli enim cõuiuarum accepto in manus myrti ramo, partes canebant ſuas: quem morem Sympoſiacis Plutarchus latè diſputauit. Et Horatius adueniente verno tempore, quo ſe vndecunq; patefacit hilaritas, dum Cytherea choros ducit Venus, decere ait viridi nitidũ caput impedire myrto. Atq; vbicunq; conuiuiorum lætitiam celebrat, coronas è myrto inferri iubet.

ARMA BELLICA.

IN prodigio autem, quod ad Polydori tumulum Æneæ ſeſe obtulit, corneis virgultis, & Myrti denſis haſtilibus, ad euulſionem ſanguinem ſtillantibus, Tib. Claud. Donatus per id genus virgulta hoſtilem illic eſſe locũ ſignificari dicit, quippe q; duo ea genera lignorũ haſtilibus bellicis apta ſint, proindeq; pa-
C cis auſpicium nullum illic eſſe potuiſſe. Ac per hoc ſacrificanti in nouæ ciuitatis cauſa, portendi, id quod accidit, crudele illic hominum genus, & humano infeſtum ſanguini. Sedenim crediderim ego potius Maronem noſtrũ locum hunc de ſepulchrali myrto mutuatum ab Elpenoris tumulo: quandoquidem Theophraſtus ait ad Circeum in Italia locum eſſe eminenti quodam ſitu, denſiſsimo variarum arborum nemore, ſed arboroſis præcipuè myrtis denſum, vbi paruus viſitur locus, quem incolæ Elpenoris tumulum perhiberent. In eo, qui ſupini hominis menſuram non excederet, myrtos coronarias naſci, minutis quippe folijs, & odoratioribus quàm latifoliæ ſint, neq; alibi toto tractu eas, quàm anguſto eo ſpatio reperiri. Sanè Myrtus corona quoq; funebris eſt, de qua Pindarus Iſthmijs, vt in Cupreſſo diximus,

ἔνθα λευκοθεὶς κάρα μύρτοις ὁδ' ἀνήρ.

Thebis enim qui vicerant Iolea, Myrto coronabantur, ea de cauſa, inquit interpres, quia funebris eſt. Iolaum enim heroëm Thebani colunt, ad cuius tumulũ Iolea celebrabant.

AMORIS VVLNERA

ESt Myrti genus, quæ folia habet perforata, ea Trœzenijs latiſsimè proue-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nit: per hanc amoris vulnera, mœroremq; ipsum, quo plurimùm amantes ex de- D
siderio conficiuntur, significari tradiderunt celebres doctrina viri. Alij (dicẽda enim omnia sunt) fabulantur ab acu, quæ Phædrę capillos coërcebat, ea foramina processisse: de quo, vt nullam esse fabulam tam ineptam quæ apud Græcos autore careat, admoneamur, apud Pausaniam libro primo videndum.

GANYMEDES.

SVnt qui per myrtũ Ganymedem referri putent, quòd persuasum sit eam ibi lætissimè natam, vbi puer is pedum vestigia pressisset. Argumento esse locum in Chalcide Harpagium à re ipsa nuncupatũ, quòd ibi Ganymedem ab Ioue raptũ fabulantur, ibidemq; Myrtos pulcherrimas, atq; admodum copiosas nasci. Quod ea de causa à Chalcidensibus cõfictum aiunt, quòd insulares illi impurum genus fuerint, pueriliũ amorum turpitudini quamdeditissimi, pudore omni posthabito. Id quoq; apud Pausaniam.

PAPYRII VICTORIA.

IN numis aliquot aspicere est Papyrij caput myrtea corona redimitum. Significat id Sardos ab eo in campis Myrteis superatos, ob cuius rei memoriã myrtea ipse corona vsus est. E

AD ILLVSTREM HIERONYMVM ROBOREVM VICINOVI DOMINVM, DE IIS QVÆ PER QVERCVM, HEDERAM, FERVLAM, MILACEM ET AMYGDALAM SIgnificantur, ex sacris Ægyptiorum literis, Pierius Valerianus.

ECce verò tibi Quercus tua, honoratissime Hieronyme, quã ex Aegypto aduectã tibi dari tantopere cupiebas: neq; id immeritò, neq; temerè: nam cùm ea arborũ validissima vulgò à robore nomen consecuta sit, siue potius vires ipsæ ab arbore Quercu, quæ robur ipsa est, nomen acquisierint, cui potius dari debuerat, quàm illi, qui de clarissima Roborea stirpe prognatus, duorũ ætate nostra maximorũ Pontificũ, Sixti IIII. & Iulij II. illustris gloria, clarissimum quenq; eorum decorare videatur? Nam Sixtus Saonæ ortus cùm veluti postliminiò Taurinum veterem patriam studiis florentem reuisisset, maiorum tuorum, quos agnatos habebat, liberalitate adiutus, paratam sibi ad Pontificatum viam inuenit: tantum enim virtute & disciplinis optimis profecit, vt vel ante ætatem primos in congregatione sua titulos sit honorificè cõsecutus: mox doctrinæ et præstantis ingenij nomine Sacerdos Card. factus, integritate hominis cognita nullo negocio fuerit ad summũ Pontificatum euectus: actum ipse, tum Iulius II. qui ei paulò pòst successit, progeniem vnde fuerant oriundi, honestissimis titulis & honoribus ornauerunt. Sed ne singula referam quæ et aliàs à me dicta sunt, & paucis explicari non possunt, quid magni illi Gallorum Reges, nónne Roboreos semper magni fecerunt, & eorum aliquem apud se fouerũt? teq; adèo ipsum sapientissimus Rex Franciscus, ac deinde Henricus eius filius, singulari humanitate sunt amplexi? quibus tu bonarum disciplinarum studio, politioriq; eruditionis nomine gratus in primis extitisti, eiq; opinioni, quam omnes de te concepimus, in hac ipsa adolescentia non auarè cœpisti respondere: vnde ipse etiam Rex Henricus tua ad res gerendas opera atque industria vti in animum induxerit. Itaq; non plus tibi familia tua splendoris adiungit, quàm abs te illa accipiat, eiq; in dies magis ac magis accessurũ esse videtur. Quod autem ad Quercum attinet, Hedera quoque se illi applicuit ad ornamentum, proq; septo

Myrtus,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Myrtus, & Ferula, Milaxq; cum Amygdalis acceſſere, quibus venuſte ædium tuarum hypæthron poteris conueſtire, amœnioribusq; vmbris feſtiuè admodum opacare. Vale.*

DE QVERCV.

CIVIVM SERVATOR.

INTER coronarū genera querna in primis celebratur, quæ ciuis in bello ſeruati ſignum magno apud veteres in honore ſemper habita. Cur verò ciuicas ex Quercu fieri ſit inſtitutum, plures enumerant cauſæ. Alij enim dicunt honorē hunc Arcadibus attributum, quos oracula ſolita ſint ob vetuſtatis honorē glandiphagos appellare. Alij ea de cauſa, quòd facilē et promptuarium cibum Quercus ſit militibus afferre ſolita. Alij, quia Ioui ſacra ſit, in cuius tutela ſunt ciuitates, cōgruensq; haberi, vt qui ciuem ſeruaſſet, ea coronaretur fronde, quæ ciuitatū omnium tutelari Deo dicata eſſet. Apud Celtas autem, vt Max. Tyrius tradit, altiſsima Quercus deligebat, eaq; erat Iouis ſignū.

B Sunt qui eam tradant primam plantarū omnium genitam, atq; ita populorum altricem fuiſſe, & primariam oraculorū autorem. In numo quodam, cuius Dorica inſcriptio eſt ΑΠΕΙΡΩΤΑΝ, aquila habetur fulmine ſubter pedes deiecto, et rami duo querni in coronam flexi, quæ dubio procul Epirotarū moneta glandes Chaonias, & oracula Dodonæa ſignificat. Quantum verò pertinet ad ſeruatos ciues, quāvis in Lauro de C. Gallij & L. Næuij Surdini numis rem explicuiſſe ſatis eſſe poſsit, nō importunè tamen loco hoc repetet quod Ouidius de Quercu ad Laurum dixit, cùm in arborem eam Daphne tranſmutaretur: Mediamq; tuebere quercum. In numis quippe aliquot coronam ciuicam eſſe poſitam, quam duo laurei rami circumplectuntur, non ipſi in coronam deducti, ſed ad oſculum quodammodo incuruati: literæ, OB CIVIS SERVATOS, quorum duo huiuſmodi apud me ſunt. Qua ſpecie ciuicam eam fuiſſe crediderim, quam pro Auguſti foribus affixam ſcripſit Ouidius:

Poſtibus Auguſtis eadem fidiſsima cuſtos
Ante fores ſtabis, mediamq; tuebere quercum.

C quamvis nōnulli arbores ipſas eo geſtu fatas fuiſſe putant. Libet aūt & aliorū quorundā addere monumēta. In numo C. Caligulæ ciuica tantùm cum glandibus ſpectat, in quo literæ ſunt huiuſmodi, S. P. Q. R. PP. OB CIVES SERVATOS. In Sergij verò Galbæ Aug. numo ciuica eadem eſt cum inſcriptione, S. P. Q. R. OB C. S. Eadē in Vitellij Germanici, in cuius medio hę literę ſunt, S. P. Q. R. OB CIV. SER. In numo etiam quodā aureo, et aliis pleriſq; obſeruaui, ciuicā hanc Neroni etiam ex S. C. dedicatā: quamvis alia nō adſit deſcriptio, idem tamē eſt ſignificatū. Eodemq; S. C. Antonino numus datus eſt cum porca fœta & natis ſub vbere, quibus imminet quercus, quòd animal id dubio procul glande plurimū paſcatur, vnde antiqui omnino cibi admoneamur: quā cauſam Plutarchus præcipuā putat in ciuicæ coronę dono: quāvis primas Ioui partes tribuat, cui ſacra ſit arbor, et in cuius tutela, vti dicebamus, ſunt ciuitates. Videas & in numo quodā Auguſti Cęſaris, quercus arbores duas cū ingēti patina in medio earū ſita, circa quā literæ ſunt ad quadrati poſiturā $\frac{S\ P}{Q\ R}$. Neq; ſum neſcius ciuicā etiā ex ilice fieri ſolitā: nā & ipſa glandifera eſt: Cæciliūq; Comicū poetā coronā ciuicā iligneā appellaſſe: omnino eā ilignea primò fuit. Rationē Feſtus tradit, q; frondē prę ſe perennē ferat, poſtea verò magis placuit ex eſculo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Ioui ſacra, vbiq; cuſtodito honore glandis, vt Plinius autor eſt. Nota ſunt quæ D
& quanta tribui ſolita ſunt iis qui ciuicã meruiſſent. Ea quippe vti licebat perpe
tuò in ludis. Induenti aſſurgi etiã à Senatu moris erat, ſenatuiq; proximus erat
locus aſsignatus. Vacatio munerũ ipſi, patriq; & auo paterno dabat, quòd filiũ
adeò publicæ rei vtilem genuiſſent. Ne verò temerè daretur, arctiores additæ
ſunt leges, vt quippe ciuis q ſeruatus eſſet, ſeruatũ ſe eſſe fateret, aliter teſtes in
eo negocio nihil proderãt, neq; ſi quempiã alium quàm Romanũ ciuem ſeruaſ-
ſet, quantumvis Regem. Ciceronẽ ciuica donandum L. Gellius cenſuit, quòd
eius opera eſſet atrociſsima Catilinæ coniuratio detecta, vindicataq;, atque ita
non ciuis vnus, ſed vniuerſa Romana ciuitas ſeruata, meritoq;, vt ait ille,

Roma patrem patriæ Ciceronem libera dixit.

AMVLETVM.

HEcate quoq; quercu coronari ſolita eſt, in cuius manum haſta imponeba-
tur, & humeros multis draconum ſpiris implicabatur. Huiuſmodiq; deæ
ſimulacrum ante ianuam dedicari ſolitum Æſchilus tradit, idq; incantationum
amuletum habebatur. E

VIRTVS.

HErculeam verò clauam illam valido plurimùm de robore fieri ſolitam, vir-
tutis ſimulacrũ eſſe, optimi quiq; autores tradunt. Tum etiam numus Gor
diani Pij declarat, in quo Hercules nudus cum claua ſpectatur, cum inſcriptio-
ne, VIRTVS AVGVSTI. Neruæ autẽ Traiano ex S. C. quod in numis ap
paret, decretũ eſt Leonis caput claua ſupererecta, cum inſcriptione vni illi ma-
ximè attributa, quæ eſt, OPTIMO PRINCIPI. Nec præteribo Commodi
vanitatẽ, in cuius numo vidimus ingentẽ clauam cum inſcriptione, HERCV-
LI ROMANO AVG. S. C. & ad hæc coronam ciuicã circumductam. In
aliis ad adulationẽ huiuſmodi cuſis, Hercules eſt facie ad ipſius Commodi ſimi
litudinem informata, cum ſpolio & claua in læua, dextera coronã trophæo ſu-
perimponẽs: literæ, HERCVLI ROMANO AVG. Accepit enim is ſtatuas
Herculis habitu, eiq; immolatum eſt vt Deo. Harum vnam adhuc integrã cum
claua & Hyla, Iulius II reſtituit pro foribus aulæ ſuperioris palatij Pontificij,
vbi nunc porticus Leoniana. Sed enim Leo X ſtatuam amoueri iuſsit, negle- F
ctamq; in angulũ reiici. Neq; verò clauã Herculi ſemper ex robore fuiſſe perhi-
bent, verùm & ex oleaſtro, cuiuſmodi ea fuit quam Mercurio πολυγίῳ dicauit,
quam iterum pullulaſſe fama eſt. Nam Trœzenij oleaſtrum ex ea claua natum
oſtentare olim conſueuerunt. Piſander & aheneam Herculi clauam fuiſſe dicit.

FORTITVDO.

IAm verò fortitudinem, validasq; vires per Quercum ſignificare mos eſt mul
torum, ſiue nomen ipſum ſequantur, quæ roboris elogio cenſetur: viribus e-
nim præſtantes viri, vt Feſtus ait, robuſti à robore nuncupantur: robur verò à
robo colore rufo, quòd ea materia plurimas eius coloris venas habet, ſiue inſitã
illi vim admirentur, quòd incorrupta materies, et ad ædium perennitatem face-
re, magnis inde acceptis vtilitatibus, comperiatur.

DIVTVRNITAS.

EAdem autẽ de cauſa diuturnitatẽ etiam ſignificat quercus, quòd eiuſmodi
ſit eius vis, vt in ſeros vſq; annos prorogetur, præcipuè cùm vel defoſſa, vel
aquis macerata per tempus aliquod fuerit. Quare augures non iniuria auo
Galbæ fulgur procuranti, cùm exta de manibus Aquila rapuiſſet, & in frugife-
ram

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ram quercum contulisset, summum, sed serum imperium portendi familiæ, re-
sponderunt: quod eventus mox comprobauit.

IMPERIVM FIRMVM.

IMperij firmitatem per sceptrum ex querno trunco significatum inuenio. Sce
ptrum aũt cum foliis quernis in columna quadam ex alabastrite Viterbij spe-
ctare licet, inferioribus quippe ramis amputatis, superioribus autem ita mutuò
complexis, vt oculi speciẽ reddant. Plutarchus Osirim huiusmodi signo reddi-
tum arbitratur, qui, vt nõnulli prodidêre, non Ægypti solùm, verùm & Italię, &
totius ferè terrarũ orbis imperiũ obtinuerit. Aiunt verò sceptra huiusmodi ita
pluribus ramis ornari solita, vt plures erãt provinciæ quibus is imperitaret, cu-
ius honori & nomini dicatũ esset id monumenti. Quercus enim Rheæ, quę ter-
ra est, sacra, vt Apollodorus III. de Diis ait. Quin eos omnes quernis coronari
tradit, ob vtilitates quas arbor ea tam in ędificiis, quàm in primo victu prębuit.

OSIRIS.

B MAcrobius in hac oculi specie, quæ ab incuruatis ad complexũ hinc inde ra
mis, vt in nobilitatis vestræ gestaminibus spectare est, cùm Osiridis no-
men agnoscit, tum Solis id esse signum cõtendit. Oculi verò similitudinem ideo
poni, quia Sol regiali potestate cuncta despiciat, vnde illi oculi cognomentum
apud antiquos. Sedenim de oculo eo cõmentario disputatum, quo per singulas
humani capitis partes, quæ aliquid significant, ędecurritur.

PRINCIPATVS.

CÆterùm & in Aruspicũ disciplina quercus principatũ ostendit, quod mul
tis olim auguriis obseruatũ est: ex quibus illud præcipuè referendũ videt,
quòd in suburbano Flauiorũ quercus antiqua, quæ Marti sacrata erat, per tres
Vespasię partus singulos repentè ramos à frutice dedit, haud dubia signa futuri
cuiusq; fati. Primum quidẽ exilem, & haud ita multò pòst arefactũ: ideoq; puel-
la nata non perennauit. Secundum prævalidum ac prolixũ, & qui magnam por
tenderet felicitatem. Tertium verò instar arboris: quare patrem Sabinũ ferunt
aruspicio insuper confirmatum renunciasse matri, nepotem ei Cæsarem natum.
Contrà verò sceptrũ nouissimo Neronis anno de Augusti manibus excussum
C fulmine, imperium Cæsaribus diuinitùs abrogatum indicauit.

FERITAS.

QVorundam etiam inuentum fuit animi feritatem ex quercu significare,
quòd etiam non ignobiles poëtæ agrestes homines, immites atque sæ-
uos, nullisq; humanis moribus expolitos, duro ex robore natos dictitabant:
de quo interpres Hesiodi, Veteres, ait, filios in quercubus aut petris exponere
solitos, vrbium tectorúmve commoditate nondũ adinuenta, datamq; hinc an-
sam, vt ex petris aut roboribus geniti viderentur.

OBSCOENITAS.

HAbet & glans ipsa suũ significatũ, idq; obscœno satis intellectu, ob eã scili
cet qua prędita est figurã, pudendi virilis mucroni penè similem. atq; hinc
Arcadũ obscœnitatẽ incestsi reperias, & βαλανοφάγοι essent. Vnde Diogenes eius-
modi notæ adolescentẽ Arcadẽ dixit, is cuiusmodi videret esse interrogatus: in-
telligebat enim Arcadiã infamẽ esse, vtpote quæ luxu deliciisq; barbaricis cor-
rupta esset. Alij referunt ad stuporem: vnde dixerit etiã Iuuenalis, Læua in parte
mamillæ nihil Arcadico iuueni subsultare. Sed cũ priore sententia facit alterum
eiusdem Cynici dictũ, apud quẽ cùm mentio fieret de puero quodam qui malè

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

pudicitiam tutabat, Diogenes cuiusnam is esset interrogatus, Tegeates respon D
dit, ludens scilicet ex ambiguo: nam Tegea ciuitas est Arcadiæ, Tegos autem interdum pro lupanari ponitur.

IRA DELINITA.

IPsa denique arbor quercus, ea insignis asperitate, quæ omnibus conspicua est, non immeritò fertur vsqueadeò inimica oleæ, vt eam iuxta se positam extinguat. Olea verò cùm sit pacis, mansuetudinis ac lenitatis indiciũ, excogitatum est quercum olea complicare, cùm iracundiam atq; inexorabilem animi asperitatem sese ad lenitatem dedisse significandum fuerit. Contrà addam κατὰ παρήγορον et ea quæ beneficiũ à quercu consequũtur: scriptores enim naturaliũ rerum, hederam quercinã, viscum quercinũ, & polypodium quercinũ optimũ dicunt.

DE HEDERA.

HEdera autem non quercina tantùm, sed qualiscunq; esset, haudquaquam obscuræ celebritatis erat apud Ægyptios, quippe quæ propter continuum virorem vitibus etiam præferebatur in sacris, quòd E
illæ a fructu folia identidem amittant.

BACCHVS.

EA verò in primis quæ corymbos nigros fert: sed & sine delectu coronamentis accepta Dionysio sacra, quòd æquè est ac apud Ægyptios Osiridi: à quo etiam isti nomen: chenosiris enim eorũ lingua nominatur, quod Osiridis planta interpretatur. Præterea Dionysius, Nysa vrbe à se posita in extrema ferè India, hederam quam seuit, æternum nominis sui monumentum esse iussit.

NOCVMENTVM ABSCONDITVM.

THyrsis verò, quod telum est ligneũ, circumfusa hedera coopertũ vini nocumentũ hieroglyphicè indicat sub ipsius suauitate latitare. Hinc Macrobius Liberũ Patrem ait ferire per obliquũ, circunfusæ hederæ latitãte mucrone. Neque aliud sibi vult vitis supra caput Hecates prętendi solita, quę nimirũ ostẽdit Fauni patris insidias, quas in natã vini opera cõstruxit, de quo latius in Serpẽte.

TENACITAS.

VSqueadeò verò adhæsit hederæ tenacitatis nomẽ, vt illigandi complecten- F
di q; significatum, vt olim apud nostros flamini Diali non modò eam tangere ominosum esset, verùm etiã nominare, ne inde illigatus aliquo modo vel re, vel cogitatione deprehenderetur. Eaq; de causa neq; anulũ quidem gestare ei licebat, libera siquidẽ omnia esse volebãt sacrificulis. Vnde sacrũ factura Dido apud Maronẽ, vnum exuta pedem vinclis in veste recincta, legitur. Manifestũ autem est hederam vincire quicquid fuerit, ad quod se applicuerit. Hinc Horatius lasciuis hederis ambitiosior dixit. Hinc Catullus mentẽ amore revinciens, vt tenax hedera hac & illac arborem implicat errans. Et Gallienus Imperator:

Brachia non hederæ, non vincat oscula conchæ.

Ea denique siue ab hęrẽdo, siue ab eo quòd edita petat, siue potius ab edendo ea, quibus adhæserit, nomen habeat, Libero Patri dedicata est, vt initio dictum, quòd ita semper vireat, vt & ille semper iuuenis: Nam solis æterna est Baccho Phœboq; iuuenta. vel quia mentes hominum ita Liber liget, vti ea quęcunque tetigerit impedit: ebrius enim quamvis solutum eum vel in angusta paupertate dicat Horatius, & Lyæus à soluendo nomen acceperit, irretitam tamen habet mentem, neq; sui compos est.

Asser-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

ASSERTOR.

IN numis pleriſq; caput hedera redimitum aſpicias cum Aſſertoris inſcriptione: vt illud cum cornibus, ab cuius altera parte ſigillum eſt cum racemo in dextera, in læua ſpolium gerit: literæ quæ legi poſſunt, ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ. In aliquot aliis caput identidem hedera redimitum, ab altera verò facie Hercules cum claua & ſpolio: literæ ſunt, ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ ΣΩΤΗΡΟΣ: infrà verò, ΘΑΣΙΩΝ. Sed dicerem ego populeam potius eſſe frondem, niſi flexuoſus viticulæ ambitus hederam potius referret. Sunt verò Thaſij ab inſula, quæ Thraciæ adiacet, vnde Herculis progenitores oriundi, quo nomine illi ſibi plurimùm plaudentes, imaginem eius numis exprimere inſtituerunt.

BACCHEIA SVPELLEX.

VInaria verò vaſcula, quæ Ciſsibia plurimùm appellãt, orificiũ ad hederacij folij ſpeciem informatũ habent: κίσσος enim hedera: cuiuſmodi vaſa quamplurima, quæ longã ſapiunt vetuſtatem, vbiq; Romæ videas. Et quæ nũc etiam è luto formantur, ad eandem penè formam rediguntur, à foliiſq; vulgò nomen
B habent, nam Folietę nuncupantur. At bona pars Italiæ vaſa vinaria quotidiani vſus Boccalia, quaſi, vt puto, Bacchalia dicere velint, appellant. quamvis βακχάλιον pro vaſe vinario ſit apud Homerum. Qui κισσίβια dicta putarunt, quòd vaſa olim ex hedera fieri ſolerent, hallucinari mihi videntur: nã neq; quidem lignum ſatis idoneũ, neq; materia commoda eſt, cùm ſatis conſtet, ſi poculo hederaceo mixtum infundatur, vina transfluere. Neq; ego nunc poculorũ genera perquiram, quæ copioſe ſatis ab aliis enumerata fuerunt: illud oſtendiſſe ſatis fuerit, qua de cauſa bona eorũ pars hederam ſupremo margine aſsimularent. quinetiã in nonnullis iuxta anſam impreſſum hederę foliũ obſerues: & apud Maronẽ paſtoralibus quibuſdã poculis ſuperaddita vitis, Diffuſos hedera veſtit pallente corymbos. Qua verò ſpecie eſſet cantharus qui Baccho dedicabat, vti ſcyphus Herculi, ſi quęſierit quis, picturatione cõmodius q; verbis explicabitur. Pedem enim habet à latiori ambitu in anguſtũ flexuoſo interius ductu ſe contrahentem, ita vt ea pars tota deſidentibus incuruis co
C ſtulis deſcribatur: mox intumeſcit in calicem, quod nomẽ noſtris in ſacrificiis tot iam abhinc annis, ſpecie nihil quicquã immutata, receptum eſt. hinc iterũ anguſtari incipit, totoq; ambitu introverſus incuruari, quo ductu vbi aliquantulum proceſſerit, rurſum aperit, & cratera in ſummo patefacit. Addũtur hinc atq; inde anſæ, quas aures Græci libentius appellarũt: ſed aures ego eas alia quàm anſę ſint forma factas intelligo, vtpote quę quidem proſtarent à ſummo vaſe, ſed minimè ad inferiora flecterent. In morem autem Delphinorũ aliàs anſæ, aliàs anguium figuras, plerunq; volutarũ in modum fieri ſolitæ. Sed & vna tantũ anſa præditos pleriſq; locis cantharos in antiquorum monumentis aſpicias, cuiuſmodi apud Virgilium eſt Silenianus ille,

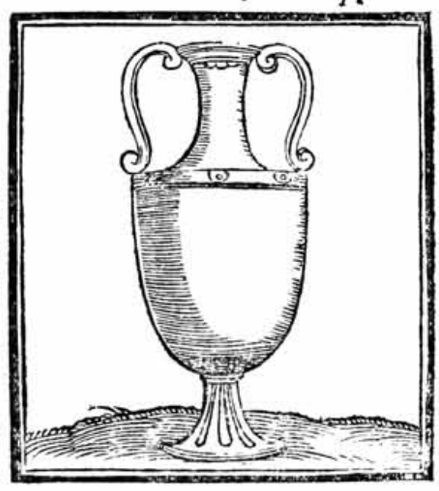

Qui grauis attrita pendebat cantharus anſa.

POETA.

QVòd verò poëtis hedera decerneretur, vt vnà cum lauro coronã eorũ perficeret, non tam perpetuus vtriuſq; viror, qui diuturna eorũ opera ſignificaret, in cauſa fuit, quàm vt oſtenderet, eos, qui digni hederis euaſiſſent, Laureãq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

meruiſſent, & ingenio & arte prȩcelluiſſe: per Laurũ enim inſitã in ingenio vim, D
ac venæ fœcunditatẽ Apollinis irradiatione locũpletẽ intelligebant: per hederã verò artem & induſtriã pervigili labore partam. Cuius rei id eſt indicium, quòd hedera ſuapte vi admodum imbecilla humi ſemper reperet, neque ſe vnquam attolleret: pertinaci tamen labore artificioſoq; conatu pervincit, vt vel arboribus vel parietibus adhæreſcens, paulatim irrepens ſupra omniũ faſtigia victrix euadat, & ſupremo in vertice dominetur: vtroq; enim opus eſt, ſi quis velit excellere: niſi verò excelluerit, nihil quicquã profecit, quia Mediocribus eſſe poëtis, non homines, non Dij, non conceſſere colũnę. quare ſapienter ait Horatius,

Ego quid ſtudium ſine diuite vena,
Nec rude quid poſſit video ingenium: alterius ſic
Altera poſſit opem res, & coniurat amicè.

In eandem ſententiam apud Pindarum legas, vt in Ape diximus, poëtas lacte ſimul & melle paſci: quorum lac naturam facundiæ vbertate affluentem, mel artem, laborioſumq; proficiendi conatum oſtendit. Non enim mel ſine magno labore, induſtria & artificio comparatur. Apud Athenæum, quod minimè diſſimulandum eſt, legas, ex Seno Elienſi Grammatico deſumptum, Autocabalos, E
qui poſtea Iamborum poëtę nuncupati ſunt, hederacea corona vti ſolitos: Ithyphallos verò talari tunica manicatos, ebrioſorũ perſonas ridiculum in morem geſtaſſe. Hinc apud Virgilium:

Threicius longa cum veſte ſacerdos
Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum.

Et quod ad manicatos facit eluſum alibi:

Et tunicæ manicas, & habent redimicula mitræ.

Sed vt ad Athenæum revertamur, Phallophoros demum ait (ideæ ſunt hæ impudentioris Muſicæ, laſciuæq; apud veteres cæremoniæ) ſerpyllo & pęderotæ herbis faciem occultaſſe, ſertaq; ſibi ex viola & hedera nexuiſſe.

VETVSTAS.

PRæter hæc vetuſtatis ſymbolũ eſt hedera, cùm ſemper circa vel arbores, vel ędificia vetuſtate cõſumpta ruinoſaq; ſaxa maximè verſetur: quin etiã ex eo Baccho ſacra, veluti vina etiã de vetuſtate commendant. Pindaricum porrò eſt F
vinũ à vetuſtate cõmendare, vt Epharmoſto Olympiis, αἶνει δὲ παλαιοὺς μᾶλλον οἶνους. Ita Horatius paſsim: *O natam mecum conſule Manlio teſta.*

Sic Tibullus, vt corrupta obiter lectio corrigat, li. Amorũ ſecũdo, elegia prima:

Nunc mihi fumoſi veteres afferte Phalernos
Conſulis, & Chio ſoluite vincla cado.

Fumoſi enim Conſulis, non fumoſos Phalernos, vt imperiti nonnulli putant, eadem ſynepeia apud Iuuenalem habetur:

Fumoſos equitum cum Dictatore Magiſtro.

Notum enim quemadmodũ Romani ſtudioſiſsimè curarint, vt atria ſua maiorum illuſtrium imaginibus complerentur, ad excitandam ſcilicet poſteritatem, vt quod ſibi ad imitandum proponerent, aſsiduè conſpicerent. Fumoſos igitur, præ vetuſtate quadam veluti fuligine coloratos. Hedera autem cogere in ſenium arbores creditur, ipſaq; non niſi ſeneſcentibus libenter adhæreſcit. Extant ſuper hoc luculentiſsima Laberij carmina, quorum ea duo tantùm afferam, quæ ad ſententiam, qua de nunc agitur, congruere videntur:

Vt hedera ſerpens arborum vires necat, *Ita vetuſtas ambitu annorum necat.*

Neq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Neq; quidem ea tantùm de cauſa, quia vetuſtas vinum commendet, & hedera ſit vetuſtatis indicium, ea Baccho ſacra perhibetur, ſed quoniam, vt ſuper eius vi Plutarchus diſſerit, commanducata hederæ folia ebrietatis ſpeciem quãdam repræſentant, & procliues ad furorem mentes incitant.

FVROR POETICVS.

ATque hinc demum exiſtimant eruditiſsimi viri coronas hederaceas poëtis attributas, ſiquidem motus ille diuinitus fit, vt autor eſt Plato, quo poëtarum mens concita, imagines rerum tot ſupra naturam concipit, & ea interdum myſteria ſcriptis mandet, quæ paulò pòſt ipſi abeunte furore vix intelligunt. Vnde non immeritò excludit ſanos Helicone poëtas Democritus, eosq; tãtùm admittit,

Quos cantor Apollo
Non patitur verſare lutum, ſed ad aurea cœli
Limina ſublimes Iouis omnipotentis in aula
Siſtit, & ætherei monſtrat commercia cœtus,
B *Ambroſiámq; libens nectárq; propinat, & illi*
Magna canunt afflante Deo, mortalia ponunt
Nubila, quæq; Deûm in penetralibus abdita cernunt.
Adq; vbi iam ſeſe rediere inſomnia mente
Attonita repetunt, & quæ inſpexere reposcunt,
Et plerunq; ſuas non percepere Camœnas,
Vſqueadeò humanis præſtant cœleſtia rebus.

DE SMILACE.

QVoniam verò Milax, vt vocabulo vtar Æginetę, quadam cũ hederę foliorũ viticisq; ſimilitudine ita cõgruit, vt ea multi magno cæremoniarũ errore pro hedera vſi ſint, ignorantes funeſtã eſſe, & omnibus ſacris & coronis infauſtam, ideo viſum eſt in hoc hederæ commentario eam diſſoluere ambiguitatẽ. Quatuor enim diſtinguitur ſpeciebus: arborea vna, quæ noſtris taxus eſt: virgulto aſsimilis altera, ſed aſpera & ſpinoſa,
C ſurculis, ramis, pediculis, & foliis paliuri inſtar hamatis, labruſcę propémodum racemis prædita, quã Venetijs in ſemotioribus Lignipedum hortis in pergula ſurrectã aſpexi. Hederæ aliæ duæ propriores, quarũ vna læuis, altera hortenſis appellatur, ſed vſqueadeò ſibi invicẽ aſsimilatæ, vt vtrãq; plericq; vnã tantũ ſpeciem exiſtimarint. Siliquis hæ lupinorũ tunicas magnitudine adæquãtibus fœcundiſsimæ, in quibus grana ad faſeolorum ſimilitudinẽ renunculorũ figuram referentia deliteſcunt, preſsiora in aliis, in aliis toroſiora. Colorum multa varietas, in aliquibus lutea, in aliquibus purpurea, nigra alia, alia variegata ex nigro & albo, ſurculo in omnibus iunceo ad admirandã altitudinem excreſcente: foliis propémodum hederaceis, niſi quòd hederis vnicuiq; ſingula, his paſsim trina: hederæ tenacia, & perpetua, & læuore quodam placida, his aſperiora debiliaq;, & cum vento ſimul interdum abeuntia, autumno prorſus decidua.

FVNESTVM.

FLos harũ coronis intextus funeſtũ habet hieroglyphicũ. Florem verò ferũt violis admodũ ſimilem, colore in aliis cãdido, in aliis puniceo, in aliis etiam ſubpallido, ex quibus lugubres coronas fieri Plinius atteſtat, infauſtosq; eſſe dicit omnibus ſacris & coronis: cauſamq; affert, ob crocũ in eã herbã amore ſmi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

lacis conuerſum: quã quidẽ fabulam Naſo IIII Tranſmutationum libro vni- D
co eo verſu tangit: *Et crocon in paruos verſum cum ſmilace flores.*
De qua quidem fabula cùm nihil aliud extaret, nos olim de cultu eius herbæ viticulíve iuſtum opuſculum hexametris cecinimus, fabulęq; totius argumentum explicuimus. Idem Plinius ait: Vulgus ignorando, hancq; hederam exiſtimando, feſta ſua polluêre. Nam & Poëtis, & Libero Patri, aut Sileno, Smilax iam pro hedera ſacrabatur ab iis, qui omnino quibus coronandi eſſent ignorabant. Legumen hoc diu noſtris regionibus ignotum, nunc nuper allatũ è Sicilia Romam, multorum hortos tota iam Italia cœpit multiplici fruge fœcundare. Oblectat mirificè fructus tum lepida colorum varietate, nitoreq; gemmarum inſtar arridentium, tum opere topiario ſurculus, qui foliorum ſylua denſiſsima in metas erigitur altiſsimas, & muris applicata paucorum dierũ ſpatio ad celſa quantumlibet ędium faſtigia prorepit, turres exuperat, nullius arboris proceritate ſuperatus. Ideoq; in ſpacioſas ſcenas latiſsimaq; tentoria, quo præcipuè anni tempore magis expetuntur, mirabili pampinorum feracitate cõtexitur. Tum cibus leguminis non, vt multi tradũt, abominabilis, ſed guſtu gratus atq; ſuauis: nam E
& diſcluſus à tunicis, & cum teneris adhuc ſiliquis aqua incoctum, lautis etiam cœnis apponitur. Quam verò Medici damnãt, fortè trachea illa eſt, paliuri ſpinis prædita, quæ racemulos quoſdam ad inſtar labruſcæ producit.

DE AMYGDALA.

QVoniam verò, nobiliſsime Hieronyme, ſpem eam quã de præclara iſta indole tua optimã omnes conceperãt, vel ante tempus explere, tam in bonarũ artium ſtudiis, quàm in inſignium morũ elegantia iam dudum occœpiſti, Amygdalum tuã eſſe hieroglyphicũ animadverti: ea enim arbos ante alias omnes floribus induta, non ſuę tantũ ſpem oſtentat opulentiæ, ſed & aliarum frugũ annũ feracem pollicet. Vnde Maro cùm videret eã primã omnium florere, nihil vel Ianuarij rigore deterritã, ex florum eius multitudine lętæ identidem fœturæ ſpem in frumentis concipere nos poſſe monet his verſibus:

Contemplator item, cùm ſe nux plurima ſyluis
Induet in florem, & ramos curuabit olentes, F
Si ſuperant fœtus, pariter frumenta ſequentur,
Magnáq; cum magno veniet tritura calore.

Quòd ſi ſpes, vt Speuſippus Platonicus definit, eſt expectatio boni, velut è cõverſo metus animi concitatio in expectatione mali, ſicq; floribus inſpectis vſum inde fructuũ expectare ſolemus, nulli dubium erit quin flos ſit futuri boni prænuncius, & frugem paulò pòſt ſuccreſcentem polliceatur: nam & Themiſtius iucundiſsimam floris ſpeciem fructuum prænunciam eſſe dicit.

IVVENTVS.

ADhęc flos omnis iuuentutis habet hieroglyphicũ: iuuentus autem omnis ſemper ſpei plena, cùm ſenectus contrà omnia deſperet: ſiue hoc accidit iuuenibus ex exiguo rerũ vſu, ſenibus verò ex irrita multorũ votorũ experientia: ſiue quia iuuenes natura vegetiore, quæ cupiũt ardentius futura etiã ſibi proponunt, ſpemq; impendiò paſcũt, ſenes debilitate cõfecti, præ timore etiã cùm aſſecuti ſunt diffidere videntur, ideoq; bonis minus gaudent. Alij dicũt ęquius ideo ſperare iuuenes quàm timere, quia ſpes eſt de futuro tẽpore: in ſenibus aũt multa memoria reſidet, ac earũ præcipuè, quę ſpem plurimam eluſere, tũ autem memoria

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A moria ipſa ſpei quodammodo contraria conſtituitur.

SENECTVS.

PORRÒ ſenectus, quæ ſeſe hîc obtulit, facit vt ad amygdalam rurſum reverta-
mur: eius ſiquidem hieroglyphicum in diuinis literis accipitur pro canitie,
quę manifeſtum eſt ſenectutis indicium. Amygdala autẽ potius quàm alia quę-
piam ex plantis, quia, vt etiã ex Maronis deſcriptione vidimus, arbor nulla den
ſiorem florũ vbertatem reddit quàm amygdala. Locus autem eſt in hanc ſenten
tentiam apud Salomonem ad calcem Eccleſiaſtæ: Florebit amygdalum, & pin-
gueſcet locuſta, & diſsipabitur capparis, atq; hæc incœptabunt, homine iam in
domũ æternitatis ſuæ profecturo: hoc eſt, vt apud Eucherium, caneſcet homo,
tumebunt pedes, & concupiſcentia frigeſcet: nam hæc plurimùm homini in po-
ſtremo vitæ tempore accidere conſueuerunt, vt inde in terram, quaſi in æterni-
tatis ſuæ domum redeat. Proculdubio autem indicium appropinquantis mor-
tis eſt, cùm canis caput albicat capillis. Mitto illud quod D. Hieronymus notat,
quoſdam interpretari per amygdali florem ſacram ſpinã, quòd decreſcentibus
B natium carnibus ſpina ſuccreſcat, & floreat: nam & hoc & illud ſenij eſt.

CONTINENTIÆ FRVCTVS.

APUD Hieremiã primo capite, vbi ſe is virgã vigilantẽ videre aſſerit, Theo-
dotio reddit amygdalinã. Vnde colligitur, amygdalum caſtioris hierogly-
phicum eſſe temperantiæ: nucẽ enim eam videmus amariſsimũ habere putami-
nis corticem, teſtaq; lignea, eaq; duriſsima cingi, amaritie corticis difficultatem
indicante, integumenti duritia virtutẽ ipſam: fieri autẽ vt cùm putamina illa &
amara & dura ſummoueris, fructu fruare ſuaui admodum & delicato. Sic conti
nentiæ caſtigata coërcitaq; cuſtodia, amara primùm videtur, perdifficilis & ab
omni delectatione remotiſsima, ſed ex qua fructum colligas dulciſsimũ ſuauiſsi
mũq; : ait enim Heſiodus, virtutis radices amaras eſſe, fructus verò ſuauiſsimos.

DE NVCE IVGLANDE.

NVPTIÆ.

C AB amygdalo ad nucem iuglandem tranſire non incongruum, cuius
eſt hieroglyphicum, vt nuptias præ ſe ferat. Credidêre multi, ait Pli-
nius, quia nuces cadendo tripudium ſonumq; faciant: qua de cauſa
dictum illud, Sparge marite nuces. Sed veriſimilior cauſa eſt, quam
ipſe comminiſcitur, ob integumentum duplex, puluinati primùm calicis, mox
lignei putaminis, quali propémodum operimento fœtus muniantur.

CAPPARIS.

VT verò & Capparim abſoluamus, ſuper eo multa & varia tam He-
braici interpretes, quàm Latini & Græci cõmenti ſunt, dum Hebrai-
cam vocem, quã nos Capparim dicimus, illi AVIONA, modò amo-
rem, modò deſiderium, modò concupiſcentiam, & his ſimilia elocu-
tionibus ſuis circunſcribunt. Sed qui diebus noſtris ſcripſere Capparim libidi-
nem perfrigerare, hoc loco, teſte eo, decepti videntur, quòd minus animadver-
terunt Salomonem id notare voluiſſe, ceſſare tũc libidinis ardorem, cùm Cap-
paris nulla eſſe cœperit: id enim apertè ſignat, Diſsipata fuerit: perinde ac ſi Grę
ci per fabulas ſuas philoſophentur, tunc ardorem Leandri gelidis aquarum flu
ctibus ſuperari, cùm primùm Herûs lucerna fuerit extincta.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Cupreſſus.

PIERIVS VALERIANVS DE FVNESTIS ARBORIBVS, ET CORONIS ALIQVOT, EX ſacris Ægyptiorum literis, ad Laurentium Granam.

LVctuoſiſſimo illo die, quo Celſi Melini iuſta, Academia vniuerſa deposcente, peruetusto maiorum ritu celebrauimus, memini te, facundiſſime Grana, dum funeris apparatus inſtruebatur, multa de me quærere ſuper funeſtarũ arborum ſignificationibus, quòd nonnullam huiuſmodi rerum inquiſitioni operam dare me non ignorabas. Túq; meminiſſe debes pauca admodum ea fuiſſe, quæ mihi tunc, tanti ac talis amici caſu conſternato, memoriæ ſuccurriſſent, tum quòd eò totus conuerſus eram, vt quæ multa in prærepti iuuenis deſiderium à doctiſſimo quoque conſcribebantur, ſedulò colligerem, collectáque publicarem: tum quòd nolebam eo tempore te nugis meis occupare, ſtudiorum tuorũ ſocium laudare meditantem. Quem quidem tu non laudaſſe tantùm, ſed diuturniori, vel æternæ potius vitæ viſus es mihi reſtituiſſe. Dignus quidem Celſus, qui tam eruditum, támque elegantem funeris ſui laudatorem ſortiretur. Dignus tu quoque, qui de iuuene tam præſtanti, tam docto, tam probo verba faceres, quam vis id lætiori argumento factum omnes maluiſſemus. De qua quidem oratione tua multa alij præclarè prædicant: nos exuperaſſe te & noſtram, & omnium expectationem, qui de te optima quæq; conceperamus, veriſſimè profitemur. Tibi verò an ego reſponſurus ſim in iis quæ percontatus eras, adhuc ambiguum eſt mihi: curaui tamen, vt ſi quid per diligentiam aſſequi poſſem, tuæ me flagitationis memorem fuiſſe comprobarem. Itaque Cupreſſum, & Pinum, & Populum, & pro corona Smilacem, & quædam alia quæ funeſta ſunt perquiſiui, de quorum ſignificatis commentariolum hoc ad te conſcripſi. Illa verò meminiſſe debes, cùm de coronis quæreretur, quibus cenotaphium cingeremus, reſpondiſſe me, ex Salice, ex Moro, ex Caprifico, & Loto demum ſerta contexenda. Ex Moro, quoniam ſenilem prudentiam tam iuuenili ætate præ ſe ferebat. Ex Caprifico, quia cupiditatibus omnibus, quas innumeras ea ætas afferre ſolet, ipſe iugum impoſuerat. Ex Salice propterea, quòd ſumma erat adoleſcens continentia præditus. Ex Loto, ad diuinum eius ingenium, & omnifariæ doctrinæ ſtudium: quorum quoque omnium rationes poteris ex hoc libello noſtro cognoſcere. Sed enim in his nihil fortè nouum tibi, gratam tamen futuram ſpero induſtriam, quæcunque eſſe potuit, meam, quòd non contanter ſatis amico facere procurarim. Eſto igitur apud te noſtri hoc amoris qualecunq; monumentum: neque id horrori ſit quòd feralia donamus, vtpote qui philoſophus non minus rerum fines, quàm ortus progreſſuſq; ſis contemplari ſolitus. Sed iam quid hæc ſibi lignorum ſtrues velit, inſpiciamus.

E

F

DE CVPRESSO.

CVPRESSI ſignificata apud Horum nulla ſunt, apud Latinos & Græcos pleraq; memorantur.

POLLVTVS MORTE LOCVS.

ATque illud in primis, quòd pollutionis, aut inceſtati de alicuius morte loci, aut funeris ſignum fuit, feraliq; illi apud omnes cognomentum: quia cùm minimè recidiua ſit, humanæ conditionis ſortem referre videatur. Quanquam Herodotus vnam ſolamq; pinum ex arboribus reciſam minimè repullulare tradit, eſſeq;, vt ipſe ait, πανόλεθρον. Nimirum animaduerterat homo multæ diligentiæ, reciſam cupreſſum in Creta beatiore inſula repullulare, quod de pinu nuſquam obſeruarat.

CRE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

CRETA.

QVoniam verò Cretæ id præcipuè conceſſum, vt renaſcentes, quæ prę ſectæ fuerint, cupreſſos videat, nõnulli Cretam per eiuſmodi arborem ſignificari tradiderunt, non aliter quàm Palmam pro Iudæa poni in Veſpaſianorum numis obſeruatũ: Palmæ ſiquidem & lætius & frequentius in Iudæa proveniunt, quàm vſquã alibi. Cupreſſeta porrò Gnoſiorum celebrat Plato, in quibus æſtiuo die de legibus commentatũ à Megillo & ſociis tradit. Non immeritò autem magno habitum oſtento, cùm arbor Cupreſſus altitudine conſpicua in Veſpaſiani agro auito ſine vlla vi tempeſtatis evulſa radicitùs repentè procidit, ac inſequenti die viridior atque firmior eodem veſtigio reſurrexit, grande, vt inquit Tacitus, proſperumq́, aſſenſu aruſpicum, & ſumma claritas iuueni admodum Veſpaſiano promiſſa. Apud Plinium legas, vbi de prodigioſis arboribus diſſerit, arbores multas, ſine tempeſtate, vllave cauſa alia, quàm prodigij cecidiſſe, ac ſua mox ſponte reſurrexiſſe, quæ fuerũt fauſti ominis & oſtenti. Sedenim ne noſtra negligamus, vetuſtis rebus nimium applaudentes, in Mediceis ędibus, quę
B thermis Alexandrinis dirutis incũbunt, hoc Romę vidimus, quod huc inſeruiſſe minimè fuerit importunum. Paucis admodum antè diebus quàm Leo Pont. Max. moreretur, Medicam arborem proceræ admodum magnitudinis, ſed magna ſui parte in latitudinem ramos ad parietem affixam, vt perpetuo virore aulæa quæ dicuntur facere viderentur, caſu neſcio quo, noctu ſolutis pergulę compagibus ita concidiſſe, vt cacumine terram attingeret, & à porticu in xyſtũ prodeuntibus prælatæ curuaturæ arcum exhiberet. Subſecuta mox clariſſimi Principis mors. Neglecta arbor, omni tunc familia aliis negociis occupata. Creatur interim Hadrianus VI. PONT. MAX. ab extremis vſq; Morinis in Italiæ ludibriũ perquiſitus. Inſequitur ſtatim ab electione, maxima hyemis inclementia: niues iuges, & in multos dies terræ, pertinacia Romano ſolo inſolita, inhæſitantes, qualem tempeſtatem & niuium altitudinẽ, aſperitatemq́, aëris nemo quantumlibet natu maximus Romæ ſe vidiſſe profitebatur. Sæuiit ea hyems in citrios, lucos, & viridia omnia Medicis arboribus conſita perſtringit, & ad radicem vſq; adurit: omnesq́; illæ huiuſmodi arborum deliciæ, quæ Romæ plurimę frequentiſsimęq́; erant, auferuntur: ſola è noſtris illa ſeruata incolumis, quę an-
C te Leonis obitum prociderat: ac omnis ille ordo, qui ad eundem parietem adhę reſcebat, minima iactura læſus, cæteris omnibus ad repullulationem ſucciſis ad imum caudicem. Quòd ſi altero vix anno completo Clementem VII Leonis præmortui fratrem patruelem ad Pontificatus faſtigium euectum vidimus, cur Medicam illam arborem in eius ædibus, & inclinatæ fortunæ deiectam, & feliciſsimi ſucceſſus, ab hyemis tam horridæ ſęuitia ſeruatam, fuiſſe prenunciam affirmare vereamur?

SEPVLCHRA NOBILITATIS.

SVnt qui cupreſſum funus quidem & ſepulchra, ſed non niſi nobilitatis ſignificaſſe contendant: quod & Lucani teſtimonio confirmatur, ita dicentis,

Et non plebeios luctus teſtata cupreſſus.

Sanè Thucydides libro Hiſtoriarũ ſecundo, arcas fuiſſe dicit ex cupreſſo, in quibus eorum efferrentur oſſa, qui pro ſalute patriæ mortem oppetere non dubitaſſent. Huius autem inſtituti, vt cupreſſus defunctis accommodaretur, principium nonnulli ad hiſtoriam referunt: aiunt enim Aſclepiadis autoris gra-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

uiſsimi teſtimonio, Boream Celtarum Regem cùm filiam Cypariſſam nomine D
amiſiſſet, arborem hanc in eius tumulo ſeuiſſe, à qua inde nomen inditum Cy-
pariſſo: mox à ſatu illo luctuoſam feralemq; haberi cœptam.

MORS.

NAm & in oſtentis mortis indicium fuit, quod tum aliis euentis, tum Imp. Seueri caſu comprobatum eſt, cùm Æthiops quidam claræ inter ſcurras famæ, cum corona è cupreſſo facta illi obviam proceſsiſſet: quem cùm ille iratus remoueri ab oculis præcepiſſet, coloris tactus omine reſpondiſſe ille dicitur, Totum fuiſti, totum viciſti, iam Deus eſto victor. Paucis verò pòſt diebus Seuerus eſt vita functus. Quod verò pertinet ad colorem, fertur & Hadrianus Imp. ex Mauri occurſu extrema ſibi iam ingruere concepiſſe.

DIS.

CVpreſſus porrò in tutela Ditis Patris: & eius arboris rami ſepulcris affixi, adſculptíve, Dis Manibus commendari defunctos indicant. Atq; hoc eſt quod apud Horatium legas, arborem nullam hominem ad inferos ſequi, præter inuiſas cupreſſos. E

IVNO.

EX ea autem arbore ſimulacra Iunoni Reginæ fieri iuſſa, in pleriſque prodigiorum expiationibus obſeruatum: vt Gn. Cornelio Lentulo, P. Licinio Coss. Cupreſſea ſimulacra Iunonis Reginæ poſita per virgines viginti ſeptem, quæ Vrbem luſtrauerunt.

ORPHEVS.

ET in Lebethris Orphei ſimulacrum ex cupreſſo cultum, quod cùm Alexandri temporibus ſudorem multum emiſiſſet, omnibus eo prodigio perterrefactis, reſponſum eſt ab Ariſtandro viro ſapiente, bene ſperandum, ſiquidem quòd nunc opus Alexander aggrederetur, ob rerum geſtarum magnitudinem maximum eſſet ſudorem & laborem poëtis & Muſarum cultoribus allaturum.

PVLCHRITVDO SINE FRVGE.

INdicat etiam Cupreſſus rei cuiuſpiam ſublimitatem atq; pulchritudinem, ex qua tamẽ nullus percipiatur fructus. Quare Phocion, cùm Leoſthenes Athenienſes in bellum impuliſſet, magnaq; ſpe ad libertatis & principatus nomen F
erexiſſet, illius verba dicebat cupreſsis eſſe ſimilia, quæ cùm procerę admodum ſint & pulchræ, fructum tamen non habent. Ceſsit inde res in proverbium κυπαρίττος κάρπος, de re ſpecioſa quidem viſu, ſed prorſus invtili. Spectatu quidem iucunda eſt cupreſsi proceritas, effigieſq; illa metas imitata, fructu tamen ſupervacua eſt, baccisq; torua, diceret Plinius.

PERPETVITAS.

CVr verò Diis ſimulacra ex cupreſſo fieri ſolerẽt, in cauſa eſt materiæ perpetuitas, odoriſq; ſuauitas, quæ perpetui thymiamatis loco eſſe videretur. Cupreſſum enim neq; cariem, neq; vetuſtatem ſentire tradunt, neque temerè rimam aperire, vllave parte fatiſcere. Simulacrũ Iouis in Arce ex Cupreſſo à condita Vrbe ſexcenteſimo ſexageſimo primo anno dicatum, tempore adhuc ſuo durare Plinius atteſtatur, qui quidem anni eſſent circitèr CC. Plato leges publicas, acta decretaq; ſacris monuit inferendas tabulis cupreſsinis, quòd eam materiem ære perenniorem arbitraretur. Quantum verò pertinet ad odorem, Indi Cupreſſum inter aromata propémodum venerantur.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE PINO.

ET Pinum, mi Grana, non paruam habere cum cupreſſo ſimilitudinem, exploratum eſt.

MORS.

NAm mortis ipſa quoq; indicium eſt, de qua idem obſeruatum vbiq;, arborem exciſam ſemel minimè ſuppullulaſcere. Vnde Staphylus poëta πεύκης πρόσωπον, hoc eſt, in morem piceæ dixit. Et apud Homerum βέλος ἐχεπευκὲς letale telum exponunt interpretes vetuſtiſsimi, quamvis alij ad ſolam referant amaritudinem & acerbitatem, qua ſit arbor ea præcipuè prædita: quandoquidem amaritudo ipſa ita eſt morti affinis, vt viceverſa mors interdum pro amaritudine vſitatiſsimo mortalium ſermone proferatur: neq; hodie tãtùm, verùm & apud vetuſtiſsimos hominum ita fieri ſolitum inueniamus. Nam IIII. Regum, cùm Prophetarum grex apud Eliſæum eſſet, & eorum vnus egreſſus in agrum colocynthidas agreſtes legiſſet, easq; conſciſſas in ollam pulmentariam paraſſet, neq; eorum quiſquam propter amaritudinem guſtare poſſet, clamaue-
B runt ad Eliſæũ dicentes, Mors in olla eſt: hoc eſt, tãta eſt pulmentarij amarities, quanta mortis eſt. Eodem modo, paucis antè diebus, cùm poſt raptũ in cœlum Heliam, Hierichonta ſe recepiſſet, queſti ſunt eius loci ciues, aquas eſſe apud ſe peſsimas, quas diuinitùs cùm dulces reddidiſſet, numinis dictum citauerat: Sanaui aquas has, & non erit vltrà mors in eis. Sed vt ad piceam reuertamur, Herodotũ nonnulli carpunt, quòd ſolam piceam præfectam non repullulare dixerit, cùm & cupreſſum, & alias quaſdam plantas ipſi agnoſcant, quæ idem patiantur. Sed quantum ad cupreſſum attinet, diximus nos Herodotum ad Creticam reſpexiſſe, quas repullulare cõſtans fama eſt. De pinu verò, quod Staphylus Pini more dixit, pro abolitione, excidioq; ſupremo, in memoriam adducit terribilem eam Crœſi denunciationẽ, qua per caduceatorem Lampſacenis interminatus eſt, eos vt pinum exterere, niſi Miltiadem, quẽ per inſidias ceperant, miſſum facerent. Cumq; Lampſaceni inter ſe quærerent, quid illud eſſet, quòd Rex ſe vt pinum diceret extriturũ, à grandiore natu ciue edocti ſunt, eam arborem ſemel exciſam nunquam amplius ſuppullulaſcere. Quod illi excidium veriti, Miltiadem confeſtim è vinculis exemptum liberum abire permiſerunt.

C

ISTHMIA.

ISthmiaci quoq; certaminis præmium pinus erat. Neq; verò pino tantùm, verùm etiam arido olim apio ſacri eius victores coronabantur. Funeſtum enim eſſe etiam apium, ſuo loco docebimus. Quæ verò apij corona Nemeorũ victoribus dabatur, ex eo viridi texebatur apio, vt interpretes Pindari monuerunt. Erant verò Iſthmia in Melicertæ memoriam inſtituta. Et Pauſaniæ adhuc temporibus pinus apud aram Melicertæ germinabat, quem puerum à Delphino delatum expoſitumq;, Siſyphus rei miraculo motus in Iſthmo ſepeliſſe fertur, & certamen illud inſtituiſſe.

NATVRA.

NAturæ imaginem eſſe pinũ dicit D. Ambroſius, quippe quæ ſemina à primo illo diuino cœleſtiq; priuilegio accepta cuſtodiat, partusq; ſuos quadam veluti annorum vice & ordine referat, neq; niſi vi caloris admota excludat. Atq; eadem ipſa nux flammæ ſpeciem imitatur, lacunatis in turbinem toris reticulato opere circunductis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CYBELE. D

EOdem argumento & cauſa Cybeles deæ ſymbolum erat pinus: nam & ipſa dea rerum omnium mater habebatur. Videre verò eſt numum in quo caput Cybeleium eſt de more turritum, ab altera cuius parte corolla impreſſa eſt ex duobus ramis pineis, intra quos literæ ſunt ΣMHPNAIΩN. Vbi illud quoq; adnotatione dignum, quòd litera Σ in eo numo figurã habet Latinæ aſpirationis in latus proſtratæ, ac ſolo proiectæ, Ͻ. Hinc enim crediderim multa ea Græcorum vocabula, quę apud eos à vocali incipiunt aſpirata, per S à Latinis enunciata, vtpote qui aſpirationem S literam eſſe arbitrati ſint. Sic ἑπτὰ, ſeptem. ἕρπω, ſerpo. ἑς, ſus. Siue ea literæ Z nota fuerit, quòd veteres inſcriptiones plurimæ Z pro S litera ponũt: vt ZMYRNA Romæ in Diuæ Anaſtaſiæ, & in Campo Florę: in Veientibus arce caſtri noui, OS SVIS ZMARAGDI: in foro Traiani, ÆMILIVS ZMARAGDVS, & innumera alia, de quibus Grammatici viderint. Per Hetruriam vetuſta pleraq; conditoria pinum inſculptam habent, ſiue funerali argumento, ſiue quòd apud eos Cybele olim vnicè coleretur.

ÆSCVLAPIVS. E

APud Sicyonios pinea nux Æſculapij ſymbolum habebatur. Nam & Pauſanias autor eſt, eum Deum cum ſceptro, & nuce pinea in manu altera, ſculptum eſſe.

DE POPVLO.

ACcedit his Populus, multæ & ipſa apud antiquos venerationis, quamvis inter infelices damnatasq; religione recenſeat: quo in numero ſunt omnes, quæ neq; ferunt, neq; fructum ferunt.

FVNVS.

EA quoque apud aliquos inter ferales habita. Nam apud Rhodios ludi funebres in honorem Tlepolemi celebrabantur ab impuberibus pueris Populo coronatis.

TEMPVS.

PEr eam tempus etiã indicabant, propterea quòd arbor ea bicoloribus ſit foliis prędita, ex quo præcipuas ipſius temporis partes, quippe diẽ ac noctem referre videatur. Ideoq; Probus Herculi dicatam ait, quòd phyſici tempus per F Herculem interpretantur. Quinetiam hoc habet Populus commune cũ tempore, quòd eius folia poſt ſolſtitium circumaguntur: nec alio argumento certius intelligitur ſidus confectum, ait Plinius. Sunt verò & aliæ arbores, quæ foliis bicoloribus variæ conſpiciuntur, vt ſalices, oleæ, citri: in illis tamen color penè idem, licet ab vna parte dilutior, altera denſior atq; coloratior habeat. In Populo verò, hac præſertim quæ alba nuncupatur, nam ea eſt Alcidæ gratiſsima, vt Maro, & in eiuſmodi accipitur ſignificatum, candor ex vna parte penè niueus ac ceruſſatus, ex altera porracei folij inſtar viridiſsimus. Narrant nonnulli fabulam, Herculem cùm ad inferos deſcendit, eius arboris coronam geſtaſſe, atq; eam foliorum partem quæ foris conſpicua erat, fuligine tetri chaûs obſcuratã, quæ interius condebatur ſudore ablutam candidiorem evaſiſſe, inde cùm ſurculos eos in Acherontis ripa ſæuiſſet, ſeminium id latè propagatũ. Sedenim vt apud Pauſaniã eſt, Hercules Populum albam ex Theſprotide regione iuxta Acherontem fluuium genitam ad Græcos tranſtulit, atq; hinc locus fabulæ datus. Acheron enim Theſprotidis fluuius leucen, quæ alba eſt Populus, paſsim fert,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A fert, perinde ac Alpheus oleaſtrum, Aſopus Bœotiæ iuncos, Menander myricas, Perſeam Nilus.

DE APIO.

EX herbis verò ante alias omnes maximè ferale eſt apium. Neque tamen hic ego contenderim, vtrùm Selinon atque Petroſelinon idem ſint, an aliquid inter ſe diſſideant, quam prouinciam ſibi doctiſsimi hac ętate viri ſuſcepêre, ſatis habiturus ſi quę ad hieroglyphica quomodocunq; pertineant, ſignificata commemorauero.

NEMEEVS VICTOR.

HOminem apio, verùm eo viridi, coronatum, Nemeeorum victorem ſignificare magis vulgatum eſt, quàm vlla indigeat repetitione. Quod & ea certamina in Archemori, ita ab Amphiarao vocitati, celebritatem inſtituta eſſent, quãvis nonnulli dicant Herculem Nemeeo Leone domito certamen id ſacrauiſſe, cuius precium apium eſſe voluerit. Ideoq; leonis herbam apium appella-
B tũ, de qua Pindarus Nemeis Alcimedæ Æginetæ, βοτάνα τένιας πρὸ ἁ λέοντ' ἐνίκασεν. Hiſtoria tradit herbulam huiuſmodi ex Archemori ſanguine progenitam. Alij volunt inde leonis herbam dictam, quòd apium in Nemea lætiſsimè vulgoq; proueniret, qua leo ibi verſatus affluenter admodum paſceretur.

LVCTVS.

NImirum igitur apium luctus indicium eſt, quãdoquidem herba ea, vt Pindari interpretes aiunt, eſt inferis ſacra, luctuiq; dedicata. Nam, vt Greci autores prodidêre, terreſtre admodum eſt: effunditur enim libenter humi, plurimumq; occari gaudet, vt ſolo propinquius adhæreſcat. Satum eius ſemen, vt aniculæ noſtræ fabulantur, ad inferos proficiſcitur prius quàm enaſcatur. Orta inde fabula, quòd ob ſoliditatem atq; duritiem, qua præditum eſt, aliquãto diutius quàm alia intra terræ viſcera morari videatur. Itaq; mortalis Opheltes, qui mox Archemorus terreno fuit honore decorandus, ex quatuor enim illis inſignioribus certaminibus, Olympiis, Pythiis, Iſthmiis, Nemeis, vt Archias:

οἱ δύο μὲν θνητῶν, οἱ δύο δ' ἀθανάτων·

Sunt duo mortali, ſunt duo ſacra Deo.

C Mortales Archemorus, & Melicerta, qui & Palæmon: Dij, Iupiter & Apollo. Præmia, Apollini Laurus, quæ pomi etiam nomine nuncupatur, ob grandiores baccas, quas Laurus Delphica producebat, vnde coronæ illæ decerpebantur, de quo vide apud Lucianum. Ioui oleaſter, Palæmoni pinus, aut aridum apium, viride verò Archemoro, olimq; olea. Minimè verò prętereundus hic locus eſt, ad vtrunq; ſignificatum funeris & victoriæ optimè accõmodatus: quippe cùm Timoleon copiarum Græcarum dux, audito Bomilcaris & Aſdrubalis Carthaginenſium adventu, qui claſſe bene magna comparata miſsi fuerant ad Græcos tota Sicilia pellendos, ipſe cum quinq; tantùm peditum millibus, & equitibus mille, hoſtibus occurrere ſtatuiſſet, profectusq; Syracuſis cùm ad Criniſium amnem, quò ſciebat hoſtem venturum, proceſsiſſet, factus eſt obviam mulis apium ferentibus: perterrefactis omine militibus, qui apio ſepulchra coronari non ignorabant, quem morem Plutarchus Sympoſiacis enarrat: vulgatumq; erat inter Græcos adagium, incurabilem valetudinem apio indigere: Imò, inquit Timoleon, Coronæ vobis vel ante victoriam offeruntur,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ad id ſcilicet alludens, quòd Iſthmiis victores apio coronabantur: dictúmque D
eventus comprobauit, Carthaginenſibus poſtridie victis profligatisq́ maiore ſuorum ciuium ſtrage, quàm vnquam antea paſsi eſſent, inſigniq́ ac memorabili victoria Timoleonti acquiſita. Sanè pleriſq́ in antiquorum monumentis, & in adſculptis cantharis atq́ carcheſijs apium obſerues, quippe mortis atq́ luctus indicium. Eo autem ſepulcra, & alia mortuorum conditoria ſubſterni ſolita, priuſquàm cadauera inferrentur: eaq́ de cauſa cùm veteres in conviuiis omnibus ferè aliis coronamentorũ generibus vterentur, flores & herbas omnes huc admiſcerent, vno in primis apio, vtpote quod nihil ad hilaritatem faceret, abſtinebant.

DE MYRTO.

EST & Myrtus inter funeſtas arbores adnumerata, qua Thebis qui vincerent Iolea, coronabantur: de qua Pindarus Iſthmiis, ἔνθα λευκοθεῖ κάρα μύρτοις ὁδ' ἀνήρ. Fuit autem Iolaus heros apud Thebanos diuinis cultus honoribus, ad cuius tumulum Iolea ludos celebrabant, & huiuſmodi coronam ex Myrto præmium inſtituerant, propterea quòd, inquiunt interpretes, funebris eſſet arbor. Verùm cùm longè plura ſint ab ea & genij & E
voluptatis ſignificata, inter funeſtas has Myrtũ prorſus inſerere noluimus, ſed eam cum lætioribus, roſa, hedera, & quibuſdam aliis conuenientiori loco pangendam exiſtimauimus.

DE SALICE.

POſtea verò quàm iuſta iis qui præclaro fuerũt ingenio, ritè perſoluimus, tempus eſt vt ad lætiora cõvertamur argumenta. Promiſeram enim ſuperioribus diebus Grana tibi, priuſquã funus hoc incideret, de Salice, de Moro, de Caprifico, de Loto, quę deducta eſſent hieroglyphica perſcribere. Ea igitur in hunc modum diſponemus.

VINCVLVM.

SAlicem in primis eſſe vinculorũ ſymbolum, tum ex quotidiano eius virgulti vſu manifeſtum, ad id enim plurimùm comparatur: tum diuinæ etiam literæ attteſtantur, cùm Iudæos dicunt patriis abductos ſedibus, miſerrimo Babylonis incolatu organa ſua in ſalicibus ſuſpendiſſe, de quo paulò pòſt. F

CASTITAS.

QVòd autem nonnulli aiunt ſalicem caſtitatis indicium eſſe, tametſi de ea nihil Ægyptij, nõ incongruè tamen confictũ eſt, ſiue ſit propter vinculi ſignificatũ, quòd eius materia ſit plurimùm apta vinculis, atq́ ideo coërcitionis indicium ſit: & caſtitas ipſa modò zona, modò campeſtri, modò alio atq́ alio vinculo coërcenda præcipitur. Siue ſumptũ ab Amerina ſalice, quæ lectis accubitisq́ impoſita, caſtitatem inducit. Siue ab eo quod pleriq́ autores tradunt, folia huius arboris cõtrita & pota, intemperantiam libidinis efficaciter frænare: ſæpius verò ſumpta, vſum in totũ auferre. Vnde Homerus ſapienter ſalices ὠλεσικάρπους, noſtri veteres frugiperdas appellarunt, vel infructuoſas, cuius ſcilicet ſemen in potu acceptũ efficit ne conceptus ſubſequatur. Sanè Porphyrius in iis quæ circa Homerica philoſophatur, ſalicem ab eo ὠλεσίκαρπους vocari tradit, quòd ſemen prius quàm matureſcat abiicit. Sed idem ea potius de cauſa dictum putat ὠλεσίκαρπους, quòd ſemen illud, ſiue fructum appellare quis malit, ex vino propinatum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A natum ſterilitatem faciat, ſeminali omni vi protinus labefactata. In diuinis porrò literis, vbi iubetur populus Dei tabernaculorum feſta celebrare, quippe in tentoriis omnes habitantes palmarum ramos ac frondes ſalicis manibus prætendere, nimirum per ſalicem continentiam intelligimus. Idq; volumus admonitum, apud Origenẽ homilia nona ſuper Exodum, in qua de tabernaculo agitur, eo loco in damno eſſe impreſſos codices, vbi legitur: Arbor autẽ populi & ſalix, virgulta ſunt caſtratis: vbi dubio procul legendum eſt, virgulta ſunt caſtitatis. Fortè autem non temerè id ſcripſere aliqui, credentes ſaligna corona coronandos eos, qui iuxta Eſaię dictum, quaſi ſalix ſuper fluentem aquam oriuntur. Neq; alia de cauſa crediderim apud gentes laſciuiſſimo, quẽ fingunt, hortorum cuſtodi ſalignam falcem adhibitam, niſi vt Veneris pruritum, & impudicas cogitationes caſtitatis falce reſecandas admoneremur.

STERILITAS.

SAlicem porrò ſterilitatis hieroglyphicum intelligi voluerunt, Maronem ſecuti, qui ſalicẽ inter infœcundas memorat plantas: vbi Seruius ſemen ſalicis eſum infœcunditatem ait mulieribus gignere, quippe qui apud Plinium legerat,
B ſemen ſalicis mulieri ſterilitatis medicamentum eſſe. Sedenim qui Maronem aiunt eam infœcundam appellaſſe, quia ſemen non habeat, norint ſalices habere in foliis grana quædam, quibus vis ſeminis ineſt, vt eo commiſſo terris arbor ſurgat tanquam ſurculo defoſſo, vel æquè ac ſi de ſemine pullularet. Sciendum tamen eam ocyſsimè ſemẽ perdere, quippe quod ante maturitatem in araneam abeat. In Creta tamen inſula fructum ad maturitatem ferre perhibetur.

OTIVM.

EVthymius vbi, quod ſuperius attigimus, legitur, In ſalicibus ſuſpendimus organa noſtra, per ſalices otium interpretatur, propterea quòd arbores hæ ſunt infœcundæ, quippe ſine vllo vtili, vt dictum eſt, ſemine. Nam cùm Iudæi in eam tracti captiuitatem propter Babylonis flumina deſedíſſent, captiuitatemq; ſuam tantùm deplorarent, nihil habebant quod eos ad cantus hilaritatem inuitaret. Ignauam igitur per otia vitam trahere cogebantur.

PRÆMATVRVM INCREMENTVM.

SVnt qui per integram hanc & adultam iam arborem præmaturũ incrementum, adoleſcentiamq; ante annos mira auctam proceritate, ſignificari velint.
C Manifeſtũ enim vnicuiq; eſt, quàm citò, quantaq; ramorum denſitate conſtipata creſcat ſalix. Hinc Verrius eam ita dictã interpretatur, quòd ea celeritate creſcat vt ſalire videatur. Quamvis non ignoro ſententiam hanc à Feſto Pompeio irriſam, qui etiam id damnat, quòd non virgulti genus potius quàm arborem eam appellarit. Sed hæc auſtera nimis eſt Grammatici cenſura. Leuitico feriis, quæ XV ſeptimi menſis colligendis fructibus celebrãtur, ſalices de torrente ſumi præcipiuntur. Theologi plericq; omnes hîc quoq; per ſalicem caſtitatẽ interpretantur, moderatiq; coniugij continentiam, ſiue, vti ſuperius dictum, propter vinculorum ex ea vſum, ſiue quia fructum non facit, veluti Eunuchi, quos viros vocat Euangeliũ, de quibus apud Eſaiam: Nõ dicat Eunuchus aridũ ſe lignum eſſe, quia in domo mea dabo eis locum nominatum à filiis filiabusq;. Mox atteſtationis loco ſubiungit: Dabo inquam eis ſempiternum nomẽ. Quòd verò loco hoc poſitum eſt, ſalicem de torrente, ſunt qui orationis & pœnitentiæ hieroglyphicum eſſe velint, vt eo identidẽ loco Pſalmographi: Super flumina Babylonis, illic ſedimus & fleuimus, cùm recordaremur tui Siõ. In ſalicibns, in me-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

dio eius suspendimus organa nostra. Orationes enim & quę pœnitendo lachry D
mæ oboriuntur, indigent inuicem commisceri: de quibus Esaias: Sicut salices su
per præterfluentes aquas. Alij torrentem loco hoc pro præsentis vitæ decursu
capiunt, in quo subita tot incommoda quotidie nobis ex improuiso ingruunt,
qualibus Christus noster exerceri voluit, qui & ipse de torrente, qui secus hanc
viam præterfluit, bibere non recusauit.

DE MORO.

IN quibusdam arborum variarũ commentariis, in amicorũ quorun
dam gratiã conscriptis, fortitudinẽ ex quercu, iustitiã ex palma, tẽpe
rantiã nuper ex salice significari ostendimus. Nunc autem, Grana,
quartam etiam his addemus Heroinam, quæ quidem prudentia est.

PRVDENTIA.

EAm per morum ex arboribus significari ex eo compertum est, quòd vna o-
mnium prędicatione prudentissima censetur, vtpote quæ non vt multæ,
properat, quæ vbi primùm lenioris mitiorisq́ aliquantulum auræ spirauerit,
erumpunt in germina, & flores exsinuant magna interdum strage, ob temporis E
inconstantiam. At morus ne pruina lædi possit, quam hostem sibi perniciosum
agnoscit, non antè germinat quàm frigus penitùs fugatum esse cognouerit, atq́
ad amœnissima adulti veris tempora perventum omnino sit. Addit hoc, quod
rem properè conficit, & quod sapientis illius præcepto mãdatur, τὸ παρὸν εὖ ποιεῖ.
Vna enim ferè nocte tota germinat, fœtum celerrimè grandit & maturat, ne ca-
loris etiam aduentantis iniuria lædi possit.

DE CAPRIFICO.

TEMPERANTIA.

SEdenim cùm salicem pro castitate posuerimus, quę bonæ mẽtis vin-
culo vti zona coërcita sese probet, eamq́ temperantiam etiam esse in-
terpretati simus, cùm virtus hæc ad alias quoq́ cupiditates coërcen-
das, frænisq́ atq́ catenis compe-
scendas progrediat̃, sitq́ omnino temperan-
tia ex Ciceronis finitione, moderatio cupidi-
tatum rationi obediens, optimè vident̃ Ægy-
ptij fecisse, qui virtutem hanc per Caprificum
expressere: ea siquidem collo tauri quãtumli-
bet lasciuientis alligata, animal ferocire mini-
mè permittit, sed lasciuia eius atq́ petulantia
omni cohibita, eum obtemperantem reddit,
neq́ quicquam sinit immodestius facere.

F

IVNO.

QVod verò alicubi videas caprifici ramũ
simulacro Iunonis appositũ, ea de causa factũ, quòd Nonę apud Romanos
erãt Caprotinæ nũcupatæ, quibus, vt autor Varro est, matronę sub ficu Iunoni
sacra faciebant, & ex caprifico virgã adhibebãt, nẽpe ob memoriã pudicitiæ ser
uatę, cùm Philotis ancilla Senatui suasit, vt pro matronis et virginibus, quas ho
stes dari sibi obsides petebãt, ipsa cum ancillis aliis habitu matronali cultæ sub-
mitterentur: cuius laudata sentẽtia cùm omnes hæ secũ potiones meracas in læ-
titiæ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A titiæ ſignum attuliſſent, conviuiumq; ſimulaſſent, hoſtes lætabũdi, comeſſatione & potu grauidi, poſt iocos quieti ſe dederũt. Hic Philotis ſignum dedit ex caprifico, per quã de mœnibus, vbi nata erat, propẽdentẽ irrepferat. Romani excíti impetũ in dormiẽtes faciunt, eosq; cædunt, & clade fœdiſsima fugant, potitiq; victoria, ſacrũ id inſtituêre, vt ancillæ matronis ęquatæ, Iunoni, quã à caprifico Caprotinam appellauêre, ſacrificarẽt. Ad hoc ſacrum reſpexit Ouidius, cùm in Arte dixit: *Porrige & ancillæ qua pœnas luce pependit,*
Luſa maritali gallica veſte manus.

DE LOTO.

Nter arborũ ſignificata nulli apud Ægyptios maior honos habitus quàm Loto, mirificæ omnino arbori, & quæ magnũ cum cœleſtib. cõſenſum habeat, ſitq; veluti noſtrarũ rerũ ad ſuperos internuncia.

ORTVS SOLIS.

B ERat verò Lotos apud Ægyptios ſacerdotes exorientis primũ Solis imago quædã, vbi infantẽ in ea reſidentẽ appoſuiſſent: hinc vtiq; vapores illos matutinos, qui à Sole mouentur, ſtrictiori quadam aura refrigerãtes potius quàm adurentes intelligi volebãt. Cæterũ Solis ipſius ſignificatũ, exortũ quippe, Lotos indicat: idq; inde ſumptũ crediderim, q; ea ante Solis emerſum implicata folia habeat, quæ quidẽ ita ſenſim exſinuant aperiũturq;, vti magis & magis tollitur iubar Solis: maximè verò pandunt, vbi mediũ Deus iter emenſus eſt. Eodẽ verò decedente, folia ipſa viciſsim contrahunt, complicaríq; incipiũt, ac inſinuari, veluti nulli patêre velint quàm numini quod veneranť: atq; ita quibus liceat modis, eo abeunte ſeſe intra clauſtra cohibeãt. Quod, vt Proclus ait, obſeruatũ à Magis, vt nulla prorſus contatione ſacram eam eſſe Apollini crederẽt, effecit.

VESTALIVM INITIA.

ERat & Romæ maxima in celebritate Lotos capillata, cui Veſtalium virginum capilli cæſi deferebantur, veluti puberum adoleſcentium Apollini, vel Æſculapio eius filio. Græci verò fluminibus patriis cæſariem offerebant, illis eam dicabant, offerebantq;, quod quandam omnino cum Loto rationem alimoniæ præ ſe ferebat, perinde ac arbor ipſa felix cognominata, tum ea quam ſu-
C perius attulimus ratione, quòd Deo tam familiaris habeatur, vt ſedes eius ſtatuatur, tũ quòd irriguo ſemper ſolo pullulet. Neq; me fugit quas arbores Verranius dixerit felices, ſed quæ ille ſcripſit, ad auguralem diſciplinam retulit. Nobis hæc Ægyptiaca de ipſius naturæ vi ſatis fuerit deſumpſiſſe.

DEI ADVENTVS.

VT verò ad Solis ortũ revertamur, minimè prætereunda eſt Memnonis ſtatua ſedens, nigro è lapide, quę magna religionis celebritate in Æthiopia viſebatur, in quam ducem ipſum poſteaquam ab Achille confoſſus fuit, tranſmutatum fabulantur. Erat ea diei advenientis indiciũ, vt Auroræ filius maternum officium imitaretur. Eo autem artificio fabricata erat, vt Sol primo ſtatim ortu radios ſuos in os eius eiacularetur, ac veluti plectrum aliquod ibi ſonum excitaret, vocaliq; ſignificatione iam adeſſe Deum annunciaret.

MVNDI MOLES PLENA DEO.

ALij mundi molem ex ea ſpecie, Deumq; in eius medio compoſitũ reſidentemq; intelligere maluerũt. Interpretatur hoc Iamblichus ad Porphyrium ſcribens, cõmentumq; hoc ideo ab Ægyptiis excogitatũ ait, quòd Lotos limo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

sis præcipuè locis fruticet, sitq; in primis aquatica, quod veteres illi præcipuum D
generationis argumentū contendebant, qui Oceanum rerū parentem omnium dictitarent. Obseruauerant autem in ea demum omnia orbiculata & rotunda, quippe folia atq; poma, ex qua quidem effigie perfectissimaq; forma mentis actionem perfectioni intentam ostendi profitebantur. Deum verò infantali ętate, vtpote vnicum atq; perpetuum rerum omnium principium, nullo conficiendum senio, neq; ipsum vlli ætatum variantiæ obnoxium, super actionem eiusmodi in seipso totum consistere, ac principatus reliquos exuperātem, sanctum, incorruptū, & vbiq; venerādum conquiescere. Nam diuinitatem ex ipso etiam sedentis habitu internoscebant. Sessum enim Deo in primis accommodabant, quem nulla vnquā potest inquietatio solicitare, commouereve. Quin & sedentem Cynocephalum statuebant, cùm æquinoctij quietem æqualitatemq; describerent, quæ quidem necesse est ibi sit, vbi nihil subsultat quod alterum inquietet, sed omnia firma, stabiliaq; in æquilibrio conquiescant. Quod verò initio diximus infantem insidentem in medio Loti poni solitum, obseruata sunt etiā ab Ouidio, apud quem mater ita loquitur IX. Metamorph. E

Hunc tamen infantem maternis demite ramis,
Et date nutrici, nostráq; sub arbore sæpe
Lac facitote bibat, nostráq; sub arbore ludat.

Sic infantem hunc videmus apud poëtam in Loto sedentem figurari.

PIERIVS VALERIANVS AD ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. REGINALDVM POLVM CARD. de iis quæ per oleam, vitem, & ficum significantur, EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS.

Familiaris mihi tota vita mos fuit, optime clarissiméq; Reginalde, vt clarorum hominū quos præcipuè colerē, moribus contemplandis non parū adhiberem studij atq; diligentiæ, vt scilicet qua quisq; parte excelleret, ea præcipuè cōmendaretur. Nam vt optimè nosti, Deos hominésq; à partibus laudare Homerus instituit. Cùm itaque qua tu in primis laude præstares mecum examinarem, perspiciebā Vir rarissime, tria esse, quæ de laudum tuarū principatu inter se contendere videbantur. Hinc enim bonarum literarū, optimarúmq; artium doctrina primū sibi locū asserebat: inde admirabilis ea morū suauitas, quam & summa benignitas, & singularis humanitas comitabantur, doctrinam sibi cedere imperitabat. Vrgebat tertio loco pietas integerrima, vitæ moderatione conspicua, diuinarū rerum studio feruida, omnibúsq; probitatis numeris absoluta: quæ licet ab omni esset ambitione alieniſsima, nihilq; speciosum in propatulo iactaret, suáq; se virtute involuens, alienæ nihil opis indiga, si vni sibi pretium esset, satis habere videbatur: quo tamen magis ab ostentatione aliena erat, eo admirabilior illustrióq; apud omnes euadebat. Quocunq; me igitur animo & cogitatione convertebam, ambiguus quam tibi præcipuè partem attribuerem, mecum aliquandiu dubitaui. Nam si tu cū reliquis & probis & literatis viris, quos tu semper vnicè liberalitérque fouisti, ad mensam meam Aegyptiacā adhibendus eras, consentaneū videbatur, vt quam tu symbolam in talium conuiuarū sodalitium conferres agnosceretur, quiq; tuus esset nuptialis ornatus appareret. Sedenim animaduerti demum nullam earum, quæ in te conspicuæ sunt, virtutū partem ab alterutrius societate posse disiungi. Quorsum enim doctrina, nisi qui per doctrinam mores comparantur, ita præsto sint, vt & doctrinæ laus moribus optimis adiuuetur, & mores ipsi doctrinæ firma-

mento

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *mento innixi ſtabilitiq; fulciantur. Diuina verò illa pars vix apud vllos vnquã illuſtris habita, niſi & mores & eruditio fidiſſimi comites acceſsiſſent: ad ruminationem enim biſulcæ etiam vngulæ quærebantur. Quæ cùm in te omnia ita nimirũ eluceſcerent, vt vel regiam ipſam ſanguinis tui ſublimitatẽ facilè ſuperare putarentur, cognoui demùm te non à partibus, ſed à toto celebrandum: quæ quidem omnia in vno apud te coniuncta eo nunc acciderunt illuſtrioria, quòd hac fama impulſus Paulus III. P. M. ſpontè, te nihil tale cogitantẽ, in ſacroſancti Senatus Collegium adſciuit, non modò vt virtutem ornaret tuam, ſed vt tu quoq; non paruo patribus eſſes ornamento: qui quidem noſtræ pietatis partes, hoc præcipuè tempore labefactatas, tam acriter defendendas ſuſceperis, vt multas ſeculi noſtri infectas labes tum autoritate, tum eruditione tua deterſeris elueriſq;, tum exemplo vitæ laudatiſſimo optimi atq; integerrimi Præſulis formam præbueris ad imitãdum. Quoniam verò clientium mos eſt vt patronis ad huiuſcemodi honores evectis, eorum nomina gentilitiáq; inſignia corymbis, ſertis, floribus, foliisq; honoratioribus redimita poſtibus quiſq; ſuis affigant, horum ego ſecutus ambitionem, ſertum inſignibus tuis ex olea, vite, atq; ficu circunducendum inſtitui: ex olea, vt tuæ ea eſſet manſuetudinis & ſerenitatis indicium: ex vite, vt & meam & literatorum omnium lætitiam indicarem: ex ficu, vt tuorum inde ſuauitas*

B *morũ oſtenderetur. Sedenim quid hoc rerũ ſit, ex ipſo iam Commentario apertius inſpicias licet.*

PAX.

PACIFICVM in primis Oleę hieroglyphicum eſſe tam apud poëtas quàm oratores vulgatiſsimum eſt, cuiuſmodi illud eſt Maronianũ:

Paciferæq; manu ramum prætendit oliuæ.

Et Ariſtophanes Auibus, vbi Hercules legationem exponit à deis ſe veniſſe conciliãdę pacis gratia: atqui, reſpondet Piſtotherus, ἔλαιον ἐκ οὗτοι οὐ ληκύθῳ, oliui in lecytho prorſus nihil. τὸ γὰρ ἔλεος, miſericordia dicitur, quæ quia contingit iis quibus pax datur, olea apud Probũ pacis eſt hieroglyphicum. Sedenim non à Græcorum fabulis, neq; ab alienigenarũ gentium cõmentis, ſed diuinitùs, vel ab ipſo ferè noui mundi primordio ineſſe oleæ pacificationis vim nobis demonſtratum eſt. Diluuio enim ceſſante ab Noë columba emiſſa, quæ præpeti volatu regionis aliquantulum circumlata, paulò pòſt oliuę ſurculum habens in arcam reverſa eſt: eoq; argumẽto lætatus Noes, ſenſit tempeſtatem diluuij iam tranquillatam, terramq; ipſam pacatam, & remittente invndatione iamdudum

C in emerſu eſſe. Sed quid illud? Cùm ferrũ, ferricq; vſus bello in primis inſeruiat, et ſymbolicè pro bello ponat, tantã ineſſe oleo vim, vt id emolliat, & ad feriendi vſum ineptum & invtile reddat: ſiquidem fabri, qui ferrum lenteſcere & emolliri volunt, candefactum id oleo intinguere conſueuerunt.

DVRITIES EMOLLITA.

QVare nonnulli mollitiã eſſe duritiem hieroglyphicè ſignificare ſi vellent, cultrum in aliquot oleæ baccas impactũ facere inſtituerunt. Quod illi nõ ſecio re ſignificato propémodum ſimile eſt, quòd oleæ ſurculum quernõ ramo quidam implicare excogitarunt, immortalis odij diſſidium compoſitum eſſe ſignificantes, propterea quòd quercus & olea tam pertinaci odio diſſideant, vt altera in alterius ſcrobe depactæ moriantur.

AGRICVLTVRA.

SVnt qui oleæ ramuſculũ in Mercurij manu propter agriculturæ ſtudiũ ponì dicant, cùm ipſe mitium & fructiferarũ arborũ ſoſpitator habeatur: eumq; honorem oliuæ potius quàm alteri cuipiã arbori habitum vt pro agricolatione poneretur, quia longè plures vtilitates ex olea deſumũtur, quàm ex quavis alia

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

fructiferarum arborum. Neq; tamẽ deſunt qui rem ad pacis ſignificatũ deferãt, D
quòd ille rerum internuncius pacem feratur cõciliare, de quo multa diximus in Caducei Cõmentario. Operępreciũ verò eſt videre veterũ monumenta, in quibus Olea inſigne pacis vbiq; prætenditur. Nam in Hadriani numo quodam ſimulacrum habet flexo genu, quod dexteram ipſi Hadriano ſtanti porrigit, lęua oleæ ramũ humero demiſſum tenet: inſcriptio, RESTITVTORI HISPANIÆ. In alio Imperatoris eiuſdem, prouincia eadẽ humi ſedens læuo cubito lapidum tumulo innitit, dextera ramũ oleæ habet: inſcriptio, HISPANIA. quo ex argumẽto pacata quietaq; prouincia ſubintelligitur. In eiuſdem alio ſignum eſt cum olea in læua, cum genio in dextera, quod fortè refertur ad augurium ex oliua, ſorte ſibi oblatum, vnde aſpirare cœpit ad imperiũ, ſortibus Virgilianis fretus, cùm ei verſus illi obveniſſent:

Sacra ferens, noſco crines incanáq; menta
Fundabit, curibus paruis, et paupere terra
Quis procul ille autem ramis inſignis oliuæ
Regis Romani, primam qui legibus vrbem
Miſſus in imperium magnum.

Quibus quidẽ ramis oliuæ inſignem Maro fingit Numã ab Anchiſe pręcognitum, cui ob iuſtitiã & integritatẽ nemo vnquã bellum intulit, ipſe vltrò pacem ſemper fouit. Quocirca Hadrianus Imperio potitus æquè pacis ſtudioſus fuit: E
expeditiones enim ſub eo graues nullæ fuerũt, bella etiã ſilentio penè tranſacta. In numo verò Seueri Pij Aug. togatum eſt ſimulacrũ cum oleæ ramo, cuius inſcriptio FVNDATORI PACIS. Eiſdẽ penè figuris in eiuſdem Seueri Parth. max. numo inſcriptio eſt, FVNDATOR PACIS. Quamvis verò vidiſſe iuuet in Maximiani numo ſimulacrum quod oleam prætendit, cum inſcriptione, PAX AVGVSTI: illud tamẽ mihi magis arridet, quòd in numiſmate Philippi patris ſigillum illud eſt oliuæ ramũ tollens, cũ inſcriptione, PAX ÆTERNA.

FELICITAS.

QVòd verò olea adiecto caduceo felicitatis hieroglyphicũ habeatur, multa veterũ numiſmata indicio ſunt, quę in ipſius Caducei Cõmentario continẽtur. Apud Pauſaniam legas, Pacem geſtare in vlnis Plutonẽ puerũ pectori appreſſum, eo quidem ſignificato quòd pax opulentiam alit, educatq;: vbi verò opulentia, ibidem & maxima felicitatis pars, eaq; nimirum omnibus expetita.

CONDONATIO.

IN diuinis Hebraicæ vetuſtatis monumentis oleũ cõdonationis, veniæ, ac miſericordię ſignũ habet. Et in Euangelica hiſtoria Aſſertor noſter condonaturus adulterij pœnã mulieri, quę rea agebat à Phariſęis, ex oliueto in templũ perrexerat. Et apud Athenæũ nõ abſimile, βωμὸς ἐλίου. quę tamen omnia ex Hebręorum ſacris deprompta ſunt, quibus iubemur cruſtulũ abſq; fermẽto, quod oleo ſit irroratũ, offerre Deo. Et alibi: Vbi anima donũ affert, ſimila erit eius oblatio, fundetq; ſuper eã oleũ, & panes abſq; fermento cõſperſos oleo. Et alibi oleũ eſſe pro peccato legas, et huiuſmodi pleraq;, quæ omnia delictorũ huiuſmodi cõdonationẽ indicãt: ſiquidẽ, vt Adamãtius ait, omnis anima eget oleo diuinę miſeri cordię, vt ſoſpitari poſsit. Hinc Hilarius ait Matthæo, oleũ fructũ miſericordiæ cœleſtis eſſe propheticus quoq; ſermo profitet. Ergo cũ ieiunamus, oleo caput noſtrum invngemus, bonis quippe operibus caput noſtrum, id eſt, vitæ noſtrę ſenſus ornabimus, quia intelligentia omnis in capite eſt. Iam, vt Hieroſol. Heſychius interpretatur, ferè paſsim Leuitico ſuperfuſum oleum pro eleemoſynis accipitur, vti thus orationes & preces interpretantur. Quod verò ſcriptum eſt, animam quæ peccauerit, offerre donũ ſimilam cum oleo, virũ nulla vel ingenij ſubli-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſublimioris vel doctrinæ gratia prędituꝫ, ſed vita tãtùm hominẽ profeſſum, alioqui vel mercaturę, vel agricolationi, vel piſcatui, aut militię, aut ſellulariis artib. deditũ Cyrillus intelligit, q̃ ſimplicitatẽ ſuã cuius ſimila eſt indiciũ, quærat Deo per oleũ diuinę miſericordię cõmendare. Neq; prætereundũ quod aliquorũ hiſtorię prodiderunt, Auguſti tẽporibus è taberna meritoria trans Tyberim oleũ erupiſſe terra, totaq; die nulla intermiſsione fluxiſſe: quod forſitan ad ortũ Chriſti, & eam quę ſubſecuta eſt mortaliũ, quæ ſumma eius fuit miſericordia, redemptionem, & gratiã per omnẽ terrarũ orbem longè lateq; diffuſam, referri poteſt. Sunt qui defoſsi in terrã cadi defluuiũ illud olei fuiſſe dicant, cũq; apotheca, vbi vas conditũ fuerat, in ripæ Tyberinæ ſummo margine ſita eſſet, amphora caſu aliquo vitiata liquorẽ inde ſibi viam aperuiſſe. Vtcũq;, maximi omnino oſtenti loco habitũ, eiusq; rei monumenta longa annorũ ſerie poſteritati cõmendata. Epopæus Theſſalus qui Coraci Sicyoniorũ Regi ſucceſsit in imperio, à Nicteo Thebanorũ Rege bello impetitus, cõmiſſaq; pugna graui accepto vulnere cùm victor euaſiſſet, Palladi templum erexit, qua rogata vt ſignum aliquod oſtenderet, ex quo an id gratũ deæ donũ fore coniicere poſſet, aiunt oleum ſponte ante
B templum fluxiſſe, ſimulq; Epopæum haud ita multò pòſt vulnere negligentius curato periiſſe. Ex gentilium enim religione obſeruatũ eſt, deos tunc ſuæ in nos miſericordiæ ſigna exhibuiſſe, cùm ex carcere corporis migrare iuſsi eſſent, id quod aliquot exemplis declaratũ eſt. Simile fuit in Cleobe atq; Bythone fratribus iuuenibus, qui pientiſsimi erga matrẽ Iunonis deæ ſacra petiturã, iumentis aliis deficientibus vltrò ipſi iugum ſubiêrẽ, pro quorũ pietate merita à Iunone filiis dona mater cùm popoſciſſet, manè ambo inuenti ſunt animã efflaſſe. Quod verò ad miſericordiã & veniam imploratã attinet, quæ multis veterũ exemplis per oleum ſignificata fuerint, interpretari libet Ælij Lampridij locum Heliogabali vita: Sybaritas eo anno periiſſe, quo miſſum ex oleo & garo cõmenti ſunt. q; ſi quis ad cibi genus id & ganeæ delicias referat, ſubfrigida admodum cauſa videat: ſin ad oraculum, cuius mentionẽ ex Stephano Hermolaus Byzantius facit, Ægyptiacũ aliquid, hoc eſt, eruditius oleat. Tunc quidẽ Sybaritas perituros oraculum nũciauit, cùm maior olim honor mortali cuipiã quàm diis habitus eſſet: forteq; evenit vt ſeruus heri ſęuitiã ſubfugitãs, ad aras deorũ cõfugiens nihil profecerit: vt verò ad patris herilis monumentũ ſe recepit, veniã implorarit, at-
C que ita oleũ garo, piſculẽto quippe ac perinde profano, vt in piſcibus habeꝫ, pulmẽtario, cõmixtũ: condonatũ q̃ppe crimẽ profanę rei gratia, poſthabita diuina.

ELEEMOSYNA.

PLuribus verò locis olea in diuinis literis virum probum indicat, qui miſericordiæ præcipuè fructibus abundet, de quo habeꝫ in Pſal. Oliua fructifera eſt in domo Domini. Cõtrà oleaſter minimæ frugis hominem, vel idololatram oſtendit. Paulus: Si autem tu ex naturali exciſus es oleaſtro. Tum lucernas in tabernaculo teſtimonij à veſpere vſq; mane illuceſcere iubet Dñs, hoc eſt, iuge eſſe cõmiſerationis opus. Nã Salomon, Oleum, ait, de capite tuo non deficiat. Corã Domino autẽ illa accendi debet, q̃a in abſcõdito fieri debet eleemoſyna, & vni Deo tãtùm innoteſcere, vt ignara ſiniſtra ſit quid fecerit dextera. Quòd mũdiſſimum eſſe vult cãdelabrum, oſtendit opus hoc tã pium à colluuie oſtẽtationis & hypocriſeos abſterſum eſſe debere. Aliter lucerna ſuper cãdelabro mundiſsimo poſita ſemper in conſpectu Domini, cãdelabrum Euãgelica eſt doctrina, in qua Chriſtus virtutes lucernæ inſtar ſplendere præcipit, abſurdum eſſe dicens

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſub modio eam occultari: oleum verò quod his lucernis infunditur, ipſa eſt elee D
moſyna, vnde ieiunium, virginitas, oratio, iuſtitia, & alia vitæ noſtræ lumina irrigantur, & vt perpetua inextinguibiliq; flamma vigeant cuſtodiuntur.

SVPPLICATIO.

IAm verò notum eſt illud, imbellem oliuam à Valerio Flacco quinto Argonauticôn appellatam, de qua Statius non alia de cauſa dixit,

Ramúmq; precantis oliuæ. atq; alibi: *Vittatæ laurus & ſupplicis arbor oliuæ.*

Ramus enim oleæ laurí ve lana circumvolutus, manibus legatorum ſupplicantium geſtari ſolitus erat: quo de more Probus Æmilius in Pauſania. Id poſtquã Lacedæmonij reſciuerunt, legatos ad eos cum lana miſerunt. Maro quoq; morem hunc tangit:

Optime Craiugenûm cui me fortuna precari,
Et vitta comptos voluit prætendere ramos.

Quod quidem hieroglyphicum Seruius ad imbecillitatem indicandam inſtitutum putat: nam qui precantur, & ſupplicant, ſuam arguunt imbecillitatem. Ex lana verò velamentũ id accipi ſolitum, quòd oues alieno ſemper auxilio egeãt. E
Hinc ſacra illa ἱκετήρια, de quibus in Theſeo Plutarchus: nam Theſeus oleę ramũ ſertis coronatum vouit Apollini, ſi Minotauro interfecto incolumis rediiſſet. Hinc ὀσχοφορία, πυανεψία, κυανεψία.

MANSVETVDO.

QVantũ autẽ pertinet ad manſuetudinem, ſunt qui illius ergò Deorum ſimulacra fabricari ex olea contendant, quaſi benignitatẽ illam qua ſuperi ſunt præcipuè prędití, ita ad vnguem referre videantur. Hinc apud Herodotũ Terpſichore, orta in Epidauriis ſterilitate, conſultũ ab iis oraculum reſpondit, Damiæ & Auxeſiæ ſimulacra ex olea erigẽda. Non immeritò itaq; ſacra oleæ ſtirps apud Mileſios tunc ſponte ſua conflagraſſe dicitur, cùm illi inter ſe omne crudelitatis & immanſuetudinis genus truculenter exercuiſſent. Aiunt verò oleo cõtra furorem tantã ineſſe vim, vt effuſum in perturbatos veſanientis maris fluctus, tempeſtatem efficaciſsimè tranquillet. Hinc Ioannes Synæ monachus: Velut vter oleo repletus fluctuũ rabiem in ſerenitatis tranquillitatem cõmutabit.

ÆTERNITAS.

ALij, qui ligni naturã & ſoliditatem exploratam habebant, æternitatis ratio- F
ne habita id fieri crediderunt: ea ſiquidem materies æterna eſt, quam neq; tempeſtas, neq; caries, neq; vetuſtas labefactat. Eadem nõ in muro tantùm abſtruſa, ſed & in ſubſtructionibus, & in terra obruta, & in aqua defixa, collocatáve, ſempiterno propémodum officio perſeuerat incorrupta. Cumq; Maro dicat ſolum ignem inimiciſsimum oleæ, quo ſi comprehenſa ſemel fuerit, non à ſtirpe valere, non cæſam reverti poſſe, atq; ima ſimilem revireſcere terra, illud Athenis admiratione dignum olim evenit, quòd eo tempore quo vrbs Medorũ incendio conflagrauit, ea ſimul arſit olea, qua de lis illa inter Palladem & Neptunum orta fingitur: ſed eandem aiunt eodem die in duorum cubitorum menſuram excreuiſſe: autor Pauſanias, à quo nonnihil diuerſus abit Herodotus, Vrania. Atq; hoc illud eſt, quod libro de Legibus ait Tullius: Niſi fortè Athenæ tuæ ſempiternam in arce oleam tenere potuerunt.

GYMNASIVM.

COrporis autẽ exercitatiões & gymnaſij labores per oleũ ſignificari paſsim inuenies. quanq; nõ ſum neſcius Anacharſin Scythã oleũ cõcitãdę inſaniæ pharma-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A pharmacũ appellaſſe, quòd Athletæ eo pervncti magis ac magis inſanirent: putabat enim, aut putare ſe fingebat, eam oleo ineſſe vim, vt eo qui delibutus eſſet, inde ad certandi furorem cõcitaretur. Sed hæc vt Philoſophus Anacharſis, qui tecto gauderet & vmbra, quiq; olei vſum apud Scythas ſuos nullum eſſe viderat. Contrà verò Epaminondas permoleſtè tuliſſe fertur multũ olei ſe intra corpus recepiſſe, cùm eius coquus impenſarum redderet rationẽ: maluiſſem enim, inquit, id extrà conſumpſiſſe, nempe ad exercitationes alludens. Idem apud Horatium ſignificatum, vbi libro Carminũ primo Sybarim dicit amore perditum deliqueſcere: quærit enim cur is oliuum ſanguine viperino cautius vitet. Et Attis Catulli galliambico ait: *Ego gymnaſi fui flos, ego eram decus olei.*
Neq; quidem ad corpus tantũ, verùm ad mentis etiã labores & exercitationes, propter vigilias & lucubrationes refertur: vnde dictum de ſtudioſiſsimis nonnullis, plus olei quàm vini eos inſumpſiſſe. Et ad alicuius veteris & præclari viri lucernam aliquid elucubratum, cùm eius imitationem exprimere voluerint.

NITORES.

B QVos verò λιπάθρους vel Marci noſtri, vel alterius cuiuſpiã celebrari videmus, inde nitores quoſdam, & inſperſa lucubrationibus fulgura quædam intelligendum, quæ ſplendidiorẽ orationẽ reddant. Id à balinearum vſu ſunt qui depromptũ putent, q; lecythi vſus eo potiſsimùm loco inſeruiat, in quo oleum ad huiuſmodi nitores & elegantias comparatũ, infuſum ſit. Qui verò ad lucubrationes & vigilias rem deducunt, eas aiunt meditationi maximè commodas, & ad excogitandum propter ſilentium aptiſsimas. Epicharmi enim dictum eſt, ſi quid ſcitu dignum quæras, nocte meditandum: ὦ νυκτὶ γὰρ βουλὴ τοῖς σοφοῖσι γίγνεται.

VICTORIA.

AN verò ea de cauſa victoriæ hieroglyphicum per oleam indicari nonnulli prodiderint, quòd ex ea veteres trophæa cõſtituere conſuerint, an quia victoribus ex oleaſtro corona plurimùm pararetur, in ambiguo eſt: dubio procul enim Olympionicæ oleaſtro coronabant, vt Ariſtoteles, oleæ ſpecie, quę quidẽ ea de cauſa φιλοσέφανος appellatur: folia enim coronis huiuſmodi dedicata, contrario quodã modo habent cum reliquis foliis, alia ſiquidem quod albicat interius claudunt, virori forinſecus patefacto: hęc verò intra ſe quod viride eſt inſi-
C nuant, quod candidum habent foras ſpectandũ exponunt. Aiunt verò Herculẽ Pæoneũ, Epimedẽ, Iaſium q; & Idã fratres, ex Ida Cretenſi in Elidẽ delatos, ibiq; Herculẽ, qui natu maximus erat, reliquis certamen fratribus propoſuiſſe, victoremq; oleaſtro coronaſſe, quã plantã ipſe ex Hyperboreis regionibus in Græciã detuliſſet: cuius rei meminit Pauſanias, Olympia. Et apud Pindarũ eũ legas ex oleaſtro lucũ ſeuiſſe, quẽ victoribus dedicarit. Nã et Ariſtander et Alexãdri Magni vates oleum victoriæ, ſed laborioſæ, ſignũ eſſe interpretatus eſt. Cùm enim Rex ad Oxũ flumen applicuiſſet in Sogdianos mouẽs, caſtris poſitis nõ procul ab eius tabernaculo gemini fontes repentè exorti, alter aqua, alter oleo fluxêre. Conſultis vatibus Ariſtander reſpondit, olei fontẽ, laborẽ quidẽ, ſed et victoriã pmittere: vnguñt enim athletæ, & olea victores coronañt. Vnde in antiquorũ memoriis nõnunq; legas legatũ oleũ, vt Reate, T. Fundilius Gemilius VI. Auguſtalis HS XX dedit, vt ex redditu eius ſummæ, die natali ſuo IIII. K. Febr. pręſentes veſcerenť, & ob dedicationẽ ſtatuę decurionib. et ſeuiris, et iuuenibus ſportulas & populo epulũ & oleũ eadẽ die dedit, oleũ nimirũ ad gymnica certamina quę funeralib. celebrari cõſuerũt. Neq; verò prętereundũ Panathenaicis,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quæ in Palladis gratiã celebrabant, olei vas plenũ victoribus dari ſolitũ, quòd D
oliuum inuenerit Minerua. quamvis non deſint, qui oleam inuentã à Mercurio
tradant, nõ à Pallade. Sedenim cur oleę ramus in Mercurij manu poneretur, ſu
perius expoſuimus. Sanè quidem nõ ignoramus miniſtros triumphantiũ olea-
gineis coronis vti ſolitos in honorẽ Mineruæ, quæ belli dea putabat, & hinc illi
Bellonæ nomẽ. Vnde illud apud Maronẽ, Præſes Tritonia belli. Xerxen tamẽ
fefellit inſomniũ, quo ſibi viſus eſt coronã oleagineã geſtare, ex arbore, cuius ra
mis terra tota occuparet, id quod eũ maximè impulit vt tanto belli apparatu in
Græciã traiiceret, vbi poſtmodũ magna victus clade, turpiſsimã fugã arripuit.

PINGVEDO.

SAcræ noſtrorũ literæ vbertatẽ interdũ per hieroglyphicũ oleæ acceperunt:
nam eam pinguedinis & lætioris cuiuſdam vbertatis ſignũ eſſe ex eo perſpi-
cias, quòd libro Iudicũ cùm à ſterilibus arboribus olea ad imperiũ accerſeretur,
reſpondit ea, nolle ſe pinguedinẽ ſuam derelinquere, quæ vſui & diis & homini
bus haberet. Apud Horatiũ, lecta de pinguiſsimis oliua ramis arborũ, habetur.

HILARITAS. E

ET pro hilaritate oleũ poni in iiſdẽ diuinis literis inuenias: vt Pſal. XCII, Se
nectus mea in oleo pingui: vbi interpretes per oleum hilaritatẽ exponũt, ci-
tantq; ex paulò pòſt ſequenti Pſalmo locũ, vt exhilaret faciẽ in oleo. In iiſdem di
uinis literis inuenit cibus panis non fermentati, collyridũq; oleo conſperſarũ, &
obvnctorũ oleo laganorũ: per quæ, vt Hieroſolymitanus Heſychius interpreta
tur, Apoſtolorũ doctrina, legis eloquiũ, et myſtica Prophetarũ verba intelligũ-
tur. Obvncti Prophetæ, quia res non ita liquidò, neq; tam opulẽter explicuêre.
Cõſperſę collyrides, quia paſsim doctrina Chriſti, legis vtit teſtimoniis: de Chri
ſto em̃ Moyſes locutus eſt. Panes verò nulli nõ adiiciunt obſonio, pleniſsimeq;
hominẽ paſcunt, magisq; omnino nutriũt, veluti Apoſtolorũ traditiones, quæ
eædem & Chriſti documenta ſunt, in omni vitæ tenore coloreq; vſui veniunt,
& opulentiſsimè ſufficiunt.

SPES.

EST & ſpei ſimulacrũ olea, propter continuã viriditatem: nã noſtro etiã tem-
pore virorem multi pro ſpe ponũt. Hinc ſimiles nos eſſe oleæ Baſilius cupe
ret, quò grauidi refertiq; fructibus, nunquã ſpe denudaremur: et quia miſeratio-
nis etiã indiciũ eam eſſe oſtendimus, omni, vt idem inquit, tẽpore miſericordiæ F
munus exercẽtes, fœcunditatis ac vbertatis eius, quæ ſemper vberrima eſt, ęmu
li euademus. Quod verò proditũ eſt louẽ olea coronari ſolitũ, id ea de cauſa fa-
ctũ Phurnutus putat, quòd in ea viriditatis perennitatẽ & pinguedinẽ animad-
verterãt: itaq; Deum omniũ bonorũ autorẽ, fœcũdiſsima vtiliſsimaq; omnium
arbore inſigniri placuit. Alij dicũt ꝓpter glaucedinẽ, quæ ſit cœlo propẽmodũ
ſimilis: nam & id ad hiſtoriã addit, vt à Pallade, quæ Glaucopis dicit, producta
credatur, de qua quidẽ fabellã ex Marco Varrone recitare nõ pigeat. Enata for
tè in Athenarũ arce oliua arbore, ſed et aquarũ ſcaturigine mox emanãte, Cecro
pem per id temporis Regẽ animo ad hęc prodigia obnoxio, ſaneq; territũ, et ne
futurarũ fortè calamitatũ hæc portẽta forẽt prænuncia, ſciſcitatũ Apollinis ora-
culũ miſſos certos homines, qui & oſtenti cauſam perquirerẽt, & auerruncãdæ
deorũ iræ, ſi quid illi minitarent oſtento, rationẽ diſcerẽt. Legatis verò poſt ſci-
ſcitationẽ reſpõdiſſe Pythiã, iuſsiſſeq; interim illis bono eſſent animo, neq; enim
oſtentũ id hominũ malo aliquo factũ, ſed deorum duorũ cõtentione certãtium
inter ſe, vter eorũ Athenis imponẽdi nominis autor eſſe debeat: per oleã em̃ Mi

neruam,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A neruam, per vndam Neptunum ſignificari, & quæ ſequuntur ad hoc pleraque alia, quæ de induſtria miſſa facio. Porrò de deorũ cõcilio, vt apud Ouidium eſt, plericꝫ omnes tradidêre, decreuiſſe eos, vt is imponẽdi nominis autor eſſet, qui rem humano generi vtiliorem protuliſſet. Oliua quidem quantas habeat vtilitates nemo non nouit. Vnda verò quãto ſit mortalibus vſui, loco ſuo declaratũ à nobis eſt. Sedenim oleam ideo prælatam aiunt, pronunciatumq́ꝫ pro Pallade, quia arbor ea pacis indicium haberetur. Pacem verò bonorum omnium opulentiã & vbertatem ſecum afferre, parentes noſtri forſitan experimento cognouêre. Nos, Italia vniuerſa per tot annos aſſiduo continentiq́ꝫ bello afflicta, vix eius felicitatis famam, vt diceret Homerus, audiuimus.

FRVGALITAS.

QVamvis aũt tãta ſit lęta pinguedine, eſt tamẽ & frugalitatis indicium oliua, de qua ſępe legas, eiuſmodi baccas apud veteres parſimoniæ cauſa appoſi-
B tas, & à Platone lauto etiã cõviuio deliciis cõtemptis eſitatas. Eundẽq́ꝫ cõſtat in conviuio quodã oleis veſcentẽ, irriſum à Diogene, qui dixerit, Si ſic prandiſſes, non ita cœnares: qui ſcilicet ſentiret, non eſſe id frugalitatis, ſed ſtomachi lauto prandio grauati. Quod verò pertinet ad Mineruã, quę innupta, quę virgo perhibetur, meritò ea ſibi oleam aſciſcit, cùm puritate pudicitiaq́ꝫ non minus olea quàm Minerua delectet. Græci enim, vt Rutilius Taurus ait, iubent oliuã, cùm plantat & legitur, à mundis pueris atq́ꝫ virginibus operandũ, credo, inquit, recordati, arbori huic eſſe præſidem caſtitatem. Florentinus quoq́ꝫ lib. De re ruſtica, adeò purã eſſe oleam tradit, vt collectores etiã non niſi puros amet, qui cùm ad oliuationem accedunt, iurãt ſe nõ alivnde quàm ab vxore ſua venire: ita fieri vt anno inſequenti vberiorẽ proventum exhibeant. Præcipuè verò aiunt Anazarbi, quæ Cilicię eſt ciuitas, oleas eſſe fœcundiſsimas, quoniam à caſtis tãtummodo pueris colantur. Sed neq́ꝫ illud diſsimulandum, tametſi ridiculum, quod apud autores Græcos, qui nihil nõ auſi ſunt mãdare literis, inuenias, amuletum præſentaneum ad capitis dolorem eſſe, ſi oleæ folio Mineruæ nomen, AΘHNH ſcilicet, inſcribatur, ipſumq́ꝫ folium filo religetur ad caput in coronæ modum.

C DE VITE.

OFfert verò poſt oleã Vitis, neq́ꝫ minoris ipſa vtilitatis, vt non immerito multis & his inſignib. atq́ꝫ pręclaris ſit hieroglyphicis decorata.

LÆTITIA.

QVorum illud præcipuũ, & omniũ præconio celebratum, vt per eam lætitia intelligatur? id non Ægyptij tantùm, verùm & philoſophi & poëtæ Latini Greciq́ꝫ omnes eodem admiſere cõſenſu. Sed vt plurima ſuper hoc à Platone & ab Homero dicta diſsimulem, nonne diuinæ etiã literę ſententiam hanc eandem pleriſq́ꝫ locis proſequuntur? cuiuſmodi illud eſt, quod requiſita vitis ad aliarum arborum imperium reſpondit, non poſſe ſe deſerere vinum ſuum, quo Deus atq́ꝫ homines læti redderentur. Quare Socrates apud Xenophontẽ, Symposio, vinum ait non aliter mœrori mederi, quàm mandragora hominibus: lætitiamq́ꝫ nõ aliter excitare, quàm oleum inſperſum igni flammã adauget. Et cõiectores, vel modici vini hauſtu in ſomniis attẽtari viſo, læti alicuius eventi ſignũ arbitrantur. Apud Philoſtratũ vinitor ſub vite conſidendum Phœnici ſuadet, quòd ex ea ſpirare ſoleat lętitia. Epigrãmatarius poëta quidã non inelegans nec infacetus, acerbè in eum invehitur qui racemũ immaturũ aſpernatus humi abie-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cerat, & insuper pedibus conculcauerat: non immeritò quidē indignatus, propterea quòd primo eo gustu deceptus, vitem omnem malè acceperit, & in præciso racemo succrescentem lætitiam extinxerit. Ita enim dicit: D

Τίς ποτ' ἀκηδέστως οἰνοτρόφον ὄμφακα βάκχου
Ἀνὴρ, ἀμπελίνου κλήματος ἐξέταμεν,
Χείλεα δὲ συφθεὶς ἀπόμενος βάλεν, ὡς ἂν ὁδίταις
Εἴη νισσομένοις ἡμισαεὺς σκύβαλον,
Εἴη οἱ διόνυσος ἀνάρσιος οἷα λυκούργῳ,
Ὅττι μιν αὐξομένην εὔβεσεν εὐφοσύναν·
Τοῦδε γὰρ ἂν τάχα τὶς διὰ πώματος, ἢ πρὸς ἀοιδὰς
Ἤλυθεν, ἢ γοερῶ κήδεος ἔσχε λύσιν·

cuius hæc propémodum est sententia:

Quæ feritas? quisquis dona immatura Lyæi
Ante diem è vitis palmite sustulerat,
Labráq; perstrictus vecors abiecit, vt esset
In pedibus trita vile putamen humo,
Huic pater instauret Lenæus digna Lycurgo,
Quando ita nascentem sustulit Euphrosynen.
Nanq; aliquis vino hoc hilaris cantasset, amasset, E
Aut poterat curas dememinisse graues.

Nos verò adolescentes iocati contrà ita respondimus:

Κεῖνος ἀριστεύσας κ' οἰνοτρόφον ὄμφακα μισῶν,
Ὃς βάλε τὸ σκύβαλον ἡμισαεὺς χαμάδις,
Κλήματά τ' ἐξέταμεν καὶ ὅλους βλαστοὺς ἀπὸ ῥίζης,
Ὃς τὴν αὐξομένην εὔβεσεν ἀφοσύναν·
Τοῦδε τὶς οἰνοβαρὴς διὰ πώματος, ἢ πρὸς ἀρήνα
Ἤλυθ' ἂν ἤγ' αὐτοῦ τάχα λέληθε πρέπον·

quorum sensum ita Latinè reddemus:

Macte animis quisquis vinum hoc immite perosus,
Allisit putri vile putamen humo,
Ramósq; & plantam totam ab radice recîdit,
Atq; ita gliscentem sustulit Aphrosynen.
Nanq; aliquis poto hoc vino grauis isset ad arma,
Aut decoris poterat dememinisse sui. F

Sed vt lætitiæ huic modum imponamus, Salomon ait: Exultatio animę & cordis vinum moderatè sumptum: ad iucunditatem enim creatum est, nō ad ebrietatem, quæ te vita defraudet.

ACERBITAS.

AT non in omni vua suauitas, neq; quidem in vlla, nisi maturuerit, nisi aëris clementia, locíq; & situs opportunitate adiuta fuerit. Nam vuæ pleræque neq; tempore, neq; loco suo decerptæ, amaritudinem potiùs quàm suauitatem vllam præ se ferūt: quare suum est omphacio significatum, vt scilicet insuaue, acerbum, & intolerabile aliquod damnum per immaturā vuam indicetur. Hinc illud in sacris literis: Patres nostri comederunt vuam acerbam, & dentes nostri obstupuerunt. quam sententiam diuinitùs Cicero mihi videtur explicuisse, vbi ad Brutum scribit: Nec verò me fugit quàm sit acerbum parentum scelera filiorum pœnis lui. Sed hoc præclarè legibus comparatū est, vt charitas liberorum amiciores parentes reipublicæ redderet: & quæ mox de Lepidi crudelitate in liberos subsequuntur, quæ omnia in parentis scelus oggeruntur.

HILA-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A HILARITAS.

EAdem ratione qua lętitiã ſignificat vitis, publicam etiã hilaritatẽ oſtendere videt̃: quare apud Maronem Troiani longa nauigatione & ſæuiſsima mox tempeſtate fatigati, Dei Bacchi lętitia exhilarant̃. atq; alio etiam loco, adeſſe eiſdem lętitiæ datorem Bacchum votis precari videmus. Tum apud Horatium, ſi qua celebratur hilaritas, vel ipſa pauimenta vino natãt. Triſti verò & perturbato homini Plautus propinandum monet, qui bilem diluat. Cui ſimile id quod apud Ciceronem III. Tuſcul. habet̃: Huic calix mulſi impingendus eſt, vt plorare deſinat. Quin & ipſa Muſica, quę tota ad hilaritatem cõparata eſt, non alio magis ſtimulo concitatur quàm ſuauis vini guſtu. Hinc apud Ouidium legas:

Necnon & carmina vino Ingenium faciente canunt.

quod ex Tibulli ſynepeia dictum. Ille enim cùm Oſirim viſitatorem laudaret, ita de vino cecinit:

Ille liquor docuit voces inflectere cantu,
Mouit & ad certos neſcia membra modos.

B Hinc Æſchylus quaſi nimium oblaſciuiens, dictus eſt tragœdias ſuas potando ſcriptitaſſe, de quo Plutarchus Sympoſiacis. Contrà reprehenſus eſt Gorgias, qui tragœdiam ſuam Marti dedicauit, cùm Baccho potius tribuẽda fuerit: nam ea de cauſa dictum, οὐκ ἔστι διθύραμβος ἂν ὕδωρ πίνῃ, nullam quippe adeſſe hilaritatem ei qui aquam bibat. Quam ſententiam ſibi deſumpſit Horatius eo Epiſtolarũ loco, vbi feſtiuè admodum bibacitatem hanc eludit ad Mecœnatem:

Priſco ſi credas Mecœnas docte Cratino,
Nulla placere diu, neq; viuere carmina poſſunt,
Quæ ſcribuntur aquæ potoribus. Mox & illa per iocum acriter demorſa:
Ennius ipſe pater nunquam niſi potus, ad arma
Proſiliit dicenda, forum puteálq; Libonis
Mandabo ſiccis, adimam cantare ſeueris.

Agnouit & hoc Anacharſis Scytha, quãvis vino ſuper ſeuerè nimis iudicaret, quippe qui cùm in conviuio quodam vibriſatores quoſdam cantilenam admodum variam criſpata voce cum ſibilo ſimul emodulantes auſcultaret, interrogatus an in Scythia tales eſſent modulatores, reſpondit illicò, Neq; quidem vi-
C tis: vtpote qui innuere vellet, non aliam eſſe cauſam emodulationis eiuſmodi, quàm epotum vinum. atq; hinc dicterium, Nemo cantat ſobrius. De his queritur Dauides Pſal. LXVIII. Vinipotores contra ſe canere. Anacharſis dictũ ab Ariſtotele commemorat̃ eo loco ἀναλυτικῶν, vbi argumentorũ quædam genera à cauſa deſumi ſolere oſtendit. Idem Anacharſis tris in vnaquaq; vite racemos inveniri dictitabat, qui diuerſa inter ſe vi pollerent: primũ enim voluptatem afferre, ebrietatem alterũ, tertium moleſtiam. Sed vtcunq; Scytharum ſuorũ ſobrietatem prætendat Anacharſis, Cleomenem tamen Spartanorũ Regẽ apud Scythas, vt alibi diximus, vino verſum in inſaniã accepimus, ꝙ ſcilicet cum eis meri potationibus contendere voluiſſet. Meritò autẽ Plato, vbi ſecundo de Legũ ferendarũ ratione diſſerit, optimum futurũ exiſtimat, ſi Carthaginenſium more miles in caſtris nunquam vinum guſtet, ſed toto expeditionis tempore aquam biberit. Seruis ne vinum vnquam concedatur. Magiſtratus, quandiu munere funguntur, abſtemij ſint. Pręſides & iudices, eo tempore quo negotia cauſarum tractantur, vinum penitùs non attingant. Et qui magnis de Reip. rebus conſilio adhibentur, rémque publicam adminiſtrant, aquam omnino bibant.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quam ſententiam philoſophus ille ſummus ex XXXI Proverbiorum Salomo- D
nis capite ſibi deſumpſit. Sanè Romanorum in hoc quoq; prudentiam, qui ſo-
brietatẽ in imbecillo fœminarũ genere accuratiſsimè cuſtodirent, multi cõmen-
dauêre. Sed Tertullianus egregiè, qui mulieres Romanas ait olim vſqueadeò
vino abſtinere ciuitatis eius inſtituto iuſſas, vt matronã ob reſignatos cellæ vi-
nariæ loculos ſui inedia necarint. Sub Romulo verò quæ vinũ attigerat, impu-
nè à Mecenio marito trucidata ſit: idcirco & oſcula propinquis offerre neceſsi-
tas erat, vt ſpiritu indicaretur, exploratumq; inde eſſet, an temetum olerent.

LIBERTAS.

QVòd verò & libertatis indicium ſit vitis, ipſa Bacchi nuncupatio, quę apud
Gręcos Lyæus eſt, apud Latinos Liber, argumento eſſe poteſt. Tum apud
Platonem inuenias, explorandis adoleſcentium ingeniis conviuia nonnunquã
indulta, quò illi ad pocula ſe benignius inuitarent, eoq; tormento coacti, ab in-
timis ſe præcordiis expectorarent, vtpote qui nihil tunc ſimularent, ſed cupidi-
tates omnes ſuas, ſtudiaq; omnia propalarent. Vnde ſapienter Horatius:

Quid non ebrietas deſignat? operta recludit, & quæ ſequuntur. Idem alibi: E
Fœcundi calices quem non fecere diſertum?
Contracta quem non in paupertate ſolutum?

Meritò itaq; apud Spartanos Dionyſius cognomento φίλαξ dicit idiomate Do-
rico, quod pennatũ ſignificat: vinum ſiquidẽ mentẽ, non ſecus ac alæ corpus, at-
tollit, & modò huc, modò illuc volitare facit perquã agiliter: cuius rei meminit
Pauſanias tertio. Facit ad hanc libertatis ſignificationem quod ab Heliogabalo
profectum eſt, vt vindemiarũ feſtiuo liceret vnicuiq; multa in dominos iocoſa
atq; ſcurrilia, petulantiſsima quadam licentia ipſis etiã audientibus dominis ia-
ctare, quem morem adhuc in agro Neapolitano vigere paſsim vidi, cùm eo for-
tè tempore ad viſendum eius honoratiſsimæ ciuitatis Academiam illò me cõtu-
liſſem. Et quoniã vinũ in lætitiæ libertatisq; ſignificatum abiit, libet ex Moſeos
hiſtoria quod ad rem facit exemplum recitare. Cùm Pharaonis pincerna, qui eo
dem cuſtodiebatur loco, quo & Ioſippus ob cuſtoditã innocentiã vt nocentiſsi
mus detinebatur, per quietem exiſtimaſſet ſe triplicem videre palmitem ternis
prædituм racemis, qui cùm tempeſtiuè maturuiſſent, eſſentq; à ſe reſecti & ex-
preſsi, ſubitò Regi muſtum propinaſſet: ex quo Ioſippus bono eum eſſe animo F
iuſsit, futurum ſanè vt triduo liberatus eo ſitu quo intabeſcebat, in priſtinam di
gnitatẽ reſtitueret: atq; ita vti à Ioſippo prędictum fuerat, tertio pòſt die libera-
tus, & honori ſuo redditus, coniectorem haudquaquã vana nunciaſſe cõperiit.

FELICITAS.

EIus enim ſcientiæ periti ſcribunt, vbi ſignificata vitis examinant, vuam in
ſomniis viſam, etiam extra tempus, felicis eſſe præſagij. Cuiuſmodi etiã vi-
tis fuit, quæ viſa eſt Aſtyagi per quietem nocturnam de Mandanes gnatæ ſuæ
genitalibus oboriri, vniuerſamq; Aſiam palmitibus invmbrare: quod de Cyro
nepote eius eventu adeò felici poſtmodum comprobatum eſt: terrarum enim
latitudinem id ſignificabat quæ Cyri eſſet imperio ſubiuganda. Rheæ ſiqui-
dem vitis ſacra eſt, & eiuſmodi deæ de vite fieri ſimulacrum tradit Euphorion.
Fuit autem hoc atteſtatum oſtentum, ad alterum, quo prius imaginatus fue-
rat Aſtyages idem videre ſe micturientem filiam, quæ Regiam vrbem cum
vniuerſa Aſia inundaret. Et quamvis Rex quid vtrunque ſibi ſomnium vellet
à Magis edoctus contra filiam & infantem natum multa eſſet machinatus,

fatalem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A fatalem tamen neceſsitatem evincere non potuit. Everſo enim Medorũ regno, Perſicoq; conſtituto, Cyrus mirum in modum creuit.

LABOR.

NEque tamen ita felix tranquillumq; eſt hieroglyphicum vitis, vt non & laboris plurimi ſit etiam argumentum: ſiquidem arborum nulla maiori indiget cura. Vſqueadeò imbecilla eſt, vt niſi humana diligentia excolatur, pergulis ſuſtentetur, vel arboribus maritetur, falce comprimatur, ac annis ſingulis præcidatur, multo denicq; labore cuſtodiatur, breui admodũ tempore vel pereat, vel in labruſcam degeneret. Quare non imperitè dixit Heſiodus, ſiue is Apollonius fuit qui ſcutum Herculis doctiſsimis carminibus celebrauit:

Οἷα Διόννυσος δῶκ' ἀνθρώποισι χάρμα, καὶ ἄλγος·

vt & lætitiam & laborẽ ſimul hominibus à Baccho datos affirmaret. Neq; ſum neſcius, τὸ ἄχθος ad animi etiam anxietatem atq; mœſtitiã referri poſſe: ſiquidem compertum eſt eos qui meraco plurimùm vtuntur, melancholicos fieri, atq; inde triſtiori eſſe corde: tum obliuioſos, vt Florentinus in re ruſtica ait, in primis

B fieri, vt ea taceam quæ per ebrietatis furorem infanda pleraq; perpetrãtur: quorum omnium memor Maro noſter, ne vinum plus æquo laudaret, ita cecinit:

Bacchus & ad culpam cauſas dedit, ille furentes
Centauros leto domuit, Rhœchúmq;, Pholúmq;,
Et magno Hyleum Lapithis cratere minantem.

Habet & illud incõmodi, quòd linguam vinum præpedire ſolet, eaq; de cauſa Mercurio, non vino, ſed lacte ſupplicabatur, ad ipſam etiam eloquentiæ dulcedinem indicandam: idq; Romæ, vico etiam ſobrio nuncupato fieri ſolitum.

TITILLATIO.

ET quod aiũt, ſine Cerere & Baccho Venerem frigere, adducit in memoriã, Lampſacum ea de cauſa ſalaci Deo ſacram olim dictitatã, quòd optima generoſiſsimaq; vina proferebat: ludibrium enim illud Veneris & Bacchi filium fuiſſe antiquitas fabulatur. Citat Stephanus Demoſthenem, qui rei iſtiuſmodi cauſam memoriæ prodiderit. Cùm itaq; vinum præcipuum ſit nequitiæ fomentum, meritò ſignum Virginis vitem auerſatur: cauendũ enim, vt Orpheus monet, ne Luna ſignum Virginis præcurrente vitem ſeramus: eam enim Virgo

C odio proſequitur. Atq; ne vllus vnquam ſit fabulis modus, alij dicunt propter Icarium patrem, qui ab ebriis colonis fuerit interfectus.

SANGVIS.

FVit & ſanguinis ſignum oblatum in ſacris vinum, atq; eo nonnunquam cognomento nuncupatum: quare quod apud Maronem,

Vidit Thuricremis cùm dona imponeret aris,
Horrendum dictu, latices nigreſcere ſacros,
Fuſáq; in obſcœnum ſe vertere vina cruorem,

non tantùm oſtenti loco poſitum, ſed antiquum videtur ſignificatum attigiſſe, quòd & pro vino ſanguis, & pro ſanguine vinum acciperetur. Nam Moſe ſecundo Deuteronomij cantico: Et ſanguinem vuæ biberet meraciſsimũ. & Pſalmographo dictum, Sanguinem, inquit, vuæ biberunt. Sanè quidem Ægyptij ſacerdotes vino pertinaciſsimè abſtinebant, & antiquiſsimi eorum reges: nam & illi tunc non niſi ſacerdotes erant, vt tradit Hecatæus. In deorum tamen cæremoniis vino vtebantur, eóque libabant, vt idem autor ſcribit, non gratam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quidem rem cœleſtibus oblaturi, ſed eorũ ſanguinem qui contra deos pugnaſ- D
ſent propinaturi, indeq; ſibi numina conciliari arbitrabantur: perſuaſum enim habebant Ægyptij, vitem ex fuſo in terram gigantum ſanguine pullulaſſe, vnde & amentia, & furor ineſſe vino. Quanquam poſteriores Reges, Pſammeticho in primis autore, vinum, ſed certa menſura, menſis adhibuêre. Ponit verò & Heſiodus menſuram qua ſit ad ſalubritatem bibendum:

τεῖς δ' ὕδατος πρόχυσις, τόδε τέτρατον ἰεμένη οἴνου·
Tris miſcebis aquæ partis, ſit quarta Lyæi.

Et venuſtũ admodũ eſt epigrãma Meleagri, quo à Meraco ſalubriter exterreremur:

αἰνύμφαις λούεσκε βαλὼν ὀτ' ἐν πυρὸς ἤλατ' ὁ κοῦρος
νίψαν ἰὼν τὸν τέφρη, ἀρ' ἔπι κυλιόμενος,
τόνεκα ζωὸν νύμφαις βρόμιον φίλον, ὧδε νέλοις ἔρχεις
μίσγεσθαι, δεξῆ πῦρ ἔπι καιόμενος·
Ardentem ex vtero Semeles lauere Lyæum
Naides, extincto fulminis igne ſacri.
Cum Nymphis ita aq; eſt tractabilis, at ſine Nymphis
Candenti rurſum fulmine corripitur. E

Hęc autẽ miſcendi meri admonitio, adducit in memoriã mihi locũ in diuinis literis, quẽ nefas eſt prẽterire: Calix in manu Domini vini meri, plenus mixto. Calix Domini mixto plenus, idẽ eſt, vt ſentit Eucherius, ac ſi diceret, miſericordia & iudiciũ. Inclinatur verò ex hoc in hoc, cùm de miſericordia in iudicium diuina ſeueritate tranſitur. Fęx autem nõ exinanit, quia adhuc vltimum iudicij reſeruatur: ea ſiquidẽ erit vindemia, quæ ipſis in diuinis literis hieroglyphicè ponit, ſignificatq; rerũ finem, quam theologi ſeculi cõſummationem vocant, aliquando depopulationẽ, vt Pſalmo: Vindemiãt eam omnes qui tranſgrediunt viam. Pro fine verò rerũ, Ioël: Mittite falces, & vindemiate vineã terræ, quia maturæ ſunt vuæ eius. Et ne hoc imprudentibus excidat, vindemiæ ipſius inſtrumẽtum torcular, nomẽ in ſacris literis hieroglyphicũ, per quod ſcilicet tum alia quædã, tum præcipuè tempora ærumnoſa, preſſuræ, vexationesq; ſignificant: quam in ſentẽtiã totus ferè Pſalmus euagat, cuius inſcriptio eſt, In finẽ pro torcularibus.

FERACITAS.

NOn ineptè verò quiſpiam feracitatem hieroglyphicè ſignificaturus, vitem F
cum racemis pinxerit, inter enim fœcũdiores plantas principatum obtinere vitem nemini dubium, ſi arbuſculæ vniuſcuiuſq; ratione habita, vini copiam expenderimus. Addam etiam eam alicubi eſſe racemorũ magnitudinẽ, vt racemi ſinguli ſingulos expleant currus, cuiuſmodi fertilitas eſt Eucarpiæ minoris Phrygiæ vrbe. Quinetiã currum medium ibi diffractum defeciſſe vnici racemi pondere Metrophanes tradit. Ita rectè Plinius, nullum apud Græcos mendacium eſſe dicit, quod teſte careat. vtcunq; tamen, hæc & alia ſuper huiuſmodi vrbe à Stephano memorantur, in iis quæ defloravit Hermolaus Byzantius.

PIORVM CONVENTVS.

SEd vt de vite ſimpliciter ſermo ſit, debere nos, ait Baſilius, rationẽ eius cõtẽplari, qua Dominus ſeſe vitẽ, & Patrẽ agricolam eſſe, vinitorẽq; dixit, nosq; ſingulos in piorũ cõventu per fidẽ ſatos, palmites appellauit: hinc nos ad vberrimi fructus feracitatẽ inuitat, ne vt invtiles atq; ſuperflui ludibrio ſimus, & à fœcundorũ palmitũ cõſortio reciſi amputatiq;, igni deſtinemur. Aſſertor verò noſter nuſquã ceſſat animas noſtras vitibus cõparare. Vinea nãq; facta eſt dilecto,

dicit,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A dicit, in cornu, in loco pingui, & vineam seui, septumq; circũposui. Animas humanas planè vineas dicit, quas circũdedit septo, tũ ea securitate atq; tutela, quæ resultat ex pręceptis, tum ipsa gemmarũ custodia. Dictum est enim: Versabitur angelus Domini in circuitu metuentium eum. Deinde quasi valla nobis defixit positos in Ecclesia primũ Apostolos, mox prophetas, mox doctores alios: inde animũ nostrũ, ne deiectus despectusq; humi reperet, & prætereuntiũ pedibus conculcaret, maiorũ nostrorũ exemplis, qui per summã innocentiã & probitatem clari & illustres habent, in altũ erexit, eorumq; vestigia sequi iussit, qui per virtutẽ & integritatẽ ad summũ euasere. Ad hæc vitẽ Ambrosius plebem Ecclesiæ significare cõtendit, quę veluti quadã fidei radice plantat, propagineq; humilitatis reprimit: vbi verò circumfossa fuerit, religat, erigiturq;, ne reflectat in terram. E sarmentis alia recidunt, propagant alia. Recidunt quidẽ ea quæ inani sylua luxuriant, de quibus Pythagoras symbolicè dixit, μὴ σπένδειν θεοῖς ἐξ ἀμπέλων ἀτμήτων, pura purgataq; omnia esse volens quæ Diis offerantur. Ea verò propagantur, quæ bonus agricola fructifera iudicarit. Adminiculorũ verò ordines iu

B gationisq; cõcinnitas verè atq; manifestè docent æqualitatẽ in Ecclesia seruari debere, vt sese nemo, quantumlibet diues & honoratus, extollat, nemo pauper animũ despondeat, seq; despectũ atq; cõtemptũ esse vereat: ignobilis nemo desperet, verùm æqua sit omniũ conditio, pariterq; omniũ mens ad superiora sustollatur, suamq; in cœlis futurã consuetudinẽ atq; cõmercia sibi proponant. Ne verò vllis ingruentiũ tempestatum procellis vexari, loco ve deturbari deiici ve possit, clauiculs quasi charitatis amplexibus proximos quosq; complectit, & in eorum coniunctione requiescit. Appellat nos IESVS vitis suæ palmites, propterea quòd, inquit Origenes, palmes arbore connectit, & clauiculis tanquam manibus freta confirmat à lapsu, quo fretus adminiculo ventos turbinesq; contemnat. Futurorum id bonorũ indicat spem, quia fideles quiq; non solùm in iis quæ gerunt, sed etiam in iis quæ sperant & credunt, perfectũ salutis statum expectant: quapropter quasi ad quendã patientię ardorẽ spe iuncti atq; cõfirmati, naturaliũ motuũ procellas, cupiditatumq; turbines insultusq; perferũt atq; contemnũt. Hæc & huiusmodi pleraq; cõmentationibus in hieroglyphica nostris

C libenter inseruimus, quò mihi sint æquiores ij, qui studiũ in hac re meũ acrius incessunt, quorsum id tendat ignari, cùm viderint similitudinariã hanc loquendi figuram nõ tantùm ab Ægyptiis, quos immeritò cõtra Dei præceptũ abominantur, inuentã, verùm etiam ab antiqua & noua lege receptã, quinetiã ab ipso nostræ institutionis cõditore CHRISTO IESV frequentissimè in vsum deductam: nihil em̃ aliud est hieroglyphicè loqui, q̃ diuinarũ humanarumq; rerũ naturã aperire. Addenda verò huc fuerãt ea quoq; de Iuda Israëlis dicta: Lauabit in vino stolam suã, & in sanguine vuæ amictũ suũ: sed quoniã hæc copiosè sunt à sacrorũ interpretibus discussa, pręsertimq; ab Adamantio, ad vltimam eius homiliã in Genesim, vnũquenq; pietatis studiosum accedere cohortamur.

DE FICV.

INchoauit, honoratissime Domine, oliua apparatũ nostrũ: accessit vua, quę plurimũ fortè attulit saturitatis: pro bellariis addere ficus libuit, vt si quid amaritudinis in oliua fuit, si acerbior vua, quòd nostri quippe Bellunensis cœli rigor, eam plerunq; maturescere non sinit, errorem omnem missus tertij suauitas emendet.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DVLCEDO.

D

DE Ficu sanè quicquam, quod magnam mihi affert admirationē, apud Horum Ægyptiū, Caprifico excepto, nō inuenimus: paucissima enim admodum eius autoris fragmenta temporis iniuriam euicerunt. Apud autores alios inter arbores primas celebratam passim comperimus: atq; illud præcipuum eius est hieroglyphicum, vt per eam dulcedo intelligatur, eaq; tam in grata hominum consuetudine, ac morum suauitate, quàm in cæteris rebus quæ iucundę amabilesq; sint, ac voluptatis plenæ. Hinc illud apud Theocritum de suauiter canente, καὶ ἀπ' αἰγίλῳ ἰσχάδα τρώγοις, è mediisq; cibus tibi ficus Athenis. Ab Ægilo verò dictū, quòd ea sit ex Atheniensiū tribubus. & suauissimas Athenis ficus esse, Dion etiam testatur. Ita verò ficus ad victus humani cōmoditatē nata, vt Hipponax Poëta vetus, eam auro prætulerit, dum scazonte illo suo licentioso dicit:

Εἴτις κατόρξει χρυσὸν ἐν δόμοις πολλὸν,
Καὶ σύκα βαιὰ, καὶ δύο ἢ τρεῖς ἀνθρώπους
Γνώῃ σχάσων τὰ σύκα τοῦ χρυσοῦ κρείσσω·

Si quis domi recondat auri plurimum,
Duósve trísve, iudicabit illicò
Ficusq; paucas, comparetq; seruulos
Auro domi præstare ficum plurimo.

E

Sanè φιλοσύκους nonnulli appellant purioris mansuetioris'q; vitæ duces. Harum verò cōmendationē auget summo opere Artaxerxis cognomento Mnemonis testimoniū, qui iunioris Cyri frater fuisse fertur: is cùm aliquando arrepta fuga cōmeatu'q; direpto coactus esset ficus & hordeaceum panem esitare, indoluisse fertur, ob regalem affluentiā apparatiores'q; lautitias tantæ se voluptatis expertem tandiu fuisse. Quid verò quòd ruta sua satis insignis amaritudine, si iuxta ficum seratur, mitior euadit? Meritò itaq; ficus apud Israëliticos iudices nequaquam velle se ait dulcedinē suam derelinquere, vt reliquis arboribus, à quibus in imperiū adsciscebatur, dominaret. Vt verò alibi legimus in iisdem diuinis libris, iustos & sanctos homines sub ficu requiescere perhibent, hoc est, tranquillam atq; suauem vitam agere. In veterū etiam numis suauitatis istiusmodi significatum obserues. Nam in quodam ficus est inter duos tumulos sita: vnius tumuli inscriptio est ΑΜΒΡΟΣΙΑ. Alterius ita detritæ literæ sunt, vt legere non potuerim: puto tamē ex nota Ν literę, quæ vix dimidia discernit, ΝΕΚΤΑΡ esse debere, quasi ficus vtriusq; vicem gerat. Sanè cōiectores inspectam in somniis ficum, albam præcipuè, atq; suo tempore, bonorū multorum præsagiū habent.

F

SVAVITAS SVBLATA.

NEq; caruit ominibus ficus, quę sublatam suauitatē extirpata significaret, eo præsertim tempore quo publica ciuiū Ro. suauitas & dulce commercium, extincto Alexandro Seuero, adempta est. Paulò enim antè quàm is fatis concederet, arbores fici tres, quibus tentoria imperatoria adnexa erant, quæq; ficus eas ferebant quibus Alexandrinarū nomen est, subitò ante illius tentoriū prociderunt. Idem in Caprifico portentū in Messenios accidisse memoriæ proditū est. Nam cùm illi syluestrē ficum τράγον appellarent, quos nos imitati sumus Caprificum appellantes, oraculum super excidio suo huiusmodi habuerunt:

Ἔστε τράγος πίνῃσι νέδης ἑλικόῤῥοον ὕδωρ,
Οὐκέτι μεσσήνην ῥύομαι, σχεδόθεν γὰρ ὄλεθρος·

Nanq; Nedes simulac curuas caper hauserit vndas,
Tunc Messena vale, tibi enim grauis exitus instat.

Accidit verò vt Caprificus in Nedes fluuij ripa nata, ramos eovsq; declinarit,

vt

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A vt aquis profluentibus rami alluerent: quod cùm Theolcus vates animaduertisset, instare dixit Messeniorũ exitium, vt oraculo Pythio prędictũ fuerat. Rem tangit Pausanias quarto. Sed cur ficum Idumæã dicere cõtamur, ad quam Assertor noster à Bethania rediẽs, fructũ ex ea capturus accesserit: famescebat enim: verùm cùm fructũ in ea nullũ inuenisset, arborẽ deuouit, ne vllo vnquã tẽpore fructũ ferret. Sanè mysticè factum hoc, vt tam multa alia: nimirumq; ficus hæc populus Iudaicus erat, ad quẽ famelicus Dominus venit, in quo cùm nihil prẽter quandam speciẽ vitalem sine vllo profectu cõperisset, eum in æternam perfidiam execratus est. Fructum enim ipse è synagoga quæsierat, quem nullũ inuenit, quia ea, vt inquit Gregorius, folia legis habuit, sed fructum operis nõ habebat, de qua dictum ait Euthymius ab Abacunte, ficum fructum non allaturam. Quòd verò per tres annos frustra quæsitus fuerit hic fructus, Eucherius tria vult tempora intelligi, ante legẽ, sub lege, et gratię tẽpore, quibus Iudæi ipsi fuerint semper à Domini præceptionibus alieni, & nullũ boni operis fructũ protulerint. Eodẽ facit q̃d ait Dominus Nathanaeli: Cùm esses sub ficu, vidi te: quip-
B pe cùm in originali labe Iudæorũ ritu cõsisteres, adieci animum vt te redimerẽ.

FATVITAS.

ET sycomorus aliquid habet hieroglyphicũ, quã Zachęus inscẽdit: nã arbor ea cùm sit ficus fatua, indicat eos qui, vt Eucherius refert, mundi sapientiã humiliter sectati, eligũt mox Dei sapientiam subtiliter aspicere. Prudenter enim ait is, sycomorũ ascendimus, si prouidè eam quę diuinitùs præcipit, laudabilẽ et sapientem fatuitatẽ tenuerimus. Quid enim inter mortales insipiẽtius, q̃ amissa nõ quærere, possessa largiri, rapiẽtibus relaxare, nullã pro acceptis iniuriis iniuriam reddere, sed iuxta præceptũ Dominicum, in omnibus præstare patientiã?

CONTEMPTIBILIS.

CÆterùm quod ad opera ex ficu facta pertinet, Gręci ficulnum pro imbecillo & cõtemnendo ponunt: quo significato Sermonibus apud Horatium:

Olim truncus eram ficulnus inutile lignum,

hoc est, minimi precij, minimiq; vsus, de quo scilicet faber meritò ambigeret, faceret ne scamnum, an simulacrum pudendum, deum omnino despicatissimum:
C nam fici materia paucissimis est, & iis admodum exiguis fabricis idonea. Eoq; spectat prouerbium de Mandronis naui, quæ ficulna fuerit, cùm is notatur qui tenuissima olim re, angustoq; patrimonio despicabilis, ad amplissimos honores emerserit, nihilo tamen venerabilior habitus ob insolentiã importunamq; superbiã, qua sese intemperantius efferat. Nam Mandro, vt plericq; alij, à remis ad imperium venit, necq; ob id tamen vllam assecutus est autoritatem. Ita denicq; veteres per fici nomen nullius frugis hominem, imbecillum & abiectum significabant: nam et Græci olim hunc ἄνδρα σύκινον dixêre, vt apud Theocritum Ergatinis, & apud Aristophanẽ sæpius inuenias. Et nunc quoq; vulgus stupidos & ineptos ficones appellat.

BACCHVS SYCITES.

LAcedæmonij ficum à Baccho inuentã opinant, eaq; de causa eum Sycitem nomine, vt Sosibius tradit, coluere. Apud Naxios simulacra eius nũc ex vite, nunc ex ficu fieri solita sunt. Milichius à nõnullis appellatus Bacchus, quòd Milica pro ficis nonnunquam accipiuntur. Et Dionysiis præter vini amphorã, & vitem, quæ præferebatur, & præter hircum qui trahebatur, cophinum etiam gestare mos erat, in quo caricæ forent. autor Moralibus Plutarchus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

PROGRESSIO.

VT verò ad folium reuertamur, quod thrion appellatur, progreſsionis olim ſignũ fuit. Veteres aliquò profecturi ficulna folia ſuſpendebãt progreſsionis cæremonia, atq; ita ſibi auſpicatũ iter fore augurabantur. Ea autem de cauſa thrion dicitur huius arboris folium, vt interpretes Theocritiani volũt, quòd in tris partes diuiſum eſt, viſendo inter vtraſq; partes interuallo: ſcribiq; & trion, tenui, & thrion aſpirata, atq; etiam thriambon. quin et θριάζειν dicũt huiuſmodi folia colligere, & in aliquem vſum parare.

SEPTENTRIO.

PArabatur aũt thrion religioſe admodũ Serapidis Oſiridiſq; ſacris, geſtamẽ ſcilicet foliaceũ, quod capiti ſuperponeret geſtãdis hydriis aut calathis cõmodũ, eratq; illi ſuũ etiã ſignificatũ: ſiquidẽ & Regẽ, & ſeptentrionalẽ regionẽ, polum quippe Arcticũ, per intortile geſtamẽ huiuſmodi intelligebant. Regem, quia polus cœlorũ omniũ rotatũ regere videt: & circulus ille foliaceus in geruli capite orbiculum Arcticũ excribit, ab axis illius qui præ oculis eſt ſimilitudine.

GENITALE.

QVinetiam præter motum, cuius primarias partes illi tribuebant, rerum etiam omnium ſemina inde demitti plericq; veterũ magno ex argumẽto arbitrati ſunt: inde enim actionis eſſe principium, quæ Mathematici veteres latiſsimè diſſeruerunt. quocirca thrium, cùm & humoris redundantiam, ob viridis craſsiq; foliꝝ vuiditatem, & motum omnium, ob cõuolubilem texturam ſignificaret, pari quadam natura cum genitali æſtimabatur, atq; eius eſſe ſimulacrum videbatur, vbertate ſcilicet humoris & motu ad prociendæ genituræ principia conuenientibus. Sed hæc in Serapidis calatho locupletius.

DELECTATIO.

HVius generis fuiſſe prædicãt Adami pomũ, præter ipſius Dei præceptũ nimis expetitũ: id enim delectationẽ & voluptatẽ, quæ ſenſu percipit, ſignificaſſe plericq; Theologorũ docuerũt. Nihil enim mentẽ noſtrã è tranquilla Paradiſi ſtatione facilius exturbat, q; nimia voluptatũ cõſectatio. Is tamẽ ſuæ præuaricationis amaritudine exacerbatus, fici foliis ſemet velare pudorẽq; obtegere properauit. Ficũ enim fuiſſe, tradit Irenæus. Tertullianus aũt ea re ſuper ait: q̃d in nouo corpore indebitũ adhuc pudori erat, protegere feſtinãs, ficulneis foliis interim circundat. Ad hoc addit Irenæus, non alterius arboris aut herbæ, quæ molliori tactu eſſet, ad indicandũ pœnitentiæ duritiẽ atq; cruciatũ, propter ſcabritiem ſcilicet et aſperitatẽ, qua foliũ huiuſmodi præditũ eſt. Et quia cingulum id & ſibi & vxori ſuæ circumligauit, nõnulli exponũt, vt petulantẽ carnis impetum retũdere ſe polliceret, id veluti cõtinentię frænũ adhibuiſſe, quoniã ſcilicet ſtolã eam, quã habuerat à ſpiritu ſanctitatis, amiſerat, eo tegumẽto, quod nullã prorſus delectationẽ afferre poſſet, ſed morderet potius ac pungeret, vteretur.

FOLIA RELIQVA.

FOlia verò reliqua diuinis in literis pro ipſa, vt ita dicamus, legis littera hieroglyphicè accipiuntur: quia quemadmodum arborum fructus foliis velatur ac tegitur, ita ſub legis litera ſpititus occultatur. Idcirco nos, ait Heſychius, literæ folium aperimus, vt qui latet interius fructum ſpiritus inueniamus, de quo Hieremias: Si vindemiatores ingreſsi fuiſſent in te, ſaltem reliquiſſent racemum tibi. Et Virgilianus Æneas apud Sibyllam, cùm ambages & verborum inuolucra cupiat euitare, & rerum euenta apertè ſibi declarari compre-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A cõprecetur, quòd folia omnia conturbarẽt, id vnũ orat: Foliis tantùm ne nomina manda. Sedenim quantũ pertinet ad voluptatẽ, de qua ſatis, cùm hoc ipſum argumentũ ſequeremur, in Serpentis cõmentario diſputatũ. Illud hìc potius memorabo, ficum nõ eo tantùm rerum primordio humano generi calamitatem, & aſsiduos labores attuliſſe, verùm annis voluentibus in cauſa fuiſſe, cur potentiſsima opulentiſsimaq; regna duo ad internecionem vſq; corruerint, Carthaginis imperiũ, & Romana potẽtia. Carthago quidẽ, quia ficũ ex hortis ſuis decerptum velociſsima feſtinatione tertio pòſt die Romę repræſentauit: doluitq; Cato, & in Senatu cõqueſtus eſt, hoſtes nõ triduo magis procul Roma proprias habere ſedes. Romana verò potentia, ac vniuerſum Italiæ robur à tranſalpinis gentibus ſeſe nobis totiẽs ſuperfundentibus, ea de cauſa quaſſari cõfringiq; cœpta, quòd, vt Plinius inquit, Hellico quidã Heluetius, qui Romæ ob fabrilẽ artem aliquandiu cõmoratus fuerat, in Galliã remeans ficum ſiccã & vuam, oleiq; & vini præmiſſa ſecũ tulit, quorũ vſu delicato ſuauiq; concitati feroces populi, ad hanc vſq; diem aſsiduis nos calamitatibus affligere nunquã deſtitêre, quam-
B vis natura ipſa Alpibus, & tam inexuperabili munimento, Italia procul Gallias atq; Germanias coërcuerit: quorũ feritas ſi quando grauis Italię fuit, nullo certè vnq; tempore calamitoſior extitit, quàm quinto iam et vigeſimo ab hinc anno, quibus vniuerſa Italia cædibus, rapinis, incẽdiisq; deſolata peruaſtat, hinc Germanis, hinc Gallis, hinc Hiſpanis extremũ eius excidium aſsiduè meditantibus.

ALIMONIA.

SEd vt querelę faceſſant, adeò ficum alimentis idoneum eſſe compertũ eſt, vt eam Cereris donũ dictitarint, proq; alimonię ſymbolo ſuſceperint. Quantũ enim ficus humanę proſit alimonię, vel ex eo manifeſtũ eſſe poteſt, quòd athletas ſiccis ficubus paſcere moris fuerit, autor Plinius: experimẽto enim comprobatum eſt, eo cibo frequentius ſumpto, corpora & vires mirum in modum adiuuari. Quòd verò Attica eo fructuũ genere magnam eſt nobilitatem aſſecuta, Pauſanias ait Cererẽ primùm in ea regione ficum Phytalo cuidam hoſpitalitatis præmium donaſſe, eiusq; rei monumentum extare his verſibus celebratum:

C
ὡθάδ' ἄνακτ ἥρως Φύταλος ποτὲ δέξατο σεμνὴν
Δήμητραν, ὅτε πρῶτον ὀπώρας καρπὸν ἔφηνεν,
τῷ ἱλαὸν συκέην ἐπονήσατο γείτονα κλήσας,
ἐξ οὗ δὴ τιμὰς φυτάλου γένος ἔσχεν ἀγήρως.

Hîc quondam hoſpitij Phytalus ſuſcepit honore
Legiferam Cererem, quæ molli cortice poma
Prima dedit, dixere ſacram mortalia ficum
Ora, genus Phytali decus hinc inſigne ſecutum eſt.

ADVLATIONIBVS DEDITVS.

DIuitem hominẽ adulatoribus deditũ Thebanus Crates per ficũ arborem in prærupta aſperaq; rupe ſatã deſcribebat, quippe quò ſit hominibus difficilis acceſſus. Eius verò fructus à coruis & miluiis tantùm decerpi: ita horum opes ab impuris tantùm & adulatoribus depaſci. Idem de reliquis etiam arboribus quotquot fructiferæ eſſent, Diogenes dicere ſolebat.

DVLCEDO VERITATIS.

ET Mercurius ſibi ficũ vendicauit, cui vndeuigeſimo primi menſis die Ægyptij ſacra faciebant melle & ficu, quæ ſacra eo clamore proſequebant, vt q̃d hieroglyphicè in eis latitaret exponentes, identidem clamitarent, γλυκὺ ἢ ἀλήθεια,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

quod dulcem esse veritatem significabat.

CYRENENSIVM PIETAS IN SATVRNVM.

STatuæ verò pleræq; ficis coronatæ, Cyrenensiũ religionẽ indicabant, quia & Saturnus decus in agricultura suum meruit, quem agri colendi autorẽ, & insitionis putationisq; & stercorationis repertorem memorant, neque minore quàm Cererem honore honestandum existimabãt. Huic Cyrenenses cùm rem diuinam faciebant, ficis recentibus coronari consueuerant, quòd & alimonia in iis, & gustus suauitas egregiè vigerẽt. Hæ sunt, honoratissime Princeps, arbores illæ ad ingenij tui naturàm accommodatæ, quas desumpsi ex hortis meis ductilibus, limoq; Nilotico in arcas ingesto, mecum quaquà iter est circumuecto. Neq; verò folia his arboribus vlla vnquam décidunt tempestate: licebitq; perinde tibi, si plantis his delectari cœperis, eas hoc terreno pactas in Britãnias vsque tuas asportare: quæ mundi pars cùm olea, vite & ficu careat, illas aspiciant non modò suo tempore frondescẽtes, sed toto etiam anno, folio nunquam deciduo, perpetuò virides admirẽtur. Sedenim vt seriò loquar, eas tu si pertractabis, earumq; vim diligenter inspexeris, cordi ita insitas tuo comperies, vt nihil tui similius esse, etsi modestissimus es, cõfiteri necesse habeas. Nam boni quicquid in diuinis illæ significant, ea omnia tuæ congruunt pietati.

PIERIVS VALERIANVS AD ERVDITISS. ALOISIVM PRIVLLVM PATRICIVM VENETVM, DE IIS QVAE PER POMVM ITALVM, PERSICVM, ET PVNIcum significantur, ex sacris Ægyptiorum literis.

HERI Priulle doctissime, cùm veterum signa quædam singulari opere artificioq; perfecta hîc & illic inspecturi per Vrbem equitaremus, multisq; præteritis Capitolium demum inscendissemus, Herculis ibi signum summæ nobilitatis ex ære conspectum est, quo non facile quicquã tota vrbe dixerim me vidisse pulchrius, neq; præclarius, siue hæc ea fuerit statua, quam Q. Max. capta Tarento, opus Lysippi, obtulit Capitolio, siue quam Fabius Verrucosus eò transtulit, siue aliorum fuerit dedicatio: vtcunq;, antiquissimum omnino opus est, & Græcis scriptoribus honorificè celebratũ. Nam præter leoninũ spolium læuo iniectum brachio, clauã manu dextera retinet, læua tria poma cydonia præfert. Quæ cùm comites, qui te multi sequebantur, eruditi viri animaduertissent, de spolio & claua dixerunt, cognoscere se mentis præstantiã, et generosum animi robur, quibus virũ, qui veram virtutis gloriã affectet, præditũ esse debere cõmonemur. Herculẽ verò positũ à veteribus, quia quicquid præclarè geri potest, id totũ Herculi attributũ. Nam et Arrianus vbi petrã ἄορνον memorat, difficillima quæq; & maximè ardua, quæ humano quopiã conatu vinci minimè posse videantur, Herculi attribui solere dicit. De pomis, quid ea sibi vellent, dubitari cœptum, nisi ea Hesperidum esse quis arbitraretur. Tuq; ad me conuersus, Aegyptiacum quidpiam poma hæc nimirum sapiunt, addidisti: tuum igitur Pierie fuerit id explicare, qui studiis istiusmodi delectaris. Respondi, vt res erat, esse ibi etiam alios eruditos, qui me forsitan eruditius rem, quam petebas, explicare possent: sed quoniam me appellaueras, ne rusticus viderer, quid ego sentirem, non dissimulaturum. Græcos quidem per tria illa mala manu contenta, virtutes tris, quibus vir quiq; probus et sapiens insignitus esse debeat, interpretari, quarũ vnam esse volunt, nõ excandescere: alterã, non esse deditum auaritiæ: tertiã, liberũ à voluptatibus animũ sibi cõparasse. Incidit hinc, vti fit, de Pomorũ significationibus alius atq; alius sermo: quem cùm tu auidè admodum excipere visus esses, in eam

spem

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *ſpem adductus ſum, vt ſi quid huiuſmodi tibi deſtinaſſem, quicquid id eſſet nugarum, gratũ tamen acceptúmq; eſſes habiturus. Domum itaq; reverſus, ſelegi ſtatim ex pomario meo Aegyptia coplamas tris, quas tibi dono mittere: Italam vnam, alteram Perſicam, tertiam verò Punicam, ob tris ſcilicet virtutes, quas identidem in te ſitas optimè noueram, inſignem quippe humanitatem, miram in omnes beneficentiam, et ſingularem quandam animi moderationem, quibus ſemper fuiſti egregiè clarus, ſiue tu adoleſcentiam temperares tuam, ſiue amicis præſidio atq; ornamento eſſes, vltra etiam quàm ætas tua depoſcere videretur, ſiue bonarum omnium artium, & veræ pietatis doctrinam tanto ſis ſtudio complexus, vt nihil in humanis diuiníſque rebus eſſe velis, quod tibi non cognitum & perſpicuum ſiat. Quare bene ominor pomis meis, quibus ad te transferri contigerit, apud quem culturam mea longè fructuoſiorem ſint conſecuturæ. Tu modò pro tuo prompto alacriq; animo ad arborum, quæ tuæ iam ſunt, polituram aggredere.*

DE MALO.

B INTER fructiferas arbores malo nulla voluptuoſior, pulchrior nulla, nulla delicatior. Sed quoniam pleraq; ſunt quæ ad alia quoq; fructuum genera accommodari poſſunt, multasq; intra ſe malus ſpecies complectitur, hìc malum eam intelligimus, quæ pleriſq; Italiæ locis nomen ſuum tutata eſt: niſi vulgus ſyllaba prima fructum ipſum Græcæ potius enunciationis vocem, quàm Latinæ ſequeretur. Melum enim dicunt, atq; ita omnes vltrà citraq; Apenninũ gentes. At circa Padũ, ad ipſum vſq; Timauum, pomi vocem ſibi vnicè vſurpauit. Horum verò pomorũ cùm iucundus ſit non guſtatus ſolùm, diceret Cicero, ſed odoratus etiam & aſpectus, amoris in primis hieroglyphicum ex eius ſimulacro excogitatum eſt.

AMOR.

QVíq; amorũ agmina pingere delectantur, luſitare eos malis, & inter arbores eiuſmodi laſciuire, poma decerpere, abrodere, iactareq; cõfingunt. Hinc apud Theocritum Βωκολιάσας, Βάλλοι τοι πολύφαμε τὸ πώμνιον ἁ γαλάτεια μάλοισι. Et, Malo me Galatea petit, Menalcas ait apud Vergiliũ. Malo Cydippen Aconti us venatur. Mala nõ temerè Hippomani Venus elargitur, quę vſqueadeò grata fuerunt Atalantæ, vt zonam abſtulerint diu ligatam: de quo Theocriti car-

C men non indiligenter animaduertendum:

μᾶλα μὲν ἐν κόλποισι διονύσοιο φυλάσσων·

Mala ſinu condens Bacchi de tempore ſumpta, quod interpretes exponunt amabilia, amorẽ quippe facientia. Mala enim illa Philetas ait de coronatis Bacchi temporibus decerpta: nõ enim quiſpiã in amorẽ ferretur, niſi prius lętitiæ titillatione concitaretur. Lætitiæ verò datorẽ Bacchũ poëtæ paſsim celebrãt, vt in Vitis cõmentario latiſsimè declaratũ. Apud Lucianũ dialogo qui Toxaris inſcribit, legas, μὴ στεφάνους ἠμμαραίθους, μὴ μῆλα πυὰ ἀπὸ δένδρων. Corollas quippe magna ex parte flaccidas, et ambeſa quædã mala, morſu ve tacta, in amoris indiciũ à Chariclea matrona nobili Diniæ cuidã dono miſsitata. Et miſsũ ſponſi furtiuo munere malũ memorat Catullus, quod adventu matris excuſſum è caſtæ virginis gremio ꝓſilierit. Iã & apud Onirocritas mala venerearũ illecebrarũ plurimũ indicia ſunt, prẽcipuè verò iis, quorũ cogitationes ad amicas ſuas tendunt. Et mala demũ, præſertim dulcia, Veneri eſſe dedicata autumãt. Philo inſuper in hãc ſententiã primã illam malũ, cuius fructib. noſtri generis autorib. interdictũ fuerat, ex myſtico ſenſu ab iis quę poſuimus nõ admodũ alieno deducit, quę Theologi tã Græci q̃ Latini multis & magnis voluminib. tractauêre: nobis id afferre nũc

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſatis fuerit, parentes illos noſtros Dei Opt. Max. manibus informatos, vitã pri- D
mò beatiſsimam egiſſe, calamitatum & ærumnarũ omnium expertem, terra ſua ſponte omnia ferente. Cæterũ lege aberrantes, quia qua fuerat eis arbore interdictum, nõ abſtinuiſſent, amœniſsimo incolatu pulſos ſolum flebiliter vertiſſe: atq; hinc conſtare, mali eius guſtũ omnium ferè malorũ cauſam mortalibus extitiſſe. Quæ quoniam ex veterum ſententiis in Serpente noſtro fuſè lateq; diſputata ſunt, minimè mihi videntur hîc ad repetendum neceſſaria.

AMORIS PROGRESSVS.

EA verò de cauſa malus potius quàm arbor alia eſt amori dedicata, q; eius facies omnem rerum amatoriarum progreſſum oſtendere videatur: earum enim arborum trunci coërciti primùm recti ſurgunt: à medio verò, vbi dilatari cœperint, in ſpatia diffunduntur: cuiuſmodi etiam in amatore ratio eſt, qui munus ſuũ ſemper ab ingenuo pudore quodã cohibitus auſpicatur: inde vbi paululum proceſſerit, frontẽ perfricat, ac verecundię cõpedibus expeditus, quaquà voluerit liberè pervagatur. Fructus pręterea fert aureos & rubicũdos, palloris eadem & erubeſcentiæ, vt ita dicam, ſigna. Nam apud Horatium tinctus viola pallor amantiũ: & apud Catullum quidem inaurata eſt pallidior ſtatua. Poma E
verò ita magis rubeſcũt, vti magis expoſita Soli ab eo contínguntur: perinde ac amator eo magis erubeſcit, quo nequitia palàm magis proferẽ, aut in aperto deprehenditur. Sub ipſa malo Amores ludo editi confinguntur, ſub qua illi curſitantes, variis mollium herbarũ involucris impediuntur: quiq; ita ſunt implicati vt ſeſe nequeant exoluere, labore conatuq; quodammodo delaſſati, ſomno ſe dedunt, cuiuſmodi laſciuia greſſus amatorios occupat, & in ergaſtula cohibet: mox luxu inhæſitantes ſoporat, profundiſsimoq; opprimit veterno. Auro inſignes eorum pharetræ, aurea quæ inde promuntur tela, auro Danaë capta, auro comparatur, auro detinetur amor. Nudi illi omnes, lætiq; ac alacres obvolitant magno numero circum vnamquanq; malum. Amicula eorum variis texta coloribus, multiplíciq; arte laborata, in herbis neglecta iacent, multitudine florũ involuta: quorũ vis magna circumquaq; toto eo agro pullulat, neq; tamen illi capita coronant, vtpote quibus comæ illæ flaueſcentes, nitidæ, criſpulæ, ſatis afferant ornamenti. Alarum pinnulas habent cæruleas & puniceas, nonnulli etiam aureas Pſittacorum, pauonumq; inſtar, quibus quodam veluti concentu, ſonoroq; ſtrepitu aëra diuerberant. Sed quid ego de calathiſcis, in quos mala conge- F
runt, dicam? quanta illos gemmarũ Sardonicarum, quanta Smaragdorũ, quanta margaritarũ vis debacchatur? Vulcanũ id opus effinxiſſe putes. Iucundũ verò viſu eſt, vt ſponte ſua, ac ſuapte vi, ad quantumvis altæ, ſummotaq; mala provolant, vt nulla is ſcalarum neceſsitas ſit ad ſcandendum. Sed ne interim alios ſaltitantes, alios curſitantes, alios quieſcentes memorẽ, vel qualem in abrodendis malis lætitiam prę ſe ferunt, illud ſpectatu pręcipuè dignũ, quod ex his quatuor omniũ ſpecioſiſsimi certamen ineunt, quorũ duo malis invicem ſe petunt, alij duo ſeſe confodiunt telis, alternis ſeſe ictibus laceſſentes, neq; dum mutuis vulneribus confodiunt, vulnera depellere, prohibere, vel declinare quicquam curãt, verũ vltrò alter alteri pectus obiectat, ipſisq; vulneribus exponit, eo quidem conſilio, vt in medio omnes pectore inſideant ſagittæ.

AMOR MVTVVS.

EX iis autem certatorũ paribus duos illos qui malo luſitant, voti compotes eſſe dicas. Nam qui iaculatur, exoſculatum prius malum emittit, quod alter

ſublatis

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A sublatis supinisq́ manibus excipit: neq́ vlla contatio futura videtur, quin idem comprehenso malo sit oscula relibaturus, atque ita in socium pari certamine remissurus.

AMOR PERDITVS.

EX illo verò sagittariorum pari vnus alteri vincula iniicit penè moribundo, insultat'que ferocius, vt captiuum faciat. Ille contrà nihil molitur, nihil reluctatur, sed tanquam perdita re, manus vinculis obiectat: proinde qui lusitant, amorem auspicari: qui se feriunt sagittis, nullum amori finem appetere videntur.

INIQVVS AMOR.

SVnt & alij ad quos innumeri spectatores confluunt: hi manus in palæstram conserunt animosiores, ac Athletarum alter, manibus ad alterius humeros appressis, cõplexus hostem quodam veluti suffocandi studio collidit, subdit'q́ crura astu artificioso cõplicata, vt pede post colluctatoris calcem obfirmato, vnà ipsum protrudat, & in lapsabundum super & ipse corruat: neque tamen B alter animum despondet, at erectus contrà instat & obluctatur, quaq́ maximè angitur parte colluctatoris manum soluere conatur, vno digitorum obtorto, quo ita aliis facultatem eripiat firmiter apprehendendi. Qui verò digito obtorto læditur, dolore percitus hostis aurem admordet: quo animaduerso Amores cæteri grauiter indignati in perperàm & insolenter facientem, ac luctatorij certaminis leges, iura, fas, atq́ mores transgredientem feruntur, malisq́ illum certatim impetentes, toto in vnum agmine concitato eum in fugam auertunt, totisq́ hortis eiiciunt eliminant'q́. Atque ita demùm ludi Amorum omnes circa mala versantur.

PVELLARES INEPTIÆ.

ET mala puellarum ludicrum vocat Nicander Alexipharmacis:

Τοῖά περ ὧραι Εἰαριναὶ φαρέουσι ἐν ἑψήματα κούραις.

ἑψήματα τὰ παίγνια, exponit interpres: ludunt enim puellæ, oblectantur'q́ malis. Multa verò huiusmodi quæ ad insaniam propémodum tendunt, inter ineptiẽtes amatores fieri videmus, vt meritò nõnulli dicant ἀφροδίτην dictam, παρὰ τὸ ἀφραί- C νειν, id est, à desipiẽdo, cùm præsertim Euripides dicat, τὰ μωρὰ γὰρ πάντ' ἐστὶ ἀφροδίτης βροτοῖς, Mortalium esse ineptias quæcunq́ Veneris causa fierent. Atque ob hoc ipsum Catullus amicum Flauium veretur, ne quid ineptiarum faciat.

VENVS.

IPsa etiam Venus malo insignis est. Nam apud Sicyonios statua ei erecta erat cum malo in manu vna, cum papauere in altera: ex malo quidem amorem, ex papauere vim prolificam, ac seminij copiam significantes. Nam & lepus illi ob fœcunditatem dedicatus, id quod Amoribus Philostratus, vt eius animalis commentario alibi explicuimus, summa narrationis lasciuia percurrit. Idem autor Venerem in antro statuit molliter in stratis floribus recubantem, iuxta quam fons irriguus vitrea perspicuus claritate prosilit. Ibi amatoriam Veneris suppellectilem, pyxidas, pectines, specula, cymbala cum crotalis, omniaq́ arma pruriginis, amœnitatum'q́ & illecebrarũ alia atq́ alia illectamenta recensere possis, quibus collustrandis oculos quidem delassari sentias, satiari verò nunquam. Quòd verò in antro cubitet Venus, apud Græcos est μυχεῖα ἡ ἀφροδίτη, Mychea Venus, quòd secessu & abdito loco gaudeat. μυχοὶ γὰρ οἱ ἐνδότατοι καὶ ἀπόκρυφοι τόποι, interiores, maximeq́ remoti, & occulti obscuri'que loci. Tum ipsius

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Deæ munera Latini furta nuncupauêre, quia celari vult sua furta Venus. Quare Daphnis apud Theocritum in Venerem indignatus, eam in Idam montem remittit ad Anchisem, vbi quercetum est, in quo scilicet occultari possit, nulloq; rubore in molli cyperi prato lasciuire. D

NEMESIS.

ERat & mali arboris ramus in manu læua Nemeseos, quam Marathoniæ pugnæ monumentũ Phidias lapide Pario dicit̃ excidisse Athenis, corona cuius & ceruis, & paruis quibusdam victoriis insignita: dextera verò phialam tenebat cum Æthiopibus insculptis, propter Oceanum fluuium, quem Æthiopes accolunt. Ea verò de causa mali ramus Nemesi gestandus dedicatur, quòd Veneris habitu Nemesis dea sit primùm solita figurari, vt habetur in Sudæ collectaneis: nam alterum illud de statua Phidiaca, apud Pausaniam est.

SACRVM HERCVLIS.

NEque tamen ierim inficias, aliis quoque diis malum fuisse gratam, vt victimarum loco nonnunquam acciperetur, ac felicissimè litaret. Nam si quando bos, quam Herculi sacerdotes immolare voluerant, aufugisset, malum illi ramis quatuor compositis, quadrupedis illius instar sacrificabant. Huius rei mentio est apud Sudam, neque non apud Pollucem. Narratur'que re super historia de Bœotorum hostia, quæ fluuio Asopo ita aucto, vt transiri non posset, eo loco vnde victima erat adducenda, ne qua sacrificio mora fieret, pueros aiunt malum quatuor stipulis vice pedum sustentasse, duas'que loco cornuum addidisse, atque ita Herculi obtulisse, cum'que ita litare visi essent, rem in consuetudinem processisse, atque μήλιος inde Herculem appellatum, quasi Pomonum dicamus. Alij euentum huius pomi pro boue oblati ad Athenienses transferũt: nam Bœoticum sacrum loco arietis fuisse volunt, Apollodoro hæc apud Zenodotum tradente. E

APOLLO.

QVin & Apollo mali coronã, priusquã laurum seligeret, adamauit, eaq; victores in certaminibus coronari voluit, vt in luculento Archiæ tetrasticho legitur: Τέσσαρες εἰσὶς ἀγῶνες. quod epigramma in omnium iam manibus versatur. Apud Pausaniam legas statuam Apollini μηλιάτῃ erectam, siue à malo quo gauderet, siue ob pastoralẽ, quam per aliquot annos vitam egit. Nam μῆλα propriè πάντα τὰ τετράπεδα. Vnde vniuscuiusq; quadrupedis tergus melote dicit̃, vt obiter Pauli locus animaduertat̃ ex epistola ad Hebræos capite XI, Circumierunt in melotis. Sed & μῆλος πᾶς καρπὸς, quippe, vt etiam apud nos, vnumquenque denotat fructum. Ab ea verò æquiuocatione factum vt in Herculis sacro, quo de paulò antè dictũ, æquipollere malus pro boue iudicaret̃, cùm & minimè redargui posset, quin & quadrupes, & eodem nomine victima censeret̃. Fructiferarum autem arborũ plantatio hieroglyphicè in diuinis literis accipit̃ pro disciplina Doctorum, vt sentit Hesychius. Hinc Dauid: In lege eius meditabitur die ac nocte, & erit tanquã lignum quod plantatũ est secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit in tempore suo. Et, Ego plantaui, Apollo rigauit, ait ad Corinthios Paulus. Ad hoc pertinet quod de plantatis arboribus lex iubet primo, secundo & tertio anno decerpi nihil: quarto, quæ leguntur, offerri Deo: quinto etiam reliquis vsus permittit̃. Ex quo tempora quatuor significantur, à tempore legis vsq; ad Dauidem, à Dauide vsq; ad transmigrationẽ Babylonis, à transmigratione vsque ad aduentum Christi, quibus annis fructus inutilis F

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tilis omnis fuit, ſed ſpes tantùm promiſſa bonæ frugis. Chriſti autem tempus prouentum Deo dicauit, annusq; ſanctus appellatus. Anno autem quinto facta omnibus copia, permiſſusq; fructuum vſus, tam ludæis, quàm gentibus, Apoſtolis eos liberaliſsimè effuſiſsimeq; diſtribuentibus. Sed quod ad Pythia ſpectat, quamvis victores lauro mox coronari cœperint, mala tamen ex Apollinis templo decerpta, vt Lucianus ait, coronis inſerebantur. Hinc illud apud Apuleium de Paride: Tunc animo volenti Phrygius iuuenis malū quod tenebat aureum velut victoriæ calculum puellæ tradit. Sunt qui, vti ſuperius ſuo loco dictum, Delphicam laurum baccas tantæ magnitudinis habuiſſe dicant, vt poma dici meruerint. Plinius maximis quidem eam baccis fuiſſe memorat, ſed nihil ad pomū. Et Archiam in ea ſermonis puritate quicquam impropriè poſuiſſe, mihi perſuadere nō poſſum. Si cui tamen de baccis illis grandioribus cōmentum placet, contrà ego haud ſanè multum contenderim: nam & hodie vniuſcuiuſq; arboris fruticis've baccas pomella vocitamus.

TRES HERCVLIS VIRTVTES.

B QVod verò ad Herculem pertinet, initio diximus ſtatuam eius eſſe in Capitolio egregiè factam ex ære, leonino inſignem ſpolio, & claua, quæq; tria læua manu poma contineat: ea ſignificare tris in Heroë virtutes inſigniores, quarum vna eſſet excandeſcentiæ moderatio, altera auaritiæ temperamentum, tertia generoſus voluptatum cōtemptus. Verùm quòd fabulantur illum, quò mala hæc ab hortis Heſperidum auferret, draconem extinxiſſe, qui peruigili cuſtodia hortos eos tuebatur, ſignificat illum concupiſcentiæ modum impoſuiſſe, vt alibi per draconem voluptuoſam libidinis mollitudinem intelligi declarauimus ex Philone. Spoliū verò leonis dubio procul generoſum animi robur, mentisq; præſtantiam oſtendit. Quid verò claua ſibi velit, alibi explicuimus, cùm illam & rationem & diſciplinam ſignificare contenderemus, quoq; præſtantius hæc in Hercule vigeſcūt, eo illi ex firmiori validioriq; trunco, quippe ex quercu materia incorrupta clauam attribuunt. Firmitatem enim & vires indicari ex quercu ſuperius oſtenſum. Nodoſa verò fingitur claua, propter ſcru
C pulos & difficultates, quæ virtutem indagantibus, qua duce veram virtutem agnoſcere poſsimus, ſeſe contrà magno errorum agmine contracto frequenter obiiciunt, ac omnibus occurſant locis.

ASTRA SOL'QVE.

QVæ quamvis ita habeant, nō deſunt tamen qui aliter philoſophentur, & provt quiſq; huic vel illi deditus eſt diſciplinæ, fabularum ſenſum in eam trahit ſententiam, quam profeſsionis ſtudiorum've ſuorum conditio ſuggerit. Nam qui moralem ſequuntur philoſophiam, ea de malis, quæ ſuperius recitauimus, commenti ſunt. Qui Aſtronomia delectantur, per aurea mala, aſtra ſignificari contendunt, præſertim apud Heſiodum, vbi Heſperides Noctis filiæ commemorant. Herculem verò Solem eſſe dicunt, quo decedente precioſa illa meſſis paſsim oboriatur, & mortalium oculis offeratur.

VERI AMORIS FRVCTVS.

SEd vt ad amorem, vnde digreſsi ſumus, reuertamur, ipſa etiam numiſmata omnium ætatum teſtimonio, pomum Veneri dedicatum oſtendunt: ſed ei Veneri de qua fructus expetitur, propter quem rerum natura amoris vim vniuerſo animantium generi elargita eſt, nempe vt ſatis ritè ſeminibus, rerum om-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nium ſpecies prorogentur, æternæq; fiant, quatenus rerum opifex hanc mun- D
di molem durare permiſerit. Ad hanc igitur fœcunditatẽ numiſmata nos inui
tant, in quibus ipſa prolis ſuſceptio monumentis celebrata eſt. Nam in Iuliæ
Piæ Aug. numo Dea ipſa cum pomo ſeſe oſtentat, cuius inſcriptio eſt, VENVS
FELIX. In alio ab vna facie, FAVSTINA AVG. ANTONINI AVG.
FIL. Ab altera ſignum molliter ſtat læua conto innixum, dextera pomum ex-
porrigens, cum inſcriptione, VENVS S. C. Quoniam verò plurimæ ſunt
huiuſmodi ſpecies, quotidieq; hominum manibus attrectantur, his modum im
ponemus.

DE PERSICO.

PERSICA MILITIA.

ILlud addam, molles Perſarũ reges ſelectorũ ſuorum mille numero
thoraces malis inſignire cõſueſſe: qua de cauſa Mellophori appella-
bantur. Sed quoniam hoc fortè Perſicum erat malum, patriæq; no-
men ſecum afferebat, inuitat nos nominis recordatio, vt de Perſico E
pomo dictionem noſtram proſequamur, rei quidem ſerie id ipſum depoſcente.

ACVTVS.

SVnt qui pomi huius acore cõſiderato, qui guſtus appetentiã mirificè, quan-
tumlibet etiam maturi, expergefaciat, acutum hominẽ ex Perſici vocabulo
ſignificari putent, cùm præſertim apud Plautum legerint, Qui Perſicus ſapis.
Cæterùm hoc non à pomo, ſed à gente deducitur, quam tali prædítam ingenio
autores tradũt. Quibus enim purius eſt cœlum, eo acutiore ſunt ingenio: &, vt
inquit Cicero, perſpicaciores ſunt qui ad Orientem, quàm qui ad Septentrionẽ
habitant: quod nulla alia de cauſa prouenit, niſi quòd actus mentis ex calore na
ſcitur, & vigorem inde ſuſcipit. Quare multò maiora & veriora contemplamur
æſtate, qàm hyeme, quoniam brumali tempore ex craſſitudine aëris hebetio-
res ſumus, & frigore pigriores: vis enim ipſa mentis ab igni, id eſt, à cœlo eſt:
tametſi quod veriſsimum eſt Iuuenalis ait:

Summos poſſe viros & magna exempla daturos,
Veruecum in patria, craſſoq; ſub aëre naſci. F

IN ALIENO COELO MELIOR.

ALiũ hominem qui domi vel ſeditioſus, vel tetro aliquo flagitio inſignis fue
rit, in alieno tamen cœlo, aut patria profecerit, in viamq; redierit, omni ani-
mi depoſita prauitate, per Perſicum oſtentant, propterea quòd aiunt pomũ id
in Perſide, vnde translatum eſt, veneni vice fungi, eaque de cauſa tranſmiſſum,
vt nobis venenum eſſet, in Italia tamen mutato ſolo naturam etiam mutaue-
rit, & ſalubre repertum ſit: quam quidem opinionem admittit Columella,
dum ſcribit:

Pomis quæ barbara Perſis
Miſerat, vt fama eſt, patrius armata venenis,
At nunc expoſiti paruo diſcrimine leti,
Ambroſios præbent ſuccos oblita nocendi.

Hinc pomum eius innocuum ægris expeti, ait Plinius, neque alium eo po-
mo innocentiorem eſſe cibum. Dioſcorides ſtomacho Perſica tradit accom-
modata, quæ ſi matura comedantur, aluum leniant: ſi acerba, ſiſtant: quo-
rum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A rum alterutro pro tempore & loco opus est. Et nos Romę aliquando letali correpti morbo, quo stomachus nihil cibi prorsus admittebat, et immissum evomebat evestigiò, post diuturnam inediam non alio cibo adiuti per tres continuas hebdomadas, quàm singulis pomis huiusmodi in singulos dies ex vino acceptis, hac vna opella præter amicorum omnium, atqueadeò Medicorum etiam spem, reviuiscere potius, quàm convalescere visi sumus. Sedenim quod de fructus huius transmigratione à Persis fertur, vel, vt plures tradunt, ab Æthiopibus in Ægyptum malo animo transmissi, naturam soli benignitate commutasse, aliter sentire Callimachus videtur, qui Persicum in Ægypto primùm satam inquit à Perseo, verbis his: καὶ τελετάρχῃ πόρσῃθ' ἐπώνυμθ', ἧς ὀρόθαμνος αἰγύπτῳ κατέπηξεν. Nicander verò Mycenis primùm satam contendit his versibus:

Πόρθμὸς ἰὼ ὥστε ποσὶ λιπὼν κηφῖδα γαῖαν
αὐχένι ἀρτεμέος ἄρπη γονόεντι μεδώσης
ῥεῖα μυκηναίοισιν ὀπάξασα αἰζηοῖς.
Quam quondam Perseus, postquam Cepheia liquit
Littora, præsecta clarus ceruice Medusæ
Dona Mycenææ telluri tradidit.

B Et eruditiores negare Plinius inquit, eã ex Persíde propter supplicia translatã, sed à Perseo Memphi satam, & ob id Alexandrũ illa coronari victores ibi instituisse, in honorem atauí sui. Fabulantur autem eam semper folia & poma subnascentibus aliis habuisse, cuiusmodi est citriorum natura. Qui verò pomũ hoc venenatũ in Persis gigni putauerunt, decepti fortè sunt nominis vicinitate: nam id de Persea diligentiores tradunt, quę omnino alia est, myxis rubescentibus similis (pruna ea sunt sorbis insita) in Æthiopia letalis, in Ægypto salubris. quãvis Columella poëtica licentia vtranq; confundere videatur, quæ tamen ille ex Nicandro mutuat, apud quem videnda Commentaria, vbi de phalangis agit.

SILENTIVM.

INter picturas omnino multas, quibus Ægyptíj silentium significabant, Persícum etiam his admiscuêre, eaq; de causa arborem eam Harpocrati dedicarũt: fructum enim habet cordi, folium linguæ simile, quasi sermonem, qui fructus C est intelligentiæ, sedem in corde, non in lingua, habere deceat.

COR.

SAnè cor per id pomum ostendi ita vulgo innotuit, vt id repetere superfluum videatur, cùm nostro præsertim æuo iuuenes puellæq; passim Persica telo transfossa mittant, quæ cordis ita exulcerati indicia sint. Quin & Medici pomum id cordi tradunt mirificè conferre, naturámque aiunt ei cordis figuram impressisse, vt cui esset genitum parti, vel ex ipsa specie patefaceret. Ea quoque manifesta sunt quæ Plutarchus libro de Isíde & Osíride conscripsit, arborem hanc Isídi fuisse sacram, quòd pomum eius humani cordis figuram, folium verò linguæ præ se ferat. Nam cùm Isis παρὰ τὸ εἰδέναι sit, sapientiam hoc indicat intellectu primùm concipi, sed parum hoc prodesse, nisi etiam in mortalium vsum enuncietur.

VERITAS.

QVòd si pomũ adhærescente folio vno tãtùm pinxissent, veritatis id signum erat, quippe quòd ea species linguam cordi coniunctam ostendit, ac perinde sermo cordis ipsius penetralia adaperiat, nõ aliud quippe sentiat, aliud pro-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

loquatur: cuiuſmodi orationem ingenuè & citra fucum loquentis eſſe debere D diximus in Bulla. Quare Gregorius ad Ioannem Epiſcopum Rauennatem ſcribens, Chriſtiani viri officium eſſe monet, ne aliud ore loquatur, aliud in corde habeat.

CÆDES MVLTIPLEX.

SVnt qui cædem multiplicem, omni truculentia perpetratam, ſtragemq; multa editam occiſione, ſignificare ſi velint, nucem ipſam Perſicam carne ſpoliatam præferant: nempe quòd in ea teſta, vel oſſeo malumus dicere integumento, omnium telorum quæ punctim cæſimq; feriant, & quibuſcunq; modis lædant, ſigna vulneraq; impreſſa conſpiciunt, vt in nulla propemodum re magis quàm in eo cortice multipliciter dilaniando natura laſciuire geſtiuerit.

CVRÆ VARIÆ.

ALij ſignificatum ad animam transferunt, qui variis curis ſolicitudinibusq; ſit vndecunq; exulceratus, vt nullum ſit ærumnarum anxietatumq; genus, quo ſe non afflictatum ſentiat, vicemq; ſuam miſerrimè deploret.

BONA CITO LABENTIA. E

FVerunt & qui vel ætatis florem, vel vnumquodq; bonum quod celerrimè deficere videretur, atqueadeò humanæ ipſius vitæ imbecillitatem per decerptum Perſicum & in lance poſitum, non ineptum dicerent hieroglyphicum. Pomum enim nullum aliud fugacius, lõgiſsimaq; decerpto bidui mora ſit, cogatq; ſe quamprimùm venundari: quod non immeritò mirantur rerum naturalium ſcriptores, cùm ad eius precia reſpiciũt: nullius vnquam maiora, cùm memoria proditum ſit tricenis numis ſingula nonnunquam æſtimata. Quare huc fortè illud accommodabitur, quod altiore quodam ſenſu non temerè aures vellicet, à Philodemo, vel, vt alij tradũt, ab epigrãmatario Platone dictũ nobili diſticho:

μῆλόν σοι, βάλλει μὲ φίλον σέ τις, ἀλλ' ἐπίνυσσον
Ξανθίππη, κἀγὼ καὶ σὺ μαραινόμεθα·

quam ſententiam nos iure noſtro ita reddidimus:

Pomum ego, quíq; tibi me dat, te deperit, audin'
Flauia, marceſcam nempe ego, túq; etiam.

F

DE MALO PVNICO.

MAli Punici apud Ægyptios nulla reperi ſignificata: Græcorum nonnulla ſunt, ſed longè plura quæ in diuinis habentur literis.

POPVLOSITAS.

ERat verò illud præcipuum eius mali ſymbolum, vt populos gentesq; varias vno collegio congregatas ſignificaret. Id ea de cauſa factum, quòd grana illa ſua folliculis quibuſdam aliquo numero ab aliis ſegregata, prouinciarum veluti limites quoſdam præ ſe ferre videantur, & ſingula hominum vel collegia vel nationes potius ab aliis diſtinguere. Varij enim loculi, cibo quippe ſuo dirempti, cum granis ſuis, varias itidem gentes, ſuis quaſq; finibus terminatas indicant.

IVNO.

CVm verò Iuno regnorum præſes haberetur, malum illi Punicum dedicarant, quod in eius manu Mycenis ſpectabatur, cùm ſceptrũ altera teneret, eo opere quod Polycleti fuiſſe ferebatur, de quo apud Pauſaniã. In Iunonis itaque

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A que gratiam reginæ cùm ſacrificabant, incuruatam ex malo Punico virgulam in capite geſtabãt, quã à veteribus Inarculum appellari reperias. Sedenim cùm ſatis conſtet Carthaginem Punici regni ſedem in Iunonis tutela fuiſſe, facilè potuit inſigne illud ei accommodari, quo res ipſa ſignificaretur.

POENI.

NAm in aliis quoq; veterum monumentis animadverti fercula Punicis malis ornata præferri, in eorum celebritatem, qui de Pœnis victoriam conſecuti eſſent. Et Africam ipſam muliebri ſpecie apud Pactios Florentię vidi, in cuius manu altera, lęua quippe, quæ decumbentis molliter capiti ſuſtinendo ſubiecta eſt, malum Punicum habetur. In altera flabellum, ad regionis ardores indicandos. Pro puluillo vndæ duæ, vtrunq; mare ſignificant, Oceanum & Mediterraneum, quorum circa ſe ambitum vt oſtenderet, anulos etiam duos in extremos digitos induxit.

MVLTARVM GENTIVM SOCIETAS.

B PVnicum malum tintinnabulo adiectum, cuius ſpecies apud Hebręos potiſſimùm reperias, vt olim Eucherius, mox Gregorius Pontifex interpretatur, vnitatem Eccleſiæ ex multis gentibus in eundem ſonum, hoc eſt, in eadem præcepta convenientiũ indicat. Sicut enim, vt ille inquit, in malo Punico vno exterius cortice multa interius grana vniuntur, ſic innumeros ſanctæ Eccleſiæ populos vnitas fidei contegit, quos intus diuerſitas meritorum tenet. Quod verò piorum conventus canit, Et cortex mali Punici genæ tuæ, & floruit vitis, florue runt mala granata: Eccleſia, vt Ambroſius ait, bonum fidei fulgorem, confeſsionisq; prætendit, tot martyrum ſanguine precioſa, & quod eſt amplius, Chriſti cruore dotata, ſimul plurimos intra ſe fructus vſu iſtius pomi ſub vna munitione ſeruat, & virtutum negocia multa complectitur. Sentit idem Hieronymus, vbi ſextodecima Hebręorum caſtra Remon Phares dicta tradit, quod ῥοιᾶς ἀκανθοπλὼ Græci reddidêre: Latini, mali Punici diſſepimenta. Arboris enim huius fructum, granorum numeroſitate refertum, indicare aiunt pĳ omnem turbam credentium, in Eccleſiæ gremio vno quaſi cortice contentam. Addemus id, eo magis vnitatem hãc in Chriſtianis malo granato convenire, quòd pomum id hoc C habet præcipuum, vt quot in vno grana ſunt, tot in reliquis reperiantur. Nam vt Africanus ait, parua & magna granata nõ eo inter ſe diſsident, quòd hęc plures, illa pauciores habeant acinos, ſed quòd parua minores, magna grandiores nutriat: ita Chriſtianæ pietatis opera non quàm multiplicia ſint conſiderantur, ſed quatenus vno eodemq; numero, cum fide, ſpe & charitate in vnoquoq; deprehendantur, & fine termino've vno concluſa, vno quippe cortice diuinę gratiæ comprehenſa, pro vniuſcuiuſq; virtutis magnitudine vel exiguitate prędmia conſequantur.

NÆVVS.

QVoniam verò nullum malum Punicum invenitur in quo non ſit aliquod granum ſubputre, indicium eſt nullum humanum corpus eſſe abſq; næuo aliquo vel cicatrice: nullum quippe hominem reperiri, qui vitio ſine naſcatur, cùm vel iuſtus homo ſepties in die prolabatur. Ita neq; collegium vllum eſt in quo non aliquis ſit prævaricator. Vſurpabat ſimilitudinem hanc Thebanus Crates ſecta Cynicus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Malum Punicum.

SIMVLATOR.

SEdenim quia plurimùm ita homines ſunt, vt apparere potiùs quàm eſſe ſtudeant, malumq; Punicum emptorem egregiè ante omnia poma ludificetur, & ſe probantibus imponat, purpureo ſcilicet, rubicũdo lepidoq; cortice ſpectãtibus adblandiendo, mox interiora aperientibus plerunq; ſitum, putorem marcoremq; patefaciendo, hinc factum eſt, vt plericq; veterũ ſimulationem probitatis per id genus pomum ſignificari dixerint. Vnde Scholaſticus ille ſeuerioris doctrinæ magiſter: Superbus, inquit, malum Punicum eſt, quod interius putridum ſit, exterius verò mirabilem prę ſe decorem ferat. Hoc hominum genus ita notat Horatius: *Vir bonus eſt quis?*

Qui conſulta patrum, qui leges, iuráq; ſeruat,
Quo multæ magnæq; ſecantur iudice lites:
Quo reſponſore, & quo cauſæ teſte tenentur.
Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota
Introrſum turpem, ſpecioſum pelle decora.

Lucianus hos tragœdiarum codicibus auro purpuraq; veſtitis æquiparat, qui miram ipſo compaginationis ornatu pulchritudinem oſtentent, adaperti verò non niſi parricidia, inceſtus, ſtupra, furores, ærumnas, luctus, familiarum vrbiumq; excidia, & atrociſsima profligatiſsimaq; ſcelera quæq; contineant.

VITIVM EMENDATVM.

EVm denicq; hominem qui vel morum aſperitatẽ, vel vitium aliquod in melius verterit, ac virtute cõmutarit, ſignificare qui volunt, cuneũ ex pino per mediam arborem Punici mali adactum pingũt. Siquidem evenire ait Baſilius, vt ſi cuneus eiuſmodi in acidas Punicas impingatur, ita vt per mediam medullam adigatur, mala ſaporem ex acido & auſtero in dulcem atq; ſuauem commutent. Id autem fieri ſolet ima in parte radici propinqua ſtipite perforato. Ac perinde magnus ille vir docet, poſſe vnũquenq; ſibi vitij medelam enanciſci, quando agricultura ſtirpium qualitates commutare poteſt: curam autem & ſtudium in animi virtutibus conſequẽdis morbos omnes evincere. Nam ſi modò quis, vt inquit Horatius, culturæ patientem accommodet aurem,

Nemo adeò ferus eſt vt non miteſcere poſsit.

AMICITIA.

AMicitiam modis plurimis hieroglyphicè pingi ſculpíve poſſe, toto opere diximus: vt in Palma mari & fœmina, quæ quamvis mira ſit, in ſuo tamen genere eſt. maius neſcio quid in hedera cum vite, maximum in Punica cum myrto: amant enim ſe invicẽ & myrtus & Punica, ideoq;, vt obſeruauit Florentinus, & aſſerit etiam Dydimus, ad Punicorum feracitatem myrtus iuxtà ſerenda eſt. Quin, vt ait Democritus, ita ſe amant, vt etiam aliquanto procul poſitæ radices mutuò complicent: ideoq; mutua earum inſitio mirificè fœtificat. Si quis igitur fructiferam amicitiam Ægyptiorum in morem ſcribere voluerit, aptè coronam myrteam malis Punicis ornatam faciet. Coronæ enim ipſius forma, amicitiam qua quis mutuò devinctus eſt, poma illa fructum & vtilitatem inde ſuſceptam indicabunt.

REVE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A REVERENDISSIMO ILLVSTRISSIMOQVE CARDINALI, DOMINO MEO, IVLIO MEDICI, FLORENTINÆ Reipub. Præsidio singulari, de iis quæ per Rosam & flores aliquot senticetaq; significantur,

EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS.

Nterrogasti me superioribus diebus, Reuerendiss. & Illustriss. Domine, quo exprimi possit hieroglyphico sententia illa, quã toto vitæ tuæ cursu vnicè adamasti, qua nulla moribus integritatiq; proprior conuenientiorq; excogitari possit, ALIORVM *quippe* PRAVITATEM BONORVM OPERVM OPE PERVINCENDAM. *Cuius quidem argumenti apud Aegyptios figuræ, apud Græcos symbola, apud nostros documenta innumera comperiuntur, quæ nunc ineptæ admodum esset morositatis enumerare, cùm tu breue quid, Laconicum scilicet dictum aliquod, si fieri possit, mo*
B *nosyllabum, figuræ vnius cõpendio elaboratum deposcere visus fueris. Ego verò, si in huiusmodi breuitatis angustias includor, à vobis potius, hoc est, à clarissimo patre tuo Iuliano, Magni Laurentij fratre, argumentum quod in promptu est, mutuabor. Animaduerti siquidem in manu dextera imaginis eius, quam Florentiæ magno in honore habetis, Rosam cãdore niueo insignem adpictam, quam pollice foliis superimposito continere videatur. Hoc est mihi breue et expeditum illud hieroglyphicum, quod quæris,* MALA BONITATIS OPE SVPERARE. *Nam Rosa quid aliud præ se ferat, dum pulcherrimã floris speciem ex calicibus explicat, depulsa spinarum asperitate, quæ floris tam elegantis amœnitatem opprimebant, eámq; quodammodo strangulare videbantur, nisi illa virtute, conatúq; suo semetipsam expediuisset, comodissiméq; patefecisset, indicaréq; ita voluerit, nullum esse tam pertinacem in prauitate conatum, nullam tam grauem difficultatem, quam bonitas non possit euincere, dissipare, & imperio suo subiicere. Quoniam verò præstantissime Domine, in theatrũ me iam induxisti, vbi Rosam agerem, quæ flores etiam secum aliquot alios trahit, reliquos eorum actus prosequar, ita tamẽ digestos, vt vbicunq; volueris fabula desinat. Nam verè esset in publica peccare commoda, eum principem nugis longioribus implicare, qui tot tantáq; magnarum rerum negocia sustineat. Sedenim qua mo*
C *destia, quóq; temperamento tua & publica omnia moderaris, parua etiam hæc & exilia quæ nos præstare possumus, per ocium inuisere non aspernaberis.*

IMBECILLITAS HVMANA.

Ac de bono quidem quod suapte vi prauitatem euincat, satis superq; suffecerit Patris tui gestamen pro hieroglyphico tam congruo, tam proprio. Subsequitur alterum non minoris efficaciæ, quòd flos is tam venustus, tam suaueolens, tam pulcher visu, tam suaui odore delectabilis, humanæ sit imbecillitatis hieroglyphicum, ac boni momentanei signum, tam breuis illi vita, tam caducus decor, vt quo die florens vigénsq; enituerit, eodem ipso defloreat & elangueſcat. Hinc elegantissimus poeta, quicunq; ille fuit, qui Rosam, quæ Maroni adscribit, celebrauit, vel deplorauit potius, repentinã hanc iucũditatis rapinã ita lamentatur:

Mirabar celerem fugitiua ætate rapinam,
Et dum nascuntur consenuisse rosas.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Quantum verò illud habet inuidiæ, & acerbæ in rerum naturam querimoniæ? D

Quàm longa vna dies, ætas tam longa Rosarum,
Quas pubescentes iuncta senecta premit.

In vniuersum autem flores penè omnes decerpti, sine foliis cõspecti, fragilitatis humanæ, aut fugientis boni indicia sunt. Vnde apud infelicem amatorẽ Theocritus rosam euestigiò tabescere, violam citò seneſcere, liliũ paruo pòst tempore marceſcere, & veluti albam niuẽ illicò liqueſcentẽ effluere lamentatur. Quòd verò in antiquorũ memoriis aliquot obſerues lilia & roſas & flores alios adhiberi in ſepulcrorum ornatum, vetuſtum eſſe morem multa huius generis dona Manibus mitti ſolita indicãt. Imò quoſdam Teſtamento etiam cauiſſe legas, vt iis vel illis floribus quotannis ſibi parentaretur, cuiuſmodi memoria Rauennæ lapis ita inſcriptus:

OB MEMORIAM PATRIS SVI DEC. VII.
COLLEGII FABR. M. R. HS. B. N. LIBERALITATE DONAVIT SVB HAC CONDITIONE VT QVOTANNIS ROSAS AD MONIMENTVM EIVS DEFERANT, ET E
IBI EPVLENTVR DVMTAXIT IN V.
ID. IVLIAS. QVOD SI NEGLEXERINT,
TVNC AD VIII. EIVSDEM COLLEGII
PERTINERE DEBEBIT CONDITIONE
SVPRA DICTA.

Et Comi in æde D. Benedicti lapis eſt ſtratus memoriis cuiuſdã Valerianæ, & Appi Valeriani filij eius, in quo mandatum eſt vt PER OFFIC. TESSERARIOR. QVODANNIS (ita enim per D ſcriptum) LECTISTERNIVM PONATVR ET PARENTETVR. ITEM CORONÆ MYRT. TERNÆ, ET TEMPORE ROSÆ IVLIO TERNÆ EIS PONANTVR. Item Appius Eutychianus maritus eiuſdem Valerianę, ſcholæ vexillariorum largitus eſt magnã pecuniæ vim, vt quæ ibi notata ſunt, fiant: demum OLEVM ET PROPITIATIONRM PER ROSAM PRÆBEANT.

Como Mediolanum proficiſci, inuitat breuitas itineris, roſas huiuſmodi decerpturos. Nam in propyleo D. Ambroſij porta Vercellenſi legas, F

PETRONIO IVCVN. VI. VIR.
SENI
PETRONIA MIRA L. F.
PATRONO QVÆ HS
CCCC. LEG. POSSESSORIB.
VICI BERDOMAG. IN HERM.
TVEND. ET ROSA QVOTANNIS
ORNANDVM.

Vbi Adria Tuſcorum, pars inſcriptionis cuiuſdam eſt, in qua ſeſtertia numero quadringenta data ad roſas & eſcas ducendas cuidam Ottitio Scroniano omnibus annis. Eſt etiam monumentum, de quo alibi, P. Corneliæ Anniæ, quæ ne in deſolata orbitate ſuperuiueret, viuã ſe vltrò in arcã cum viro defuncto damnauit, vbi ſcriptum eſt mandaſſe illam, ſacrificio ſuper arcam Plutoni & Proſerpinæ peracto roſis eam exornari. Hinc mendum corrigere poſſumus in appendi-

cibus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A cibus Virgilio adſcriptis, vbi eleganti admodum in Coppam elegia, poſtquam ſuaſum eſt aureo redimiculo caput nectere, & indulgere genio, quippe vbi omnia comparata eſſent ad voluptatem, tum croceo violæ de flore corollæ, ſertaq; purpurea lutea mixta roſa, ſubiungitur demùm:

Quid cineri ingrato ſeruas beneolentia ſerta?
An'ne coronato vis lapide iſta tegi?

Hîc tegi mendoſe legitur, quia legendum, Coronato vis lapide iſta legi? Interrogat enim Poëta, an ſeuerus is, et priſcorum in morem ſupercilioſus, velit ideo roſas ſpargere, vt in eius defuncti memoriis legatur teſtamento cautũ, vt quotannis roſæ ad monumentum ei deferantur? Hæc fateor κατὰ παρέργους, non tamen bonis ingeniis invtilia. Nunc ad Hieroglyphica redeundum.

BONVM DE MALO DELIGERE. vel,
BONVM MALO CIRCVMSEPTVM.

ILlud etiam memoratu dignum, quòd roſæ ſimulacrum, bonum ſignificat, quod vndiq; circumſeptum ſit malis, ac perinde voluptates noſtras amaritu-
B dinis & aſperitatis plenas. Nam, vt Ambroſius Hexamero philoſophatur, roſam ſpina ſepſit, tanquam humanæ vitæ ſpeculum oſtentaret, quæ quod eſſe potuit ſuauitatis, finitimis curarũ ſtimulis ſæpe compunctũ, amareſcere videatur: vallata enim eſt elegantia vitæ noſtræ, & quibuſdam ſolicitudinibus obſepta, vt triſtitia ſemper adiuncta ſit hilaritati. quare non illepidè Catullus Venerem, quæ iucunditatis hilaritatisq; autor præcipuus habetur, ſpinoſas ait in pectore curas ſerere. Quòd autem roſa & rubet & pungit, affectus amatorij ſignum eſſe Placiades affirmat, vtpote qui ſine verecundiæ rubore, & facinoroſi criminis exulceratione eſſe non poſsit. Roſam primitùs ſpinis caruiſſe Baſilius tradit, poſtea verò pulchritudini floris additos eſſe aculeos, vt quod ex voluptate oblectamentum perceperimus, propinquo inde dolore exulcerati, qui ex delicti recordatione emergit, ſtatim amittamus. Cuius rei monumentum ſpinas tribulosq; tellus ipſa nobis paſsim oſtentat.

DE VEPRIBVS.

SCELERA.

C ATque adeò vepres omne genus hieroglyphicè ad delicta noſtra referunt, eaq; de cauſa CHRISTI caput ſpinis coronatum, vt indicium hoc eſſet noſtrorum ſcelerum, quæ ſupra caput ſuum expianda ſuſcepit. Spinas terra germinat Adamo, quia propter eius prȩuaricationẽ peccata pullularunt. Apud Salomonem ſpinæ naſcuntur in manu temulenti, actiones eius ſceleribus, & perperàm quibuſq; factis plenas eſſe cõmonſtrantem. Eſaiæ cantico legitur, expectatum vti vinea vuas daret, eamq; ſpinas protuliſſe: ſpinæ, ait Eucherius loco hoc, hieroglyphicũ ſunt iniquitatis, vt vua iuſtitiȩ. Sanè ager, vt Heſychius, in diuinis literis pro diuina accipit̃ inſtitutione, quã Prophetę, IESVS, et Apoſtoli tradidêre, cuius vitis Chriſtus, agricola Pater, in quo abſcondit̃ theſaurus, id eſt, ſalutaris prędicatio. Semen, verba doctrinæ. Poma, bonorũ operũ proventus. Spinę, ſcelera, prauę q; cõſuetudines, atq; peſtilentes.

ODIVM.

NAm & SIN apud Hebræos, apud nos rubus eſt, cuius id eſt hieroglyphicum, vt odium ſignificet, vt octauis apud Hieronymum Hebræorum caſtris habetur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ASPERITAS.

VSqueadeò verò rubus in asperitatis significationem abiit, vt homines ingenio moroso & difficillimo præditos, qui præ suo viuendi instituto omnes aliorum mores impendiò fastidirent, per rubum siccam indicarẽt: eam enim ita affectam frangas potius, quàm minimum flectas. Deniq; rhamnus, vrtica, carduus, sentes, paliurus, & herbæ reliquæ aculeis armatæ, in sacris literis significant homines immites, dolosos, insolentes, & omnino improbos, quos nemo ex probis & mansuetis attrectare potest, contingere vel castigare, sine doloris compunctione, diceret Eucherius. D

PERTVRBATIONES ANXIETATES'QVE.

SVnt præterea omnia hæc perturbationum, quæ menti nostræ accidunt, hieroglyphica. Rubus, ut sentit Hesychius Hierosolymitanus presbyter, afflictatio ea est, quam nostri tentationem vocant, asperum quippe virgultum, & quod difficulter manibus attrectare possis. Hinc verò curæ, oppressiones, aduersi casus omnes intelliguntur, quibus corda nostra vellicantur, lacerantur, & ærumnosa fiunt, de quibus Paulus ad Timoth. Omnes qui volunt piè viuere Christo IESV dediti, persecutionẽ patiuntur. Ita apud Græcos dicterium, βίος ἀκανθώδης, pro incommoda atque perdifficili. E

DIVITIARVM CVRÆ.

HIeroglyphicè passim loquitur Euangelium: vt ad hanc sententiã semen ait inter spinas concidisse, vnde anxiæ diuitiarum curæ significantur. Sed durum fortasse videatur, diuitias per Spinarum vocabulum intelligi, nisi Dominus noster IESVS Christus, qui eo vsus est hieroglyphico, dictũ ipse suũ explicuisset. Quis enim mihi crederet, ait summus Pontifex Gregorius, si spinas diuitias interpretari voluissem, maxime cùm illæ pungãt, istæ delectent, & tamen spinæ sunt, quia cogitationum suarum punctione mentes lacerant: & cùm vsq; ad peccatum pertrahunt, quasi inflicto vulnere cruentãt, & quæ plurima in hãc sententiã disputat. Expectet verò aliquis, vt huc citem locũ ex XXXI Psalmo: Conuersus sum in ærumna mea, dum configitur spina. Sed loco hoc satis fuerit Lectorem admonuisse, in Hebręo codice nullam esse hîc de spina mentionem, sed de aristarũ spiculis, quæ per æstatem torrefactæ facilè confringunt̃. Hebraicæ prorsus literæ sensus est, vt paulò altius repetam, conuersum esse humorem, quod alij pinguedinem reddidêre, in eam iam ariditatem, quæ spicis accidit eo præsertim tempore quo aristæ triturantur. Nam tritura cum magno plurimùm calore venit, vt Maro diceret. Dicendum igitur, humor omnis meus ita exaruit vt aristæ (nam hæ ab ariditate nomen habent) eo æstatis tempore quo tritura feruescit. Et hoc sibi vult illud, Dum confringitur spica. Nisi fortè spina in linguis aliquot aliis spicæ etiam significatum habet. F

GRATIA.

VT verò diu per senticeta tot peregrinati, postliminiò tandem ad rosam redeamus, ea sine spinis considerata, tum venustatis, tum amoris, in primis autem gratiæ eius signum est, qua quis præditus omnium in se amorem contrahat, omnium sibi animos conciliet. Inde factum est, vt purpureum rosę colorem Veneris sanguinem esse poëtæ dixerint, qui quidem ex icto eius pede defluxerit, & rosam, quæ prius vbiq; alba erat, aspergine sua continxerit:

Illa quidem studiosa suum defendere Adonin,
Cradiuus stricto quem petit ense ferox,

Afflixit

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *Affixit duris veſtigia cæca roſetis, Albaq; diuino picta cruore roſa eſt.*

Et Europa, Theocritus: Dum regiæ puellæ alios aliæ flores legunt, ipſa Regis filia purpuream manu roſam legerat, qualis Venus inter Gratias excellens. In de Roſas loqui, prouerbium, de re gratiſsima iucundiſsimaq;. Et Perſianum illud, dum nutricula gratiam omniũ alumnulo comprecatur, Deos votis onerando ait, Quicquid calcauerit hic roſa fiat. Sed quod alij fabuloſe dicunt, philoſophi illi veteres, qui rerum omnium originẽ altius perſcrutati ſunt, odorem coloremq; illum à Veneris ipſius ſtella proficiſci autumãt. Hinc Maro Venerem roſeo ſemper ore loqui dicit. Quod denicq; ad afflatum pertinet, nemo luculentius expreſsit, quàm idem explicuerit: eius enim id de Roſa opuſculũ, de cuius autore dubitatum diximus, Chariſius agnoſcit. Ait verò poëta:

Vidi Peſtano gaudere roſaria cultu,
Exoriente nouo roſida Lucifero.
Rara pruinoſis canebat gemma frutetis,
Ad primos radios interitura die.
B *Ambigeres, raperétne roſis tunc aura ruborem,*
An daret, & flores tingueret orta dies.
Ros vnus, color vnus, & vnum mane, duorum
Sideris & floris eſt domina vna Venus.
Forſan & vnus odor: ſed celſior illi per auras
Diffiatur, ſpirat proximus iſte magis.
Communis Paphiæ Dea ſideris & Dea floris,
Præcipit vnius muricis eſſe habitum.

Quò verò Gratiæ ſignificatũ ineſſe roſis apertius intelligamus, Indorũ etiam monumenta cõquiremus: ſiquidẽ eorũ Magi roſam tanti fecerũt, vt ad cõcilian dos magnorũ principum animos nõ alia re quapiã libentius quàm roſis vteren tur. Libet verò ex eorum dictatis vnum hoc, quod ad argumentũ facit, recitare. Aiunt illi, ſi Princeps quiſpiã ſacer profanúſve ſit adeundus, quem tibi cõciliatum velis, vt & te amet, & votis tuis faueat, atq; benignè reſpondeat, obſeruan
C dum eſſe cœli ſitũ, cùm Sol vel in Ariete vel in Leone gradu eo aſcendente ferẽ, quem Luna læto felicíq; aliquo aſpectu intueaẽ. Hìc tu phialam roſaceo nitidiſſimo plenã in manum dexterã ſumẽs, facie aduerſus Solem cõuerſa, ſummis pedibus inſiſtens & phialã prętendens, in hæc verba duodecies repetitione facta, voce clara orationẽ habeas: Saluere te iubeat Deus ô Planeta tuo potens lumine, ac omnigenæ felicitatis fœcũdiſsime, qui tam formoſus, tamq; omnibus exoptatus, tam beneficus oriris radiorũ difflatione micãtiſsimus. Tu ſol ille es, qui luce, ſpiritu et vigore tuo mundũ vniuerſum regis: tu cœli lampas, tu rerum omniũ lumẽ, tu eorum quæ vbiq; gignunẽ autor: tu per vim quã tibi Deus Opt. Max. infundit, tibi omnia deuincis: tu quatuor mundi cardines cõtinuo infatigabiliq; curſu peruestigias: tu lumẽ et pulchritudinẽ ex ipſa diuinitatis facie mutuaris: tu vitã luminoſam, & perpetuæ vſum lucis nullo interpoſito velamento Lunę liberaliter elargiris: tu reliquos ſtellarum globos luminis tui lampadibus accendis. Quæ ſi ita habent, exoratũ te velim, vt amicitiã, beneuolentiã, amplexum, & affectum erga me omnium beneuolentiæ in hoc oleo mihi cõcedas, ita vt me omnes appetant, & amicitiam meam vltrò concupiſcãt, ac perinde maximos minoresq; Pontifices, Reges, principes, reliquosq; potẽtiores, Senatum,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

populum infimumq; gregem mihi amore atq; charitate conciliẽ. Hîc quo illi ap D
pellarent nomine profitebant, rogabantq; inſuper & adiurabant, obſecratio-
nibusq; adigebant per eius poteſtatẽ, vt amicitia hæc & amor et pietas ita in ho
rum cordibus & linguis & operibus inſideret, vt magno ſe affici gaudio experi
rentur, quotieſcunq; hominẽ eiuſmodi intueri atq; alloqui facultas eſſet. Proin-
de Sol virtute & poteſtate ſua, vt mores etiam congruerent, hominisq; præſen-
tiam illi omnes admirarentur, honorarent, & eſſe quantumvis precij exiſtima-
rent, efficeret. Ad hæc quædam geniorum nomina intermiſcebãt, quorũ inter-
uentu eadem fieri ſupplicabant, præcipueq; nomen illud quod amores et amici
tias viuificat, & amantũ corda in vnum conflat, inſolubiliq; copula coniungit.
Ea verò tum quia videbant abſurda (ſunt enim, vt Lucianus ait, βαρβαρικὰ πρά
γματα καὶ πολυσύλλαβα) tũ quia ex Chriſtianæ pietatis inſtituto profana iam
habentur, de induſtria prætermiſi. Id ritè cùm exegiſſent, oleum ſumma venera
tione ſuſceptũ obſeruabant, quo faciem obvngerẽt, quotieſcunq; principẽ ali-
quem adituri eſſent. Quò minimè ridiculum videatur, Vlyſſi in Phœniciam ap
pulſo, fracta quippe naui, mari eiecto, & omnium egeno, Deam Pallada oleum E
attuliſſe, quo ille perũctus, omni abiecto ſquallore, quem ex maris ſalſugine ine
diaq; per quatriduũ tolerata cõtraxerat, καλλονὴ χάριν σίλβειν, dignior & venerabi
lior effectus eſt. Roſaceũ verò Homero fuiſſe cognitum ex eo cõiicimus argu-
mento, quòd ῥοδόεντι ἐλαίῳ Venus Hectoris cadauer obvnxerat, quod à canum in-
iuria, quibus id Achilles obiecerat, inoffenſum præſtitit. Tantã ineſſe Roſæ vim,
Homerus perſuaſum habuit. An nos autem oleum aliud à Venere quàm ex ro-
ſa ſua cõparatum exiſtimemus? aut alia quapiam ope vſam eam crediderimus,
quàm ea ipſa vi, quam roſis ipſamet infudit, cùm in Carthaginis templo

Reſtitit Aeneas, claraq; in luce refulſit,
Os humerosq; Deo ſimilis? Nanq; ipſa decoram
Cæſariem nato genitrix, lumenq; iuuentæ
Purpureum, & lætos oculis afflarat honores.

Sed quoniam roſa ſuper ſatis ſuperq; iam prouecti ſumus, præteribo Ælij Veri
Imperatoris lectulum, minutulumq; reticulum foliis roſæ repletum, quem ſibi
ſubſterni iubebat, in quo Perſicis odoribus perunctus recubare cõſueuerat, ma F
iorem inde ſibi gratiam adepturus. Diſſimulaboq; fabulas Apuleianas, in qui-
bus Lucius ipſe prius in aſinum ex homine conuerſus, roſis toto terrarum orbe
perquiſitis tam multa pertulit incõmoda, donec demum oblata earum copia,
quas decerperet, humanæ formæ reſtitutus, priſtino decori eſt & venuſtati red
ditus. Quod autem pertinet ad odorem, roſa ſordidiſſimũ animal ſcarabeum,
cui res plurimùm eſt cum ſtercore, vt alibi diximus, odore enecat ſuo. ῥόδον au-
tem eam idcirco appellatam Plutarchus ait, ὅτι ῥεῦμα πολὺ τῆς ὀδμῆς ἀφίησι, quòd in-
genti odoris redundãtia diffluat. Diuinæ literæ, vt Cyprianus ait, glorioſam fa
mam appellare ſolent odoramẽta. vnde Paulus, Chriſti bonus odor ſumus. Et
quod vnguentũ in Aaronis Pontificis barbã diffluebat, bonæ index eſt famæ,
quam ſibi ſacerdos quilibet comparare debet. Et pro martyribus hieroglyphi-
cè poni roſas, à rubore ſanguinis, ait Eucherius.

DE LILIO.

VT verò coronã ipſi noſtram elegantius cõtexamus, purpureis aderunt
lilia miſta roſis. Sciendum autẽ in primis, vnumquenq; florem hierogly
phicum eſſe ſpei. Nam ſi ſpes, vt Speuſippus Platonicus finit, eſt expe-
ctatio

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ctatio boni: velut è cõuerſo, metus, animi cõcuſsio in expectatione mali: ſicq; floribus inſpectis, vſum inde fructuũ ſperare ſolemus, nulli dubium erit quin flos ſit futuri boni prænuncius, & frugẽ paulò pòſt ſuccreſcentẽ polliceat̃. Nam & Themiſtius ait per florẽ, vbi præuius apparuerit, in frugis inde nos ſpem ſurrigi. Sed quamvis ſit hæc florũ omniũ prærogatiua, vt nos bene ſperare iubeant, vnus tamẽ præcipuus, quippe liliũ, vno omniũ cõſenſu hieroglyphici huius primas obtinet. Hic in antiquorũ monumẽtis cum inſcriptione SPEI, lilij potius figuram, quàm alterius cuiuſquã floris ſpeciẽ oſtentat. Nam in numo Imp. Alexandri Pij Aug. ab altera facie dea lilium dextera prætendit, cuius inſcriptio eſt, SPES PVBLICA. Eadem inſcriptio cum lilio manu Deæ prætento in Imp. Æmiliani numis habetur. Nuſquã verò frequentius neq; manifeſtius hæc lilij facies pro ſpe ponit̃, quàm in Imp. Claudij P. T. Aug. numis, quorũ vis magna proximis annis in Bellunenſi agro effoſſa eſt, in quibus Dea ipſa pallam lęua ſuſtinet, dextera lilium prætendit, cum inſcriptione, SPES PVBLICA. Et in Ti. Claudij numis eodem geſtu Dea, palla quippe ſublata, lilioq; dextera porre
B cto, cum literis, SPES AVGVSTA. Eodem ſtatu habituq; in Hadriani numo dea lilium prætendit cum inſcriptione, SPES P.R. Ac ne tædio ſit horũ multiplicitas & numerus, hieroglyphici huius non ignarus Maro noſter, cùm ſpem de Marcello conceptam ſignificare vellet, tacita quadam ad clariſsimũ illum alluſione, eruditius ſanè quàm fronte prima polliceatur, hæc ſcripſit:

Nec puer Iliaca quiſquam de gente Latinos
In tantum ſpe tollet auos, nec Romula quondam
Vllo ſe tantum tellus iactabit alumno:

& quæ ſequuntur, vſq; ad verſum illum:

Si quà fata aſpera rumpas, *Tu Marcellus eris: manibus date lilia plenis.*

Lilia poſcit Anchiſes, quibus donis nepotis animam cumulet, vt inde prærereptam iri ſpẽ publicã Populi Romani, provt ex ſuperioribus numis oſtenſum, indicaret. Hinc Flaccus cùm ſpes noſtras ſæpe fallere animaduertiſſet, indoliſcq; bona de manibus ſæpe rapi conſpexiſſet, poſtquam viuax apium dixit, breue mox lilium ſubiecit.

C

CHRISTVS. ANGELI.

IN diuinis literis lilium, præcipuè album, nunc Chriſti, nunc angelorũ hieroglyphicũ eſt, à candore quippe iuſtitiæ. ad quod ſpectaſſe volunt Salomonẽ, cùm dixit: Flos campi, & lilium conuallium. Hilarius Matthæo, præcipuũ angelorum hieroglyphicũ ponit lilia, de quibus dictũ Euangelio, Non laborãt, neq; nent, quibus ſcilicet extra humanæ ſcientiæ eruditionẽ, ſuiq; operis mercedẽ, a Deo glorię candor indultus atq; indutus eſt, ne quid ex principio, labore et arte exiſtimarent̃ habuiſſe. Ea autẽ eſt iſtius germinis natura, vt cœleſtibus angelorum ſubſtantiis aptiſsimè comparetur: hoc enim efflorescẽs, cùm à ſtirpe detentæ humi radicis auellitur, naturæ ſuæ virtutẽ, licet aruiſſe videatur, occultat, & redeunte tempore rurſum lilij ſui honore veſtitur. Ex ſe igitur refloreſcit, ſibiq; reddit̃: quòd ſit, quòd vigeat, nec radici nec terræ debet, cùm ille qui ſe ſuggerit ſuccus ex ſe demanet & ſuffundatur, atq; ita annuæ huius viriditatis exemplo, virtutem cœleſtis ſubſtantiæ æmulatur, cùm tamen ex eo tantùm quod intra ſe diuinitùs acceptum habet, alatur in florem. Ideo ergo lilia non laborant, neq; nent, quia virtutes angelorũ ex ea quam adeptæ ſunt originis ſuæ ſorte, vt

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

sint semper, accipiunt. Generatim verò florem Eucherius hieroglyphicũ esse D
dicit eorum operum quæ bene ritéq; fuerint inchoata: & Canticorũ cantico ea
de causa sponsum dicere, Fulcite me floribus.

PVLCHRITVDO.

EST & pulchritudinis signum lilium, siue formam, siue colores eius cõtemplê
re, Susasq; mollem delicatamq; Persarũ vrbẽ, vbi Regum erant hyberna, ob
mitissimã cœli plagam, & amœnitates alias, inde cognominatã tradunt, quòd
Susa Persarum lingua lilium sit. Volentes itaq; loci pulchritudinem signare, no
men à lilio fecerunt. quamvis Stephanus à multitudine potius liliorũ, quæ pas-
sim illic & feracissimè proueniunt, cognomentũ vrbi inditum scripserit. Vtcun
que verò, velut à liliis Susæ, non immeritò inter Italicas vrbes à flore Florentia
nuncupata, vtpote quæ, Domine mi præstantissime, patria hæc tua, quã tam li-
benter incolimus, tam forma quàm situ, et incomparabili rerum omnium amœ
nitate, totius sit Italiæ flos: vt inuidè mihi facere videantur, qui Fluentiam anti-
quum vrbis nomen sibi somniant.

PVDICITIA. E

PVdicitiæ virginitatisq; florem esse lilium, Hieronymus aduersus Iouinianũ
interpretatur, dum Canticorũ cantico sponsa illa cœlestis fratruelem suum
inter lilia pasci canit, hoc est, inter candidissimos virginum choros. Illa enim to-
ta speciosa, nulla notabatur macula, neq; etiam ruga, vt Apostolus addidit. Et
quod à Libano accersitur, λεύκασμος, id est, candor interpretatur. Sanè Nymphis
qui faciebant, etiam Gentium sacerdotes, lilia præsertim candida offerre soliti
erant. Ita apud Propertium Tarpeia:

Sæpe tulit blandis argentea lilia Nymphis,
Romula ne faciem læderet hasta Taci.

Sciendum tamẽ in vniuersum flores λείρια dici ab Apollonio, vt Argonauticõn
primo:

ὡς δ' ὅτε λείρια κῆπον ἀμελγόμενοι μελίσσαι·
Pulchra fremunt vt apes pascentes lilia circum.

Quamvis propriè flos est qui liriũ appellat, quem Theophrastus libro de Plan
tis, narcissum esse dicit, alij autem lilium. Et licet & pulchra & delicata lilia sint, F
ea tamẽ inuisa Veneri ait Nicander Alexipharmacis, quòd olim de candore cũ
dea certare voluerint, eamq; indignatam lilia in asinini pudendi formam trans-
mutasse: adeò nihil tam ridiculum, tam ineptũ, quod sibi Græci nõ permittant.

IVNO.

VErùm odium hoc in lilium, inde potius processisse videri potest, quòd flos
Iunonius lilium esse dicitur, vt ex deæ lacte progenitũ, cùm subiecto clàm
Herculi vbera admouisset, doloq; statim cognito se retraxisset: guttas verò la-
ctis aiunt aliquot in terram decidisse, ex quibus mox lilia pullularint. Meritoq;
flos Regius etiam appellatur, non à Iunone regina tantùm denomi-
natione sumpta, sed à Regia qua præstat celsitudine, quòd
tanta proceritate super flores alios attollitur,
vt ad tria interdum cubita
surrigatur.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

DE CARDVI SCOLYMO.

T quoniã hodierna dictio per flores volutatur, bonaq́; eorum pars, boni parũ admodum pollicetur, vt conditionem quisq; perpendat ſuam, de cardui ſcolymo, deq; Fremio quędã minimè diſſimulanda.

IMBECILLITAS HVMANA.

IMbecillitatem humanæ vitæ ſacerdotes Ægyptij nullo ſignificantiore oſtendebant hieroglyphico, quàm cardui flore figurato, quem Græci Scolymon vocant. Vnicaulis enim carduus ſimulac ſcolymon in calicem apparuerit, florem purpureum mittit inter medios aculeos celeriter caneſcentẽ, & abeuntem cum aura, perinde ac ſpes noſtræ plurimùm euaneſcunt, & minima quaque de cauſa homines plerunq; exanimantur.

MORBI.

SI verò morbos, quibus plurimùm tentatur affligiturq; humanũ genus, ſignificare voluiſſent, Fremij feciſſent flores, vel quia rerũ natura flores odoresq; de die in diem gignit, magna hominũ admonitione, quæ ſpectatiſsimè florent,
B eveſtigiò marceſcere, & vt apud Eſaiam eſt, Omnis caro fœnũ, & omnis gloria eius flos agri: ſiue, vt Cyprianus reddit, omnis eius claritas vt flos fœni: ſimulac enim fœnũ aruit, décidit & flos: id quod fatidicus etiã Rex lamentatur, cùm oſſa ſicut fremiũ aruiſſe clamat. Vel quia tradunt Magi, colligi anemonas (ſic enim Græci vocant) tertianis & quartanis remedio, poſtea alligari florem panno roſeo, & in vmbra aſſeruari, ita cùm opus ſit adalligari. Florẽ hæc habet aut phœniceũ, aut purpureũ, aut lacteũ, qui ſe nunquã aperit, niſi vento ſpirãte, vnde & nomen accepit, ἀπὸ τοῦ ἀνέμου ſcilicet. Quamvis non ſum neſcius, eruditos eſſe autores, qui hoc nomine flores omnes intelligant in huiuſmodi ſignificatũ, quòd floribus omnibus contingat ſpirante vento aperiri. Ad eorum verò quæ pulchra, grata, & amabilia putamus, imbecillitatem indicandam, Catullus affectus aliquot accidere ait, velut prati vltimi flos prætereunte poſtquã tactus aratro. Quam ſententiam dixiſſe ſemel non ſat habuit, quare alibi eandem repetit:

Vt flos in ſeptis ſecretus naſcitur hortis
Ignotus pecori, nulli contuſus aratro,
C *Quem mulcent auræ, firmat Sol, educat imber,*
Multi illum pueri, multæ optauere puellæ.
Idem cùm tenui carptus defloruit vngui,
Nulli illum pueri, nullæ optauere puellæ.
Purpureus velut cùm flos ſucciſus aratro Quem Maro imitatus ait,
Langueſcit moriens.

Neq; fortè importunè dixerim, loco hoc herbam in diuinis literis, vt apud Eucherium, hieroglyphicũ eſſe iucunditatis: nonnunquã indicare quædam animę proficientis rudimenta, quæ mox florẽ, hoc eſt, ſpem, inde ſemen, hoc eſt, fructũ datura ſit. Ad ſuperiorem verò ſententiam Hilarius, Matthęo, ſub hieroglyphico fœni nomine gentes à Deo ſępe nuncupatas ait: Germen, inquit hic, illud eſt quod virtutis ſuæ flore dilapſo, ad calorem Solis areſcit. Igitur requies nulla gentibus; neq; mortis, vt volunt, compendio quies dabitur, ſed ipſis corporis etiam æternitas deſtinabitur, vt ignis æterni in ipſis ſit æterna materies, & in vniuerſis ſempiternis exerceatur vltio ſempiterna. Et hoc illud eſt quod Paulus ait: Omnes quidem reſurgemus, ſed non omnes immutabimur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE AMARANTHO. D

DE humanæ vitæ imbecillitate, bonisq; caducis & ante diem ereptis hæc per florum imagines Ægyptij afferre consueuerunt.

INOFFENSA VALETVDO.

CONtrà verò si quẽ inoffensa valetudine vixisse corporis ad extremum vsq; dignitate viribusq; seruatis, hieroglyphicè ostendere voluissent, amaranthi corollam capiti eius imponere mos erat. Est autem amaranthus spica purpurea verius quàm flos aliquis, asseruaturq; decerpta, ac postquam defecêre cuncti flores, madefactus aqua reviuiscit, & hybernas coronas facit: summaq; eius hęc natura nomen inuenit ἀπὸ τῦ μὴ μαραίνεσθαι, id est, propterea quòd minimè marcescat, Amaranthum sit appellatum. Hinc Thessali ad tumulum Achillis libamina & expiationes quotannis oraculi Dodonęi admonitione ferre iussi, cùm omnia quæ sacrificio ritè operando necessaria essent ex solo patrio asportare consuessent, duos quippe tauros, album vnũ, nigrum alterum, vtrunq; verò mansuetum: syluam ex monte Pelio cæsam, ignem ex Thessalia, molamq; & E
aquam ex Sperchio haustam. Coronas insuper amaranthinas primi omnium excogitauerunt, easq; ad sacrum eiusmodi ferri sanxerunt, vt si fortè venti nauem repulissent, aut alia quapiam de causa mora iniecta esset, coronæ tamen neque flaccidæ, neque deformes suspenderentur.

DE FERVLA.

CASTIGATIO INGENVA.

QVam Baccho sacram, & inde ναρθηκοφόρους ministros eius multi tradidêre. Sed quòd ea de causa Baccho dedicetur, quia asini ea vescantur auidius, cùm animalibus reliquis, vt tradit Plinius, præsentaneum sit remedium, leue commentum forsan videatur, quamvis nõ ignoremus animal id gratissimam fuisse Libero patri victimam. Id verò magis arridet quod à Plutarcho accepimus libro de instituendis mulieribus: hic enim & ferulam & obliuionem Baccho dedicatas ait. Ferulam quidem propterea, quòd virga ea admonitionem significat, qua pueros castigare soliti sunt veteres, vt se F
quoq; subduxisse manum ferulæ profitetur Iuuenalis, itaq; innuere voluerint, quę per ebrietatẽ admissa sunt, puerili tantùm indigeant castigatione. Obliuionem addidêre, puto, per lyncis eiusdem Bacchi simulacrum, quæ, pascendo si casu aliquo auertat oculos, propositi cibi obliuiscatur, vt aiunt, & alium quęrat. Aiebant verò eorũ recordari non oportere, quæ inter vina dicta factáve essent: notum enim illud est, μισῶ μνήμονα συμπότας. Quòd si quid est cuius meminisse debeat ebrius, ea dubio procul omnia, vt Pythagoræ sententia est, non tantùm reminiscì, sed identidem etiam animo repetere debet, quę in ebrietate ridicula aut pernicioſa dixerit fecerítve: id enim vnum esse euitandæ ebrietatis remedium. Nam & Anacharsis ita nos docuit ebrietatem cauere, si quæ ebrij faciant, inspexerimus. Quòd verò Plutarchus admonendis mulieribus ferulam adhibet, aurem nobis vellere videtur, ne distichi illius immemores simus, quod toto terrarum orbe cantatissimum est:

Nux, asinus, mulier, simili sunt lege ligati:
Hæc tria nil rectè faciunt, si verbera cessent. Sed ioco iam satis.

PIE-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

APIERIVS VALERIANVS AD IOANNEM ANTONIVM POLLIONEM, GELOVM PRIMATEM, de iis quæ per Spicam, & Cerealia quædam arma ſignificantur,

EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS.

VI verò libentius Spicas & Cerealia quædam arma donarim, quàm tibi tam præſtanti viro, tam frugi, tam probo, tam benigno, tam liberali? qui præſertim ſpicam habes in gemma domeſticæ nobilitatis inſigne: addam etiam, qui Siculus es, magnóque ingenij acumine præditus, verùm quo non niſi modeſtè vtaris, atque ſapienter. Ero enim ego ſemper huius rei teſtis, qui prudentiam moderationémq; tuam tandiu expertus ſum, cùm in eodem conviuebamus contubernio, ad idem munus tecum à Clemente P. M. delegati, qui nepotes ſuos adoleſcentulos nobis commendarat, quos tanta rerum perturbatione vexatos, infeliciſſimo illo tempore huc & illuc peregrè circumduximus, cùm hoſtica eſſent omnia, aduerſa omnia, omnia

B *ſuſpecta. Tot illæ erant inſidiæ, quæ illi etiam ætatulæ parabantur. Nos tamen per tot rerum omnium difficultates evicimus, vt ſoſpites eos Clementi tandem reſtituto redderemus, atque ita moribus excultos, quantum in vtroque noſtrûm fuit, vt nihil iam ad nobiliſſimæ indolis inſtitutionem deſiderari poſſet. Neque verò Legationes tuas illas memorabo, Germanicas, Noricas, Pannonicas, Bohemicas, Gallicas, Britannicas, & alia tibi ſæpe munera demandata, quibus gerendis talem te præſtitiſti, vt ob ſapientiam & probitatem omnibus eſſes admirationi. Quòd ſi conſiliis tuis faciliores acceſſiſſent aures, in tot, quæ mox perpeſſi ſumus, calamitates minimè incidiſſemus: tot erant ea, quæ deſperata ab aliis, tua tu dexteritate reſtitueras, niſi obſtitiſſent fata, quæ prudentiæ tuæ ſeſe oppoſuerunt aduerſaria, vel, cùm te vera loqui, optima ſentire, ſalutaria conſulere homines cognoſcerent, quod plerunque accidere ſolet, optima videntes, ad deteriora tamen ſpontè non declinaſſent. Sed hæc miſſa faciamus. Id vnum profiteri nunquam deſiſtam, quàm iucundum, quàm ſuaue mihi tum fuerit totum id vitæ tempus, quod in ea non noſtra tantùm, ſed Italiæ totius communi calamitate vnà conviximus: quantúmq; me tibi debere intelligam, qui non minorem mei conſolandi, cùm deſperarem omnia, rationem habueris, quàm eorundem, qui nobis commendati erant, principum. Quæ verò vtrique noſtrûm*

C *res præter omnium acciderint expectationem, quámq; varia fuerit rerum fortuna, longè magis quàm vellemus inſidet memoriæ, neq; quidem ſi obliuiſci velimus, vllo modo poſſumus. At dices: Quorſum hæc rerum publicarum commemoratio, ſi de Spica & Cerealibus futurus eſt ſermo? nempe quòd eò me trahit earum rerum recordatio, quæ toties deambulando, ſedendo, obequitando, ſuper iis quæ ad nos & principes noſtros attinebant, fuere ſæpius à nobis non modò præviſæ, verùm etiam deploratæ. Idcirco nequeo ad Pollionem ſcribere, neque cum eo loqui, neque quicquam meditari, quod mihi non ſuggerat eorum ſermonum memoriam, qui tam frequentes, tam neceſſarij quotidie intercidebant. At effluxere omnia hæc: effluxerint. Vt te igitur audiam, nobis quid nunc agendum, poſteaquam ſtudium, fides, induſtria, conatúſque noſter omnis iis nihil profuit, quibus omnia proſpera, felicia fauſtáque cupiebamus, ſed everſa omnia ſunt, fatóne dicam, an eorum culpa, qui recta conſulentes aſpernabantur? Velimús ne nos aliorum cauſa in perpetuo eſſe mœrore, an noſtri ſtudij, noſtri officij memores ea meditari, quæ aliquam ærumnarum obliuionem afferre poſſint? Ego nempe poſt rem certa iam deſperatione conclamatam, ad ſtudia me mea retuli, commentationibúſque illis hieroglyphicis, de quibus ſæpe tecum, nunc totus incubui: quas cùm per ſua quæque ſegmenta diſponerem, viſæ mihi ſunt polliceri,*

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

fore, vt huius industriæ meæ aliquis fructus iis, qui politiores has literas affectantur, acquiri D
possit: quare labori nihil quicquam peperci, donec rem omnem digessissem. Ea verò quoniam
in partes diuidenda fuit, quæ ad te pertinere arbitratus sum, tibi dedicaui. Vtinam eo tu atque
alij animo hæc suscipiatis, quo à me studio atque beneuolentia conscripta sunt.

DE SPICA.

ONYX ille tuus, Antoni Pollio, modiolo, qui spicas duas continet, insignis, ab cuius vtraq; parte copiæ cornua arte admodum eleganti incisa conspiciuntur, vetustatis omnino venerandæ monumentum, signum olim aut Ædilium fuisse, aut eorum qui rei frumentariæ præerant, facilè credere possumus.

CERES.

VIdere enim est Iuliæ Piæ numũ, ab cuius altera facie sigillum est lęua conto innixum, dextera spicam gerens, calatho ante pedes proposito, cuius inscriptio est, quarto casu, CERE REM. E

ANNONA.

EST & T. Cæsaris Vespasiani numus, in quo simulacrum est, quod dextera sigillum exporrigit, in cuius vna manu libella est, in altera cornu copiæ, apposita naui, & calatho cum spicis: inscriptio, ANNONA. In eiusdem aliquot aliis eadem omnia sunt pręter cornu copiæ: eius loco caduceum spectes: nam & is, vt alibi diximus, in felicitatis significatum accedit, quòd pax ipsa, cuius symbolum est caduceus, rerum omnium copiam & affluentiam inducit.

AFRICA.

SPectare verò est Africę picturam eo libro, quem de Imperio, magistratibus, & militiæ ordinibus Theodosianis temporibus conscriptum vidimus. Ibi enim, vbi de Proconsule Africæ legitur, vrbes q; & officia & magistratus tota ea prouincia distributa continentur, mulier quędam inspicitur, pileo in primis cooperta caput, cærulea palla hinc inde ab vtroq; humero reiecta, eaq; ad humum vsque fusa, interiore verò tunica rubra, imo limbo ad pedis vnius altitudinem albo, cuius superiorem inferioremq; marginem aureæ fibræ duæ circumeunt. Brachia nuda vtrinque exporriguntur, binas vtraque manu spicas ostentantia. Sub pedibus naues duæ frumento onustæ, adpictæ sunt. Literæ supernè sunt, PROCOS. AFRICÆ. Apud Horatium sanè de terræ huius feracitate frumentaria legas: F

Quicquid de Libycis verritur areis,

desumptum quidem ex Pindaro, qui πυροφόρους λιβύας Isthmiis dixit.

BRACCATI MILITES.

IN iisdem monumentis obseruaui gestamen cæruleo colore subobscuro pictum, circulo nigro iuxta marginem circumducto, à summa cuius parte stella adpicta est radiis octo prædita: in medio orbiculus est cum vmbilico, vtroque coloris aurei: ab eo orbiculo vsque ad circulum qui iuxta marginem est, columella summissa coloris rubri: à lateribus columellæ spicæ duæ vtrinque surgunt singulæ, quas auiculę totidem volatu suspensæ impetunt. Insigne hoc erat eorum militũ, qui BRACCATI IVNIORES appellantur, militabantq; sub militum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A militum Prętentiali tunc nuncupato, qui titulus eorum erat notæ qui viri illuſtres vocabantur. Sed vt ad annonam revertamur, in Hadriani quoque numis corbis eſt cum ſpicis: & in Antonini, ſpicæ & Cornu copiæ cum eadem ANNONÆ inſcriptione.

PROVENTVS.

QVæ verò ſpicæ duæ, dolio vuis pleno in earum medio conſtituto, ſpectantur in numo L. Liuinei Reguli, proventum bonorum, fructuumq; copiam, & feracitatẽ eius viri magiſtratu vberem oſtendit: nam vbi conſultum eſt iis quę cibo potuq; inſeruiunt, annona omnis largè populo videtur erogata. Vſqueadeò verò ſpicæ proventus indicia ſunt, vt & apud Coniectores reperias eum, qui natas in aure ſpicas per nocturnam imaginem videre viſus fuerat, & delapſa inde grana manibus collegerat, fratris mox demortui hæreditate locupletatum: ſpicis quippe proventum, aurem verò fraternitatem oſtendentibus: germanas enim inuicem eſſe aures manifeſtum. In diuinis quoq; literis ſpicæ, hoc eſt, meſsis eodem modo proventum hieroglyphicè ſignificant, dicente
B Domino, Meſsis quidem plurima, operarij autem pauci admodũ. Humanam enim meſſem vredini procelliſq; obiectam, cupiebat ille in horrea æternitatis ſuę transferre. Heſychius Hieroſolymitanus pro meſſe accipit virtutes, quæ ex diuini verbi ſemine oriũtur. At ſtipula pro nullius boni operis fructu ponitur. vnde Propheta lamentat: Hei mihi, vt factus ſum ſicut qui colligit ſtipulam in meſſe. Idem paleæ, vt illud: Paleas autem vret igni.

SAnè plerunque inuenias ęſtatem ipſam per ſpicarum faſciculum ſignificari. Vnde apud Maronem:

Stabat nuda æſtas, & ſpicea ſerta ferebat.

Nonnunquam verò meſſem ipſam, aliàs & frugum inuentorem.

ÆSTAS, ET FRVgum inuentor.

MESSIS.

SEdenim Heſiodus Theogonia, falcem pro meſſe poſuit, vbi dicit, τοῦξαι μέγα δρέπανον. ſubiiciunt interpretes, Drepanon meſsis tempus.
C Hinc iuniores ſpicas duas, manipulos ſpicarum interdum duos in tranſverſum adclinatos, pro menſe Iulio ponere excogitarunt, quòd nimirũ eo menſe meſsis omnis triticea demetatur.

TEMPVS.

ET quod pertinet ad falcem, quoniam tempus omnia metit exſecátque & aufert, ideo falcem Saturno attributam nonnulli volunt: κρόνος enim Saturnus, cui tempora ſubiiciuntur, quæ voce eadem Græci ſola adiecta aſpiratione pronunciant, quippe κ in χ verſa. In hanc ſententiam Maro: Omnia fert ætas.

AGRICVLTVRA.

ALĩ falcem agricolationis totius ſignum arbitrantur, quod inſigne Ianus Saturno dederit à meſſe & fertilitate, cui poſteritas rationem etiam inſerendi, & artem faciendi ſurculos fert acceptas: vnde Saturnum à ſatu Latini vocitarint.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

fore, vt huius industriæ meæ aliquis fructus iis, qui politiores has literas affectantur, acquiri D
possit: quare labori nihil quicquam peperci, donec rem omnem digessissem. Ea verò quoniam
in partes diuidenda fuit, quæ ad te pertinere arbitratus sum, tibi dedicaui. Vtinam eo tu atque
alij animo hæc suscipiatis, quo à me studio atque beneuolentia conscripta sunt.

DE SPICA.

ONYX ille tuus, Antoni Pollio, modiolo, qui spicas duas continet, insignis, ab cuius vtraq; parte copiæ cornua arte admodum eleganti incisa conspiciuntur, vetustatis omnino venerandæ monumentum, signum olim aut Ædilium fuisse, aut eorum qui rei frumentariæ præerant, facilè credere possumus.

CERES.

VIdere enim est Iuliæ Piæ numũ, ab cuius altera facie sigillum est lęua conto innixum, dextera spicam gerens, calatho ante pedes proposito, cuius inscriptio est, quarto casu, CERE REM. E

ANNONA.

EST & T. Cæsaris Vespasiani numus, in quo simulacrum est, quod dextera sigillum exporrigit, in cuius vna manu libella est, in altera cornu copiæ, apposita naui, & calatho cum spicis: inscriptio, ANNONA. In eiusdem aliquot aliis eadem omnia sunt pręter cornu copiæ: eius loco caduceum spectes: nam & is, vt alibi diximus, in felicitatis significatum accedit, quòd pax ipsa, cuius symbolum est caduceus, rerum omnium copiam & affluentiam inducit.

AFRICA.

SPectare verò est Africę picturam eo libro, quem de Imperio, magistratibus, & militiæ ordinibus Theodosianis temporibus conscriptum vidimus. Ibi enim, vbi de Proconsule Africæ legitur, vrbesq; & officia & magistratus tota ea prouincia distributa continentur, mulier quędam inspicitur, pileo in primis cooperta caput, cærulea palla hinc inde ab vtroq; humero reiecta, eaq; ad humum vsque fusa, interiore verò tunica rubra, imo limbo ad pedis vnius altitudinem albo, cuius superiorem inferioremq; marginem aureæ fibræ duæ circumeunt. Brachia nuda vtrinque exporriguntur, binas vtraque manu spicas ostentantia. Sub pedibus naues duæ frumento onustæ, adpictæ sunt. Literæ supernè sunt, PROCOS. AFRICÆ. Apud Horatium sanè de terræ huius feracitate frumentaria legas: F

Quicquid de Libycis verritur areis,

desumptum quidem ex Pindaro, qui πυρoφόρoυς λιβύας Isthmiis dixit.

BRACCATI MILITES.

IN iisdem monumentis obseruaui gestamen cæruleo colore subobscuro pictum, circulo nigro iuxta marginem circumducto, à summa cuius parte stella adpicta est radiis octo prædita: in medio orbiculus est cum vmbilico, vtroque coloris aurei; ab eo orbiculo vsque ad circulum qui iuxta marginem est, columella summissa coloris rubri: à lateribus columellæ spicæ duæ vtrinque surgunt singulæ, quas auiculę totidem volatu suspensæ impetunt. Insigne hoc erat eorum militũ, qui BRACCATI IVNIORES appellantur, militabantq; sub militum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A militum Præſentiali tunc nuncupato, qui titulus eorum erat notæ qui viri illuſtres vocabantur. Sed vt ad annonam revertamur, in Hadriani quoque numis corbis eſt cum ſpicis: & in Antonini, ſpicæ & Cornu copiæ cum eadem ANNONÆ inſcriptione.

PROVENTVS.

QVæ verò ſpicæ duæ, dolio vuis pleno in earum medio conſtituto, ſpectantur in numo L. Liuinei Reguli, proventum bonorum, fructuumq; copiam, & feracitatẽ eius viri magiſtratu vberem oſtendit: nam vbi conſultum eſt iis quę cibo potuq; inſeruiunt, annona omnis largè populo videtur erogata. Vſqueadeò verò ſpicæ proventus indicia ſunt, vt & apud Coniectores reperias eum, qui natas in aure ſpicas per nocturnam imaginem videre viſus fuerat, & delapſa inde grana manibus collegerat, fratris mox demortui hæreditate locupletatum: ſpicis quippe proventum, aurem verò fraternitatem oſtendentibus: germanas enim inuicem eſſe aures manifeſtum. In diuinis quoq; literis ſpicæ, hoc eſt, meſsis eodem modo proventum hieroglyphicè ſignificant, dicente
B Domino, Meſsis quidem plurima, operarij autem pauci admodũ. Humanam enim meſſem vredini procelliſq; obiectam, cupiebat ille in horrea æternitatis ſuę transferre. Heſychius Hieroſolymitanus pro meſſe accipit virtutes, quæ ex diuini verbi ſemine oriũtur. At ſtipula pro nullius boni operis fructu ponitur. vnde Propheta lamentat: Hei mihi, vt factus ſum ſicut qui colligit ſtipulam in meſſe. Idem paleæ, vt illud: Paleas autem vret igni.

SAnè plerunque inuenias ęſtatem ipſam per ſpicarum faſciculum ſignificari. Vnde apud Maronem:

Stabat nuda æſtas, & ſpicea ſerta ferebat.

Nonnunquam verò meſſem ipſam, aliàs & frugum inuentorem.

ÆSTAS, ET FRVgum inuentor.

MESSIS.

SEdenim Heſiodus Theogonia, falcem pro meſſe poſuit, vbi dicit, τθὺξαι μέγα δρέπανον. ſubiiciunt interpretes, Drepanon meſsis tempus.
C Hinc iuniores ſpicas duas, manipulos ſpicarum interdum duos in tranſverſum adclinatos, pro menſe Iulio ponere excogitarunt, quòd nimirũ eo menſe meſsis omnis triticea demetatur.

TEMPVS.

ET quod pertinet ad falcem, quoniam tempus omnia metit exſecátque & aufert, ideo falcem Saturno attributam nonnulli volunt: κρόνος enim Saturnus, cui tempora ſubiiciuntur, quæ voce eadem Græci ſola adiecta aſpiratione pronunciant, quippe κ in χ verſa. In hanc ſententiam Maro: Omnia fert ætas.

AGRICVLTVRA.

ALij falcem agricolationis totius ſignum arbitrantur, quod inſigne Ianus Saturno dederit à meſſe & fertilitate, cui poſteritas rationem etiam inſerendi, & artem faciendi ſurculos fert acceptas: vnde Saturnum à ſatu Latini vocitarint.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Lolium & Milium.

FRATRES ARVALES.

ALioqui ſpicea corona fratres aruales indicabat, quam primùm Acca Laren tia Romulo ſacrificanti dedit. D

SACERDOTBS ARVORVM.

SI verò ſpicea corona vitta alba illigata eſſet, ſacerdotes aruorũ ſignificabat, quorum illud erat inſigne. At Cereris caput ſpicis redimitũ ſpectauimus in numis quibuſdam, ab altera quorum parte ſpica magna eſt nonnunquam ſola, nonnunquam cum caduceo & lituo, eo quod retulimus ſignificato.

PAX.

QVin & pacis ſimulacrum cum ſpicis figuratur: vnde Tibullus,

At nobis pax alma veni, ſpicámq; teneto,
Profluat & pomis candidus ante ſinus. *Pax enim candida primùm*
Duxit araturos ſub iuga panda boues.
Pax aluit vites, & ſuccos condidit vuæ,
Funderet vt nato tecta paterna merum.
Pace bidens vomérq; vigent, ac triſtia duri
Militis in tenebris occupat arma ſitus. E

DIANÆ TRICLARIÆ SACRVM.

ERat & ſpicea corona inſigne atq; geſtamen eorum adoleſcentum qui Dianæ Triclariæ ſunt immolari ſoliti apud Patrenſes, mollienda numinis indignatione, quam Menalippus atque Comætho templo deæ turpiter violato in ciues contraxêre.

DE LOLIO.

TRiticeæ coronæ geſtaminíve contrarium eſt lolium, quòd quantum ſeges illa felicitatis affert, tãtum hoc infelicitatis, & incommodi: ſecum enim inuidiam, & quandam animi prauitatem trahit.

PRAVI MORES.

MOrum enim corruptorum id omnino indiciũ eſt: quare Antiſthenes non temerè dicere ſolebat, abſurdum eſſe triticũ à lolio non repurgare, qui ſentiret ex hoc inuidos à republica ſummouendos, vt Plutarchus interpretatur: tam enim invtiles inuidi ſunt ciuitati, quàm lolium eſt tritico. qui verò inuidus eſt, F ſuam ipſe ſibi fouet infelicitatem: quandoquidem Horatius ex Phalaridis ſententia dicto ſumpto,

Inuidia Siculi non invenere tyranni *Maius tormentum*, ait.

Et quod ad corruptos degeneresq; mores facit, ita Virgilianus paſtor lamẽtatur:

Grandia ſæpe quibus mandauimus hordea ſulcis,
Infelix lolium, & ſteriles dominantur auenæ.

DE MILIO.

VIrtus ideo humano generi vtilis atq; cõmoda, qua miliũ egregiè pollet, efficit ne ab hieroglyphicis expelli debeat. Nam ſi quis hominem qui declinare ſciat infortunia, hoc ſcripturæ genere oſtentare voluërit, aptè ſerpentẽ pinxerit miliũ ſurculo circumvolutũ, anguis ipſius capite deorſum deiecto, cauda ſupernè ſita: quandoquidem ex milio panis præſumptus, incolumẽ ſoſpitemq; præſtat à veneno, naturæ beneficentia, quę mortale genus remedio tam parabili, atq; omnibus obvio, prẹmunire voluerit contra

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A tra peſtẽ adeò pernicioſam. Idq; tradit Didymus in iis, quę de re ruſtica ſcripſit.

INNVMERA.

SVnt etiam qui ſpicam milij hieroglyphicè pro millenario numero ponant, ac perinde pro innumeris, quia tale etiam eſt millenariis ſignificatum. Neq; deſunt qui numerum ipſum mille à milio dictum velint.

DE MODIO.

Ed vt ad onycem revertamur, modius in ea inciſus eſt: is quid ſibi velit explicemus. Sed quoniam in numis, in picturis, in ſculpturis, atq; aliis antiquorum monumentis ſpectare eſt alibi modium, alibi latè patentem vrnulam, nonnunquã & cyathum, ſæpius verò calathum, & quicquid vel humoris, vel ſolidorum eſt corporum capax, in Serapidis capite ſuperpoſitum (illi enim plurimùm vaſa hæc dedicabantur, quòd diuitiarum, & omnium proventuum numen haberetur) neceſſe erit hæc omnia colligere, ac veluti vetuſtas fecit, in vnum commiſcere.

B FRVGVM OPVLENTIA.

SIue igitur modius, ſiue calathus, ſiue quid huiuſmodi figuretur, frugum id opulentiam indicabit, quas ipſe ſiue Serapis, ſiue Oſiris, ſiue quocunque nomine δοτῆρ ἐσθλῶν nuncupari placeat humano generi, ſatu inuento, & aratione cõmonſtrata, comparaſſe dicitur, de quo multa alibi, & quo pacto Oſiris quoq; in huius inuenti participatum admitteretur, diſſeruimus. Illud verò conſtat, cibarias opes & donaria in caniſtris offerre, & antiquorum fuiſſe morem, & nũc palàm omnibus eſſe. quin etiam vbi liberalius, opipariusq; aliquid erogatũ ſignificare volumus, αὔτῳ κανῷ dicere conſueuimus. Hinc apud Maronẽ ferunt nymphæ calathis pallentes violas, & alia dona. Alibi Cererem caniſtris expediunt miniſtri. Oſirin quoq;, neq; non Cererem eodem inſignitos geſtamine Diodorus atteſtatur, & antiqua pleraq; ſigna oſtendêre. Neq; verò hîc repetenda ſunt ea, quæ plurima docuimus eo cõmentario quo de Capitis atqueadeò Tricipitij ſignificationibus agitur, vtrũ ſcilicet Serapis pro Sole, an pro Ioue, an pro mundi totius machina, vt Nicocreonti Cyprio Regi ipſo eſt oraculo proditum, ac-

C cipiendus ſit, quoniam eo loco hæc omnia ſunt explicata.

AQVA.

SEdenim vrnam potius Oſiridi dedicatam videas, idq; ea de cauſa factum, quòd eum non vini tantùm, verùm totius humoris dominum intelligebãt, eumq; Oceanum, perinde ac Iſidem Thetin. Præferri enim vrnam in ſacrificiis, qua Deum colerent, nos erat. Hydriam enim quandam ingentem ſummo cultu, & attonita penè veneratione proſequebantur, quam obtectam, & caſta religione ſuſceptã, in ſacram ædem ſolenni pompa geſtabant, quò cùm perveniſſent, terræ procumbentes manibus ad cœlum ſublatis iis gratiam agebant, qui primi diuini benignitatis munera mortalium vſui communicaſſent, vtpote qui ex humore oriri omnia perſuaſum haberent.

CANOPVS.

ALij, qui philoſophiam eam eludebant, quorum è numero Ruffinus eſt, Canopum quendã apud Ægyptios in hydriæ ſpeciem figurari ſolitũ aiebant, q; inuento callido, cùm in certamen cõtra Perſas deventum eſſet, victorẽ ignem evicerit. Perſæ enim, vt alibi ſæpe oſtendimus, ignem numinibus omnibus anteponunt. Is itaq; minutioribus quibuſdam foraminibus hydriam, quam cõtra

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ignem in periculum adducturus erat, à fundo perterebrauerat, ceraq; diligenter D
obturauerat, qua super ignem solenni certamine posita, vi caloris soluta, ignis extinctus expirauit. Quoniam verò de vrnis locupletius alibi dictum, reliqua nunc vasa persequemur.

NON CESSANDVM IGNAVITER.

SEd id quoq; nescio quid Ægyptiacum sapit, quòd Pythagoras super modio sedere nos vetat: quippe rationis portionẽ eam, qua anima ipsa metitur, explorat, atq; examinat omnia, non esse otiosa desidia remittendam, habendámve negligenter, verùm omni exercitatione modoq; & regula dirigendã, assidueq; per cogitationis spacia agitandã. Cęterùm diuus Hieronymus hoc subindicare dicit, nõ debere nos de victu solicitos esse in diem crastinum, provt etiam Dominicis præceptis admonemur. quanquã Cyrillus priorem sequitur sentẽtiam. Plutarchus Sympositiacis symbolum ita exponit, vt ex præsenti mẽsa semper aliquid in futurũ relinquamus, & crastini diei hodierno meminerimus. Re siquidem parata non erit vlterius consultandũ, vt nudipes ille Phrator hospitem elu sit, cùm satur recederet, & ex reliquiis capum integrũ coctum in manicam conie E
cisset: interrogante hospite quid eo facturus esset, in crastinũ se asportare dixit: cui cùm subiecisset hospes, Atqui lex nobis descripta est, ne de crastino cogitemus: suscepit ille Phrator, Pareo igitur legi, qui hoc mihi prandio destinato, nihil quicquam ero super crastino solicitus. Sed vt in re seria facessant ioci, Plutarchus ad eorum morem, quibus mẽsas inanes tollere magna erat religio, symbolum videtur accõmodare. Nam chœnicem pro diurno victu capi, quam Latini sportulam appellarunt, tum ex eo manifestum est quod apud Herodotum legitur, Regibus Spartæ ad cœnam non euntibus binas farinæ chœnices mitti solitas, tum quòd Alexarchus chœnica vocat ἡμεροφόφιδα. Significaret igitur symbolum, nõ debere nos in sportulis vitæ nostræ totius ita spem collocare, vt sede in eis statuta totum vitæ tempus ignauiter desideamus, sed aliquã ineamus rationem, cõsiliumq; capiamus, vt nobis aliquando viuere possimus, opesq; nostræ tandẽ in nobis ipsis, nõ in alieno arbitrio sitæ sint. In diuinis literis modius hieroglyphicum est dogmatis atq; doctrinæ, quam Iudæi profitebantur, veritatis lumen sub eo recondentes: quam sententiam explicat Hilarius Matthęo: ideoq; proferẽdã esse lucernã IESVS admonet Apostolos, & quę apud eum copiosè. F

DIALECTICA.

ZEno multipliciter solitus Dialecticorũ argutias eludere, sed eo præcipuè dicto, quòd eam iustis quidem mensuris æquiparauit, quibus tamen non frumentum, sed paleas, fimumq; quis dimetiretur. Ita hieroglyphicum Zeno faciebat, Dialecticam ostensurus paleas modio demensas.

ANIMVS.

VAs obturatum plerunq; animi significatum habere perhibetur. Vnde Lacenæ mulieres ollas in Regum suorum iustis pulsitabant per vrbem discurrentes, vt ita ciuitatem orbam Rege, animo carere significarent, quemadmodum ollæ illæ inanes erant. In diuinis verò literis vbi Psalmo LXXII legitur, Penè effusi sunt gressus mei, de rupti aut inuersi vasis similitudine sumptũ aiunt interpretes: vti enim liquor è vase in terram effusus perditur & euanescit, ita cogitationes suas & animi sentẽtias dicit penè effusas, in vanas scilicet & inanes rerum fabulas euagatas: quod fortè de nobis nugas has scribẽtibus dici possit. In quo tamen illud me consolatur, quòd multa omnino in his nugis disciplinæ veteris

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A teris arcana, quæ hactenus ſepulta iacuêre, nemine ante me lapidem hũc mouente, induſtria nunc primùm mea cœpêre in lucem proferri, & tibi ſimilibus quod ſatis eſt mihi, & aliis oblectamentum aliquod afferre. In Chaldæorũ quoq; ſcriptis, animus appellatione vaſis accipitur: vt illud, Vas tuum inhabitant beſtiæ terræ, ira videliçet & libido, cupiditatesq; aliæ, quos affectus communes cũ bel luis habemus, & quod infelicius eſt, tantæ interdum apud nos autoritatis, vt ad brutalem ſæpe nos vitam impellant. Hoc illud eſt quod Plato ait Repub. alere nos domi diuerſa brutorum genera, quæ Deus ad hominem, vt in diuinis literis habetur, accerſiuit adiumento futura, ea tamen omnia interturbant, omnia ſubruuunt, cùm fræni impatientia nullo poſſunt regimine, nulla caſtigatione coërceri: id quod tunc accidit, cùm noſtri vigoris, noſtræ immemores ingenuitatis, iis ſponte noſmet dedimus in ſeruitutem. Concitatus enim animus, niſi parére cogatur, imperium ſibi arripit, & dominationem exercet. Vas animæ vocat Paulus carnem noſtram, quam etiam honorificè tractandam monet. Non-
B nunquam tamen eandem exteriorem vocat hominem. Vas verò capacitatis nomine dicta eſt, qua ipſam capit animam & continet. Homo verò de cõmunione naturę, vt Tertullianus diceret, quæ eam non inſtrumentum in operationibus præſtat, ſed miniſterium. Apud Hieronymum ſeptimis ſupra triceſima Hebræorum caſtra, inuenias nos mortales hieroglyphicè pro fictilibus vaſis intelligi, in quibus precioſiſsimum theſaurum conditum habeamus, quæ cùm ita fragilia ſint, vt vel minutiſsimè confringi poſsint, omni ſtudio, cura atq; diligentia cauendum, vt cor noſtrum rectè muniamus, ſepimentisq; validioribus circundemus, vt ad ictus quoſlibet firmũ integrumq; ſeruetur. Olla, ait Eucherius, cùm ſit condimentorum, quæ ad humanum victum pertinent, receptaculum, in diuinis literis pro ſobole vel progenie ſolet accipi: nam veluti ex olla deſumitur quod ad victũ facit, cuius beneficio humana vita ſuſtinetur, ita de humano vaſculo genitura depromit, quæ in multas hominum ætates propagat. Ideo Pſalmo LX legas, Moab olla ſpei meę: hoc eſt, Ruth, quæ Moabitis fuit, progenies illa eſt, quam ſpe concepi: nam Chriſti generatio, quantũ ad humanitatem, per Ruth ipſam in poſteros propagata eſt. Eódem ſpectat Apoſtoli dictum: In do-
C mo magna non ſunt tantùm vaſa aurea & argentea, ſed & lignea & fictilia, alia quidem in honorem, alia porrò in contumeliam. Et inhonoratus eſt Iechonias, quaſi vas cuius nulla eſſet vtilitas: quoniam cùm in domo Dei ex numero eſſet familiarium, ſe turpitudinibus ſceleribusq; ſummiſit, ideoq; ea ſuper homine ſcripta ſunt: Nunquid vas fictile, curtumq; vel attritũ vir iſte Iechonias? At bone Deus, quid aliud clamat Oedipus apud Sophoclem? Ita me turpibus bellum educaſtis vas repletum ſordibus. Alibi adapertis theſauris vaſa indignationis à Deo prolata comperias, hoc eſt, reiectos animos, in quibus & ira, & prauí affectus reliqui concluderentur, de quibus plura apud theologos. Heſiodi quoque interpretes dolium vas allegoricè pro vitæ animiq; noſtri ſuſtentaculo accipiunt, eo Agriculturæ loco:

Ἀρχομένου δὲ πίθου καὶ λήγοντος κορέσσαι Μεσσόθι φείδεσθαι·

De ſummo ſatiere cado, & cùm cœpit ad imum
Deficere, at medio memor eſto parcius vti:

vbi dictum aiunt de pueritia, virilitate, & ſenectute, quippe pueros & ſenes iucundiorem vitam agere debere, genioq; liberius indulgere: viros verò, ætatem quippe firmiorẽ, parcè omnia ſibi permittere, modũq; voluptatibus omnibus

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

adhibere, vitamq; vndecunq; laborioſam adamare. Vtrum verò Heſiodũ hoc D
ſenſiſſe dicamus, an quod Alexander Aphrodiſeus interpretatur, de vini parte
media meliori, viderint alij: nam ad Alexandri ſententiam accedit etiam prover
bium vulgò dictatum, Seram eſſe in fundo parſimoniam.

PERSVASIBILITAS.

APud Platonem, Gorgia, legas Socratem ex Itali cuiuſdam viri elegãtis com
mento, eam animæ partẽ in qua vigeſcunt cupiditates, propter perſuaſio
nem credulitatemq; lubricam dolium appellatum, quòd Græci nominis vox
πίθος, non à πίω, ſed à πείθομαι deduci videatur. At quæſierit fortaſſe aliquis, quid
ſibi voluerint dolia duo, quæ olim in ſacello quodam Romæ ad cloacam maxi
mam, via quæ ad Carinas ducit, habebantur: quo quidẽ in loco ſpuere nephas
erat: quod porrò ſacellum Doliola Plutarchus vocatũ ait. Nempe nihil aliud,
vt nonnulli tradunt, niſi duo fuiſſe dolia, alterum in quo Numæ ſacra quædam
olim repoſita fuerint, alterum inane, ſed in quo Gallorum Senonum irruptione
ſacra quædam à Veſtalibus virginibus abſcondita ſeruataq; fuerint, cùm ipſæ
metu perculſæ, deſerta Vrbe fuga ſibi conſuluiſſent. Ibidem aiũt ſimulacra duo
fuiſſe militari habitu, quæ ſedebant, & peila manibus tenebant, quibus titulus E
ſuberat, DI PENATES. Significabat verò ſeſſus, firmatã Imperij ſedem: pei
la, hoſtes ſummotos procul: arma reliqua, Romani populi virtutem, & muni
mentum, vt apertius alibi ſingula pertractauimus.

LIBIDINES.

SEd vt ad Platonem redeamus, eam animi partem quæ libidinibus agitare
tur, Italus vir ille pro ſapiente citatus à Socrate, perforatum dolium exiſtima
bat, cuiuſmodi eſſent dementes, profani, & iudicio damnati viri inexplebili in
continentia prædicti, qui propter infidam animi compagem, obliuionemq; flu
xam eorum quæ honeſta iuſtaq; percepiſſent, nihil quicquam infuſum conti
nere poſſent. Ideoq; Lucretius hunc ſecutus ait:

Deniq; animi ingratam naturam paſcere ſemper,
Atq; explere bonis rebus, ſatiaréq; nunquam,
Quod faciunt nobis annorum tempora, circùm
Cùm redeunt, fœtúſq; ferunt, varióſque lepôres,
Nec tamen explentur vitai fructibus vnquam: F
Hoc, vt opinor, id eſt, ævo florente puellas
Quod memorant laticem pertuſum congerere in vas,
Quod tamen expleri nulla ratione poteſtur.

HVMANI AFFECTVS.

PHiloſophi, qui ſacras literas ad morum tantùm rationem trahunt, cùm in
arcam Noës omnes ferarum ſpecies introductas legerent, arbitrati ſunt in
telligi debere ex huiuſmodi hiſtoria in humanum corpus ferinos omnes affe
ctus, cupiditates & appetentias introductas. Sunt verò ex iis, quę difficulter ex
armari, cicurarive, aut mãſueſcere poſsint. Quare clamat Horatius, regendum
animũ, qui niſi paret, imperat: hunc frænis igitur, hunc catenis compeſcendum.
Rerũ itaq; opifex terram affluentibus aquis expurgaturus, hoc eſt, vt Philo ait,
animũ ab iniquitatibus expurgaturus, Noam in arcã, animi quippe vas, ſeptem
ex puris iumentis deferre iubet, viſum ſcilicet, auditum, olfactum, guſtatum, ta
ctum, ſermonem ac concupiſcentiam, quos defæcatos habere decet ſapientem,
cùm

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A cùm mala innumera ab exlegibus & rationis expertibus animæ portionibus erumpant, à quibus maximum aſsiduumq́ bellum inſurgit, eo præcipuè tempore, quo mortale genus otio deſidiaq́ torpeſcit. Quare Perſius, vdum & molle lutum ne obdureſcat, & ad opus fiat inhabile, properandum, & acri fingendum ſine fine rota monet.

INANIS ANIMVS.

IDem animum fideliæ comparat, percuſſamq́ ſonare vitium ait, malignéq́ reſpondere, quæ viridi informata limo non ſatis excocta ſit. Et futile illud & apertile vas animum prorſus inanem oſtendere profitetur, cùm dicit, Effluis amens, contemnere. Apud noſtros etiam vas corpus eſt: Paulus enim corpus tabernaculum vocat: nam dubio procul corpus animæ receptaculum eſt.

SERMO.

QVod verò monuit Pythagoras, σιτίοις εἰς ἀμίδα μὴ ἐμβαλλεῖν, Plutarchus ſermonem vrbanum, qui cibus eſt animi, in improbi hominis animum non immittendum eſſe interpretatur. Epictetus quoq́ cùm ſermonem Ægyptiorũ more pro liquore, aut rore pluuio, vel vnda profluente accipiat, in minimè ſyncerũ
B vas, ne aceſcat computreſcátve, infundendum vetat. Ad quod nimirum reſpexit Horatius cùm dixit: *Syncerum eſt niſi vas, quodcunq́ infundis, aceſcit.*

OBLITERANDA MALI MEMORIA.

ILlud etiam ad animi ſignificatum facit, quòd vbi ollam à cinere ſuſtuleris, veſtigium turbandum Pythagoras cenſet: hoc eſt, ſimulatq́ deferbuerit, atque reſederit animi tumor, mali pręteriti memoriam obliterandam, & iracundiæ veſtigium omne penitùs tollendũ, vt Plutarchus Sympoſiacis interpretatur. Eoq́ diuinum præceptum facit, Sol non óccidat ſuper iram tuam.

FERENDA MAIORVM DIFFICVLTAS.

QVam verò ollam nuptæ nouæ poſtridie nuptias à matre ſpõſi petere iubebantur, quam illa & iurgiis & convitiis aſperius intortis abnegaret, inſtitutum ferunt apud Leptitanos Libyæ populos, vt ſponſa vel ab ipſo primordio ſocrus difficultatem patienter ferre conſueſceret.

SERVITIA.

C AMiniſterio aũt vaſa ſeruitutis indicia ſunt: vnde apud Plautum legas de inſolentiſsimo adoleſcente, qui omnes pro ſolutis ſcopis habebat: Niſi mihi matulam dederitis, vos habebo pro matula. Inter enim vaſa viliſsimi vſus lotiaria ſunt. Et tale aliquid apud Lucianum olfacies, περὶ τῶν ὠθὶ μισθῷ συνόντων, vbi potentiorum faſtum tangit εἰς ἀμίδα mingentium. Id vtcunq́, in diuinis quoq́ literis vaſa pro ſeruitiis ponuntur, propterea quòd ea non niſi in miniſterium aliquod comparantur. Hinc nonnulli quem pſalmi LX locum ex Eucherio citauimus, Moab lebes ſpei meę, ſimplicius intelligentes exponunt, Moabitę ad ſeruitium meum ſiſtendi ſunt. Iam illud de Paulo vulgatiſsimum eſt, quem pro vaſe, verùm eo precioſo, Dominus noſter IESVS Chriſtus ſe profeſſus eſt elegiſſe. Ita plurimũ calathus hieroglyphicũ eſt ſeruitutis, ſiue corbes, ſiue cophinus appelleť. Vnde illud de Ioſippo ex Pſal. citat Eucherius: Manus eius ad cophinum ſeruierunt. Nam & geruli dicuntur viri geſtandis oneribus conductitij: & Venetiis paſsim foro plurimùm cetario, olitorio & boario, qui operã hanc pręſtant, Ciſtæ nuncupatione accerſuntur. Et quoniã cibum alibi referri ad animi paſtum oſtendimus, panemq́ eſſe doctrinæ ſymbolũ, duodecim illæ fragmentorum corbes quæ de profuſa Chriſti liberalitate ſuperfuêre, duodecim Apo-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ſtolorum doctrinam, vt idem Eucherius ſentit, indicaſſe videntur, quæ ne perirent accuratiſsimè procuratum. D

AMICITIÆ CONFIRMATIO.

POcula verò viciſsim porrecta, inuitationesq; ad compotandũ, amicitiæ cõfirmationẽ eſſe, tam noſtri temporis mos eſt, quàm antiquorũ omniũ inſtitutum. Hinc apud Maronem Dido cùm Hoſpitali Ioui libaſſet, mox Bitiæ dedit, inde alij proceres ad poculum inuitati. Sed nihil pigeat temporariæ hilaritatis ergò Virgilianum ſuper hoc carmen repetiſſe:

Hic Regina grauem gemmis auróq; poposcit,
Impleuitq; mero pateram, quam Belus & omnes
A Belo ſoliti, tum facta ſilentia tectis.
Iuppiter (hoſpitibus nam te dare iura loquuntur)
Hunc lætum Tyriisq; diem Troiaq; profectis
Eſſe velis, noſtróſque huius meminiſſe minores.
Adſit lætitiæ Bacchus dator, & bona Iuno,
Et vos ô cœtum Tyrij celebrate fauentes.
Dixit, & in menſam laticum libauit honorem, E
Primáq; libato ſummo tenus attigit ore.
Tum Bitiæ dedit increpitans, ille impiger hauſit
Spumantem pateram, & pleno ſe proluit auro. *Poſt alij proceres.*

In huiuſmodi ſignificatum trahunt Tantali phialam, ex qua Brachmanæ philoſophi prius bibere ſoliti eſſent, quàm ſomno indulgerẽt, humore per ſe nunquã deficiente. Philoſtratus enim amicitiæ confirmandæ cauſa eiuſmodi compotationem apud eos inſtitutam autumat. Moris huius meminit diuus Hieronymus in veteris Inſtrumenti liminari pagina, ſed pro phiala fontẽ ponit, eodem omnino ſignificato, quo ſuper quidam Grammaticorum proceres diutiſsimè concertarunt. Mihi verò videtur fontẽ dixiſſe Hieronymus, ad vim illam vberem & inexhauſtam oſtendendam, cùm liquor ille, veluti ex perenni fonte manare quotidie videretur. De myſtico autem eius liquoris ſignificato in Roris pluuij commentario eſt abundè diſputatum.

CONCORDIA. F

AD amicitiæ confirmandæ ſignificatum ſigna etiam veterũ numorum accedunt, in quibus frequentiſsimè pateram exporrigi videas: vt in Orbianæ numis, quorũ inſcriptio eſt, CONCORDIA AVGVSTORVM. Sed et ipſa Dea ſella, patera per dexterã porrecta, læua duo copiæ cornua tenet. Hæc eadẽ ſunt in numo Iuliæ Paulæ Aug. cum inſcriptione, CONCORDIA. Sed in Sabinæ Auguſtæ numis, ſigillum id quod ſella ſedet, læua innititur lanceæ, dextera pateram porrigit: inſcriptio, CONCORDIA AVG.

CLEMENTIA.

HÆc eadem habentur in numo Antonini Auguſti Pij, cuius inſcriptio eſt CLEMENTIA AVG.

LIBERALITAS.

SVnt qui patinam expanſam inter hæc Ægyptiorũ cõmenta liberalitatis indicium eſſe dicant, quod ego nuſquã apud veteres, quod meminerim, obſeruaui: feliciter tamen excogitatum non negarim, habereq; cum calatho ſimilitudinem, de quo multa ſuperius, vbi de modio diſſeruimus.

VBER-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A VBERTAS.

ALij peluim & guttum eodem penè significato, vel etiam vbertatis significatione describunt: quæq; defunctorũ cippis signa huiusmodi hinc inde passim apposita conspiciuntur, nimirum indicant iusta ritè atq; liberaliter persoluta, neq; esse vt manes quidpiam aliud à pietate nostra desiderent. Speciem verò hanc antiquã esse ex plerisq; veterũ monumentis asserimus, sed ex ea præcipuè sculptura, quæ mihi omniũ in hoc genere pulcherrima visa est Romæ in Æsculapij pronao, vbi sepulcrum est, à fronte cuius prima patinam & guttum, & corymbos omnibus fructuum generibus, cum pediculis & folijs suis artificiosissimè laboratis suspensos videas, à capite verò speciosissimũ candelabrũ duabus lauris hinc inde adsitis, cum baccis et folijs suis subtili adeò arte factis, vt ad obtutum tremere & crepitũ ciere videantur. In diuinis verò literis multa super calice proponunt, quæ si omnia complecti velim, nullus vnquam erit operi finis: quare paucissimis contentus, satis habebo locum alijs intento digito commonstrasse. Argumentum enim hoc totum pertinet ad Theologos.

B SVPPLICIVM CAPITALE.

FRequentissimum est in diuinis literis poculum aut calicem pro capitali supplicio ponere, quod inter sanctiones suas Athenienses præcipuè susceperũt. Iudicijs enim capitalibus vel cicutæ succum, vel venenum aliud sontibus propinabant, vt ex Socrate & alijs manifestũ est. Et Psal. XV, calix pro mortis cruciatu ponit. Et Euangelijs eodem significato: Calicem quem ego bibo, vos'ne potestis bibere? Et: Pater, si fieri potest, summoueatur à me calix iste. Apertissimè quoque eo versu Psal. LXIIII, Quoniam calix in manu Domini vini meri mixtione plenus: vbi de pœnarum dispensatione sermo est, vt Græci Theologi disputant: Dominus enim vno calice merum propinat, hoc est, amaritudinem suppliciorum. Amariora enim vino tum Catullo, tum alijs dicũtur, quæ meraciora sunt. Altero mistum, hoc est, aquam misericordiæ ad pœnarum temperamentum, quod subsequentia statim verba declarant: Et effudit ex hoc in hoc. quamvis qui literam Hebraicam sequi se profitentur, longè aliter rem exposuerint. Illud autem, Calicem salutaris accipiam, Euthymius ita interpretatur, vt di
C cat: Quoniam tot & tam magna sunt beneficia quæ Dominus in me contulit, vt nullo possim modo parẽ illi gratiam referre, ita me comparabo, vt si vsu veniat, animam propter amorem eius sim audacter effusurus, quippe quovis martyrij cruciatu emoriturus. Hinc nulla tormentorũ atrocitate territus clamat heros Rotatus meus, quem tu libenter adeò legebas:

Ne me effuse cruor, heu me terrete minaces
Mucrones, radijq;. Mox,
Dum carnis grando, dum sanguinis imber inundat, ita precabatur:
Cape prima cruoris
Libamenta pater, viuo hoc me flumine ab omni
Labe, & ab inceſtu mortali perlue, vt inde
Hostia pura tuas feriar mactandus ad aras.

Non igitur temerè prius in tyrannum dixerat:

Vt libet hos artus lacera, suspende, trucida,
Et meus est hæc passus amor. & huiusmodi alia.

Quanquam salutaris calicem & Chrysostomus & plerique alij aliter acceperunt, quod breuitatis causa prætereo.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

SAPIENTIA.

D

QVem verò tripodem aureum Græci Apollini dedicarũt, eiusq; capiti geſtandum ſuperimpoſuêre, ſapientię hieroglyphicum eſſe nemo dubitarit, qui norit hiſtoriam ſuper eo traditam: extractum quippe tripodem aureũ è mari ſapientiſsimo adiudicatũ Apollinis ipſius oraculo, cumq; mortales ad Socratem munus id detuliſſent, quod ei deberi publico omnium iudicio decretũ eſſet, remiſit is tripodem, & Apollini deberi, non cuipiam alteri reſpondit.

DE CORNV COPIAE.

RElIqua ſunt in Onyce tuo Cornua copiæ duo, de quorum ſignificationibus diſputare ſuperfluũ videatur, propterea quòd nihil his vel vniuerſo vulgo notius, quia tamẽ antiquorũ numũm commemoratio, quæ plurimùm ad hoc negociũ facit, non iniucunda futura eſt, hanc quoq; partem nihil grauati tractare aggrediemur.

LIBERALISSIMA BENIGNITAS.

E

ILlud ſanè & antiquum, & maximè celebratum eſt, in liberaliſsimæ benignitatis & largitionis effuſiſsimæ ſignum Cornu copiæ figurari, quod tum in fluuiorum, præſertim nauigabilium, tum in aliorum numinum manibus, vbi larga ſignificanda ſit opulentia, ſpectatur. Multa verò paſsim in numiſmatis eiuſmodi cornua videas, nunc liberalitatis, nunc felicitatis, nunc concordiæ, nunc pacis, nunc annonæ, nunc hilaritatis, nunc huius vel illius indicia commoditatis & boni, vt quicquid denique lætum aut opportunum humano generi ſit, inde nobis afferri videatur. In numo enim Antonini Aug. Germ. ſimulacrum eſt læua cornu copię tenens, dextera verò ventilabrum cereale, cuius inſcriptio eſt, LIBERALITAS AVG. Eadem inſignia cum eadem inſcriptione habentur etiam in Hadriani numis aliquot. Quem verò L. Septimius Geta Cæſar cuſit, ſigillum habet cum caduceo in dextera, in læua verò Cornu copiæ, cum inſcriptione, FELICITATIS TEMPORVM. Duo verò cornua ſẽmicirculum facientia vaſculis ſurſum verſus erectis, iuxta verò mucronem inuicem colligata, habentur in Antonini Pij numis: inſcriptio, FELICITAS. In alio eiuſdem F
Antonini ſimulacrum eſt læua Cornu copiæ geſtans, dextera verò intenta face arma à pedibus ſtrata incendit ac perdit, cum inſcriptione, PAX ÆTERNA AVG. Sedenim & clariſsimæ fœminæ non diſsimili ferè argumento numiſmata meruêre, veluti Iulia Paula, cuius numum in patera citauimus, cum inſcriptione, Concordiæ. Et Marcia Otacilla Seuera Aug. in numo pateram, & copiæ cornua duo præfert, cum inſcriptione, CONCORDIA AVGG. Eadem inſcriptio in Orbianæ Aug. numo, de quo paulò antè. Sunt verò cornua hæc non aduerſa, vt quæ in ſuperiore Antonini numo pro felicitate poſita ſunt, ſed inuicem cohærentia.

HILARITAS.

COncordiam non immeritò ſequit hilaritas, quare venit in mentẽ mihi numus Fauſtinæ, in quo ſigillum eſt quod læua Cornu copiæ, dextera thyrſum à ſolo ad caput vſq; frondibus & corollis ornatum tenet, vnde ſumpta inſcriptionis occaſio, quę huiuſmodi eſt, HILARITAS. In alio quodã ſurculum palmæ videas à ſolo ſupra caput aſſurgentem, quem medium dextera Dea ipſa cõprehendit, læua Cornu copiæ geſtat: inſcriptio eſt, HILARITAS. Non temerè

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A merè verò vbi pax æterna, ibi cõcordia: vbi concordia, ibidem hilaritas: ex his autem oritur felicitas, quam in Vespasiani numo caduceo insignem, & Cornu copiæ ornatam videas, cum inscriptione, FELICITAS PVBLICA. Caduceusq́ idem, atq́ idem cornu copiæ in Traiani numo est, cum inscriptione, FELICITAS AVGVST. Horatius quoq́ hilaritatem & felicitatem huiusmodi eo tempore vniuersæ Italię scribit obtigisse, quo tempore rebus ab Agrippa cõtra Cantabros, à Claudio Nerone contra Armenios optimè gestis, eo loco erat res Romana, vt ex voto omnia succederent: ideoq́ vt ille ad Iccium ait,

Aurea fruges Italiæ pleno diffudit copia cornu.

FORTVNA AMATORIA.

ERat olim Ægiræ, ea Achaiæ ciuitas est, Fortunæ idolum cum cornu copiæ, iuxta quam Amor alatus assidebat, indicio, vt Pausanias arbitrat̃, ea quoq́ quæ ad amorẽ pertinent, fortuna magis quàm pulchritudine secundari. Quòd verò diuitias fortunas appellant, neque incongruè, neq́ nouo inuento factum. Pausanias enim Bubalum ait omnium primum Fortunæ simulacrũ Smyrneis B effinxisse, in cuius capite polum statuerit, in altera ex manibus τὸ τῆς ἀμαλθείας κεκαλημένους κέρας, quæ nunc vulgò diuitiarum cornua nuncupamus. De polo Pindarus, qui τήχω φορεπόλους appellauit. Huc facere videntur καταχύσματα illa, de quibus meminit Aristophanes, Pluto, quę seruorum nouitiorum, cùm primùm domum ingrederentur, capitibus ante focum profundebantur, dactyli quippe palmarum, numuli, legumina, carycæ, nuces, & huiusmodi bellaria conseruis omnibus impunè diripienda, quæ quidem in annuæ vbertatis omen fieri consueuerunt, vel vt ipsi frugi esse meminissent. Institutũ mox idem ex Theopompo didicimus fuisse, boni auspicij causa, in sponsi caput.

POCVLA.

PRæbuerunt autem olim cornua poculorum vsum, cùm nondum vasa excogitata essent, vt apud Nicandri interpretes legimus: indeq́ κεράσαι, quod miscere est, à cornu deductum. Siue quòd potatores taurinum quiddam assequantur, quippe animos, ferocitatẽ, & pugnacitatem, neq́ dicto neq́ facto parcant, sed vt animalia quæ cornibus prædita sunt, ad feriendum sese paratiores ostendant. C Vnde Horatius dixit, ebrietatem ad prælia vel inermem trudere: eaq́ de causa Bacchum taurinis cornibus insignitum aiunt. Atque hoc illud est quod conuiuas coronari mos fuit. Nam coronam à cornu fluxisse Commẽtario suo, & quæ plurima ad hanc rem faciunt, ostendimus. Apud Xenophontem tamen de Græcorum reditu plerisq́ locis inuenias, eos non nisi corneis poculis acceptos, quòd apud Gentes innumeras cornua vasculorum vsum subministrarẽt: quare Nicandri dictum ad historiã potius, quàm ad philosophiam referendũ.

CLEMENS ANIMVS.

VIdere verò est Cornua illa copiæ nuncupata & vasa reliqua, variorum modò fructuum, modò arborum, modò herbarum plena. Quale igitur significatum habet id quod ex vase pullulat, tale aliquid insidere animo intelligendum: quippe si fructiferæ oleæ ramusculos inspicias, clementem animum interpreteris: si Palmam, inuictum, & victoriæ compotem: si Laurum, ab humilibus negocijs, caducisq́ rebus alienum, cœlestiaq́ & permansura semper attentantem.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ARTES DISCIPLINÆQVE INANES.

PAri modo vasa sterilibus arboribus, & inutilibus fructibus oppleta, hieroglyphicè inanes artes, vanasq; disciplinas ostendũt. Per steriles enim & inutiles fructus in diuinis literis artes illę intelligũtur, interprete Philone, quæ contra veritatẽ iusticiamq; comparantur. In quibus Medicinam in primis enumerat, vbi non ad sanitatẽ, sed ad lucrum comparata sit. Cui mox oratoriã adiungit, aduocatoriã scilicet illam & mercenariam, non ad iusticiam, sed ad decipiendos fallacibus suasiunculis auditores intentam. Iis Dialecticam illam comitem adhibet, quæ nihil ad mores, hoc est, ad veros animi fructus facit, vtpote quæ nugarũ tantùm argutijs & subtilitatibus gallinaceũ lac ex illo suo copiæ cornu propinare se polliceatur, cùm tamen sit rerum omniũ inanis, ollasq; tantùm, vt Plutarchus de ijsdem ipsis ait, ostentet. Inuehitur & Origenes in hos ipsos, vbi eos piscibus squama pinnisq; carentibus similes esse dicit, hæsitareq; semper in luto, nec ad aquarum superficiem, aërisq; participatum vnquam attolli: essęq; hoc genus illud piscium profanum, quod à sacris omnino repellitur.

VERA FOECVNDITAS.

COrnu verò copiæ verum illud est, quod ab animo qui veram profiteatur agriculturam impletur. Ea verò est quæ ab agro suo insipientiæ, intemperantiæ, iniquitatis ac formidinis arbores exciderit, ac ab radice penitùs extirparit: voluptatis insuper, cupiditatis, iræ, furoris, & venenorũ aliorum plantas ad cœlum vsq; porrectas ita eradicarit, vt neq; pars, neq; vestigiũ earum vllum relinquatur, aut quicquam aliud quod occulta tacitaq; propagine prorepens aliquando suppullulare contendat. Cuiusmodi verò sint arbores quæ prauos indicent affectus, ostendit Horatius, cùm de spinis pluribus exemptam vnam, nihil aut parùm iuuare differit. Atq; alibi,

Certemus (inquit) spinas animóne ego fortius an tu
Euellas agro, & melior sit Horatius, an res.

His inquam evulsis, earum mox loco suppullulent pangantúrve plantæ, quarũ fructibus repletũ cornu offeramus Deo, vt illud, Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni, quem Deus numinis sui rore fœcundarit, & ad optimam frugem iusserit peruenire, de nobis dici mereamur.

PIERIVS VALERIANVS BELLVNENSIS AD MAXIME REVERENDVM PATREM LVDOICVM BECCADELLVM ARCHIEPISCOPVM RAGVSINVM, DE IIS QVAE per Papyrum, Fabam, Cicerem, Arundinem, Sinapim significantur, ex sacris Ægyptiorum literis.

CVm ea plurimùm de causa, honoratissime pater, Venetijs omni Bellunensium hortorum meorum amœnitate posthabita, substiterim, quòd & tua, & aliquot aliorum præstantiũ amicorum iucundissima consuetudine frui posse mihi pollicebar, accidit vt (quod ætas iam plusquam septuagenaria sponte afferre solet) modò pedum, modò stomachi imbecillitate laborare cœperim: vnde coactus sum me domi, tanquã intra caueam cõtinere, non ita tamen vt non omnis mea cogitatio ad vos tenderet, & qua ratione congressu vestro frui possem, assiduè cogitarem. Habebam autem ante oculos labores meos in Aegyptiacæ disciplinæ non iniucundam forsitan interpretationẽ, quam inter amicos impertiebar, meæ erga illos obseruantiæ futurum internuncium. Cumq; dies aliquot, quodnam

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A quodnam ex his Commentarijs (id enim operi nomen) Beccadello tam præstanti viro mitterem, examinassem, visum deniq; est, Papyrum illi, Fabam, Cicerem, Arundinem, & Sinapim dedicare, quod ad eius frugalissimos mores ex amussi facere viderentur. Memineram enim sermonũ eorum, qui nobiscũ Patauij olim cum infelicissimo illo adolescente, tam multũ fleto, ad superos, Cosmo Cerio Phanensi, iam Præsule habiti fuerant, cùm iuuenis ille non tam Græcarum Latinarumq; literarum eruditione dubio procul admirandus, quàm sanctissimorum morum & pietatis in primis nostræ propugnator acerrimus, tam doctè, tam copiosè disserere consuerat. Nam cùm de frugalitate sermo è re nata inter nos incidisset, egoq; Papyrum in exemplum ab Aegyptijs desumpsissem, per quam illi victus parsimoniã frugalitatemq; significare soliti essent: Atqui, Cosmus inquit, quàm multa ea quoq; sunt in hanc sententiam tum nostrorum, tum exterorum ducum, Regum & Imperatorum responsa, factaq; scitè & sapienter, quæ victus queant petulantiã castigare: cuiusmodi est nostri illius, qui militibus frustra vinum peti respondit, quibus à vicina Nili ripa liceret aquari. Quem secutus Pescenius Niger, Militibus vinum identidem efflagitantibus, respondit: Nilum habetis & vinum quæritis? Idemq; tumultuantibus his
B qui à Sarracenis victi fuerant, & dicentibus, Vinum non accepimus, pugnare nõ possumus: Erubescite, inquit: illi qui nos vincunt, aquam tantum bibunt. Cumq; nos taciti eum libenter auscultaremus, ardore ille iuuenili, honestissimaq; ambitione concitatus, prosecutus est. Quid autẽ Alexãder Macedo? cùm illi Regina Carum Ada, obsonia quædam exquisitissima, magnaq; impensa, nec minori arte & diligentia condîta misitaret, quàm sapienter eam illusit, quæ coquos etiam se missuram offerret, obsonia lautiora, & peritiores coquos habere se domi respondens, nocturnum quippe iter, quod prandium pararet: matutinam frugalitatem, quæ cœnã instrueret. Unde philosophi clarissimi dictum, nullum obsonium fame melius. Apud Max. Tyrium legas Mithecum quendam ganeæ magistrũ Sparta eiectum, quòd illi labore potius, quàm per cõdimentorum lenocinia edendi desiderium quæritaret. Illud præcipua memoria dignum, quod Guefacto Aegyptiorum regi Bacchoris filio accidisse memorant, qui licet & ipse inductis à Rege Meni delicijs & imbutus & educatus esset, & ferè eneruatus, generosi tamen animi specimen præbuit, cùm exercitũ per Arabiæ solitudines ductaret: deficiente commeatu, coactus cibum despicatissimum quenq; mendicare, humanæ necessitatis commoda locorum vbique satis opulenter suggeri perspexit, ac Regijs demum apparatibus, luxu & opulentia posthabitis, nul-
C lo vnquam exquisitiori condimento ex eo vsus est, victu eo cõtentus qui pro locorum natura suppeteret, parcissimè peruixit, remq; sacris annalibus describendam Thebis in templo nõ incuriose demandauit, vt reliqui ad frugalem hanc rectè viuendi normam exemplo subinuitati quietius degerent. Huiusmodi frugalitatis Cyrus Rex etiam fuisse traditur, qui, vt apud Ammianũ legitur, rogatus ab hospite quidnam ad prandium sibi iuberet apparari? Nihil, inquit, quàm panem. Hic tamen tam parcus sibi, à Platone reprehenditur Legum III, quòd non & Cambysem filium in eadem parsimonia educandum curauerit: perinde ac Darium etiam appellat, qui se tantum defraudans, filium negligenter educari permiserit. De Artaxerxe, cognomento Mnemone, memorabile illud constat, cuius direpto in fuga quadam commeatu, cùm aridis ficubus & hordeaceo pane vesci coactus esset: Dij boni, inquit, cuiusmodi voluptatis hactenus expers fui? Hæc, inquam, vt tu quoq; meminisse potes, Cosmus noster ex antiquorũ historijs referebat, cùm ego circa Aegyptiaca tantùm insisterem, & quam ipsi sententiam ex rerum suarum vsu sequerentur, commemorarem. Declamaueram enim vt cibum illi per Papyri figuram significarent, cùm priscis illis herbæ quæque palustres, caules, & radices, quas gustu mites experti essent, victum largè subministrarent, sed omnium maximè Papyrus.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE PAPYRO. VICTVS

D

MEritò quidem pro victu Papyrus poni solita est, tam ob cibi copiã, quàm etiam ob raram quandam eius herbæ naturam. Licet enim fructus habeat infœcundos, radicem tamen eam fert, quæ, præter quòd ignis gratia vellitur, summam tamen frequentissimamq́ opem in recibaria præstat. Omnes quidem incolæ, & crudam, & assam manducãt, & elixa etiam vtuntur, succo tantùm deuorato, cùm alioqui manducamentũ expuant. Frugalissimis enim viris, & tenui cibo contentis, satis ad alimoniam succus ille facere videbatur.

PARVO CONTENTVS.

CVm itaq́ tam larga Papyrus cibi cõmoda subministraret, inde factum vt quotiens hominem paruo contentum innuere vellent, simplici quippe naturaliq́ cibo vtentem, quiq́ in medio positorũ, vt diceret Horatius, abstemius herbis viueret, illud dictitarent:

βίβλου δὲ καρπὸς οὐκ αἰτεῖ μέγαν στάχυν

E

hoc est, non esse vt grauiorẽ plenioremq́ aristam disquirat is, cui papyri fructus victui necessaria suppeditare potest. Neq́ enim Helisæus in præbendis epulis vilis habitus, quanquam oleribus syluestribus amicos exciperet. Inuenio traditum à Chæremone Stoico, quem Martialis, vt factionis suę maximè contrariũ, eludit eo epigrammate:

Quod nimium laudas Chæremon Stoice mortem,
Vis animum mirer, suspiciamq́ tuum.
Hanc tibi virtutem fracta facit vrceus ansa,
Et tristis nullo qui tepet igne focus.

& quæ sequunt̃ calumniosa omnia. Ægyptios olim omnibus negocijs curisq́ reiectis, semper in templo perstitisse, rerumq́ naturas, causasq́ & rationes siderum contemplari assiduè solitos, mulieribus nunquã se miscuisse, nunquã cognatos & propinquos, ne liberos quidem vidisse, ex eo tempore quo cœpissent diuino cultui famulari: carnibus item & vino semper abstinuisse, imò etiam hanc rarò vesci solitos, ne stomachũ onerarent, quæ si quando comederent, tunsum pariter hyssopum sumebant, vt escam grauiorem illius calore decoquerẽt: oleum tantùm in oleribus nouerant. Ecquid loquar, inquit Chęremon idem, de volatilibus, cùm ouũ quoq́ pro carnibus vitauerint, neq́ nõ lac, quorum alterũ carnes liquidas, alterũ sanguinẽ esse dicebãt, colore tantùm mutato? Cubile eisdem ex folijs palmarũ, quas βαΐας vocant, fuisse, assuetosq́ bidui atq́ etiam tridui inediã sustinere. Quare minimè mirum est in tanta victus parsimonia, eorum corpora, quod plerique autores tradunt, vel nullis odoribus delibuta, spontè auram suaueolentẽ emisisse, odoratasq́ transeuntium vmbras miram inspirasse fragrantiam. Quanquam & Alexandri Macedonis corpus suapte vi aromaticũ quid oboluisse Theophrastus asseuerat: sed forsitan in Rege cura, quod in illis negligẽtia, præstabat. Quid verò Chæremon scripturus, si nostri generis eremitas per deserta Thebaidos, & montẽ Sinã inspexisset? Quid, si vniuersa interdum collegia ad durissimã corporum macerationẽ spontanea etiam supplicia, flagra, labores addidisse cognouisset, nullumq́ neq́ nocte cruciatus alicuius vacuum tempus sibi permisisse? Sedenim multa Ægyptijs attribuunt̃, quæ nostræ pietatis proceres præstitêre, præclaraq́ illa patientiæ documenta, dissimulatis nostrorum nominibus, in regionis

F

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A gionis tantùm, quam incolebant, laudem transtulerunt. Neq; tamen Ægyptij solùm, de quibus Chęremon Stoicus tam multa disseruit, herbis & arborũ tantùm fructibus victitarunt, verùm & gentes reliquæ, vt Porphyrius attestatur, hoc cibi genere vsæ sunt aliquandiu: primiq; sacrificãtes, non animalia, sed herbas floresq;, deinde arbores sacrificarunt, atq; aromatum suffitu operati sunt, cuiusmodi sunt thymiamata apud Orpheũ. Qui verò primi animalibus vesci cœperunt, penuria frugum id facere coacti perhibentur. quare luculenter simul ac eruditè Ouidius:

At vetus illa ætas cui fecimus aurea nomen,
Fœtibus arboreis, & quas humus educat herbis
Fortunata fuit, nec polluit ora cruore.

Quantũ verò illa delectant, quæ tam elegãter Pythagoras apud eundẽ disserit:

Parcite mortales dapibus temerare nefandis
Corpora, sunt fruges, sunt deducentia ramos
B *Pondere poma suo, tumidæq; in vitibus vuæ:*
Sunt herbæ dulces, sunt quæ mitescere flamma
Mollirive queant: nec nobis lacteus humor
Eripitur, nec mella thymi redolentia florem.

& quæ plurima in hanc sententiã modulat̃. Quin & Græcos illos veteres, tanquam proximè Deo genitos, optimos fuisse natura, Dicæarchus Peripateticus asseuerat, nullumq; animal occidisse. Vetus autem Athenienſiũ cibus, ficus: Arcadũ, glans: Indorũ, calami: Carmanorũ, palmæ: Mæotiorũ Sauromatumq;, milium: Persarũ, cardamũ ac terminthus, vt obseruauit Ælianus. At Eusebius homines ferino ita victu prius ali solitos, rerũ imperitię videt̃ adscribere, vbi dicit: τοὺς δὲ ἐξ ἀρχῆς γενηθέντας, τὴν ἀνθρώπων φασὶν ἀνακτάτῳ, καὶ θηριώδει βίῳ κατεστώτας σποράδην ὑπὲρ τὰς νομὰς ἐξιέναι, καὶ προσφέρεσθαι τὸν τε βοτάνης τὴν προσυνεστάτην, καὶ τοὺς αὐτομάτους ἀπὸ τῶν δένδρων καρπούς. Homines quippe rerũ principio genitos, aiunt parabili ferinoq; victu pasci solitos, sparsimq; in pascua prodijsse, deq; graminibus quę mitiora viderentur, cibum sibi cõparasse, atq; etiã fructus qui sponte, nulla mortaliũ cura culti, nascerentur. Sedenim vtcunq; senserit Eusebius, fuit tamen Theologorũ veterũ præ-
C ceptum, animantiũ nullum sacrificandum, sed vsq; ad farinã & mel, terræq; fructus atq; flores. Nouit enim Deus (aiebant illi) virum pietatis veræ cultorem, etiam si minimũ quodq; foliũ altaribus intulisset, atq; ipsum, quantũ quisq; animo, nõ quantũ manibus afferat, intueri. Quod verò ad carnes attinet, earum vsum Porphyrius libro de Abstinentia, dicit ad salubritatẽ minimè cõferre, sed ei potius impedimento esse, eo argumento, quòd per quę recuperatur bona valetudo, per eadem conseruat̃: eam si quando amiserimus, per victum tenuissimũ, & præsertim à carnibus alienũ, recipimus: per eundem igitur salubritas in incolumitate perseuerat sua. Sed ne tam multa quæ ille cõscripsit in hanc sententiam cõpilem, & Chrysippi Medeam repetã, ad nostra regrediendo, quæ apud pios domi nascuntur apponã, qui quidem ipsius Dei sunmi prouidentia simplicẽ victum, & natura ipsa prouenientẽ, reliquis cibis antelatũ autumãt, et perinde debere nos idẽ approbare. Terra enim antequã Sol creatus esset, germinare iussa, cibũ sobrietatis prius eduxit, q̃ reliquos, deliciarũ atq; luxuriæ, quibus quãvis humana improbitas sit nunc vsqueadeò dedita, vt iam vnusquisq; supra etiã vires & censum, exquisitiores vberioresq; epulas disquirat, ille tamẽ cibus diuino primũ effusus munere, sine satu, sine semine ꝓductus, tam dulcis & gratus per-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

manſit, vt etiam repletis diſtentiſq; voluptati atq; vſui ſit, & auidius appetat, D
primis denicq; menſis appoſitus, ſecundis minimè faſtidiatur, atq; ita ſimplex di
uinitatis opus humanã omnem exuperat induſtriam. Noſtri verò temporis hel
luones inſtitutum ieiunij ſacroſanctũ ad pietatem nihil facere arbitrantur, totq;
iam voluminibus in ſanctos mores inuecti, noſtrã hanc viuendi temperantiam
nihil antiquum ſapere contendunt, muliercularumq; ſuperſtitiones eſſe, cùm ta
men & illi ipſi veteres qui nondum veritatis lumine fuerãt irradiati, ieiunia tam
multis cæremonijs indixerint. Præcipuè verò Romani ieiunia Cereri feruntur
inſtituiſſe, M. Acilio Glabrione, P. Cornelio Scipione COSS. poſt victũ An
tiochum Syriæ regem. Reliquum eſſet ſanctiſsima tot noſtræ pietatis collegia
recenſere, quæ vt ſanctius atq; caſtius Deo famulentur, perpetuò ſibi carnium
vſu interdixêre: ſed quoniã hæc in omniũ oculis verſant, ſatisq; omnibus inno
tuêre, ijs nunc præteritis, ad reliqua Papyri ſignificata ſtylũ direxiſſe præſtiterit.

ANTIQVA PROGENIES.

CVm verò apud Ægyptios nihil eo cibo antiquius haberetur, factũ eſt vt
ſi progeniem antiquam deſcribere vellent, papyraceum faſcem pingerent: E
tametſi nobilitatis nullum inter ipſos diſcrimen habebatur, ſed omnes pariter
nobiles cenſebantur. Herbam verò illam magna veneratione ſuſceptam in ma
nus, quotieſcunq; dijs ſupplicaturi eſſent prætendebant, quòd è limo ſe quoq;
genitos profitebantur, atq; vnà cum ipſo caule ſe identidem eſſe paluſtria pro
pémodum animalia. Eoq; ſpectare videbatur præclarum Romanorum inſtitu
tum, qui multis in rebus, tum in ea præcipuè prudentes, cùm hominem re bene
geſta ſummis honoribus decorare inſtituiſſent, triũphales illos currus in tuni
ca Iouis decernebant, idq; ſapientiſsimè cauerant, vt ne ſupra modum inſoleſce
rent, à tergo eſſet qui, Hominẽ memento te eſſe, identidem ſucclamaret. ita Ter
tullianus. Sanè Plinius maximum eſſe dicit victoriæ ſignum, cùm herba tradit,
quia per eam ſe indicant eſſe de terra altrice, atq; humatione cedere. quamvis
Seruius eo carmine Virgiliano,

Et vitta comptos voluit prætendere ramos,

aliter ex Varronis Ætijs dare herbam exponat. Sanè Virgilius terream & ipſe
progeniem hominum agnouit, Lactantio ita verſum eius referente: F

Terrea progenies duris caput extulit aruis:

quod in vulgatis exemplaribus habetur Ferrea, id quod nihil ad ea primordia,
quæ Maro tangit. Tollenda tamen ex Lactantij codice verba ſunt illa, *procrea
ta ex lapidibus*, quæ quidem ex Seruij commentario, importunè ſunt eò tranſlata.
Sed vt ad Papyrũ reuertamur, vel ob eam, quam retulimus cauſam, vel ob hu
milem naturalemq; ortũ, vt Diodorus ait, vel quòd magis humidis quàm ſic
cis cibis victus humani conſtet alimonia, parem ſibi cum Papyro generationẽ
exiſtimabant.

SACERDOTIVM.

IPſos verò ſacerdotes ſuos huius nobilitatis gratia papyraceis calceis inſigni
bant, neq; eos ijs ex alia quapiam materia contextos ferre licebat, vſqueadeò
illa omnia euitabant, quæ vel minimam impuritatis ſuſpicionẽ afferre poſſent.
Hinc etiã apud Romanos noſtros, huius puritatis ergò, Flaminicis mortuæ
per ſe pecudis corio calceos aut ſoleas fieri nefas habebatur, ſed aut occiſæ alio
qui, vt illud Homericum, ἰφθίμους κταμένοιο, aut immolatę, quoniam hæc macta eſſent:
ſua verò morte extincta omnia, vetus illa ſuperſtitio funeſta eſſe decreuerat. At
qui

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A qui etiã Assertor noster præcepit Apostolis suis ne calceamenta pedibus inducerẽt: quod ita interpretatur Adamantius, vt ipsorũ pedes, qui ad annunciandã felicissimæ vitæ perpetuitatẽ properabant, omni carerent mortalitatis indicio. Nam & Moses cùm exiret è terra Ægypto, calceamenta ex mortuis pellibus induxerat, quibus veluti quadam mortalitate constrictus erat: cùm verò cœpit per virtutem proficere, & ad montem Dei conscendere, ibiq́ immortalibus ministrare mysterijs, tunc ei præcipit̃ vt lora calceamenti soluat, quia locus in quo consisteret, sanctus esset: hoc est, vt indicia mortalitatis, quæ in pelliceis calceis designatur, abijceret. Quantũ verò ad papyracea Ægyptiorũ calceamẽta pertinet, nonnulli nihil aliud inde quæsitum autumant, quàm puritatis argumentũ. Nam eadem de causa pietas nostra indumenta ex lino sacerdotibus imperauit, in quibus omniũ ferè gentium & nationum consensus fuit: & eo vestis genere Apollonius Tyaneus semper vsus est, quoniam illa vestis purior & syncerior videretur, quàm vestes ex lanarum aut vellerũ pollutione contextæ. Papyrus autem non tantùm calceis cõficiundis commoda, verùm & ad multa vtensilia va-
B sorum aptissima: quin & ad nauigia texenda, velaq́ & tegetes, necnon vestem stragulam, ad funes è libro cõficiendos: & nulla deniq́ herba sit, quę tot & tam varijs modis humano consulat vsui, & maiores pluresq́ afferat vtilitates.

DE FABA.

FAba Ægyptijs instar venerandi numinis fuit, tantæq́ religionis, vt eam neq́ sererent, neq́ comederent, quinetiam aspicere vererentur: quod Theon Grammaticus apud Plutarchum Symposiacis enarrat, & alij pleriq́ tradidêre.

IMPROFANABILE NVMEN.

PEr eam velo coopertam improfanabile numen intelligi volebant: quamvis Herodotus vulgi opinionem secutus, id ea de causa factitari solitum dicat, quòd impurum adeò legumen id existimarent, vt non tactu gustu've tantùm, verùm etiam visu profanum haberetur.

FVNVS LVCTVS'VE.

C NAm & apud Romanos faba inter funesta recensebatur, neq́ Diali fas erat eam tangere, neq́ quidẽ nominare, putabantq́ omnino ad mortuos pertinere: nam & lemuralibus iaciebatur laruis, & parentalibus adhibebatur sacrificijs: in flore enim eius luctus quædam inesse literæ videntur, vt Festus Pompeius attestatur. & quod ad parentalia pertinet, fabaciũ epulum in funeralibus ad nostra vsq́ tempora perseuerat. Sanè Varro ea de causa Flaminem ait ea non vesci, quòd in eius flore literæ illæ luctus indices inueniantur. Aliorum fuit opinio, mortuorum animas in fabis habitare: inde Pythagoras cùm percussores fugeret, & in aruum fabis consitum incidisset, quà tutus ei dabatur exitus, si se in eam segetem immisisset, ab inimicis potius trucidari, quàm fabas animarũ conceptacula conculcare maluit.

NEQVITIÆ FRÆNVM.

SVnt qui fabam eam velo coopertam nihil aliud sibi velle disputent, quàm amouendas à manibus oculisq́ nostris omnes nequitiæ causas, vt castiorem agamus vitam: eoq́ spectare Pythagoricum præceptum, vt à fabulo abstineamus. quam sententiam Empedocles ita pronunciauit:

Δειλοί πως δειλοὶ κυάμῳ ἀπὸ χεῖρας ἑλέσθαι·

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Ah miseri à fabulo miseri seducite dextras. D

Cyamon verò, vt inquit Gellius, multi fabam intelligi voluerunt, peritiores tamen pro testiculis accipiunt, quos ita opertè ac symbolicè Pythagoras appellarit, quia scilicet fabæ mollitudine sua, & ingenita quadam tumoris efficacia, humanæ genituræ vim suggerãt, atq; insuper facillimæ sint corruptionis, & denicq; testiculis ipsis forma quàm simillima. Idcirco Empedoclem versu illo, nõ à fabulo edendo, sed à rei Venereæ proluuio voluisse homines auertere, quibus veluti animi ergastulis liberati, possimus ingenio expeditiorem nauare operam.

NEGOTIA PVBLICA DECLINANDA.

SEdenim Plutarchus commentario de liberis instituendis, Aristotelem secutus, abstinendum ex hoc monet à tractandis rerumpub. muneribus, quòd in creandis magistratibus fabę calculorũ vice vsui essent: quem morem pleræq; ciuitates adhuc obtinẽt. Romani calculis vsi videnť, iisq; albis aut nigris, quorum niger in comitio funestum significabat, vt aliàs Romuli morti destinatus, sed nõ vsu obuenit. Aristoteles hinc opinatus est ciuiles administrationes à Pythagora improbatas, vt ex eius libro de Fabis Laërtius obseruauit, vsqueadeò E omnes aliorum dictata sententiasq; suis studijs accommodare contendunt. In Sudæ collectaneis, vbi prouerbium est, neq; fabas neq; allium comedendum, fuisse morem apud antiquos legitur, vt in iudicijs fabas esitarent, ne obdormiscerent: id hodie Romæ ludis testaceis ad moræ tædium leniendum, in lupinos aqua maceratos, vilisq; per gradus omnes à solis ludęis institoribus venditatos, conuersum est. Quòd verò allium admiscent adagio, notum est & allia & cæpe cibum esse militarem, dicterioq; nos admonitos, si tranquillam agere vitam velimus, neq; bellica neq; ciuilia negotia attingenda.

CASTIMONIA.

IDem tamen Plutarchus dictũ Problematibus aliter q; in educatione puerorum exponit: facere enim ad castimoniã leguminum abstinentiã docet, quòd eos qui sanctè & immaculatè viuere curãt, pura & tenuia corpora habere oportet, legumina verò maximè vires corporis corroborãt. Vnde institutũ vt Carnæ deæ, quam vitalibus humanis præesse veteres cõfinxerũt, pulte fabacia & larido sacrificaret, quòd eo ciborũ genere vires corporis egregiè roborent. Con- F statq; calẽdas Iunias ea de causa Fabarias vulgò vocitatas, quod sacrũ institutũ est à Iunio Bruto, à quo etiã mensi nomẽ. Eadem præterea tum ob ventositatẽ, tum ob plenioris cuiusdã nutrimẽti redũdantiã, plurima itidem purgatione indiget, atq; ita Venerẽ ciere perhibet. Atqui iubet Plato sic ad sonũ ꝓficisci corporibus affectis, vt nihil sit quod errorẽ animis perturbationẽq; afferat. Didymus Amphiaraũ ait primũ omniũ fabis abstinuisse, quòd is vaticinio per somnium vteret. impediũt em̃ aut obturbãt fabæ somnia: ex quo etiã Pythagoricis interdictũ putat, ait Cicero primo de Diuinatione, ne faba vescerent, quæ res habet inflationẽ magnã, ac perinde cibus is tranquillitati mentis vera quærẽtis omnino cõtrarius est. Idem Didymus ait, fabas corda eorum qui eis vescant hebetare: sed ea primùm de causa prohibitas à Pythagora suspicatur, quòd lugubres illæ literæ in earũ floribus obseruentur, de quibus suprà dictũ. Quantũ verò ad Ægyptios pertinet, deuitabãt illi ea omnia quę animã corpori pertinacius affigere possent, néve sensu voluptateq; inualescentibus eã profundius in corpus immergerẽt, vt Porphyrius attestat: idq; operã dabant impensissimã, vt nõ vitiorũ tantũ effectus, verũ & affectus ipsos radicitùs extirparẽt. Hac eadem de

cau-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A cauſa D. Ioannes Nazaræus locuſtis tantùm & agreſti melle toto vitę tempore nutritus, eo ſimplici tenuiq; cibo cõtentus, ne corpus ipſius craſsioribus pulmẽtis pinguefieret, & exquiſitarum dapum copia grauaretur. Huiuſmodi quippe naturæ corpora noſtra ſunt, vt eſcis ſuperfluis grauia reddantur, cumq; ita corpus aggrauatũ fuerit, animã quoq; ipſam, quæ per totũ diffuſa corpus, eius tentatur motibus, identidem onerari ſegnioremq; fieri neceſſe eſt. Nanq; vt Sammonicus poëta dictitare ſolitus, à comeſſationũ cruditate vitiato ſtomacho rectos à cerebro ſenſus auerti manifeſtũ eſt. Eſt & Plotini ſententia, qui ventri penitùs obediunt, periculum eſſe ne ſenticeſcãt. Sed vndénam verius ſententiã huiuſmodi cõquiramus, quàm à diuinis literis, vbi de craſsitudine animę tam multa traduntur? Illa nimirum à Deo verba emanarunt: Non permanebit ſpiritus meus in hominibus iſtis, quia caro ſunt. Porrò anima quæ peccat, craſsior efficitur, cõtrà verò virtute attenuari, graciliorq; reddi fertur, virtus ſiquidem quicquid in ea corporeum eſt, abſtergit & perimit, illaq; ſublata ita fæce, velut igne examinata purior efficitur. Quare Protogenis pictoris continentiã nunquã ſa-
B tis laudaueris, qui in Ialyſo pingendo parcè adeò & duriter vitam duxit, vt non niſi lupinis frigida maceratis victitarit, qui ſimul famem ſuſtinerent & ſitim, neque ſenſus nimia dulcedine obſtruerent. Dignus ille quidem propter quem Demetrius Rex Ialyſum ciuitatem, cùm ab ea parte ſola poſſet Rhodon capere, ne tabulas cremaret, non incenderit, dumq; picturæ parcit, victoriæ occaſionem amiſerit. Inuenies apud noſtræ pietatis proceres, & fabas, & legumina reliqua tantùm aqua macerata, in continentioris vitæ vſum ſumpta. Extat Eutychiani Pontificis ad Bæticos epiſtola, vbi legas, fabas tantùm, & vuas, & quædam huiuſcemodi ab Apoſtolis inſtituta, ſuper altare offerri ſolitas.

DE CICERE.

NEque illud eſt cõtra hieroglyphicam legem, ſi quis vel legumen, vel fructum aliquem nomini ſuo cõſonum, pro nomine ipſo vſurparit, lentem quippe pro Lentulo, fabam pro Fabio.

CICERO.

C FEcit enim idem Cicero, qui cùm poculum argenteum Dis eſſet dicaturus, prænomen ac nomen literis ſignauit: ſed pro Ciceronis, ciceris figuram inſculpſit, nihil veritus quòd iam id cognomenti verterat in cauillum, ad grauem vſq; amicorum expoſtulationẽ monentium, vt ad ludibriũ euitandum aliud ſibi cognomen adſciſceret, quod nunquam impetrare potuerunt. Cur enim ipſe leguminis honorati, maximéq; vtilis nuncupationẽ abhorreret, quod honeſtiſſimis familijs olim eſſet ſumma cum laude datum, vt quiſq; ſcilicet aliquod optimè genus ſereret? ita Piſo, Lentulus, Fabius vocabatur.

INCOLVMITAS.

SVnt qui per ciceris imaginem rerum indicent perennitatẽ, ſiquidẽ ciceri tantùm nullæ beſtiolę in horreis innaſcunt. quin etiam ad olerum incolumitatẽ excogitatũ ſit cicerem vnà ſeri, propterea quòd erucas eum arcere experimẽto compertum eſt.

ARIES.

AFiguræ verò ſimilitudine pro arietino capite ponitur, cui ferè nihil ſimilius videas, ſiue eius pecoris rictum, ſiue tortuoſam in eo cornuum reciprocationem cõtemplêre: vnde optimo eius generi nomen etiam arietino, vt Plinius tradit, idq; religio peruigilio ſolita eſt adhibere.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

MVNIFICENTIA. D

INuenies & inter Romanæ munificentiæ partis cicerum largitionem ab Ædilibus populo erogatam, cuius rei mentionem apud Ciceronem inuenias, vbi Quæstores magnificentius facere potuisse dicit, si quantum in cicere expensum est, in alijs, quæ rempublicam adiuuarent, insumptum esset. Vnde Horatius de largitionibus ambitiosis:

In cicere atq; faba bona tu perdasq; lupinis,
Lætus vt in circo spatiere, aut æneus vt stes
Nudus agris, nudus nummis insane paternis.

Quanquam rem omnem alij referunt ad suffragia, quę per legumina ferrentur. In Florentina ciuitate, vtpote antiquissima Romanorũ colonia vtrunq; obseruaui, fabis quippe ferri suffragia, & festo D. Præcursoris die, qui apud eos maximè omnium sanctus atq; venerabilis est, ciceres à popularibus in siliquis suis publicè tota vrbe perfunduntur, vt omnibus esitare volentibus vsui sint.

DE ARVNDINE. E

AD papyrum addere libuit arundinem, propterea quòd maximam cum ea originis habet similitudinem: vtraque enim palustris est, terrenoq; gaudet plurimùm limoso, multasq; & varias afferunt mortalibus vtilitates.

LITERÆ.

SVnt verò plures arundinis species, ac perinde diuersa significata: sed quemadmodum iuncus literas significabat, propterea quòd apud Ægyptios eo vterentur in scribendo, ita calamorum fasciculus, quibus nos vtimur, eadem ratione literas indicat: vt apud Persium,

Inq; manus chartæ nodosaq; venit arundo.

SAGITTÆ.

ALij calami sunt longioribus internodijs, læuore, proceritate, rectitudine, & soliditate præstantes: per hos sagittas innui, ob vsum, quem his cõficiendis præbent, poëtarum ferè omnium testimonijs comprobatur. F

RESIPISCENS.

QVoniam verò ex latioribus arundinibus fistulæ plurimùm fieri consueruunt, cicutis aliquot cera compactis, Ægyptij sacerdotes fistulę conditione considerata, per eam hominẽ mente olim captum, postmodũ tamen & mentem & rationem adeptũ, quiq; vitæ suæ modum imposuisset, significabant: inanis enim arundo mentis identidem vanitatẽ indicat, verùm vbi iuncta spiritusq; animata cõcentum harmonicis numeris reddere cœperit, rationis se quodammodo participem effectam ostendit. Ad hæc, tanta illi vis, vt furibundum hominem composita modulatione possit in meliorem sedatioremq; mentem restituere, cuius exemplum rei à Pythagora editum in omniũ iam ore versatur: neq; alia de causa Mercurio adsculpebatur, quem etiam harmoniæ inuẽtorem fuisse tradunt, nisi quòd proprium est caduceatoris munus, in diuersum abeuntes animos atq; dissonas voluntates, ad concordiam & concentum reuocare.

FRAGILITAS.

ALioqui arũdo humanę fragilitatis indiciũ habebat. Hinc illud apud Esaiã, Arundinẽ quassatam nõ confringes. quã sententiã acutissimus Scotus ita dilu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A dilucidat, vt ex eo debere nos miſeratione proſequi peccatores admoneat. Interdum & auxilium infirmum. Eſaias: Quid confidis in baculo iſto arundineo Ægyptio? cui ſi quis incubuerit, conquaſſabitur, & perforabit manum eius.

CALAMITAS.

AB eiuſdem calamitatis ſignificato illud etiam deducitur, vt per diffractas proſtratasq; arundines, ærumnæ, damna, iacturæ, & quæ miſeris mortalibus accidunt mala ſignificentur, vocabulo inde etiã apud Latinos facto, vt huiuſmodi incommoda calamitates appellentur.

INANITAS.

VVlgatiſsimum verò illud eſt, per arundinem inane aliquid ſignificare: cuius rei cauſa magis re ipſa patet, quàm verbis explicare neceſſe ſit. Illud minimè prętereundum, quòd arundo in Aſſertoris noſtri pro Rege ſalutati manũ tradita, myſteriũ fuit vani fragilisq; ſceptri, ſuper quod Gentes omnes prius innitebantur, de quo Eſaias XXXVI. Ezech. XXIX. Regum IIII. 18. Cõfidebamus enim in arundinea virga, vel Ægypti, uel Babylonis, vel cuiuſcũq; alterius
B principatus, qui Deo contraria ſentiret. Eum igitur calamum IESVS de manibus noſtris accepit, vt de illo triumphãs, pro vano & inani, infirmo fragilique baculo validiſsimũ firmiſsimũq; nobis ſceptrum cõpararet. Idem Aſſertor noſter ad inanitatem huiuſmodi reſpexit, vbi dixit: Nunquid ſpectatũ exiuiſtis arundinem vento agitatam? Pſalmo LXVIII legas: Extimula feras ex arundineto: feras aiunt interpretes, leones intelligendum, propterea quòd apud Ioben legitur, ſub omni arbore dormire leonem, iuxta quã denſent arundineta: eſſeq; leones illos rugientes, hoc eſt, dęmones, qui cubile ſibi ſternũt in arundineto: quippe inter eos homines dæmonem habitare, qui leues inaneſq; ſint, atq; etiam ſteriles, quos ſcilicet in petra firmare nequeas, vtpote qui vento vel leuiſsimo expoſiti, continuò huc & illuc agitentur diſsipenturq;. Deq; eadem inſtabilitate dictum Pſalmo altero ſupra LXXX. Vt arundinem vento expoſitam.

MENSVRA.

IN numo argenteo C. Mamilij, ab vna facie Mercurius cum pileo & caduceo, ab altera Mamilius ipſe cum arundine & cane, qui à pedibus illi allatrat. Su-
C pra canem literæ, LI. METN. quæ omnia magiſtratum eius indicant, qui limitibus metandis præfectus fuerit. Arundo enim propter internodia, quæ modò pedum, modò palmorum ſpeciem præ ſe quandam refert, menſuræ ſignum habetur. Canis fidei, quam præſtare debet is, qui eiuſmodi negocio pręficiatur. Et à tergo Mercurius concordiam oſtendit, quæ ex ipſa limitatione ſubſequi debeat. De arundine id inſuper animadvertendum eſt, in hanc vſq; diem aliquot Italiæ locis vſitatiſsimam menſuram pedum circiter ſenum vulgò Cannam vocitari. Id etiam animaduertas in literis numo impreſsis, METN. vbi figura T Græcæ literæ, pro TA poſita eſt.

SVRDITAS.

SVnt qui ſurditatem oſtendi velint per arundinis panniculam illam denſam, oblongam, teretem, grauem, villo vti ſericeo prædita, ac arctiſsimè conſtipatam: eius enim flos, ſiue potius floccus, ſi aurem intrauerit, exurdat: ideóque pleriſq; locis ſurdones vocitantur. Lanugines eas Latini pollulas appellarunt, ex quibus ſtrata fieri conſueuerunt, ſed quæ nihilo ſecius auribus noceant.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Sinapi.

DE SINAPI.

Sed iam quid ſibi Sinapis velit, inſpiciamus: quanquã, vt verũ fatear, eram partem hanc prętermiſſurus, quaſi ſuperfluam: quia poſtquam ſuper Sinapi ea collegerã, quæ noſtra præſtare poterat imbecillitas, venit in mentem mihi videre, ſi quid Theologi noſtri, præter, quos ſequimur, Gręcos, ea ſuper philoſophati eſſent, cùm ecce primo atq; ſecũdo ſtatim ſermone, qui Ambroſio attribuunt, comperi, & copioſe et eruditè, vtile ſalutiferumq; ex ſinapi condimentũ eſſe confectũ: quod quidem ſiue Ambroſij ſit, ſiue cuiuſquã alterius, dubitare cœpi meum hoc, extãte illo, & fatuũ & inſipidũ fortè omnibus appariturũ. Poſtea cùm me collegiſſem, & alia me condiendi ratione vſum animaduertiſſem, multasq; in domo Domini manſiones eſſe recordarer, & nullius generis vaſa in ea eſſe, quæ non alicui apta vſui eſſent, reſumpſi animũ, porrigente mihi manũ Origene, & pudenter, vt decebat, viridia hęc ingreſſus, alia quædam ſuper Sinapi, quæ Papyro tuo, clariſsime Beccadelle, ſubiungeres, tanquam ſpicilegus in vnum eundemq; manipulum congeſta colligaui. Sed illud præmonebo, ſinapin ab Ægyptiis poſitam me non inueniſſe. Sacras verò noſtrorum literas, Gręcorumq; veterum monumenta habere multa, quæ noſtra ex eo locupletare poſſunt hieroglyphica. Quare non temerè feciſſe viſus fuero, ſi huius quoq; graminis ſignificationes explicuero.

FOECVNDITAS.

PRæcipuum aũt eius eſt ſignificatũ, vt ex tenui admodũ principio lætiſsimæ ſit feracitatis indicium. Vnde illud Aſſertoris noſtri dictum, Si quis habeat fidem quantum eſt ſinapis granum vnum, iuſſu illius montes transferri, eáque omnia fieri, quę nullius conatu imaginationéve effici poſſe videant. Exiguũ eſt enim ſinapis ſemen, & puſillo illud corpore ſcribit Athenæus: id tamẽ fœcundę terræ demandatum, quam diligens & laborioſus agricola poliuerit, omnium olerum maximum euadit, demumq; abit in arborem vel volucribus ſuſtinendis idoneam. Talis quippe fœcunditas rerum ex antiquæ Theologiæ noſtręlectione feraciſsimè provenit, cuius quidem ſemina primo aſpectu puſilla admodum videnť, verùm vbi à perito agricola ſata fuerint, in immenſum coaleſcunt, augenturq; in arborem, in ramos, et in virgulta vndequaq; prorũpentia, in quibus aues cœli congregentur, vt in ſacris habetur inſtitutionibus. Aues igitur, hoc eſt, diſputatores, quod interpretatur Adamantius, quippe Rhetores, qui velut aues cœli leuibus pennis, verborum duntaxat elegantium nitore freti, diſciplinarum excelſa prius ſectari, & ardua quæq; appetere videbantur. Pennata enim Homero verba. Et per bracteatas argento columbæ pennas, ſermones Dei Theologi aiunt intelligendos. Huiuſmodi igitur Rhetorum alites, ſimulac noſtram in ſinapin inciderint, ipſis denicq; rationibus, & rei ipſius veritate allectæ, non ingratam ſibi ſedem in ea delegerunt. Ex cuius quidem ramis nõ admodum delicatè frondeſcentibus, vi tamen ſua conſiſtentibus, nullus fortè loquendi decor, ſed optimæ vitæ tantùm ratio, quæ ſola ſit appetenda decerpiť. Quanquam Heſychius aues loco hoc Euangelico accipi contendit pro hominibus contemplationi deditis, qui ſi terrena aliqua tractare neceſſe habuerint, hoc eſt, ſi ſuper ſinapis ramo quieſcere contigerit, paulò pòſt tamen volatu repetito, non ignauiter in ſublime tollantur.

INTEL-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A INTELLECTVS EFFICACIA.

INdicat verò ſemen ipſum (vt nos quoq; de puteo noſtro aliquid hauriamus) magnam altiſsimi intellectus efficaciã, quæ ſub exili ac propemodum cõtemptibili ſemine lectionis, vt multi putant, etiam fatuæ, deliteſcebat. Nam ſimulac ſemen id ori ingeſtum eſt, ac mandi cœptũ, acutiſsimi vi ſaporis os omne incendit, omnemq; reliquorũ ciborũ fatuitatem temperat, condimẽtumq; omne, cui admixtũ fuerit, mirificè cõmendat, commanducatũ pituitã capitis purgat, perq; os egerit. Sic ſacra lectio grauedinẽ intellectus emendat, abſtergitq;, vt purificatus per os, quippe per doctorũ verba, diuina poſsit myſteria deguſtare. Nam, vt ait Horatius,

Nemo adeò ferus eſt, vt non miteſcere poſsit,
Si modò culturæ patientem commodet aurem.

Sed quid indigemus Horatio? cùm Dominus noſter dicat, Scrutamini Scripturas: quas ne faſtidiamus, vtpote quæ nonnullis guſtu aſperiores videantur (fuerunt enim qui dicerent, Durus eſt hic ſermo) ſinapis huius condimentum efficiet. At lachrymas ciet, quod illi obiicit Poëta quidam, dicens:

Séq; laceſſenti fletum factura ſinapis.

B Sed ô dulces lachrymas, nulla ſalſuginis amaritudine vitiatas. O amœniſsimã lachrymarum vallem, ô iucundas, ô amabiles, ô ſemper appetendas lachrymas, ſi quis ita ſit felix, vt lectulum vbiq; ſuum lachrymis irroret, eas inſtar panis ducat, & ad ſurrectæ Crucis conſpectum, confixiq; in ea Seruatoris noſtri lachrymulam ſaltem vnam aliquam expreſſerit, quam videat Dominus erumpentem. Quid verò ſi vberiores fuerint, & donec omnis totius corporis inareſcat humor, emanare non deſinant? Quicunq; enim ita ſeminarit in lachrymis, lætiſsimam frugem poſtmodum eſt in exultatione demeſſurus. At inde nomen ſinapis habet, quòd olfactu luminibus officiat. Nam etymon illi παρὰ τὸ σίνεσθαι τὰς ὄψεις, vt medicorum tradit diſciplina. Vnde acrem, & incommodam eius naturã inceſsit Græcus Athenæus. Fac olus id infeſtum oculis, & pernicioſum: noſtrum, quod ex agro Domini colligimus, cor in primis exhilarat, cerebrũ illuſtrat, oculos aperit, vt videant ſicut Agar fontẽ aquæ viuæ: paulatim lenit, & ad ambroſiã vereq; cœleſtis cibi guſtum reddit idoneum: faucium aſperitatem emollit, vt nullius vnquam vuæ afficiatur incommodo. Prodeſt etiam ſine ficu adhibitum
C auribus, vt illæ angelicæ etiam fiant harmoniæ capaces. Alopecias emendat, omnemq; prũritum extinguit, vt nullo prorſus vitio contaminatum corpus offerre Deo properemus. Contra lepras inungitur. Quid enim aliud lepra in ſacris monumentis, quàm vitiorum ſordes, malæq; conſuetudinis contagiones?

FIRMITAS DOCTRINÆ.

QVid autem illud, quòd ſemel ſatum difficulter extirpari poteſt? Nam ſemina ſimulac decidêre, haud ita multò pòſt & virent, & feraciſsimè pullulant: vnde doctrinæ ſtabilitatem, & propagationem ex eo poſſumus interpretari. Nam qui ſemel noſtræ huius ſinapis ſuauitatem guſtare cœperit, ab ea nũquam amplius, tanquã Vlyſsis comites à loto, auelli poterit. Pullulabit in corde quotidie caulis amœniſsimus, totaq; ſpiritus conceptacula ſeminibus his cõfarcientur, neq; hunc proculcabit lupus, aut vrſus, aut rugiens leo: non effrenis equus, non taurus ferox, non doloſa vulpes in pabulum abſumet: non frigus aduret, non æſtus deſiccabit, non aratrum denique contundet: virebit in dies magis, & ad procellas & conculcationes omnium tanquam inſuperabile crocum lætius proveniet.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Sinapi.

EXPERGEFACTIO.

ADhæc ſinapis expergefactum ac minimè ſomno grauatum ſignificat intellectum: ſiquidem terreſtris illa contra lethargos, deraſo prius capite, illinitur. Noſter hic ſinapiſmus deraſo circumciſoq; cordi contra huiuſmodi morbum admouetur. Quid enim aliud lethargus eſt, niſi ſomnus inexpugnabilis? Atqui quotidie vt vigilemus, vt Deo preces allegemus, ſuaui huius noſtri pungimur acrimonia. Guſtu eius ſcimus quando hora eſt de ſomno ſurgere, ne grauati eo, longæ ſcilicet deſidiæ indormientes, obtorpeamus ignauiter. Non galli cantu, non æris tinnuli ſtrepitu, nõ vllius ortu ſideris indigemus, vt mane, ſed planè mane excitati corpus ſtrato corripiamus, atq; tunc, & in dies ſepties laudes Deo concinamus. D

SVBLIMIVM APPETITOR.

QVid verò quòd per ſinapis ramuſculum, quem quis ore decerpat, mentem & cogitationem in ſublime ſeſe attollentem accipimus? propter præſentaneam excitandi virtutem, quam in eo ſemine Pythagoras maximè omnium admirabatur, qui vix illius terreſtris folia deguſtauerat, præcipuo tamen vnum illud amore proſequebatur, quòd vim eius in ſublime ferri conſpiciebat, perinde ac ſi in cœlum niteretur, cùm per nares in cerebrũ penetraret, omniaq; hinc purgatiora, & ad viſum mentis vegetiora fieri aſſeueraret. Maximè itaq; ſtudendũ, vt cibos omnes oleris huius intinguamus pulmentario, cùm præſertim modico eius in ollam iniecto, legumina omnia, vt Democritus ait, facillimè decoquantur. Agitè igitur, agitè ferculis omnibus, tam æſtate quàm hyeme, tam mane quàm veſperi, vel grana, uel ſuccum eius admiſceamus. Vtuntur hoc libenter probi omnes, hoc Pontificiis cœnis adhibuit aſsiduè Clemens VII. Nulla enim vnquã vel publica vel priuata cœna eſt ab eo inſtituta, quin noſtræ huius ſinapis agricolæ politoresq; plenis adſtarent calathiſcis: iucundumq; inter eos certamen oriretur, quis eorum id melius vel ſerere, vel condire didiciſſet. Idem nobis faciundum, vt noſter exemplum nobis Pontifex dedit, vt ita nos neq; fames occupet, neq; ſitis etiam moleſtet: ſupra enim nectar, ſupra omnem, quod aiunt, ambroſiam cibus hic, & melle & fauo ſuauior, mortalibus ad vitam eſt omnibus profuturus. E F

FRANCISCO FANTONO BIDIZOIENSI,

MEDICO SALODIANO, DE IIS QVÆ PER CÆPE & Hortenſia quædam alia ſignificantur,

EX SACRIS ÆGYPTIORVM LITERIS,

PIERIVS VALERIANVS.

QVantum riſurus ſis, Fantone doctiſſime, ſuper apophoreto noſtro, non ſum neſcius, quippe qui odoratiſſima ſuauiſſimáq; citria, Salodiana ſcilicet, quibus nuſquam precioſiora naſcuntur, à te dono acceperim: ego contrà Cæpe, alliúmq;, tam olida, tam inſuauia tibi & Medico Salodiano redonare cogitarim, reliquorúmq; olerum corbes, quorũ tu iſtic vel hortos integros vno aſſe comparare poſſis. Sed quid facias? non eadem ſunt omnibus ingenia. Attamen ſi quanti hæc, qualiacunq; ſint, mihi ſteterint noueris, fortè non ita vilia eſſe dona æſtimabis. Non enim cœlo noſtro hæc naſcuntur, ſed ex Aegypto intima hucvſq; magno portorio transferuntur. Neq; ſperandũ vt hîc ſata his ſimilia renaſcantur, quia talia ſunt, vt in alieno ſolo ſemina corrumpantur, vel omnino degenerent. Dices: At

malo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A *malo ego noſtratia, ſapores quorum & cognouimus, & quibus apta condimentis ſint, toties experti ſumus. Sed vide ne fallaris, priuſquàm noſtrorum experimentũ facias. Memineris Aegyptios olim & doctrina, & ingenio plurimũ claruiſſe, neq; temerè ex tota Græcia viros ſummos doctrinæ nomine ad eos tranſmeaſſe, cùm tamen ij cæpe tanti facerent, vt id numinis loco coluerint: quod à tam celebri natione factum nos minimè ridiculum exiſtimare debeamus. Vtcunq; autem, ne hîc totam Commentarij rationem alieno loco explicandam ſuſcipiam, ex ipſo omnia loco ſuo videnda tibi propoſui, quorũ multa licet antiquitate iam obſoleuerint, ſolent tamen vel eruditis aliquam afferre delectationem, quæ veteres quomodocunq; tradiderint, propterea quòd exquiſitioribus iuniorum inuentis magis ex comparatione gaudere conſueuerimus.*

DE CAEPE.

OLera igitur & ſagminea quædã collecturus, ordiar à Cępe, propterea quòd inter herbarum, bulborum, caudicum, furculorumq; genera memoriam ſibi primam cæpe apud Ægyptios vendicauit: quin etiam inter hortenſia eorũ numina principatum prorſus obtinuit.

B

LVNA.

EA enim tota lunaris eſt: cumq; nullum apud nationem eã numen veſaniore cultu habitum fuerit quàm Luna ipſa, in vnius Lunæ honorem cæpe colue runt. Nam vt taceam quòd ea diſſecta multiplicem Lunæ ipſius effigiẽ, & quas Græci φάσεις nuncupant, omnes oſtentat, ſiue ea curuata in cornua, ſiue æqua portione diuiſa, ſiue protuberet, ſiue quotidiana facie varia ſinueẽ, nunc immenſa ſit orbe pleno, ac repentè nulla. Habet autẽ cępe hoc peculiare, quod Plutarchus quarto in Heſiodum Cõmentario tradit, vt reuireſcat & cõgerminet decedente paulatimq; deficiente Luna, contrà autem inareſcat adoleſcente, quaſi ipſa pro alimẽto corpus exponat ſuum. Quamvis rem lõgè aliter acceperint Peluſiotæ, qui cæpe profanum adeò exiſtimarint, vt cibum eius pollutũ eſſe crediderint, ideoq; menſis inferri vetuerint, propterea quòd ſolum olerũ omniũ contra Lunæ aucta atq; damna vices minuendi & augendi habeat cõtrarias. Quòd verò cibus tam acris tamq; vehemens in menſarũ etiam delicias venerit, Socrates apud Xenophontẽ Philoſophorũ ſympoſio, bellatorũ vires acriter eam exci
C tare dicit, & eius eſu vino commendationẽ augeri, ibidẽ legas. Laudat eas etiã quiſquis ille eſt Apitius, quòd ad omnia cõdimenta optima ſit & idonea. Quan quã Morus ille Florentinus, cognomento Nobilis, paraſitorum omnium, quot ſunt, quotq; fuerunt, feſtiuiſsimus, cùm cæpas Pontificiis Leonis X cœnis auidius appeti, trucidariq; indigniſsimè ferret, aſpera declamatione contra oleris eiuſmodi eſitationẽ invehi ſolitus eſt, impios, impuros, inteſtabiles eos omnes dictitare atq; reprehẽdere, qui humanũ corpus tã puro elementorũ cãdore mũditiaq; compactũ ab optimo maximo numine, dignitate, facieq; ſibi perq; ſimili fabre factũ, quod idẽ ipſe rerũ opifex ſpiritu afflaſſet ſuo, flãmeisq; ſtellarũ ſcintillis animaſſet, iſti per ſpurciſsimũ cęparũ alliive cibũ, maleolenti & vſqueadeò fœtido putore cõtaminare, fęce tam ſordida, tam profana polluere, ipſius demũ ſanctioris animalis animã reddere diis hominibusq; abominabilẽ cõniterent.

PROFANVM.

SEd vt ad Ægyptiaca noſtra revertamur, alia inſuper afferẽt cauſa, cur profanũ hoc apud aliquos olus haberẽt: ſed ea fabuloſa, atq; ex vulgo ſumpta, forſitan à calũniatoribus in eius gentis irriſionẽ excogitata. Aiunt enim cępis ideo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

non veſci Ægyptios, quia Dictys Iſidis alũnus, dum has in Nili ripa enatas auel D
lere conaret, in amnẽ decidiſſet, extinctusq; hac inde ſit memoria coli cœptus, vt olus id, quaſi necis patratæ cauſa, profanum haberetur. Alĳ rem in religionẽ convertêre, quòd numen vltione ea ſeſe improfanabile eſſe commonſtrarit.

LACHRYMÆ.

ID non omiſerim, apud quoſdam cæpe lachrymarum hieroglyphicum fuiſſe, eaq; de cauſa imperatum eſſe à Biante philoſopho Alyatti Regi eum ad amicitiæ ſuæ fructũ amicè benevoleq; accerſenti, vt cæpe veſceretur. Ita enim tetricum eius philoſophi dictum ferunt: ἐγὼ ἀλυσκάζω κλαύσω κρόμμυα ἐσθίσας. Nam quòd cæpe oculos acriter mordeant, lachrymasq; vel ſola contrectatione cieant, omnibus exploratum: apteq; Columella lachrymoſam eam vocat. Iam & Dionyſius apud Ariſtophanem interrogatus, cur ita fleret, cæpe olfacere ſe reſpondit, & ea de cauſa κρόμμυον Græcis dicitur, ὅτι κόρας μύει τὰς ἐσθιόντας, quòd comedentes iubeat oculorum pupillas occludere. Dantur verò remedio contra caliginẽ oculorum, quòd eam vel olfactu purgent.

PER INIMICITIAS ILLVSTRATVS.

SI quis verò velit quempiam indicare, qui ex inimicorum obtrectationibus B
& iniuriis creuerit, longeq; illuſtrior atq; potentior euaſerit, quo aduerſaria magis vis in eum incubuerit, pro hieroglyphico ſurculum roſæ flore prędítum, emergentem è cæpe figurabit. Experimento ſiquidem comprobatum eſt, roſas violasq; iuxta cępe vel allium ſatas, fragrantiores fieri: ita vnius fœtorem ad alterius beneolentiam conferre. Tangit rem Plutarchus, vbi ea recenſet commoda & vtilitates, quas conſequi poſſumus ex ſuſceptis inimicitiis: fieri quippe nos vigilantiores ad vitia declinãda, & ad virtutem capeſſendam ardentiores, atque in his omnibus maiori conatu laborare, vt quæ veram gloriam paritura ſint, omni ſtudio ſolicitudineq; complectamur.

ALLIVM.

MILITIA.

NUm tantùm ex allio hieroglyphicum inueni, vt per id militiam intelligamus, propterea quòd & allium & cæpe cibum eſſe militarem conſtat. Atq; hinc prouerbiũ apud Sudam, neq; alliũ, neq; fabas eſi- F
tandas, iis qui tranquillum ſibi vitæ ſtatum propoſuêre: per ſummotum allium, bellica negocia dimittenda: per fabas, ciuilia non attingenda, quæ latius in Fabę Cõmentario explicuimus. Sed quod ad militarem cibum attinet, Ariſtophanes, Equitibus, milites memorat, qui coëmptis alliis & cæpis naues inſcendiſſent. Et chorus iam antea Alantopolam incitans dixerat, Vt inalliatus ſtrenuè magis pugnes. Neque rem tantùm bellicam adiuuat allium, ſed ruſticæ etiam opem affert. Siquidem, vt Africanus ait, oleum in quo allium contritum fuerit, mirè prodeſt vitibus eo obvnctis, ne pediculos gignant: & abſq; oleo tritum oblitumq; arborum truncis, ne ab erucis infeſtentur, opitulatur.

RAPVM. SOL.

APud Ægyptios ſacerdotes veluti cæpe Lunæ, ita rapum Solis erat hieroglyphicũ, numinibusq; alterum, & alterum ſuis dedicabantur: corpus enim rapi ſolidũ, immutabilẽ Solis effigiem refert: veluti cæpæ, vti dicebamus, multiplicitas illa tam multiformis tunicarum, Lunæ varietates oſtendit. Sanè autores ſunt rapum è plumbo dicatum olim fuiſſe

in

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A in templo Apollinis Delphici, quod Phœbei corporis ſoliditatem oſtenderet.

FVNGVS.

TT fungus neſcio quid ſapit hieroglyphicum, qui tametſi apud Ægyptios, quos ſequimur, nuſquam apparet, apud Græcos tamen & Latinos non illepido celebratur ſignificato.

REPENTE' QVID ET INSPERATO' FACTVM.

NAm id præcipuum fuit, eſtq; adhuc apud omnes hieroglyphicum fungi, vt quotiens noui aliquid præter expectationem repentè factũ apparuerit, fungum id dictitemus. Poëtas quippe funginos, oratores, hiſtoricos, philoſophos, Iuriſconſultos vnius tridui ſtudio autoritatẽ indeptos, et quę plurima ſub Leone X. P. M. miracula vidimus, nocte vna præſtantes aliquot, tanquã in Parnaſo ſomniaſſent, haberi cœptos, eoq; proceſſum temeritatis, vt ex iis nonnulli milites etiam ſibi compararint, qui non applaudentibus mortem minitarentur:

At rerum natura parens nil edere magnum,
B *Spectandúmq; ſolet, longo niſi tempore adultum.*
Ipſa etiam maiora ſuos animalia partus
Iuſſa diu geſtare, decem bos Luca per annos
Parturit, ingentem prolem paritura, niténtq;
Dentis ebur, decora ampla virũm, decora ampla Deorum.

Sed vt ad funginos revertamur, proverbiũ eſt, quod de re ſubitaria & inſperata fertur in primis, nocte vna fungum naſci. Quare apud Dionem legas, Traiani vita, fungum quendam magnum in Decebalis caſtris à barbaris circumlatũ, Latinis etiam literis inſcriptum. Literas non ponit autor, ſed ex iis quæ ſubſecuta ſunt, manifeſtè percipitur, admonitionis aliquid id fuiſſe, cauendum ſcilicet Traiano, ne ſe tantis támq; ferocibus copiis committeret: repentè enim oriri ſolere, quod nemo vnus vnquam expectaſſet. Quod vt exiſtimem id admonet, quòd in eo exercitu vociferationes etiam exaudiebantur à Buris præcipuè, atq; aliis gentibus cum Romanis ſocietate coniunctis, Traianum ad pacem hortantibus, & vt ſaluis rebus retrò domum abiret admonentibus.

C

FATVITAS.

APud Plautum, Bacchidibus, fungus fatuitatis, & ſtupidæ admodum credulitatis hieroglyphicum eſt:

Adeon' me fuiſſe fungum, vt illi crederem?

Quod quidem ſignificatum Nicobolus eadẽ fabula manifeſtius declarat, dum ſe omnes quicunq; vbivbi ſunt, qui fuêre, quíq; futuri ſunt poſthac ſtulti, ſtolidi, fatui, fungi, bardi, buccones, blenni, anteire longè ſtultitia & indoctis moribus profitetur. Et prius de re nihili Chryſalus:

Tanti eſt, quanti eſt fungus putridus.

DE CVCVRBITA.

CVcurbitam apud Ægyptios non inueni in ſuas literas receptã, apud alios tamen in hoc genere minimè præteritam.

SPES INANES.

NAm apud Onirocritas cucurbita ſpes inanes præſagit, vtpote quę cùm ventricoſam admodum ſpeciem prę ſe ferat, multumq; identidem nu-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

trimenti polliceri videatur, illud tamen & tenue, & niſi condimento aliquo iu- D
uetur, egregiè fatuum eſt.

SALVBRITAS.

NEq; tamen cucurbitæ fautores deſunt, vt quĩ pro ſalubritate poni eam con tendunt, anſa, vt puto, capta ex prouerbio, κολοκύθης ὑγιέστερ, quod ex Epi charmo ſumptum memorat Athenæus.

DE PAPAVERE.

PApauer nonnulli inter ſegetes enumerãt, propterea quòd Maro id Ce reale dixerit: quaſi non & olera, & edulia omnia terra naſcentia, Cereris eſſe munera cognoſcant. Ab hac igit parte ſignificata eius exordiemur.

CERES.

PApauer quidem Cererem, atqueadeò terram omnẽ humano cõmercio ha bitatam, hieroglyphico ſuo referebat: neq; quidem hoc vna tantùm de cau ſa: orbicularis enim figura eius perinde ac terræ, protuberat vndecunque, con uallibus quibuſdam veluti ſubſidentibus, montium quodammodo iugorumq; E ſpecie, locorumq; reductorum effigie: interiora denicq; folliculis quibuſdam di ſtincta gerit, veluti etiam nationes hominum & fluuiis, & montibus, et vrbibus diſpertiuntur. Innumera præter hæc includit ſemina, eſt & hoc terræ benignæ proprium. Neq; quidem hoc cibũ, niſi concutiatur, obtundatur, & ventiletur, emittit: neq; terra, niſi exaretur, ſarriat, vertatur, obteratur, multisq; modis excu tiatur agiteturq;, quicquam proficit.

IVSTITIA.

PRopter verò receptacula equis inter ſe interuallis diſgregata, iuſtitiam, ac le gumlationem, quæ Cereri attribuuntur in primis, hieroglyphicè common ſtrat: eaq; de cauſa dea ipſa & legifera, & iuſtitiæ autor appellata eſt: ſiue, vt arbi trantur quidam, propterea quòd ſementia penes ſe depoſita magno cũ fœnore reddere conſuerit. Sanè Virgilius & his & quæ ſuperius dicta ſunt conſidera- ratis, non immeritò Cereale papauer appellauit. Sunt qui nihil, quod ad erudi tionem faciat, inueſtigantes, Cereale papauer à Poëta dictum autument, quòd Cererem in Proſerpina filia conquirenda cibos ſibi ex papauere confeciſſe tra dant, quaſi per ſomnium ea fuerit inueſtiganda, quæ meræ ſunt nugæ. F

VENVS.

APud Sicyonios Venus, vt autor eſt Pauſanias, cum papauere in altera ex manibus contento figurabatur, quod dubio procul ad ſeminij copiam re ferendum eſt. Nam quantum ad amorem pertinet, in altera manu malum habe batur, quo de Cõmentario ſuo dictum. Erat verò eius deæ ſtatua auro boreq; fabrefacta, in ſummo cuius vertice poculum inſidebat: quod hieroglyphicum eò ſpectat, quòd maritum Græci, vel dicere velimus amatorem, potionis nomi ne nuncupabant: πόσις enim vtriuſq; nomen, & πόθος Platoni amor.

AMOR.

NImirum autem papauer florens amoris indicium habetur apud ſortilegos, cuius quidem folium qui amoris periculum facere volunt, pugno ſuper ponũt, alteraq; paſſa manu illud allidentes, ex crepitu coniiciunt quod quære bant. Explorant enim, an amantes redamentur: nam quo clamoſius inſonuerit, eo ſe magis amari putant: quòd ſi ſonus oblanguerit, contemptui ſe habitos ar bitrantur: cuius rei tum alibi, tum eo loco meminit Theocritus:

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A οὐδὲ τὸ τῆλέφιλον ποτὶ μαξάμενος πλατάγησεν, ἀλλ' αὔτως ἀπαλῷ ποτὶ πάχεϊ ἐξαμαράνθη·
quod vno dici poteſt verſu: *Nec ſupercuſſo crepuere papauera pugno.*

GENTES.

HVmani verò generis hieroglyphicum præ ſe ferre videtur, non ex iis tantùm quæ ſuperius de granorum diſſepimentis dicta ſunt, ſed ex eo etiam conſtat, quòd compitalibus, quæ in compitis Laræ, ſiue Larundæ, vel Maniæ Larum matri fiebant, humana capita ſacrificabantur. Sed Iunius Brutus conſul ſacrificij genus abominabile & abhorrendum, ſuppoſitis puerorum loco, allij papaueriſq; capitibus, celebrandum inſtituit.

CAPITA.

ESt enim illud haud obſcurum papaueris ſignificatũ, vt omnino capitis hieroglyphicum habeatur, adeò nullus olerum fœtus inſigniore capitis honore conſpicuus eſt: fortè vaſtior fructus cinaræ, ſed aut ſpinarum, aut integumentorum, quibus confertim circumuallatur, aſperitate horridior, cùm papaueris & læuore delicatus, & Regia corona redimitus, maieſtatem quandam præ ſe ferat. Iam & apud interpretes Theocriti μήκων λέγεται ἡ κεφαλή. Sed mihi videtur lo-
B cus potius ex hiſtoria deſumptus, vbi Tarquinius cognomento Superbus, per hortum inambulans, nullo reſponſo dato ei nuncio quẽ Sextus eius filius, quid ſibi agendum in Gabios eſſet ſciſcitatũ miſerat, tantùm baculo eminentiora papauerum capita decutiebat. Ex quo Sextus intellexit, proceres populi paulatim ſummouendos. Sed hoc vetus fuit Corinthiorum exemplum, à quibus oriundi Tarquinij. Siquidem ferunt Periandrum, qui Corinthi tyrannidem exercuit, cùm per fidum nuncium Thraſybulum Mileſium conſuluiſſet, quanam arte, quáve vi ſibi principatũ ſtabilire poſſet, nullum ab eo reſponſum accepiſſe: vidiſſe enim ſe tantum nuncius memorabat, eum in campum triticeæ ſegetis ingreſſum, eminentiores ſpicas baculo decuſsiſſe, atque ita Periandrum inſtructum, capitibus ciuitatis cæde & exilio ſublatis, tyrannidem occupaſſe.

DE VERBENA.

CApitis, q̃d in papauere eſt, ſignificatũ, verbenę reminiſci facit, in qua de capite identidẽ nõ incurioſa & nunc eſt, & olim fuit inueſtigatio.

CAPITA DEORVM.

C VErbenarum faſciculi puluinaribus dicati, Deos apud veteres ſignificabãt. Struppos eos vocitabant. Erat verò mos olim dona eiuſmodi Deorum capita nuncupare. Sanè apud Tuſculanos faſciculus, vel corona herbacea impoſita puluinari Caſtoris, ſtruppum vocabatur. Alij ſtruppum idem quod ſtrophium intellexerunt. Vnde apud Faliſcos ſtruppearia nuncupabãtur feſta, quibus ambulabant coronati. Atteius Philologus Græcum eſſe vocabulum ſtruppum putat, quippe στρόφιον, & inſigne fuiſſe, quod ſacerdotes in capite ornando geſtarent, ſiue ea corona eſſet, ſiue aliud geſtaminis pro corona: de quo videndus Feſtus, ſed in codicibus emendatis.

DIVI PRÆCVRSORIS CAPVT.

NOn temerè verò in noſtram vſq; diem mos pleriſq; Italiæ ciuitatibus perdurauit, vnã è verbenis ſpeciem, eãq; & grandiorem & odoratiorem in D. Ioannis Pręcurſoris memoriã celebrare. Herba enim ea lato folio eſt, criſpatoq;, aſpera admodum lanugine, coloris cineritij, multis ſciſſuris corrugato, acutiſſimi odoris ac periucundi, caule prealto, ramoſo, quadrangulari, puniceis floribus ad bugloſſæ propémodum ſimilitudinẽ condenſatis, intra quorum calices

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

grana quatuor ſingulis, veluti panici papaueriſve reperiunt, quibus excuſsis pe D
diculo pars adiuncta remanet, quaſi quædam macilenti capitis effigies, idq; D. Ioannis caput vulgus dictitat, herbamq; eius nomini dicatam, non ſine pietatis oſtentatione puluinaribus imponit, eademq; priuatarũ ędium ianuas parietéſque ornat, tanquam amuletum ſit minimè contemnendum. Nec me latet verbenas pro quibuſcunq; ſagminibus in ſacris acceptas, & coronationũ ritibus herbas quaſcunq; è Capitolio decerptas, pro verbenis habitas: ipſam autem verbenam multis à Dioſcoride nominibus appellatam, & quæ ſuper ea plurimi ætate noſtra conſcripſere, quæ hîc repetere ſuperfluum eſſet.

NOVA NVPTA.

QVi verò puellam pingũt verbenam ſub amiculum occultantẽ, hieroglyphicum huiuſmodi nouam nuptam ſignificare tradunt. Siquidem mos erat nuptiarum ſacro faciendo, vt noua nupta corollam de verbenæ floribus à ſe lectis ſub amiculo geſtaret. Sunt & alij verbenæ ſiue verbenacæ, vſus, aliis atq; aliis antiquorum cæremoniis, magicis etiam eluſionibus accommodati: ſed nos ea tantùm delibamus, quæ ad alicuius hieroglyphici ſignificationem pertinent.

DE FILICE. E

VOLATVS.

FIlix quoniã Struthiocameli pennis aſsimilatur, ſunt qui volatũ per herbam eam figurare cœperint, quod mihi non vſquequaq; approbatur. Nam licet vnaquæq; penna volatus hieroglyphicũ ſit, inſtrumentumq; eius rei proprium, cùm tamen manifeſtum ſit Struthiocamelũ ex omnibus alitib. vnũ, ob vaſti corporis molẽ, vix poſſe ſeſe humo attollere, alis verò vti ad curſum tantũ adiuuandũ, congruũ mihi non videt ab eo ſignificatũ id deſumere, quod ipſe ſibi natura repugnante præſtare minimè poſſit. Sed de Struthiocamelo ſatis inter alitũ ſignificata. Id de filice proditum, non Struthiocameli tantũ cauſa herbam eam Pteryga vocari à Græcis, ſed quòd in vniuerſum foliũ eius ſit pennis alitũ ſimile: de quo & Dioſcorides & alij plura.

SECVRITAS.

MAgis aũt placet illud quòd ſecuritatẽ per filicis hieroglyphicũ indicari quidam memoriæ prodiderũt, propterea quòd eius herbæ odor ſerpentes fugat, animantiũ quippe genus omnino pernicioſum: eaq; præcipuè de cauſa ruſtici eiuſmodi foliis grabatos ſuos farcire conſueſſe, vt interpretes Theocriti tradiderunt. F

ODIA CAPITALIA.

ID etiã eſt filicis hieroglyphicũ, vt arundini adalligata capitales indicet inimicitias: adeò emm inter ſe diſsidẽt, vt altera alterã enecet, coronę modo circundu cta, vulneribusq; alterius ſtirpe factis, cõtuſa altera & impoſita efficaciſsimè me deatur. De quibus ita Celſus: Peſsima ex ſurculis arundo eſt, quia aſpera: eadẽq; offenſa etiã in filice eſt, ſed vſu cognitũ eſt, vtrãq; aduerſus alterã medicamẽtum eſſe, ſi cõtrita ſuperimponat. De diſſenſione ita Plinius: Filices aiunt nõ renaſci arundine ſectas, aut exaratas arundine vomeri impoſita: ſimiliter & arundinem exarari vomeri impoſita filice prȩcipiunt. Quod verò ad ſupradictam pertinet medicinam, apud eundem lib. XXIIII. cap. XI. eadem quæ Celſus tradit, legas.

DE ABSINTHIO.

QVid ſibi vellet Abſinthium de fauo mellis enatum, in Apis Commentario Lucretianum ſecuti carmen indicauimus: nunc quid ſimplex ſibi velit, exponamus.

SALV-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

SALVTIFERA CASTIGATIO.

SIgnificat enim graminis huius hieroglyphicum obiurgationẽ, quæ cuipiã ſalutẽ attulerit, qua ſcilicet increpitus qui tota aberrabat via, prolapſus in ſcelerũ voraginẽ, in meliorẽ mox regreſſus ſemitã, abiectis à ſe vitiis, vitã inde degat inculpabilem. Amariſsimum eſt enim abſinthiũ guſtu, perinde ac obiurgationes vnicuiq; videntur acerbę, ſed ſi hauſtũ non reuomatur, omnẽ perpurgat inteſtinorũ fęcem: contrà verò mel, quæ placidæ ſunt adulationes, bilem auget. Dicit enim Horatius ex medicorũ dictatis, Dulcia ſe in bilem vertũt, ideoq; hominẽ in morbi alicuius incõmodum trahũt: qua de re ſatis in Ceruo, qui fiſtulæ ſonantis adulatione deceptus, venatoris iaculum in ſe directũ minus aduertit.

SACERDOTIVM.

ERat verò abſinthium marinum, quod quidam Seriphium vocant, ſacerdotum Iſiacorum geſtamen: huius enim ramum illi præferre ſolenne habebãt oleaginorum ramorum loco, vt apud Dioſcoridem lib. III. Quod verò Seriphium abſinthium, quod & marinũ dicitur, autor idem, neq; non Plinius aiunt
B Taphoſiri in Ægypto lætiſsimè prouenire. Taphoſirin vrbem Stephanus ideo dictam ait, quòd ibi ſepultus ſit Oſiris.

SANITAS.

QVòd verò poculum abſinthij quadrigarum agitatoribus propinatũ legas, indicat id Latinarum victorem: his enim feriis qui quadrigis vicerat, abſinthium in Capitolio bibebat: idq; maiores noſtri ſanitatem interpretabantur, quod magni ſatis præmij loco dare ſe profitebantur.

HYSSOPVS. ELVTIO.

HYſſopus in diuinis literis hieroglyphicũ eſt gratiæ ſpiritalis, per quã inquinati labe aliqua eluimur. Eius aſpergine mundatur quoddam lepræ genus. Lepra paſsim humana delicta ſignificat, ſiue peccatorum maculas appellare libeat. Hinc apud Pſalmographum, Aſperges me Domine hyſſopo, & mũdabor, habetur. Eucherius eam pro humilitatis patientię; hieroglyphico ponit, propterea quòd humilis admodum herba eſt, & lapidi, cui naſcendo adhęreſcit, adſtricta: cuius radices ſaxum etiam dicuntur
C penetrare. Ipſa verò præcipuè pulmones curat. In pulmone ſedem habere dicitur ſuperbia, in quo ſcilicet tumor, & anhelitus. Cicero de natura Deorum: In pulmonibus ineſt raritas ad hauriendum ſpiritum aptiſsima. Quòd verò ſpiritus pro ſuperbia vel animi elatione ponatur, idem oratione pro P. Sylla: Res geſtæ credo meæ me nimis extulerunt, & mihi neſcio quos ſpiritus attulerunt. Ibi autem apertius: Nunc Capuæ Campano præſidio ac regio ſpiritu cùm viderem, Bloſios illos mihi videbar videre, ac lubellios.

DE ASPARAGO.

EX ASPERITATE SVAVITAS.

MIte aliquid & lene, quod ex aſpera duraq; re proueniret, ſignificare qui vellent, hieroglyphicum Aſparagi faciebant, furculum quippe iam maturum & ſeminibus inſtructum. Nam ſpina eſt, quæ ſemen illud fert, quo ſato molles inde aſparagi ſuccidantur. In Bœotia ſanè qui nouam nuptam comebant ornabantq;, eam ſpinoſo aſparagi frutice coronabãt, quoniam, vt apud Plutarchum eſt de Coniugali vita, ſuauiſsimũ ille fructum de aſperrima ſpina producit. Sic vxor viro primã illius aſperitatẽ ac duri-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tiam minus aſpernanti, dulcem poſtmodo & ſuauem convictum præbet. Qui verò, vt idem Plutarchus, primas virginum rixas ferre nequeunt, ſimiles profectò ſunt iis, qui prima vuarum acerbitate offenſi, eas etiam cùm maturuerint, abhorrent. D

CITO CONFECTVM.

ATq; hæc de ſpina. Teneriores verò coliculi ſignificatum habent rei quamocyſsimè paratæ, vel ipſius Auguſti dicterio, cui frequentiſsimũ illud erat dicere, Citius quàm aſparagi coquantur, cùm quid momento minimo properatum innuere volebat. Ita illud apud Dioſcoridem animaduertendum, ἐπ' ὀλίγοις ἑφθοῖς, quod in antiquiſsimæ traductionis codice, Latina quidem phraſi, ſed literis Longobardicis ſcripto, quem perlegi Florentiæ, quemq; Marcellus tranſlationis ſuæ ducem habuit, breui coctura elixum, legitur. Philemon Comicus, victitantibus aſparago, perinde ac thymo etiam ac cappari, extenuationem corporum videtur exprobrare, vbi ruralis parſimoniæ pœnitentem virum in ſcenam producit, querentem ſcilicet quòd rus, vt medici, conuenientia ægrotis tantùm eſculenta ſubminiſtret. Addit illud: καὶ νὴ τὸν δία E

τὰ πετραγῆα ταῦτ' ὀφάλεια, κἀπταείας,
θύμους, ἀσπάραγον, αὖ τὰ ταῦτα γε δέθυμα
μὴ λίαν ὥθῃ κναίνωσ με τοὐπίσω νεκρόν.

quorum verſuum hic eſt ſenſus: *Atque per Iouem*

Innata petris obſoniola capparim,
Thymúmq; & aſparagum, & alia huiuſmodi,
Quàm vereor, extenuatione præ nimia,
Ne me cadauer exanimum humi deſerant.

Quòd verò Philemon τὰ πετραγῆα dicit, vide apud Dioſcoridem quoq; in petroſis naſci aſparagum, nulla facta de ſatiuo, quo nunc plurimũ vtimur, mentione.

DE CAPPARI.

SEd quod ad Capparim attinet, ad hanc Philemonis ſententiam facit Dioſcoridis locus, qui eam nulli rei dixit eſſe vtilem, nempe adeò tenue eſſe nutrimentum eius, vt nullam afferat vtilitatem.

DE MANDRAGORA. F

MVlta ſuper Mandragora dicenda eſſent, ſed ea vel inſuauia, vel abhorrenda: quare in iis quæ humano generi perniciem afferunt, temperamento vtendum eſt, quoniam etiam neſcire quædam inter virtutes reponi ſolet.

SOMNICVLOSVS.

ID omnino non diſsimulabimus, ſomniculoſum hominem per id genus herbam ſignificari, propterea quòd vis eius media eſt inter venenũ & ſoporem. Nam ſi quis vinum ea medicauerit, bibentem in profundum adeò ſomnum iniiciet, vt expiraſſe credatur, memorabili Annibalis exemplo, qui miſſus à Carthaginenſibus in Afros qui rebellauerant, non ignarus ille gentem eſſe vinicauidam, magnum eius modum mandragora permiſcuit, mox leui cum eis commiſſo prælio ex induſtria ceſsit, nocte inde intempeſta relictis intra caſtra quibuſdam ſarcinis, & eo vino quod infecerat, fugã ſimulauit: cúmque Barbari occupatis caſtris gaudio effuſi medicatum vinum hauſiſſent, iacerẽtque ſtrati defunctorum in modum, reuerſus Annibal nullo negocio eos trucidauit. Rem

Fron-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A Fronto exemplis ſuis adiecit. Quòd verò ponit hiſtoria vinoſos Afros, Cypria
nus quoque de Afrorum ſuorum bibacitate multa conqueritur, quæ propémo
dum iam, vt nunc apud Germanos, in ciuilium laudum locum irrepſiſſet. De ſo
porifera verò Mandragoræ vi Medici multa tradidêre, idq; præcipuè, quòd
plurimus & efficaciſsimus eſt eius vſus in ſoporandis iis, qui vel invrendi vel
ſecandi ſunt: altiſsimum enim per quatuor fermè horas ſomnum, potione ita
medicata exhauſta, perſeuerare, vt neq; ignem neque ferrum ſentiant.

AMATORIVM.

PRopoſui de veneficiis à mandragora nihil me dicturum, præſertim ea quæ
pertinẽt ad amatoria, de quibus aliquid omnino habetur in ſacris literis: ſed
nunc maioris illud curæ precium eſſe duco, vt radicis eius figuram, non teme
rè tam inſignem à Deo, ſiue à natura, ducente Deo, conformatã, enarrem: cu
ius altera eſt virili ſpecie, capite capillamento veluti quodam vndecunque coo
perto, pube etiam denſiſsimis radicularum filis pudenda virilia cooperiente.
Altera fœminina, iiſdem velamentis, ſi quis curioſius rem ipſam inſpectare vo
luerit, naturæ miraculum occultantibus, quotidianis teſtimoniis veritatem i-
B pſam comprobãtibus. Quod miror à quibuſdam tam pertinaciter negari, cùm
præſertim vulgatum ſit, Pythagorã herbam hanc ἀνθρωπόμορφον appellaſſe, quo
vocabulo nihil manifeſtius ad humani corporis formam exprimendam. Sed, ſi
Deo placet, Pythagoram iſti dicunt myſticum aliquid per id nominis intelle
xiſſe, eam quippe Philoſophi locutionem ad poma ea ſpectare, quæ putãt non
nulli Melenzanas eſſe, quòd oualis figurę ſint, ac perinde teſtibus aſsimilentur.
Leuis hæc eſt coniectura, ſiquidem ἄνθρωπος vtriuſq; generis vocabulum eſt, te
ſticuli verò forma ad marem tantùm pertinet. Sed quod arbitrari videatur Her
molaus Barbarus, vir vndecunq; doctiſsimus, Melenzana apud Ligures quaſi
mala inſana dici, quam quidem coniecturam, vt inferius apparebit, puto eum
ex Columella deſumpſiſſe, cur nõ ab amarore potius, quo, niſi condiãtur, egre
giè prædita ſunt, dici ea arbitremur? quod quidem propius ad Liguſtici voca
buli ſimplicitatem accedit, qui Marezanas eas vocant. Cæterùm cùm Dioſco
rides & reliqui medici hanc & aliam Mandragoræ ſpeciem frequenti vſu ſum
ptam inter venena connumerent, Marezana verò, quę totius littoralis Ligurię
C tractu modò recentia in iuſculentis, modò condîta aceto fœniculoq; ſuperin
ſperſo, in acetariis & frequenter & copioſe anno toto eſtur, nihil afferunt in
commodi, ſed & grata guſtui, & corpori ſalubria ſunt, nullo mihi pacto viden
tur inter mandragoras recenſenda. Ad hæc cùm Dioſcorides mandragoræ po
ma oui vitelli ſimilia dicat, auellanæ nucis alij, Marezana nihil habent quo vel
ouorum vitellis, vel id genus nucibus æquiparari poſsint, imò totius oui ſpe
ciem & magnitudinem præ ſe ferunt, plerunque iis etiam grandiora, eò diſsimi
lia, quòd punicei coloris fimbriis, ab ea parte quæ Soli expoſita eſt, nõ ſine ſpe
ctantium applauſu & oblectatione diſpeſcuntur, cumq; valde maturuerint, to
tæ puniceæ fiunt, parte à Sole tacta ſemper denſius colorata. Sed vt ad formam
radicis quæ verè mandragora dicitur, revertamur, id etiam miror, cur vnà cum
Pythagora Columellam etiam nihili pendant, qui Pythagoricam ſecutus nun
cupationem, ita ſuper ea canit:

Quamvis ſemihominis veſano gramine fœta
Mandragoræ pariat flores, mœſtámq; cicutam.

Quòd verò Columella veſano gramine poſuit, ad herbæ vim reſpexit, quæ ali-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ter & morion dicitur: ea enim, vt Medici tradidêre, drachmæ vnius pondere, D
vel in polenta, vel eſculentis aliis data, fatuitatem inducit. Eucherius ſuper hac, Geneſi, nihil aliud dicit, niſi mandragoram genus pomi eſſe paruo peponi ſimil limum, quæ quidem forma ad Liguſtica, quæ dicebamus Amarezana, proximè accederet, niſi obſtarent reliqua veneno ſuper tradita.

LÆTITIA.

SEd vt mandragoram ab omni abſoluamus ignominia, Xenophon eam pro lætitiæ argumento citat, apud quem Sympoſio Socrates ait, vinũ non aliter mœrori mederi, quàm mandragora hominibus: lætitiamq; non aliter excitare, quàm oleum inſperſum igni flammã. Porrò ſi mandragora venenum eſſet, aut manſa incõmodum aliquod afferret, cur XXX Geneſeos Ruben triticeę meſsis tempore in agrum exierit mandragoras reperturus, quas ad Liam matrẽ ſuam deferret, & Rachel explorata re petierit à ſorore, vt in eiuſmodi plãtæ participatum admitteretur: cui Lia reſponderit, Parúmne tibi videtur, quòd maritum mihi præripueris, niſi mandragoras etiã filij mei induſtria conquiſitas tibi vendicare cogites? & quæ de nocte mox pacta ſequuntur mandragoræ precio conceſſa. Vnde ſuſpicari poſſum, apud ſcriptores noſtros parum de mandragora li B
quere, antiquiſsimumq; eius vſum & vtilitatem eſſe temporibus noſtris incognitã. Quod verò manifeſtiſsimũ eſt, priſco illi ſeculo, ex hiſtoria ſacra, cibum omnium precioſiſsimum fuiſſe apparet: noſtro autem tempore, ſi ea Liguſtica Amarezana eſt, cùm tot condimentis inſeruiat, & olerum omnium per vniuerſum annum ſit vſitatiſsima, faceſſere iuſſerim eos qui eam infamem imaginantur. Sed qui plura ſuper ea quæſierit, ad Plinium ſe conferat, lib. XXV. cap. XI.

DE BVLBIS. NVPTIÆ.

SVnt qui nuptias, atq; maritalem copulam (ita enim Græci γάμους intelligunt) per hieroglyphicũ Bulbi ſignificari velint: eo enim plurimùm veteres vtebãtur ad languentem Venerem excitandam. Et viri in nouis nuptiis prima die, autore Varrone de vita Patrum, bulbos comedebant. Hinc illud apud Martialem facetè dictum:

Cùm ſit anus coniux, & ſint tibi mortua membra,
Nil aliud bulbis quàm ſatur eſſe potes. F

Sed hoc Martialis ex Ariſtophane deſumpſiſſe videtur, vbi iuuenis, Concionatricibus, à duabus vetulis diſtractus, quærit ab eis, quanam poſsit ratione duo eodem tempore nauigia agitare: reſpondet vna, Poſtquam bulborũ ollam deuoraueris. Docet verò M. Varro bulbos aqua decoquere ad vſum Veneris. Apitius addit nucleos pineos, & ſemen erucæ cum pipere.

DE CICVTA.

SEd quoniam nequitiæ ſatis vbiq; eſt, longè vtilius fore exiſtimo, ſi quę ad ardorem Veneris potius extinguendum proponantur, quàm quæ laſciuiam fouere doceant, commemoremus.

CASTIMONIA.

CIcutam nonnulli pro hieroglyphico caſtimoniæ poſuêre. Cauſam ego eam eſſe crediderim, quod ſi eius herbæ ſucco teſtes illinãntur, Venus cohibetur, præcipuéq; κατοπτρισμοὶ, quæ ſcilicet per ſomnium accidunt Veneris imaginationes compeſcuntur.

SVP-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A SVPPLICIVM.

VBi vasa quædam, quid sibi quæq; velint, recensuimus, incidimus in calicẽ, eumq; non alia de causa supplicij de aliquo sumpti hieroglyphicum esse docuimus, nisi ob cicutæ succum, qui sontibus capite damnatis propinari solitus esset, idq; præcipuè Athenienſium instituto: ibiq; de calice in sacris etiam literis disseruimus.

DE RVTA. CASTIMONIA.

IAdem ratione Ruta quoq; hieroglyphicum est castimoniæ, qua cicuta, diuersa tamen naturæ vi: illa, quia plurimùm refrigerat: hæc, quia supra modum exiccat: atq;, vt Dioscorides tradit, genituram in potu ciboq; extinguit ruta. Theophrastus ob siccitatem indurare, & ob caliditatem exurere dicit. Vtcunq;, ita Ouidius:

Vtilius summas acuentes lumina rutas,
Et quicquid Veneri corpora nostra negat.

B Est & magis arcana causa, quàm siccitas caliditásve nimia, quæ rutam continentioris vitæ hieroglyphicum esse iusserit. Nam cùm serpens, vt suo loco dictum, voluptariæ nequitiæ signum sit, ruta nimirum cùm tota sit serpentibus aduersaria, eosq; vel odore fuget suo, vt plerique veterum tradidêre, quanquam vim eam ineſſe vni sylvestri tradunt, meritò pro castimonia ponitur. Ad id porrò quòd acuere lumina dicit Ouidius, Apuleius rorem eius herbæ matutinum prodesse tradit, vel cùm matutinò maduerit succos in hũc vsum colligendos. Atq; alibi, roscidæ folia decocta in vasculo vitreo decoquẽda, vino veteri admixto, atq; ita inungendum. Cur verò serpentes rutam exhorrescant, causam eam philosophi comminiscuntur, quòd serpentes frigiditate siccitateq; sint præcipua præditi, vnde non immeritò terrarum orbis per serpentis effigiem ostendatur. Siccum enim & frigidum est elementum terræ, & Saturno anguis, vt alibi dictũ, in manu statuitur, cuius sidus & frigiditate & siccitate censeri autumant Astronomi. Ruta verò quamvis calida admodum, ipsa tamen siccitate longè præstat, adeò vt affluentiori quadam ariditatis vi apta sit ad simile corrumpendũ, eodem modo quo Proclus non aliam ob causam galli cantum leonibus horrori esse putat,
C nisi quia solaris virtus vtriq; insita sit animali, sed longè præstantius gallo, quàm leoni. Neq; dissimulanda est vis rutæ prorsus admiranda, quæ non serpentes tantùm fuget, verùm etiam feles (ita foinas nonnulli vocant, de qua loco suo in Æluro) prohibeat ne adrepant, si eius herbæ ramuli in columbarij fenestris & ingressibus alijs suspensi fuerint, traditum à Florentino in Constantini Cæsaris collectaneis. Quòd verò venenis ruta resistat, mustelæ sunt documento, quę cũ serpentibus dimicaturæ, cibo eius armantur, vnde eam à nonnullis viperalem appellari, tradidit Apuleius. Et Mithridaticum illud aduersus venena medicamentum nulli iam non innotuit: regem quippe Ponti Mithridatem cùm fratris sui timeret insidias, rutæ folia XX. cum duabus nucibus iuglandibus, & totidem carycis, admixto salis grano, ieiunum quotidie accepisse.

DE CONIZA.

ABLIGVRITOR.

AEgyptij sacerdotes hominẽ qui bona sua abliguriſſet, &, vt Horatius diceret, paternas maternasq; res fortiter absumpsisset, significare si vel-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

lent pecudes capráſve conizam depaſcentes, pro hieroglyphico facere conſue- D
runt: ſiquidem conſtat animalia ea quæ coniza veſcuntur, inſatiabili inde ſiti confecta deficere. Quoniam verò peculium Ægyptiorum ferè omne in gregibus conſtabat, vnde vniuerſa ea gens paſtores à nonnullis in opprobrium vocitati (quanquam, vt alibi diximus, ſacerdotes eorum, quiq; ſacro cuipiam initiati eſſent, paſtores ita abominabantur, vt ne alloqui quidem eos fas putarent) notum ex hiſtoria ſacra, cùm Pharao coloniam Ioſippi parentibus & fratribus indulgere meditaretur, non admittendos in Ægyptiorũ cõmercia cenſuit, quia Ioſippus induſtriam eorum omnem in armentis eſſe cõfeſſus erat, eos tamen & commodè & liberaliter, opportuno feraciſsimoq; loco, ſeorſum à ſuorum conſortio habitare iuſsit. Vtcunque autem, cenſum Ægyptiorum per oues aut capras exprimere moris erat.

AMATÆ REI DESERTOR.

SEdenim quæ vis herbæ eius eſſet in polypos, curq; hominẽ amata relinque- E
re pernicem, ſubito tamen eventu aliquo abalienatum, per conizam admotam Polypo, ſacerdotes ipſi cõmonſtrare ſoliti eſſent, in Polypi cõmentario inter piſces enarratum eſt. Exigere verò res mihi videtur, vt quoniam de coniza ſæpe mentionem facere continget, ſuper ea loco hoc quędam aperire, quę apud autores tam Græcos quàm Latinos variè tradita ſunt, atq; ea quidem perplexè admodum. Origanum herba eſt vulgò nota Romæ, atq; aliis vniuerſæ Italiæ locis, κόνιζα Græcè, Cunila plurimùm Latinè dicta, quam, vtpote pręcipuè ſuam, Ligures littorales Cornabuliam vocant, putri, vt prouerbio fertur, aptiſsimam ſalſamento: nomen ab ea ſpecie ſumptum, quæ Cunila bubula appellatur. Cæterùm cùm permultæ eius ſpecies ab autoribus referant, eademq; variis cognomentis appellet, diligẽtiori cura ad Medicos delegata, ſatis nos habituri ſumus, ſi Cunilam bubulam eam acceperimus, quæ Origani ſpecies eſt, quam à teſtudine cùm ea viperam ederit, ad incolumitatem carpi dicit Ariſtoteles, & ab eo Plutarchus. Apud Plinĩ legas, contra ſerpentes priuatim in vino bibi, quæ Cunila bubula appellatur. Apud Ariſtotelem, ciconiæ cùm vulnus acceperint (eas enim cum ſerpentibus aſsiduè dimicare cognitum) origanũ plagæ imponunt. Theodorus Gaza, vir accuratiſsimus, origanum libenter cunilam vocat: alicubi pulicarem, quia pulices necat, ſtratis ſuppoſita, ſtrataq; ſub lecticis. Cunilam hanc noſtratem Satureiam à ruſticis vocari, tradit libro X Columella. Horum teſtimonia fuerunt adducenda, quia ſunt nonnulli, qui Cunilam bubulam eandem & origanum eſſe pertinacius negant. Addam & illud, cùm inter tres pręcipuas origani ſpecies Onites connumeretur, doctiſsimos ætate noſtra viros de hac non parum dubitare, eamq; ſibi incognitam ingenuè profiteri. Noſtri Bellunenſes agreſtem quandam origani ſpeciem vulgò provenientem, caule, foliis & floribus grandioribus, odore tantum nõ vſquequaq; ſuaui, ſed vaſtiore, pulelium aſininum vocant, quæ nimirũ Cunila bubula eſt, quę in Liguribus Cornabulia, & eodem apud nos vſu, quo apud Ligures, ſalſamentis inſperſa. Putarim verò Onitis vocabulum ἀπὸ τοῦ ὄνου, qui aſinus eſt, cõmodiſsimè deductum. De formicis verò noſtræ huius odore fugatis, experimentum ipſe feci, quod ad biduum poſt inſperſionem efficaciter ſucceſsit, vt locum omnino deſererẽt. Ne verò cuipiam mirum adeò videatur gramini huic eam ineſſe vim, Ambroſius herbam quandam memorat, Gillam appellatam, cuius folia turtur nidis ſuis excluſo

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A cluſo fœtu ſuperiaciat, eoq́; pacto pullos à luporũ incurſu deprædationeq́; tutetur: lupus enim folium eiuſmodi vſque ad fugam abhorret. Leopardus verò allium ita ſibi ſentit abominabile atq; contrarium, vt ſi quis eo locũ, vbi ille morari ſit ſolitus, confricuerit, exilire cogatur, & aufugere. Ælianus primo de Animalium naturis ſcribit, noctuas à ciconiis, ſuo nido procul ſummoueri, platani eò foliis importatis, quorum contactum noctuæ ferre nequeant, ex eo in torporem dilabentes, ciconiasq́; ita pullorum ſuorum incolumitati proſpicere, quibus aſsiduè noctuæ inimicabiliter inſidiantur: de quarum alitum inimicitiis ſuo loco dictum. Neq; verò ciconiæ tantùm, turturéſve, aut teſtudines medelam ſibi nanciſcuntur naturæ ductu, verùm etiam & canes, & ſues, & ex brutis pleraq; alia. Canes quidem cùm fellis vitio laborant, gramen illud ſuum depaſcuntur. Sues ſi cephalalgia crucientur, fluuiales cancros inueſtigant. Muſtelæ rutam, ſi venenatũ quid comederint, carpunt. Angues marathro lippientes oculos depurgant. Huiuſce rei quænam ſit cauſa, nõ otioſe quæritur à quibuſdam, quippe cùm animalia hæc neq; talia didicerint ab alijs, neq; quidem doceri potuerint, cur ita norint quæ ſuis ſint ægritudinibus vtilia. Putant igitur ita acci-

B dere: quemadmodum faui odore ſolo apes ad ſeſe alliciunt, & cadauera vultures, vel procul abſentes, ſic etiam cancri ſues illectent, origanum teſtudines, vrſam formicæ, de qua loco ſuo diximus: id verò nulla ratione fieri, neq; quòd ſenſus, & facultatis eius qua vel intelligere vel cognoſcere queãt, participes habeãtur, cõmentiq́; ſunt corporum conflaturas, diceret Plinius, in cauſam adducere, quæ huiuſmodi appetitus in animalibus concitent, quæ humorum mutatione varios, dum laborãt, appetant vel acores, vel dulcitudines, vel alias, vti vſui venerit, qualitates, fieriq́; plerunque id importunè, ac præter morem, & indecenter, id quod in mulieribus præcipuè videre eſt, quæ dum prægnantes ſunt, & lapidem, & terram, & ſordes alias, & humanam interdum carnem appetũt ad veſcendũ: quod ſuperioribus annis in Inſubria accidit, vbi matrona quædã nobilis, cùm oculos in coloni ſui toroſiores muſculos, qui de coxendicibus protuberabant, iniecisſet, tanta arrepta eſt auiditate carnis eius fruſtulum guſtandi, vt niſi compos fieret, defecturã ſe profiteretur, aut abortiuum facturam: quo metu coniux eius commotus maxima mercede cum colono convenit, vt abſcindi

C ſibi muſculi partem pateretur, ne patrona ſua exanimaretur: ille præcij lenocinio ductus, conditionem accepit, ſucciſumq́; eſt fruſtum, modicoq́; inſperſo ſale prunis toſtum, quo illa devorato incolumis quãprimùm euaſit. Quocirca Medici cùm in effrænatas huiuſmodi appetentias incidunt, quæ ſalubria, quæ minus, nouiſſe debeant: nam aliquid huiuſmodi omnibus ferè grauiter decumbentibus accidere interdum ſolet. Scribit Mneſitheus medicus in pneumonicæ principio, quendam qui cæpe cõcupierat, eualuiſſe: quendam verò qui ficus appetierat, periiſſe, propterea quòd appetitio corporis qualitati, qualitas verò texturæq́; ipſa, vt quæq́; eſt, morbis obſequitur. Ex quo manifeſtum eſſe autumant, feras quoq; cùm in pernicioſas & letales ægritudines inciderint, non alia de cauſa in huiuſmodi appetentias ferri, quàm ob naturæ ipſius (vtar Lucretiano vocabulo) cõpoſituras, quę illas ad ea ſpõtè incitãt, quæ ſaluti futura videantur. In hunc modum diſputant hi, qui nihil aliud brutis animalibus conceſſum volunt, quàm ſentire & paſci. Antiquiores tamẽ philoſophi plericq́; bruta etiã in mentis & intelligentiæ participatũ admittunt, quorũ nos argumenta validiora alibi, & in Elephanti, & in Formicæ cõmentariis recitauimus. Iis verò hìc con-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

tenti, quæ ad veterum hieroglyphica facere videantur, proſequamur. D

DE HELIOTROPIO ET SELENOTROPIO.

TERRENORVM CVM COELESTIBVS TEMPERATVRA.

QVòd ſi cognationem, conſenſúmve, aut temperaturam, quam inferioris naturæ iſtius res cum cœleſtibus habent, infimis quippe ſuprema,& ſupremis infima, occultis quibuſdam viribus colligata eſſe oſtendere voluiſſent, nullo evidentiori ſigno,proprioréve hieroglyphico id exprimere conſueuerunt,quàm cùm herbas duas,Soliſequã & Luniſequã figuraſſent.Liceat verò mihi ἡλιοτρόπιον & σελινοτρόπον ita Latina facere: illa enim ad Solis motũ Solem verſus mouetur, hęc verò ad Lunã vertitur. Sũt verò & alij flores tam arborum quàm herbarum, qui hoc imitari videntur, ſed his duobus nulli manifeſtius. Proinde Ægyptij eandem rerum omnium rationem eſſe contendebant, vt intellectu alia, vi rationis alia, alia natura, alia ſenſu ſuperioribus devincirentur,& ſuam quæq; concordiam aſſectarentur. E

DE LVPINO.

TRahit ſimilis quodammodo natura, vt Heliotropio Lupinũ ſubiiciam: nam id quoq; ad Solis curſum vertitur.

HORÆ.

PEr eius autem figuram temporis dimenſio, vel horæ ipſæ hieroglyphicè ſignificantur: quæ quidem ab eo ſurculo tam manifeſtè diſtinguũtur, vt agricolæ peritiores diurnas horas, aëre etiam nubiloſo,ex eius motu converſioneq; deprehendant. Traditum ab Apuleio lib. De re ruſtica.

SVIS VIRIBVS POLLENS.

ET quoniam id ingenium eſt lupino vt coli nolit, ſitq; negligentia ipſa fertilis,aptè quis fecerit,ſi hominem qui ſuopte ingenio vel induſtria ſibi neceſſaria comparet,eiuſmodi ſurculi geſtamine inſigniuerit.

DE NYCTERETO.

SI verò hominem occurſum cuiuſpiam rei natura expauentem oſtendere curaſſent Ægyptij, Nyctereton herbam & anſerem faciebant. F
Ferunt enim anſerem ad primum conſpectum eius expaueſcere,vnde & χηνάμυκον vocatur. Herba eſt coloris ignei,foliis ſpinę,nec à terra ſe attollens, noctibus interlucens, & quoniam è longinquo etiam noctibus fulget,νυκτιπόλος appellatur.

DE BLITTO. FATVVS ET INSVLSVS.

FAtuum & inſulſum, turpiq; deditũ inertię hominem, per Blittũ herbam ſignificare mos erat. Stupidi eñ ſaporis herba omnino eſt,neq; vllam habet acrimoniã: vnde convitium in fœminas mariti faciunt apud Menandrũ, βλίτα eas appellantes. Et Truculento Plautus non infacetè dixit blitteam meretricẽ, quæ non ſaperet in vino ad rem ſuam: qui locus imperitè ſatis à nõnullis invertitur,qui Bletetã & Bletem neſcio quod incõmodi calceamenti genus exquiſiuêre in eiuſmodi cõtemptũ. Laberius dixit bipedem blitteã belluam. Et Empedocles,vt apud Varronẽ eſt,humilem humani generis conditionẽ oſtenſurus,natos homines ex terra ait vt Blittũ. Sanè illi nomen herbæ à ſtupore eſt: βλαξ enim ſtupidus Græcis, ſtolidusq; & ignauus.

DE

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

DE BETA.

A

Vnt qui betam & blittum idem eſſe ſentiant, Martialis, puto, carmine decepti, qui ſcripſerit:

Vt ſapiant fatuæ fabrorum prandia betæ,
O' quàm ſæpe petet vina pipérq; coquus:

quas aliter paratas nihil ſapere exquiſitioris ganeę proceres profitentur. Sedenim Dioſcorides blittũ à beta ſecernit, & blittũ quidẽ apud Ægyptios Æclotoripẽ, apud alios Eriplẽ, apud Romanos pariter & Græcos blittũ appellari: edi oleris modo, ventrẽ tantùm deiicere, medicas vires habere nullas: cùm beta ea ſit, quæ Atticis σεῦτλον, Theſſalis, propter odiũ in σ literam, τεῦτλον nuncupetur, olus, vbiq; locorũ celeberrimũ vſitatiſsimũq;, alicuius omnino ſuauitatis, quodq; à ciuilibus menſis minimè reiiciatur, quæ pluribus apta medicinis, multas humano generi conferat vtilitates, quas qui noſſe voluerit, Dioſcoridem legat lib. altero, cap. CX. Theophraſtum VIII. Æginetam VI. Plinium XIX. & item alios.

MOLLITIES.

B

PEr eius verò hieroglyphicũ cinędica petulantia, mollisq; & eneruis laſciuia notatur, pervulgato illo Cynici Diogenis dicto, qui cùm à petulcioribus quibuſdam pueris convitio inceſſeretur, quòd canis eſſet, ac ſubinde fugitarẽt, quærente eo cur fugerent, Ne mordeas, reſpondentibus: Bono eſtote, inquit, animo, canes non edunt betulas.

DE CAPILLO VENERIS.

EBRIOSITATIS REMEDIVM.

Vi ſignificare hieroglyphicè volũt hominẽ ebrioſitate laborantẽ, ac ſibi remediũ comminiſcentẽ, vt pręmonſtrarunt Ægyptij, Vpupam & Capillum Veneris herbam faciebant. Vpupa ſiquidem vuis veſcit immodicè, ita vt plerunq; inde ebria fiat: verùm ſimulac ſe tentari ſenſerit, Capillo Veneris decerpto, efficaciſsimè ſibi medicatur. Herbam hanc Adianton Græci vocãt, ἀπὸ τοῦ μὴ διαίνεσθαι, hoc eſt, à nõ marceſcendo: neq; enim bruma, vt herbæ reliquę, marceſcit, neq; aqua perfuſum merſúmve. καλλίτριχον multi, hoc eſt, pulchricomum, alij πολύκηλον, id eſt, multicomũ, vtrunq; ab effectu vocant, licet πολύκηλον, nonnulli canocomũ interpretentur. quin etiam ab effectu ſaxifragũ appellarũt.

C

Capillũ verò Veneris ideo Latini dicunt, quia capillũ præcipuè tinguit: ad hoc decoquitur in vino cũ ſemine apij, adiecto oleo copioſo, vt criſpum denſumq; faciat. Defluere verò prorſus prohibet, vrſino adipe & ladano admixtis.

DE APIASTRO.

POPVLVS LEGE COERCITVS.

APem ſuo cõmentario populum inter alia ſignificare diximus. Eum verò legibus coërcitum hieroglyphico aliquo figurare qui vellent, apem & apiaſtrum herbam proponebãt: qua ſi pervngantur aluearia, non fugere apes tradũt: nullo enim magis gaudent flore, eaq; de cauſa μελισσόφυλλον, & melitænã appellatam conſtat, quæ marrubium eſt nõnullis.

DE BRASSICA.

VOd autem ad modò memoratam vpupam & adiantum facit, auxilio etiam eſſe aiunt braſsicã, vbi quis ebrietate tentetur. Nam ante cibum ſumpta, largiores potationes ne lædant, efficit, vt autores plerique tradunt, præſertim Græci.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Pierii Val. Braſsica.

INTERTVRBATA LÆTITIA.

VNde qui lætitiam interturbatã importunitate cuiuſpiam hieroglyphicè notatam volunt, Braſsicã inter duos vitium ſurculos adſitam conſtituũt. Vino enim, quod præcipuũ eſt lætitię hieroglyphicũ, ea, vt apud Plinium eſt, auerſatur, in primisq; eſt vitibus inimica, vitesq; illi, vt pernicioſa alterutri foueant inter ſeſe odia. Nam vites, vt ſecundo de Diuinatione Tullius, à caulibus Braſſicis, ſi proptèr ſati ſint, vt à peſtiferis & nocẽtibus refugere dicuntur: & quãvis rei cuiuſcũq; adminicula clauiculis perueſtigẽt, quę tanquã manibus apprehendant, atq; ita ſe erigãt, hos tamen, vtcunq; propè adſint, nulla ex parte cõtingũt. Ad hæc Beritius, vbi & ſua, & Tarentini ſentẽtia, nihil in vinetis ſeminandũ cẽſet, Braſsicã prę cipuè ſummouendã præcipit, vtpote quę vitibus egregiè cõtraria ſit: & cùm propter naturæ ſuæ ſiccitatẽ multo indigeat humore, evenit vt iuxtà adſita vitibus alimentũ ſubtrahat. Tanta verò inter vitem & braſsicã diſſenſio eſt, vt ſi quis vinũ dum ea coquitur inſtillauerit, ne poſtmodũ coquatur efficiat, & oleris colorem vitiet. Quiq; prius crudam braſsicã ederit, vino quãtumvis largiter hauſto tentari nõ poterit, quia vis eius occurſu braſsicę hebetat, fractaq; labaſcit. Hinc pleriſq; Italię regionibus, & totius etiamnũ Europę prouinciis mos inoleuit, vt cùm calendæ Auguſti vulgò Baccho dicatæ habeãtur, permiſſa eo die vnicuiq; volenti largius epotandi licentia, ſympoſiisq; ad hoc inſtitutis, & curioſiſsimè celebratis, in quibus Auguſtũ ſe capeſſere glorient, braſsicas identidem vt ebrietatis antidotũ in ferculis præſumãt. Affirmat & illud Beritius, quod ex Cicerone retulimus, ſi iuxtà depoſita vitis ſit, vltrò eã effugere, & in contrariã partem ſarmẽta convertere: id quod nos in hortis noſtris Caſtalioneis fieri vidimus, extra quorũ ſeptũ excitata pergula, quam iuxtà poſitæ vites inſcenderẽt ad meridiem, accidit vt hortulani incuria differtim braſsicę ſubſeminarent: tum vites cumprimũ pampinos emittere cœperunt, braſsicarũ iuxtà ſurgentiũ odore offenſæ ſurculos converterunt, omiſſaq; percõmodè parata pergula: vltra ſeptũ ad ſeptentriones ſeſe porrexêre. Abfuerã ego tris mẽſes, dum hæc nulla curantur diligentia. Reverſus aũt auulſis inde caulibus coactus ſum bonam earum partem pedamentis ac ridicis aliis alieno loco ſuſtentare, quod præter ſpem feliciter ceſsit, pergula intra & extra hortos duplicata. Citat Varro Neſtoris Alexicepon, elegiaco numero conſcriptũ, in quo harum inimicitiarum cauſa decantatur, Bacchum quippe furibundi Lycurgi timore perculſum in mare ſe proripuiſſe, in eoq; delituiſſe, mox ab emerſu clandeſtino Lycurgum ex inſidiis inuaſiſſe, quem vite devinxerit: illum indignabundum cùm improuiſam capturam ferret impatienter, lachrymas emiſiſſe, ex quibus enata ſit braſsica: atq; hinc orta diſsidia, & implacabilis plantarum earum contrarietas. Tabeſcere enim eam neceſſe eſt, ſi fortiori viti proxima fuerit: vel vitem, ſi tenella ſit, ipſa tabefaciat. Vſqueadeò verò odia hæc in vuæ nomen exercentur, vt (quod idem Varro tradit) quod incommodum vua in humano gutture appellatur, odioſum admodũ, ſi nimia deſtillatione laxata fuerit, cohiberi, retrahiq; facillimè poſſe credatur, ſi crudæ braſsicæ ſuccus capiti ſuperfundatur. Sed mirum eſt admodum has foliis & pampinis inſitas eſſe aduerſus vinũ inimicitias, radici verò conciliationem ineſſe. Nam qui vinum in acetum trium horarũ ſpacio verti docent, inter quos Varro ipſe eſt, radicẽ betæ contuſam in doliũ conii ciendam monent: ſin verò reſtituere vinum malueris, braſsicæ radicem eodem modo præcipiunt immittendam.

HIEROGLYPHICORVM PIER. VAL. FINIS.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

CAELII AVG. CVRIONIS HIEROGLYPHICORVM COMMENTARIORVM LIBER PRIOR, EA CONTINENS quæ per varia deorum & hominum simulacra significantur:

AD BASILIVM AMERBACCHIVM I. C. politissimum.

VT difficillimum sit ea in lucem edere, ob ingeniorum morosam sæpe varietatem, quæ omnibus placeant, opus est illa magni alicuius viri autoritate fulciri, qui & calumniatores ac detractores deterrere possit: & siquid in controuersia fuerit, diiudicare, rectáq; & vera comprobare, falsa autem refellere. Vnde etiam fit, vt virtutes illorum quibus scripta dicantur, eiusdem sæculi hominum testimonio celebrentur, et sic illi quoq; patrocinij sui præmium amplum referant: memoriam videlicet earum virtutum, quarum quamvis docti ipsi sint, nulla fama ipsorum scriptis ad posteros perveniret. Nam principum quidem atque heroum res gestas memoriæ mandant Historici: eruditionis suæ monumenta alij docti viri relinquunt: horum autem omnium humanitatis, suauitatis, sapientiæ, virtutum testes & præcones non alij sunt, quàm omnis generis scriptores qui illis monumenta sua inscribunt. Quamobrem æquè prudenter mihi rebus suis consuluisse videntur, & qui scripta sua doctorum patrocinio commiserunt, & qui ita rationes suas instituerunt, vt & docti ipsi essent, & à bonarum literarum studiosis celebrarentur. Illi enim scriptis suis autoritatem conciliarunt, hi virtutes suas ab obliuionis tenebris vindicarunt. Hos igitur ego imitari cupiens, quem alium huic meo Hieroglyphicorum priori Commentariolo patronum conciliarem potius quàm te, qui & tanta eruditione atque autoritate es, vt tuo fretus patrocinio liberè in omnium manus venire possit: et familiæ nostræ ita coniunctus, vt primæ ætatis bonam partem simul transegerimus, cuiúsq; humanitatem singularem ac benevolentiam quotidie experimur.

Hunc igitur meum laborem eodem animo complectere, quo me nostrámq; domum iamdudum amplecteris. Vale. Basileæ,

XIIII. *Kal. Sext.* CIↃ. IↃ. LXVII.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Cælii Aug. Eneph.

DE ENEPH, AEGYPTIORVM DEO. CREATOR, ET CREATIO MVNDI.

D

PER Eneph, quem pro Deo colebant Ægyptij, ipsum totius mundi atq; vniuersitatis creatorem opificemq; pulcherrimo hieroglyphico ostendebant: cui hominis formam tribuebant, eumq; cœrulea veste indutum, zonamq; tenentem & sceptrum pingebant, ac eius in capite pennam ponebãt: vt testatur Eusebius in libris de præparatione Euangelica. Penna enim in capite, significat difficilem inuentu esse creatorem, & nemini conspicuũ, sed sublimem, non modò supra sensuum, verùm etiã supra humanæ intelligentiæ captũ: humana verò forma, eundem vitæ autorem, & motu qui intellectu cõprehendi possit, circumlatum indicabat. quoniã vt hominis corpus quidem cernitur, mens verò ipsa quæ hominẽ E
à cæteris animantibus disiungit, estq; eius naturæ propria, cerni à nullo potest: sic etiã Dei ac summi opificis actiones & motus, quæ ipse in sacris literis posteriora vocat, non secus atq; Aristoteles effectus posteriora, causas verò priora nominat, ab humano intellectu cerni possunt: mens verò ipsa et Diuina natura, quæ illa moderat & gubernat, in huius corporis carcere absolutè cognosci non potest, & ideo cœrulea veste indutũ eum pingebant, vt cœlestem illũ esse significarent, & in cœlo habitare, nullius coloris vel accidentis, mixtionísve participem, etiam si nobis ea fortasse suscipere videatur: & modò irasci, modò placari: quemadmodum cœlum ipsum, cum nullius coloris sit, propter interualli longitudinem cœruleum videtur. & sic simul quoq; eius naturam tantum à nostra distare indicabant, quãtum cœlum à terra distat. Sceptrum verò potestatem eius regiam in vniuersam naturam significat, & zona vinculum, quo creata omnia colligat, & in quo vitæ necisq; fata continet: hoc est ortus atq; interitus, & rerum naturalium causas. Est autem zona circulus ille, quẽ Astronomi Zodiacum vocant. Præterea hunc Deum ouum ex ore producentem faciebant, quod F
mundum significabat Dei verbo creatum, vt etiam Sacræ literæ testantur.

DE PANE ARCADIAE DEO, VEL SATYRIS ET FAVNIS. VNIVERSVM, VEL MVNDVS.

PAna, quem & Innuum & Faunum vocauêre, sic pingebãt veteres: Caprina facie, rubro colore, hirtis cornibus varia pantheræ pelle indutum, infima sui parte hispida, & Caprino pede, altera manu fistulam septem calamorum tenentẽ, altera pedum siue baculum incuruũ. hacq; figura vniuersi symbolum cõtineri volebant. Facies enim rubens ætherẽ significat, bina cornua Solem et Lunã, pantherę pellis cœlestium

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A leſtium ſiderum varietatem. Pars eius inferior hiſpida fingebatur, propter arbores, virgulta & feras: caprini pedes terræ ſoliditatem oſtendũt: fiſtula ſeptem calamorum, harmoniam cœli, in qua ſeptem ſoni ſunt, & ſeptem diſcrimina vocum: virga recurua annum qui in ſe recurrit, & ideo πᾶν, id eſt totum, eſt appellatus. Sic autem ſymbolum hoc interpretãtur Euſebius, Phurnutus & Seruius.

INDIGENA VEL NOBILIS.

EIuſdem Panos ſimulacro indigenam ſignificari, teſtatur Virgilius his carminibus:

Hæc nemora indigenæ Fauni Nymphæq; tenebant,
Génſq; virûm truncis & duro robore nata.

Nam Deorum filios aiebant eſſe Faunos, è terra & diuino ſemine genitos, Faunorum verò liberos heroas, & demùm ab heroibus homines natos, vnde rectè per Fauni ſimulacrum etiam generis nobilitas ſignificabitur: eſt enim in magna parte nobilitatis, non advenam, ſed indigenã eſſe. Quamobrem legimus apud Platonem Athenienſium nobilitatem idcirco cæterarum ciuitatum nobilitati
B præſtitiſſe, quòd illi ex ipſa terra geniti eſſent, nec alio commigraſſent.

SERMO.

PEr eundem Pana & Sermonem ſignificari, tradit Plato, Ægyptiorũ arcanorum interpres in Cratylo, quòd non ſecus ac Pan vagari & circumire fingitur: ſic ſermo omnia complectatur, & per omnia vagetur, verſetq; cuncta: & geminus ſit, verus ac falſus. Quod autem verũ eſt ex ipſo, id quia leue ac diuinum eſt, & ſupernè apud Deum habitat, pectore & capite ſignificari: quod verò falſum, quia infernè inter vulgus hominum manet, inferiore parte quæ hiſpida eſt & hircina, ob aſperitatem turpitudinemq; oſtendi: & ideo à Græcis πᾶν appellatum dicit, id eſt totum, quia ſermo totũ comprehendit & verſat.

MVNDI HIEROGLYPHICVM.

MVndum alio etiam modo Ægyptij hominis effigie pingebant, complicatis pedibus eũ facientes, veſtem variã ad talos vſq; indutum & aureũ globũ capite ſuſtinentẽ. Pe-
C dibus quidẽ complicatis, propter terræ firmitatẽ, varia & oblonga veſte indutum, propter elemẽtorum ac rerũ quæ ex illis gignuntur, & quibus terra veſtitur varietatẽ & copiã: aureũ verò globũ capiti eius impoſuerũt, qui cœlũ ſignificaret ſphęricum, & circularẽ eius motũ.

SOLIS SIMVLACRVM.

SOlẽ pingebãt iuueníli & rotũda facie, eũq; in naui collocabãt, quã crocodilus ferebat: per naufragiũ motũ eius in humido ſignificãtes, hoc eſt, in ęthere vel intelligẽtiis. nam & ęther multi humidũ eſſe putarũt: et in ſicco tã diutur nũ mbtũ fieri nõ poſſe, & cœlos aqueos dixerũt: vnde in Sacris literis tã ſępe cœleſtiũ aquarũ mẽtio fit, & angeli ipſi aquarũ nomine à Dauide cõprehenduntur. Per crocodilũ verò aquã pluuiam, cuius cauſſa Soli tribuitur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Cælii Aug. Oſiris, etc.

OSIRIS.

D

SOLIS ET LVNÆ CONIVNCTIO.

IN Elephantinopoli Ægyptia vrbe Oſiridis ſimulacrum colebatur, viri corpus habens cœrulei coloris, caput verò arietis, quod Solis ac Lunæ coniunctionem ſignificaſſe, tradit Euſebius. Cœruleus autem color ei propter humiditatem tribuebatur, quia Lunaris cõiunctio humidior eſt: nec non quia noctes cœruleas facit: tunc enim potiſsimũ noctibus ſerenis cœruleum videtur cœlum.

LVNÆ SIMVLACRVM.

IN Heliopoli verò eiuſdem provinciæ vrbe, Lunæ ſimulacrum hoc ſymbolo conſecratũ erat. Homo accipitris habens faciẽ, lancea Typhona interficiens. Pingitur autem Typho fluuiatilis equi forma: & totum hoc ſimulacrum candidi coloris erat, qui color ab alio lumen accipere Lunam ſignificaret: accipitris verò facies à Sole eam lumen capere indicabat, vnde & ſpiritum attraheret: Soli enim accipiter dicatus erat, qui, vt etiam Pierius teſtatur, lucis ac ſpiritus ſymbolũ eſt, tum propter motus velocitatem, tũ quia alis altiora & lucidiora petit. E

PLVTO.

OCCVLTA CONSILIA.

VEteres cum conſilia & cogitationes occultas eſſe debere ſignificare volebant, Plutonem pingebant galeatum, et Proſerpinam rapientem, tum quòd ſubterranea, quorũ Deus dicitur Pluto, lateant abſconditaq; ſint: tum, quia raptus clàm fiunt: tum denicq;, quòd cùm in capite conſilij ſedes eſſe putetur, galea illud tegens aptè conſiliorum occultationem ſignificet.

INFERIOR VEL MINOR POTESTAS.

EIuſdem quoq; Plutonis hieroglyphico, breue ſceptrũ in manu eius ponentes, minorem inferiorémve poteſtatem, vt eius qui alium maiorem principem agnoſcit, innuebant: propterea quòd Pluto inferorũ rex dicatur, & tamen Iouis imperio ſubiectus.

SILENVS.

SPIRITALIS MOTVS.

F

SIlenum quem ſenem & dormientem pingebant, ſpirabilis motus ſymbolum fuiſſe, teſtantur veteres: cuius caput candore fulgens propter cœleſtem motum faciebant, cæſaries verò longa craſsitudinem terreſtris aëris ſignificat. Dormire autem illum ebrium finxerunt, quia craſsiores ſpiritus & vapores caput quaſi ebrietate quadam grauant, ſomnumq; inducunt.

VVLCANVS.

IGNIS.

IGnis virtutem ſub Vulcani, hoc eſt hominis forma pingebãt, in cuius capite pileus erat cœruleus, æthereæ ſymbolum regionis, vbi integer purusq; ignis inuenitur: nam qui è cœlo in terrã delapſus eſt, cum imbecillior

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A becillior ſit, materiaq; indigeat & fomento, claudicans fingitur, vt qui ſeipſum, niſi baculo innixus, ſuſtinere non poſsit, cum æthereus ille abſq; vllo fomento ſe ipſum ſuſtineat, alat, tueatur.

HERCVLES.

ELOQVENTIA.

VIſum eſt nobis hìc recenſere hieroglyphicum, quo Galli antiquitùs eloquentiæ vim exprimebant. Id autem ex Luciani libello de Hercule Gallico conſcripto, ſumemus ad verbum, quemadmodum vertit Eraſmus. Sic igitur inquit: Herculem Galli lingua gentis vernacula Ogmium vocant. Porrò deum ipſum noua quadam atq; inuſitata figura depingunt. Decrepitus eſt apud illos, recaluaſter, reliquis capillis, ſi qui reliqui ſunt, planè canis, cute rugoſa, & in aterrimũ exuſta colorẽ, cuiuſmodi ſunt nautæ iſti. Charontẽ potius aut Iapetum, quempiam've ex ijs qui apud inferos verB ſantur, diceres. In ſumma quidvis potius quàm Herculem conijceres ex imagine. Atq; tali ſpecie cùm ſit, tamẽ Herculis ornatum gerit, vt qui cum leonis exuuium indutus ſit, tum clauam dextra teneat, tum pharetram humeris aptatam portet, tum arcum tenſum læua prætendat. Denique modis omnibus Hercules eſt. Hæc equidem arbitrabar in Græcanicorum deorum contumeliam facere Gallos, quum eiuſmodi pingerent effigie: quo nimirum illum talibus picturis vlciſcerentur, quòd olim regionem ipſorum incurſaſſet, prædas agens, id temporis cùm Geryonis armẽta veſtigans, occidentalium gentium pleraſq; regiones peruaſtauit. At nondum dixi id quod erat in imagine maximè nouum atque mirandum. Siquidem Hercules ille ſenex, ingentem admodum hominũ multitudinem trahit, omnibus per aures reuinctis. Porrò vincula catenulæ tenues auro, electro've confectæ, pulcherrimis monilibus ſimiles. Atqui cum vinculis vſque adeò fragilibus ducant, tamen neq; de fuga cogitare videntur, quũ alioqui cõmodè poſsint, neq; prorſus obnituntur, aut pedibus aduerſus trahẽtem obtendunt, ſeſe reſupinantes: verùm alacres ac læti ſequuntur, ducentẽ adC mirantes. Vltrò feſtinantes omnes et laxatis funiculis etiam anteuertere ſtudentes: perinde quaſi grauiter laturi, ſi ſoluerent vinculis. Neq; illud quidem pigebit referre, quod mihi videbatur omnium abſurdiſsimum. Etenim cum non inueniret pictor vnde catenularum ſummas anſas necteret, videlicet dextera iam clauam, læua arcum tenente, ſummam Dei linguam perterebrauit: atque ex hac religatis catenulis eos trahi fecit: ipſe nimirum ad eos qui ducebantur, vultum & oculos conuertebat arridens. Hæc ego cum diutius adſtans eſſem contemplatus, admirans, hęſitans, indignans, Gallus qui propius adſtabat, noſtratium literarum nõ ignarus, id quod declarauit Græcè optimè loquens, philoſophus opinor, ex eo genere philoſophorum, quod apud eos eſſe fertur: Ego tibi hoſpes, inquit, picturę iſtius arcanum explicabo: nam videris vehementer ad eam attonitus ac mirabundus. Orationẽ nos Galli nequaquã arbitramur eſſe Mercurium, quemadmodum vos Græci, verùm Herculi illam tribuimus: propterea quòd hic Mercurio longè robuſtior extiterit. Nam quòd ſenex fingitur, nihil eſt quod mirẽre: ſiquidem facundia ſolet in ſenecta demùm abſolutam vim oſtendere. Si modò verum veſtri dicũt poetæ, obduci iuuenum denſa caligine pectus, contra ſenectã poſſe quiddam dicere rudi iuuenta melius ac pręclarius.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hinc videlicet apud vos & Neſtoris lingua melle profluit, & Troianorum o- D
ratores lirioëſſam edunt, videlicet floridam quandam vocem: nam liria, ſi ſatis memini, flores appellantur: proinde quòd auribus ad linguam vinctos trahit ſenex hic Hercules, qui non aliud quàm ipſe eſt ſermo, ne id quidem debes mirari, qui quidem non ignores linguæ cum auribus eſſe cognationem. Neq; verò ad contumeliam illius illud pertinet, quòd ea perforata ſit: nam memini, inquit, & iambicos quoſdam verſiculos apud vos dicere, viris loquacibus extremam linguam perforatam eſſe omnibus. Quin de eodem hanc in ſumma habemus opinionẽ, vt quicquid egit, id illum oratione facundiaq; egiſſe putemus: vtpote virum ſapientem, ac perſuadendo pleroſq; ſibi ſubegiſſe. Iam tela illius nimirum rationes ſunt acutæ, miſsiles, citæ, atq; animum ſauciantes, vnde pennigera dicta fuit oratio. Hæc Lucianus, quæ ad huius hieroglyphici explicationem ſufficere opinor.

RATIONIS CVM APPETITV PVGNA.

HErculis Antheũ interimentis ſimulacrũ in multis antiquis numiſmatibus E
cernitur: quod quid ſignificet, nunc explicabimus. Hercules animę rationis participis, ſpiritusq; ſymbolũ eſt: Antheus verò corporis. Herculis pectus ſapientiæ ſedes eſt, atq; prudentiæ, quibus perpetua eſt cum appetitu ac voluptatibus pugna: ſemper enim appetitus rationi obſiſtit, nec poteſt ratio ſuperare, niſi corpus ita in altum, & procul ab terrenarũ rerum intuitu extulerit, vt pedes, hoc eſt affectus, nullum amplius fomentũ à tellure accipiant: imò cupiditates & affectus qui terræ ſunt filij, prorſus interficiat. Quo de genere mortis loquit̃ D. Paulus, cum ait, Mortui eſtis, & vita veſtra abſcondita eſt cũ Chriſto in Deo. Et Dauid: Precioſa in conſpectu Domini mors ſanctorum eius. Et Seruator ipſe: Niſi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipſum ſolum manet: ſi autem mortuum fuerit, multum fructum adfert. Et hæc eſt omnium victoriarum præſtantiſsima, vnde in Scipionis Africani tumulo legitur hic elegãtiſsimus verſiculus, MAXIMA CVNCTARVM VICTORIA, VICTA VOLVPTAS. & Boëthius hoc ipſum Herculis factum celebrans ait, SVPERATA TELLVS, SIDERA DONAT. F

INGENIVM, VEL INTELLIGENTIÆ VIS.

SYmbolica nõ ſolùm Ægyptiorum, verùm etiam Græcorum theologia, Herculem pro humano ingenio vel intelligentiæ vi ponit: pingitq; illum arcutrium cuſpidum ſagittam iaculantem: propterea quòd humani ingenij acumen, cœleſtia, terrena & inferna ſcrutetur: vel propter tripartitam Philoſophiæ diſtributionem, quia ingenio Mathematicas diſciplinas, rerum naturaliũ cauſſas, & diuina myſteria indagamus: aut alio modo, ex Socraticæ ſchola diuiſione in differendi ſubtilitate, naturæ obſcuritate, vita et moribus eo vtimur, ita vt

ſagitta trium cuſpidum aut triplicem mundum, aut triplicem contemplationem, aut tripartitam philoſophiam ſignificet.

PRO-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

PROMETHEVS.

ARTES ET INGENIVM, VEL ARTIVM INVENTORES.

PLato in Protagora ſub perſona Socratis, huiuſmodi narrat de Artiũ origine fabulã: Erat, inquit, aliquãdo tẽpus, quo dij quidẽ erant, mortalium autem genera non erant. Poſtquam autem & his tempus fatis conſtitutum venit, vt crearentur, formabant ipſa dij intra terram ex terra & igne permixtis, & ex ijs quæ igne ac terra permiſcentur. Quum verò in lucem iam illa producturi eſſent, illorum ornandorum,
B facultatumq; ſingulis, provt deceret, diſtribuendarũ curam Prometheo & Epimetheo demandarunt. At Epimetheus ſibi diſtribuendi munus depoſcit, & Prometheo, dum ego diſtribuo, dicit, Aſpice & cõſidera. Sicq; illo perſuaſo, diſtributionem facit. Hic verò alijs robur abſq; celeritate apponebat, alia debiliora velocitate ornabat, alia armabat, alijs inermi data natura, aliam quandam facultatem ad ſalutem excogitabat. Quæ enim ex ipſis parua fecerat, ijs volatilem fugam aut ſubterraneam habitationem tribuebat. Quæ verò magnitudine auxerat, ea hac ipſa ſeruabat, & reliqua hoc modo exæquans diſtribuebat: ea induſtria, vt caueret, ne quod genus interiret. Poſtquam verò mutuæ corruptionis effugia ipſis ſuppeditaſſet, facilitatem anni tempora & varias cœli tempeſtates ſub dio ferendi excogitabat: induẽs illa denſis pilis, & ſolidis pellibus, quæ & hyemem & æſtum arcere poſſent: & quæ ſingulis cubilia petentibus proprium ac naturale ſtratum itidem eſſent: & ſub pedibus alia vngulis, alia pilis & corijs ſolidis ac exunguibus muniuit. Nec non alimenta alijs alia ſuppeditabat, his herbam
C ex terra, illis arborum fructus: alijs radices, quibuſdam verò aliorum animaliũ laniatum in alimentũ dabat. Et his quidem paucam ſobolem tribuebat, his verò quæ ab illis dilaniarentur, multam, quo genus ipſum cõſeruaretur. Proinde Epimetheus, vt qui non vſqueadeò ſapiens eſſet, non animaduertit, ſe facultates in bruta animantia expendiſſe. Reſtabat adhuc ipſi inornatum hominum genus, et quid cum ipſo ageret, ambigebat. Quo dubitante, venit Prometheus, inſpecturus diſtributionem, & videt reliqua quidem animalia accuratè omnia habere, hominem verò nudum, non calceatum & inermem, iamq; fatalis dies aderat, qua etiam hominem ex terra in lucem prodire oportebat. Conſilij itaq; inopia præhenſus Prometheus, et quamnam homini ſalutem reperiret neſciẽs, Vulcani & Mineruæ artificioſam ſapientiã vnà cum igne furatur. Fieri enim nullo modo poterat, vt illa abſq; igne ab vllo poſſideretur, aut vllo vtilis eſſet: & ſic illam homini largitur. Sapientiã itaq; circa parandum victum hoc modo homo accepit: artem verò verſandi in rep. non habebat. Illa enim apud Iouem erat. Prometheo autem Iouis arcem ingredi non licebat, quoniam Iouis munitiones horrendæ erant. at in cõmunem Mineruæ & Vulcani domum, in qua artes exercebantur, furtim ingreſſus erat, & furto ſublata ignea Vulcani arte, &

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

alia Mineruæ, eas homini cõtribuit. Et ex hoc contigit homini victus facultas. D
Prometheus verò poſt eam quæ fertur furti pœnam Epimethei cauſſa dedit.
Poſtquã autem homo diuinæ ſortis particeps factus eſt, primùm quidem propter Dei cognationem ex igne contractam, ſolus inter omnia animantia deos eſſe putauit, ñſq; aras & ſtatuas dicauit. Deinde vocem & nomina breui per artem articulauit: habitationes, veſtes, calceos, ſtrata, & alimenta ex terrà inuenit.
Hoc autem modo inſtructi initio homines ſparſim habitabãt, nullas habentes ciuitates. Cumq; feris imbecilliores eſſent, paſsim ab illis interimebant. Ars nanq; opificiorum ad alimentum quidem idonea erat auxiliatrix: verùm ad bellum contra feras manca. Reip. enim artem nondum habebãt, cuius pars eſt ars militaris. Quærebant autem, quomodo cõgregarentur ac ſeruarentur condentes ciuitates. Quum verò cõgregati eſſent, iniurias mutuò inferebant, vt qui artem gubernandæ reip. non haberẽt. quare rurſus diſpergebantur ac peribant.
Iupiter igitur timens generi noſtro, ne in totum aboleretur, Mercurium mittit, vt pudore & iuſtitia homines imbuat, quæ ciuitatum eſſent ornamenta & vincula, & amicitias inter homines conciliarent. Interrogat itaq; Mercurius, quo- E
modo iuſtitiam & pudorem hominibus diſtribuere debeat? Num vt artes diſtributæ ſunt, ita & has diſtribuam? artes enim ſic ſunt diſtributæ, vt vnus qui artem medicã aliámve quampiam teneat, multis imperitis ſufficiat. Itáne ergo & iuſtitiam & pudorem inter homines ponam? aut in omnes diſtribuam? In omnes, inquit Iupiter, & omnes eius participes fiant. Neq; enim conſtabunt ciuitates, ſi pauci illarum participes fuerint, velut ex alijs artibus. Legem item nomine meo promulges, vt qui pudoris & iuſtitiæ particeps eſſe non poſsit, tanquam peſtis ciuitatis occidatur. Ex qua narratione colligimus, per Prometheũ facem accenſam, quæ ignis furtum ſignificet, tenentem, ingenij vim in inuenien dis artibus, artiúm ve inuentionem & ipſum inuentorem denotari: fax enim animæ illa vis eſt, quam Ariſtoteles intellectum agentem vocat, quam Plato & Ægyptiorum theologia cœleſtem igniculum lumẽve extrinſecus aduẽiens appellarunt: cuius proprium munus eſt artium inuentio.

GRATA ACCEPTI BENEFICII MEMORIA. F

HOminis prope rupem arduã ſtantis, anulumq; ferreum ex catena, quę mõti alligata eſt, exemptũ cum adnexo lapillo in digito habentis imago, gratam accepti beneficij memoriã ſignificat: in eo præſertim cui delicti pœna condonata eſt. Aiunt enim Prometheum, ob ignem dijs ſurreptum, & cum mortalibus communicatum, ab Ioue Caucaſi mõtis rupi ferrea catena alligatum fuiſſe: & paulo pòſt ab eodem eius miſerto ſolutum, in huius beneficij memoriam vnum ex illius catenæ anulis cum ſaxi portione ex rupe ſumpta, digito alligaſſe, indeq; pòſt anulorum & lapillorum iungendorum morem emanaſſe. quo fit vt etiam ſolus ferreus anulus quo diu Romani vſi ſunt, id poſsit ſignificare.

DELICTI POENA, VEL VLTIO DIVINA.

IDem Prometheus rupi alligatus, pœnam delicti diuinamq; vltionem immi-
nere denotat, vel iuſtum iudicium eſſe, & calamitatem flagelli loco diumitùs immiſſam, quemadmodum ipſe Prometheus diuino iudicio ob ignem cœlitibus furto ablatum, rupi alligatus traditur.

MER-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

MERCVRIVS.

ORATIO, VEL ELOQVENTIA.

Ercurius orationis vim interpretandiq; virtutem & eloquentiam ſignificat, vtpote Deorum nuncius atque interpres: vnde Virgilius dixit,

Interpres diuum cælo demiſſus ab alto.

Fingitur autem protenſus atq; erectus, propter orationis vim, alas in capite & pedibus habens, vt ſignificet volucrem per aëra ferri ſermonem. nam & Homerus τὰ ἔπη πτερόεντα, hoc eſt alata verba, appellauit.

VELOCIOR SENSVS, VEL INTELLECTVS AGENS.

AMmianus Marcellinus ſcribit, Iulianum Cæſarem media nocte, vt Mercurio ſupplicaret, exſurgere ſolitũ, quo menti ſuę lumina prę ferret: quia Mer
B curium velociorem in mundo ſenſum eſſe motus mentium excitantem, quem vulgo Intellectum agentem vocant, ex philoſophorum arcanis acceperat. Ex quo colligimus in ſacris per Mercurium, intellectum agentem, & celerem animi ſenſuumq; motum ſignificatum fuiſſe.

FIRMITAS ET GRAVITAS ORATIONIS.

CVm autem orationem grauem & firmam ſolidamq; eſſe debere, indicare volebant, Mercurium in quadrata baſi ſine pedibus pingebant, quod veri ſermonis firmitatem ac robur indicabat: tum etiam, quia ſermo ſine manuum vel pedum adiumento ſuo fungitur officio.

MERCATOR, VEL MERCATVRA ET LVCRVM.

PEr eandem quoq; Mercurij imaginem quæ marſupium manu teneret, gallum ad eius baſim ponentes, lucrum, mercaturam, mercatorémve ſignificarunt, quòd is mercium & lucri Deus haberetur: quia ſermonis ope omnia mercimonia & cõtractus fiunt. gallum verò idcirco illi adponebant vigilantiæ ſymbolum, vt indicarẽt mercatores decere vigilantes eſſe, nec totas ſomno tribue-
C re noctes.

FVR ET FALLAX.

FVr quoq;, & furandi ars, atq; fallacia, Mercurij Apollini boues furãtis imagine ſignificatur, quòd illum eius artis & fallaciarũ ac doli fraudisq; inuentorem poetæ tradiderint, vnde & illi cognomentum κλέπτης, Phurnuto & Suida autoribus, eſt inditum: ideoq; ſic de illo cecinit Horatius;

Callidum quicquid placuit iocoſo
Condere furto.
Te boues olim, niſi reddidiſſes,
Per dolum amotas, puerum minaci
Voce dum terret, viduus pharetra,
Riſit Apollo.

& Prudentius:

Expertes furandi homines, hac imbuit arte,
Mercurius Maia genitus.

HYDRARGYRON.

PEr eundem Mercuriũ Chemicæ artis profeſſores, argentũ liquidum, quod vulgo viuũ, Græcè hydrargyron appellatur, propter eius mobilitatẽ intel-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

ligunt. nam illis ſingulis metallis planetarũ nomina tribuũt: vt plumbo Saturni, ſtanno Iouis, ferro et chalybi Martis, auro Solis, æri Veneris, argẽto Lunæ, vt & Plato in Timæo facere videtur. D

TALARIA.

VELOCITAS.

Talaria Mercurij, velocitatem motumq; ſignificãt, quòd ijs ſublimis per aera feratur, vt Virgilius ait:

— *Et primùm pedibus talaria nectit*
Aurea: quæ ſublimem alis, ſiue æquora ſupra,
Seu terram rapido pariter cum flamine portant:

adeò vt ſi cuipiam ſignificare velimus fugiendum eſſe, aptè talaria depingere poſsimus. vnde fit, vt etiam cõmuni ſermone dici ſoleat, Addere pedibus alas, pro celeritate, *Pedibus timor addidit alas.*

CADVCEVS.

POTESTAS ET VIS FATI. B

Est & alia Caducei qui Mercurio attribuitur ſignificatio, præter eas quæ à Pierio ſunt enumeratæ. Caduceus enim fati poteſtatem ſignificat, vel afflatum quendam diuinũ, ductumq; quo non modò mentes noſtræ, verùm etiam creata omnia mouentur & gubernant: atq; vinculum quo cum Deo colligati ſumus, ac inter nos: ipſiusq; fati neceſsitatem omnia ſtringentem. Quod præclarè indicaſſe videtur Virgilius his verbis:

Tum virgam capit, hac animas ille euocat orco,
Pallentesq; alias ſub triſtia Tartara mittit:
Dat ſomnos, adimitq;, & lumina morte reſignat:
Illa fretus agit ventos, & turbida tranat
Nubila. —

Sic enim pingebat ab Ægyptijs Caduceus ille, Macrobio autore, in ſpecie draconum maris & fœminæ coniunctorũ, qui parte media voluminis ſui, inuicem nodo, quem vocant Herculis, obligabantur: primæq; partes eorum reflexæ in circulum preſsis oſculis ambitum circuli iungebant: & poſtmodum caudæ re- F uocabantur ad capulum Caducei, ornabanturq; alijs ex eadem capuli parte nascentibus.

CONCORDIA.

IDem Mercurij Caduceus angues illos circumuolutos habens, quos ipſe, vt poetę narrant, pugnantes cum inueniſſet, diremit, ita vt ambo Caduceo eius adhæſerint, Concordię ſymbolum eſt, vt in antiquis numiſmatibus apparet, ac inter cætera in M. Antonij triumuiri numiſmate quodã, in cuius vna parte, mulieris laurea corona ſub capitis velamine redimitę caput eſt, cum his literis: III. VIR. R. P. C. in altera duæ manus iunctæ Caduceum hunc tenentes, cum hac inſcriptione: M. ANTON. C. CÆSAR. quod proculdubiò pro Concordiæ, quæ tunc inter Cæſarem, Antoniũ & Lepidum erat, ſymbolo poſitum fuit. idemq; Caduceus res quæ eandem vim habent, ſimileſve ſunt, denotat, duobus ſerpentibus, eiuſdem videlicet generis animalibus.

AR-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

ARGVS.

MVNDI MACHINA.

ARgus circa totum caput oculos habens, de quo sic canit Ouidius:

Centum luminibus cinctũ caput Argus habebat,
Inq; suis vicibus capiebant bina quietem,
Cætera seruabant, atq; in statione manebant:

& Statius,

Spectat in occiduis stellatum visibus Argum:

hic, inquam, vniuersæ mundi machinę typus est: cuius caput cœli prę se fert imaginem, oculi stellarum, quæ inferiora omnia custodiunt & fouent. Voluerũt enim Theologi Symbo-

B lici mundum animal esse: idq; sub Argi imagine significarunt: & terram quoq; moueri dixerunt. Ait enim Mercurius Trismegistus in Pimandro, terram non solùm moueri, verùm etiam vario motu agitari: sed tamen ita, vt cum reliquis elementis comparata propter motus tarditatem, immota videatur: idq; huiusmodi argumẽto probare nititur: Non est, inquit, credendum, illam quæ omnia nutrit, fouet, concipit & parit, motus expertem esse: fieri enim nequit, vt quod non mouetur, gignat & pariat. Vt igitur stellæ ac sidera huiusce mundi oculi sunt, sic herbæ, arbores & plantæ omnes capillorum locum obtinent: metalla verò & lapides, ossium: nil mirum igitur, si sub Argi imagine mundum vniuersum comprehendit Ægyptiorum theologia.

ENDYMION.

PIORVM OBITVS.

CVm plura sint mortis genera, illud maximè & à sapientibus gentiũ, & Sacrarum literarũ testimonio comprobat, & cõmendat: cum qui piè

C & sanctè vixerũt, iamq; altero illo genere mortis, de quo in Hercule Antheũ interimente diximus, mortui, hoc est prauis cupiditatibus deuictis, & ad Deum anhelãtes, ac cum eo cõiungi (quod in hoc corporis carcere fieri non potest) cupientes, ab eo in cœlũ trahunt, corpore, nõ secus atq; altissimo somno morte cõsopito: quemadmodum mori cupiuit Paulus, cum diceret, Cupio dissolui, & esse cum Christo. Hoc aũt genus mortis osculũ vocauere symbolici Theologi: de quo videt loquutus esse Salomon in Cantico, cum ait: Osculet me osculo oris sui. quod sub Endymionis, quem Diana in mõte altissimo consopitũ somno osculatur, imagine adumbrarũt. Aiunt enim Dianã, vt quæ siderum vim quam ipsa recipit, ad inferiora transmittat, reginã esse et dominam cœlestiũ proportionũ atq; intelligentiarũ: Endymionem verò animam hominis pñ significare, cuius amore capti cœlites, vt illam sibi coniungere possint atq; osculari, in alto monte, hoc est, dum cogitationem & mentem in cœlum attollit somno altissimo cõsopitam, id est morte huius corporis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Nam cum corpus impedimento ſit, quo minus perfectè Deo coniungi poſsi- D
mus, ſequitur eo ſoluto nos liberè in cœlum euolaturos. Quod quanto citius
fit, tanto maiores Deo gratias habere debemus: nec tamen recuſare quamdiu
ei viſum fuerit, huius corporis carcerem æquo animo ferre: ſed aſsiduè illum ro
gare, qui ſolus omnia bona largitur, vt interea ſaltem cupiditates noſtras, quæ
nos ab eius complexu abſtrahere poſſunt, interimat. Quod vt faciat, clemen-
tiam eius ſupplex manus tendens rogo & obſecro.

PACIFICATOR HABITVS.

NOluimus hìc omittere, priuſquam viriles imagines abſolueremus, quin ea adiiceremus, quæ Quintilianus de Pacificatore habitu ſcribit. Sic enim ait: Fit & ille habitus, qui in ſtatuis pacificator eſſe ſolet, qui inclinato in humerum dextrũ capite, brachioq; ab aure protenſo, manum infeſto pollice protendit: qui quidem maximè placet iis, qui ſe dicere ſublata manu iactant: cuiuſmodi habitus hodie cernitur Romæ in pulcherrima ſtatua, quæ pro æde Lateranenſi ſtat.

E

QVOMODO PINGI SOLERENT A' VETERIBVS FAVOR, EIVS'QVE CONTRARIVM.

CVm iis quæ de Pacificatore habitu diximus, faciunt, quæ de fauoris eiusq; contrarii ſymbolo ſcribit Politianus in Miſcellaneis: fauorem enim pollicibus preſsis & eius contrarium verſis ſignificari ſolitum ait. idq; Horatii, Iuuenalis, Plinii & Prudentii autoritate probat. Sic namque ait Horatius in primo Epiſtolarum:

Conſentire ſuis ſtudijs qui crediderit te,
Fautor vtroq; tuum laudabit pollice ludus. F

Iuuenalis verò hoc modo:

Et verſo pollice vulgi,
Quemlibet occidunt populariter.

Plinius autem libro naturalis Hiſtoriæ vigeſimooctauo, pollices, cum fauea mus, premere etiam prouerbio iubemur. Et Prudentius:

Et quoties victor ferrum iugulo inſerit, illa
Delicias ait eſſe ſuas, pectusq; iacentis
Virgo modeſta iubet conuerſo pollice rumpi.

Ex quibus patet, eos qui fauerent, pollicem premere: qui verò fauorem denega rent, vertere ſolitos.

FIDIVS DEVS.

FIDES.

PRæſtantiſsimum extat Romæ in antiquo marmore Fidii ſimulacrũ, ſic expreſſum: Vir eſt imberbis quidem, ſed tamen maturam præ ſe ferens ætatem,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ætatem, cui adiectũ eſt nomen, HONOR, hic VERITATI, quæ virginis forma expreſſa eſt, manũ porrigit, prenditq́; : in medio autem AMOR eſt puerili ætate : quòd hæc tria ſint, quibus Fides nititur, quæq́; illam inuiolatam conſeruant : nempe honoris ſtudium, veritas promiſſorum, vt videlicet ab vtroq́; ſeruẽtur, & amor, qui niſi adſit et faueat, facilè fides corrumpitur : nam fidem honos ſuſtinet, veritas parit, amor nutrit.

SOMNVS.

VERA ET FALSA SOMNIA.

B IMago virilis facie reſoluta & languenti, candida ſubtus veſte & ſuprà nigra induti, quaſi diem & noctem indicaret, cornu manu tenens, Philoſtrato autore, ſomnum ſignificat: quod cum vera ſomnia immittit, nigrum cornu habere fingitur : cum verò falſa, eburneum. vnde & geminæ ſomni portæ à Virgilio finguntur, his verbis:

Sunt geminæ ſomni portæ: quarum altera fertur
Cornea: qua veris facilis datur exitus vmbris.
Altera candenti perfecta nitens Elephanto:
Sed falſa ad cœlum manes inſomnia mittunt.

quoniam, vt inquit Macrobius ex Porphyrij autoritate, latet omne verum: hoc tamen anima cum ab officijs corporis ſomno paulum libera eſt, interdum aſpicit: nonnunquam tendit aciem, nec tamen peruenit. Et cum eum aſpicit, tamen non libero & perfecto lumine videt, ſed interiecto velamine, quod nexus naturæ caligantis obducit. quod Virgilius his verbis indicauit:

Aſpice, namq; omnem, quæ nunc obducta tuenti
Mortales hebetat viſus, tibi & humida circum
Caligat, nubem eripiam.——

C Hoc igitur velamen quod nigro colore ſignificatur, cum in quiete ad verum vſque aciem introſpicientis admittit, cornu eſſe creditur : cuius hæc eſt natura, vt tenuatum viſui peruium ſit : cùm autem à vero hebetat, ac repellit obtutum, ebur putatur : cuius corpus ita natura denſatum eſt, vt ad quamvis extremitatem tenuitatis eraſum, nullo viſu ad vlteriora tendente penetretur. Hæc Macrobius. Seruius verò aliam adfert rationem : ait enim per portam corneam oculos ſignificari, qui & cornei ſunt coloris, & duriores cæteris membris, quia frigus non ſentiunt, vt & Cicero in libris de natura Deorum teſtatur. Per eburneam verò portã, os, propter dentes, quòd ea quæ loquimur, falſa eſſe poſsint: ea verò quæ videmus, ſine dubio vera ſint. Aut verò ait, corneam portam idcirco veram dici, quòd, vt ij qui de ſomniorum interpretatione ſcripſerunt, teſtantur, quæ ſomnia perſonæ ſtatum & fortunam non excedunt, vera ſint, & ſimplicia, vt cornu eſt : quæ verò ſupra fortunam ſunt, & nimium habent ornatum, falſa : vnde eburnea quaſi ornatior porta fingitur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Cælii Aug. Hecate.

HONOS ET VIRTVS.

D

IN quibuſdam Vitellij Cæſaris numiſmatibus inueniunt pulcherrimę Honoris ac Virtutis imagines, in quibus Virtus ſic eſt expreſſa: Iuuenis galeatus cum pennis ſupra galeã, haſtam ſiniſtra, ſceptrũ dextra tenens, ocreas habens, & ſub dextro pede teſtudinẽ, Honorem qui muliebri forma eſt expreſſus, intuẽs. Habet autẽ caput galeatum, vt fortitudine ad virtutem opus eſſe indicet, quo nos ab imminentibus inſidijs tueamur. eandemq; ob cauſſam & haſtam habet: pennę verò vel criſta, ingenij acumen ſignificant, & ſublimia cogitanda. Sceptrum poteſtatem vitiorum domandorum, & cupiditatum frenandarũ.

Ocreæ duplicem habent ſignificationem, primùm quòd qui virtutem ſectãtur, ſemper ad locũ, ſi opus ſit, virtutis exercendæ cauſſa mutandum parati eſſe debent. Deinde quia pedes & crura imbecillitatem quam ex hoc terreo corpore ſuſcipimus, quæ nos cupiditatũ ictibus obnoxios reddit: prudentia, cuius ſymbolum eſt teſtudo, quam ſub pede habet, diligenter muniamus, ſicq; greſſus noſtros dirigendos, prudentia duce, vt ne noſmet ipſos in peccandi neceſsitatem conijciamus: ſemperq; in omnibus rebus honorẽ ſpectandum & intuendum, non autem opes. Honos muliebri potiſsimùm forma depingitur: quòd mulieres maximè honoris ſtudioſas eſſe deceat. Eſt autem ſeminuda mulieris imago, propter opum contemptionem, eademq; cornucopiæ geſtat, & galeam pede premit: quia ex virtute omniũ rerũ copia prouenit, & virum in honore ob virtutem conſtitutum omnes venerantur.

E

HECATE.

LVNA.

F

VNam ſub Hecates imagine pingebant, propter varias eius corporis figuras: Hecate enim cum tribus capitibus pingitur, quorum dextrum equi eſt, ſiniſtrum canis, medium hominis. Luna enim ex Solis diſtantia varias figuras ſumere videtur. & cum nouilunium pingere volebant, candidis vel aureis veſtibus indutam, atque ardentem facem tenentem eam faciebant: cum mediam oſtendere volebant, ciſtam ei in manu ponebant, quia creſcente lumine fruges maturat. Plenilunij autem virtutem ferrugineo calore denotarunt: tuncque ramum Laureum & papauer manu tenere fingebatur: ramum quidem Laureum, quoniam à Sole ignea fit: Laurus enim Soli conſecrata eſt: papauer verò propter fertilitatem multitudinemq; animarum, quę in ea tanquã in ciuitate habitare putabantur. Duplicem enim tellurem Ægyptiorum philo-

ſophia

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A ſophia ſtatuebat: ſuperiorem vnam, & inferiorem alteram: ſuperioremq; tellurem Lunam eſſe putabant, inferiorem verò hanc frugum procreatricem, quam nos mortales habitamus: illam enim animas corpore ſolutas incolere putabãt: quia cum Ægyptij ex Hebræorum, à quibus multa didicerunt, theologia eſſe quendam locum, in quem animæ corpore ſolutæ tranſmigrent, ibiq; beatorum ſedes eſſe, & multa præterea de cœleſti illa patria, & ſancta ciuitate eiúſque regionibus audiuiſſent, & in plenilunio maculas quaſdam in Lunari orbe viderent, quæ in nullo alio ſidere cernerentur, & terrarum quandam montiumq; & lacuum imaginem præ ſe ferrent, diuina myſteria & arcana humana intelligentia metiri volentes, ea omnia in Luna eſſe putabant, eámque cœleſtem illam tellurem eſſe aiebant. Nec defuerunt qui duplicem mundum ſtatuentes, vnum in quo perfecta rerum omnium quæ in hoc noſtro orbe ſunt, exempla atq; imagines cernũtur, ab ipſo creatore minimè corruptioni obnoxiæ factæ, quas ideas vocauêre: ex quibus pòſt & ad illarum imitationem, quæ in hoc mundo ſunt omnia creata ſint: mundum illum idearum Lunam eſſe dixe-
B runt. Sic enim ratiocinabantur: vt architectus, pulcherrimam aliquam domum templúmve ædificaturus, imaginem eius perfectiſsimam mente concipit, quæ cum ex materia concreta nòn ſit facta, corruptioni minimè eſt obnoxia, niſi cum architectus ipſe corrumpitur, hoc eſt aut moritur, aut mente alienatur, neque pòſt ædificium ipſum tam perfectum & abſolutum reddere poteſt, vt ideam illam quam conceperat æquet: ita & ſummus ille opifex atque architectus, mundum hunc creaturus, eius & omnium quæ in eo eſſe volebat, imaginem perfectiſsimam concepit: quæ imago, vtpote in eius qui omni corpore ſolutus eſt, quiq; omnia poteſt mente cõcepta, ita perfecta fuit, vt nihil perfectius excogitari poſſet: & re ipſa extitit, quia potentiſsimus eſt qui eam fecit. Et quẽadmodum imago humana mente concepta, ſine ſui artificis corruptione corrumpi non poteſt, ſic illam quæ opificem habet nulli corruptioni obnoxium, ſempiternam fore, neceſſe eſt fateri. Hanc autem imaginem Lunam eſſe volebant, cui etiam creator vim hæc inferiora ad ſui exemplum, ſed minus perfecta, gignendi dederit: quam vim Naturam appellarunt. Et ſic Lunæ multitudinem
C animarũ, vel quòd in ea corpore ſolutæ habitarent, vel quòd ab illa in mortalia corpora influerent immitterenturq;, vel quòd perfectiſsimas illarum contineret imagines. Sed eſt & alia ratio, cur illi fertilitas multitudoq; animarum tribuatur: quia videlicet Luna creſcente, plantæ, & fructus, nec non & animantia magis creſcunt, & quia partui præeſſe putatur. Nec tamen abſurdam prorſus illorum ſententiam exiſtimarem, qui huius mundi imaginem in Luna eſſe putarunt, modò ne de diuina illa idea, ad cuius exemplar omnia ſunt creata, intellexiſſent, quæ non magis quàm Deus ipſe mortalibus oculis cerni poteſt, cùm diuinam illam ideam ſempiternam fore ſit neceſſe, Lunam verò & Solem mutationi obnoxium eſſe, Sacræ literæ teſtentur. Sed ſi huius mundi imaginem tanquam in ſpeculo cerni dixiſſent, facilè illis aſſentirer. Lunare enim cornpus ſpeculo ſimile eſſe, ſolarium radiorũ reflexio, quam in eo videmus, indicat, itemq; aqueæ naturæ, quæ in ſpeculis eſt, eſſe philoſophorum omnium illi humiditatis ad rerum generationẽ cauſſam tribuentium cõſenſus, & res ipſa docet. Cum igitur talis ſit Luna, & in plenilunio terra inter ſolem & illam poſita, huiuſmodi maculæ in eius corpore cernantur, quæ mediam orbis terrarum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

partem, vt illam à Geographis pingi videmus, imitentur, quis non credat macu D
las illas terræ imaginem eſſe? Nam quòd illas ob corporis inæqualitatem fieri dicunt, id abſurdiſsimũ videtur in cœleſti corpore: & falſum eſſe, teſtatur ſolarium radiorum tanta reflexio: quæ niſi ex politiſsimo nitidiſsimoq; corpore fieri nullo modo poſſet. Quod verò alij vapores eſſe putant, quos illa aſsiduè ad ſe trahat: primùm dico fieri nõ poſſe, ſi vapores eſſent, vt ſemper eandem figuram ſitumq; ſeruarent: deinde Mathematicorum, hoc eſt Optices certiſsimas veriſsimasq; rationes, id falſum oſtendere. Nam cum vapores non ſupra mediam aëris regionem attollantur, neceſſe eſſet, Lunam à Britãnis, aut Hiſpanis, aut Ægyptijs, quorũ acies ſupra vapores illos, qui in noſtris ſolũmodò regionibus eſſent, tenderet, ſine maculis cerni: nam ſi quis fortè diceret, vapores illos totam mediam aëris regionẽ occupare, & ideo ab omnibus videri, is ſciat, ſi ita ſe res haberet, nos non maculas, ſed totum Lunarẽ orbem quaſi velamine quodam obductum viſuros. Ex quo patet, cum eædem maculæ æquè ab omnibus gentibus cernantur, vapores eos nõ eſſe. Sed & ipſarum macularum figura o- E
ptimè orbis terrarum imaginẽ, vt ex tam longinquo tractu perſpici poteſt, præ ſe fert: quemadmodum quilibet videre poteſt.

PERSEPHONE, SIVE PROSERPINA.

SEMINVM VIRTVS ET GENERATIO.

SEminum virtutẽ & gignendi vim, quę potiſsimùm in terra eſt, veteres muliebri forma, germina quædam protendentem pinxerunt: hancq; imaginem Bonam deam vel Perſephonem appellarunt: ſemen non antè germinare ſignificantes, quàm in terram proiectum aliquandiu ibi latuerit.

DIONYSIVS.

PROMISCVA GIGNENDI VIRTVS PLANTARVM.

QVoniam verò plantæ non ſolùm ex ſemine, verùm etiam quædam ex ſurculis plantatis naſcuntur, hanc promiſcuam gignendi vim, ſub Dionyſij imagine expreſſerunt, quem muliebri forma & cornua ha- F
bentem pingebant.

IVNO.

QVATVOR ELEMENTA.

IVno catena de cœlo ab Ioue ſuſpẽſa, & lapides pedibus alligatos habens, ab Homero fingitur: ita vt vnum pedem cõtractiorem habeat altero, quæ imago quatuor elementorũ ſymbolum eſt. Iuno enim ipſa aërem ſignificat: catena ignem quo cætera colligantur atq; miſcẽtur, lapis altiori pedi appenſus, aquã, alter verò terram: quæ omnia Iupiter, quem cœli rectorem ſignificare volunt, ita cœlo alligauit, vt ex illo pendeant, ipſiusq; qui cœlum mouet, nutu gubernentur.

TEM-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A TEMPESTATIS MVTATIONEM, ET ARCANA TEMPORE PATEFIERI.

EAdem luno nubibus vndiq; ſepta, ita vt vix cerni poſsit, tum mutationem tempeſtatis, cum luno aëris ſymbolum ſit, tum res alta vetuſtatis caligine merſas, aut alioqui obſcuras abſconditasq;, quas tamen tempus patefaciet, tum temporis breuitatem ſignificat.

SPES FALLAX.

EAdem quoq; luno ex nubibus ficta, res de quibus agitur fictas & falſas eſſe ſignificat, ſpemq; fallacem, admonetq; vt caueamus nobis ab illuſoribus, vel ne falſo, vt ſæpe fit, amore capiamur, nosq; fœminis deludendos præbeamus. Aiunt enim, Iunonem ab Ixione adulterij ſolicitatam, illi corpus ex nubibus ſui imaginem præ ſe ferens obtuliſſe, cum quo ille iacuerit.

EVROPA.

ANIMÆ HOMINIS IN CORPORE STATVS.

B MVlier tauro inſidens, ac per mare delata, facie tamen in tergum converſa, & littus quod longè liquit reſpiciens, ſignificat animam hominis, quam corpus per huius mundi pelagus defert, cum ipſa tamẽ tellurem quam deſeruit, hoc eſt Deum creatorem atq; opificem, auidis oculis intueatur. Et hic eſt Platonicus ille animæ circulus, atq; rationis motus, cum videlicet mente à diuinis ad humanas res cogitandas ipſaq; creata, converſa, tandem ad Dei contemplationem redit. ideoq; poëtę finxerunt, Europam Agenoris Phœnicum regis filiam, ab Ioue ſub forma bouis aut vituli raptã, & per mare in Cretam delatam fuiſſe: cuius fabulæ myſtica explicatio eſt quam modò protulimus.

C

DIANA.

RERVM MVTATIO.

VIrgo cui Mercurius veſtem porrigit, Diana eſt, quæ rerum mutationem ex incremento & diminutione factam ſignificat. Finxerunt enim Græci poëtæ, Iouem cum videret Dianam nudam incedentem, quòd id virginem minimè decere videretur, Mercurio, vt ei veſtem faceret, mandaſſe: cumq; multas ei Mercurius veſtes feciſſet, nullam tamen illi aptam facere potuiſſe: propterea quòd illa dum is vnam pararet, aſsiduè mutaretur, ita vt pòſt illam non poſſet induere. Eſt ergo hæc figura

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

incrementi & diminutionis, rerúmve aut conſilij & mentis mutationis hiero- D
glyphicum.

DANAE CVM AVREA PLVVIA.

ANIMI PVLCHRITVDO, ET COELESTIVM BONORVM AFFLVENTIA.

DAnae formoſiſsimæ mulieri, aurum in gremio pluiſſe finxêre poetæ, per Danaem animi pulchritudinem ſignificantes, quæ naturalibus virtutibus continetur, quas Deus amat, per aureum verò imbrem cœleſtium bonorum affluentiam, quæ ex diuino amore eiuſq; benignitate ſunt petenda. Omnium enim bonorum perfecta copia à Deo ſolo datur.

PASIPHAE.

ANIMA CVM AEREO VEHICVLO.

PAſiphaë Solis filia, & Minois Cretæ regis vxor, quam in vaccam tranſmutatam, ex tauro Minotaurum peperiſſe ferunt, qui media ex parte homo erat, reliqua taurus, animam ſignificat cum ſuo ęthereo vehiculo, quo illam corpori coniungi Platonici tradidêre. Aiunt enim animas noſtras in beatis illis ſedibus & cœleſti regione, æthereũ igneúmve quendam vehiculum, quo deferantur & moueantur habere, cũ nihil quod ſit expers corporis moueri poſsit. quod & Dauid vates comprobare videtur, cum canit, Qui facit angelos ſuos ſpiritus, et miniſtros ſuos flammam vrentem. Addunt deinde Platonici illas, quamvis hunc igneum vehiculum habeant, tamen corpori, hoc eſt terreo vehiculo, ob ignis ſubtilitatem & terræ craſsitudinem, niſi aliquo intercedente medio quod vtriuſque naturæ ſit particeps, iungi non poſſe, ideoq; illam dum per cœleſtes orbes & elementa deſcendens tranſit, paulatim craſsiore ſe quaſi veſte induere, aëreumq; ſibi vehiculum comparare, quo facilè terreo huic corpori copuletur. Id autẽ facit corporis induendi cupiditate, vt iidem aiunt, accenſa: taurus enim corpus ſignificat, vacca ficta aëreum vehiculum: Paſiphae ipſam animã, ex qua copula oritur Minotaurus, E
id eſt homo ex anima & corpore conflatus.

PANDORA.

PAndora mulier pyxidem in manu habens apertam, aduerſam fortunam, generis obſcuritatem, infelicitatem, paupertatem, infamiam, ægritudinem, ſpei fruſtrationem, humanę ſortis miſeriam nobis advmbrat. nam cum hæc virtutes omnes in pyxide incluſas teneret, eam, vt quid intus eſſet videret, aperiens, omnes elabi paſſa eſt, malis ætentis, & ſpe ſola, quæ vaſculi labro adhæſit, vt narrat Heſiodus: eam enim à Vulcano factam, & ab omnibus diis muneribus, quæ pyxidi illi inclu-
ſerant, ornatam, poſtq; Epimetheo con-
iugem datam tradit.

EVRI-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

EVRYDICE.

APPETITVS.

EVrydice quam in pede momordit ſerpens, appetitum hominis ſignificat, quem animi affectus exulcerant, pedes enim ac præſertim calcaneum, cupiditatum hieroglyphicum ſunt. vnde Seruator diſcipulorum ſuorum pedes lauare voluit, vt eos ab affectibus terrenis mundos redderet. Et Petro nolenti vt ſe lauaret, dixit, Niſi lauero te, non habebis partem mecum. & in Geneſi dixit Deus ſerpenti, Inſidiaberis calcaneo eius. nec ſolum hoc in Sacris literis, verùm etiam in Græcorum fabu-

B lis legimus, Achillem propterea quòd puer Stygiis aquis fuiſſet immerſus, nulla in parte vulnerari potuiſſe, præterquam in pedibus, qui abluti non fuerant: vt indicarent eum fortem fuiſſe, niſi affectibus vinceretur propriis. Neque abhorret ab hoc ſenſu quod tradunt, laſonem aureum vellus petentem, vnum calceum in flumine, quod ſolum in toto terrarum orbe nulli vento eſt obnoxium, amiſiſſe: hoc eſt, dum virtutem ſectatur, & immortalitatem, aliqua affectuum parte exutum fuiſſe, & Virgilius, Didonem morituram vnum calceum exuiſſe, ſcribit his verbis:

Ipſa mola, manibuſq; piis, altaria iuxta
Vnum exuta pedem, vinclis in veſte recincta
Teſtatur moritura deos, & conſcia fati
Sidera.——

hoc eſt, vno affectu, nempe mortis formidine exutam, quæ Didonis figura repentinum firmumq; conſilium ſignificat.

C

CYBELE.

AGRICVLTVRA, VEL VICTORIA POPVLORVM.

CYbeles turritam coronam habentis ſimulacrum, tellurem indicat, & vrbes quas illa ſuſtinet domitas: vel victoriam de agricolis ſeditioſis partam: vel tellurem agricultura domandam, & eam quæ habitatur fertiliorem eſſe ea quæ minus incolitur. Vbi enim hominum frequentia, ibi artes & induſtria valent. Quod verò currui eius Leones adiunxêre, vt in antiquis marmoribus numiſmatibusq; videre licet, id ſignificat nullam eſſe terram adeò ſterilem & aſperam, quæ labore & induſtria fertilis reddi non poſsit, vel illam vim gignendi à ſole capere, cum leo ſit animal Phœbææ naturæ. Hanc ipſam ſi non in curru, ſed humi ſedentem vel ſtantem cum circino pinxeris, Geometriæ, ſi cum quadrante, Geographiæ, ſi cum ligone vel taurum prope ſe habentem, Agriculturæ ſimulacrum habebis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Cælii Aug. Charites, etc.

TRES CHARITES.

D

TRes Charites ſorores fuiſſe traduntur. Pingebantur autem iuuenes virgines, ridentes, manibus implexis, ſoluta ac perlucida veſte: quarum natu maxima, Heſiodo autore, Aegle vocatur, media Euphroſyne, tertia Thalia. Quid autem hæc omnia ſignificarent, pulchrè docet Seneca de Beneficiis libro primo, in hunc modum: Quare, inquit, tres Gratiæ, & quare ſorores, & quare manibus implexis, quare ridentes, quare iuuenes, & quare virgines, ſoluta ac perlucida veſte? Alij quidem videri volunt vnam eſſe quæ det beneficium, alteram quæ accipiat, tertiam quæ reddat. Alij tria beneficiorum genera, promerentiũ, reddentium, ſimul & accipientium reddentiumq́. Sed vtrumlibet ex iſtis iudica verũ. Quid iſta nos iuuat ſcientia? Quid ille conſertis manibus in ſe redeuntium chorus? Ob hoc quia ordo beneficij per manum tranſeuntis, nihilominus ad dantem revertitur, & totius ſpeciem perdit, ſi vſquam interruptus eſt: pulcherrimus, ſi cohæſit & vices ſeruauit. Ideo ridentes, quia promerentium vultus hilares ſunt, quales ſolent eſſe qui dant & qui accipiunt beneficia. Iuuenes, quia non debet beneficiorũ memoria ſeneſcere. Virgines, quia incorrupta ſunt & ſyncera, & omnibus ſancta, in quibus nihil eſſe alligati decet, nec aſtricti. Solutis itaq́ tunicis vtuntur, perlucidis autem, quia beneficia conſpici volunt. Hæc Seneca: nos autem etiam illud minimè ſilentio prætereundum cenſemus, quòd vna faciem auertere & occultare fingitur: vt indicet, eum qui munus dat, id clàm facere debere, iuxta Seruatoris dictum, Cùm facis eleemoſynã, noli tuba canere ante te. & alio in loco: Neſciat ſiniſtra tua, quid faciat dextera. Altera Charis faciem apertam oſtentat, quia eius qui beneficium accipit, eſt id oſtentare & prædicare: tertia partem faciei oſtendit, & partem occultat: ſignificans beneficij retributionem celandam eſſe, oſtentandumq́ ipſum beneficium.

E

F

GORGONES.

ANIMÆ TRES IN HOMINE.

GOrgones capita, draconum ſquamis obſita, dentes maximos aprorum inſtar, item manus & alas habere finguntur: eas tres Phorci filias fuiſſe tradunt, nomine Euryale, Stheno, & Meduſa, ex quibus Meduſa ſola mortalis fuiſſe perhibetur, reliquæ duæ immortales: ideoq́ Meduſam Perſeus decollauit. Hæ Gorgones animarũ hieroglyphicum ſunt. Tradit enim Ægyptiorum Theologia, & cum ea Platonica quoq́ ſchola, tres in homine animas eſſe, quarum ſingulæ apud Hebræos proprium nomen habent: vna enim Nephes vocatur, quæ Latinè Viuens vel Sentiẽs dici poteſt: quam cum beſtiis communem habemus, & hæc mortalis eſt, quam Meduſa innuit: eſt enim corpori proxima, eiq́ adglutinata, & ſenſibus, corporisq́ affectionibus obnoxia: de qua volunt acutiores Theologi intellexiſſe Chriſtum, cũ dixit, Triſtis eſt anima mea vſq́ ad mortem: &, Qui non habuerit odio animam ſuam,

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A perdet eam: ideoq; finxerunt Perſeum, qui diuinum ſpiritum meliorem q; genium ſignificat, hanc obtruncaſſe: debent enim qui altiora contemplari volunt atque diuina, hanc prorſus interimere, ne quid ſenſus animæ quæ rationis particeps eſt, obeſſe poſsit. Altera anima Ruah, id eſt ſpiritus nuncupatur, quæ rationis particeps eſt. Tertia dicitur Neſſamah, id eſt Lumen, vt à Pythagora & Dauide fuit appellata, quam D. Auguſtinus diuinitatis partem, & Plato mentem vocat. Ideo autem dixerunt has tres ſorores homines ſuo aſpectu in ſaxa convertere: quia quamvis illas in nobis habeamus, illarum tamen naturam nemo abſolutè poteſt ſcrutari, niſi Meduſa obtruncata, id eſt corporearum affectionum impedimento prius fuerit liberatus: imò qui eas intueri volunt, ſaxis eos ſimiles eſſe ad alia oportet. Oculus autem quem ſibi inuicem hæ tres ſorores mutuò dant, ſignificat lumen quod habemus extrinſecus, à Deo nobis dari, atq; ab vna in alteram animam deriuari.

VIRGO CAPILLOS HABENS ERECTOS.

HOMINIS NATVRA.

B PLato dixit hominem arbori ſimilem eſſe, verùm in hoc ab illa differre, quòd illa radices in terra fixas habet, homo autẽ in cœlo: quo capilli capitis radicum ſimilitudinem quandam habentes indicant. Radix autem vera hominis eſt anima, quę cœlitùs eſt demiſſa, & per quam viuimus, ſpiramus, & vitales fructus ferimus, vt arbor ex radice vitam trahit: vnde in Cantico legimus, Comæ tuæ iunctæ canalibus: quod de cœleſtibus riuis, ex quibus virtus in nos deſcendit, eſt intelligendum. nam quæ de capillis & barba in Sacris literis dicuntur, ea o-

C mnia ad animam referri, teſtantur Origenes & Hieronymus. Vnde ſi quis virginem capillos in cœlum erectos habentem pinxerit, aptè animam vel hominis naturam expreſſerit.

VIRGO ABSCISIS CAPILLIS.

IMBECILLITAS ET MORS.

VIrgo cui abſciſi ſint capilli, imbecillitatem virium ingenij, animíve, aut etiã mortem ſignificat: quia non modò in Sacris literis videmus Sampſonis robur in capillis fuiſſe, quibus abſciſis facilè captus & vectus fuit: verùm etiam Euripides finxit Alceſtem mori non potuiſſe, donec illi à Mercurio cœlitùs demiſſo crinis abſcinderet: & Niſus non prius à Minoë interfici potuit, quàm illi ab eius filia pilus fatalis abſcinderetur. Nec Dido apud Virgilium antè mori potuit, quàm

Iris ab Iunone miſſa ei flauum vertice
crinem auferret.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Cælii Aug. Aſtræa.

ASTRAEA.

IVSTITIA.

D

Straeam, Aſtræ Gigantis & Auroræ, vel Iouis & Themidis filiam, pro iuſtitia ſumi notiſsimum eſt: fingunt enim illam vitiis creſcẽtibus indignatam in cœlum euolaſſe, locúmque inter Leonem & Libram medium tenuiſſe, imò etiã ipſam Libram ei tribuunt, qua quid cuique debeatur, expendat. Quamobrem ſic de illa cecinit Ouidius:

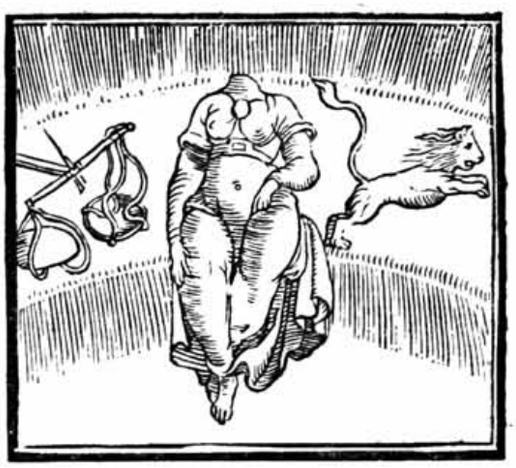

— Et virgo, cæde madentes
Vltima cæleſtium terras Aſtræa reliquit.

& Seneca in Octau.

Neglecta terras fugit & mores feros,
Hominum & cruenta cæde pollutas manus,
Aſtræa virgo, ſiderum magnum decus.

E

Eam quoq; vt Gellius & Chryſippus tradunt, forma atq; filo virginali, aſpectu vehemẽti & formidabili, luminibus oculorũ acribus, neq; humilem, neq; atrocẽ, ſed reverendæ cuiuſdam triſtitiæ dignitate pingi ſolitam, omnes ferè norunt: cui noſtri pictores modò lancem, modò ſecurim virgarumq; faſcem adiiciunt. Illud autem ferè inauditum eſt, & tamen pulcherrimum, quod Alexander Aphrodiſæus ſcribit, Iuſtitiam ab Ægyptiis ſine capite pingi ſolitam, per manum ſiniſtram porrecta palma diſcapedinatam: quoniam ſiniſtra genuina pigritia nulla calliditate prædita, æquitati aptior quàm dextra videtur. Collocatur autem inter Leonem & Libram, quia iuſtum iudicem intrepido & forti animo eſſe oportet, vt nullius minis aut precibus ab æquo & bono dimoueatur: eundemq; decet crimina omnium atque merita ad lancem diſcutere & ponderare, vt cuique quod meritus eſt tribuat. Caput verò ei nõ tam ademiſſe mihi videntur, quàm inter ſidera occultaſſe, vt indicarent à iudice neminem videri debere: F vnde Athenis in Areopago, rei velato capite cauſſam dicere iubebantur, ne iudicum affectus mouere poſſent. condit ergo caput inter ſidera, ſolum Deum intuens: & ideo à nobis cerni non poteſt: debet enim iudicis mens ad extremum vſq;, donec ſententia ſit lata, occulta eſſe, ne qua fraus ſtrui poſsit.

PRIORIS LIBRI FINIS.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A CAELII AVGVST. CVRIONIS HIEROGLYPHICORVM COMMENTARIORVM LIBER SECVNDVS, EA CONTINENS QVAE PER SERPENTEM, CERBERVM, FELEM, VItulum, Capricornum, Cancrum, Aquilam, Craterem, Lyram, Arcum, Nodum, Catenam, Quinarium numerum, Pentagonum, Pyramidem, Cubum, Octaëdrum, Icosaëdrum, Papauer, Iridem, Hyacinthum, Narcissum, Hyssopum, Myrtum, Salicem, Cedrum, Palmam & alia huiusmodi significantur,

AD THEODORVM ZVINGGERVM PHIlosophum & Medicum præstantissimum.

B *ALTERAM hanc mysticarum imaginum Partem, quam cum superiore Valerianis quasi racemationem quandam diuinis Commentariis adiecimus, tibi, doctissime Zuinggere, donare atq; in tuo nomine edere statui: non quidem quòd tuæ famæ aliquid scriptis meis ornamenti adiicere posse sperem, quam tu ingenij tui magnitudine, atq; illustribus monumentis, quibus rem literariam promoues, ab aliis illustrari non pateris: sed vt & hi mei labores nomini tuo inscripti, plus autoritatis inveniant, & tu aliquod meæ in te obseruantiæ indicium habeas, tenue quidem illud ac rude, longeq; impar iis quibus tu nos ornare soles, sed ex candido in te animo profectum, & tali qui libentius, si posset, maiora dignioráq; tibi commendaret. Sed tuæ humanitatis erit, mentem non munus spectare. Quod si feceris, & ingenij ac prudentiæ tuæ acumine, ad intimos animi mei sensus penetraueris, tanti te hoc facturum non dubito, quanti regium aliquod munus: & quemadmodum me amare iamdudum cœpisti, sic hunc meum immaturum fœtum fouendum suscipies. Quod quoniam mihi certò polliceor, plura non addam. Vale. Basil. XIIII. Kal. Sext. CIↃ. IↃ. LXVII.*

SERPENS.

ANIMA ET CORPVS.

C BAcillum, cui serpens circumvolutus est, non modò apud Hebræos, & in Sacris literis, in quibus legimus serpentis in cruce positi aspectu populum Israelis à morte liberatum fuisse: verùm etiam apud Ægyptios & Romanos animæ atque corporis salutare symbolum fuit. Nam cum cætera omnia reptilia crassioris & magis terreæ sint substantiæ, serpentem spiritus & vitæ tenacissimum animal esse constat, quod & imbecillitatem corporis exuat, & ad medicinam vtilissimum sit, & ad acuendum visum herbam inuenisse, nec non ad sese in vitam reuocandum quandam herbam cognoscere traditur. Et cum Romani oracvlo admoniti, Epidaurum misissent ad Æsculapium, quem Medicinæ & salutis Deum existimabant, accersendum, serpentem Romam aduexerunt.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Cælii Aug. Cerberus, etc.

CERBERVS.

D

TRES COELI REGIONES: VEL TRIPLEX DEI POTESTAS.

VEteres tres tantùm cœli regiones faciebant: nempe, Ortũ, Occaſum, & Meridiem. nam in Septentrione inferos putabant eſſe, propterea quòd Sol nunquam eò perveniat: quemadmodum & Sacræ literæ Aquilonem interdum accipiunt: et impios ad ſiniſtram à Deo in extremo illo iudicio detrudendos. Siniſtram verò in eodem Septentrione eſſe theologis, quis dubitet, cum impĩj in eandem cum dæmone regionem ſint detrudendi? ideoq; harum trium regionum ſymbolum finxerunt Cerberũ canem tricipitem, quo etiam trina Dei regna ſignificarent, cœleſte, terrenũ & infernũ.

TRES NATVRALES NECESSITATES.

EVndem Cerberum tricipitem finxêre poetæ infernę domus aditum cuſtodire: eo hieroglyphico tres neceſsitates naturales, quæ hominẽ à ſempiternarum rerum contemplatione abducunt, ſignificantes: nempe famem, ſitim, & ſomnum. & ideo Virgilius fingit Sibyllam, quæ Æneam mentem ad magnarũ rerum contemplationem convertere volentem, monet, vt huic Cerbero melle ſoporatam & odoratis frugibus offam obiiciat, ſtatimq; illo relicto tranſeat: vt indicet, eſſe quidẽ his neceſsitatibus ſatisfaciendũ, ſed nõ prorſus indulgendũ. E

FELIS.

LIBERTATIS APPETENTIA.

FElis præterea quæ de illo ſcripſit Pierius, libertatis appetentiæ hieroglyphicum fuit, quo priſci Alani, Burgundiones & Sueui, teſte Methodio, in militaribus ſignis vti ſolebant: perinde vt Feles carcerem ferre nõ poſſunt, ſic ſe ſeruitutis impatientiſsimos eſſe teſtantes.

VITVLVS.

CONCVPISCENDI VIS.

MAnſuetus & domeſticus vitulus, vel bos, concupiſcendi appetẽdiq; vim quæ in nobis eſt, denotat: quia conſtat, nullum animal ęquè appetitui obedire & venereum eſſe, atq; Vitulus, ſiue Taurus. F

CAPRICORNVS.

MORS, VEL DEFVNCTORVM ANIMÆ, ET SECVNDA FORTVNA.

CApricorni ſignum quod in multis Auguſti Cæſaris numiſmatibus videmus, ſummam, vt Aſtronomi tradunt, ſub ſe natis portendens felicitatem, à Platonicis deorum porta vocatur: quia per eum tradũt, animas corporis vinculo ſolutas, rurſus in cœlũ aſcendere, vbi diuinæ naturę participes fiunt. ideoq; hoc ſignũ ſidereum animas defunctorum mortémve ſignificat, & nonnũquam ſecundam fortunam ſummamq; felicitatem, vt diximus.

CAN-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

CANCER.

ORTVS HOMINIS, VEL VITA.

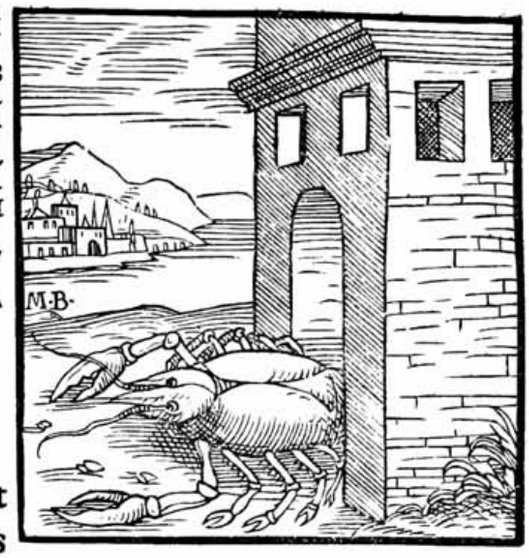

CAncer ex eorundem Platonicorũ ſententia, ortum hominis vitamq; notat. volunt enim animas per Cãcri ianuã in humana corpora demitti, & vt Capricornum deorum, ſic Cancrũ hominum portam vocãt, quòd per eam egredientes animę humanã in naturam tranſeant.

AQVILA.

DIVINI NVMINIS PRÆSENTIA.

B AQuila pręter ea quæ de illa ſcripſit Pierius, in Sacris diuini numinis præſentiam vel effluxum quendam ſignificat, quo ad maiorem ſuperioremq; rerum diuinarum cognitionẽ ducimur, vt Cabaliſtę tradunt. vnde Moſes dicit, Sicut aquila prouocans filios ſuos ad volandũ, et ſuper eos volitans expandit alas ſuas, aſſumpſit eum, atq; portauit humeris ſuis.

CRATER COELESTIS.

OBLIVIO.

CRater ille ſidereus, qui ab Aſtronomis inter Leonẽ & Cancrum collocatur, obliuionem ſignificat: quoniam ex Platonicorum ſententia, animę cum in humana corpora demittuntur, de cœlo per Cancri ianuam deſcendentes, & per Capricornum rurſus corpore ſolutæ in cœlum aſcendentes, cum deſcendunt ex cratere illo, quem Bacchi poculum vocant, obliuionem bibunt: & ſic cœleſtium rerum obliuiſcuntur, ſed non omnes æquè, verùm aliæ magis, aliæ minus, prout magis minúſve ex eo poculo hauſêre. ex quo patet, poculum illud obliuionis poculum eſſe, eiusq; imagine obliuionem ſignificari.

C

LYRA.

AVDITVS.

LYra duo habens foramina incurua, aures et auditum ſignificat. quoniam vt in Lyra fidibus illis & neruis tactis aër proximus cõmotus ad duo illa foramina inflectitur, & tandem in Lyræ conuexum, vbi quoq; aër incluſus eſt, reflectẽs ſonitum edit: ſic vox aërem extra aures noſtras cõmouens in aurium foramina impellit, qui in pelliculam quandam inſtar tympani tenſam, appulſus, aërem qui intus eſt naturalem mouet: is autem commotus neruos quoſdam excitat, in quibus eſt auditus. Propter hanc ergo ſimilitudinem Lyra auris & auditus hieroglyphicum eſt.

ARCVS.

ACVTI DOLORES.

REr Arcum in Lunæ virginali forma expreſſæ manu poſitum tenſumq; acuti dolores indicantur: quia nullus intenſior dolor quàm partus, cui Lucina ſiue Luna præeſt, eſſe putatur.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Cælii Aug. Nodus, etc.

NODVS.

NECESSITAS.

PEr nodum neceſsitas, Macrobio teſte, ſignificatur: quæ enim vincta ſunt, ſe ipſa diſſoluere nequeunt: quòd ſi nodo gladium adiicias qui eum reſcindat, fortunam, fatum & neceſsitatem virtute ſuperari indicabis: quoniam Alexander Magnus, Gordium illum fatalem q; nodum gladio reſcidit, & ſic fatum ipſum vicit. & Vetus eſt dictum, Sapiens dominabitur aſtris.

CATENA AVREA HOMERICA.

CONNEXIO RERVM HVMANARVM CVM DIVINIS, VEL DIVINÆ PROVIDENTIÆ VIS.

DVbium nõ eſt, quin Catena illa aurea Homerica, quam pendére de cœlo in terras Deum iuſsiſſe cõmemorat Iliados lib. VIII. his verbis: Agedum aureã reſtim è cœlo ſuſpendite, eaq; cuncti dij ac deæ apprehenſa, me hinc detrahite in terram: nullo id quantolibet nixu poteritis efficere. At cum mihi facere idem irato libuerit, in terras vos vniuerſos & in maria vſq; detraham. Quinetiam circumligata reſte ad ſummitatem Olympi, omnia ſupernè attollam, vt intelligatis quantum ego deos ſimul atque homines antecello. Dubium, inquam, non eſt, vel Macrobio & Luciano teſtibus, quin illa rerum humanarum cum diuinis connexionem, & commune quoddam vinculum, quo Deus & ſummus ille Pater quum vult nos ad ſe trahit, mentes q; noſtras in cœlum attollit, quo nos alioqui propriis viribus, quantolibet conatu aſcendere non poſſemus, ſignificet: adeò vt qui mentem ſuam diuinitùs gubernari ſignificare velit, is aptè catenam hanc ex ſtella pendentem & contrahentem pingere poſsit. Ea eſt enim diuini afflatus, & igniculi illius, cuius Plato omnes homines participes eſſe voluit, vis, vt mẽtes ad creatorem cõvertat, & in cœlum trahat. Dixit autem Plato, omnes homines eius igniculi cœleſtis participes eſſe, quia qui eius non ſunt participes, quamvis formam corporis humanam habeant, non tamen homines ſunt, ſed belluis inferiores deteriores q;. Eſt prẽterea connexio illa & alio modo intelligẽda, vt eam interpretatur Macrobius: nam quæ modò diximus, ex Luciani Dialogis, cùm Mercurium fingit de Ioue propter hanc catenam conquerentem, dicta ſunt, & ad fatorum vim afflatum q; diuinum referuntur. Macrobius verò ait, catenam hanc ſic conflatam eſſe, vt ex ſummo Deo mens manet, ex mente anima, quę et condit & vita complet omnia quæ ſequuntur: cuncta q; vnus fulgor illuminat, & in vniuerſis apparet, iuxta Peripateticorum ſententiam, vt in multis ſpeculis per ordinẽ poſitis vultus vnus apparet. Cum q; omnia continuis ſucceſsionibus ſe ſequantur degenerantia per ordinem, inquit, ad imum meandi, inuenietur preſsius intuenti, à ſummo Deo ad vltimam vſq; rerum fæcem, vna ſe mutuis vinculis reli gans, & nuſquam interrupta connexio, quæ per catenam hanc ſignificatur, quã Lucretius auream funem vocat, his verbis:

Haud (vt opinor) enim mortalia ſæcla ſupernè
Aurea de cœlo demiſit funis in arua.

SOLIS VIS.

PLato autem in Theæteto per hanc catenam ſolem ſignificari vult, cum ait: Et ad hæc Colophonem inſuper addam auream illam catenam, qua nihil aliud

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A aliud quàm Solem Homerus oſtendere voluit. Quandiu enim circuitus ille & Sol mouetur, omnia ſunt ac ſeruantur inter deos & homines. Si verò ſtaret hoc totum velut ligatum, omnia corrumperentur, & fierent inuerſa.

SACRARVM RERVM COGNITIO.

PEr eandem quoq; catenam ſacrarum cœleſtiumq; rerum cognitio mihi ex Homeri verbis ſignificari videtur, cũ ait neminem quantolibet nixu illa apprehenſa Deum de cœlo detrahere poſſe, ipſum verò eadem cuncta ſurſum attollere. nam & ſi literarum ac philoſophiæ ſtudia, ſint quaſi gradus quidam & catena, ad cœleſtium rerum cognitionem: nihilominus ſi quis per eos gradus ipſius creatoris naturam indagare velit, nullo id ingenij acumine, diligentiáve aut labore aſſequetur: hoc enim eſſet Deum de cœlo detrahere, & humano ingenio ſubiicere. Si verò alicui Deus ipſe ſui cognitionem dederit, is totus illi coniunctus facillimè cœleſtia aſſequetur. Quo hieroglyphico monemur, diuinarum rerum cognitionem non ex Philoſophorum libris, ſed precibus & pietate à Deo petendam eſſe.

MVSÆ, EARVM'QVE AFFLATVS.

B CAtena verò ferrea magnetem lapidem alligatum habens, vt Plato in Ione tradit, Muſarum connexionem et commune vinculum, atq; afflatum illum ex quo preſtantes poetæ vim quandam diuinam affectuum concitandorum capiunt, ſignificat.

QVINARIVS NVMERVS, ET QVATERNARIVS.

MERCVRIVS, ET ARTIVM INVENTORES.

PEr Quinarium numerum Leo Baptiſta Albertus Mercurium figurari ait. Martianus verò & alij Quaternarium eius ſymbolum eſſe volunt, propter artium inuentionem, vt qui numeri ſint perfectiſsimi. Ex quo patet, per huiuſmodi numeros etiam artium inuentionem inuentoresq; ſignificari.

PENTAGONVM.

C

SALVS.

PEntagonum ſalutis ſymbolum fuiſſe, teſtatur Lucianus eo in libello in quo agit de quodam qui lapſus erat inter ſalutandum: cuius rei origo talis commemoratur. Antiochus is qui ΣΩΤΗΡ cognomento dictus eſt, cum aduerſus Galatas pugnaret, nec ſatis ex ſententia res ſuccederet, eſſetq; in diſcrimine, per quietem vel vidit, vel ſe vidiſſe ſimulauit, vt militum animos in ſpem erigeret, Alexandrum Magnum ſe monentem, vt ſalutis ſymbolum aſſumeret, idq; pro teſſera tribunis daret, eorumq; veſtibus inſueret: ea re fore vt victoria potiretur. Symbolum autem illi huiuſmodi oſtendiſſe, triangulum triplicem inuicem inſertũ ex lineis quinque conſtantem, in quibus ΥΓΙΕΙΑ ſcriptum erat. ſic enim ſalus ſanitáſve Græcè appellatur. vnde & hoc ſignum in

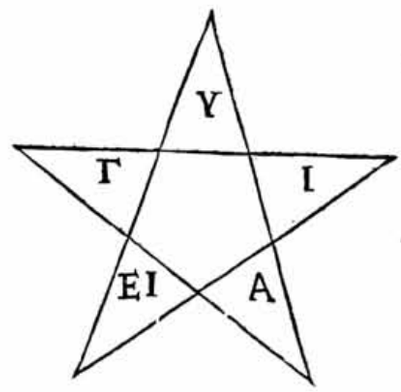

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

veteribus Antiochi numis adhuc cernitur: quod ſignum Mathematici à quinq; D
angulis Pentagonum vocant.

PYRAMIS.

RERVM NATVRA, VEL MATERIA PRIMA.

PEr Pyramidem veteres rerum naturam & ſubſtantiam illam informem formas recipientem ſignificare voluerunt: quòd vt Pyramis à puncto & ſummo faſtigio incipiẽs, paulatim in omnes partes dilatat: ſic rerũ omnium natura ab vnico principio & fonte, qui diuidi nõ poteſt, nempe à Deo ſummo opifice profecta, varias deinceps formas ſuſcipit, & in varia genera atq; ſpecies diffunditur, omniaq; apici illi & puncto coniungit, à quo omnia manant & fluunt. Verùm & alia huius rei ratio, nempe Aſtronomica reddi poteſt: quoniam Ægyptij ſummi Aſtronomi fuêre, imò ipſius Aſtronomiæ inuentores. Tradunt autem Aſtronomi, eſſe circulum quendam in Sphæra, vel cœleſti illa machina, ſub quo ſol & reliqua errantia ſidera, curſus ſuos circuitusq; conficiant, & in quo omnium animantium vita, rerumq; naturalium ortus atq; interitus ſit poſitus: adeò vt etiam Ariſtoteles in libris de Ortu atq; interitu, dicat generationis atq; corruptionis, omnisq; mutationis vel incrementi cauſam eſſe acceſſum & receſſum ſolis in circulo obliquo: nam circulum illum, de quo agimus, obliquum vocat Ariſtoteles: Aſtronomi verò, propterea quòd ex eo pendeat animantium vita, Zodiacum vocauêre. Hunc igitur circulum, cui ſoli inter cœleſtes circulos latitudinem tribuunt, in duodecim partes, quas Signa nuncuparunt, partiuntur: aiuntq; cum illo diuidi etiam inferiora omnia, adeò vt quicquid ſub vno ex illis ſignis contineatur ad centrum vſque terræ, id omne F
in ſigno eſſe dicatur. & ſic ſignum volũt eſſe velut Pyramidem quandam, cuius baſis in cœlo ſit: nam fundamentum Aſtronomicum cœlum eſt, & apex in centro terræ. Cum igitur in Pyramidibus illis omnia fiãt, ſitq; acceſſus ſolis, qui eſt quaſi punctum quoddam ad ſigna illa ortus, & receſſus ab illis interitus rerum naturalium cauſſa, aptè videtur per Pyramidem natura rerum omnium parens ſignificari.

B

ANIMA HOMINIS.

SEd & animam hominis ſub Pyramidis forma advmbrare voluiſſe videntur iidem Ægyptij, qui magnifica regum atq; heroum ſepulcra, ſub ingentibus Pyramidibus fecerint: vt teſtarentur corpore ſoluto & corrupto, animam ſupereſſe, quæ cùm ſummo opifici viſum eſſet, hoc eſt circulo illo triginta ſex millium annorum circumacto, aliud corpus genitura & ſibi factura eſſet: non ſecus ac Pyramis, vt Geometris notum eſt, vertice immoto manente circumacta baſi circulum deſcribit, & toto corpore conum: vt circulus annorũ illud curriculum ſignificet, conus verò corpus quod curriculo illo conficitur. Nam Ægyptiorum fuit illa opinio de rebus in eundem ſtatum triginta ſex millium annorum

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Arum ſpacio reſtituendis, & ab illis ſe id accepiſſe, teſtatur Plato: qui etiam hoc ipſum, id eſt animam noſtram Pyramidis formam habere mihi teſtari videtur, in Timæo, cùm ait ſic factam fuiſſe à Deo animam. vnam accepiſſe illum ex vniuerſo portionem, quæ proculdubiò vnitas puncto illo, qui in Pyramidis vertice eſt, ſignificatur: ſecundam aũt primæ partis duplam: tertiã ſecundæ ſeſquialteram, & primæ triplam: quartam ſecundæ duplam: quintam tertiæ triplam: ſextam primæ octuplam: poſtremò ſeptimam, quæ partibus ſex & viginti primam excederet: poſthæc dupla & tripla interualla repleuiſſe. Quibus numeris profectò nihil aliud ſignificat, niſi expanſionem illam linearum quæ à puncto ad baſim tractæ angulos efficiunt, & per interualla ipſas ſuperficies quæ lineis clauduntur. ex quo apparet illum hoc quoq; vt alia, ab Ægyptijs accepiſſe.

IGNIS.

IGnem quoq; Pyramidis formã habere, teſtatur idem Plato: propterea quòd cùm in imo latus ſit, circa materiem & fomentum quo paſcitur, in acutã flammam quæ cœlum ſpectat, deſinit. nam per baſim materia concreta ſignificatur, B per reliquum corpus, materia iam ad formam recipiendam parata, & quaſi fermentata: per punctum ipſa informis & ſimpliciſsima ſubſtãtia. vnde minùs mirum eſt, quod ſuprà diximus, per Pyramidem animam ſignificari, vt quæ igneæ naturæ ab eodem Platone eſſe tradatur, & corpori non ſecus ac Pyramis baſi, vel ignis fomento, adhæreat.

CVBVS.

TERRA.

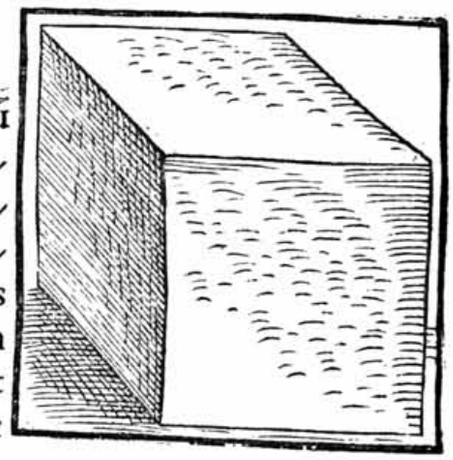

CVbum, hoc eſt teſſeram, octo angulorũ & ſex laterum terram ſignificare tradidit Plato ex Timæi Locrenſis Pythagorici philoſophi diſciplina, quam Pythagoras, vt teſtatur Iuſtinus hiſtoricus, ab Ægyptijs potiſsimùm didicerat. terrã verò per cubum depingebant, ob eius ſtabilitatem grauedinemq;, quia vt cubus quocunq; voluatur, ſemper iacet, nec facilè C mouetur, ſic terra per ſe immobilis, ſi aliqua fortuita vi commoueatur, ſtatim rurſus iacens quieſcit.

OCTAEDRVM.

AER.

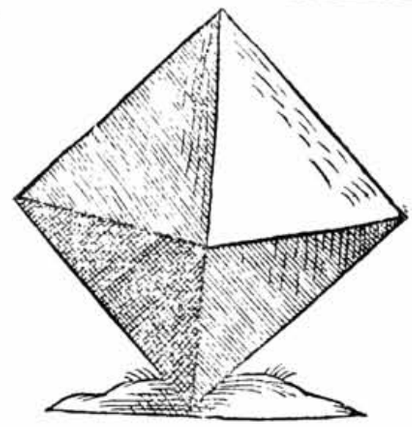

AEri idem philoſophi Octaëdri formam tribuere, quę octo triangulis æqualibus & æqualium laterum, id eſt octo baſibus, & ſex angulis ſolidis: viginti quatuor verò planis continetur. quod vt melius intelligatur, explicandum eſt quid ſit angulus ſolidus, quid item planus. Angulus planus, inquit Euclides, eſt duarum linearum in plano ſe mutuò tangentium, & non in directum iacentium mutua inclinatio. ſolidus verò angulus eſt, qui pluribus quàm duobus angulis planis cõtinetur, qui non eodem ſunt plano, & ad vnum conſtituuntur punctum. Ideo autem hanc illi formam tribuerunt, quia in aſcenſu ignem conſequitur, & in terræ cauernas penetrat. Octaëdri enim forma aſcendit in duos vtrinq; vertices, & aptiſsimè Sphæræ includi poteſt, vt docet Euclides.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Cælii Aug. Icoſaedrum. &c.

ICOSAEDRVM.

D

AQVA.

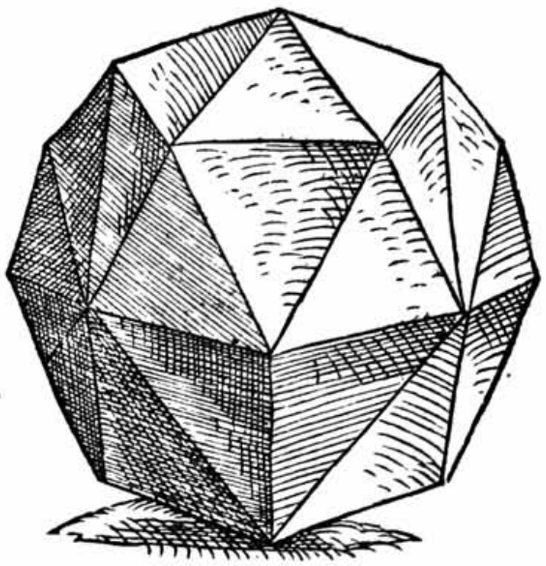

AQuam verò Icoſaëdri figuram tenere dixerunt. Eſt autem icoſaëdrum, Euclide autore, figura ſolida, quæ viginti triangulis æqualibus & æqualium laterũ continetur, propterea quòd aqua ſua natura mobilis ſit, & diuiſioni flexuiq; perfacilis. His quoq; figuris ipſam elementorum ad inuicem proportionem indicare voluerunt, quæ ex baſium ſiue laterum & angulorum numero colligitur. Octaëdri enim ad Pyramidem eſt proportio dupla in lateribus, in angulis ſolidis ſeſquialtera, in planis verò dupla: ex quibus proportionib. fit harmonia duplicis diapaſon & diapente: Pyramidis verò ad cubũ in laterib. ſeſquialtera proportio, in angulis verò dupla, ex quibus diapaſon iterum & diapente. Cubi E ad icoſaëdrũ in lateribus proportio eſt tripla ſeſquitertia, in angulis ſeſquialtera, vnde diapaſon, diapente & diateſſaron in baſibus, in angulis verò diapente. Icoſaëdri verò ad Octaëdrum in baſibus dupla ſeſquialtera, in angulis autẽ dupla, vnde diapaſon & diapente in baſibus: in angulis verò iterum diapaſon conſurgit. quæ proportiones & harmonię pariter & in elementis per has figuras ſignificatis eſſe traduntur.

VER.

AESTAS.

F

AVTVMNVS.

HYEMS.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A

VER.

CIsta florum, autore Eusebio, Ver significat: quia vere cuncta floreſcunt.

ÆSTAS.

CIsta ſpicis referta, eodem Eusebio teſte, æſtatem denotat: quòd æſtate ſegetes & ſpicæ demetantur.

AVTVMNVS.

COrnu copiæ vuis & pomis plenum, autumnum indicat: quoniam tunc vina fiunt, & omnes fructus pleno copiæ cornu fundi videntur.

HYEMS.

MEnſa apud ignem parata hyemẽ ſignificat: quia frigus & quies poſt æſtatis labores parta, terræq; opes congeſtæ ad lautius vitæ genus inuitare videntur. vnde poëta, inuitat genialis hyems. & Horatius:

Vides vt alta ſtet niue candidum
Soracte, nec iam ſuſtineant onus
Syluæ laborantes, geluq;
B *Flumina conſtiterint acuto.*
Diſſolue frigus, ligna ſuper foco
Largè reponens: atq; benignius
Deprome quadrimum Sabina
O Taliarche, merum diota.

PAPAVER.

CIVITAS.

PApauer præter ea quæ de illo ſcripſit Pierius, Euſebio autore, ciuitatis ſymbolũ eſt: quia, vt in ciuitate multi homines habitant, ſic in papaueris capite quaſi intra eadem mœnia multa ſunt ſemina: & vt ciuitas in vicos & domos eſt diſtributa, ſic & papaueris caput in multas intus partes eſt diuiſum, multaq; interſtitia habet.

IRIS HERBA.

ELOQVENTIA.

CIRidem herbam eloquentiæ ſymbolum eſſe, nemini mirum videri debet: cum Homerus fingat Troianorum oratores vt qui diſertiſsimi eſſent, Lirioeſſam, id eſt iridem herbam floridã comediſſe, quod eloquentiæ præcepta illos hauſiſſe ſignificat: propterea quòd eius herbæ flos colorum varietate atq; ornatu, Iridi cœleſti, quæ & ipſa eloquentiæ dea habebatur, ſimilis ſit: & quia talem oportet eſſe orationem, nempe colorum ac figurarum varietate diſtinctam: multasq; hæc herba eloquentiæ ſimiles vires habet. nam vt de illa tradunt medici, iris halitus prauum odorem corrigit, gratumq; & ſuauem reddit ſpiritũ, & venena repellit: ſic etiam ornata oratio quaſi ſuauis quidam halitus gratiam conciliat, & animi venena, hoc eſt perturbationes depellit. Hanc herbam quidam volunt olim hyacinthum appellatam: quod indicare videtur Ouidius Metamorph. lib. X, his verbis:

Flos oritur, formamq; capit quam lilia, ſi non
Purpureus color his, argenteus eſſet in illis.
Non ſatis hoc Phœbo eſt: is enim fuit autor honoris.
Ipſe ſuos gemitus foliis inſcribit, & hya
Flos habet inſcriptum, funeſtaq; littera ducta eſt.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Sed hanc quæſtionem medicis permittimus: nos de illa quæ hodie hyacinthus D
vocatur, mox dicemus ſeparatim, hanc vulgo lilium cœruleum vel purpureum
appellari ſcimus.

HYACINTHVS.

SAPIENTIA.

Yacinthus, quem ab Apolline in florem conuerſum poëtæ fabulantur, prudentiæ ac ſapientiæ ſymbolum eſt. Nam cum Apollo Muſarum ingenij, ac literarum Deus ſit, Hyacinthum puerum ab illo ob formam adamatum, poëtæ finxerunt: quia ſenſus naturalis minimè corruptus puer eſt, hoc eſt prudentia caret, ſed tamen formoſus eſt, quia mentē ad ſui contemplationem excitat: qua contemplatione fit, vt tandem ſenſus, iuuenili ætate atq; feruore illo depoſito, prudentiæ & ſapientiæ florem ex ſe gignat, ſuauiſsimis virtutum odoribus fragrantem: quorum pòſt memoria literarum monumentis ad poſteros manat.

NARCISSVS FLOS.

CORPORIS FORMA.

E

Arciſſus flos corporis formam quæ citò corrumpitur, & iuuentæ florem qui citò tranſit, ſignificat, vt & roſa, & viola, & omnes flores qui citò corrumpuntur. idcirco enim poëtæ finxêre, Narciſſum formoſiſsimum puerum, dum ſuam formā quam in fonte cernebat, cupidè nimis admiratur, in fontem prolapſum periiſſe, & in florem huiuſmodi conuerſum: vt indicarent, non hanc fluxam corporis formam, ſed animi præſtantiam, & diuinam illam æternamq; pulchritudinem eſſe adamandam.

HYSSOPVS.

EXPIATIO PECCATORVM.

Yſſopus herba pulmones purgans, & caput, qua vtebantur Hebræi cum ſanguine animalium, ad populum aſperſione luſtrandum, gradum diuinum ſignificat, & vinculum illud, quo cum Deo coniungimur: & coniuncti à peccatis expiamur. Hinc Dauid, Aſperges me Deus hyſſopo, & mundabor.

F

MYRTVS.

GRATIA.

Yrtus Veneri dicata, & ob id coniugula dicta, multis morbis ſanandis vtiliſsima, gratiæ & bonæ valetudinis ſymbolum eſt.

SALIX.

HÆREDITAS.

Alix pulcherrimo hieroglyphico, prçter ea quæ à Pierio ſcripta ſunt, hæreditatem ſignificat vel diuinam, vel humanam. quoniam vt ſalix iucunda arbor eſt, quæ ad torrentes naſcitur, ſic ex hæreditatis abundantia, quæ etiam per torrentem adumbratur iucunditas lætitiaq; oritur. quod & vox ipſa Hebraica qua in Sacris literis ſalix nominatur, indicat. nam vehirbe nachal appellatur, quod & iucunditates hçreditatis, & ſalicem torrentis ſignificat.

CORPORA NOSTRA.

COrpora quoq; noſtra ſalicis hieroglyphico ſignificātur. quoniam vt ſalix, niſi torrentis aquis irrigetur, non creſcit: ſic & corpora noſtra, imò & noſmet

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

A met ipſi, niſi cœleſtibus aquis irrigemur, & ſecundum decurſum illarum plantati ſimus, fructum nullum ad vitam ferre poſſumus. Vnde Dauid de beato viro, Hic arbori ſimilis eſt ad aquæ riuum ſetæ.

CEDRVS, SIVE CITHRVS.

MISERICORDIA VEL PIETAS.

Cedrus ſiue Citrus arbor, fructus gignens odore ac ſapore pręſtantiſſimos, miſericordiæ pietatiſq; ſymbolum eſt, propter magnas vtiliſſimasq; mortalium generi vires. Primùm enim præbet reſinam electiſsimam, quę citria dicitur, dentium doloribus vtiliſsimam. ſuccus eius elephantiaſin curat, & pulmonis vlcera: valet contra venena, ardetq; velut facula. Vnde Hebræi fructu eius ſolennem quendam diem celebrabant, quaſi diuinæ miſericordiæ opem implorantes. Quos æmulati Lacedæmonij, deos ſuos coronare ſolebant ijs fructibus quos oxymala perſica nuncupãt, idem per illos ſignificantes quod Hebręi per Citrum. Lignũ quoq; eius corruptioni mi-
B nimè obnoxium, facit vt cedrus pro immortalitate æternitatéve accipiatur.

PALMA.

HOMO.

Palma in myſticis literis celebratiſsima, duplici de cauſa hominis ſimulachrum eſſe putatur. primùm quia fructum non fert ſine coitu, ſed replentur eius rami gemmis maſculeis, quaſi ſemine quodam: deinde quia in ſuperiore parte habet quaſi cerebrum, quod Hebręi Halulab, Arabes verò Chedar, vel Gemar vocant, quo corrupto moritur arbor, ſicut cerebro læſo homo interit: quod quidem huic ſoli inter plantas contingit. tertio quod comam in cacumine habeat, & rãmos in manuum modum protenſos, & fructus digitorum figuram præ ſe ferentes, vnde dactyli, id eſt digiti ſunt appellati. pulpa quoq; ipſorum fructuum caro nuncupatur, multum ſanitati cõferens, & vel ex vi quadam animali, vel ex Phœbæa natura ſummæ nutritionis, adeò vt multi ſancti Patres in ſolitudine vitam agentes, eo ſolùm cibo contenti
C fuerint: quemadmodum & hodie quoq; multi in Africa populi eo tantùm fructu victitant.

IVDÆA.

PEr Palmam præterea Iudæa notabatur, propterea quòd ea potiſsimùm regio palmis abundet, & quod Iudæi in ſacris ſuis eius foliis vterentur, haberentq; diem ſolennem de palmarum nomine appellatum: vnde in multis Romanorum numiſmatibus videmus palmam, & mulierem mœſtam ſub ea ſedentem, cum huiuſmodi inſcriptione,

IVDÆA CAPTA.

CAELII AVGVST. HIEROGLYPHIcorum Finis.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

INDEX RERVM ET VERBORVM MEMORABILium locupletißimus.

A

Litera 350.a 351.a 352.b
A. litera absolutionis nota 128.c.a
A. litera cur prima 27.b.c
A. triplex quid in veterũ monumentis significet 372.c
Aæte 350.e
Aaron cur vitulum, & cur hircum immolarit 26.e
Aaronis dexteræ auriculæ extremũ cuius hostiæ sanguine tangebatur 238.a
¶ Abactoris nomẽ meruit Abrahã 169.a
Abantes quomodo comam gestandam primi excogitarint 230.d
Abderitæ à ranis è regione sua expulsi 212.b
abdicatio filiorum 152.d
aberranti in syluis viã monstrant elephantes 20.a
Abionitarum hæresim aboleuit D. Ioannes Euangelista 142.b
abliguritor omnium 196.f
Abliguritoris indicium 422.c
abolitus 216.e
Aborigenes quo casu Romæ manserint 158.b
abortus 81.a 107.b
Abradere in rotundum capillorum faciem prohibitum 230.b
Abraham moralem innuit philosophiam 280.c
Abraxas Basilidis 131.b
absentia diuturna 144.c
absinthium marinum 420.a
Absinthij symbolum 420.a vis ibid.
absolutum nihil in humano opere 210.c
abstemius per noctuam indicatus cur 148.b
abstinentia cibi potusq; 94.d.e
abstinentiæ tenuitas 349.d
absurda res 28.b
abyssus 284.e.f
abyssum cur vocarint Dei iudicia Prophetæ 206.f
Academia noua à Carneade 153.a
¶ Acæna 265.d.e
acanthias 192.f Achelois 350.f
Achilles ceruorũ medullis enutritus 52.e Chironi curandus à Peleo datus 343.f inuolabilis præter pedes 257.e vnde dictus 52.f
Achillis ad tumulum quæ libamina ferunt quotannis Thessali 403.d.e
Achilles Bochius Bononiensis 51.a
Achilles Maffæus 110.e
accipiter Soli dicatus 426.d.e
accipiter, eiusq; symbola 151.c.& seq.
accipiter animi symbolum 156.a idem & Ostris Plutarcho 151.d Insigne erat Sagittariorum Venatorũ militum 155.e quando fœminæ consortium appetit 151.e sacerdotij symbolum 156.a sanguinis symbolum 154.b sursum volans quid, & deorsum quid 151.f 152.a
accipitris artificiosa pugna 155.d ossa ex tibijs aurum attrahunt 151.d significatio in sacris 152.b
accipitres septem vulturẽ infectantes quid 155.c
accipitrina herba ad oculorũ morbos cur adhibetur 151.d
accusator inanis 175.b
acerbitas 388.f
aceti conficiendi ratio 424.f
acinacem attestari Scythis maximum iuramentum 315.f
acinaces ibid.
acoris auidus 188.f
Acridophagi in Aethiopia 202.f
Actæon à suis canibus deuoratus, quid 52.a 55.a.b
Actæus dæmon 292.f
Actiaca victoria 15.f
Actiæ matris Augusti somnium 112.f
Actij Synceri laus 143.f 164.e
actus in mensuris, quid 265.f
acuti hominis symbolum 396.e
¶ Ada regina Carũ obsonia exquisita Alexandro mittit 411.b
Adad quid Assyriis 15.e
Adagartis quid ibid.
Adam quid Hebræis 153.b
Adami cingulum quid significet 392.f
Adami pomum 392.e adamas 306.a
adamanti collatus Christus & Iob 306.c
adamantẽ emollit hircinus sanguis 306.d
Adelbertus Brauemburgi regulus iniquè ab Attone Moguntino deceptus 254.e
adianton 424.b
ad Gallinas, villa 372.f
adlocutio, multorum numismatum inscriptio 238.e
Admetus iunxit Leonem & aprum 2.d
admirator sui 50.d
adolescentis generosi natura qualis esse debet 40.e 395.f
Adonis 322.f ab apro confectus quid 68.a.b huius simulachrum ibid.c
adoranti conuenit stare 46.a adoratio ibid. 275.e adoratio per circulum indicata 287.a per manus symbolum 253.f
adoraturos sedere iubet Pythagoras 46.c
aduena 184.e
aduentus vel migratio 334.c
aduersarius contradicens quo signo in lucem æditus 227.c
adulatio 348.f
adulationibus deditus 393.c
adulator 188.c
adulator & scurra 43.a
adulatorum illecebræ 89.c infidelitas 196.b
ab adulatoribus pessundatus 51.c
adulteræ coniugis maritus 73.e
adulteri qua pœna affici soliti 98.d
adulterium per murænam 209.c
¶ Aedes 363.c.d ædificatio 368.a
ædificationis principium vnde 344.c
ædilis curulis 320.f ædilium ordines duo ibid.
æditumus 320.a æditus ibid.
Aegydius Viterbiensis 123.a.d 322.c
Aegilus, Athenienſium tribus 391.d
Aeginetarum iuuentuti pollices præcisi ab Athenienſibus 260.f
Aegira Achaiæ ciuitas 410.a
Aegon Argiuorum rex vt creatus 137.f
ægritudine conflictatus 153.a
Aegyptus 127.c 329.c
Aegyptus cœli imago 243.b cur per cor significabatur 242.e.f per crocodili symbolum 207.f humida & calida 242.f Romanos effœminauit 35.b quid in diuinis significet 153.f
Aegyptiacæ literæ quæ 351.a
Aegyptiaei soli fertilitas vnde 10.f
Aegypti captiuitas quid 153.f
Aegypti deliciæ 35.a
Aegypto quomodo promissa libertas 35.b
Aegyptius sophista 211.a
Aegyptij summi astronomi 438.e
Aegyptij ab Aethiopibus multos ritus dicuntur accepisse 147.f à Cambyse diuexati 12.f à quibus significationes suas comminiscebantur 44.b ciuitates multas in Hetruria fundauerũt 301.a cadauera vitro condita diu asseruabant 40.d diuino cultui seruientes carnibus abstinent & vino 411.e cur maritimis abstinuerint 221.e noctem cum die pari horarum numero assiduè partiuntur 208.e puritatem adamauerunt 220.e quomodo mundum patiebantur 134.f
Aegyptij & Phœnices quomodo Solem Lunam & stellas deos intellexerint 326.c
Aegyptij reges ac sacerdotes vino abstinebant 390.c
Aegyptiorum opinio de mundi figura 24.d peculium in gregibus 422.d statuæ quales 366.a
Aegyptiorum Iupiter quis 29.b
Aegyrenses Amorem & Fortunam in eodem delubro colebant 288.d
ægythus auis quæ Aegyptijs 182.f
Aeliani locus 83.b

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

Aelij Veri Imp. lectulus qualis 401.f
Aelio Pertinaci signum datum de inuadendo regno, quale 33.f
æluros & felis an idem animal 100.d
cur Lunæ simulachrum 101.c
æluri oculi ad Lunæ vices vel maiores vel minores 100.e
Aematheolicæ sues solidis sunt vnguibus, & non diuisis 69.c
Aeolipilæ 105.f 106.a
Aeneæ Platonici locus 190.f
Aeolus cur Hippotæ filius dictus 104.f
Aeoli filij & filiæ 104.f
æqualitas 161.f 369.d
æquinoctia 46.d
Aequitas in Elephanto 18.b
Aequinoca, cuius sint Xenophontis, ignoratur 230.e
aer 280.e 439.b
aeris elementum per accipitrem 155.f
aeris symbolum per columbam 158.c
ærei claui cur configendis nauibus aptissimi 360.b
æris signandi mos à Iano inuentus 228.b
æris soliditas ac diuturnitas 110.c
ærumnæ 284.d 344.d
ærumnosus 297.b.c
æs perpetuitatem denotat 360.b
æs olim pecudum nota signatum 76.f
Aeschinem tragicam simiam vocauit Demosthenes 49.e
Aeschylus primùm excogitauit colubras Eumenidum crinibus obuolutas 181.d
Aeschyli dictum de leonis catulo 6.e locus 149.a tragœdiæ 389.b
Aesculapius 117.a 381.e cur intonsa barba 232.b cur serpentis insignia gestet 118.a. in solitudine Titthei montis expositus 40.c à capella alitus Ibid. sub anguis specie multis apparuit 117.f
Aesculapij caput cur laurea redimitum 373.d
Aesculapij simulachrum 381.e imberbe apud solos Sicyonios 232.b
Aesculapij simulachro cur canis adsculptus 40.c
Aesculapio attributa ars 323.c cur gallum se debere dixerit Socrates 172.f cur immoletur gallina 172.c
æstas 67.b 405.b 439.f
æstas & hyems 68.a
Aestyi Germani aprorum formas pro armis gestabant 67.f
Aesymmio Megarensi quid responderit Apollo 128.a
ab ineuntæ ætate libidinosus 202.c
ætatum distinctio varia 272.e
æternitas 288.a 319.d 328.d cur per basiliscum indicata 105.c
æternum, perpetuumq; 286.f
æthera cur patrem putauerunt nonnulli 329.a
æthereus ardor 280.e
Aethiopia quid sonet Hebræis 153.f
Aethiopes pij fuerunt olim 147.f publico damnati iudicio sponte sibi mortem consciscebant 147.f vbinam habitent 242.f
Aethiopum ad epulas cur Iupiter cum reliquis diis inuitatus dicatur ibid.
Aethiopum pedes tumori obnoxij 28.e
aetatis species duæ 142.d
Aetnæ montis lucũ incolebant canes 40.d
Affectus motum vt ad assecutionem perueniatur, excitat 109.a
affectus humani 407.f voluptarij 257.e
Affectuum malorum dissipatio 126.f
africa 404.e huius fertilitas Ibid. domita quomodo pingebatur 17.f muliebri specie effigiata 398.a
Africæ symbolum per scorpium 119.e
Africani elegans sententia 33.a
¶ Agamemnonis clypei inscriptio 4.d
Agamemnonem cur Homerus æquparauerit boui 5.a
Agathocles graui obsidione pressit Carthaginenses 340.d.e
Agathocles Siciliæ tyrannus à Timæo historico notatus 151.d
Agathyrsus 110.b
agelastos 182.a
Ager quid in diuinis literis significet 400.c.
Agesilai dicterium de sagittariis 310.b
aggerum construendorum norma ab hirundinibus accepta 162.c
aggressio 253.a
Aglaus alter, prouerbium 87.c
agmen 189.c
agna aurea Atrei, quid 76.b
agnus 75.c.d
agni insolito colore nati quid portendant, & quibus imperium 76.b
agricola 68.f
agricultura 15.f 316.d 339.e 354.f 385.c 405.c
agriculturã monstrauit Saturnus 228.b
Agrigentini taurum Phalaridis in mare proiecerunt 25.c
Agrippa omnibus Diis templum dedicauit 364.e Sex. Pompeium maritimo prælio vicit 321.c.d 335.e
¶ Alax Locrensis draconem mansuetum in deliciis habuit 117.b
¶ Alæ animarum Platoni quæ 153.d
alas pedibus addere 429.d
Alæus Telephum exposuit in Panthium montem 52.f
Alastores dæmones 292.f
alba cur ad Dei cultum adhibita 286.d
alba veste decorabantur liberti manumissione accepta 296.e
albatæ 296.d
Albertus Magnus alitur 8.e 105.c
Albini natale solum quod 138.b
Albino Clodio quid portendebant cornua 56.f
albis vestibus delectatur Deus 296.c
albis vestibus vti in Imperatorum Rom. funeribus mos olim 157.b
Alcathus Leonem occidit 239.f
alcea cur leonis cauda dicta 7.c
alcedo 180.d rarò apparet 180.f
alcedonis nidus qualis 180.e
alcedonum incubatus tempore, mare tranquillum 180.e
Alceste Admeti regis coniux 156.e
Alcibiadis coturnix 177.e
Alcithoe cur in vespertilionem mutata 179.f
Alcmæonis de sapore sententia 240.c
Alcyonij dies 180.e
Aldi Manutij insigne 335.f
alectoriæ gemmæ vis 173.e
Alexandrũ Aeropum Thessalis equitibus præfecit Alexander Magnus 162.f
Alexand. Macedo Iouis Ammonis filius fabulose creditus 5.b
Alexander puellas Darij captiuas summa integritate seruauit 247.d
Alexandri Bucephalus 29.a
Alexandri capiti insidens hirundo quid 162.f cõmentum aduersus ingruentem somnum 128.e continentia 247.d effigiem qui gestabant, prosperè sibi omnia successura putabant 226.e mos in præbendis auribus tam reo quàm accusatori 237.b numisma cur leoninum spolium habeat 3.c responsum Adæ reginæ Carum 411.b
Alexandri studiosissimus Antonimus Seueri filius 226.f
Alexandro an meritò fulmen attributum 324.c.f 325.a
Alexandrum decimum tertium Deum ad duodecim suos colebãt Atheniẽses 324.c
Alexandri Aphrodisæi locus 435.d
Alexander Mediceus trucidatus 332.f
Alexander Phereus hastã qua Polyphranem interemit consecrauit 311.c
Alexander Seuerus ex leporinæ carnis esu formosus factus 96.b
Alexandri Seueri mortem indicans portentum 372.f 391.f
Alexandria cur vocata Leontopolis 3.c
Alexandriæ vrbis prima descriptio farina signata 184.e
alienæ opis indigus 201.f
alienigenarum procus 209.b
alienus ab amore 92.a
alimonia 393.b
Alilat & Oratal Arabum Dij 254.c
alis insignita erant capita sacerdotũ Aegyptiorum 256.a
Alithæus Turrianus 368.e

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

allium militiæ ſymbolum 417.e
allio incitantur ad pugnam galli 173.d
neq; allium neq; fabas eſitandas, prouerb. 417.f
allium odit Leopardus 59.c.d
Almæ ſignificatum 132.d
Alpini milites 102.a
Aloiſius Cornelius 361.a
alta, & altum 285.b
altum nil ſapiens 180.c
alumine oblita materia non ſuccenditur 120.e
¶ Amans ardet 120.a
amaranthus 403.d
amarities de vitæ dulcedine 187.d
Amaſios cadauer combuſtum à Cambyſe in ignominiam 341.d
Amatæ rei deſertor 422.d
amator 120.a
amatores mortui 342.e.f
amatoriæ deliciæ 100.b illecebræ 157.d
amatorium 421.a
Amazones è ſerpentum coriis tegumenta bellica faciebant 303.e
Amethyſtus contra ebrietatem ſtat 307.c
ambiguæ oues quæ 76.e
Ambres liber Aegyptiacus 278.a
D. Ambroſio puero apes in labellis conſedisſe dicuntur 186.c
amicitia 40.f
amicitia firma 220.f
amicitiæ confirmatio 408.d
amicitiæ hieroglyphica plurima 398.f
amicus inutilis & ingratus 162.d
amicorum comparandorum ratio 254.a.b
Ammianus Marcellinus Græcanico fuit ingenio 260.f
Ammiani Marcellini locus 429.a
Ammonius Alexandrinus Origene & Porphyrio diſcipulis clarus 91.c
amolitio 241.a
amor 309.d 342.c 347.e 356.c 394.b
amor fidem nutrit 431.a
amor alatus 408.a
amor geminus quomodo exercẽdus 161.a
amor in ſimpliciorem ætatem 15.f mutuus 342.e 394.f oculatus ne an cæcus 357.f perditus 395.a turpiſſimus 375.d
amoris firmitas 198.f
amoris impuri ſatietas 196.c
amoris indicium 418.f nutrimentum 120.b petulantia 16.a progreſſus 394.d laquei & retia 358.a.b radij in amantium oculis qui 309.c.d ſymbolum 400.f vulnera 309.c 374.c
amoris veri fructus 396.c
amori cur alæ attributæ 155.b
amori perſuadendi magna vis inest 184.a
Amorũ agminis deſcriptio, ac luſus 394. b.c.d. & ſeq.
Amphilochus Olenius ab anſere adamatus 145.c
Amphion à quo lyram acceperit 347.f 348.c
amplitudo nominis 112.e
amuletum 375.d
amygdala pro canitie 279.a
amygdalæ floris multitudo, aliarum etiam frugum feracem annũ pollicetur 378.e
amygdalus temperantiæ hieroglyphicum 379.b
¶ Anacharſis quo geſtu dormire deprehenſus 247.c
Anacharſis Scythæ dictum 389.b.c
Anacharſis ſtatuis quid inſcriptum 247.c
Anacreontis verſus de faſtu muliebri 35.d
Anaxagoras cur iudicarit hominẽ ſapientiſſimum omnium animantium 251.f
Anaxagoræ opinio de Sole 326.d
Anaxilas Rheginus 97.b
Anazarbeni cur oleas habeant fœcundiſſimas 388.b
anceps conſilij 81.e
anchoræ hieroglyphica 335.e
anchoræ alligatus Delphinus quid 195.e
anchoram habuerunt Indi pro caduceo 336.c
anchoris duabus inniti 336.a
anchua piſcis 215.f
ancile 312.c.f 313.a
Andreas Phyſicus ad Nicandrum gloſſemata adiecit 209.b
anemona 403.b
Angelus Cæſius 297.d
Angelus Colotius 164.a.e 238.e
angeli 234.e 402.c
angelorum cura quæ 331.c.d hierarchiæ tres 331.c nomina & munera 322.e 223.a.b.c
angelos nos vocamus, quos Gentiles Genios 40.d
Angeronæ effigies qualis 261.b etymon ibid.c
Angleuarij 114.c
anguilla 210.d & ſeq. mutationem non facilè fert ibid.f mortua ad fundum reſidet 219.f
anguillæ generatio 210.e
anguillarum captura copioſa quando 210.b
anguimanos cur vocarit elephantos Lucretius 17.a.b
anguineum ouum quod 115.e ad iudiciorũ victoriam confert ibid.
anguineos pedes habuerunt Gigantes 118.c
anguipedum Syrtium hiſtoria elegans 108.a.b
anguis ſignificata 102.d. & ſeq.
anguis caudam admordens quid 111.f
anguis, niſi anguem comedat, non fiet draco, prouerb. 111.d
anguis quo tempore exuuium deponit 103.e
anguium magna vis conglobata in Aethiopia 115.f
anguibus vis magica inest 106.b
angulus ſolidus 439.c
anima 153.b 332.c
anima Deus' ve 269.f
anima hominis 438.f
anima cum aereo vehiculo 433.d.e
anima & corpus 436.b
anima corporis affectibus tangitur 202.b generat cogitationes 229.f purpurea 204.f ſanguine nutriri videtur 154.b
anima leonis cur vehementius moueatur 7.c
animæ hominis in corpore ſtatus 433.a.b
animæ & animi differentia 153.b
animæ cum corde commercium 153.c
animæ ſubſtantia non eſt ſanguis 154.c
animæ per piſces indicatæ 222.b
animam ſponte non exturbandam cur iudicarint veteres 340.b
animæ humanæ vineis comparantur 391.a
animæ defunctorum 436.f
animas mortuorum in fabis habitare 413.c
animaduerſio 316.b
animaduerſio ſeuera 227.f
animal nullum homine diutius viuere exiſtimat Ariſtoteles 149.e
animal nullũ ſacrificandũ putabant Theologi veteres 412.c
animalia fœcundiora quæ 11.c frigida & timida quæ 197.f naturæ ductu in morbis ſibi medentur 423.a.b.c rationis expertia voluptate afficiuntur 93.a
animalia tertij generis non gignunt 92.b
animalium curandorum cauſa 304.b.c
animalibus omnibus quibus ſanguis, ijſdẽ & cor eſt 154.e
animalibus qui primi veſcebantur penuria frugum id coacti fecerunt 412.a
animus 152.a 406.f 407.a
animus ad humilia deiectus 127.a alatus Zoroaſtri 153.c à vitijs depurgatus 215.f diuinis intentus 126.d gratus 196.c regendus 407.f ſuauitate permulcendus 186.f
animus vitaq; 340.a.b
animi afflictio 189.c candor 165.a deſponſio 37.e domitor 15.g elatio deſcripta 35.a puritas 172.f vis labefactata 64.a.b
animi pulchritudo 433.d
animi corporisq; vires 2.e
animi feritas per quercum ſignificata. 376.c
animi magnitudo in canibus 42.c
animi patria non eſt corpus 144.f

Annæ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

Annæ Samuelis matris precatio qualis 206.a
Annibalis cõsilium Antiocho datum in nauali prælio quale 113.d
Annibalis strategema 420.f
annona 358.c 404.e
Annonæ felicitas & penuria 25.e
annus 104.e 287.c 327.e 359.f
annus mensesq; 13.a
annus cur per palmam indicetur 369.a
annus Aegyptius 285.f
annus iniens 228.a
anni Aegyptiaci rationes duæ 290.a.b
anni constitutio apud Persas 131.b qualitates quatuor 229.c tempora tria Aegyptiis 292.b
anni symbolum cur vultur 130.e
annum quomodo metiebantur Aegyptij 130.f
annum vnum viuunt passeres mares 150.c
annorum centena 131.b
annorum certus numerus 67.c.d
anser 174.d cur detrimenti symbolum 175.a cur liquidis & frigidis delectetur cibis 174.f
anseris exẽpla amoris erga homines 175.a
anseris ingeniũ auersum à poeticis studiis 174.f
anseri honores à Romanis instituti 174.d
anseres Taurum montem penetrantes cur lapillis rostra sua occludant 174.e
anserum iecinoribus canes pascendos instituit Heliogabalus 174.d
anserum oletum omnia adurit 175.a
Anser poëta pessimus. ibid.
Antagoras poeta quid responderit Antigono 221.d
Anteuorta & Postuorta 228.a
Anteus 427.d.e
Anteus ab Hercule collisus quid 247.e
Anthanis 354.d
anthia piscis 213.b
anthracinæ vestes 297.b
Anthropius taurum dedit Agamemnoni & Menelao 29.d
Antigoni dictum argutum 1.c
Antiochi numisma 438.d
Antiochi laus ab æqualitate 193.d
Antiochus cognomento Accipiter 155.c
Antiochus Sol 351.d 438.c
antipathia inter camelum & equum 94.d
Antipatri epigramma de Platone 141.d
Antipatri parsimonia ficta 296.f
antiquitas 352.d
Antisthenis dictcrium 34.f in adulatores 51.d in Athenienses 200.b
Antisthenis argutum responsum ad Diogenem 189.c
Antoninus Pius cur semper in vrbe sederit 111.a
Antonini Pij mansuetum ingenium 173.f
Antonino imperii portenau agnus vellere in fronte purpureo 76.c
L. Antonius Fab. Quadratus torquibus & armillis à Tito Cæsare donatus 354.e
Antonius Agnellus 338.c
Antonius Bechus Tiberiũ oppressit 172.d
Antonius Marosticanus 193.f
Antonius Musa viperas edendas dedit 117.b
M. Antonius Passer 285.d
Antonij ab Vrsicino deprecatio 253.c
Antonij triumuiri numisma 419.f
Anubis 41.e
Anubis Cynopolitarum deus 222.f
Anubis & Osiris expulerunt Gigantes ex Italia 41.e
anularis digitus cur odoribus illinebatur ab Aegyptijs sacerdotibus 302.c
anulus 302.a ornatus & signandi causa circumferebatur. ibid.
anulum arctum non gestandum cur dixerit Pythagoras 262.c
anulum gestare flamini Diali cur non licebat 376.f
anulum vnum duntaxat olim habere vnicuiq; licebat 302.a
anulorum ius quibus negabatur 302.b
anulorum vsus vnde propagatus 262.b
¶ Aornus fluuius pisces habet vocales 218.e
¶ Apaturiæ Palladi zonam virgines Træzeniæ ante nuptias dedicabant 398.f
Apelles cur fulmen in Alexãdri manu pinxit 324.b.c
aperta vis 338.b
aperto pectore 241.f
Aphrodisias 354.d
apiastrum apibus gratum 424.c
apis 185.c regni symbolum. ibid.f vitæ sociæ amatrix. ibid.e
apes D. Ambrosio, Pindaro, Platoni pueris in labellis consederunt 186.c Dionysio & Hieroni regnũ quomodo præmonstrarint 185.e.f
apes ignorant venerem 183.b oderunt homines à coitu olidos. ibid. vnde generentur 31.f
apum artificium à Virgilio descriptum 188.b politia eleganter à Plinio descripta 185.d
apum examen in faucibus leonis à Samsone strangulati 187.e in iuba equi Dionysij 185.e
apum rex aculeo caret 185.c
Apim cur nõ passi sint Aegyptij bibere ex Nilo 339.d
apium luctus indicium 382.a.b
Apollo 395.e
Apollo Agyieus 366.e Delphicus 194.f
Apollo fidicen 165.d Meliates 395.c Thyreus 360.f
Apollo Musarum deus 440.d
Apollo cur per coruũ symbolum 169.c per gallum 173.a per lupum 79.d per gryphem 167.f
Apollo in Delphinum mutatus 194.f tibijs libenter cecinit 349.c
Apollinis affectus expressus ab Ouidio 43.d cum Hecate certamen 100.f Panionij ædem quomodo primùm ædificandam putarint Græci 367.b.c Musæ 350.e sagittæ in Græcos immissæ 310.b
Apollinis pedibus serpens triceps subijciebatur 118.b
Apollini acceptũ ferebãt Cretenses vniuscuiusq; mali liberationem 194.f
Apollini cur cygni sacri 164.d
Apollini Lyceo cur templum dicatũ apud Sicyonios 82.c
Apollini quæ nam animalia dicata 173.a
Apollonius 354.d
Apollonij Rhodij locus 122.c 239.e
Apollonius Tyaneus 57.b
Apollonij Tyanei præsagium suæ commorationis apud Barsanum 13.a.b
Apostoli 28.e 141.c
apotheosis Imperatorum 27.f 139.b.c fœminarum 171.d multis regibus decreta 324.c
appetentia 121.e
appetentis vis in hepate 134.c
appetitio affectum excitat 109.a
appetitus rationi obsistit 427.e
Appion Grammaticus cymbalum mundi à Tiberio vocatus 59.f
Appioni cor asini obiectum 88.a
Aptera ciuitas vnde nomen sortita 155.a
apua piscis 215.f Veneri sacra. ibid.
apua ad ignem, prouerb. ibid.
apuarũ copia cur apud Megarenses. ibid.
Apuleianæ fabulæ argumentum 401.f
¶ Aqua 40.b 439.d
aqua mihi hæret 256.e
aqua cœlestis 426.c
aquæ vocabulo quæ significentur 281.d & 284.c
aquæductus & fontes. leoninis figuris ornati 10.f
aquam generationis causam putarũt multi, & cur 60.b
aquam ranæ dare, prouerb. 211.e
aquæ & aere naturam rerum constare putabant Assyrij 222.e
aquarum segregationes apud Mosen quid 219.f
aquis comparata disciplina 281.e
aquila 137.c.& seq.
aquila Aurelianum infantem de cunis sustulit 138.c carnem bubulam in Maximi cellam, & Iouis Præstitis sacellum abiecit 138.c Claudij dextero humero consedit 138.b dedicata iustis Imperatorum & regum 139.b in educanda prole iniqua 140.b Gordij currus in

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

iugo insidens 137.f Ioui gestat tela 142.a lapidem in nido collocat 142.c
mactandam Helenam liberauit 139.e
Maximo Imperij auspiciū dedit 138.b
aquila ossifraga quæ 139.d
aquila panem de manu Octauiani rapiens quid 138.b
aquila pollet visu 141.e 142.b quibus imperium & regnum præmonstrauerit 137.e.& seq. quot vno tempore pariat 138.a volucrum regina 139.a vnde dicta 25.b
aquila vulturina 139.d
aquilæ conspectus felicitatē indicat 137.f
Aquilæ cognomento gaudebat Pyrrhus 138.f
aquilæ etymon 142.b
aquilæ nidus cum pullis à C. Mario puero repertus, quid portendebat 138.a pennæ aliarum auium pennas cōtactu corrumpunt 140.c.d
præconium ex Sosithei dicto 141.e
aquilæ senectus, prouerb. 141.a
aquilæ cur bellum cum serpente 117.f
cur tantum tribuerit Pindarus 139.a
aquilam sacrarunt Persæ ante Romanos 137.c
aquilæ duæ in culmine domus, vbi Alexander natus 138.c
aquilæ gerendis rebus se duces præbentes 138.c
aquilarum duarū ex auro apud Delphos significatio 143.a insignia quædam Ibid. pulli à vulturib. discerpti 133.b
aquilis senescentibus rostrum magis incurvatur 141.a.b
Aquilæ Pontici opinio improbatur 132.d
Aquileiæ expugnatio quibus indicijs præcognita 125.e
aquilinus lapis ad multa remedia 142.d
Aquilo 436.d
Aquilo quatenus vocetur dexter, & quomodo pro dæmone accipiatur 24.e
Aquilone spirante gignitur masculus fœtus 24.b
aquilus color 142.b
¶ Ara 363.c.d
ara Dianæ deæ ex cornibus ceruinis 54.a
ara sacrificalis 364.c
Arabes fidem in manibus colebant 254.c
Arabia cur nullum suillum genus habeat 64.c
Arameorū opinio de duabus legib. 322.c
aranearum telæ quid Aristoni Chio 193.d
araneus 193.a
araneorum telæ quid in Sacris 193.b
Arati locus 167.e
arationis partes procuratæ 26.d
aratrum 354.e
Araxa fœmina 110.b ex Hercule filios genuit tres. ibid.
arbiter genius've 40.c
arbores sine tēpestate cecidisse, suaq; sponte mox resurrexisse 380.a
arbusta terrenis mētibus assimilata 371.b
arca fœderis cur ex cedro sit fabrefacta 373.e
arcæ Noes ligna cur quadrata 290.b
Arcades cur rudes dicti 66.a Proselenes cur 329.e.f
Arcadum gestamen quale 329.f mos in eligendo rege 2.f
arcam Domini vaccæ fœtæ traxerunt 28.d
arcana tempore patefieri 433.a
arcana reuelata 201.d
arcana sacrorum 243.c
arcana tegenda 48.e
archangelorum cura quæ 331.c
Archemorus celebritatis Nemeeorum causa 382.a
Archidami dictum in Chiorum legatum 219.e
architectura per hirundinem 162.b
arcus 308.f 309.a cur fuerit dedicatus Amori 309.c
ardea 183.a per coitum sanguinem ex oculis emittit 183.a tempestatis signum. ibid.
in Areopago rei velato capite causam dicebant 435.f
Argaman 323.a
Arge 350.e
argentum liquidum 429.c
Argiphon cur Mercurius dictus 118.e
Argiui, & Argiuorum numi 100.d
Argiui primùm vsi scutis ligneis 312.c
Argus 430.a
Argus cur bouem custodierit 26.b
aries 77.d.& seq.& 414.c
aries in Isocratis sepulchro cur adscriptus 78.b
aries in Sacris literis quid 75.c
arietinum caput cur Hammonis signum 78.d
Arij Lacedæmoniorum regis epistola 143.b.c
Arion quo habitu delphino vectus 194.d
Aristander Thelmessius 162.f
Aristandri Thelmessij diuisio dentiū 240.f
Aristandri sententia de oleo 387.c
Aristides Italicas res descripsit 139.f
Aristippus quid obiecerit Diogeni 37.d
Aristippi responsum de diuitibus & philosophis 276.f
Ariston quibus similes aiebat dialecticæ sectatores 201.b
Aristonymi dictum in adulatores 51.f
Aristophanis locus 210.b.373.f
Aristoteles & Plinius de fucis dissident 189.d
Aristot. locus 43.f 192.e 212.f 213.a
Aristotelis cōsilium Callistheni datū quod 174.f scomma in Athenienses 277.b
sententia de Taranda 198.b
Aristotelis non videtur legitimus liber, De mirabilibus auscultationibus 181.b
Aristoteli conciliatus Plinius 213.a
Aristotimus quomodo perierit 361.f
Arithmetica quomodo ab Aegyptiis ostendatur 280.f
arma, armorumq; genera varia 308.b & sequent.
arma bellica 374.b
arma per sapientiam administranda 310.c
armorum apparatus sine corde irritus 54.f
armatam Venerem cur coluerint Lacedæmonij 308.d
armatos Deos omnes cur finxerint Græci 308.c
Armenica prima pelta 312.e
Armenica secunda pelta. ibid.
Armenius mus 100.c
armi 305.f
armillæ 305.f vnde dictæ. ibid.
armillarum donis & coronis honestati qui 305.f
armillarum symbolum quod 305.e
aromata super ignem quamobrem imposita 344.a
aromatarius 183.b
aron agreste cur pascatur vrsa 59.e
Aroneæ stirpis mares tantùm cur sacrificato vescebantur 246.c
Arriani locus 220.d
ars naturæ victrix 360.d
ars & ingenium 135.d. 428.a
artes cur per manus significentur 250.d
artes inanes 410.d
artes nullæ ante ignis vsum sunt repertæ 344.c
artium inuentores 428.a 438.b
artibus proprijs elusus 184.b
Arsinoes miserabilis interitus 145.f
Artaxerxes cognomento Mnemon, ficubus & pane hordeaceo vesci coactus 411.c
Artaxerxis Mnemonis de fici & hordeacei panis præstantia testimonium 391.e
Artemisia quale sepulchrum struxerit 156.d
articulus 267.d
artificium 188.d
artificiosum opus 357.e
aruales fratres 405.d
Aruēris 131.a
Aruiragus 337.a
aruncum quid vocet Plinius 71.e
arundo mensuræ signum 415.c
arundinis flocci efficacia. ibid.
arundinis & filicis inter se inimicitiæ 419.f
arundo in manus tradita Christo, quid indicarit 415.a

aru-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

aruſpex 99.c
¶ Aſcia 316.c
Aſcolia ſacra cur Baccho inſtituta 71.c.f
Aſconij Pediani locus 69.c 84.c
aſcolopax 174.c
aſelliceps homo 87.c
aſello fabulam narrare ſurdo 87.d
Aſia per tres ſerpentes indicata 113.b
aſilus 190.d quomodo naſcatur. ibid.
aſina animal eſt ad onera portanda genitum 88.b fœtus excludit in tenebris 90.a
aſina prioris populi ſymbolum 88.b
aſinæ pullus iuniorem populum indicat. ibid.
aſinus Aegyptius 88.d
aſinus ab omni rationis vſu eſt ſemotus 87.e animal dæmoniacum 88.c humanæ commoditatis aſſiduus miniſter 91.c
aſinus in fabulis quis 87.e in ludis quis 87.d ad lyram 87.d inter ſimias 88.f ſalutis augurium dedit 90.d ſapientiæ ſymbolum 91.c
aſinus putandarum vitium autor & præmonſtrator 90.e
aſini auriculæ 87.f
aſini cutis poſt obitum vtilis 91.a
aſini portantis iuuentutem, & ſerpentis fabula 103.f 104.a
aſini & ſali auiculæ odium vnde 182.f
aſini vmbra, prouerbium 87.a
ab aſino excuti, prouerbium 88.f
aſinum currentem pingere 88.e literas docere 87.d
aſinum párere 87.d
aſini Apollini mactati 88.d auditu præter mures cæteris præſtant animantibus 24.f 87.f ad bellum gerendum apud Saracoras adornantur 89.e difficulter occiduntur 88.d extra prouinciam non peregrinantur 87.d omnium quadrupedum inuerecundiſſimi 88.a
aſini Palæſtini equos pernicitate prouocare dicuntur 89.d
in Aſinos poſt obitum deiici 88.a
aſinaria mola, ex Euangelio deſumpta 89.e
aſininæ vngulæ abortiuis euocandis proſunt 90.a
aſio auis 183.c imitatrix. ibid.d
aſio Fauonijs flantibus apparet 183.d
Aſopus 350.f
aſpalatho tactus ceruus moritur 53.a
aſparagus 420.c
citius quàm aſparagi coquantur, prouerb. 420.d
aſperitatis ſymbolum 400.d
aſpicere, quid in ſacris ſignificet 235.a
aſpis alita ab Aegyptio 117.b
aſpis cur dicta ſomniculoſa à Siſenna 106.c
aſpidum ictus letalis 106.b
aſſentatoribus nullum genus animantium pernicioſius 51.f
aſſertor 377.a
aſſertor multorum 212.b
aſſes lignei & ſcortei à Numa populo dati in congiario 26.f
aßidere cuipiam 320.d
Aſſyrij cur abſtinuerint piſcibus 223.b cur columbam coluerint 158.c
Aſtabora 339.e
Aſtaſoba 339.e
Aſtræa 435.d
Aſtræa dicta Ceres Poëtis 154.b
aſtrologia 280.f
aſtutia praua 176.d
Aſtyagis ſomnium 389.f
¶ Atalantæ ceruus dicabatur 55.c
Atargate & Derceto 223.c
Atecotti iuniores 114.f
Athalaricus Romanum imperium attriuit 131.c
Athenarũ arcana myſteria vniuerſum orbem eluſerunt 248.a
Athenienſes Aegyptiorum coloni 228.b
Athenienſes famis vltione multati quòd vrſam Dianæ interfecerunt in Munychio eius ſacello natam 86.a hoſpites & aduenas omni officij genere proſequebantur 279.d.e Niciana clade venditi pro ſeruis apud Syracuſas 34.c
Athenienſes quod'nam votũ fecerint Dianæ, & cur 73.e quòd deos coluerint 324.c
Athenienſium nobilitas 426.b
Athenienſium in boue mactando mos 27.d
Athenienſium malè conſulta, noctua fortunare dicebatur 147.b
Athenodorus philoſophus 352.e
Atlantus 50.b
Atlas 367.e cur cœlum geſtare fingatur ibid.f
athletæ oleo delibuti certabant 257.d
athletæ ſiccis ficubus paſti 393.b
atomis ſuis quid ſibi voluerit Democritus 103.b
atrati & atratæ veſtes 297.b
atramentarius piſcis lolligo 203.c
atramentum in aquas euomit ſepia, atramentiq; vis 203.c
Atrei & Thyeſtis diſcordia vnde 76.b
atri feſtiq; dies 98.e.203.e
Atropos 356.b.e
atrum & nigrum 203.e
Attica ficubus nobilis 393.b
Attilæ datum augurium per ciconiam 125.e
Attonis Moguntini Archiepiſcopi improbum factum 254.e
¶ Auaritia 255.e
audiendi promptitudo 71.c
auditorum frequentia 58.e
auditus 54.b
quomodo fiat. ibid.
auditus ex leporino ſimulachro intelligitur 95.c
auditus è longinquo 99.b
auditus promptus 24.f
auditu quæ nam ex quadrupedum genere præſtent 24.f
Auerroes ab Ariſtotele diſſentit in teſtibus 245.e
aues cœli 415.f
aues ex arborum folliculis natas in Britannia fabulantur nonnulli 191.f
augurium mortis 82.b.e
auguriis in captandis mos ſacerdotum 340.b
D. Auguſtini laus 132.c
Auguſtale inſigne 340.f
Auguſtus cingulo ex vituli marini pelle cõfecto cur vſus 372.d
Auguſtus infans ranas obſtrepentes ſilere iußit 211.d
Auguſtus nepotes ſuos literas & natare docuit 49.b
Auguſti Cæſaris numiſma 436.f
Auguſti geneſis 72.e
Auguſti milites 101.f
Auguſti præſagium ex dracone 112.f
Auguſto decretus currus ex quatuor elephantis 17.f
Auguſto in littore deambulanti è mari ad pedes proſiliit piſcis 218.c.d
Auguſtus menſis
aulicorum vita 338.a
Aureliano Imp. quo præſagio imperium oſtenſum 112.e
Aurelius Augurellus ſenex ſcripſit Chryſopœiam carmine 164.e
Aureoli tyranni tumulus 208.d
auriga cœleſtis quis 322.b
auris conſecrata Memoriæ 238.c
auriculas aſini quis non habet 89.b
auribus cur carebat Iouis ſimulachrum apud Cretenſes 237.b
auritus 237.c
aurum ſolare metallum Chymicis 151.d
auri nomen quid 153.e
Auſonij locus 294.b
auſpicium regium 159.b
auſpicia Canaria 44.e
auſpicia, portentaq; felicia per aquilam 137.e
auſter quomodo accipiatur 24.d
auſtri flatus fœmineum fœtum producunt 24.b
Autocabali 377.e
autores veteres multi noſtra ætate in lucem prolati 253.a
autoritas 37.c 368.b
autoritas per manus ſymbolum 251.c
autoritas imperatoria & triumphalis honos

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index.

nos 372.e
autumnus 440.a
Auxesiæ simulachrum cur ex olea 386.e
auxiliares 228.f
auxilij imploratio 162.d
auxilij imploratio apud Scythas qualis 26.c
¶ Azymorum calathus quid 277.b.c
azymorum festum amaritudine & humilitate celebrabatur 189.b

B

B Litera 351.b
Baccheia supellex 377.a
baculi & virgæ differentia 305.d
Bacchus 29.d 322.f 376.e
Bacchus cur tauro & pardali similis dicatur 29.e
Bacchus idem & Sol nonnullis 104.e
Bacchus Sycites 392.c
Bacchus taurinis cornib. insignitus 410.c
Bacchi simulachrum ex vite aut ficu apud Naxios fieri solitum 392.c
Baccho cur delphinus adpictus 194.f
Baccho cur dedicata ferula 403.e.f. cur obliuio. Ibid.
Baieth Aegyptij quid. & Bai 153.b
Balbino & Gordiano statuæ cum elephantis decretæ à senatu Rom. 20.b
baltheus 301.f
baptismus 297.a
baptismus vera purificatio 218.c
Baptista Casalius 194.f
barba in Sacris literis quid 425.c
barba intonsa cur Aesculapius 232.b
barba symbolum virtutum 232.a
barbam cur se gestare dixerit Diogenes 231.f
barbam cur soli Lacedæmonij rasitarint 230.c
barbã nutrire sacerdotibus mandatũ 229.f
barbam perpetua declamatione laudauit Pierius 231.e
Barthol. Carolus Picolomineus 71.a
Bartholomæus Lampridius 303.e
Basilidis Abraxas 131.b
Basilius Magnus philosophiæ latebras omnes penetrauit 309.c
Basiliscus 105.a. in honore habitus ab Aegyptijs. Ibid.
basiliscus ex ibidis ouo 128.a
Basiliscus stella 106.a
Basilisci sanguis cur à plerisq; adseruabatur 106.a
basilici sibilus quibus sit formidabilis 105.c
Bassiano Antonino quales statuæ decretæ à Macrino Imperatore 319.c
Batani milites qui 114.e
Batti nauigatio 322.a
¶ Beatitudo futuri seculi 186.c
Bebryciæ Lauri effectus 373.c
Bech Phrygibus quid 74.a quid Scythis 172.e
Beelphegor 248.a
Beelzebub dæmõ muscæ hieroglyphicum 191.b
belbi 83.c
bellator strenuus 61.a.b.
bellatori aliquando cedere necesse 31.a
bellatorem decet sæuitia 2.e
Bellerophon coercuit amoris petulantiam 16.a
Bellerophontis imago 322.b
Bellica columna quæ'nam dicta Romæ 367.a
bellicus apparatus, vel castra 250.a
Bellona Minerua 387.d
Bellonæ templum 367.a
bellum 31.d 77.e 295.c 310.f 341.e 367.a
bellum indictum 308.f
bellũ marinis fluctibus comparatũ 336.b
bellum, pax 365.a
belli incommoda & damna 115.c
belli nubes 284.c
bello inutilis 260.e
Bembi ænea Aegyptiaca tabula miræ antiquitatis 124.f 144.a 167.f 233.c
Benedictus Agnellus 338.c
Benedictus Lampridius 217.c
beneficij accepti grata memoria 248.e
beneuolus 174.c
benignitas 139.e
D. Bernardus 40.a
de D. Bernardo quæ somniauerit mater prægnans. Ibid.
Bernardus Vibienius 120.d
Bernardinus Maffæus Card. 102.b
Bernardinus Pollanus 120.c
Bernardinus Tomitanus 259.b
Bersabea quid Hebræis 285.c
Betæ & bliti differentia 424.a
¶ Bianenses 113.f
Biantis philosophi dictum ad Alyattũ regem 417.d
bibaces cur aquilæ senectuti comparentur 141.a
bibacissimus 216.d
Biblia quo tempore conuersa in linguam Græcam à LXX interpretibus 132.e
bicipitium 227.e
bifrons cur Ianus 228.a
bigati numi 233.b
bile caret columba 159.d
Bithon & Bitonis robur 29.e.f
Bithyni iudicia ex aduerso Solis cur exercere consuerant 233.f
¶ Blittea meretrix 423.f
blitti symbolum 423.f
Blondi opinio ventilata 127.b
¶ Boca piscis vocalis 218.d
Bœotij anguillas diis immolare consueuerunt 218.a
Boethij locus 427.f
Bœotij stupidi dicti 66.c
bonum de malo deligere 400.a
bonum omen 90.d
bona citò labentia 397.e
Bona dea, vel Persephone 432.e
Bonorum obsequium 23.f
bonorum cœlestium affluentia 433.d
Boreas 119.a
bos ab Argo custodita cur 26.b
bos ad sacrificium quomodo ducebatur à Persis 26.a
bos arator triclinium Vespasiani ascendit 26.b
bos integer à Germanis Bononiæ tostus 178.a
bos per linguam inambulat 26.e
bos sub iugo, prouerbium 28.f
bouis effigies in Athenienstium numismate 26.e
bouis precium 26.f significatio 26.d significatum in sacris literis 28.c
boui honor habitus à veteribus 26.f
boui vnde nomen 26.d
bouem Deliorum pecuniam cur putarint nonnulli 27.b
bouem occidere, antiquitùs capitale 27.d
bouem quando sacrificabant Lacedæmonij 173.f
Bouem quando sacrificabãt Romani 30.b
boues olim vocati Itali 27.c
boues arantes imaginari, quid 26.d
boum cornua cur fœno circumligabantur 30.f
boum natura 30.d
bouillo extenso corio quomodo opem implorabant Scythæ 26.c
¶ Braccati milites 404.f
brachiati milites qui 115.a
bracteatæ argento pennæ 415.f
brassica ebrietatem arcet 424.c
brassica vitibus inimica 424.d.e dissidij causæ. Ibid.f
Brescit 322.e
Bretti populi & Brettus 147.a
breuis vita 264.a
Briareus Centimanus 252.c
Britannia vrsorũ sæuitia nobilitata 86.b
Britanni olim anserem religiosum opinabantur 146.d
Bromus Bacchus 180.f
brumalia quando celebrantur. ibid.
Brutia vocata olim Italia 147.b
Brutum hebetẽ putabat Tarquinius 74.e
brutorũ cultus vnde apud Aegyptios 47.c
¶ Bubalus, primus omnium Fortunæ simulachrum Smyrneis effinxit 410.b
Bubulci nomen in familias Romanas admissum 27.c
L. Buca numum cudit Cæsari 288.b
Bucephali 29.a
bucephali equi apud Thessalos 29.b

bulla

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

bulla 301.a bullæ geſtamen unde acceptum Ibid. unde dicta Ibid.b puerile geſtamen fuit Ibid.c
bulla cordis erat figura 242.a
bulla primus omnium donatus Tarquinij Priſci filius 301.b
bulbi hieroglyphicum 421.e
bulborum efficacia 421.e
Bupalus 34.f
Buſiridis nomen unde 29.e
butio, accipitris genus quod 151.d
¶Bythonis & Cleobis fratrũ pietas 386.b

C

C Litera, cõdemnationis nota 128.c
Cabaliſtica 329.b
Cacus Auentinas 86.c
cadauera uitro condita adſeruabant Aegyptij 40.d
caduceatoris munus 212.f
caduceus 115.a & ſeq. 429.e
caduceis numiſmata inſignita multa 115.f
cæcitas 99.a 236.f
cædes multiplex 397.d
Cælij Calcagnini laus 45.c
cæpæ efficacia 417.b
cæpis cur non ueſcantur Aegyptij fol. 417.c.d
Cæſa uocatur elephas Maurorum lingua 17.e
Cæſar 315.d
Cæſar apud Gades inſpecta Alexãdri imagine ingemuit 325.a
Cæſar conſternatus, non inuento corde in bouis opimi extis 242.b
Cæſar regium nomen reſpuit 303.a
Cæſaris mors in Solis ſignis indicata 327.c
Cæſaris numus cuſus à L. Buca 228.b
C. Cæſaris numi ſymbolum 17.e
calamitas 104.c
calamitatis ſignum 415.a
calathiſcorum effigies columnis Aegyptiacis addi ſolita 367.d
calathus azymorum quid 277.b.c
calathus Cereris 367.d
Calauria Apollini ſacra 194.f
calcaneum, ac huius hieroglyphica 258.c
calcaneum, & tenere calcaneum 257.f
calcaneum flectere 17.c
calceamenta Aegyptiorum papyracea 413.a
Calceus 300.c
Calchas augur 150.c
calendæ Auguſti Baccho dicatæ 424.e
Calenus Megaram cepit 6.d
calidi facultas 323.d
caliga 298.e
caligare 346.a.b
Caligula Cæſar 298.e
C. Caligula uetera familiarium inſignia nobiliſſimo cuiq; ademit 305.f
C. Caligulæ coronæ exploratoriæ dictæ 332.a
C. Caligulæ ſceleratum facinus animo conceptum quod 315.f
calix multa in diuinis literis ſignificat. 409.a
calix pro mortis cruciatu ponitur 409.b
Calix ſupplicij ſymbolum 422.a
calliditas 110.c doloſa 97.c
Callimachi locus 205.d
Calliope 351.a
caluaria aſini ad loci fertilitatem facit 90.e
calumniator 238.b
calumniatores cur baſiliſco comparati 105.d
calumniis afflictus 105.c
calx 258.d
Calidonij apri mater quæ 63.e
Cambyſæ anima in leone reperta à Pythagoricis 12.f
Cambyſes abolere conatus eſt immanẽ hominem ſacrificandi morem 340.e
Cambyſes diuexauit Aegyptios 12.f
Cambyſes de Simandij ſepulchro aureum circulum ſuſtulit 287.c
camelus ad duodecimũ diem ſine potu perdurat 94.e
camelus animal profanum 93.c
camelus animantium omnium tortuoſiſſimum eſt 94.a
camelus matrem ſuam nunquam ſuperuenit 94.c
camelus quaſi camerus 93.e
camelus quatuor femora geri 93.e
cameli eſitientes à poetis ſunt appellati 94.c
cameli manſueti biliſq; expertes 94.d
Campegianæ familiæ claritas 334.b
campeſtre, genus indumenti 300.a.b
campeſtres elephanti quales 19.d
camus 355.c.d
cana cur fides Virgilio 254.c.d
Canaria auſpicia 44.e
cancellus pinnophylax & pinnotheres 201.f
cancer 200.e
cancer cur inter ſidera collocatus. 201.e
cancer in numis quid 200.e
candelabri ſignificatio in ſacris quæ 386.c
candida uel obſcura quænam dicimus 285.a.b
Candulus 50.b
Canicipes 45.e
canicula 285.f
caniculæ ſidus frugibus inimicum 44.e
canis cur uocatus Diogenes 43.a
canis deſcribitur 39.b
canis & gallus cur ad parricidij ſupplicium adhibebantur 107.a
canis in diuinis literis quid 43.d
canis mira induſtria cõiicientis lapillos in ampboram olearam 170.a
canis qualis expetitur à uenatoribus 44.b
canis quomodo militis officium uideatur obire 40.b
canis ſerpens in Tænaro 41.d
canis ſimulachro Mercurij cur adiectus 239.d
canis uiuus in diuinis literis quid 42.e.f
canis fidei ſymbolum 415.c
canis fidelitatis mira quædam exempla 41.a
canis impudentia 88.a
canis oculum habere quis dicatur 44.f
canis ſignificatio in diuinis literis quæ ſit 39.b
canis uſus quis 39.d
canem comedebant Oxyrynchitæ pop. 222.f
per Canem quando iuret Socrates 40.f
canes alebantur in Daulia in Mineruæ tẽplo 40.b
canes Alexandro Macedoni miſſi ab Albaniæ rege 42.c
canes fellis uitio medentur decerpto gramine 59.d
canes in crucem quando rapti à Romanis 44.c
canes laribus diis præſides 40.b
canes quibus Diis ſacri 44.d
canes ſepulchrales apud Hircanos 134.a
canes mutos quos uocet Dominus 39.e
canities 23.d
canities per amygdalam intelligitur 379.a
Canopi aſtutum inuentum 406.c
canterius in foſſa 37.f
cantharis 61.d
cantharus 60.b
canthari typus 377.b
capaides anguillæ 218.a
caper ab Hercule domitus quid 73.d
caper cur Baccho mactabatur 71.e
caper paſcens accliuiora petit 201.f
capro inſpecto elephantus fugit 18.c
in Capris an riualitas 73.f
Caphziel 323.c
Caphiatæ 357.a
capillus Veneris 424.b Eius uires Ibid.c
capitale apud quos, bouem interimere 27.d
capparis 420.e
capparim libidinẽ nõ perfrigerare, contra recentiorum opinionem 379.c
capra 71.c & ſeq.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

capra per aures an ſpiritũ emittat & recipiat 71.c
capram aheneam Phliaſij colebant fol. 71.e
capram in Acropolim Athenis adire lege prohibitum 71.e
capra in ſacris quid 72.c
caprarum cornua qua ratione uitibus fertilitatem adferunt 71.f
capriceps auis liene caret 182.a.b
Capricornus 436.f
caprificus 383.e.f
caprifici ramus, Iunonis ſimulachro cur appoſitus 383.f
caprifici uis 23.d
caprimulgus 184.a.b
Caprotina Iuno 384.a
Caprotinæ Nonæ 383.f
captator 215.b
captiuitas 253.d
captiuitatis impatiens 86.f
captiuitatis prudens declinator 214.b
captiui ſub haſta uendebantur 311.a
caput, ac huius hieroglyphica 225.a
caput abradi malum portendit 231.a
caput adiurare & deuouere 326.c
caput Chriſti cur ſpinis fuerit coronatum 400.c
caput humanum ad mundani orbis ſimilitudinem compactum 225.c
caput leonis quid notet 3.a
capitis hieroglyphicum 419.a
capitis raſitatio ſeruitutem indicabat fol. 230.b
capiti manus impoſita quid 226.c
capita, Cæſarum æde tacta de cœlo, omnibus ſtatuis deciderunt ibid.
in Capite conſilij ſedes 426.e
capitibus brutorum, humana corpora inſigniuerunt Aegyptij 232.c
Capys 111.b.c
Car Cyrum uulnerans quo præmio honeſtatus ab Artaxerxe 173.e
Carboni, de abroſis faſcijs à muribus, quid reſponderit Cato 99.e
cardamus circumpullulantes herbas exareſcere cogit 140.d
Cardinales ſacerdotes 368.b
cardo ibid.
carduus in ſacris quid 400.d
cardui ſcolymus 403.a
Carnæ deæ ſacra 413.e
Carneades ad ſummam peruenit ſenectutem 153.a
caro ſub frigida & humoris plena ſomnos ciet 96.c
carnes lupinis dentibus laceratæ cur dulciores 77.a
Carolus Magnus purpurã imperatoriam ab interitu primus uindicauit 131.c
carpere 240.f
Carpocrates hæreticus 238.b.c
Cartadulorum regio 47.d
Carthaginenſium immanitas in ſacrificandis nobilibus adoleſcentibus Saturno 340.d
Caryatarum opprobrium 367.a
Caſſander Antipatri, Abderitis à ranis profligatis agrum in Macedonia conceſſit 211.e
caſita Gellij conſiderata 127.a
caſſus lumine 235.b
caſtigatio 12.e 316.d
caſtigatio ingenua 403.e
caſtigatio ſalutifera 420.a
caſtimonia 300.a 413.e
caſtimonia è concupiſcentia 249.a
caſtimoniæ ſymbolum 421.f & 422.a
caſtitas 158.e 382.f
caſtitas per apes 188.b
caſtorea 98.d
Caſtorum capita pilea cur 293.d
caſtra bellicusq; apparatus 250.a
caſtra quomodo fabricata, & caſtrenſia ornamenta, honoresq; 317.d 318.a
cataracta 284.a
catena 358.e
cathedra 320.c.d
Cato grammaticus dictus Latina Siren 150.f
Catonis in lurconem dictum 240.d
M. Catonis Proprætoris numus qualis 253.d
Catonis ſententia in Romanorum luxum 221.c
Catonis ſcomma in Lentulum 241.a
Catulli locus 7.c 97.b 163.b.c 193.b 218.b. 235.e 327.d 328.f 342.f 403.b.c
catulina carne epulæ celebriores olim 44.d
catulus leonis in Republica non alendus fol. 6.e
cattus 100.d
Cauartianus uicus 15.f
Caucaſo alligatus Prometheus 428.e
cauda 245.e
cauda, leonini index animi 7.c
caudam nigram quæ habebant, de iis cur guſtandum uetuerit Pythagoras fol. 240.a
caudex Comicis quid 111.f
Cecinna Volaterranus cur hirundines ſecum in expeditionibus ferebat 163.f
Cecropis an euocata anima 10.d
Cecropis effigies biceps cur 228.b
Cedrus 441.a
cedrus æternitatis eſt hieroglyphicum 373.e
cedri conſideratio 373.d
cedro digna loqui qui dicantur 373.e
Ceionij Poſthumij augurium de oblata teſtudine 200.c
celebritas 325.b.c 330.d 349.a
celeritas 31.f 155.e 325.a
Cenchrenæ, leones uocatæ 13.c
Cenei haſta, prouerb. 311.c
Cenſorinus quo tempore floruerit 131.b
Centauri forma duplex, quid 36.b
Centaurorum forma & ſignificatio 32.d
Centenariæ cœnæ quæ 67.b
centipeda piſcis 215.c
centum, & centenarius numerus 269.c
Centurio 270.f
Centurionis ſignum quomodo figurabatur apud ueteres 318.a.d
cephalus piſcis 214.a
cephali quomodo capiantur Venetiis fol. 214.b
Cephas nomen Diuo Petro conueniens 227.d
Cephion muſa 350.e
cepphus auis 167.b.d.e
Ceramicus 366.d
Cerberus 436.d
Cerberi hieroglyphica 41.c
cercopithecus cur cynocephalus 45.e
cercopitheci 47.e
cercopitheci ſibimet aliquando caudas abrodunt 197.a
cerebrum & cor regitur à Sole 239.b
cerebro læſo homo interit 441.b
Ceres 38.a 68.b.343.c 404.e 418.d
Ceres unde dicta 54.b
Ceres eadem & Venus 38.a
Ceres legifera 15.f 26.d 154.b 162.b
Ceres uecta draconibus 118.f
Ceres & Falacralis flamen 297.b
Cereri ſacrificatur ſus 63.e
ceruarij lupi ſeptentrionalibus regionibus frequentes 85.c
ceruus 51. & ſeq.
ceruus acerrimi auditus eſt 24.f
ceruus fiſtula paſtorali demulcetur 51.c
ceruus Indicas & Græcas uoces intelligẽs. 52.b
ceruus poſt coitum ſolitarius in ſcrobibus deliteſcit 54.c.d
ceruus torquem aheneum collo geſtans ab Agathocle interfectus 55.d.e
cerui ætas quatenus ex cornibus & dentibus noſcatur 55.d pugna cum ſerpente 52.c ruminatio 55.e uiuacitas 55.d 117.d
ceruum enecãs Hercules quid 53.f 54.a
cerui in Dianæ tutela 54.a unde dicti ibid.b
cerui quomodo ex Sicilia in Calabriam tranſnatant 53.a
cerui uocati cerui fugitiui 54.a
ceruis Achaicis cornua decidua reciduaq; annis omnibus 56.d
ceruini cornu ſuffitus ad abigendos ſerpentes remedium 52.c

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

ceruix ſuperbiæ ſymbolum 232.e
ceruix audaciæ & ferocitatis ſymbolum 232.e
ceruix ſummiſſionis Ibid.
cerulus auis 181.a
ceſſatio 320.e
ceſpitatio 35.c
ceſſandum ignauiter non eſt 406.d
Chabriæ Athenienſis dictum 4.e 54.f
Chalos amnis manſuetos fert piſces 222.e
chamæleon 198.a
chaos 68.c
Chares 55.a
charitas 157.f
Chedar Arabibus quid 441.b
chelidonia herba 163.f
Chenoſiris 376.e
cheppa Venetorum piſcis quis 215.e
Cherubim ſpecies quæ apud Ezechielem 305.b
Cherubim ſuper ſedere quid 320.c
Chius à Darianis militibus cuerriculata 337.f
Chij Homeri imaginem numis impreſſerunt 226.d
Chimæra 72.c
Chimæræ deſcriptio 16.a ſymbolum 109.f
Chiron 36.b
Chiron an Achillem inſtituerit 52.f
chamydes 298.a
chœnix 406.e
chœnices farinæ binæ Regibus Spartæ ad cœnam non euntibus mittebantur 406.e
chœrogrillus erinacius 62.f
CHRISTVS 283.c 326.f 362.c 402.c
Chriſtus homo Deus 15.f
Chriſti anima nequaquã apud inferos paſſa 4.d
Chriſti humilitas 148.d
Chriſti quinq; vulnera per pentalpha 351.e.f
Chriſti ſepulturæ ſymbolum ex ſacra hiſtoria 4.d
Chriſti ſymbolũ per pelecanum 146.a.b
Chriſti victoria 366.c
Chriſtum geſtare humeris quid 116.c.d
Chriſtianæ pietatis ſucceſſus 334.f
Chriſtophori veri quinam 116.d
¶Cibariæ donationes caniſtris offeruntur 406.b
Cibus antiquitus Athenienſibus ficus, Arcadibus glans, Carmais palmæ, Indis calami, Meotiis milium, Perſis cardanum 412.b
cibus pro doctrina 371.c
cibus in ſacris literis quid 277.c.d
ciborum varietate ſatur 67.a
cicada 191.f
cicada ore caret 192.a per quamnam corporis partem emoduletur Ibid.a.b
cicadæ cantus vnde 192.b
cicadæ maximè indigenæ 192.c
cicadæ fœminæ taciturnæ creduntur 192.d
cicer 414.b
cicer erucas ab oleribus arcet 414.c
Cicero ibid.b
Ciceronis locus 76.b 150.a 175.b 190.f 218.b 220.a 258.e 272.b 274.d 313.d.e 386.e
Ciceronis & Virgilij lectione Tacitus Imp. offendebatur 189.a
Ciceronis falſum dictum in Metellum 169.c
Ciceronis ſomnium de Auguſti imperio 355.e
Ciceroni obiectum quòd homo nouus 192.f
ciconia 124.a & ſeq.
ciconia lingua caret 126.c menſis inferri vetita 126.b cur vigiliarum, cuſtodumq; vrbium ſignum 125.e quo pacto ſe à noctuarum inſidiis defendat 125.d
ciconiæ perpetuum bellum cum ſerpentibus 126.a
ciconiæ quomodo pullorum ſuorum incolumitati proſpiciant 423.a
ciconiam occidere multis gentibus capitale fuit, & cur 126.a
cicuma 125.b
cicurare leonem quid portendat 5.c
Cidaris 302.f.303.c
cinædum cur vulpem vocarint Siculi 97.d
cinaræ fructus 419.a
Cincius Manlius 359.e
cinclus auis, cur alienis nidis oua ſua ponat 184.d
cinctus Latinis quid 245.b. 299.a
Cingani vnde dicti 184.e
cingulum Hieremiæ 299.d
cinnamus auis 183.b
circulus 286.e
circulus obliquus 438.e
circulus cœli, vocatus Iupiter à Perſis 286.f
circulus principium miraculorum 288.d
circumactu corporis adorandum iubet Pythagoras 287.a
circunciſio 47.f antiquiſſima apud Aegyptios Ibid. ab Abrahamo vt ſignum Hebræis data 48.a
ciſſibia 377.a.b
cithara 347.b
Citheronius Leo vocatus Hyllus 2.f
citò confectum 420.d
citus 441.a
ciuis oppreſſus à peregrino 27.c
ciuium ſeruator 375.a
ciuibus genuinum eſt inuicem ſibi inuidere 202.f
ciuilis 295.b
ciuilibus ſeditionibus creſcens 210.b
ciuica corona quamobrem ſit ex quercu facta 375.a
ciuica corona donatis quæ & quanta tribui ſolita 375.d
ciuitas 440.b
¶Cladis præſagium 43.c
claritas 327.b
claritas ex poëtarum ſcriptis 366.d
clari viri 290.e
Claudiani locus 102.e 113.d 168.a 218.e
Claud. Cæſar in ſpectaculis exhibuit pantheras Africanas 84.c
Claudij Imp. epigramma Aureoli tyranni tumulo inſcriptum 208.d
Claudium aſellium quomodo eluſerit Iubellius Taurea 37.f
claudus cur fingatur Vulcanus 136.b
clauis 360.e
clauus 359.d
clauum in Mineruæ templi poſtica parte quis figebat 359.e
Cleanthis reſponſum 91.c
Clearchus 143.c
Clearchus Heraclienſis fulmen geſtauit 324.e
clementia 12.d 325.e 408.f
clementia Imperatorem præcipuè cõmendat 20.b
Clemens Agrippæ Poſthumi ſeruus cur in Hetruria latuerit 230.b
clemens animus 410.c
Clementis recognitionum opus 60.f ex eodem locus recognitus Ibid.
Cleobes 29.f. matrem currui impoſitam ad Iunonis templum vexit Ibid.
Cleomedis opinio de mundi figura 24.d
Cleomenes cum Scythis meri potationibus contendit 389.c
Cleo cur ſit vocatus larus Ariſtophani 167.b
Cleopatræ virilis animus 231.f
clepſydrarum vſus vbi primùm 46.c
clibanus 243.c.e
Clio 351.a
clipei & clupei differentia 313.e
Cliti inſolentia quæ 324.e
Clitor fluuius piſces progenerat vocales 219.b
Clotho 356.b.e
clupea 216.b Lunæ naturam imitatur Ibid.
clypeum neutro genere 313.f
clypeus aureus in D. Claudij honorem Romæ in Curia affixus 314.a
clypei Agamemnonis inſcriptio 4.d
clypei Græcorum Neptunum, Troianorum Mineruam pictos habebant 313.f

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

clypei militibus ab Imperatoribus honori dabantur 313.e Diis dedicabantur ibid.& 314.a
clypeos qui merebantur 314.a
clypeis inscribebantur facta pulchra 313.e
clupeæ lapis quartanæ medetur 215.e
¶ Cnidũ missa nauis à Periandro cur in alto mari remorata 212.e.f
¶ Cochlea Romanas delicias auxit 203.a
Cocis vel Cotionis exemplum 42.c
coccygium 181.f coccyx ibidem
Coci 200.f
cœleste rerum omnium promptuarium 247.f
cœlestes spiritus 351.c
cœlestium bonorum affluentia 433.d
cœlibaris hasta quæ 311.a
cœlum 283.b 243.b 309.e
cœlum cur cœruleum 425.e
cœlum decimum 306.f
cœlum nil nisi sanctum profert 23.a
cœlum quo motu rotetur 24.c
cœlum veteres pro capite 225.e
cœlum fœcundum cur dixerit Hesiodus 281.f
cœlum vnde dictum 330.c
cœli tres regiones 436.d
cœli alieni impatiens 209.f
cœli fœcunditas 246.e
Cœli virilia Saturni falce recisa quid 220.b
cœlo alieno melior effectus 396.f
cœli aquei 426.c
cogitatio 64.e
cogitatio alta 141.f
cogitatio vel sensus imaginationem creat 109.a
cogitationes generat anima 229.f
cogitationum procellis quomodo obuiam itur 280.d.e
cohortes, earumq; insignia 113.c
coitus incœpti indicium quod 272.d
collegium nullum sine præuaricatore 398.c
collyrides conspersæ 387.e
Coloes 339.c
color niger Soli dedicatus 169.d.e
coloris nigri signum quod 157.b
coluber gaudet latebris 107.c
coluber terræ filius & indigena 115.d
colubrorum ingens vis in Sardium suburbanis locis quando visa 115.c
columba 157.a & seq.
columba aëris symbolum 158.c
columba argentea cui aurũ in dorso, quid 160.c.e
columba caret bile 159.d
columba cur ab Assyriis colebatur 158.c
columba fusca Prophetis quid 157.d
columba munda & simplex est 161.e
columba quieta 159.c
columbæ esus contra contagium 159.e
columbæ & vespertilionis discordia fol. 179.e
columbæ etymon 157.e
columbæ felix auspicium fuêre Aeneæ & Iulio Cæsari 159.b
columbæ natura actionesq; mysticæ explicatæ, & quomodo ad vsus transferendæ 160.f
columbæ obsonium Regibus parabatur grassante peste 159.e
columbæ oculos habere quid 160.e
columbæ cur parcant Syri 158.c
columbarũ ac turturum par quis dicatur obtulisse 157.c
columbarum alæ gypso illitæ summisq; teclis affixæ quid 159.b
columnæ, ac earum symbola 365.d
columnæ muliebres, virginales 367.c
columnæ Traiano & Hadriano erectæ 365.f
columnarum significatio in sacris 367.c
in Columnis statuæ plerisq; à Senatu decretæ 365.f
colurna hastilia 70.a 71.f
colus 356.a
colus & capilli in sacris quid 229.f & 230.a
comessationes pernicioſæ valetudini 107.e
Comethus Dianæ templum violauit 405.e
compotatio amicitiæ causa instituta 408.e
conditorium 244.c
condonatio 385.f
concentus cur odori comparatus 277.e
concha Veneri dicata 202.a
conchylium 205.b
concordia 346.d 408.f per caduceum indicata 115.d per cordis symbolum 244.c per cornices indicata 149.a per mel & lac 188.a per pauonem 170.c
concordia vnde dicta 347.c
concordia rei familiaris 176.b
concordia rerum 92.a
concordiæ symbolum 429.f
concordiæ discordiæq; effectus 19.b
concupiscentia 134.b
concupiscentiæ signum vmbilicus 249.a
concupiscendi vis 436.e
concupiscere quid 244.f
congiarium 320.a
congri & polypi certamen 197.a
congruere vocis etymon 128.f
coniugium 262.a 358.e.f
coniugij commoda 344.f
coniugij fidem nõ violant columbæ 157.a
coniugis mores ferendi 209.e.f
coniugula myrtus cur dicta 440.e
coniunctio maritalis 311.b
coniza animalibus pernicioſa 422.d
conscientia igne examinata 243.c
consensus 253.f
consilium 301.c
consilium per cordis symbolum 242.a
consilia occulta 426.e
consuetudo pernicioſa 184.a.b
consularis magistratus annuus 293.e
consulatus primi hieroglyphicum 269.b
consultatio 320.d
consultorum bene stabilitas 228.b.c
consummatio 134.e
consummationis sacrificium 238.a
Constantia 34.e.120.a
Constantij Imp. pompa Romã ingrediens 113.c.d
consternatio multitudinis 71.d
contatio 315.b
contemplatio 237.f
contemptibilis 392.b
contemptor diuûm 234.f
contentio laudis 96.e
continentia 110.c 247.b
continentia in quibus rebus consistat 296.b
continentiæ exemplum in tauro 22.e
continentiæ fructus 379.b
contrarietas 287.e 310.a
contumacia 106.c
contumax 180.d 238.b
contumelioſus 176.d
conuersio hyemalis quæ 199.b
conuiciorum contemptor 140.a
conuiuia lautiora piscibus olim erant opi parè instructa Romanis 221.b
cor 127.d 241.f
cor, animæ receptaculum 242.c voluntatis fons 134.c consilium & rerum agendarũ radicem continet 242.c
cor Dei, in sacris quid 242.b
cor habet & iecur omne animal quod sanguine præditum est 242.b
cor hominis anniculi duarum est drachmarum 152.e
cor in senium vergens imminuitur 152.e 153.a
cor, per anularem digitum 261.f per anuli hieroglyphicum 302.e
cor omnibus, qui sanguis 154.e
cor quibus dicatur exedi 153.a
cordis aperta simplicitas 48.b
cordis cum sanguine commercium 154.e
cordis figura cur bulla 242.a
cordis significata 244.c
cordis symbolum 297.c
corde præstandum 301.b
Cora Hetruriæ promontorium 230.c
Corax primus Rhetoricam docuit Syracusis post Hieronis obitum 169.c
corbes fragmentorum duodecim, doctrinam duodecim Apostolorum significãt 408.c.d
corculum 242.a

corda-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

cordatus 237.c
corij vſus in militaribus tegumentis 295.d
Corinna melico carmine ſuperauit Pindarum 303.b
Corinthiacæ ædes quibus Dijs ſacræ fol. 365.c
Corinthiacæ columnæ ibid.& 367.c
cornabulia 422.e
cornabulia Liguribus quæ 59.b
cornea pocula 410.c
cornea porta 431.c
Cornelia Annia viuã ſe vltrò in arcã cum viro defuncto damnauit 399.f
Cornelius Muſcus Bitontinus præſul fol. 130.b
Cornelius Tacitus mendacij arguitur 90.f
Cornelij Caſtalij Feltrenſis epigramma feſtiuiſſimum 219.f
Cornelij Nepotis ſententia improbata 126.c
cornicari 149.c
cornix 148.e duo tantùm oua excludit ibid.
cornix aliquot hominum ætates dicitur viuere 149.f
cornix concordiæ ſymbolum 149.a
cornicis & noctuæ confuſus ſanguis coire non poteſt 148.b
cornicis ſepulchro & columnæ honos habitus à Marrhe rege 149.d
cornices ad Palladis arcem nõ aduolabant Athenis 149.b.c
cornicum oculos effodientem puerũ damnauerunt Areopagitæ 150.b
cornicum oculos configere, prouerbium 150.a
cornicum viuacitas 149.d.e
cornu copiæ 440.a
cornua 304.f
cornua antennarum 31.a
cornua cerui 56.d
cornua elephanti ſpecioſa 18.f
cornua fluminibus attributa cur 25.d
cornua honoris & potentiæ ſignum fol. 56.d
cornua in libris quæ vocentur 248.f
cornua multa in numiſmatis multiplicis cõmoditatis indicia ſunt 409.e
cornua poculorũ vſum præbuerũt 410.b
cornuum differentia in boue mare & fœmina 27.e
cornuti milites 114.d 183.e
corona vnde dicta 304.f 410.c
corona aurea quæ 305.f
corona ciuica non temerè data 735.d
Corona vrbs 149.b
coronæ Muſarum ex pennis 155.a
coronæ poëtarum ex quibus conſtabant 377.c.d
coronæ Regiæ quot radiis conſtabant 56.e.f
coronæ Regiæ forma 304.f
coronis ſe ornarunt veteres conuiuia celebrantes 304.f
corpus 292.e
corpus animæ receptaculum 408.a
corpus humanum quod perfectius à pictoribus & ſtatuariis habeatur 290.c
corpus Lunare 215.e 432.c.d
corpus nullum ſine næuo 398.c
corpus vel immunditia 269.d
corpus vas appellatum 408.a
corporis forma 440.e
corpora nullis odorib. delibuta aurã ſuaueolentem emiſerunt 411.f
corpora per ætates & ſecula imminuuntur 263.c
corpora noſtra ſalicis hieroglyphico ſignificata 440.f
correctio 157.c 292.e
corrugare frontem 7.c
corruptor omnium 120.f
Corſicum mel parum ſuaue 187.a
Cortonacenſes milites qui 113.e
coruus 168.c animal inauſpicatiſſimũ 169.d
coruus contumaciæ nota inuſtus 168.f 169.a
coruus cur Apollini ſacer 169.c.e
coruus emiſſus à Noe quid 169.a
coruus lapideus Diodori rhetoris ſepulchro impoſitus à Metello 169.c
coruus lauro ſibi medetur 159.e
coruus à Phœbo miſſus, vt aquam adferret 168.f
coruus quo tẽpore pullos excludat 169.d
corui crocitatus frequentioris pluuiæ indicium 169.f
corui lapillos in vaſa fictilia cõiicientis mira hiſtoria 169.f 170.a
corui ouo nihil efficacius ad intinguẽdum capillum 169.e
corui quibus malũ auguriũ fuerint 168.f
corylus vitibus vicinitate ſua nocet 71.f
corythaliæ Dianæ quodnam ſacrum fecerint Lacedæmonij 43.a
Coſmas Gerius 217.b
Coſmi Medicis laus 16.e 22.e 224.e
coſſi 189.c coturnix 176.f
coturnix Alcibiadis è ſinu volans 177.c
coturnix cur Herculi ſacrificabatur 177.e
coturnix, ſimulac biberit, reliquã aquam turbat 177.b.c cur impura habeatur 177.a cur maligna ibid.b cur veratrum appetat 177.d
coturnicis impietas aduerſus Lunam 177.d.e
coturnice cur veſcebantur Aegyptij 177.b
coturnices cur à menſis ſummoti à nonnullis medicis 177.d
¶ Crabrones ex aſini cerebro 31.f
crapula 13.b
Craſſus vxores tres abſq; luctu ſepeliuit 209.f
craticula 244.a
Cratis Pergameni hiſtoria de aquila 139.f
creatio 425.d
creator mundi ibid.
crepuſculum 332.d
creſcendi vis à Luna eſt 328.f
Cretam per cupreſſum ſignificari 380.a
cribrum 277.f 278.b.c
cribrum cur ſub ſepia ponant Aegyptij 276.f
crimen 246.c
Criſpi Paßieni dictum de adulatione 51.e
crocodilus 205.e 426.c
crocodilus elinguis eſt ibid.
crocodilus ibidis admota penna obtorpeſcit 128.b
crocodilus vbinam oua ſua ponat 260.c
crocodili adeps ad quid vtilis 207.a
crocodili morſus incurabilis 207.a
crocodili oculi quales 206.c.e
crocodili ouum quale 207.d
crocodili robur in cauda 206.e
crocodili & ſcorpij genuinũ odium 119.b
crocodili tergus corticoſum, durũq; 206.e
crocodili viſus in aquis hebes, in terris acerrimus 206.d
crocodilo vbinam veſcebantur 207.c
crocodili manſuefacti 207.d
crocodilorum hoſtes cur delphini 196.a
crocuta 83.d
Cræſus Lampſacenis excidium interminatur 381.b
Crõmyonia 63.e 67.d.e
Crotoniatæ bonæ valetudinis laude inſignes 110.a
Crucis Dominicæ ſignũ minimè fortuitum 371.d
crudelitas 314.e animaduerſionis ſeueritatisq; indicium 315.c
crura femoraq; concidua 93.e
¶ Cubica figura cur ſemper recta 290.c
cubitus geometricus 264.f
cubitus in menſura quis 264.e
cubitus regius quis 264.f
cubus 292.a 439.b
cuculus 181.b timidiſſimus ibid.
cuculus boni augurij eſt auis 181.f
cuculus in Iunonis ſceptro 181.e.f
cuculum cur paruæ aues fugiant 181.d
cucumeres infanti febricitanti appoſiti vt cutem contingant, feruorem omnem in ſe recipiunt 91.c
cucupha 125.b & ſeq.
cucurbita quid præſagiat 418.c
Culex 188.f
Culices ex coſſis generantur 289.c
culicum ſæuitia in Leones 8.f
cultus canis 44.c
Cumis in antris reſponſa dari ſolita 292.f
cuneus 360.a cuniculus 97.a
cunila bubula 59.b 422.e contra ſer-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

pentes valet Ibid.c
cunilam & pulicariam herbam reformidat polypus 198.e
cupiditas latè profusa 292.d.e
cupiditates & affectus terræ filij 427.e
cupressus arbor funesta 379.f 380.c
cupressus à carie & vetustate immunis 380.f
cupressus in tutela Ditis 380.d
cupressus mortis indicium Ibid.
curæ variæ 397.d
Curatij iuniores 114.b
curis 310.f
curuca 181.a
currus 321.b
currus in sacris 322.e
curru nuptiali quot, & qui vehebantur 321.e
curulis sella 321.b
curuanguia animalia non alenda 6.e
custodia 78.b 128.d 174.d 227.e 391.f 352.b
custodiæ symbolum 372.b
custos 112.a 234.b
cyamon 413.d
¶ Cybele 381.d
Cybele, quæ & tellus, cur mater hominum dicatur 321.f cur capite turrita ibid.
Cybeles currus 321.f
Cybeles currum cur trahant leones 15.f
Cybeles symbolum pinus 381.d
Cybira 158.d
Cychrei templum in Salamine 112.c
Cyclopes monoculi cur 235.f
cygnus 164.c & seq.
cygnus morti proximus dulcius canit fol. 164.c.e
cygni cur Phœbo sacri 164.d
cygni dedicantur nautis 165.f
cygni suauius canunt Fauonio flante 165.c
cygni symbolo poëtæ nuncupantur fol. 164.d
Cylabræ heroi Phaselitæ offerebant salsamenta 218.a
Cyllenius cur vocatus Mercurius 256.a
Cylonem cur trucidarint Athenienses 8.d
Cynica familia vnde 39.b
Cynici 191.e molesti & impudentes f.
cynocephalus describitur 45.e & seq.
cynocephalus cur in fontiũ apicibus statuebatur 46.d
cynocephalus Mercurio sacer 47.a
cynocephalus pari consensu cum Luna afficitur 45.f
cynocephalus pisce non vescitur 47.e
cynocephalorum lacte viuebant Numidæ 45.e
Cynomya 191.d
Cynopolitarum deus quis 222.f
Cyoniæ Deæ cur sacra fiebant 44.e
Cyparissa Celtarum regis filia 380.d
cyparisso vnde nomen Ibid.
D. Cypriani laus 157.f & locus 158.a
Cyprus Veneri sacra 157.e
Cyrenensium pietas in Saturnum 393.d
Cyrnij populi cur longæui 186.f
Cyrillus aduersum Iulianum Apostatam scripsit 234.c
Cyrilli locus emendatus 288.c
Cyrus à cane nutritus cur 44.c
Cyrus mulus est dictus 91.f
Cyrus & Ochus idem apud Tertullianum 90.f
Cyri somnium de solis contactu 327.e
Cythera 347.e
Cytherea vnde dicta 347.e
Cytheriacum pectinem cur dixit Naso 307.e

D

D Litera cur vsurpata pro quingentis 275.b
Dædali nepos cur Athenis ab arce præceps datus 176.e Idem in perdicem mutatus, quid Ibid.
Dædali statuis cur vincula iniecta 357.e
dæmon malus 140.f
dæmon præses nascentibus 115.b
dæmones aquei lasciuiæ præfecti 223.a
dæmones improbi 222.c
dæmones leonina fronte visi 10.d
dæmones per ranas 211.e
dæmonum genera sex infra Lunarem globum 292.e.f
dæmonum varia nomina 292.f
dæmoniaca natura 292.e
dactyli 441.b
Dagon Palæstinorum idolum collapsum 255.d
Damageti statua qualis 290.e
Damiæ simulachrum cur ex olea 386.e
damnatio 310.c
damnum & vtilitas 218.e
Dan serpens à Moyse factus 110.c
Danaus cur ædem Apollini Lycio vouerit 81.f 82.a
Daniel Ranerius 233.b 271.f
Daphne puella à Spartanis nomine Pasiphaes culta 372.b
Daphnis cur dicta 372.a
Dardanus in Samothraciam nauigauit 311.e
Dardano nupsit Pallantis filia 311.e
Dardanorum pecunia, & Dardaniæ nomen 173.d
Darij vagina ornatu Græcanico quid 316.a
Darij palla quæ, qualisue 155.c
dasypus an idem cum lepore 96.f 97.a
dasypus & lepus vterq; hirtipes dicitur 96.f
¶ Debiliora á validioribus absumuntur 140.e
decempeda 265.d.e, decempedator ibid.
deceptio 337.f
decemuir quibus notis indicabatur 271.e
Decius cur aurea corona donatus 305.f
Declinator insaniæ 18.c
decussatio 78.e
deditio 313.c
dedititij qui 294.c
defensio 313.e
defensores milites qui 114.c
Dei triplex potestas 436.d
delectatio 109.c 392.e
deliciarum torrens Psalmographo quis 283.f
deliciosus 265.a
delicta humana 294.d
delicti pœna 428.f
deliberatiuum genus orationis 16.b
delyrij piaculum 69.a
Delio natatore indigere 49.b
delphinus 194.b
despinus amoris simulachrum 38.a anchoræ circũuolutus quid 335.f 196.d cur Baccho adpingebatur 194.e à Cupidine alato frænatus 195.f futuræ tẽpestatis indiciũ 195.a omnium animaliũ velocissimus 193.d piscium rex 139.a veneratiõe prosecutus à veterib. 194.e
delphini beneficio seruati Arion, Palæmõ, Phalantus, Taras, Telemachus, alij fol. 194.d.e
delphini imagine colebatur Neptunus Sunij 195.a
delphinum pingit in syluis, prouerbium 196.c
delphinum nare doces, prouerb. 195.d
delphini cur crocodilorum hostes 196.a humani generis amatores 196.a quibus diis dedicati 194.f
Delphis aquilæ duæ ex auro, quid 143.a
Delton vocata Aegyptus, & cur 127.d
Demadis dictum ad Philippum quod 55.a
Demetrij vana insolentia 324.e
Demetrij Triclinij opinio expensa 134.c
democratia 128.e
Democritus quid per atomos indicare voluerit 103.b
Democriti cõsilium fratri datũ quod 57.e
Democriti responsum ad lõgiorem vitam assequendam quale 186.f
demolitio 354.e
Demonactis festiuum responsum de fuminis 345.f
demonstratiuum genus orationis 16.b
Demosthenes notatus 26.f
Demosthenes quænam obiecit Philocrati 221.c.d
Demosthenis enthymemata lucernam olebant 342.a
Demosthenis in noctuæ cultum exclamatio 146.e.f
Demosthenis locus 147.b
dena 271.d
denario numero finiuit omnia Romulus quæ

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

quæ instituit 291.a
dentes in infantibus quando primò pullulant 348.a
dentes suos aliquando excutiunt elephanti 19.b
dentium diuisio ex Aristandri sententia 240.f
deosculatio Hebræis quid 253.f
depontani senes qui appellati 124.e
depopulatio 59.b
Derceto & Atergate 222.f
desidere 320.d
designatio & scopus 133.c
desolatio 327.e
despicatus 43.b
detrimentum per anserem 175.a
detrimentum per dentium symbolũ 240.f
Deucalionis enatatio qualis 129.a
Deus Opt. Max 326.b.c
Deus à quibus circundetur 280.a
Deus in humano corpore 60.d
Deus per accipitrem indicatus 151.e per ciconiam indicatus 126.c per circulũ 286.f per crocodili symbolum 205.e per oculi symbolum 234.c per septenarium numerum 271.a per spithamæ appellationem 264.d
Deus non delectatur nisi in albis vestibus 296.d
Deus pater 231.e
Dei aduentus 384.c cognitio cur paucissimis innotuit 206.f dextera quid 252.d sapientia 363.d vis 255.a
de Deo cognitionem ex operibus perpendimus 206.e
à Deo & sacris alienus 88.c
de Deo disputare non est omnium 246.c disputandum sobriè 253.a
Deorum capita 419.b coronæ ex variis herbis ac plantis 304.c.d cultũ instituit Mercurius 239.c rotæ cur octo radiis compactæ 289.c simulachra cur ex cupresso fieri solita 380.f
dextera manus in sacris quid 254.b
dexteræ manus symbola 252.c.d
dexteræ & sinistræ mũdi partes quæ 24.c
¶ Diabolus 73.c
diadema 302.e.f 303.a
Diadumeno ambulanti in agro pileũ abstulit aquila 137.f
Diagoræ Rhodij statua 290.c
dialectica 256.b 379.e 280.e 406.f
dialectica Lunæ æquiparata à Clitomacho 329.d
dialectica per araneam 193.d
dialectica per culices indicata 189.b
dialectica quæ nihil ad res facit manis est 410.d
dialecticæ sectatores quibusnam similes dixit Ariston 201.b
dialecticam polypi similem cur dixerit Carneades 196.f
Diana 29.c 328.f 433.c
Diana Lucina per mullum 214.d
Diana regina cœlestium proportionũ & intelligentiarum 430.c
Diana strangulata 357.a
Diana ταυροπὸς ἢ ταυρὼ 29.c
Diana vel Hecate triceps 41.f
Dianæ ædes sacræ quæ 365.d
Dianæ ædem quo modo construendam putarint veteres 367.c
Dianæ ædem sacrauit in Auẽtino Seruius Tullus 54.a
Dianæ Corythaliæ quod sacrum fecerint Lacedæmonij 73.e
Dianæ simulacrum alatum 15.d
Dianæ simulacrum apud Lacedæmonios 356.f 357.a
Dianæ simulacrum mammosum 178.d
Dianæ Soluizoniæ templum 299.b
Dianæ Triclariæ sacrum 405.e
Dianæ vel Hecates simulacrum 229.b.c quis primus triceps excogitauerit Ibid.
Dianæ votum factum ab Athenienſibus, & quod 73.e
Dianam gaudere telis & capreis ac fugacibus ceruis, quid 55.b
diaulus 266.a
dicacitas 183.f
dicacitatis castigatio 192.b
dictatori cur uefas equitare 37.c
Dictynna, Pallas vocatur Nicandro 373.f
Dido 435.c
didrachma 136.d.e
dies atri festiq; 98.e
dies per pauonis symbolum 171.b
Diespiter 345.b
difficultas 37.f
difficilis atq; morosus 219.d
digitus 259.c 263.d 267.c.d
digitus anularis 261.f cur odoribus illinebatur ab Aegyptiis Ibid. & 262.a
digitus articularis 262.c.d
digitus Dei, quid 259.d
digitus medius 261.d
digitus mensurarum omniũ minima 263.a
digito vno caput scalpere 259.f
digiti & numeri 267.c. & seq.
digitorum diuisio 267.c
dignitas sacrosancta 56.e
Dij 311.b
dij laneos habent pedes, prouerb. 357.e
Dij lares 40.b
Dij manes 227.e.f
Dij marini cur cæteris fœcundiores à poëtis ponantur 220.b
Dij omnes 364.e
Dij Penates 311.c.d 407.e
dij præsides homini nascẽti quatuor 155.b
dij secũdum Lacedæmonios quomodo inuocandi 250.e.f
Dij Tutelares 312.a
Dijs templa rotunda cur dedicarint veteres 364.f
diluuium 284.d
dimensio 263.a
dingua 238.f
Diocletiano datum oraculum quod 2.f
Diocletiani milites Ioniniani vocati 143.d
Diodorus rhetor quo honore iam defunctus à Metello discipulo affectus sit 169.c
Diodorus Siculus in hieroglyphicis indagandis non incuriosus fuit 127.c
Diogenes cur barbam se gestare dixerit 231.f
Diogenes cur appellatus Canis 43.a
Diogenes cur carpebat Musicos 346.f
Diogenes quid responderit Alexãdro mittenti oßium plenam sportulam 43.a
Diogenis anceps interrogatio 36.b
Diogenis Cynici dictum 424.b
Diogenis dictum de adulatore & obtrectatore 51.f
Diogenis dictum in adolescentem luxu deliciisq; corruptum 376.c Aliud eiusdem de puero impudico Ibid.
Diogenis dictum apud Xeniadem seruiẽs 1.b.c
Diogenis iocus in athletas 63.d
Diogenis opinio de sapore 240.c
Diogenis falsum dictum 15.b
Diogeni quid obiectum ab Aristippo 37.d
Diogeni quid responderit Antisthenes 189.e
Diomedes cur templum excitauit Hippolyto 298.f
Diomedis filiæ 36.a
Dionysius 432.e
Dionysius Aegyptiis Osiris dicitur 376.e
Dionysius cur ad mare fugisse fingitur 194.e
Dionysij Halicarnassei locus 133.f
Dionysium cur taurina specie figurabant antiqui 23.c
Diophanes 186.f
Diophanes Lacedæmonius 70.e.f
Dioscorides Astrologus 152.f
Dioscoridis versio castigatur 420.d
dipsas 121.a & seq.
dipsadem quid vocarit Apollonius poëta 121.d
discessio subita 198.d
discinctus 245.b 299.a
discincti milites 311.a
disciplina bona 347.b
disciplina tota aquis comparata 281.c
disciplina vera 116.c
disciplinæ diuinæ 178.e.f
disciplinæ exoticæ 187.b
disciplinæ humanæ 278.d.e
disciplinæ per Mercurium 239.d
disciplinarum ordinem primus excogitauit Salomon 280.b.c
discipulorum pedes loti in cœna Domini

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

quid 257.c 258.c
discordia 77.c 343.c
discordia militaris 168.c
discordiis ciuium locupletatus 210.a
diserta proles 29.f
dissimulator ingenij 83.f
dissimulator turpitudinis 101.d
dissolutio 360.a
distinctio 64.d
Dithyrambum vincens bouem assequebatur 29.d
Ditis pectora adamantina cur 306.b
Diti & Saturno sacrificarunt decumatos homines Pelasgi 340.c
diues auarus 257.b
diuitum variæ auocationes 94.a
diuina maiestas 322.c
diuina prouidentia 134.d
diuina in occulto 48.f
diuinorum ab humanis separatio 219.c
diuinitas per capitis symbolum 225.c
diuinitatis indicium cur triangulum æquilaterum 292.b
Diuitenses, Gallicana legio 155.c
diuitiæ an sapientia prius optanda 276.f
diuitiæ elatum faciunt 171.a
diuitiæ fortunæ appellatæ 410.a
diuitiæ vicissitudinariæ 171.a
diuitiarum flagellator 172.a
diuitiarum turpitudo 170.f
diuitias per spinas intelligi in Sacris literis 400.c
diuus 319.c
diuturnitas 375.f
¶D.M. literæ quid 227.c.f
¶Dochme 264.c
docilitas 238.c
docilitatis & obsequij memorabile exemplum in cane 42.f
doctor virtutis 75.b
doctoris munus 173.c
doctores & prophetæ Ibid. & 341.a
doctrina 320.c
doctrina cœlestis 281.c
doctrinæ firmitas 416.c
doctrina imperióue præstantes 226.d
Dodonæum oraculum 340.c quomodo interpretatus sit Hercules Ibid.d
doli, fallaciæq; 119.b
doli occulti 358.d
dolichus 266.c
Doliola sacellum Romæ 407.d. ibidem
dolia duo, quid indicabant 207.d
dolium quid in Platonis Gorgia 407.d
& dolium perforatum quid Ibid.e
domestica animalia duo nunquam mansuescentia sunt, hirundo & musca 191.b
dominator 4.f
dominium 112.e 225.d
dominium equum 237.a
Dominicus Michaël Venetus 27.a
Domitia Augusta quæ 171.c.d
Domitianus muscas perfodiebat 18.f
Domitianus cur Medusæ caput pro pectore gestare solitus 227.c
Domitiani instabilitas in Domitiam vxorem 171.d
Domitiani nocturna visio de aureo gibbo quid 160.c
Domitiani mors per Solis signa cognita 327.c
Domitiani sigillum 122.a
domus regia cur in medio imperij totius sita debeat esse 111.a
Dores vertunt y in A 118.f
Doricæ ædes quibus Dijs sacræ 365.c
Doricæ columnæ 365.c 367.c
dorsum 232.f
¶Drachma 136.e
drachma argenti 14.f
drachmæ duæ suis cor 136.c
draco ab Aesculapio educatus 117.f
draco conspectus, felix prodigium 112.e.f
draco cur Palladi dedicatus 112.b
draco Hesperidum, hortorumq; custos 103.c.d
draco quinque iugerum magnitudine 118.e
Draco Tauri pater 29.e
draconis etymon 110.c 112.b
Draconis multa Δινακοιῶν 27.a
draconi visus acutissimus 146.e
dracones inter serpentes qui 111.d
draconum inuolucrum in caduceo 115.b
draconibus vecta Ceres, quid 118.f
Draconarij 113.c
Dromoclidis auara improbitas 255.a
Drusi à continentia commendatio 23.a
¶Dualis numerus cur immunditiã significet 269.d
ducenta Ibid.e
dulcedinis symbolum 391.d
dulcium appetitus 186.d
duo 269.d
duo millia 273.c
durandum 353.b
duritas & firmitas ossium leonis 8.d
durities emollita 385.c
Dyris 339.c

E

E Litera 350.a
ebrietatis remedium 182.b
ebrietatem quomodo vitabimus 403.f
ebrietates detestandæ 107.e
ebriositas in panthera 84.a.b
ebriositatis remedium 424.b
eburnea porta 431.c
¶Ecclesiæ vnitatis symbolum 398.b
echeneis vnde dicta 212.a
echidna Hesiodo quid 16.b
echidna cur dicta Nympha 103.c.d
echinus marinus 204.d
echinus terrestris 62.a.b.c
echinus terrestris cubilia sua Aquilonum & Austrorum commutatione mutat. 602.a.b
echini etymon 204.e
echini terrestris duo genera 62.f
echinus vnum nouit magnum 62.c
¶Edomitum à virtute vitium 122.c
educatio vniuscuiusq; vitã instituit 124.c
¶Effœminatio 95.c
effœtus 274.e
¶Electores Imperij quando constituti. 131.d.e
elementorum concordia 178.d
eleemosyna 386.c
elephantiasis curatio 441.a
elephantus fugit inspecto capro 18.c
elephas murem capiens quid 18.f
elephas solus diutius homine viuit, ac animal aliud nullum 149.e
elephantis dotes 16.f & seq.
elephantis studium Romæ ad vmbrã Lunæ 19.e
elephanti campestres aliis dociliores, montani praui & insidiosi, palustres demẽtiores & leues 19.d
elephanti cur turbidam aquã bibant 19.a
elephãti Luna noua, flumine se purificãt, sermonem patrium intelligunt 19.e
elephanti cur serpentibus certamen assiduum 17.c
elephanti partus longissimus 19.a
elephanto cor duplex inest, secundũ Mauros 20.c
elephanto nulla belluarum prudentior. 19.c
elephanto super mirabilis historia 20.d
elephantorum genera tria 19.d
elephantum natu maximus gregem ducit 17.b
elephantum cur Lucam bouem vocarunt. 19.a
Eleus ager equorum generositati consecratus 92.c
Elicius Iupiter vnde 324.f
Elisæus pueros paruulos ei illudentes deuouit 86.e
Elisæi visio quæ 33.c
Elienses mulieres, cùm Baccho preces funderent, quid petebant 23.c
eloquentia 427.a 440.b
eloquentia grata per apes 186.a
eloquentia per caduceum expressa 116.b
eloquentia per manum dilatatam 256.b
eloquentia per pittacum 166.d
eloquentiæ necessaria calliditas & prudentia 116.b
eloquentiæ symbolum per Sirenas 150.f
eloquentiæ vis 239.a 325.c
eloquentiæ vis per Herculẽ expressa 239.b
elops piscis 213.c
Elorus cicures pisces producebat 221.b
Elpenoris tumulus 374.c
elusus suis artibus 184.b

elutio

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

elutio 420.b
¶Emanſor per coruum 168.f
Emerepes Phrynidi muſico cur duas chordas è lyra bipenni exciderit 348.e
Empedoclis carmen de ſeipſo 135.a
Empedoclis de anima ſententia 371.f
Empedoclis opinio de corde expenditur. 152.f de mundi partibus dextris aut ſiniſtris 24.e
emunctæ naris quis dicatur 237.e
¶Encæniare 217.e
encobomata 298.a
encyclopædia 178.f
Endymion 430.b
Eneph Aegyptiorum deus 425.d
Enhippi ſcutum 312.c
Ennenſium nemus 248.c
¶Epaminondas 112.c
Epaminondam cur ſociũ muneris cooptauit Pelopides 228.f
epandytis 295.e
ephemerus 191.e
epigramma ab oraculo in Nicocreontis regis gratiam enunciatum 225.e.f
Epigrammatum locus 388.d
Ephud 306.e
Epidaurus 436.c
Epies Aegyptius 105.e
Epimetheus 428.a
Epopæus Palladi templum erexit 386.a.b
¶Equæ vento grauidæ 36.d
equarum ſylueſtrium copia in Syria 36.d
E Q. victoria 34.b
equitare habetur magnificum 37.d
equus cur leone ad bellum aptior 31.d
equus cur profanus Aegyptiis 37.c
equus fluuialis 208.a
equus Marti immolabatur 38.c
equus multifariam in numis diuerſis conſpicitur 34.a
equus Platonis 35.d
equus Soli & ventis mactatus à Lacedæmoniis 38.d
equus viuus dicatus Ioui, à Salentinis in ignem coniectus 38.e
equi apud Sardos colubros quo tempore deuorarunt 115.c
equi charactere inuſta frons Athenienſiũ captiuorum apud Syracuſas 34.c
equi & equitatus Domini, quid Abachoati 33.c
equi fabrefacti à Dionyſio Argiuo quales 36.e
equi fluuiales impietate notati 107.a
equi ſacri quibus Diis 38.c
equi ſignificatio in diuinis literis 33.c 34.f
equi ſoluti & paſcentes, quid 33.f
equi Theſſalici 29.b
equorum affectus in dominos 33.e
equorum zelotypia 36.d
equis albis quo tempore vehuntur Romæ præſules 37.c
equis cur cõparantur Diomedis filiæ 36.a
equis & velis, prouerb. 32.a
equis quando cœperint Romani eſſe ſuperiores 30.b
Equinis à pedibus fecede procul, prouerb. 34.f
¶Eraſmus Roterod. fallitur 273.a & 274.e
Eraſmi Roterodami laus 22.f
Eraſmi Rot. mordacitas de eſu piſcium. 221.f
Ercynæ ſimulachra 118.f
eremita 89.f
eremitæ per deſerta Thebaidos & montem Sinam 411.f
Eretrienſes à Xerxis militibus euerriculatione abducti 337.f
Erichtonius cur inuidiam indicat 122.e
crinacius 62.f
Erotes malo nauis affixus 176.f
erucæ ab oleribus quomodo arceantur. 414.c
eruditus impurus 140.e
eruditus quis verè cenſendus 323.e
Erycinæ Veneris templum 342.f
erithacus auis ſolitudine gaudet 184.c
¶Eſaiam ſuſtulit Manaſſes 229.e
Eſth Hebræis quid 135.f
¶Eth Aegyptiis quid 153.b
Ethicæ philoſophiæ 280.e
¶Euboici opiſthocomæ 230.c
Euchemus Arcas 2.f
euentus inexpectati 92.d
euerriculatio quomodo fiebat 337.f
euiratio 246.d
Eumolpus Athenienſes profligauit 115.c
Eunomi citharœdi ſtatua 192.e
Euphranor 366.a
Europa 433.a à Ioue rapta Ibid.b
Euphratis ſymbolum & etymon 154.b
Euryſthenis muſa 350.e
Euterpe 351.a
Euthymenis ſententia de Nili exundatione 339.b.c
¶Exanimatus minima de cauſa 216.b
exanguis de nequitia redditus 183.a
excæcare oculos populi quid 184.b
excandeſcentiæ cauſa 7.a
excellens 373.e
exceſſus 272.f
excubiæ 173.b
excubias diſponunt grues 128.d
exultatores 114.f
exhæredator filiorum coruus 168.c
exoſculationes cur apud Romanos ſanctæ 158.b
exoſſare catulos ſuos leo cur pingatur 7.c
expectationem fruſtratus 167.a
expergefactio 416.d
expiatio peccatorum 440.e
explicationis ſacrificium 238.a
exploratio 307.f 331.f
externæ aues ex Hiſpania miſſæ in Italiam 176.d
extincta libido 247.e
exundare 145.a
Ezelino portentum oblatum à pica 166.f

F

FGemmum vt in antiquorum monumentis intelligatur 372.c
faba Aegyptiis inſtar numinis fuit 413.b
faba funeſta habita 413.c
fabæ eſus prodigioſa ſomnia parit 198.d
fabæ in iudiciis cur olim eſitatæ 413.e
à Fabis abſtinendum 413.c.e.f
fabis ſuffragia ferri 414.d
Fabariæ calendæ 413.f
Fabius Caluus Rauennas 246.f
Fabius Maximus cur Ouiculæ cognomentum adeptus 74.e
Fabij Contatoris virtutes 37.d
Fabio Max. primum conceſſus equus 37.d
Q. Fabius Eburnus Iouis pullus 175.d
Fabius Vigil Spoletinus 31.f. 63.a
Fabio Valenti augurium ab aquila oblatũ 138.d Vitellio contra Othonem Ibid.
fabella de leone, vrſo, & cane 12.e
faber lignarius 215.d
Fabricæ præfecti, quinam milites 113.f 114.b
fabrilia inſtrumenta in ſquatinæ capite. 215.d
fabula oraculi Iouis Ammonis 5.b
Facelitis dea 222.e
faces 342.c Cupidini dedicatæ Ibid.d
facetiores quidam morbos ſuos phratoribus commendãt, & ita liberantur 91.e
ficienda neſciri tutiſſimum in expeditionibus 30.b
Falconarij milites 114.d
falſum cur ex ſpeculo ſignificatum 307.f
falx 316.c Saturno attributa cur 405.c
fama 32.d.e 310.d
fama longè lateq; propagata 324.b
fames 43.b 202.f famis vocabulũ 43.b
fama moriens ſignificatus per aquilam 141.a
familia prodiga 90.c
familiæ amplitudo 237.f
familiaris rei accumulator 196.e
familiaris rei concordia 176.b
familiarum imagines & picturæ, nõ ſunt recentioris ætatis inuenta 110.c 143.b
farina Hebræis quid 277.b.d
farre victitauit populus Rom. diu 26.a
faſcia ad diadema pertinet 303.d 320.f
faſcia candida Regum inſigne 303.b
faſcia molem Aeliam Romæ ambiens qualis 27.f
fatum 300.a 330.f 331.a.d 352.c 256.a
vnde dictum 278.b
fati definitio ex Chryſippo 331.e
fati poteſtas 429.e

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

fatuitas 392.a
fatuitatis ſymbolum 418.c
fatuus & inſulſus 423.f
fatuus per cepphum 167.e
Faunus 425.f
faunus anguis 108.c
Faunus & Picus quo pacto in rete implicati à Numa Pompilio 324.f
fauor 260.c eius contrarium 430.e
fauoris ſignum oculus 234.f
Fauſtina viſa ſibi in ſomnis ſerpentes parere, quid indicarit 118.e
Fauſtinæ cur aquila virorum more in conſecratione data 171.e
D. Fauſtinæ Piæ ſimulachrum 319.e
fauum & mel in ſacris quid 187.f
¶ Febris letalis à Sole 61.e
febris medela 50 d
febris quid, & vnde dicta 8.d
febris ſæpe capras moleſtat 72.e
febre torquentur leones 8.d
fel à Marte regitur 77.e
felis 436.e
felicitas 76.b 116.a 245.f 334.d 385.e 389.f
felicitas animorum futura 160.c
felicitas vnde oriatur 410.a
felices ſeniores milites 101.f
felis an idem animal cum æluro 100.d
feles cur Lunæ comparata 354.b
femoralia 300.a
fera peculiariter dictus Leo 7.c
feracitas 129.c.d 390.f hieroglyphicum eiuſdem Ibid.
feracitatis præcognitio 182.b
Ferdinandi II. Neapolitani regis numus. 238,c
feritas 376.c
fermentum 278.d.e
ferocia belli fracta 310.a
ferocia emollita 84.f
ferocitas 77.d euitanda 30.e in timiditatem verſa 56.b
ferocitas per ceruicem 232.d
ferocitate poſita aſſumpta mãſuetudo 15.f
ferox à manſueto ſuperatus 182.e
ferre in oculis 236.e
ferula 403.e cur Baccho dedicata Ibid.
Feſcenina locutio 298.e
feſtinantia 215.f
Feſti opinio de mundi partibus 24.c
Feſti Pompeij locus emaculatus 222.b 259.a
¶ Fiber, & eius etymon 98.c
fibri cur in venatione ſibi teſtes auellant. 98.d
fibri partes poſteriores cur piſcium loco à multis habitæ 98.f
fibulare 300.b.c
ficulnus pro imbecillo & contemnendo. 392.c
ficus alimoniæ ſymbolum 393.b
ficus Carthaginis & Romani Imperij ruinæ cauſa 393.a
Ficus dulcedinis hieroglyphicum 391.d
ficus & oliua quàm latè ſint ab alieno ſolo plantandæ 265.e
ficus quandoq; ominoſa 391.f
fici materia fabricis minimè idonea 392.c
ſub ficu requieſcere, quid 391.e
fides 40.f 302.a 430.f
fides cana cur Maroni 254.c.d
fides lubrica 298.a.b
fides per manum dexteram 254.c
fides vel hoſti ſeruanda 254.d.e
fidei creditum 298.b
fidem honos ſuſtinet 431.a
fidem in manibus cur colebant Arabes. 254.c
fidelitatis rara quædam exempla in cane. 41.a
fidelium ſimplicitas per aſellum exprimitur 88.c
Fidius deus 430.f
filius per vulpanſerem indicatus 146.c
filij alieni pro ſuis educati 181.b
filij conſpirantes in matrem 106.f
filij in patrem inſtæ vindictæ hiſtoria. 124.c
filix cur Pteris vocetur à Græcis 419.e
filix ſerpentes fugat 419.e
filix Struthiocameli pennis aſſimilata. 419.e
filicis & arundinis inter ſe inimicitiæ. 419.f
fimus in diuinis literis quid 249.d
finis 291.b
finis per pedem indicatus 257.f per vmbilicum 248.d
firmitas 357.b 367.b
firmitas amoris 198.f
Firmus Aegypti tyrannus adipe crocodili cur ſe perunxerit 207.a
fiſſa vngula 64.f
fiſtula 348.e.f
¶ Flagellum 253.b 355.a
Flamen aſſiduus Ioui inſtitutus à Numa Pompilio 319.c
Flamines vnde dicti 294.c
Flaminio Conſuli oſtentum quodnam acciderit Aretij 37.f
Flaminicis ſacerdotibus quales fiebant calcei 412.f
flamma proſperi euentus ſignum 341.f
flammeum 296.c
flammeo cooperta noua nupta ducebatur ad maritum 296.b
flammis vermis quis Apuleio 120.c
flectere genua quid 17.c
Flos futuri boni prænuncius 378.f
flos iuuentutis hieroglyphicum 378.f
flos regius 402.f
Florentia ſemper leones aluit. 16.e
Florentiæ ſitus amœnus 402.d
Florentini ſcriptoris de re ruſtica laus. 72.e
Florius Mareſius 38.f
florum ſignificatio 30.a
florus auis 182.d
fluctuare 284.d
fluctus exundantes in ſacris quid ſignificent 284.b & d
flumen & flumina 283.c.d
flumina cum ſole cur dicantur genus humanum enutrire 327.d
fluminibus cæſariem offerebant Græci. 384.b
fluuialis equus cur diſſidij ſymbolum. 219.d
fluuij 25.c 383.c
fluuij cornigeri cur appellati 25.c
fluuiorum fontiumq; ſimulachra cum vrnis figurantur 339.a
¶ Fœcunditas 76.e 96.c 172.b 415.e
fœcunditas vera 410.e
fœdus 254.a
fœdera quibus modis firmabantur apud veteres 361.e
fœderum firmitas Ibid.
fœmina boum grauiorem mare vocem habet 25.a
fœminæ & pauonis naturæ conſenſus. 171.c
fœminæ vocabulum in ſacrificiis quid. 246.c
fœminam quid deceat 23.c
fœminæ loquaciores turtures vocatæ Theocrito 161.e
fœminæ marib. morigeræ quo elogio honeſtabantur 152.c
fœminarum conſecratio 171.d
fœminarum interitus 230.f
fœminis Romanis capitale erat vinum guſtare 158.a
fœni manipulos pro vexillis habuit Romulus 298.f
fœnum habet in cornu 30.f
folia quid in diuinis literis ſignificent. 392.f
fontes 283.a
fontes & aquæductus cur leoninis figuris ornati 10.f
forma 286.b
formica 57.d & ſeq.
formica Soli cur immoletur in iſthmo. 57.d
formicæ & veſpertilionis concordia 179.e
formicæ Neroni mortis appropinquantis præſagium attulere 58.d Tiberio ferales fuerunt Ibid.
formicæ quomodo fugentur 422.f
formicarum eſu, morbi opem ſibi comparat vrſa 59.e
formicas candicantes habet Pephnus inſula 58.e
in formicas qui poſt obitum abeant 58.a.b

formi-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

formicaria bona 58.d
formidator inanium 80.c
formido 53.b
formido ſublata 53.f
formidoloſus & imbellis 246.a
formidoloſiora ſunt animalia, quæ frigidiora 53.d
fortis 93.f
fortis ſignificatio 31.f
fortitudo 306.a 375.f
fortitudo per Tigrim amnem 154.a
fortitudinis ſimulachrum 2.f
fortuna 337.b 288.c huius ſimulachrũ. 288.e
fortuna ſecunda 436.f
Fortuna amatoria 410.a
Fortuna Redux 337.c
fortunæ aduerſæ domitor 83.c
Fortunæ idolum Aegiræ 410.a
Fortunæ ſimulachrum 34.c
fortunæ ſpecioſæ inconſtantia 36.d
fortuna ab exili in altum euectus 179.b
fortunarum contemptus 200.a
foſſa 284.f
¶Frænata ferocitas 33.a
frænum 355.c
frænum Corinthi inuentum à Pallade 33.c
Lapitharum inuentum 32.c
frænum per anchoram indicatum 336.d
fragilitas humana 301.f
fragilitatis indicium arundo 414.f
framea 312.a
Franciſcus Bandinus 71.c
Franciſci Robortelli laus 259.b
Fridericus II. elephantos in Italiam ex Idumea tranſuexit 20.d
frigidi facultas & uis 323.d
fringilla 183.e
frontem glabram imaginari per ſomnium quid 230.c
frontes cur abradendas iuſſerint Lacedæmonij 230.c
fructus ex laboribus 27.e
fructus per ouem exprimitur 76.d
frugalitas 388.a.b
frugalitatis uaria exempla 411.a.b.c
frugem lætam prænunciantia quæ 26.d
frugum opulentia 26.c 406.b
¶Fuca piſcis 215.a
fucus à fure differt 189.d
fuga 43.c
fuga popularis 187.d
fuga per dorſi ſymbolum 232.f
fugacitas 52.e
fugientia ſequi ſine ſpe 210.a
Fulgentij locus 353.c.d
fulgura in ſacris literis quid 325.d
fullonis officium quod 257.b
fulmen 323.f 324.a
fulmen Iouis ſupremi geſtamen 324.a
fulmen lauri fŏlia non icit 372.d
fulminis natura 324.a
fulmine nil celerius 325.a
fulminum eliciendorum rationem inuenit Numa Pompilius 324.f
fulminum ſignificationes & naturam deſcripſit Pierius 325.c
fumus 345.d
fundamentum 256.f
T. Fundilius Gemilius cur inter cætera oleum legauerit 387.c
fungi hieroglyphicum 418.a
fungum una nocte naſci, prouerb. 418.b
funes primùm ex corio 355.c
funibus metiebantur terram Aegyptij. 266.d
funiculi menſura 266.e.f
funus 133.f 381.e 413.b
furacitas 251.f
fur & fallax 429.c
fures & fuci qui 189.d
furiis agitandum quem dicant Aſtronomi 29.f
furor familiaris leoni 7.c
furor implacabilis 106.c indomitus 6.f
furor per crocodilum 207.b
furor poeticus 378.a
fuſus 356.a
futuri ſeculi beatitudo 186.c
futurum opus, uel quid agendum 238.e
fy 65.e

G

Gabriel 322.e.f 323.a.b
Gabrielis uox & uis in Deo quid 252.d
Gæon amnis 153.f & 245.d
Galba quid inſtituerit Nerone mortuo. 315.f
Galbæ quale occupandi imperij præſagiũ oſtenſum ſit 231.d
galea 316.f
Galeni & Ariſtotelis diuerſa ſententia de teſtibus 245.e
Gallienus ambitioſus & impurus 55.c
Gallieni Imp. carmen 157.e
gallina 171.f & ſeq.
gallina auri uenenum 172.a cur Aeſculapio dicata 172.c quid Theologis. Ibid.
gallinæ per quietem uiſæ quid 172.a
gallinæ quomodo à fele tutæ 172.d
gallinago 174.c
Gallonij gula notata 126.b
gallus uigilantiæ ſignum 429.b
gallus gallinaceus 172.d Apollini dicatus 173.a Lunæ dicatus Ibid. cur in parricidæ culeum inſuebatur 107.a 174.b.c cur maximè animal ſolare. 9.c cur Mercurio dicatus 173.b
gallus inſidẽs Tiberij humero quid 172.d
gallũ nutrire quid Pythagoræ 172.f immolabãt Lacedæmonij parta uictoria. 173.f quando ſacrificabant Spartiatæ 30.e cur perhorreſcat leo 9.b pro uinearum incolumitate mactabãt Methonenſes 174.a
gallũ ſe debere Aeſculapio cur dixerit Socrates 172.f
gallo inſignitus clypeus Idomenei 173.b in Gallo mira uis 174.b
gallinaceus pullus excluſus in manu Liuiæ quid 172.e
gallinacei pugnaciſſimi in Rhodo inſula. 173.e
galli allio incitantur ad pugnam 173.d in Perſide primùm orti 173.e
gallorum exemplo pugnantes confirmauit Themiſtocles 173.d.e
gallorum ſpectaculum quotannis Pergami ſolitum edi 174.a Athenis etiam à Themiſtocle inſtitutum Ibid.
Galli populi quas artes ſtudioſius exercuerint olim 239.b
Galli te cantando excitarunt, dictum Neroni 172.e
Galli ſacerdotes Deũm Matri miniſtrabãt 246.e
Galliarum tumultus contra Neronẽ 172.e
Gallicum genus leporum 97.a
Gallorũ mores in oſculo adhibendo 158.a
ganea 66.f 221.d
Ganges fluuius 153.e
Ganymedes 374.d
Garamantes ſtruthiorum oua cur perquirant 121.e
Garamantarum pilei unde 294.e
garrulitas 149.b 162.f 166.e
garrulitas uana 192.d
¶Gedeonis petitio à Deo quæ 381.f 382.a
Gelanor à Danao expulſus 81.f 82.a
Gelon Carthaginenſes debellauit apud Himeram 340.e
Gelonem quomodo ſeruarit lupus 82.d.e
Gelonus 110.b
Gemar Arabibus quid 441.b
Gemmæ 306.& 307. per totum
gemmæ alectoriæ uis 173.e
gemmæ in ornatu Veneri debentur 205.b
gemmarum cura moroſa ridetur 307.b
generatio 60.b
geneſis 115.b
Genetiæ mactabantur canes 44.d
genetrix per E, media ſyllaba, & Venus Genetrix 252.b
genitale 392.e
genitura humana unde 244.e
Genium ex myrto ſignificari 373.e
Genij nobis appoſiti 40.c
Genios præ ſe ferunt Lares Ibid.
Genſericus quo tempore Romam ceperit 131.c
gentes per piſces indicatæ 222.c.d
gentium doctrina 281.b.c
gentium multarum ſocietas 398.b

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

genua 258.d
genua flectere quid 17.c
genus humanum 202.b
Geometria 286.f
geometricus cubitus 264.f
Georgius Anſelmus 24.a
Georgium Vallam docentem audiuit Pierius 338.c
Gephyreorũ ſimulacrũ in exercitu 115.c
Geranius mons unde dictus 129.b
gerendarum rerum ſumma quibus rebus conſiſtat 227.a
Gerenius cur uocatus Neſtor 33.a
Germani bouem integrum Bononiæ in Caroli V. coronatione torruerunt 178.b
Germanorum inſtitutum olim in ducendis uxoribus 28.d
germinatio 166.b
Geruli qui dicantur 408.c
Geryon cur multis manibus & pedibus dicatur præditus 228.f
Geryonis boues abacti quid 25.d. 228.e
Geryones Hercules oppreßit 228.d.e
¶Gibberoſus homo quis dicatur 232.f
gibberoſi aſtuti 196.b
Gigantes quandiu perſecutus eſt bello Oſiris 230.e
gigantes quos uocauerit Commodus Imp. 118.c
gigantum anguinei pedes, quid 257.f
gilla herba 59.c
gillæ herbæ uirtus 422.f
¶Gladius 314.e.f
gladij ancipites in ſanctorũ manib. 315.c
gladium cur portet iudex 315.b
glandis ſignificatum 376.c
glanis piſcis 217.c
Glaucem citharistriam adamauit & anſer & aries 175.a
glaucoma 358.a
Glaucopis cur uocata Pallas 122.a
Glaucopis Minerua 146.e
gloriæ calcar 165.b
gloriæ ſublimitas 365.e
glorioſus 171.b.c 301.e
¶Gordiano tertio quadrigæ elephantorum decretæ 20.b
Gordij currus iugo aquila inſidens quid. 137.f
Gorgiæ tragœdiæ cur reprehenſæ 389.b
Gorgoneũ caput adſculptũ ſcuto Minerue 146.e
¶Graculæ lauri folio annuum faſtidium purgant 159.e
gradus in menſuris quid dicatur 265.b
Græci 327.e
Græculus Romæ ferocem taurum quomodo ducebat 23.f
gramphum quid uocet uulgus 61.c.d
gratia 307.b 440.e
gratia relata 139.f
gratiæ ſymbolum 400.f
gratiam quid uocent Theologi 235.a
gratiarum pullus quis 56.b
gratus animus 40.e 125.c
grauis anima, quo ſymbolo ſolet exprimi 13.b
Gregorij patriarchæ Conſtantinopolitani hæreſis 193.d
grillus conciliando ſomno eligitur 211.e
grus auis 128.d & ſeq.
grus biceps feracitatis indicium 129.c.d
grues cur in ſublime uolantes lapidem aſſumunt 128.f 129.a
gryphs 167.f
Gryphus Syriæ rex 168.b
¶Guefactus Aegyptiorũ rex cibum mendicare coactus 411.b
Guido Aſcanius Sforția Card. 16.e
de Gula multatus 204.d
guſtatus 240.c
guſtus perfectus in qua parte conſiſtat. 240.c
¶Gyges centimanus 252.e cur hyemẽ denotet Ibid.
Gygis anulus qualẽ habuerit lapidẽ 115.e
Gylippus depeculator 147.c
gymnaſium 386.f
gymnica certamina funeralibus celebrari ſolita 387.c

H

HPro S apud antiquos nonnũquam ponebatur 260.e
habenas tenere 355.c
Hadrianus Imp. æqualitatis ſtudioſiſſimus. 162.a
Hadrianus Imp. pacis ſtudioſus 385.e
Hadrianus pauonem Mycenis in æde Iunonis dedicauit 170.f
Hadriani Sexti P.M. ingenium 140.f
hæreditas 440.f
hæredipeta 133.e.f
hæreditaria portio forſq; 266.d
hærere aquam 256.e
hæres inuiſus 49.d
hæreticus 178.f 179.a
hæretici ranæ hieroglyphico notantur. 211.a
Halieuticon opus à Nigidio elucubratum. 214.b
hallus cur dictus pollex 269.e
Hammon 78.c & d
hamus 3337.f
Hanno Ammonita Dauidicis nuncijs barbam abſtulit 232.a
Hanno Carthaginenſis exul cur 5.c
Hannonis elephantis mirum ingenium. 20.d.e
hara, & ex hara productus quis 66.a
Harpagium, locus in Chalcide 374.d
Harpocrates 261.b.c
Harpocrates ſilentij ſignum 205.e
Harpocratis ſigillum cur in anulis geſtabatur 261.a.b
haßida auis 126.e 127.a
haſta 310.c
haſtæ geſtamen inter maximos honores habitum 310.f
haſtam appellarunt ſceptrum regium Agamemnonis Bœotij 311.c
haſta donantur uiri fortes 311.a
haſtæ puræ 310.f
haſtas pro Dijs coluerunt ueteres 311.b
hazir Arabes ſuem appellant 127.b
¶Hebdomada in albis quæ & cur 296.f
hebetudo 360.c
hebetior in Venerẽ ex eſu palumbiũ 158.e
Hebræi quanam in re reprehenſi ab Appione & Iuliano 70.c.d
Hebræorum gens ſalaciſſima 187.c
Hecate triceps 40.f 431.e
Hecates & Apollinis certamen 100.f
Hecates fabula 108.d 374.a
Hecates ſimulacrum 375.d
hecatombe 139.c
Hector comam per terga fuſam geſtabat. 230.c.d
Hectoris cadauer oleo roſaceo obunxit Venus 401.e
hedera cur Baccho ſacra 378.a celebris apud Aegyptios 376.d Dionyſio ſacra 376.e Libero Patri cur dicata. 376.f
hedera nõ niſi ſeneſcẽtib. adhæreſcit 377.f
hedera ſuffumigata occiduntur ueſpertiliones 179.f
Helias quomodo Baalis ſacerdotes riſerit. 205.f
Heleis ſerpentis ope uictoriã aduerſus Arcadas conſecuti 117.c
heledo polypi ſpecies unde dicatur 196.f
Helenam mactandam liberauit aquila. 139.e
Heliogabalus perdicum plumulis in ſtratis uſus 175.e
Heliogabali luxus 67.b bipedum & quadrupedum ſpurciſſimus 73.b
Heliopoli primùm phœnix ortus 144.b
heliotropium 423.d
Hellico Heluetius 393.a
helluo per crocodilum 207.c
helluones taxati 412.d
Heluidio Pertinaci quodnam ſpectrũ oblatum ante mortem 315.f
Henricus Imperator quando declaratus. 131.e
hepar à Ioue regitur 239.b
Heptoporta 350.f
Heptabolus lacus 339.c
Heraclides iocoſe à Ptolemæo illuſus 91.a
Heraiſcus 261.c
herbam dare 260.c 412.e.f
herbæ aculeis armatæ quid in ſacris literis indicent 400.d
herbis plantiſq; uarijs dij uarij coronati. 304.c.d

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

Hercules 427.a
Hercules Aegyptius primus Leonis gestauit insignia 15.a
Hercules benignè interpretatus est oraculum Dodonæum 340.d
Hercules cancrum deuincens quid 201.c
Hercules ceruum enecans quid 53.f 54.a
Hercules cur dictus aurea mala secum asportasse 76.a
Hercules Gongazæ Cardinalis Mantuanus 276.b
Hercules Libycus Syrtes anguipedes effugiens quid 108.c
Hercules oleastro fratrem victorem propositis certaminibus coronauit 387.c
ex oleastro lucum seuit Ibid.
Hercules omnium virtutum idea 109.f
Hercules Populum ad Græcos transtulit 381.f
Hercules puer in cunabulis angues profligauit ac elisit 109.f
Hercules Pylo bellum intulit 32.f
Hercules Thestij filiabus virginitatem imminuit 73.d primus Iunoni capras immolare instituit. Ibid.
Herculis ad inferos descensus 381.f
Herculis claua 375.c
Herculis columnarũ symbolica interpretatio 281.c
Herculis furor in liberos 6.f
Herculis nodus 115.b
Herculis progenitores vnde oriundi 377.a
Herculis sacrum 395.d
Herculis signum summæ nobilitatis ex ære Romæ etiamnũ extat 393.e & 396.b
Herculis simulachrum in Capitolio interpretatur 396.b.c
Herculis virtutes tres 396.b
Herculi quare sacrificabatur coturnix à Phœnicibus 177.e
Herculem qua forma Galli faciebant 239.a
Herculeus taurus 23.d
Herculiani iuniores, seniores 143.c
Herculanus Leo quid 14.f & 15.a
Herculanus morbus aquilino lapide exploratur 142.d
hermaphroditi an apud solos Lunenses 135.c
Hermæa forma cur quadrata 290.c
Hermæa signa qualia 256.a
Hermes vnde dictus 239.c
Hermolaus Byzantius Stephanum in cõpendium redegit 147.a 194.f
Herodes Atheniensis in Neptuni templo dicauit delphino insidentem Palæmonem 194.c
Herodis scomma in Bradeam 329.f
Herodotus putat leænam semel tantum párere 11.b
heroës & heroum statuæ quales 366.a.b
heroibus cur draco sacer 112.b
Hersiliæ filius cur bullæ gestamine decoratus 301.b
Herus & Leandri fabula quid 247.c
Hesiodus contra Proclũ defensus 163.c.d
Hesiodus quare difficulter profecit 372.d
Hesiodi an germanũ poëma de Scuto Herculis 122.b 343.b
Hesiodi locus 32.f 103.b 136.a 150.c 163.c 186.a 196.f 263.f 321.e 345.f 407.c
Hesiodi versus duodecim è Theogonia cur sustulerit Seleucus, & quos 307.e
Hesiodo laureum sceptrũ à Musis datum, quid significet 372.d
Hesperus 332.d
Hesychij Hierosolymitani laus 250.f 251.a 305.b
Hetruscorum doctrina de prodigiis à quibus manarit 236.b
hexapus 265.c
¶Hierarchiæ angelorum quot 331.c
Hieremiæ locus 84.c
Hieroglyphicè loqui, quid 391.c
Hieroglyphici sensus celebritas & diuinitas 160.c.d
Hieron cur laudatus à Pindaro 34.c
Hieron puer à patre expositus 185.f
Hieronymus Fracastorius 368.d
Hieronymus Mandolus 70.f
Hieronymus Vuolfius 224.e
D. Hieronymi locus 268.e
D. Hieronymi opinio de Pelecano 146.b
hilaritas 236.d 304.e.f 374.b 387.e 398.a 409.f
hilaritatis symbolum 398.a
hippicum mensuræ genus quod 266.b
hippobinos homo quis 36.a
hippoceruum nostra vidit ætas dono missum Francisco Galliarum Regi à Friderico Mantuæ Duce 56.c
Hippocrates cur pileatus 294.d ab Aesculapio oriundus Ibid.
Hippolytus Medices Card. 325.f
Hippolyti Medicei liberalitas 99.f
Hippolyti Medicei mors 332.f
Hippolyto cur templum excitarit Diomedes 298.f
hippomanes 36.e.f
Hipponis sententia de cœli figura 242.f
Hipponis sententia de procreatione 216.c
Hippota Nestor 33.a
hippopornos 36.a
hippopotamus 208.b huius peruersitas Ibid.
Hippothoontis poëtæ sententia 2.f
hircus animal libidinosum 73.a formosarum puellarum collegio nutriebatur Mendesio ciuitate Ibid.
hirci hœdiq; immolandi in sacris quid 73.b
hircini adipis vis in vite 71.f 72.a
Hirpi & Hirpini 120.d
hirquitillare, & hirquitalli 272.d
hirudo 216.d
hirundo 161.f. & seq.
hirundo in Pyrrhi tabernaculo nidum posuit 163.e
hirundo literas ad pedes alligatas portans 163.f
hirundo volitans supra caput Alexandri quid 162.f
hirundinis ars & ingenium Ibid.b
hirundinis caput se habere qui imaginatur, quid denotet 163.e
hirundines ædium construendarum normam commonstrarunt 162.c
hirundines cur à tecto ablegauit Pythagoras 162.e
hirundinum Musea Aristophani quæ 163.a
Hispania 97.b
Hispania per Geryonis symbolum 228.e
Hispanicum leporum genus 97.a
¶Hœdi in diuinis literis quid 73.b
Homerus nullius disciplinæ nescius 242.f
Homeri defuncti anima qua specie euocanda 165.e 166.a
Homeri locus 112.a 142.a 159.d 167.d 213.b.c 353.d.e 438.a
Homerum in pauonem abijsse, cur dixerint Platonici 171.a
homo 340.c 441.b
homo bulla 301.f
homo ingluuiosus, intemperans, in sues condendus 66.d
homo arbori similis 435.b
homo mentis impuræ 180.a
homo nihili ac nequam 49.e
homo raræ consuetudinis 180.f
homo qui vel suam vel alienam ferocitatem edomuerit 5.e
homo quomodo vertitur in belluam 36.b
homo solus an comitiali morbo laboret 177.d
hominis natura 435.a
hominis ætas vt plurimùm annorum octoginta & vnius 152.f
hominem cur sapientissimum omnium animantium iudicauit Anaxagoras 251.f
homine diutius nullum viuit animal præter elephantem 149.e
homines vtriusq; naturæ 135.c
homines in lupos transmutari 81.f
Homolottorum sacrificium quale 26.c
honor summus 310.e
honos fidem sustinet 431.a
honos & virtus 431.d
honorem quibus tribuerit vetustas 26.a
honores 313.e
Honoriani iuniores 114.a
Honoriani milites 68.f
Horæ 423.e
horæ nomen 208.e

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

horæ Græcis Latinisq; quid 229.c.d
horæ per fluuialem equum 208.d
horæ quæ, & vnde nomen 241.b
horarum obseruandarum ratio prisca 46.c
Horatij locus 16.a 22.e 62.d 69.b 77.a 104.c 107.e 112.b 124.d 126.b 158.d 163.b 165.e 170.f 181.c.d 186.c 248.d 254.d 292.c 354.f 364.f 429.c 430.e 440.b
Horcij Iouis statua 69.c
hordei à vitio conseruandi ratio 373.d
Horomazes quot deos in ouum incluserit 241.b
horrificum 118.d
horoscopus 241.a.b
horti in tutela Veneris sunt 247.b
Horus Aegyptiis quis 241.b
Horus apparuit Oestridi 31.d
Horus Apollo à Philippo quodam Græcè redditus 233.c mutilus & imperfectus Ibid.d
hospitalitatis iura 117.b
hostia humana 70.a quibus Diis immolabatur Ibid.b
hostis infensissimus 310.d
hostis profligatus 126.a
hostis victus 82.e
hostium cædes mutua 119.b
hostium mutua detrimenta 148.a
hostibus quæ optanda dixit Antisthenes 54.f
¶Humana vita 327.c 347.f
humanæ vitæ lubricitas 32.d
humanæ vitæ cõmercia 363.c
humanæ rotæ 289.c cur sex tantùm radiis compactæ Ibid.
humeri quid in sacris literis 233.a
humanitas 292.d
humilitas 151.f 258.f
humor parens omnium rerum secundum Aegyptios & Thaletem Milesiũ 242.e
¶Hyacinthinus color 295.e
Hyacinthus in florem mutatus 440.c.d
hyæna 82.e.f
hyæna an alternis annis mas & fœmina 83.a
hyænæ & pantheræ odium Ibid.e
Hyantes 66.c
hyca 217.a
hydra 122.c & seq.
hydrargyron 429.c
hydriam in sacram ædem gestabant venerabundi Aegyptij 406.c
hyemale solstitium 199.b
hyemalis conuersio quæ Ibid.
hyems 440.a
hyemis inclementia Romæ maxima 380.b
hyemis symbolum per cornicem 150.c
Hyllus Herculis filius 2.f
hymnus 307.f
hypenemia oua quæ 132.b
hypocrita 179.a
hypocritæ simulachrum 148.c
hypodytis 295.e
hypomochlium 360.d
hyssopus 440.e
hyssopi symbolum 420.b
hysteria 69.f

I

I Litera 350.b
Iacob contemplationem indicat 280.c
Iacobus Sadoletus 151.a 165.b
Iacobus Sanazarius, qui & Actius Syncerus, senex scripsit poëmata 164.e
Iacobi Ziegleri præstantia in mathematicis 49.c
iactura 370.b.c
iactura per caluitium 231.a
Ialysus ciuitas ob picturam Protogenis seruata 414.b
Ialysum quanta diligentia pinxerit Protogenes 414.b
Iamblichi laus 239.e
Iamidæ 39.d
Iana olim vocata Diana 104.e
Ianus & Iani templa quadrata 364.f
Ianus æris signandi morem inuenit 228.b cur aliquando quadrifrons 229.c.d cur biceps, absq; manibus, & pedibus 255.a cur bifrons 228.a
Ianus Clusius & Patultius 360.f Geminus, barbatus 228.a primùm valuas, seras & claues excogitauit 360.e
Iani etymon 104.d.e filiæ quatuor 229.d duodecim coloniæ 364.c templa quadrata specie 229.c
Ianum Saturni filium cur rustici lapidibus obruerint 229.d
Iani 363.c.d
Ianiculi numi aliquot 228.b
Ianus Vitalis Panormitanus 293.a
Ianuarius Lenæus 180.f
Iasoni Venus cur iynga dederit 184.a
Iaspis gratiam hominum conciliat 307.b
¶Iberis olus, eiusq; natura 140.d
ibis auis 127.c & seq. cur Mercurio dedicata Ibid.d cur salutis simulachrum 127.e.f duas ponderat drachmas 127.e
Ibis prima litera Aegyptiis 351.a
ibidis ouum basiliscum profert 128.a
ibes candidæ & nigræ vbi 127.c
ibes cur Aegyptum significent 127.c.d
ibidum præsidio Moses quomodo exercitum loca à serpentibus occupata duxerit 127.f
¶Icarius 295.f
Icarius pater ab ebriis colonis interfectus 390.c
Ichneumon quo pacto crocodilum interficiat 207.c
Ichthyophagorum genus vnde 220.d
Icosaedrum 439.d
ictu vno exanimatus 204.c
¶Ideas Platonis cur τυπώματα vocauit Aristoteles 192.c
Idomenei clypeus gallo insignitus 173.b
Idumæa ficus à Christo cur deuota 392.a
¶Iechonias inhonoratus 407.c
ieiunio curantur Venereæ voluptates 109.c
ieiunia Romani Cereri feruntur instituisse 412.d
ieiunia à veteribus recepta 412.d
Ieiunus 214.a
Iephtæ detestabile facinus 70.c
Iesus quomodo asseruerit nos in libertatem 28.f
¶Ignarus hominumq; locorumq; 87.c
ignauia 89.d. 251.f 258.b
ignauia honorata 302.c
ignis 426.f 439.a
ignis ab Assertore nostro in terram missus 86.e
ignis à Prometheo furatus quid 135.a
ignis consideratio duplex 344.b
ignis cur internuncius dictus 363.d.e
ignis duplex 135.f
ignis ex collisis leonis ossibus 8.d
ignis hieroglyphica 341.a.c.d
ignis per fumi symbolum 345.d.e
ignis significatio in sacris quæ 344.d
ignis Vestalis 340.f
ignem adorabant Persæ, & Lycij 345.a
ignem aqua permiscere 343.d
ignem formidat leo, & cur 9.a
ignem gladio dissecare 315.c
ignem Persæ omnibus numinibus anteponebant 406.c
super igne solicitus 9.a
ignobili à genere ad claritatem euectus 208.a
ignobilitas 183.c
ignominia 173.f
ignorantia 222.d
¶Iliados Mineruæ templum 40.b
ilignei filij calcati à leone vis 9.b
Ilithyia 295.e 343.c
illecebræ amatoriæ 157.d
¶Imaginatio excitat appetitionem 109.d
imagines & familiarium insignia, non sunt recentioris ætatis inuenta 110.e 143.b
imagines in anulis gestare solebant veteres, & quorum 302.c
imaginibus maiorum illustrium cur Romani atria sua compleuerint 377.e
imbecillitas 100.a
imbecillitas & mos 435.c
imbecillitas humana 399.c 403.a
imbecillus fortiori assurgens 180.c
imbellis 246.a.b

im-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

imbres aliis aquis magis nutriunt 281.f
imbres per corui ſymbolum 168.e
immortalitas 441.b
immoderatus impetus 34.e
impatiens alieni cœli 209.f
impatiens famis 81.c
impedimentum 212.d 252.a 258.d.e
Imperator 111.a
Impp. duo Ibid.e
Imperatoris optimi munus 126.a
Imperatoris qui paribus cum Auguſto honoribus honeſtandi 18.a
Imperatorum & regum iuſtis dedicata aquila 139.b
Imperatoria maieſtas 138.e
imperitia 346.a.b
imperitia & imperiti hominis ſimulachrũ 232.b.c
imperitus diſceptator 93.c
imperitus literarum ne de diuinis diſſerere audeat, lege cautum eſt 93.d
imperitorum præcipitium 289.f
imperium 33.d.315.f 321.d 355.b
imperium firmum 376.a
imperij Romani tres inſignes mutationes 131.e
imperij ampliator 321.b.c
imperij maieſtas ſumma 327.c
imperij ſumma 311.a
imperio doctrináue præſtantes 226.d
imperfecti ſymbolum per ranam 210.f
impetus 67.e
impetus hoſtilis 284.c
impietas per hippopotamum 208.b
impietati prælata pietas 124.f
impius ingratuſq; 158.d
imploratio 100.f
imploratio auxilij 162.d
importunitas ac impudentia 191.a
impoſtura 190.e
improbitas 83.e.f 203.e 293.f
improbitas edomita 208.c
improbitas meretricia 80.c
improbitas per anſerem 174.f
improbi probiq; viri deſcriptio & parallelon 182.c.d
impudentia 44.f 50.a 88.a
impuritas 176.f
impurus 239.f 240.a
impurus amator 43.d
impuri amoris conditio 196.c.d
¶Inæqualitas 58.c
inæqualium concordia 34.a
inanis animus 408.a
inanis gloria 58.f
inanitatis ſignificatum 415.a
inaquoſum, quid in ſacris literis 281.b
inarculum 398.a
incantatio 183.f
incœpta magna irrita 201.e
incolumitas 59.e 194.e 414.c
incolumitatis ſymbolum 372.b
inconſtantia 201.b 228.c 337.b
incontinentia reprehenſa 23.a
incrementum noſtrum ex quibus conſtet 327.d
incrementum præmaturum 383.c
incubones 73.d
incus 353.b
incudes à Ioue ad Iunonis pedes appenſæ quid 353.c
indemnis fuga 80.e
index digitus 260.f idem Medicus, Lichanus, Salutatorius dictus Ibid.
indicti belli ſignum apud Romanos quod 308.f
Indici elephanti ferociſſimi 19.d
Indicum mare magnas habet teſtudines 199.f
indigena, vel nobilis 426.d
Indorum mos in traiiciendis fluuiis elephantis 19.a
Indorum oratio pro concilianda ſibi principum beneuolentia 401.b.c
Indorum quædam gens longæua cur 117.d
indocilitas 65.f 88.f 191.b 238.e
indulgentia 274.e
indumenta 295.a
inexpugnabilis 306.b
infamia 261.f
infernum 284.f
inferorum rotæ cur quatuor radiis tantùm compactæ 289.c
infinitum 352.a
infortunium 99.c
infortunij magni tutela 208.f
ab Infortuniis potentior 81.a
infrænis oris finis infortunium 34.f
ingenium 427.f. 428.a
ingenium velox 141.e
ingenij acumen 48.e.f
ingenio acutiore cur ſint quibus purius eſt cœlum 396.e
ingenia recta debilitãtur verecũdia 191.c peruerſa confirmantur audacia Ibid.
ingluuioſus 214.c
ingrati erga parentes 246.e
per Inimicitias illuſtratus 417.e
iniquitas 360.c
iniquus amor 395.a
iniuriarum vltio 182.e
innocentia 75.c 246.c 371.a
innocentia per manuũ ſymbolum 251.a.b
innocentia per piſcem 222.c
innuus 425.f
inquietudo 150.b
inquilinus 201.d
inſatiabilitas 216.a 249.c
inſcitia cur veſpertiliones 179.e
inſidiæ 337.d
inſignium cauſæ 304.a.b
inſipientia 145.c 179.a.b 329.d
inſolentia 35.c
inſomnia: vide Somnia
inſomniam tribuunt leoni 3.b
inſtauratio 144.a
inſtauratio per echinum 205.a
inſtitutio 277.a.b
inſtitutio ex elementorum natura ſpectatur 280.d
inſtitutio per cœli ſymbolum 281.a
inſtitutio per hirundinem 162.a
inſulares homines peßimi habiti 219.d
intaminata munditia 100.c
intellectus agens 429.a
intellectus æthereus 161.f
intellectus efficacia 416.a
intelligentiæ vis 427.f
interitus 58.e
interpres 336.e
interquieſcens 52.f
inuerecundus 210.d
inueſtigatio 57.d
inuictus 207.e
inuidia cur per Hydram indicata 122.d
inuidiæ amuletum 301.e
inuidi ciuitatibus inutiles 405.f
inundatio 10.e
inuolucrũ draconũ in caduceo quid 115.b
¶Ioan. Antonius Pollio 53.b Geloum primas 404.a.b.c.d
Ioan. Baptiſta Montanus Veronenſis 325.f doctißimus medicus 326.a
Ioannes Cornelius Fantini F. 300.d
D. Ioan. cur per aquilã indicetur 142.a cur locuſtis tantum & agreſti melle nutritus 414.a
Ioannes Grymanus Patriarcha 193.f
Ioan. Iacobi Fuggeri laus à literis, literatoſq; iuuandi ſtudio 224.a
Ioannes Laſcaris 338.c
Ioannes Petrus antea vocatus Pierius 130.c
Ioannes Sicus 259 b
Ioannis Manardi Ferrarienſis laus 250.b
Iolaus apud Thebanos diuinis cultus honoribus 382.d
Iolea Thebis celebrata 374.c
Ionatha mel guſtans quid 187.b
Ionicæ ædes quales, & quibus diis ædificatæ 365.d
Iordanis allegoricè quid 116.d
Iordani Bonzij domus euerſa 125.e
Iordanis conuerſus retrorſum quid 220.c
Ioſippus à fratribus venundatus 25.e idem ſomniorum interpres Ibid.
Ioſippi parentes ac fratres in Aegyptiorũ commercia non admißi 422.d
Ioſippi ſomniũ de Sole, Luna, ſtellis 327.f
Iuliæ Piæ numus 252.b
Iouiani Pontani carmen de Palmarum amore 370.c.f
Iouiani & Iouiniani iuniores & ſeniores milites 143.c.d
Iouij ordines militum 68.e

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

Iouis Ammonis oraculi fabula 5.b
Iouis cerebrum vocatus ſcarus 214.c
Ioui Horcij ſtatua qualis 324.b
Iouis Labradei ſimulachrum 316.b
Iouis prouidentia 235.f
Iouis pullus dictus Q. Fabius Eburnus 175.d
Iouis regnum quale Platoni 322.c
Iouis Serapidis ſimulachrũ apud Sinopenſes quale 226.b apud Megarenſes 229.d
Iouis ſimulachrum abſque auribus quid 237.b
Iouis ſimulachrum cupreßinum peruetuſtum 380.f
Iouis ſtatua in ſubdiali ara qualis 235.f
Ioui ſtantes ſacrificabant 46.c
Iouem Aegyptij ſpiritum dicebant 105.e
Iouem fulmina ciere cur confinxerit vetuſtas 324.a
¶Iphicrati duci quomodo animos adiecerit Socrates 173.f
Iphigenia & Oreſtes Dianæ ſimulachrum ex Taurica regione detulerunt Lacedæmona 356.f 357.a
Iphigenia in quænam animantia mutata dicatur 55.c
¶Ira 86.c.d 244.a
ira delinita 376.d
ira Laceßita 20.c
iracundia 48.c
iracundia iuſta & neceſſaria quæ 86.d
eiuſdem effectus Ibid.
iracundia ex tarditate ferocior 21.b
iracundiæ non obnoxius 159.c
Irenæi laus 64.f 267.e
Iris cœleſtis 440.c
iris herba Ibid.
Iris cur aëripes & procellipes 155.f
irriſio 89.b 126.c
irritatio 315.c
irritum 256.d
¶Iſaac cur quadragenarius Rebeccam duxerit 273.f
Iſaac naturæ philoſophiam indicat 280.c
Iſachar aſinus à patre appellatus, Geneſis cap.49. 87.c
Iſis 285.f 286.a
Iſis cultum animalium inſtituit 47.c
Iſis legum inuentrix 277.b
Iſis prima repertas ſpicas capite circuntulit 304.d
Iſis ſuperius hemiſphærium 40.f
Iſidis nauis 335.c.d
Iſidis numen maximum Aegyptiis 101.b
Iſidi dicatæ tæniæ quales 286.b.c
Iſidorus Cynicus Neronem in quibus carpebat 346.f
Iſigoni Cirni ſententia de viperina carne 117.d
Iſocrates quanam ætate ſcripſerit Panathenaicam orationem 164.e
Iſocratis ſepulchro cur magnus aries adſculptus 78.b
Iſocrati ſtatua decreta Athenis 366.e
Iſraëliticus populus cur non aſcendebat in montem Domini 253.a
Iſraëliticis quo loco lex data 153.f
Iſraëliticos appellauit paſtores ouium Appion ignominioſe 74.f
Iſthmia cur inſtituta 381.c
Iſthmiaci certaminis præmium 381.c
¶Itali vocati Boues olim 27.c
Italia ibid. & 34.a
Italia olim Bruttia vocata 147.b
Italicum leporis genus quod 97.a
Italicum ſtadium quot pedum 265.f
iteratio frequens 262.d.e
Ithyphalli 377.e
¶Iubari ſtellæ nomen vnde 15.a
Iubellius Taurea quomodo eluſerit Claudium Aſellium 37.f
Iudæa 441.c
Iudæa per palmæ ſymbolum 370.b
Iudæi 28.b
Iudæi aſini caput adorare conſueruũt 89.c
Iudæi etiamnum hodie humano ſanguine ſacra faciunt 70.e
Iudæi piſcem, niſi pinnatum & ſquamoſum non attingunt 217.e
Iudæorum ſcenopegia in Bacchi celebritatem fiebant 322.f
iudex 255.a
iudices integri eſſe debent 301.c
iudicum ſtatuæ Thebis ſine manibus cur 255.a
iudiciale genus orationis 16.b
iudiciorum ſeueritas 204.e
iudicium abſolutum vnde 120.d
iudicium compoſitum 346.f
iudiciis capitalibus cicutæ ſuccum propinabant Athenienſes 409.b
iugare, Iouis inuentum eſt 359.c
iugerum 265.f
iugum 358.f 311.a
iugum aheneum Horatio quid 359.a
ſub Iugum mittere 311.a
iugi ſpecies quæ 359.a
Iulianus imp. vigilantia præditus maxima 128.e
Iulij Cæſaris cædem præmonſtrans prodigium 372.f
Iulij Cæſaris equus humanis propemodum erat pedibus 33.d
Iulij Capitolini locus 322.b
Iulij Firmici incuria 23.c
Iulij Medicis laus, clementiaq; 325.e
M. Iunius Nypſus 263.b
iuniores quos vocet Ser. Tul. & quos Varro 272.e
Iuno 69.f 170.e 236.e 328.f 380.e 383.f 402.f
Iuno quatuor elementorum ſymbolum 432.f
Iuno ab Ixione adulterij ſollicitata 433.a
Iuno à Ioue vincta catenis aureis 353.c
Iuno cur dicta Lucina 236.e
Iuno conſeruatrix 111.c domina Ibid.
Iuno pronuba 171.d
Iuno regnorum præſes habita 397.f
Iunonis ſimulachrum apud Argiuos quale 15.c 181.f
Iunoni cur oues ambiguæ ſacrificabantur 76.e
Iunoni quales olim hoſtias immolabãt Aegyptij 70.b
Iunonius 357.c
Iunonis flos 402.f
Iupiter 29.b 229.b. 290.c 324.a 359.c
Iupiter cum reliquis diis cur ad Aethiopũ epulas inuitatus 242.f
Iupiter Elicius vnde 324.f
Iupiter Latialis 70.b
Iupiter mundi anima 323.d
iuramentum ſuper ferro candenti in Liuonia 345.c
iurare per altare quid 243.b
iurgioſus 373.c
iuriſconſulti cœno implicati qui 217.f
ius in armis 308.c
Iuſtitia 26.d 133.b 369.d.e 435.d
iuſtitia per Euphratem fluuiũ 154.a per oculi ſymbolum 233.e per ternarij ſymbolum 292.b per ſtruthiocamelum 178.b
iuſtitia ſpeculatrix ac vindex 233.e
iuſtitiæ cultus 15.f
iuſtitiæ locus Platonicis quis 301.d
iuſtitiæ ſeueritas 315.a
iuſtitiæ ſymbolum 418.e
iuſtitiam quomodo depinxerint veteres 315.a
iuſtitium 180.e
iuuenalis locus 13.c 30.b. 149.b 155.f 221.f 269.b 301.e 329.f 430.f
iuuentus 378.f
iuuentus renouata 141.b
iuuentus ſemper ſpei plena 378.f
iuuentuti redditus 103.f
¶Iynx 183.c.f linguam habet longam 182.f
iynx à Venere cœlitus allata 184.a

L

LAbor indefeſſus 57.f ſeruilis 91.a
laboris alieni fructus 188.d.e 214.e
laboris tolerantia 129.c
à Laboribus quies 28.e 33.f
labrax piſcis 167.c
lac gallinaceum 410.d
lac quid Pindaro 186.d
lac ſanguis eſt colore tantũ mutato 411.f
lactis & mellis guſtu imbuebantur infantes à lauacro 188.c
lacte & melle fluens terra quid 186.c.d

Lace-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

Lacedæmonij cur frontem abradendam iusserint 230.c
Lacedæmonij equum ventis immolabant 38.d
Lacedæmonij Iudæorum cõsanguinei per Abrahamum haberi volunt 143.b
Lacedæmonij Leuctrica pugna propémodum oppressi 174.a
Lacedæmonij per aquilã indicati 143.b
Lacedæmonij quid responderint Alexandro, cùm Deus haberi cupiuerit 324.d
Lacedæmoniorum inhospitalitas 279.e
Lacedæmoniorum mos iam parta victoria 173.f
lacerta exiccata in viperã mutatur 106.f
Lachesis 356.b.e
lachrymæ 205.b 307.c
lachrymarum hieroglyphicum 417.d
Lacones 314.b
Lacones pileati pugnabant 293.d
Lactantius de Phœnice poëma, non historiam scribit 144.d
Lactantius Ptolemæus 70.f
Lactantij locus 412.f
Lactantij Tertullianiq; opinio improbatur 142.f
C. Lælius eodem semper vultu 44.c
Lælius Taurellus 22.a
Læna vestis 297.e
lætitia 25.d 383.c
lætitia interturbata 424.d
lætitiæ dator Bacchus 394.c
lætitiæ indicium 421.d
læua manus quemnam indicet numerum 267.d
læua vis in Deo quæ 252.d
Laidis tumulo leænæ simulachrum oppositum 14.d
Lais quo pacto fuerit obruta à Thessalis matronis 200.b
Lamachum socium sibi cooptauit Nicias, & cur 228.f
lamma 284.f
lampadum ludus 340.c
Lampsacum cur salaci Deo sacra 390.b
Lampridij locus 386.b
lampyris 120.c
lanata in pelle cur noua nupta sederet 76.d.e
lancea 310.d
lanceam dare & accipere 310.f
Lanuuij clypei abrosi à muribus 99.e
Laodice 336.d.e
lapis 361.c
lapis è cœlo lapsus, quale signum 361.f
lapis & codex quid Comicis 111.f
lapidem tetragonũ colebant Arabes 361.c
laqueus 356.e
laqueum mellitum quid vocarit Diogenes 186.a
Laræ, siue Larundæ humanis capitibus sacrificatum 419.a
largitio cicerum 414.d
larus 167.a & seq.
larus cur Herculi dicatus 167.b
larus cepphus, prouerb. 167.f
larum vocauit Cleonem Aristoph. 167.b
lares cur caninis tergoribus velabãtur 40.c
laruarum lacessitor 84.c
laruis non terretur leo 1.b
lasciua mollities 259.f
lasciuiæ pœnitentia 54.c
lason 238.f
latebræ 59.e
latebris gaudere colubrum quid 107.e
Latini manumissi qui 294.c
latro 67.d latrocinium 207.b
latum vnguem cedere 263.b
laudabilia facienda 59.a
laudatio similis irrigationi 281.a.b
D. Laurentius qualis 244.b
laureatæ literæ 373.b
Laurentius Iustinianus patriarcha 137.b
lauretum Liuiæ Augustæ 372.c
laureus scipio quid indicet 373.c
laurei sceptri Hesiodo dati significatio 372.a
Laurus Soli consecrata 431.f
laurus 371.f Apollinis insigne Ibid. Eiusdem ignea vis. Ibid. vsta resonat Ibid.
laurus Bebrycia 373.c Delphica cæteris præstantior Ibid.
laurus suffitionibus adhiberi solita 373.a
laurus cur Apollini sacra 372.a custodiæ seu tutelæ consecrata 372.b
laurus triumphantium insigne 372.e
laurus vaticinij symbolum 372.a
lauri Delphicæ baccarũ magnitudo 396.a
lauri folia fulmen non icit 372.d
lauri folia viridia Pompeij fascibus à Lucullianis militibus illigata quid portenderint 372.f
lauri folio annuum fastidium purgant graculæ, merulæ, palumbes, perdices 159.e
laurus lætitiæ victoriarumq; nuncia 373.a.b
lauro ad dormientium caput apposita, vera videri somnia 372.a
laurum fugiunt anseres 174.f
Launi milites, eorundemq; insigne 155.e
Lazarus Bonamicus 217.c
laureum scipionem gestare quid 159.e
Laurium 147.d
¶ Leænæ partus rarior cur quibusdam visus 11.c
leænæ scorti simulachrum 14.e
leænam semel tantùm párere putãt Aegyptij 11.b.c
legifera Ceres 162.b
legio vicesima 354.d.e
legumina vel fructus pro gentilitiis nominibus vsurpata 414.b
leguminibus cur abstinendum 413.e.f
Leliuron 292.
lenonum improbitas 49.
lenti qui 315.b
leo cur cœlo adscriptus 2.e cur solare animal 3.a cur superatus fingatur ab Hercule 15.a
leo dominator animalium 4.f domitus ab homine quid 6.d
leo & aper iuncti ab Admeto 2.d
leo gallum cur perhorrescat 9.c
leo parcissimi somni cur 3.a
leo percussorem mira obseruatione noscit 12.e
leonis anteriora membra robustiora 2.e
leonis à Samsone strangulati examen apum faucibus fauos ingessit 187.e
Leonis X. Pont. insignia 359.c
leonis effigies 1.b
leonis etymon 3.a
leonis herba 382.b
leonis herbæ natura 10.e
leonis magnanimitas 1.a.b.c
leonis membra singula mystici significati argumentum præbent 1.a
leonis partes anteriores & posteriores quid 15.f
leonem ex vnguibus æstimare, vndenam ortum 263.b
leonem Megara deuastantem confecit Alcathus 239.f
leonem quid vocet Martialis 13.b
leones animosiores qui 1.b pauidi magis qui Ibid.
leones domiti, & Magnæ Deæ currui succedentes, quid 15.f
leones insomnes cur nonnulli putauerint 3.a
leones semper febri cruciantur 8.d
leones vbi locorũ à culicib. infestentur 8.f
leonina societas 5.a & b
leoninum caput per somnium quid 4.f
leonini capitis significatio 2.f
Leonardus Iustinianus 137.b
Leontopolis vocata Alexandria 3.c
Leopardus allio fugatur 423.a
lepos obortus in mœstitia 187.d
lepus ἀπὸ τοῦ λάσιον dicitur, quod aspicere est 95.b
lepus cur Veneri dedicatus 395.c
lepus Græcum vocabulum 96.f
lepus impurum animal in diuinis habetur 95.d
lepus marinus 216.b
lepus mas & progenerat, & fœtum concipit 96.c
lepus oculos inter dormiendũ patefactos ostentat 95.b
lepus palpebris clausis vigilat, adapertis dormit Ibid.
lepus quasi leuipes 96.f
lepus tute es, & pulpamentũ quæris 95.d
lepus Veneri præcipuè debetur 96.a

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

leporis occursus ominosus & improsper 95.c
lepores auriti à poëtis vocati Ibid.c
lepores masculo fœminæ omnes ab Archelao vocati 96.c
lepores qui primus in Siciliam portauerit 97.b
leporum tria genera Ibid.a
leporina caro melancholiam alit 96.b.c
leporinæ carnis esus formosiores facit homines Ibid.b
leporinus somnus 95.b
lepra quid in sacris literis significet 420.b
Leptitanorum institutum 408.b
Lerij pessimi 219.d
Lesbia virgo à delphino seruata 194.e
Lesbus à Darianis militibus cuerriculata 337.f
Lethargi remedium 416.d
Leucadica virgo mirificè à pauone adamata 171.c
Leucothoë cur in vespertilionem mutata 179.f 180.a
Leuctricarum puellarum necem indicauit canis 41.a
leucus piscis sacer Theocrito 213.a
Leutychides Lacedæmonius 118.e
Leuitæ cur iussi abradere pilos omnes corporis 229.f
leuitas 193.e
Leuitas in moribus 44.c
lex, legisq; appellatio Hebræis qui id 277.b
lex quando data 29.a
legis iugum impositum Iudæis 28.f
leges 304.e 359.b
lex diuina de plantandis arboribus mystice interpretata 395.f
leges, vetus & noua 296.f
legum inæqualitas 193.c
¶Libani medulla ablata à Rege barbaro, quomodo intelligendum 373.e
liber 103.d 352.d vnde dictus Ibid.
Libero Patri ædes sacræ quæ 365.d
Libero Patri gratissima victima asinus 403.e
liberalitas per manus symbolum 252.c
liberorum propagatio 340.c
liberorum procreatio, quorum inuentum 135.c
liberales artes quæ 277.a
liberalissima benignitas 409.d
liberalitas 408.f
liberatores patriæ 293.f
libertas 293.d.e 296.e 389.d
libertas & liberatio à molestijs 230.c
libertas Christianorum vera quæ 28.f
libertas per explicatas manus 252.b
libertas triplex 294.b
libido 72.c 119.c 407.e
libido extincta 247.e
libidinis antidotum 109.d
libidines 407.e
libidinosus ab ineunte ætate 202.a
libidinosus quomodo per oculi indicium 235.d
libitinariorum munus 40.e
libri 283.e
lichanus 260.f 261.d
lien quænam ad se trahat 44.b
lienis vitia 43.e
lienem tenuissimum habet canis 43.e
liene laborantib. risus difficillimus 44.b
lilium purpureum 440.c
lilium, liliq; symbola 401.f 402.a
lilium cur flos Iunonius, cur item Regius 402.f
lilium spei symbolum est 402.a.b
lilia offerebant Nymphis gentium sacerdotes 402.e
limi oculi 217.a
limpidæ aquæ 285.a
lingua 238.f
lingua coërcenda 206.b dissecta in sacris præconi tradebatur 239.c Mercurio sacra 239.b optimum & pessimum in homine Ibid. plectri instar 350.c.d
lingua ferrea, veritatis indicium Pindaro 240.b
linguæ cum auribus cognatio 427.d
linguæ victimarum Mercurio adolebantur 239.e
linguaces 183.f
Lingua ciuitas quæ 147.a
linum, liniq; opificium 299.d.e
lintea vestis 298.a
linteæ vestes in ædes sacras inferendæ 299.f
liria 427.d
lirioëssa 440.b
litatio 306.d
literæ 47.a 203.c
literæ lauro reuinctæ 373.b
literæ septem 349.c.f
literarũ Aegyptiacarũ characteres 351.a
literarum honos apud Aegyptios 277.a
literarum symbolum 414.e
Liuiæ Augustæ lauretum 372.f
Liuiæ currũ cum elephantis decreuit Claudius 17.f
Liuius Podocatharus Cypri Archiepiscopus 199.d
Liuor 134.c
¶Loca autorũ explicata vide in propriis eorum nominibus
Loculi in quem vexilla figebantur, forma 371.e
locuples 129.f
locupletatio 226.b
locupletatus discordiis ciuium 210.a
locusta marina 197.b 202.d terrestris 201.f
locustæ & polypi inimicitiæ 197.b
locustæ segetes depopulantur 202.f saltu pernices sunt Ibid.
locustarum certamen Ibid.d
locustis quibusnam vescebatur Ioannes Baptista Ibid.e
locustis aluntur multi in Aethiopia 203.b
logium, Pontificium ornamentum quale 306.e
lolium 405.e
lolligo fundit atramentum 203.c
longæui ex doctis qui 152.f 153.a
longo post tempore prodiens 210.f
longo tempore aliquid effectum 19.a
loquendum rarissimè & iucundè cum regibus 174.f
lotos arbor 327.a.b vbi fructificet Ibid. c.d cur Apollini sacra 384.a
lotos capillata Ibid.b
¶Luca bos 19.a
Lucani scarabei 61.c
Lucani locus 24.f
Lucas Euangelista 30.c
Lucas minoritanus 267.f
lucerna 340.a
lucerna ardens dictus Io. Baptista 341.b
lucernæ Aristophanis Grammatici, Cleanthis, Demosthenis, Epicteti 342.a
lucernæ significationes Ibid.b.c
Lucetius 345.b
Luciani libellũ de Mercede conductis conuertit Pierius in linguã Latinam 167.c
Luciani locus 427.a.b
Luciani locus emendatus 167.c
luci dare quid 179.d
lucifuga Ibid.e
Lucina 328.f
Lucina cur dicta Iuno 236.e
Lucina dicta Diana 214.d
Lucretij locus 8.d 15.f 52.c.e 53.e 102.f 103.a 104.e 109.e 136.b 149.c 177.d 191.a 244.e 246.e 321.f 339.c 340.c 407.f
lucrum 237.f 429.b
lucrum per capitis signum 226.c
luctus 236.d
luctus & querimonia 163.b
lucubratio 342.a
lucubrationes per luscinias symbolũ 166.c
Lucumon Hetruscus 301.a
ludi Circenses 322.a
ludi Taurij quib. Diis, & cur instituti 25.b
ludi testacei Romæ 413.e
Ludouicus Aliger 368.e
Ludouicus Beccadellus Archiepiscopus Ragusinus 410.d
Ludouicus Podocatharus Card. 199.d
lumbi per Veneris symbolum 244.f
lumen in diuinis literis quid 147.e
Luminis maioris violentia 344.f
lumina & luminaria cur vocentur viri clari 327.b.c

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

Luna 15.d 45.f 61.c 100.b 328.b & seq.
Luna cur Lunus virili genere aliquando 329.a
lunare corpus 432.d
Luna mensis ue 228.f
Luna Persarum indicium 327.e
Luna quæ & Isis 286.a
Luna quid Pythagoræ 328.b qua parte semper clara & conspicua Ibid.c
Luna τὸν κύκλον cur dicta 115.b
Lunæ comparata dialectica 329.c
Lunæ simulachrum 426.a
Lunæ & Solis coniunctio ibid.
Lunæ & Solis certamen 100.a
Lunæ facies varia 328.b
Lunæ ortus 46.a
Lunæ symbolum 417.b
Lunæ varietas admirabilis 286.c
Lunæ uectatio 335.c
Lunæ nouæ adorandæ mos 46.b
Lunata pellis Martiali quæ 329.f
Lunulas gestandi mos Romanorum 229.f
lupa intra quot dies pariat 81.d.e
lupanaria unde dicta 80.c
lupercalia 44.d à quo primum instituta Ibid.
lupinis dentibus laceratæ carnes cur dulciores 77.a
lupus 79.d.& seq.
lupus ab Athenienſibus cultus 79.f
lupus scillæ contactu conuellitur 98.c
lupi & equi antipathia 84.b
lupi nomen in sacris quid 80.c
lupi saxum extimescunt 80.d.e
lupum tenere auribus, prouerb. 81.e
lurconẽ quomodo taxauerit Cato 240.d
luscinia 166.a & seq.
luscinia modulationis studiosissima 166.b pullos suos erudit Ibid.
luscinia quo tempore assiduè cantet 166.b
luscinię Druso & Britannico dociles fuere Græco Latinoq; sermone 166.b
luxuriosæ deliciæ 66.d
¶ Lyæus à soluendo dictus 376.f
Lyæi nomen unde 261.d
Lycisca cur Messalinæ cognomentum 8.c
Lycabanta cur annum dicimus 79.e
Lycopolitani lupum colunt ibid.e
Lycurgus sacrificium humanum Dianæ offerri solitum in Ephebor ũ flagra conuertit 357.a
Lycurgi de liberorum institutione concio 124.c.d
Lycus dæmon 292.f
Lydiæ rex 316.b
Lydorum equi, Cyri camelorũ odore consternati insidentes præcipitauerunt 94.d
Lynceus classem Carthaginensium à Lilybeo Siciliæ promõtorio prospectare & recensere solitus 85.e
lynx in genere luporum recensetur à plerisq; 85.c
lyncis acutissimus obtutus 85.e
lynci Ceruario cognomentũ inditum 85.c
lynces conuexa montium visu penetrare feruntur 85.d
lyncei oculi à lynce 85.d
lyncei oculi à Lynceo Idæ fratre Argonauta dicti 85.d
lyncurius lapis ex concreta lyncis urina 85.c
lyra 346.d.e
lyra cur in manu Mercurij statuebatur 347.a & quot chordarum 348.d
lyræ forma 348.c
Lysander feliciter aduersus Athenienses pugnauit 361.f
Lysimachi insolentia arrogantiaq; 324.d huius uanitatem quomodo riserit Pasides ibid.
Lysippus cur hastam in manu Alexandri posuerit 310.d & 324.c
lytræ 98.c

M

M Litera 314.b.c
Macarij hæresis 193.b
Macedo 82.b
macies ex inedia 85.f
macilentia echini symbolum 205.a
macilentia gracilitasq; diuinitati propior quàm obesitas 339.d
Macriana familia Alexãdri effigiem quasi sibi familiarem habuit 226.e
Macrinus Imperator quas statuas decreuerit Bassiano Antonino 319.c
Macrobij locus 225.f 431.c
Magna mater 69.f
magnanimitas leonis 1.a.b.c
magnanimitas per pudenda 245.f
Magni Dij qui 311.d
Magnorum Deorum simulachro unde ad uecta & quò translata 311.e
magnus conatus cum dolo 98.a
Mago anulorum ingentẽ aceruum effudit in Curia apud Carthaginenses 302.d
Maia 69.f
maiorum ferenda difficultas 408.b
maioribus parendum uel apum exemplo 185.d.e
mala cogitatio 97.f
mala bonitatis ope superanda 399.b
mala Veneri dedicata 394.c
maledicentia 316.e
maledicus 204.a
maleficiorum amuletum per uespertilionem 179.f
malignitas perditissima 177.b
malleus 353.b.e
malum ex bonis initiis subsecutum 128.a
malorum irritamentum 353.c.f
maluæ syluestris succus uespis aduersatur 189.f
malus Punica in Iunonis honorem plantatur 357.c
mali arboris & fructus hieroglyphica
malus dæmon 109.b (394.b
Mamææ somniũ de Alexandro filio 112.f
Manalis lapis 361.c
Manardus medicus 45.c
Manasses quincuceps 229.e
mandragoræ soporifera uis 421.a radix ibid.
mandragoræ usum temporibus nostris incognitum 421.e
Mandri in India 202.e
Mandro à remis ad imperium uenit 392.c
Mandronis nauis 392.c
Manes cur dicti 227.f
Manethon Aegyptius fallitur 3.a.b
Mania Larum mater 419.a
manicæ 358.f
Manilij locus 218.e.220.f
manipulus 298.f
manipularis 298.e
manobarbuli 143.d
manus & earundem usus 250.d 251.c
Mantinea 354.d
Mantuani numis impresserunt Maronis imaginem 226.d
manus ad digitos usq; inuoluta 254.c auersa ad osculum exposita quid 253.f coccino præligata 298.c
manus Dei quid 250.f
manus dextera quem numerum indicet 267.d
manus in triclinio Vespasiani uisa quid 251.d
manus læua quem numerũ indicet 267.d
manus manum scabit, prouerb. 252.e
manus sinistra compressis digitis 255.c
manum admouere 252.f
manum deosculari solent adorantes 253.f
manus artium ministræ 250.d
manus complicatæ nõ sunt amicis tradendæ 255.e
manus inter loquendum non mouendæ 260.a
manus post tergum reiectæ quid 253.c
manuum ablutio quid ueteribus 251.b impositio 254.c
manus plures se habere qui somniauerit, quid 255.b
manus remittere 252.c tollere 253.f 254.d
manumittendi rationes quot, & quæ 294.c mansuetudo 19.f 30.d 75.c 386.c
mansuetudinis iræ exemplũ in elephanto Romæ 20.b
mappa 297.c
marasmus 111.c
marathro lippientes oculos depurgant angues 59.d
Marcelli laus 34.c

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

Marcia & Martia 296.a
Marciæ concubinæ plurimum tribuebat Commodus Imp. 340.f
Marci Aurelij ſtatuæ forma conſiderata 260.c
M.T. Ciceronis iocus 366.b
Marcomani 114.a
Marcomani iuniores 114.f Seniores ibid.
Marcus Craſſus agelaſtos 44.c
Marcus Craſſus cur dicteriis non carpebatur à Sicinio 30.f
Marcus Euangeliſta cum Leonis imagine figuratur 4.f
Marcus Mantous Patauinus iureconſultus egregius 346.b.c
mare 284.a 354.c
mare ἀτρύγετον 220.e cur perniciem vocarint Aegyptij 219.b mundi venter 225.f nihil Ioue dignum producit 217.d nullius frugis eſſe dixit Homerus 219.b
mare perturbatum in inſomniis quid ſol. 225.f
mare per ventris ſymbolum 249.b
maris aqua ad purificationem adhibetur 218.b
maris imperium 195.a
mare cur Saturni lachrymas vocarit Pythagoras 218.f
mares inter animalia grauius ſonant fœminis præterquàm in bubus 25.a
mares animi 246.b
mares animi Marti attributi 38.c
maris & fœminæ fœtus quibus indiciis cognoſcatur 24.a
marium interitus 230.f
maritalis coniunctio 311.b
maritalis copula per cornices 148.f
maritima antiquitùs omnia ſacra 213.b
maritus coniugis adulteræ 73.e
Marius Bandinus 71.a
Marius Maffæus 116.e
Mars & Mauors vnde dicti 80.a
Mars & Venus per duos accipitres 152.b
Mars Vltor 308.e
Marti cur ſacer canis 44.e
Marti equus ſacer 38.c
Marrhes rex quem honorē habuerit cornici 149.d
Marſyas cur ſuillam dicatur caudam habuiſſe 65.f 66.a
Martialis locus 13.b 38.e 100.c 133.f 156.b 204.d 213.d 248.c.d.f 297.d 299.f
Martialis & Quirinalis ſocij 319.c
Martes animal 100.e
maſculus & fœmineus fœtus quomodo deprehendatur in tauro 24.a
maſculi vocabulum in ſacrificiis 246.c
Maßiniſſæ Regi munera miſſa cum ſella curuli à Romanis 321.a
Maſurij interpretatio de Angeronæ ſimulachro 261.b.c
mater ſiue naturæ genius 131.f
matris nomen in diuinis literis 135.d
materia prima 438.d
materia, formáq; 286.b
mathematicus 74.b.c
matrimonium concors 347.d
matronarum impudicitia 92.d
Matthæus Macingus Venetus 205.c
maturandum 335.e.f
maturitas 195.e
Mauretania 34.a.b
Maurialites milites 114.b
Mauri feroces 34.b
Mauri occurſus Hadriano fatalis 380.d
Maximiani Imp. milites cur Herculiani vocati 143.d
Maximini imperiū ſerpentis indicio præmonſtratum 112.e
Maximo Imp. aquila dedit auſpicium imperij 138.b
¶Mecœnas præcipuus Auguſto amicus 211.d
medicæ arboris caſus Romæ Leoni X. P. M. fatalis 380.b
medici prudentia qualis eſſe debeat 118.b
medici tam manus quàm cor eruditæ debent eſſe 250.b.c
medicos eſſe in Aegypto cur dictum 127.e
medicina multifariam ab oraculis peti ſolet 159.e
medicina lucrum non ſanitatem quærens inanis ars eſt 410.d
medicina petita à Dis 159.e
medicinæ ſymbolum per ciconiam 125.e
medius digitus 260.f 261.d Idem, Medicus, infamis, impudicus. Ibid. & 269.e
medium 248.c
medium hominis vbi ibid.
meditatio 259.e
medulla carent oſſa leonis 7.c
Medus aſinus primùm vim equæ intulit 92.a
Meduſa 121.f & ſeq.
Meduſæ caput quid 32.e
Meduſæ caput Domitianus cur pro pectore geſtare ſolitus 227.c
Meduſæ figmentum vnde 303.e
Meduſæ cur ſerpentinum caput 121.f
Megaclis Athenienſis cenſura de Heſiodo 122.b
Megaleſius dæmon 292.f
Megarenſes cur aquis abundent 215.f
Megarenſium factum ad fugandos Antipatri elephantos quale 18.e
Megarenſium mores, & Megaricæ ſphinges 14.d
Megarenſiū ſtratagema aduerſus Antipatrum 64.a
Megarenſibus quid acciderit ferarū effractis carceribus 6.d
mel, ac ab eo metaphoræ diuerſæ 186.e.f
mel adulationis ſymbolum 420.a cur in ſacrificiis offerri prohibetur 187.b & e. quid Pindaro 186.b
mel Corſicum aliquid amari habet 187.a
mel & fauum in ſacris quid 188.a
mellis vſus vitam diutius producit 186.f
melle & lacte fluens terra quid 186.c
melle & lacte imbuebantur infantes ſuſcepti à lauacro 188.a
melle plurimùm vſi Pythagorici 186.f
Melampus 57.b
Melas & Melon cur vocatus Nilus 141.f
Meleta 350.e
Melicerta 194.c huius corpus in Iſthmo à delphino expoſitum 194.d.e
Melicerta, qui & Palæmon 382.c
Meliſſæ hiſtoria 188.f
Meliſſi Euboici ſententia de olore 165.a
melitæna 424.c
Mellophori 396.d
Melo vocatus aliquando Nilus 339.f
Melon & Melius Hercules 76.f
melote quid 395.f
Memnonis ſtatua 384.c
memoria grata accepti beneficij 428.e
memoria 40.e
memoria diuturna 316.c
memoria mali obliteranda 408.b
memoria poſt obitum extincta 209.e
Memoriæ conſecrata auris 238.c
Memphi templum Serapidis 226.a
Memphitica inſcriptio de Aegypti libertate 35.b
Menalij equi quales Phormis 36.e
Menalippus Dianæ templum violauit 405.e
Menandri locus 124.e
Menander Samarita hæreticus 108.f
Menapes ſeniores quinam milites 113.e
Menapij 42.d 312.f
mendacium 203.d
mendacium in extrema parte nigreſcit 167.a
mendacia cur imbecilla 240.b
Menis rex cur ab Aegyptiis malè audiuit 66.d
Menoni in vxorem data Semiramis 158.f
mens quid Tullio 105.f à ſenſu decepta 108.e verborum fons 39.d
mentis attonitæ conſternatio 198.c
mentis erigendæ ſignum 349.b
mentis frater eſt os 39.d
mentis vehemens agitatio 355.e
menſarij 364.f
menſis 329.b
menſis cur bos appellatus 23.c cur per palmam 369.a
menſes ſinguli dijs ſingulis, & quibus attributi 104.f
menſium Græcorum diuiſio 228.f
menſura à quibuſnam principium ſumere de-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

re debeat 263.a
mensura digitorum filia ibid.
mensura qua sit ad salubritatem bibendum 290.d
mensurarum nomina 263.c
mensurarum & ponderum ratio cur incerta 263.b.c 266.d
Mephibosetha Ionathæ filius 43.b
mercator & mercatura 429.b
mercatorum stationes in Ianis habebantur 229.c
Mercurius 61.d 239.b 429.d.b 438.b
Mercurius, vel efficax sermo 246.f
Mercurius χρυσόῤῥαπις 116.b Deorũ præco 239.c concordiæ signum 415.c cordis & sermocinationis dominus 127.d cur vocatus Cyllenius 256.a cur Latonæ cõmittitur ad Xanthi fluuij ripam 239.b.c magno silentio colebatur ab Aegyptiis 205.f primus literas Aegyptiis communicauit 351.a primus verba in ordinem redegit 239.c rationis & veritatis Deus 290.c sermonis præses 239.b
Mercurius Trismegistus 430.b
Murcurij simulachrũ apud Corinthios cũ aricte cur 78.b apud Tanagræos quale 78.a
Mercurij simulachro cur canis adiiciebatur 239.d
Mercurio cur arundo adsculpta 414.f cur dicatus gallus 173.b. lacte cur supplicatum 390.b
Mercurio linguæ victimarum à quib. adolebantur 239.e
per Mercurium in Sacris quid denotetur 429.b
Mercurium Nilo prognatũ putabant Aegyptij 205.f
meretrix 13.b.c
meretrix per mel. 187.a
meretricia petulantia per equinam imaginem indicatur 36.c
meretricia procacitas 36.a
meretrices quænam amatoribus suis comprecantur 51.e
meretriculas quam nam poëtim vocarit Plato 198.d
merops 124.f 125.a huius pietas in parentes Ibid.
merulæ lauri folio annuum fastidium purgant 159.e
Messalina 80.c
Messalinæ salacitas 100.c
Messenij 314.b
Messeniorum exitium vnde animaduerterit Theolcus vates 392.a
messis in diuinis literis quid 405.b
messis per falcis symbolum 405.c
messoris ab aquila liberati historia 139.f
meta 278.c
meta triangularis & quadrangularis quæ 291.b
metallis singulis Planetarum nomina tributa 429.d
Metellus coruũ lapideum imposuit sepulchro Diodori rhetoris 169.c
meteora 235.f
Methona 174.a
Meticulosus 18.f
Metrodori Scepsij ridicula obseruatio cõtra cantharides 61.d.e
metus quid 378.f
metus comes potentiæ 18.f
¶Michael 322.e.f 323.a
Michael angelus occidentali vento præpositus 323.b
Michaelis vox quid 252.d
Michael Siluius 20.e
Michaelium familia Veneta 26.f
Midas cur asininis auribus fuisse prædicetur 87.f
Midas Satyrum capiens quid 73.d
Midæ puero formicæ in os tritici grana cõgerebant 58.d
Midæ quomodo Phrygiæ regnũ præmonstratum 137.f
migratio 334.c
Milanioni ceruus dicabatur 55.c
Milichius à nonnullis appellatus Bacchus 392.c
miles 42.b
miles Romane, Aegyptum caue, cur dictũ 35.a
milites cur vulpibus assimilati ab Aristophane 97.e
milites fugientes galeati lepores vocati à Cornificio poëta 95.e
milites mulierosi 119.c
militaris disciplina 125.f
militaris ordo 68.e
militaria signa vocalia & muta 30.a
militia 417.e
militarium ordinum insigne 30.c
milium 405.f ex milio præsumptus panis, incolumitatem præstat contra venena 405.f
militiæ antiquæ vestigia Rom. apud Massæos 113.d
mille nonagintaquinq; cur taciturnitatis signum 276.a
millenarius numerus quibus signis notabatur 272.b
millenarij numeri nota & reliquorũ quæ 274.c.d
milliarium 266.b
Milo Crotoniates Iunonis sacerdos 357.c cur in certaminibus inuictus 173.e cur à Theocrito celebratus 29.e
Milonis ahenea statua in Olympia, eiusdemq; significatio explicata 357.c 129.e
miluius 130.d
miluij Britannis sacri 129.e
miluijs procumbere, prouerb. in Miluios qui dicantur conuerti 130.a
Mimon dæmon 292.f
mimus 183.d
minæ & pax 115.e.f
Minerua 428.c
Minerua Arcadica 357.d
Minerua Pythagoricis cur per triangulũ æquilaterum 292.b cur Trigemina Ibid.c
Minerua ταυροπόλος 29.d
Mineruæ clypeo adsculptum Gorgoneum caput 146.e
Mineruæ symbolum per noctuam 146.e
Mineruæ tertium vniuscuiusq; mẽsis diem dedicarunt Aegyptij 292.c
Mineruæ Operatrici sacer gallus 173.c
ministerium 255.c
minotauri effigies quando extollebatur 30.b
Minutio Auguri cur bos aurata posita 26.a
Mirmillones 337.e
miseratio 132.f 146.a 364.b
misericordia vel pietas 441.a
misericordia per genu 258.e
Mithridatis contra venena remediũ 422.c
mittere sub iugum 311.a
mitra 303.c
Mitylenæi Sapphûs imaginem numis impresserunt 226.d
mixta 15.f
¶Moderatio 299.c
moderator 234.a
modestia 23.b 296.f
Modestini Iureconsulti locus 354.f
modius 406.a
medio super sedere quid ibid.d
mola 363.a molaris lapis Ibid.
molles per comæ symbolum 230.d
mollities 216.e 424.b
mollities lasciua 259.f
monarchiam probauit Isocrates 140.b
Monodos cur vocatus Prusiæ regis filius 83.d
monstra domita ab Hercule quid 41.d
montani elephantes quales 19.d
monumenta aliquot vetusta diuersis locis extantia 399.d.e.f
monumenta vetusta in agro Bellunensi 160.a
mora 179.e
moralis philosophia discenda 279.c
morbus grauis 332.c
morbi ad Deorum iram referebant veteres 159.f
morborum singulorum singuli erant medici apud Aegyptios 127.f
morborũ transitus in rebus inanimis 91.c
mordacitas 200.d
mores ciuiles imperfecti 190.c
mores coniugis ferendi 209.d.f
mores occulti 81.f

mores

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

mores praui 405.e.f
morũ dissolutio 292.d instabilitas 83.a varietas 84.c
moribus aliorum accommodatus 197.b
à Moribus bonis alienus 64.c
morositas 314.c
morosus arq; difficilis 204.d
Morphò Venus 356.f
mors 237.e 312.b 315.e.f 356.d 380.d 381.a 436.f
mors difficilis 200.d
mors & imbecillitas 435.b
mors in diuinis literis quid 147.e
mors per pellis hieroglyphicum 249.f
mors pro amaritudine 381.a
mortis hieroglyphicũ per noctuã 147.d
mortis indicium Cupressus 380.d
mortes duæ 341.c
morsus canis rabidi 43.f
morsus ieiuni hominis pestilentior 109.f
mortalium duæ conditiones 217.e
mortui exenterati & aromatibus delibuti Alexandriæ diutißimè conseruabantur 152.f
mortuorum ventres cur eximebant Aegyptij 67.c 249.d
morus arbor 383.d
Morus parasitus in cæparum alliiq; comedones inuehitur 417.c
Moses cornibus insignis effingitur 56.d
Moses infans in profluentem expositus, à Thamura Pharaonis filia seruatus 281.d
Moses rogatus ab Israelitis, vt velata facie loqueretur, & cur 304.f
Mosi cur ab aqua nomen inditum 281.d
Mosis serpens æreus quid mysticè 110.c
motacilla 183.e
motus spiritalis 426.e
motus à dexteris partibus oritur 258.a
motus omnis à corde initium habet 242.d
¶Mula equum peperit pilo flauo 92.f
mulorum partus ostenti loco habita 92.c
muli cur vehiculo lunæ adhibiti sunt 91.f
mulorũ vsus tempore belli plurimus 92.a
mulier ad delinquendum procliuis 246.c
mulier malè morigera 89.f
mulieris amor 342.a
mulieris grauidæ appetentia effrænata 423.b
mulieres castigandæ admonendæq; 403.f
mulieres à Luna debẽt esse diuersæ 200.a
mulieres honoris studiosas esse debere 431.e
mulierosus 54.c
muliebris curæ vanitas quæ 307.e
muliebris salacitas 101.d
muliebris statura 290.f
muliebris virtus 308.d
muliebre officium 76.d.e
muliebres columnæ 367.c
mullus ter anno parit 214.d
munditia intaminata 100.c
mundus duplex 432.a
mundus 60.a 330.d. 364.d
mundus, vel vniuersum 425.f
mundi machina 72.a 102.d 430.a
mens Sol 234.a moles 104.d 225.e
moles plena Deo 384.c partitio apud Aegyptios 134.f. hieroglyphicum 426.b
mundi partes quænam dextera, & quæ sinistræ 24.c
municipibus iniurius suis 164.f
munificentia 18.a 414.d
munimentum 98.c 317.c
munimentum ab instdiis 125.d
multatus de gula 204.b
Multimammia Diana 179.d
multiscius quo signo in lucẽ editus 229.d
multitudo per nouenarium numerũ 271.c
multitudo, & vnus è multis quid 145.a
multitudo infesta 58.d
multitudo per vicenalem numerum 273.c
multiuolus 178.f
muræna 209.a.b an serpentibus copulentur Ibid.
muræna & thrissæ euocantur cõcentu & tintinnabulis 52.a
muræna exponebant olim seruitia Romani proceres 209.c
muri pro corona accepti 305.a
mus 99.e
mus albus quis dicatur 100.c auditu præstat 24.f in conuiuio candelam tenuit 47.a
muris arrosio pernicioſa portendit 99.e
muris salacitas 100.c
muriũ palatũ in gustu sagacißimũ 100.a
mures negligit elephantus 18.f
Musa 227.b 349.f
Musæ cum Apolline 350.c
Musæ tres Apollinis filiæ quæ 350.e
Musæ vnde dictæ 347.b
Musarum coronæ ex pennis 155.a
Musarum fons in Parnasso excitatus à Fama 32.e
Musarum afflatus 438.a
Musas meretriculas appellauit Plat. 187.c
à Musis & Gratiis alienus 221.a
Musæa hirundinum quæ 163.a
musca 190.e
musca in sacris literis quid 191.a
musca, insigne in Laconum clypeis 191.b
muscæ pertinacia ab Homero improbata 190.f
Musica 280.f 347.d
musica suauis vini gustu concitatur 389.a
musica per cicadam 192.e per cygnum 165.c per luscinian 166.a
musici cur reprehensi à Diogene 346.f
mustela cur inauspicatum animal 99.c
mustela cur à Thebanis colebatur 99.d
mustela marina 215.a
mustelæ genitale, strãguriæ remediũ 99.d
mustelæ rutam carpũt ab esu colubrorum 59.d
muta signa militaria 30.a
mutili 367.e
mutua officia 93.a
mutuò muli scabunt 93.b
¶Mycenarum portis statuebantur leonis effigies 3.b
Mycenis pauo in æde Iunonis ab Hadriano dedicatus 170.f
Mycerinus Aegypti rex 23.b
Mycerini Aegyptij coloßi quales 255.c
Mychea Veneri sacra 107.e
Myiodem muscarũ deum imprecatus Hercules 191.c
Myonia 100.c
Myrias 291.b
Myrillo cur iratus Cæsar 303.a
Myrmidonum fabula 58.a
Myrtilus 322.b
myrtus 440.e
myrtus ab Hecates templo summota 108.d
myrtus corona funebris 374.c
myrtus pro pudendo muliebri 373.f
myrtus Veneri dedicata Ibid.
myrti consideratio Ibid.e
myrti ramus hilaritatis indicium 374.b
myrto coronari soliti milites 304.d
myrtea corona triumphantium militũ capiti gestata quid indicarit 374.a
myrteæ virgæ hieroglyphica significatio 374.a

N

N Literæ nota 314.d
N.D. literæ, quid indicent 314.d
N.L. literarum notæ, quid 128.c 314.d
¶Nabuchodonosor 65.d
Nabuchodonosoris somnium 362.b
Nabuchodonosor Hierosolymam cepit 142.f
Næuij locus 195.c
Næuus 398.c
Nanael 323.c
narcissus flos 440.d
Narcissus puer in florem conuersus Ibidem e
nares in sacris quid 237.d
Nasamones quo pacto sepeliri voluerint 319.c
Nasones vocati Gryphes 168.b
nasturtij oleris vis 140.d
nasus 237.c
nasus simus petulantiæ signum 196.a
nasi adunci signum quod 141.b
nationes totius terræ in quot partes diuisæ 49.c
natorum obsequium erga parentes 15.f
natura humana 328.b
natura rerum varietate delectatur 107.d
naturalis philosophia 279.e.f

nauiga-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

nauigatio 130.b
nauigatio cita 195.d
nauigatio ſecunda 165.e
nauigatio tuta 204.e
nauigationis autores 335.d
nauis 334.c & ſeq.
nauis apud Athenienſes colebatur in Theſei memoriam 334.c
¶Nebrias 215.a
Nebridius quid à Iuliano petierit 254.b
Nedes fluuius 391.f
neceſſitas 344.e 359.d
neceſſitas in caduceo ſignificata 115.b
neceſſitates tres naturales 436.d
neceſſitudinis auerſator 182.f
neceſſarium, primum eſſe debet 27.b
nefaſtus dies 314.d
negocia publica declinanda 413.d
Nemeea certamina quare inſtituta 382.a
Nemeeus victor 382.a
Nemeorum victoribus ex apio viridi corona texebatur 381.c & 382.a
Nemeſis 395.d
Nemeſis ſimulacrhum 395.d
Nemeſeos ſimulachrũ & inſcriptio 265.a
Nemeſeos locus vbi 238.c
Nemeſeos ſignum 355.d
Neomeniæ dies quis 328.c
Nephthe 131.a
Nephthys inferius hemiſphærium 40.f
Neptunus 25.a
Neptunus delphinis imagine vbinam colebatur 195.a
Neptunus piſcis cuiuſuis ſignum 195.c
Neptuno ſacrificabant thunnum piſcatores 218.a
nequitia 196.a 220.a 357.f
nequitia immoderata 175.e
nequitia inueterata 247.a
nequitia in temperantiam verſa 35.a
nequitiæ facinoroſitas 73.a
nequitiæ frænum 413.c
neritos taurus 29.e
Nero Claudius quonam ætatis anno ſublatus eſt 231.d
Nero ſerpentis ope ſeruatus 117.b
Neronis ſomnium de formicis 113.a ſomnium de aſturcone ſuo 33.f
neſciri facienda tutiſſimum in expeditionibus 30.b
Neſſama 435.a
¶Nicarchi epigrãmatis explicatio 268.f 269.a
Nicagoræ apparuit Aeſculapius ſub anguis ſpecie 117.f
Nicãdri locus 35.f 105.b 106.e 119.b.e 121.a.f 168.e
Nicias imbecillo fuit corpore 228.f
Nicippus Cous 5.a
Nigidius opus Halieuticum elucubrauit 214.f
nigra præcordia Homero quæ 285.b
Nigræ Veneris ſacellum vbi 247.d
Nigris fluuius 339.c
nigri coloris ſignum quod 157.b
nigrum & atrum 203.e
Nico Attica meretrix cur ἀἶξ vocata 72.f
Nicon dæmon 292.f
Nicolaus Cordatus 170.d
Nicolaus Leonicenus 233.b
Nicolaus Leonicus Thomæus 233.b
Nicolaus Leonicus Patauij Ariſtotelẽ Græcè prælegit 198.b
Nicolai Leonici Thomæi laus 165.b
Nicolaum Leonicũ docentem audiuit Pierius 338.e
Nicolai Rodiuili præſtantia ac laus 308.a
Nicolaus Scombergus Card. Campanus 318.e.f
Nicoſtrati Iambi in garrulitatem 163.a
Nilus 350.f
Nilus per aquilam indicatus 141.e fertilis, fœtifer, pinguis 339.d.f cur cum tribus vrnis figuretur 339.a cur Melas & Melon vocatus 141.f totius humoris fons 243.a
Nili diluuium 242.d
Nili diluuium quonam anni tempore 10.e
Nili fontem phialam appellauit Timæus 339.a
Nili ſimulachrum quale 339.e cur ex nigro lapide Ibid.f
Ninus Bactrianos Semiramidis induſtria expugnauit 159.a
Niſus à Minoë interfectus 435.c
nitedula vermis 120.c
nitores 387.b
Nixidia ſigna 259.a cur ſic dicta, & à quo Romam portata Ibid.
¶Nobilitas 293.c
nobilitas generis 192.d
nobilitas per anulum indicata 302.d per Lunam indicata 329.e
nobilitatis nullum diſcrimen apud Aegyptios 412.e
nobilis, vel indigena 426.a
nocte meditandum 387.b
noctua 146.d & ſeq.
noctua fortunare dicta Athenienſiũ etiam malè conſulta 147.b
noctua in Hieronis haſta viſa 146.f inſidens haſtæ Pyrrhi 147.f letale quid & inauſpicatum affert 147.d
noctua noctis domina 147.e
noctua volat, prouerb. 147.c
noctuæ & cornicis immortales inimicitiæ 147.d.e 148.a
noctuæ Laurioticæ quæ 147.c
noctuæ qua ratione pecuniã ſignificabant 147.c
noctuarum artificioſa pugna 155.d
noctuis pugnantibus opem fert accipiter 155.d
noctuina oua vini odium inducunt 148.b
nocumentum abſconditum 376.e
nodus Herculis 429.e
nonaginta 275.f
Nonæ Caprotinæ 383.f
Nomadum ruſticitas aſperrima 158.b
nomiſmatis Lyſimachi origo 4.f
Noricæ alpes quales lepores progignant 97.a
Noſora vel Noſola 220.d
Nothus 91.f
nouacula in Fortunæ ſimulachro 288.d
nouenarius numerus multitudinem ſignificat 122.d
nouem, nongenta 271.c
nox in ſacris quid 332.e
nox per pauonem 171.b pro morte 147.e ſtudiis commodiſſima 342.c
¶Nubes 282.d.e
nubes belli Virgilio quid 284.c
nucis iuglandis hieroglyphicum 379.b
nullius frugis opus 315.c
Num, Aegyptiis quid 10.e
Numa Pompilius inuenit rationem elicien dorum fulminum 324.f
Numa Pompilius Ioui Flaminem aſſiduum ſacerdotem inſtituit 319.e
Numa populo dedit in congiario ligneos & ſcorteos aſſes 26.f
Numa Pompil. quomodo deceperit Picum & Faunum dæmones 324.f
Numæ ancile 312.c.d numen 345.a
numen improfanabile 413.b
numeroſa proles 236.e
Numidæ cyrocephalorum lacte viuebant 45.e

N V M I.

Numus L. Aelij Aurelij Commodi 207.f
T. Aelij Cæſaris Antonini 363.f
L. Aelij 253.b
M. Agrippæ 195.b.c 335.d.e
M. Agrippæ Cos. III. 321.c
Alexandri Pij Imp. 402.a
Antonini Pij 18.a 116.a 139.c 137.f 213.f 253.b 289.a.b 293.e 313.a 325.e 329.c 337.c 364.a 365.b 405.a
Antiochi 15.b 351.d 438.d
Argiuorum 100.d
Aſia recepta 113.b
Athenienſium 26.e
Auguſti 72.e.f 207.f 330.e 334.e 436.f
Auguſti patris 139.c
M. Aurelij Antonini Brit. 429.f 319.f
Aurelij Cæſaris 111.b
M. Aurelij Seueri Alex. 117.e
Cæſaris Dict. III. 113.c
Caligulæ 319.e
Caracallæ 293.e
Cephalæniorum 34.c
Cibyratici numi conſideratio 158.d
Claudij P. T. Aug. 402.a

Clodij

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

Clodij Pupieni 320.a
Conſtantij Imperatoris 365.b
Corinthiorum 32.c
Domitiæ Auguſtæ Imp. 171.c
Domitiani 337.c 364.b 365.b
Domitiani Cos. XIII. 320.a
Druſi 116.a
Fabatij 105.b
Fauſtinæ 15.f 149.b 170.e.f 171.d.e 288.a 289.a 328.e 363.f
Gallieni 32.b.c 55.c 78.c 84.b 168.a 206.c 309.a
Germanici Imp. Cæſaris Aug. 289.a
Ser. Galbæ 293.f
Gordiani Pij 253.c 256.c.d 294.e
Gratiani 253.e
Hadriani 32.d 34.b 55.c 119.e 124.b 139.d 254.f 334.d 363.f 364.a 385.d 402.b 405.a
Hadriani tertiùm Conſulis 228.e
Hadriani Traianiq; Impp. 116.a
Hieremiæ 296.a
Iani 228.b 334.c 335.a
Iani bicipitio imberbi 228.a & alius bicipitio barbato Ibid.
Iuliæ Auguſtæ 319.e
Iuliæ Mamææ 111.d 116.a
Iuliæ Piæ 396.a 404.e
Iuliæ Piæ Felicis 170.e 364.a
M. Iul. Philippi Aug. 213.f 319.f
L. Liuinæi Reguli 405.a
Lucillæ Auguſtæ 213.f 264.a
C. Mamilij 40.f. 415.b
C. Marij 26.c.d
Q. C. Mari 17.e 127.d
Diuæ Marinianæ 171.f
Maximiani Pœni 273.b.c
Maximiani 385.e
Diuæ Maximinæ 171.e
Metij Macri 330.f
Q. Naſidij 195.c 335.b
Neptuni imagine 195.b
Neroniani 34.a
Neronis Cæſaris Auguſt. 214.b 319.f 347.d 370.a
Neronis Claudij 195.b
Neruæ 33.f 289.a 293.f. 325.e
Neruæ Traiani 289.c.d 337.b & c
noctuarum numiſmata varia 147.a
Octauiani Auguſti 226.d.e
Otacillæ 296.a Papiriani 34.a
L. Pap. Curſoris 32.d
Diuæ Paulinæ 171.d
Peloponnenſium 200.e
Pertinacis 330.b
Diui Pet. Pij patris 139.c
M. Pletorij Aed. Cur. 320.f
C. Poblicij Q. F. 2.f
Pomponij Muſæ 347.d
C. Poſthumij 43.c
Pyrrhi 139.a
Romanorum 441.c
Diuæ Sabinæ Auguſtæ 139.d
Sabinæ Aug. Hadriani Aug. 296.a
Saloninæ 78.c. 328.f
Sagittarij nummi qui 310.b
Sapphûs imaginẽ nummis impreſſere Mitylenæi 226.d
Scribonij Libonis 346.b.c.e
Seleuci nummus 29.f
Septimij Getæ 317.c
L. Septimij Seueri 18.a
Seueri Alexandri Aug. 328.e
Seueri Macrini Aug. 116.a
Seueri Pij 385.e
Syracuſanorum 25.b. 34.c
Tenedius nummus 227.f 316.b.c
Ti. Cæſaris 178.c
Tib. Claudij 115.f 293.e 402.b
Tigranis 302.f
Titi nummus 370.b
Q. Titi 32.c
Titi Veſpaſiani 195.e 319.e 335.f 404.e
Veſpaſiani 26.c 115.f 139.d
Vitellij Cæſaris 431.d
Nummi aliquot Herculis claua ſignati 375.e
nummi argentei à ſenatu Auguſto decreti conſideratio 365.f
numi argentei cuiuſdam inſcriptio 46.c
nummi bigati, & quadrigati 322.b
nummi cancri figuram habentes 200.f
nummi continentis muliebre caput galeatum conſideratio 227.d
nummi cuiuſdam argẽtei habentis angues tres conſideratio 113.b
nummus Cybeleium habens caput 381.d
nummi duos ſerpentes continentis conſideratio 111.e
nummus gallinaceorum conflictu ſignatus 173.d
nummi, in quo quadriga cum victoria, conſideratio 119.d
nummi noctuarum varij 147.b
nummi ranam habentis cõſideratio 211.d
nummus ſerratus quis 316.f
nummi veteres 291.e
nummi victoriati 155.a
numiſma Athenienſium 26.e
numiſma tricipitis Serapidis 229.a
numiſmata aquilam præferentia 139.b
numiſmata plurima cum ſerpentibus quare cuſa 117.e
nummorum aliquot conſideratio 72.e 139.a 195.b.c 207.e.f 213.e 254.f 258.b 295.f 319.d.e 325.a & b 327.a 332.b 354.f 370.b 372.c 375.b.c 377.a
nupta noua 419.d
nupta noua cur in pelle lanata iubebatur ſedere 76.d.e curru vecta traducebatur 321.e quibus modis ducebatur in domum ad maritum 343.a
nuptæ nouæ offertur colus et fuſus in agro Bellunenſi 356.c
nuptiæ 181.f 321.d 342.f 356.b.c 370.c 379.b
nuptiæ per tricenarium numerum 273.d
nuptiarum fœdera cur ſacramento ignis et aquæ ſanciebantur 344.d
nuptiarum hieroglyphicum per cornices duas 149.a
nuptialia 69.e 344.c
nupturæ olim camelis virginibus ſupplicabant 94.c
nuriel 322.f 323.a Nurſiæ antrũ 292.f
nutricationis facultas 179.c
¶Nycteretum herba 423.e
nycticorax 148.c
Nympha cur dicta echidna 103.c.d
Nymphis fontanilibus ædes ſacræ 365.c

O

O Litera 350.b
obcæcatus in ſacris quis dicatur 235.b
obdurari & excæcari quempiam à Deo quid 184.c
obedientia per aurium ſymbolum 238.a
obeliſci Aegyptiorum 366.a
obliuio cur dedicata Baccho 403.f
obolus 136.e obſcœnitas 376.c
obſcura vel candida quæ dicantur 285.a.b
obſequium 42.e obſonatores 221.c
obtutus amatorius 23.e
¶Occaſus 206.d
Oceanus Nemeſeos pater 339.b
Oceanus rerum parens Homero 60.b
occiſi pro patria 366.d
occultum conſilium 30.a 426.e
Ochus auaritia famoſus 90.f
Ochus compulit Aegyptios imaginẽ aſini auream adorare 90.f
Ochus Perſarum rex ab Aegyptiis per aſni ſimulachrum notatus 90.e
Ochus Perſarũ rex Apin iugulauit 314.e
Ochi crudelitas Ibid.e
Octaëdrum 439.b
Octauiani epiſtolæ ad Tiberium locus explicatus 252.c
Octauiano panem de manu rapuit aquila 138.b
octo, octingenta 271.c octoginta 275.e
oculus cur Dei ſignum 234.d
oculus mentis quando rectè cernit 141.c
oculus, Solis cognomẽtum apud antiquos 376.b
oculus Venereus quis Heſiodo 235.c
oculi affectuum moderatores 234.c
oculi Dei in diuinis quid 234.c
oculi diuûm U 105.d
oculi emiſſitij, hominis doloſi ineptiq; ſigna ſunt 211.c fores animi Polemoni 233.c morientibus operiebantur, in rogo patefiebant 235.f
oculorum caliginis remediũ 417.d 422.b
oculis explicantur motus animorũ 233.b.c

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

oculos iuſtitiæ quales dicebat Chryſippus 233.f oculatus 237.c
¶ Odoacer Italiam afflixit 131.c
odium per piſcem interpretatum 219.d
odia capitalia 419.f
odoramenta in diuinis literis quid 401.f
odorari in ſacris quid 237.d
Oedipus Coloneus in ſenectute cõſcriptus à Sophocle 164.e
¶ Oenomai equi qua ratione terrefacti 81.
Oenotria 147.b (c.d.e
œſtrum fluuialis materia producit 190.d
¶ Offenſionis illatæ pœnitentia 310.e
officium muliebre 76.d.e
officia mutua 179.c
officia mutua, per manus 252.e
¶ Olea 385.b. & ſeq. quid in ſacris 386.c
olea Athenis conflagrata litem excitauit inter Palladem & Neptunum 386.f de eadem ibi enata fabula 387.f 388.a
olea à quibus inuenta 387.d cur Anazarbi Ciliciæ ciuitate ſit fœcundiſſima 388.b cur Iupiter coronari ſolitus 387.f cur Mineruæ ſacra 388.b inimica quercui 376.d
oleæ æternitas 386.f
oleæ baccas veteres parſimoniæ cauſa apponebant 388.a.b
oleæ ramus lana circũuolutus à quibus geſtari ſolitus 386.d ramuſculus cur in Mercurij manu 385.d ramũ ſertis coronatum vouit Apollini Theſeus 386.e ſacra ſtirps quando ſponte conflagrarit apud Mileſios 386.e
oleis veſcens Plato cur à Diogene irriſus 388.a oleaſter in ſacris quid 386.c
oleaſtro coronabãtur Olympionicæ 387.a
olfactus 44.a
oleũ in perturbatos maris fluctus infuſum, tranquillos facit 386.e
oleum legatũ à nonnullis ad gymnica certamina 387.c
olcum cur concitandæ inſaniæ pharmacũ vocarit Anacharſis 386.f 387.a cur extra corpus quàm intra abſumi maluerit Epaminondas ibid.
oleum terra erupiſſe trans Tyberim Auguſti temporibus 386.a
olei fons repentè exortus ad Oxum flumen in Alexandri exercitu 387.c
olei ſignificatũ 186.f ſignificatio in ſacris 385.f vas plenum in Panathenaicis victoribus dari ſolitum 387.c.d
oliua quàm longè ab alieno ſolo plantanda 265.e
oliuæ ſurculum columba in arcam Noe importauit 385.b.c
de Oliua plantãda legendáve, Rutilij Tauri præceptum 388.b
Oliuerius Caraffa roſarum odorem ferre non potuit 61.f
Olla in diuinis literis quid 407.b
olla ſuccẽſa & à Hieremia viſu quid 341.e
ollas pulſitabant per vrbem Lacenæ mulieres in Regum ſuorum iuſtis 406.f
olor 164.c & ſeq.
olor cur inhoſpitalis Pindaro 164.f
olores ſeſe mutuò depaſcentes ibid.
Olympiæ Alexandri matri fulmen per ſomnium oblatum quid 325.c
Olympiæ ſomnium de dracone quid portendebat 112.f
Olympiacum ſtadium 266.a
¶ Oneſili Regis caput cur honorificè ſepultum 185.f
onites cunilæ ſpecies 59.c
Onirocritarum cõmenta à quibus deſumpta 236.b onocrotalus 145.b
operis laborioſi finis, ad fructum reſpicere debet 76.d
¶ Opera laudabilia 305.e
ophiomachus 202.d Opis 69.f
opis imploratio 26.b 320.f
Opis Deæ ſimulachrum quale 252.f
Opis Deæ ſimulachro ſerpentes appoſiti, quid 111.d
Opi ſedendo rem ſacram faciebant 46.c
opem ferre 252.f
Oppiani locus 196.f
oppida condere, inter ingentia facta recenſebatur 366.b
oppidis condendis quis mos 23.c
Opiſthocomæ vocati Euboici 230.c
opportunitatis captator 62.a
oppugnatio manifeſta 355.c occulta ibid.
Optio 100.a opulentia 58.d 75.f
opulentia felicitatis pars 385.e
Opulentus 98.f opus 250.d
Opus & labor 27.a opus inane 193.a
¶ Oracula conſulta vt medicina multifariã peteretur 159.e Orata Sergius 302.a
Oratal & Alilat Arabum Dij 254.c
oratio, vel eloquentia 429.a
oratio ardens 243.a
oratio ornata 440.c
orationis profectus 300.b
orationis firmitas 429.b
M. Oratius conſul 359.f
oratores vani notati 217.f
oratoria ars mercenaria inanis eſt 410.d
oratoriæ partes tres 16.b
orbis dominium 111.d
orbis terrarum 49.b 288.f
orbem in quot partes diuiſerint Aſtrologi 49.c orbitas 236.e.f
ordinis obſeruator 129.c
ordines equeſtres Tarentini 34.d
Oreſtæ furiæ 260.b orgyia 265.c
Oriens 17.f Origanum 422.e
origanum carpit teſtudo cùm viperam edcrit 59.c
origanũ cur frumenti aceruis circumſpargendum ibid.b
origanum imponunt plagæ Ciconiæ cum vulnus à ſerpentibus acceperint 59.e
origani ſpecies 422.f
Origenes immeritò poëtas taxat 211.b
Origenes Latinus valde corruptus 4.d
Origenis codex emaculatus 383.a
oris vis per colubrum indicata 106.b
Oritæ pane ex piſcib. cõfecto vtũtur 47.e
Orizon 41.e Ormenus dæmon 292.f
Orontis de ſupputatorum digitis ſententia 268.c.d Orpheus 347.b
Orpheus cur in cygnum emigraſſe dicatur 165.d qua ſpecie huius anima foret euocanda ibid.e
Orphei ſimulachrum in Lebethris 380.c ſudorem emiſit ibid.
orta ſeneſcere 232.b ortus 206.c
ortus & obitus rerum 101.c
Orus Apollo, vide Horus oryx 47.b
¶ Os & oris fabrica 240.f
os non habere quid 241.a
oſcorzones viperas vocant Hetruſci 111.c
oſculandi manus Imperatoris mos 254.b
oſculum ſymbolicis Theologis quid 430
oſculo licebat olim apud Romanos obuias quaſq; mulieres excipere 158.a
oſcula apud Lacedæmonios cõceſſa 158.a apud Megarenſes in honorem Dioclis ibid. Apud Niſæos ibid.
Oſcus rex, & populus 111.b
Oſiris 29.e 68.b 103.d 131.a 246.f 376.a
Oſiris & Anubis expulerunt Gigantes ex Italia 41.e
Oſiris eodem, quo Ceres, inſignitus geſtamine 406.b
Oſiris Gigantes bello perſecutus 230.e
Oſiris idem qui Dionyſius 234.b 376.e
Oſiris Iupiter, pater, iuſtus, dux 162.b
Oſiris vox quid Aeg ptijs 230.f 234.a
Oſiridis imago quæ 234.a 426.d
Oſiridis peregrinatio 230.e
Oſiridis tæniæ 286.d
oſſa leonis dura 8.d
oßifraga aquila quæ dicatur 139.d
oſtentũ quod nam acciderit Flaminio Conſuli 37.f
oſtenta varia 112.e & ſeq.
oſtracinæ & ſcorteæ pecuniæ 26.f
oſtrea 202.a cui deo dedicata ibid.
¶ Othocarus Bohemiæ rex oblatum imperium reſpuit 131.e
otij ſtudioſus 183.c otis auis 180.b
otidum caro ſuauiſſima ibid.
Otus auis modulamine afficitur 52.b
¶ Oua zephyrea, hypenemia, vel ſubuentanea quæ 132.b
ouatio 374.a
Ouiculæ cognomentum cur tributum Fabio 74.e
Ouidij locus 25.c 44.e 121.c 122.b 177.d 187.a 220.d 228.b 235.d 238.d 272.d 286.a 322.e 334.c 342.f

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

384.a 430.a 435.d 440.c
Ouidij Halieuticon opus 214.b
ouiles mores 74.d.e
ouilis pecoris hostia cur vocata maxima 75.d
ouis 74.d & seq.
ouis leonem pariens, quid portendat 5.a
ouis vnus, multa dicta 76.f
ouis lupiq; antipathia 77.c
ouem offerre Deo, quid 74.e
ouem quando sacrificabant Romani 30.c
oues ambiguæ quæ 76.e
oues antiquitus in honore habitæ 76.a
ouium pastor quis in sacris 75.b
ouum pro carne vitatum 411.f
¶Oxymala Persica 441.a (222.f
Oxyrynchitæ piscem pro Deo coluerunt
P
PAcificator 253.d 430.a
Pacificatio 260.b
Pacuuij locus 102.f
pæciliæ pisces 218.d
pæti oculi 235.c
pagurus piscis 201.d
Palæmon Grammaticus M. Varronem literarum porcum appellauit 63.a arrogantissimus fuit ibid.
Palæmon puer delphino vectus 194.c eidem nautæ vota faciunt ibid.
Palæmon, qui & Melicerta 382.c
Palæstini arcam Domini prædam abduxerunt 255.d
Palæstini dolosi 97.e
Palamedes cur pullum equinũ Soli sacrificandum putarit 38.e
Palamedis responsum ad Vlyssem 129.c
Palamnæi dæmones 292.f
palato angustus sedes insit 240.c.d
paleæ in sacris literis quid 405.b
Palæologi Athenienſium qui 17.b
Paliurus quid in sacris 400.d
Palladium 311.e
Pallantis filia nupsit Dardano 311.e
Pallas armata 310.c
Pallas 29.d
Pallas, Palladisq; statua 303.f
Pallas cur dicatur de cœlo descẽdisse 225.e cur Medusæ caput prætendat 122.b cur vocata Tritonia 292.c
Pallas & Iuno ex vulture 134.e
Pallas ex Iouis capite cur dicatur nata 135.d Pandoram comens & ornans inducta ab Hesiodo 307.e per septenariũ numerũ 271.b trib. infaustissimis bestiis delectata opinione Demosthenis 146.f Vulcano matrimonio collocata quid 134.f 135.a
Palladis Neptuniq; certamen 354.d
Palladi vnde nomen 33.c cur dedicatus draco 112.b dedicatus tertius cuiusq; mensis dies ab Aegyptiis 292.c templum erectum ab Epopœo 386.a.b
Palladem & Vulcanum masculofœminas iudicarunt Aegyptij 134.f 135.c
Palladẽ Nicander Dictynnam vocat 373.f
pallium & palliatæ comediæ 295.a
palma 369.a & seq. 441.b
palma ænea Athenis in Delphici Apollinis templo dedicata 370.c cur victoriæ signum 369.f 370.a cruci dominicæ assimilata 371.c in quo à cunctis arborũ generibus differat 371.b Tralibus Cæsarianæ victoriæ indicium fuit contrà Pompeium 370.a
palmæ materies incorrupta 369.e ossicula contra fascinationes 369.b
palmæ species piorum vitam cur significet 371.a
palmã inter iuncturas lapidum enatã ante domum suam Augustus transtulit in compluuium deorũ Penatium 370.a
palmæ maritali copula cõiungũtur 370.c
palmarum alia mas, alia fœmina ibid. earundem mutuus amor ibid.d
Palmarum dies 441.e
Palmis Iudæa abundans ibid.c
palmata tunica 208.d
palmus 263.e 264.c
palmi dimensio cur varia 263.e
paludamentum 297.e
palumbes ægrotæ lauri folio sibi medentur 159.e
palumbis etymon 158.e
de palumbibus distichon 158.e
palumbus Diadumeno auspicium dedit ad imperiũ 159.b Alexãdro Seuero ibid.
palustres elephanti quales 19.d
palustris cur fingatur Hydra 122.e
Pan 330.c 425.f cur fistulam septem calamis compactã & pectus variis insigne stellis habeat ibid.
Pan cuius filius fuerit 72.b
Panici furores 52.b
Panathenaicã orationem in senectute scripsit Isocrates 164.e
Pandectarum locus restitutus 265.c.e 302.b 314.b
Pandionis filiæ quæ 163.b
Pandora 303.f 433.f
panis doctrinæ symbolum 408.c
Panis gestamen ex hinulea pelle 103.d
Panis simulacrum quale 329.b
Panos in Nymphas procacitas 72.a simulachrum in hortis ibid.
Panos Lycei veneratio 44.d
Panselini populi suilla vescũtur carne 65.c
Pantheon M. Agrippæ 364.e
Panthera 83.e & seq.
panthera fœmina mare ferocior 86.a
pantheræ etymon 83.f
pantheræ odore delectantur multa animalia 83.f 84.a
pantheræ pellis cuius rei signum 72.b
pantheræ metuunt hyænam 83.e
papauer 440.b
papauer cur cereale dictum 418.e
papaueris hieroglyphicum 418.d
papauerum capita à Tarquinio Superbo decussa 419.b
papilio imbecillitatis symbolum 191.e
Papinij locus 26.a 260.c
Papyrius cur bulla decoratus 301.b
Papyrij victoria 374.d
Papyrius Cursor 32.e 325.b
Papyrus frequentissimã opem in re cibaria præstat 411.d
papyraceis calceis vtebãtur sacerdotes Aegyptij 412.f
par copula 358.f parasanga 266.c
parasitandi ars 183.d
parasitus piscis 201.f
Parcæ 330.f 331.a
Parcæ & Horæ cur Iouis simulachri capiti superpositæ 229.d
Parcæ tres quando depingendæ 356.b
Parcis & fato Iupiter ipse subiectus 229.d
pardo quid responderit vulpes 97.e
parentes venerari conuenit, & à quibus filiis 124.b.c
parientium leuati labores 259.a
pariundi facilitas 212.f
Parnácides 298.a
parricidæ supplicium 107.a 215.e
parto fruens 214.f
parturientium difficultas & facilitas per manus 252.a.b
partus 360.f
partum custodit aquilinus lapis 142.d
parvo contentus 411.d
pascha Domini cum amaritudine comeditur 187.c
pascha quo tempore celebrabatur 35.a
Pasiades Byzantinus quomodo irriserit vanitatẽ insolentiamq; Lysimachi 324.e
Pasiphae 433.d
passer 150.c & seq.
passeris significatio in diuinis 150.f
passerum esitatio rem venerem adiuuat 150.e
passeres cur Veneris currum trahũt 150.e
passus 265.c
pastinaca piscis 214.f
pastinacæ piscis ictus quo medendus ibid.
pastophori 320.a
pastores ouium apud Aegyptios penè profani, & cur 74.f 75.a
pater, mater, liberi 327.f
paterfamiliâs parcus 90.c
paterna difficultas 140.a
paterna diligentia in fi'liis edu-ãdis 216.e
patientia 359.b
patria 248.b
patriæ liberatores 293.f
pro Patria occisi 366.d
D. Patricij puteus in Hybernia 292.f
patrimoniũ per hirundinis nidum 162.e

patro-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

patrocinium frustra imploratum 148.c
Patultius Ianus 360.f
pauitatio 313.b
paulatim quid effectum 356.c
Paullus gemino ll. 346.f
Paulus Iouius 211.e eiusdem eruditio & laus in historia conscribenda 212.a
Paulus Iustinianus 137.a
D. Paulus quosnam à fratrum commercio submouet 202.c
Paulus vas pretiosum 408.c
D. Pauli Epistolarum locus 249.c
Pausaniæ virtus in Platæo prælio 366.f
pauo Iunoni dedicatus 170.e curf.
pauone laudata superbior, prouerb. 171.c
pauones in Samo prius repertæ 170.f
pax 295.b. 385.b 405.b
pax, bellum 365.a
pax per caduceum indicata 115.f
pacis commoda 388.a 404.e
pacis, minarumq; hieroglyphicum 115.c
¶Peccatorum expiatio 440.e
pecten 307.d Veneri sacer Ibid.
pectus 242.a 317.c
pecunia 26.e ex corio bubulo olim 26.c vnde dicta 76.f
pecuniæ per noctuã significatæ 147.c.d
pecuniosos & cum crumenis cur finxerint Deos Phœnices 308.c.d
pedibus addere alas 429.d
pedicæ 358.f
pediculi scarabei 61.e
Pegasus, & vnde natus 32.e
peilum 312.a
Pelasgi nomen cur inuidiosum 195.e
Pelasgi decumatos homines Diti atq; Saturno sacrificarunt 340.c
Pelecanus 145.b & seq. Christi symbolum 146.a.b •quomodo cum pullis capiatur 145.c
Pelethronius 117.f
pellis 249.f 250.a
pellem animantis gestare, mos fuit heroicus 15.b
Pelopides cur laudetur 218.f
Peloponnesij 200.e
Pelops vnde meruerit Hippodamiæ nuptiis potiri •373.f
Pelopis auriga 322.b
Pelusium nigras habet ibes 127.c
pelta 312.c peltæ forma Ibid.d
Pemonis Bellunensis laus 23.a
Penates Dij • 311.c.d
penna volatus hieroglyphicum 419.e
pennæ aquilæ cur aliarum auium plumas corrumpant • 140.d
pennæ argento bracteatæ 415.f
pennigera oratio 427.d
pentalpha 351.c.d
pentagonum 438.b
penula 298.f
Pephnos insula candicantes habet formicas 58.e
pera 299.c
perditio 341.d 345.f
perditio per maris symbolum 284.b
perditio rerum 172.a.b
perdix 175.c dolosus & astutus 176.c
perdicis impotens salacitas 175.e
perdicis significatio Theologis quæ 176.a
Perdicis venatoris improbitas 175.e
perdicem virili genere appellandum putauit Marcellus 175.d
perdices quæ nobiles, quæ rusticæ 176.d
perdicum plumulis in stratis vsus Heliogabalus 175.e
perdicũ dolus in fallendo venatore 176.c
peregrinantes in Aegypto barbam & comam nutriebant 230.e
peregrinatio 163.e
peregrinus 61.f 134.a
perennitas 319.b
perfectio 261.f 287.c
perfectum nihil in opere humano 210.c
Periander pueros nobiles castrãdos iußit, decretumq; mox reuocauit 212.e.f qua arte sibi principatum stabilierit 419.b
Pericles cur pileo vsus, & cur σχοινοκέφαλος & dictus 294.e 317.b ciere fulgura & tonitrua dictus 325.c quid faciebat magistratum initurus 42.a
Periclis statuæ cur cassidc tectæ 317.b
Periclymenus 32.f
periculi vitandi solertia 214.d
contra Pericula munitus • 62.c
periculorum fuga 195.a
periculis in euitandis astutia 176.b.c
periculosus 315.a
pernicies 63.d 118.b 207.d
pernicies summota 189.a
pernicitas equi mira 31.f
perpendiculum 368.a
perpetuitas 361.d 380.f
perpetuitatem cur Aegyptij per Solem & Lunam indicarunt 328.e
Persephone 432.e
Persæ 310.b equum Soli sacrificãt 38.d homines aquilino naso commendabant 138.f per Lunam significati 329.e
Persæ milites cur vocati galli 173.e quo pacto ducebant bouem ad sacrificium 26.a sacrarũt aquilam ante Romanos 137.c Solem Deũ vnicũ putarũt 326.e
Persarum mundities 101.f
de Persis victoria 366.f
perseuerantißimi mores 120.b
Perseus 32.f Pinnipes cur Ibid.
Persica militia 396.d
Persicum pomum cordi mirificè conferre 367.c Isidi cur sacra Ibid. vnde trãslatũ 397.a cordis symbolum 367.c
Persici pomi efficacia 396.e.f
Persica poma singula tricenis numis quandoq; æstimata • 397.e
Persij locus 126.c 129.f 203.e 244.f 276.e 286.e 301.f
persuasibilitas 407.d persuasio 337.d
Pertha canis & ciuitas Alexandri 45.b
pertinacia 35.c 190.f
Pertinax sacrificãs, cor in extis bouis non inuenit eo die quo occisus 242.c
perturbator 190.d
pes in mensuris quis 264.e
pes supra pedem positus, quid 258.b
pes læuus antè porrectus quid 258.a
pedes ac horum hieroglyphica 256.d.e.f & significata 257.a
pedes in Deo quid 256.f
pedes anguinei Gigantum quid 257.f
pedes per locustas indicati 203.a
pedes recti & retorti 257.f
Pescenij Nigri continentia 23.a
Pescenij Nigri responsum militibus 411.b
pestilentia 82.c 310.b
pestilentia in mulieres grauidas sæuiens Romæ quando 25.b
petalum 303.d
petra quid in sacris 362.a
Petronij Arbitri locus 169.d
Petrus Alexander 193.f
Petrus Aliger 368.e
Petrus Melinus 27.f 61.f 184.e.f 130.e 297.d
Petrus Victorius 31.b
Petro piscatore quibus in rebus opus fõl. 202.b
petulantia 87.f
petulantia domita 73.d
petulantia pernicioſa 150.e
petulantiæ finis 109.f
petulantiæ frænum 23.d
petulantiæ supplicium 98.d
petulantes iuniores 45.a
¶Phæaces à piscib. olim abstinebant 221.b
phalangiæ parricidio infames 107.a
Phalantus vbi naufragium fecerit 194.f à delphino seruatus Ibid.
Phalaris scomma in fratres de mutua peruersitate inter se contendentes 219.f
Phalaris strategema 57.e
Phalaridis Taurus in mare proiectus ab Agrigentinis 25.c
phaleræ 305.d
Phallophori 377.e
Phanes 103.d
Pharo vsus consilio Iosippi quomodo famem ab Aegypto depulit 25.f
Pharaonis cor indurare quid 184.b
pharetra 309.a.b
Pharselitæ offerebant salsamenta Cylabræ heroi 218.a
phiala 343.c.d
Phidias cur testitudinem Veneris simulachro subiecerit 200.a
Phidias Victoriæ signum in Marathone cum phiala sculpsit 339.b

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

Phidias viso leonis vngue totam feri magnitudinem repræsentauit 263.b
Phigalensium Ceres qualis 38.b
philautia 50.d.e
Philemon lucubrationes suas solitus erat care diuendere 255.f
Philemonis auaritia 352.e
Philippus quidam Hori & sacerdotũ Aegyptiorum lemmata in Græcã linguam vertit 161.e 125.b 128.e
Philippi Imp. numus 18.a
Philippi somnium post Olympiæ nuptias quale 3.c
Philocrati quænam obiecerit Demosthenes 221.c.d
Philomela in hirundinem mutata 163.b
Philonis laus 107.c
Philonis pharmacum, θεῶν χεῖρες 159.f
philosophia communicata 41.c
philosophia, politiores q; literæ à Christiano homine minimè contemnenda 117.e
philosophiæ triplex partitio indicata in Abraham, Isaac, & Iacob 280.c
philosophi viri munus 41.c
philosophi cœno inuoluti qui 217.f
Philostrati locus emaculatus 19.c
Philotis ancillæ memorabile facinus fol. 383.f 384.a
Philoxenus gruis gulam optabat 240.d
Phison Hebræis quid 153.e
Phliasij cur ahenam capram inauratam colebant 71.e
phocæ corium fulmine non icitur 208.f
phoca 209.f somniculosa ibid.
Phocion orationũ Demosth. securis 316.a
Phocylidæ carmen restitutum 219.e
Phœbe masculino genere 329.a
Phœbus Grypheneus 167.f
Phœbi inuentum medicina 323.b.c
phœnix auis 143.f & seq.
phœnix Orientales habitat solitudines 144.b vnicus est ibid.
Phœnicis auis descriptio 144.f
Phœnicis mors & origo 144.b
Phœnices ad cuculi cantum messem faciebant 182.a
phœnices inter homines qui dicuntur 145.a
Phœnices plantas duinis honoribus coluerunt 304.c
Phœnices cur Deos cum loculis & crumenis finxerint 308.c.d
phœnices duos aliquando visos qua ratione dictum 144.c
à Phœnicibus honor habitus boui 27.b
pholis piscis 215.c
Phormis Menalij equi quales 36.e
Phosphorus 15.a 332.d
Phratoris lepidum responsum 406.e
Phryges imbelles notantur 173.d
Phthia in columbam mutata 158.d
phthiriasis 76.f
Physiognomica indicia in facie humana 47.b
Phytalus Cereris hospes 393.b
¶ Pica buccinatorũ cantum imitata 166.f
pica cur Baccho dedicetur 166.e,f
pica & huius docilitas 166.e
picturæ in Palladis templo consideratio 219.c.d
Pierius libellũ de Fulminibus scripsit 325.c
pro sacerdotum barbis declamationem conscripsit 231.e
Pierius quonam astu circumuentus à Rolandino Virdunensi 170.b sacrarum literarum studiosissimus 130.c.d
Pierij nomen ex Petro Sabellicus autori primus imposuit 130.c
Pierij Græcum epigramma, alteri Græco respondens 388.e epigramma de Petri Melini nomine 185.a epigramma de virtute per labores acquirẽda 369.c epigramma in Framarianũ 121.c epigramma in Simiæ improbitatem 50.c Nænia in Alexandrum & Hippolytum Mediceos 333.a opusculum de satione croci 378.d præceptores qui 338.c.e protestatio de hoc colligẽdo hieroglyphico argumento 201.a studium in hisce Commentariis quod 23.b
Pierio Commẽtarius de Scarabeo quomodo surreptus 61.f
Pierius pater Musarum septem 350.f
pietas 29.f 58.b, 124.b 341.c 363.d
pietas & amor in filios 145.e
pietas impietati præferenda 208.b
pietas in elephante 19.e
pietatis nostræ stabilitas 361.f 362.a
pileus 293.c
pileus libertatis signum 252.b
pilei forma 294.e
ad Pileum vocati serui, quid 293.f
pilea quibus ex rebus consui solita apud Romanos 294.f
pili veterum cogitationum indices 229.f
Pimpinelus 193.f
Pimpleis Nympha 350.f
Pindarus cur multum aquilæ tribuerit 139.a
Pindari dictum in stolidè iudicantes 50.d
Pindari laus 283.f
Pindari locus 54.e 184.a 197.d 281.c.f 284.c
pinguedo 387.d pinna 201.e
pinnæ in mœnibus 178.d
pinus excisa semel nũquã repullulat 381.a
pinus Isthmiaci certaminis præmiũ 381.c mortis indicium 381.a naturæ imago 381.c
pinum pro abolitione, supremóq; excidio 381.b
piorum cœtus 328.d 390.f
piscatorij ludi, vbi & quo tempore celebrati 222.b
piscis gancæ symbolũ 221.c natura vorax est 222.c nequam nisi recens 217.d
pisce non vescuntur Iudæi nisi pinnato & squamoso 217.e
pisce taciturnior, prouerb. 218.d
pisces ad ieiuniorum consolationem indulti 222.a
pisces vocales qui & vbi 218.d
pisces argenteos in templa Facelitidis detulerunt Syrij 221.e
pisces mansuetos fert Chalos amnis ibid.
piscibus cur abstinendum dixerit Pythagoras 222.c cur abstinuerunt Assyrij 222.e opiparè instructa lautiora Romanorum conuiuia 221.b vesci solis sacerdotib. licuit apud Aegyptios 221.e
Piscibus orientibus geniti dicacissimi sunt 218.e
pistaciorũ maris & fœminæ amor 370.f
Pittacus quomodo Phrynonem vicerit 337.e
Pithecusæ insulæ 50.b
¶ Plagæ flagris infictæ Asiniatæ vocatæ 87.d
planetæ Fatorum ministri 352.c
plani pisces sacri Plinio 213.c.d.e
plantæ ratione loci magis minusue pollẽt 36.f
plantarũ gignendi promiscua virtus 432.e
plantatio fructiferarum arborum quid significet in diuinis literis 395.f
platani folium arcet noctuas 125.d
platani folio Ciconiæ arcent noctuas à nido suo 59.d
platani folia arcent vespertiliones 179.f
platea auis & platalea 145.b
Plato cur equo conscenso statim desilierit 37.d
Plato senex scribendo moritur 164.f
Platonis locus 428.a 437.f 439.a
Platonis Axiochi locus castigatus 252.f 107.c 109.d 153.c.d
Platonis epitaphium 141.c equus 35.d ideas cur τυπώματα vocarit Aristoteles 192.c institutum in eligendo Academiæ loco improbatur 177.f regna duo quæ 322.c & 323.d
Platoni puero apes in labellis consederunt 186.a
plausus 252.a 313.d
Plauti locus 69.b 80.a 84.c 98.c 107.e 162.d 180.e 343.e 423.f
plebecula 295.d
plenilunium 432.c
Phlegyæ filiam compressit Apollo 40.c
plenilunij vis in conchiliis quæ 201.d
plethrum 266.a
Plinij locus 55.e 93.f 84.a 115.e 168.b 183.e 190.e 195.a 212.f 265.d 365.f 430.f
plotes 214.a
plumbũ 360.b plumbei homines, plumbeúmq;

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

beumq; ingenium Ibid.
plurimi, per quinquagenarium numerum 274.f
Plutarchus antiquitatis indagator curiosissimus 95.c autor fide dignus 42.f Romanarum historiarum hostis 138.a
Plutarchi locus cõsiderandus 125.b 155.f 176.d 317.b
Pluti oculos cur angues duo dicantur lambere 112.b
Pluto 68.b 426.e
Pluto Adamas cur 306.b.c
Pluto Græcis qui Aegyptiis Serapis 226.b
Pluto puer pacem in vlnis gestat 385.e
Plutonis caput galea tectum 316.f
Plutonis cor ab Herculea sagitta vulneratum quid 390.c
Plutonem cur Solem interpretentur nonnulli 316.f
pluuia per araneum 193.c
pluuiæ indicium per corui frequentiores crocitatus 169.f
pluuiæ vocabulo quæ signentur 281.c.e
¶Pocula 410.b
podagrosus 28.d
poderes 295.f
poëmatis genus circulus 287.d
pœnitentia 244.b
pœnitere 309.d
poësis 198.d cur polypo similis 199.d
poëta 377.c
poëta cygni symbolo 164.e
poëtæ encomium 211.b nomine Deus colitur 211.c symbolum per ranam Ibid.b
poëtæ gloriæ studio trahuntur 165.b mali qui 217.f qui laudandi, quive improbandi 211.c
poëtarũ coronæ quibus cõtextæ 377.c.d
poëtis cur hederacææ coronæ attributæ 378.a
poëtis sola gloria & victuri nominis cupiditas insita 372.d
poëtas immerito taxat Origenes 211.b
poëtas lacte simul & melle pasci, quomodo intelligendum 377.d
poëtica vis Ibid.
poëticæ amœnitas 186.b
Polemõ quo pacto solœcismũ inepti actoris manu factum reprehenderit 256.c
pollex subjatus quid 260.c versus quid Ibid.d
pollicis etymon 260.e
pollices cur sibi nonnulli amputarint 260.e
pollices inter se vinciendi mos in societate constituenda 260.a
pollulæ 415.c
pollutus morte locus 379.f
polluti in tabernaculum non admittebantur apud Mosen 279.c
Polygnoti opus 90.b
Polymnia 351.a
Polyphranes ab Alexandro Phereo interemptus 311.c
polypus multa deuorat 196.e
polypus atramentum in aquas effundit 203.c auersatur dulcia 198.e colorẽ mutat 197.c cur parum viuat 199.b cur poëtices symbolum 198.d cur Veneri adsculpebatur 199.a famis impatiens 198.d
polypus ingenti magnitudine Puteolis repertus 199.b parricidio notatus 107.a salacissimus 199.a
polypi caput horrenda somnia parit 198.c caro qualis 197.f
polypi & congri certamen 197.a
polypi similem dialecticam dixit Carneades 196.f
polypo super in diuersa abeunt Plinius & Plutarchus 196.f 197.a
polypi cur formidolosi 197.c
Polus vocatus Sol 144.f
Gn. Pompeius mollitiei signo notatus 259.f
Pompeij Magni currum quando subierint elephanti 17.f
Pompeio cur obiectum, quòd regiæ maiestatis affectaret insignia 302.e
pompilus 213.c
Pomponiæ Scipionis Africani matri draco circumfusus 112.f
Pomponij Læti laus 165.b
pomum pro boue Herculi oblatum 395.e
pomum Veneri dedicatum 396.c
pomorum hieroglyphicum 400.c
poma in armum legere quid 308.e
ponderum & mensurarũ ratio cur incerta 263.b.c 266.d
ponere pedem 256.f
Pontanus omnium ingenia fouit 165.a
Pontanus senex scripsit Vraniam & Meteora 164.e
Pontani laus 341.b Pontifex 315.d
pontificis Hebræorum gestamen pectoris quod, qualéve 306.d.e
Pontus cur polypos non habeat 198.f
popa 27.d
populus arbor ab antiquis venerata 381.e
populus temporis symbolum 381.e Herculi dicata Ibid.
populus Iudaicus asino assimilatus 88.b
populus lege coërcitus 424.c
populus regi suo obsequens 185.c
populositatis symbolum 397.f
porca sulcus 68.f 69.a
porca triginta capitũ fœtum pariens Latinij 67.d
porcare 68.f 69.a
porcus 63.a.b.c & seq. animal profanum 93.c Cereri mactabatur 69.c
porcus fœminino genere Ibid.e
porci cultus 68.d.e
porci grunnitu audito fugit elephas 18.d
porcum immolabant insania laborantes 69.a
porcum tangere non licebat Flamini Diali 65.c
porci à Megarẽsibus in Antipatri elephantos immissi 64.a
porci quonam astu Patauij abducti 100.b
porcos in pugnã instruebãt Spartani 65.f
porositates exhalabiles insunt rebus omnibus 197.e
porta cornea 431.c eburnea Ibid.
portæ inferorum adamantinæ 306.b
portenta & auspicia felicia per aquilam 137.c.f
portentosi partus qui habendi 138.a
porticus Persica Lacedæmonè 366.f
Portunus 194.c 360.f
positum 368.a possessio 336.e.f
posteriora in diuinis quid significent 160.e
potentia pernicioſa 140.c
potentia quo pacto euadit amabilis 162.a
potentiæ comes metus 18.a
potentiæ excelsioris hieroglyphicũ 373.e
in Potentioris ditionem redactus 199.f
potestas Dei triplex 436.d
potestas inferior 426.c
¶Præcipitantia 52.b
præco deorum Mercurius 239.c
præconi tradebatur lingua in sacris dissecta 239.c
præcox profectus 175.f
D. Præcursoris caput 419.c victus quis 202.e
præfectus militum 113.b
prægnantia 327.f
prægnantiæ dissimulatrix 90.a
præmaturum incrementum 383.c
præsagitura 133.d præsagium 99.b
Præsentialis magister militum quis 34.d
præstantia 235.e
præstare & excellere, exundationis vocabula 145.a
prætexta, Romanorum insigne 398.b.c.d
prætextatæ fabulæ 298.d
Prasiniani & Prasina factio 322.b
prauitas edomita 52.d innocua 119.c
prauarum cogitationum excussio 362.e.f
prauitatem aliorum, bonorũ operum ope peruincendam 399.a
preces 256.e
Priamus ad statuam Iouis in subdiali ara confugit 235.f
Priapus 248.a
Priapi simulachra in hortis quid 247.b
Primogenita sacrificari præceptum, homine & asino exceptis 91.d
princeps 42.a imbecillus 86.e sibi tantum studens 140.f
principis æqualitas ad populorũ animos conciliandos mirè efficax 162.a
principes ex quibus sacra faciebãt pro ex-

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

piandis delictis 18.d
principũ ſceptri cuiuſdã deſcriptio 208.b
principatus 376.b
ad Principatum ineptus quis 34.f
principatuum cura circa quæ 331.c
principium ad quem referendum 286.d
principium anni cur aries 78.e.f
principium & finis 352.b
principiũ egregium citò deſtitutum 88.e
principiũ per ventris ſymbolum 249.b
principij ſymbolum per caput 225.a
principia occulta 316.f
principiis obſiſtendum 97.f 98.a
probi viri quietus animus 182.d
probi viri à potentiorib. ignominioſe accipiuntur 75.a
Probi liber De notis antiquis parum caſtigatus, & cur 271.f
procellæ 284.c
procidere 258.f
Procli ſententia de gallis & angelis ſolaribus 9.c
procliuis ad vitia 258.f
Procne in luſciniam mutata 163.b
procraſtinationis damna 62.e
procreationis partes quatenus à viro & fœmina 216.c
procuratoribus pro ſpongiis vtebatur Veſpaſianus 216.d 217.a
procus vetulipeta 78.a
prodigus 171.c
prodigij quod ad Polydori tumulum Aeneæ ſe obtulit, interpretatio 374.b
profanus 37.b 65.c
profanus per anguillam 209.f
profectionis olim cæremoniæ 392.d
profectus cum ætate 85.e
profugium 364.b
profugus 32.e
progenies antiqua 412.e
prograediens longo pòſt tempore 210.f
progreßio 392.d
progreſſus vitæ 266.e
proles maſcula, & proles fœminea 24.a
proles numeroſa 236.e
Prometheus 428.a
Prometheus quibus legibus à vinculis liberatus 262.b
Promethei cor à vulture arroſum quid. 134.d cor arroſum ab aquila 141.f
promptuarium cœleſte rerum omnium 247.f
promuſcis elephantis 17.a
pronubus digitus & anulus 262.a
properantia 81.c
prophanum 217.d
propheta 39.c
propheta cani aßimilatus 39.c
propheta Hebræis cur dicatur Videns 277.f
Prophetæ 250.e 282.d.e apis nomine appellati 187.f Videntes appellantur 299.e quinam olim vocati 39.d
prophetæ & doctores 173.c
prophetarum oracula 187.f
propitiatorium qua longitudine fieri demandatum 269.f
Propertij locus 150.b 155.b 157.b 287.a 295.b 342.d.e
Proſelenes cur vocati Arcades 329.e.f
Proſerpina 69.f 328.f 432.e
Proſerpina & Serapis magnorum dæmonum principes 226.b
Proſerpinæ canes mactabantur 44.d
Proſper Publicola Sancrutius 46.c
Proſper Sanctacrutius 79.b
proſperitas 82.d 22.e 330.e
proſperitas firma 361.f rerum per aquilam 137.d vitæ 149.d
Proteus cur in varios ſe mutare vultus fingatur 303.f 304.a
Protogenis pictoris continentia 414.a
prouentus 247.b 255.b 405.a
prouidentia 57.e 86.c 161.d 365.a.b
prouidentia diuina 226.f
prouinciæ princeps 111.e
prouinciarum ſubiugatio 17.d
Prudentia 118.a 121.f 122.a 128.f cur per morum arborem 383.e per Gangem fluuium 153.c per Iani bicipitium 227.f
prudens captiuitatis declinator 214.b
Prudentij locus 430.f
pruina in ſacris quid 282.f
Prunulus Pierij præceptor 338.c
Pruſiæ ſtratagema in prælio nauali 113.d
¶Pſalmi circulares qui 287.e
Pſammetichus 74.a
Pſaphon Libycus qua ratione diuinos honores aſſecutus ſit 166.d
pſittacus 166.c & ſeq.
pſittacus cur humanã vocem propius referat 166.d
¶Pterophori qui Plutarcho 155.f
Ptoëmphanes canem viuum pro rege elegerunt 42.b
Ptolemæus Alexandro cur magnam pecuniam miſerit 5.b
Ptolemæi Lagi beneficio Biblia conuerſa in linguam Græcã à LXX. viris 132.e
Ptolemæi Lagi ſuperſtitio 226.a.b
Ptolemæus quidam cur κυανὸς vocatus 325.b
Ptolemæo Aegypti regi quæ dona miſſa à Romanis 321.a
¶Publia Corn. Annia ſe viuã vltrò in arcam cum viro damnauit 156.e
pudenda 245.e
pudicitia 295.f 402.e
pudicitia quare velata facie pingebatur 161.d columbis prima & peculiaris 157.a in quibus conſiſtat 296.b turturis ſymbolum iudicata 161.c
pudor 298.d 360.e
pudoris cura apud Aegyptios maxima 200.b
pudoris ſimulachrum cur & vbi ab Icario erectum 295.f 296.a
puellæ ab Athenienſibus vrſæ appellatæ 86.b
puellæ innuptæ domi clauſæ cuſtodiebantur 86.b
puellarum quàm matronarum ornatus olim ſumptuoſior 367.d
puellas Darij captiuas magna integritate ſeruauit Alexander 247.d
puellaris ætas 86.b
puellares ineptiæ 395.b
pueri recens nati cor, duas ponderat drachmas 127.e
puerorum ſenumq; vita qualis 407.c.d
pueritia 272.a
puerperium 299.b
pugilum iuramentum quale 69.c
pugiones 317.c
pugna anceps 316.e
pugnæ initium 313.e
pugnacitas 31.e 173.c 189.e
pulchra incœpta turpiter cedentia 203.b
pulchritudo 402.d
pulchritudo ſine fruge 380.e
pulicaris 422.f
pulicum defectus 181.e
pulicum ſignificatio myſtica 181.f
pullaria arca vel cauea in caſtris 317.e 318.a
pullus color lugubris 157.b
pullus gallinaceus excluſus in manu Liuiæ 172.e
pulli columbarũ quibus conueniant 159.e
puluis in ollam iniectus ab elephanto cur 18.c
pulpa 441.b
puniceis pennis terretur ceruus 53.b
punici mali ſymbolum 397.f
punica mala tam magna quàm parua, granorum numero non diſident 398.b
punicorum ferocitatem myrtus iuxtà fata plurimùm iuuat 398.f
purgamentum 373.a
purificatio 218.a
purificator 257.a
puritas 299.f 343.d
puritas animi per gallum 172.f
puritas maritalis 344.c
puritatem adamarunt Aegyptij 220.b
purpura 204.a vorax Ibid.
purpuræ lingua acuta & vdida 204.a
purpuræ quomodo capiantur 204.e
purpurea anima quomodo intelligendum 154.c
purpureum & purpuraſcere 204.c
purpureus color pudoris indicium 298.d
puteal 346.e
putei, & puteorum foſſuræ 285.b
¶Pygmæorum ſtatura 264.c.d

pygon

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

pygon 264.f
Pylos quomodo capta 32.f 33.a
Pylo cur bellum intulerit Hercules 32.f
pyralis ac pyrausta 120.b
pyramis 438.d
pyramidis basis 291.b
pyramides in Aegypto à quo ædificatæ 291.e
Pyrrhus Aquilæ cognomento gaudebat 138.f
Pyrrhi hastæ insidens noctua 147.f interitus quis Ibid. in tabernaculo hirundo nidum posuit 163.e modestia in vsurpanda gloria 138.f
Pyrrhi cuiusdam hæresis 193.b
Pyrrhicæ boues in Epiro 22.f
Pythagoras cur mare vocauerit Saturni lachrymas 218.f
Pythagoras iubet adoraturos sedere 46.c Tyrrhenus fuit 301.a Aegyptios adiit Ibid.
Pythagoræ præceptum de anulo arcto nõ gestando 262.c de animalibus curuos vngues habentibus 6.e
Pythagorici plurimùm melle vsi 186.f
Pythicum stadium 266.a
pythones 118.c
Pythones dæmones & serpentes 109.c consulendos prohibuit Deus Ibid.

Q

Q Literam veteres olim excluserunt 321.c
quadragenarium numerum in flagris & plagis excedere, ignominiosum apud Hebræos 274.a
quadraginta 273.e.f
quadrans Raticus 334.d
quadrantalia deorũ simulachra apud Arcadas 290.c
quadrantaria fœmina 291.a
quadratum 290.a
quadratus vir Ibid.d
quadriennium 285.f
quadrifrons 229.c
quadrifrons cur aliquando Ianus Ibid.c.d
quadrigarum agitatoribus absinthiũ propinatum 420.b
quadrigas Soli consecratas Rhodij quotannis in mare abiiciunt 38.e
quadrigati numi 322.b
quadringenta 270.c
quadrupedis Mosaici vitia 35.c
qualitas vniuscuiusq; rei tribus plurimùm propositionibus comprehẽditur 256.b
quartanas sanat clupeæ lapis 215.e
Quartodecimani 143.e
quaterna millia 274.b
Quat Hebræis quid 145.b
quatuor 270.b
quatuor anni qualitates 229.c
quatuor Dij præsides homini nascẽti, qui 215.b
quercus fortitudinis ac diuturnitatis symbolum 375.f
quercus iuxta nucem iuglandem sata emoritur 140.c
quercus oleæ inimica 376.d
quercus principatum ostendit 376.b
quercus vnde dicta 374.e
querna corona quare data 375.a
quercus & oleæ odium 385.c
quies 46.f
quies à laboribus 28.e
quietam columbam quid Græci 159.c
quinarius & quaternarius numerus 438.b
quingenta 270.e
quinquagenarius numerus multitudinem denotat 122.d
quinquaginta 274.e
quinque 270.c
Quintæ legionis signis adpingebantur elephanti, & cur 17.f
T. Quintij festiuum dictum 200.f 201.b
Quintiliani locus emaculatus 260.b
Quintiliani locus expenditur 268.d 430.a
Quintiliani sententia de orantis gestu 256.b
Gn. Quintilius 359.e
Quintilij de agricultura scripserunt 175.c
Quinti Cæcilij Metelli dictũ celebre 32.b
Quintus Fabius Eburnus Iouis pullus 175.d
Quirinalis 319.c

R

R Abidi canis virus 43.f rabiosi canis vrina calcata nocet Ibid.
rabies in cane à splene est 43.e
rabies in homine quando cognita 43.f
racemorum magnitudo incredibilis 390.f
radices hyssopi saxa penetrant 420.b
radius 304.f
radij solares 309.a
raia 215.b eiusdẽ machinamentũ Ibid.
rana 210.c cum grillo 211.b Mecœnatis 211.d prædita est verecũdia 210.f sanguinem nõ nisi in oculis habet 210.e
ranæ dare aquam, prouerb. 211.e
ranæ vbinam obmutescant 211.d
ranas obstrepentes silere iussit Augustus Ibid.
rapacitas 129.f
Raphael 322.e.f 323.a.b
rapina 152.c
raptor 80.b
Rapum, Solis hieroglyphicum 417.f
ratio 347.b.c
ratio & cupiditas 35.c
rationis modus breuis 292.d
rationis cum appetitu pugna 427.d
ratiocinatio 98.b
rationale ornamentum Pont. quale 306.e
¶Receptus tutus 80.f
recordationis hieroglyphicum 238.a
rectus tenor 368.a.b
redactus in potentioris ditionem 199.f
redemptio 274.b
reditus in viam 175.f
refibulare 300.b.c
reflandum non est in ventum 62.b
refugium 335.f
regimen 337.a
Reginaldi Poli Card. laus 384.e.f 385.a
regnum 305.c
regni solitudo 140.b symbolum per apes 186.a
regressus 258.b
remedium 373.c
remedium in febrem nactus 8.e
remedia contra scorpiones 119.e
remeligo 212.e
remittere manus 252.c
remissio 274.e
remora 212.d
renes à Venere reguntur 239.b in Veneris sunt potestate 244.f vnde dicti ibidem
repandirostrum animal delphinus 194.d
reptatus serpentum quid mysticè 107.e
reptile 103.c
repugnantia rerum 92.a
repulsa ignominiosa 169.b
de Repulsa pudor 54.d
requies, ignauiaq; 258.b
res gesta cominus 191.a
rei domesticæ studiosus 215.d
reipub. negotia alacri animo suscipienda 185.e
rerum diuinarum cognitio vnde petenda 438.a
rerum omnium gerendarum summa quibus reb. constet 227.a progressus per calceum 300.c prosperitas per aquilã indicata 137.d vicissitudo 354.a
rerum mutatio 433.c
rerum natura 438.d
resina Citria 441.a
resipiscens 327.b
resipiscentia 243.f 348.f
resipiscentia per hirundinem 163.c.f
resipiscentiæ symbolum 414.f
restitutor 253.e
retia & retium hieroglyphica 337.c
reuerentia in matres 94.b.c
rex 355.c per apis symbolũ 185.d per elephãtũ designatus 17.b optimus 111.f potẽs imbecillioris artificio petitus 21.c tutelaris 111.f vilium assectator 18.e
regis inter apes munus 185.d
regis pij & misericordis symbolum 139.c
regi suo obsequens populus 185.d
reges fulminare dicuntur 209.a pro Diis habiti à multis nationibus 324.d
regum aures innumeræ 87.f
regibus etiam mortis imperandæ ius per

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

internuncium ſacerdotibus Memphiticis erat 148.a
regia claritas 303.d
regia poteſtas 302.e
regium augurium 12.f 13.a
¶Rhadamanthus truculentos vrſis ingerere ſolitus 86.c
rhamnus in ſacris quid 400.d
Rhea dea cur ab Aſſyriis colebatur 222.e
cum Saturno rem clàm habuit 130.f
Rheginorum moneta quæ 97.b
Rhemmij Palæmonis arrogantia 63.a
rhetor Corax 169.c
rhinoceros 21.a eiuſdem cum elephanto pugna Ibid.b
rhinocerontis effigies miſſa Leoni X. ab Emanuele Luſitanorum rege 21.d
Rhodia 350.f
Rhodij quadrigas Soli cõſecratas quotannis in mare iaciunt 38.e
Rhodos inſula pugnaciſſimos habuit gallos 173.e
rhombus 355.e
¶Riſus 44.b
riſus leuitatis ſignum Ibid.c
riualitas 77.f
¶Robur 2.e
robur per pollicis ſignificatum 260.d
robur Romanorum in legionibus 30.c
ex Robore nati qui dicti 376.c
robuſtus 21.c
robuſtus & robur vnde dicta 375.f
rodere 240.f
Rodolphus Habſburgi comes 131.e
Rolandini Galli Virdunenſis impoſtura 170.b
Roma capta à Genſerico 131.c domita ab Odoacro 131.c.d quadrata 291.a vetus Ibid.
Roma per mulieris caput 227.d
Romæ antiquum nomen Cephalon fuit
Romæ caput galeatum 317.a (227.d
Romæ nomen publicari vetitur 227.d
Romanæ virgines nutriebant diligentiſsimè Veſtalem ignem 340.f
Romanus per togam 295.a
Rom. COSS. 316.b
Romani cur equum mactare ſoliti 38.c originem ſuam ad Martem referre ſtudent 227.d quando cœperint eſſe ſuperiores etiam equis 30.b
Romanorum numiſma 441.c
Romanorum mos in ſacrificiis 30.b
Romanum imperium quot annos durauerit 131.b
Romani imperij mutationes tres 131.e
Romulus & Remus cur Martis filij dicti 82.d
Romulus vbi educatus 291.c
Romulus Amaſæus 57.a.b 217.c 335.f
roris vocabulo quæ ſignentur 281.c.d
roſa humanæ imbecillitatis hieroglyphicum 399.c
roſa ſine ſpinis conſiderata venuſtatis amoris & gratiæ ſignum eſt 400.f
roſa ſpinis ſepta, humanæ vitæ ſpeculum 400.b
roſæ afflatum quomodo deſcripſerit Virgilius 401.a.b
roſæ odor ſcarabeum enecat 401.f
roſam quãti fecerint Indorum Magi 401.b
roſæ in ſepulchrorum ornatum adhibitæ 399.d
roſæ quomodo fragrantiores fiant 417.e
roſarum halitum multi oderunt 61.f
roſas loqui, prouerb. 401.a
roſaceum Homero cognitum 401.e
Roſcij hiſtrionis claritas 112.e
rota & rotæ deorum 289.b.c rotæ humanæ & inferorum Ibid.
rota currulis quot cõſtet apſidibus 163.f
rotunda templa cur veteres Diis dedicarunt 364.f
Ruah 435.a
¶Rubecula auis, vel ſyluia 184.c
rubeta rana quæ 211.c
rubi ſymbolum 400.c
rubicunda veſtis 297.e
Rufus Prætorius cur ſcazonte proſciſſus 126.b
rugitus leonis animantibus formidabilis 4.f
ruminatio 64.e.f
ruminatio in ſacris quid 55.f
ruminantia animalia, carent altera dentiũ parte 214.c
ruſticitas per ranam 211.d
ruta continentioris vitæ hieroglyphicum 422.a.b
ruta ſi iuxta ficum ſeratur, mitior euadit 391.e
rutam cur exhorreſcant ſerpentes 422.b

S

SPro H nonnunquam apud antiquos ponebatur 260.e
S. quid Romanis, & cur tricliniis & diætarum foribus ſuperponebatur 261.c
¶Sabaci Aegyptiorum regis ſucceſſus 28.f
Sabech 77.f
Sabellicus 165.a
Sabellicus aliquando noctu vidit 234.d ab Vrbano didicit Græcas literas Ibid. Pierij præceptor 130.c 138.c
ſaccium 297.c
ſacer piſcis quis Homero 213.b.c
ſacer ſcriba Aegyptiis cur 227.f
ſacerdos 47.e 303.c
ſacerdotis boni munus 39.b.c
ſacerdotis negligentia, error maximus Ibid.f
ſacerdoti Aegyptio non licebat equo vehi 31.c
ſacerdotes Aegyptij 297.b
ſacerdotes aſſentatores & aulici magna in orbem importantes mala 152.c.d Aruorum 405.d mali taxantur 217.f
ſacerdotes tantùm circunciſi erant apud Aegyptios 48.b Memphitici ſupra Reges erant 148.a
ſacerdotum Aegyptiorum eruditio 103.a
ſacerdotum amictus qualis 299.e.f
ſacerdotibus indumenta ex lino cur imperata 413.a
ſacerdotibus licuit piſcibus veſci apud Aegyptios 221.e
ſacerdotes quales eſſe oporteat 230.a
ſacerdotium 412.f 420.a
ſacerdotium ſummum 306.f
ſacerdotij ſacroſancti ſymbolum 106.b
ſacoma corona qua ratione deprenderit Archimedes 170.a
ſacrarum rerum cognitio 438.a
ſacramentum 69.c
ſacrificium Ibid.b
ſacrificia in luſtratione quæ Ibid.c
ſacrificiorum ritus quo tempore inſtituti 363.e
ſacrificandi homines immanẽ morem quis ſuſtulerit 340.e
ſacrificantes primi, herbas & flores, non animalia adhibuerunt 412.a
ſacrificato quibus licitum veſci 246.c
ſacrarum literarum profeſſor 39.a
ſacrorũ initia 16.b arcana 243.c tempus 349.c
ſacris initiatus 191.f
ſæuitia occulta 109.f
in Sai picturæ conſideratio 218.f & 219.a
ſagacitas 237.c
ſagacitas & ſagire 44.a
ſagacitas iuuenilis ſenili experientiæ præpoſita 149.f
ſagitta Herculea vulneratum cor Plutonis quid 309.c
ſagittæ 307.f 309. & ſeq.
ſagittarum ſymbolum 414.e
Sagittarij Nerui 114.e
Sagittarij ſeniores Orientales 34.d
Sagittarij Venatores 155.e
ſagum 295.c
Sagunenſes milites 113.f
ſal & mare cur auerſabantur Aegyptij 220.a
ſal cur hoſpitibus ante alios cibos apponitur 220.f & 221.a in menſa euertere, cur ominoſum Ibid.
ſal, quo paßim vtitur Germania, vnde colligatur 219.c
ſalis ſignificatio in diuinis quæ 200.c
ſalacitas 67.b per crocodilum 207.a
ſalacitas prolifica 150.d
ſalacitatis nomen quid 220.b
Salamandra 119.f & ſeq. an ignem extinguat 120.c
ſalamandra impunè veſcuntur ſues 120.f

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

Salij 82.b 314.d
Saliorum ornatus quis 321.c
ſaligna ſalix cur Priapo attributa 383.a
ſalix 440.f
ſalix an fructum ferat 383.b
ſalix caſtitatis indicium 382.f
ſalix vinculorum ſymbolum 382.e
ſalicis etymon 383.c
ſalicis ſemẽ in vino potum ſterilitatem inducit 383.a.f
ſalicem cur ἀλιτοίκαρπον vocarit Homerus 382.f
ſaliua ieiuni hominis ſerpentibus letalis 109.e
Salmonei inſana arrogantia 324.e
Salomon Trecenſis 253.c
ſaltatio per turturis ſymbolum 161.e
ſalubritas 78.a 127.e 159.d
ſalubritas per gallinæ ſymbolum 172.c
ſalubritatis indicium 418.d
ſalus 117.c 212.e 312.c 334.e 363.b 438.b
ſalus per capitis ſignum 216.c
ſalus auis aſino inimica cur 182.f
ſalutatio 253.e
ſalutatorius digitus 260.f
Samnium armatura 178.e
Samphoræ equi 314.c
Samſon leonem ſtrangulauit 187.e
Sampſonis robur in capillis 435.c
Sampſonis coma 231.b
Samſonis quæſtio Palæſtinis propoſita 187.f
Samuelis anima an per incantationes euocata 109.c
Sandrocottus Indus 13.a 17.c
ſanguis animæ vehiculum nonnullis 154.c
à Marte regitur 239.b antiquitus pro vino poſitus 390.c
ſanguis cur libaminibis, quæ pro anima fiebant, apponebatur 154.b
ſanguine placare Deos improbarunt Aegyptij 363.f
ſanguinarius 216.a
ſanitas 420.b
ſapientia 290.b 440.d cur in quadrato lapide conſtituta 290.b
ſapientia 313.b 409.d per auriũ ſymbolum 237.b per noctuã ſymbolum 146.f homini largita 428.c
ſapientiæ arma firma & ſtabilia 317.c
vis 310.c
ſapientiæ perfectæ vir 278.b
ſapientiæ vanæ ſtudium 146.f
ſapor quomodo exploretur 240.c
ſaporem vini colligat Ariſtoteles 240.d
Sapor rex quid Conſtantio Imp. ſuadere conatus ſit 98.e
Saporis Regis geſtamen quod 78.d
ſapphirus 306.f
Sardanapali incuria 111.f
ſargus 215.b
Sarmatæ 38.e
ſartago 243.f
Saturnus 40.f falce Cœli pudenda abſcidit 246.e 344.f filios devorans quid 103.b in equũ verſus quid 32.b laneo vinculo ligatus 357.e
Saturni beneficia 228.b coloſſus aheneus vbi 70.b.c ad hunc ſacrificabãtur adoleſcentes ingenui ibid. etymon 405.c regnum quale Platoni 322.c
Saturno decumani homines ſacrificati 340.c
Saturno quæ gentes ſacrificabant iuuenes & proprios filios 70.c
Saturnalia 340.d
Satyrum capiens Midas quid 73.d
Satyri quibus in locis 72.c.d 47.d
Sauromatæ equos alunt ad ſacra & cibum 38.e
ſaxum in quo Herculis effigies, colebant Thraces 361.c
¶SBO quid Aegyptiis 277.a.b
¶Scabellum 320.c
ſcalenus figura quæ 292.e
ſcaphos olus 140.d
ſcarabeus 59.f & ſeq.
ſcarabeus ex aquis primùm in lucem prodit 60.b.c roſæ odore necatur 401.f ſignum Romanorum militum 61.b
ſcarus 214.b.e Iouis cerebrum Ennio 214.c quomodo captiuitatem declinat 214.c ſolus piſcium ruminat 214.c
Scaurobates in Semiramin inuectus 158.f
ſcelus 314.e
ſcenopegia Iudæorum in Bacchi celebritatem fiebant 322.f
ſceptrum 305.c de Auguſti manibus fulmine excuſſum quid indicarit 376.b ex querno trunco quid ſignificet 376.a regium 354.e
ſceptri cuiuſdam deſcriptio 208.b
ſceptra regia ciconiæ capitibus inſignita 124.f
ſchœnus 266.c.d
ſcillæ contactu conuellitur lupus 98.c
ſcincus, vel ſcingus 207.b
ſcipio 305.d
ſcipio laureus quid ſignificet 373.c
Scipio Africanus 427.e
Scipionis dicterium de ſcuto & gladio 313.c celebre dictum ad Antiochi legatos 33.b ſcomma in Pompeium 349.c
Scipionis numi argentei inſcriptio 17.f
ſcipionem laureum geſtare quid 159.e
ſcolopendra piſcis 215.b
Scorili exemplum de ſeditione 40.c
ſcorpius 119.a & ſeq.
ſcorpij cauda quot habeat compages 119.c 271.c
ſcorpij cœleſtis vis 119.d
ſcorpij & crocodili odium mutuum 119.b
ſcorpio quænam corporis partes dedicatæ 119.c
à Scorpio ictus ſi ſuper aſinum ſederit, trãſibit in illum dolor 91.d
ſcorta vnde dicta 250.a
ſcorteæ & oſtracinæ pecuniæ 26.f
Scribonius Libo 346.b
ſcriptorum ſanctorũ lucubrationes quid præſidij attulerint nobis 323.e
ſculptura antiqua in Aeſculapij pronao Romæ 409.a
Scutum Herculis, an Heſiodi Opus 122.b
ſcuta 312.b.c
ſcuta haſtis illiſa quid 313.c.d
ſcutis continebantur imagines 313.e
ſcutis ligneis primùm vſi Argiui 312.c
Scytha Herculis filius 110.b
Scythæ ab Aegyptiis inſtituti 315.e
Scytharum iuramentum maximum quod 315.f mos in ope imploranda 26.c ſagittæ quo veneno infectæ 107.c
¶Sebaſtianus ſagittis petitus 310.b.c
Sebaſtianus Corradus, atq; huius Quæſtura laudatur 241.d.e
ſeceſpita 315.d
ſeceſſus 204.c
Secundi Theodoſiani 34.d
ſecuris 316.a
ſecuris & Lydorum & Romanorum geſtamen 316.b
ſecurim cur ream conſtituerint in iudicio Athenienſes 27.d
ſecuritas 236.f 319.f 360.f 367.a.b
ſecuritas ocioſa 213.e
ſecuritas periculis libera Ibid.d
ſecuritas per gallinam & rutam 172.c
ſecuritas per veſpertilionem 179.f
ſecuritatis ſymbolum in multis veteribus numis 213.e.f
ſecuritatis ſymbolum 419.e
ſedatus animus 347.f
ſedda olim quæ nunc ſella 238.f
Sedechias in captiuitatem abductus 142.f
ſedere 320.e
ſedes 319.b & ſeq.
ſedes firmiter ſtatuta 142.c
ſeditioſus 202.d
ſegnities 200.d
ſegregationes aquarum apud Moſen quid 219.c
ſelenotropium 423.d
Seleuchus Antiochiam condidit 336.e cur verſus XII. ex Heſiodo ſuſtulit 307.e res compoſuit cum Scandrocotto 17.c
Seleuci genus & numi 336.d.f & anulus Ibid.
ſella, vel ſedes 319.b & ſeq.
ſella Curulis 321.b
ſella eburnea ſedebant Conſules cùm magiſtratum inibant 321.a
ſemel tantùm enixa 21.b

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

Semele 108.d
Semen in vtero 357.e
Semen quando prolificum 272.d
Semen quid in sacris literis 400.c
Seminum virtus & generatio 432.e
Semicrinitum caput 230.d.e
Seminium triste leonum cur dixerit Lucretius 8.d
Semiramia procacitas 158.e
Semiramis cui nupserit 158.f effecit vt Persæ matrũ filiarumq; suarũ coniugia non abhorreant 158.d immoderatæ libidinis fuit 158.f διμᾶς vocata Ibid. vbi nata & educata 158.e.f
Semiramin sub specie columbæ colebant Assyrij 158.c.e
Semita quid Theologis, quid via 289.e
Senecæ locus 133.f 298.e 435.d
Senectus 231.d
Senectus cur omnia desperet 378.f
Senectus misera 231.a
Senes & seniores qui 272.e
Senex musicus 164.c
Senibus cur supercilia grandiora 236.c.d
Seniorum inter se certamen 124.e
Sensus 270.d 349.b.c à voluptate deceptus 108.e maximè brutus 63.e
Sensus velocior 429.a
Sensus & intellectus significatio 109.a
Sensum quinam admirati sint, quive aspernati 63.f
Sensus communes in corde 153.c
Sensus quinq; per virgines prudentes & fatuas indicati 108.f
Sensuum expers 362.f 363.a
Sententia præpostera 258.c
Sentiendi vim à Sole habent homines 328.f
Sentes in sacris quid 400.d
Sepes 304.e
Sepia 203.b 276.e.f atramentum in aquas euomit 203.c
Sepia melanuros 203.d
Sepiæ machinamentum 215.b
Sepias promontorium 203.d
Septem, & septingenta 270.f
Septem & septuplũ quid Hebræis 262.d.e
Septenarij numeri proportio valde musica est 349.f
Septentrio 392.d Eius hieroglyphicum Ibid.
Septentrioni inest vis mascula 24.b
Septima decoctio, perfectionem indicat 262.f
P. Septimi Getæ numus 288.e
Septuaginta 275.e
Septuaginta interpretes quo tempore Biblia verterunt in linguã Græcam 132.e
Sepulchri significatum per cor 244.c
Sepulchra nobilitatis 380.c
Sepulchrorum aliquot inscriptiones 399.d.e.f
Sepulchra 284.f
Serapis cur à multis colebatur 226.b
Serapidis epigramma de totius mundi mole 225.e.f simulachrum 25.f simulachri caput quod 225.e eiusdem significatio 226.a
Serapidis tricipitis numisma 229.a
Serapi cur magnifica templa dedicata, & vbi 226.a
Seres populi longæui 149.f
Seriphium absinthium 420.a
Sermo 255.f 426.b. cur cibo comparatus 227.e efficax vel Mercurius 246.f inanis 247.a.b pro liquore aut rore pluuio acceptus 408.b per oculi hieroglyphicum 234.f vrbanus, cibus est animi 408.a
Sermonis intellectus duplex 256.a
Sermonis præses Mercurius 239.b.c
Sermone nimio extenuãtur corpora 129.f
Serpens 436.b
Serpẽs Apollinem prouocans in Delphis 118.b caudam depascens quid 102.f 103.a gignitur ex humano cadauere 31.f
Serpentis effigies à Mose ex ære in contum surrecta cur 117.a
Serpentis effigie quid commonstrabãt Valentiniani 115.b spolium Neroni pro amuleto commendatum à matre 113.a
Serpentes alatæ volant ex Arabia in Aegyptum 127.f
Serpentes puellarum amasij reperti 110.b
Serpentiũ symbolica tractatio 102. & seq.
Serpentium coria Amazonibus tegumentorum bellicorũ vsum præstabant 303.e
Serra 316.d
Serra pugnare Ibid.e
Serra ad squatinæ piscis ossis similitudinẽ effecta 216.a
Seruij locus 431.c
Serui fugitiui vocati olim cerui 54.a
Seruilis improbitas 293.f
Seruitia 408.b
Seruitus 359.a.b longa 237.f per anuli symbolũ 262.c per asininas aures 237.e per pedum symbolum 257.c per rasitationes capitis 230.b
Seruitutis indicia inter somniandum quæ 33.c
Sesonchosis 245.f
Sesostres 245.f
Sesostris Aegypti rex 308.e
Sesostris nauis 335.d
Sessio 312.a
Sessus 46.f
Sessus Deo accommodatus 384.d
Seueri Alexandri Imp. numus 253.e
Seueri imperium quo præsagio præmonstratum 112.e
Seueritas peculiaris sepibus 236.c
Sexagenarius numerus 269.c viduitati dicatus 275.c.d
Sexaginta 275.c
Sexta partica legio quæ 114.c
Sexcenta 270.e
Sex & senarius numerus Ibid.
Sextans 263.e
Sextodecimus numerus 272.c
¶ Sibi soli natus 209.d
Siccus pro paupere 216.d
Siciliæ vmbilicus vbi 248.c
Sicilicus quo signo figurabatur 272.a
Sicinius cur dicterius non Luceßiuerit M. Crassum 30.f
Sicinius Dentatus quodnam sacrũ primus fecit Marti 70.b
Sicinius Dentatus donatus torquib. 305.d
Siclus 136.e 274.b.c
Siculi à Romanis orti 96.f
Sicyonij, Suarij, Asinij & Porcarij à Clisthene vocati 90.f
Siderum, idearumq; cœlestium virtutes Lunari corpore suscipiuntur 329.b
Signa militaria 342.f
Silenus 426.e
Sileni 4[illegible].f
Sileni Alcibiadis 49.a
Silentium 239.f 337.d opportunum 174.e per indicem digitũ 260.f per piscis symbolum 218.d per ranæ rubetæ symbolum 211.c
Silentij symbolum 397.b
Sillij Italici locus 33.a 134.a
Silurus 216.f
Simandij regis Aegyptij signum 2.e
Simandij Regis bibliothecæ inscriptio 277.f
Simandij sepulchrum aureo circulo spoliauit Cambyses 287.c.d
Simeon Antiochenus 125.a
Simi nasi indicium 196.a
Simia 49.d
Simia vrnam euertens, ac sortes dißipans 49.f
Simiæ pastione liberatur à febre leo 8.e
Simiam cur tantopere oderit leo Ibid.
Simiæ tristes Luna caua 45.f
Simulachri Cereris apud Phigalenses explicatio 38.a
Simulatio per picam 166.f
Simulationum inuolucris obtectus 203.c
Simulator 398.d
Sinapis vnde nomen habeat 416.b Oculis infestum Ibid.
Sinapis allegorica consideratio 415.d.e.f & seq.
Sinus 298.b
Siphonum & tuborum aquæ cur per leonina capita eructare soleant 10.f
Sirenes 150.e
Sirenũ aureæ illecebræ suspensæ in Apollinis templo 150.f
Sirius 285.f

Sirius

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

Sirius ſtella 331.b
ſiſtere, ſiſtendiq; ſignum 359.d
ſiſtrum 353.f 354.a
ſiticuloſitas 121.b
ſitis cur per corui ſymbolum 169.c
ſitis ex morſu dipſadis, epota theriaca ſedatur 121.d
ſitis & ſtibundi ſignificatum 121.e
ſmaragdus 153.c 307.a Veneri dicatus ibid.
Smerdes Magus 155.c
ſmilacis cum hedera ſimilitudo 378.b Speciebus quatuor diſtinguitur ibid.
ſmilacis flos coronis intextus quid ſignificet 378.c
ſmilacis fructus elegantia 378.d
¶ Smyntheus cur etiam vocatus ſorex 101.c
Smyrneorum Fortunæ ſimulachrũ 34.c
¶ Sobrietas 74.c 307.c
ſobrius nemo cantat 389.c
ſobrius vicus Romæ 390.b
ſocietas 260.a
ſocietas leonina 5.a
Socrates eodem ſemper vultu 44.c 338.b
Socrates cur dixerit ſe gallum debere Aeſculapio 172.f quando iurat per canem 40.f
Socratis opinio de Sole 326.d
Socratis ſomniũ de Platone per cygni imaginem 164.f
Sol 32.c 61.c 84.e aurea gleba Euripidi 326.d Græcorum indiciũ 327.e mundi mens 234.a vnde dictus 326.c.d.e cur Centimanus dictus 252.e cur per palmã 369.f per accipitrem, & cur 151.c per tricipitium Serapidis 229.a
Sol & Bacchus idem numen 84.e
Sol & flumina cur dicãtur mortale genus enutrire 327.d
Sol & terra 15.e
Sol, eiuſq; hieroglyphica 326.b.c.d
Sol, ſoliſq; vis 247.f
Solis ſimulachrum 426.c
Solis & Lunæ certamen in procreandis animalibus 101.a
Solis ortus cur per lotum arborem indicatus 384.b ſimulachrũ per Phœnicem 144.f ſymbolum 417.f viæ 230.f vis & beneficium 115.b 234.a
Solis vis 437.f
Solis & Lunæ coniunctio 426.d
Soli cur dedicati leones 3.b
Soli equus mactatus à Lacedæmoniis & Perſis 38.d
Solem, Lunam ſtellaſq;, quomodo deos intellexerint Aegyptij & Phœnices 326.c
Solem Oſiris apud Aegyptios ſignificat 320.f
Solem quomodo alloquebantur Indi pro conciliãda Principũ beneuolẽtia 401.c
Solem variæ gentes Deũ putauerũt 326.c
ſolaris annus 290.a
ſolares radij 309.a
Solini locus 129.a
Solitaurilia 69.c
ſolitudo 146.c
ſolitudo per aquilæ pullũ indicata 140.c
ſolicitudines 345.f
ſolitudinarius 96.d 184.c
ſoloiuncus 276.f
ſolſtitium 188.e
ſolſtitium hyemale 199.b 257.d
ſolſtitium vel tempus annuum 90.a
ſolſtitiales mundi partes appellauerũt dexteras Aegyptij 24.c
ſoluere zonam 299.b
Soluizoniæ Dianæ templum ibid.
ſomniculoſa cur aſpis dicta 106.c
ſomniculoſus 208.f 420.f
ſomnium pincernæ Pharaonis à Ioſippo interpretatum 389.e
ſomnia Aſtyagis 389.f
ſomnia vera & falſa 431.a
ſomniis admoniti ad aliquid aggrediendũ qui 160.a.b
ſomnus 239.e 431.a
Somnus Neſtoris perſona compellãs Agamemnonem 112.a
Somnia, ſomniorũq; interpretationes variæ: vt ſi quis per quietem ſomniarit aures plures ſe habere 237.f boues arantes imaginari 26.d caput caninũ vel equinũ ſe habere 33.b caput ingens ſe habere 226.c capitis partem dexterã denudatã 230.f caput leoninum 4.f ceruum inſtantem tergo 52.c dentes amiſſos dextera parte 24.b equum qui ſe portet 33.c fornicas 58.c frontem capillis glabram 230.c fulmen vibratum 325.b.c gallinarũ gregem ad ſe venientẽ 172.a lyram nuptiarũ tempore videre 347.d manus plures ſe habere 255.b manus pulchras 250.d mare perturbatũ videre 25.f 249.b mulier ſe in virum commutatam 237.a naſum non habere 237.e nauem vel ratem videre 334.d occipitium caluum 231.a oculos tres ſe habere 236.e pectus ſibi transfixum 309.d puer in ſenem ſe mutari 231.d ſenex ſe in puerum mutari 231.d ſolem obſcurari 327.d ſpicas in aure natas 405.a ſtatura ſe vaſtæ magnitudinis eſſe 366.c ſtellas in mare vel terram cadere 332.c ſuperciliũ coloratum & denſum 236.d vini hauſtu ſe attentari 388.c vmbilicum, & quæ circa eum 248.c vniones 307.c vuam ſe videre 389.f
ſomni parciſſimus eſt leo 3.a
ſomnum captantes Mercurio victimarum linguas adolebant 239.e
ſophiſta per cancri ſymbolum 201.b per ranæ ſymbolum 211.a
ſophiſtæ 64.c 122.b 329.c euitãdi 64.b
ſophiſtarum nugæ 89.b oppreßio 201.c
Sophocles in ſenectute ſcripſit Oedipum Coloneum 164.c
Sophoclis locus 366.f
ſorex Hecaten, prouerb. 100.f
ſoricis etymon ibid.b
ſoricis & ſuis conſenſus naturæ 100.b
Soſithei dictum in laudem aquilæ 141.e
Soſipolis Deus ab Heleis cur colebatur
ſoſpitamentum 335.b 359.e (217.c
¶ Spartiatarum mos in ſacrificiis 30.b
Spartanorum origo 112.d
ſpathalæ 369.e
ſpeculum 307.f
ſpes fallax 433.a
ſpes certa de re ambigua 210.a irrita 255.c per florũ ſymbolũ indicata 401.f
ſpei definitio 378.f fruſtrator 201.a
ſimulachrum per oleum 387.e.f
Speuſippi vel Antipatri epigramma ad Platonis ſepulchrum 141.d
ſphæra ænea de Maximini ſtatua delapſa Antiochiæ quid portenderit 288.d
ſphærica figura 287.f
ſphinges cur appellatæ meretrices 14.d humanicipites 16.c vbi naſcãtur 48.d
ſpica 404.d.e.f
ſpicas repertas Iſis prima capite circumtulit 304.d
ſpina dorſi 244.d
ſpinæ pro diuitiis 400.e quid indicent in ſacris literis 400.c
ſpiræ ſerpentum quid miſticè 107.e
ſpirillum quid vocet Opilius 71.e
ſpiritalis motus 426.e
ſpiritus 105.f
ſpiritus pro ſuperbia & animi elatione
ſpiritus almus 259.d (430.c
ſpiritus ſanctus, eiuſq; dona ſeptem 262.e
ſpiritus ſanctus in columba 157.f
ſpiritus ſibi redditus 315.d.e
ſpiritum quid vocauit Anaxagoras 105.f
ſplen à Saturno regitur 239.b
ſplene laborantib. riſus difficillimus 44.b
ſplendor nominis 341.b
ſpolium leoninum, virtutis ſignum 15.a
ſpongia 216.d 217.a.b
ſportula 406.e
ſportulam oſtium plenam dono miſit Diogeni Alexander 43.a
¶ Squamæ in ſacris quid 222.e
ſquatina 215.d
ſquilla 201.f
¶ Stabilimentum 336.a

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

ſtadiũ 265.f Italicum quale ibid. Pythicum 266.a Olympiacum ibid.
ſtare 230.e
ſtare conuenit adoranti 46.a
ſtare in diuinis literis quid ibid.d
ſtarnæ aues quæ nũc Romanenſib. 176.d
ſtathmus 266.f
Statij locus 122.c 325.b 430.a
ſtatuæ Aegyptiorum quales 366.a
ſtatuæ gigãteæ obtortis ſunt crurib. 118.c
ſtatuarum celebritas in columnis, antiqua eſt 365.f
ſtatuarum triumphalium ornamenta quæ 321.b
lla 330.& ſeq.
ſtella crinita Iulio Cæſare ſublato ſtatim apparuit 330.e
ſtellæ aliquot Arctico polo affixæ repellunt aquam à terra 251.d.e
ſtellæ cur exortu Solis extingui videantur 328.a
ſtellæ mundi oculi 430.b
ſtellæ per ſomnium in mare vel terram cadere viſæ, quid 332.c
ſtellarum ſignificatum in ſacris quod
ſtellio 202.d (331.d.e.f
Stephanum de Gentibus Hermolaus Byzantius in compendiũ contraxit 194.f
Stephani de Vrbib. locus 126.a 220.d
ſterilitas 92.b 383.a.b
ſterilitas mularum propria 92.c
ſtipula in ſacris literis quid 405.b
ſtola 297.a
ſtoliditatis ludibrium 88.f
ſtomachus 261.e
ſtomachus à Luna regitur 259.b
ſtrages Megarenſiũ à leonibus edita 6.d.e
Stratoclis improba auaritia 255.a
ſtrenuus 310.f 312.c
ſtruppearia feſta 419.c
ſtruppi ibid.
ſtruthiocamelus 178.b & ſeq. ambiguus inter terreſtria & aëria ibid.e
ſtruthiocamelus currit perniciſſimè 178.f incubatu oua non fouet, nec pullos nutrit 179.a
ſtruthiocamelus cur colla tantum frutice occultet 179.b
ſtruthiocameli pennæ æquales 178.c earundem vſus ad conos bellicos & galeas adornandas ibid.d
ſtruthiocameli ſtoliditas 178.d 179.a
ſtruthiorum oua diſſecta in æquas partes Garamãtis præbẽt vſum pileorũ 294.e
ſtruthiorum oua cur perquirant Garamantes 121.e
ſtudiorum profectui, corporis officiunt incommoda 178.a
ſtultitia 74.d
ſtulti ad cribrum, prouerb. 278.c
ſtupidus tarduſq; 66.c
ſtupor 19.c
ſtupor & admiratio 122.a
ſturio an ſilurus 216.f 217.a
¶Suauitas ex aſperitate 420.c
ſuauitas ſublata 391.f
ſubare 67.c
ſubdere colla iugo 159.a
Subdiales ædes quibus Diis ædificantur 365.c
ſubiugatio 259.a ſubiugare ibid.
ſublimitas 151.f
ſublimium appetitor 416.d
ſublimium rerum indagator 129.a
ſubſidium 316.f
ſubucula 295.f
ſubulci templa non ingrediebantur apud Aegyptios 65.c
ſubuentanea oua quæ 132.b
Suburranẽſium & Sacrauienſium cõtentio ſuper equino capite 38.c
ſucceſſus voti 106.a
Sueſanorum pecunia 173.f
Suetonij locus 287.b 313.d.e
Sufleni Catulliani 50.d
ſuffibulum 296.e
ſuis viribus pollens 17.a
ſuos tantùm curans 175.b
Sulpitij Galbæ canterius prolapſus in ipſa longi itineris porta 37.e
ſumma 368.b
ſumma calliditas ingenij 5.a
ſummiſſio 232.e
ſumptus publici priuatiq; 287.f
ſuperbia 35.c in pulmone 420.c per cerucem 232.d
ſupercilium 236.c 238.a
ſupercilium in tutela Iunonis 236.e
ſupercilium in lutu veteres ſolebant vellicare 236.d
ſuperciliorum contractio 7.c
ſuperciliоſi qui dicantur 238.a
ſuperflua ſummota 23.a
ſuper humerale ſacerdotale Aegyptiorum 306.e
ſuperſtitione nationes omnes aliquando contaminatæ 79.d
ſupparum 298.a
ſupplex 253.c
ſupplices apud veteres coronatos fuiſſe
ſupplicatio 386.d (371.f
ſupplicationes quando fieri ſolitæ 364.a
ſupplicium capitale 409.
ſupplicij ſignificatum 422.a
ſuppreſſa 360.d
ſurditas 54.b 184.c
ſurditatis ſymbolum 415.c
Suſæ vnde dictæ apud Perſas 402.d
ſus Bœotia 66.c
ſus cur in Creta ſacra 68.d.e
ſus Mineruam 66.b
ſuis grunnitum fugit elephas 64.a
ſuem tangere non licebat Aegyptiis 65.c
ſue nullum animal pluribus variiſq; conditis aptius 63.b 66.f
ſues Aemathicolicæ ſolidis ſunt vnguibus 69.c
ſues agreſtes ſemel pariũt in anno, idq; æſtate 67.b
ſues cephalalgiã curant eſu cancrorũ fluuiatilium 59.d
ſubus dentes atterebantur apud Salaminios 63.e
ſuilla caro aciem ingenij obtundit 63.d
ſuillæ carnis laus 67.a
ſuillum genus cur nullum in Arabia 64.c
ſuillo generi cur pepercerint Aegyptij 68.c.f
¶Sybaritarum interitus quando 386.b.c
Sybaritarum mollities cur gallinaceos in vrbe non patiebantur 173.c
ſycomori hieroglyphicum 392.b
ſydus 330.d
L. Syllæ legionum exemplum 42.c
ſyluia auis, vel rubecula 184.c
Symeon puerulus Tridenti à Iudæis in ſacrificium trucidatus 89.b.c
Syncerus Actius Sanarius 143.f
Synodi ſextæ locus emendatus 75.d.e
Syphaci cur dona miſſa ſint à Romanis 321.a
Syracuſana menſa quæ Platoni 67.a
Syracuſani 34.c
Syracuſanorum numus 25.b
Syri cur columbæ pepercerint 158.c
Syrij detulerunt piſces argenteos in templa Facelitidis deæ 223.c
Syrtes anguipedes 108.a

T

TAbanus 190.c
tabellarij fides 149.c
tabularum in Theodoſij inſigniis interpretatio 226.f 227.a
taciturnitas 275.f 276.a
taciturnitas leænæ 14.d
Tacitus Imp. amariores cibos appetiit 189.a Idem Virgiliani carminis dulcedine offendebatur, & Ciceronis lectione ibid.
tæniæ quæ 286.d
tæniæ Iſidi dicatæ quales 286.b.c Oſiridis quales ibid.d
talaria 429.d
talaria pennata Mercurij 155.f
talpa 98.f 99.a liquidius audit 98.b
talpæ cor ad præſagium confert 99.b
Thalthibius, cur porcum, quem Agamemnon pro iuramento ſtatuerat, in mare præcipitem dedit 69.c
talus, princeps libidinis locus 257.c
Tanagræorũ peſtilentiam quomodo Mercurius expiauerit 78.a
Tanaquil in templo M. Anci diu adſeruata 356.c
Tantali ſymbolica interpretatio 257.b
taranda 198.b

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

Taras delphino vectus 194.c
Tardas aues quas vocent Hiſpani 180.b
tardigrada teſtudo 200.d
Tarentini 34.d
Tarquinij Priſci filius cur omniũ primus donatus bulla 301.b
Tarquinio Priſco ex itinere pileum abſtulit aquila 137.f
Tarquinius Superbus papauerum capita decutit 419.b
Tarquinij Superbi currus fictilis 321.d
metus angue conſpecto quid 111.e
Tarquiniorum origo 419.b
Taruiſini leones quid 16.c
Tauri populi qui 29.c
Tauricæ Dianæ ſacrificium quale 70.b
Taurij ludi quib. diis, & cur inſtituti 25.b
taurina ſpecie fluuij qui 25.c
taurus animal venereum 436.f
taurus deſcribitur 22. & deinceps.
à lupo ſuperatus apud Argiuos quid 27.c dextro obligato genu manſuetè ducitur 23.f Soli à Perſis dedicatus 26.a
Taurus cœleſtis cur Veneri dicatus 22.f
taurus Herculeus 23.d
tauri auricula quid 25.a
tauri collo alligatæ caprifici vis quæ 383.a
tauri ſignificata 22.e
tauri ſignificatum in ſacris 31.a
tauri temperantia 22.d robur Ibid.
taurum quando ſacrificabant Spartiatæ 30.c
taurorum immolatio Hebræis quid 23.e
tauros cur immolabant Neptuno, & quales 25.a.b
Taygeto in monte ventis equum immolabant Lacedæmonij 38.d
¶Tegea Arcadiæ ciuitas 376.d
Tegos pro lupanari Ibid.
telamones 367.f
Telemachus delphino ſeruatus 194.d
Teleſillæ cur galeata ſtatua erecta 366.e
Telephus 52.f
tellus duplex 431.f 432.a
Tellus cur hominum mater dicta 321.f
telum vnde dictum 309.b 310.d
temonis hieroglyphica 337.a
temonem nauibus immittere à quibus dicerint homines 130.b
temperantia 245.d 299.c 355.c.d 383.e.f
temperantiæ modeſtiáq; 202.d
temperantia elephanti 18.b
temperantia per cubiti ſymbolum 265.a
per Nilum 153.f
temperantiæ vis 110.d
tempeſtas per ardeam 183.b per ſepiam 203.f
tempeſtatis mutationem patefieri 433.a
tempeſtatis præſagium per echinũ 204.f
templa ſacra, Floræ, Herculi, Marti, Lunæ, Proſerpinæ, Soli, Veneri quæ 365.c
tempus 104.b 331.e 381.e 405.c
temporis diuturnitas 369.c
temporis ſignificatio varia 104.c.d
tenacitas 376.f
tenebræ funeſtúmve 206.d
tenebræ in diuinis literis quid 147.e
Tenedia ſecuris 227.f
Tenedus quomodo à Darianis militibus vaſtata 337.f
Tenediorum regis lex quæ 316.b.c
tentamentum 345.c
tentoria ex quib. rebus fieri ſolita 250.a
tercenta ſexagintaquinq; 270.a.b
Tereus Thrax Procnen duxit in vxorem 163.d Philomelam defloravit Ibid.
terga dare 232.f
Ter iungi milites 97.b
terminus 133.c 258.d 278.c 365.e
Terminus lapideus Capitolij 361.d
terna millia 273.e
ternarius numerus cur Palladi & iuſtitiæ dicatus 292.d
terra 115.c 321.f 364.d 439.b
terra & aqua 353.c
terra cur omnium mater credita 329.a
terra frugifera 26.a
Terra, quæ & Maia 69.f
terra per Scorpium indicata 119.d
terræ filius coluber 115.d
terræ fines omnes in Dei manu eſſe, cur dixerint veteres 251.d
terrarum dominatio 214.e
terrarum vmbilicus 143.a
terrenorum cum cœleſtibus temperatura 423.d
terrenis addictus 203.b
terrificus leo 4.d
terror 121.f 227.c
torrens in ſacris quid 383.c.d
Tertij Theodoſiani 294.b
Tertiodecimani 42.d.e
Tertulliani laus 144.e
teſtacea plenilunio magis pinguéſcunt 201.d
teſtamentum nouum eget auxilio veteris, vetuſq; noui 284.f
teſtamentorum tabulæ apud veteres quomodo ſignabantur 302.b
teſtes fibri Pontici præſtantiores 98.d
teſtes quantum ad genituram conferant 245.d
teſtes virtutis indicia 246.d
teſticulos ſibi ſecuiſſe vel abſtuliſſe quis dicatur 246.d
teſtimonia ſeruorum contra dominos nulla 147.c
teſtudo 199.f
teſtudo cur Veneris ſimulachro apposita à Phidia 200.a
teſtudo prudentiæ ſymbolum 431.d
teſtudo ore robuſtiſſima 200.e
teſtudinis munimentum Ibid.c
teſtudinis ſegnities diſticho expreſſa Ibid.d
teſtudines vbi magnæ 199.f
tetragrammaton 303.d
Tetragrammaton nomen ineffabile 205.f
Teuthis 357.d
¶Thaipſali milites 113.e
Thalia 351.a
Thallus mercator 27.f
Thamura Moſen puerum ex profluente exemit 281.d
Thebani vnde oriundi 112.d
Thebarum inſigne fuit draco 112.d
Thebis cur iudicum ſtatuæ ſine manibus 255.a
Thebiorum natio peſtifera 105.d
Theleſilla, eiuſq; ſtatua 317.a
Thelyo 350.e
Themiſtocles gallorum exemplo confirmauit pugnantes 173.d.e
Themiſtoclis argutum reſponſum 34.f
Theocriti locus 36.c 73.f 183.f 216.a 281.e
Theocriti Pharmaceutria ex Euphorionis Minis translata 216.a
Theodori Gazæ laus 59.c
Theodoſianæ militiæ inſignia 340.f 341.a
Theodoſiani 294.a Secundi Ibid. Tertij Ibid.c
Theodoſij inſignia qualia 226.f 227.a
Theodotionis Epheſij opinio reiecta 132.d
Theognidis locus 197.d
Theologia 178.f 179.a.f 280.e 289.e.f
theologiæ munus 279.f
Theophraſti de viperis ſententia 107.b
theriacum 117.e
Therſites cur dicatur in ſimiam mutatus 50.c πιθηκόμορφος dictus Ibid.
Theſeus barbam tondere noluit 231.f
Theſeus primus anteriorẽ capitis comam Apollini Deliaco dedit 230.d & 231.f
Theſeus primus palmæ pretium inſtituit 369.d
Theſſali coronas amarãthinas primi excogitarunt, & libamina quotannis ad Achillis tumulum ferunt 403.d.e
Theſſalis quinam erant bucephali 29.b
Theſtij filiæ quinquaginta ab Hercule vitiatæ 73.d
Thetis in ſepiam commutari ſolita 203.c
Theu Platoni quis 205.f
Theutates Propertio quis Ibid.
tholos 203.f
Thomas Campegius epiſcopus Feltrenſis 334.a

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

Thomas Milarius 177.f
Thomas Petroſanctius 271.a
thorax 317.b & deinceps
Thoracum indago in paludibus exploran dis qualis 98.b
Thraſybulus Mileſius 419.b
Thraſybuli ſtatua in Olympia 39.d.e
thrion fici folium cur dictum 392.d
Thronax mons 181.f
thunnus 217.a huius captura vbi Ibid.
thunnum piſcatores Neptuno ſacrificabãt 218.a
thuribulum 243.a
thus in Sacris quid 344.a
Thyrſus circũfuſa hedera coopertus quid ſignificet 376.e
Tiara 303.c
tibiæ Veneri ſacræ 349.b Pani attributæ Ibid.
tibicines expectare, prouerb. 349.c
Tiberius à quo oppreſſus 172.e
Tiberius fulmina corruſcationesq; expaueſcens, laurcam ſibi imponere ſolitus 372.d
Tib. Gracchus quo geſtu ſe populo cõmendarit 226.c
Tiberius Imp. noctu vidit 234.d
Tiberij Cæſ. ſerpens à formicis corroſus quid portendebat 113.a
Tib. Cæſaris numus 178.c
Tib. Claudij Cæſ. numus 252.b
Tib. Gracchi oppreßio per angues in galea ſignificata 118.d
Tiberij humero inſidẽs gallus quid 172.d
Tiberij Imper. nequitia 172.e
Tibulli locus 104.a 158.c.d 355.f 377.e
Tigranes candidam faſciam ad Pompeij pedes abiecit 302.f
Tigris 84.d
Tigris audito tympani ſono inſanit, ita vt ſemetipſam dentibus impetat 85.b
Tigris cur vocata ſagitta ab Armenis 309.e
Tigris equum citatißimum ter repetito curſu aſſequitur 85.b
Tigris fluuius vnde dictus 154.a
timidus minima quaq; de re 181.b
Timo Demeam aſſentatorem ligone percußit 51.f
Timoleon cum Bomilcare & Aſdrubale feliciter pugnat 382.c
tinca 215.c
tintinnabulum 349.d
tippula 193.d.e
Tireſias 57.b
Titanum genitalia defecta quid 247.e
Titi Liuij imago Patauij qualis 260.f 261.a
T. Liuij locus 24.c 314.b
Titi Veſpaſiani numus 195.e
titillatio 244.d 390.b
Titoplûs 350.f
Titulus 303.c. à Numa rege factus Ibid.
Tityi iecur, à vulture cur fingatur abrodi 134.b.c
¶Toga & togata comœdia 295.a.b
toga picta 298.d
toga vtebantur & viri & mulieres 295.b
tolerantia 355.b
tondêre in ſacris quid 229.f
tonitrus 25.d
Tonitrus vocatus filius Clearchi 324.e
torcularis hieroglyphicum in ſacris literis 390.e
torpedo piſcis 212.a
torpedini piſci ignauia præditus cur aſſimiletur 212.c
torques 305.d
torques aheneus in corui collo inuentus, qui ab Agathocle venando interfectus fuit 55.d.e
torquem qui meruit duplam conſequebatur annonam 305.e
torquium ſpecies 305.e
torquibus donatus Sicinnius Dentatus 305.d
torquilla 183.f
torrens 283.e.f
toruitas vnde dicta 23.e
toruum tueri Ibid.
toto & aperto pectore 24.f
¶Tractabilitas 94.d
Tragelaphi in Diuinis literis qui 56.b
Traiana aqua 289.d.e
Traiani columna, coloſſum habuit ſuperimpoſitum 365.f
Traiani Hadriani numus 254.f
Tranquilli locus 190.e
tranquillitas 180.e
tranſmutatus 181.d
tranſuerſum digitum non ſecedere 265.b
trapezitarum menſæ in Ianis habebantur 229.c
trecenta 269.f 270.a
trepidatio 95.e 159.d
tria 269.d
tria mala quæ 344.d
trias 280.b
triangulũ æquilaterum cur diuinitatis indiciũ 292.b cur Minerua, Verticigena Tritogenia Ibid.
tribas mulier per gallinam 171.f
tribunitia poteſtas ab Imperatoribus vſurpari ſolita 298.f
tributum remiſſum Italiæ à Nerua 33.f
Tricarenus Geryon 228.e
tricenarius numerus 269.c
tricipitium 228.d
tridens 338.b 354.c
triginta 273.d
trigla 215.a cur Dianæ dicata Ibid.
trinum & trinitas rerum 291.f
tripos aureus Socrati adiudicatus 409.d
triticum à lolio repurgandum 405.f
Trito Bœtis quid 292.c
Tritogenia 292.b & c
Triton cur biformis pingebatur 218.c
Tritone 350.f
Tritones tubicines in Saturniæ ædis faſtigio 349.a
Tritonia cur vocata Pallas 292.c
tritura quo anni tempore potißimùm fit 355.a
triumphator 257.e
triumphus 231.b
trochilus 322.b
trochili adhiantem crocodilum accedunt pabuli gratia 207.c
Trœzen 354.c.d
Trœzenij Neptunum colunt 354.c
Troiani belli tempus ex paſſeribus auguratus Calchas 150.d
Trophonius, eiusq; ſimulachra 118.f
Trophoniana oracula Ibid.
truculentia 260.d
¶Tuba 349.a Marti dicata Ibid.
tuborum & ſiphonũ aquæ cur per leonina capita ſoleant eructare 10.f
tumultus 308.f
tunica & tunicatus 295.d
turbidã aquam cur bibant elephanti 19.a
turbines 284.e
turbo puerilis 355.e
Turcarũ matutinales acclamationes quales 287.a
turdus 184.c ſibi mortem cacat Ibid.
turdus ſurditate laborat 184.c
turibulum 343.c.d
turtur 161.a & deinceps
turtur tibiarum cantu delectatur 161.e
turturis continentißima viduitas Ibid.b oblatio, in ſacris quid Ibid.d pulli, quid Ibid.
turturum par quis dicatur obtuliſſe 157.c quando Deo offerimus Ibid.c
tutela 335.f
¶Tympanum 349.d
Tyndarus cur Venerem coniecit in vincula 356.f
Tyndarus raptæ filiæ iniurias quomodo putauit vlciſcendas 38.c
Typho 426.d
Typho latrociniis infamis 207.b ab Oſiride domitus 208.c
Typhon 131.a
Typhonis ſuem inſectantis fabula 65.c
tyrannus per polypi ſymbolum 197.b
tyranni ſymbolum per noctuam 148.c
Tyrij Apollinem ſuum cur Alexãdrinum cognominarunt 357.b cur Deorum ſtatuis vincula iniiciebant Ibid.
Tyrij cur Carthaginem ædificare intermiſerint 45.28.a
Tyriorum numus 335.d

Tyrrheni

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

Tyrrheni nauigandi facilitate claruerunt 195.d Delphini cognominati ibid.

V

VAcca Veneri dedicata 25.a Vaccæ vox quid in sacris literis 28.c
Vacillatio 256.e.f
Valentiniani quid per serpentis effigiem commonstrabant 115.b
Valentianenses milites 97.b.c
Valeria Luperca ab aquila liberata fol. 139.e
Valerius Soranus cur neci traditus fol. 261.b
valetudo inoffensa 403.d
valetudinis diuturnæ prosperitas 186.e
validior à deteriore superatus 83.e
vanæ sapientiæ studium 146.f
vaniloquentia 63.f
vaniloquentia euitata 18.d
Variæ, genus Pantherarum 84.c
varietas rerum grata 107.d
M. Varro literarum porcus appellatus à Palæmone 63.a 66.a
Varro nauali corona donatus à Pompeio 335.e
Varronis opinio de mundi partibus 24.c
vas animæ quid D. Paulo 407.a
vasa indignationis quæ ibid.c
vasa pro seruitiis ponuntur 408.c
vastitas 118.e
vaticinium 372.a
vaticinij symbolum laurus 372.a
vaticinia ex cane quis primus desumpserit 39.e
¶Vbertas 409.a
¶Vectis 360.d
vehemens cupiditas 184.a
velamen simulachri fidei albũ fuit 254.c.d
velia 183.c
Vedius nebulo reprehensus à Cicerone 47.d
vehemens appetentia 53.f
Veientana sylua quando exaruit 372.f
velocitas 195.c 309.c 429.d
velocitas negociorum 29.f
venator 358.b.c
venationis antiquæ ratio in Sicilia dũ ceruos venantur 53.b.c
veneficiorum amuletum 81.e.f
venenatarum sagittarum ictus quomodo sanabantur 159.f
venia 262.c
Venus 68.b 356.f 395.c vnde dicta 356.a
Venus ἀλιτενὶς 220.b cur aurea vocata 22.f cum pectine cur Romæ aliquando colebatur 307.d cur eadem barbata ibid.
Venus Genetrix 252.b eidem templum erectum, & à quo ibid.
Venus in antro statuta, & quare 395.c malo insignis 395.c
Venus Morphò 356.f
Venus ὑμεναία vocata 158.f verecunda 247.d vult crapulatum non fameli-cum 67.c
Veneris armatæ simulachrum cur apud Lacedæmonios 308.d currum cur trahant passeres 150.e digressio ab Erycis monte 157.f
Veneris Erycinæ templum 342.f
Veneris in tutela sunt horti 247.b
Veneris Mycheæ sacra quæ 107.e nigræ sacellum vbi 247.d prophanatæ templum 200.b sedes in lumbis 157.e simulachrum insidens arieti 77.f symbolum 418.f statua ibid.
Veneris simulachro cur testudinem adiecerit Phidias 200.a
Veneri cur adsculptus polypus 199.a cur dedicatæ columbæ 157.a dicata concha 202.c
Venerem cur cõpedibus constringendam finxerint veteres 247.c cur in vincula cõiecerit Tyndarus 356.f languentem excitantia 421.e
Venerem spinosas in pectore curas ferere 400.b
venter 249.b originis indicium ibid.
venter caret auribus, prouerb. 249.d
venter mare aliquando denotat 225.f
ventris varia significata 249.b.c
in Ventrem pugnos ingerere 249.c
ventriloqui qui dicantur in sacris 249.e
ventum attestari, Scythis maximum iuramentum 315.f
vento grauidæ factæ equæ 36.d
ventorum præsagium per echinum 204.f
ventis equum immolabant Lacedæm. 38.d
venustas 95.f 307.b
venustatis symbolum 400.f
vepres delictorum symbola ibid.c
ver 439.f
ver & hyems 129.d
ver, hyems, sol 252.d
veratrum cur appetant coturnices 177.d
verbenæ descriptio 419.c
Verbum quid Theologis 142.b.c
verba per gladij symbolum 314.f
verborum fons mens est 39.d
verecundia 240.f
L. Veri Aug. numus 289.b
veritas 301.c 304.a
veritas fidem parit 431.a
veritas, veritatisq; signum nudum 326.e
veritatis dulcedo 39.c
veritatis symbolum 397.c
vernum tempus 125.c 162.e 182.a
verni temporis amœnitas 78.f
verriculum 337.e
versicoloris vestis 297.f
versipellis 198.a
Verticigena 292.b
Vesontes 312.f
vespa vnde procreetur 189.e
vespæ 31.e
vesparum habitationes & cellæ quales 190.a.b
vespis aduersatur malua sylvestris 189.f
Vespasiæ partus treis, per quernos ramos fatales totidem præmonstrati 376.b
Vespasianus aliquot ex plebe miraculosè sanauit 227.a.b
Vespasianus de lotio vectigal exigebat 18.f procuratoribus pro spongiis vtebatur 216.d
Vespasiani signum 122.a
Vespasiani triclinium ascendit bos arator 26.b
Vespasiano recèns electo defuit autoritas 227.a
vespertilio 179.b.c & deinceps
vespertilio sola volatilium lac & mammas habet 170.d
vespertilionis & columbæ discordia fol. 179.e
vespertilionis & formicæ discordia 179.e
vespertiliones arcẽtur platani fõliis ibid.f occiduntur hedera suffumigata 180.a
vespertiliones in sacris quid 179.f
vespillo 40.d
Vesta 135.f 136.a 311.f 344.b.c 364.c
Vesta sedens sculpi pingiq; solita 319.d
Vestæ rotundam ædem Numa Pompilius consecrauit 364.d
Vestæ simulachrum quanam figura erat
Vestales virgines 296.e (344.c
Vestalium initia 384.b
veteres minus vitiosi in philosophando 245.e
vetustas 377.e
vetustas quibus honorem tribuit 26.a
vetustatis symbolum hedera 377.e
vexatio 249.f
¶Vgolinus Campegius 334.b
¶Via in diuinis literis quid 257.a
viæ & semitæ differentia 289.e
viæ per pedes symbolum 257.c
victimæ quales & quæ numinibus immolabantur 70.a
victor hostis 82.f
victoria 30.b 303.b 369.f 373.a
victoria & gloria per accipitrem 154.f 155.d
victoria maritima 321.c naualis 335.d.e perpetua 155.b per galli symbolũ 173.f per noctuã apud Athenienses 147.b cur per oleum indicatur 387.b
victoriæ Daualæ Piscariæ principis laus insignis 156.c & deinceps
victoriæ præsagium 43.c
victoriæ signum cur alatum 154.f 155.a
victoria vti nescius 197.a
Victoriati numi 155.a

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

Victorini rhetoris locus 46.e
victus frugalis commendatur 412.c
victus prouiſio 19.b
Videntes appellantur Prophetæ 229.e
vidua perſeuerantis continentiæ 157.a
viduitas continentiſſima 161.b
viere 356.f
vigilantia 95.b
vigilantia cuſtodiáq; 3.a
vigilantiam præſtant ranæ oculi, luſciniæ carne 210.e.f
vigilia perpetua nullum vtitur animal 3.b
vigiliæ ſpeculationesq; 125.e
viginti 272.f
Vincentius Caprilis 250.c
vincla iugalia Maroni quæ 262.a
vinculum 282.e
vinculum per anuli ſymbolum 262.b
vincula 255.b
vincula iugalia 299.a
vindemiæ prouentus plenus vnde præſagitur 182.b
vindemiarum licentia in regno Neapolitano 389.e
vindices milites qui 114.e
vindicta 12.e
vinearum incolumitas 174.a
vineas infeſtant Aphrici venti 174.a
vinitor 90.e
vinum ad iucunditatem, non ebrietatem creatum 388.f
vinum in acetum conuerſum quomodo reſtituatur 424.f in ſacris oblatum, ſanguinis ſignum 390.c marina cõmixtum aqua facilius conſeruatur 194.e mentem, non ſecus ac alæ corpus, attollit 389.e
vini odium ex eſu ouorum noctuæ fol. 148.b
vino apud Carthaginenſes quibus interdictum 389.c intemperantius vtentes, melancholicos fieri 390.a nullum tormentum efficacius ad veritatem eliciendam adhibetur 166.f olim abſtinebant Romanæ mulieres, quarum vna ob reſignatos cellæ vinariæ loculos ſui inedia necata 389.d ſe ingurgitare cur adoleſcentibus quandoque permiſſum 389.d
vina vetuſtas commendat 377.e
violæ quomodo fragrantiores fiant fol. 417.e
vipera an mariti caput amputet, incertum 106.d
viperæ dente tactus nulla deinceps venena reformidat 117.d iecur conditum aduerſus ſerpentum ictus remedium 117.d
viperæ edebantur in deſperatiſſimis morbis 177.d in Arabia cur innoxiæ 117.e quomodo abortum mulieribus adferant 107.c
viperarum vterus an à catulis exedatur 107.b
viperis conditis veſcentes diutiſſimè viuũt 117.d
viperalis herba 422.c
viperino ictui vipera remedium eſt fol. 117.c
vir probus 290.c
vir frugi, vxor prodiga 90.a
vir patérve cur dictus ſcarabeus 61.a
vir vndecunq; perfectus 55.e
viri amor in mulierem infidam 203.f
viri probi animus quietus, improbi inquietus deſcribitur 182.c.d ſermo 241.f
viri ſymbolum per barbam 231.f
viris loquacibus extrema lingua perforata 427.d
virago 86.a 99.d
vires 305.c
vires cedere ſapientiæ & eloquentiæ fol. 15.b
viribus ſuis pollens 423.e
virga cur Palladi accommodatur 116.b
virgæ & baculi differentia 305.d
Virgilij locus 28.a 29.f 30.a 33.b 36.c.d 69.d.e 70.a 71.f 84.e 104.e 105.f 110.c 112.b.c 134.a.c.d 143.b 150.c 159.d 160.b 165.f 167.d.e 168.e 206.c 207.f 229.b 244.d.e 246.b 247.c 256.c 259.d 262.e 278.b 284.c 288.f 295.d.e 311.f 321.d 322.c.d 323.c 341.e 355.f 386.d 403.c 426.a
Virgilij locus in appendicibus 399.f
Virgilij opuſculum de Roſa 401.a
virginales columnæ 367.c
virginitas 307.a
virginitatis imago per apes 181.b
virgo abſciſis capillis 435.c
virgo capillos erectos habens ibid.b
virginis ſignum cur vitem auerſetur fol. 90.b
virginem párere non abſurdum 132.c.d
virgines Armatæ quæ 308.d.e
virginum cuſtodia 200.a
virgula diuina quæ Ciceroni 116.e
virtus 15.a 375.e eneruata deliciis 61.e.f ſolida 305.e
virtus indagatrix cur draconi aſſimilata 110.c
virtus, munimentũ quod auferri non poteſt 317.c
virtutis decor 231.b doctor 75.b
Virtutis ac Honoris imagines 431.d
virtuti cedit improbitas 209.a
virtutes labore comparantur 369.c
virtutis radices amaras eſſe, fructus verò ſuauiſſimos 379.b
virus hippomanis quale 36.a 63.e
vls aperta 358.e
vis leoni peculiaris 3.a
viſcum vnde proueniat 184.b
vita 344.f diuina 340.f
vitalis 152.e per cordis hieroglyphicum 242.b
vita morsq; per oculi ſymbolum 235.e
vitæ breuitas 4.a 262.d.e
vitæ humanæ cõditio 218.f curſus 262.f
vitæ progreſſus 266.e 289.e
vitam inſtituiſſe ſapienter qui dicantur 51.e.f
Vitellij Cæſaris numiſma 431.d
Vitelliana dominatio crudelis 26.b
Viterbienſis columna cum duabus accipitribus quid denotare videtur 155.d
vitij emendati ſignum 398.e
vitia 358.e
vitiis diuitiisq; nomen, idem 94.b
vitiis quis dicatur liberari 35.b
vitioſus 28.d
vitis libertatis indicium 389.d laboris 390.a
vitis Rheæ ſacra 389.f
vitis ſupra caput Hecates prætendi ſolita, quid ſibi velit 376.e
vitis cui Chriſtus ſe comparat, palmitũq; eius conſideratio 381.f
pro Vitibus ſacrum 71.e
vitula indomita deſcripta ab Horatio 35.e
vitulari & vitulantes quid 25.d
vitulus 436.e
vitulus marinus 108.f fulmine non tangitur ibid.
vituli hieroglyphicum quod 25.d
vituli ſignificatio in ſacris quæ 30.f
vitulum offerre quid 23.b
viuacitas 55.d
viuificare in ſacris literis quid 147.e
¶Vlna 265.d
vltio 84.f 188.c
vltio diuina 428.f
vltio per digitos commorſos indicata 259.f
Vlyſſes ordinis deſertor 129.c
Vlyſſes πολύτροπος 197.d
Vlyſsis caput pileatum 293.c genus nobile ibid.
Vlyſsis ſocij non niſi neceſsitate coacti piſcantur 221.b
Vlyſsis ſocij quomodo virga vel in bruta vel in homines transformati 116.b
Vlyſsi naufrago Pallas oleum attulit quo perungeretur 401.e
Vlyſsi quid reſponderit Calamæes 129.c
Vlyxis etymon 87.e
¶Vmbra 341.f
vmbræ odoratæ miram inſpirarunt fragrantiam 411.f
vmbilicus, & eius ſignificata 248.b.d.e
vmbilicus terrarum vbi 143.a

¶Vncia

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

¶Vncia 263.d
vncus 360.b
vndecim & duodecim 272.c
vngendi cadauera mos Aegyptiis 49.c
vngi & vnctio, & non vngi, in ſacris quid 257.d
vnguentum in Aaronis barba quid fol. 401.f
vngues demordere, & rodere 259.f
vngula bifida 64.d
vngula duplex 65.a
vngula bifida in ſacris quid 55.f
vnicornis quomodo capiatur 21.e
vnigenitus 60.d
vniones gemmæ 307.a
vnitas 296.b 326.d
vnitas & vnio 291.f
vniuerſalia rerum multis voluminibus explicauit Mercurius 239.d
vniuerſum vel mundus 425.f
vniuerſi Deus 330.a
vnius diei vita 191.e
¶Vocalia ſigna militaria 30.a
vocalis prima 27.b 128.b
vocalibus ſeptem muſica expreſſa 349.f
vocis qualitates quot, quæue 349.f
vocum compoſitiones apud Aegyptios quam vim habeant 153.b
C. Voctienus cur à Senatu punitus fol. 260.e.f
volare verba, Horatio quid 155.a
Volcanalia quando celebrari ſolita fol. 364.e
Volcanus 344.b
Volcani templum apud Aetnam 40.d
volumen 118.f
volumen vnde dictum 248.e
volumina ſerpentum quid denotent fol. 107.e
voluminum cornua quæ 248.f
voluntas bona per errorem obfuſcata 346.a
voluntatis fons, cor 134.c
voluptas 272.c ex patientia 261.b maturè extincta 109.f vera quæ 110.d vires eneruat ibid.a
voluptatem ex myrto ſignificari 373.e
voluptates quomodo coërcendæ 250.e
voluptatum ac malorum affectuum diſſipatio 126.f
Voluptaria Venus 93.a
voracitas inſatiabilis 215.a
vorago 284.f Vortuna 288.c
Vot. XX. notæ in numis & aris quid ſibi velint 273.a.b
voti ineffacacia 128.b
vota concepta, & nuncupata 243.b
vox humana, quid 206.b
¶Vpupa 182.b
vpupa quid Theologis 182.c
vpupa vuis veſcens immodicè, quomodo ebrietati medetur 182.b
¶Vr Hebraica lingua quid ſignificet fol. 86.d
Vr Madianitarum rex ab Iſraelitis occiſus, quid ſignificet 86.d
Vrbanus Bolzanius Pierij patruus 233.a 338.d
Vrbanus Græcas literas docuit 233.b
vrbes cur olim editis in locis ponebantur 322.a
vrbium origines variè ab autoribus traduntur 111.c
Vriel 322.f 323.a
vrina rabioſi canis 43.f
vrinator 49.a 209.a
Vrna Oſiridi dedicata 406.c
vrnæ tres 339.a
vrſa auerſis veſtigiis cauum irrepit 86.c fœmina mare ferocior 86.b fœtum edit ſine oculis 85.f fœtum lambendo perficit 85.f
In vrſas abire quid 86.c
vrſus quomodo capturam euadit 86.f
vrſi caput imbecillum 86.e
vrſi primùm antra habitationibus commoda oſtenderunt 86.a ex Britannia aduecti ad pop. Rom. ſpectacula, maximè admirationi fuerunt 86.b quandiu pedum ſuctu viuunt ibid.a ſalutis ergò aluearia inceſſunt 86.e.f
vrſis nomen ab irritatione olim impoſitũ 86.d
Vrſina ferocia Hieroſolymitani excidij indicium 86.e
vrtica in ſacris literis quid 400.d
vrus aut difficulter aut nunquam capi poteſt 86.f
vrus bos Germanica 86.f
¶Vtilitas & damnum 218.c
¶Vua in ſomniis viſa, quid portendat 389.f
vuæ laxatio quomodo cohibeatur 424.f
Vulcanus 426.f
Vulcanus claudus cur fingatur 136.b
Vulcani parentes qui 136.a
Vulcano iuncta Pallas quid 134.f 135.a
Vulcano piſciculi pro animis humanis dabantur 222.b
Vulcanum & Pallada maſculo fœminas iudicarunt Aegyptij 134.f 135.c
vulpanſer 146.c
vulpeculæ pellis aſſuenda Leonis ſpolia, prouerb. 98.a
vulpes 97.c & ſeq.
vulpis lepidum reſponſum ad pardum 97.e
vulpis lupiq; nomen à Prophetis nunquã ad bonum vſurpatum ibid.
vulpi quid reſponderit leæna de prolis fœcunditate 11.b
vulpem cur Siculi cinædũ vocarint 97.d
vulpinari quid & vnde ibid.c
vulnus amatorium 107.c
vulnera amoris 309.c
vulnerat culex ſuſurrando 94.b
vultur 130.e & ſeq. à vento concipit 130.f quot oua parturiat 131.b viua non attingit 133.b
vulturis cœleſtis afflatus quamnam habeat vim 133.e
vulturis cor amuletum ad varia 133.c nidum nemo vidit 134.a.b præſagitura vbi ſtrages futura ſit, ac acies cõcurſuræ 133.d ſtudium in educandis pullis 132.f 133.a viſus & odoratus exquiſitiſſimus ibid.c
vultures omnes fœminæ 131.f
vultures pro ſepulchris apud Iberos 134.a
vulturum oua zephyrea & hypenemia 132.b
vulturina aquila 139.d
vulturina penna parturientes adiuuat 132.c
vxor cur ducenda 344.e inimica marito 106.d malum neceſſarium 344.e

X

Xenophontis nomine liber de Aequiuocis 162.d
Xenophontis locus 130.f
Xerxen fefellit inſomnium 387.d

Y

Y Græcorum ſæpè apud Latinos v. 350.b

Z

Z Pro S veteres frequẽter vſi 381.d
Zabulum 353.f
Zachariæ Chimios dictum quod 277.b
Zadchiel 323.c
Zamael ibid.
Zamolxis ſententia de oculis 233.c
Zaræ manus de matris vtero porrecta quid 298.e
¶Zelotypia 94.b
Zelotypia equorum 36.d
Zeno dialecticorum argutias eludebat 406.f
Zenonis Citiei reſponſum de conuiuij hilaritate 84.f
Zenonis ſententia de Dialectica 193.d
Zenobia commendantur 23.b
Zenodoti error 120.b
zephyrea ſunt vulturum oua 132.b
zephyro flante canũt ſuauius cygni 165.c
in Zerintho Samothraciæ oppido immolabantur & epulabantur canes 44.f
¶Zodiacus 425.f 438.e
Zona 298.f 299.a.c
Zonam virgineam, vel diu ligatam ſoluere 299.b
Zopyrus Pyrrhũ iugulauit 147.c
Zoroaſter 345.b
Zoroaſter recentior 9.b
Zoroaſtris flumina quatuor 153.c
Zoroaſtris ſententia de animo 153.c

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Index

GRAECARVM VOCVM QVÆ TOTO OPERE OCCVRrunt, Index.

A

Ἀγκυλοπῦς 320.f
ἀγυιαὶ 366.f
ἀδιαύτου ἐτυμον 182.b
ἀετίτης lapis 142.d
ἀεάφυλλος palma 369.e
αἴθων 97.d
αἰλυρόμορφος scarabeus 61.c
αἶρι λάκτυλον 260.e
ἀλικτρυῶν ἐπιπολῆς 178.d
ἀλιγενὴς Venus 220.b
τ' ἄλλα περιγνώδη 170.f
ἄλλομαι 260.e
ἀλωπηκίζειν, καὶ ἀλωπεκάω 97.d
ἀμᾶν 351.c
ἀμφίπυρος Luna 286.c
αὐγάνη nascentium Deus 115.b
αὔθος uticula 182.e
αὐθοσιότης 314.e
αὐτίρρως 342.e
αὐτιπλαγῆν 224.b
αὐτίχειρ 260.e
ἄξιον ὀβελίσκου, prouerb. 366.a
ἀπέρων 352.a
ἀπτῆρων γῆ 288.f
ἀποσκορακίζειν, ἀποσκορακισμὸς 169.c
ἀργεφόντης Mercurius 241.f
ἀργυδὸν 242.a
ἄργος 171.b
ἀριστίων αὐαφαίρεσον ὅπλον εἶναι dixit Antisthenes 317.c
ἁρπάζουσαι Polluci quid 86.c
ἐν ἀρχῇ 288.b ἀστρονόμων 285.f
ἄτταυραι boues quæ 22.f
ἀτιμαγελῶν ibid.
ἀτιμαδίων 274.a
ἀτυγίτης 291.b
ἀτύγιτον mare 220.c
ἀτύπητος ὑπὸ χεὶρ τῶν χεῖρα ἀποδυήσειν, prouerb. 255.f
αὐφύαι 220.f αὐφὴ 215.f
ἀφωνοτόκος τῶν ἰχθύων 337.d

B

Βαλανοφάγοι 376.c
βαρύηχος ἐτυμον 211.a
βιβλίων 207.b
βλίτου τακεμόν 23.c
βῆμα 136.b
βυβάλιον 22.c
βυγενὴς uocatus Dionysius 23.c
βυλὴ 335.c
βυλιμία 43.b
βῶς ἐπὶ γλώσσῃ βίβημι 26.c
βῶς ἐπὶ φάτνῃ 28.c
βάφαρος 26.d
βυφόνος 27.d
βοῶπις 23.f
βῶν 26.d
βωμὸς φοιβείμος 364.b

Γ

Γ Litera 351.b
γῆν ἀλλεῖν Dores 118.f
γᾶος 28.a
γαμψώνυχα ζῶα 6.c
γαστὴρ δὲ θάλασσα 249.b
γάστηρ ἀπ' ἰχθῦς ἄτη 249.d
γαστρίδια 249.c
γλαυξ ἐπτάζο 147.b
γρυπὸς genus duplex 138.f
γυπαιετὸς 139.d pullos suos fastidit 140.b

Δ

Δ Litera 351.c
δαφνηφάγος 372.b
δικαβόλιον multta Draconis 27.a
δικασὴν 265.d.e
δίλιτρον 351.c
διλφινόσημος Vlysses cur 194.d
δῆγμα ἀσπίδος 106.b
δήμητρα 118.f
δημοφάγος 30.f
διάκτορος Mercurius 239.c
δίκης ὀφθαλμὸς 233.e
διομηδία αὐάγια 36.a
δίχθομος Luna 286.c
δρέπανον 316.c
δωδεκαρχία ἐξ ὑπάτων λύο, numi inscriptio 111.e
δυοδεκαδίων comitium Augusti quale 104.f
δῶρον 252.c 263.f & 264.c

E

Ἐαρ 183.a
ἐγίλασον ὁ λίνω, παροιμία 8.d
ἑδρὴ 186.a
ἑκατηβελέτης Apollo 118.b
ἑκατόγχειρ 252.e
ἐλεοχορεύουσι 149.a
ἐκπορνικίζειν 176.c.d
ἐλαφία Diana 55.b.c
ἔλαφον αὔδρα quemnam uocent Graeci 53.e
ἐλαχὺ τὸ μὴ, prouerb. 314.c
ἐλίφασι τὸν ἐλαφρὸν ἐλέφαντα 19.d
ἑλικβλέφαρος oculus quis 235.c
ἐμπλοκαὶ 197.f
ἐννεάπορα πορεῖα 149.e 271.c
ἐννεάλοφος ὀφιόνωλος 271.c
ἐννεάμυελον καὶ ἐννεάλιτον 119.e 271.e
hydra ἐννεακέφαλος καὶ πεντηκοντακέφαλος 271.c.d 274.f
ἐξάφωνος 272.d
ἐξεχνιάζω 266.e
ἐξοστίζειν 6.f
ἑπτὰ πλήθοντα cur dixit Homerus 155.a
ἐπιθυμία 245.e
ἐπίπαιπον 270.d ἐπισκώπιον 7.c
ἑρμῆς Mercurius 239.e
ἕρυμα 342.f
ἑρωδιὸς unde dictus 185.a
ἔρως dæmon nascentium 115.b
ἑστία 135.f
σὺμμιδῶν 76.e
σὺπράτειν 351.f
σύρβρομος leo 4.f σύρφορβὸς 342.c

Z

Ζεῦξαι 359.c
ζεῦσαι cur louem Græci 345.b

H

Ἡμιφορίφοις χοίνιξ 406.e
ἡνιοχεῖα 79.e ἡνίοχος leo 1.b

Θ

Θὲς unde dictus 234.e
θεῶν χεῖρες Philonis pharmacum 159.f
θύρα 583.d
θυρεᾶτις Mars 2.e
θὸθ 205.f
θυμολέοντις 2.d
θυραῖος Apollo 360.f
θύτας 69.b

I

Ἰδιωτὴρ ἀφύα 225.f
ἱδρὰξ 153.b ἱερὸν 213.b
ἱκτῖνες 386.e ἵππιος 129.e
ἱπποδὼ nympha 32.a
ἱππότα 32.f
ἰχθύων μὴ γεύσασθαι 218.d

K

Κακῶς βίπατοι χρὼς 197.c
καλλιχίλωνος obolus 200.e
καὶ δὰρ σοφώτερος 60.c
καίπα 314.c
καρδίαν μὴ ἐδέμεν, quid Pythagoræ 153.a
καρυκομῶντες Græci cur 250.d
καρκινὸν βῦμα 44.e καρπὸς 255.b.c
καταγίζειν 55.f
καταχθόνιος Iupiter 256.a
κεφαλὴ 56.f
κεφαννὺς cur uocatus Ptolemæus 325.b
κιγκλίζειν 214.d κιγκλίζειν 18.a.d
κίχλης κωφότερος 18.c
κοινὸς πόρνος uocatus Agathocles 151.d
κοντῷ πλεῖν 335.c
Κοππατίαι equi 314.c
κόρον ἔχειν καὶ μίλα 186.e
κατὰ κοσκίνου, prouerb. 278.a
κόσμος 330.d
κρὸς ἀσιλογκίρως 77.d.e
κρόμμυον 417.d
κρότων ὑγιέστερον 110.a
κρώζειν 149.e πνανευψία 386.e
κύκνον βύλιν cur dixerit Theocritus 16.b
κύλλος 356.a
κωμῳδία 44.f
κυπαρίττου καρπὸς 310.f
κύων καὶ κύων 43.d κωτίλλειν 163.a

Λ

Λ In Lacedæmoniorum scutis 314.b
λάας, λάος, λάαες, λαὸς 363.b
λαγὼς unde formetur 95.c
λαλεῖν 233.f
λάερια 402.e
λευκασμὸς 402.e λίνω ἐγίλασον 8.d
λύκυβος 387.b
λεβὴς πυροφόρος 404.f
λιποῤῥινὸς salamandra 120.c
λογογράφος uocatus Demosthenes ab Aeschine 342.b
λόγος quid D. Ioanni 142.b
λυκηγενὴς 79.c
λύκος πρὸς δὲ βοῦς σπεύδει 80.f
λυκοσπάδαι 81.a.b λυκόφρυβος 80.a

M

Μάραθρον 103.e
μάχαιραν ἐξέαν ἀποτρίφειν 315.a
μιλαι ὄρνιθ μὴ γενέσθαι 203.d
μόδιοι homines 125.a
μῦλον 76.f
μινοειδὴς Luna quæ 286.c
μήτι νεῦν, μήτι γράμματα 49.b
μισῶ μνάμονα συμπότην 261.d 403.f
μνημόσυνον geminis insculptum 238.d
μονόκριθος 21.d

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Hieroglyphicorum.

μονόκερως μόσχος quid Orpheo 23.c
μορφὼ 308 d
μυλρεὸν Solem esse putauit Anaxagoras 326.d
μυὸς ὄλιθρος 100 a μίσγω 190.d
μυνηταὺ cur uocabant Neptunum 25.b
μύρμηξ ὁ πάμπλος 58.c μυχὸς 107.c

N

Ναρθηκοφόροι 403.c
νῶς 108 f
νῶς quid Anaxagoræ 105 f
νυκτιπόλον 423 f

O

Οβελίσκος ἄξιον 366.a
οἶστρος 190.c οἰωνὸς 132.c
ὁλολύγων φωνὴ 210.d
ὁλόσχοινος 276.f
ὁμορφίας χιλιλόνας μὴ ἴσχειν, quid 162.f
ὄνος quid significet 89.c
ὄνυς ὦτα, pagus Phrygiæ 87 f
ὀργιάζειν 256.c
ὀρθρογόον καὶ ὀρθροβόην χελιδόνα 163.c
ὀσχοφορία 386.e
ὄφεως ὄμμα 112.b
ὀφὶν θάλπειν, καὶ σὺ ὀφὶς 109.d
ὀφθαλμὸς ὕφαιμος Luciano quis 235.d
ὀφιόλεθρος Spartani 112.d
ὀφιοπόνος Argiphon 118.e
ὀψόφαγος 221.c
Hori Apollinis loci aliquot uel emaculati, uel accuratius expensi. 6.f 19.b 27.e 55.d 121.f 125.b.c 132.a 145.c & d. 146.d 147.e 150.d 155.f 176.f 177.b 179.d.e 199.b

Π

Παλαιστὴ mensura quæ 326.f 264.a
παυσιλύμενος 78.a
παυσίλυπος Luna 286.c
παρθενοκτονία quando sublata 139.c
πάρχοι qui 321.f
περιφερόμενος πρόσωπον 287.a
πηχὺς 264.f
πιθηκόμορφος cur dictus Thersites 50.c
πίθος 407.d
πῖρολιν πῦρ καὶ σκιλος 176.c
πιτυλοῦσας αἱ 197.f
πλειστὰς 157.f
πλυναὶ 197.f
πολάρκης 52.e
πολιὰς 354.d
πολύτροπος Vlysses 197.d
πορφύρισκος 204.d
ποσφαλιὰς 354.e
πόσις καὶ πόθος 418.f
πραότροπος πειστρᾶς 159.c
πρόβατον 76.a
προβατὶς βίον ζῶν, καὶ προβάτων ἦθος 74.d
πτδρόεντα ἔπια 155.a
πυανιψία 386.e
πυριτὸς 8.d
πύρινος æther cur Orpheo 345.b
πυροφόρος λιβύη 404.f

P

Ραπὰς 306.e
ῥανὸς 330.c
ῥινόκερως 21.d
ῥινὸς 120.c
ῥόδα ἴτυμον 401.f

Σ

Σ in equis quid 314.c
σάλος 256.f
σησοπυγὶς 183.e 184.d
σιμναὶ deæ quæ 76.e
σόβυλον 424.a
σηπιοτινὸν atramentum 204.b
σηπιοτινὸν 276.f
σθενιὰς 354.d
σκοροδίζειν 173.d
σκύζειν 7.c
σκῶπις 148.c
σπονδὴ βραδίων 195.e
σπιδαμὴ 263.d 264.d.e
σφρὸν 100.b
σφαῖνον μὴ λιπιδδεα 304.e 305.a
σφλεγραφία 366.t
συγκιχημένα corpora 102.f
σχοινοκέφαλος cur dictus Pericles 294.e 317.b
σῶκος Mercurius 239

T

Ταραντινίζειν 34.d
ταῦρος Neptunus cur 25.b
ταυρεὸν βλίτον 23.e
ταυροδὴς scarabeus 61.c
ταυροκραύοι fluuij cur 25.c
ταυροπόλος Diana, & cur dicta 20.c
ταυροφάγος Bacchus 29.d
τιλάσται 367.f
τιλείαδαι 287.c
τίλσον 291.c
τιριτισμᾶτα 102.c.d
τίρανυς 237.c
τιτιγοφόροι Athenienses 192.c
τραγίζειν 272.d
τρίω 159.d
τρῆρων ibid.
τριέρχης accipiter 151.a
τρυγὼν 215.e
τυφλότερος ἀσπάλακος 99.a
τύχη Luna cur dicta 15.b
τύχη φερεπόλος 288.e
τῷ τρίῳ τῷ ἐγχέλυ 210.a
τῶ μιλανύρων μὴ γοῦ σαδδὰ 167.a
τῶ σχοίνων χέμαρρος 266.e

Y

Υ Litera 65.e
ὑγίεα 438.e
ὑγεία καὶ ὑγιάνειν 351.d.e 252.a
ὕνα 217.a
ὦν ὀρίνειν 67.f
ὑπόπτεροι ἵπποι Pindaro qui 155.f
ὕραξ 100.b
ὗς 65.e
ὗς διὰ ῥόδων 64.c
ὗς ἐκώμασεν 66.b
ὕφαιμος ὀφθαλμὸς Luciano quis 235.d

Φ

Φαος 26.d
φάσγανα, αἱ 286.e
φάσσαι columbæ quæ 157.c
φερσοινος cochlea 203.b
φερεπόλος τύχη 288.e
φοινίκιμος βωμὸς 364.b
φιλοσίφανος olea quæ 387.b
φοίνις μέλαινα Homero quæ 285.b
φυτινὸν 328.f
φυτὸν 36.f
φωλάδδει ὀρνίθων 86.a
φωλεύειν 215.c
φῶς φίλον χαῖρε 340.b

X

Χαίρειν 351.f
χεὶρ χεῖρα νίπτει, prouerb. 252.e
τὸν χεῖρα ἐπιβάλλειν 252.f
χιλιδονίζειν 162.f
χλωάμενον 423.f
χελὸς 5.f
χλάναι 297.f
χοιροπωλεῖν 67.c
χρυσόμηλον quemnam uocarit Diogenes 74.e
χρυσόῤῥαπις Mercurius 116.b

Ω

Ωινολύνειν 212.f
ὦσαι, αἱ 197.f

TELOS.

BASILEÆ EX OFFICINA THOMÆ GVARINI,
Anno M. D. LXXV. mense Martio.

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute

Digital copy for study purpose only. © The Warburg Institute